Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones Thesauri noui de sanctis

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461737

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

xij. Quis putas fidel' seru⁹ z prud⁹ cē ¶ Nota tribo modis pt dispēsatoz eē mal⁹. Pmo in iuste rapiēdo. Abacuc.ij. Ve q̄ mltiplicat ñ sua Aug̃. Si tenes obolū inuste teneris a diabolo. Secdo auare retinēdo. Chrīs. Dispensatores diuitiaz sum⁹ñ dñi. sic diues. de quo Lu.xvi. dñs fuit diuitiaz. nec tñ rite dñs ſz pon⁹ seru⁹ z ñ dispēsatoz. Tercio insipiēter expēdēdo. vt diues ille d̄ quo Lu.xij. Alia mea epulare comedere bibe. Ul' etiā villic⁹ Lu.xvi q̄ dissipauit bona dñi sui. Nos ꝯo rōnem⁹ eē boni dispēsatores. nr̄a dare z ñ aliena rape. ñ aliena retinere ſz large iptiri. Aug̃. Maledictus dispēsator q̄ ē suar⁹ cū largus ē dñs ei⁹. Ad ppositū dic i textu vbi. s. Epatū ei⁹ accipiet alter. Nic. de ly. Ap'latus ē patus vbi z epi successores sūt ap'loz. vt dic Anacletus. z hr̄. xxi. di. i noua. vbi dicit. Ap'lis recedētibz locū eoz surrexerūt epi. vnde. lxx. discipuli electi. quoz tipū gerūt ipi sacerdotes. Sic g̃ dic. epatū. i. ap'latū eius. s. iude accipiet alter Reuera alter matthias fuit a iuda. ñ tm̄ in p sona ſz i vita. ille pditor: iste fidelissim⁹ pdicator. ille superbus: iste hūilis z prus. ille latro pcunie: iste sēptor totius terrene sbe. ille a diabolo possessus: iste spūsctō plen⁹. ille filius pditōnis: iste filius eterne salutis. ille homicidiū p petrator: iste aiaz mortuaz viuificator. illius viscera fusa sūt p crepatōz. isti⁹ viscera funde bāt ad oēs p passiōz. ille despauit: iste ꝯfidit deo. ille suspēsus manebat ad trabē: iste suspēsus erat ad cēū p amorē. illi⁹ guttur erat ofractū p laqueū nodatōz: isti⁹ guttur erat aptū p fidei pdicatōz. ille. s. iudas i aere interijt vt eēt de ꝯsortio rōmonū: iste p fidē xpi mortu⁹ fuit vt eēt in ꝯsortio angeloz. Recte g̃ alter iudas matthias vocari meruit. Propter qđ dixi se cūdo subiūgit matthie approbatō z eius electio. ō q̄ sbdit. Opter g̃ ex his viris q̄ nobiscū ꝯgregati sūt i omi tpe q̄ nobiscū intrauit z exiuit dñs nr̄ ihs icipiēs a baptismate iohis vsq; i diē q̄ assūpt⁹ē a nob⁹ p ascēsiōz testē re surrectiōis ei⁹ nobiscū fieri vnū ex istis ¶ Nota ex hac electa q̄les rēbēt eē electores. q̄lis eligēdus. q̄liter sit eligēdū. z ad q̄d sit eligendus. Quo ad pmū vicz q̄les. Rūdet q̄ rēbēt hr̄e vnitatē z ꝯcordiā. q̄z h̄ fuerūt cētū xvigīti viri. z nullus discordauit ſz cōi ꝯsensu Joseph z matthiā tāq̄ viros approbatos coram dño statuerūt. ſz heu nūc vix electores p̄lato rū sūt sine discordia. Secdo rēbet hr̄e diligētiā. pmdā. s. inq̄rēdo bonū p̄latū z vtilē. ñ amicos. ñ ꝓpinq̄s. z sic h̄ fecerūt. Tercio rēbent hr̄e intētōz rectā: vt nō q̄rāt vtilitatē ipsoz ſz honorē dei. Jō nō ē respicēda dignitas plone: ſz plona dignitati. als q̄rētes dignitatē p sone z nō plonā dignitati sūt silles his q̄ oui bus rēbet q̄rere pastorē. z q̄rūt ouib⁹ surē q̄ eas mactat. Quarto rēbēt hr̄e mentē rectā vt imminēte tpe electōis ozōnib⁹ insistāt. q̄z ois ptās a deo ē. Ro.xiij. Sic g̃ fecerūt lecti ap'li. Un̄ dz in textu. orantes dixerūt. tu dñe oñde quē elegeris. ¶ Dic secdo aduertēdū q̄ lis rēbeat platus esse q̄ eligēdus ē. oñdit exēplo matthie. Primo rēbet eē etate maturus. nō dz eē puer. naz ibi ex his viris notat. In puero nāq̄ ē vana lasciuia. Eccl's. xi. Adolescētia z voluptas vana sunt. In pueris ē leuitas z incōstātia. Prelat⁹ em̄ eligit ad sbditorū informatōz. ió dz hr̄e mor̄ gultatē Eligit etiā ad maloz repssionē seu reprobatōz. ió rēbet hr̄e ſstātiā z firmitatē. ad Titū. ij. In oibus p̄bre teipm̄ exēplū bonoz operz i doctrina z integritate z gultate. Secdo nō rēbet eē alienus ſz domesticus. notat ibi. q̄ nobiscū ꝛgregati sūt. Caput ꝓpriū m⁹ eius scit naturā sui corpis q̄z alienū. amor em̄ plati d̄ collegio eccl'ie ad eccl'iaz ē natural'. alienus ꝯo accidētalis. naturalia imutabilia sunt. accidētalia ꝯo de facili mutari pñt. Tercio nō dz eē neofitus. z notat cū dr. In omi tpe. Jn plato reqrit experiētia. hūilitas vera z auctas reuerēda. Prelatus aūt neofitus ē inexpt⁹. ió nescit se cōformare qualitatib⁹ sbditorz Eccl'i. xxxiij. Uir imlt⁹ cogitabit mlta. q̄ nō ē exptus pauca recognoscit. Etiā plat⁹ neofitus possit fieri suph⁹ z elatus. putās q̄ eccl'ia vel religio nō posset erigi sine eo. Jō paulus. i. Thi. iij. Nō suscipe neofitū. ne i suphia elatus in iudiciū diaboli incidat. Etiā plat⁹ neofit⁹ possit a subditis ꝯtēni z respici. z sic sua auctas possz minui z vilificari. sic accidit Loth. cui dixerunt sodomite Ben̄. xix. Recede illuc. igressus es vt aduena nūq̄d vt nos iudices. Quarto nō dz esse insci⁹ ſz doctus. z notat i h̄ q̄ dicit. intrauit z exiuit inter nos dñs ihs incipiens a baptismate Johis. Ex h̄ patet q̄ fuit sapiēs q̄z doctus a doctore veritatis. imo ab ipsamet veritate. Ab illo de q̄ dicit ap'lus. In quo thesauri sapiēie z scientie in eo sunt recōditi. ad Col'. ij. Et sic merito eligendus. Alia duo. s. qualiter sit eligēdus. z ad quid in sequētibz ep'le verbis. comp̄hēdunt. cū subdit ꝯcludendo. z statuerunt duos Joseph q̄ vocabat Barsabas q̄ cognominatus ē iustus. z matthiā. ꝛorantes dixerunt. Tu dñe qui nosti corda

hoim ostēde quē elegeris ex his duobz in locū misterij hui⁹ z ap'latꝰ d̄ q̄ puaricat⁹ē iudas vt abiret i locū suū. z rederūt sortes eis z cecidit sors sup matthiā. z annumerat⁹ē cū. xi. ap'lis

¶ Sermo LXIX. Ad idem

Sors cecidit super Matthiaz. z annumeratus ē cū vndecim ap'lis Act. i. ¶ Introducō. Dicūt naturales q̄ lux de se pūt splēdoze. z splēdor manifestat lārtia z occulta. vt patet de sole ad experiētiā. Spūaliter lux ē intelligit xp̄s q̄ dicit Joh. viij. Ego sum lux mūdi. z Joh. i. Erat lux vera q̄ illuminat oēm hoiez venientē i hūc mūdū. Et notāter xp̄s dicit lux. q̄z dicit Amb. i exameō. Lux ē pulcritudo ois visibil' creature. z oibz creaturis dat pulcritudinē. Sic xp̄us ē pulcritudo oim creaturaz. q̄z oēs creature ab ipo habēt suā pulcritudinē. teste Ben̄. i sollilogio q̄ ait. Ab ipo ē q̄cq̄d habet pulcritudinis omis creatura. z decoris. Tu solē claritate vestisti z clariozes sole. Et sbdit. Quid ē lux solis z decoz ois creature i compatōe tui nisi tenebre. ornasti celū sideribz. celum empireū angelis aera volucribz. aq̄s piscibz. terrā herbis z floribz. Sz nō ē his species neq; decor i tui cōparatiōe o fons vniuerse pulcritudinis iesu. Ab hac iocūda luce ihu xp̄o pcessit splendor diuin⁹ q̄ manifestauit suos famulos q̄s elegit. vt legit de btō Gregorio. q̄ volēs se latitare ne eligeret i papā. reuelatus ēp lucidā colūnā e celo missam. Et sic beat⁹ matthias. vt dicit Dyoni. in li. celestis hierarchie. Splēdor diuinus affuit q̄ ostēdebat ipm assumēdū i ap'lm. z notat h̄ sors. de q̄ thema. ¶ In verbis pmissis beatus matthias a duobz cōmēdat. Primo a celica electōne. ibi. sors cecidit Secdo ab ap'lica annumeratōe. ibi. z nūerat⁹ ē cū vndecim ap'lis. De pmo dic. Sors cecidit sup matthiā. Dicūt naturales. celuz habet varias stellas. vt habet Ben̄. xv. Suspice celū z numera stellas ei⁹ si potes. q.d. h̄ tibi impossibile q̄d soli deo possibile. ps. cxlvi. Qui numerat multitudinē stellaz. Et ꝯz alis varias habet stellas inter illas habet singulariter septē q̄ dicunt planete. Inter illos q̄dā influūt mititatē vt Jupiter. aliq̄ iracundia vt saturn⁹. aliq̄ humilitatē vt venus. aliq̄ iusticiā vt sol. aliq̄ sapiētiā vt mercuri⁹ ¶ Spūaliter. hic p celū intelligit beatus matthias q̄ varijs virtutib⁹ ornatus fuit tāq̄ ste ptē planetis. q̄ ꝛtutes i lr̄is hui⁹ nomis matthias patēt. ¶ Prima lr̄a q̄ ornat hoc nobile nomen ē m. z significat mititatē q̄ ē virtus multū laudāda i plat⁹. q̄z scribit Eccl'i. x. Sedes ducū supbox sduertit z mites sedere fecit p eis. Idcirco xp̄s plat⁹ platoz hāc p alijs docuit discip'los Mat. xi. Discite a me q̄z mitis sū rc. ¶ Secda vtus intelligit p secdaz lr̄az. scz a. z significat austeritatē vite. Chrīs. Circa vitā alioz esto benign⁹. z circa tuā austerus. audiāt te hoies magna facientē z pna mādantē. Et sic btūs matthias auster⁹ fuit i vita p̄pa. vt potuit dicere cū ap'lo illud. i. Coz. ix. Castigo corp⁹ meū z i seruitutē redigo. et merito. q̄z dic ap'lus. i. Coz. xv. Caro z sāguis regnū dei possidere nō pñt. i. carnaliter viuētes. Ro. viij. Qui sm̄ carnē sunt deo placere nequnt. q̄z habet Joh. viij. Deus spūs ē. q̄ sm̄ spūm viuēs deo placet. eo q⁹ dz. i. Coz. ij. Alialis hō nō pcipit ea q̄ spūs dei sunt. Sic etiā austeritas ptinet ad platos. Dicit em̄ Rich⁹. de sctō victōre. Fuit quidā qui ira mites esse volūt vt de vita subditoz nihil curāt. nemīē corripiunt. Tal' mititas nō ē laudāda. q̄z xp̄s plat⁹ oim platoz docuit i ep̄lo Luc. xix. de seruo inutili q̄ receptū talētū posuit i sudario. qui dicebat. sciebā q̄z hō auster⁹ es. Mat. xxv. Seruū inutilē ejicite i tenebras exteriores. Et sic beatus matthias induratis dixit. Annūcio vobis q̄z viui i infernū descēdetis. z terra aperuit se z deglutiuit eos. vt legit i legēda. z sic fuit alter moyses Nu. xvi. q̄ Dathan z abyrū rebelles terrā deglutire p̄misit. Quilibet g̃ plat⁹ nō solū dz esse mitis ſz etiā austerus. Figurat⁹ i throno Salomōis. iij. Reg. x. i q̄ sculpti erāt duo leones. vnus i apparentia z apparatu mitis. alter auster⁹ Et sic platus mitis eē dz bonis z rectis corde. Un̄ ps. cxxiij. Bñfac dñe bonis et rectis corde. Austerus malis. Exo. xxij. Maleficos ne patiaris viuere sup terrā. ¶ Tercia lr̄a hui⁹ nomis ē t. z significat timorē dñi. Exo. xviij. Elige tibi viros timētes deū. Eccl'i. ij. Qui timēt dñm̄ inquirunt q̄ bñplacita sunt ei. Talib⁹ em̄ astat dñs. ps. cxlvij. Voluntatē timentiū se faciet. Pmō fuit beatus matthias figuratus p abdiā. iij. Reg. xviij. q̄ fuit ꝑn ceps i curia regis Ozie regis iude. valde timebat deū. z sic ipe. ꝑpter qđ ps. dicit. Constituit eū dñm̄ domus sue. z ꝑn cipē oīs possessionis sue. Timentes ergo dñm̄ rēbent esse plati. quia timor omnē negligentiaz excludit. Eccl's. vij. Qui timet deū nihil negligit. Sic g̃ cū ipsi timerēt deū

E. fo.
354
RARIORA
Cm

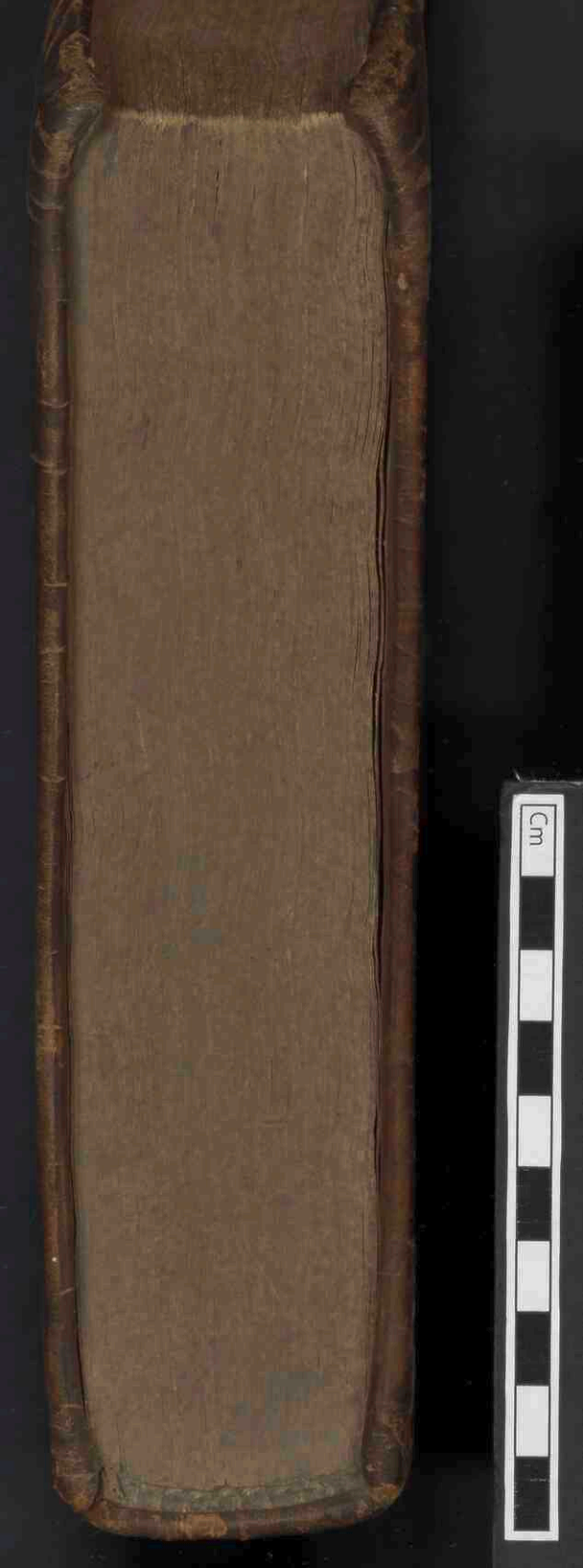
Cm

Cm

Cm

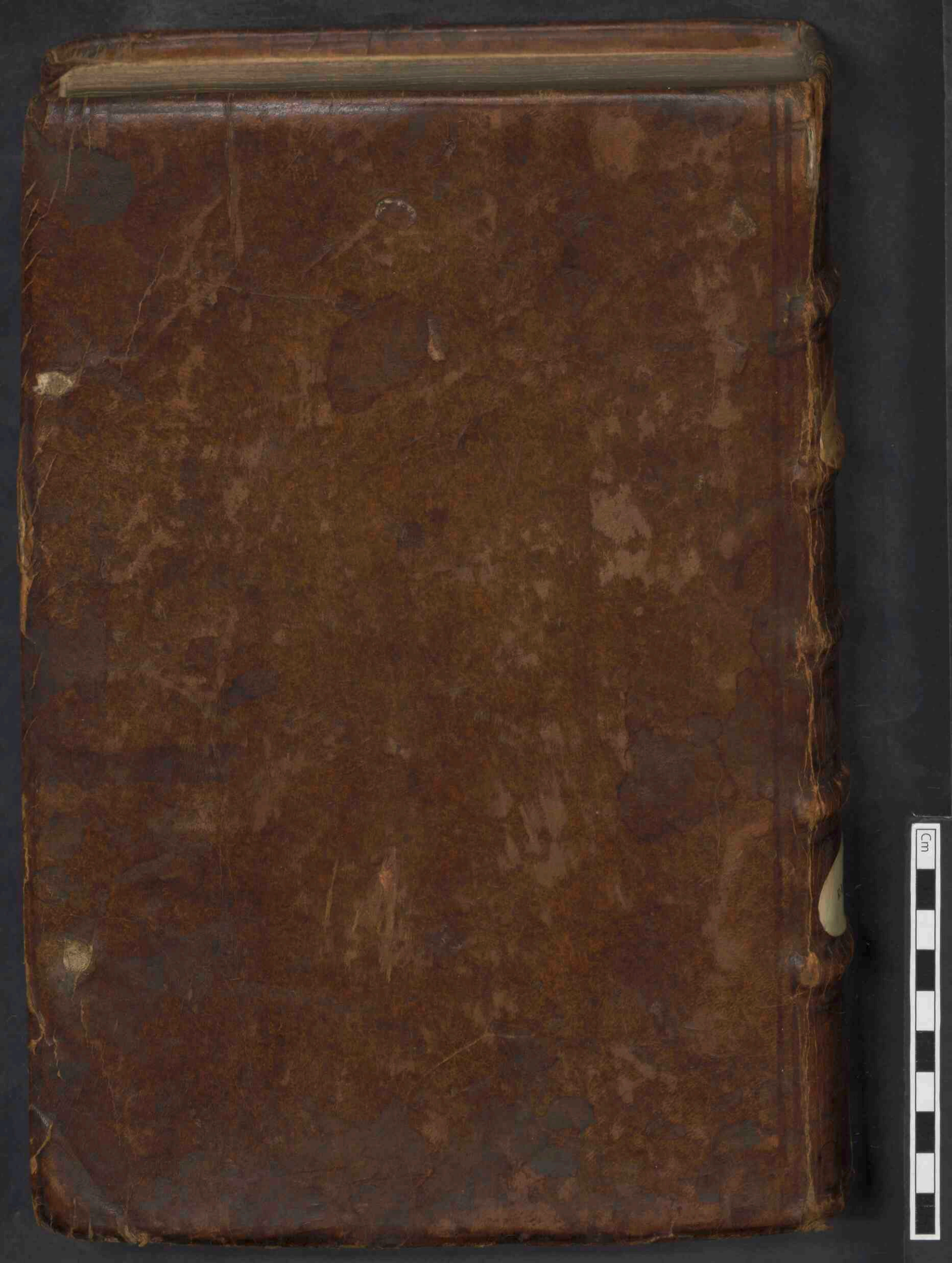

quasi modo discurrit: Ecclesia Alexandrina habuit Canonicos Regul. ergò & Romana. Contra Caramuel falsò ponit quasi Catulle discurrisset hoc eod. num. Romana habuit Canonicos Reg. ergò & Alexandrina: sicut & falsò præmiserat, quasi Catulle num. 66. hoc modo discurrisset: Alexandrina habuit Canonicos Regulares, ergò & Romana, quod re verâ ita non est; nam illo num. 6[illegible]tendit Catulle probare Ecclesiam Rc[illegible]abuisse Clericos Regulares; sed Ecclesia[illegible]ivam, quæ erat, ut dictum est, secunda[illegible]joris propositionis: idque probat indu[illegible]rimò Ecclesiæ Ierosolymitanæ, secundò[illegible]drinæ, & tandem Romanæ; malè itaqu[illegible]uitur Catulle ab Ecclesiâ Romanâ ad A[illegible]am declinâsse, cùm ad hanc non devenerit nisi a Ierosolymitanâ, ut patet ex num. 65. Ubi quæso hic vitiosus circulus? profectò citiùs inveniet D. Lobkowitzius quadraturam circuli quàm in hoc Catullæo discursu vel umbram vitiosi circuli.

320. Eâdem operâ vindicandus est idem D. Catulle ab alio vitioso circulo, in quo circumvolitare suggillatur num. 340. dum citat bullam Eugenianam, quasi supponens Lateranenses esse ejusdem

Theologia
Folio n°. 354.

603. Petrus de Palude, Sermones thesauri novi de sanctis. E. 2o, 354
Straatsburg, M. Flach 1491. 2o.
Typen 1, 2. — BMC I p. 151. — C IIº 5427. — Pr. 693. — Bl. 12 (□)
ontbreekt.
Op bl. 2a: „Capucinorum Trudonensium". — Uit de Maastrichtsche
collectie. — In den catalogus van 1845.

nonici Regul. Idem sæpè refricat num. 311. & num. 314. ubi sic: *Sed quia argumentator*, inquit, *majorem illam naufragam suasurus progreditur, eum sequamur multa pulchra congerentem, non pulchrè.* Et infrà num. 317. *Ne verbum quidem*, ait, *de Canonicis Regularibus.* At verò num. 320. *Illorum erit*, inquit, *probare Apostolos fuisse Canonicos Regulares, nostrum eorum rationes, si per risum liceat enervare; nam ut rem fatear, risu præpedior, cùm audio Apostolos fuisse Canonicos Regulares.* Tandem concedit num. 322. argumenta Catullæa probare in primitivâ Ecclesiâ fuisse aliquos Religiosos Clericos, non tamen Canonicos Regulares, atque ita rem concedit, nomen negat, cùm tamen num. 334. nomina ita extenuet, ut dicat, ea à nomenclatoribus idiotis posita, & ideò dici putat idiotismos, habitudines vocabulorum, tantundem facit, ac si admitteret S. Benedictum instituisse sui ordinis Monachos, non tamen Benedictinos, quia nimirum tempore S. Benedicti illius Monachi nondum dicti sunt Benedictini, ut alibi insinuavi.

318. Quantùm ad Terapeutas fuerintne Clerici Canonici, seu Regulares, an verò Monachi, dicit num. 323. eam controversiam, unum & so-

riam) à Christo Domino institutum, eratque ea pars præmissæ quam dixerat Lobkowitzius evidenter falsam, sed verso folio concessit esse veram: Pergebat Catulle, dictum statum in Christianâ republicâ cœpisse vigere cum Apostolis qui fuerunt veri Clerici, & plantârunt ordinem Clericorum seu Canonicorum, sub certâ regulâ communiter viventium, conformiter narrationibus Pontificum & probatorum Historicorum: Quod ultimum dicit Lobkowitzius esse falsum; additque, non sine animositate temerariâ id dici, ficque Pontifices & Historicos temerariæ animositatis damnat, num. 306.

317. Pergit num. 308. *Quis*, inquit, *non videat argumentatorem oberrare?* probaturus Christum Dominum statum Regularem instituisse, ad Ecclesiam veterem recurrit, & probat etiam tunc fuisse Religiosos, quod quàm non verum sit, videbit, qui Catullæum motivum revolverit, asseritur enim num. 50. statum Religiosum tunc solummodò fuisse adumbratum. Tandem eodem num. concedit Lobkowitzius Christum Religionem sub perfectione quâ nunc est, instituisse, non tamen Canonicos Regulares; quare? quia primitivi Clerici tunc nondum fuerunt dicti Canonici

ejusdem speciei cum Canonicis Regularibus, probaret Canonicos Regulares esse ejusdem speciei cum Lateranensibus; verùm quàm temerariè hoc ei imponatur Lector adverte. D. Catulle num. 105. recensuerat varias congregationes Canonicorum Regularium Lateranensem, Frigdionariam, Victorinam, Aroasianam, &c. numero verò 109. subsumpserat dictarum congregationum Canonicos Regulares convenire cum antiquis ab Augustino reformatis, ac proinde ab Apostolis institutis, quod probare conatur num. 110. & seqq. usque ad num. 115. quo probationem suam confirmat his verbis: *Deinde Canonici Reg. dictarum congregationum sectantur normam, traditiones & instituta primorum Christianæ religionis Clericorum, ut inquit Eugenius in bulla per quam Canonicos Regul. reduxit ad Ecclesiam Lateranensem.* Hæc, inquam, præstat D. Catulle; infert D. Lobkowitzius, ergò committit circulum, & ego confidenter illationem nego. Imò D. Lobkowitzium hallucinari affirmo, dum putat Eugenium agere de Canonicis Cathedralibus à S. Augustino reformatis, & non de Canonicis Regularibus. Quid? Canonici etiam Cathedrales à S. Augustino reformati, non sunt Canonici Regulares?

gulares? Quid ſonant ergò verba illa Eugeniana: *Divinam in terris familiam Clericorum*, &c. *quos Canonicos Regulares appellamus*? Item dum putat Eccleſiam Lateranenſem ab Eugenio IV. reformatam per Canonicos Reg. Cathedrales. Profectò vel bullam Eugenianam non vidit, vel ſi viderit diſſimulavit paragraphum: *Quia verò*, &c. ubi ſignanter decernitur reformanda per Canonicos Reg. S. Auguſt. congregationis Friſionariæ, qui non Cathedrales, ſed Conventuales erant, quales modò Aroaſienſes, Windeſemenſes, &c. quos tamen ejuſdem ordinis Canonico-Auguſtiniani eſſe ſupponebat Pontifex Eugenius Benedicto XII. deceſſori ſuo ſubſcribens.

321. Tandem convictus argumentis Catullæis, videtur concedere Canonicos Cathedrales fuiſſe ab Apoſtolis inſtitutos, & ab Auguſtino reformatos, quales Lateranenſes num. 323. num. 336. num. 340. de quibus peti poteſt, an Canonici illi Cathedrales ab Apoſtolis plantati, ab Auguſtino reparati fuerint ſæculares, an Regulares? non fuiſſe ſæculares reſolvit Caramuel, ſed Religioſos num. 321. num. 322. num. 326. num. 329. quid igitur reſtat niſi fuiſſe Regulares? Porrò Canonicos Regulares Cathedrales, & non Cathedra-

difflatas videbis Lector, ſi dignatus fueris partem quartam revidere.

314. Concedit num. 294. Lateranenſes debere præcedere: *Ex bullâ & privilegio*; nec advertit ſe ſibi contradicere ſuprà num. 242. expreſsè aſſerenti: *Quòd ipſi* (Lateranenſes nimirum) *ratione veræ antiquitatis, & non privilegii prætextu præcedentiam obtinuerint.*

315. Tandem admittit num. 297. quòd ſi Canonici Regulares Crutzelingenſes ſint ejuſdem ordinis cum Lateranenſibus, eos ob hanc ſolam rationem habere jus præcedendi, at non ſolùm Crutzelingenſes, ſed & Aroaſienſes, Victorinos, & Windeſemenſes eſſe ejuſdem ordinis cum Lateranenſibus, ſufficienter à nobis probatum eſt 1. & 2. parte, habent ergò & hi ob hanc ſolam rationem, etiam inimico noſtro judice, jus præcedendi.

316. Satis inurbanè deinceps à num. 305. & ironicè tractatur D. Catulle, quaſi non magnus Dialecticus, imò quaſi dialectices ignarus, quaſi argumentator oberrans, & in vitioſo circulo circumvolitans, ſcripſerat enim Catulle num. 47. ſui motivi, ſtatum veræ Religionis (utique Chriſtianæ Regularis, ſecundùm ſubjectam materiam)

num. 40. Canonicos Regul. Cathedrales & non Cathedrales, & ſignanter Aroaſienſes eſſe ejuſdem ordinis & conditionis: ac tandem num. 41. Canonicos Regul. in pœnalibus, & exorbitantibus non comprehendi appellatione Monachorum, pro quo multos citat Auctores, quibus ſubſcribit D. Catulle, quem Adverſarius in hoc puncto vult errâſſe, cùm tamen D. Catulle ſuæ doctrinæ tot Iuriſperitos habeat adſtipulatores.

300. Iterum D. Catulle per ironiam num. 203. vocatur *Integerrimus Iudex & aſſertor veritatis ſincerus, quaſi qui non ſolum ea quæ DD. Canonicis proſint, ſed & illa quæ obſint, ſummâ animi ſinceritate publicet.*

301. Denique num. 205. contendit ſententiam Catulle de anno originis congregationis Aroaſienſis eſſe certum errorem; quod ut probet, ita delirat, ut dicat Catulle ſecutum continuatorem Sigiberti, Molanum, Miræum, uſos tabulis Aroaſianis Mendoſis, in quibus, ut conſtare vult ex notis Andreæ Quercetani Turonenſis, editis Pariſiis cum aliis operibus anno 1616. Cono obiiſſe dicitur anno 1617. quis non Davus, ſed OEdipus capiet quod antiquiſſimæ illæ tabulæ, quas antiqui Scriptores, Continuator Sigiberti, & Molanus

calis dignitatis, quæ illis per eſſentiam & non ex accidenti ineſt, omnes Monachos præcedere debere; licèt in dictâ ſententiâ de ſolis Lateranenſibus mentio habeatur, &c. Eodem verò libro cap. 70. de Præmonſtratenſibus ſic determinat: *Præter Canonicos Regulares*, ait, *quos hactenus recenſuimus, ſunt alii ordines Canonicorum ſub D. Auguſtini regulâ militantium, licèt non ſint de illis per D. Auguſtinum, vel Apoſtolos inſtitutis, ſed per nonnullos pios & ſanctos viros poſtmodùm fundati, &c. Horum primus eſt ordo Canonicorum Regul. Præmonſtratenſium.* Ita Gabriel Pennottns congregationis Lateranenſis non ſemel Rector generalis.

309. Navarrus notatur num. 273. ſuas rationes rudi modo proponere, ut moris illis eſt qui non ſint profeſſi Dialecticam. Verùm Navarrus magis intendit oculum in Dominam, quàm in ancillam.

310. Rationem Navarri & Catulle num. 273. petitam ex Clericatu, per ſe Canonicis Regul. competente extenuans: *Quis*, inquit, *non videat argumenti iſtius debilitatem.* Cùm tamen ea fortiſſima fuerit ad operandum præcedentiam in Canonicis Lateran. reſpectu Caſſinenſium Monachorum, ut videre eſt in relationibus Cardinaliciis,

tiis, quas in juredicundo Pontifex eſt ſequutus. Eas recitatas habes part. 2. num. 157. & ſeq.

311. Aſſeritur num. 273. in materiâ præcedentiæ non conſiderari clericatum, ſed num. 277. Palinodia canitur, & Clericatum ſecundariò ad præcedentiam conducere ſtatuitur, propter rationes Cardinalitias, & Pontificias bullas.

312. De Aroaſienſibus num. 279. *Quid Eraſmus, quid alii qui neminem indoctiorem Monacho auſi ſunt dicere, effutirent ſi legerent iſtam periodum?* Sed non abſimilem periodum lego in regulâ S. Benedicti cap. 58. de Novitio Benedictino profeſſionem facturo, ubi ſic ad verbum: *Quam petitionem manu ſuâ ſcribat; aut certè ſi non ſcit litteras, alter ab eo rogatus ſcribat, Et ille Novitius ſignum faciat, &c.* Quinimò de Clericis & Canonicis quibus præſcripta eſt inſtitutio Aquiſgrañ. an. 816. hęc habes in epilogo: *Vt qui hæc aut legere, aut fortè ab aliis lecta plenè intelligere nequiverunt, utantur hâc defloratione.* Pergit Caramuel: *Cœcus es, ſi adhuc contendis Aroaſienſes eſſe Clericos per ſe & quidditativè*, ſed cœcus interdum, videntem cœcum vocat.

313. *Vides*, inquit, num. 286. *quantâ facilitate omnes rationes ex Navarro deſumptas deſlaverim.* Verùm Caramuelias ſolutiones eâdem facilitate difflatas

mus Eſtius eximius Theologus: quàm magnus autem Chronologus fuerit D. Caramuel oſtendi part. 3. cap. 6. num. 210. & ſeq. & perſuademus nobis non parvum eſſe errorem contra tot Pontificum & Hiſtoricorum, inſtitutionem Canonicorum Reg. S. Auguſt. referentium ad Apoſtolorum tempora teſtimonia ſuprà paſſim citata, exiſtimare eoſdem Canonicos Ciſterciēſibus eſſe poſteriores.

299. *Conſequens eſt*, inquit num. 196. *ut ſe non eſſe omninò & verè Canonicos credant, ſed potiùs Canonicis & Monachis medios, utrimque aliquid participantes, nimirum mores & vitæ auſteritatem à Monachis, à Canonicis nomen, & præter id nil.* Quæ quamquam ſæpiùs à me ſuprà ſint refutata, ex abundanti tamen placet huic opinioni opponere doctrinam noſtri temporis eruditiſſimi Canoniſtæ Auguſtini Barboſæ, qui tractatu de Canonicis, edito Lugduni anno 1634. hæc habet cap. 1. num. 7. probat Canonicum Regul. eſſe propriè Canonicum, num. 8. Canonicatus appellatione venire etiam Canonicatum Reg. num. 9. ait Canonicos Regul. ſubdividi in duas claſſes, quarum una eſt illorum qui in Eccleſiâ Cathedrali Reg. altera eorum qui in non Cathedrali reſident,

Tabula

Capucinorum Trudonensium

Tabula alphabeti

ca sermonū de sanctis Thesauri noui.

Abel sanguis effusio z Zacharie mēo ratur p ceteris contra iudeos triplici de causa. sermone. xxij. O.

Absoluendo peccatorē sacerdos tria facit. ser mone. xcvi. D

Acumine triplici vigent demones. sermone xlviij. D

Accidie malū. sermone. cxxxi. E.

Actiua vita significatur p Marthā. z quid sit. sermone. cx. U.

Actiua vita requirit septē dies. sermōe. cx. X

Adam comparat viti. xxxiij. F.

Adami hereditaria successione quattuor ma la in nos trāsfudit. xxxvi. M. et. xxxvij. A

Adoratio est triplex. xl. O.

Adorare debemus deū in domo conscientie. xxxviij. T.

Aduentus christi est duplex. sermōe. vi. B.

Adulterij punitio. cxix. M

Adulteriū quis corrigere habeat. cxx. B.

Affectio nostra qualis esse debeat. sermōe xxx iij. A.

Affectū magnū ad temporalia habentes sūt timorosi. lxxv. M.

Affectio charitatiua quid sit. lxxxviij. M.

Affectiones siue amores sunt sex quibꝫ incli namur ad aliquid. Ibidem M

Affectant homines tria. cxxiij. J

Agnus dicit iesus quadruplici causa. xlij. L

Agnitio triplex est nobis necessaria. cxxi. S

Allocutio dei quid sit. lxxxi. R.

Altitudinē diuine sapientie sensus hūanus capere nō potest ppter tria. lxxxij. L

Amorē dei duo in nobis puocāt. ser. viij. S

Amoris priuilegia Johānis euāgeliste sunt octo. sermone. xxiij. F

Amor suūpius quando et quando non est peccatū mortale. xlix. k.

Amoris et donatōnis christi triplex est gra dus. lxxxij. F

Amoris signaculo comparat christus du plici ratione. lxxxix. X

Amor quare dicit fortis vt mors. cv. B.

Amantes deū magnificant in tribus. sermo ne. cxviij. F

Ambulare coram facie sua quid sit. cxli. M

Amicicia est triplex. cxliij. F

Amicicie multa sunt signa. Ibidem B

Amicicie defunctoꝝ ipis defunctis tres gra ues ostendunt inīqtates. cliij. U.

Andree apostoli vocatio. sermone. i. A.

Andree vocationis repentina obtemperatio. Ibidem D.

Andree repentine secutōnis causa. Ibidē E

Andreas comparat nubib. ij. D

Andree apli passio aliquo modo fuit similis passiōi christi. aliq̄ mō dissilis. Ibidē. O.

Andree apostoli charitas erga iesum pbatur ex multis. iij. X

Andreas et alij apostoli sunt a domino qui tupliciter vocati. iiij. A.

Angelus quare apparuit pastoribꝫ z qualis fuit. xx. X.

Angelus quare apparuit Joseph i somnis z non in vigilia. xxviij. L.

Angeli et serpentis nunciationis differentia lxx. B.

Angeli nunciatio quando facta sit. lxx. L

Angelus quare missus est ad virginē et non homo. Ibidem E

Angelus quare vnus missus est z nō plures Ibidem F

Angelus quare missus est in galileam z nō in iudeam. Ibidem D.

Angelus gabriel in salutatōe sua cōmenda uit virginem ex quattuor. Ibidem L.

Angelus maior est homine in tribus. lxx. O

Angelus ante annunciationē marie maior erat homine in tribus. cxv. P

Angelorū admiratio in christi ascensione et matris eius assumptōe. cxvi. R

Angelorum admiratio orta est ex quattuor. Ibidem T

Angelorū admiratōis ratio. Ibidem B

Angelus pprius est vnicuiq̄ homini ad cu stodiā deputatus. cxxxij. R

Angelū mitti intelligit dupliciter Ibid S.

Angeli cū sint spiritus incorporei cur corpo rali forma depingunt. Ibidem T.

Angeli cur sint nostri custodes. Ibidem U et A.

Angeli quare ad saluationē humani generis administrauerunt. Ibidem X.

Angeli in vita z in morte et post mortē nos custodiunt. cxxxij. L. et. cxxxvi. U

Angeli quare dicunt angeli dei z angeli no stri. cxxxiij. D

Angelorū quadruplex forma: eorum status. Ibidem E

Tabula

Angeli exhibẽt nobis tria bona. Ibidẽ B.
Angelorũ pugna intra se. Ibidem D.
Angeli exhibent deo tria. Ibidem J.
Angelorũ charitatẽ vt nos habeamus tria requiruntur. Ibidem L.
Angelorũ chori nouez sunt. quõ nos tales mereri debeamus. cxxxv. M p totum
Angeli quare dicunt spiritus. cxxxvi. P
Angeli pcellunt nos in quattuor. Ibidẽ O.
Angeli sunt nobis similes in quattuor. Ibidem R.
Anima est inferior christo sponso eius genere z specie. sermone. vi. J.
Anima sponso suo tripliciter debet obuiare. Ibidem K
Anime potentie debent esse congregate in tribus. xvi. P.
Anime salutem q̃rere vel addiscere volẽs apostolum paulũ petat. li. L
Aia offertur deo in triplici differentia. lv. O
Anima vocat diuersis nominib. xcij. J.
Anime familia. Ibidem
Anime sponsus. xcij. O.
Anima peccatrix intelligit p ciconiã adulteram. cij. N
Anima habz quadruplicez defectũ. cxlv. M.
Animabus intẽdere debemus pluribz de causis. cxlix. D.
Aie defunctoz pnt scire q̃dmodo. Ibidẽ F
Anime a quo puniunt. cl. J.
Anime puniunt sepe in priuatis locis q̃druplici de causa. Ibidem K. z L.
Anima hominis q̃liter ẽ diligenda. cliij. S
Anime in purgatorio cõquerunt sup multa genera hominũ. cliij. T.
Anime in purgatorio puniunt p duplicib debitis. cliij. X
Animo interdũ requies est danda. xxvi. O.
Animalia parua magna corda habentia sũt timida. lxxv. M
Anni septem q̃bz iesus fuit in egipto signãt septẽ mala q̃ nob pctã nra z ferunt. xxx. U
Apli reliq̃unt oia et q̃lia omia. xlix. D
Apostoli non solũ sed z viri pfecti iudicabũt nationes. Ibidem M.
Apostoloz diuerse petitões. lxxvi. T
Apostolos elegit christ⁹ q̃ntuplici rõe. ci. B
Apostoli comparant colũbe. Ibidem L
Apostoli comparant duodecim exploratoribus. Ibidem D
Apostoli triplicẽ fructũ attulerũt. Ibidẽ E.
Apostoli q̃liter a christo honorati sũt. ibid F
Apostoloz iudicatio. Ibidem. B
Apostoli quare fugierẽt: cũ tamen inq̃t saluator. Vos estis q̃ mecũ pmansistis in tẽptatõibus meis. cxviij. B
Apparuit iesus discipul' suis duobz modis. lxxxi. O.
Aq̃ q̃liter significat populũ xp̃ianũ. lxxxi. P
Aque pprietas. xliij. R
Aquila quinq; notabiles habet pprietates. xxvij. X. et. lxxviij. F
Arbitriũ pt cõsiderari q̃druplicit er. xlij. O.
Arbitrij libertate hõ dignificatus est p ceteris creaturis. xlvij. T
Arbitriũ quare dicatur Ibidem.
Arbitrij libertas in statu innocẽtie fuit maior q̃ nunc. z hoc in multis. Ibidem U.
Arbor z nobilis crux christi dicit. lxxvij. X
Arbor non mota per ventũ redditur infecunda. cvij. X.
Arbitriũ libere et nõ potestatẽ nobis deus dedit aliquid agendi. cxxx. U.
Arma triplicia carnis contra nos pugnãtis xlviij. B
Arma spũalia defensiua cõ carnẽ. Ibidem L
Ascẽdit xp̃s multipliciter. lxxx. L. z. lxxxi. T
Ascẽsio christi dr̃ iubilosa multipliciter. lxxx M.
Ascensiõis festũ ceteris maius est. lxxxi. U.
Ascensus marie in montana spiritualẽ ascensum significat ad montẽ dñi. xcvij. A
Asine crux cur nõ veneratur. cxxix. O
Aspect⁹ diuinus multos habet effectus. cxxxij. N
Assumptio marie notatur glorioſa ex tribus cxiij. L.
Assumpta est Maria quadruplici decore. Ibidem F.
Assumpta est maria corpe z anima fm Augustinũ pluribz psuasionib. Ibidem F G
Assumpta est maria nõ statim post passionẽ christi ppter quattuor. cxiij. D
Assumpta est maria quadrupliciter. cxv. L.
Auaricia significat p cruginem. lxxij. L.
Auaricie malũ. cxxxi. D. et k.
Auaricia comparatur amore. cxxxi. k.
Aurum dilectionem significat quadruplici ratione. xxxviij. U
Auri pprietas. xliij. E
Aureola triplex. xlv. J.
Aureola quid sit. Ibidem k.
Aureola quibz operibz datur. Ibidem
Aureola non datur viduis et quare. cxlij. R
Aureola datur virginibz sz p quo Ibid S
Aureola non dat castitati cõiugali. Ibidem

Alphabetica

Aurea:aureola:palma ꝛ fructus differũt. xlv L.

Baptismus ꝑfectior est circũcisiõe pluribꝫ ratiõibꝫ. xxxiij. A

Baptismus est triplex. xxxiiij. B

Baptismꝰ Johãnis baptiste an fuerit sacramentũ. xlij. E.

Baptismus Johãnis an cõferebat gratiam ꝛ an pueri ꝛebẽbãt baptisari suo baptismate. Ibidem.

Baptismus ꝑnitẽtie est duplex. xlij. F.

Baptismo duplex christi attendit potestas. Ibidem J

Baptismus item est duplex. Ibidem K.

Baptismus an tollat omnẽ ꝑnã. Ibidem.

Baptismo xpi q̃ttuor scpta sunt. Ibidez L

Baptisari quare xps voluit. xlij. M.

Baptisando gerit eccl'ia similitudinẽ mortꝭ christi. ꝛ hoc patet ex multis. xlij. P

Baptismi effectus cõparat aque. Ibidez R

Baptismus Johãnis a quo fuit institutus. xlij. S

Baptismus iohannis quare a Johanne et nõ a christo nominatur. Ibidem

Baptisare nemo potest seipm. Ibidem T.

Baptismus discipulor ante passionẽ christi quẽ effectũ habuit. xlij. U

Baptisato domino quare celum videbatur apertũ. Ibidem X.

Baptisato domino cur vox patris sonuit. xliij. L

Baptismo cõsequimur q̃ttuor. Ibidem.

Benignitas ꝛei magna in sua incarnatõne ostenditur. xxxi. F

Benedicta est herba multũ vtilis. xcvj. E.

Beatorũ ꝑmium est duplex. xlv. N.

Beatitudinis fructus. lxxvi. U.

Beatitudinẽ vult omnis homo. cxlv. K.

Beatitudinis in subiecto multi errauerunt. Ibidem L.

Beatitudo est duplex. cxlvi. L

Beatitudinem meremur variis modis. Ibidem N.

Beatitudines sunt octo. cxlvij. N. ꝑ totũ

Bonitates septẽ ostendit dominus ꝓccatoribus. xxviij. F.

Bona coram hominibus ꝓuidentur tribus modis. xxxiiij. U.

Bona in interioribus nostris tribus modis ꝛemus ꝓuidere. xxxiij. A

Bona q̃ttuor accipimus noie iesu. xxxv. N

Bonorũ omniũ exercitiũ consistit in tribus. xxxvi. Q.

Bonor et malorũ discretio. xix. E

Boni opatio est ꝛe necessitate salutis. lxxij. N

Bonitatẽ fructus plura ostendũt. Ibiđ S.

Bonũ quõ põt esse causa mali. cvi. K

Boni nihil habemus in nobis iure. hoc probat multis ratõnibus. cxxx. X

Bona tria optima cõtemplari ꝛebemus. clv. T.

Brucus significat luxuriã. lxxij. B

Qlix triplex reperit i scripturis. cvlij D.

Candele ardentes quare ꝛeferũt in festo purificatõis. luij. S.

Cantica quare a veteribus legis sunt facta. xcviij. K.

Canis rabidus multas habet proprietates. xxix. N

Charitatis fraterne duodecim sunt signa. cxliij. B

Charitas sancti Andree ꝓbatur ex multis. iij. X.

Charitas quare ꝛesignatur ꝑ oleum. v. F

Charitatis vere noticia. lxij. O.

Charitatiua affectio quid sit. lxxviij. M

Charitas naturalis ꝛ acquisita differũt Ibidem O

Charitatis incipientiũ: ꝓficientiũ et ꝓfectorũ extrinsica signa. Ibidem P ꝑ totũ

Charitatis signa intrinsica. lxxix. O

Charitatis gradus. Ibidem R ꝑ totũ.

Carnalis concupiscẽtia qualiter hominem captiuũ ducit ad mortem. i. M

Carnis mortificatio ꝓpar mirre. xxviij. X.

Caro christi dupliciter cõsiderat. xl. L

Carnis voluptas tripliciter nos impugnat. xlviij. B

Castitas tres habet partes. cvi. D

Castitas virginalis ꝓcellit castitatẽ angelicã in quattuor. cxlij. U

Cause quare ꝺeus trahit illum ad salutẽ ꝛ nõ illum. i. S.

Causa facit martirẽ. ꝛ est multiplex. lxxiij. L

Celũ qualiter fuit clausum ante aduentum christi. xviij. O

Celũ quattuor vicibus est apertũ. xxi. N

Celum quare videbatur aptũ baptisato domino. xliij. X.

Celũ apitur ꝺecem generibus hominũ in futuro. lxi. L. ꝑ totum.

Celum clauditur dupliciter. xcv. K.

Celum bis fuit euacuatũ. cxvi. L

Cellariũ spirituale est ꝺuplex. cxiij. O

Ciconie ꝓprietas. cij. N

Tabula

Circūcisionis festū est gaudiosum trib⁹ de causis. xxxiij. Q
Circūcisio quare data fuit masculino sexui in remediū peccati originalis. xxxiij. T
Circūcisio an offerebat gratiā. xxxiij. U.
Circūcidere spūaliter debemus nos nō i vno membro tm̄ sed in plurib⁹. xxxiij. B. et. xxxiij. P. et. xxxvi. P. Q.
Circūcisio q̄e octaua die fiebat. xxxiij. B.
Circūcisionis spiritualis octo sunt dies. Ibidem D
Circūcidunt a nobis omnē malā voluptatē octo. xxxiij. J.
Circūcisio est triplex. xxxiij. M.
Circūcisio facta est in trib⁹ locis. Ibidē. P.
Circūcidit res aliqua triplici de causa. xxxiij. R
Circūcisio religiosoz est triplex. xxxiij. B
Circumcisio exterioz non pdest sine interiori. Ibidem. X.
Ciuitas dei anima fidelis i qua ē triplex status familie. xciij. J.
Clamare debemus in celū et q̄re. cxlvi. O
Clausura sensuū exteriorum z interiorū. xvi. M O
Claues regni celoz quid sint. xcv. k. et L.
Cognitio de diuinis habet se dupliciter. cxliij. D
Cognitio dei est triplex. iiij. L
Cognoscere deū p septē possumus. lxvi. D.
Cognoscunt deū septem genera hominuz in futuro p penam. Ibidez J
Cognitio est quadruplex. Ibidem. k
Cogitatio nostra qualis esse debeat. xxxiij. A
Cognitio et meditatio differūt. lxxxvi. A
Colūba que descēdebat sup christū in iorda ne an fuerit ꝺa colūba. xlij. B. et. xliij. A
Colūba sedit sup dominū baptisatū triplici de causa. xliij. A.
Columbe sanguinis pprietas. liij. F
Colūbe pprietates. xcv. B. et. ci. L.
Concipiēdi triplex est modus. cxv. O.
Confessio fidei q̄liter fieri debeat. lxvi. L.
Confidere debemus bonitati diuine trib⁹ de causis. cxxx. B
Conscientie in cubiculo quid sit faciēdū. vi. L. z. xx. T. z. xxv. M. et. lxxxiij. R
Conscientie domū quomodo introire debemus z deū ibidē adorare. xxxvij. T.
Consuetudo mala q̄ pniciosa sit. xxxiij. L
Continentie bonū. xlv. M.
Contēplatio quid sit. lxxxvij. F
Contēplatōis dispositio. Ibidem D
Contemplatōis gradus. Ibidem. J
Contēplatōis vtilitas. Ibidem k.
Contemplatōis impedimenta. Ibidem L.
Conuersionē ad perfectam tria requiruntur. li. D
Conuiuū cōmendatio. cxviij. J
Conuiuū vituperatio. cxix. O.
Contentio est triplex. cxviij. E
Contritio compatur mirre. xli. A.
Cooperari deo possumus quattuor modis. vi. M.
Corpus naturaliter obedit imaginatōni in suis delectatōibus. xlvi. O.
Corporalis infirmitas dicitur periculosa tri⁹ de causis. l. P
Corpus nostr̄ deo exhibere debemus hostiā viuam: sanctā: et deo placētē. z hoc propter duo. lv. M
Corporis pulcritudo considerat in quattuor. lxij. M
Corporales delectatōes tristes habent exit⁹. z hoc dupliciter. cxlv. M.
Corpus domini sumere debemus multis modis. lxxxiij. D. z J p totum.
Corpus christi sumit a trib⁹ generib⁹ hoīm sacramentaliter. lxxxiij. k
Corpus christi manducare volens p̄ ceteris debet esse mūdus a mulieribus. lxxxiij. L
Corpus christi in peccato mortali videre an sit peccatū. Ibidem O
Corporis christi a sacramēto excludit quis triplici de causa. lxxxiij. O
Corpus christi sumere volētes quomodo se debeant pbare. lxxxiij. S
Corporis christi fructus et dānū. lxxxvi. L. per totum
Corporalis vita cōsistit in duob⁹. xcvij. T.
Cordis stulticia pbatur ex multis. lx. D
Cor quō ppari debet dño. cix. M
Cornua crucis quattuor. lxxvij. B
Chorea quare est fugienda. cxix. P
Choros āgelorū quomodo mereri debeam⁹. cxxxv. M.
Creatura rationalis ad quid facta sit. xcij. B
Credere deū: in deum: z deo quomodo differunt. lxxv. P
Credentiū signa. lxxxi. S
Christiani quare vocant. xxxiij. E
Christiani tres magos sequi debent i septez. xxxviij. M
Crux christi dupliciter est a nobis veneranda. xl. M
Crux christi significatur p arborē. lxxvij. X.

Alphabetica

Crucis inuentio. Jbidem A.
Crucē gerūnt tria genera hominū sed differenter. lxxvij. B.
Crux penitētie q̄ttuor habet cornua Jbid E
Crucem penitentie ascendere volens quinq; seruare debet. ij. R.
Crux iusticie quattuor habet cornua. Jbidem D.
Crucis christi vtilitas. lxxvij. E
Crucis lignum multipliciter est figuratum. lxxviij. B.
Crucis lignū dicitur benedictū octo modis. lxxix. J.
Crux christi duobꝫ modis tollit. lxxx. M
Crux christi tria operat. cxxvij. D.
Cruce sua christus multas docuit virtutes Jbidem E
Crucem christi venerari debemus quadrupli ci de causa. cxxviij. M.
Crux christi dicit liber ppter tria. cxxix. M.
Crucis in ligno quattuor virtutes legere debemus. cxxix. P.
Crux christi figuratur p decem. Jbidez. O.
Cruciatū quadruplicē debemus habere cordis. cxxx. A
Cui minus dimittit minus diligit: et quomodo. clj. O
Custodes quattuor peccatoris incarcerati. cxl. P

Damnati ad mortē an sint cōmunicandi z sepeliendi. cxx. J.

Dauid numerādo populū fuit punitus et nō cesar Augustus q̄ edictū fecit vt describeretur vniūsus orbis. xx. O

Deus habitat in quattuor generibꝫ hominum. iij. U
Dei cognitio est triplex. iiij. L.
Dei locutio z dei suspirriū quid sit. liij. D
Deo cooperari possumus quattuor modis vi. M.
Deus nobis tria contulit quoz memoriam habere debemus. viij. R
Deo seruire in puericia ad ꝯ sex vtilia nos ducere debent. Jbidem U
Deus hoc nomen diuersa diuerse significat. xxxi. F.
Deus quinq; assumpsit p nobis. xxxiiij. M
Deus dat suis ex gratia sex magna dona. xlvi. N.
Deus cur non fecit hominē impeccabilem. xlvij. X.
Deo placere volens quid agere debeat. l. X.
Deū cognoscere possum⁹ p septē. in presenti per gratiam: et in futuro p gloriā. lxvi. D.
Deum cognoscunt septē genera hominuz in futuro per penam. lxvi. J
Deus quare tamdiu incarnari distulit: lxx. D
Deus dedit seipm nobis multis modis. lxxiij. B.
Deus ppter quem fructū diligit. lxxix. S.
Deo ministrare volens plura habet attendere. cxiij. T. p totum.
Deus diligit multa genera hominuz. cxxxviij. L
Deus dilexit nos tripliciter. sic z nos primū diligere debemus. cxliij. L.
Dei allocutio quid sit. lxxxi. R.
Delectationes corporales tristes habēt exitꝰ: z hoc dupliciter. cxlv. M.
Demones triplici acumine vigent. xlviij. D
Deordinationes sex in mundo sunt. xxxvi. U
Deuotio quid sit. xli. T
Diabolus instar herodis ihesuz in nobis spiritualiter natū perdere querit. xxx. S
Diabolus comparat draconi. Jbidem T.
Diabolus hostis noster habet se in triplici differentia. xlviij. D.
Dignitati diuine cōgruit nos per crucē liberare. et hoc tripliciter. cxxviij. D
Dignitas virginitatis in tribus attenditur. vij. O.
Dilectio cōmunis dei ad nos i trib. xxiij. D.
Dilectio dei singularis ad nos. Jbidem F. z xxv. B
Diligentes singulariter qui sunt. xxv. B
Diligentes cōmuniter. Jbidem.
Dilectionis triplex est differentia. xxv. J
Dilectionis cause. xliij. B
Diligere inuicē est mandatū z optimū propter quattuor. cxliij. X.
Dilectōnem ad fraternā hortamur per quattuor. cxliij. A
Dilectionis fraterne duodecim sunt signa. xliij. B
Dilexit nos deus quattuor modis. cxliij. E
Diligēdi necessitas patz ex multis. clj. R.
Dispositio suscipiende gratie qualis esse debeat. xvi. M
Discretio bonoz̄ et maloz. lix. E
Dispensatoz tribus modis potest esse malus lxviij. T
Discordiam duo faciunt. cxxxviij. X.
Diuitie non sunt multum pensande pluribꝫ de causis. xxxij. N

Tabula

Diuites ⁊ nobiles quare nō ꝓcidant ad reuerentiā dei ad terrā sicut pauꝑes. xl. I
Diuine sunt triplices. clvi. U
Diuitias de loco ad locū trāsferentibꝫ quinq; sunt necessaria. lvi. X. sic nobis spūaliter
Diuinitas dei sub humanitate fuit occultata septē sigillis. xxxiij. O.
Dolor partus an mulieri sit meritorius. xciij O
Domus dei est duplex. lxxv. O
Domus in quā christus recipi debet est duplex. cix. N.
Dom⁹ dei dicit dilecta ꝓpter plura. clv. O.
Domus diaboli dicitur tenebrosa quadrupliciter. cxlv. O.
Domus possessio amittitur quadrupliciter. cxlv. R
Dom⁹ dñi est secura q̄ dr̄upliciter. Ibid S
Domus dei est multiplex. clix. k.
Domus dei septē sunt columne. Ibidem k.
Domus dei spiritualis quomodo debet sanctificari. clix. L.
Domū dei decet sanctitudo multis de causis Ibidem M.
Domus dei est dyabolo terribilis ꝓpter quatuor. clx. P.

E Bozis conditio. cxxij. L
Ebrietas p̄sumit impossibilia. ciij X.
Ecclesia militans cōparat celo. xxvij. T
Ecclesia in die innocentū quare tacet cantica leticie. xxix. O.
Ecclesia quare festū Stephani: Johannis ⁊ innocentū sub vno dominice natiuitatis gaudio recolit. xxx. P.
Ecclesia q̄ ꝛe prohibet oblatiōes aliq; xli. S.
Ecclesia in baptisando gerit similitudinem mortis christi. xlij. P
Ecclesia primitiua ꝓmendat paupꝛtatē ex q̄t tuor. xlix. B.
Ecclesie potestas extēdit se ad mlta. xcvi. M
Ecclesie autentica autoritas. cxij. R. et. cxxiiij. k.
Ecclesia intelligitur per vineam. clx. O.
Elemosine due sunt spꝛcies. x. E
Electi dei omnes sunt in triplici statu. xli. X. et A.
Electio requirit triplicem gratiā. lij. O.
Electōnis vas Paulus quadrupliciter dicitur. lij. T
Electores quales esse debeant. qualis eligendus. qualiter eligendū. et ad quid eligēdū. lxvij. U
Electi dei occidi possunt. flecti nō possunt ꝓpter tria. xcv. I
Electos suos deus vult tribulari ꝓpter tres causas. cviij. F.
Electus dei debet esse homo: vitulus: leo ⁊ aq̄la. cxli. M.
Electi fideles significant ꝑ apes. clix. I
Elegit christ⁹ apl'os suos q̄ntuplici rōe. ci. B
Elisabeth q̄ ꝛevoce mag̃ exclamauit. xcvij. D
Error triplex hereticorū eradicat ꝑ apostolum dicentē. At vbi venit plenitudo temporis ⁊c. xxxi. L
Error triplex excluditur in illis verbis christi. Confitebor ⁊c. lxvi. L
Erugo significat auaricia. lxxij. L
Eua duplex peccatū cōmisit. ideo dupliciter fuit punita. liij. A
Eua peccauit in quattuor. lxxi. P.
Euāgelistarū quaternus numerus est multipliciter figuratus. cxli. L
Exaltari in patria cupientes tria facere debēt lxv. X.
Exaltatōne christi in cruce tria sunt considꝛanda. cxxviij. I.
Exaltatōnis christi in cruce sunt mlte cause. Ibidem L
Excedit vnus aliū in vita eterna dupliciter. lxxv. R.
Exemplū pulcrū de scto thoma. xvi. L et. k.
Exemplū monialis meretricis q̄bꝫ meditatōibus ad pnitendū fuit ꝓuocata. xvij. S
Exemplū de infantia christi. Ibidem N
Exēplū de vsurario ⁊ generatōne sua. xxx. A.
Exemplū de hereditate ꝛedita recupꝛāda. xxxij. I
Exemplū de nomine iesu. xxxv. I
Exemplū aliud ad idem. Ibidem.
Exemplum de diminutione alicuius regni. xxxvi. T
Exemplū de tribus magis. xxxvij. L
Exemplū de vtilitate resistendi temptatōibꝫ xlvij. E.
Exemplum de karolo magno. lxiij. U
Exemplū salutatōis angelice. lxxi. S. et. cxxiij. U.
Exemplū de hospitalitate. cix. R.
Exemplū de vinculis Petri. cxi. P.
Exemplū de castitate. cxix. k.
Exemplū de chorea. Ibidem. k.
Exemplū de periurio. cxx. B
Exemplū de Johāne baptista. Ibidem L.
Exemplū de omnibus sanctis. cxlvij. L.
Exemplū de viduis ꝛefendēdis. cxxxix. E

Alphabetica

Exemplū de pena defunctorū. cxlix. E
Exemplū de honoratōe defunctor. cl. L
Exēplū q viuēs pt penitere p mortuo. cliij. B
Exēplū de debito soluēdo p mortuis. cliij. C.
Exercitiuz oim bonor ꝓsistit in trib⁹. xxxvi. O. et. li. F
Exercitia virtutū multa p q magnificamur apud deum. liij. L
Exitiū i mūdo viuentiū fit tripliciter. cli. Q
Experientia quid sit. xci. D
Exultant hoies varijs modis. xcviij. M
Fletus christiani sunt ml'tiplices. v. E.
Facies diuina significatur per solem cxlvi. A.
Fatuitas est triplex. lx. V
Festuz stephani Johis 7 innocētū ḡre ꝯ vno dñice natiuitatis gaudio colūt. xxx. P.
Festū martirū solēniter est pagendū propter tria. xxx. B
Festum cōuersionis Pauli celebratur ḡttuor de causis. l. O.
Festum marie virginis ḡter in anno celebratur qđ nō fit de festis alioz sctōrū. 7 hoc q/druplici rōe. liij. X. et. lvij. S. et. xcvij. V.
Festum purificatōis habet tria noia. lv. J.
Festum Petri apostoli ter in anno honorat. et quare. lxiij. X
Festū cathedre Petri celebratur quīq; ō causis. lxv. A.
Festum ascensionis christi cereris maius est lxxxi. U
Festa sanctor quare celebrant. cix. V
Festum vincula petri celebrat quadruplici ō causa. cxi. P
Festū natiuitatis marie est celebrandū cum iocunditate triplici ratōe. cxxiij. L.
Festum angelorū dem⁹ celebrare solēniter multiplici de causa. cxxxvi. T.
Festū sanctor omniū est gaudiose celebrandum varijs de causis. clviij. B
Fides ecclesie nunc nō saluat pueros asi baptismū sicut circūcisio ante octauā diem: et quare. xxxij. S:
Fidei inquisitio vbi primo facta est. xcv. D.
Filius non portat iniquitatē patris quomodo hoc sit intelligendū. xxij. S.
Filijs desiderant parētes tria. cviij. A
Filius in diuinis quare ad incarnandū missus fuit. 7 non alia psona. xxi. B.
Filius reparauit humano generi octo mala propter peccata primor parētū illata. xxxi. V. per totū.
Filius dei vt quis sit cognoscitur per quinq; signa. xxxij. K.
Filius vt diligatur a patre quattuor sūt cause. xliij. B
Filio in prodigo tria mala figurantur. xcvi. M.
Filius dei ante bꝛatā virginē nō habuit thꝛonū specialē in terris sed ꝯmunē. xxij. D
Fornax est quadruplex in qua homies ꝓbā tur. xliij. D
Forma imitandi christū. lxvij. M
Fortia sunt sex. cv. B.
Fructus: palma: aurea: et aureola differunt. xlv. L.
Fructum boni operis impedientia sunt tria. lxxij. A.
Fructus alicuius bonitatez multa ostendūt. lxxij. B
Fructus beatitudinis eterne octo. lxxvi. U.
Fructum triplicem nobis apostoli attulerūt ci. E
Fuga christi in egiptū quādo facta sit. xxviij B.
Fuga christi quare fuit in egiptū 7 nō i aliā regionem. xxviij. D. 7. xxx. R
Fugere voluit christus pluribus de causis. Ibidem E
Fures sunt multiplices. liij. L
Gallina pullis suis multa bona exhibet. xxij. X
Gallo albo comparat christus. cxxviij. F
Gaudiū quod angelus in natiuitate christi nunciauit quale fuit. xvij. T
Gaudium vt fiat magnū quinq; concurrūt xx. A
Gaudere habent quattuor hominū genera christo nato. Ibidem B.
Gaudere debemus de spiritualibꝫ bonis ꝓpter tria. xxxviij. S.
Gaudium vnde oriatur. lxxi. M
Gaudere debemus in marie gratia et gloria ꝓpter tria. cxiij. J
Gaudent in assumptione Marie quattuor cxv. M
Gaudia varia habuit Maria i celo 7 in terra. Ibidem N
Gaudium est triplex. cxlviij. R
Gaudentes in hoc mundo sunt varij 7 multi. Ibidem S
Gaudent sancti in celo de multis. Ibidem U.
Genus humanū ante incarnatōez christi labꝛabat in septēplici mozbo. xvij. Z.

Tabula

Glorificauit deus mariā tanq̄ domū sue habitatōis tripliciter.xliij.X
Glorificanda est a nobis peccatoribo maria virgo quadrupliciter.xliij.B.
Gloriant diuersi diuersimode.cxxvij.L.
Gratia dei semper presto est.sermone.i.F.et xxxvi.O.
Gratia ad actiōem reddendā duo faciūt. viij.T.r.xx.U
Gratie infusio impedit psumptōe.xv.F.impeditur r dubitatōe.Ibidem J
Gratiam ad acq̄rendā dispositio qualis esse debeat.xvi.M.
Gratia comparat roz.xix.K.
Gratie tempus dicit plenitudo tēporis p̄pter quinq̄.xxxi.E.
Gratia alicuius domini erga suos certis cognoscitur ex signis.xxxvi.L.
Gratia quid sit.Ibidem M
Gratia quadruplex malū in nos trāsfusum remittit.xxxvi.N.
Gratia dei ofert nobis sex magna bona.xlvi N.
Gratia dupliciter perditur.Ibidem O
Gratia est triplex.lij.O
Gratiam dei nemo accipit nisi purgat⁹ fuerit in tribus.lv.K
Gratia comparat lumini.Ibidem P.r.lxx. ij.T
Gratia si nasci debet in nobis q̄d requiratur. xciij.L.
Gradus throni salomonis.cxxij.E
Gradus virginitatis triplex.c.R

Habitat deus in quattuor generibus hominū.iij.U.
Hereditariā ad possessionē perueniturmultipliciter.cxlvi.D
Hereditas quadruplex reperitur in scriptura.xxxij.M.
Hereditate paterna priuat quis iuste certis ex causis.Ibidem P
Herodis obitus qualis fuit.xxviij.S
Herodis ira.xxix.J
Herodis malicia r astutia.Ibidem.k.
Herodis senicia fuit in tribus.Ibidem L
Herodis ingens perturbatio auditis magis. xxxvij.S
Herodes tres fuerūt.cxi.E.
Herodes quare petrū nō statim occidit post incarcerationē sicut Jacobū.Ibidem F
Homines vigilant multi sed nō eadem ratione.ix.A
Homo rubore suffunditur triplici ex causa. xix.L
Homo pallescit ex tribus.xix.M.
Homo plenus gratia p impatientiā nō murmurat.xxi.D
Hō libenter ad q̄ttuor respicit.Ibidez F.
Homo cur a deo nō factus est impeccabilis. xlvij.X.
Hominis infirmitas est periculosa quinq̄ modis.lij.P
Homo qualis erat ante incarnatōez christi. lxxi.M.
Homo constat ex duplici natura.xcij.N.
Homines exultant varijs modis.xcviij.M.
Homines solent mirari tria.c.R.
Homines saluant per duo.cij.S
Homo si non peccasset an plus de gratia habuisset tunc q̄z nunc.cvi.M
Homo tanq̄z arbor nō quassatus per tribulationis ventū nō facit fructū vite eterne meritoriū.cviij.X.et.cxx.X.
Homines actui solū deum desiderare debet hoc multis figuris figuratur.cx.B.
Homo ad quid factus sit.cxvi.S.
Homines affectant tria.cxxij.J
Homo habet triplicē potentiā defectuosam cxxxij.B
Homines excellunt angelos in quattuor.cxxxvi.S.
Hominū genera sunt quattuor qui diuersimode diligunt.cxxxviij.A.
Homo finaliter ordinatus est ad beatitudinem ex duplici opere.cxlvi.B
Honorare beatā virginē cupientes quattuor agere debent.lvij.A.
Honor est duplex.cvij.B
Hospitem christū recipere debemus in domus cordis nostri ppter quattuor.cix.L.
Hospitalitas ad quos pertineat.Ibidē M.
Hospitalitas est maxime vtilitas.Ibidē P
Hostes tres habemus contra nos bellantes. ix.B.r.xlvij.B.et.li.S
Humanū genus ante aduentū christi in carnez infirmabat septēplici infirmitate.xvij.A
Humilitas q̄uis oīb⁹ ad salutē sit necessaria maxime tn̄ trib⁹ generib⁹ hoīm.xxxvi.X.
Humilitatis tres sunt gradus.xliij.O
Humilitates septē fuerūt in christo.lxvi.F.
Humilitatis quindecim gradus.lxvij.O.

Iciunij est duplex.lxxxvij.O
Ignorantia est duplex.l.O.et.lij. O
Ignis purgatorij qualis sit.cl.N
Ignis potest cōsiderari dupliciter.Ibidem

Jherusalem quinq; habz nomina. xxij. U
Jhs tres fuerunt vocati q̄ populo dei salutē exhibuerūt. xxxiij. D
Jhesu illo nomine quare nos non nominamur. xxxiij. E
Jhesus hoc nomen significatur in illis nominibus emanuel. admirabilis. consiliari⁹. deus fortis. xxxv. E
Jhesus quare dicit nomē nouū. cum tamē z alij hoc nomine sunt vocati. Jbidem F
Jhesus huius nominis quintuplex est sublimitas. Jbidem S
Jhesu nosse q̄ttuor bona accipimus. xxxv. D
Jhesus hoc nomen qualiter apostol⁹ portauit corde z ore. l. B.
Jmpietas quid sit. xxxvi. P.
Jmpetus duplex carnis z spiritus. cxli. O.
Jmpedimenta varia que nos in via salutis impediūt. xlvij. A. z. xlix. D
Jmitari debemus aplm in quattuor. li. D
Jmitādi christū forma. lxvij. N. et. cxiij. X.
Jncarnari quare christ⁹ tādiu distulit. xli. F et. lxx. D.
Jncarnatio dei occultauit diuinitatē septem sigillis. xxxiij. O
Jncarnatio christi dicit gratia anthonomatice. xxxvi. M
Jndulgentie quid sint. xcvi. P. z. O.
Jndulgētias obtinere q̄t req̄runt. xcvi. P.
Jndulgentias an vn⁹ alteri possit p̄mereri. Jbidem Q
Jnduitio spūalis. cxi. L
Jnfans octo annorū a quibus debet circūcidi. xxxiij. k
Jnfans octo dierū circūcidit z non ante quare. xxxiij. R
Jnfirmitatū diuersitas requirit medicine diuersitatem. sic z mor̄ differentia. xxij. O
Jnfirmitas corporalis z spiritualis sunt periculose varijs de causis. l. P.
Jnfirmitas hominis est periculosa q̄nq; modis. lij. P
Jnfirmitas est triplex. cxxxi. D
Jnfirmitates quattuor habuerūt pharisei. cxxxi. D
Jnnocentū festū quare celebratur cum tamē voluntarie nō sunt passi. xxix. N.
Jnnocentū festum est solēniter peragendū p̄pter plura. xxx. B.
Jnnocentia capitur dupliciter. lxvi. R
Jnnocentia quid sit. cvij. D.
Jnnocentia cognoscitur duobus ex signis. Jbidem E.
Jnnocens z penitens quis horū magis tenet diligere. cij. P
Jnnocētia quā requirit deus a nobis stat in tribus. cxij. T
Jntentio nostra qualis esse debeat. xxxiij. A.
Jntentio est fundamentū operū nostrorum. lxxxv. T.
Jntentio est multiplex. Jbidem U
Jntentio quādo sit simplex et recta cognoscitur per plura signa interioza et exterioza. lxxxv. X. per totum.
Jntentio actiui hominis qualis esse debeat. cx. A.
Jnuentio crucis christi. lxxvij. A.
Jnuidie malum. xciij. R
Johānes baptista cur saluatorē agnū nomi nauit z non alio nomine animaliū. iij. T.
Johānes baptista p̄mēdauit iesuz a duob⁹. xlij. L.
Johānes baptista sanctificatus in vtero matris quare dixit ad iesum. ego a te debeo baptisari. xlij. O
Johānes baptista in qua forma predicauit z baptisauit. Jbidem T
Johānes baptista in sua natiuitate q̄druplicē habuit p̄rogatiuā p̄ ceter⁹ nat⁹. xciij. Q:
Johannes hoc nomen est valde gratiosum. xciij. S
Johannis sanctificatio in quo consistebat. Jbidem.
Johanni baptiste conueniebat hoc nomen Johannes p̄pter tria. xciij. T.
Johānes baptista a trib⁹ hominib⁹ laudatus fuit. xciij. U.
Johannes baptista dicit lucerna p̄pter q̄ttuor. xciij. X.
Johannis baptiste priuilegia. xciij. A
Johānes baptista p̄parat turturi. xciij. B.
Johānes baptista nat⁹ ē tripliciter. xciij. L
Johānes baptista q̄re exultauit in vtero matris. xcvij. L.
Johānes baptista in carcere quattuor bona ostendit. cxix. L.
Johannis recollatio fuit cum ieuotōe peracta. cxix. U.
Johannes baptista q̄uis iustus. multos tamen habuit persecutores. cxx. B.
Johannes baptista fuit ab herode in vita z morte male tractatus. Jbidem
Johannes baptista a deo triplici statu fuit venerabiliter tractatus. cxx. k.
Johānes euāgelista amoris priuilegio meruit ceter⁹ alij⁹ honorari. z h̄ i trib⁹. xxiij. F.

Tabula

Johānes ⁊ Petr⁹ dilexerūt christū.sz differenter.xxv.k.
Johānes euangelista secure vixit obijt et regnat.xxv.L.
Johānis euāgeliste quadruplex ꝺmēdatio.xxvi.M.
Johānis euāgeliste triplex dolor p̄sentis vite.xxvi.S.
Jordanē mīra mirabilia facta sunt.xliij.M
Joseph q̄z non fuit inuētus a magis cum puero ⁊ maria matre eius.xl.B.
Joseph tres fuerunt.lxx.J.
Ira comparat fumo.xxviij.A
Iracundus compat cani rabido.xxix.D
Iter salutis impedīūt quattuor.cxxxi.F.
Judeoꝝ peccatū aggrauat ex mītis.xxij.U
Judiciū est triplex.cli.O.
Judicandi modus est q̄ntuplex.ci.B.
Jugū christi est triplex.lxvi.E
Juramentū tres debz hre comites.cxx.D
Juramentū falsum coactū ad q̄d. Ibidē E.
Jurare falsē est periculosum tripliciter. Ibidem f.
Justificatio impij quattuor req̄rit.liij.S
Justus cōparat lilio quadruplici rōe.lxij.F
Justicia est rigorosa tripliciter. Ibidem R.
Justoꝝ vita comparat leoni.lxxij.D
Justicia multiplex facta est p lignum crucis.lxxix.k.
Justus quē nullus cuctus cōtristari possit quis sit.lxxxix.T

Katherine priuilegia p̄ ceteris sanctis concessa.clvi.A
katherina cōparat regno celoꝝ.clvij ante E
katherina qualiter thesauꝝ virtutū inuenit.clvij.E.
katherina ratōne sui nominis tripliciter interpretatur. Ibidem f.

Labor est triplex.lxvij.M
Lacrime debent effundi ꝓpter tria.lxxix.U.
Lacrime merent nobis q̄ttuor bona.cvij.U
Lampadem tria ornant.lix.F
Latria quid sit.xl.k.
Laudare mariā nemo sufficit.cxvi.U.
Laudant triplices mulieres.cxl.D
Laudandus est homo post mortē: nō in vita.et quare.cxlv.J
Laudare debemus dēū in sanctis suis ꝓpter quinq;.cxlvi.B.
Lazarus ante suā suscitationē prius inuitauit christū ad hospitiū.cx.S
Lectulus ꝺscientie qualis esse debeat.xx.T.
Legere debem⁹ in crucis ligno quattuor virtutes.cxxix.P
Leonis ꝓphetas.lxxiij.D.⁊.lxxiiij.J
Leo significat christū ⁊ diabolū.lxxiij.J:
Leo quattuor timet.clx.P.
Libro marie quattuor legunt.cxxv.A.
Librum tria faciunt.cxxix.M
Lignum crucis multipliciter est figuratum in veteri lege.lxxvij.B.
Lignum crucis dicit benedictū octo modis:lxxix.J.
Lingua est quadruplex.xxxix.E.
Lingua data est homini ad quadruplex officium.cxlv.T.
Locutio dei quid sit.iij.D.
Locutio humana qualiter sit temperanda.xxvi.O.
Locuta est pauca beata maria ꝺgo.lvij.U.
Loquendū est tarde triplici ratōe.lxij.M.
Locusta significat supbiam.lxxij.A.
Locus purgatorij est duplex.cl.J.
Loca apta ad lucrandū.clv.k.
Lucis ꝓphetates multe.xi.B.
Lucerne comparat Johānes baptista ꝓpter quattuor.xciij.X.
Lucerne tres debent in manibo portari.cliij.B
Lugentes sunt triplices.cxlvij.O.
Luminaria quinq; que ducunt peccatores ad puer iesum.xxxvij.O
Lumen significat christuꝝ ꝓpter tria q̄ sunt in lumine.liij.D.
Lumen offerre debent tria genera hominuꝝ.lv.P.
Lumen est multiplex ꝑm triplicē statuꝝ hominum.lv.P.⁊.lvij.B.
Lumen designat mariam virginē ꝓpter q̄ttuor.lvij.T.
Lumen ne extinguat tria custodiūt.lvij.L.
Lumen extinctū ne reaccendat tria impediunt.lvij.D.
Lumen est quadruplex.cxlv.P:
Lune comparatur maria certis ex causis.xi.k
Luna significat peccatores.cxxxi.L.
Lumbi sunt triplices.cliij.E
Lumboꝝ cinctoria sunt duo. Ibidem.
Lupus gustata humana carne quare amplius appetit.cxi.D
Lux que paulū in via circūfulsit qualis fuit.l.R.
Lux significat christū.lxix.X.
Luxuria significatur ꝑ bracum.lxxij.B

Magi quare hierusalē venerunt cum christus nō fuerit ibidem.xxxvij.D
Magi vnde sciuerunt q̄ stella visa christū significaret. Ibidem E.
Magi tria cognouerunt se habere a puero iesu.xxxvij. H.
Magorū trium translatio.xxxvij.k.
Magi tres comparāt ceco et quare.xxxviij. M.
Magi tres cōmendant in septez. Ibidē M
Magi cōmendant a tribus.xxxix. A
Magi quattuor modis se habuerūt.xl. H.
Magi q̄re obtulerūt puero munera. xli. O
Magi quare obtulerūt aur̄ thus et murraz ¬ non alia munera.xli. V
Magdalena habuit tres occasiōes p̄ccādi cij.k
Magdalena p̄ciosiora fercula ferculis pharisei iesu obtulit. Ibidem L.
Magdalene salus quare magis ascribit charitati q̄ fidei.cij. R
Magdalena quattuor cogitauit q̄bus dū offendit.cij. V
Magdalene p̄nitētia q̄lis fuit. Ibidez T.
Magdalena fuit in q̄druplici statu. cij. A
Magnificare dm quid sit.xcviij. L
Magnificare qualiter debemus deum. Ibidem M.
Magna fecit dus matri sue Marie. Ibidem P
Mala septem significantur per septē sigilla. xcij. D
Manducāt corpus christi a diuersis diuersi modo.lxxxiij. J.et k.p totū.et.lxxxiij. O.
Manducare volens corpus christi debz esse mundus a mulieribz.lxxxiij. L.
Manere debem⁹ i christo tripliciter. lxxij. F.
Maria virgo comparat luci pluribz ratiōibus.xi. B
Maria cōparat soli q̄ttuor de causis. xi. H.
Maria comparat lune certis de causis. Ibidem k.
Maria compat celo triplici de causa.xij. L.
Maria compat throno salomōis.xij. O.
Maria compat hierusalem quinq; de causis. Ibidem R.
Maria comparat mozo. xxxvi. k
Maria comparat lumini ppter quattuor. lvij. T.
Maria compatur celo.xcvij. R
Maria compatur herbe bñdicte. xcvij. E.
Maria compatur ebore.cxiij. B
Maria compatur herbe que vocat sponsa solis.cxv.k
Maria compatur galline.cxxi. M
Maria compatur throno salomonis ppter nouem.cxxij. X
Maria compatur viridario.cxxiij. F
Maria compatur arbori. Ibidem B.
Maria ꝯpatur padiso ppter octo. ibiđ H.
Maria ꝯpatur porte salomōis .cxxiij. R.
Maria compat libro ppter tria.cxxv. X.
Maria cōmendat a tribz. xi. H. et. xij. ante L
Maria dicit alta in tribz. xij. M. ¬ xiij. T
Maria fuit ꝯseruata a peccato origiali octo de causis. xij. M
Marie triplex puritas. xiij. P
Marie septē priuilegia. xiij. S
Maria est domus diuinalis inhabitatōis xiij. V. quam domū dominꝰ glorificauit tripliciter. Ibidem X.
Maria glorificanda est a nobis peccatoribus quadrupliciter. xiij. B
Maria virgo ad primam vocem nati pueri quam nobis similem emisit tria cōsiderauit. xx. R.
Maria christo nato sex exhibuit que nos sibi ministerialiter exhibere debemus. xx. S per totum.
Maria virgo purificatōnis tempus seruauit ppter tria. liij. L. et. lv. I
Maria ego i vita sua parū locuta ē. lvij. V
Marie vita est speculuz nostre salutis. Ibidem X.
Marie virgini si placere voluerim⁹ quattuor agere debemus. lvij. A
Maria huius nominis ethimologia et interpretatio. lxx. k
Maria in salutatōe angelica cōmendat ex quattuor. lxx. L
Maria virgo maior ē angel in tribz. lxxi. O
Mariā nos salutare honorare debem⁹ propter quinq;. lxxi. R
Maria virgo abiit in montana ppter duo. xcvij. S
Maria ꝯformauit se omni statui. Ibidem
Maria abiens in montana quare festinauit. xcvij. X
Maria quare non prius salutauit zachariam sed Elisabeth. Ibidem B
Maria quibus verbis salutauit elisabeth. xcvij. L.
Maria est benedicta sup omnes mulieres ppter quattuor. Ibidem F
Marie humilitas. xcviij. J. et O

Tabula

Maria introducta fuit in triplex cellarium. cxiiij. D.
Maria diuersa gaudia habuit in terra ⁊ in celo. cxv. N.
Marie cōmissum est salutis nostre ministerium. cxv. O.
Mariā nemo laudare sufficit. cxvi. U
Mariam tria fecerūt dignam fieri matrem dei. Ibidem X
Mariam nemo illicite ꝺcupiuit ꝓpter tria. cxvi. A. et. cxxiij. O.
Maria optimā partez elegit multipliciter. cxvi. D.
Maria dicitur mater quattuoꝛ generū hominum. cxxi. N
Maria dicit mater filia ⁊ sponsa. Ibidē O
Maria tripliciter spem sanctā habuit. Ibidem T.
Marie sanctificatio contulit ei triplicē gratiam. cxxiiij. M
Maria est vera mater ꝓpter tria. Ibidē. N
Maria triplicem habuit virginitatem. cxxiiij. O.
Maria quare ē adiutrix nra. cxxiiij. S. T
Maria quare ita acriter doluit in passione filij. cum tñ nouerit voluntatē dei. cxix. R.
Marie moꝛs quare non valuisset ꝓ redemptione nostra. Ibidem S.
Marie doloꝛ ad quid ꝓfuit. Ibidem T
Maria virgo an meruerit aureolam. ⁊ videtur ꝙ non. cxlij. O
Maria virgo i vtraq; vita actiua ⁊ ꝺ tēplatiua habuit dispositionē pfectiozē. cxiij. E.
Marcius ille mēsis qualiter sit ꝓuilegiatus. lxxi. N
Marcꝰ ꝺpatur leoni. ⁊ ℔ in mſtꝫ. lxxiiij. K.
Martiriū spūale est sextuplex. xxi. M.
Martiriū est triplex. xxx. P
Martires auro compantur ꝓpter quattuoꝛ xliij. E.
Martiriū causant multa. lxxiij. L
Martiriū pfectū faciūt q̄ttuor. lxxiij. M
Martiriū pfectū notak in duobꝫ. clxij. H.
Martires duplex bellū habuerūt. cxlvij. T.
Martires sunt duplices. clxij. B
Matrimoniū est duplex. xlv. F.
Matthias apostolus significak ꝑ celum. lxix. A.
Mattheus q̄re non statim cū Petro a christo fuit vocatus. cxxxi. B.
Medulla spūalis est sextuplex. xxvi. O.
Medicus celestis Paulū sanauit. l. S
Medicus optimus quis dicak. cxxxi. I
Meditatio ⁊ cognitio differunt. lxxxvi. A.
Memoꝛari debemus tria que nobis deꝰ contulit. viij. R
Memoꝛari debemus quattuoꝛ. lxxxvi. B.
Mētis pulcritudo ꝺsistit i q̄ttuoꝛ. lxij. M.
Meritoꝛū esse q̄re stat i charitate. lij. M.
Merces sanctoꝛū habet plures conditiones cxlviij. A
Merces mundi. clv. O
Ministrare deo volens plura habz attendere. cxiij. T. ꝑ totū.
Miraculū tria faciunt. xi. I
Mirra habet triplicē virtutē: ⁊ comparatur mortificationi carnis. xxxviij. X. et. xli. A
Mirantur tria. c. R.
Misse tres cantank in natiuitate christi ꝓpter triplex gaudiū. xvij. U.
Misericoꝛdias septē deus peccatoꝛibꝫ ꝺmunicat. xxviij. F
Misericoꝛdes misericoꝛdiā cōsequent i vita: in moꝛte: et ꝓst moꝛtē. cxlvij. O
Mititas quid sit. lxvij. O. et. cxlvij. M
Mites tria dona a deo recipiūt. lxvij. P.
Modus excedik tribus modis. xxxvi. O.
Moꝛus est arboꝛ multū medicinal'. xxxvi. K
Moꝛi peccato quid sit. lxxviij. D
Mortis memoria valet ad multa. cli. P
Mortuo nō debemus denegare grāz ꝓpter multa. cl. B.
Mulier tēpoꝛe moderno an teneak p̄cepto purificatōis subiacere. liij. B.
Mulieres affectant p̄cipaliter quiq;. lxxi. D.
Mulier sterilis quid faciet. xciij. P.
Mulier que ꝓtest habere plem etiā fusis lacrimis ꝛc. Ibidem.
Mulieres quattuoꝛ fecerūt cātica. xcviij. K.
Mulier in casu ꝓtest melioꝛ esse virgine triplici ratione. c. U.
Mulieres triplices laudank. cxl. D
Mulieres inter cetera duo apperūt diligi ⁊ honoꝛari. cxix. M.
Mulieres in noua legesex legunk accessisse ad iesum nobis in exemplū. cvij. T.
Mundus duo in se habet dānabilia. i. M
Mundus hostis nr̄ varie nos impugnat. xlviij. F
Mundi seruitiū quale est. lxvi. B.
Mundus est contemnendus sex ꝛc causis. cliij. M
Mundi corde ꝺsequntur tria bona. cxlvij. Q
Munus quod deo offerre debemus est qua duplex. xl. P.

Alphabetica

Natiuitas christi q̄lis fuerat.xvij.X
Natal' dñi q̄ nō sit descripta p matheū penes Octauianū sz penes herodem triplex est causa.xxxvij.B
Natiuitatē suā christus q̄re p stellā et non p aliā creaturā voluit demōstrare.xxxix.D.
Natus de muliere q̄druplicia in sua natiuitate habz incōmoda.xciij.O
Natiuitas marie est celebrāda cū iocunditate triplici ratōe.cxxiij.L
Negociator christus quas merces nr̄as recepit.clv.Q.
Nihil boni habemus i nobis iure. hoc pbat multis rationib⁹.cxxx.X
Nobilitas est triplex. carnis.spiritus: z virtutis.x.L
Nobilitas cognoscit̄ p quinq; virtutes.x.D
Nobilitas temporis.xlvi.P
Nobilitas illi⁹ nois matthias.lxix.A
Nobiles et diuites q̄re nō pcidant ad terrā ad honorē dei sicut paupes.xl.J.
Noia quō reb⁹ imponi debēt.xxxv.D
Noticia vere charitatis.lxij.O
Noticia experimentalis in quib⁹ sensib⁹ habeat̄.xci.E
Nox designat p̄sentē vitam.xv.L.
Nubes significat peccatū mortale.cvi.H.
Nūcios plures spiritualesq̄ mittit dñs ad vocandū nos ad salutē.xxij.B.
Nunciatio angeli z serpentis differūt.lxx.B
Nundine spirituales ad quas currere debemus.clv.S.

Obuiare debemus sponso nostro triplicit̄.vi.K
Oblatōes nostre vt sint deo accepte plura requirunt̄.xli.R.
Oblationes aliquoz phibet ecclesia. Ibidē S
Oblatio trium magoz fuit deo deuota ex q̄tuor.xli.T
Obedientiā quadruplicē ostendit christ⁹ in cruce.cxxix.P
Oblata ministrāti sacramenta an recipe liceat.cx.L
Obseruatio cerimonioz⁹ in veteri lege fuit pte-statio fidei.lv.L
Occidunt pueros suos sex genera parentuz.xxx.X
Occurrere saluatori nostro quō fieri debeat.vi.H.z.xxxvi.P
Oculus est triplex.lxxxvij.S
Oculj malum.xcij.S.
Octo sunt que a nobis omnē malā voluntatem tollunt.xxxiiij.J
Octo septem in aduentu q̄d designant.xvij.B
Offerre debemus deo nostro ō triplici thesauro.xxxviij.U.
Offerre debem⁹ quattuor munera deo.xl.P
Offerre debemus deo de trib⁹ bonis nobis cōcessis.lv.M.
Offerunt quidā animā deo in triplici differētia.lv.O
Offerre debent lumen deo tria genera homin̄.Ibidem.P.
Offerre debem⁹ q̄nq; in domo dei.clix.N
Offerre debemus et alia quinq; in domo dei lx.O.
Oleū designat charitatē plurib⁹ de causis.v.F
Onus triplex portamus.lxvi.D
Op⁹ nūc nō ē miracl'ose agere et q̄re.l.T
Opera nostra si deo debent esse grata triplicē debent habere decorē.li.F
Operū fatuitas probatur in tribus.lx.k.
Operis boni fructū impediunt tria .lxxij.A.
Opatio boni est ō necessitate salut̄.lxxij.D.
Operatio nr̄a qualiter fit deiformis.xcij.k
Operatōe interiori fit plibatio vite eterne. sz exteriori fit similitudo vel imago vite eterne.xcij.M
Opera extra charitatem facta quid valeant.ciij.L.
Opera nostra vt deo sint accepta septē requiruntur.cxij.S.per totū
Opari diligenter docemur ex multis.cxl.H
Opinio malorū nō est ponderāda.xciij.D
Oportebat christū pati sed nō necessitate coactōnis.cxxviij.S.
Oratio iuuenū et puerorz est deo valde accepta.viij.X.
Oratio vt nobis pficiat quinq; debet habere conditōes.cxi.J
Ous fatuitas pbatur ex multis.lx.J
Ostiū spūal'dom⁹ nr̄e pulsāt tripl'r.cix.J

Patientia pauli patet in trib⁹.liij.U
Patienter expectare debemus domin̄uz ad iudicium reuertentem ppter tria.cliij.J.
Palma:aurea:aureola: et fructus differunt.xlv.L
Palleſcit homo ex tribus.xix.M
Parentū sex genera occidunt pueros suos.xxx.U
Parētes desiderant filijs suis tria.cviij.A.
Parētes filijs et filiabz suis duo.cxix.S.
Passiones hui⁹ tp̄is nō sufficiūt ad futuraz

Tabula

glorią ꝑmerendą. xxxix. B
Passiones pfectorū sunt triplices. li. H.
Pauli apostoli ꝓconia. xlix. M. et. liij. k.
Pauli cōuersio celebrat ꝙ ttuor ꝛe cauſ. l. O
Paul⁹ ꝙre p tres dies nō vidit. l. A.
Paulus quid in illo triduo fecit. Jbidez.
Paulus ꝙliter hoc nomen ieſus portauit oꝛe ⁊ corde. l. B
Paulus ꝓ ceteris virtutibus tres excellēter habuit. li. J.
Paulus triplici ſciētia fuit ꝓditus. liij. M
Paul⁹ dicit vaſ electōis ꝙdruplicitęr. liij. T
Pauꝑtas primitiue eccleſie commendat a quattuoꝛ. xlix. H.
Paupes ſunt magni apd ꝛeū. cxxxviij. B.
Pauptas eſt triplex. cxlvij. H
Paupes volūtarij ſunt triplices. cxlvij. J.
Paupes habent ꝓmium vite eterne in ꝓſenti vita diſpoſitiue. cxlvij. k.
Pauptatē quare nō petiuit ſalomon ſibi dari. Jbidem. L
Peccatū iudeoꝝ aggrauat ex multꝫ. xxij. U
Peccati originalꝫ ꝙnꝙ remedia. xxxiij. L
Peccatū voluntarie cōmittit ita ⁊ priuatur. xlvij. H
Peccati ſtatu eſſe valde piculoſuz ē. l. U
Peccatū ꝙ ꝛeo diſpliceat poteſt oſtēdi ex miꝛtis. liij. R
Peccatorū ad iuſtificatōnem quattuoꝛ reqꝛruntur. Jbidē. H
Peccato mori quid ſit. lxxviij. H
Peccata venialia accipiunt dupliciter. lxxxiij. M
Peccatū occidentiū corp⁹ chriſti ⁊ pcm̄ indigne manducantiū qđ grauꝫ. lxxxiij. M
Peccati mortalis malū. xcvi. M. et. cv. F. et cvi. H
Peccati ſtatus qualis ſit. ciij. B.
Pctōrū ad remiſſiōez miꝛta reqꝛūt. cv. E
Peccatū quid ſit. cvi. J.
Peccatū originale an voluntariū ſit an neceſſariū. cvi. L
Peccatū originale an ſit vnum vel plura. an ſit magis in vno ꝙꝫ in alio. cvi. M
Peccatū originale remittit p fidē. cvi. M.
Peccatū veniale ꝛmittit miꝛtꝫ modiſ. cvi. O
Peccatū veniale ꝑt fieri mortale tripliciter. cvi. P.
Peccati remiſſionē ſex faciūt. cvi. O.
Peccatū mortale actuale remittit ꝑ multa Jbidem R
Peccatoris ſpūalis incarceratio. cxi. H.
Peccatoꝛis liberatio. Jbidem J.
Peccatoꝛ ꝛebet ſequi chriſtū ꝑ tres portas. cxi. M
Peccatoꝛ compat apro ſilueſtri. cxix. k
Peccatores ſignificant p lunā. cxxxi. L
Pedes chriſti ſpūales ſunt paupes. ciij. M.
Penitentie crucem aſcendere cupiēs quinꝙ facere ꝛebet. ij. R
Penitētie vere ꝓagende difficultas. xxi. J.
Penitens aut innocens quis horū magis tenetur diligere. ciij. P
Penitentia magdalene qualis fuit. ciij. T. et. ciiij. D.
Penitens verus ꝛebet habere ſeptē. cviij. T. ꝑ totum.
Penitentiā verā duo faciunt. cx. T
Penitere vere nō poſſunt tria genera hominum. cxxxij. O.
Peregrinos ad hoſpitiū recipe magni meritꝫ ⁊ vtilitatis eſt. cix. O
Perfectōnis ſignum. ij. J.
Petrus et Johannes dilexerūt chriſtū diſferenter. xxv. k.
Petrus apl'us cōmendat a duobꝫ. lxiij. H
Petꝛ⁹ tribꝫ vicibꝫ exaltat⁹ legit. lxiij. T
Petri apoſtoli ꝓmptitudo inuenit in multis. xcv. E.
Petꝛ⁹ habuit triplicē fidei ſitatē. Jbidē. F.
Petꝛ⁹ compat colūbe ꝓpter ei⁹ conditōnes. Jbidem H
Petrus ꝙdꝛies fuit captiuatus. Jbidez H.
Petro apl'o iudei pl⁹ inuidebant. cxi. L.
Petro poteſtas abſoluendi trina vice eſt data et quare. cxi. J
Petitio matris filiorū ẓebedei triplicem errorem in ſe continebat. cviij. L
Pependit chriſtus i cruce ꝙdruplici modoꝛ. cxxviij. J.
Phariſeus qui ieſum rogabat ſecū manducare reprehendit in tribus. ciij. J.
Phariſei murmuratio. Jbidem M.
Phariſei quattuoꝛ habuerunt infirmitates. cxxxi. H
Picture qualiter veneꝛade ſunt. xl. O
Placere ꝛeo volens quid agere ꝛebeat. l. X.
Plenitudo eſt triplex. xxi. E.
Potentie anime qualiter ꝛebeant eſſe cōgregate. xvi. P
Poteſtas eccleſie extēdit ſe ad miꝛta. xcvi. M
Pollutio nocturna an impediat ſacramenti ſumptōnem. lxxxiij. P
Precepta dominica ſunt plura ſm diuerſitatem operatōis. ſed vnum in radice charitatis. cxliij. D.

Preceptum duplex de purificandis pueris. liij. E.
Precingunt se quadruplices psone. cliij. F:
Predicator qualis esse debeat. xxvi. M
Predicatois finalis causa. i. L.
Predicatonis vtilitas. Ibidem
Predicatio xpi 7 iohis bap. differūt. iij. S.
Predestinatio includit tria. lxxxij. B
Prelatus sex in se habere debet. xxvij. U.
Prelatus pluribus de causis deponi solet. lxviij. R.
Premiū btōz est duplex. xlv. H.
Presepe domini: duo aialia nō. qd significet spūaliter. xx. L
Presumptio impedit gratie infusiōez. xv. F
Presumere de octo nō habem⁹. xv. B
Principes quō nos fieri debeam⁹. cxxxv. M.
Priuilegia amoris Johannis baptiste sunt octo. xxiij. F
Priuilegia Johānis baptiste. xciij. A
Priuilegia katherine. clvi. A.
Primogenita in veteri testamēto pcesserunt in multis. cxxi. P
Prophete quare dicuntur pphete sapientes et scribe. xxij. P.
Prouidentia diuina cozā homin ibus tribus modis. xxxiij. U.
Prudentia ysistit in tribus. cxiij. U
Puerozum et iuuenū oratio est deo accepta. vij. X.
Pueri sex habent cōditiones. xxxvi. U
Pugne tres. xlv. I
Pulsat xps ostiū spūal' dom⁹ tripl'r. cix. I:
Pulcritudo mentis et corpis considerat in quattuor. lxij. M.
Pulcritudo est quadruplex. lxxi. O.
Pulcrū dicit aliquid tripliciter. cxxi. O.
Purgari debemus in tribus. lv. K
Purgatorij locus est duplex. cl. I.
Puritas marie virginis est triplex. xij. P

Quare christus Judā elegit in apostolū quem sciuit futurū furē et pditorem. lxviij. S
Quare angelus et nō homo missus est ad ⁊ginem. lxx. E
Quare vnus angel⁹ tantū. Ibidem F
Quare de⁹ tamdiu incarnari distulit. lxx. D
Quare gabriel angel⁹ et nō alius angel⁹ missus est. lxx. B.
Quare angelus missus est in galileā et non in iudeam. lxx. D
Quare de⁹ res ita mirabil'r creauit. lxxxij. A
Quare deus vni dat 7 nō alteri. lxxxij. D
Quare sepius sumentes corpus christi non sentiūt dulcedinē. lxxxvi. D.
Quare deus vicario suo potestatē dedit dispensandi indulgentias. xcvi. P
Quare festinauit Maria abiens in mōtana xcvij. X
Quare maria nō prius salutauit zachariā. xcvij. B.
Quare Johānes baptista exultauit in vtero matris. xcvij. L.
Quare Elizabeth voce magna exclamauit: Ibidem D.
Quare iudei Petro plus inuidebant. cxi. E
Quare christ⁹ i cruce pēdēs habuit caput ad dexterā 7 nō ad sinistrā inclinatū. cxxviij. k
Quadruplex est forma in qua homies probantur. xliij. D.
Qual' magnificare dēbeam⁹ deū. xcviij. M.
Quattuor bona noīe iesu accipim⁹. xxxv. D
Quattuor sunt euāgeliste 7 q̄re. cxli. k.
Questio illa: vbi est q̄ nat⁹ est rex iudeorum potest multipliciter intelligi. xxix. L
Querendus est de⁹ quadrupliciter. xl. H.
Queritur ppter quem fructuz diligit deus. lxxxix. S.
Queritur in quibus sensibus habetur expīmē talis noticia. xci. E
Quinq; remedia peccati originalis. xxxiij. L.
Quinq; affectant mlieres in mūdo. lxxi. O.
Q, deus suos electos pmittit tribulari tres sunt cause. cviij. F.
Quis est hic qui etiā peccata dimittit: q̄re ie sus nō respōdit iudeis ad q̄stionē. cij. O.
Quot requirunt ad obtinendas indulgentias. xcvi. P.

Rama quale nomen. xix. M.
Recipiunt tria genera hominuz libenter. cix. k
Recipere paupes ad hospitiū quō fieri debeat. cix. O
Regula duplex est inter nos 7 primos ꝑseruanda. xxxvi. R.
Regnū alicuius destruit p sex. Ibidem T
Regnū christi est duplex. xxxvij. L
Regnū dei paratū est sex generibus hominū cviij. B
Regnū dr christ⁹ q̄ttuor de causis. clv. H
Regnū qđ est christ⁹ ꝑat thesauro abscōdito in agro. Ibidem O.
Religiosoz renūciatio. xxi. k
Religionis ingressus vtilitas. Ibidem L.
Religiosoz triplex circūcisio. xxxiij. S.
Remedia quinq; peccati originalis. xxxiij. L

Tabula

Remissionē pcecati sep faciūt.cvi.O
Remissio pcecati autoritatiue fit a solo deo. Ibidem S
Renunciare q̄ et qualiter debeamus.ij.K
Repletio est triplex.xxxi.D.
Requies corporis et anime.lxvi.S
Respicit hō libenter ad q̄ttuor.xxi.F.
Res quelibet circumciditur triplici de causa.xxiiij.R
Rethe triplex debemus relinquere instar apostolorū.ij.L
Retrahentia nos a dei seruitio.xlix.I.
Reuelatio eternor quare dicit occulta.xc.A
Reuelationū inequalitas. Ibidem B.
Reuelatio est triplex. Ibidem L
Rex quis dicat.x.F
Rosis pprietas.xix.K.
Rose pprietas.clvij.B
Rubore pfundimur triplici ex causa.xix.L

Sacerdos p̄t ne uti clauib regni celestis iuxta suā voluntatē.xcv.M.
Sacerdos tria facit in absolutōne.xcvi.O
Sacramēti corpis christi effectū an pcecata venialia impediant.lxxxiiij.M
Sacramenti corpis christi fructū et damnū pside rare debemus.lxxxvi.L.p totum.
Sacramentū corpis christi dat in agone laborantib ppter duo.lxxxvi.E
Saluatori nostro quomodo occurrere debeamus.vi.U
Salomon triplex habet nomen.cxxij.B.
Salutem sue anime querere volēs Paulus magistr querat.li.L
Salutis nostre ministeriū est cōmissum marie virgini in celo.cxv.O
Salutis iter quattuor impediūt.cxxxi.F
Sanctificatio Johānis baptiste in quo cōsistebat.xciij.S
Sanctor festa qua de causa celebrāt.cix.P
Sancti gliant de q̄ttuor bñficijs.cxi.M
Sanctificatio marie contulit ei triplicē gratiam.cxxiiij.M.
Sancti quō laudabunt dñm.clv.U.
Sancti in celo quomodo cognoscāt nra desideria.clvi.F
Sancti gaudēt in celo de multis.clviij.U
Sāguinē suū xps septies effudit.xxxiij.L.
Sāguinis colūbe pprietas.liij.F.
Sapientie t sciētie diuie pfunditas notatur ex tribus.lxxxij.X.
Sapia va ē cauere a pctis.cxxxviij.L.
Scientia triplici fuit paul⁹ pditus.lij.M.
Scutū quintuplex obijcere debemus tēptatōibus nostris.cxviij.P.
Secreta tria reuelauit iesus Johāni euāgeliste.xxvi.R
Sensuū refrenatio q̄lis esse debeat.xvi.M.
Sensus humanus altitudinē diuie sapientie capere non potest ppter tria. lxxxij.L:
Sensus duo sunt in homine.xci.E.
Sensus interior quō eterna capiat.xci.F.
Seq̄ dñm nr̄m iesum quō fieri debeat.ij.O
Sequi debemus iesum in quinq;.xlix.L.
Sermo christi mūdat a duob⁹.lxxij.E.
Seruire deo in puericia sep nos puocare debent.viij.U.
Seru⁹ i seruiēdo q̄liter se hre debeat.cxij.A
Ser destruūt dominū alicui⁹.xxxvi.T.
Signū vl' miraculū tria faciūt.xi.I
Singularitas est duplex.xvi.K.
Signa tria sunt dilectōis ad deū.xxv.S.
Signa tria specialis dilectōis. Ibidem P:
Signacula septē significāt septē mala q̄ venerūt humano generi ex p̄uaricatōe p̄mor̄ū parentū.xlij.D
Signa credentiū sunt quinq;.lxxxi.S.
Sobrietas quid sit.xxxvi.O
Societas bona multa bona pfert.xv.E.
Solis naturalis t spūalis opatio.i.B.et.ij.P.et.xvij.T.et.xviij.L.E.F.t.xix.I.per totum.t.xx.M.
Somnio accidunt multe apparitōes t varie visiones.xxx.O
Speculū compatur xpo ppter duo.xvi.I.
Spem nostrā tria sanctificant.cxvi.U.
Speculator quādo t q̄n nō executōnez iusticie facere debet.cxx.P.
Spūssanctus q̄n nō reḡescit in aliq̄ hoc euenit duplici ex causa.xlij.K.
Spiritualis infirmitas dicit piculosa varijs de causis.l.P.
Spina triplex.lxiij.O
Sponsus anime.xcix.O
Spōsus q̄rit t mlta p̄sideratī spōsa. Ibidē.
Status virginalis matrimonialē statuz excellit in multis.xlv.S
Statui pcecati inesse valde periculosum ē ppter plura.l.U
Status pcecati qualis sit.ciij.B.
Stephani visio qualis fuit.xxi.S.
Stella visa a magis differebat ab alijs stellis firmamēti in multis.xxxvij.F.
Stelle spūales quinq; ducunt pctōres ad puerū iesum.xxxviij.O
Stella p̄cedens tres magos occultauit se tri

plici ꝛc causa Ibidem P.
Stella a magis visa gessit in se puerū crucē baiulans. et quare. Ibidem Q.
Studiū inueniendi iesum est triplex. xl. V.
Stultitia est triplex. lx. V
Suffragia dupliciter fiunt. cl. N
Superbia significatur p locustam. lxx. A
Susurriū ꝛei quid sit. vij. D
Temporis nobilitas. xlvi. P
Templū est quadruplex. lvi. Q
Temptatoribus nostris vti ꝛcem⁹ quintuplici scuto. cxviij. V.
Tempus gratie dicit plenitudo tpis ꝓpter quinqz. xxxi. E
Tenebre sunt quadruplices. cxlv. Q
Terra est triplex. cxlvij. N
Testis quare assumit. cxx. L
Thesaur⁹ est triplex. xxxviij. V. ⁊. clvij. L.
Theloniū ꝙs instituere habeat. cxxxij. P.
Thomas hoc nomē habet q̄druplicē interp̄tatōem. xv. D
Thome apostoli dubitatio permissa est p⁹ pter nos. xvi. L.
Thomas tāgendo credidit an ex hoc meruerit. Ibidem Q.
Thomas apostolus tres magos in archiepiscopos cōsecrauit. xxxvij. I.
Throno salomonis maria compatur ꝓpter nouem. cxij. X.
Thronus salomonis cōmendatur a nouez. cxij. Z.
Throni salomonis sex sunt gradus. cxij. E
Thus offerre spiritualiter. xli. R.
Timorem duo incutiunt. viij. R
Timor dñi opatur tria in nobis. cxi. R.
Timoris sex sunt species. cxl. I
Tiranni comparant lupis. cxi. D.
Tria habemus a ꝛco quorū memoriā habere ꝛcemus. viij. R
Trinitatis inuestigatio est inutilis propter duo. lxxxij. E
Tria solent homines mirari. c. R.
Tria retrahunt nos ab incitamentis chorez cxx. Q
Tribulari et pati vult ꝛus suos electos triplici ꝛc causa. cviij. F. et. cxi. K.
Turbatio est triplex. lxxv. O
Turturi ꝓparat iohānes baptista. xciij. B.
Vineglorios⁹ compatur viatori et seminatori. clvij. E.
Vdonis historia. xvi. S
Ve triplex. xxxiij. Q
Verbū ꝛei mundat a duobus. lxxij. E.
Venit dñs ad duplex iudiciū. cliij. V.
Viduis multiplex honor est exhibendus. c. xxxix. E.
Vidue sunt triplices. cxxxix. F
Vidua vera septem ꝛcet habere ꝺditōes. Ibidem B
Viduis non ꝛcet aureola. cxlij. R
Videre habemus multa in maria magdalena pœnitente. ciij. T
Vie sex quib⁹ ambulamus ad salutē. ij. P.
Vigilāt diuīsa hoīz genera diuīs rōib⁹. ix. A.
Vigilia ē q̄druplex. cliij. K.
Vincula peccator quattuor. cxi. V
Vincula Petri festū vnde causam recepit ⁊ quare celebratur. cxi. O
Vinū spirituale est triplex. lxxij. X.
Virginitas compatur regno celorū triplici ꝛc causa. vij. N
Virginitatis dignitas in tribus attenditur. Ibidem O
Virginalis status matrimonialē excellit in tribus. xlv. B
Virginitas est duplex. xlvi. N
Virginitas est magnum et pulcerrimū ꝛei donum. Ibidem
Virginitatis formale et non materiale p pœnitentiā acquiritur. xlvi. O. et. c. S.
Virgo ꝛcet esse tarda ad loquendū triplici ratione. lxij. N
Virginitatis triplex gradus. c. R. ⁊. cxxiij. O
Virginitas est maior matrimonio. c. T.
Virginū ꝛfectus quattuor. c. X
Virginitas honorat a ꝛco angelis et hoīb⁹ cxxiij. P
Virgines sunt quadruplices. cxlij. P.
Virgines ē ꝺsulēda m⁹tis ꝛc causis. cxlij. T
Virginitas comparat roſe. clvij. B
Virginitas comparat thesauro. Ibidem C
Virginitat⁹ p̄ciositas est q̄druplex. Ibidem
Virginitatis thesaur⁹ absconditur triplici⁹ ter. clvij. D
Viridarium qualiter sit plātandū. cxxiij. F.
Virtutes quinqz sanctam et p⁹udentē faciūt virginitatē. vij. O.
Virtutes q̄nqz sunt q̄ nobilitāt hoīez. x. D.
Visio est duplex. xvi. R
Visio ꝛei est triplex. cxxxij. M.
Visio ꝛelectabilis surgit ex triplici apparatu cxxxiij. K.
Visio beati stephani qualis fuit. xxi. B.
Vita p̄sens ꝛsignatur p noctem. xv. L.
Vitam eternam vt possideamus quid agere ꝛcamus. xv. D.

Tabula

Vita eterna est appetenda pluribꝰ de causis. xxxij. O

Vitam nostrā esse in christo quattuoꝝ ligue testantur. xxxix. F.

Vita iustoꝝ comparatur leoni. lxxiij. N.

Vite eterne fructus. lxxvi. U.

Vita actiua et contēplatiua diuersis itineribus incedunt. xcij. L

Vita a cōtemplatiua ad actiuā vitā interdū est declinandū ꝓpter tria. xcvij. U

Vita corporalis cōsistit in duobꝰ. xcvij. T

Vita actiua significat ꝑ Martha. cx. U

Vita actiua vt meritorie agat requirit septē dies. Ibidem. X

Vitam ad actiuā disponētia. cxiij. E.

Vitis ꝓprietas significat christū. lxij. U

Viuere pie quid sit. xxxvi. S.

Viuere virtuose volens quid facere debeat. cxxvi. B

Viuēs an ꝑt pēnitere ꝑ defuncto. clij. X. et B

Vocat nos deꝰ ad sui noticiā. et ꝙlis dꝫ esse talis noticia maxime ad salutē. iij. B

Vocant aliq̄ et aliq̄ nō. quare hoc. cxxxi. B. et. cxxxij. L

Voluntas dei est duplex. xxiij. E.

Voluntas vltima morientis est fideliter adimplenda. clij. D.

Voluntas nostra debꝫ mensurari ſm triplicem mensuram. li. E

Vox ꝑis baptisato dño cur sonuit. xlij. L.

Vox triplex audiet in aduentu christi ad iudicium. lxxx. O

Vsus alicuius rei est duplex. xxxiij. T

Uterus claudit certa exratōe. xcij. N

Vpiani fatui sunt multiplices. v. E.

Xps cōpat speculo ꝓpter duo. xvi. I

Xps comparat soli. xvij. L. E. F. et xx. N. ꝑr totum.

Xps compat se gallīne. xxij. X.

Xps compatur luci. lxix. X

Xps compatur viti. lxxij. U.

Xps compatur aquile. lxxvij. F

Xps comparat signaculo amoris duplici ratione. lxxxix. X

Xps compat fructui ꝓpter q̄ttuoꝝ. xcvij. B.

Xps compat negociatori. clv. P

Xps compat soli. ci. A. et. cxxxvi. O

Xps compat gallo albo. cxxvij. F

Xps q̄uis hō non peccasset carnē assumpsit set sed impassibilē. xiij. A.

Xpi natiuitas qualis fuerit. xvij. X. et. xx. N ꝑr totum.

Xps quare in nocte et nō i die natꝰ est. xx. P.

Xps vt in nobis spiritualiter nascat sex sunt nobis necessaria. xx. O.

Xpo nato q̄ttuoꝝ genera hominū gaudere debent. xx. B.

Xps medicus est spiritualis. xxij. N

Xps inquit iudeis. hec omnia veniēt sup generatiōez istā. que sunt hec oīa. xxij. R.

Xps loquens iudeis dicit. hierusalē hierusalem. quare duplicauit. Ibidem T

Xps loquens iudeis. āmodo nō videbit me donec ꝛc. quō sit intelligendū. xxij. A.

Xps mittit nobis ꝓpheras: sapientes et scribas spiritualiter. xxij. B.

Xps quare natus est in mundū. xxiiij. L

Xps q̄diu fuit in egipto. xxvij. F.

Xps q̄re tādiu incarnari distulit. xxxi. F.

Xps q̄re circūcidi voluit. xxxij. X

Xps triplicē baptismū recepit. xxxiij. B

Xps septies effudit sanguinē. Ibidem L.

Xps vtrū in nobis sit quattuoꝝ sunt signa. xxxvij. P.

Xpi duplex ptās attēdit in baptismo. xlij. I.

Xps singularē ptātē habꝫ in sacramētis. et in quattuoꝝ. Ibidem

Xps q̄re baptisari voluit. xlij. N.

Xpm sequi debemus in q̄nq̄. xlix. L

Xps sistit dño ñ ꝓpter se sꝫ ꝓpter nos. lij. D

Xps venit in tēplū pluribꝰ modis. lvi. R

Xps q̄re Judam elegit in apostolū quez sciuit furē et ꝓditorē futurū. lxvij. S.

Xps quō est via veritas et vita. lxxv. S

Xps ascendit multipliciter. lxx. L.

Xps dicit regnū q̄ttuoꝝ de causis. clv. N

Xps sex fecit ad instructōez nostrā. lxx. M

Xps itez octo fecit ad instructōem nostraz. lxxi. O

Xps pependit in cruce quadruplici modo. cxxvij. I.

Xps in cruce pendens sex modis ad se traxit peccatores. cxxvij. K

Xps quare conuersatus est cum peccatoribꝰ. cxxij. O

Xps venit in mundū tribꝰ de causis. Ibidē.

Yagines quomodo venerāde sūt. xl. N

Ypocrita est reprehensibilis in tribꝰ. cij. I.

Zacharie sanguinis effusio et ubi memoratur contra iudeos ꝑ ceteris triplici de causa. xxij. O

Zizania significat malū hominē. lx. B.

Finit Tabula alphabetica

Tabula alterius

partis Thesauri noui de sanctis. s. p quolibz numerum et quottaz sermonū ex ordine suo certificans subsequitur.

De sancto Andrea Sermo.i.
Ad idem Sermo.ij.
Ad idem Sermo.iij.
Ad idem Sermo.iiij.
De sancta Barbara Sermo.v.
Ad idem Sermo.vi.
Ad idem Sermo.vij.
De sancto Nicolao Sermo.viij
Ad idem Sermo.ix.
Ad idem Sermo.x.
De ꝯceptōe btē marie ỽgis Sermo.xi.
Ad idem Sermo.xij
Ad idem Sermo.xiij.
Ad idem Sermo.xiiij.
Sub eodem inuenies decretum ex concilio Basilienſi sup questiones conceptōis glorioſe virginis Marie.
De sancto Thoma ap'lo Ser.xv.
Ad idem Sermo.xvi.
Sub eodem hiſtoriā Udonis epi magdeburgenſis. qualiter t quomodo ſibi ſucceſſit in epiſcopatu ſuo
De natiuitate dñi nr̄i ieſu xp̄i. Ser.xvij.
Ad idem Sermo.xviij.
Ad idem Sermo.xix
Ad idem Sermo.xx.
De sancto Stephano Ser.xxi.
Ad idem Sermo.xxij.
Ad idem Sermo.xxiij.
De sancto Johe euāgeliſta. Ser.xxiiij
Ad idem Sermo.xxv.
Ad idem Sermo.xxvi.
Ad idem Sermo.xxvij.
De Innocentibus Sermo.xxviij.
Ad idem Sermo.xxix.
Ad idem Sermo.xxx.
In octaua natiuitat; dñi Sermo.xxxi
Ad idem Sermo.xxxij.
De circūciſiōe dñi Sermo.xxxiij.
Ad idem Sermo.xxxiiij.
Ad idem Sermo.xxxv.
Ad idem Sermo.xxxvi.
Sub eodem habes declaratione ꝑ pheticis puerorū ꝑ nouo anno eiſdem exponendam
De Epiphania. Sermo.xxxvij.
Ad idem Sermo.xxxviij.
Ad idem Sermo.xxxix.
Ad idem Sermo.xl.
Ad idem Sermo.xli.
Ad idem Sermo.xlij.
Ad idem Sermo.xliij
De ſctis Fabiano t ſebaſtiano. Ser.xliiij
De ſancta Agnete Sermo.xlv.
Ad idem Sermo.xlvi.
De ſancto Uincentio Sermo.xlvij
Ad idem Sermo.xlviij.
De cōuerſione ſcti Pauli. Sermo.xlix.
Ad idem Sermo.l.
Ad idem Sermo.li.
Ad idem Sermo.lij.
Ad idem Sermo.liij.
De purificatōe btē ỽgis Ser.liiij.
Ad idem Sermo.lv.
Ad idem Sermo.lvi.
Ad idem Sermo.lvij.
Ad idem Sermo.lviij.
De ſancta Dorothea Sermo.lix.
Ad idem Sermo.lx.
De ſctā Dorothea vl'appollonia. ſer.lxi.
De vna virgine Sermo.lxij.
De ſancto Ualentino Sermo.lxiij.
De ſancto Petro ī cathedra Ser.lxiiij.
Ad idem Sermo.lxv.
De ſancto Matthia Sermo.lxvi.
Ad idem Sermo.lxvij.
Ad idem Sermo.lxviij.
Ad idem Sermo.lxix.
De annūciatōne btē marie ỽgis .ſer.lxx.
Ad idem Sermo.lxxi.
De ſancto Georgio Sermo.lxxij.
De ſancto Marco Sermo.lxxiij.
Ad idem Sermo.lxxiiij.
De ſctis Philippo t Jacobo. Ser.lxxv.
Ad idem Sermo.lxxvi.
De ſancta Cruce Sermo.lxxvij.
Ad idem Sermo.lxxviij.
Ad idem Sermo.lxxix.
De aſcenſione domini Sermo.lxxx.
Ad idem Sermo.lxxxi.
De trinitate Sermo.lxxxij.
De corpore chriſti: Sermo.lxxxiij
Ad idem Sermo.lxxxiiij.
Ad idem Sermo.lxxxv.
Ad idem Sermo.lxxxvi.
Ad idem Sermo.lxxxvij.
Ad idem Sermo.lxxxviij.
Ad idem Sermo.lxxxix.
Ad idem Sermo.xc.
Ad idem Sermo.xci.

Tabula

Ad idem Sermo.xciij.
De sancto Johāne baptista Ser.xciij.
Ad idem Sermo.xciiij.
De sctis Petro ꝛ Paulo apl'is Ser.xcv.
Ad idem Sermo.xcvi.
De visitatione glorioſe virginis marie ad elizabeth. Sermo.xcvij
Ad idem Sermo.xcviij.
De sancta Margareta Sermo.xcix
Ad idem Sermo.c.
De diuisione apostolorꝝ Sermo.ci.
De sancta maria magdalēa Ser.cij.
Ad idem Sermo.ciij.
Ad idem Sermo.ciiij.
Ad idem Sermo.cv.
Ad idem Sermo.cvi.
Ad idem Sermo.cvij.
De sancto Jacobo Sermo.cviij.
De sancta Martha Sermo.cix.
Ad idem Sermo.cx.
De sancto Petro ad vicula Ser.cxi.
De sancto Laurētio Sermo.cxij.
Ad idem Sermo.cxiij.
De assumptione bēate Marie virginis Sermo.cxiiij.
Ad idem Sermo.cxv.
Ad idem Sermo.cxvi.
Ad idem Sermo.cxvij.
De sancto Bartholomeo Ser.cxviij
De ꝛecollatōe Joh̄is bap. Sermo.cxix.
Ad idem Sermo.cxx
De natiuitate bt̄e marie v̄ginis Ser.cxxi.
Ad idem Sermocxxij.
Ad idem Sermo.cxxiij.
Ad idem Sermo.cxxiiij.
Ad idem Sermo.cxxv.
Ad idem Sermo.cxxvi.
De exaltatōe ict̄e crucis Ser.cxxvij.
Ad idem Sermo.cxxviij.
Ad idem Sermo.cxxix.
Ad idem Sermo.cxxx.
De sancto Matheo Sermo.cxxxi.
Ad idem Sermo.cxxxij.
De sancto Michaele Sermo.cxxxiij.
Ad idem Sermo.cxxxiiij.
Ad idem Sermo.cxxxv.
Ad idem Sermo.cxxxvi
De sancto Hieronimo Ser.cxxxvij.
Ad idem Sermo.cxxxviij.
De sancta Hedwuige Sermo.cxxxix.
Ad idem Sermo.cxl.
De sancto Luca Sermo.cxli.
De vndecim milib virginū. Ser.cxlij.
De symone ꝛ iuda apostol' Ser.cxliij.
Ad idem Sermo.cxliiij.
De omnib sanctis Sermo.cxlv.
Ad idem Sermo.cxlvi.
Ad idem Sermo.cxlvij
Ad idem Sermo.cxlviij
De animabus ꝛfunctorꝝ Sermo.cxlix.
Ad idem Sermo.cl.
Ad idem Sermo.cli.
Ad idem Sermo.clij.
De sancto Martino Sermo.cliij.
Ad idem Sermo.cliiij.
De sancta Elizabeth Sermo.clv.
De sancta Katherina Sermo.clvi.
Ad idem Sermo.clvij.
De vno martire Sermo.clviij
De ꝛdicatione templi Sermo.clix.
Ad idem Sermo.clx.

Incipiūt sermones notabiles atq; putiles de sanctis p circulū anni. quibꝫ ab editore suo doctore ꝛ pdicatore famosissimo nomen vt Thesaurꝰ nouꝰ intitulent inditū est

De sancto Andrea

Sermo I

Relictis retibus secuti sunt eū. scribit Matth. iiij. et legit hodierna die p euāgelicali officio ¶ Thema. Aristo. in libro de animalibꝫ dicit. Gallina vel perdix cū fouit pullos: statim vocat eos. ꝛ audiunt vocē matris ꝛ sequunt eam ¶ Spiritualiter. sic dñs noster iesus christꝰ cū genuit apl'os suos Petrū ꝛ Andreā in fide vocauit eos. ꝛ statim audierūt ꝛ secuti sunt eum. de quo canit hodie eccl'ia. Dox vt vocē domini pdicātis audiuit btūs Andreas relictis retibꝫ quoꝫ vsu actuq; viuebat secutꝰ est dominū redēptorē. Ideo scribit Grego. i ome. Adhuc nulla in christo miracla viderāt nec de resurrectōe audierant: ad vnius iussiōis vocem oīa reliquerūt. Ecce vera obedientia. qz dicit Bern̄. Uerus obediēs mandatū nō pcrastinat. sed parat aures auditui: linguaꝫ voci. pedes itineri: ꝛ manus opi. Et sic apl'i. De quo thema. Relictis retibꝫ. ¶ In summa euāgelij duo innuunt. Primo a christo benigna vocatio discipuloꝝ. ibi. ambulans iesus vocauit eos. Secō ipoꝝ repētina cōsecutio. ibi. Relictis retibꝫ secuti sunt eū. De p̄mo dicit. In illo tpe. s. post baptismū: ieiunium: ꝛ temptationē. ambulās iesus iuxta mare galilee. ¶ Dicūt naturales q; sol virtutē suā nō solū ostendit in terris sed etiā in mari. In terris calore siue ꝕtutis lapides p̄ciosos auꝫ ꝛ argentū gignit. In maris ꝙo littore conche roꝛē celestē attrahūt. ꝛ sol sua virtute in p̄ciosas ꝙuertit margaritas. Spūaliter sol est christꝰ. Malach. vl. Orietꝫ vob' timētibꝫ deū sol iusticie. Hic sol ꝕtutē suā ostēdit in terris ꝛ mari. In terris. qz terrenos hoīes quos inuenit in aurū mutat charitatis diuine ꝛ argentū puritatis. Nōne maria magdalena tota fuit terrena ꝛ more terre frigida. sed christus ipam suꝫ luminis calore tangēs in nobile auꝫ mutauit charitatis. ita vt os veritatis ō ea ptulit Luce. vij. Dimittuntur ei peccata multa qm̄ dilexit multū. Nōne matheꝰ sedēs in theloniō fuit terrenꝰ. sed sol verus iesus christꝰ purificauit ipm̄ i argentuꝫ puritatis mutādo. vt relictis oībꝫ terrenis secutus ē eū. Mat. ix. Et hāc ꝕtutē nō solū in terris sz ꝛ i mari p̄cipue galilee dēmōstrauit. vbi in conchis. i. grossis piscatoribꝫ nobilissimas margaritas Petrū ꝛ Andreā roꝛe celestis gratie generauit ꝛ ad fidē vocauit. De q̄ subdit i textu. Uidit duos fratres Petrū et Andreā fratrē ei. Hi sunt due olive: ꝓpter plenitudinē pietatis. Hi sunt duo candelabra ꝓpter ardoꝛē charitatis: lucētia añ dñm p ꝙstantiā veritatis. Hi sunt due p̄ciose margarite inuēte circa mare in conchis. i. i statu hūili piscatōis. de q̄ text'. Erāt enī piscatores. Aug̃. in quodā ſmōe de Kalendis Januarij Nō elegit reges potētes aut huiꝰ mūdi sapientes. ne vocatio fidei ascriberet potētie ꝛ sapiētie hūane. Item nō vocauit ociātes sz iustz laboribꝫ insudātes. ad dēsignandū q; ad fidē vocati de iustis laboribꝫ debent viuere. Bene. ij. In sudore vultꝰ tui vescerꝝ pane tuo. Nō de rapina vt aliqui. ꝛ posito casu q; p se non rapiūt tñ habēt ꝙplices et ꝙsentiūt. De quibꝫ apl's ad Ro. i. Nō solū qui agūt sz q̄ ꝙsentiunt digni sunt morte. Aliq viuūt ō vsurā. vt illi q̄ ꝓcedūt dēnarios ꝛ viceuersa recipiūt latos grossos. imo minꝰ i numero q̄z soluūt accipiūt. cū scribit Lu. vi. Mutuū dātes nihil inde sperātes. Habet nāq; de vsu. c. i ciuitate Qui charꝰ vendit ꝓpter dilatōem vsuram capit q̄z alias in parata pecunia daret. Et hī ꝓpetit christiano. sz illd qđ dic̄ pīs. Labores manuū tuaꝝ ꝛc. ꝛ illos vocauit dñs dicens. Venite post me faciā vos fieri piscatores hominū. quasi diceret. nō eritis ex vobis loq̄ntes. Matth. x. Non vos estis qui loquimi: sed spūs p̄ris vr̄i q̄ loq̄tur in vobis. Grego. Nisi intus sit q̄ doceat inuanū lingua doctoris laborat. ps. lxvij. Dñs dabit ꝕbū euāgelizantibꝫ virtute multa. Ideo apl's Ro. x. Quomodo p̄dicabunt nisi mittant. Naz sicut piscatorē optet q; habeat licentiā dñi cuiꝰ sunt aque. ꝛ sic p̄dicatorē oportet q; habeat licentiā apostolici vl' episcopi aut plebani cuius sunt aque. i. ppl'i. iuxta illud Apoc. xvij. Aque multe ppl'i multi. Nam sicut nūcio si credi debeat oportet q; habeat lr̄as regis. Jō laici predicare nō debent: qz nō est eis indultū sed inhibitū. de here. cū ex iniūcto. Et si q̄s

se diceret missus a do p visionē dz hoc pba/
re sic moyses hoc pbauit p signa. vt hr in ca.
de se. di. ij. Reuera. Et dicit notāter. piscato
res hoim. nō honor tpaliū: nō honor. Ideo
dns mittēs discipulos suos ad pdicandum
Luc. x. dixit eis. Nolite portare sacculū neq;
pēnā. Per sacculū intelligit pecunia. dic glosa
Et ppter hāc pdicare est manifeste phibitū.
Mat. x. Nolite possidere aur targētū neq;
pecuniā in zonis vris. Actuū. viij. Pecunia
tua tecū sit in pditōem. Mat. x. Gratis ac/
cepistis gtis date. ¶ In hoc innuit do
minus q final' causa pdicatōis nō dz ee pe/
cunia sz sal' aiar. r captura pisciū. i. hominū
Abacuc. i. Facies homies q̄si pisces maris.
Hoc debēt ptēdere Iere. xvi. Mitto eis pi
scatores ml'tos r piscabūt eos. Et tal' piscatō
ē vtil' valde. Pmo qz ducit ad fidē. ad Ro. x.
Quō credēt ei quē nō audierūt. quō aūt au/
dient sine pdicāte. Ergo fides ex auditu. au
ditus p verbū christi. Secūdo est vtilis talis
piscatio: qr pducit ad salutē: vt dicit Alexan
der tercī. r hr de of. oz. inter cetera. Inter ce/
tera que ad salutē populi christiani spectant
pabulū verbi dei maxime noscit necessarium.
¶ Dixi secūdo subiūgit discipuloz repen
tina psecutio. de q̄ subdit in textu. At illi re/
lictis retib; otinuo secuti sunt eū. Ecce pa o/
de dicta. nobis in exēplū. si dns dederit nob̄ g
tiā inspiratōis nō debem' resistere sz stati ob
temperare. De q̄ Eccl. v. Nō tardes conuerti ad
dnm r ne differas de die in die. id ē ne dixeris
cras cras. Ratio Bern. Qui hodie apt' non
est cras min' aptus erit. Sz stati debem' pa
rere. vt sancti apli q̄ nullā deliberationē cepe/
runt. Iero. Impfecta obedientia reputat. pfe/
cta nullā querit excusatōnem. Vñ arguit ille
q̄ p opa pietatis se excusabat Mat. viij. Do
mine pmitte me primū ire r sepelire pr̄z meū
r sequar te. audiuit a christo iesu. Dimit
te mortuos sepelire mortuos suos. tu aūt seq̄
re me. ¶ Sz diceres. vñ oriebat illa re
pēntina discipuloz psecutio. Rndet Ieron.
sup Mat. Pmo ex vbi dei virtuosa opatōe.
cū dixit. venite post me: cor eoz medullit' pe
netrauit r ptinus eos cōuertit. qr scribit ad
Heb. iij. Viuus est sermo dei r efficax r pe
netrabilior omni gladio ancipiti. Et imple/
tū ē illd ps. lxvij. Dedit voci sue vocē virtutis
Nā verbū dei cōparat surculo arbori insito.
Jaco. i. Suscipite insitū verbū. Sicut sur/
culus insitus arbori trahit totā arborē ad sui
naturā. sic verbū dei totū cor ad dei gratiam.
Scdo puenit ex diuina inspiratōne. Aliter
hō vocat exterior: christ' vero interior. Jō potu
it andreas dicere illud ps. lxxxiij. Audiā q̄d
loq̄tur in me dns de. Bre. Vox dñi audit
cū inspiratio mētem accipit. qđ r fecit sctūs an
dreas. Tercio puenit ex mirabili facie dei irra/
diatōe. Dicit enī Iero. Certe enī fulgor di/
uinitatis r maiestatis occulte relucebat i hūa/
na christi facie. vt etiā pmo aspectu trahebat
hoiez. Facies enī christi speciosa erat ad intu
endū q̄ dicit petr'. i. Pe. i. In quā desiderāt
angeli prospicere. Dicit enī de salomōe. iij. Re/
gū. x. Universa terra desiderabat videre faciē
salomōis. Sz ecce hic pl' q̄ salomō. Mat.
xij. Quarto puenit ex potēti attractōe. potēs
enī erat attrahere quē vellet. Vñ Iero. Si
cut magnes attrahit ferrū sua virtute. tanto
magis dns celi r terre trahere poterat quē vel
let. Ideo Joh̄. vi. Nemo pt venire ad me: nisi pater meus traxerit illū. ¶ Sz di/
ceres. tūc nulli debet imputari si nō venerit ad
fidem qr nō trahit. Rndetur. deus patus est
omnes trahere r oibz dare gr̄az. teste apl'o. i.
Thimo. ij. Vult oēs hoies saluos fieri r ad
agnitiōem veritatis puenire. Si aliquis nō
veniat ad fidem indispositū se faciens p pec/
catū ad gratiā percipiendā nō est culpa dei sz
peccatoris vt nō trahat. quia se nō disposuit
p libez arbitriū. ¶ Sed diceres. que ē
causa q̄ trahit istū r nō illū. Rndet Augus.
sup Joh̄. Causa in generali est vt in illis q̄
trahunt resulgeat ordo misericordie. in aliis
vero ordo iusticie. In speciali vero causa esse
potest: sed iniusta esse nō potest. sed stati dei
misericordia. De quo ad Roma. ix. Nō est
volētis neq; currētis sed miserentis dei. Et sb
dit Aug'. Noli velle iudicare si nō vis erra
re. Sed si non traheris ora vt traharis. Illa
tractio nō fit per coactōem sed p inductionē.
vt declarat Anſ. in similitudinibz. exēplo ra
mi viridis. r Aug'. exemplo nucis. Ostendis inquit oui ramū viridē r trahis eā. ostendis nuces puero et trahis eū. nō violentia fa
cicdo: sed p rami ostensionē appetitū ouis et
p nuces voluntatē pueri allicicdo. Et sic de
ostendit nobis ramū viridē. id ē pmittit dele
ctabilem visionē. ostendēdo nucē. i. gloriā ce
lestem que est arcū data cortice dura. i. penitē
tia amara. sed inuenietis nucleū dulcedis.
Luc. iij. Penitentiā agite r appropinq̄bit
vobis regnū celoz. Nam sicut nucleus ab
scondit sub cortice amara. sic celestis dulce
do sb amaritudie pnie. Vñ ps. xxx. q̄ magna

multitudo dulcedinis tue dñe quam abscõ/
disti timentibꝫ te. s. ꝑ actõe penitẽtie. Actuũ
xviij. Per multas tribulatões oportet nos in
trare in regnũ dei. Ad quod nos ꝓducat deus
in secula ꝛc.

Sermo II Ad idem

Relictis retibus
statim secuti sunt eũ. Mat. iiij.
Thema Mgr in li. viij. de ꝓpꝫ
etatibꝫ rerꝫ dicit. q̃ sol hꝫ virtutẽ attractiuã.
Nam vapores de mari attrahit. et tandẽ i nu
bes ꝓdensat. ꝛ sic ꝓdensatos eos resoluit: nũc
in pluuias: nũc in grandines: nam in niues.
Ꝺ Spũaliter. sic sol iusticie virtute sue
deitatis attrahit ad se homines hũiles q̃ sunt fu/
mo siles. Sap. v. Quasi fumus q̃ a vento ẽ
diffusus. Et fumus seu vapor fuerũt hi duo
apli ante vocatõem. Sed dñs eos ad se tra
xit ꝛ in nubes ꝓuertit. De q̃ Isa. lxi. Qui sũt
hi q̃ vt nubes volant. Et bn Andreas nubi/
bus ꝓparat. q̃ nubes de se fundũt pluuias q̃
terrã rigat ꝛ fecundat. sic btus Andreas im
brẽ sue doctrine fudit et corda ydolatrãtia ir/
rigauit ꝛ i fide roborauit. ẽm q̃ canit eccl̃ia.
Myrmidones ydolatras diu fluctuantes re
te cepit fidei. Nõ si isti vapores. i. hũiles pi/
scatores nõ fuissent attracti ꝑ solẽ iusticie: im
ber doctrine nõ per eos descẽdisset. Nam nõ
fuerũt doctores sed piscatores. Jõ Aug. dic.
Christus frãgere volens ceruicẽ superborum
nõ q̃siuit per oratorẽ piscatorẽ: sed ꝑ piscato/
rem lucratus est imperatorẽ. Ideo dic thema
Relictis retibꝫ. In summa verbor ꝑmissor
duo tangunt. Primo discipulorũ ꝓfecta cõ/
uersio. ibi. relictis retibꝫ. Secõo subiungitur
eorũ digna cõsecutio. ibi. continuo secuti sũt
eum. I Dixi primo tangit discipulor
ꝓfecta conuersio. ibi. relictis retibꝫ. Nã hoc ẽ
signũ ꝓfectõis relinq̃re ea que sunt necessita/
tis ad esse cõseruatõis. Pe quo Brego. viij.
moral. Ad culmen ꝓfectõis tẽdunt qui exte/
rius cũcta derelinquũt. Et tales fuerũt Pe/
trus ꝛ Andreas. Sed diceres. quid reliq̃/
runt q̃ penitus nihil habuerũt. Rñdet Bre.
un ome. In hac re plus pẽsare debem⁹ animũ
q̃ censum. multũ reliq̃t qui sibi nil retinuit.
q̃uis paꝛ habuerũt apli tñ illud totũ deseru
erunt. Nos igit habita cũ amore possidem⁹.
ea q̃ nõ habemus cũ desiderio q̃rimus. Ipsi
etiã desideria reliq̃unt. a sequẽtibꝫ tãta dimis
sa sunt quãta a nõ sequentibꝫ ocupisci potue
runt. ℞ Sed diceres. talẽ ꝓfectõem nõ
valeo habere. Rñdet Bre. Multa fratres
relinquitis si terrenis desideriis renũciatis. Et
quia cor et non substantiã pensat de⁹. Nã di
cit Bern. Plꝰ nocet ocupiscẽtia q̃ sbstãtia.
Idcirco si nõ potes relinq̃re totã substãtiam
relinque inordinatã cõcupiscẽtiã. hoc est ni/
mũ amorẽ. Nam dicit Chriꝰ. sup Matth.
Apli relinq̃ntes terrena docuerunt q̃ nemo
ꝑt possidere terrena ꝛ ad celestia puenire. Nõ
dicit terrena habere sed possidere. hoc est ni/
mio amore inherere. Et hoc est quod dic ps.
lxi. Diuitie si affluant nolite cor apponere. i.
amorẽ. Quia dicit August. Talis est vnus/
q̃sq̃ qualis est sua dilectio. si terrena amas ter
ra es. si deum amas deus es. s. participatiue.
Nam amãtes terrena sunt in multiplici a/
maritudine. amãtes vero celestia sunt in mẽ
tis iubilo. Videmus enī q̃ inter celũ et terrã
sunt aqua ꝛ aer. aqua adheret terre. aer celo.
sic amãtibꝫ terrestria inest lacrimatio ꝛ tribu
latio. amãtibꝫ ꝓo celestia inest serenitas ꝛ iu
bilatio. Unde Brego. sup Cant. Qui terre
nis inheret inuenire nõ potest nisi qđ i terre
nis latet. s. amaritudinẽ ꝛ laborẽ. qui aũt cele
stibus: inuenit dulcedinẽ ꝛ ꝓsolatõez. Et sic
fecerũt scti apli Petrus et Andreas relinq̃n/
tes terrena vt inuenirẽt celestia. Relictis reti
bus: dicit textus. L Pro quo sciendu
si volum⁹ esse discipuli dei tuc multiplex est
rete quod debemus relinq̃re. Primũ est dia/
boli. secundũ mũdi. terciũ carnalis vicij. Pri
mũ est rete diaboli. hoc est peccatuz. De quo
Abacuc. i. Expãdit sagenã suã et extraxit: et
cõgregauit in rete suũ. s. pcti. Ꝺ q̃ callide al/
licit hic delectatõem peccati ꝓponẽdo: ꝛ funẽ
amaritudis immittẽdo. psal. cxl. Cadẽt in re
tiaculo eius peccatores. Idcirco declinemus
ab hoc reti dyaboli. iuxta illꝺ Eccl̃i. xvij. Cõ
uertere ad dñm et relinque pctã. Et hoc ꝓ
pter duo. Primo ꝓpter vitare dei irã. q̃ scri/
ptũ est Eccl̃i. xij. Altissimus odio hꝫ peccato
res. ꝛ Augꝰ. Scio deũ omni crimioso esse in
imicũ. Secõo declinemus ab hoc reti diaboli
ꝓpter cõsequi dei misericordiã. q̃ scribit ꝑ/
uer. xxviij. Qui confessus fuerit peccata ꝛ re
liq̃rit ea misericordiã consequet. Secun/
dũ rete relinquendũ est rete mundi. De quo
Isa. xix. Expandentes rete sup facie aquarũ
emarcescent. Aq̃ sunt trãsitoria mũdi. iuxta
illꝺ. i. Joh. ij. Trãsit mũdꝰ ꝛ ocupia ei⁹. imo
ad modũ aq̃ fluẽtis. vt habet. ij. Regũ. xiij
Omnes morimur ꝛ quasi aq̃ dilabimur. et

Sap̄. v. Tanq̄ nauis q̄ ptrāsit fluctuantez aquā. cui⁹ cū ptierit nō est vestigiū inuenire. ppter qđ dicit Bre. Facile mūdū dspicio si ea que in mūdo sunt considero. ¶ Duo nanq̄ damnabilia sunt in mūdo. vide licet dceptio z interfectio. Primū ē dceptio De quo Aug⁹. O mūde immūde quātos dcepisti q̄ multos seduxisti Propter qđ dicit Piero. Si mund⁹ cultello ꝓtatis apiretur nō nisi falsitas in eo inueniret. Jō Aug⁹ ad Dyoscor. Mundus cui arridet fallit z periculo ponit. Reuera in periculo. qz scribitur Jaco. iij. Qui vult esse amic⁹ mūdi inimic⁹ dei constituit. Ecce periculū. Hcōm qđ est in mūdo est interfectio aie seu dānatio. Deq̄ Job. xxi. loquens dc mūdo dicit. Tenēt timpanum et cithar̄: et gaudent ad sonitū organi. ducūt in bonis dies suos et in pūcto ad infernа descēdūt. Idcirco saluator dixit Mathei. xvi. Quid pdest homini si lucret vniū sum mūdū. anime vero sue detrimentū patiatur. Jō Chrys. Miser est mund⁹ miserrimi qui eū sequunt. nā sp mūdana opa excluserūt hominem ab eterna vita. Ecce mozs anime. Idco dclina ab h̄ reti. ¶ Tercio est rete carnalis vicij. De quo puer. xxix. Qui blandis fictis sermonib⁹ loquit amico suo. rete expādit gressib⁹ suis. Et sic caro blādit suauitatē vt habeat puerb. vij. Mulier in ornatu meretrice ꝓpata ad capiēdas animas garrula et vaga dcsculat iuuenē et pcaci vultu blanditur dicens. Veni inebriemur vberib⁹ z fruamur cupitis amplexibus. Et subdit. Irretiuit eū multis sermonib⁹. et sequit eam q̄si bos ductus ad victimā. et ignorans q̄ ad vincula stultus trahat N ¶ Spūaliter. p mulierē intelligitur carnalis ꝯcupiscētia. illa ducit hominē ad captiuitatē mortis. puerb. vi. Mulier pciosam aiam capit viri. id est cōcupiscentia carnis que ducit ad interitū mortis. De quo Gregorius. Cū caro ad tpus suauiter viuit spiritus in eternū pibit. Idco apl's ad Roma. viij. Debitores sumus nō carni sz spiritui. Et sb dit. Qui in carne sunt dco placere nō possunt. Eccli. xvij. Nil nequi⁹ q̄ qđ excogitauit caro et sanguis. qz caro ꝯcupiscit aduersus spiritū. ad Gal'. v. Et spoliat spiritū dlicijs suis. vt inqt Bern̄. Impossibile est aiam repleri dlicijs spūs que subiacet carnalib⁹ dlectatōibus. Dec tria retia simpliciter sunt relinquenda. s. pccati: mūdi z carnal' vicij. Quia ꝑm Bre. Momentaneū est qđ dlectat eternū qđ cruciat. Que reliq̄ sancti apostoli Petrus et Andreas. Idco pfecte sūt uersi. ¶ Dixi secūdo subiungit eoz digna ꝯsecutio in textu. ibi. Et secuti sūt eū. sc̄z fide: opatione: virtute et passiōe. Sūt enī qui sequunt eū per fidē. sed ab eo recedūt p opatōem malā. vno pede. s. fide sequentes. sz gressu opatōis diabolū imitātes. De quibus iij. Regū. xviij. Usq̄q̄ claudicatis in duas ptes. Et sunt hi dc quib⁹ ad Tytū. i. Confitentur se nosse dēū ꝟbis: factis autē negāt Et cuius vtilitatis est hoc. De quo Isid. Quid pdest q̄ fide iūgimur dco z operib⁹ disiungimur. quasi diceret. nihil. Jaco. ij. Fides sine operib⁹ mortua ē. Alij sunt qui sequunt p fidem sz nō p finalē cōsummationē. De q̄bus Lu. viij. In tpe credunt z in tpe temptatōis recedunt. s. ab ope bono. vt habet Judicū. ij. Cito dseruerūt viā p quā ingressi fuerāt patres eorū. Et talib⁹ nō est sal⁹. q: dic Leo papa. Non inchoantib⁹ sz pseuerantib⁹ dabit pmiū. Et ideo Grego. Incassuz bonū agit si ante terminū vite dseret. Sed btūs andreas secut⁹ est christū p fidē z opatōez ꝟtutis

¶ Vita enī christi in mūdo erat opatio virtutis. vt sanctitas: pietas: iusticia: mānsuetudo et charitas. Per has vias secutus ē andreas christū. Un turba d̄ eo clamauit. Red de nobis hoiem sanctū iustū mānsuetū et piū dcq̄ chaz. Cunq̄ duceret ad crucē factus ē ꝯcursus pplorum dicentiū. Innocens sanguis ei⁹ sine causa dānat. Quos cū rogauit apl'us ne suū martirū impedirent. Itē secutus est finaliter per viā passiōis. Deq̄ saluatorait Matth̄. xvi. Qui vult vēre post me abneget semetipm et tollat crucē suā et sequatur me. qđ z fecit sanctus Andreas dicēs illud Job. xxiij. Vestigia eius secutus est pes meus ¶ Nam passio sancti Andree fuit aliquo mō silis passioni christi: et alīq̄ mō dissilis. Primo dissilis. qz christ⁹ crucifixus rectus. Petr⁹ reuersus. Andreas trāsuersus. Christus tanq̄ caput obtinuit superiora. petrus tanq̄ alter princeps obtinuit inferiora. Idco conueniēs fuit vt andreas teneret medium. dextrā sursum ad christū. sinistrā dorsū ad dēi grandū spreuisse palia. Hcdo passio andree similis est passioni christi quantum ad quinq̄. Primo qz christ⁹ volūtarie sustinuit. vt habet Isa. liij. Oblatus est qz ipe voluit. Sic beatus Andreas vidēs crucē paratā dixit. Securus et gaudēs ad te venio. vt impleret i eo illud ad Hebr. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit crucē Itē dixit cū crucē

vidit.amator tuus sp fui:sēper desiderauī am plecti te. Jpe enī ideo crucē amauit: qz scie/bat se in ea redemptū .t amatorē suū in cru/ce pendisse nouerat.t p crucem tanqz p viā pendulosam ad regnū ire spernuit. Secūdo est similis in hoc. qz christus volētes eum a passiōe auertere aduersarios rputabat. sicut petrū Mat.xvi.qui cū audiuit christū loqn tem de passiōe dixit ei Petr⁹. Absit a te dne. nō erit tibi hoc. Qui cōuersus dixit Petro. Vade post me sathana scandalū mihi es. qz nō sapis ea que dei sunt:sed ea que hominū. Et btūs Andreas cū populus voluit impe/dire passionē suā t Egeā lapidare.ne h face/ret rogauit. Tercio christ⁹ de cruce descēdere noluit cū iudei clamarēt Mat.xxvij. Si fi lius dei es descende nūc de cruce. ipe recusauit. Et sic btūs Andreas cū egeas eū de cruce po nere voluit.ait. Ego viuus de cruce nō descē dam.iam enī video regem meum qm me expe/ctat. Et in cruce orauit deū ne de cruce eū depo nere pmitteret. Quarto christ⁹ in cruce do/cuit nos p psecutoribus orare t spiritum patri pmendare. Sic fecit Andreas. quia legitur Biduo viuēs pendebat in cruce p christi no mine et docebat populū .Quito christus p crucis ignominiā in gloriā intrauit. De quo Luce vlti. Nōne oportuit christū pati t sic intrare in gloriā suā. Et sic btūs Andreas di xit. O sancta crux accipe me ab hominibus: t redde me magistro meo. vt p te me recipiat q̄ p te me redemit R Moraliter.sic p ista dat nobis intelligi qm hō ascēdens crucem penitētie debet ista quinqz habere. Prio debz crucē penitētie ascēdere volūtarie .dicēs cum ps.liij. Volūtarie sacrificabo tibi:non coacte Quia dicit Aug⁹. Nēo inuit⁹ bene facit.etiā si bonū est qd facit coacte nō acceptat deus.qz nō necessitatē sed arbitrij libertatē respicit de us. Secūdo volētes auertere eū a penitentia debet inimicos reputare.iuxta illud Michee vij. Inimici hois domestici ei⁹. Nam p istū modū iubemur odire parētes quādo a do vo lunt nos auertere. Luce.xiiij. Si quis venit ad me t nō odit patrē suū et matrē suā:nō po test meus esse discipul⁹. Aug⁹. Licet amād⁹ est generator tū pponendus est creator. Ter cio crucē penitētie nō debem⁹ vsqz ad mortem dimittere. Nā crux penitētie est lect⁹ in quo discipulus christi debet mori. De q̄ Augus. Lectū suū reliquit iesus discipulis suis. qui vult cum isto quiescere in celo in isto iaceat lecto.moriat in cruce penitētie si vult christū crucifixū placatū videre. Quarto debet ver/bo t facto alios informare.ad Gal.vi. Vos q̄ spūales estis instruite hmōi. Nam nō suf ficit q̄ quis nitit seipm saluare nisi etiā alios trahat ad deum. Apoc.xxij. Qui audit di cat veni. Scribit enim Jaco.v. Qui cōuerti fecerit peccatorē salua/bit aiam eius a morte. Et econuerso habetur Ezechiel.iij. Si nō locutus fuer⁹ impio vt auertat a via sua mala:sanguinē eius de ma/nu tua requirā. Et talis pōt oqui illō Isa. vi. Ue mihi quia tacui. Quinto p penitentiam debemus ad gloriam peruenire. De quo Matth.iij. Penitētiā agite et appropinqua bit vobis regnū celorum. Ecce qz pciosa crux penitentie. Dicit Chrisō.sup matth. O crux rutilātior auro. splēdidior sole:quid de te refe ram. omnia ligata soluis:paradisum aperis. contritum sanas.tristem letificas .ad vitam eternam reuocas. Jdeo Matthei.xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm t tol/lat crucē suam.scz penitentie: et sequatur me. Chrisō. Non sufficit crux sua sine tua .q̄ pro pria mala cōmittit:iustū est vt per ppriā pe/nam diluat.

Sermo III Ad idem

Venite et vide te. Joh.i. In verbis pmissis duo innuūt. Primo discipulor vocatio. Secundo eor renūciatio. Primū ibi. venite. Secundū ibi. videte. De primo dicit in textu. In illo tpe.s.cum Johannes baptisauit circa iordanē pdicans baptismū penitentie t testimoniū phibens de christo. vi dens eum venientē ad se ait. Ecce agnus dei. t dixit. Hic est qui baptisat in spiritu. ego vi di t testimoniū phibui.qz hic est filius dei. Et altera die iterū stabat Johānes tc S Nota modus doctrine Johānis differens fuit a modo doctrine christi t discipu/lorū eius .christus enī circūeūdo docebat. si/militer t apostoli. De christo habet Matth. iiij. Circūibat iesus totā galileam docens in sinagogis. De discipulis vero legit Marci vlti. Euntes in mundū vniuersum tc. Sed Johānes stabat in vno loco trans iordanem t instruebat de christo homines venientes ad eū. Ratio quare christus discurrendo doce/bat.quia pdicatio christi facta est credibilis p miracula. Ut ergo virtus eius innotesce/ret ipse t discipuli ei⁹ circūibant. Predicatio

vero Johānis nō est ꝯfirmata miraculis. qz Johānes nullū signū fecit. vt habet Johā. x Sed merito z sanctitate vite ꝯfirmauit ꝑdi catōem suā. ideo stabat. Jtē stetit. id ē ꝯstās fuit in ꝯfessione ẏritatis. vt saluator attestat Matth. xi. Quid existis in desertuz videre arundinē vento agitatā. q̄si diceret. Non est talis. ideo stetit. qđ significat constātiā eius. Subdit. z ex discipulis eiꝰ duo. Et respiciēs iesum ambulantē dc. Alchuinꝰ. Johes stat: iesus ambulat. qz lex z figura cessare debebat. quia testimoniū de christo ꝑbuerūt. Et ẏ Johānes cōfirmat dicēs. Ecce agnus dei. Christus venerat ad Johānē post baptismū ne iudei crederēt q̄ veniret ad cōfitenduz peccata. sicut z ipi. ideo dicit. Ecce agnꝰ dei. scz innocens. nō peccata cōfitens sed tollens. ido ait. qui tollit peccata mūdi. Figurat. Exodi. xij. Eritq; agnus sine macula. Et sic christꝰ. resistit petro. i. Petri. ij. peccatū nō fecit. Hic agnus dixit lupis de innocētia sua Johā. viij. Quis ex vobis arguet me de peccato. Hic ē agnus a ꝓphetis desideratꝰ. Isa. xvi. Emitte agnū domine dominatorē terre. ¶ Sed diceres. cur iohānes eū aliter nō noiauit: cum de alijs animalibꝫ etiā fiebant sacrificia. vt de hircis. capris. vitulis. colūbis dc. que erant ꝑfiguratiua veri sacrificij. scz christi. qui se obtulit hostiā viuā et imaculatam deo in odorē suauitatis. ad Ephe. v. Respondet. Licet alia fierēt sacrificia in tēplo certis tēporibꝫ. vnū tamē erat quotidianū et ꝑncipale. s. mane et vespe. De quo. Num. xxviij. nec mutabat. Et sic christꝰ erat designatꝰ: q̄ quotidie offertur ꝓ nra salute. De qua oblatōne habet in canone de ꝯse. di. ij. Nihil. In sacrificijs magnis nulla oblatio aptior ista. Nam licet passio sctōz qui ꝑ christo passi sunt ꝑsit ad salutē. hoc tamē est q̄tū ad oblatōem istiꝰ agni. Et sic est quasi oblatio aditū cta ꝑncipali sacrificio. Idcirco est agnꝰ singularis qui vicit leonē. i. diabolū. et vsum. i. mundū. Johan. xvi. Confidite qm̄ ego vici mundū. Ideo Beda in omel. Johānes ꝓ ceteris mortalibꝫ innocentē eū cognouit. et dona sui velleris sponte largiturū. ex quo vestem nuptialē nobis facere possumus. z nos sanguine redemptuz Ideo sḃdit. Qui tollit peccata mūdi. qđ in lege nec ꝑ agnū nec ꝑ alia sacrificia fieri potuit. De quo ad Heb. ix. Impossibile est sanguine hircoz aut vitulorū auferri peccata. Sed iste est agnus de q̄ scribit Osee. vlti. Aufer oēz iniquitatē. Jste est agnus qui offert mane z vespe. id ē ꝑ his q̄ ꝑsentes sunt z adhuc erūt. Hic est agnus qui ꝓ nostra redēptiōe est oblatus. de quo. i. Petri. i. Non auro aut argēto corruptibili. sed sanguie agni incōtaminati. i. imm acula/ti redempti estis. De quo Chrisо. Oēs sce lerati aut peccatis aggrauati ad ipm confugere debent. qz scribit. i. Johā. ij. Jpe est ꝓpicia tio ꝑ peccatis nostris. Dicit nāq; Nicolaus de lyra. Jpe est in quo est gratia z virtꝰ purgatiua peccatorū. Subdit. Et audierūt eū discipuli loquentē et secuti sunt iesum. qz tota intētio erat iohānis vt discipulos suos adduceret ad iesum. Subdit. Cōuersus iesus vidit eos sequētes se. Nō audebant ei loqui qz incognitus eis erat. sed vt daret eis fiduciam loquēdi conuertit se ad eos. z dixit eis. Quid queritis. Nō querit vt discat. sz vt ipi intentōez aperiāt per se. z eos ad audaciā et familiaritatē ꝓuocet. Ecce ẏ est primū ẏbū qđ dns loquit in isto euangelio. et congrue. quia primū quod requirit deus in homine est recta intentio. Jdeo Alexāder papa. z habetur in canōe. xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. vbi dz: Nō sunt attēdenda que fiant. sed quo aīo fiant. vbi glosa. Potiꝰ respiciēda est facti causa q̄ ipm factum. Propter qđ hortatur nos Bre. xxviij. moral. Vigilāti cura intētio est pensanda. Tunc discipuli audita benigna allocutōe dixerūt cum fiducia. Rabbi vbi habitas. q̄si dicerent. Te querimꝰ. tuā habitationē: tuā doctrinā nos doceas. quia mira et magna audiuimꝰ de te a iohanne. Dicit eis. Venite et videte. Chrisostomꝰ dicit. q̄ dominus domū alienā demōstrabat eis. Beda dicit. Solicite debemꝰ appetere z māsionē christi querere. scz in nobis. De qua habet Hieremie. vij. Bonas facite semitas vras et studia vestra z habitabo vobiscū. Et aplus ad Ephe. ij. Coedificami in habitaculū dei i spiritusancto. q̄ scribit Apocal. xxi. Habitabit cū eis eoz deus. ¶ Sed diceres. in q̄bꝫ habitat deus. Respondet primo habitat i pacificis. De quo psal. lxxv. In pace factꝰ est locus eius. nō in cōtētiosis et rancorosis. ij. ad Thozin. xiij. Habete pacē et deꝰ pacis z dilectōis erit vobiscū. Secūdo habitat in cordibus mūdis. pō. xxi. Tu autē i sancto habitas id ē i mūdo corde. Sap. i. Non habitabit i corpe subdito peccatis. Ideo Leui. xi. Sancti estote quoniā ego sanctus sum. Dic Hugo in libro de bono ꝯscientie. Deꝰ q̄ est amatoz mūdicie corpollutū peccatꝫ nō pt inhabitare

Ideo Aug⁹ in soliloquio. Mundū habita culū decet te emūdās virt⁹. qui nisi a mūdis cordibus videri poteris atq; teneri. Jō Isa. i. Lauami et mūdi estote. qr in animas sanctas se transfert. Sap. vij. Ideo August. in omel. viij. sup Johannē dicit. Deus q̄ charitas est et peccatuz mortale ita opponunt nisi vnū radicitus euulsum fuerit aliud plantari nō poterit. Propter qđ dicit Bre. in ome. Tergat sordes prauī opis qui pparat đo domū mentis. Tercio habitat in humilibus. prouerbio. iij. Cū simplicibz sermotionatio eius. De quo ysa. vlti. Sup quē requiescet spūs meus sup hūilem et quietū. nō in cordē suptoꝝ. Jaco. iiij. Deus superbis resistit humilibz aūt dat grām. Nam magni domini ibi libenter habitāt vbi honorant. z sic deus honorat p humilitatē. De quo Eccli. iij. Magna est dei potētia soli⁹. z ab hūilibz honorat. Ideo Eccli. vij. Humilia valde spiritū tuū. Ratio Orige. Si hūilis nō fueris gtiam dei nō habebis. Quarto habitat in dilectis. Johā. xiiij. Si q̄s diligit me ad eum veniem⁹ et apud eū mansionē faciemus. Et sic dominꝰ libenter mansit apud Lazarum marthā et mariā. quia dilexerūt eū. Dicit nā q̄z Aug⁹. Charitas sancta cor pacificat. eo q̄etū tribuit locū z pparat. Nam dicit Hugo in li. de laude charitatis. Charitas ita familiaris est deo q̄ ipe mansionē habere nolit vbi charitas nō fuerit. Idcirco Aug⁹. Cetera nō psunt vbi charitas desit ✠ Hāc habuit btūs andreas. Et eius charitas pbatur ex multis. Primo ex repētina psecutōe. Secūdo ex omniū terrenoꝝ relictōe. Tercō ex feruēti noīs christi pdicatōne. Quarto ex tēnuola passiōe. Dixi pmo charitas btī andree pbat ex repentina psecutōe. qr dic Linconiēsis sup. vij. angelice hierarchie. Amore nil veloci⁹. nihil acuti⁹. nil penetrabili⁹. qui a natura sua nō reqescit donec ad dilectū puenīat. Et si impedit vel retardat tota mens tristatur et expectatōe attediat. Richar. li. iij. đ contēplatōne dicit. Amanti oīs mora nimis longa et expectatio tediosa est. Et sic btūs andreas mox vt audiuit vocē domini secut⁹ est eum. Secūdo eius charitas pbat ex omniū terrenoꝝ desertōe. Aug⁹. Quantū q̄s despicit scz terrena. intantū diligit. qr pfecta charitas omnia cōtemnit que eius officiū impediunt. Sed temporaliū cupiscentia maxime officiū charitatis impedit. vt dicit August. i libro lxxxiij. questionū. q. xxvi. Charitatꝭ venenū est spes adipiscendoꝝ ac retinendoꝝ tpaliuz. Ideo omnia reliquit andreas ppter christū vt potuit dicere cū apl'o ad Phil'. iij. Oia arbitratus sum vt stercora vt christū lucrifacerē. Et h̄ fuit signū pfecte charitatis. De quo Bre. viij. moral'. Ad culmē tendūt pfectōis q̄ exteriora cūcta derelinquūt. Tercio pbatur ei⁹ charitas ex feruēti noīs christi pdicatōne. qr dicit Chrisō. Posest amantiū vt amorē suū silentio tacere neq̄ant. Et sic btūs andreas nō potuit obticere pcontū christi z fidem christi. sed etiā in cruce pdicauit et vigiti milia hominū cōuertit. Quarto pbat eius charitas ex patiēti crucis toleratōe. Un Orige. Volūtarie patiēdo pbauit q̄ veraciter amauit. imo nō solū volūtarie z libenter. sz etiā letanter mortez sustinuit. qđ est pfectoꝝ. De q̄ August. Perfecta est charitas vt q̄s mori pro christo sit paratus. Et sic fecit btūs Andreas vt patet in eius vita.

Sermo IIII. Ad idem

Uenite post me scribit Matth. iij. ✠ Nota beatus andreas et alij discipuli a dño iesu quintupliciter sunt vocati. Prio vocauit eos ad sui noticiā. vt habet Johānis. i. Uenite z videte. Et post hoc redierūt ad sua Secūdo vocauit eos ad discipulat⁹ gratiā. vt habet Matth. iij. Uenite post me faciaz vos fieri piscatores hominū. Ad illi relictz retibus secuti sunt eū tanq̄z discipuli magistrz. Tercio vocauit eos ad singularitatis et familiaritatis amicitiā. et sic frequenter legimus. Assumpsit iesus petrū iacobū et iohānem secrete. vt habet Matth. ix. dū suscitauit puellam. et Luce. xviij. et Matth. xvij. z Mat. xx. cū reuelauit eis secretum eius passiōis in monte quādo trāsfiguratus fuit. Quarto vocauit eos ad apostolat⁹ excellentiā. vt habet Mat. x. Cōuocatis iesus duodecim discipulis misit illos binos z binos. Quito vocauit eos ad passiōis concomitantiā. Johan. xv. Non sit discipul⁹ sup magistrū. nec seru⁹ maior dño suo. si me psecuti sunt et vos pseqnt. z Johā. xx. Sicut misit me pater sic ego mitto vos scz ad passionez. Matth. x. Ecce ego mitto vos sicut oues in medio lupoꝝ. Et sic moraliter. Quid enī pdesset singulis annis recitare vocationē apostoloꝝ si n̄ haberz moralem edificationē. ✠ Idcirco sicut vocauit iesus suos discipulos corpaliter. et sic

nos vocat moraliter et spiritualiter. ¶ Primo vocamur a deo ad sui noticiã. scz cũ ratõne illuminati p creaturã cognoscim⁹ creatorem. et hoc est principiũ salutis. quia sine dei noticia nõ est salus. De quo Bern. Si deũ ignorãs poterit ne forte salus. q. d. nõ. Subdit. Nõ enĩ amare poteris quẽ ignorãs. Cui ꝺsonat Aug⁹. Invisa amare possum⁹ incognita vero nunq̃. Sed homo creat⁹ est ad dei cognitõez et dilectõem. vt dicit mgr ĩ .ij. sententiarũ. dist. i. Ratõnalis creatura creata est vt deũ cognosceret: cognoscẽdo amaret: amãdo possideret. possidendo sua frueret deitate. modo quomodo amabis quẽ nõ cognoscis. Ideo de ignorãtib⁹ dominũ dicit. i. ad Thessi. xiij. Ignorãs ignorabit. hoc ẽ ignorans deũ ignorabit. id ẽ nõ acceptabit a deo. vt dicit Hrego. in moza. z habet. xxxviij. di. Qui ea que dei sunt ignorat nescit a dño. z q̃ ea q̃ dei sunt sapiũt a dño sapiũt. i. acceptãt. Sed diceres. q̃lis debet esse dei noticia de necessitate salutis in adultis in hac vita. Rñdetur. generaliter z imperfecta. s. vt cognoscas eũ creatorem: cõseruatorẽ: omniũ bonoꝝ largitorẽ z remuneratorẽ. q2 perfecte nõ potest deus cognosci ĩ hac vita. vt dicit Bern. Perfecta cognitiõe nulla creatura potest deũ cognoscere. quia tali cognitõe deus sibi soli cognitus est Et hoc est qđ scribit Matth. xi. Nemo novit filiũ nisi pater Ihc. s. essentialiter. plene perfecte et comphẽsiue. Et subdit ibidem euangelista. Nemo novit patrẽ nisi filiꝰ. s. perfecte z cõprehẽsiue. Nam licet homines cognoscunt deũ hic p fidem: et sancti in patria p manifestam visionẽ. nõ tamẽ p visionẽ apphẽsiuã. q2 dicit sctũs Tho. pte. i. q. xi. ar. viij. Nullus intellectus creatus totaliter pt deũ apphẽdere. q2 deus infinitꝰ est: cognitio hois finita. modo finiti ad infinitũ nulla est pportio. ppter qđ scribit Hugo de sacramẽtis. li. i. pte ij. c. ij. Deus ab initio sic noticiã suã ab homine tẽperauit q̃ sicut nũq̃ totꝰ poterat apprehendi. sic nunq̃ prius totaliter ignorari. Et ꝑm Bern. Sicut nullꝰ perfecte pt deũ cognoscere. sic etiã nullus debet esse q̃ de deo simpliciter vellet ignorare. ¶ Pro q̃ sciẽdũ. triplex est cognitio dei que in sacra repit scriptura. s. cognitio ratõis. deuotõis. glorificatõis. Prima est cognitio ratõis quã p creaturarũ intuitõem inuestigamus. q2 creature ñ sunt a seipis. Psal. xcix. Ipe fecit nos. Et si creature placabiles tibi sunt: magis ꝺo tibi placere debet creatori. vt habet Sap. xiij. Si qui specie creaturarũ delectati sunt: sciant q̃nto hiꝰ dominator eorũ specciosior est. aut si virtutez et opera creaturarũ mirati sunt intelligãt ab illis qñ. A magnitudine enĩ speciei et creature poterit coꝝ creator cognoscibiliter intueri. Et aplus Ro. i. Invisibilia dei per ea que facta sunt intellecta conspiciunt. Hanc cognitõnem de deo antiqui philosophi habebant. quẽ nõ deũ sed causam rerũ appellabant. De hac noticia dicit Hrego. in moza. sup illo ꝺo Job. xxxvi. Oĩes homines vident eũ. vnusq̃sq̃ intuebit procul. Omnis homo coĩpo q̃ratõnalis est debet ex ratõne diligere deũ q̃ condidit eum. Et subdit. procul intueri. quod nõ est specie cernere sed ex sola operũ suorũ ãmiratione pensare. ¶ Secunda est cognitio deuotõis. que fit p fidem. Unde. i. ad Thessi. xiij. Nunc cognoscim⁹ ex parte et p speculũ in enigmate. Et illa cognitio fidei oritur ex prdicatõne ꝺbi dei. vt habetur ad Roma. x. Quo modo credẽt sine prdicante. nã fides ex auditu. auditus per verbũ christi. Nam ex nullo habet clarius dei noticia q̃ ex sacra scriptura. vt inquit sctũs Tho. parte. i. q. i. ar. ix. Patior cognitio nõ habet in hac vita sicut ĩ sacra scriptura. Idcirco qui eã legere nesciũt saltez audire diligẽter debent. iuxta illꝺ Hre. super Ezech. Omnes qui viã vite desiderãt verba vite audire debẽt vt deũ ex eis cognoscãt. vt ĩpleatur in eis illud Johan. x. Ego cognosco oues meas: et cognoscũt me mee. scz cognitõne deuotõis. Et sũt hi qui ppter deũ declinãt delectabilia z aggrediunt difficilia. z cũ hec seruant dei mãdata in vera fide. Hi probãt se nouisse deũ. De quo. i. Johan. ij. In Hoc scimus quoniã cognoscimus eũ si mãdata eius obseruamus. Qui vero dicit se nosse deum et mandata eius nõ custodit mendax ẽ ¶ Tercia cognitio est cognitio glorificatõis. De q̃ .i. ad Thessi. xiij. Tunc cognoscã sicut z cognitus sum. scz facie ad faciẽ contẽplantes. iuxta illud. i. Johan. iij. Videbim⁹ eum sicuti est. Tunc adimplebit illud Hiere. xxxi. Nõ vltra docebit vir proximũ suum dicẽs. cognosce dominũ. omnes enim cognoscẽt me a minimo eorũ vsq̃ ad maximum. Nam ꝑm Bern. Magistrũ ibi semel vidisse est omnia didicisse. Prima noticia notificat deum quia est. Secũda q2 bonus est. Tercia q2 glorioꝰus ẽ ¶ Secũdo nos vocat christus ad discipulatus gratiã. Et hoc fit cũ inspirat nobis sortissimũ affectũ et desideriũ discẽdi omnia eius bñplacita. z pro viribꝰ faciendo: et doctrinã

eius. et vitam nostrā vite eius cōformādo in quantū possumus. vt impleat in nobis illō Ezechiel. i. ¶ Similitudo hois erat ī eis. In hoc enī fiunt homines eiꝰ discipuli cū mgri sui discant doctrinā ꝛ faciūt ſm eā. iuxta illō Joh. x. Oues mee vocē meā audiūt ꝛ sequūtur me. ¶ Proponit enī nobis christꝰ magister noster tres lectōes: quas si discerem⁹ veri eiꝰ discipuli essemus. ¶ Prima lectio est mandatorū obseruatio. De quo Johā. viij. Si vos mānseritis in sermōe meo veri discipuli mei eritis. ¶ Secūda lectio est tēporaliū rerū abdicatio. Luce. xiiij. Nisi quis renūciauerit oīmibus que possidet nō potest meꝰ esse discipulus. Notanter dicit renūciauerit: nō reliqrit. quia ſm Bedā in glo. sup eodem verbo. Relinquere est perfectorū qui omnia postponūt: sed renūciare cōuenit omnib⁹ qui ita tēporalia possident vt mente ad eterna tendāt. iuxta illud Auguſt. Omnia vilescūt cui solus deus dulcescit. tales oīa tpalia ordinant ad eterna. Tercia lectio est primorū dilectio. Unde Johā. xiij. In hoc cognoscēt omnes q mei estis discipuli si dilectionē habueritis adinuicē. scz ordinatā et rectificā. que talis est vt Bern. dicit. Sic diligant homines ne amenk eorū errores. ¶ Tercio vocat nos ad sui familiarē amicicia. Hec amicicia cōsistit primo in frequēti visitatōe. ſ. dei ad hominē. ꝛ hominis ad deū. vt interpolatis tēporibus deus hominē ꝛ hō deuꝫ sepe visitet. De dei visitatōe habetur Job. x. Visitas eū diluculo. Sup quo Gregō. in psona di. Cū homines visito dura corda emollio. rigida flecto. aspera mitigo. frigida accēdo. debilia roboro. vaga stabilio. nutātia cōfirmo. ꝛ dū venio tenebrositatem illustro. Similiter homo debz deum visitare. scz a strepitu secularū tumultuū cessare et elōgare. meditādo eius magnalia. et contēplādo mirabilia: ꝛ alia eius quecunq; opa: dicendo illud ps. cxviij. Meditatio cordis mei in cōspectu tuo sp. Nam p hec exercitia visitamus dominū. vt inqt Augustinus. Cū eterna cogitamus ibi nō i hoc mundo sumus. quia eū trāscendimus ꝛ deo appropinquam⁹. Et ſm Hugonē. Quāto magis accrescit mētis ascēsus tāto familiarior erit dei cognitio. Secdo familiaris amicicia ꝯsistit in secretoꝝ reuelatōe. Nam crebrō se visitantes semp aliquid de secretis suis mutuo reuelant. Quod ex pte sua promisit deus Isa. xlv. Dabo tibi thesauros absconditos. et archana secretoꝝ: vt scias qꝛ ego dominus, Et illa reuelatio fit ſm magnitudinē dilectionis. Ideo Richar. li. iiij. de cōtēplatiōe. Ex magnitudie diuīe dilectiōis dꝛendet modꝰ diuīe manifestatiōis. Aliquādo est reuelatō sensualis. vt cū res corporalis videt p quā interius mystica res intelligitur. vt Moyses vidit rubū ardentē et non comburētē. vbi ondit ei ignem diuinitatis videdo rubū hūanitatis. Aliquādo intellectualis. scz imaginei mentales intellectualiter videndo et intelligendo. vt Johānes. Aliquādo sine oīmi imaginatōe spūssanctus tangit mentē. Aliqñ est supintellectualis. et hoc p⁹ fit p dilectōem q̄ per intellectū. quia deus plus diligit q̄ intelligitur. ideo dilectio intrat vbi intellectus foris stat. Et talis reuelatio fit p inspiratōez diuinam. vt habet Job. iiij. Dictū est mihi verbū absconditū. Gregō. in moza. Abscōditū verbū audire est locutiōem spiritussancti corde pcipere. Et subdit Job. iiij. Quasi furtiue suscepit auris mea venas susurrij ei⁹. Ubi Gregō. Susurriū pcipe est subtilitates itime allocutōis occulte cognoscere. Nā ſm Gregō. Uox dñi auditur cū inspiratio mente cōcipit. Similiter hō viceuersa debz secreta sua dō reuelare. et intimas cordis sui affectōes euapōrādo exalare. vt sic contigat voces emittere magis ex officio affect⁹ q̄ intellectus. iuxta illud Cant. ij. Dilect⁹ meus mihi et ego illi. scz reuelādo secreta p affectiones ꝛ desideria. Quia dicit Gregō. in moza. Anime verba sunt desideria. Nā si. desideriū sermo nō esset ꝓphera nō diceret. Desideriū cordis eorū audiuit auris tua. ps. ix. ¶ Sed diceres. que tūc est dei locutio. Rñdet Bern. sup Cant. Locutio dei est infusio doni. sed rel̄sio anime est ammiratio cum gratiaꝝ actōe. ¶ Sed diceres. qd tunc ē inspiriū. Respondet q̄ est intima inspiratio. vt dicit Gregō. in moza. que p os carnis exprimi nō potest. Et hec est familiaris amicicia deuote aie cū deo. Tercio ista familiaris amicicia cōsistit i fidelitate. et illā deꝰ habz ad nos vt habet Deutero. xxxij. Fidelis deus ꝛ absq; vlla iniqtate. ꝛ sic nos fidelē affectōez debem⁹ habere ad eū vt in oib⁹ dei gl̄iam ꝛ nō nr̄am queramus. vt docet apl̄us. i. Chorī. x. Sive manducatis siue bibitis vl̄ aliquid aliud facitis omnia ad dei gl̄iam facite. Sz heu cō querit Salomō puer. xx. Multi hoīes misericordes vocant. virū aūt fidelē q̄s inueniet. q. d. ērar⁹. Et apl̄s ad Phil. ij. Oēs q̄ sua sunt q̄rūt et nō que iesu christi. ¶ Quarto

vocauit eos ad apostolatus excellētiā. et sic nos. Et hoc fit cū deus inspirat nobis desiderū aīas querendi. vt nō solū homo sit sollicitus de salute aīe sue sed etiā aliorū. Maz ꝟ est valde acceptū deo. vt inquit Grego. sup Ezech. Nullū deo tale sacrificiū sicut zel⁹ animaz. Et hoc ꝓsiderans apl's inq̄t. ij. Chorin. xij. Ego aut̄ libentissime impēdā et superimpēdar egoipe ꝓ aīabꝫ vr̄is. Et sic christus vocauit petrū Joh̄ā. vlti. Petre amas me. interrogādo trina vice. Et sb̄iūxit. Pasce oues meas. s. exemplo. p̄dicatōne. ꝟuersatōe et oratione. Nam dicit Bern̄. Oportet apostolicū virū vbiq̄ denūciare deū. s. voce et ope. vt etiam fecit sanctus andreas ¶ Quito vocauit discipulos ad cōcomitantiā passiōis. Et de hac vocatōe scribit in multis locis. Primo Joh. xv. Nō sit discipul⁹ sup̄ magistrū nec seru⁹ maior dño suo. si me pſecuti sunt et vos pſequent̄. Secūdo de eadem vocatōe habet Joh̄ā. xx. Sicut me misit pater sic mitto vos in mundū. scz ad passionē. Tercio de eadem vocatōne habet Matth̄. x. Ecce ego mitto vos sicut oues ī medio lupoz. Sic hodie deus vocat electos suos ad cōcomitātiaz passionis. ij. ad Thimo. iij. Omnes q̄ pie volūt viuere in christo iesu pſecutōem patiēt̄. Nam p̄ multas tribulatōes oportet nos ītrare in regnū dei. Actuū. xiiij. Et sic beatus andreas secutus est christū Job. xxiij. Vestigia eius secut⁹ est p̄s me⁹. vt impleret̄ ī eo illud Sap̄. xviij. Simili p̄na seruus cū dño afflictus est. Vide de sīlitudine passiōis in p̄cedenti sermone qui incipit. Relictis retibus secuti sunt eū. scz p̄ ignominiā passiōis crucis. put dixit Matth̄. xvi. Qui vult venire post me abneget semetip̄m et tollat crucē suā ⁊ sequatur me ⁊c.

De sancta Barbara Sermo V

Quiq̄ fatue acceptis lampadibꝫ nō sumpserunt oleū secū. prudentes vero acceper̄t oleū in vasis suis cū lampadibꝫ. Mat. xxv.

¶ In verbis p̄missis duo innuunt̄. Primo virginū insipientiū negligentia dānosa. ibi. quinq̄ fatue nō sumpserūt. Secūdo sb̄iūgitur virginū prudentū diligētia. ibi. prudētes vero. De primo dicit. In illo tēpore. s. feria tercia post palmaz volens christus ostēdere ꝙ iudei nō essent intraturi ad nuptias celestes. dixit parabolā istā. Simile est regnuz. id est p̄sens ecclesia militās deo virginibus: Grego. Per illas nō tantū qui seruabāt castitatē virginalē intelligunt̄. sed omnes fideles in ecclesia sancta dicunt̄ virgines ꝓpter integritatē fidei. De qua Athanasi⁹. Quaz nisi quisq̄ integrā inuiolatāq̄ seruauerit absq̄ dubio meternū p̄ibit. Et sic mulieres dicunt̄ hic virgines. De quibus apl's. ij. ad Chorin. xi. Despondi vos vni viro virgineꝫ castā exhibere christo. id ē integritatez fidei. Et figurant̄ p̄ numerū denariū ꝓpter decez p̄cepta ad q̄ obligamur. Matthei. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mandata. Et dicūtur virgines ꝓpter continentiā ab illicitis actibus. Et ponitur hic duplex quinarius ꝓpter duplicē sexum. scilicz ꝓpter viros ⁊ mulieres. que accipientes lampades suas. Chrisostom⁹ sup Matth̄. id ē fidem: que illuminat animā sicut lāpas domū. Ideo christus vocauit fidem lumē. Joh̄ā. xij. Adhuc modicū lumen in vobis est. Glo. lyre. id ē parua ⁊ modica fides. Exierunt obuiā sponso ⁊ sponse. Chrisost. id est p̄parauerūt se ad obediendū christo et ecclesie. quia ex quo accepimus fidez cōcorditer debemus cōcordare cū volūtate christi ⁊ ecclesie. Subdit. quinq̄ autem erāt fatue et q̄nq̄ prudētes. Origenes. Qui recte credūt et iuste viuūt dicunt̄ prudentes. qui aut̄ p̄fitentur fidem et non agunt opa ad salutē dicunt̄ fatue. Gregori⁹. Quid p̄dest ꝙ fide dō ītimur ⁊ moribꝫ dissimilamur. q̄si diceret. nihil. Jaco. ij. Fides sine operibꝫ mortua est. q̄si di. fatuitas.

¶ Nota multiplices sunt fatui christiani q̄ ꝓprehendunt̄ et intelligunt̄ ꝙ quinq̄ virgines fatuas vt dicit Orige. quia sensuū delicijs et vicijs se dederūt ¶ Primi fatui sunt q̄ fidez habent et male agūt Unde puerb. xiij. Qui cogitat mala facere stult⁹ vocabitur. Et si ille qui cogitat multo magis ille q̄ opat̄. Tales sunt ꝟm Augus. qui lāpades habēt et nō oleum. i. fidem ⁊ nō opa. Gre. Sicut lāpas sine oleo fetet ⁊ nō lucet. sic fides sine opibꝫ bonis. Propter q̄d dicit saluator Matthei. v. Sic luceat lux vestra corā hominibꝫ vt videant opa vestra bona et glorificēt patrē vestr̄ qui in celis est. Nam fides sine operibꝫ est fides demonū. De quo Jaco. ij. Demones credunt et ꝟtremiscūt. Et subdit ibidē. Sicut corpus sine spiritu mortuū est: sic fides sine operibꝫ Ideo collaudat Jsid. fidem formatā dicens. Beat⁹ est q̄ recte credit ⁊ credēdo bñ

viuit. ¶ Secūdi fatui christiani sunt q̄ post q̄z male agunt p̄r sapientes corrigi nolūt. vñ Prouer. xviij. Nō recipit stultus v̄ba prudentie. Ratio ponit Eccl's. xij. Uerba sapiētū sunt quasi stimuli p̄r quos corrūpit vesania. Et quia qui talia v̄ba correctōis nō recipit est signū fatuitatis. ꝛ quo puerbi. vij. Qui odit correctōes insipiēs est. Et q̄d amplius. odit corripientē et nō amat. Vñ prouer. xv. Nō amat pestilēs eū q̄ se corripit. et habz disciplinā tāq̄z p ludibrio. De q̄ puer. xv. Stultus p̄r ridet doctrinā patris sui. Sed ecōtra puer. xv. dicit. Cor sapiens querit doctrinaz quā fatuus spernit. eo p̄ scribit Eccl. xxi. Cor fatui quasi vas confractū. z omnem sapientiā nō tenebit. Nam sicut cribz tenet furfura et nō farinā. sic tales stulti tenēt inutilia et nō pficua. ¶ Tercij fatui christiani sunt qui aliorz vitā respiciūt z excessus. et se p aliorz malicia excusare volūt. Hec est fatuitas ꝛ qua Eccl'i. xxi. Pes fatui facilis in domū primi. Nā fatui currūt hincinde. z sic tales ad vitā alienā habent aduertētiā. Quid tibi ꝛ vita aliēa. cū scribit ad Gal'. vi. Unusquisq̄z onus suū portabit. nā nō portabit pater iniquitatē filij. nec ecōuerso. Ezech'. xviij. sed anima q̄ peccauerit ipa morief. Jō ap'lus Roma. xiij. Tu quis es qui iudicas alienū seruū. si stat domino suo stat. si cadit domio suo cadit. Jdeo Seneca. Proprium est stulticie alienā vitam cernere suāq̄z obliuisci. Tales enim sunt stultiores asinis. Nā si aliqs asinus videt aliū cadentē ipe circūit. Jpi aūt fatui p̄r eandē viā sequunt dicentes. iste fecit hoc similiter et ille. cur nō ego. Hieronimus. Multitudo sociorū nō sinit impunitū crimen. Jdeo Exo. xxiij. Non seq̄ris turbam ad faciendū mala. Dicit nāq̄z Grego. Non minus ardet q̄ cū multis ardet. Uidemus enī ꝛ q̄nto plura ligna d tāto maior flāma. Jdcirco hō sapiens attendat ad inertiā z p̄sideret seipm. Hugo. Multe scientie hominū sz nulla melior q̄z q̄ hō seipm cognoscit Jdeo dicit Seneca. Sūma philosophia ē suūpi' noticia. Bern. Quid pdest scire cursus siderū q̄n hō nō nosc̄it seipm. q. d. nihil. sed est fatuitas. ¶ Quarti fatui christiāi sūt q̄ in tali statu viuūt in quo mori inuiti vellēt vt luxuriosi: adulteri. et omnes qui sciēter viuūt in mortali peccato. q̄ sciūt q̄ nō ē sal' in tali statu. et tamē nolūt cessare nec' resistere. O fatuitas magna q̄ nunq̄z vna hora securi sunt. Eccl's. ix. Nescit hō finē suū. sz sicut anes capiunt laqueo z pisces hamo. sic hōi tpe tribulatōis. id ē mortis. Nam hō nescit tempus an mane: meridie vel vespe: die vel nocte moriet. iuxta illud Job. xxxij. Nescio q̄diu subsistam et tollat me factor meus. Neq̄z homo scit locū vtrū in mēsa vel in lector vel in domo vl' in foro Bern. Q̄z moriemur certū est. incertū aūt vbi vel quomodo. mors vbiq̄z te expectat. sed si prudēs es vbiq̄z expecta eam. Jō fatua audacia ē in pctō mortali viuere. imo etiā i mortali obdormire. vt dicit Aug. in li. ꝛ v̄bis dñi. Qui in vno peccato mortali obdormit audacior est q̄z qui cū septē hostibus ꝛ morte sua adinuicē obligat' p̄fligit. Heu hoc nō aduertūt adulteri: fornicarij: ebrij. vsurarij. superbiet auari. De quibz Eccl's vij. Sunt impij q̄ ita securi sunt ac si vitam iustorū haberent. Sed hoc vanissimū iudico. imo fatuissimū. q̄z sine timore peccant. nō ex ignorātia aut infirmitate hūana: sed ex malicia. Et tales timēt dāna rez. quidi sunt ad custodiendū tpalia: sed nō curant amissionē bonorū spūaliū et eternorū Tales timent infirmitatē z morte corporis. querentes medicos ad conseruatōnem vite. sed non timēt infirmitates eternas z morte animaz. cum p̄m Augus. maior est damnū in amissione vni' anime q̄z corpoz mille. Immo dicit Bern. Totus mūdus ille nō pt estimari ad pciū vni' anime. Jdeo prudēs homo nec per diē nec p horā in tali statu viuere deberet in quo mori nollet. Cū horamur in euāgelio Matthei. xxv. Uigilate q̄z nescitis diē neq̄z horam. Augus. Si nescis q̄ hora dominus veniet semper vigila vt patū te inueniet. Jdē Latet vltim' dies vt obseruent oēs dies. id ē singulis diebus et horis debemus ita viuere ac si singulis dieb' z horis mori deberem'. ¶ Quinti fatui christiani sunt qui querunt quod inuenire nō possunt. sc̄z longam vitā i hoc mūdo. et non querūt quod faciliter inuenire possunt. sc̄z virtuose viuere: quod est sapiētis. Eccl's. vi. Quid habet amplius sapiēs stulto nisi vt pergat illuc vbi est vita. sc̄z permanens. Stultus vero solū videt vt in hac vita fluida viuat. ꝛ quo Seneca. Stultus est qui querit vt diu viuat. sed nō vt bene viuat curat. Talis fatuus fuit diues Luce. xij. qui dixit. Anima mea requiesce comede z bibe z epulare. habes enī multa bona reposita i annos plurimos. Cui dixit d's. Stulte hac nocte animā tuā repetēt a te. que vero cōgregasti cuius erunt. Sic est qui thesaurisat et

nō est in dō diues. id est nō querit diuitias virtutū. nec cogitat de futura vita sed solū de p̄senti que est modica. Job. xiij. Breues dies hominis sunt. Reuera breues. Jaco. iiij. Que est vita vra vapor ad modicū parens. ps. cxliij. Dies hominis sicut vmbra p̄tereūt Sed heu multi cogitāt sup multa z longa tempora. et edificant firma edificia: cum tñ hospites. ad Hebre. xiij. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē sed futurā inquirimus De p̄senti vero vita scribit Sap. v. Tanq̄ nunci⁹ p̄currens et nauis que ptrāsyt fluctuantē aquā. cuius cū p̄terierit nō est vestigiū inuenire. aut tanq̄ auis que trāsuolat in aere z nullū inuenit argumētū itineris ei⁹. sed tm̄ sonitus alaꝝ. aut tanq̄ sagitta emissa ī locū destinatū. tanq̄ spuma gracilis q̄ a procella dispergit. tanq̄ fumus q̄ a vento diffusus ē. tanq̄ memoria hospitis vni⁹ diei p̄tereuntis Sic nos nati cōtinuo desinim⁹ esse. Ecce fatuitas magna cōfidere in istam fluidaz vitā ¶ Sed diceres. nō debeo habere medicos ad cōseruādū me in p̄senti vita. Rñdet q̄ sic. quia scribit Eccli. xxxviij. Honora medicum propter instantē necessitatē. Et subdit. Altissimus de terra creauit medicinā. z vir prudēs nō abhorrebit eā. Sed dicit sanct⁹ Tho. in ordine ad vitā gratie et glorie. Nam scribit Isa. xxx. Expectat nos dñs vt misereat nostri. Et sic nos intendere viuere debem⁹ vt miseri/cordiā eius acquiram⁹ et vt peniteamus. q̄ dicit apl's Ro. ij. Ignoras quoniā benignitas dei te ad penitentiā adducit. Et sic christ⁹ ait paliitico. xxxviij. annis in infirmitate iacēti. Vade ampli⁹ noli peccare ne deteri⁹ tibi cōtingat ¶ Sexti fatui christiani sunt q̄ bona opa faciūt sed recta intentōe carēt. Hi sunt q̄ lampades habent honorū opum. sed carent oleo recte intentōis. De q̄bus Aug. de vbis dñi Qui nō p̄terea gaudēt vt intrinsec⁹ deo placeant nō habēt oleū secū. nihil enī habēt dū cōtinēter viuūt nisi id qđ in laudibus homi/nū attingūt. De talibus dicit Grego. Qui rectam intentōem in ope nō tenēt totū opus amittūt. Cui consonat mgr in. ij. sniarū. dist. xl. Actus simpliciter mali sunt qui puersam intentōez habent. Hi dicēt in iudicio. Date nob de oleo vro. i. p̄hibete nobis testimoniū bonorum opum. Rñdent prudētes. Ite potiꝰ ad vēdentes et emite vob. i. ad hoies adulatores q̄z laudē desiderastis z acceptastis. q̄si dicerēt. q̄d p̄dest vob laus hoim nisi sonus vbrū transeuntiū. cessat hō laudare perdet ypocrita p̄miū suū. Fatuus mercator est q̄ expōit merces suas nihil habentibus. Et sic ypocrite opa bona faciūt p̄pter aspectū z laudē hoim. De q̄bus Eccl. xx. Lasciu⁹ et imprudēs nō seruabit tpus. s. futurū ad remunerādū. ¶ Septimi fatui christiani sunt q̄ bona opa agūt et charitatē nō habēt. De q̄ Gre. Sic lāpas ñ lucet sine oleo sz fetet. sic op⁹ bonū sine charitatis vnctōe deo nō placet. De q̄ apl's. i. ad Thoī. xiij. Si charitatē non habuero nihil sum. s. in aspectu dei. Vñ Hilari⁹ sup iohez. Frustra est omnis opatio nisi dei assit dilectō ¶ Sed diceres. q̄re charitas signat per oleū. Rñdetur septē de causis vt dicit Plinius. fm septē p̄prietates seu similitudies olei charitati comparas. Prima. oleum est dilatatiuū. nā pua gutta stillans in vestem ī magnū dilatat spaciū. sic charitas ñ manet iclusa sed opat et dilatat in multa bona opa. De quo Grego. Charitas nō est otiosa sed opat magna si est. et nō solū q̄ ad se: sz etiā quo ad alios. sicut apl's inquit. i. ad Thoī. v. Nō q̄rens qđ mihi vtile est sed qđ multis vt salui fiāt. Secūda p̄prietas. oleū est penetrabile. sic charitas penetrat interiora cordis. nō solum exteri⁹. i. verbis. De qua dicit. i. Johā. iij. Filioli nō diligamus verbo z lingua: sed opere et veritate. nō sicut hi de q̄bus scribit ad Tytum. i. Confitent se nosse deum verbis. factis aūt negant. O quot sunt tales. de quo ps. lxxvij. Dilexerunt eū in ore suo. z lingua sua mentiti sunt ei. cor autē ipōrum nō erat rectū cū eo. nec fideles habiti sunt in testamento eius. vt dicentes se christianos et agentes opa diaboli. Matth. vij. A fructibus eorū cognoscetis eos. Origenes. Quid speratis in hoc saluari q̄ christiani appellamini. nam nomē christiani nō saluat hominē sed op⁹. iuxta illud Mat. vij. Nō omnis q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit regnū celoꝝ. sed q̄ facit voluntatem patris mei q̄ ē in celis hic est q̄ intrabit in regnū celoꝝ. Nam dicit apl's. i. ad Thoī. iiij. Nō est regnū dei in sermōe. Tercia. oleū nō est sonoratiuū sed leniter cadit cū fundit. sic charitas nō cū indignatiōe agit opus sz pie. De quo apl's. i. ad Thor. xiij. Charitas non agit p̄peram. nō irritat nec irritat. sed implet illud Grego. Qui vere dū amat omnia eq̄liter portat. Videm⁹ q̄ rota nō vncta murmurat aut sonat. sic homines charitatē nō habentes cū murmuratōe z difficulter operantur Origenes. Plura nō toleram⁹ q̄z charitatem non habemus. Quarta. oleum est lenitiuuz

sic charitas oīa grauia facit leuia. Grego. Amanti nihil ē difficile. ppter qđ dic Bern. Ubi est amor ibi nō est labor sz sapor. vt impleatur in homine amāte illud quod scribit a Bre. Mens que fortiter dēū diligit dulce estimat qđ amaz sit. vt btūs Laurēti⁹ q dixit Carbones tui refrigerū mihi pstant. Quinta oleū est purificatiuū. qz ferrū vel calibem politū a rubigine cōseruat. sic charitas conseruat hominē a rubigie pcatī. i. Petri. iiij. Charitas opit multitudinē pctōz. vt ptz de Maria magdalena. Luce. vij. Dimissa sūt ei pcta multa qm dilexit multū. Jō puer. x. dicit. Uniuersa delicta opit charitas. ¶ Bre go. in ome. sup Lu. vij. Quid fratres credimus dilectōem nisi ignē. qđ culpā nisi rubiginem. tāto pl⁹ rubigo petī sumit quāto pl⁹ mens hois accēdit charitate. Sexta. oleum est cōditiuū cibi. sic charitas gratificat et ornat cetera bōa opa. De q Aug. Charitas ē q valet ad omnia: sine q nihil valēt oīa. Nam sicut cibi sine odimēto. sic alia bona opa sine charitate. Nā n gratificāt hoiez quo ad dēū. Jō Hugo in li. de laude charitatis. Dia sacramēta hre potes ¶ mal⁹ esse potes. sz cū charitate mal⁹ esse n potes! Jō sbdit ibid. Dilige et fac quicqđ vis. qz diligentibz dēū oīa cooperant in bonū. ad Roma. viij. Septima. oleū est ab arbore pcessiuū. sic charitas fluit et fluxit ab arbore sctē crucis. Unde Bern. Nihil te mihi reddit ita amabilē o bone iesu q calix quē bibisti. s. in arbore sctē crucis. Idcirco si es frigid⁹ in dei amore appropinqua ad hāc oliuā. id est recordare passionis dominice. De q Damas. Quid magis ad charitatē accēdit q q ppio filio suo nō pcepit deus: sz p nobis omnib⁹ tradidit illū. Hoc oleū charitatis habuit btā Barbara. qz patrē reliqt. mūdū sprezit. corpus ad penā mortis dedit. vt patet in eius legenda

Sermo VI Ad idem

Ecce sponsus venit exite obuiam ei. scribitur Matth. xxv. et legit de sancta Barbara p euāgelicali officio. In verbis pmissis duo innuūtur. Primo pnūciat christi aduentū amorosum. Secdo incitat ad occursum eius glorioſū. Primū ibi. ecce sponsus venit. Secōm ibi. exite obuiā ei. De primo dicit. Ecce spōsus. i. xps venit H Pro quo sciēdū. duplex est aductus xpi q tū ad p sens. s. ad hominē ¶ in hoies. hoc ē. i. carnē ¶ i mentē. Primo ē aductus ad hoies i carnē. dō q Isa. xxxv. Deus ipe veniet ¶ saluabit nos. Sz quō. tāqz spōsus venit copulādo sibi hūanā naturā. Hen. i. Erūt duo in carne vna. i. due nature i vno suppposito. s. diuina et hūana. De quo Athanasi⁹. Perfectus deus pfectus hō ex aia rōnali ¶ hūana carne subsistēs. igit sponsus ē pri fili⁹. spōsa vo hūana natura. Bap. viij. Quesiui te mihi assumere sponsaz. Et p pter hoc panymphus fuit angel⁹ a deo missus. Lu. i. ad virginē mariā. Thalam⁹ vero est virginis aluus. de q ps. Tāqz spōsus procedens de thalamo suo. Et nūc hūc aductuz recolit ecclia. et hortat nos ad occurrēdum ei dicens. Occurram⁹ obuiā saluatori nostro. H Sed diceres. quō debem⁹ ei occurrere Rndet p grāz actōes. De q Amb. sup Luca. Nihil deo digni⁹ p sua incarnatōe referre possum⁹ qz vt grās agam⁹. dicendo cū ps. cij. Bndic aia mea dño: et oia q intra me sūt nomini sancto ei⁹. i. ex omnib⁹ viribz aie. s. p intellectū cognoscēdo. p memoriā nō obliuiscēdo. volūtate diligēdo. De quo Ber. Non tm verbo sz ope et vitate debem⁹ grās agere. Ad qđ hortamur p pphetā Jhobiā. c. xij. dicentē. Bndicite deū celi: et coram oibz viuentibz confitemi ei. qz fecit nobiscū misericordiaz suam. Revera misericordiā maximā. magna fuit misedia nobis exhibita in creatōe. maior in omniū creaturarū subiectōe. sed maxima i humanitatis susceptōe. De quo Augustin⁹ li. xiij. de trini. ca. penul. In reb⁹ p tpus ortis illa summa est gratia q homo in vnitate psone deo cōiūctus est. Jō hortamur Ecci. xlvij. Bndicentes dnm exaltate illū qntū potestis. qz maior est omni laude. q. d. Nō sufficim⁹ eū laudare ppter bnficiū incarnatōnis Jō etiā in die natiuitatis christi et p totam hebdomadā canit ecclia. Grates nūc omnes reddamus dño. Et Ber. in ser. de natiuitate dicit. Tantā dulcedinem i carne exhibuit vt durissimi cordis est q eaz toto cordis affectu nō diligit et bndicit. Obuiamus igit ei cū turba clamāte in euāgelio. Mat. xxi. Bndictus qui venit in noie dni H Secōs aduētus xpi ē in hoies. s. in mētē p grām. De quo Zach. ij. Letare filia syon. ecce venio ¶ habitabo in medio tui. s. in corde p grām. De quo Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. in misericordia ¶ miseratōibz. Jō ōri themate. Ecce sponsus venit. Un ly ecce significat qđdā mirabile ¶ magnū. Quid mai⁹ ¶ mirabilius et

vtilius q̄z q̄ de⁹ cui⁹ magnitudis nō est finis paupcule aīe amore velit cōiūgi. vt posset dici illud Exod. xiij. ☩ tate et videte magnalia que deus facturꝰ est hodie. Quid maꝰ et dignius q̄z q̄ deus dicit aīe spōsus. vt i textu Ecce spōsus venit. nō dicit. ecce rex vēit. iudex venit. dñs venit. qz sub his noibꝫ ꝓtinet aliq̄d reuerētie z timoꝛis. ☩ Sponsus ꝫo nihil q̄z puꝛ amoꝛē exigit. Sed qz omnis actꝰ amandi cōsurgit ex aliqua similitudine. De quo Eccli. xiij. Omne aīal diligit sibi sile. sz aīa ratōnalis est creata ad imaginē dei et similitudinē. et ergo nō solū gratuita sz naturali q̄dāmodo inclinatōe debet deū diligere. qz nō p̄ us dilexim⁹ eum sed ipe prior dilexit nos. i. Joh. iiij. Ideo Bern. sup Cant. Quis digne pensare poterit q̄nto affectu nos diligit vt animā sponsam vocet. J ☩ Nam aīa inferioꝛ est genere z specie. ☩ Genere. qz ꝺ ea scribitur Isa. liij. ☩ Generatōem eiꝰ q̄s enarrabit. q̄si di. nullꝰ. i. oēs anie nihil sūt i respectu dei. ☩ Scdo inferioꝛ specie. Job. xv. Ecce non sunt mūdi in cōspectu eius. Tercio inferioꝛ dignitate. q̄d eni dignꝰ deo. q̄d indignꝰ aīe peccatrici. Job. xi. Excelsioꝛ est celo. q̄d facies p̄fūdioꝛ inferno. scz rōe status pcti. q. d: Attende tuā dignitatē z infirmitatē ac dei tibi exhibitam pietatē atq̄z grāz. De q̄ Ber. Ūn o aīa mea tibi hec grā vt dicaris dei spōsa. ☩ Dixi scdo incitat nos ad occursum eiꝰ gratiosum: cum subdit. Exite obuiā ei. k ☩ Pꝛo quo sciendū. huic spōso aīe debem⁹ obuiare tripliciter. Pꝛio cū ꝑpatōe decēti. Scdo cū desiderio vehemēti. Tercio cū amoꝛe excedēti. Dixi pꝛio cū ꝑpatōe decēti ad modū caste mlieris q̄ audiēs sponsum venire primo ingredit thalamū. ☩ Scdo respicit speculū. Tercio abstergit macl̄as. Quarto ornat se vestibꝫ. Spiritualiter. sic fidelis ac deuota aīa audiēs appꝛopinquare sponsū aīe primo debet intrare cubiculū ꝺ sciētie. iuxta illd Eccli. xxxij. Pꝛecurre pꝛioꝛ in domū tuā. s. ꝺ sciētie. Dicit eni Grego. sup Ezech. In omni tpe hō ꝺz tacite ad mentē recurrere. Nd etiā docet Isa. xxvi. ca. Intra cubicula tua. Notanter dic tua nō aliena. Ber. Curiositas est alioꝛ vitā inuestigare et seipm ignoꝛare. L ☩ Sz dices. q̄d faciā in cubiculo mētis et ꝺ scie mee. Rndetur q̄ ibi debes videre defectꝰ tuos. Sm illud Ezech. viij. Ingrederē et vide abominatōes aialiū. i. animales inclinatōes. et vniuersa ydola depicta. i. vicia. subdit. Adhuc conuersus videb abominatōes maioꝛes. qz quāto plus ꝺuertimur ad interioꝛa: tāto limpidiuꝰ cognoscim⁹. qz dicit Boeti⁹. Nemo ē tā cōposite felicitatis q̄ nō in aliq̄ pte cū sui statuꝰ q̄litate rixet. ☩ Scdo statuit speculū. vt docet Hiere. xxxi. ☩ Statue tibi speculū z pone amaritudines. ☩ Speculū est sacra scriptura. Jacobi. i. ☩ Si q̄s est auditoꝛ ꝺbi z nō factoꝛ hic ꝺpatur viro ꝺsiderāti vultū natiuitatis sue in speculo. Ubi Bre. dicit. Sacra scriptura q̄si speculū ꝓponit vt interioꝛ nra facies videat. ibi consideram⁹ defectus. i. pctā nra et excessus. Et nō sufficit q̄ quis videat sordes. ꝺo tercio requirit q̄ se lauet et macl̄as abstergat. iuxta illud Bre. Tergat sordes prauꝰ opis q̄ ꝑpat deo domū mentis. Nā nihil ꝑdest homini videre maculā et nō abstergere. Sic ñ ꝑdest cognoscere pctā in ſmōe et nō ꝺteri nc cōfiteri. et vitā corrigere. Dicit nanq̄z Aug⁹. Hic est dilectus dei q̄ peccata sua respicit z respiciēdo corrigit. ☩ Subdit idē. Nam ibi celsat vindicta diuina vbi correctio pcessit hūana. ☩ Sz heu mlti sunt q̄ in hoc speculo respiciūt scripturā sacrā audiūt et legūt nō vt se emendēt sz tm vt sciāt. Tales nō sūt iusti. quia vt scribit Ro. ij. Nō auditoꝛes legis sz factoꝛes iustificabunt. Nō eni sciētes scripturā sz ſm eā viuētes saluant. Jaco. iij. ☩ Scienti bonū et nō faciēti peccatū ē illi. Pꝛopter qd̄ inq̄t Isi. de sum. bo. li. ij. c. i. Melꝰ est studiū bn viuē di q̄z mlta sciēdi. Ergo nō sis ꝺtētus vt pctā ꝺsideres sed vt p cōtritōez deleas et mūdes. Hiere. iiij. Laua a malicia coꝛ tuuz hierlm vt salua fias. Sap. i. Non habitabit i coꝛpore sbdito peccatis. sed in aīas sctās se trāsfert Sap. vij. Clama igit cū ps. psal. l. Coꝛ mūdum crea in me deꝰ. s. p penitentiā. Notāter dicit crea. nam grām ꝺuersiōis p nos habere nō possumus. teste Ber. Initiū reuertēdi ad deū est penitētia quā sine dubio spūs opat in nobis. nō noster sz dei. Rō. q̄s eni ad ignem venerit algēs et calefactus fuerit vtiq̄z nosci ab igne sibi venisse caloꝛē quē sine illo hre ñ potuit. Sic ergo q̄ inq̄tate frigidꝰ est. si post modū feruoꝛe penitentie accēdat nō dubitet aduenisse spiritū sanctū ꝺscientiā arguentē z animā illustrātē. Sm illud Hiere. xxxi. Post q̄z cōuertisti me egi penitentiā. non dicit. ego cōuerti me. Attamē possum⁹ coopari ad penitentiā. vt inq̄t apl's. i. Thoꝛ. iij. Dei eni coadiutoꝛes sum⁹. M ☩ Nota q̄ quattuoꝛ modis possum⁹ cooparī deo. Pꝛimo p peccatoꝛū reluctatōz seu cessatiōz. ꝺ q̄ Eccli. xxi. Fili si peccasti non adiicias iterꝫ. sz q̄si a facie

volubri fuge peccatū. Seneca. Fuge tempus locū z psonā. vt etiā docemur Eccli. vij. Discede ab iniquo z deficiēt mala. Metrista. De pfecte malo fit mens tua septꝰ egra z Eccli. iij. Qui amat periculū pibit in illo. Et sic tales peccatores occasionē peccatoꝝ nō fugientes neq; a peccatis cessantes cōmittūt blasphemiam in spīm sanctū. quibꝰ dꝰ nec in hoc seculo nec in futuro remittit. vt dicit Matth. xij. Propter qđ dicit Augꝰ in li. de pnia. Qui sp plenus iniq̄tate. semp sine charitate torq̄bitur sine fine. Et ppter hoc p culpa trāsitoria punitur pena eterna. eo q̄ peccatores nolūt cessare. De quo Brego. Voluissent ipi si potuissent sine fine viuere: vt sine fine potuissent peccare. Iō ad magnā iusticiā iudicis ptinet. vt nunq̄ careant supplicio i futuro q̄ nunq̄ voluerunt sine peccato esse in pnti seculo. Secūdo coopamur pr liberi arbitrij i dei pfectionez. Aug. Qui te creauit sine te nō te saluabit sine te. id ē sine tuo libero arbitrio. Nā videmꝰ de lumie solis q̄ ē cōmūe. si autē fenestra claudat nō intrat. si autē aperit lumen solis intrat. sic lumē gratie ē cōmune. Job. xxv. Sup quē nō fulget lumen eiꝰ Si tamē apiat fenestra liberi arbitrij. scribit enim de peni. di. ij. §. cui. Cur deus hoiem pdidit liberi arbitrij vt nō trahat ad vicia inuitus. Nā fm Rich. gfa hz sead liberū arbitriū sic ē sessor ad equū. licz pūgat cū calcaribꝰ tamē si nō vult ire equus cadit sub ipo. sic hō si non vult liberū arbitriū pformare deo pōt manere in peccato. qz scribit Ben. iij. Subter te erit appetitus tuus z tu dñabēris illi. Bern. In nob ē si psentire nolumꝰ. nā nemo dēnit inuitꝰ. Tercio coopamur in bonū cū defectū nostr z pctōr summā hūili recognitōe cogscimꝰ: dicēdo cū psal. l. Qm iniquitatē meaz ego cognosco et peccatū meū ptra me est sp. f. p displicentiā. Augꝰ. Si homo cognoscit deus ignoscit. cognoscit videlicz dolēdo z dicēdo cum bto Bern. in meditatōibꝰ. Cogitā ti mihi q̄ deū z patrē z creatorē meū offenderim quanā fronte oculos meos ad vultū patris mei leuem. pudet me ita vixisse degenerē vt impleat in me illud Ps. lxviij. Confusio operuit faciē meā. Quarto cooperamur per affectuosam oratōem. dicēdo cū filio pdigo Lu. xv. Pater peccaui in celū z corā te. iā nō sum dignus vocari filiꝰ tuus. sz fac me sicut vnū ex mercēnarijs tuis. q̄si diceret fm Iero. sup Lucā. Pauor peccati obligat me. pōdus pscie deprimit me. nō ē spes mihi neq; fiducia nisi in te. iudiciū z pēnas timeo. amissi filialē dignitatē. offendi tuā pfectalē pietatē. peto misericordiā tuā. Decede mihi mercēnarij futurē. vt impetrē venia p orōez. vt et iste. Nā hī Mat. xviij. Serue neq̄ ome debitū tibi dimisi qm rogasti me. Propter qđ doct Isido. Quotiens hō tangit vicio totiēs debz subsequi oratio. Quarto spōsa nō solum maculas abstergit. sed vt sponso placeat vestimentis se ornat. sicut legit Ruth. iij. Lauare filia z induere cultioribꝰ vestimētis tuis dixit nocmi ad ruth. Spūaliter. vestimēta aie sunt virtutes. De q̄ Isid. Sic corpus ornat vestibꝰ sic aīa virtutibꝰ. De q̄bꝰ Apocal. xvi. Beatus q̄ custodit vestimēta sua ne nudus ambulet Nā malū dimittere z bonū nō agere est nudū corā deo apparere. Iō Bre. dicit. Nō satis est mala non agere nisi q̄squis studeat bonis opibꝰ insudare. Qđ Isa. i. c. dicē Quiescite peruerse agere z discite bene facere. Sicr apls ad Col. iij. Induite vos sic electi dei. s. vestimēto virtutū. nā licet plures sint virtutes quas induere debem⁹ ad obuiādum spōso aie. signāter tn sunt due p alijs dtutibꝰ q̄bꝰ formamur spōso aie nostre. videlicz puritas et charitas. Videmꝰ enī q̄ spōsus z spōsa induūt se vestimētis eiusdē coloris. i signū vnionis et amoris. De spōso dr nro scribit Cant. v. Dilectꝰ meꝰ cādidus et rubicūdus. Sic nos debemus gerere vestē puritatis cādidam. De qua Eccli. ix. dicit. Qui tpe sint vestimēta tua cādida. vt impleat illđ Apoc. iij. Ambulabūt mecū in albis. Itē rubicūdꝰ est sponsus nr. et sic nos gerere debem⁹ vestez rubeam. i. vestē charitat rubricatā in sanguine dñice passiōis. i. Petri. iij. Christo i carne passo eadē vos cogitatōe armamī. Naz ex passionis dñice memoria texit vestis charitatis. De qua Damas. Amplꝰ ad charitatē nō accēdit q̄ q̄ deꝰ ppio filio nō pepcit sz p nobis oibꝰ tradidit illū. Hec ē vestis nuptialis in qua debemus occurrere sponso ieste christo q̄ xps indutꝰ ad nos i hūanitate vēit vt dicit Augꝰ. q̄ sola charitas fecit incarnari christū. Nā charitas ē via dei ad hoies. z via hoim ad deū. alias sine veste ista dicit nobis illud Mat. xxij. Amice quō huc intrasti n habēs vestē nuptialē. Ideo Ber. dicit. Nisi quis habuerit vestē charitatis nūq̄ habebit in futuro stolā eterne claritatis. Hoc ppendens sancta Barbara in puritate virginali z charitate dñicali occurrit spōso anime. vt patet in eius legenda.

De sancta Barbara

Sermo VII Ad idem

Simile ẽ regnũ celoꝝ ꝛcẽ virginib. quinq; aũt ex eis erãt fatue et quinq; prudentes. Mat. xxv. In verbis ꝓmissis tria innuũtur. Primo ꝛmendat in generali virginitas cũ dicit. Simile est regnũ celoꝝ ꝛcẽ virginibus. Secdo reprobat virginalis fatuitas. ibi. quinq; erãt fatue. Tercio laudat sanctaꝝ virginũ sagacitas. ibi. ꝛ quinq; prudẽtes. Si pri primo ꝛmẽdat in generali virginitas. cuz dicit. Simile est regnũ celoꝝ ꝛcẽ virginibus. Nota virginitas cõparat regno celoꝝ triplici ꝛ causa. Primo ꝓpter dignitatẽ. secundo propter amenitatẽ. tercio propter vnitatem. Primo propter dignitatẽ. Dicit Augustin⁹ lib. ꝛ viduis. Bona est castitas cõiugalis. melior vidualis. optima virginal'. Ideo Eccli. xxvi. Omnis pũderatio nõ est digna cõtinentis anime. Nã magna est differẽtia inter statũ matrimonij vidualẽ ꝛ virginalem q̃ ad puritatẽ. De quo Hiero. Virginitas se habz vt aurũ. viduitas vt argentũ. ꝛiugalitas vt ferꝝ. Itẽ subdit. Virgitas vt diuitie. viduitas vt mediocritas. ꝛiugalitas vt pauptas. Itẽ subdit. Virgitas vt pax. viduitas vt redẽptio. ꝛiugalitas vt captiuatõ. Itẽ subdit. Virgitas vt regina. viduitas vt dña. ꝛiugalitas vt ancilla. Itez virgitas vt patria. viduitas vt port⁹. ꝛiugalitas vt pelagus. Itẽ ỹginitas vt caro sana. viduitas vt cicatrix. ꝛiugalitas vt vuln⁹. q̃ obrẽ Hiero. ꝛmẽdat virginitatẽ dicẽs. Virgitas est summa gẽma. thesaur⁹ pcios⁹. margaritis refertus. i. replet⁹. Idcirco saluator in euangelio ꝛpat cã regno celoꝝ ꝓpter eius dignitatem. Nã dignitas ei⁹ in trib⁹ attẽdit. Prio qz a solo deo ꝛferꝝ. ꝛ q̃ Sap. viij. Nõ possũ esse ꝛtinens nisi deus mihi derit. Iõ Aug⁹ dicit. Iubes ꝛtinẽtiã: da qđ iubes ꝛiube q̃ vis. Secdo in ꝑ attendit ei⁹ dignitas: qz paucis dat. Mat. xix. Nõ oẽs capiũt ỹbuz ꝑ. qz pl'es sunt noie vl' etiã corpe. pauci tamẽ corpe ꝛ mẽte. Tercio in hoc qz multũ appciatur. eo q̃ dñs in euãgelio cẽtesimũ fructum eis assignz. Iõ sic aq̃la inter volucres. lucifer inter stellas. gẽma inter lapides. ita excellit mrimoniũ ꝛ viduitatẽ ỹginitas. Iõ Aug⁹ dicẽ O fulgida virgitas. germana angeloꝝ. lãpas ecclie. luxaiaꝝ. Ideo rõe dignitatis ꝛparatur regno celoꝝ. Secdo virginitas cõparat regno celoꝝ ꝓpter amenitatẽ. qz est loc⁹ amenus ꝛ pulcer. qz nihil coinquinatũ intrabit regnũ celoꝝ. Apocal'. xxi. ꝛ sic stat⁹ ỹginalis. Sap. viij. O q̃z pulcra est casta generatio. vt Ambro. li. ꝛ virginitate dicit. Pulcritudinẽ maiorẽ q̃s existimet nisi virginitatis ꝛcorẽ. q̃ amat a rege. ꝓbat a iudice. ꝛdicat a domino. acceptat a deo. Sap. vi. Incorruptio facit esse ꝓximũ deo. ꝓpter qđ Joh̃es euãgelista virgo electus ꝓximior fuit xp̃o cena recũbens sup pect⁹ ei⁹. Sup quo venerabil' Beda dicit. Quẽ progatiua castitatis amplioꝛi dilectiõe fecerat dignũ. Idcirco est amenus ꝛ pulcer stat⁹ virginitatis. vt inq̃t Aug⁹. O q̃z dulces sunt fruct⁹ castitatis. nã singulariter reficit in eis dñs maiestatis. Tercio virginitas compatur regno celoꝝ ꝓpter vnitatem. Nã sic angeli ꝛ scti ĩ celo vniti sunt deo. vt dic Aug⁹ ĩ epl'a ad Cirillũ. q̃ nihil volũt nisi qđ deus vult. sic virgines vnite ꝛ despõsate deo. iuxta illđ. ỹ. Thoř. xi. Despõdi vos vni viro ỹginẽ castã exhibere xp̃o. signãter ꝛ virginitate p votũ q̃ maioꝛ est q̃z ꝛtinere ꝑ simplex ꝓpositũ. Ar exẽplificat Cypan⁹. Sicut dant⁹ arborẽ cũ fructu pl⁹ ꝛfert q̃z q̃ fructũ simplicẽ tribuit. sic seruãs ỹginitatẽ cũ voto. qz talis frãgit ei⁹ libꝝ arbitriũ ꝓpter deũ q̃ sibi iã nõ licet qđ prius licuisset. vt dic sctus Tho. in. ij. ij. Añ votũ est libtas. post votuz ỹo necessitas. qz valde peccat p votũ. qz iam est christo despõsata. Iõ Aug. ꝛ bono viduitatis dicit. Que nõ cepit deliberet. q̃ aggressa est psequi. Scribit ei Eccl's. v. Multo melius est nõ vouere q̃z post votũ ꝓmissa non reddere. Dixi secũdo reprobat virginal' fatuitas. cũ dicit. quinq; erãt fatue. q̃si dicerz. q̃nq; sunt vicia q̃ ỹginalẽ castitatẽ oñdũt fatuã. Primũ viciuz est superbia. De q̃ Aug⁹. Quid pdest ꝛtinẽtia si adest superbia. Bre. in moza. dicit. Perit oñe qđ agit nisi hũilitate custodiat. Ideo Ps. cxviij. dicit. Superbi inique agebant vsq; q̃z. Propter qđ dicit Aug⁹ li. ꝛ virginitate. Nõ solũ pdicãda est virginitas vt seruet. sz etiã ãmonẽda ne inflet. Judith. ix. Superbi nõ placuerũt tibi dñe ab initio. Bern⁹. Audeo dicere q̃ ne virginitas marie placuisset dño sine humilitate. Secundũ vicium est superfluitas cibi ꝛ potus. qz gula generat luxuriam vt mater filiam. vt hr Azech. xvi. Hec fuit iniq̃tas sodome sororis tue. superbia: saturitas panis. ꝛ abũdãtia ꝛ ociũ. Iõ Hiero. dicit. Nemo onerẽt cibis vsq; ad inflatõez vẽtriz. Grego.

Dum venter non restringit cuncte virtutes obruunt. Non solū est vitiosum virginibus suspitas cibi sed z potus. Jō ad Ephe. v. Nolite inebriari vino in quo ē luxuria. Pro uerb. xx. Luxuriosa res est vinū z tumultuosa ebetas. Quicūq; his delectat nō erit sapiēs. i. de numero sapiētū. Propter qđ dr in canone. xxxv. dis. Aīn oia vitet ebetas q̄ oim vitioz fomes z nutrix est. vt ptz in Loth. q̄ inebriatus vino duas filias carnales violauit. Hinc est q̄ btūs Aug⁹ ait. Facili⁹ ɔfuat ignis et aq̄ in vno vase q̄z cū suspitate continentia. ¶ Terciū viciū est ociū. De q̄ Ber. Oīm temptatōnū z malaz cogitationū et inutiliū initiū est ociū. Jdeo Piero. dic. Hē per aliq̄d opis facito ne te diabol⁹ inueniat ociosum. Eccli. xxiij. Multā malicia docuit ociositas. Eccls. ix. Odcunq; pt facere manu tua instanter opare. Bern. Qui in labore hominum nō sunt in labore demonum erunt.

¶ Quartū viciū est viroz freq̄ns ɔuersatō. Un Piero. Uir z virgo. ignis et palea: diabol⁹ flare nō cessat nisi incēdat. Et nō solū ō virginib⁹ intelligēdū est. Iz etiā de mulieribus ɔuer. vi. Nūq̄d pt hō ignē in sinu suo abscōdere vt vestimēta sua nō ardeāt. aut ābulare sup prunas vt nō cōburāt plante ei⁹. sic qui ingredit ad mlierē ꝓximi sui nō erit mūdus cū tetigerit eā. Jdeo cū mlier nō sūt mlta colloq̄a habēda. Nemo i se ɔfidat. si sctūs est tn̄ securꝰ nō est. vt dicit Aug. Dcuis sermo z aspersū virginib⁹ est habēd⁹. Nec minus ideo caudē sunt q̄z bone z pie ɔuersatōnis. q̄to meliozis fame sunt tāto magis allicīūt. q̄z sub affectu pietatis se occlūdat freq̄nter fax impie libidinis. vt patet in Thamar. ij. Regū. xiij. quā Amon frater ei⁹ carnal' coꝛrumperat. quia fuit sola cū solo amicabili ɔuersatōe ɔiūcta ¶ Quintū viciū est defect⁹ ōi charitatis. De quo in textu. Fatue virgines non sumpserūt oleū secū. Od tractās btūs Ber. dicit. Castitas sine charitate n̄ placz đo. Est enī castitas sine charitate sicut lāpas sine oleo. fetet enī lampas et nō lucet sine oleo. ita castitas sine charitate. vt in sermone ꝓio huius festiuitatis patet. ¶ Tercio dixi laudat sanctaz virginū sagacitas. cum dr. quīq; prudentes. ac si patēter diceret. quīq; sunt ꝑtutes q̄ sanctas faciunt virgines ¶ Pria ꝑtus est humilitas. De qua Ber. sup missus ē Pulcra est pmixtio virginitas et humilitas q̄z hūilitas cōmēdat virginitatem et oꝛnat. Quāobrē btā ꝑgo mariā oblita virgitate đ sola hūilitate gl'iat dicens Luce. i. Respexit hūilitatē ancille sue. Jdeo Bern. dic. Laudanda est virginitas: laudabiliꝛ ē hūilitas. virginitas cōsulit. hūilitas ꝓcipit. De ista dicitur in euāgelio. Qui pt cape capiat. De illa vero scribit. Nisi efficiami sicut puuli. intelligе hūiles. nō intrabitis i regnū dei. Aug. Audeo dicere sup his vnle esse cadere vt i eo in q̄ extollunt hūlient. q̄z plus expedit ꝑgi nem nō esse q̄z de virginitate insolescere. i. superbire. ¶ Hēda virtus q̄ ptinet ad prudētiaz seu prudētē virginē est sobetas. ad Titu. ij. Sobrie et iuste ac pie viuam⁹ in h̄ sec'o. Augustinus. Sobetas est custos diuinoꝛ studiozū disciplina moꝛ. Licet ptinet ad oīs. signanter tn̄ ad virgies q̄ debēt esse sobe z moderate in cibo z potu. q̄z scribit de cibo Piere. v. Saturaui eos z mechati sunt. De potu vero dic Piero. z hī xxv. di. Deter vino estuans cito spumat in libidinē. Itē vinū est virginitatis venenū. Nā si Judith vinū bibisset cū holoferne ɔcubuisset. Tercia virtus est laboꝛiositas. Un Aug⁹ de sacris ꝑgibus dicit. Dnica virgo in domo dei posita lanificio opi insistere dz. Rō q̄z ociū est via ad libidinez. Un poeta. Ocia dāt vicia fugiāt q̄ ꝓcul illa. Et iteꝛ poeta. Quere egiscus cur sit factus adulter. In ꝓmpto causa q̄z desidiosus erat. Jō Bern. Ociositas est mgra nugaz z noverca virtutū. ¶ Quarta virt⁹ ē pudicicia. Jō Eccl. xxvi. Bra sup grāz mlier sctā z pudica. Aug. cōtra iulianū. li. iij. dicit. Pudicicia est res aie et coꝛpis virgitas. Nam illa in aia pmanēte pt ista tolli de coꝛpe violēter. z tn̄ manet in aia. Illa aūt in coꝛpe nō manente lasciua volūtate coꝛrūpit. Jō amb. sup lucā dicit. Disce virgo vitare lasciuiā. maria enim angeli verebaī salutatōem que pudicicie igerit timoꝛē. Unde Bern. sup missus ē. Que vere ꝑgies sunt sp pauere debēt. i. timere. nūq̄ secure. scientes in vasis fictilibus ꝓciosū the sauꝛ poꝛtare. Itē pudicicia vitet viroꝛ conuersatōem z ꝑloꝛ mlīplicatōez. De q̄ amb. Virgo q̄ christū q̄rit nō dz eē vulgaris. i. cōmunis. nō in foro: nō i plateis. nō i voce garrula. nō gressu lubrica. Jō amb. de viduitate dicit. Custodi virgo vias tuas vt non delinquas in līgua tua. q̄z bona loq̄ plerūq; crimen ē virgini. s. si ꝓcaciter nō put optz qñ l' vbi. Hugo dicit. Si ꝑgo es custodi diligēter qđ habes. Dicit nāq; Aug. de vita ꝓfana. Quo sublimioꝛ ē gl'ia eo maioꝛ ad custodiendū debet esse cura. ¶ Quinta virtus est

charitas. de q̄ in euāgelio dicit. prudentes v̄ gines acceperūt oleū i vasis suis cū lāpadib. id ē charitatē q̄ oēs virtutes illumiat. sine q̄ nullū op⁹ bonū deo placere pt. Vñ. 1. ad Cho rinth. xiij. dr. Si liguis hoīm loq̄r angelo rū. r si oēs sbam meā erogauero i vsus pau pex. r corpus meū i ignē tradidero ita vt ar deā. charitatē vo nō habuero nihil mihi p/ dest. Ber. in epla ad Henonē. Tolle chari tatē castitas nō placz deo. Hoc attēdēs sctā Barbara oleū charitatis in vase cordis ha buit. Dicit enī btūs Aug⁹. Quātū q̄s despi cit et ppter deū derelinq̄t tm diligit. Ipa vero relinq̄t patrē et p̄monīū totūq̄ mūdū ppter christū. vt patet in ei⁹ legenda.

De sancto Nicolao episcopo.

Sermo VIII

Memēto creato

ris tui in diebz iuuentut̄ tue. scri/ bit Eccls. xij. et ppon̄t ad laudē r honorē bti Nicolai in festo hodierno In verbis p̄missis duo innuunt. Primo hortamur ad dei cōmemoratōem. ibi. memēto crea toris tui. Secdo subiūgit tp̄is determinatōz. ibi. in diebz iuuētutis. De primo dicit. Me/ mēto creatoris tui. R. Pro q̄ sciendū. tria habemus a creatore nostro. Primo ea q̄ ducūt ad timorē. Secūdo ea q̄ mouent ad amorē. Tercio ea q̄ mouēt et incitāt ad grāz actōem. Primo debem⁹ memorari ea q̄ i citāt seu q̄ incutiūt timorē. Et sunt duo. Pri mū est ire dei puocatio. De quo Deutero. ix Memēto et ne obliuiscaris quō ad iracūdi am puocaris dñm deū tuū. s. p pctm. Nā ira scit pctō. Eccli. xij. Altissimus odio hz pctō res. Et q̄s est q̄ nō offendit Jaco. iij. In ml̄tis enī offendim⁹ oēs. Qui sunt q̄ nō pecca/ uerūt Ro. iij. Omnes peccauerūt et egēt grā dei. Propter qđ exhibet se reū btūs Aug. i li. de q̄rēdo deū dicēs. Terret me vita mea q̄ nil nisi sterilitas in ea. Si q̄s fructus habz aut simulatū aut imp̄fectū aut corruptū. Idcir/ cō timēdū ē r pnia agēda ē. vt docemur Apo cal. ij. Memēto vñ excideris age pnias. q̄ h̄ est remediū contra dei iā. vt scribit Chrisо. su/ per epla ad Heb. Nullū delictoz tale remedi ū sicut incōtinuata mēoria eoz. dicēdo cū Hieremia Treñ. iij. Mēoria mēor ero r tra/ hesces ī me aīa mea Nā p talē mēoriā Ezechi as acq̄siuit dei misericordiā r plongatōez vite sue. xv. annoz. dicēs Isa. xxxviij. Recogita/ bo tibi oēs annos meos i amaritudie aīe mee Secdm qđ memorādū ē qđ incitat ad dei re/ morē. est mortis r iudicij dei meditatio. Vñ Eccls. xi. Si hō ml̄tis annis vixerit r his oīb⁹ letus erit. memisse dz tenebrosi tp̄is. scz mortis. r dici necessitatis. i. iudicij. vbi hō ne cessitate angustiat ad reddēdū rōez. De quo Ber. in meditatōib⁹. Statim p̄sentabor ante districtū iudicē de oīb⁹ opib⁹ meis redditur⁹ rōez. Tūc demisso capite male sciet i iudicio stabo. r dicet mihi. Ecce hō et opa eius. Hoc debem⁹ mēorari. puer. xij. Cogitatōes iustoz iudicia. Hoc fecit Piero. dicēs. Sive come do sive bibo sive aliq̄d aliud facio semp sonat vox tube in auribus meis. surgite mortui. Et hec memoria inducit timorē. ps. cxviij. A iu dicijs tuis timui. Timor enī opat̄ pctī vitatōez. Eccli. i. Timor dñi expellit peccatū De q̄ r Fabian⁹ papa. et h̄ in cano. xi. q. iij. Qui oīpotētē deū metuit nec contra deū nec cō tra eccl̄iam nec cōtra sanctoz statuta facit.

Secdo debem⁹ memorari ea q̄ mouent nos ad dei amorē. Et sunt duo. Primū est di gna creatio. ps. xcix. Ipe fecit nos r non ipsi nos. Fecit nos nō simpliciter vt alias crea turas. sz dignāter ad imaginē r sil̄itudinem. suā. Gene. i. O q̄ntus honor. q̄ dic Aug. xi de ciui. dei. In rebz creatis nihil do ppinq̄us sua imagine. ppter qđ debem⁹ cū diligere. q̄ scribit Eccli. xiij. De aīal diligit sibi sil̄e. sz i oīb⁹ rebz creatis aīa rōnal̄ nihil sibi sil̄e p̄t in uenire nisi i creatore. ad cui⁹ imaginē r sil̄i/ tudinē facta est. Digne ergo totū suū amorē in deū dz reflectere. Secdm qđ incitat ad a/ morē dei est incarnatio. De q̄ Aug. de trinita. ca. penul. li. iij. In rebz p tps ortis illa sūma ē grā q̄ hō in vnitate p̄sone deo p̄iūct⁹ ē. Naz in creatōe facti sum⁹ ad sui imaginē. in icar natōe assumpsit nr̄am naturā fact⁹ ad nr̄am imaginē. ppter qđ magis cū debem⁹ diligere p̄pendendo illud Aug. sup ps. lij. Filius dei factus est pticeps nr̄e mortalitatis vt hō fie ret pticeps sue diuīnitatis. Tercio debe mus memorari ea que inducūt ad grāz actō nes. Et sunt etiā duo. s. redēptio r gl̄ificatō. Primū ē redēptio. ps. cx. Redēptōnez misit dñs pplo suo. Bre. Quid nasci p̄fuit nisi re dimi p̄fuisset. Jō Ber. Si totū debeo me illi p me facto q̄d facia p me redēpto. q. d. āpli⁹ me deo gtū exhibere debeo. dicēdo illd Apoc. xi. Bras agim⁹ tibi dñe de⁹ qz recepisti v̄tu/ tē magnā. s. ad redimēdū nos. Secdm ē gl̄ifi catio. i. glorie p̄paratio. Joh. xv. Vado vob

parare locū. s. in regno meo. Luce. xxij. Ego dispono vob sicut disposuit mihi pater meus regnū vt edatis & bibatis sup mēsam meā in regno meo. Ecce ōntā gl'iaz exhibuit nob eti am sine meritis nr̄is. vt dicit Bern. Nō sūt talia merita ppter que dat vita eterna nisi ex dei gratia. Jō merito dbem⁹ ei gr̄as agere. di cendo cuz ap'lo. i. ad Ebor. i. Gr̄as ago deo meo semp. Et cuz ps. cū. Bñdic aīa mea do mīo & noli obliuīsci oēs retributōes ei⁹. Ber. Sicut nullū est momentū in q̄ nō vtamur dei bonitate et misericordia. ita nullū debz esse momentū in quo nō dbem⁹ habere ei⁹ me moriā. Et hoc q̄ntū ad p̄mū. ¶ Dixi secūdo subiūgit tp̄is determinatōem. cū dicit. in die bus iuuētutis. q̄ scribit Treno. iij. Bonum ē viro cū portauerit iugū ab adolescētia. Re uera bonū est vt in puericia incipiam⁹ seruī re dño deo ppter sex vtilitates ide puentēt es. ¶ Primo ppter bonitatis impssionē. Se cūdo ppter locūde vite possessiōem. Tercio ppter seruitij acceptatōez Quarto ppter spei certificatiōem. Quinto ppter pene purgato rij minutōem. Sexto ppter pmū futuri au gmentatiōem. ¶ Dixi primo bonū est seruire dño deo a iuuētute ppter bonitatis impssiōz. quia pfundius bonitas impmit iuuenibus. Aristo. iij. de aīa. Anima pueri est tanq̄z ta bula rasa i q̄ nihil est depictū sz apta depīgi. Et q̄cād primo depīgitur in ea difficulter de letur. Vel habz se sicut pergamenū bñ ppara tum in quo nihil est scriptū. & q̄cād p̄mo scri bitur i eo vix delet. & si delet manēt q̄dā vesti gia. Et sic est de iuuenib⁹ q̄cād eis primitus imprimit siue bonū siue malū ad h̄ inclinat. q̄ ducunt in ꝯsuetudinē. Dicit enī phs. i. re thorice. Cōsuetū q̄si in natū ē. Nā puer ha bet se sicut ygula q̄ faciliter pt flecti ad dextе ram vl' sinistrā. & q̄ flectit illuc crescit. sz si fue rit magna arbor si curuat facilius frāgit q̄z q̄ ad rectitudinē ducat. Jō Holgot super lib. Sap. O me pctīm incurabili⁹ ē in sene q̄z in iuuene. & h̄ ppter ꝯsuetudinē ātiquā. scribit enī Arist. vij. ethic. Facili⁹ ē trāsmutare natu rā q̄z ꝯsuetudinē. Et hoc ē q̄d dic Salomō puer. xxij. Adolescēs iuxta viā suā gradit̄: cū senuerit nō recedet ab ea. Cui ꝯsonat Se neca. Pctā senū p̄dicant in q̄d. pctā ꝺo iuue num in q̄le. Ideo Eccli. vij. dicitur. Filij tibi sunt erudi illos a puericia. nō expecta senū postq̄z in ꝯsuetudinē duxerint malā. q̄ scribi tur Hiere. xiij. Sicut ethiops nō pt muta re pellē suā & pard⁹ varietates suas. sic & vos nō potestis bñ facere cū didiceritis malū. Id circo bonū est viro cū portauerit iugū dñi ab adolescētia sua. ¶ Sēdo ppter locūde vite possessionē. nam dicit Sene. Tam iocunda forma viuēdi est eligēda q̄z virtutis ꝯsuetu do. Nā nihil meli⁹ & iocūdi⁹ i hac vita q̄z ꝺ/ tuose viuere. nā tal' secure viuit. secure moriē q̄ se in iuuētute virtutib⁹ exercitauit. pueb. xv. Secura mens q̄si iuge ꝯuiuiū. Hoc p̄z q̄z si ocul' mētis videt sursuz videt quē gūiter ñ offendit. & si offendit tñ pēnituit & h̄z spem de remissiōe. iuxta illud. i. Joh̄. i. Si cōfite amur pctā nr̄a fidelis et iust⁹ est dñs vt remittat. Si videt deorsum videt infernum ad quē null⁹ virtuosus descēdit siue pēnitens Si retro videt tp̄us p̄teritū qđ in seruitute dei expendit. Si videt ante tūc cognoscit tē/ pus futuz et videt bonā intentōem qđ expē dere i honorē dei intēdit q̄diu viuit. Si ad sinistrā cognoscit dēmōes quib⁹ resistit pu gnādo qui nunq̄z p̄tātem sup eum habebūt. Si ad dexterā cognoscit angelos q̄b⁹ seruit. & inspiratōib⁹ ꝯsētit. Illa oīa ꝯferūt gaudia. Ideo Isido. inq̄t de sum. bo. Si vis nunq̄z esse tristis bñ viue. i. virtuose. Ecōtra q̄ mali cioſe et inique viuūt nunq̄z ꝺe delectant & le tant. De quo Aug⁹. Jussisti dñe & ita est q̄ oīs inordinat⁹ animus est sibīpi pena. s. in remorsum ꝯsciētie. Unde Eccli. xij. Nō est bonū ei qui assidue est in malis. etiā siue velit siue nolit cū ꝯsciētia redarguit. q̄z timida ne quicia dat testimoniū ꝺemnatōni. Sapie xvij. Sp enim p̄occupat pessima redarguēte ꝯscia. Unde Boetius de ꝯsol. phie. Sicut phitas pīs est solaciū. ita improbis neḡcia ipa est suppliciū. et sic neḡcioſi nunq̄z p̄nt ꝺe gaudere. quia dicit Seneca. Nunq̄z nascit vera letitia nisi ex pura cōsciētia. quā habent virtuosi portātes iugum domini a iuuentute ¶ Tercio ppter seruitij acceptatōez. q̄z gra tius est deo seruitiū iuuenū q̄z senū. q̄z optīm deo offerūt. videlicz florem iuuentutis. senes aūt feces senectutis. Ideo scribit Malach. i. Maledict⁹ hō q̄ habz in grege suo masculū id est forte. & offert debile dño. Nam optima sunt deo offerēda. Numeri. xviij. Oia q̄ offe retis optima & electa erunt cūcta. Sed illi q̄ expectāt senū tales cōsumserūt eoz fortitu/ dinem & iuuētutē in seruitio diaboli et mūdi. & cū cessabūt in senectute ab aliḡb⁹ peccatis q̄ ppetrare nō possunt volūt deo seruire. De q̄ bus Aug. in li. de pnīa. Si vis agere pēnitē tiā quādo peccare iā non potes tūc peccata te

dimiserũt et nõ tu illa. q̃d tũc habebis pmũ. q. d. nihil. qz nõ necessitatẽ sz arbitriũ libtatẽ respicit dei. ¶ Hic cũ hõ apt⁹ eẽt ad peccãduz z possz z hẽret occasionẽ. s. diuitias pulcritudinẽ iuuẽtutẽ. z dimittit ea ppter deũ. hẽ valde deo acceptũ. Nã sibi sbtrahere delectabilia carnis cũ optunitatẽ hz pficiẽdi hẽ est q̃si spũale martiriũ coram deo. Un Eccli. xxxi. Btus vir q̃ potuit trãsgredi z nõ trãsgressus. facere mala z nõ fecit. q̃s est hic z laudabim⁹ eũ. Talis enĩ fuit btus Nicola⁹ q̃ in iuuẽtute cepit deo seruire. q̃d bñ placitũ est ei. Hoc dñs deus insinuat Mat. xix. Sinite paruulos venire ad me z nolite phibere ipos. taliũ enĩ est regnũ celoz. Nam eoz ozõ z laus est deo valde accepta. Luce. xix. cũ pueri clamabãt in tẽplo et pharisei indignabãt. rñdit iesus. Si hi tacebũt lapides clamabũt. z Mat thei. xxi. dixit. Nunq̃d legistis. ex ore infantiũ z lactentiũ pfecisti laudẽ. ¶ Sed q̃ ozõ pueroz z iuuenũ ẽ deo accepta siue p vitis siue p mortuis patet in tali exẽplo. Quidam eps devotus habẽs domicilĩ ppe cimiteriũ vidit i somnis iuuenẽ piscãtẽ hamo aureo z linea argẽtea. z exin de trahebat vnã mulierẽ. Et eps cuigilans cogitabat q̃d hẽ dei gnaret. z trãsiuit ad fenestrã ẽius cimiteriũ. z vidit iuuenẽ euntẽ in cimiterio sup quodaz sepulcro orantẽ. z quesiuit ab eo eps q̃d faceret. Respondit iuuenis. p anima matris mee oro pater noster z miserere. Intellexit vir sanct⁹ q̃ anima mris esset liberata a purgatorio pcibus illius iuuenis. et dixit. pater noster ẽ hamus aureus. et miserere est linea argentea ¶ Quarto ppter spei certificatõem. qz certiõr est de salute q̃z q̃ ad senectutẽ expectarz. qz dicit Aug. de doctrina christiana. Nõ potest male mori q̃ bñ vixerit. econtra vo dic. Vix bene mori q̃ male vixerit. Nam mãt Aris. iij. ethico. Qualis est vnusq̃sq̃z talis videtur eius esse finis. Nam sicut frondes arboris q̃ p maxima parte declinant illic arbor decisus corruit siue ad dexterã siue ad sinistrã. sic etiã est de homie quomodo fuerũt eius cogitatõnes locutões et opatões cõmuniter taliserit eius finis. Ideo Bene. dicit. Cogitaui ante senectutẽ vt bene viuerẽ vt i senectute bñ morerer. Ideo Eccli. v. dicit. Ne tardes conuerti ad dñm deũ tuũ. ne differas de die i diẽ. qz valde incautũ ẽ vt dicit Aug. in lib. de pnitẽtia. Si quis in vltima necessitate posit⁹ petit pnitentiã. nõ negam⁹ q̃d petit. sed securitatẽ dare nõ possum⁹. nõ dico damnabit: nec deo saluabit. tene certũ z dimitte incertũ. Age igit pnitẽtiã dũ san⁹ es. qz securus es q̃d egisti incertũ aũt est q̃d agas i futuro tpe. s. i senio neq̃z scis an senueris. Grego. Qui veniã spondit diẽ crastinũ nõ promisit. Jõ apl⁹s ad Bal. vi. dicit. Dũ tpus habem⁹ operemur bonũ. ¶ Quinto ppter pene purgatorij minutõem. Nã si otigat eos intrare purgatoriũ. tũc breuiori tpe ibi manebũt respectu eoz q̃ h mlta pcta dimiserũt z tarde pnituerũt. nec dignã egerũt pniaz. qz scribit Deute. xxv. Secdz mẽsurã delicti erit plagaz mod⁹ Bre. Crescẽte etumacia merito crescere debz et pena. Nam si diu fuisti in delectatõe culparũ: diu etiã eris i cruciatõne penaz. Apoc. xviij. Quãtũ glificauit se z i deliciis fuit tãtũ date illi tormẽtũ z luctũ. Jõ apl⁹s. i. ad Choz. iij. Unusq̃sq̃z videat quõ z q̃d sup fundamẽto edificet. s. fundamẽto fidei superedificet auruz z argentũ aut lapides pciosos. lignũ fenũ aut stipulã. vniuscuiusq̃z op⁹ manifestũ erit. z q̃ le op⁹ sit ignis pbabit. qz dicit Humbt⁹. Facies dei nõ videbit donec p pnã etiã mimus q̃dã psoluat venialiũ pctoz. ¶ Sexto ppter pmũ futuri augmẽtatoz. Nã dñs remunerat oẽs z q̃ a iuuẽtute deo seruierũt. et q̃ i senectute duerunt. Joh. xiij. In domo patris mei mãsiones multe sunt. sed dissimiliter. qui in vno anno ante mortẽ seruit deo alter a iuuẽtute. Matth. xvi. Reddet vnicuiq̃z iuxta opa sua. Licet denari⁹ diurnus est vn⁹ q̃ dat omnib⁹. Mat. xx. s. dei visio. tñ alter videbit clari⁹ altero. i. Choz. xv. Sicut stella differt a stella i claritate ẽ. Nã si q̃s nosceret distantiã inter pmũ et secundũ choz angeloz h libenter duceret centũ annos durã vitã. etiam cẽtũ martiria z centũ mortes vt de pmo choro angeloz ad secundũ possit puenire. z iterũ intãtũ pateret vt de secdo ad terciũ. z sic de singulis. Ecce q̃z reprhẽsibile est negligẽtia nostra vt etiã in vno anno pmereri possum⁹ vt ad q̃rtũ vl quintũ choz angeloz puenire possemus. ideo null⁹ labor dur⁹. nullũ tps lõguz videri debz q̃ gliaz eternitatis acq̃rere valeamus. O q̃z libẽter deberem⁹ carere oib⁹ delectatõib⁹ gaudijs et honoribus. vt ad tale gaudiũ puenire possem⁹ vite eterne. Ne q̃ Aug⁹ Tanta est pulcritudo visiõis dei. tãta est iocũditas lucis eterne: vt etiã si nõ liceret amplius manere in ea nisi vni⁹ diei hora: innumerabiles anni hui⁹ vite plem delicijs merito cõtemnerent. Quod z fecit btus Nicolaus vt habet in eius vita

¶ Sermo IX. Ad idem

Vigilate quia nescitis q̄ hora dñs vēturus sit. sic scribit Matth. xxiiij. Cōsuetudo est hominū qñ recedunt a familia r vēturi sunt improuise: dicūt. vigilate vt omia pata r ordinata inueniā. Spūaliter. sic dñs ihesus christ⁹ dū recedere voluit a discipul' suis per mortē r ascēsiōez suā r vēturus est i nouissimo die p̄monuit eos vt vigilarēt dicēs. Vigilate qr nescitis q̄ hora dñs vēturus sit ¶ In sūma duo innuūt. Prio p̄cipit boni operis exercitatōez. ibi. vigilate. Scdo subiungit vigilātie rōem. ibi. qr nescitis q̄ hora dñs venturus sit. De p̄mo dicit. vigilate A ¶ Nota multiplices hoies solēt vigilare. Prio vigilant paupes in labore vt ditent. Scdo castrēses ne opprimāt. Tercio nautę ne submergant. Quarto cubicularij regū ne molestent. Quinto pastores gregū ne pdant. Sexto thesaurarij ne thesauri furēt. Septimo vigilāt serui aduentū dñi p̄stolātes ne verberēt. Primo vigilāt paupes i labore vt ditēt. et sic nos paupes sum⁹. ps. lxxviij. Pauper facti sum⁹ nimis rē. Jō optet vt laborem⁹ r ditemur ꝺ in gratia r tibi i gl'ia. propter qđ scribit p̄uerb. xx. Noli diligere somnū ne te egestas opprimat. propter qđ vigilare debem⁹ i bonis opib. q̄bꝫ repellam⁹ egestatē spūs. ps. lxxxviij. Pauper sum ego r in laboribꝫ a iuuentute mea. Hi sunt labores spūales. s. in icunijs elemosinis r orōib⁹. De quibꝫ apl's. ij. ad Thimo. iiij. Tu vo vigila in orōibꝫ r labora. i. sollicitus te exhibe in bonis opib. qr scribit p̄uerb. viij. Qui vigilauerint inuenīet bñdictōnez. propter qđ canit eccl'ia. Nō sit nob vanū añ lucē surgere. p̄misit ei dñs coronā vigilātibꝫ ¶ Secō vigilāt castrēses ne opprimāt. s. ab hostibus. Spūaliter. r sic nos vigilare debem⁹. habem⁹ enī mlt̄os hostes. ps. lv. Mlti bellātes aduersum me. s. mūd⁹ caro r diabol⁹ ¶ B Prim⁹ hostis ē diabol⁹. i. Petri. v. Vigilate fratres et sobrij estote. qr aduersari⁹ vester diabol⁹ q̄si leo rugiēs circuit q̄rēs quē deuoret. Jdeo op⁹ est exhibere magnā cautelā. qr mlti sunt. Chrisо. Sicut athomi in sole. sic dęmones in tenebroso aere. Sūt astuti. Bern. propter lōgā experientiā. r sunt inuisibiles. Ber. Spūs a natura corporalibꝫ sensibꝫ videri nō pt. Sūt etiā potētes. Job. xli. Nō ē ptās super terrā q̄ compet ei. De q̄ apl's ad Ephes. vi. Nō est nobis colluctatio aduersus carnem r sanguinē sꝫ aduersus principat⁹ r ptātes tenebraꝝ hui⁹. Jdcirco merito vigilādū ē. Bre. Assidue nos impugnat vt saltē nos tedio vincat. ¶ Scdus hostis est mūdus. i. Johā. v. Totus mūdus in maligno posit⁹ ē. Nā nos nō impugnat p̄cipaliter sꝫ instrumētal'r. sicut rex expugnat p machinā castꝝ. r sic diabol⁹ nos p mūdū. Aug. Mūd⁹ ē diaboli machina. de q̄ tot sagittas emittit q̄t blādimenta i nos mittit. Joh. xvi. In mūdo pressuram habebitis. Jō. i. Joh. ij. Nolite diligere mūdū. qr p̄m Christ. Sp mūdana opa excluserūt hoiem ab eterna vita ¶ Tercius hostis ē caro. Gal'. vi. Caro concupiscit adūsus spiritum. Bern. Manifestū ē q̄ nos laqueū gerimus nostꝝ. s. carnē. Nā antiqu⁹ hostis nr̄ vtitur carne tāq̄ faber. vtit follibꝫ ad incēdēdū ignē luxurie. Jdeo apl's hortat nos ad Eph. vi. In oibꝫ. s. cēptatōibꝫ sumētes scutū fidei. i q̄ possitis oia tela ignea neq̄ssimi hostis extinguere. scutū fidei. s. credētes q̄ fornicatores et adulteri regnū dei possidere nō p̄nt. Sꝫ heu pauci sunt q̄ huic hosti veraciter resistunt. vt ꝺq̄rit Aug. de vita xp̄iana dicēs. Inter omia certamia durioza sunt castitat⁹ plia. vbi q̄tidiana pugna rara victoria. Rō qr hostis hic est nimis familiaris. Et q̄to hostis familiarior tāto piculosior. qr nil per⁹ q̄ familiar⁹ inimic⁹ q̄lis ē caro. Jō apl's. ij. Chor. x. Arma militie nostre non sunt carnalia sed spūalia. Ro. viij. Qui in carne sunt ꝺo placere nequeunt. propter qđ vigilare debem⁹ ꝺtra hostes. de q̄ Ber. Vigilādū est omino r somn⁹ ab oculis nostris auferēd⁹. qr latrones ac hostes mlti obsident iter nostꝝ. ¶ Tercio vigilāt nautę ne submergant i mari. Spūaliter. mare per qđ nauigam⁹ ad patriā nr̄am est mūd⁹ iste. ps. cij. Hoc mare magnū r spaciosū māibꝫ. Nauicla ꝺo ē cor nostꝝ. In mari ꝺo huius mūdi sunt sirenes cantu suo nauigātes decipientes. s. delicijs diuitijsꝫ. Jō necesse ē nos vigilare r surda aure ptrāsire blādimēta huius mūdi. videlicꝫ diuitias: honores et potētias eius. Jaco. iij. Qui vult esse amic⁹ mūdi: inimic⁹ dei cōstituit. Et sic q̄ dormiūt delectātes in eis peccant. vt figuratū ē Jone. i. Cū ionas descendisset ad interiora nauis r ꝺormiret excitatus r piect⁹ ē i mare. r cet⁹ deglutiuit eum. Spūaliter. p Jonā ꝺormiēte in naui et nauigāte possessor diuitiaꝝ r honoꝝ hui⁹ mūdi intelligit. q̄ deberet surgere i pspirate dñi dei suū iuocādo p grāꝝ actionem r orādo

sic trāsiret p bona tpalia ne amitteret eterna. vt ea ad salutē expēderet. ℣z heu dormit se cure viuēdo. imo eis abutendo. vt dues ꝛc q̄ Lu. xij. ⁊. xvi. Tandē veniet hora in q̄ excitabit cū ei dicet. Redde rōem villicatōnis tue. tūc pijciet in mare. s. inferni. ꝛuorabit a ceto id ē diabolo. dicens illud Hiere. li. Deuorauit me rex babilonis. ¶ Quarto vigilāt cubicularij regū ne molestent vnacum rege. vt habet. ij. Esdre. iij. q̄ tres custodiētes corpus regis dixerūt alter ad alterū. Qđ signū fuit q̄ vigilabāt cubicularij regis: qz cogitabāt ꝛc sapientia. ℣pūaliter. sic omnes sum⁹ cubicularij regis eterni. regē celi i corde nr̄o habētes. Apoca. xxi. Et habitabit cū eis eor ꝛc⁹ Propter qđ necesse ē vigilare in bonis opib⁹ ⁊ meditari ꝛc sapiētia eterna. ne rex noster pturbet ⁊ nos molestemur. ne dicat nob⁹ qđ dixit Dauid. i. Regū. xxvi. ad dormiētes suos saulis q̄n tulit ciphū et hastam regis. quomodo custodistis regē viuū dñs qz filij mortis est⁊ qz nō custodistis regē vestr. Ita etiā dico ꝛc ill' q̄ filij mortis sunt q̄ pcepto dño p sacram eu charistiā eū nō custodiūt vt ꝛbent. Debēt q̄ vigilare q̄ frequēter sacramentū recipiūt vt sacerdotes et alij ne turpius agāt ejcientes receptū q̄z si nō recepissent. scientes q̄ dñs cōceptus est in nazareth. et natus ꝛc pura virgine ad ꝛsignādū q̄ in florido corde recipi ꝛc bet et pura mente. Ideo apls. i. Thor. xvi. dicit. Vigilate ⁊ state in fide. viriliter agite ⁊ cōfortamini in dño. et oia vestra in charitate fiant Nā p charitatē custodit. i. Joh. iij. Deus charitas est et q̄ manet in charitate in deo manet ⁊ deus in eo ¶ Quinto vigilāt pastores gregum ne pdantur. Lu. ij. Pastores erāt in regiōe eadē vigilātes ⁊ custodiētes vigilias noctis sup gregē suū. s. ne grex pderet. alias pastor opteret ratōem dare. ⁊ dabit animā suā p anima illi⁹. Ideo vigilādū est cū sūma diligentia. De quo puer. xxvij. Diligēter agnosce vultus pecoris tui tuosq̄ greges ꝛsidera. Non enī excusat pastor si lupus rapit ouez ⁊ pastor ignorat. Propter qđ inquit Bern. i q̄dam sermōe. Qui dimittit oues absq̄ custodia nō est pastor ouiū sz lupor. ppter qđ diligens custodia est adhibenda. qz dic apls. i. ad Thimo. v. Presbiteri q̄ bñ pūnt duplici honore digni habeant. scz hic ⁊ in futuro. quod ⁊ fecit ꝛatus Nicola⁹. ¶ Sexto vigilant thesaurarij ne thesauri furent. signanter quādo habēt ꝛbile reseruaculū. et sic nos Mn̄ et. ij. ad Thor. iiij. dicit apls Habemus thesaur⁹ in vasis fictilib⁹. Et sic nos p̄ciosus thesaur⁹. scz animā habem⁹ in corpore luteo. Job. iij. Qui habitāt domos luteas. q̄ terre nū habent fundamentū. Videamus igit ne fur. i. diabol⁹ veniat ⁊ suffodiat: et p̄ciosū thesaurū anime furet. ppter qđ scribit Luc. xij. Si sciret paterfamilias qua hora fur veniz vigilaret vtiq̄z et nō sineret pfodi domū suā ne pderet thesaur⁹. sic ⁊ nos. Ber. Quid ego infelix facerē. q̄ me ꝛtrez si sanguinē christi in cruce collegissem. ⁊ si positus in vase q̄s ferue nti⁹ custodirē. sic seruandū est illud pro q̄ mercator nō insipiēs sanguinē suū ꝛdit ⁊ animā. De quo apl's. i. ad Thor. vi. Empti estis p̄cio magno. quod igit est illd̄ scribit. i. Petri. i. Nō auro vel argēto corruptibili empti estis: sz sanguine incōtaminati agni. propter hūc igitur thesaurum p̄ciosum vigilate ¶ Septimo vigilant serui aduentū domini pstolantes ne verterent. Sic nos sumus serui expectātes aduētum dñi nr̄i iesu christi Lu. xij. Nos similes hoib⁹ expectantib⁹ dominū suū q̄n reuertat a nuptijs. ℣pūaliter. nuptie sunt eterna gaudia q̄ in celo habentur ꝛ vnione diuitatis ad hūanā naturam. De his nuptijs vētur⁹ est dñs dupliciter. s. generaliter et spēaliter. Generaliter i die iudicij. Actuū. i. Sic veniet quēadmodū vidistis eū euntē in celū. Specialiter i die mortis vnius cuiusq̄ hois. Exo. xix. Ueniā ad te in caligine nubis. i. mortis. in q̄ obscurent ocli et frigescent mēbra. Job. x. Reuersus mirabil⁹ me crucias. Sed cū venerit pulsat p egritudines ⁊ molestias dolor⁹ vt sciamus mortē vicinā. ⁊ p vigilare ꝛtem⁹ sollicite in bonis opibus. puer. viij. Btūs hō q̄ vigilat ad fores meas quotidie. Bre. Ille vigilat q̄ ad aspectū veri luminis oculos interiores aptos hz ¶ Secundo sbiūgit in secūdo mēbro vigilātie rationem. qz nescitis diē neq̄ horam q̄n dñs vēturus est. s. ad mortē. Eccls. ix. Nescit hō finem suū. Aug. ꝛ cura agēda p mortuis Si nescis q̄ hora veniet mors vigila sp vt patū te inueniat. qz scribit Luce. xij. Bti serui illi quos cum venerit dominus inuenerit vigilantes. amē dico vob⁹ p̄ciget. i. ꝑpabit se ad retributōez. ⁊ faciet eos discūbere. h̄ ēi eterna bītudine quiescere. et trāsiens ministrabit illis. Simon ꝛ cassia. Nō passibus pedū aut locorū. sed claritate speculatiōis diuitatis. et singulis dabit pmiū sicut meruerit. puerbi. viij. Qui mane vigilauerit ad me. s. per assiduationē operatōnis bone inueniet me. s. i re

tributõne glozie. Et talis fuit btūs Nicolaꝰ vt legitur ꝛc eo illud Eccli. xxxix. Justꝰ coꝛ suū tradidit ad vigilan dū diluculo ad domi num qui fecit illum. Quomodo autē patet ī eius legenda.

Sermo X. Ad idem

Homo quidam h nobilis abūt in regionē longinq̄m accipe sibi regnuz et reuerti. scribit Luce. xix. c. et legit hodierna die ad honoꝛez sancti Nicolai pro euāgelicali officio. In pmissis vbis cōmendat btūs Nicolaus a tri bus. Primo a vtuoso pgressu. scdo a glozio/ioso egressu. tercio ab amoꝛoso regressu. Pri mū ibi. homo q̄dā nobilis. scd̄m ibi. abūt in regionē longinquā accipe sibi regnū. terciuz ibi. ꝛ reuerti. De primo dicit. hō q̄dā nobilis Pro quo sciēdū. dicit Bre. nazanzenꝰ triplex est nobilitas. Prima spūs. scda car/nis. tercia virtutis. Prima est nobilitas spi/ritus. qua nobilitate oēs nobiles sumus. qz ad imaginez dei creati. De q̄ nobilitate dicit Augus. O nobilis creatura ē aīa. qz ad mā/sionē ꝛ fruitōz dei creata. ī quo oēs alias cre aturas coꝛpales excellit. vt inq̄t Augꝰ. Sic̄ deus omnē creaturā. sic aīa omnē coꝛpalē cre aturā natura: dignitate ꝛ nobilitate excellit. Et sic oēs nobiles sumꝰ. qz aias oīm nostrū creauit deus ad imaginē suam. Ezech. xviij. Omnes aie mee sunt. sicut aīa pris sic ꝛ ania filij. ppter qd̄ sollicite est aīa ab vnoquoq̄ custodiēda. Deutero. iiij. Custodi temetipz ꝛ aīam tuā sollicite. Augꝰ dicit rōez. qz maꝰ damnū habeꝫ in amissione vniꝰ aie q̄z coꝛpo/rū mille. Hoc ppendens btūs Nicolaꝰ potu it dicere illud Thobie. iiij. Tu scis dñe q̄m mundā seruaui aīam meā ab omni cōcupi/scentia. Et sic fuit nobilis nobilitate spiritus Secūda nobilitas est carnis. Ista nobi/litate etiā fuit nobil' btūs Nicolaꝰ. de q̄ canit Nobilissimis siq̄dez natalibz ortus. Et illa nobilitas carnis exilis reputatiōis est. De q̄ Grego. nazanzenꝰ. Nescio q̄ et q̄lis sit nobi litatis differētia ꝑm carnē. cū oībz sit coꝛrup tio vna. qz oīa q̄ in terra sūt in terraz p̄tent. Eccl. xli. Jō Boetiꝰ de pꝛsol'. phie. li. iij. prosa vi. Nobilitas sanguis est iane nomen. quia ꝑm cundē. nobilitas carnis est quedā laus ō meritis pentū pueniēs. Et q̄d pdest tibi q̄ pentes fuerūt pbi ꝛ virtuosi ꝛ tu es crimino sus. Chriso. sup Matth. Quid pdest gene ratio clara quam mozes sordidāt. q. d. nihil/ Joh. viij. cū iudi iactarēt se eē d̄ genere abrae rn̄dit eis ihesus. Si filij abrae estis opa abrae facite. Dicit enī Lassiod. in q̄dam epla. Pe lius est de cōtēptibili genere nasci ꝛ claꝛ fle/ri: q̄z de claro genere nasci ꝛ criminose viuere. vt oīm̄iter nūc faciūt nobiles. Jō Chrisos. sup Mat. Quid nocuit thimoteo p̄rem ha buisse gentilē. nōne discipulꝰ apli pauli fuit. Et q̄d nocuit abrae patrē habuisse Thare li teoꝛ deoꝛ cultoꝛē. nōne in capnt fideliū ē ele ctus. Ideo Grego. dicit. Nulli vnq̄z te d̄ ge neris nobilitate ppones. qz deꝰ nō respicit p sonas hoim̄ sz aias. Tercia nobilitas ē v tutis. De q̄ Grego. Sūma nobilitas ē claꝛ esse virtutibz. Jō nō ex lōgis tunicis. ex ma/gnis manicis ꝛ scissuris debēt nosci nobiles: sed ex moribz. qz dicit Arist. in politic. Virt' ꝛ malicia determinant nobiles et ignobiles. ppter qd̄ scribit in cano. xl. di. c. nos. Nobili tas moꝛ plꝰ oꝛnat q̄z pgenitoꝛ. de q̄ ꝛ Piero. Ille apd deū est pciosior ꝛ nobilioꝛ q̄ fide de/notioꝛ. vita sanctioꝛ et virtuosioꝛ Quꝛ diceres. q̄ sunt iste virtutes p q̄s cognoscūt nobiles. Rndeꝫ q' sunt q̄nq̄. vicz hūilitas. largitas. pietas. veritas et virilitas. Pria virtus ē hūilitas. Nā primꝰ rex vnct' sup isr'l fuit Saul a deo electꝰ. ppter eiꝰ hūilitatē vt hr̄. i. Regū. xv. Cū esses paruul' ī oculis tuis nonne constituta te regē sup populū meū isr'l. Jdo Isid. dicit. Esto paruul' ī oculis tuis vt sis magnus in ocul' dei Talis fuit btūs Nicola us. fuit enī hūilis ī platuris eas nō appetēs. qz inuitus epatū suscepit ad quē fuit electus. ppendens illud dictū Bern. in sm̄one de reli gioīb. Nunq̄z in honoꝛe sine doloꝛe. ī plati one sine tribulatōe. ī sublimitate q̄d pt eē sine vanitate. Sed qz dicit canō. viij. q. i. c. i scri/pturis. Locꝰ regimis est negād' desiderāti/bus ꝛ offerēd' fugiētibz. iō ipe inuit' fuit du ctus ī eccl'iam et assumptꝰ ad platurā epat'. in q̄ apparet eiꝰ hūilitas et p nonā nobili/tas. Innocentiꝰ dicit. Quāto quisq̄ in se hu milioꝛ tanto coram deo pciosioꝛ et nobilioꝛ. Secūda virtus est largitas. Vñ de q̄ ē no bilissimus ꝛ largissimꝰ nō solū dat nobilissima dona. sed etiā seipm̄ in p̄senti in ecclīū sacra mentaliter: in futuro ī p̄miū. Psal. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Et sic largitas pertinet ad nobiles. Ideo scribit in phizo/nomia Aristotelis. q̄ nobiles naturaliter ha bent longa brachia. ꝛ significat largitatem. Unde idem in de regimine p̄ncipū dic. O

alexander tuis esto largus. qz ignominia regis pauptas ppli. Talē largitatē habuit beatus Nicolaꝰ. Nā p libalitatē ẏgies a stupro eripuit. z p emptōez tritici totā suā ꝓuinciā a fame libauit. Et sic nos ꝛtemꝰ seq̄ eiusꝫ vestigia. signanter nobiles. Hz heu nūc q̄ volunt ee nobiliores vt ꝓncipes z barōes sunt raptores. z omnes diligūt munera z nō largitatez Isa. i. Principes tui infideles socij fur omes diligūt munera. z implet ḧtidie illd Ezech. xxvi. Statue tue nobiles i terrā corruēt. i. nobiles q̄ tanq̄ statue ꝛberēt paupes sustētare in terrenā cupiditatē declinant. z q̄ pauperes prius alebāt nunc eos ꝛpdant. Et ẏificatur in eis illud Ezechiel. xxij. Pncipes in medio eius q̄si lupi rapiētes ꝓdam. ¶ Tercia ẏtus quā ꝛbēt habere nobiles ē pietas. i. Thimo. iiij. Pietas ad omnia vtil' est. maxime ad promissionē vite eterne. Idcirco reges tāq̄ nobiliores in signū pietatis z clemētie inunguntur. z rex apū nō habz stimulū pūgēdi sicut alie apes ad ꝛsignandū q̄ nobiles ꝛbēt esse pij z misericordes. qualis fuit btūs Nicolaus a iuuētute q̄ potuit dicere illud Job. xxxi. Ab infantia creuit mecū miseratio: z ab vtero mris mee egressa est mecū. Nam in adolescētia exhibebat se misericordē pauperi ꝓuicaneo. tres massas auri tpe nocturno in domū eius ꝓiecit. ꝓpendēs illud Thob. iiij. Quomodo potueris ita esto misericors. Si tibi multū fuerit abūdanter tribue. si parū illud impartiri stude. Ideo dicit in themate: homo quidaz. Dicit enī pḧus in politicis. Homo naturaliter est animal māsuetū z piū. Sic z beatus Nicolaꝰ singularē pietatē habuit q̄ oēs in necessitate eū inuocantes nō ꝛrelinq̄t: sz sb̄uenit. q̄ potuit dicere illd ps. li. Ego sicut oliua fructifera fructificaui i domo dñi. i. i ecclia scta. oleū misericordie largiter tribuēdo. in q̄ notatur eiꝰ pfectio. qz dicit Grego. Tāto q̄s pfectior est quāto pfectiꝰ dolores alieos sentit. Jō Luce. vi. hortat nos saluator dicēs. Omi petēti te tribue. Et ¶ Hz dicit nō habeo q̄ oib⁹ tribuā. Rñdet augꝰ. Si ꝛficit facultas sufficit volūtas. qd hr̄ i cano. xlv. di. Due sūt spēs elemosine. vna cordis: altera corpis. Et sctus Tho. i. ij. q. xxxij. Duplex ē elēosina corpalis z spūalis. mō si bono corpali egens tribue spūale. i. bonā volūtatē et ꝓpassionem pauperi. Et licet ptinet ad oēs: maxime tamen ad nobiles. Bene. Nulla i hoib⁹ maior clementia q̄q̄ que regē z pncipē decet. Idcirco pncipes ꝓmūiter portāt aq̄la i scutis eoꝝ. qz dicit Plinius i speculo naturali. Aq̄la cibuz pie z liberaliter seq̄ntib⁹ auib⁹ impartit. et sic vos nobiles. Luce. xi. Date elemosinā z oīa vobis mūda erūt. Hoc fecerūt antiq̄ pncipes z nobiles. q̄ fundauerūt epat⁹ et pbendas ac eccl'ias. nōne pncipes reges z nobiles. vt sanctus Wenzeslaus et ꝓgenitores ipi⁹. z Karolus in bohemia. sctus Henric⁹ in bauaria. Sed heu nostri nobiles istis tpibus annihilant. vt conq̄rit Piero. in epla ad Eusebiuz sic dicēs. Recipiūt superfluitatē vestimentoꝝ. ꝛ de paupib⁹ frigore z nuditate morientib⁹ non curātes. Ipi erigūt magna palacia z edificia vt ea humani oculi cōtemplentur. z nō attēdētes q̄ paupes i plateis morianť. cōuiuia frequēter ꝓpant diuitib⁹ :replent ingluuiē: sz fame paupes peunt Et sb̄dit. Epulemini z inebriemi. nō enī post mortē āmodo facietz. sed cum diuite epulōe in tormētis gehennalib⁹ guttā aque minimā optabitis nec habere poteritis. hec Piero. Et implebit i eis illd Luce. vi. Ue vobis qui saturati estis quia esurietis ¶ Quarta virtus quā ꝛbēt habere nobiles est ẏitas. ad Eph̄. iiij. Loq̄mi ẏitatē vnusq̄sq̄ cū ꝓximo suo. z dicit vnusq̄sq̄z. licz ẏitas ptinet ad oēs: maxime tñ ad nobiles. qz volunt esse victoriosi. sz scribit. ij. Esd. iij. Veritas sup omnia vincit. et statuit nomē laudabile imꝓpetuū. puer. xij. Labiū ẏitatis firmū erit imꝓpetuū. Q q̄z nobile clenodiū ē ẏitas in nobilib⁹. sm illud puerb. xvij. Non ꝛcet pncipē labiū mētiens. Hz ē valde rarꝫ hoc clenodiū i nobilib⁹. qd ꝓius erat rarꝫ h̄ nunc est generale. z qd ꝓ⁹ erat ꝛdec⁹ h̄ nūc ē ꝛc⁹ Ideo spūssctūs p os ꝓphete dauid dic̄ psal. cxlv. Nolite confidere in pncipib⁹. q̄si dicerz Raro est ẏitas i ipis. ipi enī iurāt z piurant assumentes deū in testē. vt verificet de eis illd Ro. i. Cōmutauerūt veritatē dei in mēdaciū Ipi appendunt plura sigilla z multiplicāt ẏba. sed heu in eis pauca fiducia. psal. cxvij. Bonū est sperare in dño q̄z sperare in pncipibus. Talis nō fuit btūs Nicolaꝰ. sed totus verax. Unde canit de eo i officio misse. Misericordia z veritas cū ipo ¶ Quinta virtus est strenuitas ac virilitas ad ꝛfendendū orphanos et viduas. ideo portant gladios. ad Roma. xiij. Non sine causa gladiuz portat. sed ad vindictā malorū z defensionē bonoruz Ipi enim sunt illi qui veritatem ꝛfendere debent. vt habetur in canone. xxiij. q. v. Reguz proprium est facere iudicium et iusticiam z vi oppressos eripere. et ꝛbent ꝑesse z ꝓdesse z nō

obesse pauperibꝫ neqꝫ iusticie. sicut fecit dauid .i. Regū. xxij. ꝛ ponit trāssumptiue in canōe vij. q. i. Oēs q̄ gemebāt ꝛ vexabāt a saul fugiebant ad dauid ꝛ liberauit eos. Ecci. iiij. Usqꝫ ad mortē certa p iusticia. Dicit enī Amb. sup puerbia. Aquila est inimica serpentū. et sic nobiles et principes debent esse inimici pdonū. iuxta illd Exo. xxij. Maleficos ne patiaris viuere sup terram. ꝛ hoc ex amore iusticie. Sap. i. Diligite iusticiā q̄ iudicatis terrā Nam si essent principes milites ꝛ nobiles qui amarent iusticiā omnes bene starem⁹. Quia dicit Lypanus. Queqꝫ bona in regno opat iusticia. Talis iusticiari⁹ fuit btūs Nicola⁹: qz liberauit tres milites iniuste captos. ꝛ duos adolescētes in mortē ꝺēnatos. vt patz in eius vita. p quo ps. xxxvi. Non vidi iustuz derelictū. Aug⁹. Si iust⁹ essem nō timerē. p uerbioꝝ. x. Benedictio dñi sup caput iusti. Nō enī audiēt iusti hꝫ terribile ꝟbū. Ite maledicti in ignē eternū. ps. cxi. In memoria eterna erit iust⁹. ¶ Dixi scdo cōmendat btūs Nicola⁹ a glorioso egressu. cū dicit. abijt i regionē longinquā accipe sibi regnū. Videm⁹ qñ aliq̄ psona regia pficiscit accipe aliquam prātem. tūc vadit cū magno comitatu pcedētibꝫ eam cantantibꝫ tubicinis. ꝛ hoc facit tō. vt homies aut incole videtes eius gl'iosuz aduentū cū gaudio suscipiāt ipm ꝛ honore.

¶ Spūaliter. ꝛ sic gloriosus ꝓfessor btūs Nicolaus est psona regia. Isido. Si rō te regerit rex es. si corpus seruus. Sed ipe p suaz ratōem regit sensualitatē. que semp ꝓna ē ad malū. vt habet Bene. viij. Ipe ꝟo a puericia sua vsqꝫ ad senū ingeniosam habuit ratōem vt potuit dicere illud Sapie. viij. Puer erā ingeniosus. ꝛ sortitus sum aiam bonā. Et pm hanc clarā ratōem regit sensus suos ne declinarent in peccatū. Dic btūs Nicola⁹ hodie per mortē pciosam abijt i regionē iocundam De quo Bern⁹. in sermone de spūali negotiatione dicit. O regio sublimis ꝛ suauis plena deliciarū ad te suspiro de valle lacrimarū. Et merito. qz pm Aug. ibi nulla tristicia. nullus labor. nullus dolor. nulla mors sed ppetua sanitas pseuerat. Ad istā regionē puect⁹ ē honorifice pcedētibꝫ cātoribꝫ. i. angel'oꝝ. iuxta illud Isa. lv. Mōtes ꝛ colles cātabūt coraz eo laudē. ꝛ oia ligna regiōis plaudent manu Per montes intelliguūt archāgeli. per colles minores. p ligna regiōis anime sanctorum. Et ipm letāter ꝺuxerūt. ꝛ accepit regnū de coꝛis ꝛ diadema spēi de manu dei. Sapie. v. vt implerēt illud Sap. x. Justū deduxit dominus per vias rectas ꝛ ostēdit illi regnū dei

¶ Dixi tercio cōmendat btūs Nicolaus ab amoroso regressu: cū dicit. ꝛ reuerti. Reuertitur enim btūs Nicola⁹ in remuneratiōe sibi debite seruiētiū. Videm⁹ enī qñ rex terrestris obtinuit regnū in reuersiōe remunerat milites. sicut legit de Alexādro magno. cū circūiret mūdū ꝛ multa regna dominio suo sbiugaret. quotiēs regnū aut ciuitatē famosaz obtinuit. totiēs larga dona suis militibꝫ tribuit Sic et btūs Nicolaus adept⁹ regnū celeste Reuertit enī ad suos famulos p opatōnem miraculosam et assistentiā gratiosam eos remunerādo de seruitio sibi facto. vt legit ꝺ pluribꝫ in necessitate cū plurima inuocātibꝫ. q̄bus dixit. Ecce assum. pm illd ps. xc. Clamabit ad me et ego exaudiā cū. cū ipo sum in tribulatōe: eripiā cū ꝛ glificabo eū. s. in psenti et futuro succurrā meis meritis.

¶ De conceptōe beate Marie virginis

Sermo XI

Eunt signa in sole et luna ꝛ stellis. Luce. xxi.

¶ Lux habet multas pprietates vt dicit autor de pprietatibꝫ rer. Primo tenebras pellit. secūdo gaudiū parit. tercio securitatē inducit. quarto viā ostēdit. quinto ē oculis vibrat. Spiritualiter. p lucem intelligitur maria in sanctificatōne. Ūñ de ea canit ecclesia. Cui⁹ vita gloriosa lucē dedit seculo Et pmo lux tenebras pellit. sic grā marie q̄s inuenit vicioꝝ tenebras fugat. De q̄ canit ecclesia. O christi mr fulgida. scatēs fons oi gratia. lux pellēs q̄qꝫ nubila maria venustissima. Scda pprietas lucis est q̄ gaudiū adducit. Eccl's. xi. Dulce lumē ꝛ delectabile est oculis videre solē. Et sic cōceptio btē marie attulit nobis gaudiū. Unde canit ecclesia. Gaudium annūciatur vniuerso mūdo. Aug. i pmōe. Adest dies sacratissima. adest dies celebrima in qua virgo maria sua sanctificatōe mūduz ꝺesolatur vniuersū hodie egressa ꝟga ꝺ radice yesse. De q̄ dic Isa. xi. Hodie flos cāpi ortus est de quo pcessit liliū cōuallis De q̄ Cāti. ij. id ē hodie cōcepta est sancta virgo maria p quam maledictio mutat in benedictōez. Idcirco canit eccl'ia. Gaudeam⁹ omnes i dño. de. Si angeli gaudēt merito homies plus debēt gaudere. si iust⁹ ex gaude. qz ex illa cuius festū hodie celebram⁹ ortus ē sol iusticie. qui

De cõceptõe btẽ marie virginis

est augmẽtator ⁊ dator grẽ. Si captiu⁹ es a/liquo peccato gaude. qz ipa est hodie p̃uata vl'fm aliq̃s sctificata a pctõ. Si p̃uatus es bonis grẽ gaude. qz ipa est cũ q̃ oẽ bonũ nobis aduenit Sap. vij. Uenerũt mihi oia bõa pariter cũ illa. ita q⁹ dicit Anſ. Nõ est sal⁹ i mũdo nisi quã pepit ℣go. Bern. Tolle corp⁹ solare q̃d erit i mũdo nisi tenebre. ⁊ sic tolle mariã nõ habebis lucis gl'iam. Tercio lux securitatẽ parit. De q̃ Joh. xi. Qui ambulat i die nõ offendit qz lucẽ huius mũdi videt. Et sic maria parit nobis securitatẽ. Ber. Securuz accessum habes pctõz ad deũ. coz ã p̃e habes filiũ in hũanitate q̃ oñdit vulnera coz ã p̃e. mrem q̃ oñdit vbera. quõ nõ possunt exaudiri illa hmõi amoris indicia. Quarto lux viã oñdit. Joh. xij. Qui ambulat in tenebris nescit q̃ vadat. sz in luce videt. ⁊ sic maria p ei⁹ virtuosam vitã oñdit nobis viã ad dominũ Un Amb. de ℣ginitate. Talis fuit maria vt ei⁹ vita oim nostꝛ exẽplar esset ⁊ disciplina. Hiero. Quicũqz veniã optat marie p̃miũ imploret eius auxiliũ et imitet exẽplũ. Quinto lux vibrat in oculis. signãter si clari fuerit. sic claritas grẽ sctificatõis marie i ocul' nr̃e intelligẽtie vibrat q⁹ etiã eã nõ valeam⁹ enarrare. Bern. O bñdicta oĩs grẽ. q̃s lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ sctificatõis tue grẽ inuestigare potest. Hiero. reputat se indignũ dicẽs. De tali tãta qz loq̃ indignũ me fateor. Damas. Si gl'iam ei⁹ scribere volum⁹ ℣ba q̃b⁹ scribere valeam⁹ deficiũt. Aug. Si oim nostꝛ mẽbra verterẽt i linguas nec minimã grãm nec gl'iam ei⁹ exp̃mere possem⁹. Et qz eccl'ia celebrat festũ cõceptõis sancti ioh̃is: multo magis marie. Jõo Bern. Si rerũ p̃ncipia de claritate pensamus nil clari⁹ sole ⁊ luna ⁊ stellis possum⁹ inuenire Jdcirco rõe sctificatõis grẽ maria ꝓpat soli ⁊ lune. de q̃ thema. Erũt signa in sole ⁊ luna

¶ Ju ℣bis p̃missis ꝯmẽdat btã virgo a tribus. Primo a sanctificatõis claritate Secũdo a defect⁹ emunitate. Tercio a status dignitate. Primũ ibi. erũt signa i sole. scdz ibi. ⁊ luna. terciũ ibi. ⁊ stellis. De p̃mo dic. Erũt signa in sole. i. in maria. ps. lxxxviij. Thron⁹ ei⁹ sicut sol i ꝺspectu meo. Jdẽ. xviij. Posuit in sole tabernaculũ suũ. Et merito ꝓpat soli q̃tuoz de causis. Prio sol oĩa lumiaria excellit. ideo dicit q̃si sol⁹ lucẽs. s. p̃ ceteris. Et sic maria p̃cellit in sanctitate oẽs. puerbio. vlti. Multe filie regũ cõgregauerũt diuitias scz virtutis et sanctitatis. tu sola supgressa es vniuersas. Unde Anſ. de p̃ceptõe btẽ virginis

Nul tibi o dña est eccl'e: nil compabile. oẽ q̃d est aut supra te vl' infra te est. supra te sol⁹ deus. infra te oĩe q̃d deus nõ est. Nam gratia splẽdoz mẽtis etiã splẽdebat i corpe. Ecce signũ. Un Hugo. Ardoz grẽ i ania splẽdebat vt i corpe miracl'a faciebat. Nã dicit Hilarius sup Mat. Joseph cognouit sacramentũ incarnatõis i maria p diuini luminis radiũ. Hoc cognoscens Dyonisi⁹ eã videns dixit Si l'r̃is erudit⁹ nõ essem ⁊ fidẽ nõ haberem aliõ lumẽ nõ credere p̃pter ei⁹ splẽdorẽ. Jõo de ei⁹ excellẽtia sctitatis dicit Ber. Nunq̃z super angelos ascẽdisset si i vite sctitate eos non trãscẽdisset. ¶ Scdo sol mediũ tenet inter planetas. ⁊ sic maria ẽ mediatrix iter deũ ⁊ hominẽ. Un Ber. i fm̃one d aductu in q̃t. O maria de⁹ p te fact⁹ est pticeps nr̃e hũanitat̃ vt p te pticipes essem⁹ sue diuitatis. ⁊ sbdit idẽ Quis scit q̃tiens refrigeras iudicis iram. per te accessum habem⁹ ad filiũ. vt p te nos suscipiat q̃ p te datus est nob. de q̃ ps. lxxiij. Opat⁹ est salutem in medio terre. i. i vtero marie. Et maria mediũ appellat. qz ad illã sic ad mediũ respiciũt omnes. Jdeo Ber. Quicq̃d offerre paras marie ꝺmendes. qz dicit Ignaci⁹ Impossibile est aliquẽ saluari peccatorẽ nisi p tuum o virgo auxiliũ et fauorem. Ber. Ipa apud filiũ inducit illud euãgelicũ. memento fili in quo peccatoribꝰ spem dedisti. Mat. ix. Nõ ẽ op⁹ valẽtibꝰ medic⁹ sz male habẽtibꝰ. Nam sicut sol die inchoat p ortũ ⁊ termiat p occasuz. ⁊ sic p mariã vita iusti inchoat ⁊ terminat. ps. cxviij. Ordinatõe tua pseuerat dies. i. vita xpiani. ¶ Tercio sol claritatẽ oibꝰ ꝯmũicat. qz interpt̃ sol cũ si sup oĩa lucens. scz fedis et mũdis. vt h̃ Mat. v. Facit solez suũ oriri sup malos ⁊ bonos iustos ⁊ iniustos. ⁊ sic maria. Ber. Maria sinũ pietat̃ apit. ⁊ de plenitudie ei⁹ accipiũt oẽs. s. captiui redẽptõez. egri curatõez. tristes cõsolatõez. pctõz veniã. iniust⁹ iusticiã. iust⁹ gl'iaz. ãgeli leticiã. fili⁹ dei carnis sbstantiã: ⁊ tota trinitas ꝓplacentiã. Stãs in publico: nullũ excipiẽs. nullũ cõtemnẽs. nulli denegãs: dicẽs illꝰ Eccl'i. xxiiij. Trãsite ad me oĩes q̃ cõcupiscit̃ me. Jdeo Bern. in sermõe qui incipit. Tpus loquendi. dicit. Si leat misericordiã tua si q̃s te inuocauit in necessitatibꝰ et inuenit te defuisse. q. d. nullus talis est. Dicit nanq̃z Anſ. Dis a te aũsus necesse ẽ vt intereat. dis ad te ꝺuersus impossibile ẽ vt pereat. ¶ Quarto sol varias operatões causat. in liq̃dis siccitatem. in siccis liquiditatem. vt patet de luto et

cera. Sic maria siccos ⁊ induratos pctōres mollefacit. ⁊ liq̄dos. i. instabiles pseuerare facit. De q̄ Bern̄. Tu p singulis necessitatib⁹ subuenis mater dei. tu p diuersitate labor⁹ et defectuū aie largiris diuīsas medicinas. alijs vt durescant. alijs vt liq̄scant. Jō Cassio. in q̄dam epla. Tu patrona hūani generis. tu cōsolatio afflictis. tu infirmis medicina singularis. Jō Ber. in ſmōe q̄ incipit Signū magnū. dicit. Nō trepidet accedere ad mariam hūana infirmitas. q⁹ nil terribile nec austerum in ea. sz tota suauis ⁊ mitis. Et īsto sole. id ē maria facta sunt sig̃ ¶ Sz dic̄ sanctus Tho. pte. i. q. cv. ar. viij. Ad miraculū et ad signū miraculosū requirunt̄ tria. Prīo q̄ excedat facultatē nature. ⁊ h̄ factū est in maria. q⁹ cepit sine virili semie vez d̄m et hominē. qđ fuit sup nature facultatē. Bre. nazanzen⁹ Qđ natura nō habuit. vsus ignorauit. ratio nō capit. līgua eloqui tacet. in genīū hebetat. celū pauet. terra stupet. h̄ i maria factū ē. Et Bern̄. sup missus est dic̄. Qđ moysi mōstratum est in rubo ⁊ igne. Exo. iij. Aaron i v̄gat floze. Nume. xvij. Gedeoni in vellere ⁊ roze. Judicū. vi. hoc apte salomō vidit i forti muliere. Ezech. xlvij. q̄ vidit portā in domo dn̄i clausam. Daniel vidit lapidē abscisū de monte sine manib⁹. Dan̄. ij. De tali signo scribit Jsa. vij. Dabit dn̄s ipe vobis signū. Ecce v̄go ꝯcipiet. Reuera signū. Bern̄. Quis īrellectus capz possit q̄ ille splēdor in accessibilis infudit se in virgineis visceribꝫ. qđ angelus nūciauit dicēs. Virtus altissimi obūbrabit tibi. q. d. Quid interrogas me: tu experiris. Secūdo requirit ad miraculū q̄ fiat in istāti. ⁊ sic maria in instāti vt ꝯsensit ad v̄ba angeli dicēs. Ecce ancilla dn̄i fiat mihi ſm v̄bum tuū: ipa concepit vez d̄um ⁊ hominez. De quo Aug. in sermōe. Q felix obedientia. o insignis gra. q̄ dum hūiliter fidē dedit celi opificem incorpauit. Tercio requirit ad miraculū q̄ fiat raro. ⁊ sic in maria. Bern̄. in ſmōe de vigilia natiuitatis christi. A seculo nō ē auditū q̄ oipotens altissim⁹ deus i mlierē descēdisz. Jsa. lxvi. Quis vnq̄z audiuit tale vl̄ vidit huic sil̄e. qđ scribit Bern̄. q̄ fuit virgo sine grauamīe grauida. sine dolore puerpa. sol natus ⁊ stella. pater ⁊ filia. creator ⁊ creatura. vt impleret illd̄. iij. Regū. x. Nō ē sil̄e op⁹ factū in vniuersis regnis. Ber. Mlte v̄gitatem possidet. sed nulla gaudiū mētis cū v̄gitatis pudore. Ber. Sola ē q̄ guamē nō sensit. ⁊ sine libidinosa voluptate ꝯcepit. Quartū ⁊ adiunctū qđ requirit ad miraculū habet ꝺ reli. ⁊ ve. sanctoz. c. gl'iosus. lib. vi. dic̄ Joh̄. andree in glo. q̄ debz fieri a deo nō ex arte vl̄ diabolo. Et hoc factū ē i maria. ps̄. cxvij. A dn̄o factū est istd̄ ⁊ est mirabile i oculis nr̄is De quo Lu. i. Virtus altissimi obūbrabit tibi. ⁊ spūssctūs supueniet i te k ¶ Secūdo maria dicit̄ luna. Canti. vi. Que ē ista q̄ pgreditur q̄si aurora ꝯsurgēs: pulcra vt luna. Primo ideo. q⁹ sicut luna ē deco⁹ noctis quā do sol nō lucet. sic maria q̄n sol. i. iusticia dei nō lucet peccatorib⁹. tūc luna. i. misericordia marie in nocte tribulatōnis succurrit. Christ. de progatiuis btē virgis. Quos non saluat dei iusticia saluat misericordie marie īfinita. Jdeo Hiero. in lib. de illustribꝫ viris. In oī tpe. in quocūq̄z ope quis exercet marie gra in uocetur. Bern̄. Peccatorē q̄ntūcūq̄z fetidū nō abhorres si ad te suspirauerit. Secūdo sicut luna est mater rozis. sic maria est mr̄ rozis gratie. Luce. i. Jnuenisti enī gram apud dn̄m. Anſ. O virgo bn̄dicta p tuā bn̄dictōz gratie bn̄dicit̄ ois creatura. Bern̄. De⁹ redēpturus genus hūanū totū pcīū cōtulit in maria. Idem. Quicquid in nobis ē salutis et g̃tie ex ea nouim⁹ redūdare. Jdeo Cāti. vi. dz. pulcra vt luna ¶ Nota beata virgo cōparatur lune. p⁹ est in plenitudine. q⁹ tunc luna habz quadruplicē pulcritudinē. primo i luce. scdo in virtute. tercio in rotūditate. q̄rto i imagine. Sic in btā virgine q̄druplex ē pulcritudo. s. puritatis in carne. pietatis in opere. charitatis in corde. diuitatis in ventre. Hec quattuoz innuit angel⁹ dicēs. Aue. i. sine macula in carne. gra plena. i. in corde p charitatem. dn̄s tecū. s. diuitatis in ventre. bn̄dicta tu in mlieribꝫ. s. in pietatis ope. ¶ Prīa pulcritudo marie i carne figurat̄ in luce lune. eo q̄ ipa lucet in carne sine oi macla. Sap̄. vij. Nihil coinquinatū in eā incurrit. Candor ē enī lucis eterne et speculū sine macla De quo Canti. iij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō est in te. Bern̄. Propriū delictū maria nō habuit. ⁊ ab alieno lōge innocēs fuit. Et iā nihil impugnatōis fuit i ea. sz pax ⁊ trā q̄llitas. qđ alijs sanctis denegatū est. Anſ. et Aug. Si oēs scī et scē interrogarent̄ vez sine peccato cēnt. dicerēt illud. i. Joh. i. Si dixerimus q̄ pctm̄ nō habem⁹ ipi nos seducimus ⁊ veritas i nobis nō ē. Jdeo de ea p̄t dici illud Sap̄. vij. Nō cōparauit illi lapidē pciosum. i. aggregationē apostolozū. et subdit. Oīe aurū i ꝯparatōe illius. id ē cōgregatio

martirũ est velut arena exigua. ꝛ postea sbdit Tanq̃ lutũ estimabit argentũ. i. turba ẏginũ nihil ī ospectu illi⁹. ꝛ sbdit. qm̃ inextiguibile est lumẽ illi⁹. ℣iero. Quid nobili⁹ sanctius lucidi⁹ matre dñi. q̃d splẽdidi⁹ q̃ illa quã splẽdor elegit gl'ie. cãdor lucis eterne ab eterno pdestinauit. puer. xxv. Auser rubiginẽ de argẽto ꝛ egrediet vas purissimũ. ¶ Secũda pulcritudo marie est pietas in ope. figurat in scda pulcritudie lune. s. in ẏtute. nã luna hz influẽtie virtutẽ sup mare. et sic marie pietas sup tribulatos. Nã crescente luna augmentat oĩa humida. et sic de pietate marie augmentat miscdia et gra. Eusebi⁹ in hmõe dicit. Nullo tpe aut momẽto o pctor sic vixisti vt aliq̃n experis fueris gre ꝛ auxilij mris christi. ¶ Tercia pulcritudo marie ẽ charitas in corde. ꝛ figurat ī rotũditate lune q̃ caret fine. sic charitas ei⁹ est indeficiẽs. Eccl'i. xxiiij. Usq̃ ad futurũ seculũ nõ desinã. Naz in passiõe cũ sol eclipsim pateret. tũc maria vt luna lucebat sb cruce. Hãc charitatẽ ostantissimã q̃tidie nob exhibz dicẽs Eccl'i. xxiiij. Trãsite ad me oĩs q̃ cõcupiscitis me ꝛ a generatiõibz meis adiplemi. Nã dic̃ Chriſ. i sermone. Nunq̃z reppi aliquẽ laudatũ q̃ se marie faceret sedulũ mistz. ¶ Quarta pulcritudo marie est diuitas ī vẽtre. ꝛ figurat p imaginẽ lune que videt ī plenilunio. Et sic maria habuit ī se filiũ dei q̃ ẽ imago pris. Brego. Quẽ celi ꝛ terra capere nõ poterãt tuo gremio ostuliſti. Ipa salutẽ mũdo edidit. Anſ. Nõ est sal⁹ ī mũdo nisi quã pepit ẏgo. Iõ Ignacius dicit. Impossibile ẽ aliquẽ pctorẽ salvari o ẏgo nisi p tuũ auxiliũ et fauorẽ.

¶ Sermo XII Ad idem

Ignũ magnũ apparuit in celo. ml'ier amicta sole. et luna sb pedibz ei⁹. Apoca. xij

Thema. ¶ Signũ ẽ magne dignitatis alicuius ciuitatis. cui alie ciuitates sunt sb tributo. ꝛ ipa sola ꝓuilegiata ẽ q̃ sit libera ꝛ nihil tributi soluet Spũaliter. sic oĩs creatura pure hũana fuit peccato subdita. ꝛ p oseqns diabolo tributaria. excepta btã virgine q̃ ꝓuilegio eterni regis dotata est vt esset libera a censu peccati ꝛ tributo culpe. Ideo Anſ. de conceptu ẏginis dicit. Si oĩs sancti ꝛ sctẽ interrogarent vtrũ sine peccato essent: puto q̃ rñderent illud. i. Joh'. i. Si dixerim⁹ q̃ peccatũ nõ habemus ipi nos seducim⁹ ꝛ veritas ī nobis nõ est. dempta btã virgine. Figuratur Genes. xlij. Tpe egestatis caristie tota terra egipti fuit tributaria pharaõi. excepta sacerdotali terra q̃ fuit libera ex legis ꝓuilegio Spiritualiter. tpus q̃ fuit tãta caristia gre p excessum primoz parẽtũ oĩs creatura hũana fuit tributaria pctõ. dẽpta sacerdotali terra. id ẽ maria. de q̃ ps. lxxxvij. Bñdixisti dñe terraz tuã. s. p gram primulegij. et dcuit eã ẽe libẽrã. De quo Aug⁹ ī de natura ꝛ gra. Cũ de pctõ agit de maria nullã prius volo habere mẽtionẽ. quia meruit illũ oscipe quẽ nullũ ostat habuisse pctm̃. De quo habet figura Gene. vij Cũ venit diluuiũ aq̃ opuit oĩs mõtes altiores q̃ndecim cubitis pterq̃z padisũ. Spũaliter p aq̃s diluuij intelligit pctm̃. Ps. lxviij. Saluũ me fac de⁹ q̃m intrauerũt aq̃ vsq̃z ad aiam meã. i. peccatũ opuit oĩs mõtes. i. oĩs sctõs pterq̃z padisuz. i. btãz virginẽ. De quo Eccl'i. xl. Sicut padisus in bñdictõibus. sic maria ī ꝓulegijs. De q̃ Ber'. Maria ppriũ peccatũ nõ habuit ꝛ ab alieno lõge innocens fuit. Et ẏ vidit Johes ꝛ mirabat dicẽs. Signũ magnũ apparuit ī celo. ml'ier amicta ꝛc. ¶ In ẏbis pmissis btã virgo ostendit a tribus. Primo a status dignitate. Secõo a sanctitatis claritate. Tercio a defect⁹ emunitate Primũ ptz in pncipio. ibi. Signũ magnũ apparuit ī celo. secm̃ ibi. ml'ier amicta sole. terciũ ibi. luna sb pedibz ei⁹. De prio dic̃. Signũ magnũ apparuit ī celo. i. maria. ¶ Nota maria cõparatur celo triplici de causa. Primo rõe inhabitatoris. secõo rõe elevatõis. tercio rõe clarificatõis. Prio rõe inhabitatõnis. q̃ celũ est dei habitaculũ. Isa. lxvi. Celũ mihi sedes ẽ. nõ q̃ deus essz ibi solũ. sic q̃ nõ alibi. q̃ dicit mgr in. i. dist. xxxvi. c. i. Deus est vbiq̃ essentialr. psentialiter ꝛ potẽtialiter. Nã ipe est in celo laudabil'. in creatur̃ mirabilis. in angelis desiderabilis. Mat. xviij. Angeli eoz sp videt faciẽ pris. In hoib⁹ bonis amabil'. in malis tolerabilis. in se incomphensibilis. In maria p carnis susceptõnem factus est visibil'. Brego. Quẽ celi ꝛ terra capeñ poterãt tuo gremio ostuliſti. Eccl'i. xxiiij. Qui creauit me requieuit ī tabernacl'o meo. Secõo rõe elevatõis. q̃ sicut celũ elevatũ ẽ a terra. sic maria vltra oĩs creaturas. Iõ dicit Eccl'i. xxiiij. Ego ī altissimis habito. Anſ. d occeptiõe btẽ ẏgis. O dña nihil tibi equale. oẽ q̃d ẽ aut infra te: aut supra te. supra te sol⁹ deus. infra te oĩ illud q̃d deus non est ¶ Nã ipa fuit alta ī trib⁹. Prio in puritate. nã

Sermo ij

nullꝰ puluis peccati eā maculauit. Cāti. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō ē in te. vbi dicit Anſ. Ea puritate nitebat q̄ maior ſ̄b deo intelligi neq̄t. Rōem ponit ſanctꝰ Tho. pte. i. q. iij. ar. xxvi. De q̄to magis aliq̄d appropinq̄t ꝑmo ꝓncipio de tāto magis ꝑticipat effectū eiꝰ. Explificat Dyoniſiꝰ i celesti hierarchia. Angeli q̄ ſunt deo ꝓpinq̄ores magꝭ ꝑticipāt bonis diuis q̄z hoīes. chriſtꝰ aūt eſt ꝓncipiū gr̄e ſm diuinitatē autoritatiue. ſm humanitatē miniſterialiter. Johā. i. Gr̄a ⁊ v̄itas p ieſum chriſtū facta ē. Q̄z maria ē magis ꝓpinq̄ſſima ieſu chriſto. eo q̄ ipe de ipa hūanitatē cepit. tō alta ē maria i puritate. Sēdo alta ē maria in gratie vbtate. Eccli. xxiij. Jn me ois gr̄a vie ⁊ v̄itatis. ac ſi diceret. Omnis gr̄a oīb hoīb in p̄ſenti ⁊ in futuro neceſſaria miſericorditer eſt mihi collata. Tiero. Ceteris p ptes marie ꝙ ſe tota infudit gr̄e plenitudo. Tercio eſt alta i v̄tuoſitate. puer. vlti. Multe filie congregauer̄t diuitias tu ſola ſupgreſſa es vniuſas. Ber̄. Jpa exceſſit fidem p̄riarchaꝝ. ſpem ꝓphetaꝝ. charitatē apl̄oꝝ. ſtantiā martyꝝ. ſobetatē ⁊ miſericordiā confeſſoꝝ. caſtitatē v̄ginū. fecūditatē cōiugaliū. Tiero. Nllo genere v̄tutū vacauit cui angelꝰ plenitudinē gr̄e ꝓmiſit. Ruth. iij Scit omnis populꝰ te eſſe mlierē v̄rtutis. Tercio maria dicit celū ratōe clarificatōnis. q̄z celū empireū ē lucidū. ⁊ ſic maria. Hugo. Splēdor gr̄e in aīa ſplēdebat q̄ i corpe eius miracula faciebat. Nam dicit Hilariꝰ ſuper Mat. Joſeph cognouit ſacramētū incarnatōis p diuini lumis radiū q̄ in ea nitebat. cognoſcēs dyoniſiꝰ videns eā dixit. Si diuis lr̄is eruditus nō eſſem ⁊ fidē nō haberē aliō lumēnō crederē ꝓpter eiꝰ ſplendorē. Idcirco his de cauſis maria vocat celū. Jō bñ dicit. Signū magnū apparuit i celo. i. btā v̄gie: Dixi ſēdo cōmendat btā virgo a ſanctitatis claritate. ibi. mlier amicta ſole Ber̄. Quotiens ſacra ſcriptura talia verba nobis ꝓponit in quib exterioꝝ notatio nō potuit eē vera h̄ ſpūſanctus nobis inuuit vt miſticum ſenſum inq̄ramus. Et ſic intelligit de ꝓphetatibus ſolis que plures ſunt. Tercio gaudium generat. ſēdo ſecuritatē parit. tercio viā oñdit. q̄rto in oculi vibrat. q̄nto mediuz tenet. ſexto claritatē oīb cōicat. ſeptimo varias opatōes cauſat. Quere de deductōe hui⁹ ſupra in ſmone p̄cedenti ad p̄ncipiū Dixi tercio ꝙmē dat btā virgo a defectus emunitate. ibi. ⁊ lu na ſub pedib eius. Per lunā intelligit defectus. ⁊ ſic p lunē ſuppeditatōez oīm defectuū deſignamꝰ conculcatōez. Et ſunt ſeptē. Primus pcti feditas. Ro. iij. Oēs peccauerūt et egent gr̄a dei. intellige ſm ꝙmunē curſū. ad Eph̄. ij. Eramꝰ natura filij ire. Et Eccl. xli. Ue vob q̄ derelinq̄ſtis legē dñi altiſſimi. ſi nati fueritis in maledictōne naſcemi. ſi mortui fueritis in maledictōe morietis. ps. l. Ecce in iniquitatib ꝓceptus ſum. ⁊ puer. xx. Quis p̄t dicere. mundus eſt cor meū. q. d. nullꝰ ſm ꝙmunem curſum. De q̄ Augꝰ. ⁊ habet d̄ cō ſe. di. iij. firmiſſime. Firmiſſime tene ⁊ nullatenus dubites oēm hoiez ꝙcubitu viri ⁊ mulieris genitū cōceptū fuiſſe in pctō. vbi dicit Scotus. h̄ verꝫ eſt ſm ꝙmunē curſū nature: non aūt ſm p̄uilegiū. Jpa vero virgo beata ſpeciali p̄uilegio fuit ꝑſeruata. Nō cōſideraſ Salomon in ſpū dixit Cāti. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō eſt in te. Naz ſi vnq̄z fuiſſet in pctō originali ꝓcepta ñ poſſet ꝑ eodem tpe dici imaculata Nō. Pro quo ſciēdū btā v̄go merito fuit p̄ſeruata ab originali pctō. vt dicit Alexāder ſup Cantica. Richardꝰ d̄ ſctō victore. ⁊ Hugo. Thomas de argentina. Petrꝰ de candia. Nā deꝰ potuit matrē ſuā a peccato originali ꝑſeruare. Bil'. ⁊ decuit rōe mr̄is ⁊ filij. Dixi p̄io deꝰ potuit matrē a peccato originali ꝑſeruare. q̄z p̄inceps ſtatuēs legē autoritate ſua eadē autoritate p̄t legē eandē reuocare. q̄z lex iſta h̄z vim exeiꝰ inſtitutōe. Jtē p̄t eandē legē ad tps ſuſpēdere. Jtē p̄t eadē autoritate cū aliq̄b diſpēſare. vl' p̄t alicui p̄uilegiū dare. oīa iſta patent in legib diuiſim. vt inſtitut⁹ ⁊ autētica. ⁊ in alijs libris legalib. Et de h̄ etiā ſunt exempla in ſacra ſcriptura. De p̄io. circūciſio fuit data a dño ꝺo rege ſupmo ſ̄b anathematis p̄cepto. vt h̄r Gen. xvij. Maſculꝰ cuius p̄puciū caro circūciſa nō fuerit delebit aīa illa de populo ſuo. Sed hec lex in nouo teſtamēto totaliter ē r̄uocata. De q̄ apl's ad Gal'. vi. Jn chriſto ieſu neq̄z circūciſio aliq̄d valz neq̄z p̄puciū ſz noua creatura. Et ibidē. c. v. Dico vob quoniā ſi circūcidami chriſtꝰ vob nichil pderit. Et poſt dicit. vos in libtatē vocati eſtis. ſ. a corpali circūciſiōe. De ſēdo. ſcz de diſpenſatōe ad tēpus habet etiā de circūciſione. q̄z ad tpus fuit ſuſpēſa in deſerto. Et h̄ pter labōrē itineris. Exod. iij. De tercio. ſ. de diſpenſatōe legis Exodi. xi. Nam non ſpoliare paupem fuit lex a dño data. imo nec p̄rimū quēcūq̄z. vt Leui. xix. et tamē p̄ceptuz

fuit filiꝰ isrl spoliare egiptios. vt hr̃ Exo. xi. Et sic dñs legis ꝓt circa legez dispẽsare. sicut et fecit btẽ ẽgini q̃ fuit singulariter ꝓuilegiata. sic q̃ sine originali pctõ est cõcepta. De q̃ dicit Scotꝰ sup. iij. sñiaz. dis. iij. Deꝰ potuit ꝓseruare semen ẽcisum ab ista morbida infectõe manente sbstantia eiꝰ. sicut cõseruauit tres pueros in camino ignis. Dañ. iij. Alio mõ dicit Scotꝰ. Deus potuit illd semẽ mundasse. Tercio dicit. Deus potuit in codẽ instãti corpus pfectũ organizatũ imediate sua ẽ tute mũdare ab illa ꝓtracta q̃litate ante infusionem. z post hoc aiam creãdo corpi infundere. et gr̃am sanctificatẽ in ipa creare. ¶ Secũdo decuit btam virginẽ ꝓseruari ab originali peccato. De q̃ Anſ. de ꝓceptu virginali. Decuit vt ista virgo ea puritate niteret qua sub ẽ maiori intelligi neqt. Sed si nõ fuisset ꝓseruata tunc fuisset maior puritas angelica. qd̃ est ꝓtra Aug. q̃ dicit. Tanta est puritas marie vt angelica dignitas nõ audeat seci ꝓpare. ¶ Tercio decuit. nã si nõ fuisset ꝓseruata tũc maior fuisset puritas primoz parentũ. vicz Ade z eue tpe innocentie q̃ fuerũt in originali iusticia. Modo nõ decuit maiꝰ priuilegium conferre ade z eue q̃z dei matri marie.

Quarto decuit eã ꝓseruari. Nam dic Aug. Nõ decuit q̃ corpꝰ marie fuisset incineratũ z corruptũ. Sed maior est corruptio anime q̃z corpis. q̃ christꝰ mlto minꝰ ꝓmisit q̃ ania virginis subiaceret pctõ originali si nõ voluit ꝓmittere corruptõem corpis eiꝰ ¶ Quinto decuit ipam ꝓseruari. Nã sicut mr̃ dñi super oẽs chozos angelozꝝ erat exaltãda. ita decuit vt angelicis ꝓuilegijs esset honorãda. Modo oẽs angeli erãt i innocẽtia creati sine originali pctõ. z nõ est verisimile q̃ aliq̃ creatura que fuit in ira dei fieret omnibꝫ angel' ꝓlata. Igit Bern̄. dicit. Nequaq̃z sup oẽs chozos angelozꝝ ascẽdisset si eos in puritate nõ trãscẽdisset. ¶ Sexto decuit eã ꝓseruari. qz nõ ẽ decens aliquẽ filiũ suũ matrẽ odio habere. cum sit ꝓceptũ Exo. xx. Honora patrẽ z matrem. mõ si fuisset in peccato originali ꝓcepta. tũc eius filius ita odio eã habuisset vt sententiã ꝓdemnatõis cõtra eã cõtulisset. qd̃ nõ est verisimile. ¶ Septimo decuit eã ꝓseruari. Nã q̃cqd honoris et laudis possumꝰ dꝫ matri dei genitrici attribuere. De quo Iero. in fmõe de assumptõe. Quicqd et digne ympẽsum fuerit totũ ad laudez dei ptinet. Oppositũ ẽ tenẽtes arguũt sic. allegantes ꝓmo ps̃. xiij. et liij. dicentẽ. Oẽs declinauerũt vsq̃z ad vnum. Itẽ psal. cxv. Omis hõ mendax. z allegãt apostolũ Ro. iij. Oẽs peccauerũt z egẽt gr̃a dei. Scotus dicit ista solucõdo. hoc vez est ꝺ cõmũi mõ loq̃ndi. nõ autẽ singulari ꝓuilegio. ¶ Secõdo arguũt. si fuisset ꝓseruata a pctõ originali tunc fuisset xpo ei' filio parificata. Respondet scotꝰ q̃ nõ. qz adhuc est triplex differẽtia inter mr̃ez z filiũ. Primo q̃ztũ ad misteriũ incarnatõis z generatõis. qz nõ fuit ꝓcepta a spũsctõ ẽgo maria. nec sine corruptõe mr̃is genita sicut christꝰ. Secõdo fuit differẽtia q̃ntũ ad misteriũ ꝓseruatõis. quia xpꝰ nõ indiguit ꝓseruari. ipa vero habuit indigentiã ꝓseruãdi. Tercio fuit differẽtia q̃ntũ ad misteriũ glorificatõis. qz anima christi fuit ab instanti ꝓceptõis btã. habens fruitõem deitatꝫ. nõ sic ania btẽ virginis. Ideo Aug. de natura z gr̃a dicit. Cum de peccatis agit nullam ꝓsus de ea volo fieri mentiõez. Et Origen̄. Sicut mr̃ dñi fuit intacta ita imaculata et incorrupta. Si originalẽ maculã ꝓtraxisset p quãcũq̃ horã imaculata nõ fuisſz Jõ Ber̄. dicit. Decuit reginã virginũ sine oĩmi macula vitã ducere. qz genuit illũ quẽ nullũ constat peccatũ habere. ¶ Tercio arguũt sic. Si mr̃ dñi fuisset ꝓseruata z nõ ꝓtraxisſz originale peccatũ tũc nõ indiguisset redẽptõe. Rñdz Anſ. lib. ij. Cur deꝰ hõ. c. x. Indiguit redẽptõne et christi passione nõ ꝓpter peccatũ qd̃ ifuit. sz ꝓpter peccatũ qd̃ infuisſz nisi ipemet ex spẽali priuilegio ipam ꝓseruasset. Vñ q̃ztũ fuit ex pte humane nature et q̃ntum fuit ex pte sui ipi ipa cõtraxisset originale nisi fuisset a deo ꝓseruata specialiter. Et ideo indiguit ista satisfactõe. nõ ꝓ peccato qd̃ infuit: sz ꝓ delicto qd̃ actu infuisset q̃ztũ fuit ex pte sua. Vel dicit sic. q̃ indiguit illa redẽptõe nõ ꝓpter peccatũ qd̃ ꝓtraxit sed ꝓpter ianue celestis aptõrem. Unde q̃uis multi sancti prẽs etiã hic in vita fuerũt mũdati ab oĩmi pctõ tã actuali q̃z originali. z taliter q̃ nulla amplius pena ipis decedentibꝫ debebat. nihilominꝰ celestez padisum introire nõ potuerũt ꝓpter diuinũ decretũ. qui ꝓpter primoz pentũ pctm̃ decreuit q̃ nullus p ꝓpagationẽ genitus limbuz exaderet et celestẽ padisum intraret nisi per passionẽ christi filij dei incarnati. ¶ Quarto arguũt sic allegãtes Damascenũ dicẽtẽ q̃ sanctusspũs venit in ipam purgãs. Rñdet q̃ aliq̃d dicit purgari dupliciter. Uno mõ q̃ aliq̃d immũdũ auferẽ. Alio mõ q̃ aliq̃ pfectio supaddit̃ p quã nõ solũ mũdũ oĩdit. sz etiã ab oĩ mũditia pcti ꝓseruatur. Primo mõ

nō intelligit Damas. dictū. sz scdo mō. z sic optet intelligi ꝺmūe dictū tā sanctoz q̄z magistroz quo ꝺr q̄ ipa sctificata fuit in vtero. h̄ est q̄ dr infundēs aiam ei⁹ corpi p̄us virtute spūsctī ab oī feditatis ꝺtractōe mūdato vel purgato in eodē instanti infudit ei gr̄am sanctificantē aut gratiā gratificārē. nō q̄ purgaret eam ab aliqua culpa que p̄fuit. sz vltra illā mundatōem seu p̄seruatōem gratis datā que istam vnionē p̄uenit eā gr̄iosiorē et pfectiorē reddidit. Hec ergo dicit p̄ma sanctificatio. Hec eadem gr̄a in ꝺceptōe filij sui fuit augmentata. z ꝺcitur secūda sanctificatio. Hec eadem gr̄a in assumptōe fuit cōsummata. qz tūc facta fuit eius glificatio. Jō correlarie sequit. q̄ sanctificare ppzie loq̄ndo nō est idem qđ mūdare vl purgare sz potius sanctū facere vl sctitatē alicui⁹ ꝺfuare. Idcirco ꝺcludit magister Alexāder asserēs cū esset magister theologie existens in scholis publice z p tinaciter voluit ꝺtrariū docere. Et dicit. Teste sole iusticie arripuit me tam repētin⁹ moꝛbus q̄ eodē die et annis singulis me exercitauit. ita q̄ omni die ꝺceptōis officiū magisterij nunc̄z exercere potui. vnde auditoꝛes z cōsocij mei estimātes istū moꝛbū euenire mihi qz impugnabā festū ꝺceptōis btē virginis: corripuerūt me z sanū ꝺsiliū ab eisdē recepi vt de illo festo crederē ꝺgruū z istud festū celebrandū annuatim sentirē. Dō z feci z doceo faciendū z assero. Hec Alexāder. Et hoc p̄uidens Salomō in spiritu dicit Sap. viij Nul coinquinatū in ea. Jō ꝺcludit p̄fat⁹ magister Alexāder sup Cant. in fine q̄ hoc festum conceptōis beate virginis habeꝛ p reuelatōez factam abbati Elsino sub redemptōe mortis que nō debet discredi sicut nec reuelatōes sanctoꝝ patrū. Nam natiuitas virginis celebratur ppter reuelationē factā cuidam solitario. Quare ergo cōceptio beate virginis non deberet celebrari ppter reuelatōnem factā isti abbati sancto.

¶ Sermo XIII. Ad idem

Pulcra es z decoꝛa filia hierusalē. scribit Cāti. vi. originaliter. et legit in p̄senti festiuitate in matutino officio hist oꝛialiter. ¶ Rex volens sibi cōstruere palaciū habitatōis: licet respicit ad h̄ vt oīa habitacula sint decorata. signanter tamē habz respectū ad habitaculū suū quod per se inhabitare velit. vt ē aula regia q̄ hec aula sit decoꝛa. Spūaliter. sic rex glie: rex regū et dns dnantiū dei filius inhabitare decreuit cū hoibꝫ. vt p̄misit p ppheta Zacha. ij. Ego veniā z habitabo i medio vestri. Et vt scribit Johes Apocal'. xxi. Habitabit cū eis eoꝝ deus. Licet oīa habitacla id ē electoꝝ coꝛda debent esse mūda: vt docet Isa. i. Lauamini et mūdi estote. Nō q̄z non habitabit in coꝛpe subdito pctis. Sap. i. Signanter aula regia. i. btā virgo maria debuit esse mūda. qđ figuratur. iij. Regū. x. Salomon fecit sibi thronū de ebꝛore grandē. z vestiuit eū auro purissimo. z habuit sex grad⁹. sūmitas ei⁹ erat rotūda. z due man⁹ erāt tenētes hincinde. z duo leones erāt iuxta manus z duodecim leunculi. ¶ Sic spūaliter p salomonē intelligit christus. Matthei. xij Ecce pl⁹ q̄z salomon hic. q̄ parauit sibi thꝛonū. i. matrē benedictā gl'iosam v̄ginē mariaz de ebꝛore castitatis z ꝺ auro charitatez. Cāti. ij. Ordiauit i me charitatē. Sex gd⁹ ascēdebatur. h̄ ē sex ordies sctoꝝ trāsgredit. s. angeloꝝ. pphetaꝝ. apl'oꝝ. martiꝝ. ꝺfessoꝝ z virginuꝝ Sūmitas thꝛoni erat rotūda. i. tota pfecta z clara. De q̄ Aug⁹. Quid ignoꝛare potuit i q̄ plenitudo diuitatis coꝛpaliter inhabitauit. Duo leones sunt duo testamēta. s. vet⁹ et nouū. Et duodecim leunculi sunt duodeciz articuli fidei. Et subdit. Nō erat opus tale i vniuersis regnis. i. iſa excedit oēs sanctos i sanctitate et dignitate. De q̄ Chrys. Nihil i gl'ia oīm p̄cedentiū memoꝛia. z Hiero. Quid nobili⁹. q̄d ab eterno sanct⁹ matre dn̄i. q̄d splēdidius q̄z illa quā splēdoꝛ elegit z candoꝛ lucis eterne ab eterno p̄destinauit. Jō ps. ꝺcit psal. lxxxviij. Thꝛon⁹ ei⁹ sicut sol in cōspectu meo. ppter qđ p̄uidēs eā salomō Cāti. vi. ꝺcē Pulcra es z decoꝛa filia hier'm ¶ In sūma verboꝝ duo innuunt. Primo ꝓponit beate marie virginis puritas z decoꝛ. scdo sbiūgit ei⁹ dignitatē z honorē. Primū ibi. pulcra es z decoꝛa. scdm ibi. filia hier'm. De p̄mo dicē. pulcra es z decoꝛa. glosa. pulcra facie z decoꝛa mēte. Pulcra facie fuit vt dicit Amb. Null⁹ enī eā aspicere potuit quin eā nō amaret. nullus eam amauit qui eā inoꝛdinate ꝺcupisceret Idcirco ꝓpat cedꝛo Eccl. xxiij. Quasi cedrus exaltata sum i libano. qđ interpt̄at candidatio. nā cedr⁹ suo odoꝛe serpētes interficit. sic marie candida v̄gitas z coꝛdis ei⁹ puritas interficit oēs carnis ꝺcupiscētias z oēs inoꝛdiatos animos seu motus. Nā facies ei⁹ ita radiabat q̄ dixit Dyonisi⁹. Si diuis litteris

De cõceptõe btẽ marie virginis

erudit⁹ nõ essem ⁊ fidẽ nõ habẽrẽ aliõ lumen nõ crederem ꝓpter ei⁹ splendorez. Et sic erat pulcra facie. Scõdo fuit decora mẽte. nã int⁹ nitebat omni puritate. ℙ ¶ Triplex enĩ fuit ei⁹ puritas. ſ. pfecta: otinua ⁊ impmixta Primo ei⁹ puritas fuit pfecta. qz trãscendit puritatẽ humanã et angelicã. ⁊ appzopinq̃t ad puritatẽ diuinã. Prõ ei dico ei⁹ puritas trãſcẽdit oẽm puritatẽ. De q̃ puer. vl. ¶ Plte filie regũ ogregauerũt diuitias. ſ. puritatis. quas tu sola supgressa es vniuersas. Et loq̃t Anſ. de cõceptu virgĩali. Nil tibi o dña eq̃le. nil compabile. oẽ qõd est aut supra te aut infra te est. supra te solus deus. infra te oẽ illõ qõd deus nõ est. Ita etiã trãſcẽdit puritatẽ angelicã. De quo Bern. Sic ei⁹ fuit mẽtis puritas vt se ei nõ audeat cõparare ãgelica dignitas. Et si angelos trãſcẽdit: pensa quante pfectõis ei⁹ puritas fuit. ita vt ad puritatez diuinã appzopinq̃uit. vt etiã puritatẽ diuinam nouẽ mẽsibz in vtero baiulauit. ⁊ cãdorem eterne lucis huic mũdo appzotauit. De quo Brego. ĩ pfatõe. Huic mũdo lumẽ eternũ effudit iesum chriſtũ dñm nostz. Et sic ei⁹ puritas fuit pfecta. ¶ Scõdo fuit ei⁹ puritas cõtinua. qz nõ ĩterpolata. i. on vnderlob qz a deo firmata. Ũñ Ecclĩ. xxiiij. Et sic in syon firmata sum. hoc est in potẽtia libẽri arbitrij. ℙ ¶ Unde libez arbitriũ pt ꝯsiderari q̃dzupliciter. Primo ꝓut se habz indifferenter ad peccandũ vel nõ peccandũ. et sic libez arbitriũ fuit in statu innocẽtie in primis parentibz. qz adã potuit nõ peccare. De quo Eccli. xv. Deus creauit hoiem ⁊ reliqt eum in manu ꝯsilij sui. Scõdo ꝯsideraf libez arbitriũ cũ dispositõe ad peccãdũ. ⁊ h̃ est in regeneratis p baptiſmũ. qz fomes peccati manet ⁊ eis nõ auferf. de quo puer. xx. Quis pt dicere mũdũ ẽ coz meũ. pur⁹ sum a pctõ. q. d. nullus. De q̃ Rich. sup Isa. i. dicit. Libez arbitriũ ante ꝑuaricatõz omnia libere habuit. nihil cõtradictõis inuenit q̃diu suo superiori spõte se subiecit. sed post ꝑuaricatõez est rebellio in cogitatõibz. affectibz: in locutõibz ⁊ operatõibz. vt iã implef illud Ben. viij. Sensus et cogitatio hois ab adolescẽtia pna sũt ad malũ. Tercio ꝯsideraf libez arbitriũ cum necessitate ad peccandũ. Hoc mõ est in non regeneratis p baptiſmũ. in q̃bz fomes nõ solũ est dispositio. sz q̃si necessitas ad peccãdũ Quarto ꝯsideraf libez arbitriũ cũ dispositõne ad nõ peccãdũ. i. nullo mõ peccãdũ. et sic se habet libez arbitriũ ĩ angelis ⁊ beatis. qz libez arbitriũ eoz est in bono ꝯfirmatũ. Et sic fuit in btã virgine qz fomes totaliter fuit ablata. ⁊ nullã inclinatiõem habuit ad malũ. nec difficultatẽ ad bonũ. qõd nulli sancto dz legitur ꝯcessum. De quo Aug. Si oẽs scti ⁊ sancte interrogarent vtz sine peccato essent: dicerẽt illud. i. Joh. i. Si dixerim⁹ qz peccatũ nõ habem⁹ ipi nos seducim⁹ ⁊ vitas in nob nõ ẽ. tempta gl'iosa virgine maria. De qua Bern. Prophetarũ delectũ maria nõ habuit: ⁊ ab alieno lõge in nocẽs fuit. Nã gra dei ita rutilabat in ei⁹ mẽte vt resplẽdebat i coꝛpis facie. q hilari⁹ dicit. Joseph cognouit sacramẽtũ p diuini lumis radiũ ⁊c. ¶ Tercio impmixta fuit eius puritas. quia nõ habuit admixtionẽ originalis peccati. nec actual' venial' nec mortalis. Nõ originalis. qz fuit ex speali ꝑuilegio cõseruata. De quo Anſ. de cõceptu virgĩali Decuit vt ista virgo ea puritate niteret sub deo qua maioz itelligi neqt. Nec habuit admixtionẽ peccati mortalis. qz fuit a puritate filij ⁊ clemẽtia spũſancti impgnata. Nec venialis qz fuit a potẽtia pris obũbrata. Ideo potuit dicere illõ Eccli. xxiiij. Quasi balsamũ nõ admixtũ odoz meus. ꝓpter qõd dicit Bern. Decuit reginã virginẽ sine oi peccato vitã ducere. qz genuit illũ quẽ nulluz ꝯstat habẽre peccatũ. Et talis pseruatio decuit eaz. vt pbaf multis psuasionibz et rõibus i secũdo membro pcedentis sermonis. vide supra. ¶ Dixi secũdo innuit ei⁹ honorẽ ⁊ dignitatẽ cũ dicit. filia hierlm. Dicit Anſ. cãtuariẽſis epus. Multotiẽs euenit i scriptura vt vnũ nõbũ significat pla. ꝓbi gra. vt leo ⁊ hierusalẽ. Leo aliq̃n significat diabolũ. de q̃. i. Petri. v Adũſarius vr diabolus ꝯsi leo rugiẽs circũit. Aliq̃n leo significat xpm. Apoca. v. Ecce vicit leo d tribu iuda. Sic hierlm capit aliq̃n p ciuitate terrestri q̃ fuit ciuitas sanguinaria ⁊ occisiõis. Mat. xxiij. Hierlm hierlm q̃ occidis pphetas. Aliq̃n capit p regno celesti. de q̃ Gal. iiij. Illa q̃ sursum est hierlm libera ẽ q̃ est mr nostra. Aliq̃n capit p eccliа militãti. vt in ps. cxlvi. Edificans hierlm dñs. i. ecclesiã militãtem cumulãs pdicatõe et signis. Aliq̃n p btã virgie vt i pñti themate. pulcra es ⁊ decora filia hierlm. R ¶ Et merito beata virgo significat p hierlm. et hoc q̃nq̃ de causis. Primo rõe dilectiõis. scõdo rõe opulentie ⁊ repletõis. tercio rõe situatõis. q̃to ratõne glorificatõis. quinto rõe refugij ⁊ oblatõis. Primo maria vocat hierlm rõe dilectõnis. Fuit enĩ hierlm ciuitas dilecta a domio.

pſ. lxxxvi. Diligit dñs portas syon sup oīa tabernacla iacob. Et sic btā virgo diligebat a deo sup oēs mlieres. et figurat p Hester. y. c. Adamauit eā rex assuerus sup oēs mlieres. ppter qđ pt dici de ea illud Sap. viij. Dñs oīm dilexit eā. Reuera dilexit. Nā ſm Bre. Probatio dilectōis est exhibitio opis ¶ Et sic de mlta progatiua oñdit ei p alijs sanctis. Primo ab eterno eā pfigurauit. puerb. viij. Dñs possedit me ab initio viarū suaꝝ a principio anteq̄ q̄cq̄ faceret ab eterno ordinata sum. Ipa est rubꝰ moysi Exod. iij. q̄ ardebat nō ꝯburebat. Ipa est vellus gedeonis Judicū. vi. quod maduit. et tellꝰ arida māsit Ipsa est templū salomōis. Ipa est porta ezechielis. Ezech. xliij. que fuit clausa et nullus trāsiuit p eam nisi rex. Ideo Bern. Ipa est a pſriarchis pfigurata. a pphetis pnunciata. a deo pordinata. Et ſm Damas. Ipa de genitrix virgo ab eterno est puisa in trinitat cōsilio. Secūdo ipa est ab angelo reuerēter salutata. Lu. i. Aue gra plena. Q inaudita salutatio. nulli sctōꝝ legit ꝑ ꝯcessum. qz nullꝰ sine ve. dēpta illa sola. Tercio ipa ē spūsancto obumbrata. Bern. Quis enī intellectꝰ capere possit q̄liter splēdor ille iaccessibil virgineis se infudit viscerib. nisi forsitan illa q̄ experiri meruit. Lu. i. Et virtus altissimi obumbrabit tibi. q. d. In altissima ꝛtute spūsancti operationē in suo secretissimo consilio occultabit. Quarto apparuit signū dilectōis. vt diuio ꝯceptu secūdata deum et hoiem parturiret. Nā si de btā Elizabeth legit q̄ hūano more ꝯcepit et pepit hominē q amici ꝯgtulabant: eo q dñs magnificauit miſicordiā suā cū illa. quid de btā virgie q̄ nō tm hoiem sz deū et hoiem ptulit nob ad salutem. ppter qđ eliza beth eā bñdixit. Lu. i. Bñdicta tu ī mlieribꝰ Quintū priuilegiū est q ī cōceptu nō fuit gnata vt alie mulieres. Rō aug. qz portauit illū a q portabat. Ideo Bern. inđt. Sola illa grauedinē nō sensit que sola sine libidiosa voluptate ꝯcepit. Unde ab initio fuit q ceteras mulieres miseria grauedis ex ꝯceptu affligit. ipa vero cum gaudio mōtana ascendit Sextū pruilegiū amoris est q in partu dolore nō est aggrauata. licz omnib mulieribus in pona ene dictū est Ben. iij. Multiplicabo erūnas tuas. in dolore paries filios tuos. De ea aūt scribit Isa. vlti. Quis vnq̄ audiuit tale et q̄s vidit huic silē. s. q ego parerem sine lesiōe pudoris. Nec mirꝝ ſm Ber. qz nouam plēnouo modo edidit. qz canit ecclesia. Sicut sidꝰ radiū parit virgo filiū pari forma. Neq̄ sidus radio neq̄ ego filio fit corrupta. Septimū ꝑuilegiū: qz in partu et post partū inuiolata pmānsit. de q̄ Aug. O benedicta virgo maria. filiꝰ tuus fecūditatē tibi tribuit. et egitatis gloriā non abstulit. qđ nulli alteri collatū est. De q̄ Bern. Multe virginitatē possident. sz nulla habēs gaudiū matris cū virginitatis pudore ¶ Secđo maria dicta est hierlm rōe opulētie et repletōis. qz scribit Isa. xxxiij. Uident oculi tui hierusalem ciuitatē opulentā. Et sic maria ē diues in virtutib. De quib diuitijs scribit Bre. Uere diuitie non sunt opes sed virtutes. hīs abūdat. puer. vlti. Multe filie regū congregauerūt diuitias. s. virtutū. quas tu supgressa es vniuersas. Bern. Ipa excessit fidē patriarchaꝝ. spem pphetaꝝ. charitatē apl'oꝝ. cōstantiam martirū. sobetatē et miſicordiā confessoꝝ. castitatē virginū. fecunditatē cōiugatorum. ido Hiero. Nullo genere ꝛtutū vacauit cui angelus plenitudinē gre pmisit. Ecce opulenta in virtutib ¶ Tercio maria vocat hierusalē rōe situatōis. quia hierlm fuit situata in alto. đ q̄ scribit Piere. xxx. Edificabit ciuitas in excelso. et sic maria in altissimis gratijs meritis et pmijs. Un Eccli. xxiij. Ego in altissimis habito. ¶ Pio in altissimis gtijs. qz ſm Hiero. Ceteris sctis gra p partes pstat. marie se tota infudit plenitudo gratie. ppter qđ inđt Bern. Si quid gre. si quid salutis ex ea nouerim⁹ redūdare. Secđo in altissimis meritis. nā vita actiua valde est meritoria que ꝯsistit ī opib misericordie. vt dicit Grego. sup Ezech. vt esurienti cibare. exulem hospitare ꝛc. Ipa est q̄ pauit dei filiū virgineis vberib. ipa est que hospitauit creatorē celi et terre in vtero ꝛgiali nouē mesib. Q q̄s altū meritū. Nā scribit Mat. x. Qui prophetā suscipit mercedē pphete accipiet. q̄d illa meruit q dñm de ū hoiez suscepit. ppter qđ canit ecclia. Qua gloria in celis ista ꝛgo colit. que dño celi pbuit hospitium sui sctissimi corpis. Tercio in altissimis pmijs. đ quo canit ecclia. Quā splēdida polo stella maris rutilat. que oīm lumē astroꝝ et hoīm atq̄ spirituū genuit ¶ Quarto maria dicit hierusalē ratōne glorificatōis. Nam sup oēs alias ciuitates in iudea hierusalez fuit honorata. vt scribit in pſ. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt đ te ciuitas dei. Similiter Thob. xiij. Bñdictus deus q exaltauit hierlm. Sic matrē eiꝰ sup omnem creaturam exaltauit et glorificauit ī

assumptiõe. De q̃ Bern. ℣ bñdicta ois grẽ q̃s altitudinẽ glie tue poterit inuestigare. cũ si diceret nullꝰ. Idẽ. Quãtã grãz adepta est p̃ ceteris in terris: tantã excellentiorẽ gl'iaz obtinet in cel'. Nam sicut dicit Isa. c. lxvij. et apl's. i. Thoz. ij. Oculꝰ nõ vidit nec auris audiuit q̃ p̃parauit deus diligẽtibꝫ se. ¶ Quinto maria dicta ẽ hierl'm rõe refugij z oblatõis Nam oẽs homines habebant refugiũ ad hierusalẽ. de quo ps. cxxi. Illuc enĩ ascẽderũt tribus tribus dñi. s. gentiliũ z indeoz. Et sic nos oẽs ad mariã. De quo canit eccl'ia. ℣ mis hõ oĩ hora hãc adora ac implora eius patrocinia. Nam ipa iuuitat omnes. Eccl'i. xxiiij. Trãsite ad me oẽs qui ꝺcupiscitis me. Rõ q̃ dicit Anſ. ℣ is a te auersus necesse ẽ vt itereat. ad te vero cõuersus impossibile est vt pcat. quia ꝑm Bern. ℣aria sinũ pietatis oĩbꝫ apit. et p̃ singulis necessitatibꝫ subuenit. Itẽ rõe oblatõis. De q̃ Deutero. xvi. Ad locũ quẽ elegerit dñs offeret vnusq̃sq̃ qđ habz. Et sic p̃ mariã deꝰ matrẽ electã omnia deꝰ offerre. vt docet Bern. Quicq̃d deo vis offerre p̃ os marie ꝺmendes.

¶ Sermo XIIII. Ad idem

Domũ maiestatis mee glorificabo. scribit Isa. lx. z applicat ad honorẽ marie ẽgis in hodierno festo. Thema q̃ze in p̃cedẽti sermone q̃ incipit. pulcra es z decora ¶ In verbis p̃missis ꝺmendat btã virgo maria a duobus. Pzio a diuinali inhabitatiõe. Scdo a speciali glificatiõe. primũ ibi domũ maiestatis mee. scdm ibi. glificabo. Primo dixi ꝺmẽ datur btã virgo a diuiali inhabitatiõe cũ dicit. domũ maiestatis mee ℣l ¶ Ipa ẽ domus deꝰ q̃ canit eccl'ia. Domꝰ pudici pectoris templũ repente fit dei. Reuera repẽte. q̃z cuz dixit Luc. i. ad angelũ. Fiat mihi ſm ẽbum tuũ. statim cõcepit vez deũ et hoiem. q̃ potuit dicere illud Eccl'i. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Reuera inhabitauit hãc domũ nouẽ mẽsibꝫ. vt scribit Sap̃. viij. Intrãs in domũ meã conq̃escam illa Hec est domus deꝰ qua scribit puer. ix. Sapientia edificauit sibi domũ z excidit sibi columnas septẽ. Et sunt septẽ dona spũssancti. vt scribit Isa. xi. Requiescet sup euz spũs dñi: spiritꝰ sapiẽtie z intellectꝰ ꝛc. Lu. i. Spũssctũs supueniet in te. Hec est domꝰ dñi firmiter edificata bñ fundata. psal. lxxxvi. Fundamẽta eius in montibꝫ sanctis. s. sup̃ potẽtia p̃fil vt nõ potuit cadere p̃ humanã infirmitatez. vt dicit Lu. i. Uirtus altissimi obumbrabit tibi. Sup sapientia filij. Sap̃. viij: Uenit in me spũs sapiẽtie q̃ nõ potuit cadere p̃ ignoraã tiam. Brego. Quid ignorare poterat in qua eterna sapiẽtia z plenitudo diuitatis inhabitauit. Sup bonitate spũssancti est fundata hec domus sic q̃ nõ potuit cadere p̃ malicĩa Hec est domꝰ diuine maiestatis. Mat. vij. Fundata erat sup petrã. i. diuitatis sustentatiõem. Bern. Deꝰ fecit mariã potẽtẽ vt nos iuuare possz. fecit eã sapiẽtẽ vt nr̃os defectꝰ cognosceret. clementẽ eã creauit vt nr̃e necessitati et indigẽtie succurreret ¶ Dixi scdo ꝺmendat beata virgo a speciali glificatiõe. cũ dicit. glorificabo. Reuera deꝰ oĩpotẽs hãc domum glificauit tripliciter. primo ante tpus. scdo i tpe. tercio post tpus. ✠ ¶ Primo glorificauit eã ante tpus. q̃z ab eterno eã p̃ordinauit ac p̃uidit. puerb. viij. Dñs possedit me ab ĩitio viaz suaz anteq̃z q̃q̃z faceret a pncipio. scz ad humanã salutẽ. ab eterno ordinata suz scz ad diuinã inhabitatiõem. necdũ erãt abysſi. i. anteq̃z hõ cecidit in abyssum miserie per peccatum. et deinde in abyssum pene ꝓpter peccatũ. ps. xli. Abyssus abyssum inuocat. i. culpa causat penã. Isiđ. Si hõ innocenter viueret nihil eũ lederet. Et ego iã ꝺcepta erã. id ẽ puisa ꝺcipi. Ex illo ptz q̃ si hõ nõ peccasset eque bñ deus incarnatꝰ fuisset. licet sctus Tho. pte. iij. tenet q̃ nõ. ✠ ¶ Rndet q̃ nõ assumpsisset corpus passibile attñ assumpsisset carnẽ. Pzio rõe pdestinatiõis mris ab eterno. Scdo rõe dilectiõis dẽ strãde. Augustin. in li. de catheziz ãdis rudibꝫ dicit. Que maior causa incarnatiõis q̃z vt oñderet ie carnatiõem et dilectiõez suã in nob. ℣ nõ nõ minus dilexisz naturã innocẽtẽ q̃z peccatẽ. igit ꝛc. Tercio rõe btificatiõis. Ulñ Leo in li. de fide. Cũ hõ sit ad btitudinẽ creatꝰ. z btitudo q̃z tũ ad ptem sensitiuã cõsistit in aspectu hũanitatis assumpte. sed cõntũ ad intellectiuã ex intuitu diuitatis. z sic ſm Leonẽ. Si hõ nõ peccasset eq̃ bñ deꝰ incarnatꝰ fuisz. attñ hõ p̃fecte btus nõ fuisset. q̃ nisi ſm animã. sz aia est pars et nõ hõ. Cum igit aia z corpꝰ ꝺmunicẽt sibi actiões et passiões ꝺuenies ẽ vt conseq̃nter accipiãt pmia actionũ. Jõ aia beatificat ex visione diuinitatis. z corpus ex visiõe hũanitatis. Ideo Aug. exponit illd. Ingredietur et egredietur et pascua inueniet. s. in ꝓtẽplatiõe diuinitatis et visione hũanitatis.

Et sic elegit eā ab eterno in matrē ¶ Secundo glorificauit eā in tpe. t hoc dupliciter. s. i tpe legis et in tpe grē. Primo in tpe legis pfigurauit eā. Un Bern. sup missus ē. Quod moysi mō stratū est i rubo t igne Exo. iij. Aaron in virga et floze. Nu. xvij. t Gedeoni in vellere t roze Judicū. vi. Danieli in lapide. Dan. ij. hoc apte Salomon vidit i forti muliere. Ezechiel i porta clausa post t ante. Ezechiel. xliij. Scdo gl'ificauit eā in tpe gratie. qz specialē gram t singularē ei ptulit. et h̄ tripliciter. s. in ingressu. pgressu t egressu. Prio in ingressu. qz eā a pctō originali pseruauit. Secūdo in pgressu. qz eā speali grā t dignitate dotauit. Tercio i egressu. qz eā corpe t aīa in celū sblimauit ¶ Dixi prio dignificauit eaz in ingressu. qz eā a pctō originali pseruauit. Deq̄ vide supza in sermōe. Signū magnū. Scdo eam dignificauit i pgressu. qz eā singulari grā dotauit. Eccli. xxiij. In me oīs g̃ tia vie t veritatis. in me oīs spes vite t virtutis. Hieron. Leteris sctis grā p pres pstat. marie tota se infudit plēitudo grē. Licz ioh̄es baptista abūdātē grām habuit q̄ i prez t mrez refluueret. qz ambo ceperūt grāz pphetādi. attn ab ipa virgine copiosioz grā. qz i oēs se diffudit. Bern. De plenitudie ei⁹ accipiūt oēs: iust⁹ gratiā: pctōz venīā: angel⁹ leticiā. filius dei carnis substātiā. tota trinitas gloziā. Jdo sbdit Bern. Acutius intuemini q̄nto deuotōis affectu eam a nobis voluit honozari. q̄ totius grē plenitudinē posuit in maria. Naz si quid spei. si q̄d g̃tie. si quid virtutis in nob̄ est ex ea nouim⁹ redūdare. hec ille. ¶ Tercio in egressu singulari dignitate eā nobilitauit. qz eā in matrē suam elegit. Anſ. O mira res oīm̄ creatura a deo est creata. s̄z dei natura ex maria nata. Jdeo dicit Bern. O maria q̄zta est dignitas tua. tu facta es mater illi⁹ cuius pater est de⁹. filius pīne charitatis est corona tue castitatis. Et Petr⁹ rauen. O ẏgo mrez te fecit nō natura s̄z gratia. Nō mirat Aug⁹. Que ẏgo tā casta vt eēt ẏgo post partū. q̄ tā sctā vt esset dei mater. hec sola potuit mater t virgo vocari. ¶ Tercio dignificauit eā post tps. s. p̄sentis vite. et h̄ ē in egressu q̄ eā cū corpe et aīa in celū sblimauit. vt dicit Aug. t canit eccl'ia. Assumpta est maria i celū. Hier. Sicut in terris nō est loc⁹ dignioz vtero virginali. q̄ christū recepit dei filiū. sic nec i celo solio regali quo dei fili⁹ mariā sblimauit. idcirco eā sic glorificauit. Anſ. Nil tibi eq̄le o dña. nil compabile. oē q̄d est aut supza te est aut infra te. supza te sol⁹ deus: infra te omne q̄d deus nō est B ¶ Jdcirco merito a nobis glorificāda ē. Primo ppter ei⁹ dignitatē. Eccli. xliij. Exaltate eā q̄tū potestis: qz maioz est oīm laude. Un canit eccl'ia. Felix nāq̄ es sacra virgo maria t oīm laude dignissima Hiero. Quid nobili⁹. q̄d sancti⁹. q̄d digni⁹ matre dñi. q̄d splēdidius ea quā splēdoz elegit gl'ie. candoz lucis eterne t speculū sine macula ab eterno pdestinauit. Aug. Quid nos tātilli. q̄d nos aīa pusilli. si oīa mēbza nra ẏ terent in linguas nec eā collaudare sufficim⁹ Scdo ppter eius placabilitatē. Fortunatus in ome. Gratius est obsequiū deo q̄d marie impendit q̄z quod sanctoz cuilibz dirigitur. Hiero. in sermone de assumptōe. Si oze pphetico dñm i sctis ei⁹ laudare iubemur. multo magis in veneratōe btē virginis marie matris eius. Subdit idē. Nulli dubiū q̄n totū ad gl'iam laudis ptinet christi q̄cq̄d ei honoris impensum fuerit. Tercio ppter nrāz salutē Hilari⁹. Impossibile ē aliquē saluari pctō rēo ẏgo nisi p tuū auxiliū t fauorē. Chrisos. Tribularer nimiū si marie nescirē patrocinium. qz nobilissīpis nō est sal⁹. Deq̄ Anſ. Nō est sal⁹ in mūdo nisi quā pepit virgo. Quarto debem⁹ eā gl'ificare ppter nostrā necessitatē. qz dicit Bern. Tu p singul' necessitatibus sbuenis mater dei. tu p diuersitate infirmitatū largiris diuersitatē medicinaz. vt patz in miraculis. Ad insinuandū p̄sentē festiuitatē esse celebrandā pmo est ostensum Elsino abbati. cui succurrit i necessitate tēpestatis maris laborāti. Scdo sbuenit sacerdoti cuidaz adultero post mortē i faucibz diaboli existēti eū eripiēdo. Tercio ysolata ē adolescētē nubere volentē eū ad castitatē āmonēdo. vt ptz in hist oria hui⁹ festiuitatis Jō Anſ. dicit. Nō est ver⁹ amator virgis q̄ respuit colere festuz eius conceptōis.

¶ Ex decreto cōcilij Basilien sis

Sacrosancta ecclesia generalis sinod⁹ Basiliēsis cē. Ad ppetuā rei memoriā eluci dantibz diuie gratie misteria mercedē gl'iosā repzomisit eterna pris sapiētia duz ait. Qui elucidāt me eternā vitā habebūt. Nō etiā de btā ẏgie q̄ ipaz pris sapiaz dei filiū eternū in vtero ptulit ac mūdo pepit sacrosctā legit ecclesia. Nā q̄cq̄d de dignitate t sblimitate virginis mris educit in lucē. hoc nō est dnbiuz

ad laudez ac honorē dei filij sui ptinere. Et q̄ honorificāt matrē z sanctitatē mris honorificant et elucidāt gl'iosum nomē filij ei⁹ q̄ ipsam sctificauit z repleuit gra. Uñ sī ceterꝰ rebus elucidatio ⁊itatis q̄ a dño ꝺo est ꝑclara merita parturit. in ea re specialiter fructꝰ vbri mos afferre spērāda ē. q̄ scīficatōez et ꝺedicatōem tēpli illius ꝓcernit. in q̄ ante secula añq̄ terra fieret ab eterno sibi māsionē ordiauit ꝑma z eterna veritas. Idcirco maxime ꝓgruit vt pax habeat in ḡstiōibꝫ ꝓcernētibꝫ sanctificatōem illi⁹ p quā pax diffusa est in terris. Nacten⁹ ꝺo difficilis q̄stio in diuerꝰ mūdi partibꝫ et coꝝ hac sctā sinodo sup ꝓceptōne illi⁹ glorioſe virḡis matris dei z exordio sanctificatōis ei⁹ facta. q̄busdā dicentibꝫ ipsam virginē z ei⁹ aiaz p aliq̄ tps aut instās tpis subiacuisse actualiter originali culpe. Aliq̄bꝫ aūt ecōuerso dicentibꝫ a ꝑncipio creatōnis sue dei ipaz diligēdo ḡraz eidē ꝓtulisse p q̄m ab originali macl'a illā beatissimā psonā libe rās et ꝑseruans sublimioris sanctificatōis genere redemit. cū fundaret eā ipe altissim⁹. z ipsam fabricaret filius dei ꝑris. vt esset ei⁹ mr̄i terris. Nos aut̄ diligēter aspectis autoritatibus et ratōibus que iā a pluribꝫ annis i publicis relatōibꝫ ex parte vtriusq̄ doctrine coꝝ hac sancta sinodo allegate sūt. alīq̄ plurimis sup hac re visis z matura ꝓsideratōne pensatis doctrinā illā asserentē gl'iosam virginem dei genitricē mariā ꝑuenīte z opante diuini numinis gra singulari nūq̄ actuali z sbiacuisse originali ꝑccato. sz imm'nē sp fuisse ab oī originali z actuali ruga. sanctāq̄ et immaculatā tanq̄ viā consonā cultui eccl'ie stico fidei catholice recte rōi z sacre scripture ab oībꝫ catholicꝭ approbādū fore tenēduz et amplectendū diffinimus. Et ꝺeclaram⁹ nulli de cetero licitū esse in ꝓtrariū ꝑdicare seu docere. renouātes ꝑterea institutōez de celebranda ei⁹ ꝓceptōe. q̄ tā p romanā q̄ p alias eccl'ias. vi. Id⁹ dēbris antiq̄ z laudabili ꝺsue tudīe celebrāt: statuim⁹ z ordinam⁹ eandē celebritatē ꝑfata die in oībꝫ eccl'esijs mōasterijs z ꝓuincijs christiane fligiōis sb noīe ꝓcepti onis festiuis laudibꝫ colēdū eē. Lūctisq̄ fidelibꝫ ꝺe pnitētibꝫ z ꝓfessis ea die missaz solēnijs .c. dies. primis atq̄ sēdis vesp'is totidē. Imoni ꝺo verbi dñi de ea festiuitate itereſſentibꝫ .cl. dies ꝓcessiōe ꝑpetuis tpibꝫ duraturа de iniūctis sibi pnitētijs hec sancta sinod⁹ elargīt. Datū Basilee in nostra sessiōe publica in eccl'ia maiori Basiliēsi solēniter celebrata .xv. kalendas octobris. Anno a natiuitate dñi. M. cccc xxix.

De sancto Thoma apostolo. Sermo XV

Beati qui nō vi derūt z crediderūt. scribit Joh. xx. et legitur ad honorē sancti Thome in festo hodierno. Thema. Ulidem⁹ q̄ nō est tutū tpe noctis ire sine lumine. qz est ꝺmune ꝓuerbiū. Nox nulli⁹ est amica. ℒ Spūaliter. p noctē intelligit̄ psens vita que nulli⁹ est amica. hoc ē neminē securat. vt scribit Eccl's. ix. Nēo scit an amore vel odio dei dignus sit. sed oīa in futuꝝ seruāt̄ incerta. Et nemo est q̄ semp viuat. et q̄ hui⁹ rei habeat fiduciā. qz nescit hō finē suū. sz sic pisces capiunt hamo z aues laqo cōphendunt. sic capiunt hoies in tpe malo. Signāter his qui vadūt sine lumie fidei. De q̄ lumie hr̄ Joh. xij. Adhuc modicū lumē in vobis ē. i. modica fides. Nam sicut lumē ardēs assecurat hominē ne offendat. vt habet Joh. xi. Si quis ambulat in die nō offendit. qz lucē mūdi videt. si aut̄ ambulauerit in nocte offendit. qz lux nō est in ea. hoc est. q̄ ambulat i infidelitate ille est in pic'o offensiōis. i. damnatōis. Joh. iij. Qui nō credit iam iudicat⁹ ē. id est iā habz causam sue damnatōis. qz nō credidit in noīe vnigeniti filij dei. Hoc est iudiciū quia lux venit in mundū. i. vera fides christiana. z dilexerūt hoies magis tenebras. i. infidelitates: q̄z lucem. vt iudei z pagani q̄ ambulāt in tenebris infidelitatis. ꝓpter qđ vez deū nō cognoscūt. quia habet in canōe. xxiij. q. i. quia ex sola. Quia nisi q̄s soliditatē fidei tenuerit deū cognoscere nō potest. et p consequens claritatē eterne patrie nō videbit. Jō Aug⁹ de verbis dñi. Ambula p fidem et p/uenies ad speciē. Nemo gaudebit in patria nisi quē fides ꝺsolat i via. qz scribit Thob. ij. Ultrā expectamus quā deus dat⁹ est his q̄ fidem suā nunq̄ mutāt ab eo. Nā fides p ducit hominē ad beatitudinē. vt dixit salua tor marthe Joh. xi. Si crediderīs videb gloriam dei. Et sic hic thome. Beati qui nō viderunt et crediderūt ꝛc. ¶ In summa euangelij duo innuunt. Primo innuit segregatio tho me piculosa. Secūdo subiungit apparitio christi gratiosa. Primū ibi. Thomas nō erat cum eis quādo venit ihesus. secunduz ibi. ꝑst dies octo. ¶ De primo dicit. Jn il-

lo tpe.s.in die resurrectõis. ¶Thomas qui dicit didimus nõ erat cũ eis. scz cũ alijs discipulis christi qñ venit iesus. ¶Pro q̃ sciendũ.hoc nomẽ thomas habz quadruplicem interptatõem. Primo thomas interptatur geminus. Secũdo thomas dicit a thomos grece quod est diuisio latine. Tercio interptatur abyssus. Quarto dubius. hec oĩa nõ debent adesse quãdo venire debet iesus per gratiã in mentẽ. Primo dico thomas interptatur geminus.quãdo gemino sensu. id est duplici sensualitate voluit expiri christi rsurrectõez.scz visu et tactu.quia dixit. nisi videro in manib⁹ eius fixurã clauoz et mittã digitũ meũ in latus ei⁹ nõ credã. Ecce voluit videre et palpare. Spũaliter.et sic geminatio cõsolationis debet adesse si iesus p gratiã debz nobis apparere.qz homo non debet insistere duplici cõsolatiõi.videlicz corpali et spũali. Grego. Delicata est diuina consolatio nõ dat admittentib⁹ alienã. Ps. sprevit alienas cõsolatões pter diuinã:dicens psal.lxxvi. Renuit cõsolari anima mea:memor fui dei et delectatus sum.et exercitatus sum et defecit spũs meus. Anticipauerũt vigilias oculi mei: turbatus sum et non sum locut⁹. Nã vtraqz sil'stare nõ potest. De quo Bern. Impossibile ẽ animã repleri delicijs spũs et corpalib⁹ delectatõibus.vt figurat Exo.xvi. vbi dicit. Manna non dabat filijs israel durante farina egipti.sed ea cõsumpta dabat manna. Spũaliter.p farinã egipti intelligit corpalis siue mũdialis cõsolatio.illa nõ stat cũ manna.i.cum cõsolatõe diuina. De quo Bern. Extras si te spiritũ veritatis suscipe putas,et carnalibus consolatõibus nõ cõtradicis. Unde dñs discipulis suis in corpali sua pñtia delectantibus dixit Joh.xvi. Expedit vobis vt ego vadam.si enim nõ abiero paclitus nõ veniet. Sup quo Bern.dicit. Si carni dñice inherentes spũsancto discipuli repleri nõ poterãt donec tolleret ab eis.quõ carni tue vl' aliene spurcissime inherẽs putas te spiritũ suauitatis posse recipe. Ideo ps.xxxvi. Delectare in dño et dabit tibi petitões cordis tui: Jõ thomas.id ẽ gemina cõsolatio nõ debet adesse.

¶Secũdo thomas dicitur a thomos grece quod ẽ diuisio latine.ad signãdũ q̃ si christus debet apparere p gratiã tũc diuisio seu segregatio ab ecclesie vnitate vel a bonoz societate nõ debet adesse.qz scribit in canone.xxiij q.i. Alien⁹ est et pphan⁹ nõ habẽs deũ pẽm q̃ nõ tenet ecclie vnitatẽ. Nã sicut ramus fractus ab arbore nõ pt germinare.et sic tal' abscisus ab ecclesie vnitate nõ pt in bonis opib⁹ fructificare nec gram dei hre.saltẽ gratũ facẽtem. Un Aug.et habet in cano .i.q.i. eos q̃. Extra catholicã eccliam nõ est spũs sci gtis. ¶Dixi secdo nõ debet esse segregatio a bonoz societate.quia valde vtile est esse cũ bona societate. ¶Nã multa emolumẽta ab hac proueniũt. Primũ est arãsitio sctitat⁹.ps.xvij Cũ sctõ sctus eris. Nã si tãta est virt⁹ societatis vnius psone cum altera q̃ dicit apl's. i. ad Chor.vij. Sctificat vir infidelis p mulierem fidelẽ.q̃nto magis sanctificat q̃s cuz societate bonoz multorũ. Jõ Isi. dicit. Bona societatẽ q̃re si es soci⁹ diuersatiõis eris et soci⁹ virtutis. Secdm est accẽsio charitatis Nam sicut vnus carbo frigid⁹ accẽdit cũ multis alijs ardentib⁹ .ita tepidi et frigidi i charitate ex societate et cõmunicatõe multoz feruẽtiũ calefiunt. De quo Eccl's.iiij. Unus quõ calefiet.sed si fuerint duo fouebunt mutuo. Nam sicut res igniri nõ potest nisi applicet igni.sic serui dei nõ meli⁹ inflãmãt nisi simul habitando. De quo Aug.sup Exo. Qui bonis adheret exemplo opis accendit in amore virtutis.vt habet in canone. xli. dist. vbi dz. Societas requirit cõcordiã moz. Tercũ ẽ corroboratio bonitatis. De quo puer. xxvij. Ferz ferro acuit.sic homo acuit faciem amici sui.sic corroborãdo. Et puer.xviij. Frater qui adiuuat a fratre q̃si ciuitas firma. Sicut ei in ciuitate vnus murus aliũ corroborat. sic i congregatõe bonoz vnus aliũ cõfirmat q̃ nõ potest vinci ita cito temptatõe. Nam sicut lupus citius inuadit vnã vagantẽ ouem q̃z in grege existentẽ.et sic diabolus citius temptat solitariũ q̃z in congregatõne bonorũ situatũ. Et etiam citius cadit. quia dicit Ber. in epistola ad Sophiam virginẽ. Maluz q̃ nemo videt nemo arguit.et vbi non timetur reprehensor citi⁹ accedit temptator. Jõ Eccls iiij. Melius est duos simul esse q̃z vnũ. scilicet causa corroboratõis. Quartũ bonũ quod pueit ex bona societate est subleuatio cadentis. Unde Eccl's.iiij. dicit. Si vnus ceciderit alter ab altero fulcietur. Ibidem. Ue homini soli.quoniã si ceciderit nõ habet subleuantẽ se.quia per exemplũ corripitur vita sua Et propter oratõnem bonorũ dominus dat sibi gratiã resurgendi. Ideo Hiero. dic. Impossibile est multorũ pces nõ exaudiri. Naz sicut scribit Jaco. v. Multũ valet dẽpcatio iusti assidua.si justi.ampli⁹ multoz iustoz.

De sancto Thoma apostolo

Quintū est indulgētia diuine vltōis. qz dr̄ citi⁹ indulget pccāti in bona ꝯgregatōne existēti. qđ patz Gene. xviij. vbi angelus dixit abrae. Si inuenero in sodomis quinq̄ginta iustos subuersionē dimittā. etiā si dr̄ē iustos inuenīā nō subuertā. Ecce si rōne societatis bone tā modice parat⁹ fuit dr̄us parcere tante multitudini z in tātis scelerib⁹. nūquid non parcet paucis malis ꝓpter societatē bonorū. Septū bonū ē ꝑsentia xp̄i saluatoris: q̄ dixit Matth. xviij. Vbi duo vl̄ tres i nomīe meo ꝯgregati fuerint in medio eorū sū. Et sic xp̄s venit in ꝯgregatōez bonoꝝ discipuloꝝ suoꝝ Sed thomas nō fuit cū eis. q̄ christi ꝑsentiam nō vidit. z p totā octauā ꝙa fide resurrectōis christi caruit. Ecce quantū malū seqūbatur q̄ diuisus fuit a societate bonoꝝ. Septimū emolimētū est exauditio orōis. nā saluator dixit Mat. xviij. Si duo ꝛsenserint dē q̄ cunq̄z re petierint fiet eis a ꝑre meo. q̄nto magis vbi magna multitudo. Nā abbas citius audit totū ꝯuentū q̄z vnū fratrē dr̄ecantez. et sic dr̄eus. Unde in collecta dr̄oib⁹ sctis. multiplicatis intercessorib⁹ largiaris. Ergo ꝯmunes orōes sunt valde efficaces. Quas etiā affectauit sanctus Paul⁹ ad Ro. xv. dicēs. Adiuuetis me orōib⁹ vestris. Nā talis orō est q̄ si elēosina spūalis quā quis p necessitate ꝓximi facit. et est valde acceptū dr̄o cū q̄s ex charitate fraterna facit. De quo Chrys. sup mat. Pro se orare est necessitatis. p alīs aūt orare est fraterne charitatis. Nā melior est oratio quā charitas cōmēdat q̄z illa quā necessitas trāsmittit. Idcirco cū dr̄uotō et ex dilectōe p alīs est orandū. quia dicit Greg. in moral. Quanto quis dr̄otius p alīs ītercedere nititur. tāto citius ꝑ se exaudiri meret. qz tunc implebitur illud ps. xxxiij. Oratio mea in sinū meū cōuerter. Octauū bonū est assecuratio in agone mortis. qz magis secure recedit ab hoc sec̄lo q̄z si sol⁹ esset. Ideo in claustris ꝯuocant fratres z sorores z exhortant ad orandū p infirmo in agone laborāte. qz z diabolus maxime tēptat hominē. qz scit si eū ceperit amplius ei effugere nō poterit. Ergo necessariū ē ibi habere bonā societatē ꝓpter maiorem securitatē Exemplū legit dr̄e quodā heremita cui reuelata fuit hora mortis. quid fecit ipe. accessit ad ꝓpinquū cenobiū petens se recipi in eorū cōsortiū. Tunc abbas exhibuit se grauē ꝓpter eius senectutē et dr̄ilitatē timens ne fratrib⁹ esset grauamē. Hoc ille cōsiderans respondit abbati. Pater ne timeat⁹ quia cito moriar vt mihi reuelatum est. Cui abbas dixit. Cur vis tunc intrare statū nr̄m Respondit. vt essem securior i bona societate ꝓpter transitū piculosum paues cēs latrones infernales. psal. lv. Ipi obseruabunt. i. insidiabunt calcaneo eius. id est infirme vite. Jō necessariū est bonorū consortiū. De q̄ Tull⁹ Cum illis cōuersare qui possent te meliorez facere. Legitur nanq̄z in vitas patrū. Sicut surculus insitus arbori. sic homo in bona societate. quia trahit ad se virtutē z immutat totam naturā arboris. Et hoc placet dr̄o. s. meliorari a bona societate. De quo Chrisо. Nihil adeo gratū sicut viuere ad cōmunē vtilitatē. Et sicut bona societas multa bona adducit. sic mala societas ad multa mala dr̄ducit Dicit nanq̄z Chrisos. Nil tam nociuū sicut consortiū malorū. De quo poeta. De consorte malo fit mens tua sepi⁹ egra. Ideo Isi. d. i sino. Melius est habere malorū odiū q̄z cōsortiū. Ideo scribit Nume. xvi. Recedite a tabernaculis impiorū. nolite tāgere ea que ad eos ptinent. id ē nolite cōmunicare malignis eorū operibus. Prouerb. i. Si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. dr̄des enī eorū ad malū currunt. Sed a consortio bonorū nō est recedendū. quia si thomas in cōsortio apostolorū pmansisset christū vidisset. z tam diu in infidelitate non pmansisset. f

Tercio hoc nomē thomas interptatur abyssus. quia nimis pfunde z p̄sumptuose voluit scrutari resurrectōem christi quā pie dr̄uit credere. Et ꝓpter illā p̄sumptōem non apparuit sibi christus vsq̄z ad octauā resurrectionis. et nō affuit thomas cū primo christus discipulis apparuit in exemplū q̄ p̄sumptio nō dr̄et adesse si nobis chr[illegible] gratz dr̄z apparere. Spūaliter. primo nō dr̄z hō p̄sumere de misericordia dei. Unū Eccli. v. Ne adiūcias peccatū peccato. nec dicas. miseratio dei magna est. multitudinis pctōz meorū miserebitur. Misericordia eius z ira cito ab illo ꝓximant. et in peccatores respicit ira illi⁹. qđ dicē ps. cxi. Misericors z miserator z iust⁹ dñs. B Primo misericors ponit. s. ad suscipiēdum penitentē. post hoc subdit. iustus. s. ad puniendū dr̄linquētem. Jō Eccli. v. Ne tardes conuerti ad dñm cū tuū. ne differas de die in diē. subito enī veniet ira illi⁹. z in tēpore vindicte dispdet te. Sed nō de fortitudine. qz scribit. i. Regū. q. Non in fortitudine sua roborabit vir. z Judith. vi. Presumētes d̄ se z de sua ꝓtute gliantes hūilias. Nunq̄d

lucifer fortissimus. samson robustissim⁹ ꝛ ce
ciderūt. qz de scīpis pūmpserūt. Ideo Ecc̄i.
xxxvij. O pūmptio neq̄ssima vnde creata es.
q.d. q̄d habes de tebon. Jō ad Gal. vi. Si
q̄s existimat se aliq̄d esse cū nihil sit ipe se se
ducit. ꝛ Ro. i. Euanuerūt in cogitatōib⁹ su
is ¶ Tercio nō pūmas de bona societate q̄
ppterea es secur⁹ q̄ cū veris religiosis habitas
Mā iudas fuit vn⁹ de duodecim. ꝛ tū salua
tor dixit de eo Joh. vi. Nōne duodecī elegi.
ꝛ vn⁹ vestr̄ est diabol⁹. Sili Nicolaus fuit
vn⁹ de septē dyaconib⁹. ꝛ pm⁹ i hereſim ceci
dit. ꝛ dixit simplicē fornicatiōez nō eē pctm̄.
Sili esau fili⁹ ysaac et frater iacob electi. ꝛ tñ
fuit reprobatus a dño. iuxta illd̄ Malach. i.
Jacob dilexi. esau āt odio habui. Et sic tho
mas fuit vnus de duodecim. Matth. xxiij.
Erūt duo in lecto vno. i. in vna societate ꝺtē
platina. ꝛ vn⁹ assumet ꝛ alter relinq̄t ¶ Quar
to nō pūmas de loci dignitate. nā lucifer i ce
lo peccauit. ada in padiso. ꝛ thomas in terra
hierl'm ꝛ in domo dñice cene et gloriose dñi
ce resurrectōis discredidit Jō scribit in cano
ne. xl. di. Non loca aut ordines creatoꝝ nr̄o
nos p̄mos faciunt: sz nos aut merita bona
ꝺiūgunt aut mala diſiūgunt. Repiunt enī q̄
diu noctuq̄ in eccl'ia iacēt. p hoc tñ meliores
nō existūt. quia dicit Bre. ꝛ habet̄ i canōe. xl.
di. queliber. Quelibz occulta loca sine gratia
infusa aiam saluare nō possunt. Rō Chrisо:
qz loc⁹ nō sanctificat hominez sz hō locum.
Propter qđ inquit Bern̄. in lib̄. de floribus.
Nō hierosolimis fuisse sz hierosolimis bene
vixisse laudādū est. ¶ Quito nō pūmas se
secur̄ de sciēcie ꝛ intelligētie claritate. Mā sa
lomon sapiētissimus ꝛ dauid eximi⁹ peccaue
runt ꝛ multi sunt qui de salute salomōis de
sperār. sic sanctus thomas discipul⁹ sūmi ma
gistri iesu christi. ꝛ tñ pmissus est dubitare ꝺ
articulo fidei. s. resurrectōis christi. ergo non
est pūmendū de sciētia. i. ad Chor̄. viij. Sci
entia inflat: charitas edificat. Jō Isid̄. li. ij.
de sūmo bono. c. i. Meli⁹ ē studiū viuēdi bñ
q̄z multa sciēdi. qz seru⁹ sciēs voluntatē dñi ꝛ
nō faciēs vapulabit plagis multis. Luc̄. xij.
eo q̄ scribit Jaco. iiij. Bonū sciēti ꝛ nō faciē
ti peccatū ē illi ¶ Sexto nō pūmas te secu
rū ex feruida volūtate. Pe q̄ Bern̄. ad eugeni
um papā. Noli nimis credere affectui tuo.
nihil bonū fixū qđ nō negligētia et tpe abole
scat. Sic fuit thomas p̄us ita feruid⁹ in vo
luntate. q̄ dixit Joh. xi. Eam⁹ ꝛ moriamur
cū eo. Et Petr⁹ qui cū feruoꝛe et vera inten
tione dño dixit Matth. xxvi. Parat⁹ sum ꝛē
cum mori ꝛī carcerē ire. ꝛ postea negauit eū.
Credo q̄ p̄nceps apl'oꝝ pmissus est ita faci
liter negare. vt nos eruditamur i nos nō ꝺfi
dere. sed totū ꝺo ꝺmittere. ¶ Septimo non
pūmas te securū ex maxima dñi familiarita
te. eo q̄ nimia familiaritas aliq̄n cōtemptū
parit. Et multi dulcissime deū gustātes ac di
uino illumiati lumine lapsi sunt. De q̄ apl's
ad Hebre. vi. Gustauerūt donū celeste ꝛ pti
cipes facti sunt spūssancti. gustauerūt nihilo
minus bonum dei verbū. virtutesq̄z secli ven
turi et plapsi sunt ꝛē. Vt legit in vitaspatrū
q̄ q̄dam frater in heremo puenit ad tantā p
fectionē q̄ angeli loq̄bantur ei. et porrabāt ei
singulis diebꝫ vnū albū panē ponentes sup
eius mensam quo vesceret. Factū est diabolo
instigante vt ascenderēt cogitatōes libidinose
in corde eius quib⁹ a principio nō restitit: sz
in eis delectatus venit hora q̄ ad mensaz va
dens inuenit panē pollutū. Itez alijs diebꝫ
cogitatōibꝫ malis occupatus puenit ad cō
sensum ꝛ nō aduertit. hora nona vōlēs prā
dere inuenit panē quasi a porcis corrosum ꝛ
valde maculatū. Tunc in se reuersus medi
tatus est tamē nullū brutū ē in cella tua: sed
heu brutales cogitatōes delectatiōes ꝛ ꝺsen
sus fuerī cause illi⁹ ꝛ cepit flere. attamē tm̄o in
tum fleuit ꝛ pēnituit ista gra priorī dulcedi
ne panis nunq̄z redijt. Ideo Bre. xxix. mor̄.
Sepe quez temptatio nō supauit securitas
strauit ¶ Octauo nō pūmas ex meritorum
multiplicitate. Bern̄. Non sunt talia merita
ppter que dat vita eterna nisi ex dei gra. sal
tē de ꝺigno. Mā sicut nō sunt ꝺigne pas
siones hui⁹ tpis ad futurā gl'iaz. sic nec sunt
ꝺigne ꝺpatōes ¶ Sz diceres. q̄d sa
ciem⁹: ociabimur? Rñdet Ber̄. nō. sz merita
hre cures et in misericordia dei nō despes. qz
hoc est totū meritū hominis si spem in ꝺo po
nis. bona tua deo tribue. mala tibi. quāto ti
bi vilioꝝ tanto coꝝ deo maioꝝ. Ideo Cassio.
sup psal. lxxij. Nil securius q̄z q̄ totū illi cō
mittimus qui omia pfutura nouit pstare su
is cultoribus. Idcirco dies apparitōis gra
tie dei est cognitio ppie vilitat̄ q̄z pmi sum⁹
ad lapsum. et de nullo bono putemus nos se
curi. ꝛ humiliemus animas nostras coram
deo. qz deus superbis resistit: hūilibus aut̄ dat
gratiā: et nō pūmptuosis. ¶ Quarto
thomas interpretatur dubi⁹ hoc est dicimus.
ꝛ sic dubietas etiā nō debet adesse in aduen
tu gratie. Jaco. i. Si quis indiget postulet

a deo in fide nil hesitans. Dicit enī Bern. tractans illū Josue. i. Dēm locū quē calcauerit pes vester: vester erit. exponit dicēs. Quātuz pedem fiducie ī dñm posueris tantū obtinebis z possidebis. qz fides magna merek mag Ergo thomas. i. dubietas nō debet adesse apparitioni gratie dei.

Sermo XVI. Ad idem

Dominus meus z deus me⁹. scribit Joh. xx. et legit ad honorē scti thome ī festo hodierno. Videmus q aliter respiciūt in speculū hoies magni z senes intellignetes: z aliter pueri. qz magni ita se speculant q sufficit eis videre p priam formā in speculo. Sed pueri volūt ipsum speculū frangere et aliqñ tāgere. z dū frāgitur in duas ptes vident due imagines. duz autē integrū est speculū videt tm̄ species vnius imaginis. ¶ Spūaliter. p speculū intelligitur christ⁹. Nam sicut ī spēc'o sunt duo. vicz plumbū et vitz. sic in christo hūanitas z diuinitas. nā plūbum causat reflectionē. z sic hūanitas visionē. Baruch. iij. In terrz visus est. z cū hoibus cōuersatus est. Plūbū enīz cū in fornace ponit cū argēto. plūbū ꝺsumit argentū vero manet. Sic humanitas ī crucis fornace posita fuit et obijt: diuīitate pmanente illesa. Hoc speculū christ⁹ habuit puz vitrū. i. dei tatē. De quo Salomō. Sap. vij. Candor est lucis eterne z speculū sine macla Hoc speculū sufficiebat apl'is videre z videntes gauisi sunt. Sz btō thome tangz puero nō sufficiebat videre nisi palparet. Sz sicut speculo integro manente resultat vna species. sic christo integro manente in vita apparuit imago hūanitatis. sz fracto p mortē ī passiōe apparuerūt due imagines. s. diuīitatis z hūanitatis. De quo saluator Joh. viij. Cū exaltaueritis filiū hois tūc cognoscetz qz ego sum z deus z hō. Sic cognouit thomas qñ speculū erat fractū duas imagies. i. duas naturas in christo. s. diuinitatis z hūanitatis dicens Dñs meus z deus me⁹ ¶ In summa euāgelij duo innuūt. Prio dubitatio thome pmissiua. ibi. thomas nō erat cū eis. Secdo apparitio christi reiteratiua. ibi. post dies octo iterz erāt discipuli ꝺgregati. De pmo dicit. In illo tpe. s. in die pasce Thomas nō erat cū eis qñ venit ihesus. qz singulariter abijt in locum specialē. k ¶ Nota singularitas ē duplex sz bona z mala. Bona qñ aliqs sepat ab his qui male viuūt. hoc est laudandū. z docet ī cano. xlv. di. Recedite immūdū nolite tāgere. qz q tetigerit picem inq̄nabit ab ea. Eccl. xiij. Sic q̄ conuersat malis et imūdis hoibus. de q̄ ps. xvij. Cū sancto sctus eris z cū puerso puerteris. Ideo puer. i. Si te lactauerint peccatores ne acq̄escas eis. Poeta. De ꝺsorte malo fit mens tua sepi⁹ egra. Hoc ꝺsiderātes dei sancti vt Anthoni⁹ et alij religiōsūt conuersatōnem mūdi z intrauerūt heremū z edificauerūt monasteria. sicut adhuc non decet claustrales intrare mūdū. vt habet in canōe xvi. q. i. Si cupis esse monach⁹ q̄d facis in vrbib⁹. Sed eis est ꝺsulendū sicut angelus cōsuluit loth. Gene. xviij. dicēs. Surge ne peas in ciuitate sceleris hui⁹. s. mūdi. Nā totus mundus in maligno posit⁹ est. i. Joh. v. Idcirco signanter maloz ꝺsortia sunt detestanda. iuxta illud Nu. xvi. Recedite a tabnaculis impioz. nolite tāgere q̄ ad eos ptinent: ne inuoluamini peccatis eoz. et illa singularitas est bona. Isid. in sino. Deli⁹ est habere maloz odiū q̄z ꝺsortiū. Talis fuit ps. dicēs psal. xxv. Odiui ecclīam malignantiū z cuz impijs nō sedebo. Alia ē singularitas mala cū homo nō seruat ꝺsuetudinē bonoz cū q̄bus habitat. Vñ in cano. xli. dist. Quisq̄s excedit metas ꝺsuetudis bonoz inter q̄s viuit simplicitiosus est vl' ypocrita. qz dicit Aug. z hī in cano. xi. di. In his rebz de q̄bz nil certi statuit diuina scriptura mos ppl'i dei z ꝺsuetudo p lege ē seruāda. Et sic puaricatores legū di uinaz: ita cōceptores cōsuetudinū ecclīaruz sunt coercendi. Sil'z singularitas intelligentie scripture mala ē. vt hī in cano. xxxij. q. iij. in fine. vbi dr. Quicūq̄z scripturā sacrā aliter intelligit q̄z spūs sctus flagitat licz ab ecclesia nō recedat tñ heretic⁹ appellari pt. Jō hortatur nos apl's ad Heb. xiij. Doctrinis varijs z pegrinis nolite abduci. eo q̄ dicit Innocētius papa. z habet in canone. di. xi. Quis nesciat. Ab oib⁹ debet obseruari q̄d sancta romana obseruat ecclīa. qz ꝑm sanctū Tho. in. ij. ij. q. ix. Maxīmā autoritatez habz ecclīa q̄ ab omnib⁹ est imitanda. qz qui ecclesiaz non audierit sit sicut ethnicus z publican⁹. Cui alludit Gregor⁹ dicēs. Peccatū paganitatis incurrit q̄ ecclesie sancte p inobedientiam cōtradicit. ppter q̄d scribit in cano. xxiij. q. i. c. rogamus. Aliud q̄z romana iubet ecclīa nec sentire nec pmittit dicere. Jō collaudat ps. vnitatē dicēs psal. cxxxij. Ecce q̄z bonū et q̄z iocūdū habitare fratres in vnū. Pro qua

quidē vnitate rogauit xp̄s Joh. xvij. ¶Rogo pater vt vnū sint sicut ego ⁊ tu vnū sum⁹. Et ab hac vnitate sepauit se thomas.nō credēs resurrectōem.cui cū alij discipuli dixerūt.vidimus dn̄m.rn̄dit. nisi videro in manibus eius fixurā clauoꝝ ⁊ mittā digitū meū i locū clauoꝝ.⁊ mittā manū meū i lat⁹ ei⁹ nō credā Aug. Illa dubitatio pmissa est ꝓpter nos. q: ꝛeus ē adcon⁹ q̄ nullū malum pmittit q̄n bonū ex eo elicere velit ¶Nā licz dubitatio in se sint mala tñ bonū venit ex ea. q: nr̄e fidei firmitas. De q̄ ¶Hze.Iome:hodierna. Plus valet nobis thome incredulitas q̄z marie magdalene repentina fidelitas .q: dū ille palpādo ad fidē reducit: nr̄a mens oīm dubitatōe posit posita in fide solidat. Nā sic dispensatiue voluit matrē suā ꝛespicere vt sponsus esset testis ✠gitatis.sic discipulū dubitare pmisit vt esset testis vere resurrectōis. Erubescāt igit̄ vesani q̄ btm̄ thomā minoꝛez alijs ap̄lis putāt eo q⁹ dubitauit.cū tamē ei⁹ diuturna dubitatio nr̄e fidei fuit ꝛfirmatio. Idcirco in hoc alijs fuit pfectioꝛ in quo nobis vtilioꝛ ¶De quo legit̄ exēplū ꝛe q̄dā simplici rusticō q̄ in die ap̄loꝝ venit ad ecclesiā. volēs sibi sorte eligere ap̄lm iuxta doctrinā pape Celestini in sermōe.vbi dicit. Unusq̄sq̄ q̄sq̄ fideliū aliquē ap̄loꝝ sorte eligat. cuius laudibꝫ iugiter ꝛeseruiat ⁊ intēdat. Et cū cartule essent ei apposite rapuit cartulā cū nomine sancti Thome.q̄d cū a p̄sbitero didicisset piecit cartulā cū indignatōe dicēs. Nolo hunc dubitātē habere sz vnū ꝛe dignioꝛib⁹. Cūq; cartā eandē scdō et tercio mō sūpsisset: ait. ¶Si aliū habere nō possum:nec illi seruire volo. Plebanus autē ꝓpter laici simplicitatem dissimulās ait. Vade hierl'm ibi inuenies potioꝛē.q̄d ⁊ rustic⁹ pmisit. Cōtigit post paruū tp̄s q̄'dā ꝛe parochia illuc se trāsferre. Q̄d ille audiēs disposuit se rogās vxoꝛē p licentia.⁊ cū ill' pfect⁹ ē. Cūq; in mari laboꝛarēt nauigādo:ventū validū obuiā habuerūt ita vt iā pene ꝛe vita ꝛesperarēt .inuocauer̄t diuinū auxiliū.⁊ sortes mittūt cui⁹ essz culpa q̄ mari ꝓiceret. ⁊ cecidit sors sup rusticū p̄dictū . Et illi ligauerūt eū sup asserē ⁊ in mare piecerūt.⁊ statim trāquillitas ē secuta. Nocte igit̄ venit sctūs thomas ad illū dicēs Uelles illū venerari q̄ te lib̄aret ⁊ hierl'm ducerz. Cui ille. Q̄ q̄z libenter. statim ille manu accipiēs eū ⁊ ad terrā pducēs ⁊ cū eo ambulās et pueniens ad quandā villā dixit. Mane ciuitatē in gredere ⁊ inuenies quod ꝛesideras. ⁊ sic ab eo recessit nec sibi indicauit quis essz. Ille mane intrauit ciuitatē hierl'm.⁊ gauisus sacrificiū offerebat. Trāsactz aūt duabꝫ hebdomadis venerūt socij eius:⁊ inuenientes eū gauisi sunt. Et causam hui⁹ rei ꝓquirūt. audietes rē glificauerūt. In vigilia aūt pasce socij alij se ꝓparauerūt vt iter arriperēt. sed ille noluit ⁊ p die festū pasce mānsit. Quo completo socios insequit festinās vt cū eis domū vaderet. Cum aūt circa vesperā currēdo fere defecisset vidit a tergo vnū i alba veste cātātem q̄ cū pie salutauit et q̄ vadit req̄rit. Cui ille.ad socios meos curro.⁊ ille. Lōge inquit sunt. sed veni ducam te ad socios tuos . Et ille audacter porrexit manū cātāti sedēs ītro sup equū .dixit ad illū .Eya mi dn̄e vellē libenter nomē vestr̄ scire. vt ꝛe bn̄ficijs p̄ssem grates referre. Cui ille. Expecta q̄sq; veniemus ad notos tuos q: sero est.⁊ postea scies q̄s ego sum. Cūq; breuē viā iuissent.dixit ei. Descēde ⁊ vade ad villā adiacentē ⁊ inuenies tuos notos.⁊ accipe cedulā illā ⁊ illa nomē meū inuenies. Descēdit laic⁹ ille noīe pichulus.cepit ire ad pueros pascētes agnos. videntes ip̄m agnoscūt ⁊ occurrūt.venietī ⁊ suscipiūt. Ille aūt admirans ait .O boni pueri q̄s vos vltra mare duxit. credebat se adhuc vltra mare. Ad quē pueri. Nos i villa nr̄a sum⁹ et vltra mare nūq̄z venim⁹.currūt pueri ⁊ nūciāt vxoꝛi aduētū ei⁹. Q̄z illa p̄ indignatōe nec eū suscipe voluit nec ei occurrere. putās eū hierl'm nūq̄z vēisse. Filij sibi occurrūt et suscipiūt eū.⁊ q̄rūt vbi amicos coꝛ reliq̄sset. Refert oīa ille q̄ facta sunt:sz ñ ē q̄ credit. ꝓducit ille cedulā et dat plebano. rogat eaz sibi nomē ꝛe notare. visa cedula plebanꝰ agnuit illā ee cedulā quā trina vice ꝛe altari reiecit. Et ait plebanꝰ Ecce quē tu i altari ꝓ apostolo renuisti ip̄e ē q̄ tecū fecit mīr̄acoꝛdiā Q̄d ille audiēs dixit.sctūs thomas dignissimus est oīm sanctoꝝ:sua limina ꝛeo coopante suz aditurus. Licētia ab vxoꝛe postulata vadit ad sanctū thomā . Et illo iā redeunte in via ad patriā sui socij ꝓegrini a primo pueniunt.qui testimoniū ꝛe omnib⁹ que rusticus dixit phibent.⁊ quō in hierl'mis i vigilia pasce eum reliquissent. Mirant̄ oēs ꝛe his que facta sunt. Et cū sic referrent venit ille laicus ⁊ ab omnib⁹ ei occurrit ⁊ reuēr̄ter ab eis suscipit. Et exinde celebritas sancti thome ꝑ totā ꝓuinciam candē in magna veneratiōe habet. Et hoc q̄z tū ad ꝓmū ꝺ dubitatōe thome pmissiua. Itē pmisit ꝺ⁹ thomā dubitare

nobis in exēplū q nemo de grā dei debz se red/dere securz. qz dicit Aug. in .x. lib. confessionuz Nemo securꝰ debet esse i hac vita q̄ tota tēptatio noiaī. nā poterit fieri de deteriori meliorz et ex meliori deteriorz. Job. vij. Milicia ē vita hois sup terrā. Nam sicut miles dū ē i cāpo nō est securus donec vēiat in castrz suū. zsic nec hō in psenti vita. vt ptz in pcedēti ſmōe Dixi scdo sbiungit apparitio xpi reiterati va. cū dicit. post dies octo iterz erāt discipuli congregati z thomas cū eis. venit ihesus ianuis clausis zstetit in medio eorz. zdixit eis. pax vobis. M Nota exq̄ est in aduētu et nos ſm repsentatōez ecclesie expectamꝰ aduētū grē. q̄lis dz fieri dispositio illorz q̄bz christus apparebit p grām. Rndet dispositio debet fieri ſm modū zformā in euāgelio expssā Prio fuit sero zi fine diei. et significat mortis memorā. Et figurat Gen. xxviij. Apparuit dns Jacob dū sol occidisset. Spūaliter occasus sol est memoria mortis. Nā post occasum solis duo cōmuniter accidūt tpe estiuali. s. q̄ calor euanescit. zsic calor peccati. Eccl. vij. Memorare nouissima zin eternū n̄ peccabis. Un Augꝰ. Nihil sic reuocat a pctō sicut freqns mortis meditatio. Et post occasū cessante calore cadit ros. i. grā bū opandi et fructificādi i bonis opib. De q̄ Gre. i moza. Valde se sollicitat i bono ope q̄ freqnter cogitat de extremo fine. ergo vbi est desertio mali zopatio boni ibi adest grā dei. Augꝰ. Sola gratia homies pducunt ad bonuz. Jō dicit Gre. Dei gratie deputo q̄ bonū ago zmaluz refuto. N Scdo fores erāt clause. zsignificat sensuū refrenatōem. s. oculorz. auriū: zomniū sensuū exteriorz. de q̄ Isa. xxvi. Populeus intra i cubicla tua. zclaude ostia tua sup te. i. tuozuz sensuū. Ratio Piere. ix. Mors intrat p fenestras. i. sensualitates. De q̄ Grego. in moza. Mors p sensus intrat. iō nō licet intueri qđ nō licet cōcupisci. Naz si Eua pomū vetitū nō inspexisset nō concupiuisset. Dicit enī phs. Nihil est in intellectu q̄n prius fuerit in sensu. Claudant igit oculi: qz cōqritur Piere. Treno. iij. dicēs. Oculꝰ meꝰ depdatus est aiaz meā. Aug. Impudicꝰ oculus impudici cordis est nūciꝰ. Claudat os. qz scribit puerb. xiij. Qui custodit os suū custodit aniam suā. Matth. xij. Ex verbis tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis. Dic igit cū ps. cxl. Pone dne custodiaz ori meo. et ps. xxxviij. Posui ori meo custodiā. Nā ambr. in li. de offi. dicit. Difficilꝰ ē nos/se tacere q̄z loqui. ppter qđ agathō p tres annos portauit lapidē in ore vt disceret tacere: aniaduertēs qđ dic poeta. Nulli tacuisse nocet. nocet tamē sepe esse locutū. D Scd Itē nota q nō solū fores exteriores debent ee clause sed et interiores. vt sunt sensus cōmunis. memoria. imaginatō. fantasia zestimatio. q̄ dicunt sensus interiores. q̄s oēs Aug. cōprehendit sb imaginatōe. Nā cor est ostiū. zillud debet fore clausuz. qz scribit Matth. xv. De corde exeunt male cogitatōes. imo n̄ solum male cogitatōes sz zsensus prauoruz operz. Jō puer. iij. Di custodia tua cor tuū. Nā zsensus habet se vt porta ferrea. vt figurat Actuū. xij. Pertrāseūtes primā zsecundam custodiā puenerūt ad portā ferreā q̄ vltro apta est eis. Nam prima porta si aperet nō multū noceret. s. cogitatio. Bern. Nulla ē dānatio si cupiscis absq̄ cōsensu. Sz scda porta videlicz cōsensus si apta est in malo multuz nocet. qz ſm Aug. peccatū imputat ex consensu. etiā si op vl factū nulluz seqtur. Idcirco fuerūt ostia clausa ppter metū iudeorz. et sic cōsensus cordis nri dz esse clausus C Tercius ostiarꝰ istiꝰ clausure dz esse timor dni. ille enī nihil mali pmittit itrare. puerb. xv. In timore dni declinat omīs a malo. Eccl'i. i. Timor dni expellit peccatū. De q̄ Bern. In vitate operi nil ita efficax ad grām dei pmerendam zfuādā nutriēdā sic n̄ alta sapez time re. P Quarto discipuli erāt intꝰ congregati. p discipulos intelligūt potētie aie. s. memoria. intellectꝰ z volūtas hois: q̄ nō debent esse vagabūde sz dicēdo illō Isa. xviij. Quiescam in loco meo. Rō ſm Richꝫ. qz qz̄to q̄s cordi suo vicinior: tāto do ppinquor. Et sic debent ee congregati i fide spe et charitate. Prio i fide eccl'ie. qz scribit i cano. xxiij. q. i. loqmur Extra vnitatē romane eccl'ie spūsctūs n̄ datur. Scdo in spe gre. ad Ro. v. Spes n̄ confūdit. z Ro. xv. Deꝰ spei repleat vos oī gaudio. Tercio i charitate xpi. i. Thoī. xvi. Dia vestra i charitate fiat. qz charitas dei diffusa est in cordibꝰ nrīs p spm̄sanctū. ad Rom. v. Et vbi est charitas ibi est spūscti gra. Johꝫ. xv. Si quis diligit me ad eū veniemꝰ z mā sionē apud eū faciemꝰ. Et hec est congregatio de qua loquit saluator Matth. xviij. Ubi duo vl tres i noie meo congregati sūt i medio eorz sū. Et talibꝰ ita congregatꝫ nūciat pacē mētis dicēs. pax vob. Nā ſm Aug. Pax mētis est a voluntate dei non diuidi. et in his que solius dei sunt delectari. Et hec gra dat his

discipulis. i. pōtētijs aīe ¶ Quito ad opatōz mētis requirit exercitatio corpis. z tangit in textu cū dicit. Infer digitū tuū huc et vide manū meas. z affer manū tuā. i. extēde ad opatōem. Bre. ¶ Vacue charitati nō credit sed q̄ opib⁹ approbat. qz charitas nō ē ociosa sed opāt magna si ē. Et hec opatio causāt ex pūtia gr̄e. De q̄ Aug. i li. d̄ correctōe z gr̄a. Bre tie ē q̄ cād bñ agim⁹. De quo apl's. i. Chorī. xv. dicit. ¶ Abundanti⁹ oīb⁹ laborauī: nō ego sz gr̄a dei mecū. Et hec est fides va oñsio. sez operāt bona ex gr̄a et in fide vera. De q̄ sb̄dit. Noli esse incredul⁹ sed fidel. i. noli hr̄e fidez in formē. sed formatā. i. charitate habituataz z bonis opib⁹ decoratā. Bre. ¶ Quid pdest q̄ fide recto tūgimur moribꝰ so recto disiūgimur. Jaco. ij. Fides sine opib⁹ mortua ē. Brego. ¶ Ille ve credit q̄ exercet opando q̄ credit. z sic fides vera est fundamētū apparitōis gratie ¶ Nota iustificati sum⁹ p fidē i gr̄a q̄ stamus. qz scribit in cano. xxiij. q. i. ¶ Ubi non ē fides sana nō pt ee iusticia. Jō sb̄dit. qz vidisti me thoma credidisti. bti q̄ nō viderūt z crediderūt ¶ Sed di. meruit etā btūs thomas in h̄ q̄ credidit. eo q̄ dicit Bre. i omelia Fides nō habz meritū vbi rō hūana pbet experimentū. Rādet idem Brego. in ome. Thomas aliud vidit aliud credidit. vidit hoīez z credidit deū quē videre nō poterat. z in hoc meruit. qz vtrāq; naturā ꝓfessus ē. vnā quaz vidit. s. hūanā. reliquā credidit. s. diuinā dicēs. Dñs me⁹ fm hūanitatē. z de⁹ me⁹ fm diuinitatē. ¶ Qz dicit. tñ scribit Luce. x. Bti oc'li q̄ vident q̄ vos videtis. h̄ aūt dz. beati q̄ nō viderūt z crediderūt. Rādet q̄ visio est duplex. corpalis et spūalis. ibi Lucas loq̄tur de visiōe spūali. h̄ vero Johes de visiōe corpali. ¶ Medic⁹ q̄dā pitissim⁹ et valde devotus noīe thomas i ciuitate metēsiū fuit. q̄ fm ꝓsuetudinē eccl'ie btm̄ thomā ap'm sibi elegit. quē in maxima devotōe habens fervētissime honorabat. Et q̄tēscūq; se de cura alicui⁹ infirmi ītromisit p̄mittere solebat ista. Dñs me⁹ z de⁹ me⁹ sanet te. Cū aūt dux q̄dā lotaringie valde potēs grauiter infirmaret. et etā dolore oculoz z dentiū valde torq̄retur p pdicto phisico honorabiles nūcios dirigēs vt ad eū vēret istāter rogabat. Quib⁹ ille rñdit. ite ego veniā z dñs me⁹ z de⁹ me⁹ curabit eū Illi aūt abierūt. Cūq; phisic⁹ morā facerz z medicinā cōponeret dux p impatiētia z dolore clamare cepit. O q̄n vēiet ille diabolus. Statimq; sathan formā z habitū illi⁹ phisici assumens ad ducez intrauit. Cui dux aīe q̄ze ita diu tardasti venire. At ille. Ecce p̄sto sum volēs tibi libēter facere q̄d oīb⁹ meis cātib⁹ et residētib⁹ facio. Cui dux. O bōe phisice si fideliter egeris z me ab egritudie liberaueris honores reportabis. Cui rñdit. Fidem quā oīb⁹ seruo tibi fuabo. His dict⁹ phisic⁹ ille fantastic⁹ manib⁹ suis oc'los apiens ducis. q̄s dux p dolore aperire nō potuit. z pulverem q̄dā maledictū quē in ore habuit expuēs in oc'los ducis sufflādo iniecit. Qui p tinus de suis sedib⁹ mirabil'r prupuerūt. Cūq; ꝓnceps inestimabili tormēto cruciaret: et validissime z horribiliter clamaret. demon tanq; medic⁹ pixidē quā i manu tenebat supra pect⁹ ei⁹ cū ingenti fortitudie pecit. Sicq; aīam ei⁹ ex corpe ei⁹ excussit. sicq; evanuit Ad cui⁹ clamorē tota curia z familia cū strepitu palaciū ingredit: et p̄cipē mortuū repientes luct⁹ inenarrabil'r orāt. z phisic⁹ homicida ab oīb⁹ q̄rit. Et interim ille ver⁹ phisic⁹ aduenit. Et cū tāti luct⁹ causaz inq̄siuissz. statim sine omni audiētia ꝓhēdit et plagis et iurijs maximis et ꝓtumelijs afficit. et vinct⁹ ꝓpdib⁹ in carcerē p̄jcit donec ciues delibera rēt qua morte eū pderēt. Cū aūt demōes animā ducis ad regionē tenebraz traherēt z ad quendā puteū pfundissimū de quo fetor sulphure⁹ exibat venissent. q̄ ere bullicti plenus erat. z in eā aīam miserā iā p̄cipitare vellent. venerūt angeli vt eā liberarēt. Quib⁹ demō ille q̄ euz i forma medici necauerat dixit. Nil iuris in aīa hac habebitis. in miis enī malis inuenta ē. Insup me invocauit z ad eū veni z fidē quā oīb⁹ seruo seruaui ei. Qui angeli. Falsa sunt q̄ loq̄ris. q̄uis enī p impatiētia et dolore h̄ dixit. tñ intentōem te invocādi nū q̄ habuit. Cū aūt angeli z demōes talia z similia adinuicē dicerēt mutuo litigādo: beatus apl's thomas cū ingēti luce apparuit z omnes in fugā cōuertit. Sol⁹ ille malign⁹ medic⁹ steterit. z audacter cū apl'o disputauit Apl's vero sursum respexit z ecce tonitru⁹ cū fragore horribili improbū illū demonē tam valide pcussit ac si oēs mōtes hui⁹ mūdi cō quassarent. sicq; in barathz putei corruēs ad ima descēdit. Tūc sctūs Thomas dixit. qz ceteris fugientib⁹ tu stare psumpsisti: nō nūc z in euū torq̄beris. et meis fidelib⁹ de me psumētib⁹ de cetero nocere non valebis. Tūc iubē te ap'o aníma ad corpus redijt. et qui circa horam primam mortuus fuit. circa horā nonam cunctis videntibus z admirātib⁹. imo

pre gaudio flentibꝫ reuixit. Et ꝙliter eū beatus thomas ꝑ merita physici q̄ in carcere tenebat eū de inferno liberassꝫ p ordinē enarrauit Preterea btūs thomas suo thome i angustia existenti apparuit. ⁊ triste caput ei⁹ blādo tactu pmulcens eūqꝫ ꝺ solans dixit. Cū ꝺfusione es ūtroduct⁹ cū honore exibis. sicqꝫ dispauit. Cū ḡ adduci physic⁹ vocaret: ⁊ cū adesset dux manū ei⁹ osculabat ⁊ de ei⁹ uuria mlt̄ tristabat. Tūc medic⁹ dixit. de me⁹ ⁊ dñs me⁹ sanet te. Statimqꝫ ita sanus fact⁹ ē i toto corpe vt i eo nec vestigiū egritudis remaneret. Tūc oēs q̄ aderāt deo gras egerūt. ⁊ apostolū ꝑ conīs extulerūt. Dux ꝺo ꝓdict⁹ ad honorē dñi ⁊ btī thome aplī nobilissimū clausꝫ ꝺstruxit. in q̄ thomas medic⁹ ꝑm⁹ abbas factus est. q̄ in bonis opibꝫ deo seruiēs ⁊ beato thome migauit ad dñm.

Sequit hystoria Udonis episcopi saxonie qualiter et quomodo sibi successit in episcopatu suo.

Anno domini nongentesimo. xl. Ottone tercio impante. ⁊ apud partinopolim. i. magdeburgī saxonia ꝺtigit factū terribile nimis iauditū a seculis. Qđ factū sic stilo ꝺuci referā vt oibꝫ innotescat qn tū malū sit in statu platois turpiter viuere. ⁊ patrimoniū christi: res. s. eccl'ie iniuste distrahere. ⁊ scandalozꝫ fetorꝫ sbditos corrūpe. ⁊ moniales deo dicatas ausu temerario violare. In ꝓdicta igit vrbe erat scholaris q̄dā nomine Udo q̄ liberalibꝫ studijs insudabat. q̄ cū esset ingertis ingenij. ⁊ nihil oīno pficere poterat q̄tūcūqꝫ etiā mgri verberibꝫ torq̄batur. Quadaꝫ vice post enormes plagas scholas exiens ⁊ eccl'iam maiorē ad honorē sc̄ti mauricij et sociorū ei⁹ magnifice fabricatā introiuit. ibiqꝫ cū ingēti deuotōe se pternēs et regine celi clemētiā et btī Mauricij patrocinium ꝑ illuminatōe sui ingenij implorauit. Ac sic in pce positus aliq̄ntulū obdormiuit. Cui ꝑ tinus mater misericordie apparēs dixit. Audiui orōem tuā ⁊ vidi afflictōem tuā. Et ecce nō solū scientie munꝰ tibi tribuo: imo etiā pⁿ mortē archiepi q̄ nūc ꝑ est eccl'iam principis mei mauricij tue fidelitati ꝺmēdo. quā si bñ rexeris premiū grāde cōsequeris. ⁊ si male in aia ⁊ corpe morieris. His dictis virgo disparuit ⁊ iuuenis scholas soluto repetiuit. Cūqꝫ ad loq̄ndū aperuisset os cepit oēs disputādo concludere: ⁊ in omni sciētia pitissimꝰ apparere. Stupebāt aūt oēs qui eū audiebāt dicētes. Uñ huic tāta est inspirata sciētia. Nōne iste est Udo q̄ heri mactabat vt bestia. ⁊ ecce hodie ꝓbat phs. Post biennū archiepūs mortē magdeburg. ⁊ Udo a cūctis electꝰ archiepūs efficit. Cōfirmatus ḡ ⁊ pallio decorat⁹ aliq̄ntulū diu bñ vixit. Et qz honores mutāt mores cepit pcessu tpis ꝺsiluū matris dei negligere. et ꝓprie salutis īmemor esse et voluptatibꝫ deseruire. ⁊ dilapidare ecclesie facultates Et nō solū seculares feminas sꝫ etiā velatas violare. Insup quod deteriꝰ est ad oīm flagitioꝝ genera habenas laxare. Sicqꝫ facta eius est vita omnibꝫ odiosa: omnibꝫ detestanda. Prochpudor cū mlta ānoꝝ curricla memoratus epus aerē mundūqꝫ totū suis sceleribꝰ corrupisset. et quadā nocte quandā nigraruꝫ monialiū abbatissā de regali cenobio. qđ tūc ostirholtz: nūc ꝺo vallis liliorū dicit cisterciēs. secū in lecto haberet. audiuit vocē in hec verba terribiliter intonantē. Fac finē ludo qz lusisti satis ꝺo. His dictis multū cachinnans ficticiū suspicat. Et mane facto rursus delicijs inuoluit. factusqꝫ durꝰ q̄si lapis ad ꝓdigiose vocis cōminatōem minime ꝺpūgit. Seqnti etiā nocte vocē sil'em audiēs sꝫ parūpendēs stultus ille vt antea i sua malicia ꝑdurat. Nocte igit tercia apud abbatissam ꝓfatā cubās cū nephādū opus libidinose ꝺmotōis exercuisset. vox sepedicta cū ingēti fragore intonuit dicēs. Fac finē ludo qz lusisti satis ꝺdo. Hac ḡ voce tercio audita stupefactꝰ aliq̄ntulū ingemuit sed nō resipuit. verūtamē iā dānatōi ꝓximꝰ miser ille cozumū q̄dē sepe cecinit. sed neq̄qꝫ ad pnie lauacꝝ ꝑparauit. Mira dicturꝰ suꝫ ꝺa tn. q̄ si saxōes apōs gesta sunt reticere vellēt lapides clamarēt sicut seqntia manifestāt. Post mēses igitur tres canonic⁹ q̄dā eccl'ie magdeburgēn. Fridericꝰ noie vir etiā ml'tū venerabil'et magne sanctitatis q̄dam nocte in chorō sc̄ti mauricij existens ⁊ orōi feruēti⁹ instās. dū ꝑ sancta vniūsali eccl'ia ꝓcabat maxie ⁊ attēte ꝑ sua scz metropolitana. et vt cōditor oīm iust⁹ index citiꝰ morbidū caput: vdonē scz epm ꝑ interitū de medio. aut certe in meliꝰ ꝺmutaret. ꝺba pond⁹ habuerūt. Et ecce secuta ē ꝓtinus visio nimis horribilis. ⁊ cūctis mortalibꝫ metuēda. maxime tn rectorib⁹ eccl'ie q̄ gregē dominicū cōmissum ꝓcedunt. ⁊ malis exēplis ꝺficiētes ꝓcipitāt sepius in infernū. Vidit ergo et ecce ventus validus oēs eccl'ie lāpades

pariter extixit. ꝙpropter timore nimio corre
ptus loco adhesit. steterūt come. vox est fau
cib⁹ intercluſa. Tūc venert duo iuuenes duo
os cereos gestātes z ad altare ꝓcedētes. hinc
inde iuxta comua ꝯstiterūt. ac totā illā aulaz
lumīe replent. Post ꝗs ingressi sunt alij duo
ꝗz vnus tapecia ante altare decēter strauit. al
ter vero duas aureas cathedras collocauit.
Post istos alter quidā solus venit pugil stre
nuus incedebat euaginatū tenens gladiuz.
z stās i medio eccl'ie valēter clamabat. Oēs
sancti ꝗz religiōe ꝭ habent surgite z vēite ad iu
diciū dei. His dictis apparuit maxima z ꝑ
fulgida mlt'itudo vtriusqz sexꝰ. Alij militari
habitu adornati. Alij etiā pōtificalib⁹ insul'
insigniti. Et hi oēs chorz intrauerūt. Tunc
etiā apparuerūt duodecim viri religiosi. i q̄
rū medio gdiebat sole splēdidior: regio dia
demate et sceptro adornat⁹. Apl'i ꝥo erant et
dñs iesus christ⁹ celi z terre rex. Quē morz vt
oēs viderāt deuotissime adorauerūt z supra ca
thedrā sedere fecerūt. Affuit ꝓterea regia eclo
rū luna et stellis clarior. quā clarissima turba
ꝛginū seqbat. Sancti ꝥo oēs dei mīez venerā
tes geniculāter susceperunt. Cui christ⁹ morz
occurrēs et manū ei⁹ apphēdēs iuxta se vene
rabil'r collocauit. Et ecce postrēo appuit san
ctus maurici⁹ duxz gl'iosus cū sua legionꝛe sex
milib⁹ sexcentis sexagintasex. q̄ vnanimiter se
ꝓsternētes adorauerūt dicētes. Eąssime iu
dexz et ꝯditor secl'orz da iudiciū. His dictz surgētes steterūt reuerēter ꝓstolātes. Quib⁹ dñs
dixit. Scio q̄d q̄ritis. Et adiecit. Si Vdo
nē ep̄m. Cōtinuo q̄dā d astātib⁹ abiert: z mi
serz Vdonē de latere abbatisse trahētes mira
bil'r adduxerūt. Quē sctūs maurici⁹ seuerius
intuēs dixit. Dñe mi iudica. Ecce iste Vdo
nō ē ep̄s sz lup⁹. nō pastor sz raptor: necator
z deuorator gregis tui. Iste etiā ē cui dña no
stra mr̄ tua sciētiā donauit. Cui hāc eccl'iaz
ad honorē noīs tui sctōrūq; tuorū ꝯmēdauit
ꝑdicēs ei si bñ regeret vitā pennē hret. sinau
tem mala morte in corpe et aīa moreret. Iste
insup est q̄ semel admonitus ac iterz et tercio
se corrigere noluit. z nō solū hāc eccl'iaz sz eti
am se et oīa sibi cōmissa pphanādo ad nihi
lū redegit. imo spōsas tuas sp et vbiqz turpi
ter et temere violauit. His auditis dñs ꝑsi
dēs iudicio. sctōsqz respiciēs dixit. Quid vo
bis videt de isto. Pugil autē supradict⁹ vo
ce magna clamauit dicēs. Re⁹ est mortz. Iu
dexz ꝥo z oēs scti q̄ aderāt in hāc sentētiā due
nerūt. z ꝗle gen⁹ mortis ille impi⁹ deberet su
stinere tractauerūt. Tūc iudex ait. caput me
ruit amittere q̄ sine capite tēpus cōsumendo
sordibus cōputruit. Quo dicto pugil confe
stim vdoni ꝑcepit vt ceruicem tēderet. Dō
cū vdo feciſſz. z pugil gladiū ad ictū eleuaſſz
q̄dā ex eis clamauit dicēs. Cōtine manū tuā
donec ab eo reliq̄e auferant. Tūc q̄dā cū cali
ce affuit corā vdōe stās donec pugil mīrimi
hois collū cū pugno valide ꝓcuſſiſſz. Et ecce
post quēlibz ictū z pulsuz hostia polluta per
os ep̄i exiēs i calicē corruit. q̄s oēs ille reuerē
ter suscipiēs diligētissime lauit. z sup altare i
calice ponēs cū sua turba dēcēter iclauit: abijt
z recessit. Post ꝭ mīrabilē vdonē pugil sepe
dict⁹ aggrediēs dcollauit. Sicqz tota ista cō
gregatio sctōz disparuit. Canōic⁹ aūt supra
dict⁹ iust⁹ q̄ ꝭ vidit: nō i somnis sz aptz oculs
stupens z tremēs: z lumē i cripta repiens oēs
eccl'ie lāpades pariter reaccēdit. Cūqz adhuc
de facto dubi⁹ z anxi⁹ secū miraret: tandē reas
sumpta audacia ad locū iudiciū paululū ꝓ
cessit. vidit calicē cum hostijs i altari. z caput
a trūco lōgi⁹ ꝓiectū. necnō pauimētū sangui
ne madefactū. Cūqz quātū poterat exclama
ret et diceret. O triste spectaculū: o grāde mi
raculū. o vere tremendū iudiciū. o q̄ntū hor
rendū est incidere in manus dei viuētz. Naz
quos diu vt ꝯuertant tolerat nō ꝯsos duri
us dānat. Post ꝭ oēs eccl'ie ianuas obserauit
z nullū oīno ingredi ꝑmittēs donec sole iam
orto oēs potiores vrbe clericos z laicos cōuo
cat. Tūc ianuis reseratis seueriſſimā dei vlti
onē: vdonē vicz ep̄m in suo sanguīe tabefactū
oīb⁹ oñdit. Et tūc q̄ audierat z viderat p or
dinem enarrauit. Eadē ꝥo die q̄dā ex capella
nis suis noīe Bruno cū legatōem sibi ꝯmis
sam pegisset partinopolim ꝯtinuo famul' lō
ge ante se p̄cedentib⁹ studuit remeare. Interi
graui oppssus somno arbꝛē quandā vmbro
sam vidēs de equo descēdit. z frenū fortiter ad
brachiū ligās paululū reqeuit. Et ecce ingēs
globus spirituū immūdoꝛ cum tubis z tim
panis: cū gladijs et fustib⁹: cū lanceis et secu
ribꝫ ad eūdē locū gdu ꝯcito ꝓperabāt. Cūqz
oēs cōuenissent vni ex eis q̄ princeps videbat
qꝛ erat statura ꝑcrioꝛ et vultu terribiliorꝛ so
liū ꝯstituētes desup posuerūt sine mora. Al
ter clamans et cachinnans z tripudiās emi
nus apparuit. de q̄ q̄dā velociores aḡlis celi
p̄cesserūt z fortiter clamauerūt. Date locū da
te locū. ecce ꝓncepſ vdo noster charissim⁹ ap
propinq̄t. His dictis satellites sathane mi
serā vdonis aiam in effigie corpali cathena

ignea a collo cōstrictā ad summū pricipē pi
nexerunt. Cui sathan ptinus assurrexit salu
tans eū ꝙbis pacificis i dolo. Bñ inqt vēisti
o princeps et fautor et dilatator regni nostri.
Ecce patri sum⁹ tibi et oīb⁹ fidelib⁹ nr̄is p me
ritis vr̄is reddere rationē. Cūqz vdo obmu
teſceret sathan assistentib⁹ ait. Fatigat⁹ ē iste
nr̄ dilectus huc venēdo. z iō placz vt ꝝsolet.
date ḡ ei māducare. Illo aūt renuēte z caput
auertēte crudeles mīstri ei⁹ busones et serpē
tes violēter impſserūt. z liquorē sulphureum
postmodū infuderūt. Adhuc illo nō loqnte
sathā pcepit dicēs. Ad balneū reducat. z p⁹
horā ilico reducat. Et ecce nō pculerat pute
us coop culū habēs. Quo ablato flāma vo
rax vsqz ad celū erūpebat q̄ nō solū arbores et
montes et lapides. imo etiā aquā iuxta ma
nantē velut stipulā ꝝsumebat. In quē infeli
cē illā vdōis aiaz pcipitauerūt. z postmodū
extrahētes i modū ferri cādētis totā igneam
suo pncipi retulerūt. Qui sbridēs ait. Nōne
balneū suaue habuisti o pnceps. Tunc vdo
damnatū se omnino videns cepit blasphēare
z dicere. Maledict⁹ sathan tu z oīs familia
tua z oē imperiū tuū. Maledict⁹ de⁹ q̄ me cre
auit. maledicta terra q̄ me portauit. maledicti
pentes q̄ me genuerūt. z maledicta oīs crea
tura tua in celo z in terra. Tūc oēs dēmones
vnacū pncipe suo ceperūt manib⁹ plaudere z
dicere. Vere dign⁹ ē iste manere nobiscuz. qz
poptime scit officiū nostr̄. Mittat ḡ nūc ad
pncipalē scholā dānatoꝝ vt videat audiat sē
tiat z discat ampli⁹. indeqz nō exeat i secla se
culoꝝ. Vix ꝙba finierat. z ecce vnanimiter i
odiosam illam creaturā irruerūt. cāqz impe
tuose in tartarcū illū baratz iactādo immer
serūt. ac si celū et terra et omnes mōtes mūdi
hui⁹ admunicē q̄terent. Capellan⁹ aūt ille pdi
ctus hec oīa in somnis vidēs et audiēs timu
it vehemēter. Tunc princeps tenebraz digi
to eū oīdens dixit. Videte ne fugiat clericus
ille q̄ nos aspicit. qz sp astitit malorz suorz co
opator ꝝscius et defensor. ergo sicut fuit fau
tor culpe. sic sit pticeps z vindicte. Iōqz ad
illū puteū ad dñm suum dimergat. Quo di
cto cū dēmōes eū rape vellēt z ipe effugere co
naret: repēte a somno exiliēs cuigilauit. sicqz
equ⁹ territ⁹ tādiu hincinde saliebat z curſita
bat miserū trahēs boiez donec a sua iūctura
ei⁹ brachiū penit⁹ soluebat. difficulter tamē
equū ascēdēs partim opolim venit: z mor vt
dñm suū mortuū eē coḡuit. visionē visiōi. ter
rorē terrori. iudiciū iudicio. pdigiuz pdigio
tumulauit. z oīa q̄ i via sibi acciderāt q̄qz vi
derat et audierat patefecit. ostēdēs a sua cō
page brachiū auulsum. z repentinā canicieꝝ
i argumētū ꝙbitatis. Cives igit videtes et au
diētes h̄ horribile z insolitū dei iudiciū vehe
mēter timuerūt. et cadauer ignobile pculab
vrbe in paludē iactauerunt. Od̄ tr̄stie iſcrua
les cū plausib⁹ et cāticis. i. cātib⁹ laudis pti
nus exceperūt. z huc illucqz trahēdo morsib⁹
discerpserūt. et ruricolas iuxta habitātes va
rijs terroribus multotiēs affecerūt. Tādē con
silio inito glebā illaz maledictā de palude ex
trahētes cōbusserūt. et pulueres z cineres in
altā piecerūt. Mira res tūc oēs vt fertur pi
sces suū gurgitē relinqntes oceanū adierūt:
donec leranijs z ieiunijs placat⁹ iā dñs post
decennū vix tādem redierūt. Hui⁹ horrendi
pdigij memoria iugiter p oculis sup pauim
tū mamoreū cādidū z politū i decollatōe vdo
nis cruor est. qui tā indelibiliter adheret pa
uimēto vt de cētria marmoris eē qdāmō vi
deat. sup locū illū vbi decollatio facta est sp
tapecia iacēt. z sup electos epos Te deū lauda
m⁹ canit. z iuxta morē collocant. ibi ad orati
onē pſternēdo: vt videtes sibi caueāt ne forte
peant sicut ille. A dño ꝙ factū est istud ad
terrorē ipoz illi⁹ eccl'ie z oīm inutiliū platorū
vt audientes ꝺtremiscāt lese maiestatis terribi
le iudiciū z seueriſſimā vltōem.

De natiuitate dñi nostri iesu christi.

Sermo XVII.

Euāgelio vo
bis gaudiū magnū qd̄ erit oī̄ po
pulo. quia natus est vobis hodie
saluator. Lu. ij. c. et legit in hac nocte p euan
gelicali officio. ¶ Thema. Sole oriēte
tpe estiuali aues iocundant z simphonisant
signant munde. sed im mūde tristant. Spū
aliter. sic hodie illuxit z ortus ē sol iusticie ꝙs
tus nr̄. De q̄ dicit Malach. vlti. Orieꝝ vo
bis timētib⁹ dei sol iusticie. Ergo oēs boni et
veri christiani hodie debēt letari. qz canit ec
clesia. Dies ē leticie i ortu regali. Renera leti
cie. qz dic̄ Ber. in ser. hodierno. Gaudeant
hodie esurientes. qz māna d̄ celo descēdit. Gau
deāt sitientes. qz d̄ vinea celi vitis ꝙa erupit vi
nū gr̄e pstās. Gaudeāt egrotātes qz hodie
oleū effusum est sanās vulnera egrotātium.
Gaudeāt morientes qz hodie vita nata ē i mū
dū. Gaudeāt leprosi peccātes: qz hodie pars
fons in ablutōez peccatoꝝ. Gaudeāt z letet

hodie celi. q; redibit capta ꝑda. Exultet terra q; hodie q; dat⁹ est ei heres. Jubilēt ange-li. q; hodie vēit repator ruine. Gaudeāt iusti q; gr̄a t ꝟitas hodie orta ē. Gaudeāt peccatores q; hodie vēit medic⁹ vulnera pctōz sanās. Jō Leo papa i ſmōe hodierno. Nō est phas locū esse tristicie vbi natalis est vite Nam hodie adimpletū est ꝛsideriū antiq̄z patrū. q; venit ꝓ carnatōez quē diu affectabant. put dicit Bern̄. in hodierno sermone. Quid tā necessariū ꝑditis. q̄d tā optabile miseris. q̄d tā vtile ꝛspatis. nil ita necessariū ē ꝑditis sicut redēptio. nil ita optabile miserīs sic ꝺsolatio. nil ita necessariū ꝛspatis q̄z redēptio: liberatio t saluatio. modo hodie venit nostra redemptio: nr̄a cōsolatio: nr̄a saluatō. ꝛ q̄ angelus dixit Mat. i. Ipe saluū faciet ppl'm suū a ꝓccatis eoz. Idcirco merito est gaudendū. ꝛ q̄ thema. Euāgeliso vob gaudiū magnū ¶ In ꝟbis ꝓmissis duo innuūt Primo innuit annūciatio magne alacritatis ibi. euāgeliso vobis. Secdo sbiungit ei⁹ ratō que est bñdicte natiuitatis. ibi. q; nat⁹ ē vob hodie saluator. ¶ De ꝓmo dicit. euangeliso vob gaudiū magnū. Reuera magnū. ꝛ quo Bern̄. Magnū ꝓsentis festiuitatis ē gaudium. q; ꝓus replet celū q̄z terrā. Nā hodie natus est qui obiectū est felicitatis eterne. ꝓ quē celū empireū erat illustrādū. Jō multitudo exercit⁹ angelor letāter canebāt. Glia i excelsis ꝛo. Nam si angeli letāter ꝛū bñdixerūt: q̄z naturā nō assumpsit vt dic apl's Heb. ij. Multo q̄z eni angelos apphēdit sz semē abrae. ml'to magis nos gaudere ꝛbem⁹ cū i nostra natura apparuit. Reuera magnū ꝛberz nob esse gaudiū. q; dicit Chriſ. Gaudeat q̄libet iustus q; natus est sue iusticie remuneratoz. Gaudeat q̄libet ꝓccator: q; hac nocte natus est q̄ venit ad saluādū ꝺtritos corde. Si eni marie ꝟgis natiuitas gaudiū annūciauit vniuſo mūdo. ml'to magis ꝛi t hoīs natiuitas iesu christi oim gaudiū existit. Jō adiecit angel⁹. qđ erit oīi ppl'o. Pe q̄ Leo papa Nēo ab hui⁹ alacritatis ꝓticipatōne secernit. vna cunctis leticie cōmūis est ratio. Exultet sanctus q; inuitat ad palmā. gaudeat pctōr q; inuitat ad venia. animet gentil' q; vocatur ad vitā. Reuera gaudiū magnū ꝺz esse oīi ppl'o. q; dicit Aug. ꝓio q; ꝛ⁹ fact⁹ ē hō vt hō fieret ꝛ⁹. Secdo dns celi fact⁹ ē ser⁹ vt ꝟus fieret dns. Tercio ꝛ⁹ ꝛ celo ꝛscēdit vt hō ꝛ terra ad celos ascēderet. Quarto ꝛus factus est filius homis vt hō fieret filius ꝛi Quinto ꝛus fact⁹ est mortalis vt hō fieret i mortalis. Sexto ꝛ⁹ factus est pauꝑ vt pauꝑ hō ꝺites fieret. vt dic apl's. ij. Choz. viij. Qui cū ꝺites esset ꝓpter nos egen⁹ factus ē Vide q̄z magnū est hodie gaudiū i veritate rei cū sancti prēs ita gaudebāt in expectatiōe spei. De q̄ Joh. viij. Abraā pater vester exultauit vt videret diē meū ꝛc. Jt̄ē h̄ gaudiū fuit tā magnū ꝙ hodie infernū ꝓnetrauit t patres q̄ i limbo erāt inenarrabili gaudio impleuit. vt impleret illō Isa. ix. Popul⁹ gentiū q̄ ambulabat in tenebris vidit lucē magnā ꝛc. Jt̄ē gaudiū est magnū qđ se extēdit ad ꝑteritos ꝓsentes t futuros vt dicit Amb̄. Hec est gl'ia natal' vt i futuꝝ trāseat ad ꝑdestinatos. t imꝑpetuū manet ad ꝺuotos Nā hodiernū gaudiū ita repleuit totū mūdū ꝙ dies nō sufficit sed etiā nox in laude ꝛi occupat. Naz h̄ gaudiū extēdebat se vsq; ad orientē. vt etiam magi qui erāt in oriēte tāto gaudio sunt ꝛpleti ꝙ sua regna reliq̄rūt t natū puerꝝ q̄siuerunt Etiā extēdebat se ad occidentē. vt rome visa est imago virgis habēs pueꝝ i brachijs circa solē. Et tāto gaudio ipletus ē August⁹ ꝙ ei thura obtulit. et ꝛos vanos respuit. vt de h̄ gaudio adipleret illud Sap. viij. Attigēs a fine vsq; ad finē fortiter: disponēsq; oīa suauiter. Jō nunq̄z missa in nocte cantat ꝓ totū annū nisi hac nocte. ¶ Et tres misse cantant ꝓpter triplex gaudiū. Prio ꝓpter gaudiū angelor cantat missa i nocte. In auroza ꝓpter gaudiū pastoz. In die ꝓpter gaudiū fideliū cūctoz. In ꝓma missa nat⁹ puer ꝺr dns rōe potētie. in secda dicit lux rōe sapiētie. in tercia dicit puer rōe hūilitatis sue vere Et merito est gaudendū in omnib trib missis. In prima dicit dns rōe potētie. q; diabolū sbiugauit. In secūda dicit lux rōe sapiētie ꝙ nos illuminauit. In tercia dicit puer rōne humilitatis vere qua nos liberauit et exaltauit. Ideo Bern̄. dicit. O natiuitas sctā t illi bata. hoīb amabilis. mūdo letabil'. omnib ammirabil'. collati bñficij inexplicabil' Dixi secundo subiungit ratō leticie: que est bñdicte natiuitatis. De q̄ subdit. nat⁹ est vobis hodie saluator mūdi. Dicit saluator. i. salutz ꝺator. ꝛ q̄ ps. xxxvi. Sal⁹ iustor a dño Jō Bern̄. in hodierno ſmōe dicit. Nunquid ti mea q; vēit saluator in domū meā? nūquid fugiā vt adā? nūquid ꝛsperē? q. ꝺ. nō. Nūq̄z maior poterit esse ꝺsolatio q̄ i dulci vocabulo saluatoris. q; nat⁹ ē nob saluator hodie Nā ipe ē q̄ dicit Luc. ix. Fili⁹ hois nō venit

ãias ꝓdere ſz saluare. Quapropter dr Zach. ix. Exulta satis filia ſyon. ecce rex tuus veniet tibi iuſt⁹ et saluator. ipe paup. ℟ ¶ Pro q̃ sciendũ. hec natiuitas nõ solũ est gaudio/ sa vl' gaudiosissima ſz etiã gtiosissima. amo/ rosissima: occultissima: mirabilissima ⁊ vtilis/ sima. ¶ Dixi ꝑmo ꝙ hec bñdicta natiuitas ẽ gtiosissima. Nã fm Aug. xiij. de trin. ca. xix. In reb⁹ ꝓpus ortis illa summa ẽ gra ꝙ hõ in vnitate ꝓsone ꝺiũctus est deo. Nã sic ipse dei filiꝰ ex gra ꝓ opatõez ſpũſſcti ꝺceptus est: vt dixit angel⁹ Lu. i. Inuenisti gram apud dñm. sic ex summa gra natꝰ est. vt legit hꝺie in euãgelio Joh. i. Vidimꝰ cũ plenũ gtia ⁊ veritate. vt implet illud Ecci. xxiij. In me ois gra vie ⁊ veritat⁹. ¶ Sc̃do hec natiuitas fu it amorosissima l' charissima. nã ex maxia ca/ ritate: vt dicit Bern. ¶ Sola charitas fec̃ chri stũ incarnari. De q̃ Joh. iij. ¶ Sic dr dilexit mũdũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret. Jõ Bef. sup Joh. ¶ Si dr petõres nõ amaret de celis ad terrã nõ descẽderet. Hãc dilectõez ꝑpen/ dit Leo papa dicẽs ¶ Si hõ non peccasſz tũc dr eq̃ bñ ex charitate hũane nature hõ natꝰ fuisset. q: vt dicit Bern. ¶ Sola charitas fecit christũ icarnari. Jõ exclamat btus Bre. am mirans tãtã dilectõem nobis petõribꝫ exhi butã. ⁊ dicit. O inestimabil' dilectio charitat⁹ vt seruũ redimeres filiũ tradidisti. O ania le ua hodie oc'los contẽplatõnis ⁊ vide si q̃s se obligaret ꝑte in carcere: nõne essz signũ ma/ gne dilectõis. ¶ Sic hodie dr pr̃ ꝑꝓio filio suo non ꝑcit: sz ꝓ nob⁹ oib⁹ tradidit illũ. i. Joh. iij. In h̃ apparuit charitas dei i nobis q̃m filiũ suũ vnigenitũ misit nobis. nõ soluz misit sz ⁊ dit. de q̃ hodie legit i introitu mis se illꝰ qꝺ scribit Isa. xi. Puer natꝰ est nobis: ⁊ filiꝰ datꝰ est nob⁹. vbi Hiero. Nõ retẽtus i ere. sz nobis ꝺmũicatꝰ benigne. Jõ Damas. li. iij. c. xxiij. Quid cñ magꝭ ad charitatem accẽdit q̃s ꝙ ꝓꝺo filio suo dr nõ ꝑcit. Reue ra magna est charitas. ita vt dicũt doctores. ¶ Si oẽs hoies ab initio mũdi creati ⁊ adhuc creãꝺi in futuro simul viuerẽt. et q̃libꝫ hoim haberet tantã charitatẽ q̃ntam aliq̃s i maxi/ mo acq̃siuit vl' acq̃rere posset vt maria mater christi. vel vt oẽs angeli q̃ in celo sunt. ⁊ etiaz diaboli si essent i charitate vt fuerũt. ⁊ vnusq̃sq̃z haberet tantã charitatẽ. vt angeli ꝺ thro no cherubin ⁊ seraphin q̃ ardẽt i charitate. et si q̃s illã oẽz charitatẽ i vnã formã redigeret. ⁊ si q̃s caperet illã charitatẽ ⁊ ꝑterz vnicuiq̃ ho mini ⁊ ãgelo singulariter. adhuc charitas ꝺi ad hoies esset maiꝰ. Jtẽ si celũ ⁊ terra essent ꝑgamenũ: ⁊ totũ mare ⁊ oẽs aque incaustuz. ⁊ si oia folia arboꝝ et oia gramia essent scꝑto res ab initio mũdi creata vl' creãꝺa. ⁊ si ince/ pissent scribere ab initio mũdi a ꝑmo die vs/ q̃z ad nouissimũ. ⁊ si q̃s acciperet stilũ ⁊ facerz punctũ. respectu totius scripture esset parũ. ¶ Sic paruus est amoꝝ oim hoim et angeloꝝ respectu amoris quẽ dñs in incarnatõe nobis oñdit. Ideo Bern. Nescirui quõ me dr diligeret nisi ꝑ me mori eligeret. i. mortalẽ carnẽ susciꝑet. Hãc magnã dilectõz ꝺsideraũs Hu go exclamauit dicẽs. O charitas q̃ntũ ẽ vin culũ tuũ quo dr ligari potuit. Hoc vinculo deus tractus de celo ad terrã descendit. et vsq̃z ad inferos nullũ vinculũ eum tenere potuit. Jõ Bern. Vere i nullo ꝺmẽdat dr charita/ tẽ suã in nob⁹ q̃z in incarnatõis ⁊ passiõis mi sterio. ¶ Tercio hec bñdicta natiuitas fuit occultissima vl' sbtilissima. oẽz eni naturam: omnẽ intellectũ acutũ hoim et spirituũ. imo summoꝝ angeloꝝ transcẽdebat. de q̃ Leo pa/ pa. Utrãq̃z naturã dei et hois i vnã vẽisse p/ sonã sermo nõ explicat. lingua nõ sufficit ex/ ꝑmere sz descit. credi ꝑt sz enarrari nõ ꝑt. De q̃ etiã dicit Dyonisi⁹ de diuis noib⁹. Hec na tiuitas bñdicta erat ita archana vt oib⁹ spiri tib⁹ ineffabiliter omni mẽti ignota. Naz vt dicit maxim⁹. Licz angel' innotuit. tñ latuit eos inuestigabil' mod⁹ q̃liter totꝰ i patre: to/ tus in matre existit. q: dicit Aug. sup Johem. Christ⁹ sic venit de celo vt nõ abscederet. et sic redꝺit ad celũ vt nos nõ derelinq̃ret. Ecce sbtile negociũ. ¶ Quarto hec bñdicta nati/ uitas fuit mirabilissima. Vñ Ber. in ꝑmone de vigilia natiuitatis christi dic. A seculo non est auditũ q̃ sublimitas ⁊ vilitas ꝺuenerit in vnũ. nihil deo sblimi⁹ nec limo vili⁹ cũ deus descẽdit i limũ. Hoc mirat Isaias dicẽs vlti/ ca. Quis audiuit vnq̃z tale. ⁊ q̃s vidit huic sile. De q̃ scribit Bern. q̃ ꝓgo fuit sine gũa/ mine gũida. sine dolore puerpa. et q̃ sol natꝰ est de stella. pater de filia. creator de creatura. O q̃z mirabil' ẽ hec natiuitas bñdicta. vt dic̃ Lipanus. In xpi bñdicta natiuitate dũ dei fi lius de ꝙgine nascit. celũ in terra ꝺcludit. sol tenebris inoluit. inuisibil' cernit. imortal' mor tal'. dñs ꝙuus. eternꝰ tpalis nascit. formak q̃ formar. natura portak q̃ portar oẽm creaturã. ꝙbũ fit infans ⁊ tacz. i summis stat. i umilia/ cet. q̃ in nubib⁹ tonat in ꝑsepio ploꝛat. Ideo de ista mirabili natiuitate ꝑt dici illꝺ. iij. Re gũ. x. Nõ ẽ simile factũ op⁹ i vniũsis regnis

eo q̄ dicit Ambro. ꝯra hereticos. Humanū
sensuz ꝛ intelligentiā excedit. nō capit ratō.
sz fidelis pfessio. scrutari nō licz supna miste
ria. sz licet scire. qz dr Isa. liij. Generatōez ei⁹
q̄s enarrabit. qz dicit Damas. li. iij. sententia
rū. in pzin. Nihil est maius inter oia et super
oia q̄ q̄ de⁹ est hō fact⁹. Ergo inq̄t Gregori
us nazanzen⁹ dicēs. Hui⁹ diei clamabo veri
tatē ꝛ grāz annūciabo. i. q̄ que natura nō hz.
vsus ignorat. ratio nescit. mēs nō capit. eloq̄
um tacet. ingeniū elāt. celum pauet. terra stu
pet q̄ de⁹ hō nat⁹ ē. O q̄z noua ꝛ inaudita p
mixtio. O mira ꝛ inexq̄sita ꝯpago. q̄ sic ꝯmi
xta ꝯmiscent de⁹ ꝛ hō. ꝟbū et aīa i vnā ꝯue
niunt psonā. ¶ Quīto hec natiuitas bñdi
cta fuit vtilissima. vt possem⁹ dicere illō Ha
pie. vij. Venerūt mihi oia bona pariter cū il
la. Nā i filij dei aduētu i carnē: vt dic Uuil.
in rōnali. hūanū gen⁹ laborabat i septempli
ci morbo. ¶ Primo eram⁹ stulti ꝛ insi
pientes. ido indigebamus doctore. Secūdo
eramus vēditi. iō indigebam⁹ redemptore.
Tercio eram⁹ capti. iō indigebam⁹ libatore
Quarto eram⁹ incarcerati: iō indigebamus
eductore. Quīto eram⁹ excecati. iō indigeba
mus illumiatore. Sexto eram⁹ a patria ex
clusi. ideo indigebam⁹ introductore. Septi
mo eramus mortī eterne ꝛputati. iō indige
bam⁹ saluatore. Ideo p oībz his ꝛfectibz cla
mabāt sancti pres in limbo. ꝛ nūc facit eccl'ia
exist̄es in mūdo in septē antiphonis. hoc de
fectus rep̄sentādo. ꝛ desiderio magno clamās
de his liberari. ¶ Primo dixi añ aduen
tū christi eramus stulti ꝛ insipientes ꝓpter pec
catū. de q̄ ps. xlviij. Pō cū in honore esz ñ i
tellexit ꝛc. Iō eccl'ia clamat p doctore i pma
antiphona. O sapia q̄ ex ore altissimi pdisti
attingens a fine vsq̄z ad finē fortiter. suauiter
disponēsq̄z oia veni ad docendū nos viā pru
dentie. Sed hodie ē nat⁹ nobis doctor ꝟitā
tis. de quo Joh. xviij. In hoc natus sum et ad
hoc veni in mundū vt testimoniū phibeā ꝟi
tati. Hodie natus ē ille q̄ est sapia pris. q̄ di
xit Isa. xlviij. Ego dns docēs te vtilia. Naz
ipe ē doctor q̄ reuelabit nobis pris sui archa
na. De q̄ Joh̄. xv. Oia q̄ audiui a pre meo
nota feci vob. Secdo p peccatū eram⁹ vēditi
De q̄ Isa. liij. Gratis venūdati estis. qz pro
vno pomo. iō eccl'ia in secda ānphona clamat
p redemptore. O adonay ꝛ dux dom⁹ isrl. q̄
moysi in igne et rubo apparuisti. ꝛ in syna le
gem dedisti. veni ad redimendū nos in bra
chio extento. Pūc clamorē de⁹ pr audiuit. et
filiū suū i redēptorē misit De q̄ ps. cx. Redē
ptōem misit dns ppl'o suo. Nā hodie venit
de q̄ dicit apl's ad Titū. ij. Dedit semetipm
p nobis vt nos redimeret ab omni iniq̄tate.
Hodie impletū est illud Isa. xl. Ecce dns ve
niet et merces ei⁹ cū eo. ꝛ op⁹ illi⁹ corā illo. scz
opus redemptōis. Sz q̄d pdesset si essemus
docti ꝛ redēpti. et adhuc post redemptōez de
tineremur captiui. Sic tercio p pctm eram⁹
captiui. De q̄ captiuitate habet Trenorū. i.
Propter mlt'itudinē iniq̄tatū ei⁹. s. de pa
uuli et posteri ducti sunt i captiuitatē. O q̄z
miserabilis et diuturna captiuitas. qz quiq̄z
milia annoz ꝛ vltra durauit. Iō eccl'ia i ter
cia antiphona clamat p liberatore dicēs. O
radix yesse qui stas in signū populoz. sup te
reges continebūt os suū. quem gētes ꝛpcā
buntur. veni ad liberandū nos iā noli tarda
re. Nam hoīes qui volūt se exercitare in cur
sus ꝛpali cōsueuerūt locū aliquem signare ꝛ
ad illū currere. ꝛ qui p̄mus p̄ueniet accipiet
mercedē. Et sic xp̄s q̄si in signū i alto positus
ē. ad quē oēs debem⁹ currere. dicendo. veni ad
liberādū nos iā noli tardare. Sed hodie ve
nit liberator. de q̄ Isa. lxi. Misit me vt capti
uis pdicarē indulgentiā. Nam ipe dic Joh.
viij. Si filius vos liberauerit veri liberi eritz
Nam liberatio hūani generis fieri nō potuit
nisi p eum. vt dicit Aug. de ꝟbis apli. Nō li
berarē hō nisi ds fieret hō. Sed q̄d pdes
set captiuis si essent redēpti ꝛ liberati si nōdū
essent ab oī vinclo absoluti. vt. s. ꝺb pecca
to essent. ꝛ libere q̄ vellēt ire nō possent. Et sic
q̄rto adhuc eram⁹ incarcerati ꝛ i tenebr' clau
si. Ideo in quarta antiphona clamat ecclesia
O clauis domus dauid ꝛ sceptr̄z dom⁹ isrl.
q̄ aperis ꝛ nemo claudit. claudis ꝛ nēo apit:
veni educ vinctos de domo carceris sedētes
in tenebris ꝛ in vmbra mortis. Sic hodie ve
nit vt eductor de carcere. de quo Apoc alip. i.
Ego habeo claues mortis ꝛ inferni. Nā ipe
est q̄ p clauē crucis sue reserauit ꝛ apuit aditū
regni celestis. Isa. xxij. Dabo clauē dom⁹ da
uid sup humer̄z ei⁹. De q̄ Damas. Crux xp̄i
est clauis padisi. Sz q̄ diu sunt i carcere ocu
los habēt obtenebratos. nec clare videre pos
sunt. iō post absolutōez a carcere restat eos il
luminare vt videant q̄ ire debēt. Sic quīto
eramus in carcere peccati excecati. iuxta illō
Sap. ij. Excecauit eos malicia eoz. ꝛ Sop
phonie. i. Ambulauerunt vt ceci qz dño pec
cauerūt. Ideo eccl'ia in q̄nta antiphona cla
mat p illumiatore dicens. O oriēs et splēdor

huc eterne: sol iusticie. vēi et illumīa sedētes i
tenebris ī vmbra mortis. Sic hodie venit
lux mūdi. dō ā Joh. i. Erat lux vra que illumi
nat omnē hoiez veniētē i hūc mūdū. Hodie
ipletū ē illd dictū Zacharie Luc. i. Visitauit
nos oriens ex alto. Illuminare his q̄ in tene
bris ꝛ in vmbra mortis sedēt ꝛc. Hodie veīt
illa lux de q̄ Isa. xlij. Dedi te in lucem gēriū
vt aperires oc'los cecoꝝ Ideo ālibz cecꝰ pecca
toꝝ hodie clamare debz cū psal. xcij. Illumīa
oc'los meos ne vnq̄z obdormiā i morte. qz di
cit Augꝰ. sup Joh. Natiuitas xp̄i ē collirīū
de q̄ illuminant oc'li nostri. vt videre possī
mus maiestatē p eiꝰ hūilitatē. Nā vt ⁊ bū ca
ro factū est medicamentū nobis factū ē. vt qz
de terra eramꝰ excecati. sic de terra sanati. Hz
ād pdesse si essemus docti ꝛ ab inimicꝰ peni
tus liberati ꝛ illuminati si nō essemꝰ ad rḡnū
pducti. Sic sexto eramꝰ a patria exclusi. iō
in sexta antiphona eccl'ia clamat p introdu
ctoꝛe dicēs. O rex gentiū et desideratus earū
q̄ facis vtraq; vnū. veni salua hoiem quē de
limo formasti. Sic hodie vēit introductoꝛ
in terrā pmissiōis que fluit lacte ꝛ melle. id ē
in ō est refectio hūanitatis ꝛ diuīatis. qz di
cit Aug. sup Joh. Deus occultꝰ factꝰ est hō
manifestꝰ: vt hoies manifestos faceret deos.
Ideo factus est pticeps nr̄e hūanitatꝭ vt es
semus pticipes sue diuīatis in patria celesti
christi coheredes. Hz ād pdesset si deberemꝰ
ad regnū pduci et nō saluari ab omni morte
Sic septimo eramꝰ mortui detenti. de q̄ ps.
cvi. Appropinquauerūt vsq; ad portas mor
tis. Ideo indigebamꝰ saluatore. p q̄ clamat
eccl'ia in septima antiphona dicēs. O emanu
el rex et legifer noster. expectatio gentiū ꝛ desi
deratus eaꝝ. veni ad saluandū nos dñe deꝰ nr̄.

¶ Hūc clamorē hodie audiuit deꝰ p̄r ꝛ mi
sit saluatorē. dō ō thema Natꝰ ē vob hodie sal
uatoꝛ mūdi. Ipe ē ā dixit Lu. xix. Venit filiꝰ
hois q̄rere ꝛ saluū facere quod pierat. qz dic
Aug. sup Joh. Ut hoies nascerent ex deo de
us homo natus est. factꝰ est hō mortalis vt
homies fierēt immortales. Hodie venit ille
saluatoꝛ de quo Anē. Nō est salꝰ in mūdo ni
si quā pepit virgo

¶ Sermo XVIII. Ad idem

Oportz preueni
re solē ad benedictiō em tuā. scribitur
Sap. xvi. et ponit loco thematꝭ le
ticie p̄sentis festiuitatis ¶ Dicūt natu
rales. qñ sol oritur sub nube tūc est signū fu
ture pluuie. Sp̄ualiter. p solē intelligit chri
stus. De cuiꝰ ortu habet Malach. vlti. Vo
bis timētibz nr̄ū sol iusticie. Et Greg.
Ortus est sol iusticie christꝰ deus nr̄. Et me
rito christꝰ dicit sol. Nā sicut dicit Amb. in
exameꝛō. Sol est oculꝰ mūdi: iocūditas dieī
pulcritudo celi. Sic xp̄s ē oculꝰ mūdi ꝛ lux
Joh. viij. Ego sum lux mūdi. ꝛ Joh. i. Erat
lux vera que illumīat omnē hoiez veniētez in
hūc mūdū. Itē sicut sol est gaudium diei. sic
christꝰ ē iocūditas eternalis. Nā spūs ange
loꝝ ꝛ hoīm recipiūt ab ipso iocunditatē. De
q̄ Eccl'i. xv. Jocunditatē et exultatōnez the
saurizant sup eū. Nam sine isto sole nullū est
gaudiū. q̄ omnes hoies hoc lumie nō vten
tes possunt conqueri illud Thob. v. Quale
mihi gaudiū cū in tenebris sedeo ꝛ lumē ce
li nō video. nā oē gaudiū p̄cedit ab ipo. Un̄
pt dici de eo illud Eccl's. xi. Dulce ē lumē et
delectabile ocul' videre se lē. s. iusticie ¶ D
Hic sol iusticie hodie ortꝰ ē sb nube hūanita
tis. ꝛ hoc fuit signū pluuie gratiaꝝ. Nā ante
aduentū christi celū fuit clausum nō solū tri
bus annis cū dimidio sicut in tpe Helie. sed
plus q̄z q̄nq; milibz annoꝝ q̄ nō descēdit plu
uia gratiaꝝ p̄fecta q̄ posset hoiem purificare:
saltez p̄fecte. ita q̄ mirarē david iterrogādo
ps. lxxxviij. Ubi sunt miseriē tue antiq̄ dñe
sicut iurasti ꝛc. ꝛ alibi psal. lxxvi. Nūquid cō
tinebit in ira miseicordias suas. aut obliuisce
tur misereri deꝰ. Et p hac pluuia gr̄e clama
uit Isa. c. xlv. Rorate celi desup et nubes plu
ant iustū. Sed hodie deꝰ pater audiuit hūc
clamorē et misit solē iusticie oriri sb nube hu
manitatis. cū q̄ venit pluuia oīs gratie De q̄
hodie legit in ep'la. ꝛ habet ad Titū. ij. Ap
paruit gr̄a dei et saluatoris nr̄i oīb hoīb.
Et merito eius natiuitas dicit gr̄a. quia dic
Bern̄. Quid enī euidentꝰ signū gr̄e esse po
terit q̄z q̄ deus pater de sinu paterno filiū suū
tradidit et in humanitate debitū p hoīe sol
uit. que solutio nō p̄tuit fieri sine ipo. vt te
statꝰ Augꝰ dicens. Nō literaret hō nisi deus
fieret hō. Et hoc in spiritu vidit salomō di
cens. Optz p̄uenire solē ad bñdictiōem tuā.
scribit loco vbi supra. Et ¶ Pro q̄ nota.
p solē h intelligit xp̄s deꝰ et hō. Et merito. qz
sicut sol est vnꝰ nō habēs sil'em. ꝛ ōr sol qua
si solus lucēs. Et sic xp̄s deꝰ et hō solꝰ ē. Un̄
Deutero. xxxij. Videte q̄ ego sim solꝰ ꝛ nō sit
aliꝰ deꝰ p̄ter me. qz est vnꝰ in ētia cū p̄re et
spūsctō. De q̄ Isa. xlij. Ān me nō ē formatꝰ

deus z post me nō erit. Ego sum ego sus dominꝰ z nō ē absqz me saluator. Jō canit ecclia Tu solꝰ scūs. tu solꝰ dñs. Et sic ē sol solꝰ lucens. Dic sol xp̄s oritur dupliciter .s. corpaliter et spūaliter. Primo corpaliter ortus ē hodie p hūane carnis apparitōem. Unde Heneꝛ xix. Sol egressus est sup terrā. i. xp̄s sū nubē hūanitatis apparuit. vt impleret illd Ezechiel. xxxij. Solēnubē regā. Secdo iste sol oritur spūaliter p gr̄am in mentibꝫ hoim. z de vtroqz ortu solꝰ iusticie possum dicere. Optz p̄uenire solē ad bñdictōez tuā. Et bñ optuit. qz dicit Bern̄. Nescieba saluus fieri nisi mitteret filiꝰ altissimi. Et ergo optebat p̄uenire solē p carnis assumptōnem. ¶ Pro q̄ notandū. christꝰ in sua natiuitate merito dr sol ꝓpter solis ꝓpetatem que est multiplex.

¶ Primo sol opatur fecunditatē in terris. vt dicit Aristo. in. ij. phisicoꝝ. Dō generat homunē et sol. Nā nulla creatura sine solꝰ fotute fructificat. sic nec sine christo p̄t oriri fructus opis meritorie. de q̄ Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Et h̄ cōsiderās apl's dixit. ij. ad Chor. iij. Nō sumꝰ sufficientes cogitare aliq̄d a nobis tanq̄ ex nobis. sz sufficientia nostra a deo est. ¶ Secdo sol habz virtutē in reconciliādo contrarietatē. Nam sicut i medio planetaꝝ existit. superiores cū inferioribꝫ reconciliat que inuicē ꝯtrariant. Et sic christꝰ i humanitate dei patrē hoibꝫ reconciliauit. De q̄ Rom. v. Cū inimici essemꝰ reconciliati sumꝰ p sanguinē filij ei⁹. Dic sol hodie ortus est later sub nube hūanitatis: vt canit ecclesia. Hodie celoꝝ rex de virgine nasci dignatꝰ ē vt hominē perditū ad celestia regna reuocaret. Jō Leo papa i hodierno fmōe dic̄. Salnator noster dilectissimi hodie natꝰ est. gaudeamus. Nam sicut nullū a peccatis liberū inuenit. ita p liberādis oibꝫ venit. Ecce nūc est sol reconcilians ¶ Tercio sol opat sursum z deorsum illuminositatē. qz p solē superiora z inferiora illustrant. sic hodie christo nato superiora. h̄ est angeli apparuerūt i magna claritate. vt habet Lu. ij. Et obscuritas noctis ꝑsa est in claz die. iuxta illud ps. cxxxviij. Nox sicut dies illuminabit. Nā sicut refert Petrꝰ in historia scolastica. q̄ hora natiuitatꝭ christi tres soles apparuerūt. ad euidēs signū q̄ ille venerat q̄ oīa illumīare: superiora: media: z inferiora. fm illud Luc. i. Visitauit nos oriens ex alto. Illumīare his q̄ in tenebris z̄c. O vtinā et tenebrosa corda peccatoꝝ hodie illuminaret p hūc solez. Timendū est q̄ heu q̄ plures sunt q̄ ita in valle peccatoꝝ sunt de pessi q̄ luxisti⁹ solis ad eos nō p̄t ptigere. Tales possunt ꝯqueri illud Sap. v. Errauimꝰ a via veritatis et iusticie lumē nō luxit nob. et sol intelligentie nō est ortus nobis. Ratō qz ceci sunt in peccatis q̄ nō possunt ptici pere effectus lucis. Dō conquerit Augꝰ dicēs. De cecis oculis q̄ te eternū lumē nō vident. de tenebris ad tenebras vadūt. nescientes vbi corruūt. ¶ Quarta ꝓpietas solis q̄ sole orīē te dura dissoluunt et fluere incipiūt. vt nix z glacies. Sic in natiuitate christi dura incipiūt fluere sicut celi q̄ ante natiuitatē x̄pi fuerūt ita duri q̄ in q̄nq̄ milibꝫ annoꝝ nō fluebant ad gr̄e. Sed hodie melliflui facti sunt celi. vt canit eccl'ia. Hodie mōtes fluidi facti sunt. Joel. iij. In illa die stillabūt montes dulcedinē z colles fluent lacte. Hodie vinee in gaddi floruerūt. vt dicit Bartholomeꝰ. et ꝓtulerūt arq̄ abundāter effuderūt balsami liquorē. Hodie fons aque in ciuitate romana in liquorē olei versus est vt dicit Innocētiꝰ. z erūpens in tyberim ꝓfluxit. ad designandū q̄ ille natus est hodie q̄ largissime gr̄az oibꝫ peccatoribꝫ vellet dare. Jō Paymo sup apoc. Natiuitas christi tātā apportauit gr̄am. ac salutē. vt qui in multis offendim⁹ omēs. z timemus strictū iudicē ad gratiosuz recurramus infantē. ¶ Ut habet exemplū de monia'i meretrice facta. z post h̄ venit ad penitentiā. nam quādo cogitauit de iudicio extremo tūc despauit cogitādo. adā ꝓpter vnū pomū de paradiso est expulsus. lucifer ꝓpter cogitatōem superbam cecidit de celo. Dñ so cogitauit de passiōe christi innocēti timuit cogitādo. q̄d te optz pati si innocēs ita passus ē Cū so meditata ē de hūanitate suscepta in q̄ puer natꝰ est. dulcis orta est ei ofidētia: cogitans: pueri cito ignoscūt. sic p tuā infantiaz ignosce meis criminibꝫ. Et merito ofidētia dulcis debet oriri ex sua infantia z hūanitate suscepta. qz dicit Aug. sup ps. Qui suscepit malū tuū ofide et spera qz ꝑficet tibi bonū suū. ¶ Quiro sole orīte venenosa animalia ad latibula fugiūt Sic orto sole iusticie. h̄ ē xp̄o nato oēs immūdi et cōtra naturaz peccantes sunt extincti et mortui. De q̄ pphēta dauid in ps. c. In matutino interficiebā oēs peccatores terre. hoc fecit ne in humana natura assumpta tanta immūdicia de cetero inueniret. Nā vt dicit Aug. Illud nephādissimū peccatū cōtra naturā fuit cā maxima q̄re tādiu distulit icarnari. fm illd̄ gen. vi. Penitz me

feciſſe hoiem. qz indigni ſunt xpi natiuitate. Timere debēret ne terra ſe apiret z vt dathan z abyron deglutiret. vl' ſulphur plueret ſic ſu p ſodomitas. Bene. xix. Jdē. Non ſolū imū di peccatores ſed etiā immūda ydola ſunt de/leta. Nam legit q̄ in ortu iſti⁹ ſolis ſtatua ro muli q̄ fuit romanoꝝ de⁹ cecidit. z alie ſtatue alioꝝ deorū. ad denotandū q̄ ille natus eſſet q̄ oim deoꝝ eſſet de⁹. ¶ Sexto ſole oriēte a/nimalia cūcta letant. Sic xp̄o nato oēs fide/les. puerb. xv. Lux oculoꝝ vel celoꝝ letificat oēm aiam. Eccl'. xi. Dulce eſt lumē z delecta bile ocul' videre ſolē. ſ. claris. et ſic fidelib⁹ de q̄ Aug. in ep'a ptra fauſtū. Scio meſtima/bile gaudiū angelis et hoib⁹ letiſq̄ patribus in chriſti natiuitate fore natū. Nec miruz q̄ hoies letati ſunt. qz dicit Hilari⁹ ſup Mat. Suſtollit hūana fragilitas vltra angelicam celſitudinē. Jdo Jſa. lv. Montes et colles cā tabūt laudē deo. et oia ligna regiōis plaudēt manu. Et merito. qz hec dies boni nūcij eſt. ſi tacuerimus. ſ. a laude. et noluerimus nūci are ſceleris arguemur. Reuera. Jō legit de q̄ dam mōacho. q̄ cū legeret Verbū caro factū eſt: nō flectebat genua. z diabol⁹ dedit ei ala/pam dicēs. Si legeret. q̄bū demon factū nū q̄ genu flectere ceſſarē. Jdeo Clemens papa dedit vnū annū et. xl. dies oib⁹ q̄ deuote genu flecterēt cū audirēt. q̄bū caro factū ē. Jō cāit eccl'ia. Fratres nūc omnes reddam⁹ dño deo q̄ ſua natiuitate nos liberauit de diabolica po teſtate. Amb. i li. pſa. Qui ingt⁹ fuerit chri/ſti natiuitati erit ſine fructu ei⁹ paſſiōis meri tozie ¶ Septimo ſol i ortu z i occaſu maioz videt. vt dicit Alexāder. ſup. iij. metherozū. Et rō. qz multus vapoz interponit. z ſic ma ioz apparet. Gratian⁹. In ortu ſaluatoꝝ ma ioz apparet clemētia ydatoris. ¶ Ut ptz in exēplo. Mulier q̄dā duota poſt infātiā xpi ſp inhiabat. Uenīte igit tpe ei⁹ natiuita tis rogauit eū vt ſibi oñderz imaginē ſue in/fantie. et cū in receſſu alioꝝ hoim i eccl'ia ſola expectaret viſus ē ei formoſus puer ſtās ante eā. Uidente igit ea puerū tā formoſū iterroga uit ipm ſi ſciret Aue maria. q̄ rñdit. etiā. z il/la. dic. Et cū puer dixiſſet vſq; ibi. Q̄ dictus fructus vētris tui. dixit puer. ego ſum idem fructus z euanuit. z mlieri ſpēalē grāz infudit At illa inbilādo clamauit. reuertere chariſſi me puer decore z amabil'. Et p trigīta dies e/ſtuabat poſt eū. Triceſimo die venit ieſus di cens. Dereuocat⁹ venio ad te vt z tu venias ad me in regnū meū. illa gaudens emigrauit

¶ Octauo in ortu ſol' infirmitates alleuiāt. Rō qz infirmitas ſurgit ex malis humoꝝb⁹ z hi⁹ nocte magis augmētant. Jō ifirmi no cte fort⁹ puniunt. ſole oriēte humores groſſi p calorē minuunt. z ſic infirmitates alleuiant. Sic añ incarnatōez chriſti hō patiebat mlt̄as infirmitates. Prio ſuperbie tumorē ortū i celo. deindeq; in paradiſo. Cōtra iſtū tumoreꝝ attulit carnē ſuā in hūilitate. Aug. Medici na tumoris eſt hūilitas ſaluatoris. Damaſ. Nō p ſuperbiā erexit ſe ptra deū. vſq; ad deuz. ſupra deū. Cōtra deū: qz ptra illi⁹ pceptū. Uſ q; ad deū: qz vſq; ad diuitatis ſue appetitum Supra deū qz volūtatē ſuā ſupra dei volūta tē poſuit. Sed xp̄s i redēptōis ope nō cōtra hoies ſz ppter hoies. i. ppter ipoz ſaluatōz. vſq; ad hoies. i. vſq; ad hūane nature ſuſcepti onē. z q̄dāmō infra hoies ppter paſſiōis ni/miā abiectōez. Jſa. liij. Deſideraui⁹ eū de/ſpectū et nouiſſimū viroꝝ vir doloꝝ z ſciētē infirmitatē. Aug. Hūilitatis exemplū eſt ſup/bie medicamētū. Nā nra ſuperbia non potuit meli⁹ ſanari q̄z hūilitate filij dei. Bern. i ſmo ne. Quis digne penſare poterit q̄nte hūilita tis extitit q̄ dñs maieſtatis ita ſe exp̄mere vo luit q̄ hodie rex niniue in ſacco apparuit Jo ne. iij. z Job. xvi. Saccū ꝺ ſui ſup cutē meā. Bern. Miſit ſaccū plenū miſericordia in in carnatōe ſcindendū in paſſiōe. Saccus iſte ptinebat plenitudinē diuinitatis. Jone. iij. Rex niniue indutus eſt ſacco z ſedit in cine/re. i. indutus humanitate. vt penitētiā p no bis ageret. Aug. Filius dei nō hz vnde flagella retur. ad hoc carne indut⁹ ē vt ſine flagell' nō eſſet. Jtē añ ortū hui⁹ ſolis gen⁹ hūanū erat erroze excecatum ita vt adorare ligna et lapi des z beſtias ere. Ben. vi. Cūcta cogitatio cor dis intēta eſt ad malū oī tpe Ben. viij. Sen ſus et cogitatōes hoīs ab adoleſcētia prona ſunt ad malū. De q̄ Ro. i. Mutauerūt gl'iam incorruptibil' dei in ſilitudinē imaginis cor/ruptibil' hoīs. et volucr et q̄drupedū z ſerpē tū ꝛc. ſeq̄t. Seruierūt creature pot⁹ q̄z crea/tori. Sol iſte veniēs in mundū illumīauit te nebraz erroꝛē p pdicatōem. Joh. xiij. Cre/ditis in deū z in me credite. q. d. lapides et li gna quos colitis nō ſunt dij ſed ego. ps. xcv. Omnes dij gentiū demonia. De ortu dicit Nau. iij. Ortus eſt ſol z nolauerūt locuſte. i. errores qui de malo i malū ſaltāt vt locuſte. qz vno incōuenīēte dato ſequunt plura. Jtē in carnali effectu deprauati. Ben. vi. Omnis caro corrupit viam ſuā ſup terrā.

Sermo XIX. Ad idem

OPortz preueni re solē ad bñdictiōem tuā. scribitur Sap. xvi. Audistis ei quō sol iusticie christus dñs noster ortus est corpaliter p bñane carnis apparitōem. Nūc vo videdum est quō ortū spūaliter in cordibz hoim p gram suā. Quid eni pdesset natiuitas corpalis in mūdū si nō adesset natiuitas spūalis in mētibz hoim. cū dicat Aug. i enchiridion Dia nra merita nō sunt aliō nisi dei gra. qua propter spūal natiuitas p dei gram summe ē desiderāda. iuxta illō Isi. i sino. In oi tuo opere gram dei posce. Nā sic vbi radi⁹ sol' attingere nō pt fructus nō crescit. sic vbi nō adest lux gre ibi est sterilitas in oi ope bono. Dē q Damas. li. ij. dicat. Tolle gram et nō erit alicui⁹ opis efficacia. Idcirco optz puenire solē. s. gre ad bñdictōem tuā. J Pro quo sciendū q sol tā i ortu suo q̄z i cursu bz sex p rierates. Sic sol iusticie xps dns nr sex spiritual' opaf in nob dū nascit in nob Sol sex bz ppetates. Prio ēmittit rorez. secdo pficit splēdorē. tercio inducit ruborē. qrto ascēdit g dū altiorē. qnto in maiescit ad feruorē. sexto declinat in pailorē. Hec sex opaf in nobis spūaliter sol iusticie. Primo volens ortū in nob ēmittit rorē. i. pueniētē gram. z nō ē aliō nisi qdam admonitio mentis hoiem ad salutem De q Eph. ij. Donum dei est nō ex opibz ne qs gliet. et Rom. xi. Sine pnia sunt dona z vocatio dei. Jō Bern. Quoties suggestionē bonā senseris da honorē deo z age reuerētiam spūisctō. cui⁹ vox sonat in auribz tuis. suggerēs illud Isa. xlvi. Preuaricatores redite ad cor k J Cōueniēter eni hec gra noie rorис designat ppter tria. qz sicut ros cadit leniter. ascēdit sbtiliter. fructificat vtiliter. sic gra pueniēs hec oia opaf. Prio cadit leniter. quia null⁹ casus ei⁹ sentit. sic et gra pueniēs. Naz difficiliter inter gram admonitōez z nraz cogitatōez differētia valz assignari. Dic ei Ber. Silia sunt cogitata mentis nre ēmōibz vtatis. Secdo ascēdit sbtiliter sine motu sensibili. Sic gra sine motu sensibili iteriora nra sursum trahit. Tercio fecūdat vl' fructificat vtiliter. z sic ros gre oia etiā aliena facit nra. Ro. viij. Scim⁹ qm diligētibz dēū oia coopant in bonū J Secdo pficit splēdorē. Et sic sol iusticie christ⁹ dns nr pficit sup faciē terre. id ē terrenę pscie splēdorē. s. cognitōis iterne. sez qđ egisti. qđ meruisti. qđ pdidisti. l. Greg. Dū diuin⁹ respectus nos illumiat cūcta mētis abscōdita manifestat. Luce. i. Illumiare his q̄ i tenebris et i vmbra mort⁹ sedēt. Tercio sol inducit ruborē. i. pniaz et otritōz. Nā hō n̄ oterit de his q̄ omisit nisi ex splēdore gr̄ie pri⁹ cognoscat. Bern. Si ipi⁹ cognitio ē salutis initiū. tūc cognitio et pnie otritio sūt ciūcta. Et bñ otritio pnie figurat p ruborez. L J Nota ex triplici cā hoies rubore suffūdunt. s. verecūdia. iracūdia. et terroris vehemētia. que tria cū ofluxerint verā pniaz efficiūt Verecūdia eni efficit ex dei offensiōe. iracundia ex dāni illatiōe. terroris vehemētia ex pprie honestatiōe. Cū g ex splēdore cognitōis dēū nos cognoscim⁹ offendisse merito rubore suffundimur q tā gl'iosū dēū nos viles z exigui ēmicū ppter pcā vilia et feda offēdim⁹ Et sic ps. xlij. Tota die verecūdia mea coram me est et confusio. Bern. Cogitāti mihi q̄ prez offenderim est certe qō pudeat. q frōte tollaz oculos meos ad vultū tā pij pris q caduca z vana non erubui pferre eterni patris amori. Secdo merito nobis irascimur z irascēdo rubore suffundimur cōsiderātes q tā iuia dāna ex pctis incurrimus. s. pdituōez aie z dānatōz z omniū bonoz renudatōem. Tercio rubore ocipim⁹ ex terroze otritiōis q tā viles z abominabiles facti sumus ex pctō. clamātes i celum. ps. lxxij. Ad nihilū redact⁹ sum z nescii. Et ps. xlvij. Nō cū in honore esset nō intellexit ꝛc. Bern. Quantū putas contristat animus seipm intuens et carnem leprosam inueniēs. multo magis de anima J Quarto sol gradū ascendit altiorē. Et sic christus dns noster cū ortus est i nobis p gradus pfectuū ascēdit. ps. lxxxiij. Ascensiōes i corde suo disposuit. De quo Grego. Nemo repēte fit summus. sz a mimo quisq̄ ichoat vt ad magna tādē puēiat. Ascēdit aūt sol diuin⁹ i nob tribus gradibus. s. p peccatorū remissionē. gratiarū actiōem. gratuitam dilectiōem. Prio contingit cū homo dolet veniēs ad ruborē q̄ penitentiā tamdiu simulauit. tūc dom⁹ misertus ei in cōfidentia dicit ei. Cōfide fili remittuntur tibi pcā tua. Cum hoc fit statim spūsanctus trahit hominē ad secūdū. s. ad gratias agēdas p graz remissiōis. i. Cho tm. i. Gras ago deo meo sp. Bern. Felix homo qui ad singula dona gratias agit. Nam cum nos grates exhibemus amplius gratie locum in nobis facimus. Post gratiaz actionem et beneficiorū memoratiōem trahsitur

ad terciū ḡdū vt incipiaḳ ꝛeus dulceſcere ꝛ p pter ſeipm diligi. Hūc amoꝛē queſiuit dominus Malach.i. Quis ē q̄ incēdat altare meum ḡtuito. i. altare coꝛdis ḡtuita dilectione. ps.cxvij. Cōfitemi dño qm bon⁹. Bēr. Qui ꝓfiteḳ dño nō vt bonus ſit ſibi ſz ī ſeipo h̄ nō diligit ꝛeū. Ver⁹ amoꝛ nō req̄rit p̄miū ſz me reḳ. ¶ Quīto ſol mualeſcit. ſ. ad feruoꝛē circa hoꝛā ſextā. ꝛ virtute ſui feruoꝛis tres effectus opaḳ. facit hoies incaleſcere: areſcere: nigreſcere. Sic ſol diuin⁹ ſpūaliter in nob̄ pficiēs p̄mo facit nos caleſcere feruēciſſima charitate Cum enī dicit Deutero. iiij. De⁹ ignis cōſumens eſt. ideo facit feruere. Hiere. xx. Factus eſt ī coꝛde meo q̄ſi ignis eſtuās clauſuſq; ī oſſibꝫ meis. et ꝛefeci ferre nō ſuſtinens. Oſee. i. Tota die dormiuit coq̄ns eos mane ipe ſuccenſus q̄ſi ignis flāme Hec foꝛtiſſima flāma feruoꝛis pficit in nobis gr̄am vnīōis. ſic enī ignis materiaḷ conuertit in ſe materiā in quam agit. ſic ignis diuinus ꝓūtit ī ſe aīaz quā accēdit. Bēr. Quēadmodū varia ſoluta metalla in igne in vnū ꝓfluūt. ſic ꝛe⁹ ꝛ aīa lōge a ſe diuerſa ī vnū ꝓfluūt. nā ex h̄ igne coꝛda liq̄ſcūt ꝛ ꝓfluūt. Joh. xvij. Rogo vt vnuz ſint ſicut ego ꝛ tu vnū ſum⁹. Ex illa gl'oſa vnīōe oīa que ꝛei ſunt: ſunt nr̄a. et noſtra ꝛei. Secundo ſol diuin⁹ facit nos ab oi carnalitatis humoꝛe areſcere. vt nil coꝛ q̄ carnis ſunt admittam⁹. Et hoc ē qđ dic̄ Bēr. Pulce eſt hīſ in terrenis eſſe reb⁹ q̄ nil guſtant ꝛe celeſtib⁹. Sz q̄ guſtauit dulcedinē celeſtiū bonoꝛ habet amaritudinē terrenoꝛ. Ne q̄ Greg. Buſtato ſpiritu reſipit oīs caro. Tercio facit noſ nigreſcere. i. omnē exteriozē ornatū paruipendere ꝛ ꝛe exteriozi hoie q̄ſi nil curare. Qđ ꝛeſignaḳ in figura et docet in ſcriptura. In figura tabernaculū exteriuſ diſſimilib⁹ pellib⁹ eſt cooptū. intus auro puriſſimo ꝺcoratum. In ſcriptura Cāti. i. Nigra ſum ſz formoſa. noli te me ꝺſiderare q⁹ fuſca ſim: quia ꝛecoloraut me ſol. ſ. iuſticie in paſſiōe. Iſa. liij. Vidim⁹ eū nō habēt̄ ſpēciē neq; ꝛecoꝛē q̄ſi leproſuz ꝛ humiliatū. ¶ Sexto ſol ad occaſum induit pallozē. Sic ſol diuin⁹ poſt p̄dicta effundit in nos tres effect⁹ p pallozē ꝺgrue ꝛeſignatos ¶ Mā hoies ꝺſueuerūt palleſcere ex labꝛe: timoꝛe et languoꝛe. Primo ex labꝛe. ꝛ ſignificat ꝺtinuū ſtudiū pficiendi. q; poſt p̄dicta tā aude currūt viā di vt modū habere neſciant in agēdo. Et taḷ conat⁹ p pfectōe filijs gr̄e reputaḳ. q; p̄ nimio amoꝛe mḷta magna ꝛ ardua faciūt. ꝛ q̄cq̄d faciūt p nihilo r̄putāt ſicut maria magdalena ꝑm Gre. cū ꝺſideraꝫuit q̄d fecit noluit moderare q̄d faceret Et ſic Bēr. dicit. Totus labꝛ me⁹ vix eſt vn⁹ hoꝛe. ꝛ ſi ampli⁹ nō ſentio p̄ amoꝛe. Aug. Odō ue eſt labꝛātib⁹ leue amātib⁹. Bern. Ubi amoꝛ nō eſt labꝛ. Secūdo hoies palleſcunt ex languoꝛe. nā ex nimio ꝛeſiderio poꝛis labꝛis neceſſariū eſt vt gr̄a ſbtrahaḳ. q̄ ſubtracta vehemēter languoꝛē ſuſcipiūt vt gr̄a reūtaḳ: In hoc lāguoꝛe ſtetit ſponſa Cant. v. Nūciate dilecto q; amoꝛe lāgueo. vulnerata charitate ego ſum. Mā nihil pēnali⁹ anīe amoꝛoſe q̄z ſubtractio rei amate. Et ſic mēs q̄ſ ſentit ſubtractā gratiā dicit illud Oꝛige. ſup Cāti. Deu ī quit quo abīt gaudiū. vbi latet amoꝛ me⁹. cur me ꝺreliq̄ſti ſal⁹ mea. Et ſic magdalena ꝑm Oꝛige. ſup ſtabat. Oneroſi ſunt mihi angeli. conſolāt et grauāt me. q; nō quero creaturā ſed creatoꝛē. Bern. in tractatu ꝛe charitate. Fruſtra conſolaḳ exten⁹ vbi vuln⁹ amoꝛis curari optet interi⁹. ſicut anna poſt filiū Thobiā ſuſpirans. ꝛ ſic tales. Bēr. Quāto charioꝛ qđ p̄ſens eſt: tāto egrioꝛi iacet cum ſubtrahiť. Tercio palleſcūt homies ex timoꝛe. qđ cōtingit quādo hoies appꝛopinq̄nt fini tanq̄ ſol vergens ad occaſum ex timoꝛe vicine mortis neſcientes quē finē ſoꝛtiant. Eunt eū ī q̄cunq; venerint ibi erūt ſp. Eccles. xi. Quocunq; ceciderit lignū ibi erit. ſine ad aq̄lonem ſiue ad auſtz. Et iam electi et ſcti cogitant illud Eccl's. viij. Vidi impios in infer no ſepultos. qui q̄diu vixerent in loco ſcto erant ꝛ laudabant q̄ſi iuſtoꝛ opa h̄rent. Jō dicunt intra ſe illud Eccl's. ix. Neſcit homo an odio vel amoꝛe ꝛei dignus ſit. ſz oīa in futurū reſeruanť incerta. Nā ꝛe chriſto legim⁹ Appꝛopinq̄nte ſolutōe carnis factus in agonia plꝛius oꝛabat. Abba pater. ſi poſſibile ē trāſeat a me caliꝛ iſte. Et ſubiūxit Triſtis eſt aīa mea vſq; ad moꝛtē. ꝛ factus eſt ſudoꝛ ꝛc. Deh timoꝛe dicit Grego. Dilecti ꝛei ſp. iudicia ꝛei ptimeſcāt in omnib⁹. ſignanter ī extremis tanto timoꝛ acrioꝛ q̄nto eterna tribulatio vicinioꝛ

¶ Sermo XX. Ad idem

Euāgeliſo vobis gaudiū magnū qđ erit oi populo. q; hodie natus eſt ſaluaꝛoꝛ. Lu. ij. Nam dicit Plini⁹ in ſpeculo naturali. Sol cū oꝛitur grandis fragoꝛ et ſtrepitus in oꝛientalib⁹ regionib⁹ auditur. Ratio

fm phm.ij.metheoꝛ. Oīe humidū velociter calefactū facit ſtrepitū. Hic videm⁹ in nubib⁹ cū velociter ⁊ celeriter inflāmant tonitrua ⁊ fragoꝛes varios efficere ꝓbātur. Regio aūt oriētis hūida ē valde. qꝛ ſtagnis ⁊ paludib⁹ humectat. iō ſupueniēte ſtute ſolis velociter calefcit. ⁊ ſic fragoꝛ cauſat. Spiritual'. ſic ſol iuſticie oꝛtus ē p būdictā natiuitatē fm repſentatōem ecclie. iō fragoꝛ diui laudis a xpiano pplo p gaudio audiri debet. Vñ Leo papa. Nō eſt phas locū ee triſticie vbi natalis ē vite Et merito hec dies ē leticie. qꝛ Caſſio. ſup illud ps. cxvij. Hec ē dies q̄m fecit dñs. dic. Licet dñs cūctos dies creauit: ſingulariter tñ hunc die feciſſe dicit. q̄ chriſti dñi natiuitate ſacratus ē. in q̄ merito exultare ⁊ letari ꝺuenit. qm̄ in eo diabol⁹ vim pdidit ⁊ mundus ſalutē accepit. Et in h⁹ figurā plures cantilene ⁊ plura iubilamia q̄ ſi alio die canunt. qꝛ angeli hodie letātes cantabāt. Glia in excelſis deo. ⁊ in terra pax hoīb⁹ bone volūtatis. Lu.ij. Sup quo dicit Bre. li. xxvij. mora. Celi rege nato angeloꝛ chori in eius annūciatōe pdeūt hymnuꝫ de victoria dicūt ō praue vite diſcoꝛdia noſq̄ ſ dudū deſperāt ciues cognoſcūt cōſono oꝛe p̄dicantes. glia in excelſis deo ꝛc. Ac ſi dicāt. quos a nobis malicia diſiunxerat. iā nunc i terra bonitas ſaluatoꝛis copulat. Jō dauid inuitat nos omnes hodie ad fragoꝛē laudis dicens ps. xcvij. Cantate dño canticū nouū quia mirabilia fecit. ſ. in incarnatōe. De quo thema. Euāgeliſo vobis gaudiū magnū ꝛc.

¶ In ſumma euāgelij tria innuunt. Prio temporalis natiuitatis ꝺgruitas. Scdo natiuitatis tractabilitas. Tercio angeli annūciātis claritas. Primū ibi. Exijt edictū. ſecū dū ibi. impleti ſunt dies. terciū ibi. paſtoꝛes erāt in eadē regiōe. ¶ Dixi primo in nuīe tpal' natiuitatis cōgruitas. De quo dic. In illo tē poꝛe. ſcz anno. xlij. Octauiani q̄ cognomināt⁹ eſt auguſt⁹. qꝛ valde auxit imperiū romanū. a q̄ oēs impatoꝛes dicūtur auguſti. ⁊ mēſis q̄ dicebat ab eo ōr auguſt⁹. qꝛ tūc redit de victoria ꝺtra anthoniū cleopatrā. ipe totū oꝛbē romano impio ſbiugauit. iō dic. Exijt edictū a ceſare auguſto vt deſcriberet vniūſus oꝛbis. Dicit Simon de caſſia. illa deſcriptio a ſuꝑbia pceſſit ceſaris. ¶ Scire ſtuduit q̄t hoīes ſuo impio ſbdidit. ⁊ tñ ñ legim⁹ eū tpaliter punitū ſicut dauid. ij. Reg. xxiiij. q̄ ſile facere i regno ſuo p̄ſumpſit. ideo optōe ſibi data elegit tres dies peſtilentiā. et obierunt ſeptuaginta milia hoīm. Dic autē ſic nō fuit punit⁹. qꝛ gentilis ⁊ indign⁹ p̄ſenti coꝛrectōe. Dauid ꝺo fuit fidel' iō coꝛrectus eſt. Dicit nāq̄ aug. Aliq̄ indigni ſunt p̄ſenti coꝛrectōe. iō erūt i eterna damnatōe. vt dicit Bre. Cōtinu⁹ ſucceſſus regꝛ tpaliū eſt eterne damnatōnis indiciū. vt exēpliſicat Aug. de Aſſuero q̄ erat i ꝺtinua ꝓſpitate. Peſter ꝺo in tribulatōe cū pplo. Jtē iſte etiā iō nō fuit punit⁹. qꝛ diuia puidētia pmiſit i p̄ſagiū q⁹ vn⁹ rex oīb⁹ impatur⁹ erat. Pe q̄ Zach. xiij. In illa die erit dñs vn⁹. ſ. dnatoꝛ hoīm ⁊ angeloꝛū. ⁊ erit nomē ei⁹ vnū. ſ. chriſt⁹ ieſus. q̄ dixit Pat. vl. Data ē mihi oīs pt̄as i celo ⁊ in terra. Jō Theophil⁹. Dignū erat vt vnuſ dñs totī oꝛbi imparet. qꝛ vn⁹ de⁹ adorād⁹ erat. ſ. xps. Et merito tpe vni⁹ dnatōis naſcit. ad ſignificādū q⁹ ſpūal' nalcit i his q̄ credūt in vnū deū ieſum chriſtū et nō i alijs. vt hī i cano. i. q. i. Cū paul⁹. vbi ōr. Ubi chriſt⁹ nō eſt fundamētū nullū bni opis ſupedificat edificiū. Cōſile hī. xxiij. q. i. Alien⁹. Nō hꝫ deū p̄rem qui nō tenet eccliē vnitatē. Jō congrue naſcit tpe deſcriptōis. qꝛ dicit Bre. i omelia. Quia ille veniebat in carne q̄ electos ſuos aſcriberet in eternitate. Cui⁹ contrariū ō re probis per ps. dicit. Deleant de libꝛo viuentiū et cū iuſtis nō ſcribant. Et bñ congruit. pctoꝛes enī et homines mūdani ꝺſueuerunt hic amplificare noīa ſua in terris. ecōtra pauꝑes et hūiles occ'tare. Jō dignū eſt vt iuſtoꝛū noīa in celis ſcribant. peccatoꝛū vero ſtatī poſt moꝛtem deleant. iuxta illud Sapie. xi. Per q̄s peccat p hec ⁊ puniet. Jn cui⁹ approbatoꝛ etiā nomē dimitt' epulōis ſubticet. nomē ꝺo pauꝑis recitat. Lu. xvi. Ad certitudinē g illi⁹ q⁹ ſuos i eternitate aſcribere vellꝫ. ideo ſub mūdi deſcriptōe deus nat⁹ eſt. Et bñ illis q̄ ſic aſcribunt. qm̄ bti ſunt. Lu. x. Gaudete quoniā noīa veſtra ſcripta ſunt in celis. Coꝛrelarie ſequit q⁹ ptinaciter i pctis moꝛtalib⁹ exiſtentib⁹ hodie ſpiritualiter nō naſcit dñs. iuxta illud puer. xv. Longe eſt ab impijs dñs. Jn cuius figurā etiā vt dic Piero. in nocte natiuitatis xpi oēs peccātes ſeu laboꝛātes vicio ſodomitico extincti ſunt. ne in natura quā aſſumpſerat deus tanta de cetero immundicia mucniret. ¶ Scdo q⁹ i nocte nat⁹ eſt. iuxta illud Sap. xviij. Dū mediuꝫ ſilentiū teneret omnia et noꝛ in ſuo curſu medium iter teneret oīpotēs ſermo tuus dñe exiliens de celo a regalibus ſedib⁹ venit. Ratō ad ſignificādū q⁹ ipe eſſet luꝛ vera que illuminat

omnē hominē veniētē in hūc mūdū. Joh.i. Tūc impletū est illud Isa.ix. Populꝰ gētū q̄ ambulabat in tenebris vidit lucē magnam. Etiā ad ꝛsignandū q̄ ipe eēt q̄ eductur⁹ eēt de limbo sedentes in tenebris ⁊ vmbra mortis. In cuiꝰ etiā figurā legit in hystoria lombardica. q̄ in nocte natiuitatis christi tota noctis obscuritas in claritatē diei ꝓsa est. ad significandū q̄ q̄ seq̄ret hūc puerū natū nō ambularet in tenebris. iuxta illō qđ xp̄s p se dixit. Ego sum lux mūdi. q̄ sequit me nō ambulat in tenebris sz habebit lumē vite. Correlarie seq̄t q̄ in infidelibꝫ spūal⁹ nō nascit dñs. rō. q⁹ lumen fidei nō habēt. Un Joh.iij. Qui nō credit iā iudicat⁹ e. Et seq̄tur. Hoc aūt e iudiciū .i. causa iudicij. q⁹ lux venit in mundū. ⁊ dilexerunt hoies magis tenebras q̄z lucē ¶ Tercō q̄ tpe frigiditatis natus est. ita q̄ p frigiditate vagaret. Un canit eccl̄ia. Vagit infans interarta positus p̄sepia ꝛc. imo p frigiditate ⁊ mēbroꝝ teneritate lacrimas plorādo emisit. iuxta illud Sap. vij. Ego nat⁹ accepi cōmunem aerē. ⁊ p̄mā vocē silez oibꝫ emisi plorās. ad significandū q̄ ipe nouerat frigidas hominū mentes calefacere. iuxta illud Luc. xij Ignē veni mittere in terram: et q̄d volo nisi vt ardeat. Et cōgrue. nā ignis charitatis cū sit plene extinctus erat. iuxta illud ps. xiij. ⁊ liij. Oēs declinauerūt simul inutiles facti sunt. nō est q̄ faciat bonū: nō est vsq̄z ad vnū. s. christum hodie natū. In cuiꝰ etiā figurā vt hr̄ in legēda lombardica. bos et asin⁹ miraculose deū in p̄sepio coꝝ eis positū cognouerūt: et ip̄m flexis genibꝫ adorātes suo anhelitu calefecerūt. Correlarie seq̄t q̄ in iuidis ⁊ iracūdis hodie spūaliter nō nascit dñs. q⁹ in maliuolam aiaz nō introibit spūs sapiētie. nec habitabit in corpe sbdito pcūl Sap. i. ¶ Quarto natꝰ e tpe accrescēte. ad significādū q̄ venit crescere q̄ntū ad sue potētie manifestatōem coram deo et hoibus. i. ad gl'iam dei et vtilitatē hominū. iuxta illud Luce. ij. Jesus p̄ficiebat sapiētia et etate et gr̄a apud deū et hoies. Sil'z ad significādū. ad quēcūq̄z veniret illi apparet oia bona secū. iuxta illud Sap. vij. Venerūt mihi omnia bona pariter cū illa. ⁊ loq̄t hic de sapientia increata que e filiꝰ dei. Et cōgrue. Nam ante ip̄ius aduentū valde pauperes fuim⁹. nihil boni hñtes. iuxta illō Thobie. iij. Fili recordare q⁹ pauper vitā gerim⁹ In cuiꝰ etiā figurā dicit Orosiꝰ ⁊ Innocentius terciꝰ. Fons aque in liq̄de olei xp̄s e. ⁊ rūpēs vsq̄z in tyberim fluxit. ⁊ tota illa die largissime emanauit. ꝓpheta erat cui Sibilla q̄ nisi erūperet fons olei nō nasceret saluator. Correlarie seq̄t q̄ in immūdicordibꝫ hodie nō nascit dñs. Cui ratō colligit Eccl̄i. xij. vbi dicit. Omis caro ad sil'em sibi ꝑiūgit. sicq̄z puer mūdicordissimus natꝰ est. vt patet. igit ꝛc. ¶ Quinto natus e in tpe pacis. iuxta illud ps. lxxi. Orietur in diebꝫ eiꝰ iusticia ⁊ abūdantia pacis. qđ ⁊ factū e. Unde ⁊ Innocētius terciꝰ scribit. q⁹ añ natiuitatez christi rome pax cōtinua fuit. xij. annis. ⁊ ideo romani tēplū pacis pulcrū ꝙstruxerūt. ⁊ ibi statuā romuli posuerūt. Cōsulētes aūt appollinē q̄n tū duraret. acceperūt respōsū. q̄usq̄z ꝙgo pareret. Hec audientes dixerūt. in eternū manebit. ipossibile enī credebāt q̄ginē parere posse. Un in foribꝫ tēpli scripserūt hūc titulū. Tē plū pacis ineternū. Sz i ipa nocte q̄ ꝙgo pe perit templū funditus corruit. ⁊ ibi hodie est eccl̄ia sc̄ē marie rotūde. In h̄ figurat q̄ ipe esset faciēs pacē inter deū et hoiem pcō ꝛc. iuxta illud ad Ephe. ij. Ipe enī est pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄z vnū. Et sequit. Interficiēs inimicias in semetipo. Correlarie seq̄t q⁹ iracūdis discordantibꝫ ⁊ inimicias inter se habentibꝫ hodie spūaliter nō nascitur dñs. iuxta illud Eccl̄i. xxviij. Dō homini seruat irā et a deo querit medelā. In hoiem sibi sil'em nō habz misericordiā. Et sequit. Quis exorabit p delictis illius. q. d. nemo. ¶ Sexto natus est in bethleem. Un dicit h̄ Lucas i euangelio. Factū est aūt cū maria esset in bethleem ipleti sunt dies eius vt pareret. ⁊ pit filiū suum primogenitū. ad significandū ꝑm Hiero. q⁹ ipe esset q̄ venit reficere suos hic ⁊ in futuro. ꝑm ipm Bre. in ome. hodierna. Bethleē domꝰ panis interp̄tat. Et ipe est q̄ dē se ait. Ego sum panis viuꝰ q̄ dē celo descēdi. Joh. vi. Locus ergo in quo dñs nascit ante locꝰ pānis vocatus est. q⁹ futurꝫ erat. vt ille p materiā carnis appareret q̄ electoꝝ mētes ēterna satietate reficeret. hec Bre. Correlarie seq̄t. supbis ⁊ immūdis hūc panē spūalit̄ hodie spūaliter nō nascit christꝰ. iuxta illō Jaco. iij. Deꝰ superbis resistit. hūilibꝫ aūt dat gr̄az. Jō hortat nos Aug. Erubescat superbire hūana infirmitas cū ita se xp̄sserit diuina maiestas ¶ Q Ideo volentes hodie xp̄m spiritualiter i coꝝdibꝫ eoꝝ nasci debent habere sex virtutes. Primo penitentiā ⁊ verā cōtritiōez. q⁹ alias in libro vite non scribēr̄. Secōo sincerā fidē. q⁹ alias ꝺdēnabūt. Tercio veracē dilectōz. q⁹ alꝫ xp̄o nō vnirēr̄. Quarto misericordiaz ⁊ benignitatē

qz alias christo nō assimularent Quito ꝯcordiam et pacē. qz als christo nō obseq̄rentur. Sexto mundicijs et eq̄tatē z hūilitatē. qz alias ꝓpo nō cōsociarent. ¶ Dixi scdo sibi ungit nati infantis tractabilitas. vbi dicit. factum est cū essent ibi. s. in bethleem impleti sunt dies. Simon de cassia. Dies neq̄ custodi cogniti neq̄ ꝟgi sed deo soli. vt parerz filiū suū De q̄ partu dicit Simō de cassia. De tali tā tagz bñdicta natiuitate loq̄ excedit facultatē hūani ingenij silz et eloquij. sz ꝟtute diuina creditur esse qđ agit. Jdeo potius taciturnitate opus esset q̄ dissertōe ꝟbox. Jbi intellectus hūanus obruit z angelic⁹ supat. Attn dicit Aduenīte ꝟora part⁹ tūc christ⁹ mirabiliter cepit exultare in vtero materno. iuxta illd ps. xviij. Exultauit vt gigas ad currēdū viā. Et p h̄ mater silz maxime fuit impleta desiderio z gaudio. Et nō mirū. Si enī elizabeth iplēta desiderio erat et gaudio cū in ei⁹ vtero iohānes exultauit. vt hr Lu. i. q̄to magz mater saluatoris gaudebat. Simō de cassia dicit. Jn illa hora part⁹ virgo maria fuit nube clara tecta. nec ab vllo visa. i summa z occūdissima ꝯtēplatōe rapta. nullo dolore p̄grauata. vt impleret illud Jsa. vlti. Anteq̄ parturiret pepit. nullis sociata ꝓplicibꝫ. nec obstetricuz officijs vt errātes estimāt. Et sic pepit filiuz suū p̄mogenitū: nō post quē aliū sz añ quem nullū. Unde canit eccl'ia de hac natiuitate benedicta z ꝟgine intacta ac incorrupta. Sic sidus radiū parit ꝟgo filiū pari forma. Neq̄ sidus radio neq̄ mr filio fit corrupta. Et sic puer natus nud⁹ i terra iacēs vocē cū lacrimis emisit. iuxta illd Sap. vij. Primā vocē silem olbꝫ emisi plorās. Ad quā vocē ipa mr a raptu rediēs velocissime cū reuerendissima hūilitate se ad natum puerū inclinauit R Et in p̄mo eius intuitu tria cognouit z considerauit. ¶ Primū erat miseria assumpta z mors futura. Et h̄ ꝯcepit ex fletu nudi iacētis z gemētis. Scdm qđ cognouit erat diuitas eius vera. quā coḡuit ex suo ortu z egressu iocūdissimo. qz sine dolore cū gaudio maximo z virgīali integritate. Terciū qđ ꝯgnouit fuit trinitatis placatio z ꝑcatoꝝ nr̄oruz reconciliatio. z curie celestis exultatio. z hūani generis redēptio. Hoc ꝯsiderauit ex angelico misterio et concētu. Ex primo fuit dolorosa. ex secūdo z tercio valde gaudiosa. Et hec duo sacrificia iugiter offerebat. s. gaudiū passionis z amorē ꝯgratulatōis. sicut satis colligit ex sermōe beati Bern̄. q̄ incipit. Signuz magnū. Et gaudiū fuit tā amenū q̄ maiorē oblectatōnem ex intuitu illi⁹ pueri habebat q̄z habuerūt p̄mi pentes examen itate padisi. qz fructus hui⁹ ꝟginis oēs fructus padisi excessit. qz dicit Alexāder sup Canti. ¶ Mr iesu fuit pluries admissa ꝯtēplari intuitiue diuinitatē filij. vt impleret illd Sap. viij. Lō uersatio illi⁹ nō habz amaritudinē. Dic nan qz Bern̄. O q̄z sepe osculata est eū. o q̄tū gauisa et cōsolata est in ei⁹ aspectu. qz diuitas ei⁹ irradiabat p carnem. qz aspexit ei⁹ hūanitatē et cōtēplata est ei⁹ diuitatē. vt potuit dicere illud Canti. v. Comedi fauū cū melle meo. bibi vinū cū lacte meo. i. delectata sum in ei⁹ humanitate et diuitate ¶ Jō sciendum. ꝟgo dei genitrix christo nato p̄cipaliter seruicium exhibuit litteraliter. q̄ et nos sibi exhibere debemus misterialiter. eo q̄ ipa est exemplū nostrū vt dicit Amb. li. ij. de virginitate. Vita marie est nostra viuēdi forma. quia in ipsius vita oīa magisteria p̄bitatis sunt expressa. Primū qđ habuit in hui⁹ filij tractabilitate est q̄ mox christū adorauit. Et merito qz ex reuelatōe angeli sciuit eū altissimi filiū. qđ et p̄fecte credidit. vt habet Lu. i. Beata q̄ credidisti. Sic et nos licet semp eū venerari debemus z adorare. maxime hodie. Juxta illud qđ canit ecclesia. Uenite adoremus qz venit saluare nos. Nam bos z asin⁹ hodie venerabant eū. vt ipleret illd Jsa. i. Bos ꝯgnouit possessorē suū et asinus p̄sepe dñi sui. qz an belitus suo calefaciebāt eū in p̄sepio. Heu q̄t sunt hodie rudiores boue z asino. q̄ nullū calorē dilectōis ostendūt in nato dei filio. vt sunt lusores in hac nocte p offertorio ludētes: volētes offerre deo ex male acq̄sito. De q̄bus habet in cano. xv. q. v. Jmolans. Immolās ex iniquo est maculata oblatio. qz dicit pueb. iij. Honora dñm ꝟ substātia. quia scribit Eccl. xxxiij. Dona iniquoꝝ nō probat altissimus. Et Malach. iij. Erūt dño offerētes sacrificia i iusticia et placebit dño. qz dicit Hiero. z habet i cano. xxiij. q. i. Odi. Nō sacrificio rū magnitudinē sed offerētiū merita causasq̄ respicit deus. Naz ꝟm Bre. Quid pdest sua dare deo et seipm diabolo. vt sunt lusores p offertorio. Dicit nāq̄ Aug. Nihil bonū ē nisi ex te bono. z iō p̄be teipm et offerte p̄io deo. deinde q̄z tua. qz nō abel ex munere deo placuit. sed munus exabel. Sed heu aliq̄ offerūt sua et nō aliena. sed tm eligūt pessima. De q̄bus Malach. i. Maledict⁹ q̄ habet in gregesuo masculū et imolat debile. habet nanq̄

in cano. xlix. di. c. sacerdotes. in fi. Indignū est dare ro qđ rdignat hō. Nam tales nō veneranť puer natū cū bue et asino sz magz irritant. ¶ Sedm qđ exhibuit btā virgo puero nato est q pannis eū inuoluit. vt dicit ħ euāgelista. z ipa sola hoc fecit et nō alia pso/na. Unde canit eccl'ia. Membra pannis involuta virgo mater alligat. z pedes manus q crura stricta cingit fascia. Nō Joseph hoc fecit. qz dicit Chrisо. Joseph mirabať et gaudebat z attigere nō audebat. Et isti pānі vt pie credendū est erāt ex velamētis virgineis Ecce q̄sta hūilitas. qz dicit Simō de cassia. Utilitate pānoz tecta ē superbia p̄moz penitū quā ex suggestione receperāt sathanica. z abstersе sunt nostroz peccatoz feces. Ecce ab ea hora qua in mūdo voluit apparere cepit prius facere q̄z docere. nob in exemplū. si nascť in nobis spūali ter p bonā operatōem rbemus eū involuere in pāno. i. i hūiliatōe. nō in serico vl' aureo panno. i. in vana gl'ia. quia habetur Judith. ix. Superbi nō placuerť tibi domine ab initio. sed humiliū semp tibi placuit rcepatio. De quo Bern. Magna ť̄us humilitas cui facile se inclīat diuina maiestas. Isti panni rbent esse mūdi. id ē gradus humilitatis impmixti. Eccl'i. xix. Est q̄ se neq̄ ter humiliat. viij. q. i. in scripturis. Hūilitas ficta est cum superbia mixta Grego. Simulata equitas duplex est iniquitas. Jō optet esse ancillā que lauet illos pannos. z est melioz respectus in opib alioz Grego. v. moza. Magna que agim⁹ minima sunt dū fortiora pensamus. Itē alia ancilla que exiccat ē sui ꝺgnitio. bonū enī est scire pp̄az infirmitatē. s. quicq̄d habes aliūde habes et impfecte habes z amittere potes. Michee. vi. Hūiliatio tua i medio tui. In his vilib pannis hūilitatis christus quiescit. Bern. in fmone ad Senonem. Nō q̄escit r⁹ nisi sup quietū et hūilez. ¶ Tercio strauit. Subdit. reclinauit in p̄sepio. Bern. Si rex vbi thronus. vbi aula regia. vbi familia. Aula stabulū. thron⁹ p̄sepium. familia bos et asin⁹. qz nō erat ei locꝰ i diuersorio. Bern. Ad rxterā rei prīs sedet. in diuersorio loco eget. Sic tibi fac hodie stratū p accumulatōem virtutū. Lanti. i. Lectulus noster floridus in p̄sepio cordis nostri. Inferior lectus rbz esse patiētia q̄ scit omīa equanimiter tolerare. Jaco. v. Patiētes estote cōfirmantes corda vra. qz scribit Lu. xxi. In patiētia vestra possidebitis animas vras. Superior vero lect⁹ rbet esse amor rei. De q̄ .i. Petri. iiij. Ante oīa mutuā charitatē i vobismetipis habentes. qz charitas operit multitudinē pctōrū. Si igit multū peccasti mlt̄ū dilige. Prouer. x. Universa delicta operit charitas. vt patet in maria magdalena Lu. vij. Dimissa sunt ei pctā multa quoniaz dilexit multū. Ideo hortať nos Hugo. Quantum potes tantū dilige. Ratio Bre. sup cantica. Charitas sancta coz pacificat. mentē in temptatiōibus robozat. et animе iuste quietē tribuit. Ergo qui charitatē seruat christū securissime intra cordis sui p̄sepiū habz. nec eum pdere potest q̄diu in charitate manet. ꝺ quo .i. Joh̄. iiij. Deus charitas est et q̄ manet i charitate in rco manet et rcus in eo. Itē lectulus eius sup fenū. De quo canit eccl'ia. Fenotacere ptulit p̄sepe nō abhorruit. Sic nos rbemus sternere fenū. i. consideratōez propriе infirmitatis et hūane fragilitatis. Unde Isaie xl. Omnis caro fenum rois gl'ia ei⁹ q̄si flos agri. Et ps. lxxxix. Mane floreat et trāseat. vespe decidat induret et arescat. Hec cōsideratio inducit mentis hūilitatē. in qua requiescit rcus p gratiā. vt habeť Isa. vlti. Super quem requiescet spūs meus nisi sup hūilem rc. ¶ Itē aptari rbet mollicies lecti p bone cōscientie securitatē. In hac puer natus habz quietem. Bene. Nō est vera mētis letitia nisi ex pura cōscientia. De quo Richarde sancto victore. Cōscientia bona est titulus religiōis. ac ager bñdictōnis. ac templū salomonis. ortus delicіaz. amenū reclinatoriuz. aula dei. habitaculū spūssancti. Et subdit ibidem. Nihil tocūdius. nihil securi⁹ pura cōscientia z bona. Nā si p̄mit coz⁹. fremit mūdus. terret diabol⁹ illa est secura. Itē munda lintheamīa rbem⁹ supponere infatulo. i. mūdas cogitatōes z cordis meditatōes. Sap̄. v. Cogitatio coz apud altissimū. s. i meditatōe et rcplatōne. Dicit nāq̄ Ber. Meditatio maiestatis diuine reḡit coz purgatū z liberū a cogitatōe vicioz. qz ꝺ Sap̄. i. Aufert se a cogitatōibz que sunt sine intellectu. Jō Isa. i. Auferte malū cogitatōnū vrāz ab oculis meis. Itē rbem⁹ ei aptare ceruical. i. pmptitudinē bone volūtatis. Anſ. Volūtas bona ē q̄ rco subiecta est. qñ vult illud qđ rcus vult habere et rbere. In hac quiescit r⁹ p gratiā Lu. ij. In terra pax hoibz bone volūtatis. Dicit enī Hugo de claustro aīe. Velle quod r⁹ vult hoc est iam rco similem esse. Ideo Hieronimus. Voluntas bona sufficit per omnia si rsunt cetera. Itē tectura supponere dēm⁹

id ē ornatū mor et honestatē bonor operuz. qz dicit Amb. in li. de offi. et habet. lxxvi. di. Nō satis est bñ velle nisi assit bñfacere. Nā fm Bern. in talib vt opinor reḡescit spiritus dei q̄ sunt ꝓpositi ad mores. pbati ad sctimonia. parati ad obedictiā. māsueti ad patictiā. ꝑfecti ad disciplinā. ¶ Quarto ꝙgo eū lactauit. Unde canit ecclia. Sola virgo lactauit vbere de celo pleno. In q̄ dat argumētū matribꝫ p se si saltē sufficiūt pueros suos lactare. exēplo btē virginis. qz dicit Ber. in q̄dā fmone de assumptōne. Lacta maria saluatorē. lacta tuū creatorē. lacta panē celi. lacta pcium mūdi. ꝑbe lambēti māmillam q̄ pcutiēti se dedit maxillā. Ideo Aug⁹. Magni debitores sumus hui⁹ btissime ꝙginis genitrici. multas q̄z gratias ei post deū agere debem⁹. q̄ saluatorez mūdi nobis cōcepit. virgo pepit. aluit: i gremio fouit. fascia cinxit. materna sollertia curauit. Sic nos xp̄m lactare debem⁹ p opa misericordie. Matth. xxv. Quōd vni ex mīmis meis fecistis mihi fecistis. Nam sicut pueri cōpescunt dū lactant. sic dei ira mitigat paupez miserādo. de quo puer. xxi. Mun⁹ absc̄ōditū extinguit iras. et etiā p opa spūalis misericordie. De qua. i. Petri. iiij. Unusq̄sq; sicut accepit gratiā in alterutrū illā administrantes. quia ipe sibimet in oib sufficiens. et bonoruz nostroz non indigens bonitatē suā ingenitā cōmuniter omnib voluit ꝙdiuidere. Et cōgrue significat p lactatōem. quia sicut puuli lac p nutrimēto cōcupiscunt. sic incipiētes a ꝑficientib et ꝑfectis cōmunicatōez bonoruz opez appetere debent. iuxta illud. i. Petri. ij. Quasi modo geniti infantes lac ꝙcupiscite. Huiusmodi enim nō cibus durus sed lenis vt bonū facere assuescat est ꝓpositus. ¶ Quinto virgo eū cibauit. iuxta illud Canti. ij. Dilectus me⁹ pascit inter lilia. id ē inter virgineas manus. Uñ ꝓpter hūanā naturā q̄m cū oib defectib assumpsit solo dempto peccato qd̄ omnino nō tetigit: cibatōe sicut alter hō indiguit. quare virgo ipm cibauit. Et ꝙgrue vt sic satisfaceret p esu ꝓmi qd̄ adam in paradiso cōtra dei phibitōem māducauit. Sic et nos ipm hodie cibare debemus. totū h̄ tēpus quantū nobis possibile est in ei⁹ volūtate ꝑficiendo. exēplo christi q̄ dixit Joh. iiij. Meus cib est vt faciā volūtatē ei⁹ q̄ me misit vt ꝑficiam opa eius. ¶ Sexto virgo natū puerū vagientē et flentē sepe dulcissime alloquendo quietauit. Uñ Bern. in ꝑsona ꝙginis ad puez dicit. Fili dulcissime noli flere. si exteriꝰ frigescit tua infantia corpalis. in charitate tñ calescit sancta mens et aīa. Unde et tu fili mi. qz āgelus gabriel ꝓmisit mihi te regnaturū in domo iacob in eternū. noli ergo flere. An forte ploras miseriā humane ꝙditōnis. an forte tuā futurā mortē tue amarissime passionis. An forte dolorē et plāctū mihi annūcias mee a te p mortē sepatiōis et gladiū doloris. qui tūc animā meā ptrānsibit. sustine modicū qz non dū venit hora. Sic et hodie facere debemus. hincinde ipm mouēdo et volutādo. vt in mentib nostris nobiscum maneat. ¶ Hoc aūt maxime fit p gratiaz actōez. ad quā nos maxime hortat ꝓsideratio sue diuinitatis. fm quā nos ex nihilo creauit. Similiter consideratio sue assumpte hūanitatis in qua nos recreauit. Hoc eni meditādo ipz hincinde volutamus. Et ꝙgrue. sicut in tali motu fit attractio et motio anime. sic meditādo humanitatē fm quā nosci ꝑt eum attrahimus. meditando ꝙ diuinitatē fm quā nosci nō ꝑt ipm mouemus. et tñ vtrobiq; infinita beneficia nobis exhibita inueniem⁹. Quare ad grāz actiōes hortat nos ecclia canens. Fratres nūc omnes reddam⁹ dño deo q̄ sua natiuitate nos liberauit de diabolica ptāte. Huic optet vt canam⁹ cū angelis sp gl'ia in excelsis. ¶ Dixi tercio subiungit angeli annūciantis claritas dicēs. Pastores erāt in regione eadē nō longe a bthleem vigilātes et custodiētes vigilias noctis sup gregē suum. scz ꝓpter timorē ꝑdonū. quia multitudo populi erat. ✠ ¶ Ecce angel⁹ dñi stetit iuxta illos et subito apparuit. Et fuit angelus q̄ annūciauit marie. et claritas dei circūfulsit illos. Beda. Nusq̄z in tota veteris testamēti serie repimus angelos qui tā sedule apparuerūt patrib cū luce apparuisse. Sed h̄ ꝓuilegiū recte huic tpi seruatū est qñ exortū ē in tenebris lumē rectis corde. Ecce paupib pastoribꝫ apparuit. Pro ad denotādū q̄ venit vocare paupes. Isa. lxi. Ad annūciāduz mansuetis misit me. Jaco. ij. Nōne paupes elegit deus diuites in fide. coheredes regni: Secūdo ꝓpter sollicitudinē timoris. qz erāt vigilātes ad carnalē et palē cōsolatōez Isa. xxviij. Quē intelligere facit auditū ablactatos a lacte. Exo. xvi. Mana in deserto datur Maxim⁹ in fmone. Plo ꝙgruit ꝙitati simplex iustificatio q̄z superba dñatio. Bern. q̄z multi nobiles fm carnez. q̄z multi sapientes hui⁹ seculi hora ista in stratis melioribꝫ quiescebant. et nemo illoz dignus est lucē nouaz

videre. angelos cãtãtes audire nisi pastores vigilãtes. Matth. xi. Abscõdisti hec a sapientibꝫ et prudentibꝫ ⁊ reuelasti ea paruulis. Nã agn⁹ nat⁹ pastoribꝫ demõstrat⁹. Timuerũt timore magno. s. ꝓpter subitã claritatẽ. Ait angel⁹. nolite timere. annũcio vob gaudiũ magnũ. A Reuera magnũ. Prio mõ pstat gaudiũ cũ aliqđ diu affectatũ ẽ. Et sic hodie. Lu. x. Multi reges et pphete voluerũt videre q̃ vos videtis et audire q̃ vos auditis. i. Petri. i. In quẽ desiderãt angeli ꝓspicere. Isa. lxiij. Utinã dirũperes celos et descẽderes. ps. cxliij. Dñe inclina celos tuos ⁊ descende. ⁊ ps. lxxxviij. Ubi sunt miseicordie tue antiq̃ dñe. hodie venit. Bern. Misit sac cũ plenũ misericordia in passiõe scindendũ. Secdo pstat gaudiũ honor cõsecutus. Un legit de Tito. Cũ audiuit fratrẽ suũ vespasianum in obsessione hierusalẽ electũ in imperatorem incidit ꝑ gaudio in infirmitatẽ. Et sic nos gaudere debem⁹. Joh. i. Dedit eis ptãtez filios dei fieri. Aug. sup Joh. Deus fact⁹ est homo vt hõ fieret de⁹. Aug. sup ps. Factus ẽ particeps nostre mortalitatis vt hõ fieret particeps sue diuinitatis. Anſ. in li. Cur de⁹ hõ Honor in creatõe ad imaginẽ. maior honor in icarnatõe vt ipe suscepit imaginẽ nostrã. ad Roma. viij. Heredes dei: cc heredes xpi. Itẽ gaudet cec⁹ cũ illuminat⁹. sic ⁊ nos. Sophonie. i. Ambulauerũt vt ceci q̃ dño peccauerunt. ps. xxxvij. Lumen oculoꝝ meoꝝ ⁊ ipm non est mecuz. Bap. ij. Excecauit illos malicia eoꝝ. potuimus cõqueri illd Thob. v. Quale mihi gaudiũ cũ in tenebris sedeo ꝛc. Hodie lux orta. Isa. xlij. Dedit te in lucez gentiũ vt apires oculos cecoꝝ. puer. xv. Lumen oculoꝝ letificat aiam Eccls. xi. Dulce lumen et delectabile est oculis videre solem.

Tercio gaudet q̃s a magno piculo liberat⁹. sicut iudei. Hester. viij. oĉs vna die liberati. Et sic hodie. Similiter Exo. xv. Judei a piculo a pharaõe sunt liberati ⁊ gauisi dicẽtes. Cantemus dño. ps. cx. Redẽptõez misit dominus ppl'o suo. Aug. de ꝺbis dñi. Nõ liberaret homo nisi deus fieret hõ. Isa. v. Populus meus captiuus duct⁹ est. infern⁹ dilatauit aiam suã Quarto si audit q̃ a magno domino dilectus. O sic hodie cognouimus dilectõem. Bern. Nesciui quõ me diligeret deus nisi ꝓ me mori eligeret. Aug. sup Joh. Si de⁹ pccatoꝛes nõ amaret de cel' ad terraz nõ descẽderet. Greg. O inestimabil' dilectio charitatis Aug. sup ps. li. Cõicauit tuũ malũ vt cõicares suũ bonũ Quito magnũ. q̃z intonuit i celo vt angeli gauderẽt. vt dicẽ geliũ. multitudo celestis exercit⁹ gaudẽter intonuit. Bern. Magnuz ꝑsentis festiuitatis gaudiũ. q̃z ꝑus replet celũ q̃z terrã. Itẽ i limbo. Isa. ix. Habitantibꝫ in tenebris lux orta est eis. Itẽ i ꝓteritos ꝑsentes ⁊ posteros. Ambro. Nec est gl'ia natalis vt in futuꝝ transeat ad ꝑdestinatos, ⁊ imp'petuũ manet ad deuotos. B Subdit. Dõ erit oĩ populo. s. iudeoꝛ ⁊ gentili: pctõibꝫ ⁊ oibꝫ iustis Gaudere debet pctoꝛ q̃z iuitat ad veniã. ps. xcv. Exultabũt omnia ligna siluaꝝ. q̃m venit ꝓciũ. s. ad vẽditos. vita ad mortuos. i. ad Thimo. i. Fidelis sermo et oĩ acceptõe dignus ꝛc. Gaudeat iust⁹ q̃z appropinq̃t ad coronam. psal. xxxij. Exultate iusti i dño. Tũc ꝓbũgit exultatõis causam dicẽs. Quia nat⁹ est vobis hodie saluator. i. salutis dator. ps. xxxvi. Salus iustoꝝ a dño. q̃ est xps dominus. Damas. tractãs illd Mat. xvi. Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui: dic. Hoc nomẽ christ⁹ significat vnitatẽ psone in duabꝫ naturis. ⁊ dignitatẽ regalẽ ⁊ sacerdotalẽ ⁊ gre plenitudinẽ ꝓpter vnctõis ꝓrogatiuã. cui⁹ plenitudinis venit nos facere ptícipes. Joh. i. De plenitudine ei⁹ oĉs accepim⁹ gr̃az ꝓ gr̃a. gr̃am noue legis pfectã ꝓ gr̃a veteris legis impfecta. Ideo Bern. Nunq̃d timeã q̃z venit saluator in domũ meã. nũq̃d fugiã vt adã. nũq̃d despexerem. q̃z venit ille cui⁹ legẽ ꝑuaricat⁹ sum. cuius bñficio in grat⁹ sum. cui⁹ patiẽtia abusus sum. Nunq̃d maior poterit esse ꝓsolatio q̃z i dulci saluatoris vocabulo. q̃z nat⁹ ẽ vob hodie saluator. Nam ipe ꝑ se dixit Lu. ix. Fili⁹ hois nõ venit aias ꝑdere sz saluare. Jõ Zacharie. ix. Exulta satis filia sion: ecce rex tu⁹ venit tibi iust⁹ saluator et paup. Pauptatẽ sbdit in textu. hoc sit vobis signũ. Inuenietz infantẽ. ecce mitias et benignitas. ad Titum iij. Apparuit benignitas et hũanitas saluatoris nr̃i ꝛc. Pannis inuolutũ ⁊ positũ in ꝑsepio. Ecce paup in vestimẽto. Bern. Quito tũ mundũ varijs vestit ornamẽtis sine decore vestiũ apparuit. Ecce paup i hospitio. q̃z in stabule ponit q̃ cõtinet mũdũ. Un Ber. Uide hõ q̃liter ꝓ te factus. si rex vbi aula. vbi thronus. vbi curiales freq̃ntia. id ẽ familia. Bern. O hõ q̃d sollicitus es de regali edificio cũ deus tuus iacet i ꝑsepio. q̃d cogitas de supfluo vestimẽto cũ rex tu⁹ indut⁹ ẽ vili pãniculo. Quid laboras de clientũ collegio cuz de⁹ tu⁹ iacet cũ boue et asino. Quid anxiaris de

dño cū rege glie marie et ioseph obediuit ipe/
rio. ¶ Ipe enī est rex q̄ arma secū apportauit nre redemptōnis. Presepe duz significat crucē. duo aialia significāt duos latrōes. fascia stricta significat vincla q̄b mater sua eū. s. sinagoga ligatur erat. Maria z ioseph circa p̄sepiū significāt mariā cū ihe sb cruce. fetidū stabulū significat caluarie locū. Ulide o ꝛuora aia ad q̄d nat⁹ ē ꝛe⁹. Hoc ꝛefleuit Ambro. Plagit insans ꝛc. Job. xvi. Nūc oppssit me dolor me⁹. Ideo Eccli. xxxvi. Innoua signa immuta mirabilia. signa ostensa i natiuitate immutata sunt in passiōe. Hic infans: ibi clamans. hic pānis inuolutus: ibi vestitus spoliatus. hic reclinatus in p̄sepio: ibi affixus patibulo. hic ortus media nocte: ibi occisus i meridie. hic inuolutus in p̄sepio: ibi inuolutus et posit⁹ in sepulcro. hic etern⁹ nascit: ibi mozit. Hec oia p te sustinuit. Jō facta est cū angelo multitudo milicie celestis exercit⁹ laudātiū z dicētiū. Glia in excelsis ꝛeo. nobis in exemplū. Beda. vt ꝛe acceptis bñficijs ꝛeo grates referam⁹. Ulñ canit ecclesia Grates nūc omnes ꝛc. et cū gaudio laudare. q̄ i terra pax hoibus: nō ꝛemoibus sed homibus. neq̄ obstinatis malis pctōribus sed bone volūtatis. Isa. lij. Non est pax impijs dicit dñs. Job. ix. Quis restitit ei et pacē habuit. Ps. xiij. Cōtritio et infelicitas i vijs eoz. et viam pacis nō cognouerūt. ecōuerso. Pax multa diligentibus legem tuā. ps. cxviij.

¶ De sancto Stephano
¶ Sermo XXI

QUm esset stephanus plenus gr̄a in tēdēs i celum vidit glīam ꝛei. z iesum stātem a ꝛextris virtutis ꝛei. Actuū. vij ¶ Uidem⁹ q̄ vasa plena nō resonāt sed vacua. Sic corda electorū plena gr̄a spūssancti nō ꝛsonant p impatientiā et murmuratōez. Unde canit ecclia ꝛe martiribus. Nō murmur resonat: nō querimonia. sz corde tacito mens bñ cōscia cōseruat patientiā. Dicit Bre. Quō sustinuissent nisi spūssancti gr̄a eos solidasset. De quo apls Ro. viij. Ipe spūs coadiuuat infirmitatē nostrā. Ideo ps. l. Spū principali confirma me. Sic cōfortati fuerūt sancti patres. ꝛe quibus habet in cano. xxiij. q. v. Si non licet. Et est Aug. Scti patres inspiratōe diuīa fecerūt et sustinuerūt impossibilia. Talis etiā fuit apls Phil. iij. Qia possum in eo q̄ me ꝛfortat. Jō cōsideras hec salomon Prouer. xviij. dicit. Spūs viri sustētat infirmitatē ei⁹. De q̄ etiā loq̄t sanctus. tholi. iij. cōtra gentiles. c. xlv. Indiget hō diuīe gr̄e auxilio ad hoc vt pseueret i martirio. Hāc habuit btūs stephanus pthomartir. ꝛe quo thema. Cū esset stephan⁹ ꝛc. ¶ In ꝛbis p̄remissis btūs stephanus cōmēdat a duobus. Primo a plenitudie gr̄e sanctitatis. Scdo a certitudine eterne claritatis. Primū patz i principio. Scōm ibi. vidit gloriam ꝛei. et iesum stantem a ꝛextris. De primo dicit. Cū eēt stephanus plenus gr̄a. Nota legit⁹ q̄ christ⁹ fuit plen⁹ gr̄a. sil⁹ maria z discipuli i die pētecostes. z hodie ꝛe sancto stephano. ¶ Et ¶ Que igit est differētia istr⁹ plenitudis. Respondet q̄ quadruplex ē plenitudo. Prima supefluētie. secūda excellētie. tercia abūdantie. quarta sufficientie. ¶ Pria plenitudo gr̄e dicit supefluētie. illa fuit in christo fm q̄ caput est ecclesie z exuperanter redūdat i alios vt fons scaturiēs. De quo Joh. i. Uidimus eū plenū gr̄a et veritate quasi vnigeniti a pre Illa plenitudo gr̄e excludit potētiā peccādi. q̄ peccatū est ꝛfectus gr̄e. De q̄ dicit Col. i. In christo complacuit omnē plenitudinem diuitatis inhabitare. q̄ habuit oīmode oēz pfectōem. Joh. iij. Nō ad mensurā dat⁹ est ei spūssctūs. Et sic nullo mō potuit peccare. q̄ peccatū est recessus a ꝛeo. z p se fuit ꝛeus. et sic ipe a seipo recedere nō potuit. z sic nec peccare. Ulñ. i. Pe. ij. Peccatū nō fecit nec inuētus est dolus in ore ei⁹. Et tal plenitudo gr̄e nō fuit in btō stephano ¶ Scda est plenitudo excellētie. s. specialis progatiue gr̄e. qñ aliqua creatura ex speciali dono z ꝛei gr̄a puile giat q̄ sibi ꝛferunt oēs virtutes. q̄ ipaz nō solū custodiūt a peccato mortali sed et venīali Illa erat in maria: cui angel⁹ Lu. i. Aue gr̄a plena. Unde dicit Bern. i ꝛmōe. Cogit⁹ me ꝛc. Ceteris scīs gratia p ptes pstat. marie se simul tota infudit gratie plenitudo. Et ibidem. Si diligēter inspicies. nihil ē splēdoris ꝛtutis et glie q̄ in ea nō resplēdeat. Et ideo bñ circūdabant eā flores rosaz z lilia cōuallium. vt virtutibus virtutes fulciant. z formositas ꝛeore castitatis augeat. eo q̄ dicit Anf. Ea puritate nitebat q̄ maior sb ꝛeo intelligi nequit ¶ Tercia est plenitudo abūdātie. Illa fuit in apls. Actuū. ij. Repleti sunt oēs spūsancto et ceperūt loq̄ magnalia ꝛei varijs linguis. ita vt mirarent⁹ in dei. Illa gratia cōsistit in hoc q̄ quis nullū peccatū mortale cō

mittit. et magnū habet ardorē ad bona opa et virtuosa et ad oīa deo placita. ita ꝙ etiā tal' raro peccet venialr. Istā etiā habuit btūs stephanus. Actuū. vij. Judei nō potuerūt resistere sp̄ūi sapientie q̄ loquebat in eo. ita ꝙ ī/plerek illō quod dixit iesus discipul' suis Luce. xxi. Dabo vobis os et sapientiā. cui nō po/terunt resistere oēs aduersarij vestri. Et mat/thei. x. Non vos estis q̄ loq̄mi sz sp̄ūs patris vestri q̄ loquit in vobis. Quarta est plenitu/do sufficientie quā vnusq̄sq; habz electoruz ī tantū ꝙ sibi ipi sufficit ad salutē. Et sic elisa beth replera est sp̄ūsctō. et sic Zacharias Luce. i. et sic Simeō Lu. ij. Mensurā bonā. scz quo ad grām sufficientē. cōfertā. s. quo ad gtī am abundantē. et coagitatā: quo ad grām su/pexcellentē. et superfluentē: quo ad grām ex/uantē z redundātē ī oēs electos. que ē ī chri sto iesu. ℣ Tunc sbdit. Intendēs ī ce/lū vidit gl'iam dei. Nota hō liberter ad q̄ttu/or respicit. Primo quo ad thesaur. scdo quo ad amicū. tercio quo ad auxiliū. quarto quo ad palaciū. Sic btūs stephanus respexit p̄/mo ad thesaur vicz ad celū. iuxta illō Mat thei. vi. Ubi thesaurus tuus ibi z cor tuuz. Modo ibi vidit thesaur suū. id est gloriaz dei. De quo Mat. vi. Thesaurisate vob thesaur in celo. Dicit Fulgenti⁹ Ubi thesaurus ibi cogitantis affectus. Ideo Phil'. iij. Nra cōuersatio in celis est. qr ibi noster est thesau rus. Scdo homo liberter respicit ad amicū: z sic btūs Stephanus vidit iesum stantez a dextris ꝟtutis dei. Ipe eni fm Bern̄. est ami cus dulcis. adiutor fortis: et consiliari⁹ p̄ru/dens. Ipe amic⁹ est. de quo Joh. xv. Jā non dicam vos seruos sz amicos. qr oīa q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Ipe est amicus dulcis q̄ omnes vult saluari. i. ad Thim̄. ij. Quia vult omnes hoies saluos fieri. Ipe est amic⁹ ꝫstans. de q̄ puer. xvij. Omī tpe dili/git q̄ amicus ē. Et sic xp̄s dilexit btm Stepha num in vita. qr sp̄ūsctūs eū repleuit. Dilexit z in morte. qr stetit ad auxiliū. Dilexit post mortē. qr coronauit eū corona glie ꝙ ꝫstāter pugnauit. qr. ij. Thimo. ij. Nemo coronabi tur nisi q̄ legitime certauerit. Sic z tu si vis esse dignus corona. qr dicit Aug. in fmōe d̄ sancto stephano. Discce pugnare nō seuicia sz patiētia. nō malicia sz benivolētia. Et sic bea/tus stephanus. Ite chr̄ist⁹ nō solū est amic⁹ dulcis sed etiā adiutor fortis. quia patus est oēs adiuuare. et notat in hoc. qr vidit eū stā tez tanq̄ ꝑnū. De quo Aug. in soliloq̄o Do mine semp te paratū offers si patū me inuene ris. Ite ipe est cōsiliari⁹ p̄rudens. qr cōsulit terrena despicere et celestia amare. z notatur ī hoc. qr vidit eū a dextris virtutis dei. Tercō homo liberter videt ibi vñ sibi p̄uenit auxi/liū. qr a deo. ps. cxx. Auxiliū meū a dño q̄ fe/cit celū z terrā. Et hoc auxiliū ipe vidit qr ie/sum stantē. s. sibi ad auxilium. Et sic nos. ij. Paral'. xx. Cū ignoramus q̄d agere debeam⁹ hoc solū residui habem⁹ vt oculos ad celū leue mus. Quarto homo liberter respicit ad pa laciū suū seu domū suā. Et sic stephanus vi dit in celū et vidit celos aptos vt domū suā z tabernaculū. Unde ps. lxxxij. q̄s dilecta ta bernacula tua dne virtutū. Sicut pegrini a lōge terrā suā liberter inspiciūt. Un Hiere. li. Recordami p̄cul dñi. et hierusalē ascēdat sup cor vestr. Nam miles secur̄ seputat cū p̄ꝑ vidz sibi castr̄ aptū. Et sic celū est castr̄ z domus nostra Unde. ij. Thoz. v. Scim⁹ cū domus terrestris hui⁹ habitatōis dissol/uer habemus domū nō manu factā. Et hāc vidit btūs stephan⁹ cū vidit celos aptos. nō sic intelligēdo ꝙ celi fuerūt diuisi cū sint incor/ruptibiles. sed qr sic clare vidit ac si nullū eēt obstaculū. Et notanter dicit ꝙ vidit iesū stā tem a dextris virtutis dei. Hoc exponit sctūs Tho. pte. iij. q. lviij. fm diuinitatē a dextris ꝟtutis dei. i. in plenitudine diuine ptātis z glo ria diuinitatis. fm humanitatē ꝟo in potio/ribus bonis ℣ Sed diceres. q̄lis fuit vi sio beati stephani qua vidit iesuz. an fuit mē talis. aut imaginaria: aut corpalis q̄ ad chri/sti humanitatez. Respōdet Nicola⁹ de lyra sup Act. ap'or. ꝙ fuit imaginaria visio z eti am mētalis quo ad diuinitatē: sed etiā corpo ralis q̄ ad chr̄isti hūanitatē. Dico notāter q̄ ad xp̄i hūanitatē fuit visio corpalis. qr in vo/luntate corpis chr̄isti ī celo est ꝙ corpus suū videak a lōge sicut de ꝑꝑ. sicut ī ptāte ei⁹ est immutare visum in ꝑpria vl'in alia effigie. sicut fecit Lu. vlti. Deitatē ꝟo nō potuit vi/dere isto mō. sed sicut in visiōe imaginaria for matur virtute imaginatiua aliq̄ effigies ad re p̄sentandū deū. ita exteri⁹ p̄t diuinitus forma re ad immutatōem corpalis ocl'i. sic suo mo/do fit in apparitōe angelor qñ apparēt ī cor/poribus sic assumptis que corpaliter videnk. ita etiā aliq̄ effigies corpalis nō a deo assum pta sed formata p̄t ipm repsentare ocl'o corpo rali. Et sic ꝓbabiliter potest dici ꝙ fuit in vi/sione Stephani mētaliter. tñ cognouit ꝙ il la effigies ñ erat ipa d̄ita. nisi tm repñtatiue

¶ Sed diceres. tñ habeꝫ Exo. xxxiij. Nō videbit me hō et viuet. Rñdet sctūs Thomas parte. i. q. xij. ar. xi. hoc est veꝝ corpalibus oculis in hoc mortali corpe. licet pt fieri oculis mētis. ¶ Sed diceres. tñ dic̄ Jacob Gene. xxxij. Vidi dñm facie ad faciem Rñdet Dyonisi⁹. iiij. celestis hierarchie. h referendū est nō ad ipaz eēntiā diuinā: sed q̄ ad figurā in q̄ repsentabaꝫ ds. qz dic̄ Nicolaus de lyra: q̄ vidit angelū in psona dñi. ℞ ¶ Nota dicit. video celos aptos. Pro q̄ sciendū legiꝫ q̄ celū q̄tuor viciis visus est aptū. Primo a christo baptisato. Luce. iij. Scdo a btō petro. Actuū. x. Tercio a beato stephano: vt hic. Quarto a btō iohe. Apoc. iij. q̄ dixit. Ego iohes vidi ostiū aptū in celo. ad dēsignandū q̄ q̄druplices sunt hoīes quibꝫ celū aperitur. s. innocētibꝫ: pēnitētibꝫ: martiribꝫ et pfectis religiosis ¶ Primo celū aperiꝫ innocentibꝫ. s. paruulis baptisatis. z nō solū paruulis sed etiā adultis. De quo Bonauētura sup. iij. sentētiaꝝ. Quantū ex se est baptismus omnē culpā tā originalez q̄z actualē: mortalē et venialē delet. z restituit innocentiā q̄ ad aiam. sic si baptisat⁹ moriꝫ statim in celum volat. Et hoc nō potest fieri nisi omnis culpa et pena esset deleta. Et sic tali homini q̄ seruauit innocētiā semp celus est aptum. In figura illi⁹ christo baptisato apti sunt celi. Lu. iij. et Matth. iij. Confestim ascēdit d̄ aqua et apti sunt ei celi. Idcir co quādo moriꝫ puer in innocētia pentes nō debent ita dolere. qz fatuū est dolere q̄ q̄s trāsit de societate hominū ad societatē angelo⁹. de exilio ad patriā: vt innocentes q̄ nec pctā venialia nec actualia sup innocentiā baptismalē addiderūt. Nam licet tales pueri non habēt ppria merita. tamē ex meritis christi est eis celū aptū. Ideo Bern̄. Nil est q̄ timeas si innocentiaz habeas. Bern̄. Scdī ade purgat tribulatio quos cōtaminat ꝓpria p uaricatio. Ideo Matth. xix. Sinite paruulos venire ad me et nolite phibere eos. taliū enī est regnū celoꝝ. scz ex meritis xpi. Bern̄. Qui ex aliena culpa obligaꝫ p alienā penaz absoluiꝫ. Qui ppria culpa obligaꝫ ppria ex pena placaꝫ. ¶ Secundo aptū est celū penitentibꝫ. Actuū. x. Petr⁹ vidit celū aptū z descendit vas q̄si lintheū plenū. reptilibꝫ. et dictū est ei. Occide z māduca. Et dixit Petr⁹ Nūe immūduz nō manducaui. Et dixit ei. quod ds mūdauit immūdū ne dixeris. et receptū est vas in celū. Spiritualiter. p aīa lia immūda: reptilia: serpentia: volatilia i. relligunt vicia in lectulo cōscientie. cū presentant ante pedes Petri. i. dignitati sacerdotali p contritionē z sacramētalē cōfessionē. tunc mundant. i. Joh. i. Si cōfiteamur pctā nostra fidelis z iustus est ds vt remittat. vt patet Luce. xvij. de decem leprosis: q̄bꝫ dixit Jte et ostēdite vos sacerdotibꝫ et fecerunt: z mundati sunt. Idcirco ista aīalia venenosa scz peccata mortalia sunt occidēda p veram pēnitētiā. et tunc recipiunt in lintheo vase penitentie in celū Unde Luce. iij. et Mat. iij. Penitentiā agite appropinq̄bit enī regnuz celoꝝ. ¶ Dixi noanter p verā pēnitentiā. Nam nō qualiscunq̄z pēnitētia celū apit Difficillimū est inquinatū ad pristinā redire puritatē. patet in figura. Templū salomonis a gentibꝫ pphanatū nunq̄z potuit ad pristinū decorē reformari. Et sic difficile est pfectam agere pēnitentiā. Unde Amb̄. Facili⁹ inueni qui seruauerūt innocentiā q̄z qui veram egerūt pēnitentiā. qz singulis peccatis singule pene debent. De quo Job. xx. Luet oia que fecit. et Salomon Eccl's. xij. De omni erroze adducet te dñs ad iudiciū. Attēde q̄z pfunda debet foze pēnitētia. Unde Luc. iij. Facite dignos fructꝫ pēnitētie. i. pfectam penitentiā. Nam mod⁹ pene debz correspōdere culpe. Sap. xi. Per que q̄s peccat p hec z puniet. Si p superbiā peccasti p humilitatez pēniteas. Si p voluptatē carnis excessisti: p castigatōnem ieiunij et flagellatōis deleas Si per auariciā trāsgressus es: p elemosinaz z misericordiā satisfacias. ad Ro. vi. Sic exhibuistis mēbra vestra seruire immūdicie et iniquitati ad iniq̄tatē. ita nunc exhibete mēbra vestra seruire iusticie in sanctificatōnez. Nā scribit Deutero. xxv. Scdm mēsuram peccati plagaz erit mod⁹. Nam si peccasti i corde cōsentiēdo. i ore loq̄ndo. in ope implēdo. ecōtra pēniteas corde detestēdo. ore cōfitēdo. ope satisfaciēdo. sicut fecerat hester. Hester. xiiij. Oia loca in q̄bꝫ antea letari cōsueuerat crinū laceratōe cōpleuit et dēpcabatur dominū dēū. Et sic nos. Apoca. xviij. Inq̄z tū glorificauit se et in delicijs fuit intātū date illi tormentū et luctū. ¶ Tercio aptur celū vere religiosis et pfectis p religionis ingressum vbi regulariter viuunt: qz dicit sanctus Thomas. in. ij. ij. q. vlti. Nam hoc est holocaustū maximū q̄ndo homo diuis seruitijs totaliter se mancipat. et excedit oēm gen⁹ satisfactōis, vt habeꝫ in decreto, xxxiij. q. ij. ad/

monere. k ¶ Nam religiosus offert deo omnia que habz. Primo res tpales p paupertatis votū. omnino nihil possidēdo. vt habeatur in decre. xij. q. i. dilectissimis. In religione existens nō debet habere denariū si ñ vult participare cū anania z saphira. Actuuz. v. Dicit enī Bre. Monachꝰ habēs se volū non valet illū. Ideo Aug. de cōmuni vita clericoz. et habek. xij. q. i. Non dicatis vos habere ppriū: sed sint vobis oia cōia. ¶ Scō religiosus offert corpus p votū castitatis z abstinentie. ad q̄s se obligat. vt non ꝯmedere carnes. iacere i stramineis. media nocte surgere. et hoc ppter deū. dicens cū apl'o. i. Tho rinth'. ix. Castigo corpus meū et in seruitutez redigo. Tercio frangit libertatē voluntatē propter deū p votū obedientie. Et hoc ē maximū q̄ homo frangit libertatē arbitriū ppter deū. qđ deus homini frāgere nō vult: sz relinq̄t eaz in manu ꝯsilij sui. Eccli'. xv. Ideo Anb. i li. de silitudinibꝫ. ¶ Sicut q̄ dat arborē cū fructibus plus dat q̄ q̄ solū fructū p̄bet. sic q̄ dat libertatē arbitriū ppter deū in manus plati plus dat q̄ q̄ alias ml'ta opa bona ex libera voluntate faceret. i. Regū. xv. Melior ē obedientia q̄ victima. Aug⁹. Melior est vna obedientia q̄ omnes fructus. id ē omnū virtutū opera.

¶ Contra obedientiā sunt vicia. Dic ei sanctus Tho. in. ij. ij. q. clxxxi. ar. iij. Rōnabiliter potest dici q̄ p ingressum religionis aliquis cōsequit remissionem peccatoz. Sicut enī aliqbꝫ elemosinis factis homo potest satisfacere de peccatis suis. ſm illud Dañ. iij. Peccata tua elemosinis redime. ml'to magis in satisfactōne p omnibꝫ peccatis sufficit q̄ hō dat omnia que habz: corpus: substantiā temporalē et voluntatē liberā. Ideo in vitas patrū legitur: q̄ eandē grām cōsequunt religionem ingredientes quaz cōsequunt baptisati. Et sic eis apit celū. Et figurat p Johez euāgelistā q̄ vidit celū aptum Apocal'. iij. q̄ fuit de numero pfectoz. qz reliquit patrē retia z nauem ppter xpm Mat. iij. ¶ Quarto celū apit martiribꝫ. sicut btō stephano q̄ vidit celos aptos. Hoc priuilegiū habēt martires si patiant mortē p christo inuenient vitā in celis. Unde Aug⁹. Qui orat p martire iniuriā facit martiri. ¶ Sed diceres. eq̄ nostris temporibꝫ nō martirisant hoīes que nobis facienda sunt vt christi martires efficiamur. Respondek. sextuplex est spūale martiriū. triplex ſm Brego. et triplex ſm Bern̄. Primū spūale martiriū ſm Bre. est patiēs in aduersis toleratio. Secūdum est afflictorū cōpassio. Terciū inimicoz dilectio. Primū dicit ē patiens in aduersis toleratio. Brego. Martires esse possum⁹ si patiētiā in aio teramus. Et q̄nto maioz aduersitas cū patientia tāto mai⁹ martiriū. ps. xliij. Propter te mortificamur tota die. Nam patiētiā habere in aduersis ē maius signū gratie q̄z mortuos r̄suscitare. cecos illumiare: leprosos mūdare. De quo Brego. Patientiā maiorē reputo miraculis. quia nō natura dat patientiā in aduersis sed gratia. Dicit enī Aristo. viij. ethicoz. Triste fugit natura. Sz impatientes ostēdūt se vacuos esse a grā p murmuratōem. Brego. Qualis vnusq̄sq̄z apd se latet illata cōtumelia pbat. ¶ Secūdū spirituale martiriū ſm Brego. est afflictoz compassio. Unde Brego. Qui dolorē exhibēt i aliena necessitate crucē portant in mēte. Nā tot sunt vulnera mentis ꝯpatiētis quot tribulatiōes patiētis homis. Sic maria circa crucem iesu martir est effecta. qz dic̄ Damas. Omnia vulnera q̄ christꝰ sustinuit corpore ipa sustinuit mēte. Et sic Johānes iuxta crucem stans factꝰ est martir. Q quis cogitare poterit quātā compassionē habuit cū vidit illū ita grauiter pati qui sibi in sero pdes lauit. corpus suū dedit. in cuius pectore requieuit. Et ideo nō p misit eum pati. qz cōpassio christi mortis fecit eū martirē. Et sic si habes compassiōez cū paupibꝫ si sustinent famē: sitim: tribulatōem a malis hominibꝫ q̄ eos spoliant. vl' quādo vides aliquē peccare chorisādo. blasphemādo: adulterādo: luxuriādo: sitibiendo. vel quādo audis mala de primis z eis cōpateris. signū est bonitatis q̄ sis membrum christi. Unde Brego. Nō aliter membra christi redēptoris nostri efficiemur nisi primis cōpatiamur. Et q̄nto quis plꝰ dolorem primoz sentit: tāto melioz corā deo existit. Unde Bre. Tāto ds pfectioz quāto dolores sentit alienos. Talis fuit apl's. ij. Thorinth'. xi. dicēs. Quis infirmat et ego nō infirmor. quis scandalisat et ego nō vror. q̄si diceret. vnicuiq̄ in necessitatibꝫ suis ꝯpatior. Nam tales sunt spūales martires crucē xpi gerentes. De quo dicit Brego. Duobꝫ modis crux xpi tollitur. cū patiētiā in animo teramus. et primo condolem⁹. ¶ Terciū spirituale martiriū ſm Brego. est dilectio i imicoz. De quo Brego. Ferre ꝯtūeliā z odiēte diligere est martiriū in occulta cogitatōne. Nam signū magne bonitatis est illi op-

tare bonuz qui tibi optat malū. et illū dilige re qui te odit. et p illo orare q̄ te psequitur. vt docuit dñs Mat. v. Diligite inimicos vestros et orate p psequentib⁹ vos vt sitis filij patris vestri qui in celis est. Nā dilige re inimicos est in iuriatib⁹ indulgere ex cor/ de. et est deo valde acceptū. De q̄ fre. Qui peccatib⁹ clemēter indulserit nullū peti vesti giū in ei⁹ anima remanebit. Et Aug⁹. i ſmone de btō Stephano. Per amorē inimici ef ficieris amicus dei. ¶ Itē sciendū adhuc ſm Bern̄. triplex est spirituale martiriū sine san guinis effusiōe. Primū est parcitas in vber tate. secundū est largitas in pauptate. terciū est castitas in iuuētute ¶ Dixi primū ē par citas in vbertate. De quo Bern̄. Qđ marti/ riū grauius q̄z inter epulas esurire. inter ve stes algere. inter diuitias pauptatē sustinere ppter deū. nō videre delectabilia et nō gusta re cū posset est satis gue. Nā ibi vincit natu ra que sp appetit delectabilia. vbi gra: Sic tacere i straminib⁹ ppter deū cū hō possz ha bere tres lectos. bibere aquā ppter deū cū bn̄ posset habere vinū. et sic de singulis. Hoc si/ ne speciali gratia nō possz haberi. Sil'r si hō abundās diuitijs posset chorizare: supbire t carnis voluptatē exercere et non vult ppter deū est spūale martiriū. Unde scribit Eccl'. xxxi. Btus vir qui potuit trāsgredi et nō est trāsgressus. facere mala et nō fecit ¶ Secū/ dum spūale martiriū est largitas in pauptā/ te. sicut vidua q̄ misit duo minuta in gazo/ philaciū. Marci. xij. collaudat a saluatore plus oīb⁹ misisse. qz totum dedit qđ habuit. Ex illo patet si pauper dat denariū ex charita te ampli⁹ meret q̄z diues dans florenum. qz habet in canōe. iij. q. vij. in gravib⁹. Affectus offerētis pl⁹ placet deo q̄z munus. Bre. Loz et nō substantiā pensat de⁹. signāter de bonis iusto labore acquisitis. De iniusto ho habe tur in canone. xiij. q. v. Immolās ex iniquo maculata est oblatio. Jō puer. iij. Honora dñm de tua sbstantia. nō dicit de aliena. qz scribit Eccl'i. xxxiij. Dona iniquoz nō pro/ bat altissimus ¶ Terciū spūale martiriū est castitas in iuuētute. Et hoc est deo acceptū ppter grauē impugnatōez carnis quā iuue/ nes plene sustinēt. quia dicit Auerrois in ē tatoz. Cōplexio iuuenū ē calida t humida. senū ho sicca et frigida. Cū iuuenes q̄ volūt caste viuere debēt domare corp⁹ cū abstinen tijs. De q̄ Aristo. iij. ethicoz. Tempantia est magis eligēda in iuuenib⁹ q̄z senib⁹. qz iu/ uenes pl⁹ ocupiscētijs molestāt. t sic resistē do ppter deū martires fiūt ppter certamē. qz dicit Aug⁹. Inter oīa xp̄ianoz certamia du riora sunt castitatis. plia. vbi q̄tidiana pugna rara victoria. Quos pl⁹ collaudat Amb. in li. 3 officijs. Maioz est castitas virginū q̄z an geloz. angeli sine carne viuūt. virgines i carne triūphāt. q̄lis triumphatoz fuit btus Ste phanus. vt patet in ei⁹ legēda.

¶ Sermo XXII. Ad idem

Veniat super vos oīs sanguis iustus q̄ effu sus est sup terram a sanguine abel iusti vsq̄z ad sanguinē zacharie filij Ba rachie. quē occidistis inter tēplum et altare. scribit Matth. xxiij. t legit hodierna die p euāgelicali officio. ¶ Videm⁹ quia peritus medic⁹ intendēs curare infirmū am ministrat medicinā nūc dulcē: nūc acerbaz. nūc debilem nūc fortē p diuersitate infirmita tū tempoz t oplexionū. ſm q̄ viderit infir/ mū eē dispositū. Spūaliter sic iesus christ⁹ spūalis medicus venit heri in mūdū ſm re/ psentatōem ecc'ie visitās infirmū gen⁹ hūa/ nū. De q̄ Augus. Magn⁹ venit medic⁹ qz vbiq̄z iacebat egrotus. Qđ ꝺqrebat Isa. c. i. Ome caput languidū t oē cor merēs. Nam plures pphete affectabāt hui⁹ medici aduē tū. vt Diere. c. xvij. Sana me dñe t sanabor Sil'r et ps̄. vi. Miſere mei dñe qm infirm⁹ sum sana me dñe. Hz iā venit p incarnatōz dicēs Matth. ix. Nō ē opus valētib⁹ medi cus sz male habētib⁹. Et p̄stitit variā medi/ cinā. nunc dulcē. vt in pria pdicatōe. Mat thei. iij. Penitentiā agite appropinq̄bit ei regnū celoz. Hec erat medicina dulcis pro/ mittens veniā. Sed post hoc dedit medici/ nā amarā dicēs Luce. xiij. Nisi penitētiā e/ geritis oēs simul pibitis. ¶ Sūt enī aliq̄ q̄ nō mouent bn̄uolentia sz seueritate. Idcirco fecit xp̄s sic moyses Deutero. xxviij. ponēs pmo bn̄dictōnes filijs isr'l: dicens. Si seruaueris mādata dñi dei tui bn̄dictus eris in agro. benedict⁹ in domo. benedict⁹ in cellario. bn̄dictus fructus ventris tui. Dein de subiūxit acerbā medicinā ponēs male/ dictōem dicēs. Si nō ambulaueris i man/ datis dñi dei tui maledict⁹ eris i agro. male dict⁹ i cellario. Ita fecit xp̄s iudeis. Prio p/ dicauit eis octo beatitudies. sz beatitudinē no luerūt adipisci p exercitiū ſtutum. Idcirco

De sancto Stephano

In vltima p̄dicatōe sua p̄dicauit eis octo ve
.i. maledictiōes. dicens Matth̄. xxiij. Ue
vobis scribe et pharisei q̄ edificatis sepulcra
pphetaꝝ et ornatis monumēta iustorum ꝛc.
vos impletis mensurā patrū vestrorū. Id/
circo p̄sens euāgeliū bñ sequit euangeliū he
sterna die lectū. Heri audiuistis quō dixit
angel⁹. annūcio vob gaudiū magnū qđ erit
oī pplo. qz nat⁹ est vobis christ⁹ saluator
Hec erat medicina dulcis plena oi gaudio.
qz de⁹ p̄ misit filiū suū in mūdū ad saluādū
genus hūanū. Joh̄. iij. Sed iudei indurati
non susceperūt eū. vt habet Joh̄. i. In pp̄ria
venit et sui eū nō receperūt. ppter qđ hodie ē
cutit eis timor ⁊ medicina acerba. vt q̄ no/
lunt cōuerti amore. saltē retrahātur a peccaꝝ
timore et cōminatōe dicēs. Ueniat sup vos
omnis sanguis iust⁹ ꝛc. ¶ In summa euā
gelij duo innuūt. Prīo christi clemētia iex/
plicabil'. scdo iudeoꝝ malicia irrevocabilis.
Primū patet in p̄ncipio. scdm tangitur ibi.
hierusalē hierl'm ¶ De primo dicit. In illo
tpe. scz feria tercia post palmaꝝ: postq̄ chri/
stus mane redijt de bethania in hierusalē. et
conrexit phariseos clericos et laicos et scribas
denūcians eis multiplex ve. Dicit Simō de
cassia Ue in sacra scriptura significat eternā
damnatōem. Et videns iesus q̄ i sua cōrec/
tōe nihil p̄ficeret: tūc dixit ad turbas iudeo
rū ⁊ p̄ncipes sacerdotū. Ecce ego mitto ad
vos pphetas. q̄si di. fm Haymonē. prius q̄z
indutus carne venirē i mūdum misi ad vos
p̄riarchas quos nō estis secuti in virtuosita
te vite. Deinde misi vobis moysen: huic nō
credidistis. Post hoc misi vobis pphas. hos
respuistis. nūc vero me verū filiū dei negastis
⁊ cruci tradere tanq̄z malefactorē ꝓspirastis.
Sed vt cognoscatis q̄ntū affecto salutē ve/
strā. Ecce mitto ad vos pphas ⁊ sapientes
⁊ scribas. i. apl'os et martires meos ¶ P
Et dicūt pphete ppter futuroꝝ revelatiōz.
quia scz pœnas reprobꝝ et merita iustoꝝ
denūciabāt. Itē dicunt sapientes ppter chri/
sti agnitōem qui ē sapia dei p̄r̄is. eo q̄ omes
thesauri sapientie ⁊ scientie in eo sunt recon diti
vt habet Col'. ij. Et dicunt scribe. qz legē dei
scriptā intellexerūt. vt hꝫ Luc. vlti. Aperuit
eis sensum vt intelligerēt scripturas. Sub
dit. Et ex illis occidetis et crucifigetis ⁊ fla/
gellabitis in synagogis vestris. qđ et factū ē.
Nam Jacobū fratrē ioh̄is occidēt gladio.
Actuū. xij. Petrū et andreā crucifixerunt. ⁊
Paulū flagellauerūt. vt habet. ij. ad Chor.
xi. Ter virgis cesus sum. Similiter et alios
flagellauerūt et phibuerūt ne loquerent in no
mine iesu. Qui ibāt gaudētes a cōspectu cō/
cilij. quoniā digni habiti sunt p nōie iesu cō
tumeliā pati. Actuū. v. Et subdit Et psequē
mini de ciuitate in ciuitatē. Hoc factū ē. qz
expulerunt eos de iudea et ad gētes migrare
fecerūt. iuxta illud Actuū. xij. Vobis opor te
bat p̄mū loqui verbū dei. sed quoniā repuli
stis illud et indignos fecistis vos ecce conuer
timur ad gentes. Ideo sb̄dit. vt veniat super
vos omnis sanguis iustus. id ē vltio oīs
sanguis iusti. Et hoc ideo ppter effusionez
innocētis sanguinis christi. Ratio. qz quic
qđ iusticie aut virtutis fuit in alijs sanctis:
abūdanter fuit in christo. vt habet in euāge
lio Joh̄. iij. Non ad mensurā datus ē ei spi
ritus sanctus. De alijs sanctis scribit. i. Cho
rinth̄. xij. q̄ diuisiōes gratiaꝝ sunt. De xpo
vero scribit ad Col'. i. Jp̄e est in omnib⁹ p̄ri
matū tenens. qz in ipo cōplacuit toti trinita
ti oēm plenitudinē ihabitare. s. gr̄e et gl̄ie. et
p eū omnia reconciliari. Idcirco merito effu/
sio omnis sanguis iusti redūdat in eos a san
guine abel iusti vsq̄ ad sanguinē zacharie fi
lij barachie quē occidistis inter templū ⁊ alta
re. Dicit Piero. Abel iste fuit frater Cayn q̄
eū occidit. Bene. iij. Sed zacharias fuit fi
lius Joyade sacerdotis. De q̄ habem⁹. q. pa
ralip. xxiij. Et vocat Barachias. q̄si bene/
dictū donū rōe iusticie. vel fuit fortitā bino
mius. ¶ Sed diceres. q̄re isti duo
nominant p ceteris. Respondet triplici rō cā
Primo ratōe cōmunitatis. scdo ratōe singu
laris ppr̄ietatis. tercio rōne gravitatis. Pri/
mo ratōne cōmunitatis. qz abel fuit pastor
ouiū in campo occisus Zacharias sacerdos.
p hos significant oēs martires laicalis et sa
cerdotalis ordinis. quoꝝ sanguis sup illos
veniet. Scdo ratōe singularis ppr̄ietatis.
fm Chrisō. cū morte christi. quia sicut abel
occisus est a fratre suo cayn ex inuidia. et sic
iudei christū. Matth̄. xxvij. Sciebat pila/
tus q̄z p inuidiā tradidissent eū. Similiter
sicut zachariā hominē sanctū lapidauerunt
in loco sancto. sic christū iudei sanctū sctoꝝ
in loco sancto. i. i hierl'm. Tercio fm Mat.
de crac. rōe gravitatis. s. culpe. Nam maius
peccatū ē cōsanguineū occidere q̄z extraneū.
benefactorē q̄z inimicū. Sicut abel occisus ē
a fratre. sic xps a fratrib⁹ suis. s. iudeis ex q̄b⁹
natus est. Et zacharias a Joas rege cui pa
ter suus multa bona fecit. Sic xps occisus

a iudeis q̄bꝫ infinita bona ostēdit a patre celesti. De q̄ Joh. x. ¶ Plta bona oñdi vob ex patre meo ꝓpter q̄d opus vultis me lapidare. Ipi vero nō potuerūt negare sed rñdert Nō ꝓpter bonū op⁹ lapidam⁹ te sz ꝓpter blasphemiā. Idcirco eo maiꝰ ꝑccatū q̄nto pla fuscepерunt bona. De quo Bene. Nō est maius ꝑccatū q̄z ad bñficia dei esse ingratū. Jō sb dit. Amen dico vobis, veniēt hec oia sup generatōem istā. s. iudaicā. ¶ Sed di. q̄ sunt hec oia. Rñdet ꝑm Chrisol. sup Mat. hoc ꝑt intelligi dupliciter Pmo rōne ꝓmissi. scdo rōe meriti. Pmo rōe ꝓmissi. q̄z oia bona que ꝓmissa sunt singulis generatiōibꝫ ab initio mūdi illis sunt data qui christū receperūt. sic omnia mala veniēt sup illos q̄ xpm repulerūt. Scdo rōne meriti. nā sic ois iusticia sanctoꝝ tātū mereri nō potuit quantū ḡtie datū est hominibꝫ in xpo. q̄z scriptū ē Sap. vij. Venerūt mihi oia bona piter cū illa. s. diuina sapiētia. Sic ꝑccata omniū impioruꝫ tātū ꝺmeren nō potuerūt q̄ntū ꝺmeruēt iudei ex morte christi. ex eo q̄ in xpo continebatur generalis iusticia omniū sanctoꝝ ꝓcedētiū et sequentiū. Idcirco ꝑm Chriſ. sequunt ex illo tria correlaria. Primū correlariū q̄ elicitur est. q̄ nec diluuiū vniuersale nec aliq̄ pena corpalis iudeis vel gentibꝫ qua afflicti fuerunt fuit similis pene huic quā a romanis iudei ptulerūt cū crucifixerūt tot q̄ loca ꝺfecerūt: et triginta iudeos p vno ꝺnario vēdiderunt. vt dicit Joseph⁹ in libro ꝺ iudaico bello. Correlariū secūdū q̄d elicit est q̄ dñs ñ statim punit ꝑccata alicuⁱ⁹ gentis vl̄ ciuitatis. ideo vt postea grauiꝰ puniat si se nō emēdet. vt factū est ꝺ iudeis quibꝫ ꝓpcit. xlij. annos. Correlariū terciū. q̄ sepe dñs ꝺ⁹ punit pctā parentū in filijs. vt habet Exo. xx. Ego dñs fortis zelotes: visitans iniq̄tatē patꝝ in filios in terciā et in q̄rtam generatōez. ¶ Sed diceres. tamē habet Ezech. xviij. Filius nō portabit iniquitatē patris. Respōdz sctūs Thomas dicēs. vez est vbi filij patres nō imitant in paternis excessibꝫ. vbi ꝫo eos imitant ꝑ eis puniunt corpaliter. q̄z ꝑm corp⁹ sunt res parentū. et etiā eternaliter ꝑm imitatōem vicioꝝ: ¶ Dixi scdo tangit iudeoꝝ malicia irrenocabil dicens. hierusalez hierlm. Nota duplicat hoc verbū hierusalē Primo ꝑm Chriſo. rōe dilectōis et ꝓpassionis. q̄z eos dilexit. iuxta illō psal. lxxxvi. Diligit dominꝰ portas siō sup omnia tabernacula iacob. Et compatiebat eis q̄z ingrati fuerūt sue dilectōi. vt implerēt illō psal. cviij. Retribuebant mihi mala ꝓ bonis et odiū ꝓ dilectione. Secūdo duplicat hierusalē rōne duplicis psecutōis. quia psecuti sunt christū et sanctos eiꝰ duplicit: corpaliter et spiritualiter. corpaliter occidendo: spūaliter mente inuidēdo. ¶ Idcirco ꝑccatū eoꝝ aggrauat ex multis. Primo rōe gentis. q̄z hierosolimitani fuerūt: nō babilonici. fuerūt iudei: nō gētiles. fuerūt scientes: nō ignorātes. q̄z hierusalem fuit magistra legis. Un̄ habet Isaie. ij. De sion exibit lex: et v̄bum dñi de hierusalez. Idcirco ꝑccatū eoꝝ maiꝰ. vt habet Jacob. iij. Bonū sciēti et nō faciēti ꝑccatū ē illi. Secundo aggrauat eoꝝ ꝑccatū rōe interptatōis nomis. q̄z hierusalē interptat pacifica. ipi aut tē occiderūt regē pacis. ꝓpter q̄d rōe aggrauatōis ꝑccati eoꝝ vt elicit hic in textu hierusalē habuit quiq̄z nomia. Prio fuit sanguinaria ab interfectōe. et notat in textu: cum dicit. que occidis ꝓpheras et lapidas eos q̄ ad te missi sunt. Si eni hostes vl̄ pdones occiderent nihil esset: sz ꝓpheras. Ideo Isa. i. Quō facta est meretrix ciuitas fidelis. Olim iusti habitabant in ea: nunc autē homicide. Ideo cōminat eis ꝓpheta Ezechiel. xxiij. Ue ciuitati sanguinū. cuius ego grādē facio pirā. id est intensum ignē. Secūdo vocat hec ciuitas pfida et rebelliōis. et tangit ibi. quoties volui congregare filios tuos et noluisti. Ecce cōtradictio. De qua ps. liij. Vidi iniquitatē et contradictōem in ciuitate. Nā ꝺus omnipotē voluit eos cōgregare ad se. Primo p legē nature. scdo p legem scripture. tercio p legem gre. Sed noluerūt. Jō arguit eos stephan⁹ Actuū. vij. Dura ceruice et incircūcisi cordibꝫ et auribꝫ vos sp spūisctō resistitis. quem ꝓpheraꝝ nō sunt psecuti patres vri? De quo Chriſ. sup ps̄enti euāgelio dicit O hierusalē misi ad te Jsaiā et secasti eū. Hieremiā et lapidasti eū. Ezechielē et tractū per lapides excerebrasti eū. Quomodo q̄ sanabēris que nullū medicum admittis. sed medicos occidisti. medicinā sprenuisti. iō nō sanaberis Hiere. xv. Hierlm q̄s medebitur tibi. aut q̄s cōtristabit ꝑ te. aut q̄s ibit ad rogādū ꝑ pace tua. q. ꝺ. nullus. q̄z fuit ciuitas rebellionis. ¶ Tercio hierlm fuit ingrata et puipensiōis. Nā paruipēdebat bona q̄ christus ei impēdebat. et notat i textu cū dic. Volui ꝯgregare filios tuos quēadmodū gallina cōgregat pullos suos sub alis. Nam gallina pullis suis multa bona exhibet. Et sic xps

omnib⁹ iudeis et gentib⁹. Primo pullos a miluo pregit alas extendes. sic xps extendit alas suas. i. manꝰ i cruce ad ptegendū nos a miluo. id ē diabolo. qđ residerabat ps. dices ps. xvi Sub vmbra alaꝝ tuaꝝ ptege me. Secdo ꝓpter dilectōem pulloꝝ egrotat et infirmat. et sic christꝰ ꝓpter nos. Isa. liij. Vere lāguores nros ipe tulit. Tercio plꝰ de pullis cibandis ꝙ de seipa cogitat. Et sic christꝰ aridꝰ māsit i cruce. de q̄ ps. xxi. Aruit tanq̄ testa virtꝰ mea Et nobis puidit de cibo ait. De quo Joh̄. vi. Caro mea vere est cibus. Quarto ꝓpter dilectōem pulloꝝ plumis se spoliat. et sic christꝰ p nob in cruce nudꝰ pendit. Cū ps. xxi. Diuiserūt sibi vestimēta mea. Sexto ꝓpter dilectōem pulloꝝ hispida apparet et diffor̄mis. et sic christꝰ p nobis i cruce. De q̄ Isa. liij. Vidimꝰ eū nō habentē speciē neq̄ d̄ cor̄e. sed tanq̄ leprosum reputauimꝰ eū. Ecce ingrati fuerūt dilectōi dei. Hoc cōquerit Isa. c. v. dicens. Nūc eni habitatores hieru salem et viri iuda iudicate inter me et vineaz meā. quid est quod debui vltra facere vinee mee. expectaui vt faceret vuas et fecit labrusticas. Et h̄ est qđ dicit. et noluisti. Ecce cōtempt⁹ omniū bonoꝝ et ingratitudo eoꝝ. Quarto hierusalē fuit ciuitas deserta et desolatiōis. et notat in textu cū dicit. Ecce relinquet̄ vobis domus vestra deserta. Christꝰ p domū intelligit templū. Licet sit domꝰ sua vt habetur Matth. xxi. Domus mea domꝰ oris vocabit̄. attamē ꝓpter abusum dicit domū eoꝝ. q̄ nō cultū diuinū sed ambitōem et questuz in ea exercebant. sm illō Joh. ij. Vos fecistis domū meā spelunca latronū. Hec domꝰ fuit deserta tpib⁹ titi et vespasiani cū nō māsit lapis sup lapidem in tota ciuitate. Nūc autem nō solū deserta est edificio sz sacrificio et habitatoꝝ numero et regū psidio et pphetaꝝ eloquio. De quo pdixit Hieremias Trenoꝝ. i. Quomodo sedet sola ciuitas plena pplo q̄si vidua domina gentū. et Isa. i. Terra vestra erit deserta. et ciuitates vestre succense igni. regionē vestrā coram vobis alieni deuorant. et ꝙ solabit̄ sicut in vastitate hostili. et derelinq̄t filia sion sicut vmbraculū i vinea. Quinto hierusalem facta est ciuitas odiosa et repulsionis. et notat in textu cū dicit. Dico vob. nō me videbitis āmodo donec dicatis. bñdictꝰ q̄ venit in noīe dñi. A Hoc ꝑt intelligi dupliciter. Primo de humanitate. secūdo de diuinitate. Primo de hūanitate. nō videbitis me in hūanitate. s. corporaliter āmodo. i. vsq̄z in die iudicij. vbi dicetis velitis nolitis Benedictus q̄ venit in noīe dñi. H ē fm Chrisost. q̄ cognoscetz me et videbitis i effectu me esse filiū dei benedictū. Nam licet mali nō videbūt diuinitatē in iudicio. cognoscent tñ ex ptate et maiestate effectū diuinitatis. Secdo exponit de diuinitate. q. d. nō videbitis diuinitatem meā in claritate eterna donec dicatz. benedictus q̄ venit in nomine dñi. id ē donec cōfitemini me p fidem spem et charitatē esse filiū dei. quē pater misit in mūdū ad manifestandū nomē suū. qz visio diuinitatis cor̄ndz fidei. Ideo Isa. vij. Si nō credetis nō ꝓmanebitis. Oremus igit vt credamus vt confiteamur eū esse filiū dei. vt cōplemur faciem eius in eternū.

Sermo XXIII. Ad idem

Ecce mitto ad vos scribas et pphas et sapientes. et ex illis occidetz Matth. xxiij. Moralz. dñs mittit nob nūcios q̄ vocāt nos ad salutē H Primo pphas. i. tribulatōes q̄ nos vocat ad salutē. Hre. Mala q̄ nos h̄ ꝓmūt ad deū ire ꝙpellūt. psal. xv. Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ: postea accelerauerūt. Isti pphete pphetāt nob duo Primo peccati remissionē. Thob. iij. In tēpore tribulatōis peccata dimittz. Ber. Vult vt flagellemur vt a peccatis purgemur. tu n facis tāta bona p q̄ possis expiari. iō mittit pphetas. i. tribulatōes. Hre. Magis meritorū est bn patiq̄ bn agere. Secdo spei solidatiōnē. Hze. Tanto spes solidior in deū surgit q̄to maiora p illo quis ptulit. zq scribit Job v. Increpatiōem dñi nō reprobes. ibdit. Beatꝰ hō q̄ corripit a dño. Hz heu pl̄es sunt q̄ illos pphas nō sequunt. vt impatientes. maledicētes De q̄bz Hre. Illoꝝ supplicū ēeterne pene inimicū. vt hr de pe. di. iij. S. autoritas. Secdo dñs mittit sapientes et secdm nūciū. id ē multitudinē inspiratōnū. Job. xxxij. Inspiratio omnipotētis dat intelligentiā. i. mali vitandi et boni agēdi. O si ille nūcius nō veniret q̄s se meritoue cognoscere posset. nullus. De q̄ Hze. xvij. moza. Si lumē pueientis gre nos nō irradiaret. mens nra in peti tenebris obscura remaneret. Hz de freq̄nter mittit illū nūciū Aug⁹. Deus qđ suū est semper

inspirat. si est q recipiat. Aug. Dei vocatio ē occulta inspiratio. ¶ Tercio mittit scribas. id ē doctores et p̄dicatores p̄onētes ꝟbū dī De q̄bꝫ Joh̄ā .xx. Sicut me misit pater sic mitto vos in mūdū. s. p̄dicare ꝟbū dei. Ro. xv. Quecūqꝫ scripta sunt ad nr̄az doctrinaz scripta sunt. Sctūs thomas. p̄te. i. q. i. ar. ix. Maior cognitio nō habet de deo i hac vita nisi in sacra scriptura. Greg. i. moral. Sacra scriptura oculꝰ mētis q̄si speculū p̄ponit vt interna facies videat an feda sit vl̄ pulcra. Sꝫ heu hos scribas flagellāt. s. linguis detractorijs. Audi Matth̄. x. dicit dn̄s. Qui vos audit me audit. Nō vos estis q̄ loq̄mīsꝫ spūs patris vr̄i Ezechiel. iij. Noluerūt audire te qz noluerūt audire me. i cano. xi. q. iij. Quicūqꝫ contristauerit doctorē ꝟitatis spiritus dei cōturbat. Bal. v. Qui vos cōturbat portabit iudiciū quicunqꝫ est ille. ¶ Quartꝰ nūcius est pia petitio. Job. xxi. Audite q̄so sermones meos et agite pēnitētiā. Sꝫ heu non attendūt illd̄ quod dicitur Iere. xv. Laboraui rogās tn̄ a vijs suis nō sunt reūsi. Chrisost. Si non audis eū p te supplicantē quō audiet te orantē. ¶ Quintus nūciꝰ ē dura cōminatio. Isa. i. Si nolueritis et ad iracūdiā me puocaueritis gladꝰ deuorabit vos. gladius. s. iusticie. De q̄ psal. vij. Nisi cōuersi fueritis. gladiū suū vibrabit. arcū suū tetēdit. s. diuini iudicij. De tali cōminatōe dr Lu. xiij Nisi pēnitētiā egeritis omnes simul pibitis ¶ Sextꝰ nūciꝰ est gr̄e et gl̄ie p̄missio. p̄mittit enī gr̄az Isa. i. Quiescite discere agere: discite bn̄ facere. z si fuerint pcta vr̄a vt coccinū q̄si nix dealbabunt Promisit gr̄az Mat. xi. Venite ad me oēs q̄ laboratis et onerati estis zego reficiā vos. Itē p̄misit gl̄iaz. Isa. lxiij. z. i. Chor. ij. Oculꝰ nō vidit nec auris audiuit. nec in cor hois ascēdit q̄ p̄parauit deus diligentibꝫ se. Hec. Si cōsideramꝰ q̄ p̄mittunt in celis vilescūt omnia i terris. Sed heu alij q̄ obstinati sunt vt fuit regina Vasthi. Hester. i. Assuerus fecit grāde cōuiuiū. et vasthi id est anima peccatrix noluit venire. sed fecit cōuiuiū femineū. i. cōcupiscentiazꝫ carnaliū Vasthi pulpēdit nūcios assueri. z eunuchos missos. et sic anima peccatrix pulpēdit cōminatōnes et p̄missiones dei. ps. cv. Pro nihilo habuerūt terrā desiderabilē. Occidūt inspiratōes. et flagellāt scribas. i. p̄dicatores. Crucifigunt pphetas. i. tribulatōes p impatiētiā murmurādo dicētes. O dn̄e q̄d tu permittis sup me. sꝫ nesciūt dictū Aug. i enchiridion. Adeo bonus est deus vt nō p̄mittat malum quin vult elicere bonū. Sꝫ heu q̄ dicit quid dicēs ps. xci. Vir insipiēs n cognoscit z stultus nō itelliget hec. ps. xxxv. Noluerūt itelligere vt bn̄ agerēt: meditati sunt iniq̄tatē in cubilibꝫ suis. Job. xix. Seruū meū vocaui z n rndit mihi. Sed ve talibꝫ. qz maledicuntur Iere. xi. Maledictꝰ vir q̄ nō audierit ꝟba pacti hui⁹. p̄pter q̄d dicet eis. hierusalē hierusalem que occidis pphetas z lapidas eos. Bed. Quot malos cogitas tot lapidas. Quotiēs volui cōgregare filios tuos. i. vires anie sc̄z intellectū: memoriā et volūtatē. Ubi dicit Aug. Largissima dn̄i misericordia mīta nobis peccatoribꝫ impendit bn̄ficia. petōres expectat: benigne reuocat: hilariter suscipit: plene ignoscit: gr̄am sine meritis tribuit. gratiazꝫ multiplicat: multiplicatā cōseruat: cōseruatam coronat. hec ille. quasi dicerz. Recogita quō de celo descendit. de throno gl̄ie in p̄sepium. de p̄sepio ad crucez. et latus aperire fecit. Dic Anſ. Quid misericordi⁹ dici poterit peccatori eternis suppliciis deputato q̄s accipe filiū meū vnigenitū et da p te. z filius dicit. p̄sto sum. i. patus. accipe me et redime te. hec ille. Et noluisti. id ē in ppria z praua volūtate p̄stitisti. Sicut heri annūciata est pax hominibꝫ bone volūtatis. sic hodie pena illis q̄ sunt praue voluntatis. De q̄bꝫ subdit. Ecce relinquet vobis domus vr̄a deserta. i. desolatie spoliantur: et amodo nō videbitis me. s. cuz gratia. sed cū iusticia. q̄n dicetis velitis nolitis morte appropinquāte. iudice assistēte. benedictus q̄ venit in noīe dn̄i. O si fuissetis dño deo tunc. i. in hora mortis forsitan non habebis gratiā nec tpus nec voluntatez nec memoriā. De q̄ Aug. Pacaniaduersiōe percutit peccatoz vt moriēs obliuiscat sui. q̄ diu z vixerat oblitus est dei. Ergo q̄ nunc dtemnit misericordiā inueniet iusticiā. Ideo Aug. z habet de pēnitētia. dist. i. §. pt. Hoc ptinet ad dei iusticiā vt nunqꝫ careat supplicio q̄ noluerūt carere peccato. Et de pe. di. vij. §. nullꝰ. in fine. Qui sp sine charitate: plenꝰ iniq̄tate toz q̄bitur sine fine.

¶ De sancto Joh̄āne euāgelista
¶ Sermo XXIIII.

Quersus petrus vidit discipulū quem diligebat iesus. Joh̄. vlti. et legit hodierna die p̄ro euangelicali officio. ¶ In

summa euãgelij duo innuunt. Primo innuitur petri interrogatio amorosa. ibi. dñe h autẽ ad. Secdo sibiũgit xpi rñsio gliosa. ibi. sic eu volo manere. De primo dic. In illo tpe. s. p9 christi resurrectõem prędictis discipul' frustra. et tota nocte i piscatõe laborãtibus. et iesus stans in littore dixit. Mittite in dexterã nauigij rethe et inuenietis. et cluserũt multitudinem piscium. Illis aũt egressis ad terrã inuitauit ad prãdiũ. et inter prãdiũ ter interrogauit petr an ipm amaret. et tercio amore pfitẽti q ter eũ negauerat. tercio pascẽdas oues sibi cõmisit. et deinde q p eaz ouiuz cura pastorali vsq ad martiriũ crucis esset pcurus intimauit dicens. Amẽ dico tibi. cũ esses iunior cingebas te et ambulabas vbi volebas. cũ aut senueris extẽdes manus tuas et alius te cinget et ducet q tu nõ vis. Hoc aũt dicebat: significãs q morte clarificatur9 esset eũ. et ptin9 sibi iũxit. dicẽs. sequere me. glo. Au. s. patiẽdo p me martiriũ crucis. ¶ Nota xps nat9 ẽ i mũdũ vt pateret p nostra salute. vt patz Isa. ix. Parvul9 natus ẽ nobis. cui9 principat9 sup humerũ ei9. i. crux. et Isa. xxij. Dabo clauem dom9 dauid sup humerũ ei9. Et ista clauis ẽ crux xpi quã i humeris gessit et nob ianuã regni aperuit. Ideo p se dixit Luce. vlti. Nõne oportuit christũ pati. et sic intrare gliam suam. Sic et nos. Dicit eĩ Bern. Si nõ pcepit filio nunquid parcet nequã seruo. q. d. nõ. Nã pns tpus est tpus passiõis et martirij p qd veniem9 ad psolatõnem. iõ dixit Matth. x. Qui nõ accipit crucẽ suã et sequit me nõ est me dignus. Idcirco ad hoc figurãdũ triplex festũ sequit festũ natiuitatis xpi. ad significãdũ q triplices sunt martires. Aliq sunt martires actõe et voluntate. vt sctus stephanus Aliq volũtate et nõ actõe. vt btus iohãnes. Aliq actõe et nõ volũtate. vt innocẽtes De q bus dicit sctus Tho. in. ij. q. cxxiij. q martirij gliam sunt adepti. Nam qd i libero arbitrio defecit h gra dei ipleuit. Nam effusio sanguinis ppter christũ gerit vicẽ baptismi. De quibus Aug. in hmõe de epiphania. Licz non habuerũt etatẽ vt in xpm crederẽt. habebant tn carnẽ in q pxpo passiõem sustinerẽt. ideo optet q sit passio. qz dic Bre. Si sine flagello nõ exijt q sine petõ venit. quõ digni flagello nõ erũt q in petõ vixerũt. ppter qd habet Actuũ. xiij. Per mlras tribulatões optz nos intrare regnũ dei. et apls. ij. Choz. i. Si socij passionũ estis eritis et psolatõis. Et hoc est qd dr petro. sequere me. Sz heu conquerit Bern. dicens. Dñe oẽs volunt ad te venire/ pauci post te ire. Optertñ forze vl p passiõem illatã: innatã vl volũtarie assumptã. iuxta illud apli. ij. Thimo. ij. Null9 coronabit nisi q legitime certauerit. Ideo Mat. x. Qui nõ accipit crucẽ suaz et sequit me nõ ẽ me dign9 Subdit. Cõuersus petrus vidit discipulum quẽ diligebat iesus sequentẽ se. s. iohannẽ. et ait. Dñe hic aũt qd. Chrisо. Petrus dilexit iohem. ideo frequenter legunt simul fuisse in euãgelio. Naz fuerũt simul ante passionẽ ad parandũ pascha. Lu. xxij. Secdo tpe passiõis simul introierunt in atriũ principis. Johã. xviij. Tercio fuerunt simul in die resurrectionis. Joh. xx. Currebãt duo simul ad monumentũ. Ideo ẽsiderabat eũ secũ habere i misterio pdicatõis. ¶ Nota dicit i textu. vidit discipulũ quẽ diligebat iesus. D

Pro q nota. licz dñs deo9 diligit generaliter oẽs. vt habet Sap. xi. Diligis oĩa q sunt. et nihil odisti eoz q fecisti. Que qdem generalis dilectio attendit in trib. s. in creatõe. redẽptõe et saluatõe. Pmo in creatõe vt nos oĩs ad imaginẽ suã crearet. ps. xix. Ipe fecit nos et nõ ipi nos. Et nõ simpliciter creauit sz ad imaginẽ suã formauit. vt p rõez pticipes possemus fieri diuine essentie. Et mgr in. ij. sententiaz. di. i. Creatus est hõ vt summũ bonũ intelligeret. intelligẽdo amaret. amãdo possideret. possidendo eternal' frueret. Et sic ratõ creatõis homis fuit eterna dilectio et bonitas sua. qz est summe bon9. vt dicit mgr in. ij. di. i. vt btitudis sue q eternaliter btus est alios velit esse pticipes quã vidit cõmunicari posse et minui non posse. Illd g bonũ qd ipe erat q btus erat sola bonitate alios cõmunicare voluit. Et qz nõ valet qs btitudis sue pticeps existere nisi p intelligentiã. qz qsto magis intelligit tanto plen9 habet. ppter qd fecit de9 ratõnalẽ creaturã. ecce signũ dilectõis Secundo ei9 generalis dilectio patz in ei9 redẽptõe. De q Ro. viij. Propio filio suo nõ pcepit deus sz p nobis oĩb tradidit illũ. Et illa dilectio est maior qz prima. Bre. Quid nasci pfuisset nisi redimi pfuisset. Jõ de prima dilectõe. s. creatõis dicit Bern. Poĩes creati: deo ingrati: tedio affecti. Jõ venit i mũdũ carnem assumẽdo hũanã. in hũanitate nos redimẽdo. Un Johes in apocal. c. i. Dilexit nos et lauit nos i sanguine suo a petis nostris/ quod certitudialiter pmisit q si iã pterita eẽt dicens Viere. xij. Relinq domũ meã: dimisi hereditatẽ meã. dedi dilectã aiam meam in

manū in inimicoꝝ meoꝝ.s.p oĩbꝫ hoĩbꝫ.sic dic̃ apl's Ro.v. Sicut p vn̄m ꝛelictū i oēs hoies mortis transiit in cōdemnatiōem:ita p vnius iustitiā in omnes hoies in iustificatiōem vite Dicit scūs Tho.pte.iij. In oĩes q̄ ad sufficientiā:nō autē quo ad efficientiā. ¶ Tercio attendit eius generalē dilectio i saluatione. Vñ apl's.i. Thimo.ij. Vult oēs homines saluos fieri ꝛ ad agnitiōem veritatis pueni re. Nicolaꝰ de lyra. Vult volūtate ꝺsequenti: nō autē volūtate ãcedenti. Volūtas ãtecedēs est q̄ q̄s vult aliq̄d simpliciter ꝛ absolute ꝛ sine ꝺditiōe.et sic nō vult oēs hoies saluos fieri et ad agnitiōem veritatis pueníre. Ez volūtas ꝺsequēs est qua q̄s aliq̄d vult cū circūstātijs et ꝺditiōibꝫ.ꝛ sic vult deus oēs hoies saluos fieri.sed cū fide ꝛ obediētia mādatoꝝ Matth.xix. Si vis ad vitā igredi serua mādata.qꝫ scribit Eccl̄.xv. Si voluerꝫ mādata conseruare cōseruabūt te.s.in saluatōe. Et d̄ tali cōmuni dilectōe saluatoris scribit Luc̄. xij. Nolite timere pusillꝰ grex:ꝺplacuit patri meo vobis dare regnū f ¶ Secdo aliquos diligit singulariter q̄bꝫ singularia ꝓuilegia dilectōis exhibꝫ.sic btō Johañi.De q̄ Bre.in ome. Priuilegio amoris p̄cipui meruit ceteris altꝰ honorari. ꝛ h̄ i vita.i morte. et pꝰ morte ¶ Prio in vita habuit pla ꝓuilegia amoꝝ Primū ē cōseruatio virginal' castitatis seu puritatis. Unde Hiero.i plogo super Joh̄. Hic est iohānes euāgelista q̄ virgo a deo est electus.quē nubere volentē vocauit a nuptijs deus. Nam mūdicia virginal' valde placet deo. Unde puer.xxij. Qui diligit cordis mundiciā habebit amicū regē.et Sap̄.vi. Incoꝛruptio facit ꝓximū deo.naz ꝺgitatē fuare ñ ēi ꝺditōe hoim.sz i donatōe dei. Mat.xix. Nō oēs capiūt ꝺbū hoc.scz vt se castrarēt ꝓpter regnū celoꝝ.sz q̄ ꝑt capere capiat.i.cui a deo datū ē. Sap̄.viij. Nō possuz esse ꝺtinēs nisi deꝰ det. O magnū donū.de q̄ in collatōibꝫ patꝝ. Maioꝛ ꝑtꝰ ē castitatē tenere qꝫ demones expellere. Vñ dicit Chrisꝰ sup Mat. Per castitatē homines assimilant angelis.ꝛ Damas.li.iiij. Quāto angelꝰ hoīe superioꝛ de tāto virginal' castitas nuptijs honorabilioꝛ. Nec collata est scō iohi.ita q̄ ꝑt dicere illd Thob.iij. Tu scis qꝫ mundā fuaui a/nimā meā ab omni ꝺcupiscētia.ꝓpter quod nūc est i celis i delicijaꝝ affluētia. De q̄ Petrꝰ damiani. Qui exps erit carnalis dulcedinis merito celestiū epulaꝝ fruet delicijs. Et sic ratione virginalis puritatis est dilect⁹.vt dicit Beda in ome. Quē ꝓrogatiua castitatis ãmplioꝛi dilectōe fecerat dignū. Io̅ canit eccl'ia. Tu lene ꝺiugis pectus respuisti messiam secutus ¶ Secūdū ꝓuilegiū est reclinatio regalis maiestatis.de quo text⁹. Recubuit supra pectus dñi in cena. O q̄s vnq̄z tale reclinatoriū habuit.o attendite rē nimiā. Nā iohes baptista quo maioꝛ nō surrexit iter natos mlierū vertice xp̄i eo etiā iubēte tāgere trepidauit. Maria etiā magdalēa pedes dñi osculādos se indignā reputauit. io̅ retro accessit. Thomas etiā tāgendo latꝰ p stupoꝛe deꝰ meꝰ ꝛ dominꝰ meꝰ exclamauit. Moyses facie dñi videre desideraꝝit.cui tm̄ posterioꝛa ꝛ nō facies ꝓmittebat. Ez iohes euāgelista in dulcissimo pectoꝛe in q̄ oēs thesauri sapie et scie sunt absc̄diti reclinauit. ¶ Tercū ꝓuilegiū ē reuelatio secrete stabilitatis .in h̄ q̄ traditoꝛē sibi reuelauit. De q̄ Petrꝰ damiani i sermōe. Tacet Petrꝰ.tacet celi clauiger:tacet lingua q̄ celū sil'et terrā soluit.cui poꝛte iferi ñ ꝓualebūt. Silet andreas q̄ ad sontē vite ꝓmꝰ fuit.non ꝓsumit os apire Philippꝰ:q̄ ꝑez sibi ostendi popposcit.oēs tacēt:oēs dubitāt: sz latēter i quirūt.nō platōe verboꝝ.sed nutibꝫ oculoꝝ Petrꝰ innuit iohi vt interrogaret. qd̄ ꝛ fecit dicēs. Dñe q̄s est q̄ te tradet. Io̅ Petrꝰ damiani. Considerādū est q̄nta deuotōis instātia bti iohis deꝰ implorare auxilia .quem sibimet in reuelatoꝛē et ipi apli petierūt.q̄ntū ꝓ desse apud iustū iudicē peccatoribꝫ poterit q̄ et ꝓ ipis celestis curie senatoribꝫ iteruenit.et q̄ aduocatus est summꝰ q̄z humiliter implorandus est.hec ille. ¶ Quartū ꝓuilegiū est ꝺmendatio btē virgis mris. Beda. Cui xp̄s i cruce mr̄z virginē virgini iohi ꝺmēdauit. q̄d enī poterat esse clariꝰ signū dilectōis q̄ in cruce extēsus dñs noster.ꝛ vltio articlo mortis amare ꝺstitutus etiā suoꝝ vulneꝝ oblitus mris nō obliuiscebat.ꝛ hūc thesauruz ꝑciosum dilecto iohi discipulo cōmendauit Quid enī poterat esse clariꝰ signū dilectōis cū illa btissima mater q̄ est oīm laude dignissima fuit ei cōmendata. De q̄ Hieroni. Si omniū nostꝝ mēbra verterent i linguas eius laudē mimā explicare neq̄m. Hāc christus sibi cōmēdauit. Et videam⁹ modū recōmēdandi.qꝫ nō dixit.ecce seruus tuꝰ.ecce nepos tuus.sz ecce filiꝰ tuus.nec dixit.ecce dña tua sz ecce mr̄ tua. Credendū est enī q̄ si xp̄s melioꝛē inuēisset hūc thesauꝝ ꝑciosuz sibi recōmēdasset. Secure igit iusti ad Johānem de bent accedere.qꝫ habz in ptāte mr̄em gratie

De sancto Johãne euãgelista

Secure et pcõres. qz habz in ptãte matrẽ misericordie. Secure z mozietes qz habz in ptãte illã q in hora mortis suscipit. Vñ cãit eccl'ia. Maria mr gre: mr misedie: tu nos ab hoste ptege. in hora mortis suscipe. Jõ dicit Bern. in soliloq. Per iohem ad ihm. p ihm ad filiũ. p filiũ ad prem. in h vehiculo vehik ab hoc seclo. ¶ Quitũ pulegiũ ẽ repletio sapie claritatis. Jdeo canik et legik hodie de eo illud Eccli. xv. Impleuit eũ dns spiritu sapie et intellectus. Unde amb. Johes dum caput suũ sup pctm iesu reclinauit pfũda secreta diuine sapietie hausit. Nam pmo ibi fuit ei reuelatũ misterũ eterne generatõis. quod scripsit iohannes Joh. i. In pncipio erat verbũ. Secũdo ibi vidit vt dic Duge. filij xi cum patre coeternitatẽ dicẽs. In pncipio erat hbũ. Jbi vidit filij a pre distinctã psonalitatẽ. cũ dixit. z verbũ erat apud xum Tercio vidit verbi cũ patre z substantialitatem. ibi cũ dixit. de⁹ erat hbũ. Quarto vidit assumptã hũanitatẽ. ibi cũ dixit. et hbũ caro factũ est. Quito vidit suã xpignã familiaritatẽ. ibi cũ dixit. z habitabit i nob. De q Baruch. iij. In terris visus ẽ z cũ hoibz conversatus est. Sexto vidit gl'ie iocũditatẽ. ibi cũ dixit. vidim⁹ gl'iaz ei⁹ quasi vnigeniti a pre. Septimo vidit gre amicabilitatẽ. ibi. plenũ gre z veritatis. Jõ Duge. i ome. i. sup Joh. p. fert eũ paulo dicẽs. Paul⁹ rapt⁹ est i tercium celũ. Johes sup omne celũ. Paul⁹ in padisũ Johes vero in padisum padisoz. h est oẽm humanũ angelicũq; intellectũ excedit vl' trãsgredik. Paulus audiuit verba q nõ licẽt hoi loqui. Johes audiuit vnũ verbũ p qd facta sunt oẽia. Et licuit ei illud verbũ dicere hominibz et pdicare. iõ compak aquile volanti Vñ canit eccl'ia. Volat auis sine meta q nec vates nec ppha euolauit altius. vbi Aug⁹. Si alt⁹ volasset totus mũd⁹ eũ capere nõ potuisset. z Duge. Johes nõ potuit ascẽdere altius nisi tot⁹ fieret xr⁹. ¶ Sextũ pulegium est generalis pfectio sctitatis. qz Johes oim sanctoz pfectões i se habuit. De q Petrus damiani. Quid in virtutibz iohes incomparabiliter nõ excedit. Est nãq; apl's in epistolis. euãgelista in euãgelio. pphet i Apocalipsi. martir i oleo. eps i epheso. fuit confessoz z vgo. Jdeo canit eccl'ia. Valde honorãd⁹ est brat⁹ iohes. Reuera honorãd⁹. qz ipm honorabat christ⁹. angelus. tot⁹ cet⁹ apl'ic⁹. z oim sctõrũ laudabil' numer⁹. Põ honorauit eũ christ⁹ qz supza pctus suũ reqescere eũ fecit. Scõo honorauit eũ angel⁹. qz ab ipo adorari recusauit et ipm cfuus vocauit. Apoca. xix. Vide ne feceris qz cfuus tu⁹ sum z fratrũ tuoz habentiũ testimoniũ iesu. Tercio honorauerũt eũ apl'i qñ ipm z petrũ tãq; colũnas eccl'ie ad samaritanos miserunt. vt habet Actuũ. viij. Quarto eũ omnes sancti honorauerũt. quia ad ei⁹ terminũ peuenerũt. Multo magis nos eũ honorare xtem⁹. qz ipe ẽ xpi amic⁹. euangelista. martir. cõfessoz et virgo. Jõ Chrisost. sup matth. Johãnes est celi ciues. eccl'iaruz colũna. angelus terrestris. hõ celestis. ¶ Septimũ pruilegiũ amoris ẽ angelice figuratõ dignitatis. qz p aquilã figurat. Apocal'. iiij. vbi dicit. Quartũ aial ẽ sil'e aqle volãti. hoc est iohes. Aug⁹. Alij tres euãgeliste in terris ambulant cũ dño. iohes vero quasi aqla i celum volat. Jdeo Petr⁹ damiani. Quis digne cosiderare valeat qnte dignitatis existit vt humil' piscator ad tantã celsitudinez puenit vt celestia secreta penetret. z diuina cõcilij secreta homibz reuelet. Jõ Aug. sup Joh. Johãnes trãscẽdit omnia cacumia montiũ arboruz et terraz. Jdeo scribit Petrus damiani. In speculatõe diuine ecntie ipe excellit pphas. supgredit priarchas. apl'os supat. postremo tot⁹ hũanitatis intellectũ trãscẽdit. z illic aciem mẽtis tẽdit q vix ãgelica creatura ptigere valet. z Duge. Johes omnẽ creaturã visibilẽ et inuisibilẽ supat. omnẽ intellectũ penetrat. et q si xformis tãdem in xũ intrauit. hec ille. Ecce discipulus quem diligebat iesus.

¶ Octauũ pruilegiũ est excessio singularis felicitatis. Et hoc est qd dixi. in morte dilexit eũ. qz tria pulegia in morte sibi exhibuit Primũ est q ipm p se ad tpus sine resolutõis iuitauit. Vñ canit ecclesia. Apparuit charo suo iohi dns iesus christ⁹ cũ discipul' suis et ait. Veni dilecte mi tpus est vt epuleris cuz fratribz tuis. Scdm pruilegiũ ẽ q ipm die dnico ad scipm recepit. Nã h die mũdus assumpsit exordiũ. moz interitũ: z vita pncipium. vt dicit Secerin⁹: z hr in cano. lxxv. dic. de die. vbi dicik. q die dnico gestũ qcqd ist gne a xto factũ est. Terciũ pruilegiũ ẽ q ipz a morte et martirio doloris prefuauit. ¶ Et hoc est scdm mẽbz. s. rnsio christi gl'iosa. cuz sbdit. Sic cum volo manere donec veniam qd ad te. tu me seqre. Ex hoc dicto alicq estimabãt iohannẽ nõ xtm mori. vt dicik i textu. Exijt sermo inter fratres: qz discipulus ille nõ morik. Et hoc nõ ẽ. qz dic phus. i. de generatõne. Omne generabile est coruptibile

Theophil⁹. Dñe qđ ozik mozik. ⁊ Heb. ix. Statutū est oīm hominī semel mori. Jō i. quirit ps. lxxxviij. Quis est hō q̄ viuit ⁊ nō videbit mortē. q. d. null⁹. Jō hūc sensū Johānes p se excludit i textu dicēs. Et nō dixit iesus: qz ñ morik. sz sic eū volo manere donec veniā. Et ħ aliq̄ sic exponūt. s. ad iudicium Et isti dicūt q̄ trāslatus sit ioħes in paradisū. eo q̄ corpus ei⁹ nō est inuentū in sepulcro. sz reuerti cū enoch et helya xbere et pati p̄xpo Sed alij dicunt q̄ adhuc viuit in sepulcro. nā terra sursum scaturit. ⁊ dicūt hoc causari ex anhelitu. Sz ħ reprobat Aug⁹. qz pua gr̄am christ⁹ dilecto suo fecisz si ceteri apli in gl'ia regnātib⁹ ipe sb terra dormire dicak. Nā min⁹ btūs est si dormīēs viuit q̄ si cū t⁹ viueret cū christo. Jō ille text⁹. Sic eū volo manere donec veniā. intelligit ſm Chrisf. id ē nolo ipz p martirū ꝺsūmari. sz volo eū manere. s. ad p̄dicādū donec veniā. s. p mortē et recipiā eū in eterna tabnacl'a Et factū ē. qz dicit Hiero. sup epl'am ad Gal'. Plen⁹ senio. s. xcix. annoz foueā intrauit. ⁊ dulcit ob dormiuit. Rō ſm Soccū cur eū a martirio ꝺfuauit. Rñdet. in recōpensam illi⁹ doloris quē sb cruce ptulit. O quis cogitare sufficit ḡnta pena eū repleuit dū pīssim⁹ mḡr crucē sustinuit. in cui⁹ pctore p̄ori nocte recubuit. ⁊ ei dulcissimā mr̄em ꝺmēdauit. Tercio ie sus dilexit eū post mortē. qz ꝺfuauit eū ab ī cinerstōe. Unꝺ Leo papa. Uenit oēs gētes ⁊ obstupescēt miraculū oīb⁹ secul' inaudituz q̄ in sepulcro vbi est dom⁹ vermiū nascit panis angeloz.

¶ Sermo XXV. Ad idem

HAntissimus dñi habitabit ꝺfidenter. scribitur Deuteř. xxxiij. c. ⁊ applicat ad honorē bti Johis in festo hodierno. ¶ In verbis p̄missis duo tangūt. Primo ponit excellētiā charitatis. secdo subiūgit frequntiā securitatz. Primū ibi. amātissim⁹ dñi. secdm ibi. habitabit ꝺfidēter. De p̄mo dicit. Amātissimus dñi. Videm⁹ q̄ pentes filios q̄s tenerrime diligūt ab omni molestia custodiūt. propter qđ parētes thobie doluerūt q̄ eū pegrinari miserūt. timētes ne aliqđ molestē acciderit ei. vt ptz Thob. xi. Sil'z Jacob incōsolabiliter doluit amisso ioseph quez dilexit valde. Gene. xxxvij. Et qz saluator nr̄ p alij discipul' Johannē dilexit ꝑpter qđ eū a molestijs volētē mortis ꝺfuauit. ꝑpter qđ amātissim⁹ dñi dicit ¶ Primo q̄ sciēdū q̄ dē nos oēs diligit cōmūiter. tñ aliq̄s diligit singulariter. vt sanctū ioħez euāgelistā. de quo dictū est in p̄cedenti ſmōe. ¶ Sed di. quī sunt tñ hi qui singulariter ab eo diligūt. Respondeř sunt hi q̄ singulariter eū diligūt. in pta illud puer. viij. Ego diligētes me diligo Sūt enī diligētes dēū in duplici differētia. Aliq̄ diligunt dēū cōmuniter. aliq̄ singulariter. Primo cōmūiter. vt sunt illi q̄ diligūt deum cōi dilectōe q̄ necessaria ⁊ satis ē ad salutem. Et sunt tria signa cōmunis dilectōis. Primū vitare pccata mortalia. secdm libenter audire ꝟbū dei. tercīū custodire dei māda ta. Dixi primū signū dei dilectōis est vitare mortalia pctā. de quo ps. xcvi. Qui diligitis dñm odite malū. Dicit enī Aug⁹ i ome. viij sup Joh. Charitas et mortle pctm opponūtur. ideo stare nō possunt in eadē voluntate. ⁊ nisi vnū radicit⁹ expulsum fuerit reliquū plātari nō poterit. Nam cū incipis dēū dilige re tūc incipis odire qđ sibi est ꝺtrū. i. pccatū Ideo si adhuc delectaris in pctō mortali. scz supbia: auaricia: luxuria ꝛc. tūc est signū q̄ ñ diligis dēū. De quo Bre. Qui adhuc p illicita desideria defluit pfecte dēū nō amat. Secundū signū dilectōis ē libenter audire ꝟbū dei. De quo Eccli. ij. Qui diligūt illū ꝺfuabūt mādata illi⁹. qz amātes delectant in sermonib⁹ amatoz: siue sint sermōes inspirati siue scripti: siue exteri⁹ auditi. ex illis capiūt experimentū alioz effectuū. qz dicit Chrisost: Nos est amātiū vt amoze suū silētio tacere neq̄unt. ꝑpter qđ dicit saluator Joh. xiiij Si q̄s diligit me ſmonē meū seruabit. Si autē renuis dei ꝟbū signū est q̄ nō diligis eū De quo. ij. Joh. i. Dis q̄ nō pmanet i doctrina christi deū nō amat. qz scribit Joh̄. viij. Qui ex deo est verba dei audit. Aug. Uerbū dei est pbatoziū p qđ filij dei discernūt a filijs diaboli. Tercīū signū ē custodire dei māda ta. Joh. xiiij. Qui diligit me māda mea ſuabit. q̄ aūt māda dei trāsgredit signū ē q̄ deū nō amat. Simon ō cassia. Quid ē q̄ dico diligo regē si ei⁹ nō custodio legē. Regis dilectio est ei⁹ p̄cepti adumpletio. Et illa sūt tria signa cōmunis dilectōis. Et si habes illa signū est q̄ dēū diligis ⁊ diligeris ab eo

¶ Itē sunt alia tria signa spēal' dilectōis dei. Primū signū ē oīm tpaliū abrenūciatio ꝑpter dēū. ita q̄ nō sit aliq̄ res trāsitoria ⁊ tē palis tibi ita chara quin ipsam libenter velis

relinq̃re ꝓpter dei sicut et seruare. Nã charitas nõ querit que sua sunt sz q̃ iesu xpi. i. ad Tho. xiij. q2 fm Iero. Perfect9 seru9 xpi nihil q̃rit ꝓter xpm. Et talẽ singularẽ charitatẽ habuit Johes. q2 reliq̃t retia ⁊ pfez. Mat. iiij. Inq̃t eni Aug. Quãtũ q̃s respicit tãtũ diligit. Ipe reliq̃t mũdũ. reliq̃t carnẽ sibi cõsponsatã. Ecce singularis ⁊ pfecta ei9 charitas. ꝺ q̃ Bre. viij. mor. Ad culmẽ pfectõis tẽdũt q̃ exteri9 cũcta derelinquũt. g̃ a xpo meri to dilect9. Sedm signũ spẽal dilectõis est aduersitatũ patiens toleratio. ita q̃ nulla sit tribulatio et pena quin vult eam ita libenter sustinere sicut euadere. quia dicit aplus. i. Thozin. xiij. Charitas oia suffert. Rõ quia charitas mentẽ ab amore hui9 mũdane vite auertit. ideo hominẽ quasi insensibilẽ reddit De q̃ Hzig. sup epl'az ad Ro. i. Dũ i dei amore pfecte sum9 sensum doloris nõ recipimus. vt ipleat illꝺ puer. xij. Nõ cõtristabit iustũ q̃cq̃d ei acciderit. Talẽ charitatẽ habuit btus Johes. Ipe eni fuit cesus cũ alijs apostolis. vt scribit Actuũ. v. Ibãt apli gaudẽtes a ꝯspectu ꝯcilij: qm̃ digni habiti sunt p nole iesu ꝯtũeliã pati. Terciũ signũ spẽal dilectõis dei est nõ solũ adũsitates patiẽter pati sed ⁊ mortẽ. Cãti. viij. Fortis ẽ vt mors dilectio. Et hec est singularis charitas ⁊ perfecta. De q̃ Hzige. Tãto amor altior q̃nto voluntas ad mortẽ sit patior. Tal' fuit charitas bti Johis. q2 habuit patã voluntatẽ moriendi p xpo. vt patet in passiõe sibi illata a domiciano in ardore feruẽtis olei. Nã illa singularis et pfecta charitas causat ꝺ vt si hõ nunq̃ dẽret pmiũ recipe a deo tm̃ adhuc vellz libẽter pati tribulatõ es et mortẽ p deo vt eẽt xpo ꝯformis. et vt ageret charitatiuã retributõz p sua passiõe: ió p se scribit. i. Joh. iiij. Perfecta charitas foris mittit timorẽ. q̃ timet n̄ est pfectus. Idcirco sine timore pdicauit. p pter qꝺ singulariter eum amauit q̃ ꝺz amãtissimus dñi. ¶ Hzdi. quẽ pl9 dilexit an Johem vel Petz. Rñdet sctus Tho. sup. iij. sn iaz. di. xxxij. triplex est differẽtia dilectõis. Prima ꝯsistit in familiaritatis ostẽsiõe. ita magis dilexit iohem q̃z petz. q2 maiora signa dilectõis sibi oñdit. Secda ꝯsistit in donoz collatõe. ⁊ ita magis dilexit petruz. q2 maiora dona ei ꝯcessit. quia ei eccl'iam sctãz ꝯmisit. et claues regni celoz tradidit. Tercia dilectio ꝯsistit in pcordiali amore. ⁊ ita vnũquẽq̃z discipulũ dilexit. Joh. xiij. Cũ dilexisset suos vsq̃z in finẽ dilexit eos ¶ Sed diceres. pl9 debebat diligere petz. q2 pl9 dilexit xpm. eo q̃ scribit puer. viij. Ego diligentes me diligo. Et etiã de petro legit illꝺ Joh. vlti. Simõ diligis me pl9 his. rñdit. tu scis dñe q2 amo te. k ¶ Dicit venerabil' Beda. Petr9 dilexit feruẽti9 et diligebat fozti9. Johes ꝺo diligebat dulcius et diligebatur familiari9. Et sctus Tho. sup. iij. Petr9 pl9 dilexit xpm i mẽbris suis. sed ioh̃es pl9 dilexit christũ in seipo. Idco petro ꝯmisit curaz mẽbroz. ioh̃i vero curã matris sue q̃ ad pso nam ipius specialiter spectabat. Unde et petrus a xpo pl9 diligebat ad affectũ interiorẽ. q2 donũ maioris charitatis erat ei tũc collatũ. sed ioh̃es plus diligebat q̃ ad signa maioris familiaritatis. vt ptz in fmõe pcedenti ¶ Dixi sꝺo sbiungit ꝯfidentia securitatis. ibi. habitabit ꝯfidenter. Pro q̃ sciendũz q̃ sctus Johes euangelista secure vixit. secure obijt. secure regnat. l ¶ Prio secure vixit. q2 in dei charitate vixit. et charitatẽ vsq̃z in finẽ vite sue pdicauit. De charitate sẽpsit. i. Joh. iiij. De9 charitas ẽ. q̃d digni9 ẽ deo nihil. et q̃ manet in charitate in deo manet. q̃d securi9 q̃z i deo manere. Et sꝺit. Et deus in eo. q̃d iocũdi9: nihil. Jõ Hugo i li. de laude charitatis. Dilige deũ ⁊ fac q̃cq̃d vis. oia sacramẽta hr̃e potes et mal9 esse potes. sz cũ charitate mal9 esse nõ potes. et p ꝯseqns securi9 es. eo q̃ dicit Aug. Cũ charitate nẽo dãnatur. et sine charitate nemo saluat. Jõ apostol9 ad Col. iij. Sup oia habete charitatez qꝺ est vinculũ pfectõis. Nã fm Aug. Nõ numerositas oꝝ: nõ diuturnitas temꝓz: sed maior charitas auget meritũ et pmiũ. s. essentiale. Et sic securat hoiez. Dic ei Hugo i li. de laude charitatis. q̃ charitas est fõs p priius de q̃ nõ cõicat alienus. Dẽs ieiunam9 oramus et eccl'iam intramus. sed q̃d est sine charitate. nihil. Jõ Aug9. Ubi charitas dei est q̃d pdesse pt. et vbi adest q̃d obesse pt. nihil. Et hãc Johes habuit ió ꝯfidenter vixit ¶ Sedo secure et ꝯfidẽter obijt. q2 mlt̃a assistentiã habuit. Primo ꝯsciam assecurantẽ. Unde apls. ij. Thoz. i: Bl'ia nr̃a hec est testimoniũ ꝯscie nre. q2 ꝯscientia nr̃a erit testis in iudicio. vt habet Ro. ij. Testimoniũ reddente illis ꝯscia ipoz in die cũ iudicabit dñs occulta hominũ. Ideo valde ꝺ ẽmus discutere ꝯscias nostras. vt dic Bre. et habet. xi. q. iij. inter ꝛba. Non hoim linguas sz ꝯscias curare debem9. Nã cũ i teste i ueniẽ aliq̃d falsitatis. tũc totũ testimonium

decolorabit. vt dicit Amb. et hr. iij. q. ix. ca. pura. Pura sit et simplex series testimonij. Si aliqd addat totā fidē testimonij mēdacio decolorat. Sic erit in iudicio dei de scia. Jaco. ij. Offendēs in vno factꝰ est oim reꝰ. Ideo puer. iij. Omi custodia fua cor tuū. id ē cōscientiā. Nam scientia dicit cordis scientia. qz cor nescit qd agis vl dicis. vl q intentiōe dicis vl agis. Propter qđ dicit Socrates. Plus attēde scientiā q famā. In fama falli potes. i scia vo raro vl nūq. Bre. Quid obest si omnes homes me accusant: et scia excusat. et econuerso. Quid pdest si oēs homes laudant et excusant et cōscia accusat. Et sic sctūs Johes secure obijt. qz puritatez scie habuit. et charitatē dei et primi. vt scribit. i. Joh. iij. Nos scimꝰ qm trāslati sumus de morte ad vitā qm diligimꝰ fratres. Secūdo habuit sibi christū associantē. Vñ canit ecclia. Apparuit charo viro suo iohi dicēs. Veni ad me tpus est vt epuleris in cubiculo meo cū fratribꝫ tuis. O qz securꝰ est ille cuz quo est christꝰ verꝰ deus z hō. De q ad Ro. viij. Si deꝰ p nobis qs cōtra nos. et Job. xvij. Pone me dñe iuxta te. et cuius vis manꝰ pugnet contra me. q si diceret. nullꝰ. Nō hz opꝰ timere. Unde ps. psal. xxvi. Dñs protector vite mee a q trepidabo. Et sic btūs Johes confidenter obijt. quia christus secum fuit z eum de hoc seculo nequā cōduxit. Tercio confidenter regnat. quia scribit Sap. iij. Justoꝝ aie in manu dei sunt. quid securi qz quē tenz di manus. quia christus dixit Joh. x. Nemo rapiet eos de manu mea. quia fortissimꝰ. Vñ Job. xij. Apud dominū est sapiētia z fortitudo. Et Sap. v. Dextera sua pteget illos. Idcirco securi. Apoc. xxi. Nō est ampliꝰ neqz lucꝰ neqz clamor neqz dolor. sz iplebit illud Isa. xxxij. Sedebit pplꝰ meꝰ i pulcritudine pacis z in tabnacul fiducie et i requie opulenta. Quā nobis cōcedat deus pater z filius et spiritussanctus

Sermo XXVI. Ad idem

AQuila grādis magnarū alarū. longo membrorū ductu. plena plumis z varietate. venit ad libanuz et tulit medullā cedri. id ē den kern ceders bome. z summitatē frōdiū eius euellit. z trāsportauit in terrā chanaan. scribit Ezechiel. xvij. et ponit ad honorem beati Johānis euāgeliste in festo hodierno. In verbis pmissis beatus Johānes cōmendat a duobꝰ. Primo a vite sanctitate. ibi. Aquila grādis magnaꝝ alaꝝ. Secūdo cōmendat a doctrine dignitate. ibi. venit ad libanū et tulit medullā cedri.

Dixi primo cōmendat sctūs Johes a vite sanctitate. et cōgrue ac merito. qz debet priuspdicatorꝫ bonū in se facere q alios docere. qz scribit Matth. v. Qui fecerit z docuerit hic magnus vocabit in regno celoꝝ. Jō Actuū. i. Jesus cepit facere z docere. Primo fecit. post hoc docuit. nobis in exemplū. qz dicit Leo papa. Efficaciorꝫ est vox exēpli q verbi Grego. Cuius vita despicit restat vt eiꝰ pdicatio contemnat. Idcirco merito cōmendat primo iohānes a vite sanctitate. Et hoc ē in ōttuor. Primo a charitatis magnitudine. ibi. Aquila grādis. Fuit enī magnꝰ in dilectōne dei. Augꝰ. Quantū quis despicit intātum diligit. Ipe enī reliquit rete nauem z patrē: et secutus est dominū. Secutꝰ est eū i vita vsqz ad crucē. in quo apparet magnitudo dilectōis. Secdo cōmendat a cōtemplatōis celsitudie. cū dicit. magnaꝝ alarū. Prima ala ē dextra. s. dilectio dei. secūda sinistra. z est dilectio primi. que dicunt bne magne quia in his dependet lex et pphete. Matth. xxij. Et quāto iste due ale maiores sunt. tanto homo altiꝰ volat in cōtemplatōe. Rich. Secōm mensurā dilectōis erit mensura manifestatōis. Sic btūs Johes fuit tanqz aq̄la. Nam sicut dicit Grego. Aquila se ad altissima eleuat vt p nimia celsitudie vix videtur. tamē gratia pastus ad infima interdum descēdit et lepusculū in terra aut piscē in mari capit. Ita beatus Johānes celestis aquila volauit altissime. Volauit enī Paulꝰ ad terciū celū: sicut testat hoc. ij. ad Chorin. xij. Scio hominē in christo ante annos q̄ttuordecim raptū in terciū celū. Sed Johānes volauit sup omne celū vsqz ad ipm deū. sicut hoc testatur Augꝰ sup Johem. Trāscendit iquit iohānes omia cacumina montiū. omes campos aeris. omnes altitudines siderū. oēs choros angelorū. Distinguit enī Dyonisiꝰ in lib. de trinitate tres celos spūales. sc̄z spiritū humanū: angelicū et diuinū. Trāscendit igitur sctūs iohānes spiritū humanū et angelicū z puenit vsqz ad diuinū. De quo Isa. lij. Ecce intelliget seruus meꝰ et exaltabitur z eleuabit et sublimis erit valde. Fuit enī exaltatus sup spiritū humanū. eleuatꝰ sup angelicū: et sublimatꝰ i deū. Cui alludit Dauid.

De sancto Johãne euãgelista

Beatus inquit Johes vltime supuolauit non solũ que audiri ac intelligi pñt. verũ etiam que omnẽ intellectũ et sensum excedũt. ꝛ si altius volasset omnẽ intellectũ trãscẽdisset. ¶ Attamẽ ad instar aq̃le interdũ ad ima descendit. et se cũ creaturis occupãdo recreauit. sicut de hoc legit in hist̃oria eccl̃iastica. cum perdix viua ei oblata fuisset ille eã quasi demulcẽdo tetigit et tractauit. Quod q̃dã adolescens vidit et dixit socijs suis. Ecce q̃ modo ille senex vt puer cum auicula ludit. Hoc beatus iohãnes per spiritũ cognoscens vocauit adolescẽtẽ. et dixit. quid in manu tenes. Respõdit. arcum. Cui iohãnes. q̃d cuz eo facis. Rñdit. aues sagitto. Cui apostol⁹. qualiter. At ille cepit arcũ tẽdere. ꝛ cũ sibi ñ loqueret tensũ distẽdit. Cui iohãnes. Qua re arcum distẽdisti. At ille. Si diuti⁹ teneret tensus infirmior redderet Ad quẽ iohes. Sic et humana fragilitas ad ꝺtemplatões minus valida fieret si semp in suo rigore p̃sisteret. oportz igit interdũ cõdescẽdere hũane fragilitati ꝛc. Seneca in epl̃a ad Lucillũ Interdũ animo tuo req̃em dato. Arist. viij politicoz. Omnis laborans requie indiget. Nam vita hoim cõsistit in labore et req̃e. vt dicit philosophus in longitudie ꝛ breuitate vite. Nam semp quiescere causat pigriciaz. ꝛ labor nimi⁹ causat defectũ. Alternatis igit vti est delectabile. Sic vita spũalis cõsistit in actõne et contẽplatõe. quã exercuit beatus Johes. ¶ Tercio cõmendat btũs Johannes a vite longitudie. cũ dicit. lõgo mẽborum ductu. q̃ diuti⁹ alijs vixit in hoc mũdo. q̃. xcix. annis vixit. ¶ Quanta fuerũt ei⁹ merita. Nã adultis dũtaxat fuit due cause viuẽdi. s. ꝓpter mala pẽitere ꝛ bona augere. Mala notabilia nõ fecit. ꝛa iuuẽtute vsq̃ ad senũ in bonis opibus ꝓfecit. vt potuit dicere illõ ps. psal. lxx. De⁹ docuisti me a iuuẽtute mea. vt ipe dixit christo. vt haberẽt in ei⁹ legẽda. Hras ago tibi q̃ custodisti corpus meũ ab omni pollutõe. et animã meã spũ illumiasti: et nõ dereliq̃sti me. ¶ Quarto cõmendat a virtutũ plenitudine. cũ dicit. plena plumis et varietate. id ẽ abundantiã virtutũ habuit et diuersitatẽ. Quã q̃z pulcra varietas. nigredo humilitatis. albedo puritatis. rubedo charitatis. Ipe enĩ habuit nigredinẽ humilitatis. q̃. cũ de se loquit causa hũilitatis nomẽ suũ nõ exprimit. sed tanq̃z d̃ alio loquens dixit. Vidit illũ discipulũ quẽ diligebat ihesus. Itẽ habuit albedinẽ castitatis. q̃ virgo electus a domio et virgo in euũ pmãsit. Etiã habuit rubedinẽ charitatis. quia ꝛ amore inflãmatus fuit. ita q̃ in epistol' suis pmaxime de charitate scripsit. Et in senio q̃ quid loquebat de charitate dixit et hortabat dicẽs. Diligite inuicẽ fratres. ita vt discipuli mirarent dicentes. q̃d hoc cõtinue resumeret. respondit. Si charitas adsit ꝛ sufficit. ita q̃ xp̃s de eo p̃t dicere illud Cãti. v. Dilectus me⁹ cãdid⁹ ꝛ rubicũd⁹ elect⁹ ex milib⁹. cãdidus ꝓpter puritatẽ. rubicũd⁹ ꝓpter charitatẽ. electus ex milib⁹ ꝓpter pfundã hũilitatẽ ¶ Dixi scdo cõmendat btũs iohes a doctrine dignitate. De q̃ sbdit. Venit ad libanũ. id ẽ ad xp̃m. Dicit enĩ Piero. Mons libani est mons ofidẽtie et securitatis. Ibi ei tute quiesc̃it a venenosis serpentib⁹. q̃s mons ille sua aromaticitate viuere nõ pmittit. ita ĩ christo est securitas. Berñ. et Cassiod. sup̃ ps. lxxij. Nil securi⁹ q̃z q̃ illi totũ ꝺmittim⁹. quia ipe est pax nr̃a qui fecit vtraq̃z vnũ. ad Eph̃. ij. Ipe est qui dixit Joh̃. xvi. In mũdo pressurã habebitis. in me aũt pacẽ. In isto aũt monte gl'ioso est altissimus. id ẽ deus. i. maiestas diuinitatis. psal. lxxxij. Tu sol⁹ altissimus sup omnẽ terrã. Ad hãc volauit beatus Johes aquila celestis. et tulit medullã cedri. id ẽ gratiã spũssancti dulcissimã hausit q̃ altius de diuinitate scripsit. et euellit sũmitatẽ frondiũ eius. id ẽ. de diuinitate ei⁹ altiorem cepit intellectũ. et trãsportauit in terram chanaan. id ẽ. in hoc mundo exposuit. Chanaan interp̃tat trãsmutatio. ꝛ significat instabilitatẽ hui⁹ mũdi. qui nunq̃z in eodez statu pmanet. Job. xiij. ¶ Pro q̃ sciendũ q̃ ille celestis aquila Johannes de illo cedro eterne dignitatis septiplicẽ medullã tulit ꝛ recepit. ¶ Prima fuit medulla spẽ et alis exaltatõis. Secũda secrete reuelatõnis. Tercia sapiẽtie salutaris. Quarta dulcis cõsolatõis. Quinta ardẽtis dilectõis. Sexta firmissime vnĩõis. Septima toti⁹ pfectõis. Pro hec celestis aquila btũs Johãnes volans duab⁹ alis. id ẽ gemina dilectõne dei et pximi ad montẽ libani. i. ad candidã hũanitatẽ christi dũ recubuit in cena sup̃a pectus eius. tulit inde medullã spẽcialẽ dilectiõis. de quo Isa. lij. Ecce intelliget ser⁹ me⁹ exaltabitur: sblevabit et sblimis erit. vt ptz sup̃a in primo mẽbro. Dicit enĩ Ambro. in lib. f monũ. Omne volẽs elevari ad deũ optet vt sit pux leve et sbtile. Johes igit altissime eleuat⁹ ẽ. q̃ fuit purus sine admixtiõe terrene

quaricie. qz oīa reliquit Mat. iiij. Fuit le/uis sine pōderositate carnal' ꝛ cupiscētie. qz ꝙ ego electus a dño. ¶ Subtil' sine grossitudie mortal' ꝓcati seu culpe. quia dilectus a do mino. Ideo ꝓparat' soli. Eccli. l. Quasi sol refulgens. sic iste effulsit in tēplo dei. Nā sm Bern. sol est purioꝛ oīb planetis. ꝛ altioꝛi situ suo. sic btūs iohes purus erat in purita te virginal' mundicie. qz virgo erat mente et ꝛ corpe. Ideo valde exaltatus ē in hac vita in intelligētia secretoꝝ dei ꝛ in eterna btitu/dine. in claritate ꝓpetue glie. Ideo compar angelo. Apoc. vij. Vidi alterꝫ angelū ascēdē tem ab oꝛtu solis. Et sic quicūqꝫ ad exēpluꝫ beati iohis vult eleuari de terrēis ad celestia sit purus sine auaricia. sit leuis sine luxuria: sit subtilis sine superbia. aut alteri⁹ culpe mor talis macula. ¶ Scōa fuit medulla secrete reuelatōis. De quo Anr. O altissime euāge listaꝫ dei sup apl'os dulcissime dilecte iohānes. Tu es ille discipul⁹ q̄ supꝛa illud sctissi mū pectus q̄uisti. vbi et secreta celestia hau/sisti. et dicere potuisti illō Cantic. ij. Intro/duxit me rex in cellā vinariā. ordinauit in me charitatē. quia tu introduct⁹ es in secretariū eterni regis. in quo tibi reuelata sunt archa/na dei. ℟ ¶ Reuelauit enī sibi tria secre/ta. Prīo reuelauit sibi suā gliosam trāsfigu ratōem in mōte thabor. Matth. xvij. In q̄ ipe cognouit secretū eterne deitatis. Secun do reuelauit ei resuscitatōem puelle filie ꝑn/cipis archisinagogi. Matth. ix. in q̄ cogno uit secretū diuie miseratōis et hūane salua/tōis q⁹ velit nos reducere de morte ad vitaꝫ. Joh. x. Ego veni vt vitā habeāt ꝛ abūdanti us habeāt. Tercio reuelauit sibi traditoꝛem suū iudā. in quo cognouit patiētiā passiōis. iuxta illud Isa. liij. Oblatus est qꝛ ipe volu it. Sil'ꝛ cognouit ibidē secretū hūiliatōnis christi. iuxta illō ad Phil. ij. Exinaniuit se/metipm. qꝛ a discipulo tradi voluit. ¶ Ter cia medulla fuit medulla sapiētie salutar'. de quo Eccl. xv. Aqua sapie salutaris potauit eos. Nec mirꝫ q⁹ btūs iohes fuit plen⁹ sapiē tie salutaris. qꝛ ad fontē diuie sapientie sedit Eoꝛ nāqꝫ christi vt ait apl'us ad Col'. ij. ple nū fuit sapiētie ꝛ scientie dei. qꝛ ipe est fons de quo Eccl. i. Fons sapiētie verbū dei in excel sis. Sup hunc fontē recubuit. de illo aquā salutarē sapiētie hausit. De q̄ Isa. xij. Hau rietis aquas in gaudio de fontib⁹ saluatoꝛis ¶ Quarta fuit medulla dulcissime ꝛsolati onis. Un ps. xciij. sm multitudinē dolorum meoꝝ ꝛsolatōes tue letificauerūt aiam meā. ¶ Btūs iohes triplicē habuit doloꝛē in hac vita. Primū qꝛ fuit relegatus in exiliuꝫ Scōm qꝛ fuit in doliū feruētis olei missus Tercū qꝛ fuit veneno potatus. Cōtra ꝑmū doloꝛē christus eū dulcissime ꝛsolatus fuit quādo celū sup eū aperuit. ꝛ se sibi amicabili/ter ostendit. Un Apoc. i. Vidi ego iohes scz p spiritualē intelligentiā septē cādelabra aurea. ꝛ in medio septē candelabroꝝ aureoꝝ vidi similē filio hois vestitū podere. id ē ve/ste talari ꝑcinctuꝫ ad māmillas zona aurea. Caput autē eius et capilli erāt cādidi tāq̄ la na. et facies eius sicut sol lucēs in ꝑfortitudine suā. ꝛ cū vidissem eum cecidi ante pedes ei⁹ tāq̄ mortuus. ꝛ posuit dexterā suā sup me dicēs Noli timere iohes. ego sum cōsolatoꝛ tuus qui te cōsolatur in omnib⁹ tribulatōib⁹ tuis Cōtra secundū doloꝛē. scz bullientis olei fuit ꝛsolatus. s. quādo angel⁹ dñi ostendit ei fon tem aque viue. Apoc. xxij. ¶ Contra ardoꝛē olei Cōtra terciū doloꝛē. s. cōtra veneni potatōeꝫ ꝛsolatus fuit q⁹ venenū bibit ꝛ nullā lesiōeꝫ sibi intulit. De quo Marci vlti. Si mortife/rum q̄d biberint nō eos nocebit ¶ Quīta fu it medulla ardentissime dilectōis. Un Ie remie. xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te. ideo attraxi te miserās. Reuera traxit eum ꝑ mo de terrenis occupatōib⁹. qꝛ de mari. Mat. iiij. Scōo traxit eū de carnalib⁹ electatōib⁹. qꝛ de nuptijs. vt dicit Ihero. in plogo. Tercio traxit eum de mortis penalitatib⁹. Joh. xxi. Sic eū volo manere donec veniā. s. ad tollē dum eū sine martirio ō h̄ mūdo. qꝛ dicē Ihe ro. sup epl'am ad Hal'. q⁹ in pleno senio foue am intrauit q̄driatā. ꝛ ibi dulciter in dño ob dormiuit. Rō sm Soccū est in recōpensaz illi⁹ doloris quē ꝑpe passiōis xpi sb cruce p/tulit. Quis enī cogitare poterit q̄ntā penam coꝛ ei⁹ sustinuit cū ei⁹ pissimus mgr sup cu ius pectus requiem prioꝛi nocte. i die ō cru ce loq̄ns ipm matri sue dulcissime cōmendauit dicens. Ecce fili⁹ tuus: ecce mater tua. Reli/qua dilectōis signa vide supꝛa in smōe ꝑmo ¶ Sexta medulla quā tulit de cedꝛo deitat', de monte libano. idē de cādidissima hūani/tate christi fuit medulla firmissime vniōis. quia iohānes vnitus erat xpo p vinculū di/lectōis. ꝛ christus iohāni. Et dicere potuit il lud Cantico. ij. Dilect⁹ meus mihi: supple vnitus: et ego illi. Johānes erat vnitus du pliciter christo. Primo in carne sm naturā. qꝛ naturaliter ab vno genere ꝓcesserūt. qꝛ mr̄

Johãnis et mater christi due erãt sorores. et ideo vinclo carnalis ppinq̃tatis ꝺiũcti erãt. Scõ meli⁹ erãt vniti ꝑm aiam p gratiosaz amiciciã ꝓpter p̃uilegiũ virgitatis .puer. xxij. Qui diligit corꝺis mũꝺiciã habebit regem amicũ. Sed ioh̃es multũ ꝺilexit mũꝺiciã corꝺis et corꝓis. Ideo ꝑ gratiosaz amiciciã inseparabiliter cõiunctus est ꝑm animaz eterno regi christo. Sap̃. vi. Incorruptio ꝓximũ facit deo. Tercio optime ꝑm spiritũ. spiritus dñi ioh̃is vnitus erat deo. et erat q̃si vnus spũs vnitus cũ eo. i. ad Thor. vi. Qui adheret deo vnus spũs efficit cum eo. Et sic ioh̃es dulcissime adhesit deo in spiritu. vt ꝺicere potuit cũ ps. lxxij. Mihi adherere deo bonũ est. qz in hac vniõe spũs ioh̃is cũ spiritu dei erat vnitus p dulcissimã grãz spũssancti. in qua ioh̃es in hac vita p̃gustauit dulcedinẽ eterne beatitudinis. ¶ Septima medulla fr. totius pfectiõis. Unde Luce. vi. Perfect⁹ erit discipul⁹ si sit sicut mgr e⁹. Uñ Aug⁹. Perfect⁹ est q̃ ꝑm legẽ mentis vitam gubernat. z ꝺiligẽtissim⁹ inquisitor veritatis dñs Joh̃es totã vitã suã gubnauit ꝑm legẽ ratõis. z legem scriptã in corꝺe suo pfectam per spiritũ sanctũ. Et etiã pfundissimus inq̃sitor fuit eterne veritatis. vt patz in suis scriptis. Et pfectus erat in intentõe perfectorũ. quia cũ ardenti ꝺesiderio intẽdebat in omnibus honorẽ dei et charitatẽ ꝓximi. et innocẽtiam suꝫp̃ius. z finale p̃miũ eterne beatitudis. Et in his quattuor cõsistit perfecta virtus seu vita sanctorũ. que omnia in se habuit. vt patz in ei⁹ legenda.

¶ Sermo XXVII. Ad idem

Quartum animal simile erat aquile volanti.

scribit Apocal. iiij. c. et applicatur ad honorẽ sancti Joh̃is in festo hodierno. Legitur in ꝑfato cã. q̃ Joh̃es vidit ostiũ apertum in celo. et sedes posita erat in eo. ¶ Spũaliter. p celum intelligit ecclia militans. quia sicut in celo. i. in ecclia triũphã te regnat deus p gloriam. sic in hoc celo. i. in ecclia militante p gr̃am regnat. Ecclia ꝺr ceIũ ꝓpter scie claritatẽ q̃ fulget. et ꝓpter stellarũ. i. fideliũ varietatẽ quã ꝓtinet. Ostiũ huius celi est xp̃s. Joh̃. x. Ego sum ostiũ. p me si q̃s introierit saluabit. Hoc ostiũ est apertũ. nulli claudit. neminẽ eni ad se venientẽ repellit. Joh̃. vi. Omne q̃ venit ad me nõ eiciã foras. Et ecce sedes. id ẽ autoritas seu cet⁹ p̃latorũ posita. i. ordinata erat in eo. s. i celo. i. i ecclia militanti. ps. x. Dñs in celo sedes ei⁹. In ecclia militãti ordinauit autoritatẽ iudicij p̃ platos. s. apl'os: epos: reges et p̃cipes. p uerb. viij. Per me reges regnãt Ergo sedes. id ẽ autoritas dicit posita. quia plati p positõem statuunt in ecclia. ad Ro. xiij. Qis potestas a dño deo est. Joh̃. xv. Posui vos vt eatis. Idcirco ñ debẽt gl'iari. eo q̃ ptãs nõ est originaliter ab eis sed a deo. Eccli. xxij. Rectorẽ te posui noli extolli. sed esto inter illos quasi vnus ex illis. Et ideo poni dicunt qz deponi possunt. Nam q̃cq̃d est ponibile ẽ z deponibile ꝑm artẽ. Joh̃. xv. Posui vos vt eatis et fructũ afferatis. Itẽ de depositõe hr Eccli. x. Sedes ducũ superborũ destruxit deus z sedere fecit mites p eis. ps. lxxxij. Hũc humiliat et hũc exaltat. Dicit igit apls Heb. v Nemo sibi assumat honorẽ nisi vocatus a deo. Eccli. vij. Noli ab homie querere ducatũ. neq̃ a rege cathedrã honoris ¶ Requirunt eni ad p̃latũ sex. vt figurat. iij. Reg. x. q̃ ad sedem seu ad thronũ salomõis ascendebat sex gradibꝫ. ad designandũ q̃ sex debet habere qui vult ad p̃latõem ascendere Primus gradus est innocẽtia q̃ nulli noceat et cunctis pficiat. ꝑm q̃ dicit Aug. diffimilẽ sẽ Innocentia est que nec facit miseꝛ nec deserit miserũ. hoc est q̃ nulli nocet sz oibꝫ pdest. ¶ Secũd⁹ est mũdicia. Uñ Isa. lij. Mũdamini q̃ fertis vasa domini. Hinc ẽ q̃ Aaron z filij eius p̃cipiunt femoralibꝫ lineis et camisia candida indui. Exod. xxviij ¶ Tercius est sollicitudo spũalis. Uñ ad Ro. xij. Qui p̃est in sollicitudine. s. spũs. Hec sollicitudo excludit occupatõem temporalẽ. ij. ad Thimo. ij. Nemo militãs deo implicat se secularibꝫ negocijs ¶ Quart⁹ est veritas promissiõis. vt quod p̃mittit in susceptõe regiminis soluat i executõe officij. Unde z tales docet Jetro moysen eligere adiutores in q̃bꝫ sit veritas. Exodi. xviij. De his q̃ttuor dic̃ ps. xxij. Quis ascendet in mõtẽ dñi. i. i platõem. aut quis stabit in loco sancto eius. i. i platõis dignitate. Qui reuera locꝰ sanctꝰ est z sanctã debet facere aut recipe sessionẽ. Respondet ꝓpheta. Innocens manibꝫ. ecce p̃mus gradus. et mũdo corde. ecce secundus. qui nõ accepit in vano aiam suã. i. q̃ in vanitatibꝫ nõ implicauit aiam suã. ecce tercꝰ gradus. nec iurauit in dolo ꝓximo suo. ecce q̃rtus gradus. ¶ Quintus est sapiẽtia. i. spũal'

intelligētia. qz scribit Sap. xiij. Vani sunt omnes hoīes in q̄bus nō est sciētia dei. Dic notanter sciētia dei. nā dicit apl's Rom. viij. Prudentia carnis mors est. prudētia autez spūs vita et pax. Propter hoc nō est pax i ecclia. quia plati nō habēt prudentiā spūs. sz magis prudentiā carnis z mūdi q̄ mortē z lites facit. Jaco. iij. Nō est ista sapia dēsursū descendēs: sed terrena aīalis: dēifica aūt dēsur sum est. Primū q̄dem pudica est. deide pacifica: modesta: suadibil'. bonis ꝯsentiēs. plena misericordia et fructib. bonis iudicans sine simulatōe. Baruch. iij. Disce vbi sit prudentia. vbi virtus. vbi intellect⁹ z sciētia simul. vbi sit diuturnitas vite et ꝟtus. et infra. Vbi sunt pncipes gentiū q̄ dominant sup bestias q̄ sunt sup terrā. qui in auib⁹ celi ludūt. q̄ argentū thesaurisant in q̄ diffidūt hominēs. z nō est finis acq̄sitōis eoꝝ. sbdit. extermiati sunt et ad inferos descēderūt et alij in locū eoꝝ exurrexerūt. Filij quoq; agar exq̄sierūt prudētiam que de terra est. Quales sunt alij plati nr̄i tp̄is. ¶ Sextus grad⁹ est zel⁹ animaꝝ. sine quo null⁹ dz p̄fici in platū. Jō xp̄s ter i terrogauit petrū de amore suo. Joh. vlti. z postea cōmisit ei custodiā ouiū suaꝝ. Sed hodie dēest zelus aiaꝝ et adest impletio bursarū. Ezechiel'. xxxiij. Dispsēsūt oues mee eo q̄ nō esset pastor. et facte sunt in deuoratōez omniū bestiaꝝ. ppter qđ coacernati pereunt oēs. vt conq̄rit Bern. Cadit asina et est qui sōleuet. cadit ania nō est q̄ recogitet. Talibz pastoribz minat dñs Ezechiel'. xxxiij. Pastores audite verbū dñi. egoip̄e req̄raz oues meas. et hoc fiet cū dicet. Redde rōez villicatōnis tue. tūc implebit illud Ezech. xxxiij. De pastoribz q̄ pascūt semetip̄os. Simō d̄ cassia. De significat eternā dānatōez. Tunc sbdit. Et in circuitu sedis. i. platorum q̄tuor animalia. i. q̄ttuor euāgeliste: q̄z doctria plati fulciunt. Un Hiero. i plogo sup Marcū. Licz plures fuerūt qui scripserūt euangelia: tn̄ tm̄ quattuor sunt qui habent autoritatis testimoniū. q̄ p q̄ttuor ptes mūdi fidē nūciant trinitatis. Et sunt q̄si q̄ttuor rote in quadriga dñi. Et sic alioꝝ euāgelia nō sunt recepta. qz iste numer⁹ figurat⁹ est p̄mo Gen. ij. in q̄ttuor flumin⁹ de paradiso egredientib⁹: que irrigant vniuersam terrā. Secdo in q̄ttuor angulis arche testamēti. Exod. xxv. Tercio in q̄ttuor cornibus altaris holocaustoꝝ Exo. xxvij. Quarto in q̄ttuor deambulatoriis domus salomōis. iij. Regū. vij. Quito in quattuor ventis mortuos viuificātibus. Ezechiel'. xxxvij. Sexto i q̄ttuor fabris cornua hereseos dēiciētib⁹. Zacha. i. Septimo i q̄ttuor quadrigis per orbem discurrētibus. Plena oculis ante et retro. i. q̄ scripserūt d̄ p̄teritis et futuris. Et primū aial simile leoni. p quod intelligit Marc⁹. q̄ est leo p deserti rugiēs. sic incipit euāgeliū suū. Vox clamātis in deserto. Secūdū animal sile vitulo. p qđ intelligit Lucas. q̄ de sacrificio qđ maxie fit de vitulis in choauit. Tercū aīal habens faciē q̄si hoīs. p qđ intelligit Matthe⁹. qui hūanā xp̄i generatiōez describēs incipit. Liber generatōis iesu christi. Quartū aīal sile aq̄le volāti. p qđ intelligit Johes. ¶ Nam aq̄la habz q̄nq; notabiles p̄prietates Primo speciositatē. secdo generositatē. tercio calliditatē. i. deceptōem. q̄rto visus acuitatem. q̄nto volat⁹ velocitatē. ¶ Dixi p̄mo aq̄la habz speciositatē. dei⁹ speciositas attēdit i tribz. in alaꝝ magnitudie. in mēbroꝝ lōgitudine. in plumarū plenitudie z varietate. De his tribz scribit Ezech. xvij. Aq̄la grandis: magnaꝝ alaꝝ. lōgo mēbroꝝ ductu. plēa plumis et varietate. Prio iohes habuit alarum magnitudinez: qz altissime volauit. volauit enī paul⁹ ad tercū celū. sz iohes sup oē celū. scz vsq; ad ip̄m dēū. Nā sicut dicit Aug. sic p Joh. Nisi iohānes esset sup oia eleuatus nō ita ascēdisset in celū. Idco canit ecclesia. Volat auis sine meta q̄ nec vates nec pphēta euolauit altius. Et si altius volasset dicit Orige. omnē intellectū hūanū trāscēdisset. Secdo habuit mēbroꝝ longitudinē. Mēbra aie sunt virtutes aie. q̄ tūc lōge sunt q̄ndo sunt pseuerantes z cōtinue. Nāc lōgitudinē habuit btūs iohes. qz habere cepit ꝟtutes a iuuētute et vsq; ad senectutē pseuerauit Ps. lxx. Deꝰ docuisti me a iuuētute mea: et vsq; nūc pnūciabo mirabilia tua. et vsq; ad senectā et senīū ne derelinquas me. vt habet i legēda q̄ dixit. Custodisti corp⁹ meū ab omni pollutōe. z aiam meā illumiasti et nō de reliq̄sti me. Tercio habuit plenitudinē z varietatem plumarū. id ē abundantiā et diuersitatē virtutū. O q̄z pulcra varietas nigredo humilitatis. albedo puritatis: et rubedo charitatis. Jpe enī habuit nigredinē humilitatis. cum de se loquit tanq̄ de alio nō exp̄mit nomen suū. sed causa pfunde hūilitatis dixit. vidit illū discipulū quē diligebat iesus. Habuit etiam albedinem puritatis. quia ꝺ go electus a domino. z rubedinē charitatis.

De sancto Johāne euangelista

qz dei amore inflāmatus fuit Cātic. v. Dilectus me⁹ cādid⁹ z rubicūd⁹. electe⁹ ex milibꝫ. rubicūd⁹ ꝓpter charitatē. electꝰ ex milibꝫ ꝓpter ꝓfundā hūilitatē. ¶ Scdo aḋla hꝫ generositatē. Nam ei⁹ generositas attēdit ī qt tuoꝝ. Primo. nā circa nidū suū nō venatur sed a nido lōge venari dicit. Scdo pdaꝫ suam nō sola ꝯmedit sed partē alijs aubꝫ derelinquit. Tercio qz filios degeneres abijcit vt dic̄ Isid. pullos suos radijs solis obijcit z q̄s viderit immobilē tenere aciē fouet z nutrit. quos ꝛo intuitū videt flectere a sole hos tanq̄ degeneres abijcit. Quarto qz p salute filioꝝ coꝝ suū ponit. cū eni sentit sagittarioꝝ insidias. pullos suos in dorso portat vt si sagitta contra eos dirigat ictum ipa recipiat. Istā q̄druplicē generositatē habuit btūs io hānes. Primo qz in locis vicinis z ꝓpinq̄s in hoc mūdo venat⁹ nō fuit: sed lōge. s. ī celū abijt. Et illud ꝛbū qđ erat in ꝑncipio apud dm̄ venatus fuit Ideo ex ꝓphetia Ezechiel xvij. Aḋla grādis ꝛc. vēit ad libanū .i. ad celū. z tulit medullā cedri. Cedrus est chr̄ist⁹ altus potētia z maiestate. hic habꝫ corticē. i. humanitatē. et medullā .i. deitatē. Ceteri euāgeliste tulerūt corticē. qz versati sunt circa hūanitatē christi. hic aut̄ tulit medullā. qz versatus est circa diuinitatē occultā. Venatus ē ¶ Marcus ī locis vicinis. qz dicta matthei collegit et in euāgelio suo posuit. Venatus est ¶ Matthe⁹ in locis vicinis. qz carnalē christi generatōem texuit. Venat⁹ ē lucas in locis vicinis. quia xp̄i infantiā disseruit z a virgine maria didicit et cōscripsit. Sꝫ Iohānes in locis vicinis venari noluit. qz nec dicta alioꝝ euangelistaꝝ implicauit. sꝫ sua ꝓpria nobis exhibuit. nec texuit christi carnalē natiuitatē sed celestē. nec disseruit ei⁹ infantiā sed gl̄iam sempiternā. Ideo dic̄ btūs Aug. sup Joh. Alij euāgeliste vt aialia ī terra gradiunt. siue leo siue vitul⁹ siue hō. quia tres euāgeliste maxime occupati sunt in his q̄ christus in carne operatus est. Johānes ꝛo sup nubila infirmitatis hūane q̄si in celuꝫ volat. z lucē incōmutabilis ꝛitatis acutissimis oculis intuet. Scdo pdā suā non sola ꝯmedit. Et sic btūs iohes pdam quā de celo cepit sol⁹ nō comedit sicut paul⁹. cui nō licuit loqui secretū qđ ī celo vidit. sicut testat. ḣ. Choꝝ. xij. Scio hoīem raptū in paradisuꝫ. z audiuit archana que nō licent homi loqui. Sup q̄ dicit glo. Nico. de lyra. q ḣ ipi paulo reuelatū est q ex intuitu ꝑmo in oib⁹ hoibus cognouit q̄s esset p̄destinat⁹ ad gloriā z quis ad pnā. Neigit̄ possent audaci⁹ precare ḣ paul⁹ sibi refuauit. Sed iohes pdaꝫ quā sup omne celū rapuit sol⁹ nō māducauit. qz cā largiter pdicauit z ī scptis reliquit. De q̄ Dnīc. Paul⁹ audiuit ꝛba q̄ nō licēt homi l. q̄. Johes intime ꝛitatis inspector ī padiso padisoꝝ. i. causa omniū audiuit vni cū ꝛbō p qđ facta sunt omnia. qđ z licuit loqui et q̄ntū ꝑ homibꝫ pdicari. Tercio generositas ei⁹ cognoscit in ḣ qz filios ad lucē solis ducit. odientes lucē damnabiles iudicat. amātes aūt lucē filios ꝓpos reputat. ḣ fecit .i. Joh. i. Deus lux est z tenebre ī eo nō sunt vlle. Si dixerim⁹ q̄ societatē cū eo habem⁹ z in tenebris ambulam⁹ mētimur. Si aūt in luce ambulam⁹: sicut ipe est in luce societatem habem⁹ ad inuicē. Sed lucē odientes ipe abijcit. vt habet Joh. iij. Hoc est iudiciū .i. causa iudicij. s. damnatōis. lux venit in mūdum z homines magis dilexerūt tenebras q̄s lucem. sbdit. Qui male agit odit lucē. Quarto eius generositas attēdit in ḣ. qz p salute filioꝝ se morti exposuit q̄n venenū p eoꝝ conuersiōe bibit. sicut canit eccl̄ia. Haurit virus hic letale. Ideo p̄t dicere cū apl̄o. ij. Chor. xij. Ego libentissime impēdā. s. corp⁹ meū exponēdo morti. z supimpēdar p aiabꝫ vestris. s. rōes reddēdo et passiōes sustinendo. Et hoc bñ exēplo ꝛmōstrauit vt refert Clemens in. iij. libro eccl̄iastice historie q̄ dam tpe q̄ndā pulcr̄ mulierē z ferocē ꝯtūt. z cuidam epo ꝯmēdauit. vt ptz in passionali. quere ibidē. ¶ Tercio aḋla habꝫ callidi tatē. z ei⁹ calliditas attendit ī tribꝫ. Primo quia in nido suo lapides ꝛtutē habētes fugandi serpētes ponit. Scdo qz pullos volare instruit. Tercio qz nidū suū in tuto loco stabilit. Istā triplicē sapiētiā seu calliditatē habuit btūs iohes. Pmo qz in nido suo. i. ī euāgelio lapides fugātes hr̄ētes. i. hereticos posuit. Un⁹ lapis fuit cū dixit. In ꝑncipio. id ē in eternitate erat verbū. Et ille lapis fugauit serpentē q̄ dixit filiū ꝑncipiū habuisse Contra quē dixit Athanasi⁹. Eter⁹ pater: eternus fili⁹ eter⁹ spūssctūs. Alij lapis fuit cū dixit. z verbū erat apud dm̄. Et hūc lapidem posuit ad fugādū zabellū qui dixit. q̄ nulla esset ibi distinctio psonarū. Contra quez dicit Athanasi⁹. Alia ē ei psona pr̄is. alia filij: alia spūssancti. Tercij lapis fuit. z dus erat verbum. Istū lapidem posuit contra arrium qui dixit filium minozem patre.

Contra quē dicit Athanasi⁹. Patris et filiꝫ ⁊ spūssancti vna est diuīras. eccl̄is gl̄ia: coeterna maiestas. Quartus lapis. oīa p ipsuꝫ facta sunt. Et hunc lapidē posuit ⁊tra hereticū manicheū. q̄ dixit. visibilia oīa creata a re mone et ñ a deo. Contra quē canit et legit ecclesia in simbolo. Credo ī vnū dēū pr̄eꝫ oīpotentē creatorē celi ⁊ terre visibiliū oīm ⁊ inuisibiliū. Quītus lapis est. ꝟbū caro factuꝫ ē. quē itez posuit cōtra manicheū q̄ dixit christum nō habuisse hūanū corpus sꝫ fantasticū. Sēda calliditas seu prudētia aq̄le est q̄ pullos suos volare instruit. ⁊ sic btūs Johānes fecit. paruos instruebat paruuꝫ facere volatū. s. vitare peccatū. i. Joh. ij. Scribo vob vt nō peccetis. sed si q̄s peccauerit aduocatū habem⁹ apud dēū pr̄eꝫ q̄ ppiciatio ē p peccatis nr̄is. Mediocres et pficientes instruit ad altiorē volatū. s. ad despiciēdū mundū. i. Joh. ij. Nolite diligere mūdū neq; ea q̄ ī mūdo sunt. si q̄s diligit mūdū nō est charitas pr̄is in eo. Perfectos aūt instruit ad altissimū volatū. s. ad pfectōem. vt ad appetēdū martiriū. i. Joh. iij. Ille p nobis aiaꝫ suam posuit. ⁊ nos debem⁹ p fratribꝫ aīas ponere. Tercia calliditas. nidū suū in tuto loco stabilit. Job. xxix. In arduis ponit niduꝫ suū: in petris manet. Et sic btūs Johēs nidū suū. i. mansionē in tuto loco. i. in celo collocauit. qđ p bona opa compauit. dicēs cū apostolo Phil. iij. Nr̄a cōuersatio in celis ē. Et in petra. i. in christo cōstituit māsiones. i. ad Ebor. x. Petra aūt erat xp̄s. Et h̄ ppter securitatē. q̄ ipe dixit Joh. xvi. In mdo pressurā habebitꝫ: ī me aūt pacē. Quarto aq̄la hz visus acuitatē. Vñ dic Isid⁹. q̄ aq̄la ab acumie oculoꝝ est dicta. tāte enī acuitatis esse dz q̄ sup maria imobili pēna ferat. nec hūanis pateat aspectib⁹. piscicl̄os natare videat. Et habz visus irreuerberatōem. q̄ solē irreuerberatis oculis intuet. vt dicit Aug⁹. Sic beatus iohēs habuit visus acuitatez. q̄ī terra positus celestia vidit. Job. xxix. Oculi eius de lōge pspiciūt. Johānes vero de lōge pspexit. q̄ de terra vsq; ad celū vidit. Scdo habuit visus irreuerberatōez. ipe enī diuio edoctus spīritu irreuerberatꝫ intelligētie oculi natura ꝟbi eandē esse cū pr̄e et spūsctō vidit et docuit. Unde ppter ei⁹ altissimā intelligentiā Dyonisi⁹ in epl̄a quā ei scribit vocat cū euāgeliū solē. ⁊ ei⁹ doctrinā splēdidū radium. Tercio habuit in visu renouatōez. sic aquila cū caligāt ei⁹ oculi ī fontē se p̄icit. ⁊ sic ī pluꝫmis et oculi renouatōez accipit. Sic beatus Johēs fuit renouatus cū senescceret: nō a mūdi vetustate. sꝫ pusq; seqret xp̄m passus ē caligine oculoꝝ. q̄ intellectū habuit mūd⁹ clarz ad videndū spūalia. q̄diu q̄rebat carnalia sensit alaꝫ grauedinē. q̄ affectus desiderij sui quo debebat ferri sursuꝫ terrēis ī herebat. Sꝫ quid fecit. sic aq̄la ascēdit ī aera. i. cogitando oīa in mūdo fore trāsitoria. Et sic icalescit aq̄la ī aera se eleuādo. sic btūs Johēs incaluit ī amore celestiū. ⁊ venit ad fontē. i. ad christū: vbi ad istar aq̄le renouat⁹ est ī oculi aie. s. ī intellectu et affectu. in intellectu ad cognoscendū. in affectu ad diligēdū. de q̄ ps. cij. Renouabit vt aq̄le iuuētus tua. O in ueterate peccatoꝝ accipe hodie exemplū cōuersiōis tue. si caligāt oculi tui p̄ vetustate pcti vt nō possint videre que aie tue sunt necessaria. si ingrauescāt ale tue vt nō possit mēs tua ferri sursū ad cōtēplādū celestia. fac sicut aq̄la. ascēde p aera cōtēplādo huiꝰ mūdi instabilitatē. curre ad fōtē viuū. i. ad christū. De q̄ ps. xxxv. Dñe apud te est fons vite. Quere gratiā ei⁹ ⁊ sic a peccato mūdaberis et spīritu renouaberis. De quo apl's Ephe. iiij. Renouamini ē spīritu mentis vestre et induite nouū hominē q̄ ꝑm dēū creatus est in iusticia et sanctitate veritatis. ¶ Quito aquila habz volatus velocitatē. Nā aquila volat velociter: sblimiter ⁊ infatigabiliter. Prio volat velociter. ij. Regū. i. vbi p̄mēdat Dauid Saul ⁊ Jonathan dicēs. Aquilis velociores et leonibus fortiores. vbi inuit aquilā velocē. Secūdo aquila volat sblimiter. puerbioꝝ. xxx. Tria sunt mihi difficilia. viā aq̄le ī celo ⁊c. Tercō volat infatigabil'. Unde Isa. xl. Qui sperāt in dēo mutabunt fortitudinē. assumēt pēnas sicut aquile. currēt et nō laborabūt. ambulabūt et nō deficiēt. Sic btūs Johānes ad instar aquile volauit primo velociter. sicut dic Ambro. i li. sermonū. Volare nō p̄t nisi q̄ puꝫ leue et subtile est. Btūs ergo iohānes volauit velociter. q̄ fuit purus sine admixtione terrene cupiditatꝫ. Mat. iiij. Dia relict rete nauē ⁊ p̄eꝫ. Fuit leuis sine p̄derositate carnal' ꝯcupiscētie. q̄ ꝟgo a dño elect⁹. atq; inter ceteros magis dilect⁹. Fuit subtil' sine grossicie supbie. Secūdo volauit sublimiter. quia omnia creata trāscēdit. et vsq; ad creatorē deuenit. Aug⁹ sup Joh. Trāscēdit Johānes omnia cacumina terrarū. omnes campos aeris: omnes altitudines siderum: omnes choros ⁊ legiones angeloꝝ. Nisi enī

trāscēderet oīa illa que creata sunt. nō puenire ad euz p quē oīa facta sūt. Jō Aug. Johānes velut aq̄la supuolat. nō solū q̄ intelligi vl' dici pñt. vez etiā q̄ oēz intellectū excedūt. Jō Job. xxxix. Nūquid ad p̄ceptū tuū eleuabit aq̄la. q. d. Aq̄la nō hz ab hoīe p ita alte volat sz a deo. Et sic btūs iohēs a deo habuit p ira pfūde de diuītate scp̄sit. z alij tres euāgeliste de hūanitate. ad significādum p paucoz ē cogitare de diuītate. pl'imoz ō hūanitate. Ūn btūs paul⁹ q̄ fuit rapt⁹ sup tercium celū ille dixit. 1. Choz. ij. Nō eni iudicaui me scire aliq̄d iter vos nisi iesum christū z hūc crucifixū. Hz heu sūt alij stulti simplices q̄ volūt se occupare de diuītate. z iō labūtur i errores. Cōtra q̄s apl's Ro. xi. Noli altū sapere sz time. scribit eni puer. xxv. Qui perscrutatoz est maiestatis oppmet a gl'ia. Jō Eccl'i. iij. Altioza te ne q̄sieris. z fortioza te ne scrutat⁹ fueris. sz q̄ p̄cepit tibi de illa cogita sp. Hz sufficit ad salutē cogitare de hūanitate. in q̄ nos redemit: q̄ p nob hō fact⁹ est. passus mortu⁹ et sepult⁹. resurrexit z ascendit. z totū mundū iudicabit. Ex hac habem⁹ q̄ eum amare z laudare dēm⁹ z timere. Eccl'es vlti. Time deū z mādata ei⁹ obserua hoc ē ois hō obligat ad hoc. Tercio volauit ifatigabiliter. et hoc p amoz. qz q̄ amat nō laborat. Aug. Ubi amoz ibi nō labor sz sapor. Et tales volāt ifatigabil'r. vt dic Amb. in li. de Isaac. Charitas hz alas ignis ardētes vt volet p p̄cepta z coarcta sctōz. q̄ exurit q̄cq̄d maternale z terrenū ē. q̄cq̄d vero sincez melioz at suo igne.

De Innocentibus

Sermo XXVIII

Herodes iratus

Hoc illusus esse a magis occidit oēs pueros q̄ erāt i bethleē z in oīb finibo ei⁹. scribit Matth. ij. z legit hodierna die p euāgelicali officio Aug. Hugo i didascolicon. lib. iij. dic. Fum⁹ q̄ egredit ex lignis humidis oculos amaricat. lacrimas p uocat. et visum ledit humanū. Et nō solū ledit homines sed z apes z accipitres. iō eoz̄ sessio a locis fumosis debz remoueri. Spū aliter. p fumū lignoz madidoz intelligit ira diuitū z potētū. Rō: qz sic fumus cito i altū ascēdit z sbito euanescit. sic ira potētū quā ꝺ bonos exercēt nō diu durat. qz sunt q̄si fum⁹ q̄ a vēto diffusus est. i. dissolut⁹. Sap. v. z figurat. ij. Machab. xv. de nicanoze qui i ira sua voluit ꝺpellere filios isrl' vt de relinq̄zent sabbata. cū iudei dicerēt sibi. De⁹ potēs ē in celo q̄ iussit die sabbati celebrari. rñdit. pterue i ira sua. Et ego potēs i terra: q̄ iubeo assumere arma. Ecce q̄liter fumigauit sz nō diu durauit. qz sicut legit i eodē. c. q̄si circa finē Judas machabeus exhortat⁹ ē ppl'm z ꝺ ipsum iuit pugnatur⁹. Cūq; deū i cordibo suis inuocassent pstrauit. xxv. milia ex hostibo. inter q̄s nicanoz succubuit cū armis suis. et p̄cepit iudas caput eius z manū cū humero abscidi z in hierl'm deferri. Licz eni tales potētes ñ diu durāt. interim ih̄u dū viuūt amaricāt oculos. i. bonos hoīes. q̄ cū Job dicere pñt. Oculus fui ceco. Job. xxix. Et ml'tos deos p̄uocāt ad fletū. sicut pz in p̄senti euāgelio. vbi dz. q̄ mres deflebāt filios q̄s herodes occidit. de q̄ thema. Herodes irat⁹ z̄c. In sūma euāgelij tria innuunt. Prio āmonitio angelica amoz̄osa. Secdo p̄secutio tyrānica iudiciosa. Tercio lamētatio mirnica lacrimosa. Primū pz in p̄ncipio. secdm ibi. herodes videns. tercū ibi. vox i rama audita ē. De primo dicit. In illo tpe. Dicit Haymo. p̄stq̄z magi fecerūt oblatōem dño. et p aliā viā reuersi sunt in regiōez suā. z nihil herodi renūciatū est a magis. credidit reges p stellā fore receptos. z iō ad sep ꝺfusiōe nō reuersos. a q̄rendo puero q̄euit. sz tpe purificatōis oblato puero in tēplo. z a simeone iusto ꝺdicato z mānifestato. sil'r ab anna ꝓphetissa coām omni ppl'o. tūc Herodes cogitauit occidere puez. Ūn dicūt aliq̄ q̄ hec fuga xp̄i z marie et ioseph facta est in vigilia pasce.

Et ꝺgruebat illa nocte. qz eā nocte ml'to tpe añ ppl's isrl' ducebat p moysen ō egipto. Ad significādū igit exp̄ iudei ecēt ingr̄i nec vellent suscipe iesum. iō reuersus in egiptū significauit se gentiles velle suscipe. Ex hoc patz quādo christus fugit in egiptū nō fuit complete vni⁹ medij anni. sz tāte etatis q̄ntū est a natiuitate christi vsq; ad festū pasce. Hz di. exp̄ tūc factū est qze illō hodie ecclīa celebrat. Rñdet iō. qz statim herodes postq̄z audiuit natiuitatē xp̄i a pastoribo. sil z a tribo regibo intēdebat occidere puez. licz illud ꝓpter causaz supi⁹ posita dimisit. Et sic eccl'ia h̄ recolit malā voluntatē herodis q̄ p facto accipit. quā etiā postea facto oñdit. Deus q̄ h̄ puidēs āmonuit Joseph p angelum De q̄ text⁹. Angel⁹ dñi. Haymo. id ē gabriel minister dominice incarnatōis apparuit in somnis ioseph. Sed di. quare in

somnis ⁊ nō in vigilia. sicut pastōrib⁹ ma/rie et zacharie. Rñdeť. prima rō ēt Chriſ. qz fuit vir iuſt⁹ et valde fidelis. ⁊ iō nō indi gebat manifeſta reuelatōe. ſicut paſtores qui rudes erāt. ego aūt indigebat q̄ſi in p̄mo de maximis inſtruēda. Hil'⁊ zacharias indi guit q̄ nō ita credul⁹ fuit. vt ptz Lu. i. Se cūda iuxta Remigiū. p̄ ſignificať miſtice q̄ illi qui a cur' terrenis et ſecl'aribꝫ negocijs vacāt et reḡeſcunt. angelor⁹ cuſtodiā merēť ⁊ viſiōem adeſſe. Et tales p̄ñt dicere cū ſpō/ſa Cāti. v. Ego dormio et cor meū vigilat. Tercia ratio. in hoc recōmēdať diligētia io/ſeph. Unde credendū ēt q̄ tpe nocturno val/de occupauit ſe quō digne xp̄o ⁊ mr̄i bñdi/cte poſſz famulari. intātū etiā q̄ i tali obdor/miuit. Et eo ſic dormiēte angel⁹ appuit ſibi dicēs. Surge et accipe puez et matrē eius. Chriſ. ſup Mat. Nō dixit: accipe mr̄em et puez ei⁹. ſz ēp̄rio. qz nō ꝓpter mr̄ez e⁹ aſciſci tur. ſz ꝓpter puez mr̄ addita eſt. ¶ Nota q̄ illud ꝺſortiū trium p̄ſonar⁹. ſ. ieſu marie ⁊ io ſeph legiť pluries ſimul fuiſſe. Primo illō con ſortiū inueniť in ſtabulo in bethleē. Luē. ij. Paſtores inuenerūt mariā et ioſeph ⁊ infan tē poſitū in p̄ſepio. Secōdo i effugiēdo in egi ptū. ſicḥ. Tercio i redeūdo ꝺ egipto Mat. ij. Ecce angel⁹ dñi appuit in ſomnis ioſeph in egipto dicēs. Surge ⁊ accipe puez ⁊ mr̄ez ei⁹ ⁊ vade i terrā iſrl'. defuncti ſunt enī q̄ que/rebant aiam pueri. nob in exemplū. Siue ei herodē. i. diabolus fugias. ſiue de egipto. i. de pctō redeas. ſi ue in bethlecm. i. in grā mane/as. ſp habeas tecū mariā. i. amaritudinē pe/nitentie. ⁊ puez ieſum. i. puritatē ꝺſcientie. ⁊ ioſeph. i. augmentū virtutis et grē. Ebdit. ⁊ fuge in egiptū. ¶ Sz di. qre i egi/ptū et nō i aliā regiōem. cū iter oēs terras e/giptus magis ꝺria fuit ppl'o ſuo. Rñdeť p̄mo in hoc oſtendit magnā miſeriaz ſuā. qz nō ſolū hoſtes ſuos mirifico: ditet ſuſcipit. ſz etiā eos q̄rit. Uñ Chriſ. Recordat⁹ dñs qz nō in finē irascit. iō miſit filiū ſuū in egiptū vt daret illi magne reconciliatōis ſignū ⁊ p petue amicicie pign⁹. Secōdo vt cultū idola/trie euacuaret ⁊ ſcpturā impleret. Iſa. xix. In/gredieť dñs egiptū et cōmouebūť ſimulacra egipti a facie ei⁹. Uñ dic Matthe⁹ de crac. ſup hoc euāgelio q̄ eadē nocte dñs egiptū i trauit q̄ ppl's in de exuit. ⁊ ſic nō fuit domuſ in qua nō iacebat p̄mogenitū mortuū filiꝰ iſrael egredientibꝫ. ita tūc nō fuit templū in q̄ nō corruiſſet idolū. Et ſic ammonitio an/gelica nō potuit bñ fieri i vigilia paſce. ſed magis poſt tp̄s purificatiōis marie. vt vult Aug. Tercio voluit xp̄s fugere i egiptū ad ſignificandū gentiū ſuſceptiōez. iuxta illud Actuū. xiij. Uob optebat p̄mo loq̄ verbū dei. ſz q̄m repulliſtis illō et idignos vos iudica/ſtis eterne vite. ecce cōuertimur ad gētes. ſic ei p̄/cepit nob dñs. Et ꝓpter has rōes p̄cipali ter dixit angelus. fuge in egiptū. futuz ē enī vt herodes q̄rat puez ad p̄dendū eum. Qui ſurgēs accepit puez et mr̄ez ei⁹ et receſſit in egiptū. Dicit Chriſ. potuiſſet ioſeph dixiſſe O angele dei. nonne tu p̄dixiſti mihi. qz qđ naſceť ex ea de ſpūſctō ē. ⁊ quō iubes nos fuge re. quō filius dei ante hoiem fugit. aut q̄s li/beret de inimicis ſi et ipe inimicos ſuos time/ret.

¶ Sciendū m'tiplici de cā fugere vo/luit. Primo ſm Chriſ. ꝓpter nature humane oñsionē. Nā ſi ſe occultaſſet vel virtute diuina ſe inuiſibilē feciſſet de veritate hūane nature ⁊ virtute diuina aliq̄ dubitaſſent. Secōdo ſm Bedā ꝓpter nr̄am exēplificatōez. Joh. xiij. Exemplū enīz dedi vob vt et vos ita faciatz Futuz enī ſciuit q̄ ipe pſeq̄ret i ſuis fidelibꝫ Ut igiť licite rabiē pſeq̄ntiū tpe poſſent decli nare dedit eis exēplū ope ſil'et verbo Mat. x. Si pſecuti vos fuerint in vna ciuitate fugi te in aliā. Tercio nobis i ꝺſolatōez. Nā ſi fi deles ſui ſpūal'i nati deo fuerint ⁊ do fuire i ceperint ⁊ tūc tribulatōes et temptatōes ſta/tim euenerit. ut nō debem⁹ turbari ſz ꝺſo/lari. Bern. Quicūq̄ diligiť a deo impugnať a diabolo. ⁊ Aug. Magn ꝺſolatio. eſt mēbrz ex capite. Nam ipe dixit Joh. xv. Si me p ſecuti ſunt et vos pſeq̄nť. Uñ Piero. In cu nabul'etiā nō defuit iniq̄tas p̄mēs ⁊ iuſticia patiēs. Adhuc xp̄s in cunabul'erat ⁊ coge/bāt eū fugere ⁊ exulare. Quarto fugit ꝓpter fidei ꝺfirmatōz. Si ei i tā tenera etate mor tu⁹ fuiſſet q̄s credidiſſz puez tā puulū nō lo q̄ntē. nō docentē. nō mirabilia opantē fuiſſe deū et hoiez ⁊ volūtarie paſſum p ſalute mū di. Jō Aug. ſup Joh. Poterat nō occidi. nō ledi ſi vellet. fugit nō timore ſz diſpēſatōne. optebat enī eū p̄us p̄dicare ⁊ mirabilia face re. et fidē publicare. iuxta illō Iſa. lxi. Spi rit⁹ dñi ſuper me. euāgeliſare paupibꝫ miſit me. Poſtq̄ād illa facta erāt voluntarie ſe ad paſſiōez obtulit. Uñ ipe dixit petro volenti eū defendere Mat. xxvi. Conuerte gladiū tuū in locū ſuū. qz optz vt ſcpture impleāť. q̄m ſic optz fieri. Jō Aug⁹. Nō neceſſitate ſz diſpē ſatōne qua pepēdit in ligno latuit in egipto

Sequiti textu. Et esto ibi vsq; dū dicā tibi. futuꝝ est enī vt herodes q̄rat puerꝝ ad pdendū eū. s. p̄ morte. vbi Aug⁹. Putabat enī inuidꝝ tyrānus p aduētū saluatoris se a regali solio detrudēdū. sz nō erat ita. nō enī ad hoc venit christ⁹ vt alienā gl̄iam q̄reret. sz vt suā donaret. nō venerat vt regnū terrestre arriperet. sz vt celeste cōicaret. nō venerat ad ptātes z dignitates rapiēdas: sz ad ꝓtūelias z iniurias pferēdas. nō venerat vt sacrū illō caput diademate gēmato coronaret: sz vt coronaz spineā portaret. nō venerat vt cōstitueret sup sceptꝝ magnific⁹: sz vt crucifigeret illusus. hec Aug⁹. Idcirco sine cā q̄siuit eū ad pdēdū. ℣ Sed diceres. q̄diu fuit iesus i egipto cū egiptijs. Rñdet q̄ septē annis i ciuitate Hermoli. Nota. ad significandū q̄ xp̄s septēplicē miꝛicordiā in h̄ mūdo commūicat peccatoribꝰ in egipto. i. i tenebr⁹ pctōrū existentibꝰ. De qbꝰ dicit Bern⁹. in sermōe q̄ incipit. Misericordias dñi. ℣ Prima ē a peccatis p̄seruatio q̄ a multis peccatis me i hoc seculo custodiuit. Quis enī non videat q̄ sicut in mltā cecidi sic in plura potuissez ce cidisse nisi miꝛicordia dei me cōseruasz. Nā nullū est peccatū qđ ꝑpetrauit alter q̄n tu facere potuisses nisi dñs ex sp̄ali misericordia te ꝓseruasset. ps. xciij. Nisi q⁹ dñs adiuuit me paulomin⁹ habitasset in inferno aīa mea. ℣ Scđa misericordia est occasiōis peccandi subtractio. Osee. ij. Ego vias tuas sepiā spinis. et in semitis ei⁹ nō inueniaꝛ. Euenit aliq̄n q̄ hō intēdit malū facere. et tn̄ deus ex misedia aliq̄n ponit mediū vt nō pficiat. sic bt̄ō paulo Actuū. ix. q̄ fuit p̄raue intētōis victos pducere in hierusalē omnes q̄ ꝓfiterent christū. Et sic supuenit plaga q̄ fuit aīe medela ex dei misedia. Et sic hodie fit de q̄ Hugo. Deus multos flagellat ne peccent. aufert aliq̄n potētias: diuitias: sanitatē corpis. cuꝛ quibus impediunt ne voluntatē malā pficiant. vt impleat illud puer. xxvi. Cū defecerit ligna extinguet ignis. hoc est. subtractis occasionibꝰ p̄raue cōcupiscētie tūc deficiet z opus. ℣ Tercia miꝛicordia est pnie expectatio. Isa. xxx. Expectat vos deus vt misereat vr̄i. Non solū expectat sed etiā clamat p⁹ tergū vt ad ipm̄ ꝺuertamur. Lāti. vi. Reuertere reuertere sunamitis reuertere. Hoc maxie debet mouere peccatorē. Jpe ei ex misedia dic Piere. iij. Si dimiserit vir vxorē suā ob fornicatōnez et recesserit ab ea nūq̄d reuertet ad eam. nūquid nō polluta z cōtaminata ē mulier illa. Tu aūt fornicata es cū amatoribus multis. tn̄ reuertere ad me z ego suscipiaz te dicit dñs. Qđ exponēs Greg. dic. Pensate fratres cōclusit dei pietas duriciā nraz. nō ē q̄d excusatōis q⁹ hō nō veniat. de⁹ respicit et expectat. cōtemni se videt et reuocat iniuriantes. iniuriā de cōtēptu suo suscipit z tn̄ dissimulat ac si nesciret. De q̄ Ber⁹. Ego peccabā z tu dissimulabas. ego nō ꝓtinebā a sceleribꝰ z tu cōtinebas a ꝓbris. ego plōgabā iniq̄tatē et tu plōgabas pietatē. cur hoc? ꝑpter penitentiā. Ro. ij. An ignoras q̄m benignitas dei ad penitentiā te adducit. Jō Greg⁹. Nemo longanimitatē eius negligat. q⁹ q̄nto diutius expectat tāto districti⁹ iudicat. et ipleat illō Ro. ij. Secdm duriciā cordis et ipenitēs cor tuū thesaurisas tibi irā in die ire. Ideo Eccli. v. Ne tardes ꝺuerti ad dñm dē tuū. ne dixeris. miꝛicordia dñi magna ē. nā misericordia et ira cito ab illo approximant. ℣ Quarta misedia ē ꝓtritiōis collatio. Hiere. xxxi. Postq̄ ꝺūtisti me egi penitētiā. Nā ꝺūsio ꝺa. et ꝓtritio n̄ ē ab hoie sz a dō. Treno. vlti. Cōuerte nos dñe ad te z ꝺūtemur. Initiū cōuertēdi ad dñm est pnia quā sine dubio spūs opat nō noster sz dei. Ad idē ponit exemplū. Quis algens ad ignē venerit z fuerit calefact⁹. nō dubitabit ab igne habuisse calorē quē sine illo hīe nō poterat. Sic q̄ prius sine igne charitatis frigid⁹ erat. z tā feruore pnie ardet ab igne gr̄e spūsancti p̄cessisse credat. q⁹ dicit Aug⁹. in li. de pnia. Vere penitere nō est hois sed gr̄e dei. Ideo Bern⁹. in ſmone vbi supra. Magnā miꝛicordiam dei cognosco in me in eo q̄ visitauit cor meū z imutauit illō. vt amara fierēt q̄ p⁹ dulcia erāt. Letabar in reb⁹ pessimis q⁹ nūc recogito in amaritudie aie mee. Ideo ps. lx. Commouisti terrā. i. cor terrenū z cōturbasti eaz. ℣ Quita misericordia est peccatoꝝ remissio. Frustra exhiberet p̄iores misericordias si penitētib⁹ nō indulgeret. Jō scribit. i. Paral. xxi. Vidit dñs et misert⁹ est sup magnitudine mali. De q̄ Aug. De⁹ tā liberaliter idulget vt iā nō dānet vlciscēdo. nec ꝓfūdat impperādo. nec min⁹ diligat imputādo. Sūt aliq̄ q̄ sic cōdonāt iniuriā licz nō vlciscāt⁹ ore. sepi⁹ tn̄ impropерāt ore. Sūt z aliq̄ licet sileāt. alta tn̄ mēte repositū habēt i aīo rancorem. quoꝝ neutra plena ē indulgētia. Sed de deo nō sic. sed impleat illō Ezechiel. xviij. In q̄cūq̄ hora pctōr igemuerit oīa pctā ei⁹ nō recordabor ampli⁹. z illud Ro. v. Ubi

abūdauit delictum supabundabit et gratia/
¶ Sexta misericordia est a recidiuo p̄seuatio. Un̄ Bern̄. Magna est misericordia tua p quā dēinceps p̄tinēdi et emūdanti⁹ viuendi p̄stitisti ꝯtutē ne recidiuū paterer. z ēēt nouissimus error pēior p̄ori. Idē. q̄z dēteri⁹ ē recidere q̄z incidere. Propter qđ hō compat aīali bruto. puer. xxvi. Quasi canis q̄ reuertit ad vomitū. sic hō q̄ reiterat stultitiā suaz. z. ū. Pe. ū. Quasi sus lota in volutabro luti Ut igit hō pseueret in bono z declinet a malo optz fore ex grē et misericordie dei assistētia. eo q̄ dicit Hie. Cito bonū amittit nisi a largiēte custodiat. ppter qđ inqt Aug. Misericordie tue dēputo q̄ bona ago z mala refuto. ¶ Septima misericordia est ꝯtutū operatio z accumulatio p q̄s gl'iaz p̄seq̄mur. Un̄ Sap. iiij. Hēa dei z misericordia est in sctōs eius. z respect⁹ sup electos illi⁹. An nō ē mag̃ dei misēdia q̄ p vilibo meritis vult nob dare eternā vitā. Unde dicit Ber. Nō sūt tl'ia merita ppter q̄ dat vita eterna nisi ex dei g̃tis. Isti sunt septē anni. i. septē misericordie. Gen. xli. quas exhibet egiptijs. i. pctōribus. Tūc sbditur ioseph obediētia. q̄ surgēs nocte accepit puez et matrē eius z secessit in egiptū. Simon de cassia. Jam incipiebat cudi gladi⁹ doloris cū tenera ples cogeret reguz timore egiptiacas p̄uicias incolere. vadit pgre angeloz dña. originali relicta patria q̄rit extraneū incolatū. Sbdit. Ecce regina mūdi egiptiacas ingredit ciuitates. nll'a iuuencula. nulla pdisseq̄: nec famuloz copia legitur cōcomitata. nō curribo aut eq̄s sbuecta. sed vt paupcula incedebat. Cōducit carpentari⁹ hospitiū. introducit mrez cū ple. congregat modicā suppellectilē ad fouēdā mrez z plē. artis carpētarie instrumēta pducit. incipit inquirere si ex illa modicā posz capta/restipā. denūciat se i arte peritū. explorat si q̄s ꝯueniat p mercede vt sustētaret ꝯginē mrez z posset alere plē. necnō ob id etiā insinuat se hui⁹ artis magistz neociosus aut i fraudez alicui⁹ videret ad illā p̄uiciā accessisse. mr z ꝯgo maria laboribo insistit. et q̄rit sic stipendia. nullas vicinales visitat edes. Hic nota oibo p modestiā magis q̄z ingrederet limia vicinoz. Admirant oēs q̄ in egipto similis mlier nunq̄z fuit. trahit oēs in sui ꝯsideratōnem ppter suā honestatez: velut magnes ad se ferrū secreto tractu nature. Nā talē grām i matre virgine deus posuit vt null⁹ eā intuebat quin eaz diligeret. nec ita diligeret q̄ aliqua cupiscētia mala isurgeret. Nec meditabat de amēitate patrie. nec stimulauit ioseph si tps repatriādi adesset. nō attediabat pegrinatōis sufferre incōmoda. nō cōturbabat virū multa reficiētia. sed in paucis contenta et supnis intēta. Et q̄d pater eternus decernat expectat. vt iussiōibo diuinis obediat. hec ille. Subdit in textu. Et erat ibi vsq̄ ad obitū herodis. ¶ Sed diceres. qualr fuit ei⁹ obit⁹. Rūdet Eusebi⁹ in ecclīastica historia. lib. i. c. ix. q̄ herodes cū esset septuaginta annoz̄ diuina vltōe pcussus est. exteri⁹ lento igne vrebat. interius vasto incēdio crematbat. intantū vt oīa viscera sua in scenū paulatim defluerēt. verenda quoq̄z illi⁹ vermibo scaturirēt. totūq̄z corpus inflāmat et pedes. anhelitus ei⁹ fetidus vt hoīes accedere horrerent. Jussum est a medicis vt causa alleuiatōis in dolio oleo pleno mitteret. sed nil p̄derat sed magis deteriorabat. Audiēs iudeos cū gaudio mortē suā expectare nobiliozes ex omni iudea collegit z in carcerē posuit. Uocauit sororē suā noie Salome z vir ei⁹ Alexandz z ait. Noui iudeos ō morte mea gauisuros. sed vt potero mlt̄os habere lugentes mox vt exalauero oēs iudeos quos posui in custodiā interficite. vt qui nolunt ex mea morte flere. saltem de nece suoz parētū z amicoz̄ flere cogant. Et ita pmisit soror ei⁹ vel facere. Sic in angustia mortis ꝯstitutus duos filios quos i custodiā posuerat occidi pcepit. vt nō solū in extraneis sz et in ppr̄ijs fieret homicida z filicida. Igit nō valēs tot tormentoz genera seu penas tolerare balneū sibi p̄parare pcepit. z ingressus pomū sibi afferri iussit. Cunq̄z cultelluz in manu teneret vt pomū purgaret tussis violēta in eū ppera uit. circūspectis oibo neq̄s cū phibere posset ictu pprio vibrauit i pectore. ita q̄ infelix misera morte vitā finiuit. Et tūc sorori ei⁹ oēs vt ctos put ordiauit interfecit. Justo dei iudicio. vt q̄ in necē saluatoris ei cōsenserunt. sil cū eo terminū vite darēt. Et ideo mortuo herode z illis iudeis ait angelus ioseph. Accipe puez et matrē eius z reuertere in terrā israel. defuncti sunt enī q̄ q̄rebant aīam pueri. Dñ dens etiā in necē saluatoris ꝺncipes eoz cōsensisse et ppter h̄ mortuos fuisse. Subdit. vt ꝑpleret qđ dictū ē a dño p pphaz. s. De egipto vocaui filiū meū. Nico. de lyra. Ista autoritas hz duplicē sensuz s̄alem. vn⁹ de filijs isr̄l. alius ꝺo de dño nostro iesu chr̄isto. et pfect⁹. q̄z est fili⁹ dei natural'. alij

vero sunt filij dei per adoptionem.

¶ Sermo XXIX. Ad idem

HErodes vides quia illusus esset a magis iratus est valde. Matth. ij. ¶ Legit de similitudinibus regum. li. v. q canis rabidus multas bestias prietates. sic et homo iracundus. Prio est soliuagus. quia solus vadit. ipm enim alij canes fugiunt. sic homo iracundus est soliuagus. quia nec amicum nec socium potest sustinere. Ideo puer. xxij. Noli amicus esse homini iracundo. Et merito est fugiendus. quia vir iracundus puocat rixas. Prou. xv. ¶ Secundo vadit vt ebrius cadendo. sic iracundi. ps. cvi. Turbati sunt et moti sunt vt ebrius. et omnis sapia eorum deuorata est. Ratio quia dicit Latho. Ira impedit animum ne possit cernere verum. Tercio oe obiectum impugnat. ac si cecus. sic iracundus nulli parcit. non considerat iusticiam quia cecus. Jaco. i. Ira viri iusticiam dei non operatur. Grego. ¶ Si ira mentem semel possederit putat iuste fieri quod male fit. puerb. xxvij. Ira viri non habet misericordiam. Quarto apto ore currit. et linguam extra os pendit. sic iracundus maledicta verba profert. et linguam suam phibere non potest. quia stultus Eccls. vij. Ne sis velox ad iracundiam. quia ira in sinu stulti requiescit. Habet se iracundus vt olla bullies quod pinguia cum feciby emittit. Et sic iratus homo verba cum falsis permit. puerb. xxix. Totum spiritum suum profert stultus. Quinto habet oculos rubicundos propter feruorem sanguinis. et sic iracundi inclinati sunt ad effusionem sanguinis. Qualis fuit herodes. quia iratus occidit omnes pueros qui erant in bethleem et in oibus finiby eius. ¶ Ista est secunda pars principalis quo dicit innuit tirannica persecutio inuidiosa dicens. Herodes videns quia illusus esset a magis. i. decepto. eo quod non rediret ad eum iratus est valde.

I ¶ Primo propter regni zelum. quia timebat se amittere regnum. Chrisost. Reges et principes si ex aliqua causa irascuntur faciliter placantur. illa autem ira in extinguibil est qua regni zelus accendit. Secundo iratus est propter sui contemptum. Dicit Chrisost. Magi contendentes herodem addiderunt causam doloris. quemadmodum fit quod fundit pinguedinem super ignem ardentem magis accendit incendium. Sic herodes magis incensus fuit furore. quia quos ille sedens in throno suo non potuit persuadere consilio. his iesus paruulus placuit iacens in presepio. Tercio iratus est propter cesaris metum. quod percepit quod nullus sine suo imperio rex diceret. ideo iratus est. Chrisost. Herodes volens illudere magos et xpm illusus est. Prouerbi. xxi. Non est prudentia. non est sapia neque consilium contra dominum. puerb. xxj. Illusores ipse deludet. Chrisost. Herodes debuit amicari et cepit irasci. Et in ira mittens occidit octo pueros. i. occidi fecit per milites suos. Glo. iterline. Lingua vtique pro gladio. quod erat in bethleem et in oibus finiby eius. ¶ Ecce duo mala in herode. astutia et seuicia. Prio astutia in hoc. quia non statim fecit occidere pueros. sed secundum glo. per annum et quattuor dies puerorum occisio facta fuit ¶ Distulit enim triplici de causa. Prio propter discretionem. quia putabat magos falsa apparitione esse illusos. Secundo propter astutiam. vt sic dissimulando puerum in medium deduceret et appareret. Tercio propter moram iudicium. quia fuit impedit. quia citatus ad curiam romanam ad petitionem suorum filiorum. s. Aristobuli et Alexandri quod ipm accusauerunt apud cesarem. Et ideo non fuit ausus tunc pueros interficere ne cum aliis facinoribus inquirerentur de tanta crudelitate. Jo eundo roma et remanendo in curia et redeundo in iudeam apposuit annum aut plus. et redicens accepta licentia a romanis propositis signis et prodigiis in natiuitate xpi factis per romani dederunt sibi licentiam occidendi pueros. et sic occidit octo pueros quod erat in bethleem. ¶ Nota hic seuiciam herodis in tribus. s. in numero. loco et tpe. Prio in numero. quia non est potentius in numero occidere aliquos pueros. imo octo. Herodes habuit se vt lupus dicit homerus poeta. cum esurit quod diligenter ouem. et si ad ouile venerit non solum vnam sed octo studet iugulare. Sic herodes quos xpm verum agnum immolandum pro salute mundi. sed vt ipm hic posset alios octo innocentes occidit. et dicit Chrisost. Herodes fecit sicut fera pessima si fuerit vulnerata naturaliter duplicat ire doloris crudelitatem. et quasi ceca furore non aspicit ia se vulneratam. sed quocunque an oculos eius occurrerit siue homo siue animal: illud quasi actorem vulneris sui dilaniat. Sic et ille illusus a magis ira sua super quamplos diffundebat. Chrisost. Herodes cogitabat in furore suo dicens. Ecce magi inuenerunt puerum illum quem regnaturum dicebant. Et auctore acceperunt a gentibus. et largis promissionibus sunt placati. ideo reuisi non sunt. Et forsitan dicebat ira se. Quis puer ille annos nascatur in terra ita apparet in celo. nondum ipse se ostendit et ita octo illum quatuor. Et nec adhuc terrenum populum habet. querit eum ita militie celestes. i. stelle que sibi ministrant. Quis est ille qui antequam mecum pugnat ita vincit. annos vincat ita regnat. quod putas factura est ille in regno meo si creuerit. ego et tota hoiby

2

3

pōrigo ⁊ gladiū porto. q̄ nō diligat saltez ti
meat. Ille nec populū habz nec diuitias cō
gregauit. et quō sine auro diligit ⁊ sine ferro
timet. Sic misit et interfecit oēs pueros vt
inueniret vnū i oīb. sic nec vnū inuenit i oī
bus ⁊ vitā eternā pstitut oīb. vt impleret il
lud ps. lxxviij. Effuderūt sanguinē innocē
tē tanq̄ aquā i circuitu hierlm. Dic Ihūs.
O insensate herodes quid agis. si nō credis
vbis q̄ magi dixerūt. cur sine cā insanis i pue
ros. nūq̄d tu possis imutare sentētiā dei: aut
p̄dere illū quē deus defendit ¶ Secdo appa
ret ei⁹ seuicia in loco. cū dr. in bethleē ⁊ i oīb
finib⁹ eius. Raban⁹. Nō ptēt⁹ vastare beth
leem sed adiacentia loca vastauit. ¶ Tercō
apparet eius seuicia in tpe. cū dic. a bima
tu ⁊ infra. i. occidit oēs pueros duoz annoz
rū vsq̄ ad pueros vni⁹ noctis vl dici. Sm Ha
ymonē. vt ly infra dicat ordinē tpis. sz Ihū
so. exponit vt ly infra dicat ordinē nūeri. ⁊ ē
sensus. a bimatu ⁊ infra. i. a puer⁹ duoz ānoz
vsq̄ ad pueros q̄nq̄ annoz. Dicit ei stellaz
ortā magis p annū āq̄ hierlm venirēt. ⁊ p
annū expectauit. Et sic xp̄m duoz ānoz cre
didit. Sed de ōnquēnio videt facere fidē q̄
q̄dā ossa innocērū habēt ita gndia q̄ bimoz
vl biennio⁹ esse nō possunt. Prima tñ expo
sitio est vsitatior. ⁊ pt dici q̄ lōge maior⁹ q̄n
titatis erāt hoies tūc tpis q̄z nūc sunt. iō non
mirū q̄ maiora vident ossa pueroz ¶ Sed
di. stante expositōe p̄ma cur occidit pueros
vni⁹ diei vl noctis. Rādet Aug⁹. i sm̄one de
innocētib⁹. q⁹ timebat ne puer cui sidera fa
mulabant speciē suā paulo supra vl infra eta
tē sui tpis posset occultare. Tūc adipletū
est qđ dictū est p Iere. pphaz dicentē. ca.
xxxi. Vox in rama audita ē ¶ Hec
est tercia pars p̄ncipal⁹ istⁱ euāgelij. in q̄ di
xi mn̄ia lamētatio maternica lacrimosa di
cens. Vox in rama audita ē. vt dic Ihūso.
Rama erat ciuitas saul. Saul aūt erat ō tri
bu beniamin. ⁊ beniamin erat fili⁹ Rachel.
cui⁹ sepulcrū erat i p̄xta bethleem vbi interfi
ciebant paruuli. Et rachel introducit plo
rās. q̄uis rama nō ē ppe. q⁹ tātus fuit luct⁹
q⁹ etiā si phas essz mortui potuissent opari ⁊
flere. de q̄ dicit text⁹. Rachel plorās filios su
os. licet illi de tribu iuda vl iudas nō fuer
nati de rachel. tñ dicit mater pueroz i beth
leem. nō rōe geniture sz sepulture. vl etiā q⁹
multi de tribu iuda filioz beniamin fuer oc
cisi. ppterea dr flere metaforice. Alio mō ra
ma est nomen cōmune. ⁊ hebraice interp̄tat
excelsum. iō vox i rama. i. i excelso audita est
. s. a deo. q⁹ scribit Eccli. xxxv. Dep̄catōez le
si audit et dñs nō despiciet p̄ces pupilli ⁊ vi
due si effundit loquelā gemitus. Et noluit
cōsolari. q⁹ nō sunt viui sz oēs occisi. ⁊ p con
sequens nō est cōsolatio. Et loq̄t sil'itudina
rie. q̄n aliq̄s puer infirmat interi q̄ viuit mr
recipit aliq̄m cōsolatōez. sz post mortē non.
q⁹ nō sunt renocandi ad vitā p̄sentē. Tūc sb
dit in textu. plorat⁹. s. puuloz ⁊ vlulat⁹ ml
tus. s. matz. Aug⁹ in s̄mōe. iij. de innocētib⁹.
Cum paruuli victimabāt matres misere la
mentabant. Vlulabāt mres q⁹ agnos per
dunt. sz voce balātes matres crines dissipa
bāt: ⁊ ornamēta capitis amittebāt. q̄tis mo
dis volebāt infantes absc̄dere ipi se publi
cabant. nesciebāt tacere: nō dū didicerūt soz
midare. mr pugnabat ⁊ carnifex trahebat. il
la tenebat ad carnificē mr clamabat. Quid
sepasa me qđ genui ex me. vter⁹ me⁹ genuit.
vbera mea lacte nutriuert. ⁊ tu crudel' interi
mis. mō fuderūt viscera mea ⁊ tu illidis in
terrā. Alia mater dicebat. occide mrem cum
puero. vt ād me dimittis manere. si culpa ē
mea. sed si n̄ est crimē iūge mihi morte. Alia
dicebat. q̄d apō me q̄ritis. vnū q̄ritis et oēs
occiditis. ⁊ ad eū q̄ est vnus attingere nō pote
stis. Et sic fuit vlulatus matrū. Sz de plo
ratu paruuloz dicit Ihūs. Plorabāt puu
li q⁹ sepabāt a matrib⁹. plorabāt ⁊ vlulabāt
matres q⁹ desolabant a filijs. ⁊ videre h̄ erat
maior dolor in mrib⁹ remanētib⁹ q̄z i pueris
morientib⁹. paruuli vnū patiebāt dolorē. q⁹
sepabant a matrib⁹. nō q⁹ ducebāt ad mortē
q̄ nec sciebant mortis dolorē. mres patiebāt
duplicē dolorē. vnū q̄ puulos suos videbāt
interfici. alterū q̄ ipe desolabantur a filijs. In
puulis mors eoz statim finē faciebat dolo
ris. In matrib⁹ aūt memoratio paruuloz⁹
semp erat repatio doloris ¶ Sz di.
q̄re festū innocentū celebrat cū voluntarie nō
sunt passi. eo q̄ vsum liberi arbitrij nō habu
erūt p qđ mereri potuerunt. Rādet q̄ ppter
plures p̄rogatiuas illis collatas. Prima su
mit ex tpe. q⁹ primi fuer⁹ qui sanguinē suū
p xp̄o fuderūt. Vñ Aug⁹. vocat eos florez ec
clesie. Unde canit de ipis eccl'ia illō Apōc.
xiij. Hi empti sūt ex oīb⁹ p̄mitie deo ⁊ agno
Immo nō tm̄ i se passi sz etiā i p̄sona xp̄i. q⁹
qđāmodo in ḡlib⁹ eoz occisus est xp̄s. Vñ
voluntariū sacrificiū requirit in adultis. non
aut̄ in infantib⁹. Secda p̄rogatiua capit ex
statu: q⁹ sine macula migrerūt. q⁹ pus circūcisi

Unde de ipis canit illud Apoc. xiiij. Hi sūt q̄ cū mulieribꝫ nō sunt coinq̄nati. i. nō sunt polluti mēte ⁊ corpe. Nihil pdest ꝛginē esse corpe nisi mens sit incorrupta. Tercia p̄roga tiua capit ex gra capitis. qz qñ rex coronatur multos milites secuz facit. Sic rex celestis nūc coronat⁹ coronā carnea a mr̄e p suā icarnatōez hos innocētes milites sibi elegit. Et iō eos scta mater eccl'ia festiuat. Unde liez i limbū descenderūt ⁊ etiā libez arbitriū merēdi nō habuerūt. tñ q̄d in eis min⁹ fuit gr̄a noui regis adipleuit. vt dic̄ sctus Tho. in. ij. ij. q. clxxiij. ar. i. in solutōe p̄mi argumēti. q̄ martirij gl'iam quā i alijs libera volun tas meret illi puuli occisi p dei gratiā sūt asse cuti. nā effusio sanguis ꝓpter xp̄m vicē ge rit baptismi. Unde sicut pueris baptisatis p gr̄am xp̄i meritū opat ad gl'iaz obtinēdam. ita occisis ꝓpter xp̄m meritū martirij opat ad palmā martirij ꝓsequndā. De q̄ Aug⁹ in p̄mōe de epiphania. Licet paruuli nō habe rēt etatē vt in xp̄m crederēt. habebāt tñ carnē in q̄ p xp̄o passuro passiōem sustinerēt. Jō idem in p̄mōe q̄rto de innocētibꝫ. Occidunt p xp̄o paruulo puuli. p iusticia mozit̄ inno centia. O q̄z btā etas. necdū xp̄s potuit loq̄ ⁊ iam p xp̄o merent occidi. nondū oportuni ꝓfessiōi ⁊ iā idonei passiōi. O q̄z feliciter na ti. vix degustauerūt p̄sentē vitā ⁊ statī trāsie runt ad futurā. necdū egressi infantie cunas ⁊ iā puenīūt ad coronas. rapiunt de sinibus matrū et recipiunt in gremijs angelorz. hec ille. ¶ Sed dices. q̄re sancta mr̄ ec clesia tacet hodie leticie cātica. vt Te deū lau damus. gl'ia in excelsis. alleluia. Respondet ꝛwilhelmus in rōnali tribus de causis. Pria est in signū tristicie matrū q̄ vlulauerūt ⁊ fle uerūt p morte filiorz. Un̄ potuerūt dicere il lud Ruth. i. Ne vocet⁊ me noemi. i. pulcrā. sed vocate me marā. i. amarā. qz amaritudi ne repleuit me oīpotēs. Secda causa i signū q̄ ad limbū descenderūt vbi habuerūt penā damni vsq̄ post passiōez christi. sicut et alij patres sancti. qđ fuit querulosum. sic̄ ꝛque ritur Job. xvij. Infernus dom⁹ mea ē. ⁊ i te nebris strauī lectulū meū. Tercia causa in si gnū fuge ⁊ incolatus xp̄i et matris ei⁹ ⁊ Jo seph in egipto. De q̄ Iere. xiiij. Quasi co lonus futur⁹ es i terra. et q̄si vir vagus declī nans ad manēdū. In octaua aūt innocentū omnia cātica leticie resumūt. Et hꝫ significat resurrectōem futurā. qz tūc innocētes et oēs pueri baptisati ⁊ senes electi resurgēt i pfecta etate plenitudis xp̄i. cū aie felicitate ⁊ corpis imortalitate. Sil'z qñ hꝫ festū cadit i die dñi cā oia cātica leticie cātant in reuerētā dñice resurrectōis. q̄ die cū maximo iubilo p dñm sunt de limbo educti. ⁊ postea in die ascēsiōis in plenū gaudiū assumpti. Ad qđ nos pduc at iesus christus Amen

¶ Sermo XXX. Ad idem

OCcidit oēs pu eros q̄ erāt in bethleem ⁊ in oīb finibꝫ ei⁹. scribit Mat. ij. ¶ P Querit loco themat⁊. cur hec tria festa ste phani Johis et innocentū sb. vno natiuita tis dñice gaudio recolit eccl'ia. Rñdet Ber. in sermone de innocentibꝫ dices. Christ⁹ na tus est in hunc mundū et pati p nobis volu it. ꝓpter qđ Johes baptista dixit eū agnum imolandū. Joh. i. Ecce agnus dei q̄ tollit pec cata mūdi. Et p se dixit Luc. vij. O portuit filiū homis multa pati et reprobari a gene ratōe hac. ⁊ Joh. xv. Nō est seru⁹ maior do mino suo. si me psecuti sunt ⁊ vos psequnt. Ex q̄bꝫ q̄dem ꝛbis elicit oēs fideles passu ros. De quo et apls. ij. Thimo. iij. Oēs qui pie volūt viuere in xp̄o iesu psecutōz patiēt. ⁊ p cōsequns fore martires. Innuit igitur ec clesia in his tribꝫ festiuitatibꝫ triplex marti riū. Primū est volūtatis et opis: sic̄ bt⁹ ste phan⁹: qui fuit primus martir post xp̄i resur rectōem et ascensionē. Hinc est q̄ statiz post natiuitatē xp̄i sancta mater eccl'ia ordinauit die sancti stephani. quia dies martirij sctōz dicitur dies natalis eorū. De q̄ Fulgentius in sermone. Ueri xp̄s nat⁹ est i mūdū vt ho die stephan⁹ nasceret in celo. Sedm ē mar tiriū volūtatis et nō opis. sicut iohis euāge liste. q̄ natus erat p xp̄o oīa supplicia sustine re. nō tn actu sustinuit. Bern. in sermōe de innocentibus dicit. q̄ in pace vitā finiuit di uini ꝓsilij fuit. sicut ipe dixit Joh. vl. Sic eū volo manere donec veniā. Et qz min⁹ est pati voluntate tn̄ q̄z actu et volūtate. ideo ec clesia post die sancti stephani ordinauit dies sancti iohis euangeliste. Terciū martiriū est opis et nō volūtatis. Sic pueri innocētes vsum rōis nō habentes passi sunt. q̄ deū nō loquendo sed morīēdo cū sanguīe suo cōfes si sunt. de quibꝫ thema. occidit oēs pueros. ¶ In summa euāgelij duo innuunt. Prio angelica āmonitio. Sedo tirannica psecutio. Primū patet in principio. Sedm ibi. occidit

ōēs pueros. De primo dicit. Angelus dñi apparuit i somnis ioseph. Jō in somnis vt cognosceret q̄ idē essz angelus q̄ prius apparuit ei ante natiuitatē pueri. Matth.i.

Q Pro quo sciendū in somnis accidunt multe apparitōes et visiōes. aliquādo delectabiles. aliq̄n tristes: z hoies ex his volūt diuinare hoc vel illō bonū aut malū p̄seq̄ndū. quod nō est faciendū. Rō q̄ dicit Aug⁹. de spū et aīa. Somniū est figuris tectū. z sine interpatōe intelligi nō p̄t. Nam mlta sunt genera somnioz. que vt dic Jsid. li. iij. de sum. bo. ex diuersis qualitatibz oriunt. Quedam ex saturitate et maceratōe occurrūt. Sic do quedā ex cogitatōe p̄uia. Nā vt dicit Jsid. Sepe que in die cogitam⁹ in nocte cognoscimus. Tercio ex diabolica illusiōe. Unde Jsido. Nōnulle visiōes spirituū dōmoniacorū sunt illusiōes. qual' fuit visio vxoris pilati Matth. xxvij. Multa passa sum p visuz ppter eū. nihil tibi et iusto illi. vbi diabolus volebat impedire xp̄i passionē. et p conseq̄ns nostrā redemptōem. Quarto ex supnoz revelatōe. vt Joseph Gen. xli. q̄ exposuit somniū pharaōi. ppter qō p̄ficit dñs ac ppositus toti⁹ egipti. Quinto p mixte oriūtur. s. ex cogitatōe et illusiōe. Sexto ex corpis dispositōe. vt quādo q̄s somniat comedere dulcia signū est q̄ flecma dulce dominat. sanguineus somniat aerea z leta. melācolic⁹ terrea et tristia. coleric⁹ ignea. flectmatic⁹ fluuios nines z aquatica. Septimo ex corpoz celestiū impssione. quādo virtus motuū supioz̄um puenit ad imaginatōez. tūc imaginanť i eis imagines illoz̄ū effectuū: ad quos motus celestes dispōnūt. p̄m q̄ virtus impmēs est fortioz vel debilioz. et p̄m q̄ vt⁹ recipiēs est magis vl minus dispōsita. et p̄m q̄ magis q̄eta ab alijs occupatōibz. Jdeo hmōi futura sciunt in dormiēdo quādo aīa vacat ab exteriorib⁹ motibz Et p̄cipue i nocte circa horā digestiōis cōplete. Et p hunc modū quedā aīalia cognoscūt futura. sicut pisces tēpestatem p̄nūciant motibz suis. z in multis alijs animalibz. q̄ imaginatōes eoz̄ magis q̄ete sunt q̄z humane p̄opter multiplices mor⁹ratōis. ideo magis dispōsite sunt ad impssiones celi q̄z homines. Octauo oriunt somnia ex cerebri pturbatōe. vt patet in indispositis ad frenesim et patiētibz. qui mira somniāt z inaudita p̄m vaporē cellulā fantasticā inficiēnte vl immutātē ipa somnia inficiunt z immutant. Nono oriunt somnia ex sanguinis infectōe. Qui enī corruptū habēt sanguinē somniāt se ambulare p̄ loca immūda. Jdeo Jsid. ibidē. ex diuersis imaginatōnū q̄litatibz oriunt. tamē vnde veniāt raro p̄siderat. ergo eis credere nō est op⁹. ne forte sathanas in angelū lucis se trāsformās fraude erroris recipiat. Jdeo Eccl. xxxiij. Multos errare fecerūt somnia. z exciderūt sperātes in illū. De talibz scribit i cano. xxvi. q. v. Episcopi. vbi dicit. Stultus z ebes est qui oīa que in spiritu fiūt in corpe accidere arbitret. Subdit. Nā q̄ talia credit fidem pdit. qui autē rectā fidem nō habz hic nō est eius. sed illius in quē credit. id ē diaboli. Jdeo phibet creduli tas illoz̄. Leuiti. xix. Nō obseruabitis somnia. Rō Jsido. lib. iij. de sum. bo. Demōes vt fallant et illudāt aliq̄n vera p̄nūciant. Et sbdit ibidē. Electi si hmōi visionibz p̄mouent. mox tñ euigilātes illusiōem vanitatis respiciunt. intentōem suā p̄otin⁹ ad deū conuertūt. hec ille. Jō Latho. Somnia ne cures. quia scribit Eccli. xxxiij. Somnia extollūt imprudētes. quasi q̄ apphendit vmbrā et p̄sequit ventū. sic et qui attendit ad visa mēdacia. Et tantū sup isto verbo. Angelus domini apparuit in somnis ioseph dicēs. Surge z accipe puez et matrē eius: z fuge in egiptū. ppter tres causas in p̄mo sermōe de inn ocētibus dictas. R Adhuc sunt due cause ppter quas fugit in egiptū z nō in alia regionē. Prima causa est ppter egipti sanatōnem. Unde Jsa. xix. Et p̄cutiet dñs egiptū plaga z sanabit eā. et reuertent egiptij ad dominū z placabit eis z sanabit eos. Un Chri sost. sup Mat. Recordatus est dñs q̄ mala fecit sup egiptū. filiū suū mittit vt plagas egipti sua sanaret medicina. Hec mutatō de xtre excelsi. vt p̄pul⁹ qui ante fuit p̄secutor populi primogeniti postea fieret custos filij vnigeniti. Secūda causa intrauit egiptum. ppter future religiōis p̄figuratōem. q̄ christiana religio intantū viguit ibi vt ceterā cōfusionē induceret. sicut dicit Hierem. ij. Ab egipto cōfunderis. quia multi sancti fuerūt de egipto arduā christianā vitā ducētes. vt sanctus Anthoni⁹. sancta Maria egiptiaca. z ceteri. Chriso. Qui p̄ius populo dei violenter dominati sunt. isti cū deuotōe deo p̄uierunt. vt iā nō irent ad mare rubrū dimergendi. sed vocarent ad aquas baptismatis vificandi. Unde Jsa. xix. Clamabūt ad dominū a facie tribulātis et mittet eis salvatorem z ppugnatorē vt liberet eos. Jō Aug.

in sermone. Aliquãdo moyses in egypto pfi dis clauserat diẽ. illuc christus aduenies se/ dentibꝫ in tenebꝛis reddidit claríssimã lucẽ. Et sbdit. Et esto ibi vsqꝫdũ dicam tibi. s. se ptẽ annis. Futuꝫ est eni vt herodes q̃at pu erũ ad perdendũ eũ ¶ Mistice dicit Leo papa. De⁹ in nobis p affectũ ꝛcipitur. scz bni opis et p effectũ nascit. ꝛ p pfectũ. i. augmentũ virtutuꝫ nutrit ꝛ crescit. Sz q̃n Herodes. id ẽ diabolus hoc attẽdit tũc que/ rit pdere eũ. Unde Bern. Quicũda deo di ligitur a diabolo impugnat. Hui⁹ figurã ha bemus. ij. Regũ. v. Philistei audientes q̃ da uid esset vnctus in regẽ ascẽderẽt vniuersi vt q̃rerent dauid ad pdendũ. Huic simile ha/ bꝫ Apocal. xij. Draco stetit ante mulierez que paritura erat vt cũ pareret filiũ deuora/ ret. ¶ Spiritualiter. Draco. id ẽ dia/ bolus obseruator callid⁹ quãdo opera bna agimus querit quõ resistat et occidat. Nam nulla est virt⁹ que nõ impugnat a vicio cõ trario De quo habẽt in glo. Num. xij. Vir tus si cõtrarietatẽ nõ haberet nõ clarescerer. Ideo vt simus cauti hortat apl⁹s Petrus in canonica. i. Petri. v. Vigilate fratres q̃m aduersari⁹ vester diabol⁹ die ac nocte circuit querẽs quẽ deuorẽt. Sed angel⁹ dñi appa/ ruit in somnis. hoc fit quando hõ existit in diligenti cõsideratõe suiꝫpius et ppꝛie salu/ tis. tunc merẽt diuinã gratiã ipm erudirẽ. quia dicit Aug⁹. in lib. de penitẽtia. Semp pstο est gratia si nõ fuerit repulsa. ꝛ de pericu lis imminẽtibꝫ informat. De quo Job. xxx/ ij. Inspiratio omnipotentis dat intelligen/ tiã. Nam herodes habuit dulcia ꝟba ꝛ fal/ sam intentõem. Et sic diabol⁹ sub specie bni querit nos inducere ad malũ. De quo apl⁹s ij. ad Chor. xi. Sathanas trãsfigurat se in angelũ lucis. Grego. Sepe vicia virtutũ spe cie assumunt. xli. dist. sepe. Sed dicit ps. ꝛc. Angel⁹ suis mandauit de te vt custodiãt te i omnibꝫ vijs tuis. id ẽ inspirat tibi angeluꝫ. Surge. s. a mala cogitatõe ꝛ imaginatõne qua te impugnat diabol⁹. et accipe pueꝫ. i. p pende cõscientie puritatẽ q̃ iocũda sit i aia. De quo Seneca. Nunq̃ nascit vera leticia nisi ex pura ꝛscientia. Bern. Si trahit mũ dus: terret te diabolus. impugnat caro. illa semp est secura. Et accipe etiã matrẽ. i. gram assistentẽ. q̃ sine gratia nõ possumus psiste/ re in cõscientie puritate De quo scts Tho. li. ij. cõtra gentiles. Indiget hõ gratie dei au xilio vt pseueret in bno. Jõ. i. ad Cho. xv. Gratia dei sum. id qđ sum. Ipa est mater pu ritatis. Richar. Quid purgat et cõseruat cor dis intima nisi dei gratia. Dis habitis fuge in egiptũ. Egiptus interpꝛatat tenebra. id ẽ va de ad tenebꝛas peccatorũ. De quibꝫ apl⁹s ad Roma. xiij. Abijciam⁹ opa tenebꝛaꝫ. ¶ Esto ibi. s. septẽ annis. h̃ est attẽde ꝛ cõside ra vniuersa mala que tibi intulerit vicia tua. Et sunt septem. Primũ malũ quasi ꝓmus annus dei est hostilitas. Unde Eccli. xij. Al tissimus odio habꝫ peccatores. Nam si deus peccatũ nõ odiret. nunq̃ tot milia angelorũ p peccato cogitatiõis de celo repulisset. Itez nunq̃ primos pentes et totũ genus hũanũ in ipis de padiso expulisset. nec hmõi miseri is mltiplicibꝫ afflixisset. Itẽ si nõ odiret pec catũ nunq̃ totũ mundũ octo animabꝫ exẽptis p semine reseruatis diluuio delesset. Id circo peccare quidẽ nihil aliud est nisi deum offendere: saltẽ mortaliter. Et Piero. Offen so deo nulla est loci religio. q̃ scribit Sapie xiij. Odio sunt deo impi⁹ et impietas eius. Secundũ malũ quasi scdus annus est oim bonoꝫ opeꝫ inualiditas. De quo Ezechiel xviij. Si se auerterit iust⁹ a iusticia ꝛ fecerit iniquitatẽ omnes iusticie ei⁹ nõ recordabũt. quia peccator in mortali nõ est in dei charita te. ꝛ dicit Grego. Qui nõ est in charitate bo nũ qđ agit perdit. scz quo ad remuneratõem regni celestis. licet alias remunerat tẽporali ter: sed nõ in ppetua vita eternaliter. Jõ scri/ bit Eccls. ix. Qui in vno offenderit multa bona pdet ꝛc. Terciũ malũ quasi tercius⁹ an nus est cõscientie penalitas. De quo Aug⁹. Dñe dixisti ꝛ ita est q̃ omnis inordinat⁹ ani mus sibiꝫ ipi est pena. scz ppter remorsuꝫ cõ/ scientie. Sap. iij. Uenient in cogitatõe pec catoꝫ suoꝝ timidi. Seneca. Nihil ita timi dũ facit animũ sicut reprehensibilis cõscientia ppter peccatũ. Quartũ malũ q̃si quart⁹ an nus est status periculositatis. Jobel. ij. Qui scit si cõuertat et ignoscat deus. Nam pecca tor habꝫ se sicut pisces in trãs hamũ p se. exi/ re autẽ p se non potest. sic peccator a seipo si/ ne gratie dei auxilio nõ pt penitere. De quo Aug. in lib. de penitẽtia. Uere penitere nõ est hominis sed dei gre. Ideo scribit Osee. xiij. Perditio tua ex te: saluatio autẽ ex me. Id/ circo hunc periculosum statum debem⁹ caue/ re. Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge pec/ cata. Rõ Eccli. iij. Qui amat periculũ pibit in illo. Quintũ malũ q̃si quintus annus ẽ anime captiuitas. Prouerb. v. Iniquitates

sue capiunt impiũ. z funibꝫ ꝓccatoꝝ suoꝝ quisq; cõstringit. Et in his funibꝫ ducet te i carcerẽ infernalẽ. Athanasi⁹. Qui mala egerũt ibũt i ignẽ eternũ. Sexti malũ q̃si sext⁹ annus est anime mortalitas. qz mors aie sequitur istã captiuitatẽ. Ezech.xviij. Ania q̃ peccauerit ipa morietur. Sap.xvi. Dõ p maliciã occidit animã suã. licz corpus viuat: tamen anima mortua est corã deo. Aug⁹. Uita aie deus ẽ. z qui se sepat ab eo mortuus est Sicẽ omis peccatoꝝ mortali. Isa.lix. Iniquitates vre diuiserũt inter vos et deũ. Et p conseqns tradũt aiaz in mortẽ. Rõ Roma. vi. Stipendia peccati mors est. Septimus malũ quasi septim⁹ annus est dãnatõis eternalitas. ps. v. Odisti oẽs qui operant iniquitatem: pdes omnes qui loquunt mendaciũ Blo. si nõ pnitẽtiã egerint. Lu.xiij. Nisi pnitentiã egeritis oẽs simul pibitis. Matth. vij. Oĩs arbor q̃ nõ facit fruct⁹ bonos excidetur z ignẽ mittet. Jõ Ezech.xx. Recordamini scelerꝝ vroꝝ. id ẽ damna scelerꝝ. z displicebitis vobis in cõspectu vro. qz herodes. i. diabolus querit occidere pueꝝ. i. puritatẽ a/nime si nõ recordat⁹ fueris peccati damna.

¶ Dixi scdo sbiungit tiranica psecutio dicẽs Herodes irat⁹ zc. mittẽs occidit oẽs puros q̃ erãt in bethleẽ. Chriso. ome. ix. sup Mat. inuehit contra eũ dicẽs. Cur irat⁹ es herodes illusus a magis. nõ cognoscis quoniaz diuin⁹ erat partus. nõne tu pncipes sacerdotũ vocasti. nõne scribas congregasti. nõne illi tibi pphã induxerũt h̃ antiqt⁹ pdicantez. nõne vidisti vetera nouis cõsonãtia. s. gẽtilis plebs et iudaica. Nõne audiuisti qz his mõstrauit stella. illos vo ãmonuit apparitio angelica z lux celica. Nõne reuerit⁹ es studiuz barbaroꝝ. nõne ãmirat⁹ es psentiã eoꝝ. nõne ex his oĩb reputare debuisti hec oĩa non esse deceptiõis sed diuine virtutis. putas te illũ pdere quẽ de⁹ pducit? O herodes nõ vis eũ regnare in iudea. velis nolis regnabit in celo z in terra. hec ille ✠ ¶ Sũt pleriq; q̃ dicũt herodẽ pessime egisse in occisiõe puerorꝝ vt verꝝ est. attamẽ sunt ser genera parentũ qui occidũt pueros suos ¶ Primi sunt q̃ scienter rei sunt q⁹ pueri i vtero mris sine baptismo decedũt. z hoc est graue homicidiũ. qz ibi corpus et aĩa occidit. Aug⁹. Maius est damnũ in amissiõe vni⁹ aie qz corporum mille. Ergo mr q̃ est pgnãs sollicitudinẽ dobre de illo thesauro quẽ portat in vtero ne fiat occasio dãnatõis illi⁹ pueri. Sil⁹ viri debent parcere mulieribꝫ pgnãtibꝫ. nec eas terrere nec turbare nec verberare. imo sibiꝫ pis sb trahere i comedẽdo et bibẽdo z impartiri suis mulieribꝫ pgnãtibꝫ et eis fouire. exẽplo marie que triby mẽsibꝫ seruiuit elisabeth. Sed heu aliq̃ pcurũt pgnãtes: calcãt: trudũt. ipis maledicunt. et sic rei erũt in pueris. Similiter peccãt ille mlieres q̃ se sup h̃ remittũt q⁹ pgnantes sunt. z scienter maritos suos offendũt Sil⁹ graue peccat ille antiq̃ vetule q̃ abortum vl̃ sterilitatẽ pcurãt in aliq̃ mliere vl̃ virgine. Sil⁹ iste ancille q̃ cũ peccato et scãdalo ocipiũt. z postea ppter verecundiã hũanã eos pueros scienter occidũt. qđ aĩal irrõnale nõ faceret. ¶ Sed q̃ parẽtes illi q̃ pueros suos nimis diligũt. Sed diceres. nõ debeo puerũ meũ diligere. Rñdet. imo debes pueꝝ tuum diligere sed ordinate infra deũ. Nã aliq̃ pueros suos vltra deũ diligũt. et habẽt maiorꝝ oplacentiã in pueris q̃z in deo oportẽti. z potius vident pueros q̃z deũ. z sic pl⁹ pueros q̃z deũ diligunt. eosdẽ pueros deũ suũ faciunt. Aug. Hoc ab homie colit quod p ceterꝝ diligitur. Unde etiã btus Piero. Quodcunq; vnusquisq; sup deũ vl̃ equaliter deo diligit. hoc sibi p deo pstituit. Et deus quãdoq; ex sua bonitate subtrahit eis illos pueros. vt ipsi pentes cor suũ ecõuerso ad deũ erigant z deũ diligant. Et ergo est vna rõ quare illi pueri qui sunt multũ affabiles: prudẽtes z pulcri cito moriunt. qz parentes cũ nimio affectu eos diligũt. z cũ nimia sollicitudine fluxum mũdi eos nutriũt. z intẽdũt ex ipsis facere magnos dominos z magnas diuitias cõgregare volũt. nõ curãtes an iuste vl̃ iniuste acqrãt. Et ppter illã sollicitudinẽ q̃m habent ad pueros obliuiscũt deũ z seipos negligunt in salute animarũ et dãnãt seipsos. Unde Matth.x. Qui amat filiũ vl̃ filiam pl⁹ q̃z me nõ est me dignus. Et filij tales si vixerint et scienter possederint bona male acq̃sita damnant. et implet illõ Mar.xiij. Tradet pater filiũ suũ in mortẽ. ¶ Tercij pentes sunt q̃ informãt pueros suos in mal'. s. chorizare. supbire in vestibꝫ: facie depigere: crispos crines facere. Et ipi pentes rei erunt omniũ peccatoꝝ que ex mala informatõe addiscũt z postmodũ faciũt. Et sic implebit in pentibus illud Deutero.xxxij. Immolauerũt filios et filias suas demonib⁹. s. p mala documenta. ¶ Quarti parentes sunt qui pueros non corrigunt cũ delinquunt. cũ tamẽ tenẽtur. iuxta illud Proner.xxiij. Noli a puero

subtrahere disciplinā. si enī pcusseris eū virga nō morietˉ. Tu virga pcutis eū: z aiam eius de iferno liberabis. Signāter si filij sūt rebelles et pterui tūc sunt castigandi verberibus. Eccli. xxx. Non des illis ptātē in iuuētute. curua ceruicē eius et tunde latera eius cū infans est ne forte indurēt et nō credat tibi. z erit tibi dolor aie. sicut hely. i. Reg. ij. Dō tractās Ruptus holgot sup lib. Sapie dicē Hely sacerdos ppter negligētiā castigādi filios damnatus est. De quo z Beda. Hely filios delinqntes ferire noluit. ideo seipm apō deum crudeli damnatōe pcussit. qz cū audiuit archā captā a philisteis: z filios occisos in plio cecidit retrorsum de sella et expirauit: Ecce qz mala dilectio est nō corripere filios. imo magis est odiū. Prouer. xiij. Qui parcit virge odit filiū. ¶ Quinti parētes sunt qui malū exemplū phent filijs. z p hoc spiritualiter eos occidūt. Aug⁹. Qui in ospectu populi male viuit quantū in illo est eum a q̄ attenditur occidit. Pueri enī illa que vidēt a parētibꝫ cōmuniter imitantˉ siue bonū siue malū. Si vident eos ieiunare: libēter orare: ecclīam freqntare. misericordiā exercere. deum timere. pacē cū familia tenere imitantˉ eos. Si autē vident eos ecclesie ieiunia soluere. festa nō celebrare. raro ecclīam visitare. ad tabernas ire. audiūt blasphemare: maledicere: etiā sequunˉ eos. Et p hīs malis exemplis filij sequētes damnantˉ et pentes similiter si nō penitent. Vñ Grego. in mora. Tot moribus quis dign⁹ est quot exēpla prauitatis in posteros trāsmittit. ¶ Sexti parētes sūt qui res iustas pueris relinquūt. illi damnant seipos similiter z puerosꝫ. xiij. q. vi. Si res reddenda est et nō reddit penitētia nō agitur sed simulatˉ. Aug⁹. Si tenes alterū tenēris a diabolo. Et ꝯt tyranos male acq̄sitos pueris relinquūt tot gladijs eos trāsfigunt Et implebit in eis illud Eccli. xli. De pre impio querunˉ. i. conquerunˉ filij. qm̄ ppter ipsum dati sunt in opprobriū. s. sempiternuz. Signāter cū sciēter possidēt. qz faciēs et consentiēs eadem pena puniunˉ. vt habetˉ in canone. ij. q. i. Notū sit. z. iij. q. iiij. cōsanguineorū. quia scribit Eccli. xxi. Stuppa collecta synagoga peccantiū ¶ Exemplū legit in libro de dono timoris. Fuit q̄daz vir sanctus cui multa fuerunt revelata secreta. inter cetera vidit hominē in ima flāmaz pstratū. de cuius utero arbor alta procedebat. in cuius ramis horiēs suspēsi fuerunt. z flāma ab imo procedēte durissime diuersimode z acerrime torq̄bant. Et ille qui in fundo iacebat magz inter alios torq̄bat. Et cū q̄reret ille q̄ hō videbat a ductore suo cuiusmodi esset hō ille q̄ in imo iaceret. ille rñdit. Ille q̄ ab imo iacz fuit principiū generatōnis oim istoz z fuit paup. z p vsuras z male acquisita ditat⁹ ē. Alij sunt qui pcesserūt ab eo et torquenˉ. qz aliq̄ fuerūt imitatores illi⁹. aliq̄ possessores iniuste acquisitoz bonoz. et sic simul torquēˉ. z fm q̄ fuerunt silēs in culpa sunt in osimili pena. vt scribit Matth. xiij. Colligite zizania z alligate ea in fasciculos ad oburēdū ¶ Item notandū est q̄ festū innocētū z aliorū martirū solēniter est pagendū. Et hoc propter tria. Primo ppter tpus. nam ipi primi martires sunt q̄ p christo post eius natiuitatē martirisati sunt. Nam triplex est martiriuz Primū voluntatis et opis sicut beati Stephani et laurētij. Secundū volūtatis z nō opis. sicut iohānis euāgeliste. et beati martini. qui habuerūt voluntatē et affectū sustinendi martiriū. q̄uis nō sunt passi. Terciuz est martiriū opis et nō voluntatis. sicut pueri innocētes z vsum ratōis nō habētes. qui deū nō loquendo sed morīēdo et cū sanguine suo confessi sunt. Et sic in sanguine suo baptisati sunt. Et ppter illud triplex martiriuz illa tria festa sunt immediate post festū natiuitatis instituta. Primo festū sancti stephani qui est martir volūtate z opere. Post hoc festū sancti iohānis. qui fuit martir volūtate z nō opere. Tercio festū innocentū qui fuerūt martires opere z non volūtate. Nam dicit sanctus Thomas. Deus suppleuit in eis p gtiam quod defuit in ratōis efficacia. in eo q̄ ppter christū passi sunt. Secūdo hoc festū innocentū est cōmendabile ppter numerū. qz tot sunt q̄ numerus eorū incertus est. Sed ecclesia pagit numerū eorū fm visionē quaz vidit sanctus Johānes Apocal. xiij. Vidi agnū supra montē syon stantē. z cū eo. cxliiij milia. habentes nomē eius z nomē pris eius scriptū in frontibꝫ suis. Modo si laus z festū vnius sancti est laudabile z acceptū corā deo. quid tunc laus tot sanctorū innocētuz. Et si deus exaudit pces vnius sancti vl̄ hominis vel duorū vel triū in noīe ipius congregatorū. quid tūc vbi tot sancti sunt simul congregati. Etiā si honorādus est sanctus vnus. nōne tūc tot milia sanctorū sunt venerādi. Tercio ppter locū. quia i bethleem occisi sunt. z i oibꝫ finibꝫ eius in quibꝫ christus

quesitus est ꝛ fugit. ꝛ btissima mater eius et ioseph in exilio positi sunt cū puero iesu i tā tenera etate ꝛc̄.

¶ In octaua natiuitatis dñi

¶ Sermo XXXI.

¶ Cū vbi venit plenitudo tp̄is misit ds filiū suū factū ex ml'ere factū sb lege vt eos q̄ sb lege erāt redimeret. vt adoptōez filiozū dei recipemus. scribit ad Gal'. iij. c. et lectū est dñico die p epistolari officio. In ꝟbis p̄missio tria innuunt. Primo mittētis benignitas mirabilis. Secdo missi ꝯgruitas legatōis. Tercio missiōis vtilitas fructifica tōis. Primū ibi. misit ds. secdm ibi. misit filium suū. terciū ibi. factū ex ml'iere. factū sb lege vt eos q̄ sb lege erāt redimeret. De primo dicit. At vbi vēit plenitudo tp̄is ¶ In his ꝟbis ꝓpositis ds struit apl's ꝛ eradicat triplicē errorē. Prio iudeoꝝ asserentiū nōdū xp̄m venisse. ibi. At vbi vēit plenitudo tp̄is. dñ vide supi prīa hebdomada aduēt⁹ quō erāt iudei vt ceci. Secdo eradicat vesaniam hereticoꝝ dogmatizantiū xp̄m coꝛp⁹ sanctificū habuisse. et nihil traxisse de ꝟgine. ibi. factū ex ml'iere. Tercio manicheoꝝ dicētiū veterē legē a deo nō esse. ibi. factū sb lege.

¶ De p̄mo nota q̄ tp̄s icarnatōis dr tē pus plenitudis. et h̄ ꝓpter triplicē repletōz Prīa est repletio uteri ꝟginal'. Lu. i. Aue g̃ tia plena ꝛc̄. Ecce ꝯcipies i utero ꝛ paries filiū. Secda ē repletio mētiū fideliū. Actu. ij. Repleti sunt oēs spūsctō. Tercia est repletō veteris legis. Mat. v. Nō veni soluere legē sz adimplere. Prīa repletio fuit causa secde. qz nisi vēter ꝟginis replet⁹ fuisset filio dei coꝛ data fideliū nō essent repleta spūsctō. Secda repletio fuit causa tercie. qz repletio mētis fac̄ ipletōnez legis. Aug. Jō gra spūscti dat vt lex impleat. vt etiā hr i cano. de ꝯse. di. iij. g̃ tia. Sine spūscti gra nō possum⁹ iplere dei mādata Idcirco inqt Aug. ō. spū ꝛ lra. Lex data ē vt gratia q̄rat. gratia ꝟo data ē vt lex ipleret. ¶ Idcirco tps gratie dr pleni tudo tp̄is ꝓpter ąnqz causas. Prio ppter caritatū largissimā effusiōez. de q̄ Joheli. ij. Effundā de spū meo sup oēz carnē. Ezech. xxxvij. Deducā imbrē in tpe suo ꝛ pluuie bñ dictōis erūt. i. bona ꝟoꝝ spūalia abūdātie. Un tp̄us g̃tie ꝯparatur autūno. nā sic q̄ in hieme germinant ꝛ in vere pullulāt. ꝛ in estate maturant. in autūno colligunt. sic que ante legē iustis germinauerūt ꝛ in lege pullulauerūt. ꝛ sb ꝓphetis ad maturitatē puenerūt: tpe gratie oīa i xp̄o colligunt. Amb. Xp̄s oīa nobis est. si sitis fons est. si esuris panis ē. si infirmaris medic⁹ est. si moꝛtē times vita est. si sapiam desideras. in ipo oēs thesauri sapientie ꝛ scie sunt absc̄diti. Joh. i. De plenitudine ei⁹ oēs accepim⁹. ¶ Secdo dr plenitudo tp̄is ꝓpter figuraꝝ adimpletōez. qz pcedens tēpus vacuū fuerat otinēs figuras. i. Choꝛ. x. Oīa i figura ꝯtigebāt illis. nūc aūt ꝟitate adipleta. Joh. i. Gra ꝛ ꝟitas p ih̄m xp̄m facta ē. Tercio ppter p̄missoꝝ solutōez. q̄cūqz enim in veteri lege sunt p̄missa oīa i christo sunt impleta. Un apl's Col'. ij. In ipo inhabitat oīs plenitudo diuitatis coꝛpal'r. ꝛ estis in illo repleti. s. oī gra et omni p̄missiōe facta Quarto ppter rōnal' creature pfectōez. Un Eph. i. Proposuit in eo. s. filio. i dispēsatiōe plenitudis tēpoꝝ. i. tpe gratie instaurare oīa in xp̄o q̄ in cel'. ꝛ que in terris sunt. i. angelos ꝛ hoīes. qz dū homines reducit i gra ꝛ i eo supplet ruinā angeloꝝ. ps. cix. Judicabit i nationib⁹ iplebit ruinas. Quito ppter descriptē tp̄is ꝯpletōez. De q̄ Dan. ix. Septuagīnta hebdomade abbreuiate. i. registrate sunt sup pplm meū. et sup vrbem tuā scām. ꝛ cōsummet p̄uaricatio. ꝛ finē accipiet peccatū. ꝛ dele atur iniq̄tas ꝛ adducat iustitia sempiterna. ꝛ vngat sctūsctoꝝ. Ibi dicit Nico. de lyra. hebdomada nō capit p septē dieb⁹ sz p̄o septē ānis. Leui. xxv. Numer. ab septē hebdomadas septē ānoꝝ Et fac̄iūt septuagīta hebdomade ānoꝝ. cccc. et nonagīta annos. m'ltiplicādo. lxx. p septē. Et incepit isti āni a vicesimo ānno regni Arthaxersis q̄ dedit licētiam Neemie reedificādi ciuitatē hier'm. et terminant q̄rto anno post xp̄i passiōez. et sic tpus impletū est. ¶ Sz dī. q̄re tādiu xp̄s distulit incarnari. Rndet ppter sex causas. q̄re supra in p̄ma hebdomada aduēt⁹ p̄mōe. iij. Tūc sb dic̄t mittētis benignitas. ibi. Misit deus filiū suū. Nota h̄ nomē de⁹ aliqñ significat naturā et supponit p eadez. vt cū dr. deus est eternus. vl' de⁹ creauit oīa. Aliqñ significat naturā et suppōit p psona. vt cum adiūgit ei actus psonalis. vt cū dicitur. deus generat vl' de⁹ generatur. vl' hmōi. Hic vero significat naturā et supponit p psona patris. ex h̄ q̄ dicit. misit filiū suū. Ei⁹ est filiū mittere cui⁹ est filiū generare. s. soli⁹ patris. Dicit enī magist̄r i. iij. dist. i. Filij

ꝛi missio est ipa incarnatio. eo enī missus ē q̄ in forma hois visibil' apparuit. ℣ q̄ magna benignitas ⁊ miseratio attendit in icarnatōe Johel'.ij. ℣ouertimi ad dñm ⁊ū vīm qm benign⁹ ⁊ misericors est. in eo q̄ filiū misit vt nos in filio patri recōciliaret. Rom̄.v. ℣ū inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ p sanguinē filij ei⁹. De quo etiā Eph̄.ij. ℣e⁹ q̄ diues est in misericordia ꝓpter nimiā misericordiam qua dilexit nos cū essem⁹ mortui viuificauit nos in xp̄o .i. Chor.xv. ℣ic in adam oēs moriunt.ita ⁊ in xp̄o oēs viuificabūtur ℣ magna charitas. Joh̄.iij. ℣ic ⁊e⁹ dilexit mundū vt filiū suū vnigenitū daret. non angelū.nō ꝓpham: ſz filiū. Dic ℣imon ⁊e cassia. ℣ic dilexit ⁊e⁹ p̄ hoiez creatū vt daret filiū suū incarnatū. sic ⁊e⁹ p hoīe: filiu⁹ pro seruo dat⁹ est in redēptōez. Ro.viij. Proꝓrio filio suo nō ꝑcepit ⁊eus sed p nobis oīb⁹ tradidit illū. Tibi exclamat ℣reg̃. ℣ iestimabil' dilectio charitatis vt seruū redimeres filiū tradidisti. ecce in mittēte notat liberalissima benignitas ⁊ miseratio. ℣ Dixi secūdo rangit missi ꝛgruitas legatōis. cū ꝛz. filiū. Nota ꝛgruū fuit mittere filiū ad icarnandū ⁊ nō aliā psonā. Hec ꝛgruitas ostēditur ex tribꝰ. Primo ex pte p̄is mittētis. ℣ecdo ex pte filij venientis. Tercio ex pte hois indigētis. Primo ex pte patris mittētis duplicē ratōe. Primo rōne paterne manifestatōnis. q̄z eni filiꝰ est verbū patris. sic ꝓcedit ab ipo vt pater se manifestat p ipm. ⁊ ideo sicut ad expssionē intentōis et conceptōis mētal' verbum itelligibile copulat' voci sensibili. sic ad paterne manifestatis expssionē ꝛgruū fuit vt filius q̄ est ꝛbū p̄is vniret carni hūane p q̄ se pater manifestaret. ⁊ vt ⁊eus pater q̄ se in enigmate insinuauerat p oracula ꝓphetarū. in fine tēpoꝛ se manifestaret p filiū ⁊ ꝓpꝛiuz ꝛbum. Hoc est q̄ dicit apl's Heb̄.i. ℣ultifarie m'tifq̄z modis olim ⁊e⁹ loq̄ns p̄ribꝰ i ꝓphetis. nouissimis diebꝰ istis locut⁹ ē nob⁹ in filio suo. Hoc etiā dicit filiꝰ patri Joh̄ā. xvij. P̄r manifestaui nomē tuū hoibꝰ q̄s ⁊edisti mihi ⁊c. Pater clarifica filiū tuū vt filius tuus clarificet te. Exq̄ igit op⁹ incarnatōis erat ad manifestatōez diuitatis .iō magis ꝛgruū erat vt illa psona carnē assumerꝛ. vt dicit mg̃r in.iij.di.i.q̄ ꝓcedit a p̄re ⁊ que ē ab alio q̄z q̄ est a nll'o. Procedit eni a patre p modū ꝛbi expssi. Joh̄.i. ℣erbū erat apd ⁊eū ⁊ ⁊e⁹ erat ꝛbū. Et ꝛbum caro factū est. Secdo ꝛgruit rōe p̄ne cooperatōis. q̄z omnia opatur pater p filiū. Joh̄.i. ℣ia p ipm facta sunt. Jō oia q̄cūq̄z p̄ facit hec et filiꝰ Joh̄. v. sil'r facit. vt dicit Aug̃. in li. de trini. ⁊ magister in.iij.di.i. ℣pa trinitatis sunt idiuisa Et sic ipam incarnatōez licz tota trinitas est opata. tm̄ sol⁹ filiꝰ carnē assumpsit. Et ꝛgruū fuit vt oia reparent' p verbū incarnatū. sic ⁊eus pater p ꝛbū increatū oia creauit. Eph̄.i. Proposuit oia in xp̄o restaurare. Et iō dicit Joh̄.v. ℣pa q̄ dedit mihi p̄r meus vt facia ipa testimoniū ꝓhibent ⁊e me q̄z p̄r misit me Exq̄ igit op⁹ incarnatōis erat ad repatōem opez diuinoꝛū. ꝛgruebat ille incarnatus est ⁊ missus p que oia sunt ꝓducta. Secdo ꝛgruum fuit ex pte filij venientis. Illa ꝛgruitas i ipo ostendit' duplici rōe. Prio rōne expsse similatiōis. q̄z eni filiꝰ est expssa p̄ris imago vt scribit' Sap̄.vij. Candoꝛ est lucis eterne Et Col'.i. ℣ui est imago ⁊ei inuisibil' ꝓmogenit⁹. cōgruū erat vt p ipm hūanitat' assumptio fieret. vt q̄z hō assumptibil' erat rōe dignitatis imaginis p quā assimilaret ⁊eo .sic scribit' Gene.i. Fecit ⁊e⁹ hoiez ad imaginem suā. ⁊ecens erat vt magis p illā psonā assumeret humanitas ⁊ vniret ⁊eo q̄ ē expssa patris imago. vt imago creata q̄ ē hō vniretur ⁊eo p imaginē increatā q̄ est filiꝰ. Hoc videt dicere apl's ad Ro.viij. ℣uos p̄destinauit ꝛformes fieri imaginis filij sui. s. p memoriā intelligentiā ⁊ volūtatē. Exq̄ igit opus icarnatōis ad q̄ erat vt vniret hō ⁊eo q̄ erat imago ⁊ei creata. ꝛgruū erat vt ille carnē assumeret q̄ est imago p̄ris icreata. s. filiꝰ. Secdo ratione eterne generatōis. quia ipe filiꝰ est a patre eternaliter genitus. ps̄. ij. Ego hodie genui te. i. ab eterno. Cōgruuz igit erat vt ille idē qui erat eternaliter genit⁹ a p̄re ipe in tpe nasceret. iuxta illd Isa.ix. Parvulus natus est nobis. s. tēpoꝛaliter. et filius datus est nobis. s. qui natus est eternaliter. ⁊ Lu.i. Et filius altissimi vocabit'. Mat.xxvij. Vere filius ⁊ei erat iste. Propter q̄ dic Aug̃. Filius ⁊ei nō q̄uit nisi m̄rez in terris. q̄z illū hēbat scz p̄rez in ceł. Jtē ne duo filij essent in trinitate btā. si vn⁹ generaret ex p̄re. ali⁹ ex mre. ideo magis ⁊ecuit filiū icarnari ⁊ in carnem mitti. Dicit eni mg̃r in.iij. sniar. dist.i. Si eni p̄r in carnē venisset ab alio esse putaretur Si eni spūssanctus incarnat⁹ fuisset alius filius putaret ab alio cē. iō spūssctūs incarnatus nō est. vt ille qui erat in diuinitate ⁊ei filiꝰ fieret in humanitate virginis filius. Nō ergo pater nec spūssanctus carnem indut ne

alius esset in diuinitate filius. alius in hūanitate. ne idē esset pater et filius si de⁹ pr̄ de homine nasceret. Cū igit̄ op⁹ incarnatōis ad hoc erat vt de⁹ nasceret ex hoīe cōgruū fuit vt ille ex homine nasceret i tpe q̄ ex pr̄e natus erat ante tpa. et ideo filius missus est. ¶ Tercio ex pte hoīs indigētis ostendit maior ogruitas veniēdi in filio duplici rōe. Primo rōe p̄marie trāsgressiōis. quia dicit sc̄us Tho. pte. iij. q. iij. ar. v. Peccatū primoz pentū erat de appetitu sciētie et sapiētie dei. volentes esse sicut dij scientes bonū et malū. Dō sapiētia attribuit filio. i. Choz. i. Dei virtus est et sapia. iō solus filius hūanā naturā assumpsit ordie cōgruo. Ideo potuit dicere illud Jone. i. Propter me orta est tēpestas. mittite me in mare. id ē in mundū. Ideo dicit ad Ro. viij. Proprio filio suo nō pepcit deus. Exq̄ opus incarnatōis erat ad hoc vt lapsus hoīs expiaret. ogrue filius missus est. cū delictū fuit ex appetitu sapiētie. que attribuit filio. Etiā expiatio hui⁹ peccati debebat esse p mediatorē supplicatiōem et obedientiā. Et magis ogrue bat filio supplicare patri et obedire. iō ouenienter filius missus ē. Secōo rōe plenarie ḡtificatōis. qz eni fm rectū ordinē ifima p media reducūt ad summa. cū opus incarnatōis ad hoc ordiat vt qui eram⁹ serui efficeremur liberi. fm illd Joh. i. Dedit eis ptātē filios dei fieri. ogruū fuit vt ab illo liberaremur a fuitate peccati. et efficeremur filij p gr̄am q̄ erat filius p naturā. Joh. viij. Si filius vos liberauerit veri liberi eritis. Aug⁹. Ut hō nasceret ex deo pmo ex hoīe natus ē de⁹. Cū eni essemus extranei cōgruū fuit vt i hereditatē introduceremur p filiū. De q̄ apl's Col. i. Trāstulit i regnū filij dilectōis sue i q̄ hēm⁹ redēptōem et remissionē pctōrū ¶ Dixi tercio innuitur missiōis vtilitas fructificatōis. cū sb dit. factū ex mliere factū sb lege vt eos q̄ sb lege erāt redimeret. Fuit eni ista missio fructuosissima. qz missus est ad nos dei filius vt nob⁹ opera peccati et diaboli dissiparet. vt dic̄ Johānes in canonica. i. Joh. iij. In h̄ apparuit dei filius vt dissoluat opa diaboli ¶ Peccatū aūt q̄ introductum ē diabolo suggerēte octo titulis dāna q̄ p dei filiū repank. Primo vulnerauit integritatē nature. Secōo p̄uauit viuacitatē gr̄e. Tercio elōgauit felicitatē glorie. Quarto pcurauit atrocitatē pene. Quinto debilitauit facultatē potētie. Sexto obnubilauit claritatē intelligētie. Septio augmentauit p̄auitatē ocupiscētie. Octauo generauit ariditatē malicie. Sz ō oia ista dei filius missus est vt dissolueret opa peccati. et hoīes redimeret ab oīb⁹ his malis. ¶ Primo diri peccatū vulnerauit integritatē nature. Luce. x. Homo q̄dā. i. gen⁹ hūanū descēdit ab hieru salē in hiericho. i. de statu iusticie in statum culpe. et incidit in latrōes. i. in manus diaboli. plagis impositis vulnerauit eū semiuiuo relicto. Sz venit sacerdos viso illo pterijt. Similiter et leuita vidit eū. et ptrāsijt. qz nullus nec in lege nature nec sc̄ripture erat q̄ vulnera aīe sanare poterat. nisi samaritan⁹. i. christus aīe nr̄e custos: appropinq̄ns in sua bñdicta incarnatōne alligauit vulnera p suā doctrinā. et infudit oleū misēdie et vinū iusticie. et imposuit in iumētū suū. id ē corpus suū. i. Petrū. Tulit pcā nostra in corpe suo sup lignū. Ipe curauit vulnera aīe et repauit integritatē nature egrotātis p medicinam passiōis sue. Isa. liij. Vere languores nr̄os ipe tulit. et peccata nr̄a ipe portauit. cui⁹ liuore sanati sum⁹ De q̄ ps. cvi. Misit verbū suū et sanauit eos. et Sap. xvi. Neq; herba neq; malagma sanauit eos. Sz tu⁹ dñe pmo q̄ sanat oia. ps. cij. Qui sanat oēs infirmitates tuas. ¶ Secōo peccatū priuauit viuacitatē gratie et induxit mortē anime. ad Roma. vi. Stipēdia peccati mors est. Jaco. i. Peccatū cū cōsummatū fuerit generat mortē. Sap. xvi. Hō p malitiam occidit animā suā. Et sic oēs eramus mortui in anima p peccatū Ade. De q̄ Ro. v. Per vnū hoīem intrauit pctū in mūdū. et p peccatū mors. et ita in oēs hoīes mors ptrāsijt. Sz ō hoc missus est dei filius in incarnatōe vt restitueret vitā gr̄e. De q̄. i. Johan. iij. In hoc apparuit charitas dei q̄m filiuz suū misit in hūc mundū vt viuamus p euz. Nec ē vita gr̄e quā p xp̄m accepim⁹. sic ipe dixit Joh. x. Ego veni vt vitā habeāt et abūdantius habeāt. s. hic in gr̄a. et abundantius i gl'ia. Joh. iij. Misit deus filiū suum in mundū vt saluet mūd⁹ p ip̄m. Lu. ix Nō venit filius hoīs aīas pdere sz saluare ¶ Tercio peccatū elōgauit felicitatē glorie. In figura illius parentes nostri ejecti sunt postq̄ peccauerūt de paradiso. Ge. iij. Ejecit deus hoīem de paradiso voluptatis. et collocauit ante paradisum cherubin. sez angelicaz custodiā ad custodiendā eā. sez ne homo indebite ejectus posset illuc redire. ad designandū q⁹ a paradiso celesti elongatus ac ejectus eēt ppter peccatū. Apocal'. xxi. Nihil coinquinatū intrabit. Contra hoc missus est filius

In octaua natiuitatis domini

in incarnatõe ad recupandũ felicitatẽ glorie Hebre.x. Habentes fiduciã i introitu sctõz in sanguine christi. Nam sicut adã p pecatũ celeste regnũ nob clausit.sic xps p passiõz suã nobis aperuit. Isa.xxij. Dabo clauẽ domus dauid sup humez eius. Damas. Crux xpi clauis padisi. Dicit enĩ Aug. de victoria xpiana. Si bñficiũ passiõis abesſz nemo ad dẽ spem hre posset. quia dicit mgr i.iij. snia rũ. di.xvij. Deꝰ creauit vt ꝓpter pecatũ hõ nõ intromitteret in padisum: nisi tanta hũilitas esset in vno hoie repta que oibz homibus ꝓficere potuisset. sicut tãta supbia i vno homine fuit que oibz hoibz nocuit. Et illa in nullo hoie fuit repta nisi i xpo iesu dei filio q exinaniuit semetipm formã serui accipiẽs. ille hũilitate passiõis sue celũ apuit qđ supbia ade clausit. De quo mgr i.iij. di.iij. Nec circũcisio nec baptismꝰ apuit aditũ regni celestis sed hostia salutaris. de q canit ecclesia. O salutarꝭ hostia q celi pãdis ostia Quarto pecatũ ꝑcurauit atrocitatẽ pene. nã si non fuisset culpa nulla fuisset pena. De q Greg. Si nõ adesset iniqtas nulla noceret aduersitas. De q z Isiõ. Si hõ innocẽter viueret ignis eũ nõ vreret. aq nõ sbmergeret. nõ spine aculei nocerẽt. nec oĩa q nocẽt mortalibus eũ impedirẽt. Sed oĩa penalia habẽt ortũ a culpa. Ad amouendã igit penã missus est dei filius in carnẽ. sicut enĩ ꝑ ipm restituit gl'ia. et sic p ipm tollit pena. Cuiꝰ eni est beatificare in gl'ia. eiꝰ est liberare a pena z a miseria redimere. s. ipius dei filij in assumpta carne. Joh. viij. Si filiꝰ vos liberauerit veri liberi eritis. Nã p penã passiõis eiꝰ et effusiõez sanguis liberati z redẽpti sumꝰ ab obligatõe pene. i. Pe.i. Nõ corruptibilibz auro z argẽto liberati estis. sz sanguie agni incõtamiati. Hũc missiõis fructũ exponit ps. cx. dicens. Redẽptiõez misit dñs pplo suo. i. Johã. iiij In hoc charitas dei i nobis qm misit filiũ suum in ppiciatõez p pctis nris. i. in deletõez penaz debitaz p pctis nris. De q et apls ad Ro.v. Si cũ adhuc pctores essemꝰ christꝰ p nobis mortuꝰ est. ml'to magis nũc iustificati in sanguine ipi salui erimus a pena eterna p ipm. dicit Lyra in glo. Quito pctm debilitauit facultatẽ potẽtie. qz de merito culpe debilitata ẽ potẽtia ad opandũ bonũ. z ad pliandũ ꝺ malũ. eo q aĩa clongat p pecatũ a potẽtia dei vigorãtis et roborãtis. ꝓpter qđ dicit apls Ro.vij. Velle adiacet mihi. pficere aũt bonũ nõ inuenio. Ideo missus est dei filius in in carnatõe vt nos roborꝫaret in pliando et laborãdo. Hũc missiõis fructũ exponit ps.lvi. Misit de celo z liberauit me. dedit in opprobriũ oculcãtes me. Per ipm eni debilitata est ptãs diaboli q est ad impugnãdũ. i. Thoz. x. Fidel' de q nõ patiet vos tẽptari vltra id qđ potestis. sed facit cũ tẽptatõne puentũ. i. ẏrutis augmẽtũ. Hiero. Debilis est hostis q nõ ꝑt vincere nisi volẽte. Jtẽ etiam p ipm dei filiũ incarnatũ roborꝫata est potentia z facultas ad bene opandũ. Jpe est de quo dicit Isa. xl. qui dat lasso ẏrutem z robur. Sic dedit fortitudinẽ btõ paulo. đ q dicit Philꝫ. iiij. Oĩa possum i eo q me cõfortat Sexto pecatũ obnubilauit claritatẽ itelligẽtie. Sap. ij. Excecauit eos malicia eoz. s. q nõ ꝺgnoscerẽt defectuz eoz. Sopho. i. Ambulauerẽt vt ceci q dño peccauerũt. ps. lxxxi. Nescierẽt neq intellexerũt. i tenebrꝭ ambulãt Glo. Nescierũt dñm neq itellexerũt seipos Jõ exclamat Aug. sup tales dicẽs. Ue cecis oculꝭ q te eternũ lumẽ nõ videt. de tenebris ad tenebras vadũt et nesciũt vbi corruunt. Jõ missus est dei filiꝰ in carne ad illuminandũ tenebrositatẽ intelligẽtie ignorãtis. Hoc desiderabat Zacharias pr iohis baptiste Luce. i. Illumĩare hiis q in tenebris z in vmbra mortis sedẽt. Hil'r et dauid petiuit hũc fructũ missiõis. dicẽs ps. xlij. Emitte lucẽ tuaz z ẏritatẽ tuã. Hec lux et ẏritas ẽ xps q dic Johã. viij. Ego sũ lux mũdi. z Joh. xiij. Ego sum via ẏritas et vita. Ulia inobliq̃bil'. veritas infallibilis. vita intermĩabil'. Jpe eni est lux ẏra illuminãs oẽm hoiez veniẽtẽ i hunc mundũ. De qua scribit Isa. xlij. Dedi te in lucẽ gentiũ vt apires oculos ceco. Jõ dicit Aug. sup Joh. Incarnatio christi est colliriũ de quo illuminant ocli nri. vt videre possumꝰ maiestatẽ p eiꝰ humanitatẽ. Nã vt ẏbum caro factũ est medicamentũ nob factũ. vt qz de terra excecabamur de terra sanaremur. Clama igit cũ ps. xiij. Illumĩa oculos meos ne vnq obdormiã i morte Septio pctm augmẽtauit prauitatẽ ꝺcupiscẽte q p ni sumꝰ ad malũ. Gen. viij. Sensus et cogitatio hois ab adolescẽtia pna sunt ad malũ. Gz vñ ortũ h nisi ex pctõ p qđ natura ẽ corrupta. Sap. ix. Corpus qđ corrũpit aggrauat aĩam. Ideo Aug. Sola pctã nocẽt nostre nature. Uñ infirmitas ad bonũ. pnitas ad malũ nisi a peccato habet ortũ. Et de tali ꝺcupiscẽtia mali ꝺquerit apls Ro.vij. Uideo aliã legẽ in mẽbris meis repugnãtẽ legi

mẽtis mee et captiuatẽ me in lege peccati In felix ego hõ q̃s me liberabit de corpe mortis hui⁹. Rñdet. gr̃a dei p ihesum xp̃m dñm nr̃m Nã p gr̃az xp̃i ꝺcupiscẽtia est diminuta .qz dũ gr̃a mentẽ replet q̃ p ip̃m facta est sensualitatẽ refrenat. vt dicẽ Bern. de libero arbitrio Ubi gr̃a ingredit potestas peccati minuitur Hũc missionis fructũ petuit ps. cxliij. Emitte manũ tuã de alto eripe me ⁊ libera me de aquis multis. Aq̃ iste sunt fluct⁹ ꝺcupiscentie. de q̃ ps. lxviij. Saluũ me fac de⁹ qm̃ intrauerũt aque. s. ꝺcupiscẽtie vsq̃ ad aiã meã. A q̃bꝫ liberamur p gr̃az xp̃i. vt dicẽ apl's ad Ro. viij. Deus filiũ suũ mittẽs in similitudinẽ carnis peccati. ⁊ ꝺ peccato. i. hostia p pctõ dã nauit peccatũ in carne. i. vicit diabolũ ⁊ debilitauit fomitẽ ¶ Octauo generauit aridita/tẽ malicie. i. indurauit hoiez i malicia. sic̃ legit in Exoꝺ. vij. c. Induratũ est cor pharaonis. nõ vult dimittere populũ meũ vt sacrificet mihi ⁊c̃. Sed ad hẽ missus est dei filius in incarnatõe ad exterminandũ malicie aridita/tẽ indurãtẽ. De q̃ ps. xxi. Aruit tãq̃ testa virtus mea. Sed sicut cera dura liq̃scit p ignẽ. et lutũ duꝫ molescit p aq̃m. sic cor/da hoim p malicia ꝺ durata p ignita xp̃i pꝺicatõem et p gr̃e infusiõem a sue induratõis ptinacia molliunt. Hũc fructũ missionis exp̃mit psal. cxlvij. Emittet ꝟbuꝫ suũ ⁊ liq̃faciet ea. Audita enĩ doctrina salutifera et suscepta gr̃a diuia molescit cor induratũ: dũ intellectus illumiat p ꝟbũ et affect⁹ inflãmat p spiritũ. De q̃ dicit Ber. sup Cãti. Intrãs i me ꝟbũ eternũ emolluit cor meũ. ⁊ coꝝpuit ei⁹ pũtiam. qz compũssit affectũ viciorꝫ. Et qm̃ hec oia bona fecit xp̃i incarnatio. iõ moyses orauit p eius aduẽtu dicẽs Exoꝺ. iij. Obsecro domine mitte quẽ missur⁹ es ⁊c̃.

¶ Sermo XXXII. Ad idem

Si filius et heres p deũ. scribit ad Gal. iij. ca. Ubiq̃ et omni tpe ꝺsuetudo est approbata q̃ filij legitimi hereditatẽ pris debent possidere. licet malicia hoim ⁊ potẽtia resistit aliquãdo. nñ deus q̃q̃ mirabil' disponit vt hereditatẽ pditã ꝑi heredes recupent ¶ Ut recitat mgr̃ in hist̃oria de Cyro rege psaꝫ loquens de Abacuc dicẽs. q̃ Astrages rex psaꝫ habuit vnicã filiã. de q̃ tale habuit somnũ. q̃ de genitalibꝫ filie sue oriebat vitis que totã occupabat asiã. Et expositũ ẽ sibi a ꝺiectoribꝫ se habiturũ nepotẽ ex filia q̃ dñs esset asie. ⁊ ip̃m deijceret de regno Dõ timẽs dedit filiã suã militi plebeio. ne fili⁹ ex ea nasceret nobil' et potẽs. Postea filiã p̃gnãtẽ asciuit. et filiũ ex ea natũ cuidã p̃ncipi tradidit ad occidendũ. Qui miser⁹ tradidit parvulũ vni pastori ad exponẽdũ in nemore vt ibi periret vel deuorar̃et a bestijs. Qui cũ expo suisset eũ et indicasset vxori que i ꝺiebꝫ illis peperat. supplicauit ei mulier vt paruulum ei deferret alendũ. Cũ rediss̃z pastor ad puerũ inuenit canẽ ei pbentẽ vbera et a feris ⁊ ab auibꝫ defendentẽ. Cũq̃ attulisset ip̃m ad vxorẽ allusit ei tanq̃ diu note. ⁊ vocauit puerũ catulũ. Qui cũ creuit ludẽdo cum pueris factus est rex pueroꝝ. et cõtumaces ac inobe/dientes sibi graviter affligebat. Dõ gr̃iter ferẽtes pentes eoꝝ verbũ detulerũt ad regẽ de filio pastoris. Quẽ cũ aduocass̃z rex ⁊ arguerz eũ q̃ pueros plagasset. ille ĩtrepid⁹ rñdit se vt regem fecisse. Et admirat⁹ rex q̃dã sig̃ sui generis in eo videns accito pastore secreti⁹ ꝟitatem rei agnouit, Verũtamẽ timor ei⁹ dõne pote mitigat⁹ est. exultimãs q̃ ꝟbũ ꝺiectoꝫ in regno pueroꝝ iã completũ esset. Et eidez cui pri⁹ ꝺmiserat occidẽdũ ꝺmisit alendũ. ⁊ indicãs tñ esse nisi pastoris filiũ. ⁊ recipiẽs filiũ illi⁹ p̃ncipis secretarij occidit ⁊ dedit pri ad comedendũ. ex eo q̃ nõ obediuit verbis ei⁹. ⁊ post hẽ reuelauit ei. Factũ est aũt q̃ astrages habuit inimicos. et tradidit exercitũ illi p̃ncipi secretarij sui ad hostes expugnꝺos Ipe ĩ resedit in media pricia Porro ille ñ ĩmemor maleficij regis psuasit exercitui vt Catulũ regez psidis sibi eligerẽt. ⁊ cognominauit eũ Cyrũ. qđ interptat heres. q. ꝺ. Licet reluctetur Astrages. cyrus hic est heres. Quo facto vniuersum regnũ devolutũ ẽ ad eũ. Et ille fuit q̃ extraxit iudeos de seruitute babylonica dando eis licentiã vt possent tẽplũ reedificare. iuxta ꝟbũ Hieremie pphe.

¶ Spũaliter. sic nos sb potestate diaboli positi hereditatẽ celestẽ pdideram⁹. sed vẽit vitis vera. Joh. xv. q̃ extẽdit palmites suos vsq̃ ad mare. et ppagines vsq̃ ad termios orb̃ terraꝫ. vt dicit ps. lxxix. Qui inuẽt⁹ a pastoribꝫ in effrata et campis silue. q̃ nõ obstante impedimẽto Astragis. i. herodis. licz mãdauit eũ occidi: tñ factus est heres ⁊ rex vniversorũ. De q̃ Aug. O herodes ñ vis eũ regnare in iudea. velis nolis regnat i celo ⁊ i terra. Et restituit iudeis. i. fidelibꝫ hereditatẽ celestẽ. ps. cxxvi. Cũ dederit dilectis suis somnũ

In octaua natiuitatis domini

ecce hereditas dñi filij merces fructꝰ vētrꝭ. ꝺ q̄ thema. Si filiꝰ ⁊ heres p ꝺm ¶ In ꝟbis p missis tria innuūt. Primo libtas volūtaria. scḋo dignitas gratuita. tercio imbecillitas humana. Primū ibi. Si filiꝰ. In h̄ eni q̄ filia tōem ꝺi sb conditōe posuit ꝺdit intelligi q̄ in hoīs ptāte est esse vl̄ fieri filiū ꝺi. Joh. i. Dedit eis ptātē filios ꝺi fieri. Ecce libertas volūtaria. Scḋm ibi. filiꝰ. Si eni ē honor hoiem esse filiū regis terreni. mlto plꝰ esse filium regis celestis q̄ est rex regū et dñs dñantiū. Apoc̄al. xix. Nā xps ad hoc venit i mūdū vt nos filios ꝺi faceret ⁊ in filios adoptaret. ad Gal. iiij. Misit ꝺs filiū suū i mundū vt nos adoptōem filioꝝ ꝺi recipem⁹. Id circo si nō essz alia causa vitādi pctā. s. vitatio culpe vl̄ adeptio glie. tñ ppter tāti patris reuerētiā ꝺberemus erubescere pctā et cessare ab illis. Sepe ei filij ppter honor ⁊ nobiliū pentū reuerētiā erubescūt turpia ꝑpetrare Et hoc allegat Thobias .c.ij. Nolite ita loq̄ qz filij sanctoꝝ sum⁹. q. ḋ. Nō licet: nō ꝺcz taz nobiles tā turpia opari. Ecce dignitas gtuita. Terciū ibi. p ꝺm. q. ḋ. q̄ sitis filij ⁊ heredes nō habꝺtis a vobis szz ꝺo ⁊ p ꝺm. Jō ps. xv. Tu es q̄ restitues hereditatē meā mihi. q. ḋ. Nō habeo a mesz a te. Nā ipe dixit Isa. lviij. Ego sustollā te sup altitudines terre ⁊ cibabo te hereditate p̄ris tui. ij. Thoz. iij. Nō sum⁹ sufficiētes cogitare aliq̄d a nob q̄si ex nobis sed sufficiētia nr̄a ex ꝺo ē. ¶ Di xi primo ꝓponit volūtariā libertatē dicēs. si filiꝰ. licz sumus oēs filij ꝺi creatōe. Matth. xxiij. Unus ē eni p̄r vester q̄ i cel̄ est. oēs eniz fratres estis. tñ rōe solius creatōis nō possidebim⁹ hereditatē p̄rnā. sz rōe imitatōis docte ei⁹ et opatōnis. De q̄ Joh. viij. Si filij abrae estis opa abrae facite. Et dixit. Vos ex p̄re diabolo estis. qz opa p̄ris vr̄i vultꝭ facere. Nam scribit Mat. vij. Non oīs q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit i regnū celoz. sz qui facit voluntatē p̄ris mei q̄ in cel̄ est h̄ ē q̄ intrabit in regnū celoz. k ¶ Idcirco notādū p q̄nqz signa cognoscit q̄s esse filiꝰ ꝺi Primo p fidei ꝟitatē. nā xps ꝺspōsauit eccl̄iam p fidem. Osee. ij. Spōsabo te mihi in fide. Jō si filiꝰ eccl̄ie p fidē etiā filiꝰ ꝺi. Johan. i. Quotq̄t aūt receperūt eū ꝺdit eis ptātē filios ꝺi fieri. receperūt eū. s. p fidē. Augꝰ. Impossibile ē sine fide ad numerꝝ filioꝝ ꝺi ptīgere. Et sic oēs ifideles: inde: gētiles ⁊ hereticī excludunt ab hereditate p̄rna. Isaie. vij. Si nō credetis nō ꝑmanebitis. Sz solū fideles x̄piani sunt ꝟe filij ꝺi. Gal. iij. Oēs filij ꝺi estis p fidē in xpo iesu. Secḋo p mētis puritatē. ꝺ q̄ Leui. xi. ⁊ habet etiā. ij. Thoz. vi. Immundū ne tetigeritis ⁊ ero vob̄ i patrē et vos eritis mihi i filios. Nā ꝺs p̄ ē speculū sine macula. ⁊ sic vult ⁊ filios ee sine macula. Leui. xi. Sancti estote qm̄ ego sanctus sum. i. puri ac mūdi a pctō mortali. qz scribitur. i. Joh. iij. Oīs q̄ natꝰ ē ex ꝺo nō pcc̄at. Tercio p vite hūilitatē. figurat Matth. iij. dño hūiliato i baptismo sb manib⁹ Johis baptiste audita est vox p̄rna. Hic est filius meus dilectꝰ. Nam licet oēs ꝟtutes ꝺo placent. maxime tñ hūilitas. Jō singulariter eā posuit in exēplo ꝺi filiꝰ dicēs Mat. xi. Discite a me qz mitis sum ⁊ hūilis corde. Ber. Si vis capere ꝺi hereditatē recipe p̄r ei⁹ humilitatē. qz ipe dixit Mat. xviij. Nisi efficiamini sicut paruuli nō intrabitis i regnuꝝ ꝺi. Quarto p pacis trāquillitatē. Mat. v. Beati pacifici q̄m filij ꝺi vocabunt. Glo. Si pacifici sunt filij ꝺi tūc rāeozosi ⁊ discordes sunt filij diaboli. Jō ꝺcz apls Ro. xij. Quātū in vobis est cū oīb⁹ hoīb⁹ pacē habētes. ij. Thoz. xiij. Habete pacē ⁊ ꝺs pacis et dilectōis erit vobiscū. Quinto p pietatē. Eccl̄i. iij. Pupillis esto mitis coz ⁊ eris velut altissimi filius. i. Thimo. iij. Pietas ad oīa vtil̄ est. maxime ad pmissiōez vite eterne. iō Isa. lviij. Frāge esurīēti panē tuū: ⁊ egenos vagosq̄z induc in domū tuā. ⁊ cibabo te hereditate p̄ris tui. Idcirco docet Luc̄. vi. Estote misericordes sicut pater vester celestis misericors ē. Sexto i passiōis acerbitate. Apostolꝰ Heb. xij. Flagellat omnē filiū quē diligit. Est eni signū q̄ sunt filij ꝺi a ꝺo passiōibus expositi. Eccl̄i. xxx. Qui diligit filiū assiduat ei flagella. De alijs vero nil patiētib⁹ dicit apls Hebꝛe. xij. Si extra disciplinam estis cuius filij estis. adulteri nō ꝺi. q̄s eni filius quē nō corripit pater. q. ḋ. nullꝰ. Jō prouer. iij. Quē dñs diligit corripit. ⁊ q̄si p̄r i filio cōplacet sibi. Ideo Bre. Si excepta passiōib⁹ flagelloz nō eris heres i regno celoz Ideo dicit Bern̄. Nullū testimoniū credibilē i hac vita q̄ hō sit regni heres q̄z q̄ cōsiderat ꝓpham. Corripiet me iust⁹ i misericordia ⁊c. M ¶ Dixi scḋo sbiūgit gratuitā dignitatē. ibi. ⁊ heres. Pro q̄ sciendum q̄ inuenit in scripturis q̄druplex hereditas. Pria gre spūalis. scḋa opulentie ꝑpalis. tercia angustie gehennalis. quarta glie eternal. ¶ Prima dixi est hereditas gratie spiritual

illa est fructuosa. et ideo custodiēda et nō parui pendenda. figurat. iij. Regū. xxi. dixit naboth ad achab Propicius sit mihi dñs ne dem hereditatē patrū meoꝝ tibi. qz scribit. i. Pe. iij. In hoc vocati estis vt bñdictiōez hereditatis possideatis. Hec hereditas ē pignus hereditatis pne. vt hic Eph. i. Signati est spū promissionis sancte qđ est pignus hereditatis vestre. Jō nō vidēm vēdere sicut Esau primogenita sua p lēticula. i. delectatiōe pctī. Treno. i. Dederūt quēq; pciosa p cibo ad refocillādā aīam ꝛc. Scda ē hereditas opulentie tpalis. q̄ cōsistit in possessionibus bonoꝝ tpaliū vineaꝝ: domoꝝ: agroꝝ et hmōi. De quibus Job. xlij. Dedit eis. s. filiabus hereditatē iter fratres eoꝝ. Nota Ista hereditas nō multū est pēsanda multis de causis. Prio qz pacē inficit. Nā sicut canes rixant ad inuicē p osse carniū. sic fratres et amici p diuisiōe hereditatū. vt habet Luc. xij. vbi dixit qdā de turba ad iesū. Magr dic fratri meo vt diuidat mecū hereditatē. Rndit iesus. qs me constituit iudicē sup vos. Immo rixant etiā aliquādo fratres iudicialr p hereditate. Jō subdit dñs ibidē. Cauete et videte ab oi auaricia: qz nō in abūdātia cuiusq; vita ē ex his q̄ possidet. Scdo qz cito deficit. Eccl. xli. Filiorū pctōꝝ. i. diuitū q̄ vix sine pctō sunt: periet hereditas. Tercio qz dolore afficit. qz cū labore acq̄rit: cū dolore amittit. sicut aranea cuz labore opat telā. cū dolore pdit Isa. xvij. Ablata est messis i die hereditatis et dolebit q̄si ter aranea. Aranea enī q̄tūcūq; remota a tela sua sentit et dolet cū rapit. Sic auar q̄n tūcunq; a tpalibus suis remot corpalr sentit cū audit eoꝝ periculū et q̄ak i corde. et turbat signāter cuz ab eis p mortē sepak. Eccl. xli. O mors q̄ amara est memoria tua hoi iniusto et habēti pacē. Quarto sepe dānū efficit q̄ hereditas terrestris aufert celestē. de q̄ puer. xx. Hereditas ad quā festinat in pncipio. in nouissimo bñdictōne carebit. s. illa. Venite bñdicti pris mei. imo aliq̄n ē in testimoniū et cumulū damnatōis. Piere. xij. Facta ē mihi hereditas mea q̄si leo in silua. dedit cōtra me vocē. Jaco. v. Agite nūc diuites plorate et vlulate in miserijs vris. auz et argētū vrm eruginauit. et erugo eoꝝ in testimoniū vobis erit. thesaurisastis vob irā i nouissimis diebus Tercia hereditas est angustie gehēnal. s. pena eterna quā mali hereditarie possidebūt. Eccl. xx. Potior est fur q̄ assiduitas viri mēdacis. pditōez aūt ambo hereditabūt. id ē damnatōez. Zach. v. Dis fur iudicabit. et idemnabit. Mēdax etiā et falsus christianus. qui qđ in baptismo promittit trāsgredi tur postea p pctm. ps. xvij. Filij alieni mēciti sunt mihi. filij alieni inueterati sunt et claudicauerūt a semitis suis. Eccl. vi. Improperiū et ignominiā mal hereditabit. Ibi erit improperiū de bono amisso. et ignominia de malo omisso. hec ē hereditas dānatoꝝ Quarta ē hereditas glie eternal. s. in vita etna. ps. xv. Dns pars hereditatis mee. i. portio mea hereditaria. sm glo. q. d. Eligūt cupidi diuitias. voluptuosi delicias. pompatici dignitates q̄bus fruant. pars aūt mea de ē i eternū. ps. lxxij. Quarta Hec hereditas ē appetenda pluribus de causis. Prīa est qz delectabil ē et iocunda. Eccl. xxiij. Spūs me sup mel dulcis. et hereditas mea sup mel et fauū. i. sua p omne qđ delectari pt. qz oculo nō vidit nec auris audiuit: nec i cor hoīs ascēdit q̄ ppauit deus diligētibus se. Isa. lxiij. Bern. Tāta est leticia in hereditate eterna. in compatōe cui hoīs iocūditas meroꝝ hoīs suauitas doloꝝ. oīs dulcedo acerbitas. oīs decor horribilitas Scda est. qz fertil et fecūda. qz ibi nihil deficiet. Aug de ciui. dei. Ibi nullū latebit bonū nullū aderit malū. Chriso. sup Mat. Pius erit sctoꝝ pmiū q̄z eoꝝ desiderium. Jō apls ad Eph. i. Sciatis q̄ sunt diuitie glie hereditatis ei. Illas enī describit Bern. dicens Premia celestia sunt tā magna q̄ nō possūt mēsurari. tā multa q̄ nō possunt numerari. tā copiosa q̄ nō pnt terminari. tā pciosa q̄ nō possunt estimari. Jō dicit Gre. viij. moral. Si cōsideram q̄ promittunt in cel vilescūt oīa que sunt in terris. Tercia causa qz inamissibilis et eterna. qz i illa patria null poterit alq̄d opari q̄ illa puerat. ps. xxxvi. Hereditas eoꝝ in eternū erit. Nec ibi aliq̄s morietur. ad Titū. iij. Justificati gra ipi heredes sum sm spem vite eterne. ps. xxxvi. Justi hereditabūt terrā et habitabūt i seculū secli sup eā.

Pena Attamē notādū q̄ sm iura pr ppter alios excessus pt filiū puare hereditate pna Primo si prez vl matrē vbo vl facto q̄uiter offenderit. s. pcutiēdo vl vulnerādo. Naz si in veteri lege scribit Exod. xxi. Qui maledixerit patri vel matri morte moriat. q̄nto magis q̄ pcutiūt debent priuari hereditate et vita. Et ideo si talia cōtra deū temptauerimus priuamur merito vita celesti. vt est oīs qui mortaliter peccat ledit diuinā maiestatē q̄ tū ei se. q; ea pdēnit cū ei nō obedit. Eccl. xli.

Filioꝝ peccatorū periet hereditas. vt impleatur illud ps. li. Euellet te emigbit te de tabernaculo tuo. et radicē tuā de terra viuentiuꝫ. Hēdo si p̄em deoptat vel negat. p̄cise sicut q̄ deoptat dñm suū puat eū dñs iure oibꝫ bonis z hereditate sua: z dat eis q̄ ei fuiūt z eū p dño cognoscūt. sic mali et pctōres i mortali deoptant deū patrē et negāt. ad Tituꝫ. i. Confitent se nosse deum ꝙbis: factis aūt negant. vt etiā dicit Diero. z hr̄ in cano. xi. q. iij. estimāt. Totiēs deū negamꝰ q̄tiēs morta liter peccamꝰ. Jō peccantibꝫ aufert deꝰ hereditatē paternā et cōfert pnitētibꝫ. de q̄ Treno. v. Hereditas nr̄a ꝙsa ē ad alienos. z domus nostre ad extraneos. Tercio puat q̄s hereditate paterna cū hꝫ societatē cū malis z reprobis hominibꝫ. Rō q̄ talis societas potius ē ad cōsumptōem rer̄. z magis ad pone destructōez q̄z ꝙfuatōem. Unde Prouer. i. Fili mi ne ambules cū eis. phibe pedē tuū a semitis eoꝝ. pedes enī illoꝝ ad malū currūt. z festināt vt effundāt sanguinē. Undē q̄ talibꝫ āmonitōibꝫ nō acq̄escūt digne puāt hereditate terrestri in p̄senti z celesti i futuro. vt dō hꝫ exponat illō qd̄ recitat Petrꝰ alphonsus de q̄dam dño vnꝰ ciuitatis. q̄ habuit tres filios. z cogitabat dimittere dominiū ciuitatis vni illoꝝ q̄ melioꝝ posſz regere ciuitatē. Et volens scire q̄s eoꝝ triū esset melioꝝ visus ē tali industria. Nā vocauit maiorez z dixit sibi. Fi deꝰ vellet te facere auez cuiusmodi auis velles esse fili mi. Rndit filius. aquila. Dixit p̄r ei. et q̄re. Rndit ille. q̄ est oim auiū regina et sup oēs auel volat. Uocauit secdm z dixit. tu fili si deus vellet te facere auē de q̄ esses magis cōtētus. Rndit de falcōe. ait p̄r. et q̄re. Quia est auis que portat i pugno nobilium. et q̄n vadūt venatū irruit sup aues fm nobilitatē suā z occidit mō vnā mō aliam. Quibꝫ audit̄ vocauit tercū z dixit sibi q̄m admodū fecit alt̄. Qui respōdit q̄ volebat esse sturnus. q̄ sp volat cū comitatiua z societate z multitudie maxima. His pactis venit pdictus dñs et ꝺdidit testamētū dicēs. Dimitto filiū meū iuniorē dñm et heredez ciuitatis. q̄ petit vt sturn⁹ eē in ꝺmūitate et societate viuere. Et talē decz habere rectorez ciuitatis. Ita in ꝓposito deꝰ p̄r habuit tres filios. s. Lucifez: Adā et iesum christū. Lucifer velut aq̄la petijt volare sup altitudines nubiū. Adā velut falco rapax sup poma lignī veriti se imersit. Christ⁹ ꝺo ꝺuersatōem cōitatis elegit. Baruch. iij. In terris visus ē z cū hoibꝫ ꝺuersatus ē. z ille ē heres. Et tales sunt paupes celestē hereditatē possidētes. Jaco. ij. Nōne elegit deꝰ paupes i hꝫ mūdo. diuites in fide z heredes regni. qd̄ repromisit deus diligentibꝫ se. Matth. v. Bti paupes spiritu. ipoꝝ enī est regnū celoꝝ.

De circūcisione domini Sermo .xxxiij.

Uocatū est nomen eius iesus. scribit Lu. ij. c. et legitur in p̄sentis festiuitatis euāgelio. Q. Presens festiuitas ē gaudiosa rōe triū caulaꝝ. Pria causa ē rōe octaue diei natiuitatis xp̄i. q̄ octaua dies sctōꝝ significat futurā vitā que est eterna. in q̄ circūcidimur ab omni miseria. Un Apoc. xxi. Mors vltra nō erit neq̄ clamor neq̄ dolor q̄m pria trāsierūt. ibi erit festiuitas solēnis. De quo Naum. i. Celebra iuda festiuitates tuas. q̄ nō adiūciet vltra vt ptrāseat belial. i. diabolica tēptatio. Et sic p istā octauā designat spes future vite. Deꝰ Heb. x. Initiauit nobis viā nouā vbi nulla tribulatio. Apoc. vij. Neq̄ cadz sup eos sol neq̄ vllꝰ est⁹. neq̄ esurient neq̄ sitient amplius. Secda cā hec festiuitas ē gaudiosa rōe effusiōis sanguis p̄ciosi quem in circūcisiōe fudit hodie p nobis. Augꝰ. Sicut mors z resurrectio ita z circūcisio p nobis facta est. q̄ p nobis circūcisio nē sustinuit vt nos ab hꝫ gui onere liberaret. de quo Actuū. xv. dixit Petrꝰ ad illos q̄ volebāt q̄ cōseruarē circumcisio cū euāgelio. Quid tēptatis iugū ponere sup ceruicē discipuloꝝ. qd̄ neq̄. i. vix nos neq̄ pres nostri portare potuimꝰ. sed p gram dñi nr̄i iesu xp̄i credimꝰ saluari. Idcirco hodie dedit nob aram salutis in sanguie suo sustinēs onꝰ legis vt nos ab onere legis eriper. Gal. iiij. Misit deus filiū suū factū sub lege vt eos q̄ sb lege erāt redimeret. Tercia cā est rōe nois saluatoris. in quo eiꝰ gram nob pstādā in sinu auit in hꝫ amoroso noie iesus. i. saluator. Dixit enī angelus Mat. i. Jpe enī saluū faciet ppl'm suū a pcis eoꝝ. De q̄ noie bñdicto dicit dulcis Bern̄. O nomē dñi desideratuꝫ: diu expectatū. multotiēs inuocatū sz nūc exhibitū. De q̄ dicit Actuū. iiij. Nō ē nomen sb celo in quo oporteat saluari nisi in noie iesu. De quo thema. Uocatū est nomē eius iesus.

In summa euāgelij duo innuūt. Pria circūcisio christi penalis et dolorosa Secda

impositio nominis salutaris ⁊ gaudiosa. Primū ibi. postq̄z impleti sunt dies octo. Secundū ibi. vocatuz est nomen eius. De primo dicit. Postq̄z impleti sunt dies octo. s. a nativitate vt circūcideret puer. intellige sm vt scribit Beñ. xvij. Infans octo dieꝝ circūcidetur R Nō ante octauū diē. qz puer erat nimis tener. ꝓpter qd̄ dicit Bonauētura sup. iiij. sententiaꝝ. Nō potuerūt p̄uenire tempꝰ neq̄z differre nisi dñs dispensasset cū eis. ⁊ puer mortuus ante octauū diē salvabat in fide parentuz. Sz si ex negligētia ñ circūcideret octaua die ⁊ moreret post octauā diem nō saluaret puer. Ratio Bonauēture. qz currente circūcisione alia remedia nō disponebant puerū masculū nisi cū hac ꝺditione ꝙ esset impossibile ad implendū mandatū. Sicut in deserto dispensabat deꝰ cuz eis. Et hoc duplici de causa. Primo ꝓpter periculū. qz ad modū nubis mouebant eo ꝙ i colūna nubis ducebat eos. ⁊ sic fuissent in periculo mortis ꝓpter instabilitatē. Secūdo in figura. vt vna generalis circūcisio fieret in terra promissionis q̄ fuit figura eterne vite: vbi circūcidemur ab oīi defectu. Q Sz diceres. q̄ est ratio ꝙ fides ecclesie nūc nō saluat pueros ante baptismū sicut tūc ante octauaz diē circūcisiōis? Rñdet sanct⁹ Thomas in. iiij. dist. i. dicēs. Fides nūc sufficit. sed h̄ n est ꝓpter minorē efficaciā fidei: sed ꝓpter obligationē ad sacramēta q̄ p̄cepta sunt. verbi gr̄a Sicut religioso nō sufficit obseruantia mandatoꝝ sine obseruātia ꝓfessionis sue. nō ex eo ꝙ obseruātia mandatoꝝ sit minoris efficacie. sed qz obligatio est maior qua se obligauit vltra mādata ad que teneꝝ. qz illud teneꝝ facere: sz istud nō omittere. Secundo ideo. quia baptismꝰ ꝓpter sui generalitatē ⁊ ꝑfectionem ⁊ temporis indeterminationē alia remedia euacuauerat. nō sic circūcisio: sz admisit aliud remediū ante octauū diē. Itē nota circūcisio fuit data Abrae in nonagesimo anno. ⁊ data fuit viris in remediū peccati originalis. Sed ꝑ femellis dicit Bonauētura sufficiebat ꝓfessio fidei mediatoris a parentib⁹ vl ab his qui gerebāt curā paruloꝝ. T Sz di. Cur generi masculino data fuit circūcisio in remedium peccati originalis? Rñdet ꝙ ideo. q̄a peccatū viri quo ad effectū fuit grauiꝰ pctō mulieris. Dico notanter quo ad effectū. quia dicit sanctꝰ Tho. ij. ij. q. clxij. ar. iiij. Respiciendo genꝰ peccati peccatū vtriusq̄z fuit equale. quia superbia. Sed q̄tū ad speciez tūc grauiꝰ peccauit mulier. qz nō solū peccauit: sed virū ad peccandū induxit. Sed q̄tum ad cōditionē personaꝝ tunc peccatū viri est grauiꝰ ratione perfectionis. qz erat perfectioz muliere. sed q̄tum ad effectū est maius peccatū viri. s. Ade. De q̄ Aug. in enchiridion dicit. Ade peccatū vicia uit totū genꝰ humanū. Nā si vir nō peccasset: peccatū ita diffusum p totū genꝰ humanū nō fuisset. vt dicit mgr̄ in. ij. dist. xij. Et apls ad Ro. v. Per vnū hominē peccatū i mundū intrauit. s. p viz ⁊ mliērē. vbi duo in carne vna. p mulierē sensibiliter vel specialiter. sed p virū dānabiliter. V Sz diceres. vtz circūcisio ꝺferebat gratiā? Rñdet sanctꝰ Tho. i. iij. dist. i. ꝙ sic. qz qd̄ in nobis opaꝝ baptismꝰ perfecte hoc causauit circūcisio imperfecte. Et sic circūcisiōe dabatur gratia. s. parvula respectu baptismi. qz nō ita abunde restringebat fomitē peccati sicut baptismus. X Sed diceres. quare voluit xp̄s circūcidi cū circumcisio data est in remediū peccati originalis. ipse autē est ⁊ fuit immunis ab oīi peccato. Respondet sanctꝰ Tho. pte. iij. q. xxxvij. ar. i. vt veritatē humane carnis ostēderet ꝺtra manicheuz: q̄ dixit eū habere corꝰ fantasticū. Ideo voluit effundere sanguinē suū vt se verꝝ hominē demōstraret. Secūdo vt circūcisionē approbaret. De q̄ apls ad Ro. xv. Dico christū iesum fuisse ministrū circūcisionis ꝓpter cōfirmationē ꝓmissionuz patrum. Tercio vt se de genere Abrae demōstraret cui data est primo circūcisio. Quarto vt a iudeis excusationē tolleret q̄ se excusassent ꝙ eū nō receperūt. qz nō esset circūcisus. Quinto vt obediētie virtutē cōmēdaret. in eo ꝙ ipse legi obediuit T Matth. v. Non veni soluere legē sz adimplere. nobis in exemplū vt obediamus p̄ceptis dei ⁊ ecclesie. verbi gr̄a. Ecclesia statuit semel in anno ad minus ꝺfiteri ⁊ eucharistiā sumere. de peni. ⁊ remiss. Omīs vtriusq̄z sexꝰ. Et posito casu ꝙ hō nullum haberet peccatū mortale: eque bene semel in anno deberet ꝺfiteri sua venialia peccata ꝓpter obediētiā p̄cepti. Nam si xp̄s q̄ peccatū nō fecit nec vestigiuz vulneris habuit ligatura vulneris recepit. multo magis nos nō debemus vereri. Ecc̄li. iij. Nō cōfundaris ꝓ anima tua dicere verꝝ. Sexto vt spūalem circūcisionē doceret. Dicit em Aug. in lib. de doctrina xp̄iana. Omīs xp̄i actio nostra est instructio. nō corꝑalis sz spūalis. vt vult Orig. Sicut mortui sumus spirituali morte eo morientes. sic circūcidi debem⁹ spirituali circūcisione. eo ꝙ inquit Aug. ad Valerianū. ⁊ habet in canone de ꝺse. dis. iij. c. Exq̄ ꝙ circūcisio carnis

De Circumcisione domini

erat signū iustificationis ꝛ purgatōis anime. Bern. Quid pdest circūcisio corpis sine circūcisione mētis. quasi diceret nihil. Ideo circūcisio corpalis iā cessauit. Dicit sanct⁹ Thomas sup. iij. dist. i. q. quādo venit qđ pfectū est: cessare debet qđ impfectum ē. Sed baptismus est pfectior circūcisione. ¶ Primo ratione significatōis. qz exterior ablutio significat interiorē. nō solū ab originali sz etiam ab oīm actuali pccato in adulto indeo vel gentili baptisato. Ezech. xxxvi. Effundaz sup vos aquā mundā ꝛ mūdabimini ab oīmib⁹ inquinamentis vestris. Secūdo ratione efficacis operatōnis. quia abundantior gra dat ad bene operandū ꝛ ad fomitē restringendū. Tercō ratione generalis obligatōis. qz circūcisio habuit determinatū populū. s. iudaicū. Nā licet alios etiā posset saluare vt gentiles: nō tn tenebant nec obligabant. Etiā habuit determinatū sexū vt virilē. Etiā habuit determinatuz tēpus. Baptismus vo est cōmunis oīmib⁹ hominib⁹. ꝛ ad eū obligant omnes saluari volentes si eū habere possunt. vt dicit saluator Joh. iij. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aqua et spūsancto: nō intrabit in regnū dei. Circūcisio vo nō fuit talis pfectiōis ꝛ obligationis. ideo debet cessare. ¶ Sed diceres. quō debet vl posset cessare cū scribit Gen. xvij. p dat in fedus eternū. Rndet sanct⁹ Tho. sup. iij. vez est quo ad signatū. ꝛ qtū ad id qđ successit. Vel aliter eternū capit p seculo. i. tēpore lōgo. vt habet Iere. ij. A seculo fregisti iugū meū. i. a lōgo tempore. Ideo nō circūcisio corpis necessaria est ad salutē sz cordis. De qua Deutero. x. Circūcidite ppucium cordis vestri. Bern. Nos circūcidi necesse est. nō littera sz spiritu. nō i vno mēbro sed toto corpe. B ¶ Primo circūcide oculos a visione vanitatis. ps. cxviij. Auerte oculos tuos ne videāt vanitatē. Conquerit eā Iere. Tren. iij. Oculus me⁹ depdatus ē animā meā. Dicit nāqz Aug. de fide xpiana. Nō dicatis vos habere animos pudicos cuz habetis oculos impudicos. qz impudic⁹ oculus impudici cordis ē nuncius. vt habet etiā i canone. xxxiij. q. v. Nec solo. Et sic circūcidit Job oculos suos. Job. xxxi. Pepigi fed⁹ cuz oculis meis ne cogitarē de virgine. ¶ Secundo debes circūcidere aures ab adulationibus ꝛ detractōib⁹ audiendis. De quo Eccli. xxviij. Sepi aures tuas spinis. ꝛ linguā nequaz noli audire: ꝛ verba detractoria. qz dicit Bern. in lib. de cōsideratōib⁹. Detractor ꝛ libēs auditor vterqz portat dyabolū in lingua sua. ps. c. Detrahentez secreto primo suo hunc psequebar. Apls ad Ro. i. Detractores deo odibiles. Jō Eccli. xxviij. Susurro ꝛ bilinguis maledict⁹ ¶ Tercio debes circūcidere os ꝛ linguā a mēdaciis. qđ docet apls ad Ephe. iiij. Deponentes mendaciū loquimini veritatē vnusquisqz cū primo suo. qz scribit Sap. i. Os mendax necat animā. Ideo habet in canone. xxij. q. v. Cauete. ꝛ est Amb. Cauete fratres mēdaciū. quia oīes qui amāt mendaciū filij sunt dyaboli. eo q scribit Joh. viij. Mendax est et pater ei⁹. O quot sunt incircūcisi labijs. ꝛ volūt eē religiosi nō refrenātes linguā. Jacob. i. Si quis putat se religiosum esse nō refrenans linguam suā hui⁹ vana est religio. Jaco. iij. Lingua nostra vniuersitas iniqtatis. ideo necessaria est circūcidi Eccli. xxviij. Verbis tuis staterā facito. ꝛ frenos ori tuo rectos. Jac. i. Qui i verbo nō offendit hic pfect⁹ est vir. ¶ Quarto debes circūcidere cor a malis cogitationib⁹ Isa. i. Auferte malū cogitationuz vestrarz ab oculis meis. Ratio Sap. i. Peruerse cogitationes sepant nos a deo. Jdeo Aug. in epistola ad Demetriadē virginē. Ne dixeris. cogitaui malū: sed nō feci. hoc cogitare crimē est qđ facere nephas est. Jdeo Jaco. iij. Purificate corda vestra. s. a malis cogitationib⁹. Sap. i. In cogitationib⁹ impij interrogatio erit. Jō Aug. Quicqđ pudet dicere pudeat ꝛ cogitare. ¶ Quinto debes circūcidere man⁹ ab operib⁹ malis. Jaco. iij. Emūdate man⁹ pccatores. Ratio fm ps. xvij. fm puritatē manuz meaz retribuet mihi. Apocal. xxij. Opera illoz sequunt illos. Matth. xvi. Fili⁹ hominis venturus est in gloria patris sui: ꝛ reddet vnicuiqz iuxta opa sua ¶ Sexto debes circūcidere pedes. i. affectōes ꝛ volūtates prauas. Augustin⁹. Pes aie amor est ꝛ affectio ei⁹ seu voluntas. Bern. Homini deū habere volēti semper scrutanda est sciētia quid velit. Nā sicut pax est hominib⁹ bone volūtatis. sic damnatio est his qui sunt male volūtatis. qz scribit i canone. lvi. dist. Nasci. Volūtas hoīs est origo vicij ꝛ virtutis. ¶ Septimo debes circūcidere totuz corp⁹ a carnalib⁹ desideriis ꝛ voluptatib⁹. i. Pe. ij. Obsecro vos abstinere a carnalibus desideriis q militāt aduersus animā. ij. ad Chor. x. Arma militie nostre non sunt carnalia sed spūalia. ad Ro. viij. Qui fm carnem sunt deo placere nequeūt. Jdeo ad Gal. v. Spiritu ambulate et desideria carnis non perficietis. qz sefm carnez vixeritis morieminī. Ro. viij. Aug. O qz parua ē cōcupiscibitus hoza

.B. p quã perdit vita eterna. ℒ Octauo re/ bus circũcidere omnes mores ⁊ omnẽ vitã tuã a prãua ꝺsuetudine. De qua in cano. di. viij. mala. Mala ꝺsuetudo q̃si pnicios corrupte la est vitanda. qz dicit Aristo. vij. ethi. Difficile resistit ꝺsuetudini q̃ assimilat nature. Hiere. xiij. Sicut ethiops nõ pt mutare pellẽ suã ⁊c. sic vos nõ poteritis bene facere cũ ꝺdiceritis malũ. Sap. xiiij. Cõualescẽte antiqua cõsuetudine hic error tanq̃ lex custodit⁹ est. Jõ exclamat Chrys. O infelix ꝺsuetudo pccãdi quanto magis peccãt: tanto min⁹ intelligunt Gregori⁹. Hoc nõ erit ꝺsuetudini licitũ q̃ rationi est phibitũ. ⁊ dicũt tunc. ante centum annos ⁊ vltra homies chorusabãt ⁊ gulose vi uebant: vel sic pompose incedebant. Audi q̃d scribit ꝛe testib⁹ ⁊ attestatoribꝫ. Tanto grauio ra sunt crimina quãto diuti⁹ infelicẽ aiam ꝛe tinent alligatã. Similiter in cano. xxiij. q. i. Scisma. Cõsuetudo mala quanto diuturni or tãto pniciosior. ideo est circũcidẽda. Jdcir co nolí allegare. Ego nõ solus sum. plures etiam faciũt hoc. Respondet hic Piero. Multitudo socioz nõ sinit crimẽ impunitũ. vt scribit in canone. i. q. i. multi. Et nõ minus ardet qui cũ multis ardet. Et sicut circũcisio corpis flebat petra acuta materiali. ⁊ sic ꝑm Bern. petra acuta cõpunctionis circũcidat vulnus criminis. Et hoc q̃tum ad primũ. ℒ Dixi secũdo subiungit impositio nomis saluatoris. ibi. ⁊ vocatũ est nomen eius iesus. id est saluator. Et merito. quia ppter nostrã salutez venit in mundũ. De quo apostol⁹. i. ad Thimo. i. Fidelis sermo ⁊ oĩ acceptione dignus. quia iesus xps venit in hunc mundũ peccatores saluos facere. Licet plures fuerunt isto nomine vocati. hoc erat solũ ꝑm aliquales ⁊ tpalem salutẽ. nõ aũt eternalem ⁊ totalẽ. Ꝺ ℒ Item nota. tres fuerũt illius nominis qui tpales salutem exhibuerunt populo ꝛei. Primus fuit Josue. De quo Eccli. xlvi. Fortis in bello Jesus filius Naue successor Moysi. Naz sicut per iordanẽ sicco pede populũ duxit in terram promissionis Josue. iij. Et sic noster iesus' ocs saluãdos in lymbo ꝛetros duxit in celũ et nobis ianuã aperuit vite. vt patet Actuũ. i. Secund⁹ iesus fuit filius Syrach q̃ fuit doctor. ⁊ ꝺposuit Ecclesiasticũ. vt dicit Piero. in prologo. Hic docuit vicia vitare et virtutes operari. De quo Eccli. xxi. Fili si peccasti nõ adij cias iterꝫ sed ꝛe pristinus ꝛepcare vt tibi dimittantur. quasi a facie colubri fuge peccata. Et sic noster iesus. Joh. viij. ⁊. v. Vade ⁊ iã amplius noli peccare. ℒ Secũdo docuit virtuose viuere. Eccli. ij. Fili accedens ad seruitutẽ ꝛei sta in iusticia ⁊ timore. Inclina aurẽ tuaz ad verba intellectus vt in nouissimo crescat vita tua. in dolore sustine. in humilitate patientiã habe. crede ꝛeo ⁊ recuperabit te. Et sic noster iesus docuit virtutes. Matth. v. Beati pauperes spiritu. beati mites ⁊c. Tercius iesus fuit magn⁹ sacerdos. De quo Zach. iij. Ostendit mihi dñs sacerdotẽ magnũ Jesum stantẽ coram angelo domini. Iste fuit annus illius qui ꝺposuit Ecclesiasticum. hic Jesus hostias p populo obtulit vt ꝛecet summũ sacerdotem. De quo Heb. v. Oĩs pontifex ex hominibus assumpt⁹ p hominib⁹ ꝺstituit i his que sunt ad ꝛeũ vt offerat dona ⁊ sacrificia p peccatis. Sic ⁊ noster iesus semetipm obtulit p pctis nris. De quo apl's ad Heb. ix. Semetipm obtulit ꝛeo. emũdauit ꝺsciẽtiã nraz ab opib⁹ mortuis. Sic orauit p populo sicut ꝛecet sacerdotem. vt dicit Hieronim⁹ ad Damasum papã. ⁊ habet i cano. x. q. i. quia. Sacerdotes p oĩb⁹ ꝛebent orare quoz clemosinas ⁊ oblationes accipiunt. Et sic xps summ⁹ sacerdos orauit p nobis. Hodie orat coram ꝛeo patre. ad Heb. vij. Accedens per semetipsum ad ꝛeum semp viuens ad interpellandũ p nobis. Jdeo magis ꝺgruit sibi hoc nomen iesus. q̃a ipse est ver⁹ totalis ⁊ etern⁹ saluator. Jdeo dixerunt samaritani Joh. iiij. Nunc cognouimus ⁊ scimus qz hic est vere saluator mundi. Nam oĩa illa que isti tres p̃nominati in se ad salutẽ populi habuerunt. iesus noster in se perfectissime habuit. Fuit doctor cũ iesu filio syrach in p̃dicatione. Fuit sacerdos magn⁹ in passione. Fuit dux populi fidelis i ascensione. ℒ Sz diceres. cũ iesus sit ꝓpriũ nomen eius. quare nõ nomiamur a iesu saluati. sicut a xpo xpiani. Respondet q̃ hec duo nomina iesus xps specialiter dño nostro ꝺueniũt. Jesus est nomẽ persone et ꝺuenit ei ꝑm diuinitatem. ob hꝫ in p̃senti nõ ꝛenominamur saluati. Christus ꝺo nomẽ dignitatis. ⁊ ꝺuenit ei ꝑm humanitatẽ. ⁊ ob hoc i p̃senti ꝛenominamur a noie dignitatis. qz ꝛebem⁹ esse reges spũales spũaliter nos regentes. et sacerdotes spũales spiritualles hostias offerentes Apocal'. i. Fecit nos ꝛeo nostro reges ⁊ sacerdotes. Et. i. Pet. ij. Vos estis gen⁹ electũ regale sacerdotiuz ⁊c. Hec est ratio qre nunc xpiani dicunt a xpo. sicut p̃dixit Isa. lxv. Seruos suos vocabit alio nomine. s. vt non dicant iudei sed christiani. Subdit. in quo qui benedictus est sup terrã

scilicet benedictõe gre. benedicet in no. s. benedictõe glorie. Sz vellis q tm participãt nomẽ z nõ rẽ. qz opa xpianoz non habent. De q bus Orig. Audite ꝛsides audite negligẽtes q sperat is in h saluari q xpiani appellamini z xpianoz opera nõ facitis. cũ dicit saluator nr Matth. vij. Nõ oĩs q dicit mihi dñe dñe intrabit regnũ celoz. sz q facit volũtatẽ pris mei Ideo Aug. Frustra xpiani nomẽ sortit q xpz minime imitat. Nã xpiani nomẽ ñ saluat hominẽ sz virt⁹. Apls. i. Thoz. iij. Nõ i sermone est regnũ dei sz ĩ virtute. Ideo Thrih. super Matth. Qui nõ obseruat sm xpi verbũ nõ intrabit in regnũ celoz. Isti bene noiant xpiani sz nõ benoiant. qz benominatio ẽ participatio rei z nois. Et tũc i futuro dicemur saluati. qa psũmabimur i salute z pfirmabimur. vt iã ñ possem⁹ illũ amittere. Vñ Isa. li. Sal⁹ mea in sempiternũ erit: z iusticia mea nõ deficiet.

Sermo. XXXIIII. Ad idẽ

OStquã implesti sunt dies octo vt circũcideretur puer. scribit Luc. ij. z legit i hodierne diei officio F Dicũt naturales q a vite pcedũt quidã palmites infructuosi q ñ fructificãt. z cũ hoc fructũ in alijs impediũt eo q humorẽ attrahũt a radice q deberet trãsire ad alios palmites. z nisi tales circũcidant impediunt fructũ. Spũaliter. p vitẽ intelligit adã quẽ de⁹ plãtauit et posuit in paradisum voluptatis. vt botros virtutũ z vinũ dilectiõis ferret. Sz heu ab eo pcesserũt quidã palmites i fructuosi. s. originaliũ peccatoz q in oĩes posteros suos sunt trãsfusi. ad Ro. v. Per vnuz hominẽ peccatũ intrauit in mundũ. z impedie bat fructũ bonoz operũ. ps. xiij. z. liij. Nõ est q faciat bonũ nõ est vsq ad vnũ. Ideo necesse ẽ z fuit quaten⁹ circideren⁹ z eradicarẽtur vt asserit saluator Matth. xv. Oĩs plãtatio quã nõ plantauit pater me⁹ eradicabit. Et hec eradicatio facta est p circumcisionez q data ẽ ad culpã originalẽ tollendã. quã xps hodie petulit. De q thema. I In summa verboz duo innuunt. Primo pponit tps determinationez. secũdo subiũgit salutis operationẽ. Primum ibi. Postq impleti sunt dies. Secundũ ibi. vt circũcideret I De primo dicit. Postq impleti sunt dies octo. s. a tẽpore natiuitatis. Dicit Sermon de cassia. Ecce etern⁹ ex tpe mẽsuratur. qz creatoz inter creata factus est. et tangit manibz homo deus. H I Sz diceres. cur octaua die? Respondet. qz hoc temp⁹ est in lege determinatũ. Ben. xvij. Infans octo dierz circũcidet. Secũdo ideo. quia ante octauum diẽ erat puer nimis tener. Et non diuti⁹ post octauũ diẽ. vt cũ paruã haberet imaginationem minorẽ sentiret dolorem. Tercio mistice ad insinuandũ q in octaua etate. s. in generali resurrectione ab electis oĩs superfluitas corruptele z indecẽtie auferet. Vñ Isa. xxv. Auferet dñs deus lacrimã ab oĩ facie: z opprobrium ppli sui. H I Quarto ad insinuandũ q circũcisio spũalis debet fieri p octo q reqrũtur ad decisionẽ peccatoz. Prima dies est peccati cognitio. dicendo cũ ps. l. Quoniaz iniq tatẽ meã ego cognosco. Nã peccatũ sequũtur multa mala. obscurat em intellectũ. De q augustinus. Peccatũ est tenebra qua obtundit intellect⁹ z inficit affect⁹. z oĩbz bonis gratuitis spoliat. Idcirco bonũ est homini ista cognoscere z omnẽ vilitatẽ ei⁹. nã malũ nõ euitat nisi cognituz. Sic cognouit Seneca vilitatem peccati dicens. Si scirẽ deos ignoscituros z homines ignoturos adhuc peccare dedignarer ppter peccati vilitatez ꝛc. Secund⁹ dies dicit peccati z tritio. Quid pdesset peccatũ cognoscere si nõ doleret de offensione dei. Vt ronim⁹. Nulla culpa delet nisi tristicia anpiet Treno. ij. Velut mare z tritio tua. sicut mare est amaz: z sic cõtritio. Viere. vi. Luctũ vni geniti fac tibi planctũ amaz. Dicit em sanct⁹ Thomas. Dolor de peccatis debet esse maior q quicũq dolor deliberatus de quacunq re. Ratio. quia sicut de⁹ debet nobis sup oĩa placere. sic offensio dei q̃le fit per peccatũ debet nobis sup oĩa displicere. Dicigit cũ Ezechia rege illud Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oĩes annos meos in amaritudine anime mee Tercius dies est ppositũ nõ peccandi. Hoc docet Isa. c. i. Quiescite perse agere. discite bene facere. Notanter dicit bene facere. qz dicit Ambro. in lib. de offi. z habet in canone. lxxxvi. di. nõ satis. Nõ satis est bene velle nisi assit bene facere. Cui ꝛsonat Grego. Non satis est mala nõ agere nisi quis studeat bonis operibz insudare. Juxta illud ps. xxxiij. Declia a malo z fac bonũ. Quartus dies est pudor de peccato. Et est magna pars penitẽtie. teste August. lib. de penitẽtia. vbi dicit. Per vos peccastĩ. p vos erubescatis. Erubescentia em magnã partem habet remissionis. Eusebi⁹. Verecundia em penam temperat quã quis p peccato pati debuerat. vt inquit etiã Rich. de sancto victo. De quãto verecundia maioz: de tãto i oculis

dei clariꝰ. De q̃ Eccl̃i. iiij. Est ꝯfusio adducens gl'iam. Ecõuersio ꝛ malis dr Zopho. iij. Nesciuit iniquꝰ cõfusionem. Quitus dies est timor ꝛ futuro iudicio. puer. xv. Per timorẽ dñi ois hõ declinat a malo. Nã q̃s vellet furari vl aliquẽ occidere i p̃sentia iudicis. nullꝰ. q; vtiq; timeret. Et sic deus oia vidz: vbiq; p̃sens est. Prouer. xvi. Oẽs vie hoim patent oculi eiꝰ. Jõ Boetiꝰ ꝛ ꝯsolatu. Magna est nobis indicta necessitas pbitatis cũ oia agamꝰ ante oculos iudicis cũcta cernẽtis Nam si times hoiem q; nolles male agere i eius ꝯspectu. magis ꝺo deũ. Eccl̃i. i. Timor dñi expellit pctm̃. Et sic p̃s. cxviij. A iudicijs eni tuis timui. Et merito q; scribit i canone xi. q. i. Sacerdotibꝰ. Nemo scit q̃lis i iudicio dei futurus sit. Jõ Piero. dic̃. Siue comedã siue bibã siue aliꝺ faciã sp videt mihi illa vox sonare i auribꝰ meis. Surgite mortui venite ad iudiciũ. Sextꝰ dies ẽ fiducia remissionis. Mat. ix. Cõfide fili remittũt tibi pcca. Nam scribit puer. xv. Per misericordiã et fidẽ purgant pcca. Hãc iudas nõ habuit. iõ a pctis solutus nõ fuit. Augꝰ Penitẽtia que est sine fiducia est steril ꝛ manet sine misericordia. vt Layn Beñ. iiij. dixit Maior est iniq̃tas mea q̃ vt veniã merear. Berñ. Pẽtiris cayn: maior est dei misericordia q̃ ois nr̃a miseria. Augꝰ. Quid ꝺuerso nõ ignoscit cũ effusio sanguis xpi ignosceba tur. Jõ ꝛ diffidentibꝰ dicit Ambꝰ. Non p̃t agere ꝺam pniam qui nõ sperauerit ꝺulgẽtiam. Septimꝰ est ozõ ꝛnota. Eccl̃i. xxi. Fili si pcc̃asti nõ adijcias iter. sz ꝛ p̃stinis ꝛpca re vt remittãt tibi. vt habeãt Mat. xviij. Serue neq̃ omne ꝛbitũ dimisi tibi qm̃ rogasti me. Dicit igit cũ Thobia. iij. Ne reminiscaris dñe ꝛlicta mea. Octauus dies est dilectõ. Augꝰ. Non solũ optz deũ timere vt iudicẽ. sz etiã diligere vt iustũ iudicẽ. Augꝰ. Cetera nõ p̃sunt si charitas ꝛsit. Hilariꝰ. Frustra erit ois opatio nisi assit dei dilectio. In illo die octauo. s. dilectõis fit plena circũcisio remissionis. Prouer. x. Uniuersa ꝛlicta opit charitas. ¶ Alio mõ p octo dies pñt intelligi octo. q̃si diligẽter ꝺsiderãtur omnẽ volũtatẽ malã a nobis circũcidũt. Et hoz septez enumerat Berñ. diceꝰ. Septẽ sunt ꝛ essẽtia hois. que si hõ ꝺsideraret i eternũ nõ pccaret. Et enumerat ea dicẽs. Primũ est natura vilis. Beñ. iij. Puluis es ꝛi pulueres reuerteris. Secõm opatio turpis. Eccl̃s. vij. Nõ est eni hõ iustꝰ in terra q̃ faciat bonũ et nõ pccet. Tercium exitꝰ flebil. ij. Regũ. xiiij Oẽs morimur et q̃si aq̃ dilabimur. Quartũ statꝰ instabil. Job. xiiij. Hõ natꝰ ꝛ ml'ie re breui viuẽs tpe repleꝛ multis miseriis. ꝛ nũq̃ in eodẽ statu pmanet. Eccl̃i. x. Rex hodie est ꝛ cras morietꝛ. Quitũ dãnatio ꝛtestabil. Athanasiꝰ. Qui male egerũt ibũt i ignẽ eternũ. Sextũ mors tristabil. Eccl̃i. xli. O mors q̃ amara ẽ memoria tua. Septimũ dissolutio miserabil. Eccl̃s. iij. Cũcta sbiacẽt vanitati. et oia pgunt ad vnũ locũ. ꝛ terra facta sunt. et in terrã pariter reuertũt. Octauũ p̃t esse ꝺsideratio gl'ie ineffabil. ad quã nihil coinq̃natũ intrabit. Apoc. xxi. ꝛ Isa. xxvi. Tollat impius ne videat gl'iaz dei. Jõ Bre. Si ꝺsideramus que pmittunt nob in cel' vilescunt oia que sunt in terris. ¶ Tercio mõ ſm Nico. ꝛ lyra in glo. dicit p dies octo ꝛ signant anni. ſm illꝺ Ezech. iij. Diẽ pãno ꝛdi tibi. k ¶ Debz igit infans octo ãno rũ circũcidi. q̃ est a turpibꝰ restrigi ꝛ inhonestis. quia tũc incipit habere vsum rõis. quia dicit Arist. ij. ethico. Nõ pax facit ad ꝙutẽ a puericia assuefieri ad virtutũ opa ꝛc. ¶ Di xi scꝺo sbiungit salutis nostre opatõez dicẽs. vt circũcideret puer. Augꝰ. ꝺ fide ad Petrũ. Firmissime tene et nullatenus dubites oẽz hoiem qui p cõcubitũ viri et mulieris concipit cũ originali pccato nasci ꝛ filium ire. De quo apls Ephe. ij. Eramꝰ oẽs natura filij ire. Et q; puer natus anteq̃ haberet vsuz libeꝛ arbitrij nõ potuit se disponere ad gr̃az. ideo oportuit instituere aliq̃ remediuz qꝺ pctm̃ originale tolleret ex ipo ope opato. ido statim post morbũ deus instituit remedium ꝺtra originale pccatũ L ¶ Et dicit Hugo ꝛ sancto victoꝛe. Quicq; rmedia p successum tpis deus ꝛdit. Primũ fuit oblatio. ꝛ cepit ab Abel. Beñ. iij. Respexit dñs ad abel ꝛ ad munera eiꝰ. ꝛ durauit vsq; ad diluuium ꝛc. Secꝺm est sacrificiũ. ꝛ incepit a Noe ꝛ durauit vsq; ad abraam. Beñ. viij. Cum noe ꝛ archa egressus eet edificauit altare domino. et ꝛ cunctis volatilibꝰ ꝛ pecoribꝰ mundis obtulit sup altare. Terciũ fuit ꝺcimatõ. ꝛ incepit ab abraã ꝛ melchisedech. Abraaz eni tanq̃ summo sacerdoti ꝛdecimas ꝛdit melchisedech. Gene. xiiij. Quartũ est circũcisio q̃ incepit ab abraam. Beñ. xvij. dixit ds ad eꝝ. Hoc ẽ pactũ qꝺ ꝙuabitis iter me et vos et semẽ tuũ post te. circũcidet i vob oẽ masculinũ. Quintũ est baptismalis regeneratio. ꝛ illud incepit quantũ ad materiã q̃ christus

De Circumcisione domini

baptisatus est. tūc enī tactu siue mundissime carnis vim regenerativā cōtulit aq̄s. Quantū vo ad formā q̄n dixit Mat. vlti. Euntes baptisate eos in noīe p̄ris z filij z spūssancti Quātū vo ad efficaciā q̄n exiuit sanguis et aq̄ ex eius latere. Joh. xix. ¶ Ista autē q̄nq̄z deus assumpsit p nobis. Primo ob latōem. Eph. v. Obtulit semetipm p nobis imaculatā hostiā. Primo obtulit carnē suā in sanctificatōem. ps. lxviij. Que nō raput tūc exoluebā. Secdo sanguinē in redemptō nez. i. Pe. i. Nō corruptibilibz auro vl argēto redempti estis: sz sanguīe agni in cōtamiati. Tercio aiam i recōciliatōez. Joh. x. Bonus pastor aiam suam ponit p ouibz suis. Quarto diuitatē in fruitōez. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deū z quē misisti ihesuz christū. Secdo sacrificiuz assumpsit q̄n se i ara crucis imolauit. scribit enī Leui. vi. De sacrificiū sacerdotū igne cōsumēk. z sic ipe i igne amoris i cruce imolat⁹ est. Lu. xij. Ignē veni mittere i terrā q̄d volo nisi vt ardeat. Cōcremat⁹ ē igne doloris. Treno. i. O vos oēs q̄ trāsitis p viā attēdite z videte si ē dolor sic dolor me⁹. Ex illo igne amoris z doloris ascēdit fum⁹ odoriferus q̄ deū p̄ez recōciliauit. Eph. v. Christ⁹ dilexit nos et tradidit semetipm p nob oblatiōnē et hostiā deo in odorē suauitatis ¶ Tercīū remediū fuit decimatio. sz decimas rez tē poraliū xp̄s nō possedit. Mat. viij. Vulpes foueas habēt z volucres celi nidos. fili⁹ autē hoīs nō hz vbi caput suū reclinet. Hz decimas diez soluit q̄n. xl. diebz z xl. noctibz ie iunauit. Et licz. cccxvi. dies sunt decima āni voluit tn̄ xp̄s q̄ttuor supaddere ad innuendū q̄ in fruitio dei z in opibz pnie ponī dēm⁹ pl⁹ facere q̄z min⁹. melī⁹ ē enī abūdare q̄z deficere. q̄ in pl⁹ faciēdo ē meritū. z i faciēdo minus est piculū. Jō Hre. i ome. Decimas dierū nos deo impēdim⁹ q̄n q̄dragita diebz ieiunam⁹. q̄ ann⁹ reuoluit p. ccc. lxvi. dies. z sic. cccxvi. dies eēnt decime anni. ¶ Quartū remediū fuit circūcisio. ¶ Circa q̄d nota. triplex ē circūcisio. Pria ē iudeoz q̄ fiebat in carne. i. Choz. vij. Circūcisio nihil ē sed obſuatio pceptoz dei. Secda ē xp̄ianoz q̄ hz fieri i mēte a culpa. Deutero. xxx. Circūcidet dn̄s cor tuū et cor semis tui vt diligas dominū deū tuū ex toto corde tuo z ex tota aīa vt possis viuere. Tercia ē btōz q̄ hz fieri i vtroq̄z. s. ab omni culpa z miseria. Hec cūcta xp̄s nō indiguit. q̄ nichil vicios ū i mente habuit. Terciā i suo cruore fecit. q̄ omnē penalitatē z miseriā remouit. Prima vo accipe voluit. primo vt nam carnē se hr̄e ostēderet. i. Joh. v. Tres sunt q̄ testimoniū dāt in terra. i. in hūana christi natura. spūs: sanguis et aqua. Spūs quē emisit. sanguis z aq̄ quā effudit. Et hoc ē contra hereticos q̄ dixerūt eū corpus fantasticū assumpsisse. ꝯ qđ dicit ap̄s. ad Titū. iij. Apparuit benignitas z hūanitas saluatoris dei nr̄i. Secdo vt diabolo misteriū incarnatōis occl̄taret. videns xp̄m circūcidi puz hoīem credidit q̄ circūcisiōis remedio idigeret ¶ Nota xp̄s icarnatōem suā sigill' septē sigillauit qbz diuitatez suā sb hūanitate abscōdit. De q̄bz Bern. i sm̄one de resurrectōe. Primū sigillū q̄ de muliere despōsata viro accept⁹ et nat⁹ fuit. z diabol⁹ sciuit ex scripturis xp̄m de virgie nasciturū. q̄lē nō credidit mariaz fore dū sciret eā viro desponsatā. Secūm sigillū fuit ifirmitas humanitatis. cū vidit eū esurire: dormire: fatigari. Joh. iiij. Fatigat⁹ ex itinere. z sic d alijs defectibz sb qbz diuitas latebat. Terciū q̄ suscepit circūcisionē. rōe cui⁹ videbat fuisse subpctō. z p accens solū hō et nō de⁹. Quartū fuga in egiptū. arguit enī sic diabol⁹. si enim ille eēt de⁹ nō fugeret regē terrenū. Quintuz terna tēptatio. in q̄ xp̄s se habuit ita q̄ diabolus expiri nō potuit an essz ver⁹ deus. qđ tm diabol⁹ desiderauit. Sextū dira passio. z tādem suspēsio in cruce. vbi miro mō diuitas latuit. Septimū fuit sepulka xp̄i. ppter q̄m vehemēter putabat pur⁹ hō. Tercio xp̄s circūcidi corpaliter voluit vt nos circūcidendos spūaliter oñderet ¶ Pro q̄ nota circūcisio facta est i tribz locis. Pria facta ē in egipto et in deserto tpe abrae z abrāā z reliq̄ pp̄lo. Secda trās iordanē i galilea iubēte Josue. Tercia facta est in terra pmissiōis Et significant tres stat⁹ qbz diuersi homies diuersimode dicunt circūcidi. Prima significat circūcisionē seculariū in egipto hui⁹mūdi. que debet fieri a grauibz culpis peccatoz mortaliū. Et ea que ad eadē reducūtur. scilicet a corde malas cogitatōnes. Isa. i. Auferte malum cogitatōnuz vestraz ab oculis meis. Ratio Sap. i. Peruerse cogitatōes separant nos a deo. Secūdo ab ore mala verba. ad Eph. iiij. Omnis sermo mal⁹ ab ore vestrō nō pcedat. Rō. i. Choz. xv. Corrūpūt bonos mores colloq̄a praua. Tercio ab opere illicito. quod bene figuratū est p primaz circūcisiōez in deserto. Exo. iiij. Tulit zephora

acutissimā petrā. et circūcidit ppuciū filiū suū ne ā̄gelus occideret eū. ¶ Spūaliter acutissima petra est circūspectissima diligentia q̄ indigēt seculares qui volūt a mortalibus circūcidi. q̄ scribit Apoca. ix. Ue ve habitātibꝫ i terra. Triplex ve ppter triplex peccatū qđ regnat i mūdo. aut est ocupiscentia carnis. aut oculoꝝ: aut supbia vite. Jdeo Bern̄. Valde difficile ē dicere istis maxie q̄bus malicie vis ualuit i terris crimialium pctoꝝ foueas declinare. necesse tm̄ est q̄ ad regnū venire desiderat vt penit⁹ se a mortalibꝫ circūcidat. Scribit i figura Bern̄. xvij. Masculꝰ cuiꝰ ppucū caro circūcisa nō fuerit delet̄ aīa eius a pplo. Et sic q̄ a mortalibꝫ circūcisus nō fuerit. aīa eiꝰ pibit. q̄ nullū coinq̄natū intrabit. Apoca. xxi. ¶ Pro q̄ nota. res circūcidit tribꝫ de causis. Prio vt p eā alia res nō corrūpat. Secdo vt fructus maioꝝ habeat. Tercio vt i ꝺuenīēti loco locetur. Sic spūaliter hō debet circūcidi in simili. Primo dixi vt p eā alia res nō corrūpat. sic abscidit pomū et mēbꝝ putridū ne sanuꝝ mēbꝝ inficiat. Sic hō a pctō. q̄ vnꝰ pctōr inficit aliū. et vnū pctm̄ inducit aliꝺ. De quo Bre. Peccatū qđ p pēnitētiā n̄ ablatū mox suo pondere aliꝺ ad se attrahit. Et sicut fm̄ apl'm. i. Thoꝝ. v. modicū fermētū totā massam corrūpit. sic vnū peccatū mortale mlta bona annihilat. De quo Eccl's. ix. Qui i vno peccauerit mlta bona pdet. Secdo vt fructus maioꝝ habeat. Joh̄. xv. Oēm palmitē in me nō ferētē fructū purgabit eū vt fructū plus afferat. sic in peccato mortali nō est fructus boni opis. Ro. vi. Quē fructū habuistꝭ in quibus nunc erubescitis. q. ꝺ. nullū. Bre. Nihil deo acceptū dū homo displicet deo p mortale peccatuꝝ. Jdeo necesse est circūcisio peccati mortal' ad fructificandū. De q̄ Isa. xxvij. Iste est ois fructꝰ vt auferat peccatuꝝ. Tercio vt cōuenientiꝰ loceꝝ. vt lapides circūcidunt ad edificiū. Et sic nos si volumus locari in edificio padisi optꝫ pus circūcidi t poliri. Josue. v. Circūcisi sunt q̄ volebāt terrā pmissiōis intrare. Et sic q̄ volūt intrare in regnū celoꝝ. Bern̄. Petra acute ꝓpūctiōis circūcidat vulnꝰ crimis. ¶ Secda circūcisio facta est trās iordanē in galilea. Josue. v. ex pcepto Josue. t significat circūcisionē religiosoꝝ. Dic tanto amplꝰ sup statū secularīū ꝺz fieri circūcisio quāto se terre pmissiōis vicinius cōiunxerūt. ¶ Hec aūt circūcisio religiosoꝝ ꝺz esse triplex. Primo in restrictōe tpaliū. secūdo i disciplina moraliū. tercio in affectu spūaliū. Dixi primo in restrictōe tpaliū. Aug̃. xij. q. i. nō dicatis. Nō dicat̄ vos habere ppriū. habet enī de statu monachoꝝ et cano. regu. Cū ad monasterium. Nō existimet abbas dispēsare posse cū mōacho sup habēda ppietate. q̄ abdicatio ppietatis sicut et custodia castitatis adeo ē annexa regule monachali. vt cōtra eā nec sūmꝰ pontifex possit licentiā indulgere. Jō Humbertus sup regulā Augꝰ. Si monachꝰ dicit assertiue. iste liber est meus: peccat mortaliter Jō legit Actuū. iij. Erāt illis oīa cōmūnia. ¶ Sed diceres. vtꝝ cū religioso possꝭ dispēsari circa habendū vsum alicuiꝰ rei. Rñdꝭ Hūbertus. duplex ē vsus. certus et incertus Certus vsus est q̄ nō pt auferri. incertꝰ i voluntate alteriꝰ vt auferat cū ei placuerit. Et circa illū incertū vsum potest plātus dispensare ex causa ratōnabili et necessaria. Sꝫ circa certū vsum nō pt dispēsare. Sp enī volūtas religiosi debet esse subiecta plāto vt resignet q̄n voluerit. Et si nō habet talē volūtatem tūc religiosus est pprietarius et semp i peccato mortali. Et nullus pt eū absoluere a peccatis suis interim q̄ est in tali ppōsito libere nō resignandi t ad cōmunē vitā ꝺandi Un̄ Bern̄. Monacho habēti ppriū ꝺo negat suū ppriū qđ est misereri t parcere. Secūdo debet circūcidi i disciplina moraliuꝝ. i. Pe. ij. Cōuersatiōez vr̄az habētes iter gētes bonā. fm̄ q̄ docet saluator Mat. v. Sic luceat lux vr̄a coꝝ hoīb⁹ vt videāt opa vr̄a bona t. Aug̃. de cōmūi vita clericoꝝ. et hr̄. xij. q. i. nolo. Nolo vt aliq̄s de vob⁹ inueniat male viuēdi occasionē. cōscientia necessaria ē nobis. fama aūt primis. Tercio in affectibus spūaliū. qđ docet apl's Ro. xij. Prouidētes bona nō tm̄ coꝝ deo sed etiā coꝝ oīb⁹ hoīb⁹ ¶ Dicit Bern̄. Prouident bona coram hominibꝫ tribꝫ modis. s. habitu: actōe: t ēmone. Primo habitu vt nō sit notabil'. Aug⁹. Habitus honestus sit ita ne in eo alīs placeamus. t ne ita vt alīs scandalū pbramus Secdo in actōe ne sit culpabilis. Greg̃. Ut actōes tuas caute pagas ne mala bonis pmixta totā massaꝝ corrūpant. q̄ dicit idē. Nulla bona acceptant quemaloꝝ admixtiōe maculant. Tercio in sermone vt nō sit scādalisabilis. Gene. Sermo tuus nō sit inanis: sꝫ aut suadeat: aut moneat: aut consolet: aut edificet. t qđ magis ē nō scādaliset. Mat. xviij. Ue illi p quē scandalū venit ¶ Ꝛ

De Circumcisione dñi

Noctñ sciendū q exterior circūcisio ñ pdest sine interiori. qđ eni lata corona pderit: aut capilli decurtati si nō interior circūcisio comitet. Vñ ad Gal. v. Si circūcidamī xps nil pderit vobis. Bern. Si corpis cōuersio fuerit sola erit nulla. sicut exteri vestis religiosa mēs vana. corp in claustro: cor in seculo. custodiē silētiū sz murmurat cor tuū. psallit ore sz cor tuū est lōge a deo Dequibz Piere. xi. Quid est q dilect meus i domo mea facit scelera mlta. nūqđ carnes sancte auferūt a te malicias tuas. Jūgam g interiorē circūcisionē ne sim de numero ipoz de quibz dic apls ij. Thimo. iij. Spēm pietatis habētes. pietatē aūt abnegātes. ¶ Sciendū igit q tribz modis in interioribz nris puidere debemus bona. Primo i cogitatōe. scdo i affectōne. tercio in intentōe. Primo cogitatio debz esse sancta z mūda vt deū cogitem. Sap. v. Cogitatio eoz apd altissimū. s. ad ei pcepta Eccl. iij. Que pcepit tibi de cogita illa sp. Et etiā tua pctā quibz deū offendisti. Deutero. xiij. Memēto et nō obliuiscaris q ad iracūdiā puocasti dñm deū tuū. s. excessibus tuis. Apoc. iij. Memēto vñ exciderīs et age pniam. qz dicit Chrisp. sup epl'am ad Heb. Et habet in cano. de pnitē. di. iij. §. iudas. Nullū inuenit delictoz tale remediū sic eoz ptinuata memoria. Glo. ad cōpunctōez z ñ ad delectatōez. Scdo affectio debet esse pura. Aug. Qui puras affectōes vult erigere in deū disiūgat se a sensib. recedat a turpibz z nociuis. in his eni illudimur. Tercio intētio debet esse recta. vt oia que facimus nō ad exterā pspitatis. nec ad sinistrā aduersitatis intentōem nr̄am obliq. sz directa facie in dei laudē. Ber. Intēde in deū et pter deum Beda. Thesaur cordis ē intētio. est eni oculus aie. Deq Lu. vi. Si oculus tu simplex est: totū corpus lucidū erit. i. totū op. qz scribit ad Heb. iij. Discretor cogitatōnū z intētionū cordis est ipe. Greg. xxiij. moza. Sic oculus corpalis est corpis lucerna. sic p radiū intentōis illustrāt actōis merita. ¶ Tercia circūcisio facta ē in terra pmissiōis. z significat circūcisiōem qua i celis circūcidimur ab omni miseria pene z culpe. In corpe a passibilitate: corruptibilitate: tarditate: mortalitate: z difformitate. Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno pris eoz. Et sol erit septempliciter clarior q nūc. sicut dic Isa. xxx. Scdo in ania ab oi ignorātia. Piere. xxxi. Nō docebit vltra vir pximū suū dicēs. agnosce dñm. omnes eni me noscēt a mīmo vsq ad maximū. Aug de ciui. dei. lib. xxij. Ibi erit nostrū nō habebit defectōez. nosse nr̄m nō habebit errorē. Itē mēs circūcidet ab omni turbatōe. z relinquit pura leticia. ps. xv. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. ¶ Quintū remediū fuit baptism. Est aūt triplex baptism quē xps suscepit. Primus ē baptismus flumīs. quē suscepit ad nr̄az sctificatōez. Nā ex tactu sue mūdissime carnis aqs sanctificauit et eis virtutē sctificandi dedit. Scds est baptismus flāminis. quē accepit xps ad nr̄am iustificatōnem. ipe eni accepit spiritū sctm̄ sine mensura. Joh. iij. Nō enim ad mensurā dat deus spm̄ sanctū. Glo. s. xpo. ex q plenitudie nobis cōicat. Joh. i. De plenitudine ei oēs accepim. Ex q cōicatōne nos iustificauit. Joh. i. Hic est q baptisat i spū sancto. Ex qua iustificatōe nos gl'ificat. Unde postq Johes dixit. De plenitudine ei oēs accepim. subdit. et grām p grām. grāz sz gl'ificantē p gratia iustificāte. Tercius ē baptismus sanguis quē recepit ad nr̄am redemptōz. De quo Lu. xij. Baptismo habeo baptisari. s. cruoris ppij. quo coartor vsq dum pficiat. Et illo baptismo sanguis nos redemit. Apoc. v. Redemisti nos dñe i sanguine tuo. ¶ Nam xps septies effudit sanguinē vt nos a septē pctis mortalibz libaret. Primo in circūcisiōe vt hodie. ppter peccatū luxurie. ergo si peccasti tali peccato roga eū p amarā passiōem vt tibi indulgeat. Secūdo in mōte oliueti in sudore sanguineo propter peccatū gule. Tercio in flagellatōe propter peccatū inuidie. Quarto in manuū perforatōe cōtra peccatū auaricie. Quinto i pedū affixiōe cōtra pctm̄ accidie. Sexto i capite p coronā spineā cōtra peccatū superbie. Septimo cordē cōtra peccatū ire. Phs. i. de aīa. Ira ē accessio sanguinis circa cor.

¶ Sermo XXXV. Ad idem:

Vocatū est nomen eius ihesus. qđ vocatū ē ab angelo priusq in vtero concipet. Luce. ij. ¶ Beatus Tho. pte. iij. q. iij. ar. ij. dicit. Nomina si imponunt debent iponi a ppietatib rez. sic Abraā Gene. xvij. Non vltra vocabis abram sed abraā. qz patrē multaz gentū cōstitui te. Et qz ergo homi xpo h mun gre collatū erat vt p ipz saluarem ur. ideo cōuenienter vocatū ē nomē ei

iesus.i.saluator. ¶ In ꝟbis ꝓmissis duo in/
uenit. Primo pietas diuine miserationis. se
cundo tangit ꝯformitas angelice associationis.
Primū ibi. vocatū ē nomē eius iesus. Scdm ibi
qđ vocatū ē ab angelo. De primo dicit. Vo/
catū est nomē eius iesus. ℰ ¶ Sed diceres
tn scribit Isa. vij. Vocabit nomē eius emanu/
el. ⁊ Isa. viij. Voca nomē eius accelera. detrahe
℈t Isa. ix. ℈t vocabit nomē eius admirabilis.
Psiliari⁹. dei fortis. et Zach. vi. Ecce vir oriēs
nomē eius. ⁊ Isa. lxij. Vocabit tibi nomē no/
uū qđ os dñi noiauit. Rñdet sanct⁹ Tho. p
te. iij. q. iij. ar. ij. In oīb⁹ illis nomīb⁹ signi
ficat hoc nomē iesus qđ ē significatiuū salu/
tis. Nā ex pietate ⁊ miseratione ad nostram
salutē venit in hunc mundū Lu. xix. Venit
fili⁹ homis querere ⁊ saluū facere qđ ꝑierat
Idcirco vocat ꝓmo emanuel qđ interptatur
nobiscū dei. Jn q̄ noie innuit cā salutis. qz ē
vnio diuine ⁊ humane nature Scdo accele
ra detrahe significat a q̄ nos saluabit. qz a dy
abolo cui⁹ ꝓpria abstulit. Luce. xi. Cū fortis ar
matus custodit atriū suum in pace sunt oia q̄
possidet. veniet fortior eo. auferet vniuersa ar
ma ei⁹. ⁊ spolia in quib⁹ confidebat. ⁊ ꝗ fecit
xp̄s dyabolo. Tercio nomē eius admirabilis.
i ꝗ significat via ⁊ termin⁹ nre salutis. in q̄tū
admirabili cōsilio diuinitatis ꝓducimur ad
celū. Quarto oriēs ferē ad icarnatiōis myste
riū. scm q̄ exortū ē in tenebris lumē rectis cor
de. vt dicit ps̄. cxi. vt ꝺsiderauit Zacharias
pater Johis baptiste. Luc. i. Illumiare his
q̄ in tenebris ⁊ i vmbra mortis sedēt. ¶ f
Sed di. quō dicit nomē nouū cū etiā alij vt
supra dictū ē vocati sunt hoc nomīe. Rñdet
sanct⁹ Tho. vbi supra. Licet alij vocati sunt
iesus. hoc ē scm tpalē salutē. nō scm eternalez.
Jdeo Actu. iiij. dixit Petr⁹. Nō ē aliud no
mē sub celo in q̄ oporteat saluari nisi i nomīe
dñi nri iesu xp̄i. Hoc nomē iesus nō fuit fortu/
ite inuētū. nec ab hoīe xp̄o impositū sz ꝓpti
us a deo noiatū. Isa. lxij. Qđ os dñi nomīa
uit. Jtē fuit a ꝓpheta nūciatū. Habacuc. iij.
Exultabo i deo iesu meo. Ab angelo impatū
Angel⁹ nāq̄ Gabriel impauit Joseph vt si/
bi ꝗ nomē imponeret. Mat. i. Pariet filiū. ⁊
vocabis nomē ei⁹ iesus. Hoc idem impauit
mri. Luc. i. Ecce cōcipies i vtero ⁊ paries fili
um ⁊ vocabis nomē ei⁹ iesū. Jō Orig. Hoc
nomen dignissimū nō debuit ꝓmo appellari
ab hoīb⁹ sz a deo. neq̄ ab eis i mundū afferri
sz ab angelo. ideo vltimo a maria ⁊ Joseph
fuit ei impositū i circūcisiōe. Luc. ij. Vocatū
ē nomē ei⁹ iesus. s. a maria ⁊ Joseph. De q̄ no
mine dicit ps̄. cxij. Su nomen dñi bñdictū
Reuera bñdictū. qz hoc nomē iesus ē primo
nomē gl̄iosissimū. scdo delicioſissimuz. tercio
ꝑiosissimū. quarto ꝛtuosissimū sua sublimi
tate. Cui⁹ sublimitatē describit ap̄s Phil. ij
Dedit illi nomē qđ ē sup oīe nomē. vt in no
mine iesu oīe genu flectat celestiū terrestriū
⁊ infernoꝝ. ¶ In q̄bꝫ verbis q̄ntuplex
sublimitas hui⁹ nois colligit. Primo qz ipz
habet in reuerētia dei. q. ipm exaltauit q̄n ad
ipsi⁹ nois inuocationē ꝑcatoꝝ remissionez
nobis dare ꝓmisit. Act. ij. Baptisetur vnus q̄/
q̄ vrm in noie iesu in remissionē ꝑcatoꝝ vro/
rum. Scdo habet ipm in reuerētia angelus.
i hoc q̄ ap̄l⁹ subdit. in noie iesu oīe genu
flectat celestiū. i. angeloꝝ. Neemie. ix. Exerci
tus celi te adorat. i. angeli. Tercio hz ipsum
i reuerētia angel⁹ malꝰ. i. dyabol⁹. qz ad ei⁹ no
minationē tremet. cū dicit. i infernoꝝ. Jac.
ij. Demones credūt ⁊ ꝛtremiscūt ⁊ sbjcunt.
Isa. xxx. Ecce nomē dñi veniet de lōginquo.
ardēs furoꝛ ei⁹ ⁊ grauis ad portandū. s. ꝛtmo
nib⁹. Quarto ipm habet i reuerētia creatura
irrōnalis. qz ad eius inuocationē sibi obedit
Matt. viij. Qualis ē hic qz vēti ⁊ mare obe
diūt ei. Quinto habet ipm i reuerētia creatu/
ra rōnalis. cū dicit. Omis lingua ꝓfiteat qz
dñs iesus ⁊c. Jsta cōfessio debet fieri p laudā
tionē. Hester. xiij. Uiuētes laudem⁹ nomen
tuū dñe. Qpe. ad Col. iij. Qđcūq̄ facitis in
verbo aut in ope in noie dñi nri iesu xp̄i faci/
te. qz nomē ē gl̄iosissimū. ¶ Scdo ē nomē de
licioſissimū in sua suauitate. Bern. sup illud
Cāti. i. Oleū effusum nomen tuū. dicit. Ari
dus ē ois cib⁹ si isto oleo nō condiet. insipid⁹
si isto oleo nō vnget. ℈t subdit Bern. Hoc
nomē iesus instar olei lucet ꝑdicatum. pascit
cogitatū. lenit inuocatū. ps̄. cxxxiij. Psallite
nomini ei⁹ qm̄ suaue ē. Reuera suaue. primo
qz delectat gustū. Bern. Jesus mel i ore. Se
cūdo delectat auditū. Bern. Jesus mel i au/
re. vt dicat sponsa Cāti. ij. Sonet vox tua in
auribus meis. vox em̄ tua dulcis et facies tua
decora. Tercio delectat oēm interiorē affectū
Bern. Jubilus i corde. ℈t subdit. Si scribis
si legis nō sapit nisi legeris iesus. ⁊ sic ē nomē
delicioſissimū. ¶ Tercio est nomen ꝑciosissi
mū sui mysterij. ⁊ attendit hoc in noie iesus
qđ venit cū noie dñi thetragrāmatō qđ q̄tuoꝛ lr̄is scribit. sic legit in glo. Exo. xxviij. et
eedē lr̄e in latino reponunt i hoc nomīe iesus.
licet non eodē ordine vt sunt ille in hebraico.

De Circumcisione domini

Beth. hec ē lr̄a h. Joth ē lr̄a i. He est lr̄a e. vnauo ē v. z iste eedē lre cōponūt iesus. ad/iūctis duob⁹ s. si scribīt integre. vel ponen/do lr̄am cp titello sup trāsuersuz mō antiq̄ si breuiter scribīt sic ihs. z fm h̄ vltra nomen thetragrāmatō nomē iesus si extēse scribatur abūdat i duplici s. vno erecto sic s. alterove ro curuato s. nā si scribīt extēse iesus. tunc s significāt duas naturas i eodē suppositō ihu vt p s longū supeminens alijs lr̄is intelligīt diuīitas q̄ supeminet vniuersis. z qdammo/do inclinat ad creaturas sbiectas q̄si pspicē do sup eas p influentiaz vniuersalē. fm illud ps. cxxxvij. Excelsus dns z humilia respicit. Per s ꝙo curuū intelligīt natura humana i qua verbū ē incarnatū. ps. xxxvij. Miser fac⁹ sum z curuat⁹ sum vsq̄ in finē. Cui⁹ figu ra legīt. iiij. Reg̃. iij. q̄ Helise⁹ curuauit se su per puer. i. sup humanā naturā q̄ fuit pura i xp̄o. Et qm̄ h̄ mysteriū vnionis. s. istaz duaz naturaz i identitate fuerit i veteri testamēto absc̄ditū: qđ in nouo testamēto i nomine. s. ihu extitit reuelatū. Hinc est q̄re hoc nomen ihs abūdat i duplici lr̄a s. vltra nomē the/tragrāmaton. z hoc nomē apud iudeos ē p/ciosum z ineffabile. nec ipm pnūciare audēt qđ summ⁹ sacerdos i frōte portabat. Dr̄ autē ineffabile. nō q̄ dici nō possit. sz q̄ rē ineffa bilē significat. Est em̄ ita pciosū q̄ dicit apl's i. Ihoz. xij. q̄ nemo pōt dicere vocē z re seu ꝙ to z facto nisi in gr̄a spūssancti fuerit intrinse ce illumiat⁹. ecce nomē pciosissimū. Quar to ē nomē virtuosissimū. Nā ē ita efficax z ꝙ tuosum: vt si q̄d fideliter petierim⁹ in isto no mine accipiem⁹. Joh. xvi. Amen amen dico vobis. si q̄d petieritis patrē i nomine meo dabit vobis. petite igit̄ z accipietis zc. Sz dicerēt q̄s. q̄d accipiemus? Rñdet. quattuoz bona accipiem⁹ i nomine ihu. Primo veniā pec catoz i conuersione. Act. x. Oēs pphete testio/niū phibent remissionē pctoz accipe p nomē eius. Crede igit̄ omnib⁹ nec desp̄era de omnib⁹ pctis tuis. z si tot essent q̄ excederēt numeruz arene maris. vt dixit Manasses rex. ij. Para'. vlti. adhuc noli desperare. sed dic cuz ps. xxiij. Propter nomē tuū dne ppiciaberis pec cato meo multū ē em̄. sed misc̄die dei nō ē nu/merus. Bern̄. Omnia peccata ab origine mū di ꝓmissa diuine misc̄die compata sunt quasi vna gutta respectu totius maris. q̄ petā nr̄a sunt finita. Arist. viij. phico. Finiti ad infini tū nulla est ppoꝛtio. Jdeo ps. lxxviij. Adiu/ua nos deus salutaris noster. et ppicius esto peccatis nr̄is ppter nomen tuū. Scdo in noie ihu accipiem⁹ victoriā in impugnatōe. ps. xliij. In noie tuo spernem⁹ insurgentes in nobis. si insurgat mūdus. si tēptat dyabol⁹: i noie ihu superamus eos. Marc. xvi. In no mine meo dēmonia eicient. Figura. i. Regū xvij. dixit dauid ad Bolyā. Tu veis ad me cū hasta z gladio. ego venio ad te i noie dñi. Bolyath dyabolū significat. q̄ venit cum gla dio carnalis temptatōis. z cū clipeo sil'atois boni. z absc̄dit malū tanq̄z sub clipeo cū ha sta. i. mūdana gloria. sed nō ꝓualet ꝙ dauid. id ē fidelē xp̄ianū q̄ cū inuocatōe nomis dñi i oꝛōne. z baculo sancte crucis. z q̄nq̄z lapidi/bus. i. vulneribꝫ i recepdatōe vincit dyabolū z oēm temptationē. Marci vlt. In nomine meo tollēt serpentes. i. temptatōes. qm̄ demo nes timēt nomē ihu. ps. xcviij. Cōfitebꝛ no/mini tuo: qm̄ terribile z sanctū ē. Luc. Tan ta ē virt⁹ nominis xp̄i. nō visus sed nomina/tus facit mirabilia. Petr⁹ raueñ. In nomine ihu cec⁹ visus. surdis audit⁹. claudis gressus sermo mutis. vita mortuis restituta ē. ecce ꝙ tuo sum. Tercio i noie ihu recipiem⁹ gr̄az i uersatōe. s. gr̄az spūssancti. Un̄ Joh. xiij. Paracluū spm veritatis quē mittet p̄ i noie meo zc. Uidemus q̄ pauper deuote petūt in noie sancti Nicolai vel alteri⁹ sancti. in cui⁹ noie sperāt exaudiri. multo magis nos i noie ihu in quo iussi sum⁹ petere z certificati ꝺ ex/auditōe. Joh. xvi. Usq̄z mō nō petistis quic q̄z in noie meo. petite z accipietis. Idcirco ec clesia oēs oꝛōnes quas dirigit ad deū patrez ꝺcludit. Per dñm nr̄m ihm xp̄m filiū tuuz. Bern̄. Nō hortaret nisi dare vellet. Jaco. i. Si quis indiget postulet a deo i fide nil hesi tās. ps. cxliij. Fidelis deus in oīb⁹ ꝙbis suis. Quarto recipiemus in noie ihu gl'iam in remuneratiōnē. ps. xix. In nomie dei nr̄i ma gnificabimur. s. in eterna gloria. Ergo ob re/uerētiā eiusdē nominis quilibet xp̄ianus q̄n audiret hoc nomē ihs. deberet genua flectere deuote. dicendo cū ps. cxvij. ℣ dne saluum me fac ppter nomē sanctū tuū. q̄ dicit apl's Ro. x. Quicūq̄z inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit. Exemplū legīt. Quidā bon⁹ hō diu moꝛatus fuerat cū vxoꝛe i magna sancti tate. z illa fil'r cū eo. Immisit aūt dyabol⁹ tem ptationē in eos vt suspenderent se. vt sic euaderent pl̄entes miserias. Cū ergo vteq̄z hac temptatiōe improba z importuna tristis effi ceret vt nec somnū caperēt nec comederent. q̄ siuit alter ab altero causas tristicie. Respōdit

vir q̄ sup oia magnā hꝫ̄et volūtatē suspendē di se. Mulier aūt rñdit illud sile esse ꝛsi de/riū suū. Cōsentiētes aūt ambo qdāmodo laq̄ os optāt vt se suspēdāt. Tūc mulier dixit vi ro suo. O dñe ꝛsulerē q̄ pus bibere̅m amorē Johānis mutuo de illo optimo vino nr̄o qđ valde p̄ciosum fecim⁹ de vinea nr̄a de q̄ ñ gu/stauim⁹. nec scim⁹ quale ad hoc sit vt potari leuius moriamur. placet viro. vinū afferunt Qđ cum vir vellet bibere ꝛsignauit illud si gno sctē crucis sic ꝛsueuit dicens. in noīe ihu xp̄i bibim⁹. ⁊ dedit mulieri. Cū bibissent vinuz cruce signatū ita fugit dyabol⁹ et ois tēptatio recessit. ita q̄ p toto mūdo hꝫ̄ qđ cogitarūt fa cere nō fecissent. sz ꝛtriti ad ꝛfessiōz ꝛfugierē ⁊ vitā eoz̄ i statu bono finierūt. Jđo Anꝫ̄. in lib. ozōnū. c. ij. dicit. Jhs est nomē dulce. no mē delectabile. nomē ꝛfortās petōrē. ¶ Jđo legit aliud exemplū. q̄ fuit quidā hō bon⁹ q̄ habuit hāc ꝛsuetudinē quotiēs sibi dyabol⁹ aliq̄d mali ingerebat. ⁊ qz̄tūcunqz̄ tēptamen tū in se sensit uult ad locū ozōnis. ⁊ inuocauit deū dicēs. O dñe ihu miserere mei ⁊ adiuua me. statim cessauit tēptatio. ⁊ recessit dyabol⁹ ab eo. scribit Lu. x. In noīe tuo dēmonia sbiī ciunt nobis. Jdeo Bern̄. sup Cāti. Hoc no mē ihs̄ ē cib⁹. nā totiēs cō fortaris quotiēs in uocas ⁊ recordaris. Quid ita virtutes robo/rat. qđ bonos mozes vegetat. castas affectio/nes fouet. sicut hoc dulce ⁊ virtuosum nomē ihs̄. Itē legit q̄ quidā sanctus p̄r semel audi uit q̄ dēmō dicebat. q̄ ipsi diaboli repellerent p hoc nomē sanctissimū ihs̄. Jdeo bene ihs̄ fons indeficiēs ⁊ humana corda reficiēs. ad te curro sitiēs. tu solus mihi merces sufficiēs

¶ Sermo XXXVI. Ad idem.

APparuit gra tia dei saluatoris nr̄i oib⁹ hoib⁹ erudiens nos. ita scribit ad Ty tū. ij. ⁊ legit hodierna die p epl'am officio.

¶ Plinius dicit in speculo naturali. q̄ ar/bor mozus est medicinalis tota. scilicet q̄ ad cortices. fructus. folia ⁊ radices. Spūaliter. hec arbor ē maria q̄ tota tā i verbo q̄z exemplo ⁊ ꝛsuersatōe ē medicinal' ⁊ bonis op⁹ vtilis Amb. Vanie vita oīm nostr̄a mozs est exem plū et disciplina. Jdeo Eccl. xxiij. Ego mr̄ pulcre dilectōnis. timozis ⁊ sancte spei. in me oēs gr̄a vie ⁊ virtutis. trāsite ad me oēs q̄ cō/cupiscitis me. ⁊ a generatōib⁹ meis adimple mini. Fructⁿ⁹ meⁿ⁹ ē xp̄us. Luc. i. Bñdicta tu in mulieribꝫ ⁊ bñdict⁹ fructⁿ⁹ vētris tui. Ambr̄. Fructⁿ⁹ mozs p̄mo ē albꝫ. post hoc rubicūdus tercio niger. Et sic xp̄s p̄mo albꝫ p vire mun dicia. hodie rubicūd⁹ p sanguis effusiōz. ter/cio in morte niger p faciei sue discolorationē. Un̄ Isa. liij. Vidim⁹ eū nō habentē speciem neq̄z decorē. Quos colores p̄uidit Salomō Cāti. v. Dilect⁹ me⁹ cādid⁹ ⁊ rubicūdus. Cā/didus i incarnatōe. rubicūd⁹ in circūcisione. Nā hodie effudit roseū suum sanguinē i pi/gn⁹ nr̄e redemptōis. Dicit nāq̄z apls ad He bre. ix. O mia pene mūdant i sanguine. Im/possibile ē em̄ sine sanguine auferre petā. Jd circo Aug⁹. i hodierno sermone. Hic passio ⁊ resurrectio. sic circūcisio facta ē. Et hec ē g̃/tia q̄ nobis hodie apparuit oib⁹. de q̄ thema Apparuit gr̄a. ¶ In summa epl'e duo inue/unt. Primo apparitio diuine benignitatis. se cūdo cōsecutio hūane vtilitatis. Primū ibi. Apparuit gr̄a saluatoris nr̄i. i. ille q̄ ē deus p naturā ⁊ saluator nr̄ p gr̄az. De q̄ apparitōe legit Abacuc. ij. Apparebit i fine et nō mentiet ⁊ Baruch. iij. Post hoc i terris visus ē: ⁊ cū hoib⁹ ꝛuersat⁹ ē. ¶ Solet gaudere sb/diti q̄n̄ ex certis signis cognoscūt se hr̄e gr̄az dñi sui. Sic nos p incarnatōez cognouim⁹ nos habere gratiosuz dñm. nā a mundi exor dio appuit iusticia. qz districtissime puniuit petā. Nā angelū apostatā ꝓpter solā cogita/tionē eiecit de cel'. post hoc p̄mos parētes p/pter pomi de gustatōez de paradiso expulit. de/inde totū mūdū diluuio peremit. Et sic gr̄a z misēdia latebat. qz de⁹ peccātib⁹ nō p̄cebat. le gē dedit q̄ petā puniret. Sodomā ⁊ gomoz/rā incēdio subuertit. multos i deserto pstrauit p murmure. Dathan ⁊ abyron absorbuit ter ra. ecce iusticia apparuit ⁊ gr̄a latuit. Sz ho die octaua die legebat ⁊ hodie legit ad Tytū ij. Apparuit gr̄a saluatoris nr̄i oīmib⁹ hoib⁹ id ē incarnatio. ¶ Itē nota xp̄i incar natio dr̄ gr̄a anthonomatice. Primo qz i eo habitat plenitudo oīm gr̄aꝝ. Joh̄. i. Vidi mus eū plenū gr̄a ⁊ ꝓtate. Et sb̄dit. De ple/nitudine ei⁹ oēs accepim⁹. Secdo dr̄ gr̄a. qz oēs gr̄e antiq̄tus p̄misse p eā plene p̄soluunt Nā de⁹ p̄misit nō semel sz multotiēs aduētū sz p̄raxit solutōz. ꝓpter qđ dicit Bern̄. Ho mines creati ⁊ ingrati tedio affecti suspectas habebāt p̄missiones. dixerūt his q̄ annuncia bāt. dicitis pax pax ⁊ nō est pax. spōdet ⁊ nō exhibet. Sz i incarnatiōe venit gr̄a p̄missa. De q̄ Bern̄. Quid euidentioris signū gr̄e esse poterit q̄z q̄ de⁹ p̄r filiū suū de sinu paterno ad

nos misit. Tercio incarnatio dr gra. qz ex ea hauriūt oim genera grāz. Est em gra nihil aliud fm Jsi. qz donū diuine miciē p qđ remittūt mala z ꝓferunt bona. ¶ Naz pm⁹ parēs hereditaria succession qttuor mala i nos effudit vel trāsfudit. i. culpā: pnam: amissionē virtutū: z celestis regni pditōz. ob hoc q̄ duplici gra indigebat hūana ꝓ dito. i. q̄ remitteret culpā. auferret pnā. ꝓferret ꝑtute z dr ē. et pmitteret eternā felicitatem. Prima gra. i. remissio culpe apparuit i incarnatōe i hoc q̄ diuina natura vniuit sibi hūanā. apparuit em q̄ remisit oēm iniuriā. Sic si aliq̄s soror ē illi⁹ que odio haberet duceret. manifestū foret q̄ ei rancorē dimitteret. sic et hic. De q̄ sanct⁹ Tho. pte. iij. q. i. ar. i. In hoc gra z bonitas apparuit. qz in firmitate ppij plasmatis ñ dr ēpit z assūpsit. Aug. sup ps. Exq̄ q̄ suscepit malū tuū spera ꝓmūcet tibi bonū suū. Nā ideo ptceps fact⁹ ē nostre mortalitatis vt nos ptices faceret sue diuitatis. Exh apparz dimissio culpe. Bern. ¶ Magn⁹ paru⁹ factus ē vt p indulgētiā placari leuiter posset. ¶ Scda gratia. i. remissio pene apparuit i circūcisione z passiōe. vbi soluit penam debitā. ps. lxviij. Que nō rapui tūc exoluebā Ubi dicit Aug. Nos pnā meruim⁹ z soluit p nobis agn⁹ immaculat⁹. qz ꝓ q̄rebat p Isa. xliij. Seruire me fecisti peccatis tuis. Jdeo Bern. O hō agnosce q̄s grauia fuerūt vulnera tua p quibz necesse fuerat xp̄m dñm vulnerari. si nō fuissent ad mortē eternā nec fili⁹ i carne moreret p te. Eccli. xxix. Braz fideiussoris ne obliuiscaris. dedit em p te aiam suā. Nā iccpit hodie pati z sanguinē suū fūdere. iuxta illud ad Ro. v. In sanguine ipsi⁹ saluati ab ira p ipm. Nā nos p sua circūcisiōz ab ipa pena circūcisionis liberauit. Fuit em magnū iugū q̄ Petr⁹ dixit Act. xv. Quid tēptatis iugu imponere sup ceruicē discipulorz q̄ neq̄z nos neq̄z patres nr̄i portare potuim⁹. Isz p gra dñi nr̄i Jesu xp̄i credim⁹ saluari. Jdeo apl's ad Gal. iij. ¶ Misit de⁹ filiū suū factū sb lege vt eos q̄ sb lege erāt redimeret. Ber. Justu erat vt quē aliēa pena ligauerat aliena pena solua. Dic potes dicere q̄ de⁹ q̄nq̄z remediaꝫ pctm originale instituit. z p se p nobis suscepit. vide i pcedēti fmone scdo de circūcisiōe. ¶ Tercia gra. s. virtutū collatio apparuit i resurrectōe q̄n discipul' insufflauit spm̄ sctm̄ dicēs Joh. xx. Accipite spm̄sctm̄ quoz remiseritis pctā ꝛc. Nā p spm̄sctm̄ dant virtutes. Apl's Gal. i. Fruct⁹ spūs sunt gaudiū pax. bonitas. charitas. benignitas. fides. patientia. modestia. ꝯtinēcia z castitas. Rom. v. Charitas dei diffusa ē i cordibz nr̄is p spm̄ sctm̄. Apl'us ad Gal. iij. Qui tribuit vobis spm̄ opat virtutes i vobis. Aug. Sol⁹ deus ē q̄ virtutes nobis tribuit. Jdeo Bern. Incassum laborat i acq̄sitōne virtutū q̄ aliūde q̄rit q̄z a dño. ¶ Quarta gra ē pparatio glie q̄ apparuit i ascēsione. Joh. xiij. Vado vobis parare locū. Licet regnū celoz sit omnibz cōmune z generale pusillis z magnis. Luc. xij. Nolite timere pusill⁹ grex. ꝓplacuit em patri vestro vobis dare regnuz. tñ i eo māsiōes multe sunt. i. varie retributōnes. ¶ Mat. xvi. Reddet vnicuiq̄z fm opa sua. s. i regno suo. Deq̄ Luc. xxij. Disponovobis sic disposuit mihi pater meus regnū. Subiūgit in textu dicēs. oīmibz homibz. i. ad vtilitatē oim. oībus em natus ē ad salutē q̄z tū i eo ē. Deq̄ dixit angelus Luc. ij. Annūcio vobis gaudiū qđ erit oī pplo. Jdeo natus ēi diuersorio. Nā sicut Ade pctm vt dicit Aug. in enchiridion. viciauit totū gen⁹ humanū. ita xp̄i incarnatio ē ad salutē totī generi hūano. Jdeo Chr̄us ad dēsignandū istā generalitatē extra ciuitatē z extra muros pati voluit vt intelligas qm̄ ꝯmunis ē hostia p genere humano oblata. Eccli. xl. Gratia dei sicut paradisus i benedictōibus. Paradisus fuit cōmunis i fructibz oībz hominibz si i innocētia pstitissent sic z fruct⁹ passiōis sue. Ro. viij. ¶ Pro nobis oībz tradidit illū. Dicit sanct⁹ Tho. pte. iij quo ad sufficientiā p nobis. nō aūt ad efficientiā. qz aliq̄ sibūplis sunt impedimentuz p pctm̄. ¶ Sed ve ill'q̄ a bñdictōne filij generali se excludūt. Aug. i li. de pnia. Semper pst⁹ ē gra si nō fuerit repulsa. Jdeo apl's ad Heb. xij. Videte ne q̄s deesse dei. Longū runt aliq̄ q̄ nō habēt grāz. z pōt ꝯq̄ri gratia q̄ nō haberet hoiez se disponentē ad eā. qz dicit Aug. i li. de septē q̄stionibz. Nulli vnq̄z defuit q̄ dign⁹ fuit. Rom. x. Idē dñs oim dicit in oēs q̄ inuocāt illū. Jdeo misit pdicatores i vniuersuz mundū. ¶ Mat. vltī. Eūtes i mundū vniuersum pdicate euangeliū omni creature. i. omni homini. vt null⁹ valeat se excusare. ideo dicit oībz hominibz. Ecce ilia ē apparitio dei diuine benignitatis. ¶ Dixi secūdo subiungit ꝯsecutio hūane vtilitatis dicēs. erudiēs nos. s. dei gra. Sz q̄d docz? quō digne occurramus eildez gratiis z beneficijs dei incarnati. Et pmo docet q̄d cauendum. secundo q̄d agēdū. tercio q̄d sperāduz. Primū

ēqđ cauendū est. ibi. abnegātes oēz impietatē z sclāria dēsideria. Ecce hic docet spūalem circūcisionē. dc q̄ dictū ē supra in p̄mo z ītdo sermone. ℙ Et noīat duo ḣ in textu a q̄bus dēbem⁹ circūcidi. Primū est impietas. q̄ fm Beriū. ē dēū nō colere. dēū nō amare. mandata ei⁹ nō seruare. ē impietas bñficia ei⁹ nō curare. gratiaz eius nō dēsiderare. ē impietas quā monet apl's abnegare. Nā si impiū fuit pcepta dei p Moysen z pp̄has oblata nō seruare. quō nō magis impiū z malū gratiaz p pp̄riū filiū oblatā nō curare. đ q̄ apl's ad Debr. x. Irritā q̄s faciēs legē moysi sine vlla miseratōe duob⁹ vel trib⁹ testib⁹ moriet. quāto magis putatis dēteriora merēri supplicia q̄ filiū dei pculcauerit. z sanguinē testamenti pollutū duxerit. in q̄ sanctificatus est. z spūi gratie ꝓtumeliā fecerit. vt sunt oēs ī pctō mortali z ingrati a fusione sanguis ihu xpi. Secūdū qđ dēbem⁹ cauere in recompensam bñficiorū incarnatōis ē q̄ abnegāda sunt secularia dēsideria. nā tātā materiā gratiaz nobis exhibuit in incarnatione. vt merito dēbrem⁹ oia secularia dēsideria reputare vt stercora. z sunt tria. de quib⁹. i. Joh. ij. Nōlite qđ ē in mundo aut ē ꝓcupiscentia carnis: aut cōcupiscentia oculoz: aut supbia vite. Et cū his deo placere nō possum⁹. fm illud Jaco. iij. Qui vult esse amicus hui⁹ mūdi inimic⁹ dei constituit. Idcirco abscidi dēbemus a mūdo. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū neq̄ ea q̄ in eo sunt. Si q̄s diligit mundū nō ē charitas patris ī eo. Aug. Si in te ē amoz mūdi nō ē q̄ intrat amoz dei. ℙ Secdo docet q̄d sit agendum. z sunt tria q̄ sunt facienda. dc q̄ tertius. Sobrie iuste. pie viuam⁹ ī hoc seculo ꝛc. Q ℙ In his trib⁹ oīa genera bñficioz seu bonoz exercitioz includunt. Nam homo p̄mo ordinari dēbet cōpaliter quo ad se p refrenatōem vo luptatis. ideo dicit sobrie. Secūdo q̄ ad p̄ximū p exhibitōem equitatis. ideo dicit iuste. Tercio quo ad deū p adoratione vel veneratione manifestatis. ideo dicit pie. ℙ Quantuz igit ad p̄mū dicit. viuam⁹ sobrie. Est aut sobrietas ps tpantie. Ītē nota trib⁹ modis cōtingit excedere p modū. Primo ī corde nimium p̄sumēdo. Et sic viuamus sobrie tēperando p̄sumptione elevantē. Ro. xij. Nō plus sape q̄z oporet. sed sape ad sobrietatē. i. sine p̄sumptōe. Secūdo excedit q̄s modū nimiū loquēdo. Sed viuam⁹ sobrie tēperādo locutionē offendentē. i. resecādo verba ociosa. vana z supflua. Nā ex nulla re ita stult⁹ z sapiens cognoscit sicut ex verbis. Prou. x. Qui pfert ꝓtumeliā insipiens ē. q̄ aūt moderat labia sua prudētissim⁹ est. Ideo scribit Eccli. xxviij. Uerbis tuis stateram facito. z frenos ori tuo rectos: nō nimis laxos. Rō Prouer. x. In multiloquio nō dēerit pctm̄. Beriū. Leuis ē sermo sed grauiter vulnerat. De q̄ Jaco. iij. Lingua nostra vniuersitas iniquitat⁹. Nā sicut pua scintilla generat ignē copiosū. sic aliq̄n vnū verbū generat litigiū. Ideo ps xxxiij. Prohibe linguā tuam a malo: z labia tua ne loquant dolū. Prouerb. xiij. Qui custodit os suū custodit aīam suā. Tercio contingit excedere modū in carne nimiū dēlectādo. Dicit em̄. viuam⁹ sobrie. tēperādo dēlectationē lasciuientē. videlicet dēlectatōnes q̄nq̄z sensuū. spēcialiter circa gustū. Est em̄ sobrietas cibi z potus medicina corpis z anie. dc q̄ Eccli. xxxi. Sanitas est aīe et corpis vinū ī sobrietate potatū. z ecōuerso infirmitas in superfluitate. Eccli. xxxvij. In multis escis nō dēerit infirmitas. q̄ aūt abstinēs ē adīciet vitā. dc quo Chrisp. Nihil sic sanitatem efficit. egritudinē curat sic moderata refectio. Sic etiā quo ad spūalē sanitatē. q̄z sobri⁹ nō ita facile sentit titillationē carnis z ebrietudinē intellectus sicut ebri⁹. Nōne satius eēt q̄ pse incēderet domū. z sic ī crapula viuētes. Gene. Uēter vino estuās cito spumat in libidinē. z habēt etiā ī canone. xxxv. dist. Uenter. Ideo apl's Eph̄. v. Nolite inebriari vino. Ratio Prouer. xx. Luxuriosa res vinū z tumultuosa ebrietas. Ideo ad Tytū. ij. Iuuenes hortare vt sobrij sint. Glo. q̄z iuuētus ꝓmptiorē ad lapsuz. Dixi etiā dēbem⁹ viuere iuste. glo. id ē iuste viuamus. s. inter nos et p̄ximū nostrū: iusticie regulā ꝓseruando. R ℙ Est aūt duplex regula inter nos z p̄ximos cōseruāda. l. natural' z legal'. Natural' quā ab initio mūdi vsq̄z ad legē moysi patres antiq̄ qui iuste vixerūt seruauerūt. De q̄ Matth̄. vij. z di. i. Humanū genus. Qđ tibi vis fieri alijs fac. z qđ tibi nō vis fieri alteri nō fac. Dec lex naturaliter est scpta in corde. Ido dicit Isa. xlvi. Preuaricatores redite ad cor. Nō dicit ad p̄dicatiōes. q̄z in seipo inuenit hoc hō. vt dicit apl's ad Ro. ij. Cū em̄ gētes q̄ legē nō habēt naturaliter q̄ legis sunt faciūt. z legem nō habētes sibīpsi sunt lex testimoniū reddē te illis conscientia ipsoz. et inter seinuicē cogitationū accusantiuz. quasi diceret. Cū quis se sentit fecisse malū remordet ꝓscientia z accusat. Si aūt bonuz exhibeat conscientia nō

remordet nec accusat. Et sic ex lege naturali dictat testatio peccati surgit. Idcirco conscientia dicit quasi cordis sciētia. qz hō scit in corde ex naturali lege an bonū vel malū agit. Scōa regula ē legalis q̄ p legē mandat. Diliges primū sicut teipm. ad Ro. xiij. Qui primū diligit legez adimpleuit. Nō adulterabis. nō occides. nō furtū facies. nō falsum testimoniuz dices. i hoc verbo restaurant. dilige primū tuū sic teipm ad Ro. xiij. qz plenitudo legis ē dilectio.

¶ Terciū ē q̄ debemus viuere pie. s. quo ad deū. vt colam⁹ deū pura conscientia z nō ficta Hoc facimus q̄n dñm natū imitamur. cuius bñficia non obliuiscimur. si ex deuoto affectu ei⁹ bñficijs regratiamur. Si ergo p opis effectū. mētis intellectū. deuotionis affectū incarnatū deū colim⁹ queniēter hāc pticulā obseruamus. De hac imitatōe monemur Judicū vij. Nō me videtis facere oīa facite. Nā sicut ipse natus est corpaliter z circūcisus. sic z nos spūaliter. Et sicut passus ē nobis i exemplū. i. Petri. ij. Christ⁹ passus ē p nobis vobis relinquens exemplū vt sequami vestigia eius. Sed heu conqueritur Bern. lamētabiliter Sūt quib⁹ nondū est passus. sunt q̄b⁹ non surrexit vsq; adhuc. alijs nōdū ascēdit. alijs nōdum misit spūm sanctū. Quō em̄ humilitas dei nascentis i superbo homine operat. quasi diceret. nihil talibus em̄ nondū est natus Sūt quib⁹ nondū ē passus qui labores metuunt. mortē fugiūt. quasi ille labores sustinēdo z mortē metuēdo nō vicerit. Sūt quidā quib⁹ nondū surrexit q̄ in labore. anxietate z afflictōe afficiunt tota die nō spūali consolatione recepta. Alijs nondū ascēdit. sed cuz eis pia dulcedine cōmorat i terris. s. qui in deuotione sunt tota die. flent in oratiōib⁹. suspirāt in meditationib⁹. z omnia iocunda sunt eis: vt p omnes dies illos cōtinuū dicat alleluia Sed oportet lac eis subtrahi vt discant cibo solido vesci. Expedit ergo vt xp̄s vadat vt tē poralis deuotio subtrahat. vt desideriū eorum ad celestes māsiones eleuet. ¶ Legit i moralib⁹ Nolgot de quodā rege cui⁹ regnum fuit verisimum in tam subitā mutationē q̄ cepit deficere i honore z diuitijs. Ipe admirās habuit consultos suos cōsiliarios inquirēs causaz illi⁹ subitanei defect⁹. qui cōsiderātes regumē regni riderunt sequētes versus. Dormit speculator potentia hic dominat. Paruū ē magnū: duo quoq; sunt vnū. Amic⁹ hostis voluntas estq; libertas. Ipe intelligens sex defectus. Primū q̄ plati dormiūt. Scōm potē, tia ē iusticia. Terciū hūiles sunt elati. Quartū vnū sunt duo. Quintū amicus ē inimic⁹. Sextū quilibet viuit vt vult Ipe meditans de reformatōe misit depingere imaginē pueri statuēs in medio ciuitatis habēs pprietates pueri in duob⁹ versib⁹. in dextera vnū. z in sinistra vnū versum. Currunt cosmes humiles verūq; dicētes. Pacifici subito pueros q; teneto. ¶ Cōsuetū est in his partib⁹ q̄ super ista solēnitate psentiri vnus alteri solet dare nouū annū in signū amoris. Idcirco ex q̄ psens euangeliū proponit nobis saluatorē puerū iesū natū z in puericia p nobis hodie circūcisum Idcirco merito contra oēz malicia z inordinationē vite hoim pprietates puerorū distribuam p nouo āno. cū iesus xp̄s p se docuit. Nisi efficiami sicut puuli nō intrabit⁊ regnū celoz. Mat. xviij. Idcirco nota ꝫ sex inordinatōes hodie recipiatis sex puuloz oditōes p nouo anno. ¶ Prima inordinato ē q̄ dicit speculator. Ezech. iij. Fili hoīs speculatorē dedi te domui isrl. Ideo nō debet plat⁹ vl ep̄s vel pleban⁹ dormire. Juxta illud ps. exx. Nō dormitabit neq; dormiet q̄ custodit Glo. qz nō dormitat neq; dormit q̄ impugnat isrl. Nā valde periculosum ē platos dormire p negligentiā. qz scribit Mat. xiij. Cuz dormirēt homes venit inimic⁹ hō z superseminauit zizaniā in medio tritici. i. diabolus seminauit temptationē erroris in congregationē fideliuz. Ideo scribit in cano. di. pl. Si papa. vbi dicit. Negligētia platoz ē precipitatio subditoz Idcirco cōpetit eis prima cōditio puerorū. currūt pueri. nō diu quiescūt nec sedēt diu. sed currunt hincinde. sic plati p diligentiā. Juxta illud Prouer. vi. Fili si spopōderis p amico fac q̄ dico. temetipm libera. discurre. festina. suscita amicū. ne somnū dederis oculis tuis. Et sic plati sūt fideiussores p animabus subditoz. vt dicet eis illud Ezech. iij. Si impio nō locut⁹ fueris vt auertat a via sua impia. sanguinē ei⁹. i. aiaz de manu tua requirā. Jō aplus ad Heb. xiij. Ipsi puigilāt q̄si rōez reddituri p aiabus vestris. Dicat g̃ vnusquisq; platoz seu pastoz cuz pastore Jacob Gen. xxxi. Fugit somn⁹ ab oculis meis. Nā nō sine cā singulariter corrept⁹ ē a dño ihu sanct⁹ Petr⁹ Mar. xiij. Simō nō potuisti vna hora mecū vigilare. q. di. Tu es pastor. tibi oues singulariter sunt cōmisse. ideo specialē debes hre diligentiā. sm illud Prouer. xxvij. Diligēter cognosce vultū pecoris tui tuosq; greges considera. Et subdit. Corona tibi tribuet i genera

tione ⁊ generatiõz. ¶ Scõa inordinatio. potẽtia ẽ iusticia. Nã potẽtia pl⁹ dominat et regit q̃ iusticia. vt hodie fit a p̃ncipibꝫ ⁊ potestatibꝫ. dicẽtes illud Sap̃. vij. Sit fortitudo lex iusticie nostre. Olim iusticia fuit pauperi ⁊ diuiti. nũc potẽtias ⁊ diuitias respicit. Cõtra qõ scribit Prouer. viij. Accipe psonã i iudicio nõ ẽ bonũ. Jaco. ij. Si psonã accipitis pctm̃ op̃amini. O quoties h̃ fit De q̃ Innoc. li. ij. de vilitate hũane ꝺitõnis. Clamat paup null⁹ audit. loquit diues q̃libet applaudit: De talibꝫ Isa. v. Ue vobis q̃ iustificatis impiũ p̃ muneribꝫ. xi. q. iij. Nõ licet iudici vẽdere iustũ iudiciũ. ⁊ si liceat aduocato vẽdere iustũ patrocinĩũ. ⁊ iurisco sultꝫ rectũ ꝺsiliũ. Jdeo cõpetit dño terre. regi vl̃ p̃ncipi dño capitaneo vel ꝺsulibꝫ. iudici ⁊ scabinis ciuitatis scõa ꝺditio pueroꝝ. s. q̃ sunt conformes. pueri nõ respiciũt psonas nec acceptãt Sic ꝺformitatẽ iusticie sine psonaꝝ acceptõne eis do p̃ nouo anno. iuxta illud Sap̃. i. Diligite iusticiã q̃ iudicatis terrã. scribit i cano. xxi. q. v. Regũ ẽ ppriũ facere iudiciũ ⁊ iusticiã liberare ꝛc manu calũniãtiũ vi oppssos Leuit. xix. Nõ facias qõ iniquũ ẽ i iudicio. nõ cõsideres psonã paupis. nec honores vultũ potẽtis. iuste iudica p̃ximo tuo. Rõ Brego. ⁊ habet. xi. q. iij. Qui recte iudicat. ⁊ p̃mium remuneratõis expectat fraudẽ in reũ ppetrat. qz iusticiã quaz gratis imptiri debuit p pecunia vendit. Et dicit impi⁹ tal' Prouer. xvij. Impi⁹ ꝛc sinu munera accipit vt peruertat semitas iusticie. ¶ Tercia inordinatio. parũ ẽ magnũ. i. q̃ ẽt esse pui p hũilitatẽ magni sunt p elationẽ. vt religiosi. vgines ⁊ vidue. Naz licet oibꝫ ad salutẽ necessaria ẽ hũilitas. signanter tñ his tribꝫ generibꝫ hoim. Primo igit monachis assignat hũilitas pueroꝝ. Quia dicit Amb. Uirt⁹ hũilitatis q̃uis oim ẽt esse xpianoꝝ. maxĩetñ q̃escere ẽt i cordibꝫ monachoꝝ. Isiõ. Summa virt⁹ hũilitas. summũ viciũ sup̃bia. qz p̃ma stultitia elatio. ⁊ vera sapiẽtia hũiliatio. Scõo virginibꝫ ẽt hũilitas. De q̃ Amb. Quãto virgo castior tãto humilior. Hiero. Uel⁹ ẽ humile ꝺiugiũ q̃ sup̃ba virginitas Jdeo Berñ. Laudabil' virginitas. laudabilior hũilitas. illa ꝺsulit. ista p̃cipit. Jõ Bet. Audeo dicere q̃ nec placuisset deo virginitas marie sine humilitate. Jdeo Luc. i. Respexit humilitatẽ ancille sue. Tercio ẽt hũilitas viduis. qz ẽt humilia opa exercere mistrãdo paupibꝫ. De quo apl's. i. Thim̃. v. Uera vidua ẽ si paupes hospitio recepit. si sanctorũ pedes lauit. si tribulatõez patiẽtibꝫ submistrauerit. ergo necessaria ẽ eis hũilitas. Illa ẽtus veraciter pullulat q̃ i radice hũilitatis p̃durat. ⁊ q̃ ceteras virtutes congregat sine humilitate: quasi q̃ cineres in ventũ spargit. ¶ Quarta inordinatio ẽ. vnũ sunt duo. i. cũ ꝛ vno dicit ꝛ altero timet. p̃us erat quicq̃d hõ ore dixerat corde rectificauit. sz hodie est vnũ duo. intantũ etiã q̃ nõ solũ mentiunt sz etiã qõ si gillis ⁊ lr̃is p̃mittũt mẽdose infringũt. ideo ciuitates ⁊ regiões pereũt. De q̃ Eccli. xxviij. Lingua tercia ciuitates muratas diuitũ ꝛstruxit ⁊ domos magnatoꝝ effodit Lingua tercia ẽ mẽdaciũ. vñ deus fecit duas linguas est est. nõ nõ. nõne dyabol⁹ cõposuit terciã est nõ: nõ est. Jdeo quarta ꝺditio pueroꝝ verũq̃ dicentiũ. s. simplicitas ⁊ veritas verboꝝ daẽt negociatoribꝫ. mercatoribꝫ. emẽtibꝫ ⁊ vendẽtibꝫ oĩbꝫ. vt sunt mechanici p nouo anno. Juxta illud Mat. ij. Sit ẽmo vester est est: nõ nõ. Similiter emere ⁊ vẽdere sine dolo. i. ad Thes. iiij. Ne q̃s supgrediatur aut circumueniat fratrẽ suũ i negocio. et ad Eph̃. iiij. Loq̃mini veritatẽ vnusq̃sq̃ cũ p̃ximo suo. Berñ. Ueritas liberat. veritas soluit. ps̃. xvij. Dñe q̃s habitabit in tabernaculo tuo? Rñdet. Qui loquit veritatẽ in corde suo. q̃ nõ egit dolũ i lingua sua. ¶ Quinta inordinatio. amic⁹ est hostis. reuerã̃ imple tũ ẽ meretricũ dictũ. Jã fallit filia matrẽ. iaz vxor viz. vir vxorẽ odit. Jã impletuz ẽ illud Hiere. ix. Unusq̃sq̃ a p̃ximo suo se custodiat. qz oĩs amic⁹ fraudulenter incedet. signãter in matrimonio ꝺstituti. ideo cõpetit eis vt si aliquãdo rixant ⁊ vxor recipit aliqñ eyn mul bere oder polle: vurtz. vsq̃ ad cruorẽ ẽntiuz. attamen cito ẽt obliuisci. ad Eph̃. v. Sol nõ occidat sup iracundiã vestrã. Nam licet oẽs ẽtem⁹ habere pacẽ. iuxta illud Heb. xij. Pacẽ sequimini cũ oĩbꝫ sine qua nemo videbit deũ. Singulariter ꝺiuges in mr̃imonio ꝺstituti. qz sunt duo i carne vna Hen̄. ij Propter hoc relinquet hõ pr̃ez ⁊ mr̃ez ⁊ adherebit vxori sue. Jdeo apl's ad Ephe. v. Unusquisq̃ diligat vxorẽ suã sicut semetip̃z Nã vbi ẽ charitas ⁊ pax ibi ꝺ⁹ est. ij. Thor. xiij. Pacẽ habete ⁊ ꝺ⁹ pacis ⁊ dilectiõis erit vobiscũ. ¶ Sexta inordinatio. volũtas ẽ liberq. vnusquisq̃ viuit sicut vult. nõ est rigor disciplineꝫ nõ valet signanter i pueris. Jõ competit eis sexta p̃uetas pueroꝝ. pueros sub freno tenere. vt docet Jesus filꝰ syrach.

Eccli.xxx. Nō des illi potestatē i iuuentute. curua ceruicē ei⁹. tunde latera ei⁹ dū infans ē ne forte idureꝯ. tibi dolor. Prouer.xxiij Noli a puero tuo abstrahere disciplinā. si p cussers eū vga nō morietꝯ. Et dicūt tūc. ego diligo eos: nequeo facere. Cōtra ꝗs scribit i cano.xxiij.q.v. Nō putes te amare filiū qñ nō das ei disciplinā. nō ē amor sz dolor. tāguor vbi mali mores nō corrigunt. Jō Eccli.xxx Qui diligit filiū suū assiduat ei flagella. Et hoc nō fecit Hely sacerdos. i. Reg.ij. tepide corrigēs verbis filios. tnō factis. ideo filij in plio occisi sunt. ipse ꝙo audiēs de sella cecidit. texpirauit fracta ceruice. Dicit ēm Salomō Prouer.xiij. Qui pcit virge odit filiū. Jdeo corrigite filios vestros ne i vobis impleat illud Lu.xxiij. Uenient dies i quibꝫ dicet. Beati steriles. q nō genuerūt. tvbera q nō lactauerūt. cū i iudicio parētes videbūt filios ducere ad patibulū infernale eo q nō coreuerūt eos p excessibꝫ. nec docuerūt eos deo seruire sed mūdo. Tunc implet illud Eccli.xli. De patre impio ꝙrunt filij. Tūc talibꝫ parētibꝫ dicet iudex. nō flete sup me sed sup ipsos flete. Est nāq; ꝯmune puerbiū. pueri nō pficiunt sine disciplina sicut nec sine cibo. Jtē crudis socijs de nocte currētibꝫ assignat etiā correctio: sed nō puerilis. tparua. sz vnius soli di scopaz. nō i domo sed i foro. nō in secreto sed publice in theatro. iuxta illud apli. i. ad Thim. v. Peccātes coram oibꝫ argue vt ceteri metū habeāt. Ratio Greg. i registro. Ubi vnus corripit plures emendant.

De Epiphania.
Sermo .xxxvii.

Jdentes aūt magi stellā: gauisi sunt gaudio magno. scribit Mat.ij. et legit i psentis festiuitatis euāgelio. At Pctm ꝓmoz parētū intulit nobis tria mala. s. execationē. inq̄natōez. tafflictōem. Contra hec tria mala xps ihs hodie attulit tria remedia. rōne quoz remedioz psens festū tria sortitur noīa. Primū malū ē aie execatio Zophonie i. Ambulauerūt vt ceci. qz ad tantā cecitatez venerūt q̄ diuinū honorē lignis tlapidibus impēdebāt. vt gētiles. de qbꝫ ps. lxxxi. Nescierūt neq; intellexerūt i tenebris ambulāt. vt dicit apls ad Ro. i. Obscuratū ē insipiēs cor eoz. Et subdit. Qui mutauerūt veritatē dei i mēdaciū. coluerūt. s. idola. tseruierunt potiꝰ creature ꝗ creatori. Cōtra hāc cecitatē xps hodie attulit remediū. s. stellā fulgentē ad illuminādū eoz cecitatē p grām suā. Isa. xlij. Dedi te i lucē gētiū vt apires oculos cecoꝝ. Jō hortat hodie eccl'ia i lectōe. de qua Isa. ix Surge illuminare hiruſm qz venit lumē tuū scz gratie ꝫ tenebras mētis. Isa. ix. Populꝰ q̄ ambulabat i tenebris vidit lucē magnaz. s. stellā fulgentē. et habitātibꝫ i regione vmbre mortis lux orta ē eis. s. gra illuminās intellectū. Propterꝫ remediū dicit hoc festū Epiphania. ab epi. i. supra. tphanos apparitio. qz tūc desursum stella apparuit. tmagz gētilibus xpm dñm vez adorandū demōstrauit. ad psepe suū i tredecimo die pduxit. Secundū malū fuit inq̄natio cōsciētie. De quo Prouer.xx. Quis pōt dicere mundū est cor meū pur⁹ sum a peccato. q. d. nullus. Dēs declinauerūt. corrupti sunt abominabiles facti sunt i iniquitatibꝫ suis. Job.xv. Eeli ñ sunt mūdi in ꝯspectu eius. quāto magis inutilis hō. Cōtra hoc malū attulit remediū q̄ in tricesimo anno sue etatis baptizat⁹ ē. ideo ꝫ festū dicit theophania. a theos qđ ē deꝰ. tphanos apparitio. qz tunc trinitas apparuit. pater i voce. filius i carne. spūssanct⁹ in columbe specie. ad designandā nostrā purificatiōez in aqua tspūsancto fiendā. De q̄ Ezech.xxxvi Effundā sup vos aquā mundā tmundabimi ab oīmibꝫ inq̄nametis vestris. tdabo vobis spūm nouū. q̄ mūdatio necessaria est ad salutē Joh.iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aq̄ tspūsctō nō pōt introire i regnū dei. Terciū malū ē mētis afflictio. De quo Isa.i. Omne caput lāguidū tomne cor merēs. s. rōne culpe. Aug. Dis inordinat⁹ anim⁹ ē sibi ipsi pena. Jdeo Eccl's.ij. Cūcti dies ei⁹ erūna pleni vidi i omnibꝫ vanitatē tafflictōem spiritus. Cōtra hoc malū attulit hodie remediū q̄ in xxxi. anno mutauit aquā i vinū. ad designandū q̄ aquā afflictōis vellet mutare in vinuz ꝯsolatōis. iuxta illud ps. xciij. Sm multitudinē doloꝝ meoꝝ ꝯsolatōes tue letificauerunt animā meā. Qđ vnq̄ ꝓmisit Isa. vl. Quō si cui mater blandiat. ita ego consolabor vos dicit dñs. Et p se in humanitate dixit Joh. xvi. Tristicia vestra vertet in gaudiū. Jdeo hoc festū dicit bethphania. a beth qđ est domus. qz in miraculo facto hodie i domo verus deus apparuit. ideo hec tria miracula recolit hodie ecclesia legens ac canens. Hodie tribꝫ miraculis ornatū diem colimus. hodie stella magos duxit ad psepiū. hodie vinum

ex aqua factū ē. hodie xps a Johāne baptisari voluit vt saluaret nos. De ꝓmo ātagit hodie. De q̄ thema. Uidētes stellaz gauisi sunt gaudio magno. ¶ In summa verboꝝ euāgelij tria tāgunt. Primo magoꝝ diligēs indagatio ⁊ amorosa. Scdo prauoꝝ ingēs perturbatio ⁊ maleficiosa. Tercio deuotoꝝ feruens adoratio ⁊ gl'iosa. Primū ibi. cuz nat⁹. scdm ibi. audiēs aūt herodes rex turbat⁹ ē. tercium ibi. introeūtes domū inuenerūt puerꝝ. De ꝓmo dicit. Cū natus eēt ihs. i. saluator dñs ne. s. tēporaliter. q̄ est genitus a patre eternaliter. De quo Fulgētius i sermone hodierno. Puer ihs paruꝰ i ꝓsepio sz immēsus in celis vilis i pānis: sz p̄ciosus i stellis. ꝓmittit se in terris manibꝫ portare: sz p̄cipit sibi celestia famulari. Quid ergo infantulā attēdis etatē: ⁊ eius nō intelligis potestatē. hic ille natus est nuper i terris a matre: q̄ ab euo genit⁹ ē a p̄re. Sed vbi i terris: subdit. In bethleem iudee. ad dextrā alterius bethleē q̄ est i galilea in tribu Zabulon. De quo legit Josue. xix. Sz q̄ ꝑe: subdit. in diebꝫ Herodis regis. ¶ Sed diceres. q̄re euāgelista Matheus nō scribit tps natalis dñi penes Octauianū imperatore: sed penes Herodē. Rñdet. illi⁹ sunt tres cause. Prima. qz Matthe⁹ scripsit euāgelū suū iudeis. ideo fecit mentionē de rege iudeoꝝ. ⁊ nō de imperatore gentiliū. Scda ratio vt ex hoc ꝓbaret verus messias xps nat⁹. q̄ regnabat alienigena. ⁊ nō habuerūt regez de stirpe iudeoꝝ. iuxta ꝓphetā Dañ. ix. Cū venerit sanctus sanctorū cessabit vnctio vestra. Tercio ideo. vt i hoc ostēderet dei magna misericordia. Nā iudei fuerūt i magna tribulatōne eo q̄ pdiderūt regalē dignitatē. vt sup eos regnaret tyrānus herodes. ideo tunc misit eis maximā ꝓsolationē. s. filiū suuz: Ideo scribit eis Matheus q̄si ꝓ ꝓsolatōe natiuitatē ieſu in diebꝫ herodis regis. sm q̄ pdixit Isa. c. xix. Clamabūt ad dñm a facie tribulantis et mittet eis saluatorez. Ecce magi ab oriēte venerūt hierosolymā. Consuetudo ē aūt q̄n rex vadit accipe regnū. tūc veniūt ad eū milites curie sue vt de sua sublimatōe i regnū cōgaudeāt ⁊ grās deo referāt. Veniūt populares vt dñm suū cognoscāt. veniūt p̄ncipes ⁊ barones vt munera offerāt ⁊ omagiū p̄stent ⁊ fidelitatē faciāt. ℒ ¶ Spūaliter. sic christus dñs habuit duplex regnuz. s. terrestre et celeste. Regnū celeste pacifice obtinebat. regnuz aūt terrestre dyabolus sibi vsurpauerat. Jō xps ihesus venit i hūc mundū vt dyabolus ō regno eiceret et regnū suū recuparet. Jō ipse dixit Joh. xij. Nūc ꝓnceps hui⁹ mūdi eicietur foras. Venerūt ergo ꝓmo visitandū milites curie sue celestis de sua sublimatiōe gaudētes. ⁊ deo grās referētes: dicētes. Glia i excelsis deo. Scdo venerūt populares. i. pastores. videlicet i recognitionē dominū visitauerūt ⁊ grās referebāt. Luce. ij. Reuersi sunt pastores laudātes ⁊ gl'ificātes deum. Tercio venerūt ꝓncipes. vt magi hodie adorātes ⁊ mūera offerētes. De q̄ text⁹. Ecce magi venerunt. Glo. Nō malefici sed sapiētia magni. Dicit em Chrisost. sup Matth. q̄ fuerūt sapiētissimi maxie i astronomia. ⁊ tenuerūt ꝓphetā Balaam. de q̄ habet Num. xxiij. Orietur stella ex Jacob ⁊ ꝓsurget virga de isrl. ⁊ percutiet duces moab. Hāc ꝓphetā intellexerūt ō nasciturō rege in iudea. Et vt possent hr̄e tps illi⁹ stelle. i mōte altissimo vbi erat aer serenissim⁹ noīe Faus ꝓstruxerūt palatiū mire pulcritudinis. ⁊ elegerūt. xij. sapientes doctos in astronomia. quibꝫ dederūt oīa necessaria vt eo diligenti⁹ possent pscrutari tps illi⁹ stelle. ⁊ vno illoꝝ mortuo alter succedebat in locū illius. Et hec tādiu fecerūt donec xps nasceret. In eadē hora natiuitatis sue stella noua apparuit illis i oriēte. q̄ nunciauerūt illud regibꝫ. q̄ dicunt magi. i. sapientes. qz olim sapientes eligebant ad regimē cōmunitatis. qz dicit Arist. i. politic. Boues intellectu ⁊ rōne vigētes naturaliter sunt alioꝝ dñi ⁊ rectores. Jdo Hugo de san. vic. O felicia antiq̄ tpa cuz reges se studio sapiētie dederūt. Ideo Salomon Sap. vi. O reges ppli diligite sapiētiā ⁊ regnetis i ppetuū. Et sbdit. Dirigite lumen sapiētie oēs q̄ pestis ppli⁹. Et tales fuerūt illi. iō dicūt magi. i. sapiētia magni. Venerūt ab oriēte. Chrisost. Un dies nascit unde unitū nr̄e fidei ꝓcessit. Fides ē lumē aiaꝝ ducēs ad xpz regē eternū. Et fuerūt tres. ad significādū gē tū oim ꝓuersionē ꝑ fidem summe trinitatis Venerūt hierosolimā. ¶ Sz di. nūq̄d ñ sciebāt herodē ibi regnātē. Rñdet Chrisost. dicēs sic. sz ita ꝓsiderabāt regē futuꝝ q̄ nō timebāt p̄sentē. Adhuc eū nō viderūt. ⁊ iā mori parati ꝑ eo erāt. ¶ Sz di. quare hierlim venerūt cū ibi xps nō erat. Rñdet Remigi⁹ triplici ō causa. Prima. cognouerūt tempus ⁊ nō locū ipsi magi. Sed hirlim erat ciuitas regalis ⁊ sacerdoralis. ideo estimabāt talem puerꝝ nasci i tali ciuitate. Et venerūt ibidem ad interrogandum ꝑ loco. vt impleret illud Isa. ij. De sion exibit lex ⁊ verbuz dominī ō

hierusalez. Scdo vt iudei essent inexcusabiles. als pñt se excusare dicētes. Nos scim⁹ lo cū z nō tps. ideo magi annūciauerūt eis tps dicētes. Ubi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeoz. Tercio vt ex studio magoz ꝺdemnaret pigritia iudeoruz. Illi vni ꝓphete credidcrūt. l. Balaā. isti nō pluribz. Illi querūt regē alienū. isti nō ꝓ priū. Illi venerūt z lōginquo. isti manserūt ꝑpinquo. Hec ē antiqua neq̄tia iudeoz. z qua ps. lxxvij. Nō crediderunt verbis dñi. Greg. Cognouerūt eū celi. q̄ i ei⁹ passiōe sol obscuratus ē. terra q̄ mota est. petre q̄ scisse sunt. aque q̄ calcabiles se pbuerūt. infernus q̄ mortuos dimisit. iumēta bos z asin⁹. Isa. i. Cognouit bos possessorē suū z asinus presepe dñi sui. isil'aūt me nō cognouit. Ideo ps. de eis dic i psona dñi psal. xcviij. Ipsi ñ cognouerūt vias meas q̄bz iuraui i ira mea. si. i. nō introibūt i requiē meā. Idcirco venerūt hierosolymā. q̄ stella occultauerat se cū viderūt ciuitatē hirl'm. Ideo cōpulsi erāt intrare z interrogare: ne iudei se excusarēt. z venerūt. xij die. Hze. Diuina opatiōe h̄ factū est. sic figuratū ē Dañ. vlti. Habacuc ab angelo ductꝰ est de iudea i babyloneꝫ vltra centū dieras i exitu z reditu suoz laborantiū i campo. i. i vna hora meridiei. Et sic factū ē hic miraculose. Et sicut pueri i camino ignis pmāserūt illesi. sic isti reges non fatigati ex itinere. Et sicut hic puer natus ē de clauso virginis vtero. sic potuit eos pducere ad p̄sepe suuz sine defectu et lesione: dicētes. vbi ē q̄ natus ē rex iudeorum Simō de cassia. Ingressi feruido aio. diserti lingua p interptes sine timore interrogant d̄ rege nūc nato. putātes nō displicere iudeis. sz magnū estimāt eis gaudiū iesse. z ꝑm Symonē de cassia. Nō adierūt ꝑmo regē. sed q̄sicūq̄z ꝓres populares obuios habuerūt iterrogauerūt. vt si ibi natus esset vt cū muneribus decēter se ordinarēt. Cū aūt nemo eos d̄ hoc informaret. ne ipsi tāq̄z leues z fatui hec fecisse viderent. subiūxerūt causam z noticiā sui aduētus dicētes. Vidimus stellā eius in oriēte. z venimus cū muneribz adorare eum ¶ Sed diceres. vñ sciuerūt q̄ hec stella xp̄m natū significaret. Rñdet Aug. Primo didicerūt ab angelis. nā angel⁹ loq̄bat de stella dicēs. Ite adorare eū q̄ natus ē quē celi nouo sidere manifestāt. Scdo ꝑm Bern. didicerūt p diuinā reuelationē dicēs. q̄ p stellam eos foris ammonuit. ipe i occulto cordis eos edocuit p gratie illuminatiōez. Jō Chrys. dicit. Illa stella fuit spūssctūs q̄ postea supra xp̄m i spetie colūbe visus ē. hinc forma apparuit stelle. Aug. dicit fuisse angeluz dei in tali forma q̄ pastoribz apparuit i forma rōnalis creature, Fulgētius dicit fuisse nouā stellā a nouo rege creatā. Sz si volum⁹ rite ꝓsidere. tūc vbiq̄z veritas est. spūssctūs fuit ibi operās effectiue illuminās corda eoz in fide xpi p exterius signū stelle. Et angelus fuit ibi ad ministratiue ducēs stellā. Ipa stella fuit materialis splendēs. viā z p̄sepe ostendēs. ꝓpter qd̄ dicit Fulgētius. In die natiuitatis ostendit xp̄s vtriusq̄z nature veritatē. s. humane z diuine. Humane i hoc q̄ tā pastores q̄z magi inuenerūt puez puulū. sz diuine i h̄. q̄ celū famulabat sibi. q̄ angel⁹ pastoribz. stella magis apparuit. Hāc vtrāq̄z naturā ꝓfitent hic. humanā cū dr. vbi ē q̄ nat⁹ ē. diuinā vo ibi. venim⁹ cū muneribz adorare eū. vidim⁹ eī stellā ei⁹ in oriēte. ¶ Sāctus Thome. iij. q. xxxvi. arti. vij. dicit. Illa stella non fuit vna stellaz celestiū orbiū. sz differebat i mītis ab alijs stell'. Primo in situ. q̄ nō fuit fixa i firmamēto celi sicut alie stelle. sed i aere vicino terre Scdo i motu. q̄ nō circulariter mouebat sz in directe. q̄ cū eūtibz ibat. z cuz stātibz stabat Tercio i splēdore. q̄ splēdebat die z nocte z nō obfuscabat sole. Alie vo stelle lucēt tm i nocte. Quarto in q̄titate. q̄ alie tā magne sunt q̄ vna stella ē maioz tota terra vt dicit Ptholome⁹. sz illa nō fuit tā magna Quinto i significatiōe. q̄ alie stelle significāt distinctionē temporz. illa xp̄i natiuitatē. De qua Fulgētius. Nec stella fuit dñice natiuitatis nūcia Sexto i duratiōe. q̄ alie sunt stelle ꝑpetue. illa vo redijt in ꝑiacentē materiā ¶ Dixi scdo subiungit ꝓnuoz ingēs perturbatio z malicioſa cū subdit. Audiēs Herodes rex turbatus est. Aug. Quid faciet tribunal iudicantis cū superbū regē cuna terre bat infantis. Quid faciet ad dexterā patris sedēs quē rex impius timuit adhuc vbera matris lactentē. Dicit Greg. in omel'. Altitudo terre ꝓfundit cū celestis celsitudo apparuit. In sil'i dicit Chrys. Sicut rami arboris i alto positi ex leui aura mouent. sic sblimes homies de facili turbant ne dignitatē perdāt. Sz q̄ i valle sunt humilitatis in tranq̄llitate manēt Herodes vo in sublimi dignitate erat. ideo timuit. Leo papa. O Herodes superflue times. quem non vis vt regnet in iudea velis nolis regnat in celo et in terra. Cui cōsonat Augu. Stulte times o Herodes. nō venit te perdere qui peccatores venit saluos facere.

nec venit regnū accipe i terris q̄ regnū habet i cel'. nec venit te occidere q̄ ꝓpter te venit occidi ⁊ sanguinē suū fūdere. Subdit. Et ois hierosoluma cū eo. s. rege i ꝺplacentiā. iuxta illud Isa. xxiiij. Sicut dñs ita ⁊ seruꝰ eiꝰ. Nā debuissent letari. ꝑm illud Zach. ix. Letare filia sion. q̄ rex tuus venit tibi māsuetus ⁊ saluator. ipse paup. exulta satis iubila filia hierusalē. Et ipsi nō ꝓtēdebāt saluē. nec attēdebāt ꝓphetie ꝓcōiū. sz ꝓpter tpalē dñm ꝓtendebāt tristicie malū. qđ nō licet. xi. q. iij. q̄d q̄ vbi ōr. Propter obediētiā pōt q̄s bonū ꝛere re. sed nō licet malū facere. q̄ scptū ē Act. v. Oportet magis obedire deo q̄ homiby. sbdit Et ꝺgregās oēs ꝓncipes sacerdotū ⁊ scribas ppli. ⁊ sciscitabat ab eis vbi xps nasceret. Ecce astutia. ꝺgregauit oēs vt ex hoc cōsideraret an ex natiuitate noui regis tristes vel leti appārēt. ⁊ sciscitabat locū vt eū occidendo extingueret. Et appellat eū xpm more iudeorum qui regē ꝓpriū taliter ab vnctōe noiant At illi dixerūt. i bethleē iude. Ecce cecitas iudeoꝝ ⁊ puersitas. alijs locuꝫ ꝛemōstrauerūt. ⁊ nō ad ipm adorandū cū eis nō ꝑrexerunt Aug⁹. Judei interrogati de scpturis sanctis erāt parati ad legendū. ceci ad intelligendū. duri ad credendū. alijs ꝛemōstrauerūt fontē vite. ipsi sunt mortui siccitate Similes facti sunt fabris arche noe qui alijs vt euaderent diluuiū parauerūt mansionē. ipsi aūt p se ꝑierūt. Ex quo etiā patet q̄ scribe ⁊ pharisei nō ex ignorātia sed ex duricia recusauerūt credere. Ideo cōfirmāt rēsponsionē eoꝝ ꝓ ꝓphetā sic em̄ scriptū est ꝓ ꝓphetaz. s. Micheā. c. v. Et tu bethleem iuda nequaq̄ mīma es i ꝑncipibꝫ iuda. ex te em̄ exiet dux q̄ reget populū meū isrl'. Judei abbreuiauerūt ꝓphetiaz. nec formaliter eā exposuerūt Herodi. Quia ibidē sequit scriptū. Et egressus eiꝰ ab initio a diebꝫ eternitatis. ⁊ h obticuerūt. ⁊ iniquuꝫ regē ꝛexerūt. q̄ postea xpm tāq̄ tpalē regem occidere q̄siuit. ⁊ mīltos pueros interfecit. qđ forte nō fecisset si ei ꝓbitatē dixissent q̄ egressus eiꝰ esset ab initio ⁊ a diebꝫ eternitatis. et i hoc facti sunt rei sanguis innocētū. Et in h etiaz corrigunt q̄ ptē veritatis dicūt: ⁊ ptē obticēt Et sic seipos ⁊ multos seducunt. Unū i cano. xi. q. iij. Quisq̄s metu ptātis veritatē occultat: ira dei sup se ꝓuocat. q̄ magis timet hominē q̄ deū. vterq̄ reꝰ ē ⁊ q̄ veritatē occultat. ⁊ q̄ mendaciū dicit. Nā ille ꝓdesse nō vult. ⁊ ille nocere ꝛesiderat. Quales fuerūt scribe. q̄ dicit Chrīs. Si integrā ꝓphetiā ꝓtulissent: i tantū furoꝛē herodes nō exarsisset. Tūc herodes clā vocatis magis remotis sacerdotibꝫ Chriſ. Ne forte iudei regē sue generationis amātes. ⁊ astutiā herodis intelligētes regez occultarēt. nescieꝫ q̄ maiores hostes xpi erāt q̄z ipe. Et diligēter didicit ab eis tps stelle q̄ apparuit eis. nō pueri ne videak insidiari puero. sed stelle. q̄ estimauit in eadē hora xpm natū fore. Et sic ꝑm etatē tpis ꝓposuit occidere pueros innocētes. Et mittēs illos i bethleem dixit. Ite ⁊ interrogate diligenter de puero. Chriſ. Nō de rege. q̄ nomē regis sibi displicebat. sz de puero. ⁊ cū inueneritis renūciate mihi vt ⁊ ego veniēs adorē eū. Chriſ. Deuotōez ꝓmittebat ore. sz gladiū acuebat corde. Jō Fulgēti⁹ i sermone hui⁹ festi. O calliditas ficta. o nequitia fraudulēta. si adorare puerꝫ intēdebas q̄re ꝓ illo mīltos pueros occidebas. Sāguis innocentū quē crudeliter effudisti attestat quid de illo puero voluisti. hec ille. O q̄t sunt hodie tales dolosi. de q̄bꝫ ps xxxvij. Loquunt pacē cū ꝓximo suo: mala aūt i cordibꝫ eoꝝ. Malach. i. Maledict⁹ dolosus. Nō ps. v. Virꝫ sanguinū et dolosū abominabit dñs. Et sic de herode verificat illud ps. xxxv. Verba oris eiꝰ iniq̄tas ⁊ dolus Tūc subdit. Qui cū audissent regē abierunt Chriſ. nihil mali suspicātes. Ecce stella quā viderāt i oriēte antecedebat eos. s. tanq̄ lucerna diuini lumis. vsq̄dū veniēs staret supra domū. s. vbi erat puer. Stella demonstrauit solē iusticie regibꝫ. q. d. magis. In hoc loco ē rex iudeoꝝ. Chriſ. dicit. Veniēs ibi descēdit sup caput pueri inferi⁹. Videtes aūt stellam gauisi sūt gaudio magno valde. Chriſ. Gauisi sunt. q̄ spes eoꝝ nō fuit decepta sed ampli⁹ confirmata. licet habebāt testimoniū hoīm tū illud est q̄nq̄ fallax. ideo celeste signū eos certificauit. s. de dignitate nati regis qui excedebat dignitatē oīm mūdanoꝝ regū. Di. xi tercio innuit deuotoꝝ seruēs adorato ⁊ gloriosa. cū sbdit. Et intrātes domū inuenerūt puerꝫ cū maria matre eius. Hystoria de tribꝫ regibꝫ dicit. q̄ regaliter se induerūt. ⁊ cū muneribꝫ regijs diuersoriū intrauerūt. ibi soluꝫ puerꝫ cū maria mr̄e inuenerūt. Dicit Rabanus. Diuina dispensatōe factū ē vt Joseph abesset ne cordibꝫ gētiliū suspitio orta fuisset. Simon de cassia. Ingrediuntur domū nulla suppellectili ornatā. inuenerūt puerū nō dyademate coronatum. nec in lectulo sericeo pcumbentē. nec perturbanť: nec scandalizāť sed plus i fide ꝺfortanť. cogitātes hūc puerū

nō solū esse regem iudeoꝝ sed ꝛ celoꝝ. qꝛ dicit Chriſ. Si regē terrenū q̄siuissent magis cō fusi fuissent nec adorassent. ſz celestē q̄rebant regē. gaudebāt eoꝝ oc'li ꝓcipibile puerū aspi cere. qꝛ spūſſctūs i corde coꝝ terribilē ac amabilē cmōstrabat. Ideo inqt Bern. Nō lor/ det ill' stabulū. nō offendūt pānis. sed vene/ rūt vt regez adorarēt vt dñm. Jō subdit. Et ꝓcidētes adorauerūt eū. Rabanus. Adorāt in carne verbū eternū. in infantia sapientiā. i infirmitate potentiā. ꝛ in hois vilitate maie/ statē diuinaz. Chriſ. Paruulū ñ adorassent nisi q̄d diu. nū i eo vidissent. ꝛ subdit. Quis ē q̄ eos duxit. eos ilustruxit vt p salute mūdi i tali forma venit. ¶ Mā isti magi tria cognouerunt se hr̄e ab illo puero. ſ. corpus ꝛ animā ꝛ tpalem substantiā. Ideo etiā tria ei exhibuerūt. Primo habuerūt ab eo corpus ideo ꝓcidētes. i. ad terrā cadētes. Secdo ani mā. ideo adorauerūt. Tercio tpalē substātiā ideo subdit. aptis thesauris suis obtulerunt ei munera. auꝛ. thus ꝛ mirrā. Dicit Hymō d cassia. Chriſt⁹ p se munera nō accepit. imo nihil aliud ostēdit q̄s vt puer. xij. dierū. sed pia mr̄ ei⁹ accepit munera d quib⁹ largas ele mosinas fecit. Et postea p septē annos i egy pto se ꝛ puerū sustētauit. Dicit remigi⁹. Dec tria munera obtulerūt. auꝛ ad tributū vt re/ gi magno. thus ad sacrificiū vt sacerdoti ve/ ro. mirrā ꝙ ad sepulturaz vt homi mortali. Uel sic ꝑm Bern. auꝛ ꝓpter releuādā paup tatē. thus ꝓpter stabuli fetorē tollēdū. mirrā ꝓpter mēbroꝝ solidationē. Innocēti⁹ ꝙ di/ cit. Tria munera significāt tres substātias i xp̄o. Auꝛ qd̄ vniuersis eminet metall' signi/ ficat diuinitatē. thus redolēs p̄ciosam signi ficat aiam. mirra vermes phibēs a corpibus significat corp⁹ xp̄i mortale nō sentiēs stimu los viciorū. Finito sacrificio cogitantes ꝛ re cessu. respōso accepto i somnis ne redirēt ad herodē. Chriſ. Intuere magoꝝ fidē. nō scan dalizati sūt i seipis dicētes. Si puer iste ma gn⁹ ꝛ potēs ē. q̄ necessitas ēfugere ꝛ occulte re cedere. ſz crediderūt ꝛ obedientiā p̄stiterunt. pausantes die illa ꝛ nocte. Chriſ. Si regez terrenū q̄siuissent. inuenientes apud eū man sissent. hūc aūt adorauerūt ꝛ munera obtule/ rūt. Reuersi sunt p aliā viā in regionē suaz. ſ. p naues tharsis. Qd̄ audiēs herodes secut⁹ ē eos. ꝛ venīēs vidit nāues i litore stātes. ꝛ q̄ ipsi nūc trāſfretassent. cōmot⁹ ē ꝛ in ira cōtri/ uit naues. De q̄ ps. xlvij. In spū vehemen/ ti cōteres naues tharsis. Et vix in duob⁹ an nis domū venerūt angelo duce. ꝛ econtra ad montē faus pucnerunt. ibiq̄ in honorē noui regis capella ꝛstruxerunt. In qua vt dicit in hystoria triū regum arma sua ꝛpingere fece rūt cuz puero. matre ꝛ stella. ꝛ inde q̄libet in sua ē reuersus. ¶ Post ascēsionem dñi Thomas apl's i indiā venit. ꝛ vidit stellam cū infante ꝛ matre ꝛpictaz. ꝛ inter cetera sua opa p̄dicauit illis iesum. ꝛ instruxit illos sanctos reges pfecte ꝛ mysteriis vite passiōis et ascēsionis xp̄i ꝛ eos baptizauit. ꝛ quēlibet in archiep̄m i suo regno ordinauit. Demū mīū xit vt q̄libet anno quo viuerēt ad capellaz in mōte faus quā etiā apl's ꝛsecrauit ꝙ uenirēt. ꝛ ibi memoriam natalis xp̄i ꝛ epiphanie cele brarēt. qd̄ ꝛ fecerūt. Cū ḡ grādeue essent etatis: ꝛ circa natalē xp̄i ibi cōuenissent. tūc mel chioz senioz i octaua natiuitatis xp̄i ibidem obdormiuit. Deinde in die epiphanie post missaz solēnia Balthasar q̄ poz inunctus in code fuit sepulcro sepultus Demū in octaua epiphanie Caspar. et dū ad sepulcz pioruz duoz fuisset allat⁹. ipsi tanq̄z viui recesserūt i ptes. ꝛ eoꝝ fratrē in medio locare pmiserunt. ¶ De eoꝝ trāslatōe sic legit. q⁹ Helena ma ter Cōstātini fide recepta ꝛ cruce sancta inuē ta audiēs triū regū corpa circa montē faus q̄ escere. collegit solennē comitatū. ꝛ cū magno honore illuc puenit. Qd̄ audiēs patriarcha indie cū omnib⁹ nobilib⁹ suis sibi obuiā ve nit. ꝛ eā honorifice susscepit. ꝛ tandē p̄cibus ꝛ muneribꝫ vict⁹ sibi ipoꝝ corpa p honore ꝛ/ dit. Que gratāter ea recipiēs Cōstātinopoli q̄ est mater grecie adduxit. ꝛ ibi i eccles'a sanc te Sophie honorifice collocauit. Mortua Helena post tempus Cōstātinopol' Mau/ ricio impatori relxellauit. qui inter cetera me diolanēses in auxiliū recipiēs ipsam ꝛ uastā uit. ꝛ triū regū corpa mediolanēsib⁹ illō p̄tē tib⁹ p stipēdio ꝛdonauit. ꝛ sic mediolanū p/ uenerunt. Successu ꝙ temporis mediola/ nēses Friderico impatori se opposuerunt. cū inter cetera in sui p̄sidiū Reynoldū archi/ ep̄m Coloniēsem vocauit. ꝛ expugnata ciui tate sibi in recompensam sui longi itiner⁹ ma ximiq̄ laboris eadem tria corpa assignauit. Qui gratanter ipsa recipiens viq̄ ad coloni am pduxit. vbi in summo honore hodie re/ q̄escunt fideliter sibi famulantib⁹ apud ꝛ rogātes. ¶ Exemplū refertur ꝛ sancto Ethmūdo rege anglie. q̄ cū patri i regno suc cessit. ꝛ in die epiphanie i regē coronatus fu isset. votū vouit q̄sq̄ viueret se in dicto die

oblationē suā multiplicare. ¶ Obtulit ergo de notus rex anno ꝑmo tres marcas auri. secūdo anno sex. tercio nouē. Et sic puenit multiplicādo vsq; ad annū vicesimūquartū. in q̄ septuagīta duas marcas offerre debebat. Cōtigit aūt codē anno q̄ nominā et daci ceteriq; regnū suū inuaserūt. et illud incēdijs et rapinis crudeliter vastauerūt. illic diu ꝑmanētes. Cū ergo rex i tali dispendio ome auxiliū cōsumpsisset et festinitas instaret. dixit ꝑcuratori vt septuagintaduas marcas auri ꝑcuraret q̄ rndit se nō plus i oīm thesauro suo habere nisi. xxx. marcas. Rex anxi⁹ neminē scire voluit. sed spem suā i deū et auxiliū triū regū posuit. et i nocte vigilie epiphanie in palatio stetit. et turbat⁹ celū inspexit. et vidit ibi ꝑfulgidā stellā nō remote a capella sui castri. quā cū ꝑ pulcritudine rex intueret. et sibi in mentē stella triū regū venisset. ecce subito celū plucidū se aperuit. et tanq̄ fozet telū cū ingēti fragoze de stella p tectū capelle cecidit iuxta altare supra petrā. Quo viso rex statim capellā ingredit. et telū aureis lr̄is scr̄tū inuenit i hec ꝟba. Tolle. fode. posside hic et ineternū. Cū autez rex sensum verboz nō intelligeret. tūc vir sanctus sibi exposuit. tolle lapidē. fode terrā. posside hic thesauros tpales. et ineternū spūales. Ipe ⁊ fecit et innumerabilē thesauz inuenit: quē collegit et de hostibz triūphauit. Cum honoze igit diuitijs hic tpaliter. et celis eternaliter vius est.

¶ Sermo XXXVIII Ad idē

Ecce magi ab oriente venerūt hierosolimam dicētes. vbi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeoz. scribit Mat. ij. ¶ Inter oēs infirmitates cozpales ꝓpua ē cecitas oculoz Ergo si ceci oia bona haberēt. tñ in compatōne ad videres nihil se putāt habere. Idcirco cōmune ē ꝓuerbiū. Cecus hō paup hō. oīmb paupez. Propterea Thobias audiēs angelū sibi dicere. gaudiū tibi sit. rndit Thobias. q̄le mihi gaudiū cū in tenebzis sedeo et lumē celi nō video Thob. v. Et sic ipe cecus Lu. xviij qui dixit ihs. Quid vis vt faciaz tibi. rndit. Dñe vt videam lumē. nō petiuit aurū aut dominiū sed lumen. Si ergo cec⁹ sciret aliquē medicū p centū miliaria qui eū sanare posset illuc properaret. ¶ Spūaliter. sic illi tres magi fuerunt ceci in fide q̄ gētiles. Isa. ix. Populus gentiū q̄ ambulabat i tenebzis

Audierūt igit in iudea esse natū q̄ posset aperire oculos cecoz. iuxta illud Isa. xlij. Dedite in lucē gentiuz vt apires oculos cecoz. Et intellexerūt hunc adesse p apparitionē stelle. ideo reliquerūt ꝓpria. et festināter in iudeam appropinquauerūt. et hierosolimā venerunt inquirētes. vbi ē qui natus est rex iudeoz um

¶ In sūma cuāgelij ꝓmēdāt isti bti magi a septē in quibz veri xpiani eos imitari debent. ¶ Primo a sapiētie magnitudine. q̄z xp̄z natū in sidere cognouerūt. quē iudei a lege et ꝓphetis edocti cognoscere ꝓtemptserūt. Un Isa. i. Cognouit bos possessoꝛē suū: et asinus ꝓsepe dñi sui. isrl aūt me nō cognouit: et ꝓpulus meus nō intellexit. Spūaliter. et sic nos cognoscere debemus xp̄m p fidē qui ē vera sapientia. sine qua omnis hō reputat fatuus. Un Sap. xiij. Vani sunt oēs hoies in quibus nō est scientia dei. Piero. Absq̄ noticia creatoris sui omnis hō pecus ē. q̄ noticia ē p fidem. Isa. vij. Nisi credideritis nō intelligetis. s. dñm deū vestz. Ideo Aug. Nō est maioz sapientia nec vtilioz scientia q̄z fides catholica. De tali scientia scribit i canone. xxvi. q. ij Qui sine. Qui sine vera sapiētia putat se esse prudentē fatuus ē. i. sine fide. Jōo Sap. vij Neminē diligit deus nisi qui cū sapiētia inhabitat. s. fidei. Et nosci in isto. q̄z infideles finaliter pereūt. Marci vlti. Qui crediderit et baptizatus fuerit saluus erit. qui ꝟo nō crediderit cōdemnabit. Ideo necessariū ē ad salutē noscere deū p fidē. ꝓpter q̄d scribit Piere. iij. c. Nō glozietur sapiens in sapiētia sua. et non glozietur fortis in fortitudine sua. et nō glozietur diues in diuitijs suis. sed in hoc glozietur qui gloziat. scire et nosse me. s. p fidem. ad Heb. xi. Impossibile est sine fide placere deo

¶ Secūdo cōmendant ab inquisitiōis feruoze. q̄z viso signo celesti nec moram ꝓtraxerunt. nec tepide iter aggressi sunt. immo festine surgētes spacio tredecim dieꝝ a finibz persaz et chaldeoz in iudeā appropinquauerunt. Piero. dicit eos vectos dromedarijs q̄ sunt animalia minoza camelis. sed velocioza. August. dicit miraculose factū. vt iter vnius anni in tredecim diebus perficerēt. Spūaliter. Sic nos p studium bonoz opez festinanter debemus ire ad xp̄m. Un Eccl. v. Ne tardes conuerti ad dominū deum tuū. ne differas d̄ die in diez. sicut cozuus q̄ semp clamat cras cras. sed qui nō est hodie cras minus aptus erit. In huius figuram dominus nō permisit quendā sepelire patrem suum. sed iussit vt

statim sequerek eū. ℣Mat. viij. ℣Multi tamē ꝺ naturā omniū animaliū ꝓpositū boni operis portant in vtero mentis duobus vel tribꝰ annis. cōtra quos dñs ait Luc. xxi. ℣Ue prę gnātibus ⁊ nutrientibus in illis diebus. ℣Tales ꝓponūt bonū. sed nunq̄ vel raro i effectū ꝓducunt. Isa. xxxvij. ℣Uenerunt filij vsq̄ ad partū ⁊ nō ē virtus pariēdi. ℣Nec ē voluntas ociosa nō remuneratōe digna. lxxxvi. dis. nō satis. ℣Nō satis ē bñ velle nisi assit bñ facere. Ideo Eccl's. ix. ℣Quodcūq̄ pōt manus tua opari instāter fac. Idcirco festina. nō tarda ad querēdū ihm. Isa. lv. ℣Querite dñm dū inueniri potest. inuocate eū dum ꝓpe ē. Joh. xij. ℣Ambulate in luce dū lucē habetis. ℣ ℣Pro quo sciendū ꝙ quinq̄ sunt stelle seu luminaria q̄ ducunt peccatores ad ihesū. ℣Prima stella est xp̄s. Apocal'. vlti. ℣Ego sum stella splēdida ⁊ matutina. ℣Cuius lumīositas ducit ad diuinitatē. ℣Unde ait Johā. xiij. ℣Ego sum via. veritas ⁊ vita. ℣Est em̄ via inequabilis. vita interminabilis. veritas infallibilis. Ideo Joh. viij. ℣Ego sum lux mūdi. q̄ sequitur me nō ambulat i tenebris. sed habebit lumen vite. ℣Secūda stella ē beata virgo ℣Maria. ℣Nume. xxiij. ℣Orietꝰ stella ex Jacob. ℣Uñ et maria stella maris dicit. qꝛ sicut stella maris ducit nauigātes ad portū. sic ipsa se deuote inuocātes ad xp̄m. ℣Uñ Bern̄. ℣Si es i periculis. si in rex dubijs. mariā cogita. mariā inuoca. ipsam sequens nō errabis sed secure puenies. ℣Tercia stella est exemplū sanctoꝝ. vt Eccli. xliij. ℣Species celi gloria stellarū. i. sanctoꝝ. ℣Nā ideo ꝓponit nobis vita sanctorum: vt imitemur vestigia eoꝝ. Chrys. super ℣Matth. xxiij. ℣Que iusticia est sanctos colere ⁊ sanctitatez spernere. sine causa iustos honorat qui iusticiā spernit. ℣Quarta stella ē sacra scriptura. ℣Prouerb. vi. ℣Mandatū lucerna est ⁊ lex lux: ⁊ via vite increpatio discipline. Ideo p̄dicatores verbū dei ꝓponentes et doctores sacrā scripturā docētes dicunt lucere vt stelle. Dañ. xij. ℣Qui ad iusticiā erudiūt multos fulgebūt quasi stelle in ꝑpetuas eternitates. ℣Quinta stella est diuina gratia que interius illuminat. ⁊ ꝓprie designat ꝑ stellaz que magos vocauit ꝑcessit et duxit ad xp̄m. Et sic gratia dei ē adductrix ad deū. Joh. vi. ℣Nemo pōt venire ad me nisi pater meꝰ traxerit eū. s. p gratiā. ℣Richardus in lib. de cōtēplatione parte. v. ℣Gratia est diuinus nūciꝰ p quē voluntatē diuinā cognoscimꝰ. Et ꝑm Aug̃. ℣Gratia ē lumē anime faciens hominē peccatū suū cognoscere. ⁊ deū sup omnia diligere: ⁊ illi firmiter adherere. Ideo merito significat ꝑ stellam. nam sicut magi si per stellā nō fuissent admoniti. moti ⁊ ducti ad xp̄z nō pueniissent. Et sic ꝑm Greg. xvij. moral'. ℣Si lumē pueniētis gratie nos nō irradiaret ꝑfecto mens nostra in peccatoꝝ tenebrꝭ obscura remaneret. ℣ ℣Et sic stella ista occultauit se triplici de causa. sic ⁊ dei grā. ℣Primo ꝓpter herodis ⁊ iudeoꝝ malicias. sic sepe deus subtrahit viris sanctis grām ⁊ spūalem ꝛsolationē ꝓpter malicias eoꝝ cū quibꝰ habitāt. In figura filij isrl' nō potuerūt hereditāre q̄diu fuerunt in egypto cū malis. Ideo ℣Salomon ℣Prouer. i. ℣Fili si te lactauerint peccatores ne acquiescas eis. ⁊ ne ambules cū eis, phibe pedē tuū a semitis eoꝝ Bern̄. ℣Bonus in consilio. bonus in ꝓtubernio. bonus in obsequio. ℣Sepe em̄ euenit ꝙ deus aliq̄n bonos punit ꝓpter malos cū quibꝰ habitāt. vt Ezechielē ꝓphetā. Ezech. iij. Fili hominis et tu dormies sup latus tuum sinistr: ⁊ pones iniquitates domus israel sup eo. ℣Secundo occultata est stella vt maiorē adhiberent querē di diligentiā. s. ex interrogatione ⁊ autoritate scripture Et sic deus aliquādo subtrahit lumē gratie ꝓpter tepiditatē vt fortius operek ꝑ eā scz quādo sibi restituek. ij. ad Thoꝝ. vi. ℣Hortamur vos ne inuanū gratiam dei recipiatis Nā talis est inutilis seruus. Luc. xix. qui talentū dñi abscondit et nō negociabat. ꝓpter qđ fuit sibi ablatū ⁊ alteri datū. Ideo Apoc. iij. Tene qđ habes ne alter accipiet coronaz. Et apls. i. ad Thimoth. iiij. Noli negligere gratiam que in te est que data est tibi. qꝛ scribit Piere. xlviij. ℣Maledictus qui facit opꝰ domini negligenter. Richardus. ℣Quantuz negligis tantuz decreseis ⁊ retrorsum vadis. Tercio occultauit se vt de nouo letificarētur. quia res chara perdita ⁊ viceuersa inuēta generat nouā ⁊ maiorē leticiā. ℣Sic magi videntes stellam gauisi sunt gaudio magno ⁊ seq̄bant eam. Et sic deus subtrahit aliq̄n gratiā vt cum gaudio eam viceuersa recipiamus. ⁊ circumspectionē maiorē habeamus ne perdamus eam. quia sine ea nihil boni opari valemus. Joh. xv. ℣Sine me nihil potestis facere Richardus. iij. de contemplatione ca. vltio. ℣Sine gratia non sufficimus ad cognitionez veritatis: nec ad operationem virtutis. ℣Augustinꝰ de correctione ⁊ gratia. ℣Gratie dei est quicquid boni agimus ℣ ℣Chrys. dicit ℣Hec stella a magis visa i se signū pueri gerēs

in dextero humero crucē habuit. Per qđ dēsignat spūaliter q volēs i se cōseruare stellam seu lumē gratie debet fieri p meditatōez passionis dñice. Bern. Si vis hō de virtute in virtutē pgredi. de gratia in gratiā pmoueri passionis xpi recolere. passio em xpi oim virtutū obseruatio ē. ¶ Tercio pmēdant a prudenti interrogatione qua regē totam hierosolymā cōturbauerūt dicētes. Ubi ē qui natus ē rex iudeoz. q. d. Querimus regem recēter natū. nō Herodē iā diu in solio collocatū. Sic spūaliter nos quotidie debemus interrogare et discutere conscientiā nostram querētes ubi sit qui nat⁹ est rex iudeoz. ij. Thoz. vlt. Vos metipos temptate si estis i fide xpi. vosipos pbate an non cognoscitis vosipos. q. ihesus xps in vobis est. R ¶ Nota quattuoz sūt signa p que scire possum⁹ vtz i nobis sit xps. Primū ē si amaritudinē de peccatis habem⁹. qz puer inuenit cū maria matre sua. Maria nāq; mare amaz interpretat. et significat amarā ꝓtritionē de peccatis. Treñ. ij. Velut mare contritio tua. Prouer. xiij. Loz qđ nouit cōtritionē anime sue in gaudio eius non miscebit extraneus. i. a penitētia alienus. Nā contritio vera ē signū piētie eius. Piero. Tūc salus petōris incipit cū de peccatis veraciter ingemiscit. Secōm est si pauptatē diligim⁹. qz xps inuolutus est pannis. Unde Bern. Paup natus est. paup vixit: et pauper obiit. Idcirco dilige pauptatē. nō solū in teipo sed etiā i aliis. Eccli. iiij. Cōgregatiōi pauperuz affabilē te facito. et decluna paupi sine tristicia aurē tuā. Thob. iiij. Nō auertas faciē tuam ab vllo paupere. et sic fiet q nō auertat a te faciem dñi. Terciū ē si delicata ꝓpter deū cōtemnim⁹. qz xps i plepe reclinat vt ciby iumētoz Job. xxxix. Nō inuenit in terra suauiter viuentiū. Dic igit cū Daniele. ix. c. Panē desiderabilē nō manducaui. Quartū ē si ociosa verba vitam⁹. qz inuenerūt infantē. Ambro. Uagit infans inter arta posit⁹ plepia. Infās nobis i exemplū custoditōis sermonū. Prouer. xiij. Qui custodit os suū custodit aiam suā. i. xpm qui est vita aie. Bern. Facile ē verbū sed grauiter vulnerat. volat verbū irremeabile. nec aduerit insipiēs qđ emittat. Sed audiēs Herodes. i. dyabolus ꝓturbātus est. Bern. Dīme qđ diligitur a deo impugnat a dyabolo. Et sic cū gra i nobis nascit dyabol⁹ impugnare nititt. Figurat. ij. Reg. v. Audierūt philistiim q vnct⁹ est dauid i regē. ascēderunt vniuersi vt quererēt Dauid ad pdendū eū. Nā sicut Herodes voluit sibi renunciari puez. sic dyabolus vult gratiā nō celatā habere sed publicatā vt occidat eā. Sed cōtra scribit Matt. vi. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Greg. Depdari desiderat à thesauz publice i via portat. Jō Thob. xij Sacramentū regis abscondere bonū est.

Quarto pmēdant a calliditatis apphensiōe cū dicit. Jtez interrogate diligenter de puero hoc et renūciate mihi. Qui Herodis astutiā cognoscētes ad eū redire sicut ipe postulauerat renuerūt. Prouerb. i. Frustra iacit rhete añ oculos pennatoz ꝛc. Sic et nos debemus astutiā dyaboli pcauere. nō redeūdo p recidiuationē. exq incepim⁹ querere xpm p bonam opationē. Bern. xix. Salua aiam tuaz et noli respicere post tergū. qz scribit Luc. ix. Nemo mittēs manū suā ad aratz et respiciens retro aptus ē regno dei. Sed heu dyabol⁹ cū aliq; bus ludit sicut cū mure murilegus. q ad tps murē dimittit. et fugientē murē capit et interficit. Sil'r et dyabolus dimittit quosdam ad tempus a se recedere. verūtamē dicit cū pharaone Exo. viij. Nō longe abeatis. Un post modū vehemētius eos inuadit et in peccato occidit. Unde ē q regi isr'l ait ppheta. iij. Regū. xx. Uade et ꝛoztare. et scito et vide qđ facias. sequēti em anno rex syrie ascēdet contra te sed a multis illudit ei. Sic etiā contingit de murilego qui aliq̄n capit auē. et vult secū ludere sicut cū mure. sed illa euolat. nec se de cetero arripi sinit. Hoc mō faciens illudit dyabolo ad eū nō redeūdo. Prouerb. vi. Erue te quasi damula de manu. et quasi auis de insidijs aucupis. ¶ Quinto cōmēdant a spūali cōgratulatiōe. qz audito ppphetie oraculo et viso stelle signo. et inuēto rege puero gauisi sunt gaudio magno S ¶ Sic et nos gaudere debem⁹ ꝰ spūalibꝫ bonis. Primo de insusione gratie qua liberamur a potestate dyaboli et efficimur filij dei. ad Coloss. i. Eripuit nos de potestate tenebraz. et trāstulit i regnū filij dilectōis sue. Secōo de puritate cōscientie ad Heb. ix. Emūdauit cōscientiā nostrā ab opibus mortuis ꝛc. Seneca. Nō nascit vera leticia nisi de pura cōsciētia. qz scribitur. i. Joh. iij. Si coz nr̄m non reprehenderit nos fiduciā habeam⁹ quicqđ petierim⁹ ꝛc. Prouer. xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. Tercio de pmissione glorie. Un Lu. x. Gaudete qm̄ noia vestra scripta sunt in celis. vbi erit eternū gaudium. Joh. xvi. Gaudium vestz nemo tollet a vobis. Primū gaudiū ē magnū

secundū mal⁹.terciū maximū. ¶ Sexto cō/mendant a ꝛuora adoratōe.cū subdit.itrā/tes domū.s.diuersoꝝ in q̄ natus ē xp̄s iue/nerūt puerū cū maria mr̄e ei⁹. Bern. Hec fu/it familia.hec vniuersa militia.thron⁹ pscipū diuersoꝝ fuit regale palatiū. Et pcidentes adorauerūt eū. Bern. Nō sordet illī stabulū. nō pānis offendunt. nō scādalizant lacten/tis infantia.pcidūt ꝛ venerant virginē.ado rant dn̄m. Nā qui eos foris p stellā ammo/nuit:ꝛ ipse i occulto eos edocuit q̄ ita p salu/te nostra venit. ¶ Spūaliter. sic nos ꝛbem⁹ introire domū sciētie nr̄e.iuxta illud Eccli.xxxij. Precurre pozi domū tuā.s.con scientiā:ꝛ illic aduocare.s.scrutiniū cōsciētie: ꝛ illic lude.s.diuina bn̄ficia reuoluēdo ꝛuo/te. Sic ludebat Dauid totis viribꝫ saltans ante dn̄m.ij.Reg.vi. Qui saltat nūc summa petit nūc ad ima redit. sic qui contemplat di uina bn̄ficia mira cū iocunditate ascendit. vt ih̄s ei dulcescat.ꝛ mole grauitatis ꝛscen/dit vt ipse sibi vilescat. Deinde ꝛbemus pci dere p cōsiderationē cōditionis infirme.sicut Abrāā q̄ dicebat Gen.xviij. Quid loq̄r ad dn̄m cū sim cinis ꝛ pulvis. Pulvis ē homo qz flatu temptatōis ꝛ loco suo excutit.ꝛ quo cūq; ꝛiect⁹ ꝛiectus ꝑpria virtute nō leuatur Cinis ē.qz ex se nullū germen bn̄ opis pdu cit.ij.ad Chor.iij. Nō sum⁹ sufficientes cogi tare aliq̄d a nobis tanq̄ ex nobis. Sic igit ꝛbem⁹ adorare ꝛū in domo cōscientie. Matt. vi. Tu cū oraueris intra cubiculū tuū.ꝛ clau so ostio ora patrē tuuꝫ in abscondito Chris. Cū oras nemo sit in cōscientia tua nisi quē ado/ras.ꝛ recogita tibi suā maiestatē ꝛ tuā vilita/tē Judith.viij. Humiliem⁹ illi alias nr̄as.si spū humiliato ꝛ contrito seruiamus illi. Eccli xxxv. Oratio humiliantis se nubes penetrat qz dicit Aug. Oratio humil' si fuerit: vacua nō redibit. Sic adorauerūt eum tres reges. Chris. Paruulū nō adorassent nisi aliquod diuinū in eo vidissent. ¶ Septimo cōmēdan tur a munerꝫ oblatōe.cū sb̄dit. Aptis thesau ris suis obtulerūt ei mūera.auꝝ.thus ꝛ mirrā. Greg. Aurū vt regi magno. thus ꝛo vero. mirrā passibili ꝛ mortali homi.sicut ꝑpheta tū fuit Isa.lx. Oēs de saba venient auꝝ ꝛ thus referētes. Et dicit oēs.qz p istos tres reges si gnificat totū gen⁹ humanū ꝛ tribꝫ filijs noe ꝑpagatū. Et dicit auꝝ ꝛ thus ꝛferentes. Et ꝑpheta Isaias nō nominat mirrā.qz morta litas ei⁹ satis fuit manifesta. Sed diuinitas q̄ p thus ꝛsignat et regalis dignitas q̄ p au/rum significat illa erāt latētia. Un̄ exp̄mit ea ꝑpheta vt cōfundant iudei qui xp̄m puꝝ ho minē suspicant. Chris. Diuina gratia ordia/uit hec vniuersa. Spiritualiter. ꝛ sic nos ꝛ/bem⁹ offerre munera regi nato. Remigi⁹ dic̄ Nō singula singuli obtulerūt.sed q̄libet eoꝝ hec tria obtulit.auꝝ ad tributuꝫ.thus ad sa/crificiū.mirrā ad sepulturam. Et sic nos ho/die.qz indeuotus ē vacuus. Si doza ergo ꝛ/uote. Expo.xviij. Nō apparebis in cōspectu dn̄i vacuus.et sic nos. ¶ Nota triplex est thesaurus.s.cordis.oris ꝛ operis. De quolibet thesauro ꝛbemus ei offerre munera. Prim⁹ ē thesaur⁹ cordis. Un̄ Luc.vi. Bonus hō ō thesauro cordis sui pfert bonū. Et sic nos ꝛ thesauro cordis ꝛbemus offerre mun⁹.s.au/rum dilectōis. Eccli.xlij. Suadeo tibi eme re auꝝ ignitū.i.feruidā dilectionē. Et bn̄ per auꝝ diuina dilectio intelligit. Primo ꝑpter ꝑciositatē.qz excedit omnia alia metalla. Nā qz alia ꝛcozant p auꝝ ꝛ nō econuerso. Et sic charitas seu dilectio excellit oēs alias virtu/tes.i.Chor.xiij. Maioz horuꝫ charitas.s. fide ꝛ spe. Isidorus de sum.bo. Charitas om nīū virtutū obtinet principatū.ꝛ ꝛcozat om nes alias ꝟtutes.qz alie sine ea sunt ꝛformes Aug. Charitas ē vir⁹ q̄ valet ad oīa.sine q̄ nihil valent omnia. Hoc munus ꝛsidera:p omnibꝫ Deutero.x. Audi israel quid dn̄s pe tit a te.vt ambules in vijs ei⁹.ꝛ diligas cū ex toto corde tuo. Idcirco offer domino teipm ꝛ omnē substantiā tuā.nō acceptat sine auro charitatis. Hilarius. Frustra erit omnis bo/na operatio nisi assit dei dilectio Col.iij. Su per omnia habete charitatez, Ideo dicit Hie/go de arra anime. Nihil possumus ꝛo de be/neficijs rependere nisi reamare. Secūdo p auꝝ diuina dilectio intelligit ꝑpter raritatē. quia auꝝ est rarꝫ.ideo ꝑciosum.qz omne aurū ꝑciosum. Piero. Omne qd magis rarꝫ ē ma/gis appetit.pulegiū apud indos ꝑciosius est q̄ aurū qz rarꝫ.ꝛ sic charitas ē rara. qz pauci sunt q̄ ꝛū veraciter diligūt. Nō ꝛqueritur apl's Phil.ij. Omnes que sua sunt querūt nō que sunt iesu xp̄i. Nā plus supbi diligūt honores. Matth.xxij. Amāt ꝑmos recubi tus in cenis.salutatōes in foro. Luxurioſi ve ro plus diligunt ꝛlectationes corpis. Pe q̄ bus Osee.ix. Diligit dom⁹ israel.et ipsi di ligunt vinacia vuarū.die hulse des zwinf.s. ad modū porcoꝝ. Pl⁹ diligūt diuitias aua/ri. Isa.i. Omēs diligunt mūera.sequunt re tributiones. Ideo sicut multus est numerus

spinaꝝ paucus liliorū. ⁊ multus ē numerus grossoꝝ lapidū pauc⁹ preciosoꝝ. ⁊ mult⁹ est numer⁹ ferri et plūbi: paucus auri. Et sic pauci sunt vere dēū diligētes. multi diligūt verbo ⁊ nō facto. ps. lxxvij. Dilexerūt eū i ore suo. sed lingua sua mētiti sunt. cor ipsoꝝ non erat rectū cū eo. nec fideles habiti sunt i testamēto ei⁹. vt sunt oēs pfati. De quibꝫ Greg. i omel'. Qui adhuc p illicita dēsideria dēfluūt profecto dēū nō amant. Et sic dilectio compat auro ppter raritatē. Tercio dilectio compatur auro ppter durabilitatē. qz vez aurū in igne nō corrumpit. Et sic vera charitas i igne tribulatōis ⁊ passionis ppter dēū durat ⁊ non perit. Canti. viij. Fortis est vt mors dilectio Apls Roma. viij. Scio et certꝰ sum qz neꝫ mors neꝫ vita neꝫ tribulatio nec angustia nec instātia me possit separe a charitate dei. i. Thoꝫ. xiij. Charitas nunqꝫ excidet. peribit spes. fides. Fides: qz succedet apta visio. spes peribit: qz succedet plsential' possessio. Charitas aūt nō peribit. qz nihil ē qđ sibi succedet. sed hic incipit ⁊ in futuro pficiet. Nā dēs ignis culo parui amoris puenieꝫ ad caminū fornal' dilectōis. Isa. xxxi. Dicit dñs cui⁹ ignis i siō et camin⁹ i hirl'm. Quarto dilectio dicit aurꝫ ppter dulcoritatez. qz in fundo ciphi positū facit potū dulcē Et sic charitas indulcorat mentē etiā in duris opibus. Greg. in moral'. Mens q̄ fortiter dēum diligit dulcia estimat q̄ amara sunt. Et sic Tiburcio ardētes carbones apparuerunt quasi roseꝰ flores. ⁊ Laurentio in craticula carbones ardentes refrigerūt. ⁊ Act. v. Ibāt apli gaudētes a cōspectu cōcilij quoniā digni habiti sunt p nomine iesu ⁊ tumeliā pati. Et hꝫ causauit charitas. Unꝰ Orig. sup epistolā ad Ro. i. Dū i dei amore subsistimus signū doloris nō recipimus. ¶ Scōs ē thesaur⁹ orīs. De q̄ Prouer. xxi. Thesaurus dēsiderabilis i ore sapiētis. Hunc thesaurꝫ dēmus aperire ⁊ offerre dño. thus dēuote orōnis. ps. cxl. Dirigatur oratio mea sicut incēsum i cōspectu tuo. Naz sicut thus positū super carbones ignitos pcedit i altū ⁊ reddit dulcē odorē. sic oratō dēbet pcedere dē corde ignito per amorem. Eccli. l. Quasi thus ardēs i igne. s. amoris. naz talis oratio dyabolū incēdit ⁊ expellit. Unꝰ Thob. vi. Cordis ei⁹ pticulā si sup carbones ponas: fum⁹ ei⁹ extricat oīe genꝰ dēmoniorꝫ. siue a viro. i. a rōne. siue a muliere. i. a sensualitate Et talē orationē petiuit pphēta ps. cxix. dicens. Quid dēt tibi aut quid apponat tibi ad linguā dolosaz. i. ꝺtra suggestionē dyaboli. Respondet. Sagitte potētis acute cum carbonibus dēsolatoriis. i. charitate ignitis. ps. xxxviij. In meditatōe mea exardescet ignis. scz charitatis. Berñ. Cū mēs igne charitatis accendit talē oratio ad dēū ascēdit et exauditur. ¶ Terci⁹ ē thesaur⁹ opis. Mat. xiij. Simle ē regnū celoꝝ thesauro absc̄dito i agro. Greg. Thesaur⁹ absc̄ditꝰ vt obseruet. ⁊ sic thesaur⁹ boni opis absc̄ondi dēbet ab hūanis laudibꝫ. Decpdari dēsiderat q̄ thesauros publice i via portat. Hūc thesaurꝫ operis dēbem⁹ apire ⁊ offerre deo mirrā mortificatōnis carnis. Col'. iij. Mortificate mēbra vra q̄ sunt sup terrā. fornicatōez. imūdiciā. libidinē. ꝺcupiscentiā malā. Aug. Tota vita nostra ē vt affectus pctoꝝ carnis ⁊ mūdi mortificare dēbemus. ✠ ¶ Et mortificatio carnis bene significat p mirrā. Nā mirra habet triplicē virtutē. s. expulsiuā. ꝺfortatiuā. ⁊ ꝺseruatiuam. Primo habet ꝫ tutē expulsiuā. odor em̄ mirre expellit vermes ⁊ serpētes. ⁊ sic mortificatō carnis ⁊ castigatio expellit oēs tēptatōes dyabolicas. Prouer. xxij. Stulticia colligata ē in corde pueri. i. pueriliter viuētis. ⁊ virga disciplīne fugabit eaz. Eccli. xi. Malicia vni⁹ horę oblitionē facit luxurie magne. Sicut em̄ dicit Thob. vi. c. Piscis. i. dyabol⁹. i aqs dēliciaꝝ nutrit. i sicco abstinentie palpitat et morit. Scdo habet virtutē ꝺfortatiuā. ꝺfortat em̄ mēbra tenera ⁊ debilia. sic mortificatō infirmū ⁊ debilē ꝺstantē facit et fortē. ij. Thorin. xij. Cū em̄ infirmor tūc fortior sū ⁊ potēs Hāc em̄ viri pnitētie armis armati adeo fortes efficiunt q̄ oīa dyabolī munimēta frāgūt et dēstruūt. ij. ad Thoꝫ. x. Arma militie nostre nō sunt carnalia. sed potētia deo ad dēstructionē munitionū inimicorū dēstruendo ꝺsilia prava. Tercio habet virtutē cōseruatiuā. qz ꝺseruat a putrefactōe. Sic mortificatō carnis ꝺseruat gram ⁊ virtutes. ij. ad Thoꝫ. xij. Virt⁹ i infirmitate pficit. Hoc cognoscēs apls dicebat. i. Thoꝫ. ix. Castigo corp⁹ meū ⁊ in seruitutē redigo. ne forte cū aliis predicauerim ipse reprobꝰ efficiar. Sicut em̄ sal preseruat a putredine. sic mortificatio aiaz a corruptione pec cati. Dic igit cū spōsa Canti. v. Digiti mei pleni mirra pbatissima. i. castigatione volūtaria. Et sic sanct⁹ Bñdict⁹ abbas sentiēs putredinē carnalis tēptatōis. precipit se in spinas ⁊ fuit ꝺseruat⁹. Berñ. Ulnꝰ cor pōris sana tvulnus mentis. Dicit em̄ Hugo Tūc mirra est pbatissima. qñ carnis seruat

mortificatio discreta.

¶ Sermo XXXIX Ad idem

ECce magi ve
nerūt ab oriēte hirl'imā dicētes. vbi ē q̄ natus ē rex iudeoz. Vidim⁹ em̄ stellā eius in oriēte z venim⁹ cū muneribz adorare eū Matt.ij. ¶ In summa v̄boz duo innuunt. Primo magoz sollicita inq̄sitio. ibi. Ecce magi venerunt ab oriente. Secdo inq̄sitōis eoz rō. ibi. vidim⁹ em̄ stellā ei⁹. De p̄mo dicit. Ecce magi venerunt ab oriēte. ¶ Vel sic. In summa verboz cōmēdant magi a tribz. Primo a distātia lōginque regionis. ibi. Ecce magi venerūt ab oriēte. Secdo ab audacia vere cōfessiōis. ibi. vbi ē q̄ nat⁹ ē rex iudeoz. Tercio a reuerētia debite subiectiōis. ibi. Vidim⁹ stellā eius. et venim⁹ cū muneribz adorare eū. De p̄mo dicit. Ecce magi. Aug. dicit. Isti magi fuerūt p̄mitie nostre fidei in hoc q̄ p̄mo de populo gentiū crediderūt in xp̄m. Dim⁹ igit eoz sequaces eisdē formes i his tribz i quibz cōmēdant. Primo a distantia lōginque regionis pficiscunt difficulter. cū dicit. ab oriente venerūt. Helo. a finibz persaruū. medoz z chaldeoz vbi ē saba fluui⁹. a quo regio illa denominat. iuxta quā z arabia ē. vbi isti fuerūt reges. Et hoc ē qđ dicit in ps. lxxi. Reges arabū et saba dona adducēt. ¶ Ecce eoz diligētia. nō tardabat eos itinerū lōgitudo. nec tp̄is diuturnitas. nō opis asperitas. nobis i exemplū q̄ nulla difficultas laboris debet nos retrahere ab opatione boni operis. dā scribit Rom. vij. Nō sunt p̄digne passiōes hui⁹ tp̄is ad futurā gloriā. s. p̄merēdā. quia labor est cū fine. gl'ia v̄o sine fine. Ideo Isid. Null⁹ labor dur⁹. nullū tp̄s longū q̄ gl'ia eternitatis acq̄rit. Nā sicut se habet p̄ct⁹ ad lineam. sicut vnitas ad numerū. et sicut centrū ad circumferentiā. sic noster ois labor respectu q̄tis eterne. Idcirco scribit Eccli vltī. Modicū laborauī z inueni mihi requiē multā. Un Bern. Labor meus vix ē vnius hore. z si amplius non sentio. s. p̄ nimio amore mercedis. Chrys. Si attēderes requiē celi nō turbaret⁹ p labore mūdi. scribit Sap. iij. In paucis vexati. i multis bn̄ disponent. ¶ Secdo dmendant ab audacia vere confessionis dicentes. vbi ē qui natus ē rex iudeoz. Cōfitētur audacter eū regē iudeoz. Ecce de isto regali titulo quo xp̄us dicit rex iudeoz. quē Pylat⁹ scripsit p causa mortis in cruce. Iste titul⁹ xp̄o morienti deleri nō potuit. sed in natiuitate z in morte a gētibz approbatus fuit. s. a magis z pylato. Istū titulū negauerūt iudei Joh. xix. Nō habemus regē nisi cesarē. Istū titulū publicare phibuerūt. Joh. xix. Noli scribere rex iudeoz. sed q̄ ipse dixit rex sum iudeoz. Huic titulo insultauerūt. si rex isr'l es descende de cruce. Mat. xxvij. Sic adimpletū ē i eis qđ dixit dn̄s ad Samuelē. i. Reg. viij. Abiecerūt me ne regē me habeant. Ideo cū p̄ius fuerit populus eius: et erāt oues pascue eius. nunc negantes eū vagant absq̄ dn̄o. vt dicit Daniel. ix. Nō erit ppl's eius q̄ negatur⁹ est eis. Sed isti reges audacter cōfitent eū dicētes. vbi ē qui natus est rex iudeoz. Coram rege terreno cōfitebant eternū. nobis in exemplū q̄ a confessione veritatis nō debet retrahere nos tyrannitas timoris. q̄ scribit ad Ro. x. Corde creditur ad iusticiā. ore aūt confessio fit ad salutē. Chrys. Sciebāt bn̄ q̄ i hirl'm regnaret herodes. intelligebāt etiā iusticiā legis. q̄ dcuenit rege viuēte alterū nunciaret q̄si inimic⁹ puniret i sanguine. Sed sic cōsiderabāt regē futurū q̄ nō timebāt p̄sentē. Sic debet facere q̄libet fidelis ad ea maxime q̄ sunt fidei. Unde Act. xviij. dixit dn̄s nocte p visionē Paulo Noli timere sed loquere. ne timeas. Ad hoc aūt animat nos xp̄s Mat. x. Omis q̄ cōfitebit me coram homibz cōfitebor z ego eū coram patre meo q̄ in celis ē. Et magi cōfessi sunt dicētes intrepidi. vbi ē qui nat⁹ ē rex iudeoz. ¶ Ista q̄stio mltipliciter p̄t intelligi z formari. Primo p̄t q̄ri vbi ē generaliter. p̄t rnderi illud qđ dicit mgr. i. sentētiar. Est vbiq̄ p essentiā. potentiā z p̄sentiā. Est vbiq̄ p̄mo p essentiā q̄tū in nobis opa bona cōa facit. De quo Isa. xxvi. Omia opa nostra operat⁹ es dn̄e Ideo apl's. i. Chor. xij. Diuisiones operationū sunt. idē aūt deus q̄ operat cōia in omnibz. Noli ergo gloriari de opibz tibi ascribendo. q̄ dicit apl's Phil. ij. Deus operat in nobis velle z p̄ficere. Secūdo ē vbiq̄ p potentiam. q̄ p potentiā suā in nobis bona operat et operata custodit. psal. cxxvi. Nisi dn̄s custodierit ciuitatē &c. Nō aliq̄n a bono opere distrahit p aduersitatē seuientē. aliq̄n p p̄speritatē blandientē. In vtroq̄ statu dn̄s custodit. de quo Isa. xxi. Custos q̄d de nocte aduersitatis. custos quid de nocte. Et ponit ibi nox q̄ē aduersitas p̄missa a deo z immissa a dyabolo. In q̄libet istar ipse custodit. et nō ē tm̄ custos i nocte aduersitatis. sed etiā i die sine

mane pspitatis. Jõo subdit. Si qritis qrite
sez auxiliũ a me, quertimi. s. a peccatis. z ve-
nite ad me. s. inuocandũ. Tercio ẽ vbiqz p p̃-
sentiã. inqztũ. s. oia cognoscit. de q̃ Hebr. iij.
Nõ ẽ vlla creatura inuisibilis i spectu ei⁹.
oia autẽ nuda z apta sunt oculis eius. Jdeo
Boeti⁹ de solatõe. Magna ẽ nobis indita
necessitas pbitatis cũ oia agamus añ oc'os
iudicis cũcta cernẽtis Eccl. xxiij. Oculi dñi
lucidiores sole circũspicientes oẽs vias nr̃as.
Jdcirco tu adulter vel adultera aut fur noli
dicere. q̃s me videt. Prouer. xv. In omni lo
co oculi dñi ꝺtemplant bonos z malos. bo-
nos ad p̃miãdũ. malos ad puniẽdũ ¶ Se-
cũdo põt queri. vbi ẽ de⁹ localiter? Põt rñde
ri q̃ i mũdo p incarnatõez assumptã. licz añ
incarnatõez nõ eẽt i loco cũ esset inuisibil'. in
circũscriptibilis. p naturã tñ assumptaz ho-
die cepit esse in mũdo q̃ prius videbat esse in
celo. Olim em̃ erat in celo p miseriam purã
z solationẽ veram. ps. xxxv. Dñe in celo mi
sericordia tua. In mũdo aũt p penã iusticie.
De quo subdit. Justicia tua sicut mõtes dei
iudicia tua sicut abyssus multa. Post incar
nationẽ aũt est adeo misericordia dei multiplica-
ta in mũdo q̃ etiaz saluat animales brutales
z carnales. i. peccatores malos. ps. xxxv. Ho
mines z iumẽta saluabis dñe. holes. i. bonos
iumẽta. i. peccatores magnos ¶ Tercio põt
queri: vbi ẽ singulariter. Ad qõ põt rñderi. i
humana natura p vnionẽ. Joh. i. Verbũ ca-
ro factũ ẽ. z habitabit in nobis. i. i terra hũa-
ne nature. ex qua vnione factus est frater no
ster. ad Heb. ij. Nõ ꝺfundit nos vocare fra
tres suos dicẽs. Narrabo nomẽ tuũ fratribꝫ
meis. Et hoc stat nobis ad magnã nobilita
tẽ. securitatẽ z iocunditatẽ. Primo ad nobili
tatẽ. qz nobiliores angelis facti sum⁹. ex eo q̃
nobiscũ z nõ cũ eis parentelã ꝺtraxit. Hebr.
ij. Nusq̃ angelos apphẽdit sz semen Abrae
Secõdo ad magnã securitatẽ in iudicio. qz vi
debim⁹ fratrẽ nostr̃ esse iudicẽ vniuersoz. iõ
nõ dicit. Patũ ẽ iudiciũ filio dei. sed filio ho-
minis. qz in forma hominis apparebit z senten-
tiam pnunciabit. Joh. v. Potestatẽ dedit ei
iudiciũ facere. qz filius hominis est Tercio ad
magnã iocunditatẽ i regno. Joh. xvij. Hec
ẽ vita eterna vt cognoscãt te solũ verũ deũ z ie
sum xpm quẽ misisti in incarnationẽ. Berñ.
Plenũ erit omni gaudio videre hoiem z ho
minis ꝺditorẽ. ¶ Quarto q̃rit̃ pt vbi ẽ spãliter.
Ad qõ põt rñderi. i bethleẽ. Ad h̃ magi i sua
interrogatõe spãliter intẽdebãt scire. s. locum
specialẽ in q̃ nat⁹ maneret. Et iõ iudei interro-
gati dixerũt. i bethleẽ iude. sic em̃ scptũ ẽ p̃
phetã. Ex q̃ notat cecitas et puersitas iu-
deoz. q̃ aliꝰ locũ de mõstrauerũt vel denũcia
uerũt. z ipsi ad eũ adorandũ minime pxerũt.
Jõ Aug⁹. Judei interrogati de scpturis san-
ctis fuerũt parati ad legendũ. ceci ad intelli-
gendũ. duri ad credendũ. ¶ Quito põt q̃ri.
vbi ẽ spãliter. Ad qõ rñderi põt q̃ in iustis
p gratiã. Johã. xiij. Si quis diligit me ad
eũ veniemus: z mãsionẽ apud eũ faciemus.
Et dicit notãter veniem⁹ i plurali. qz veniet
pater nostrã infirmitatẽ roborãdo. Phil'. iij.
Dia possum in eo q̃ me cõfortat. s. ad bonum
operandũ z malo resistendũ. ad Eph̃. vi. Cõ
fortami i dño z i potẽtia virtutis eius. Veni
et filius nostrã ignorantiã illuminãdo vt co
gnoscam⁹ faciẽ dei. Joh. i. Illuminat omnẽ
hoiem venientẽ in hunc mundũ. q. ¶ Paral'.
xx. Cũ ignoramus quid agere debeam⁹. hoc
solũ residui habem⁹ vt oculos nr̃os ad te diri
gam⁹. Veniet spũssanctus. de quo Luc. xij.
Ignẽ veni mittere in terrã. quid volo nisi vt
ardeat. ¶ Sexto põt queri. vbi ẽ sacramẽta
liter? Ad hoc respondet. sub specie panis z vi
ni. p̃m quẽ modũ nobiscũ ẽ h̃ i hac vita z sem
per erit. Matth. vlti. Ecce ego vobiscũ sum
omnibꝫ diebꝫ vsq̃ ad cõsummationẽ seculi.
Est em̃ nobiscũ i memoria sue passiõis. Lu.
xxij. Hoc facite in meã cõmemorationẽ. Est
nobiscũ sacramentaliter in medicamẽtũ no-
stre curatõis. Eccli. xxxviij. Altissimus ꝺ ter
ra creauit medicinã: z vir prudẽs nõ abhor-
rebit illam. Est nobiscũ sacramẽtaliter i via
ticũ nostre peregrinationis. Et dicit viaticũ.
quia debet dari ex hac vita migrãtibꝫ vt secu
ri⁹ z forti⁹ pergãt ne i via deficiãt. Mar. viij
Si dimisero eos ieiunos deficiẽt in via. Fi-
guratur. iij. Reg. xix. Helyas comedit ꝺ pa
ne subcinericio. z confortatus ambulauit ad
montẽ dei oreb. Spũaliter. sic xpi corpus de
cineribꝫ nostre mortalitatis assumptũ cõfor
tat hominẽ i via pscntis vite q̃usq̃ veniet ad
mõtẽ dei. i. ad regnũ celoz. Joh. vi. Qui mã
ducat hũc panẽ viuet in eternũ. ¶ Dixi secũ
do subiũgit eoz inquisitõis ratio. cũ subdit.
Vidimus stellã eius in oriẽte. ¶ Qz
ꝺi. quare xps voluit natiuitatẽ suã p stellã z
nõ p aliã creaturã manifestare? Rñdet p̃mo
vt suã natiuitatẽ xps purissimã demõstraret
stella em̃ purissimũ corpus est. z sic eius na-
tiuitas pura ex parte matris. Unde canit ec
clesia. Sicut sidus radium parit virgo filiũ

pari forma. neq; sid⁹ radio: neq; virgo filio fit corrupta. Item exptē plis. Job .xv. Celi nō sunt mūdi i ꝓspectu ei⁹. Rō. q; ē cādor lucis eterne ꝛ speculū sine macula. Sap̄. vij. Ecce cūdo vt ei carnatōis misterū insinuaret. Naz stella habet lumē a sole. ꝛ q; solē inspicere nō sufficim⁹ ei⁹ radiū in stellis videm⁹. Et sic deitatē i se ꝓspicere nō possum⁹. Joh. i. Deū nemo vidit vnq;. Rō. i. ad Thim. vi. Inhabitat lucē inaccessibilē. Ideo induit corp⁹ terrenū vt lumē diuinitatis i hūano corpe videre mus. vt sicut lux solis videtur in sidere. et sic lux diuinitatis i hūanitate. Aug. exponēs illō Joh. xiiij. Ego sum via: dicit. Christ⁹ i hūanitate fact⁹ ē nobis via ad suā diuinitatē. Jō dicit Apocal. vltī. Ego sum stella splēdida ꝛ matutina. Tercio vt lingua celi testimoniū sibi ꝓhiberet Ec ¶ Est cm̄ quadruplex lingua q̄ testimoniū ꝓhibuit de xp̄o. Prima diuina. Luc. iij. ꝛ Matth. xvij. Vox p̄r̄is audita ē. hic ē fili⁹ me⁹ dilectus. Secūda ē lingua humana. s. pp hetaz natiuitatē xp̄i p̄dicentium. vt Isa. vij. c. Ecce virgo cōcipiet ꝛ pariet filiū. ꝛ Hiere. xxxi. Nouū faciet dn̄s sup terrā. mulier circūdabit virū. Ideo Actu. x. Huic omnes ꝓphete testimoniū perhibent. Tercia est lingua angelor. Luc. ij. Annuncio vobis gaudiū magnū qđ erit om̄i ppl'o. quia hodie natus est saluator christus dn̄s i ciuitate dauid. Quarta celestis. de q̄ Aug. Quid erat illa stella nisi lingua celestis mirifica que enarraret gloriā dei. que inusitatum virginis partū inusitato clamore: inusitato fulgore clamaret. Juxta illud. ps̄. xviij. Celi enarrāt gloriā dei. Fc ¶ Moraliter de vita nostra. sic quattuor lingue spūales dāt testimoniū de homine vt sit spūaliter natus cum xp̄o. Prima lingua est diuina. id est obediētia inspirationis dei. ps̄. lxxxiij. Audiaz q̄d loquat in me dn̄s deus. Gregor⁹ in moral'. Locutionē dei audire est inspirationē mente concipere. quia dicit August. de triplici habitaculo dei. Allocutio est occulta inspiratio q̄ mentibus suam veritatē et voluntatē inuisibiliter ostendit. Cantic. ij. Dilectus meus loquitur mihi. surge ꝓpera amica mea. surge. s. a peccatis. ꝓpera scilicet per bonam volūtatem ꝛ operationem. Ideo ps̄. lxxxiij. Loquetur pacem in plebem suam in his qui cōuertunt ad cor. id est ad mentez. ¶ Secūda lingua est angelica. s. pura conscientia que generat mentis letitiā. Seneca. Nunq; nascitur vera letitia nisi ex pura cōscientia .ij. Thor. i. Gloria nostra hec est. testimoniū cōscientie nostre. Nam sicut lingua angelica annūciauit gaudiū natiuitatis. ꝛ sic cōscientia bona. vt dicit Hugo de bono conscientie. Bona conscientia est titulus religionis. templū Salomonis. ager benedictōis. ortus delicior. gaudiū angelor. ¶ Tercia lingua est celestis. i. bona vita ꝛ celestis ꝓuersatio. dicēdo cuz apostolo ad Phil'. iij. Cōuersatio nostra i celis est. s. celestia cogitando. Sap̄. v. Cogitatio eor apud altissimū. Itē celestia loquendo. i. Petri. iiij. Si quis loquit quasi sermōes dei scilicet loquat. Item celestia operādo. ad Gal'. vi. Operemur bonū ad om̄s. i. Pet. ij. Conuersationē vestrā inter gentes habentes bonā. Dicit cm̄ ꝓphus. Qualis vnusquisq; ē talia loquitur. meditat et operat. Ideo apostolus ad Gal'. vi. Opus luuz ꝓbet vnusq;q; quia saluator Joh̄. x. dixit Opera que facio testimoniū perhibent de me. et sic etiam de nobis. Joh̄. viij. Si filij Abrae estis opera Abrae facite. ¶ Quarta est lingua humana. Illa debet perhibere de nobis testimoniū. ꝛ est bona fama. De qua. i. ad Thi. iij. Oportet habere testimoniū bonū ab his qui foris sunt. id est bonā famā. Dicit cm̄ Aug. de cōmuni vita clericor̄. Cōscientia necessaria ē ꝓpter nos. bona fama ꝓpter ꝓximos. Jō Eccli. xli. Cura habe de bono nōie. Prouer. xxij. Melius ē nomē bonū q; diuitie multe. eo q⁹ dicit sanct⁹ Tho. in. ij. ij. q. lxij. arti. ij. Inter res tales maxim̄ bonū ē bona fama. Ideo Aug⁹. habet in canone. ij. q. i. c. Nolo. Qui cōscientie cōfidit et famā negligit crudelis ē. ꝓpter qđ dicit ap̄l's Ro. xij. Prouidentes bona nō tm̄ cora deo sed ꝛ coraz om̄ib⁹ hoib⁹. s. ꝓpter bonam famā ꝛ vitare scandalū. ¶ Di xi tercio in secunda diuisione. q⁹ cōmendant isti magi a reuerentia debite subiectōis. quia venerunt obsequiuz ei impendere. s. adorare cuz. Dicit Leo papa. Reges cm̄ erāt. ꝛ tamē pueri veneranti fascia. ꝛ diuites. ꝛ tm̄ pauperculo genuflectunt. sapientes erant ꝛ tm̄ infantē adorant nondū verba ꝓferentē. Et ideo dixerunt. Vidimus stellā eius in oriēte. ꝛ venimus cū mūeribo adorarē eū. vt impleret illō Isa. lx. Venient ad te qui detrahebant tibi. et adorabūt vestigia pedū tuor. ps̄. lxxi. Adorabunt eum omes reges terre. omes gētes seruiēt ei. Idcirco nō retrahat te sublimitas honoris ab impensione obsequij. Naz si reges adorāt. quid hodie debet facere populus popularis. Si adoratur inuolutus fascia. nōne

adorãdus ẽ sublimat⁹ in glozia. ¶ Si adorat vagiẽs in cunabul'. nõne adorãdus ẽ nũc regnãs in cel'. ¶ Si adorat angustatus in diuersozio. nõne adorãdus ẽ q̃ venturus ẽ iudicare iudicio. ℣ Magi ḡ nato puero humiliter genuflectere nõ verenť. nec ipsos regalis dignitas retraxit. ℣ñ ad litterã illud salutare consiliũ ꝯseruauerũt. ps. ij. Et nũc reges intelligite: erudimĩ qui iudicatis terram. ¶ Seruite dño in timoze & exultate ei cum tremoze.

¶ Sermo XL. ℣ Ad idem

Intrantes domũ inuenerũt puez cũ ℣ Maria matre eius: & pcidẽtes adorauerũt eũ: & aptis thesauris suis obtulerũt ei munera auz. thus & mirrã. ℣ Mat. ij. ¶ In verbis pmissis duo innuunt. Primo pueri leta inuẽtio. scõdo munez pna oblatio. Primum ibi. Et intrãtes domũ inuenerũt puerum ẽc. Scõm ibi. & aptis thesauris suis. De primo dicit. intrãtes domũ. Dicit ¶ Hymõ de cassia. Nullo suppellectili ornatã. nõ fuerũt sedilia taperia. puluinaria hanc domuz decorantia. Aug. Inuenerũt puez quãtitate paruũ. fandi impotentẽ. alieni opis indigentẽ. Et nulla ab humana infãtia generositate discretũ. quia sicut stella eius diuinitatẽ ostendebat. ita ei⁹ verã humanitatẽ ptẽdebat. Cũ maria matre ei⁹. ℣ Hub. Nõ dyademate coronatã. aut in lecto aureo recumbentẽ. sz vix tunicaz habentẽ vnã. nõ ad ornatũ corpis sz ad tegumentũ nuditatis. qualez habere poterat vxor carpentarij peregre ꝯstituta. Et forte ẽgo maria aduentũ magoz pscuerat vt dũ essent antugurij respicies extra & iuuẽs magne potẽtie viros. vt aliquĩ volũt. tulit puez de cunis id est de psepio. & posuit inter brachia. & collo cãs in gremio vt puer decẽter iaceret. et ipsa se matrẽ pueri ostẽderet. ℣ Magi aũt viso puero lumine fidei illuminati sunt. & crediderũt illũ puez quẽ cũ tanta sollicitudine querebãt. et quem stella annũciauerat. nec ab hac fide eos matris paupertas nec pueri imbecillitas retraxerat. hec ¶ Raban⁹ ℬ ¶ Sed quare ibi nõ inuenerũt Joseph sicut pastozes inuenerũt? Respondeť pm eundẽ q̃ diuina dispositione factũ ẽ vt illa hoza Joseph absens eẽt ne pater pueri crederet a gẽtibz i fide nouell'. ideo dicit. Inuenerũt puez cũ maria matre eius. Nec ẽ felix illa mater sine qua iesus nõ cõcipit nec nascit. Luc. ij. Impleti sunt dies marie vt pareret & pepit filiũ suũ pmogenitũ Nec mirũ. qz ipsa est flos puritatis. Isa. xi. Egredieť virga de radice iesse. & flos ei⁹ de radice ascẽdet. Nec est bñdicta mater sine qua iesus nõ inuenit. Luc. ij. ¶ Sicut hic inuenerunt in fantẽ cũ maria matre eius. Nec mirz qz ipa ẽ vitas & via. Eccli. xxiij. Trãsite ad me oẽs q̃ cupiscitis me. & a generatoibz meis adimplemini. Ipsa ẽ mater sine q̃ ihs nõ crucifigit. Joh. xix. ¶ Stabat iuxta crucẽ ihu mater eius. Nec mirz. qz ipsa est mater pietatis. Ideo crucifixa erat in anima. Luc. ij. Et tuã ipsius animã ptrãsibit gladius doloris. Fuit ergo socia passionis filij. qz vera mater & tota mater. Nec ẽ mater sine qua iesus ad nuptias nõ vocatur. Joh. ij. Nuptie facte sunt in chana galilee. Nec mirz. qz ipsa ẽ thalamus pudicicie. ps. xviij. Jpe tanq̃z spõsus pcedẽs de thalamo suo. Ipsa est mater sine qua spũssanctus nõ dat. Actuũ. i. Erãt oẽs perseuerantes in oratione cũ mulieribz et maria matre iesu. Nec mirz. qz ipa est aq̃ductus gratie. Eccli. xxiij. ¶ Sicut aq̃ductus exiui de paradiso p ipsam em gra datr & gra impetratur Ideo canit ecclesia. ℣ Maria mater gre mater miscdie. & Luc. i. Inuenisti em grãz apd dñm. nos pdidimus. ipsa inuenit. Eccli. xxiij. In me oĩs gratia vie et veritatis. Bern. ¶ Si q̃d in nobis ẽ gratie ex ea nouim⁹ redundare. ideo gratia spũssancti sine ea nõ datur. Ideo sancti magi inuenerũt puez cũ maria matre eius. ℣ ¶ Nota sancti magi quatuoz modis se habuerũt. Primo inuenerũt scõdo adorauerũt. tercio honorauerũt. quarto honoratũ custodierũt. Primo ergo ipm querẽtes inuenerũt. Rõ pma. qz ipm q̃sierũt eo studio. scõdo eo modo. tercio eo ordine. qrto eo fine. ¶ Primo quesierunt eo studio q̃ debuerũt. Nã studiũ eoz fuit triplex. Primo i pscrutando. qz diligenter scripturaz pphete Balaam pscrutati fuerũt. & ibi inuenerũt q̃ i ortu christi stella oriri debebat. Num. xxiij. Orieť stella ex Jacob & cõsurget virga d isrl'. Spũaliter. et sic nos si volumus eũ inuenire oportet nos habere studiũ ad sacrã scripturã. Joh. v. Scrutamini scripturas in quibz putatis habere vitam eternã. ille testimoniũ phibent de me. Dicit nãz Dyo. in lib. celestz hierarchie. Impossibile est nobis lucere diuinũ radiũ nisi sub velamine scpturaz. Jdo Brego. sup Ezech. Oẽs qui viã vite desiderãt verba vite audire debent. i. scripturam sacrã. Rõ sancti Tho. pte. i. q. i. ar. ix. Maioz

cognitio nō habēt de deo i hac vita nisi i sacra scptura. Ad hāc ad hibuerūt studiū. et sic eū inuenerūt. Scōm studiū in vigilādo. qz super montē victoriale ascēderūt. ascendētes solicite ibidē vigilabāt. Et sic nos. qz scribitur Prouer. viij. Qui mane vigilauerint ad me inueniēt me. Tercīū studiū habuerūt in orādo. qz in dicto mōte p ipsi⁹ stelle apparitōne orabāt. z iō meruerūt exaudiri. Et sic nobis nō sufficit vigilia si nō assit oratio deuota. i. Petri. iiij. Estote prudētes z vigilate i orōnibus. qz scribit Marci. xi. Amē dico vobis quicqd orātes petieritis credite z accipietis et eueniēt vobis. Ideo apls. i. Thoz. xvi. Fratres vigilate z state in fide. Et sic ipsi. ¶ Secūdo quesierūt eo mō quo debuerūt. qz quesierūt eū fortiter: sapienter z dulciter. Primo q̄sierūt eū fortiter. vt nec labore itineris. nec tribulatōe regis. nec amissione sideris aliquatenus frāgerent. sed virile animū habentes. Et sic nos viriles esse debem⁹. iuxta illd ps. xxx. Viriliter agite z cōforteť cor vestr. Ephe. vi. Cōfortamini in dño z in potētia virtutis eius Et sic ipsi nō timētes tyrānū herodē. Mat. x. Nolite timere eos q occidut corp⁹. Christ. Adhuc eū nō viderūt: z iā parati p eo mori erāt. Secōdo quesierūt eū sapienter. vt nec Herodis astutia deciperent. Tercio dulciter. vt nec Herodis promissionibus allicerent. Q q̄z pauci sunt qui querūt deū fortiter. vt nō frangant a mūdi aduersitatibz. sed in tribulatōe z psecutōe ppter verbū aliquādo scādalizāt Pauciores ꝓo sunt qui querūt sapienter: vt nō decipiant a dyabli calliditate. De q apostolus. ij. ad Thoz. xi. Timeo em ne sicut serpens seduxit Euā astutia sua. ita corrūpant sensus vestri. Paucissimi sunt q querūt dulciter vt non illiciant a carnis voluptate. Jaco. i. Unusq̄sq temptat a concupiscētia sua abstract⁹ z illect⁹ ¶ Tercio quesierūt eo ordine quo debuerūt. Primo quesierūt p ptē sensuale. s. p stellā. deinde p parte rōnale. i. pphetā. tercio p partē intellectualē. In h̄ instruimur si dñm querere volum⁹ incipiam⁹ ab infimo statu humilitatis. Luce. xiij. Recūbe in nouissimo loco. Deinde pergamus ad medium virtutis. ps. lxxxiij. Ibūt de virtute i virtutē. Ultimo puemamus ad summū cōtemplatōis vt possim⁹ dicere cum pphēta. Sup excelsa statuēs me. ps. xvij. vsq̄ implebit illud apli ij. ad Thoz. iij. Reuelata facie gliaz dñi speculātes. in eandē imaginē tranſformamur de claritate in claritatē. Iste triplex gradus tangitur Gen. xxvi. Ibat Isaac proficiens. s. p viā humilitatis atq̄ succrescens. s. per viaz virtutis. donec magnus vehemēter effectus est scz p viam summe cōtemplatōnis. ¶ Quarto quesierūt eū eo fine quo debuerūt. s. vt ipz honorarent. adorarent z dotarēt. Honorarēt in corporis prostratione. adorarent cū mentis deuotione. dotarent cū munez largitōe. ¶ Nā oīe qđ habuerūt sibi obtulerunt. Primo corpus cū dicit pcedētes: Ecce hūilitas in nobilibz regibz z diuitibz. quod est rarus q nobiles et diuites sunt humiles. sed magis pauperes z populares. Un hoc ait: Respōdet Henric⁹ de hassia. ꝓmo exsuperbia. Aug⁹. Uermis diuitiaz superbia. difficile est z raz q nō sit superbus qui diues est. Secūda causa est ne maculent vestes pciosas. plus honorant vestes cz deum. nō cogitātes q d⁹ pater nō pepercit filio suo. sed p nobis omnibz tradidit illum. Et implebit in eis illud Isa. iij. In illa die auferet dñs ornamentū. z pro ornatu erit ignominia. Tercia causa ne nimis fatigarēt corpa delicate nutrita. nō attendentes qđ dixit dñs Isa. l. Corp⁹ meū dedi pcutientibz. z genas meas vellentibz. faciē meaz nō auerti ab increpātibz z spuentibz in me. Et q cecidit in faciē suam orādo. Luce. xxij. z q inclinato capite tradidit spiritū Luce. xxiij. Ideo docet apls ad Rom. xij. Obsecro vos vt exhibeatis corpa vestra hostiam viuentez deo placentē Sed heu aliqui ita se ligauerūt q neq̄ genua coram sacramento flectere pñt veniet aliquādo q tales oportz flectere genu coraz spiculatore. Et finaliter dicet eis illud Matth. xxij. Ligatis manibz z pedibz ptcite in tenebras exteriores. Ideo apls Phil. ij. In nomine dñi iesu omne genu flectatur. Secundo obtulerunt animā. cū dicit. adorauerūt. z sic nos. Joh. iiij. Ueri adoratores adorabūt patrē i spiritu z veritate. i. ad Thorin. xiij. Orabo spiritu orabo z mente. psallā spiritu psallam z mente. Tercio obtulerunt res temporales. cum dicit. aperti thesauris suis. Et sic nos. Prouerbi. iij. Honora dominum de tua substantia. ¶ Diri secundo inuentū adorauerunt. cum dicitur. z pcidentes adorauerunt eum. s. adoratione latrie Est aūt latria cultus soli deo debit⁹. De quo Deutero. vi. Dñm deum tuū adorabis z illi soli seruies. In quibus verbis exprimit trinitas personaz. dominū. s. patrē. deum. s. filiū. tuū. s. spiritum sanctū. ¶ Nota adoratio est triplex. Una est q debet soli creatori. Et dicit

grece latria. Scđa q̄ xbet creature. z dicitur dulia. q̄ tñ ē duplex. Uñ quedā ē dulia simplex: quā adorant hoies. Alia sperdulia. i. superior dulia qua adorat caro xpi z crux eius carnē xpi adoramus pfitēdo q̄ ipa ē cā materialis nostre redemptionis. Nā p ipsam redemit nos xps exponēdo eam passioni. Unde Eph. v. Soluēs inimicitias i carne sua. Itē pfitēdo q̄ ipsa sit vivificatrix aiaz nostrarū. Joh. vi. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs nō habebitis vitā i vobis. qm̄ ipa ꝓfert z auget gl̄iam si digne recipiat i sacramēto altaris Joh̄. vi. Panis quē ego dabo caro mea ē p mūdi vita. q̄ māducat hūc panē viuet in eternū ¶ Attamē notādū. Dicit em̄ Auḡ. de ciui. dei. lib. x. c. i. q̄ caro xpi dupliciter cōsiderat. Uno mō p se. alio mō p accidēs. Per se ꝯsiderata capit p parte materiali illius humanitatis. que pars distinguit ꝯtra animā. Et sic nō ē adorāda adoratōe latrie cū sit creatura nullā habēs relatiōz ad diuinū suppositū ſm se cōsiderata. sed adoratōe sperdulie. Alio mō cōsiderat p accidēs. videlicet put ē hypostasis diuine nature. nō vt carnē nudā considerantes. sed vt vnitā deitati in vnitate hypostasis dei verbi duabz naturis reductis Itē hypostasis dicit quasi substās vel substens. z ponit p materia ꝑma. Et greci hypostasim vocāt persōnā. vt q̄ sunt tres hypostases i diuinis. i. tres psone. hec catholicon. Et ſm beatū Tho. pte. iij. q. xxv. ar. ij. Adorare carnē xpi nihil aliud ē qz adorare verbū icarnatū. z sic adorat adoratōe latrie. Et hoc est qđ dicit Aug. sup Joh̄. tractās illud Joh̄. xiij. Nō turbet cor vestr. dicēs. Ego dñicā carnē imo pfectā xpi humanitatē ideo adoro q̄ a diuinitate suscepta z hūanitati vnita est Et sic adoratōe latrie adorat ver⁹ deꝰ z verus hō. Hz btā virgo adorat adoratiōe ipdulie nō latrie. Damas. lib. iij. Quia honor qui ē ad btāz ꝯginē reducit ad deū q̄ ex ipa icarnatus ē. Silr crucē xpi adoram⁹ in q̄ xps pepēdit adoratōe sperdulie. licet uō habet formaz seu figurā crucis. sz eo q̄ sit instrumentū nr̄e redēptōis i q̄ redēptor noster opat⁹ ē nostraz salutē. Alias ꝯo cruces adoram⁹ rōne figure. in eo q̄ significāt xp̄m crucifixū i tali forma. nō em̄ adoram⁹ formā. vt dicit Damasc̄. lib. iij. c. iij. sed typū crucis. Uñ si typ⁹ soluit nō ē adoratio fieda. ¶ Dicit⁹ Tho. ꝯo pte. iij. q. xxv. ar. ij. dicit. q̄ crux xpi i q̄ xps crucifixus ē dupliciter ē a nobis venerāda. Uno mō put nobis repsentat figurā xpi extēsaz i ea. Alio mō ex ꝯtactu ad mēbra xpi z ex hoc q̄ sanguīe ei⁹ pfusa. vtroqz mō adoratur adoratōe latrie. Et ꝓpter hoc crucē alloq̄mur z deprecamur. Tuā crucē adoram⁹ dñe. Si ꝯo loq̄mur de effigie crucis xpi put ē alia materia. puta lapidis vel ligni. auri vel argēti. sic venerant crucē vt imaginē xpi. Et dicit ibidez sanct⁹ Tho. ar. iij. q. ois imago ē venerāda sicut illud cui⁹ē imago. Cū g̃ xps adoret adoratōe latrie. ꝯsequēs ē q̄ ei⁹ imago sit adoranda adoratōne latrie. imagines ꝯo sanctoruz adoram⁹ nō i ordīe ad se sz i ordine ad signatū. s. ad sanctos. ¶ Sed di. imagines fieri phibitū ē. Exo. xx. Nō facies tibi sculptile. neqz oēm similitudinē q̄ ē in celo desup z q̄ in terra deorsuz. neqz eoz q̄ sunt in aquis sub terra. Nō adorabis eas neqz colcs. Rñdet Damas. in. iij. Prohibitū ē facere sil̄itudines vel imagines ad adorandū ꝑdīs. qz tūc ppl̄s iudaic⁹ ꝓnus fuit ad idolatriā ꝓpter exempla gētiū cū q̄bꝫ habitabāt. Et qz nōdū de⁹ hūanā naturā assūpsit. iō figurari ñ potuit. qz erat incircūscptibil̄ z infigurabil̄ sed mō p miserdie sue viscera factus ē hō passus z crucifixus. ergo pōt figurari. Ideo dicit Bonauētura. Imaginū introductio i ecclesia nō fuit absqz rōnabili causa. Primo ꝑ pter simpliciū ruditatē z informatiōz. Būt em̄ simplices q̄ scpturā nō pñt intelligere. iō i hmōi picturis tanqz i scripturis legunt gesta xpi z sctōz. Uñ Greg. z habet de cōse. dis. iij. platū. Qđ legētibꝫ scptura hoc ideotis cernētibꝫ pstat pictura. Scđo ꝓpter deuotiōis excitatōez. pl⁹ em̄ mouet exēpla q̄z verba. z ea q̄ videm⁹ q̄z q̄ audimus. Ut g̃ moueremur ad deuotōez z passionē ecclia tenet et permittit imagines. Tercio ꝓpter memorie labilitatē. qz ea q̄ audiunt facili⁹ obliuiōi tradunt q̄z ea q̄ vident. Uñ de cōse. di. iij. venerabiles. Venerabiles imagines xpianī nō deos appellāt nec seruiūt eis vt dīs. neqz spez salutis ponūt in eis. neqz ab eis spectant futurū iudiciū. sz ad memoriā z recordationē p̄mitt⁹ nos venerant eas. ¶ Ideo Gregorius de cōse. dist. iij. platū. dicit. Aliud est adorare picturā. Glo. tanqz sit aliqđ diuinū hoc phibetur Aliud ꝯo est p picture hystoriā q̄d sit honoranduz addiscere. q. d. ꝓpter hoc imagines sunt institute. Unde versus. Effigiē xpi dū trāsis semp adora. Nō tñ effigiez sed qđ dēsignat honora. Beati ꝯo magi christū adorando ꝓstrati adorauerūt. Dicit em̄ Aug̃. in enchiridion. Adoratio latrie est triplex scilicet

cordis operis et oris. Prima cordis fm Aug. cōsistit i trib⁹. s.i dei agnitōe. dilectōne: et debita subiectōe. Et hoc mō eū magi corde adorauerūt. Primo q̄ eū vez deū et hoīem veraciter cognouerūt. Scdo dulciter amauerūt. p cui⁹ amore regna sua dimiserūt. Tercō humiliter se subiecerūt. Scda adoratō oris illa ē p testatio diuine maiestatis. Et habet fieri tripliciter. s. orando. laudando. et grās agēdo omnib⁹ his modis adorauerunt ore Tercia adoratio est operis. illa etiā cōsistit in tribus Primo in genuflectōne. Isa. xlv. Mihi curabit oīe genu. et sic ipsi. q̄ p cidētes adorauerunt. Scdo in rez oblatiōe. Deuter. xxvi. Cū intraueris terrā quā dñs deus dat⁹ est tibi possidendā tolles de cūctis frugib⁹ terre. et offeres dño deo tuo. Et sic ipsi obtulerūt ei munera. Tercio i sacrificij immolatōne. et sic ipsi incēsum qđ deo in sacrificiū posuit sibi dederunt. Quarto adoratū honorauerunt. s. p munera que sibi obtulerūt ℙ ¶ Nota q̄ quadruplex mun⁹ sibi obtulerūt Primo munus a corde. q̄ eū dilexerūt et in eū crediderūt Scdo munus ab ore. q̄ ipm vez deum et hominē cōfessi sunt Tercio munus a manu. q̄ sibi aurū thus et mirram obtulerūt. Quarto munus ab obsequio. q̄ se añ eum corpe prostrauerūt. Istud quadruplex mun⁹ nos sibi exhibere in honorē debemus. Primo mun⁹ a corde. et est dilectio. Matth. xxij. Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo. Scdo munus ab ore. et est laudatio. ps. xlix. Sacrificium laudis honorificabit me. Tercio mun⁹ a manu ē bona opatio. Eccl's. ix. Quōcūq̄ potest man⁹ tua opari instāter fac. q̄ nec opus nec ratio est apud inferos. Ideo ad Gal. vi Huius tps habem⁹ opemur bonum. Eccl'i. iiij. Noli esse remissus in opibus tuis. Apoc. xiiij. Opera eōꝝ illoꝝ sequunt illos. Quarto mun⁹ ab obsequio. qđ ē exhibitio seruitut' p sonalis. s. qñ ḡs se totū in obsequiū deo māci pat. Unde Eccli. xlvi. dicit caleph. Semen illius obtinuit hereditatē. et viderūt oīes filij isr'l q̄ bonū ē obsequi sancto deo. Quinto honoratū custodierūt in hoc q̄ ad herodē non redierūt. nec de pueri inuētione sibi nuncios trāsmiserūt. nec p ei⁹ cōfinia trāsire voluerūt sed p aliā viā redierunt. Sed heu m'ti sunt qui postq̄ xpm inueniūt ipm nō custodiūt. quidā em eoꝝ ad peccatū et ad herodē. i. diabolū redeunt. Tales cū diabolo pactū faciunt. Isa. xxviij. Percussim⁹ fedus cū morte. et cū inferno pactū fecim⁹. flagellū inundans cū ptransierit nō veniet sup vos. Sed tales occidūt puez natū. Hebre. vi. Rursum crucifigentes filiū dei. Tales qui ad peccatū redeūt sunt sicut ille qui vadit ad carcerē inimici. vel ad viā vbi erit spoliatus. qui sunt brutis insipiētiores que ad laqueos nō redeunt quos semel euaserunt. Eccl's. i. Stultoꝝ infinitus est numerus. Alij p̄o nūcios Herodi. i. diabolo trāsmittunt. Hi sunt quib⁹ tā si peccandi deest facultas. nō tñ deest volūtas mala. Tales p̄o prauis desideriis et voluntatib⁹ agunt. mala p̄o desideria et praue volūtates sunt quidā nuncij diabolo missi. q̄ dicit Aug. in lib. retractationum. Ex volūtate nascit peccatū. Dt. x. Cōfundet israel in volūtate sua. Nā sicut volūtas bona ē initium omnis boni. sic ecōuerso volūtas mala ē inuriū oīs mali et damnatōis. Ideo Greg. Sicut em peccando p superbiā et inobedientiā a regione nostra. i. paradiso celesti recessimus. sic penitēdo p humilitatē et obedientiā redire debemus p aliam viam. s. penitentie.

¶ Sermo XLI. Ad idem.

OBtulerunt ei munera aurum. thus et mirram Mat. ij. ¶ In summa verbor duo tāguntur. Primo magoꝝ pia oblatō. ibi. obtulerunt ei munera. Scdo muneꝝ deuotio. ibi. aurū. thus et mirram. De primo dicit. obtulerunt ei munera ℚ ¶ Sed diceres quare obtulerunt ei munera? Respondet primo p̄pter cōsuetudinē arabū. qui cū quēpiā adorāt munera offerūt. Scdo vt ostēderent eū esse deū. qui dixit Exod. xxiij. Nō apparebis in ꝓspectu meo vacuus. Ideo q̄n apparemus coram dño vt audiendo missam: debemus aliquid deo offerre. vt habet in cano. de cōse. di. i. ois. Dis xp̄ianus studeat ad missarum solennia aliquid deo offerre. s. spūale vel temporale munus. q̄ oblatio est duplex. scz spūalis et temporalis. vt habet de conse. dist. ij. tribus. in fine. Sed hoc est cōtra aliquos qui nec temporale nec spūale offerunt in missa. et solum p̄sentiam exhibent. et infra missaꝝ inutilia loquunt. R ¶ Idcirco sciendū vt oblationes sint deo acceptabiles requirūtur plura. Primo vt persona offerēs deo placeat. q̄ oblatio placere nō potest nisi ꝑius homo placeat deo. Unde Prouerb. xv. Victime impioꝝ abominabiles sunt dño. vota iustorū placabilia. Figuratur Gen. iiij. Respexit

dñs ad Abel et ad munera ei⁹. Dicit notāter ad Abel ꝑus. ⁊ deinde ad munera. ℣re. Nō placuit Abel ex munere: sed mun⁹ ex Abel. ꝗa ipe erat accept⁹ deo p iustā vitā ⁊ innocentiaz cordis sui. ⁊ ꝓpterea accepta fuerūt ei⁹ munera. Jō Eccl̄i. xxxiij. Dona iniquoꝝ nō ꝓbat altissim⁹. vt patet de Cayn Heñ. iiij. cui⁹ munera nō acceptauit de⁹. qz ipm ꝓpter iniq̄tatē suaz reprobauit. ꝓpter qđ dicit Piero. ⁊ habet i canone. xxiij. q. i. odi. Nō sacrificioꝝ magnitudinē sed offerētū merita respicit de⁹. ¶ Jdeo multoꝝ pctōꝝ oblatōes ꝓhibet accipe ecclesia. Primo notoꝝ dissidentiū fratrū. Mat. v. Si offers mun⁹ tuū ad altare: et ibi recordat⁹ fueris cē. relinque ibi munus tuū. Scđo oppimentiū paupes. dis. xc. oblationes. ⁊ de raptoribꝫ. sup eo. Tercio vsurariꝝ. de vsuris. qui in oībꝫ. Quarto eoꝝ q̄ sunt i crimine notorio ⁊ horrendo. vt meretricū. xvij. q. iij. miroꝝ. vbi quidē ꝓhibent oblatōes eoꝝ qui hoīes rapiūt ab eccl̄ia. Quinto sacrilegoꝝ. xij. q. ij. de viro. Sexto excōmunicatoꝝ ⁊ eoꝝ qui sponte ⁊ sine necessitate rebaptizati sunt ab hereticis. Noꝝ oblatōes duobꝫ annis nō sunt recipiēde. etiā si vere pniteāt. de ꝺse. dist. iiij. omnis. ¶ Secūdo ꝛ̄det fieri de re bona. Eccl̄i. xxxv. Noli offerre munera prava. non em̄ dñs suscipiet illa. Jdeo Malach̄. i. Si offeratis cecū ad imolandū nōne malū ē. si offeratis claudū ⁊ languiduz nōne malū est. offer illud duci tuo terreno. si placuerit illi. i. nō ¶ Propter qđ subdit in fine capituli. Maledict⁹ dolosus qui habet i grege suo masculū ⁊ immolat ꝛ̄bile dño. Propter qđ scribit̄ i canone. xlix. di. sacerdotes. in fine. Jndignū est dare dño qđ redignat hō. ¶ Tercio ꝛ̄det fieri de substātia ꝓpria. Prouer. iij. Honora dñm de tua substāta. non de aliena ⁊ furto. Jsa. lxi. Ego dñs diligēs iudiciū. ⁊ odio habens rapinaz in holocaustum. Malach̄. i. Intulistis de rapina mun⁹. nunquid suscipiā illud de manu vestra. quasi diceret nō. Un̄ ⁊ Piero. Sunt quidā q̄ i hoc estimāt se placere deo eo q̄ de rapina edificāt ecclesias. ⁊ lārga testamēta faciunt ⁊ deo offerunt. paupes. viduas ⁊ orphanos ꝛ̄primentes. sed magis deū puocant ad irā ⁊ remunerationē vindicte. Et exclamat dicēs. O omnipotēs deus si taliū munera accipes. tunc iniquus esses cū ipsis. quod absit. Tales em̄ volūt pticipē facere deū eoꝝ iniq̄tatis ⁊ oppssionis paupeꝝ. ꝓpter qđ scribit̄ i canone. xlij. q. v. Immolās ex iniquo maculata est oblatio

Jdeo Malach̄. iij. Erūt dño offerētes i iusticia ⁊ placebit dño. nō de rapina. Eccl̄i. xxxiij. Qui offert de rapina pauperꝝ quasi q̄ victimat filiū in cōspectu patris sui. Jdeo oblatio deo accepta ꝛ̄bet fieri de iuste acq̄sitis. ꝗa habet̄ in cano. i. q. i. nō est. Quicquid i sacrificio dei ex male acquisito offert nō placz deo sed ipsius iracundiā irritat. ¶ Quarto oblatio ꝛ̄bet esse deuota. ps. lxv. Holocausta medullata offerā tibi. Per medullā q̄ in medio ossiuz est intima vis deuotionis accipit̄. ac si diceret. Licet modicum sit qđ foris offero. in hoc modicū intima deuotōe offero. Cassian⁹ in lib. collationū patꝝ. in collatōe Johānis abbatis. Melius ē deuotū in minoribꝫ qz in deuotuz in maioribꝫ operibꝫ inueniri. Legit̄ em̄. iij. Reg̃. viij. de magna oblatōe quā fecit rex Salomon. et oīs multitudo filioꝝ Israel immolabāt oues ⁊ boues absq̄ estimatiōe et numero. que licet essent multa ⁊ magna. magis tamē reddebat ea accepta offerentiuz deuotio. Naz subiūgit̄ ibi. vtrūq̄z genu. Salomon i terrā ꝛ̄fixerat ⁊ manus expādebat in celū. in quo cordis deuotio ꝛ̄notat̄. Sil⁹ et Dauid. i. Paral̄. xxix. letus fecit oblatōez dicens. Quis ego ⁊ quis populus me⁹ vt possimus tibi vniuersa hec offerre. tua em̄ hec sūt oīa. ⁊ que de manu tua accepim⁹ ꝛ̄dim⁹ tibi. In simplicitate cordis mei let⁹ tibi obtuli vniuersa hec. Et subdit ꝺ populo dicēs. Populū tuū qui hic reptus ē vidi cū in gēti gaudio tibi offerre dona ria. et subiūgit. Dñe de⁹ custodi hanc voluntatē cordis eoꝝ. ⁊ semp i veneratione tui mēs ista pmaneat. Un̄ apostolus. ij. ad Ephoꝝ. ix. Unusquisq̄z put ꝛ̄stinauit in corde suo. nō ex tristicia aut ex necessitate. Hilarem em̄ datorē diligit deus. Nō ꝛ̄lectat̄ in aliqua oblatione facta sine deuotione. ꝓpter quod in veteri lege multa sacrificia iussa sunt aspergi oleo. in signuz q̄ sine deuotōis aspersione nō sunt deo grata. qz dicit Grego. Cor ⁊ nō substantiā pensat deus. nec perpendit quantū i eius sacrificio. sed ex quāto. s. ex cordis deuotione. ¶ Richard⁹ ꝺ mystico somno. Deuotio ē feruida mentis i deū dilectio et animi dulcedo. Bern̄. Sicut mel in cera. sic deuotio in anima. quia mel in dulcorat ⁊ sapiduz facit. ⁊ sic deuotio. Et sic fuit oblatio triū regū. Primo fuit deuota. qz ꝓcidentes adorauerūt. Secūdo fuit ꝺ rebona. ꝗa apertis thesauris. quod dicit a thesis quod est positio. ⁊ auz. Et ē locus vbi cōseruant p̄ciosa q̄cunq̄z. ⁊ maxime auz. Tercio

n

fuit de re ppria. ⁊ notat cū dicit suis: nō alie/nis. Quarto fuit deo placida rōne ipsoꝝ. qa fuerūt i charitate feruidi. Et ipsa bona in charitate facta sunt deo accepta Aug. Date charitarē ⁊ fac q̄cq̄d vis et placebis deo. ¶ Dixi scdo tāgit munera eoꝝ denominatio seu speci ficatio. ibi. auꝝ. thus ⁊ mirrā. ¶ Sed diceres. q̄re hec tria obtulerūt ⁊ nō alia mūera. Ratio assignat lr̄alis ꝑm glo. q̄ arabes in sua regione abundāt his. s. auro. thure ⁊ mirra: ⁊ diuersis generib aromatuꝝ. ⁊ ipsi talia ꝓsueuerūt offerre. Ḡz melꝰ dicit ꝑm eandē glo. q̄ ex inspiratōe diuina hoc factū ē ꝓpter mysticā significationē. quā et si tūc magi nō intelligebāt. tñ vt dicit Chrys. gratia dei hec ola facere hortabat. ✠ ¶ Notat. p hos tres reges significant oēs electi fideles q̄ sunt in triplici statu. s. incipientiū. ꝓficientiū ⁊ p/fectoꝝ. Dicit em Greg. xxiij. moral. Electi dei sacre scripture testimonio reges vocant. q̄ cūctis motib ⁊ carnis temptatōib mūdi et dyaboli nō ꝓsentiūt nec succumbūt. sed bene ꝑsse nouerunt. Vñ reges ꝑm Isido. de summo bono. a recte regendo vocati sunt. ideo recte faciēdo tenet recte nomen regis. ꝑccando ꝓo amittit. Vñ subdit ibidē. Rex nūq̄ eris si te nō rexeris. Dicit em ꝑphs. i. politi. Mēs rationalis regali dominio regnat ⁊ regit appetitū sensituū. ne insurgat inordinatus motus in regno anime cōtra diuinū honorem. Et si insurgere ceperit: statim p rationē quasi p regalē manū debet cohiberi ⁊ ꝑsci. Prouer. xx. Rex qui sedet in solio iudicij dissipat oē malū intuitu suo. Et sic oēs debem⁹ esse reges. Poeta. Si ratio te rexerit rex es. si corpus seruꝰ. Ambro. Rex ē q̄ corpus ꝑprium liberit. nec eius passionib animā suā turbari ꝑmiserit. Et q̄d tales debent offerre regi celesti. Sūt em vt dictū ē i triplici dignitia ✠ ¶ Primi incipientes. illi debēt offerre mirram ꝓritōis. ps. l. Sacrificiū deo spūs contribulatus. Mā sicut mirra habet amaritudinē in gustu. ⁊ sic vera cōtritio habet amaritudinē cordis. Dren. ij. Velut mare cōtritio tua. dicēdo cū Ezechia rege Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine anīme mee. Itē mirra expellit vermes mordentes et causat quietē. ⁊ sic vera cōtritio expellit culpā remordentē. Piero. Nulla culpa delebit nisi ꝓritione deleat. Et facit quietē in ꝓscientia. Hugo. Peccatoꝝ salus tūc incipit cū p peccatis veraciter ingemiscūt. Itē mirra serpentes fugat. Et sic vera ꝓritio dyabolū contristat. De quo Aug. Acriores dolores dyabolo nō facim⁹ q̄z cuꝝ vulnera peccatoꝝ dolēdo ⁊ ofitēdo sanamus. Itē ex mirra cōficit vngētū placabile. Vñ Judith. x. Judith vnxit se mirra ⁊ placuit Holoferni. ⁊ in oculis omnium pulcra apparuit. Sic ⁊ vera humilitas reddit hoīem placabilē deo ⁊ angelis. Dañ. iij. In spū humilitatis ⁊ animo ꝓtrito dom̄ine suscipiamur a te. vt sic acceptabile fiat sacrificiū nostrū. vt inquit venerabilis Beda. Amaritudo cordis mentez purgat. angelos letificat. ⁊ deū placat. ps. l. Cor ꝓtritū ⁊ hūliatū ꝛc. ¶ Secundi sunt ꝓficientes. Illi debēt offerre auꝝ bone opationis. Unde Eccl. xxix. Pone thesauꝝ tuum in ꝑceptis altissimi. ⁊ p derit tibi magis q̄z auꝝ. Nam auꝝ nō liberat in die iudicij. Juxta illud Prouerb. vi. Nō recipiet p redemptione munera. sed cōseruatio ꝑcepti liberabit a damnatione. Eccl. viij. Qui custodierit ꝑceptū nō experiet q̄cq̄z mali. Ideo Eccl. iij. Que precepit deus cogita semp. Ratio Eccl. xxxv. Salutare sacrificium est attendere dei mādatis. q̄z cum alijs sacrificijs ꝑ potest damnari. sed nō cū obediētia mandatoꝝ dei. Ideo compat auro Mā sicut auꝝ indulcorat potū. ⁊ sic obseruatio ꝑcepto rū animū. Eccl. xxiij. Nil dulciꝰ q̄z respicere in mādatis dñi. ꝓpter q̄d dixit Samuel. i. Reg. xv. Nunquid vult dñs holocausta. et nō potius vt obediatur sibi. Mā obedientia plus valet q̄z victima. Greg. In victima alicna caro. in obedientia ꝛo ꝓpria offert. Itez auꝝ cor letificat. ⁊ sic obseruantia mādatoꝝ Aug. Suauē ⁊ iocundā vitā gustabis si precepta dñi seruabis. ✠ ¶ Tercij sunt cōtemplantes. hi debent offerre thus deuotōis. Mā sicut thus dicitur a theos grece quod ē deus latine. quia in dei sacrificio offert siue adolet. Et sic ꝓtemplātes debent se sacrificare deo ad modū thuris. verbi gratia. Thus ꝑmo in igne positū calefit. ⁊ sic cor eorum debet ꝑmo calefieri igne deuotionis. quia dicit Richard⁹ de mystico somno. Deuotio est feruida mentis in deū dilectio. Secundo thus calefactū dissoluit. Et sic mens cōtemplantis in lacrimis debet dissolui deuotionis ⁊ desiderij post deū. dicēdo cū ps. xlj. Fuerunt mihi lacrime mee ꝛc. Bern. Futura gaudia nō satis cōcupiscis si nō q̄tidie postulas cū lacrimis. Tercio thus post dissolutionē eleuat sursum i aera. sic mens contemplantis ad deū debet esse eleuata. ad Col. iij. Que sursuz sunt querite que sursuz sunt sapite nō que sup terrā. quia

terrena ꝛ cupiscentia impedit ꝛ contemplationē. De quo Isō. ꝛ sum. tw. Oculꝰ alta ꝓspicere nō poterit quē pulvis claudit. Ideo aīe cōtē platiue pōt dici illud Isa. li. Eleuare eleuare cōsurge hierl'm. Dicit em Aug'. in lib. i. de trinitate. Quāto magꝫ homo ꝛ tpalibꝫ ad eterna se extēdit: tāto similioꝛ deo erit. Dicant igitur contemplatiui cū apl'o ad Phil. iij. Nostra cōuersatio in celis ē. Quarto thus eleuatū dilatat in templo. ꝛ sic mēs devota surſuz eleuata ad celestia: dilatat ꝛ sup celestibꝫ theoricis meditādo bonitatē dei et gloriā sanctorū ꝛ gaudia eoꝝ. De hoc apl'us. ij. ad Choꝝ. vi. O chorinthij cor nostꝝ dilatatuz ē. tanqꝫ filijs dico dilatamini et vos. vt post hoc tūc efficiami pni ad queqꝫ bona opa. dicēdo cuz ps. cxviij. Viā mandatoꝝ tuoꝝ cucurri: cuz dilatasti cor meū. Quinto dilatatū acuit ꝙ/sus celū. Et sic mens cōtemplantis in tali devotōe acuit versus celū p gratiaꝝ actionē totius boni recepti a deo in ipsius effusiōe. sicut fecit apl's qui dixit. ij. ad Choꝝ. xij. Pro me aūt nihil gloriabor nisi in infirmitatibꝫ meis gratia dei sum. id qō sum. Sexto acutuz euanescit ꝙ nō amplius apparet. Et sic mēs cōtemplātis sic in devotiōe accēsa sic dissoluta. eleuata ꝛ dilatata ꝛ acuta euanescit p suūpsius ꝛ omniū sensibiliū obliuionē. De quo Richardus. Sepe cōtemplātes sunt i tāta altitudine q̄ ea q̄ circa ipos fiūt ignorāt. vt legit de sancta Monica mre sancti Augustini. q̄ in contemplatione rapta clamauit. Volem⁹ in celū volemus in celū. Mirātibꝫ popul' i ecclesia estimabant eā a ratione destitutam. Post h̄ ad se reuersa interrogabat cur sic clamasset. Respondit. Cor meū ꝛ caro mea exultauerunt in deū viuū. Igit de tali devota anima dici potest illud Canti. iij. Que est ista q̄ ascendit p desertuz sicut virgula fumi ex aromatibus mirre ꝛ thuris.

Sermo XLII Ad idem

Ego vidi et testimoniū phibui qz hic est filiꝰ dei Joh. i. In summa euāgelij duo tāguntꝫ. Primo Johānis humilitas vigorosa. ibi. vidit Jesum iohānes venientē ad se. scōm ibi. hic ē qui baptizat. De primo dicit. In illo tpe. s. cū iudei miserūt sacerdotes ꝛ leuitas ad Johannē interrogantes euz Quis es tu. Rn̄dit. Nō sum ego xp̄s. ꝛ veni q̄s volentes scire q̄s esset. rn̄dit eis. Ego sum vox clamantis in deserto ꝛc. Cuiꝰ nō sum dignus corrigiā calciamēti soluere. Et cuz Johānes baptizaret in iordane ad se venientes tūc vidit iesum ad se venientē. s. iter alios homines. Ecce Johānis hūilitas. nō se extollebat nobis i exemplū. vt ꝛ bonis gratuitꝫ nō extollam⁹ nos sz magis humiliemur. iuxta illud Eccli. iij. Quāto maioꝛ es humilia te in oībꝫ ꝛ inuenies gratiā. Qō documentū seruans maria ait Luc. i. Ecce ancilla dñi. licet fuit dña mūdi ꝛ regina celoꝝ. Ideo i cantico suo. Respexit hūilitatē ancille sue. nō matris sue. Itē Jesus venit de galilea bis ad Johānē. Primo vt baptizaret ab eo. De q̄ Matt. iij. Scōo vt manifestaret a iohāne. Et merito venit scōo ad eū fm Chriſ. qz dicit Mat. iij. Exibat ad Johānē ois hierl'ima ꝛ ois iudea ꝛ ois regio circa iordanē. ꝛ baptizabāt ab eo in iordane confitētes peccata sua Sed prima vice venerat xp̄us ad Johannē vt baptizaret. Ne ergo aliquis ip̄m vt ceteros crederet esse peccatorē: ꝙueniēs fuit vt secūdo veniret. vt Johānes ex suo testimonio eū ostēderet innocētē. vt sic oīs mala suspitio de xp̄o a cordibꝫ hominū tolleret. ostendēs eū agnū sine macula dicens. Ecce agnus dei q̄ tollit peccata mūdi. q. d. Agnus a patribꝫ desideratus. Isa. xvi. Emitte agnū dñe dñatoꝛez terre. Ecce agnus in lege figuratus. de q̄ Exod. xij. Erit agnus sine macula masculꝰ ꝛc. Consuetudo est vt boui serui laudant dn̄m. ꝛ probi milites regē suū. ꝛ industrij nūcij exaltant innocentē. Sic in ꝓposito seruꝰ dn̄m. miles regē. p̄curſoꝛ saluatoꝛē. Johānes xp̄m cōmēdat a duobꝫ ¶ Primo q̄d habeat ex natura. Scōo q̄ cōfert ex gra. Primo ex natura ē dulcis. tractabilis ꝛ annosus. Ideo dic. Ecce agnꝰ dei. Agnꝰ nō habēs cornua quibꝫ te verberet. nō habens vngulas. id ē clavenquibꝫ te laceret. nō habet dentes quibꝫ te mordeat. nec rostꝫ cū q̄ te pungat. ¶ Item nota xp̄s dicit agnꝰ quattuoꝛ de causis. Primo p pter vite innocentiā. i. Petri. ij. Qui peccatū nō fecit nec inuētus ē dolus in ore eius. Hic agnꝰ dixit lupis Joh. viij. Quis exvobis arguet me de peccato. Sic si vis partē hr̄e cum isto agno in ouili suo esto innocēs. ps. xxiij. Innocētes ꝛ recti adheserūt mihi. ¶ Secūdo dicit agnꝰ ꝓpter molestie patientiaz. et sic xp̄s. i. Petri. ij. Cū malediceret q̄si seductor. nō maledicebat. i. imꝓperabat eis mala. cū pateret vt infamis nō cōminabat. De q̄ Isa. liij. Quasi agnus coraz tōdēte se obmutescit

nō aperiens os suū. Et sic nos si volum⁹ hr̄e partē cū isto agno tenemur esse patientes. Ja co.v. Patientes estote cōfirmātes corda vr̄a. Sz heu multi sunt q̄ ad vnicū verbū mouē tur vt aperiāt ora ad imprecationes. hi ꝓprie fa ciūt vt strix qđ ē animal spinosuz mittēs spi nas quasi sagittas vt canes vulneret insequ entes. Tales sunt vt vasa testea z fragilia q̄ ad modicū pulsum frāguntur. Treno.iij. Quō reputati sunt in vasa testea opus manuū fi guli. Christ⁹ ergo dicit agnus ꝓpter patien tiā aduersitatis quā habuit dū esset in mūdo. nūc nō min⁹ ē patiēs existēs in celo cū tot ma loz sustineat scelera z peccata a malis hoīb⁹. De quib⁹ Heb.vi. Rursum crucifigētes fili um dei. Sz dicit Grego. Qui i p̄senti velut agn⁹ p̄ce vnica flecti potuit. omni leoni ferior inexorabil' oīb⁹ in iudicio futuro apparebit.

¶ Tercio dicit agn⁹ ꝓpter victime ꝺecētiā Agn⁹ ꝺ sueuit victimari i sacrificiū p peccato. vt dicit Leuitī.xiiij. Cū em̄ sacerdos purifi cās hoīez statuerit eū cora dño tollet agnū z offeret eū p delicto. Sic xp̄s victimat⁹ z occi sus est i ara crucis p peccatoribꝫ redimēdis. Hiere.xi. Ego q̄si agn⁹ māsuetus q̄ portatur ad victimā. Et ergo dicit agn⁹ dei. q⁹ d⁹ pa ter illū obtulit p salute mūdi. Ro.viij. Pro pzio filio suo nō pepercit d⁹: sz p nobis oīb⁹ tradidit illū. Ecce ideo agn⁹ dei. Sed d⁹ illū acceptauit vt oblati onē dignā z sufficientē. vt dic̄ Theop̄.p pcio hūane redēptiōis cui⁹ sanguis sup postes saluabit ab angelo pcuti ente.i. Pe.i. Nō corruptibilib⁹ auro z argē to redēpti estis: sz sanguie agni incōtamiati.

¶ Quarto dicit agn⁹ ꝓpter mr̄is noticiā. q⁹ agn⁹ dicit ab agnoscēdo. i turba magna no scit matrē. Et sic xp̄s licet esset i tāto strepitu turbaz z i tāta p̄ssura crucis. nō tñ fuit imme mor mr̄is sue q̄n sibi statuit fautorē z custo dē. Joh.xix. Cū vidisset ih̄s matrē z discipu lū stantē: dixit matri sue. Mulier ecce filius tu⁹. Etiā agn⁹ dicit ab agnoscendo patrē cui fuit obediēs vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis Etiā agn⁹ dicit ab agnoscēdo gregē suū. p q̄ mortu⁹ ē dñs. Lu.xxij. Pater dimitte illis. ideo ter i missa dicit agn⁹ dei. ¶ Dixi ꝺo cō mēdat Johānes xp̄m in hoc q̄ ꝺfert ex grā. q⁹ ē vtil' z fructuosius. Ideo subdit. Qui tol lit peccata mūdi. Hlo.i. originale. qđ fuit cō mune toti mūdo qđ i lege nec p agni oblatō nē: nec p alia sacrificia ita ꝺuenienter z pfecte auferri poterat. De quo ad Heb.ix. Impos sibile ē sanguinē hircoz aut vitulorū auferre peccata. sz iste vt scribit Osee vlti. aufert oēm impietatē. Ideo xp̄iani oēs scelerati peccatis aggrauati ad ipm̄ fugere debent. q⁹ dicitur. i. Joh.i. Ipe ē ꝓpiciatio p peccatis nostris. nō tm̄ nostris sed toti⁹ mūdi. Nico. de lyra. Ipe ē in q̄ ē gra z virtus purgatiua oim pcōruz. Nā ipse ē agn⁹ q̄ nos mis̄diter redemit. De quo Apoc.v. Vidit Johānes librz septem si gillis signatū. z nemo poterat soluere ea z ape rire librz. z ego flebā. z vnus de senioribꝫ dixit mihi. ne fleueris. Et vidi agnū stantē tanq̄z occisum. z accepit librz z aperuit. Tūc z q̄ttu or seniores cantabāt canticū nouū dicentes. Dign⁹ es dñe d⁹ noster aperire librū. et soluere septē signacula eius. ¶ Jte septē signa cula sunt septē mala q̄ venerūt ex p̄uaricatōe ꝓmoz parentū ꝺ gen⁹ humanū. Primū ē dei irritatio. ps.cv. Irritauerūt eū in vanitatib⁹ suis. Deutero.xxxij. Ad iracundiaz ꝺcitaue rūt eū. ꝓpterea oēs nascimur filij ire. Eccli.xli. Ue vobis q̄ deliq̄stis legē altissimi. Si nati fueritis in maledictōne nascemi. si mortui fueritis i maledictōe morieni. Sz hoc sigil lū agnus dei aperuit. q⁹ ira dei mitigauit. De quo apl's Ro.v. Cū inimici essem⁹ reconcilia ti sum⁹ p sanguinē filij eius. ¶ Secdm ma lū fuit doni amissio. i. originalis iusticie pdi no p se z posteris. Treñ.i. Dederūt quecq̄ p cios̄ p cibo. Revera pcios̄um fuisset opus: si Adā perstitisset. tūc oēs in innocētia fuisse mus nati et i iusticia originali. nūc ꝓ oēs peccatores. ad Ro.iij. Omnes peccauerūt z egent gratia dei. Prouer.xx. Quis potest di cere mundū est cor meū. purus sum a peccato i. Joh.i. Si dixerimus q⁹ peccatū nō habe mus ꝛc. Sed hoc sigillū ipse agn⁹ dei aperu it. q⁹ iusticiā impetrauit. De q̄ apl's ad Ro. v. Nūc iustificati i sanguine ipsius salui eri mus ab ira p ipm̄. ¶ Tercū malū fuit pa trie exulatio. In cui⁹ signū hō fuit electus de paradiso. Sz ꝺtra h⁹ ipse patriā acq̄siuit z p misit. Luc.xij. Nolite timere pusill⁹ greg. co placuit p̄ri meo dare vobis regnū. ¶ Quar tū malū fuit i exiliū relegatio. Cōtra h⁹ ipe vo cat nos ꝺ exilio. Mat.xi. Venite ad me oēs q̄ laboratis z onerati estis: et ego reficiā vos. ¶ Quintū malū fuit ad satisfactiōe ex obliga tio. De quo mgr̄ in.iij. sententiaz. dist.xvij. Deus decreuit vt homo ꝓpter peccatuz non intromitteret in paradisum. i. in ꝺtemplatio nē dei nisi i vno hoīe esset tāta hūilitas q̄ pos set oīb⁹ pdesse. sic i vno hoīe tāta fuit superbia q̄ oīb⁹ nocuit. sed seipz humiliauit vsq̄ ad

mortez: p omib⁹ satisfecit. ps. Que nō rapui tūc exoluebā. De q Isa. liij. Gratis venūdati estis z sine argēto redēpti zc. ¶ Sextū malū fuit glie amissio. De q Isa. Tollat impi⁹ ne videat glīaz dei. Sz ipse repauit Joh. xiij. Vado vobis parare locū. i collecta. De⁹ qui nobis p vnigenitū tuū eternitatis nobis adituz reuicta morte reseraſti zc. Et ps. xv. Tu es q restitues hereditatē meā mihi. ¶ Septimū malū fuit acq̄sitio pene. s. mortis aīe. Ro. v. Regnauit mors ab adā. nō solū i corpeſz etiā in aīa. Sed ipse agn⁹ dei hoc sigillū apruit. Hzc. Mortē nostrā moriēdo destruxit. De quo. i. Thoz. xv. Sicut oēs i Adā moriunt. ita in xpo omes viuificabunt. Subdit. Dicē de q dixi. qui post me venit. vbi Theophi. q xps iā erat. xxx. annoz rone tpalis necessitatis qui añ me factus ē. Aug. id ē dignioz me. q prioz me erat. s. fm diuinitatē. q ab eterno. Eccli. xxxiij. Ego ex ore altissimi prodiui p̄mogenita añ oēm creaturā. Et ego nescieba eū. s. quo ad psonā humanitatis ppria cognitōe. sed vt manifestaret i israel. Egoveni. Ecce hic possumus elicere q̄ liter dr infātia saluatoris est apocrifus. q̄ si fecisset signa notificasset seipm. z nō fuisset opus a Johāne manifestari. Ego veni in aqua baptisans q. d. baptism⁹ meus exilis ē. Et ¶ Querit an baptism⁹ Johānis fuit sacramētum? Respōdet sanct⁹ Tho. sup. iij. sentētiaz dicens Sacramentū dicit dupliciter. Uno mō q̄si sacre rei signū. z sic erat sacramentū. significabat eīm rē sacrā. q baptismū xpi q̄ est remissio peccatoz. Alio modo ppie sacramentū dicit sacre rei signū zcausa. z sic nō fuit sacramentū. ¶ Sed diceres. an pueri debēt baptizari baptismo Johānis? Respondet ſctus Tho. sup. iiij. sentētiaz. dis. ij. Baptism⁹ Johānis fuit baptism⁹ penitētie. quasi Johannes dicebat. peniteas ergo fac te baptizari. sed penitentia nō cōpetit pueris. ergo nec baptismus Johānis. ¶ Sed diceres. an baptism⁹ Johannis ɔferebat gratiā? Rñdet sanctus Tho. p. te. iij. q. xxxvij. ar. iij. q nō. q opatio Johannis erat saltim quedā pparatio ad xpm. sicut ministri z inferioris artificis ē pparare materiā ad formā quaz inducit p̄ncipalis artifex. gra aūt ɔferēda erat homib⁹ p xpm. fm illud Joh. i. Gra z veritas p ihm xpm facta ē. Et ideo baptismus Johānis gratiā verā nō cōferebat. ɔferebat aūt dispositiue. Et h triplr̄ citer. Uno mō p doctrinā Johānis inducē/tē hoies ad fidē. Alio mō assuefaciēdo homines ad ritū baptizādi. Tercio p penitentiaz pparādo hoies ad suscipiēdū effectū baptismi xpi. ¶ Sed diceres. tm dicit Marci. i. q Johānes fuit in deserto baptizās z pdicans baptismū in remissionē peccatoz. sed penitentia z remissio peccatoz est p gratiā. igit baptismus Johānis ɔferebat graz. ¶ Respōdet sanct⁹ Tho. vbi supra allegās Bedaz. q pōt intelligi duplex baptism⁹ penitētie. quia erat qdā inductiuū ad penitētiā. z q̄si qdaz ptestatio qua pfitebant hoies se penitentiā acturos. Alius aūt baptismus xpi p quē peccata remittunt. quē Johānes dare nō potuit. sz solū pdicabat baptismū penitentie in remissionē. nō aūt ɔferebat. ideo dixit h i textu Ego veni i aqua baptizās. qd exponēs Hzc. dicit. Johānes nō in spū sed in aqua baptisauit. q peccata soluere nō valebat. qd solū modo ē a gratia spūssancti. ergo baptismus Johānis gratiā nō ɔferebat. ¶ Dixi sēdo tā gīe pdicationis ei⁹ veritas glīosa cuz subdit Et testimoniū phibuit Johānes dicens. q vidi spūm. s. descendentē quasi columbā d celo z manentē sup eū. Angelus nō descēdit in ipm sanctificādo. q sanctussanctoꝝ erat. sed fuit ad ostendendū eū sanctū. Et dicit manētem sup eū. Thus. Differtia erat inter sanctitatē xpi z alioz sanctoz. Nā ipe sic est sanct⁹ q̄ in ipso habitat plenitudo spūssancti pmāsiue z possessiue. ita q̄ ipsam nō pōt amittere. In oīb⁹ autē viatorib⁹ nō ita plenarie fuit gra spūssancti et est quin possint eā amittere nisi ɔfirmēt a deo. ¶ Et dicit tanq̄z colūba. Sciendū q illa fuit vera columba. Un Aug. de agone xpiano. Sic dicim⁹ xpm vez corpus habuisse. licet vera colūba fuit. nō tn fuit generata naturaliter virtute columbaz. sed p diuinā potentiā nouiter pducta. ita spiritussanct⁹ oculis hoim apparuisse videbat i specie colūbe sic nouiter z recēter a deo pducte Sed aliter apparuit fili⁹ i humana natura. aliter spūssanct⁹ in columba. Nā filius vt dicit sanctus Tho. pte. iij. q. xj. arti. vij. assumpsit humanitatē. spūssanct⁹ nō assumpsit columbā i vnitate psone. sed solū tanq̄z signuz ipsius. Ideo Aug. ij. de trinitate dicit. q filius dici potuit hō rone vnius. sz spūssanctus nō potuit dici colūba. Et sic de flatu et igne i q̄b⁹ spūssanctus apparuit. subdit. Et ego nescieba eum. ¶ Sz diceres. tm dr Matth. iij. Ego a te debeo baptizari. Rñdet. nesciebam eū ita pfecte sicut post q̄ eū baptisaui. Ul sic. nesciebā illā auctoritate baptizādi mihi reser/

uatã. Sed q̃ misit me baptizare i aq̃ ille mi hi dixit z reuelauit. Sup quẽ videris spm̃ sanctũ descendentẽ z manentẽ z requiescẽtẽ hic ẽ qui baptizat in spũsancto. ℣ Iterũ nota Nicolaus de lyra sup Joh̃. i isto verbo manentẽ. In mãsione q̃es designat. q̃ aũt spũs sanct⁹ i aliquo nõ quiescit duplici causa contingit. Una ex peccato mortali per qđ effugat spũsanct⁹. Sap. i. Nõ habitabit i corpe sbdito peccatis. Alia causa ex peccato veniali. p qđ aliqua operatio spũsancti impedit. In xpo aũt neq̃ mortale neq̃ veniale neq̃ originale pctm̃ fuit. vnde semp sup eũ mansit. id ẽ qui euit. Alia causa. q̃ q̃tum ad gratias gratis datas nõ semp adest virtus operãdi miracula. nec pphetis virtus pphetie. xps aũt semper habuit potestatẽ ad oẽm operationẽ virtutũ z operationẽ gratiaꝝ. ideo sup eũ mansit. Isa. xi. Requiescit sup eũ spũs dñi. qđ intelligendũ ẽ de xpo inq̃tũ minor ẽ patre z spũsancto. s. fm q̃ hõ. Tũc subdit. hic est qui baptizat in spũsancto. ¶ Nota duplex potestas xpi attendit i baptismo. Prima est essentie. s. qua mundat interius aiaꝝ a peccati macula. hãc potestatẽ nulli ꝯmunicat. Secunda ẽ potestas mĩsterij. hãc cõmunicat fidelibus. Marci vlti. Baptizãtes eos in noie patris z filij z spũsancti. Et ideo sacerdotes vt mĩstri secundarij habent potestatẽ baptizandi. Sed xpus inq̃tum hõ ẽ caput oĩm ministrorũ eccl'ie. vt dicit apl's. Quãtũ ad hoc habet singularẽ potestatẽ z excellentiã i sacramẽtis. q̃ excellẽtia vt dicit Nicolaus de lyra sup Joh̃. apparet i quattuor. ¶ Primo in sacramẽtoꝝ institutõe. quoꝝ institutor ẽ sol⁹ xps. sic q̃ nullus hõ. nec etiã ecclesia tota possz sacramẽta instituere. sacramẽta em̃ gratiã cõferũt. cõferre aũt gratiã ẽ solius dei. Et ideo q̃a xps ẽ sol⁹ verus deus sacramẽta pt instituere. ¶ Secõdo q̃ ex merito siue passiõis xpi sacramẽta virtutẽ habẽt Ro. vi. Quicũq̃ baptizati sum⁹ i xpo iesu: i morte ipsi⁹ baptizati sum⁹ ¶ Tercio q̃ xps põt ꝯferre effectũ baptismi sine sacramẽto. qđ ẽ soli⁹ dei. ¶ Quarto quia aliq̃ tpe baptism⁹ oferebat ad inuocatiõꝝ nominis xpi. licet em̃ mõ nõ fiat. Nec em̃ xpus nulli hoĩm cõmunicauit ne aliqs i noie Petri vel alicui⁹ sancti baptizaret ne fieret scisma in eccl'ia. z baptizati ponerẽt spem̃ in ill'i quorũ noie baptizati essent. Sp̃us ergo sanctus mansit sup christũ qui solus interi⁹ sui virtute mũdat baptizãdo p gratiã. Tũc sbdit. Et ego vidi. s. oculo interiori. z testimoniũ perhibui. q̃ hic est filius dei. ℟ Nota iterum duplex ẽ baptism⁹. s. sacramẽtalis et spũalis. Sacramẽtalis baptism⁹ mũdat puulos ab alieno peccato. s. originali. adultos ab originali z actuali ꝑ tute passiõis christi. z tollit oẽm penã culpe quã hõ a seipso ꝯtraxit. vl' ab alio impsita sibi. q̃ saltẽ retardat z impedit a patria. Dico ꝓmo penã culpe. ꝓpter irregularitatẽ bigamie. q̃ nõ ꝓcedit a culpa. vt ꝓz di. xxxiij. Si q̃s viduã. Baptismus licz tollat culpã. nõ tñ penã homicidij. vt patet di. iij. si quis. Dixi quaz hõ a seipso ꝯtraxit vel ab alio impsita. vt penitẽtia. Et dixi q̃ retardat ꝓpter penã corpalẽ. s. vt fames sitis. q̃ non retardat sz ꝓmouet. ¶ Sed diceres. si baptismus tollat oẽm penã. tunc aliqđ pctm̃ manebit impunitũ. qđ ẽ ꝯ Aug. Nullũ malũ impunitũ Rñdet sanct⁹ Tho. sup. iij. Mala coꝝ qui baptizant nõ manẽt impunita. q̃ puniunt pena insufficiẽti i seipsis p ꝯtritionẽ vl' attritionẽ. vt in adultis. Sufficiẽti aũt pena in capite p passionẽ xpi. q̃ p baptismũ hõ icorporat christo z fit mẽbꝝ xpi. Et iõ pena quaz christ⁹ sustinuit reputat ei i satisfactõeꝝ. Ro. vi. Quicũq̃ baptizati sum⁹ i xpo ihu in morte ipsi⁹ baptizati sum⁹. ꝯsepulti em̃ sum⁹ ꝛc. ¶ Secõdo em̃ ẽ baptismus spũalis. s. flãmis. vt ex vera ꝯtritione cordis z effluẽtia lacrimarum habet vim regeneratiuã. s. in spũ contritionis z aqua lacrimaruz. De quo ps. lxxiij. Cõtribulasti capita draconis in aq̃s Bern. Qđ i nobis min⁹ ẽ i vnda lacrimaꝝ z afflictione penaꝝ. ipse deus supplet suis penis. Ille baptism⁹ noster spũalis figurat i corpali baptismo xpi. Aug. i lib. đ doctrina christiana Dis christi actio nra ẽ instructio. Et aplus ad Ro. xv. Quecũq̃ scpta sunt ad nostrã doctrinaz scpta sunt. ¶ Igit̃ q̃tuor scpta sunt de baptismo christi. Primũ ẽ q̃ Johes tenuit xpm i manibꝰ. Spũaliter. Johãnes interpretat gratia vl' i quo ẽ gratia dei. q̃ gratia tenet i manu penitentẽ ne recidiuet. De q̃ sanct⁹ Tho. lib. iij. ꝯra gentiles. c. lv. Indiget hõ diuine gre auxilio vt pseueret i bono. De q̃ etiã. i. Petri vlti. Deus oĩs gre q̃ vocauit nos in eternã gloriã suã. ipse pficiet. cõfirmabit. solidabitq̃. Sed ne peccatoꝝ iã penitẽs in pstinũ op⁹ redeat. z ne sic fieret nouissimus error peior pore. Marci vlti. Et ne assimilaret bruto. puer. xxvi. Canis reuersus ad vomitũ. sic q̃ reiterat stulticiã suã. Ergo req̃ritur ad sacramentũ baptismi Johãnes. id ẽ gratia dei. que tenet hominẽ ne recidiuat. ad

Tytum.ij. Apparuit gra dei eruditis nos vt abnegantes oem impietatē z sl'aria desideria. ¶ Scdo legim⁹ columbā descendentē q mā sit sup eū. Columba habet gemitū p cantu. et significat spm promouentē ad gemitus p cō/missiōe pctoꝝ z defectuū ꝯsideratōe. Ro.viij Ipse spūs postulat p nobis gemitib⁹ inenarrabilib⁹. Nā ad vez penitentē requirit gemitus et dolor. Aug. de penitētia. Vere penitēs semp doleat z de dolore gaudeat. et se nō semper doluisse doleat. dicēdo cū ps. xxxvij. Dolor me⁹ in ꝯspectu meo semp. ¶ Tercio vox pris audita ē. Hic ē filius me⁹ dilect⁹. Hoc cō tingit fm apl'm Ro.viij. cū ipe. s. phibet testimoniuz spūi nro q sum⁹ filij dei. Hoc fit qñ postposito oīm timore z horrore piculoꝝ i deuotōe nostra nō vt iratū sed piū z benignū z dulcē patrē adoram⁹. De q deuotōe ad Ro. viij. Accepistis spūm adoptōis filioꝝ dei in quo clamam⁹ abba pater. Et sic nra deuotio habet ad deū nō vt ad dnm. nō vt ad iudicē sz vt ad piū patrē. In eadē em attestatione stat vt simus filij dei cū sumus deuoti ad deū ¶ Quarto legim⁹ celū se apiēs. p qđ designatur q in spū baptizat illi celū veraciter aperiet/tur. cū de h exitio euolauerit. Cū legit Act.x. Vidit petr⁹ celū aptū. z linthеū quattuor initijs summittī añ eū in q erāt oīa q drupedia. sez serpentina et volatilia celi. Et vox facta ē dicēs. Surge petre occide z māduca. Nā p verā penitētiā oīa immūda q aīam maculāt z linthеo ꝯscientie apparuerūt illa occidun/tur p ꝯtritionē z p verā penitentiā et recipiūt i celū. Chrys. O penitētia auro rutilātior. so le splēdidior. q̄d de te dicā. q̄d de te referā. oīa ligata soluis. ꝯtritū saluas. immūdū mūdas tristē exhilaras. paradisuz apis. ad vitā eter/nā reuocas. Mat.iij. Penitētiā agite ꝛc.

¶ Sermo XLIII. Ad idem

EGo a te debeo baptizari. z tu venis ad me? Mat. iij. z legit hodierno die p euāgeli/cali officio. ¶ In summa euāgelij duo innuunt. Primo vigorosuz exemplū nre hūilitatis. Scdo generosuz testimoniū eterne veritatis. Primū ibi. venit ihs ad Johem. Secunduz ibi. ecce aperti sunt celi. De primo dicit. In illo tpe. s. cū iohānes baptizaret homines i iordane ad se venientes. venit ihs inter alios hoies cū tm baptismo non egeret. q; ver⁹ de⁹ z alios saluare venerat. Mat.i. Ipe saluū faciet pōpulū suū a pctis eoꝝ. a galilea. i. a nazareth vbi latuerat. q̄ situata erat i galilea ad iordanē q̄ ē fluui⁹. z ozit ad radicē lybani mōtis ex duobꝫ fontib⁹ iordanis. In q fluuio dicit Aug. i sermone de epiphania dñi facta sunt multa mirabilia. ¶ Primo legitur ps. cxiij. Jordanis ꝯuersus est retrorsuz Dicit mgr in glo. sup ps. ad lram. Factū ē cū filij isrl' exierūt de egypto. tūc lupiores aq iordanis fluxerūt retrorsum. i. inclinatiōes seu male passiones lupioris ptis rōnis mitigāt i baptismo. Jte helyas i iordane fecit diuisiōnē aquaꝝ. tulit palliū z in voluit illud. z percussit aquas iordanis. z diuise sunt i duas ptes. z sicco pede trāsierūt helyas et helise⁹. iij Reg. ij. Et sic nūc in baptismate fit separatio pctoꝝ ab hoie. Et ad hūc fluuiū venit Jhs ad iohannē. dns ad seruū. rex ad militē. imperator ad scutiferū. sol ad lucifez. Sz q̄re? vt baptizaret ab eo. maior a minore vt null⁹ de/dignaret mior̄ se. ¶ Sz di. tn xps nō indiguit baptizari cū nō h̄ret patrē. q̄re q̄ voluit baptizari. Rñdet sanct⁹ Tho. ptē. iij. q. xxxix. ar. i. Primo vt aq⁹ mūdaret. De q ambro. sup Luc. Baptizat⁹ ē ihs nō mūdari volēs. sed vt nobis flumina mūdaret ¶ Scdo vt legē quā instituerat impleret. De q Aug. i ꝑmone de epiphania Voluit facere qđ faciē dū oīmib⁹ impauit. Hoc ē qđ habet i canone de ꝯstitutiōib⁹. c. cū omes. Quicqđ iuris in alterꝫ qs statuit. eoipo ꝯtra se vti dicat. dicet em legi parere quā ipe tulerat. Et h ē ꝯtra aliquos. de quib⁹ Mat.xxiij. Alligant onera gra/via in humerꝫ hoim. et minimo digito nō attingūt. sed ihs nō sic. Ideo scribit Act.i. Cepit ihs facere z docere. Et sanct⁹ Tho. Non solū debebat implere ea q̄ sūt legis veteris. sz etiā q̄ noue legis inchoare ¶ Tercio baptismo Johānis baptizari voluit. dicit Piero. vt baptismū iohānis approbaret. ¶ Quarto vt nemo q̄stūcūq; sanct⁹ baptismi gra/perfluā iudicaret. ¶ Quinto vt misteriū sancte trinitatis reluceret. Ideo Chrys. in omel'. Quia licet baptism⁹ iohānis erat penitentie. ne aliqs estimaret q ꝑpus venisset ea rōne ad iordanē ꝓpter pniaz. Jō Johes dixit. ego a te debeo baptizari. q̄ sanctior z fortior z maior me es. z tu venis ad me q̄ non indiges. q. d. ego a te debeo iustificari vt efficiar celo dign⁹ z cōes homines debēt mūdari p te. sed tu venis ad me. ¶ Sed di. tn i vtero mris fuit sanctificat⁹. z ab originali mūdat⁹. quō dixit Ego a te debeo baptizari. Rñdet scūs Tho.

l.iij.di.ij. ¶ Dis hō nō baptisat⁹ tenet ad baptismū si pōt baptizari. vt habet i canone de pbro nō baptizato. t.c. aplica. t.c. veniens. etiā q̄ sūt sctificati i vtero. ¶ Prio ꝓpter obedientie subiectōz. qz dicit generale ꝑceptū ¶ Mar. vlt. Eūtes baptizate oēs gētes. ¶ Scdo ꝓpter caracterē. dicit sanct⁹ ¶ Tho. Caracter ē signū sacramētale a deo impssuz aie. qz ascribit nos familie xpi. qz baptism⁹ habet efficaciā a morte xpi q̄ noiamur ppl's dei. Tercio ꝓpter conformitatē passionis xpi. qz baptism⁹ vt supra ad Ro. vi. ¶ Quicūq; baptizati sum⁹ i xpo ihu id ē i institutōe xpi ihu i morte ipsi⁹ baptizati sum⁹. nā xps instituit verbo et facto. verbo cū dixit Joh. iij. Nisi q̄s renat⁹ fuerit ex aq̄ t spūsctō ꝛc. Et facto: cū baptizare cepit. Confirmauit etiā verbo cū i die ascensionis dixit ¶ Mar. vlti. Ite baptizate oīs gētes. Facto: cū de latere eius exiuit sanguis t aq̄. Et sic baptisati sum⁹ i xpo ihu. i. i institutōe et cōfirmatōe ihu xpi. Dicit em mgr li. iij. dist. iij. ¶ Sacerdos baptisat exter⁹. xps ꝯo interius. qui tollit pctm̄ t cōfert gr̄am. iuxta illud Joh. i. ¶ Sup quē videris spm̄ sctm̄ descendētē t manentē sup ipm. hic ē q̄ baptisat in spūsancto. ¶ Sz baptism⁹ habet efficaciā a morte xpi. vt dictū ē. qz mors ei⁹ ē cā purificatōnis. In signū hui⁹ exiuit sanguis t aq̄ de latere eius. vt dicit Joh. xix. ¶ Aguis i peiuz. aqua i lauacrū. ꝓpter qđ inqt apl's ad Eph. v. ¶ Habem⁹ fiduciā i introitu sctōz i sanguīe xpi. Nā ſm Hugonē aperuit nobis passio xpi tanuā paradisi. Idcirco Johānes baptista licet sctificatus i vtero ab originali. tn̄ debuit baptizari a xpo. s. a pena debita originali. q̄ ē carētia visionis dei. ¶ Mgr̄ li. iij. dis. iij. Nec circūsio nec baptism⁹ aperuit aditū regni celestis. sed hostia salutaris. Idcirco aīa Johānis baptiste descēdit i lymbū vsq; ad passionē t resurrectionē. De q̄ Bern̄. Liberatus ē p xpm. eo q̄ dixit. Dis sal⁹ nr̄a i passione xpi ē posita. ¶ Q; aūt ecclia i baptizādo gerit silitudinē mortis xpi patet ex multis. Primo aī ecclesiā exorcizat. t fit oratio sup baptizandū. t significat orationē quā fecit xps post cenaz aī passionē in q̄ orauit p omnib⁹ credituris. Joh. xvij. Rogo vt vnū sint sicut ego t tu vnū sum⁹. pr̄ sanctifica eos i veritate. ¶ Scdo introducit in ecclesiā baptizādus. t significat introductōem xpi in hirl'm. post captiuationez cū a iudice ad iudicē ducebat t false accusabat Tercio puer denudatur. t significat denudationē xpi i loco crucifixiōis. t sup vestimēta sua posuerūt sortē. ¶ Parci. xv. Quarto baptizādus tenet i alto sup fontem. t significat xpi exaltationē i cruce: t acerbā corpis t anie separationē. Et sicut tūc xps corpaliter morie/bat. t sic ꝓncipaliter incipit puer baptisatus tūc viuere Jō baptism⁹ nō gerit solū silitudinē vere mortis xpi: sed etiā sepulture. Primo inungit in ore. ad significādū q̄ fidē publice pfitet. ¶ Scdo i vertice. ad significādū q̄ i agēdis subtilisat. Tercio inter scapulas vt ingū dñi suauis⁹ ab eo porret. Quarto i pectore. ad significandū q̄ de⁹ ab ipo dulci corde ametur ¶ Scdo post baptismū alba veste induit. Spūaliter. q̄ corp⁹ undone mūda fiunt inuolutū a Joseph ab arimathia. ¶ Moral'r. ad significādū q̄ peccati macula p baptismū delet̄ t innocētia dat. ¶ Tercio ter immergit. ad significandū triduā sepulturā. vt habet i cano. de cōse. di. iij. De trina mersione nil verius q̄z q̄ sepulture triduane sacramēta signamus. ¶ Moral'r. q̄ fidē trinitatis profitet.

Quarto p baptismum patrinoz custodie deputat. ad significandū q̄ corp⁹ xpi fuit munitū custodib⁹. ¶ Matt. xxvij. Ite custodite sicut scitis. ¶ Moraliter. ad significādū vt Aug̃. dicit. t habet de cō se. di. iij. Vos aūt oīa patrini qui filios in baptismo suscepistis moneo vt vos cognoscatis fideiussores apud deū exti tisse p illis quos de sacro fonte suscepistis. iō eos monere debetis vt castitatē custodiāt. iusticiā diligāt t charitatē aī oīa teneāt. simbolū t orōnem dñicalē teneāt: ipsos docete. Et hoc est qđ dicit apl's. Cōsepulti sumus cum ipso i morte. Et sic patet baptismi virtutē fore a passiōe xpi. Aug. Si passio xpi absit⁹ nemo ad deū spem habere posset. Et ergo Johānes dixit: Ego debeo a te baptizari. i. a passione tua. t tu veis ad me. Rndit t dixit ei. Sine mō. i. pmitte me baptizari a te. sic. s. faciendo decet nos adimplere oēm iusticiā. i. perfectā hūilitatē. ¶ Dicit em Bozra. tres sunt grad⁹ humilitat̄. Prim⁹ subdere se maiori. nec pferri pari. hic est incipientiū t sufficiēs. Ro. xij. Dis ania ptātib⁹ sublimioribꝫ subdita ē. q̄ potestati resistit ordinatōi dei resistit. qz ois prās a dño ē. t ad Heb. xij. hortat nos apl's. Obedite ꝓpositis vestr̄s. nā ipsi vigilāt rationē reddituri p aniab⁹ vr̄is. Sec⁹ gradus humilitatis ē subdere se pari. nec pferri minori. t est abūdās t pficientiuz. Terci⁹ gradus ē subdere se maiori nec pferri alicui. t ē supabūdās t pfectoz. Et sic se xps minori se subdidit Johānī i baptismate. t di

scipulis in lotione pedum Joh. xiij. Et marie z Joseph Luc. ij. Descendit cum eis z erat subditus illis. Et hāc hūilitatē docuit Mat. xi. Discite a me qz mitis sum z humil' corde. Eccli. iij. Quāto maior es humilia te in omnibus z invenies gratiā Jaco. iiij. i. Pe. v. Deus superbis resistit: humilibus aūt dat gratiaz Bern. Noli te compare maioribus nec minoribus nec alicui nec nulli. qz hoc est signū vere hūilitatis. De q̄ Chrys. Qui vere ē humilis indignior̄ se reputat aliis. Tūc dimisit eum id ē sensit vt ab eo baptisaret. Primo phibuit Johes q̄si ex reverētia. Secdo sensit sibis xpi ex obedientia. Baptisat⁹ aūt ihs ascendit de aqua. Dicit ascendit. i signū q̄ q̄ se hūiliat exaltabit Luc. xviij. Itē i signū q̄ baptisati statim ad virtutes pficiūt. z ad dignitates celestes sublevant. z de carnalibus fiūt spūales Et dicit de aqua. qz nō i aliq̄ liquore q̄z i aq̄ pōt fieri baptism⁹. nec i vino nec i oleo neq̄z i medone: neq̄z in aqua artificiali. vt rosea: sed elemētari. In necessitate aūt vt dicit Nicolaus dinckelspuel. pōt fieri in lixinio. qz ēnaturaliter aqua seu substātialiter. licet p̄ cinere colorata. Sicut em̄ pōt fieri i aquis sulphureis. qz ē aqua elemētaris. Et non ppter aliud nisi ppter effectus baptismatis ad modū ppriet̄ aque. R Prima ppriet̄as ē. aqua abluit sordes corpis. Et sic baptism⁹ sordes mētis. De quo Ezech. xxxvi. Effundā sup vos aquā mundā z mūdabimini ab omnibus inq̄namētis vr̄is. Puer ab originali et actuali. ps. l. Lauabis me z sup niē dealbabor. Ideo Amb. Baptism⁹ nō req̄rit gemitū. l. pnitētie exteriorꝰ sed bn̄ interioris. z h̄ in adulto. Et hoc habet in cano. de cōse. dis. iij. c. sine. Sine pnitentia sunt dona z vocatio dei. licet tollit z mūdat omnē culpā. nō tn̄ irregularitatē bigamie. vt habet in cano. dis. xxxiij. Si q̄s viduā. Secda ppriet̄as aq̄ est q̄ extinguit ignē. Et sic aqua baptismat̄ extinguit ignem infernalem z confert salutē. Marci vlti. Qui crediderit z baptizat⁹ fuerit saluus erit. In illo autez qui ficte accedit nō opat remissionē peccatorū. licet ei caracter imprimit. sz incipit opari cū fictio recedit. de cōse. di. iij. Tūc valere. Nec est opus reiterare baptismū. de cōse. dist. iij. solet. Tercia ppriet̄as aque ē q̄ refrigerat. Et sic baptism⁹ pstat refrigeriū ꝫ ardore ꝫcupiscētie. De quo Ro. vi. Destruit corp⁹ pcti. i. fomes pēmit. ps. xxxviij. Remitte mihi vt refrigerer z amplius nō ero. s. tāto ardore succēsus ad malum

Quarta ppriet̄as aq̄ ē q̄ sbmergit. sic baptism⁹ sbmergit oēm ptātē diabolicā. vt hr̄ꝰ ose. di. iij. Pharao ē submersus cū suis. Et significat q̄ diabol⁹ oēs vires amittit i aq̄ baptismi. ps. lxxiij. Cōtribulasti capita draconū i aquis. i. oīa peccata. de ose. di. iij. regenerāte. vbi dicit. Per baptismū oīm̄ peccatum originale. actuale z veniale remittit q̄ nō fit p alia sacramēta. Quinta ppriet̄as ē q̄ aq̄ fructificat terrā. z sic baptismus rigat terram cordis nostri ad fructificandū. ps. cli. Terra sine aqua. quasi diceret. sine aqua baptismatis nullus ē fructus boni opis. qz sine eo nō est salus. xv. q. i. firmissime. Firmissime tene q̄ nullus potest saluus fieri si contemnit baptizari. S Sed di. a quo fuit institutus baptismus Johānis? Rndetur q̄ a deo Joh. i. Qui misit me baptizare ille dixit mihi. Sup quē videris spūmsanctū descendentem ille ē qui baptizat in spū. Sed di. qō a deo instituit dicitur dei z non homis. vt dicit baptismus christi nō Pauli. i. Chor. iij. sed hic dicit baptismus Johānis et non dei Rndetur q̄ Johānes fuit minister p̄ marie institutionis z singularis executionis z totalis. qz deus i illo baptismo nihil faciebat qō p Johānē fieret. totū em̄ amministrabat. qz tm̄ exterius lauabat. z fuit p̄cipuus amministrator. Et qz deus p ipsum instituit z ei officiū amministrādi cōmisit z nō alteri. idcirco a Johanne nominat. z cessauit cessante Johāne Sed i baptismo xpi in null⁹ alter erat plenarie admīstrator. qz ibi fiebat interior regeneratio. ergo nō nominat a Petro et paulo &c. sed a xpo. Jō Johes dixit Mat. iij. Ego baptiso vos in aq̄. Glo. an corpa lauo. q. d. pcta nescim⁹ soluere. Et sic baptism⁹ Johannis ad figurandū baptismū xpi. z ad assuescēdū ad xpi baptismū fuit institutus. Et forma baptismi Johānis fuit in nomine vēturi. T Sz diceres. in qua forma Johannes p̄dicauit z baptizauit xpz. Rndet Nicolaus dinckelspuel sup. iij. di. xij. q. xps fuit baptisatus a Johāne perfectiori forma q̄z cō sueuerat habere Johānes quando cōmuniter baptizauit. patet p Aug. z Bedam. q̄ dicunt ibi fuisse trinitatē exp̄sse. patrem in voce. filium i carne. spūmsanctuz in specie columbe Unde potest dici q̄ xps fuit baptizat⁹ in forma quā nūc habet eccl'a. si nō verbo in facto Idē dicit q̄ beata virgo z omes apli fuerunt baptisati. De aplis habet in cano. de ose. dis. iij. qñ ab hierosolymis. z. c. sequenti. z pbat

p locū a maiori. qz si xps baptizari voluit. videt q nullū voluit ab hac lege excmi. ¶ Sz di. an aliqs possz baptizare seipm. Rndetur q nō. qz inter baptisantē z baptisatū oportet esse distinctionē psonalē. vt habeat rē baptis/mo z ei⁹ effectu. c. rbitū. qz ibi ꝫ hīt cognatio spūalis baptisantis. Nullus aūt pōt esse pa/ter suūpsi⁹. sicut em in corpali generatiōe: sic z in sacramētali alius ē qui generat. z alius q generat. ¶ Sed di. exq baptisabāt di scipuli añ passionē xpi. vt dicit mgr i. iiij. di. iij. ad qd valuit illud baptisma. Rndet Ala nus. Habebat effectū dimittēdi culpā z cō/ferēdi gratiā. sed nō tollendi pnā. qz rescēde/bāt ad inferos. sed in passione dñi cōsecut⁹ ē baptisimus effectū totalē auferēdi culpam et pnā et conferēdi gratiā. ¶ Dixi scdo innuit generosum testimoniū eterne veritatis dicēs Et ecce celi apti sunt. Hlo. Tātus fulgor cir cūfulsit xpm i baptismo quasi videret celum empireū apertū. nō q fuerat celū diuisum. sz qz videbat aperiri sicut tpe chozuscatōnis vi dett fieri. Et ſm Bedā. fulgur iste tādiu du/rauit qdiu paterna vox audita ē. z cū ea ter minatus ē. ¶ Sed di. an cōuenies fu it celū aperiri eo modo sicut dictū est. Rndet Remigius q sic. Celū em videbat apertum. ad rsignandū q baptisatis in xpo aperit ia/nua celestis regni. et sic erat figura. Et h̄ ptz fatuitas mulierū plorantiū in cōsolabil'r mor tē pueroz vt infantiū. Nā gloriā quam sibi vellent filijs inuident re quo gaudere rebēt Et apparet qz reprehensibiles sunt illi parētes quorū negligentia negligit baptisimus. et q occidūt pueros crudeliores sunt lupis et hō stibus z leonibus. qui legunt alienos filios nutriuisse. vt patet re Cyro rege persaz. quez nutrunt lupa. vt inuenit quidā pastor. Ecce bruta ꝓseruant homines in vita corpali. sed parētes negligūt pueros in vita spūali z eter nali. Et hoc est ꝑmū testimoniū veritatis ap tio celi rc. Secundū testimoniū ē apparitio spūssancti. re quo sb dit. viderūt. s. taz Johā nes qz ihs spūm rei rescendentē. nō p gratiā. qz ab instanti cōceptōnis fuit plenus gratia spūssancti. sed rescendentez. s. i signo visibili. vt sb dit. sicut columbā venientē supra se. id est sedentē sup xpm. Et hoc ē quod dicit Jo han. i. Manentē sup eū. De quo pphetauit Isa. c. xi. Requiescet sup eū spūs dñi. Et me rito spūssanctus apparuit. ad significandu ꝫ puuli post baptismū z etiam adulti effici/unt templū dñi. iuxta illud. i. ad Thoz. iij. Templū dñi sanctū ē qd estis vos. ¶ qz in magna reuerētia tenebat archa testamēti i q fuit māna. vt dicit ap's ad Heb. ix. quanto magis rebēt parētes ad puulos reuerentiā habere in quib⁹ est spūssanct⁹. Jdeo ap'lus. i. Thoz. iij. Si qs violauerit tēplū dei disper det illū dñs. Ecce qz fatui sunt q diu faciunt tacere pueros sine baptismate. hospitātes spi ritū malignū. qz dicit i cathecismo. Exi ma/ligne spūs. z cū hoc ponūt puerz in piculo. qz posset mori sine sacramēto baptismatis sine quo paruulis nō est salus. ¶ Sed di. vtz fuerit vera colūba. Rndet sanct⁹ Tho. pte. iij. q. xxxix. Nō rebat q filius dei qui ē veritas patris aliqua fictione vteret sicut fā tasticū est. sed verū corpus suscepit. Sic etiam spūssanctus qui est spūs veritatis veram columbā formauit in qua apparuit. licet nō assumpsit in vnitate psone sicut filius huma nitatē. Et dictū est q sedit sup eum. z hoc tri plici re cā. Prima est ad significandū eū ha bere spm sanctū plenissime. ideo totū habuit. De qua plenitudine scribit Joh. iij. Nō ad mensurā dat deus spūm. Secundo sedit. ad rsignandū q cōtinue z frequēter dat nobis pticulariter. z aliquādo recedit a nobis. i ipo aūt semp mansit z non recessit ab eo. Tercio ad ostendēdū q vox patris ipsi facta est sup quo requieuit spūssanct⁹ z nō alteri. De quo scribit Luc. iij. Ecce vox de celis z patris celes tis dicēs. Hic ē filius meus dilectus. s. con substātialis. qz de mea substātia genitus: nō optatus. Et merito dilectus. qz oēs cause di lectiōis fuerūt in eo ꝑpter qs pr diligit filiū. ¶ Primo ꝑpter obedientiam. Eph. ij. Fa ctus ē obediēs vsq ad mortem. Scdo ꝑpter doctrinā vel locutionē. ad Heb. i. Locut⁹ est nobis in filio suo. Tercio ꝑpter sapietiā. ad Col. ij. Oēs thesauri scietie z sapientie in eo sunt recōditi. Prouer. x. Filius sapiēs letificat patrē. Quarto ꝑpter pulcritudinis formā q fuit in xpo. Sap. vij. Lūdor est lucis eterne z speculū sine macula. i. Pe. ij. In quē ange/li desiderāt inspicere. Jdeo ps. xliij. Speci/osus forma p filijs hoim. In q mihi bn cō/placui. qz nunqz ei displicuit. nūqz oc'os di uinitatis offendit. qz ipsi⁹ volūtatē adimple uit. Joh. viij. Que bene placita sunt ei facio semp. ꝑpter qd dixit Johā. v. Non veni vt faciā voluntatē meā sed ei⁹ q misit me patris ¶ Sed diceres. cur vox patris sonuit. hic est filius me⁹ dilect⁹. Respondet ad rsignan dū q nos quattuoz cōsequimur i baptismo.

Primo em discernimur a grege ifideliū i caractere 7 noīe. Caracter em ē indelibilis. qz a deo i baptismo imprimīt aīe in signū q̄ sum⁹ de familia ei⁹. Et etiā discernimur noīe. Isa. lxv. Seruos suos vocabit alio noīe. ſ. vt de nomīent xpiani a christo. Tercio nobilitamur i adoptionē filiorū. Joh. i. Dedit eis potestatez filios dei fieri q̄ nō ex volūtate carnis nec ex volūtate viri: sed ex deo nati sūt. O magna nobilitas. i. Joh. xiij. Videte qualē charitatē nobis dedit vt filij dei noīemur 7 sim⁹. Un Bern. Particeps nomis sum⁹ 7 heredi tatis. christian⁹ sum. frater xpi sum. Si sum q̄d dicor heres sum dei. coheres aūt christi. Tercio diligimur affectōe. vt i collatōne do noz. pater em tribuit nobis potētiā. ne p violentiā oppīmamur. fili⁹ sapiētiā: ne p fraudulentiā seducamur. spūssanct⁹ bonitatez: ne per maliuolentiā deprauemur. i. ad Ebor. x. Fidelis aūt deus qui nō patiet vos temptari vltra id q̄d potestis. sed facit cū temptatōe puētum 2c. quia astat nobis. Roma. viij. Si deus p nobis quis contra nos. Quarto in baptismo efficimur placiti 7 accepti deo in decore virtutū. ps. xliij. Concupiscet rex decorez tuū. vt impleat illud Sap. iiij. Placita erat em anima illius.

De sanctis Fabiano 7 Sebastiano.

Sermo XLIIII

Quasi aurū i fornace pbauit illos. 7 inuenit eos dignos se. Sap. iij. In summa verbor duo innuunt. Primo sanctorū martirz a dño pbatio. ibi. tāq̄ aurz. Secdo ipsoz iusta muctio. ibi. 7 inuenit eos dignos se. De ꝓmo dicit. tanq̄ aurum in fornace. Ubi sciendum. fornax ē quadruplex i qua homines pbant aut pbari pnt. ſ. fornax miserie. culpe. gehēne 7 glorie. De prima fornax ē miserie. p miseriaz in plenti intelligo q̄s cūq̄ tribulatiōes siue ab intra siue ab extra. innatas. illatas. pmissas. In hāc fornacē pij cunct⁹ iusti. ſ. p patientiaz. De q̄ Eccli. xxvij. Vasa figuli pbat fornax. 7 homines iustos tempratio tribulatōnis. Et hoc quasi necessario habet fieri electis i hoc seculo. sicut legit Thobie. xij. de thobia angelo dicente. qz acceptus eras deo necesse fuit vt tēptatio pbaret te. sic sancta Judith alloquebat sacerdotes ſpūsācto docta Judith. viij. dicēs. Lorda populi ad eloquiū erigite vt memores sint qz tēptati sunt patres nostri. vt pbarent in tribulatiōibus varijs. 7 subdit. Omnes qui placuerūt deo p multas transierūt tribulatōes. Illi aūt tē qui tēptatōes nō susceperūt cū timore dei. 7 impatientiā suā 7 improperiū murmuratōnis siue ptra dñm ptulerūt exterminati sunt. Secda fornax est culpe. in hac fornace ali qui ardēt igne ꝓcupiscētie. aliq̄ ardore auaricie. aliq̄ superbie. ꝓtumacie et vane glorie. In hac fornace priūt gen⁹ humanū quasi i toto tempe diluuij Gen. vij. 7 sodomite Gen. xix Itē pharaō cū exercitu suo Exo. xiiij. Tercia fornax est gehēne. de qua Mat. xiij. Qui faciūt iniquitatē mittent i caminū ignis. ibi erit flet⁹ 7 stridor dentiū. ps. xx. Pones eos vt clibanū ignis. Ibi ardebūt hi q̄ in vicijs arescūt 7 sine pnitētia decesserūt. De q̄ Deutero. xxxij. Ignis accēsus ē in furore meo: et ardebit vsq̄ ad inferni nouissima. hoc ē ineternū Isa. vlti. Ignis eoz nō extinguet. Ibi reprobi pbati sunt et pbabunt et pbabunt vsq̄ in sempiternū. Quarta fornax est glorie. De qua Isa. xxxi. Cui⁹ ignis in sion 7 caminus i hierl'm. De quo Bala. iiij. Illa q̄ sursum est hierl'm est mater nostra. Fornax illa figurata est Dan. iij. p fornacē i qua positi fuerunt tres pueri. q̄ fuit accēsa nimis. et ambulabāt in ea Sidrach. misach 7 abdenago i medio flāme bñdicentes deū 7 laudantes. nō nocuit eis flāma sz pot⁹ refrigerabat eos. Sic bñ fornax siue caminus dicit in hierl'm. cui⁹ ignis charitas est. Existentes in ca nō aliud facūt q̄z vt deū incessanter laudent. In hāc fornacē veniunt qui hic in fornace tribulatiōibus pus pbati sunt. ita q̄ in eis implet illud ps. lxv. Quēm pbasti nos deus. igne nos examinasti sicut examinat argentū. Et itez ps. eodē. Trāsiuim⁹ p ignē 7 aquā. 7 eduxisti nos in refrigerū. Sic sancta Sara dixit Thobie iij. Hoc aūt p certo habet omis qui tolit te. qz vita ei⁹ si in pbatione fuerit coronabitur. Sic sancti martires pbati sunt. vt dicit thema. Tanq̄ aurz pbauit illos. dicit pcipue tāq̄ aurz. Et Ubi sciendū sancti martires hic auro compant. 7 hoc ppter q̄ttuor. Primo. qz in igne aurz pbat. 7 sic peccatoz i martirio. Thob. iij. In tpe tribulatōnis peccata dimittis. Unde sicut baptismus fluminis omnia crimina homis lauit. sic baptism⁹ sanguinis. de conse. dist. iij. baptismi. Baptismum dico vicez supplere passionū. Idcirco dicit Leo papa. 7 habet i canone. xxiij. q. viij Omni timore et terrore post posito si quis p

veritate fidei morīt celeste regnū cōsequitur. Hoc ipm ō fortibꝫ tribulatōibꝫ patiēter tolerātis itelligere possum⁹. Ūñ t bt̄ūs Job eus dē. xxiij. c. dicit. Probauit me q̄si auꝛ qđ per ignē trāsit. Exustōe em tribulatōis t subtrahūt vicia t augent merita iustis. sz ñ ꝓsumēt qz ī igne tribulatōnis rubiginē. i. pctā dimittūt. Scđo auꝛ ē ductile. qz sb malleo dilatat. Sic gr̄a dei p patiētiā creuit i martiribus. Figurat Exo. i. Quāto magis oppmebat eos pharao tāto pl⁹ mltiplicabant t crescebāt. Et sic sancti martires i gr̄a. q̄ propter dicit apl's. ij. Thoꝛ. xij. Libēter gl'iabor i infirmitatibꝫ meis. vt inhabitet i me virt⁹ xpi. p/pter qđ placeo mihi in infirmitatibꝫ meis t ꝓtumeliꝫ i necessitatibꝫ t psecutōibꝫ i angustiꝫ p xpo. ps. xliij. In tribulatōne dilatasti mihi. Hoꝛ fatet ē xps. mallei psecutoꝛes. in/cus coꝛp⁹ martiꝛ. auꝛ aīa eoꝛ. Sic igit ecō/trario q̄ i tribulatōe patientiā nō habet. nec i gr̄a dilatat auꝛ nō ē. Sicut fistula eris que vacua ē t pcussa sonat. sic vacuū a gr̄a se ostēdit q̄ in psecutōibꝫ impatiēs est. Bꝛego. Nemo murmurās regnū dei accipit. Tercio martires sancti auro compant. qz ipm habet colozez magis decoꝛ inter cetera metalla. Et sic inter ceteros sanctos martires habent sīgnū magis decoꝛ martiꝛy. s. aureolā. Ūñ canit de ipis eccl'ia. Nā rubꝛo fluido sanguine laureis ditant bñ fulgidis. sic dicit de eis illud Apoc. vij. Di sunt q̄ venerūt ex magna tribulatōne t lauerūt stolas suas: t dealbauerūt eas i sanguine agni. Et sic ī ipsis magis resplēdebit sol iusticie. ita vt verificat i eis illud. i. Mach. vi. Refulsit sol i clipeos aureos: t resplēdebāt mōtes ab eis sicut lāpades ignis. qz qui se magis ꝓformes fecerūt xpo p mozū imitationē. magis etiā similes erūt ei i gl'ia. Quarto auꝛ inter oīa metalla ē p/ciosissimū. t sic martires inter ceteros sāctos maioꝛis charitatis se ostendūt cū p fide xpi etiā se morti exposuerunt. sicut dicit sanctus Thomas. Nō est maius signū charitatis p fecte q̄z moꝛi p christi noīe. Et sic dicit idem doctoꝛ in. ij. q. xxiij. Ad pfectū martiriuz requirit q̄ aliq̄s subeat moꝛtē p christi noīe. Nec ꝓprie dicit martiꝛ qui p sola tolerantia carceris vel alia tribulatiōe patiuꝛ forte nisi moꝛs ex his sequeret. Et subdit ibidē arti. v. Martires dicunt testes. qz coꝛpalibus suis passionibꝫ vsq̄z ad moꝛtē testimoniū phibent veritati. nō cuicūq̄z sed veritati fidei. Et sic cuiuslibet martiriī causa est fidei veritas. Jō omniū virtutū opera fm q̄ referunt in deum sunt quedā ptestationes fidei p quam in notescit q̄ eus hmōi opera a nobis requirit. et nos p eis remunerat. et fm hoc possunt esse martiriī causa. Unde martiriū Johānis baptiste in ecclesia celebꝛatur qui nō p fidei cōfessione sed reꝑhensione adulteriī moꝛtem sustiniuit. Et sic nō soluz martiꝛ dicit q̄ patit p fidei ꝓfessione q̄ fit p verba. sed etiā q̄ patitur p quocūq̄z ope bono faciendo vel peccato euitando ꝓpter xpm. qz hoc totū ptinet ad fidei ptestationē. Non ergo est anima auꝛ nisi p charitatē. Et hāc sancti martires. s. Fabian⁹ t Sebastianus t Uincētius habuerūt. t in ea vsq̄z ad finē foꝛtiter pseuerauerunt. Jdeo merito de eis dicit. Tanq̄z auꝛ in fornace p/bauit illos dominus. et inuenit eos dignos se. fm qđ in ꝓmo concluditur.

De sancta Agnete.
Sermo XLV.

Qui matrimonio iungit virginē suā bene facit. qui nō iungit melius facit. i Thoꝛ. vij. In summa verboꝛ duo inuūt Primo apl's statū mr̄imonialē ꝓmēdat. ibi q̄ mr̄imonio. Scđo statū virginalē mr̄imonio pfert. ibi. q̄ nō iūgit meli⁹ facit. De ꝓmo dicit. Qui mr̄imonio ꝑginē suā iūgit bñ facit. Pro q̄ sciendū duplex est mr̄imoniū. spūale t coꝛpale. De coꝛpali matrimonio ꝗ loquit apl's qđ celebrat inter vroꝛē t vir̄ t illud ē bonū si rite seruat. Ūñ. i. Thoꝛ. vij. Si nupserit ꝑgo nō peccauit. t iteꝛ. Meli⁹ ē nubere q̄z vri. i. prauo ꝓcupiscētia vinci. Et dignitas hui⁹ mr̄imoniī i multis ostēdit. vt patet supra de mr̄imonio i sermōe de tpe q̄ incipit. Nuptie facte sunt tc. Huic statui inest saluatio. vt patet p apl'm. i. ad Thi. ij. Saluabit mulier p generatiōz filioꝛ. Dixi secūdo pfert statū virginalē dicēs. q̄ nō iungit meli⁹ facit. qz stat⁹ dignioꝛ ē q̄ ad castitatem. De quo Beda. Bona ē castitas mr̄imonial'. melioꝛ viduali's. sed optima virginal'. Nec solū in castitate. sed in pluribꝫ aliꝫ stat⁹ virginalis mr̄imonialē pcellit. Primo pcellit eū in dignitate. De q̄ Damas'. lib. iij. Quāto angelus hoīe est supioꝛ tāto virginitas nuptiꝫ honoꝛabilioꝛ. Et dicit ibidez. c. xviij. Quis celos clausit. q̄s moꝛtuos suscitauit. quis iozdanez intercidit. nonne virgo helyas. nōne tres pueri virginitate potioꝛes

igne effecti sunt. Nõne danielis corpi virginitatẽ diligẽtis feraẽ feroces dentes neq̃crũt infigi. hec ille. Ideo i collatõnibꝫ patꝫ dicit Maior ẽ virtꝰ virginitatẽ tenere q̃ dæmones expellere Eccli. xxvi. Nõ ẽ digna ponderatõ continẽtis aie. Sicut ergo aq̃la inter volucres lucifer inter stellas. gemma inter lapides. sic pcellit mrimoniuꝫ virginitas. de q̃ Aug. O fulgida virginitas. gẽma virtutuꝫ. germana angeloꝝ. lampas eccliaꝫ. lux aiaꝫ. Albertus sup. iiij. sentẽtiaꝫ. Nihil dignꝰ potest castitati virginali ꝓpari. ꝓpter qõ dicit Ambꝝ. et habet. xxxij. q. i. integritas. vbi dicit. Virginitas suaderi põt. imperari nõ pt. i. ad Thoꝝ. vij. De ẽginibꝫ pceptũ dñi nõ habeo: ꝯsiliuꝫ aũt do. Ob hoc dicit Piero. et habet i canõe xxxiij. q. v. Tũc saluabit mulier si illos genuerit filios q̃ virgines pmãsuri sunt. qõ ipa pdidit acq̃rit in liberis. Scõdo statꝰ virginalis pcellit mrimoniũ in puritate. De qua mirat Salomon Sap. iiij. O q̃ pulcra ẽ casta generatio cũ charitate. Ambro. in lib. de virginitate. Pulcritudinẽ q̃s pt existimare maiorẽ decore virginitatis q̃ amat a rege. pbat a iudice. dedicat a dño. Nã ẽ q̃si statꝰ angelicꝰ. De quo Thom. sup Mat. Licet oĩs virtutes sint res angelice. specialiter tn castitas angelica virtus ẽ. p hanc em singulariter homines angelis similant. De q̃ Piero. Viuere in carne pter carnẽ plus ẽ vita angelica q̃ humana. angeli sine carne viuũt. virgines i carne triũphant. Ideo Apocal. xiiij. Virgines sunt q̃ sequunt agnũ quocũq̃ ierit. Sup quo dicit Aug. Dñm sequi est integritatẽ mẽtis q̃ corporis seruare. Et hmõi puritas nõ ẽ i matrimonio. Nũc ergo i hac vita h̃ habẽt virgines qõ ꝯiugati habebũt i futura. Mat. xxij. Nõ nubent neq̃ nubent. sed erũt sicut angeli dei. Et licet cõiugati nõ mortaliter peccẽt. tn difficulter carẽt veniali ꝓpter ardorẽ cõcupiscẽtie. Et licet cõiugati deo possunt seruire mundo corde. tn nõ mundo corpe. Et sic dicitur Apoca. iij. Qui nõ coinquinauerũt vestimẽta sua ambulabũt mecũ i albis. Sic pcedũt virgines sanctos martires. intellige q̃ virginitatẽ nõ habuerũt. vel in virginitate non decesserũt. Et pcedent oẽs alios corruptos. ꝙa statꝰ coꝝ ẽ dignioꝝ. ꝓpter hoc etiã nudo capite incedũt. q̃ nihil verecundũ fecerũt. Ideo ꝓtit ipsis illud. i. Thes. v. Deꝰ pacis sanctificet vos p oĩa. vt integer spũs vester q̃ aia et corpꝰ sine q̃rela i aduẽtu dñi nri seruet. Naꝫ integritas spũs ad rõem ptinet cũ rõ subdit soli deo q̃ nullo errore corrumpit. Integritas aũt aie ptinet ad salutẽ q̃n rõni sbdit q̃ nulla delectatiõe illicita corrumpit. Integritas ẽo corpis ad gliaꝫ cũ oĩa mẽbra corpis imaculata ꝙseruant. De q̃ Piero. Ad verã castitatẽ ẽginalẽ req̃rit castitas mẽtis q̃ corpis. vt hõ sit castꝰ. tactu visu q̃ affectu. Hze. Intueri nõ licet qõ nõ licꝝ ꝓcupisci. Et si nõ intueri. multo magis nõ tãgere. Tercio statꝰ ẽginalis pfert mrimoniali i libertate. qz ille statꝰ ẽ ad seruiendũ deo liberioꝝ. De quo. i. Thoꝝ. vij. Virgo cogitet q̃ dñi sunt: vt sit sãcta corpe q̃ spũ. nupta ẽo quõ placeat viro suo. Virgo potest orare. ieiũare. elemosinã dare sine omni impedimẽto. sed mulier i matrimonio nõ sine licentia viri. nisi haberet parafernalia vel esset lucrosa. vt dicit sanctus Tho. scõa scõe. de elemosina. Sic etiaꝫ dicit. i. Thoꝝ. vij. Mulier sui corpis potestatẽ nõ habet sz vir. Et sic coniugata turbat corpe q̃ spiritu. spiritu in timore mariti. Ephe. v. Mulier timeat virũ. Corpe turbat parturiẽdo fructus et nutriẽdo. q̃ multa incõmoda a viro audiendo. virgo ẽo nihil hmõi tribulatiõis habet. nec timet verberari. nec dure alloqui. et sic de alijs. Ex hoc iterũ pcellit virginalis castitas mrimoniũ. Quarto pcellit statꝰ virginalis mrimoniũ in sponsi venerabilitate. qz sponsus coꝝ venerabilioꝝ ẽ. qz christus dñs. De q̃ apls. ij. ad Thoꝝ. xi. Desponsi vos vni viro virginẽ castã exhibere xpo. Ille ẽ pmo speciosissimus. ps. xliij. Speciosus forma p filijs hominũ. Nimiꝝ. qz dicit Sap. vij. Splendor est lucis eterne q̃ speculum sine macula. ad Hebre. i. Splẽdor glorie est q̃ figura sbstantie patris. i. Petri. ij. In quẽ desiderant angeli pspicere. In eius aspectu stat vita eterna. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscãt te solũ vez deũ et quẽ misisti ihesum xpm. Scõdo est eloquẽtissimus. qz aduocatus noster. i. Joh. ij. Aduocatũ habem9 apud deuz patrẽ qui est ꝓpciatio p peccatis nris. Tercio scientissimꝰ et sapiẽtissimꝰ. qz ad Colo. ij. dicit. Omnes thesauri sapientie et scientie dei in eo sunt reconditi. Quarto est ditissimꝰ. qz ipsius sunt celi q̃ terra. ps. xxiij. Dñi est terra ẽ. Et diuitie ipsiꝰ nõ decrescũt. Quito ẽ fortissimus. ad Heb. i. Portãs oĩa verbo virtutis sue. Et Job. ix. Si fortitudo querit robustissimus est. De seipso dicit Mat. vlti. Data est mihi omnis potestas in celo z̃ terra. Sexto est immortalis et eternus. ps. ci. Tu autem ineternuꝫ pmanes. q̃ memoriale

tuū a generatōe i generationē. Septimo ipe ē humilis. nō spernit aliquē vel aliquaz qui ipm i sponsum eligit. z se ipsi p fidē et charitatē respondet. ¶ Quinto pcellit statꝰ virginalis matrimoniū i pmo quātitate. qz singulariter coronabunt. Sap. iiij. O q̄z pulcra est casta generatio cū charitate imp̄etuū coroāta triūphat. et Sap. iij. Que nesciuit thorꝝ i delicto habebit fructū in respectōe aiaruz sanctaꝝ. deus omnes respicit in remunerādo. tñ virginibz centesimū fructū assignauit. Insuper addit eis corona pfecti decoris. s. aureola z est premiū accidētale. Dicit sanctus Tho. sup. iij. sententiaꝝ. Aureola dat ratione pugne. modo virginuz pugna est magna. sicut dicit Aug̃. Inter oīa christianoꝝ certamina duriora sunt castitatis plia. vbi quotidiana pugna: z rara victoria. ¶ Ubi clarius sciendū duplex est pmiū beatoꝝ. s. essentiale et accidentale. Essentiale ē sine quo hō nō est beatus. vt clara visio essentie diuine. Sed accidētale pmiū ē quoddā accidentale supadditū. sine quo essentialiter qs btūs esse potest. sicut decoꝝ virginitatis quē multi sancti nō habuerūt. ¶ Et nota. tres sunt pugne. s. ꝺ mūdū. carnē z dyabolū. q̄ cuilibet ꝺuenūt. i quibz tres aureole sumunt. et debētur his qui obtinēt pfectam victoriā. Uñ in pugna ꝺ mundū illa ē victoria p̄cipua qua resistit in psecutōibz vsq̄ ad mortē p xp̄o. Sic merent aureolā martyres. qui mundū pfecte vicerūt. In pugna ꝺtra carnē: victoriā illi obtinēt potissimā. q̄ delectatōnibz veneris q̄ sunt p̄cipue in hoc genere omnino ꝓpter xp̄m resistūt. et sic virginitati debet aureola. In pugna ꝺ ꝺ dyabolū illa ē p̄cipua z ꝓuilegiata victoria. cū aliqs hostē nō solum a se: sed etiā ab aliis remouet. qđ fit p doctrinā et p̄dicationē. Et ideo doctoribz et p̄dicatoribz debet aureola. Et sic habem⁹ tres victorias ꝓuilegiatas q̄bz correspōdēt tres aureole. i. tria accidētalia pmia ꝓuilegiata k ¶ Tercio notandū q̄ p aureolā intelligit pmiū accidētaleꝝ gaudiū eiusdē. sicut ex gaudio essentialis pmij redūdat i corp⁹ quidā decoꝝ z gloria corporis. ita ex gaudio aureole resultat aliqs decoꝝ i anima. Et vt sic aureola ē principaliter gaudiū spūale in mēte pueniēs ex ope precellēti z ꝓuilegiato. z p quandā redundantiam etiā refulget i carne. Et sic patet quomō aureola est pmiū anime supadditū ¶ Quarto nota ꝑm q̄ dicit in descriptionibz aureole. q̄ debet opibz pfectōis q̄ illa sunt q̄ nos maxime ꝺformāt xp̄o. Xp̄s em̄ fuit martir ꝑm q̄ passionē suā i mūdo sustinuit. Ipse fuit ꝺgo integrū virginitatē in corpe seruauit perpetue Et fuit doctoꝝ ꝑm q̄ veritatē quā a p̄re accepit i mūdo manifestauit. Qui ergo psecutionē patit vsq̄ ad mortē: aut virginitatē ꝓpter deū retinet. aut p doctrine ꝑitatē nō solū a se sed etiā ab aliis hostē expugnat. ille maxime xp̄o ꝺformat ꝑm victoriā pfectā L ¶ Quinto nota. dñtia ē inter aureā. palmā. aureolā z fructū. Aurea est premiū essentiale qđ correspōdet radici charitatis. Et p hō hō efficit̄ particeps diuinitatis. z p ꝺsequēs regie potestatis. cui ꝓpter dignitatē regiā debet corona aurea Aureola ē diminutiuū ab aurea. z ideē ē qđ p ua corona posita sup aureā. i. pmiū accidētale essentiali supadditū. Et correspōdet opi excellēti z ꝓuilegiato. s. victorie martiꝝ. ꝗginū z p̄dicatoꝝ. Palma ē pmiū accidētale quod nec radici charitatis. nec opi aut victorie debet̄ sz volūtati. Tale pmiū habuit btūs martinꝰ eo q̄ martirium desiderauit. licz nō sustinuit. De q̄ canit eccl̄ia. O beatissima aia quā z si gladi⁹ psecutoris n̄ abstulit. tñ palmā martirij nō amisit. Fructus ꝺ ē quoddā pmiuz qđ debet hoibz ex eo q̄ a carnali vita i spūalē transeūt ex semine verbi dei: Et illi vite spūali fructꝰ correspondet q̄ hominē p̄cipue a carnis subiectōe liberat. ¶ Hoc facit cōtinētia qua hō ꝺtinet se ab actibz luxurie seu incōtinētie. qz p retractōes z restrictōnes venereoꝝ caro aie subdit̄. z i vita spūali ꝺstituitur. Sz p delectatōes venereas ania p̄cipue carni subdit̄. ita vt i actu carnali ꝑm Hiero. nec spūs ꝓphetie corpa tāgat ꝓphetarū. nec i tāla delectatōne ē possibile aliqd intelligere. vt dicit Arist. i. ethicoꝝ. Et cōtinentie magis correspōdet pmiū illud qđ ē fructꝰ q̄z alteri virtuti. Et sic diuersis meritis diuersa correspondēt pmia. Sic virginitati correspondet aurea ꝑm q̄ ꝓpter deū seruat impio charitatis. Aureola ꝑm q̄ ē opus perfectōis habens rationez victorie excellentis. fructus vero per ꝺtinētiā. Sic finaliter virginitas matrimoniū precellit in pmio quātitate. Et hoc premium adepta est beata Agnes. vt patet i eius legenda.

¶ Sermo XLVI. Ad idem.

Debētes dona

tōes ꝑm grāz q̄ data est nobis differentes. ad Ro. xij. z lectuz

est in dñica in epistolari officio ⁊ applicatur ad honorē sancte Agnetis i sermone hodierno. ¶ In summa epistole duo innuūt. Primo ꝓponit grāz diuersitatē. ibi. habētes donationes. Secdo subiūgit earū cōmunicabilitatē. ibi. q̄ tribuit in simplicitate. ¶ De ꝑmo dicit. Fratres habētes donatōes ꝑm gratiā. Dicit ꝑm gratiā. qz nihil habemus boni a nobis. ij. Thoz. iij. Nō sumus sufficientes cogitare aliquid a nobis tanq̄z ex nobis. sz sufficientia nostra ex deo est. Jaco. i. Omne datū optimū ⁊ omne donū pfectū desursuz ē descendēs a patre luminū. Dyonisi⁹. Nihil bonū est nisi a deo qui essentialiter bonus ē. Et dicit differētes. qz omnes fideles sunt vnum corpus mysticū. qđ ē ecclesia. q̄ ē cōgregatio fideliū. sicut deducit Cyprianus papa. ⁊ ponit. xxiij. q. i. c. loquit. Multi sunt radij. sed vnū lumē. ⁊ rami arboris multi sunt et robur vnū tenaci radice fundatū. Et quomodo de fonte vno riuuli plurimi defluūt. Et numerositas licet diffusa videatur expandantis copie largitate. vnitas tamē seruatur in origine puritatis ⁊ vnitatis. Sicut vnū caput ē qđ est christus qui est caput ecclesie. et vna orgo ⁊ vna mater fecunditate copiosa: adultera ri nō potest christi sponsa. vnuz dominū nouit vnius cubiculi sanctitatē in casto pudore custodit. hec ille. Omes filij illi⁹ matris. i. mēbra ecclesie diuersitate gratiarū sunt capescendi. de quo thema. Habentes donationes ꝑm gratiā que data ē nobis differētes. Singuli sumus mēbra differētibz tamē donis

N ¶ Nota de⁹ dat suis sex magna dona ex sua gra. s. duo ⁊ duo ⁊ duo. Prima duo dona dat vt seruari possunt. si non seruant nunq̄z rehabentur. Secunda duo dat vt nunq̄z perdi possunt in quocūq̄z statu. Tercia duo dat vt possent perdi ⁊ seruari ⁊ multotiens rehaberi. Prima duo dat vt seruari possunt. et perdita nunq̄z rehaberi. s. virginitas ⁊ temporis nobilitas. ¶ Primū est virginitas. ⁊ est pulcerrimū donum. Bern. Quid virginitate decorius. quasi diceret nihil. Amb. Pulcritudinē maiorē nemo potest existimare virginitatis decore. Et est duplex virginitas. vt dicit sanctus Thomas. ij. ij. q. clij. arti. iij. scz nature ⁊ gratie. De secunda hic loquit que ē ꝓpositum seruandi virginitatem. De qua ⁊ Augustinus. Virginitas est in corpe corruptibili ꝑpetue incorruptionis meditatio. Et illa a deo datur. Sap. viij. Nō possum esse cōtinēs nisi de⁹ det Lucide ostendit in ꝙ ꝙ donū a deo specialiter descēdit. Jdeo apl⁹s. i. ad Thoz. vij. De virginibz ꝑceptū dominī nō habeo. cōsiliū autē do tanq̄z misericordiam cōsecutus a dño. Et cui datur ꝙ donum sollicite debet seruare et diligenter custodire. quia habet se sicut speculū quod faciliter frāgitur ⁊ nunq̄z reintegrat. Amos. v. Cecidit ⁊ nō adijciet vt resurgat. Virgo isr̄l ꝓiecta ē in terrā suā. nō est qui suscitet eaz. Habet etiam se hoc donū sicut sencū. quod cū in lutū semel cadit ꝑfecte nunq̄z abluit quin semper macula apparet. Jdeo dicit Aug. i li. de vita xp̄iana. Quāto sublimior ē gloria: eo maior debet esse cura. sed gloria virginitatis est magna. Mirat em̄ Aug. dicens. O q̄z fructus dulces sunt castitatis vt in eis singlariter reficit dñs maiestatis. Cantic. vi. Dilect⁹ me⁹ pascit inter lilia. id est pura corda. lilium vbi tangit nudis manibz polluit et putrescit. sic virginitas. De quo Augusti. de fide xp̄iana. ⁊ habet. xxxij. q. v. nec solo. vbi dic̄. Nec solo affectu. i. desiderio ⁊ tactu. sed aspectu quoq̄z appetit ⁊ appetit concupiscētia femineaz. et infra ibidē. Et ab intactis ab immūda violatōe corpibz fugit ipsa castitas. O ¶ Dicunt em̄ naturales ꝙ corpus natū est obedire imaginatōi in suis delectatōibz applaudēti. ideo incestus mētis quādoq̄z redūdat in polluti/onē corpis. sicut in temptatōe cū deliberatōe ⁊ ꝓposito delectādi turpiter. tūc delectatio nō ē in corpe nisi cū mentis ꝑcuratōe. Ad cui⁹ imperiū mouet cōcupiscentia ⁊ fantasia. ⁊ incipit homo pollui a delectatōe ⁊ imaginatione. ⁊ sic corrumpit virginitas. nō solū mētis sed ⁊ corpis que nunq̄z recuperari potest. De q̄ sanctus Tho. ij. ij. q. clij. ar. iij. Per pēnitētiā pōt acquiri formale virginitatis. nō aūt materiale. Cui cōsonat Piero. in epl'a ad eustachiū dicēs. Cū oīa deus possit. nō pōt virginē suscitare post ruinā. intellige q̄ ad materiale. pōt eā quidē liberare de pena. s. p pēnitētiā. sz nō vult coronare corruptā. Et iō dicit ibidē Piero. ⁊ habet. xxxij. q. v. Si paulus apostolus vas electōis ⁊ pparatus i euāgelio christi ob carnis aculeos ⁊ incētiua vicioz reprimit corpus suū. ⁊ seruituti subijcit ne alijs predicans ipse reprobus inueniatur Et tamen vidit aliam legem in suis mēbris repugnantē legi dei. id est consideauit fomitem peccati. Si post nuditatē. ieiunia. famē ⁊ carceres: flagella ⁊ supplicia in semetipo reuersus clamauit. Jnfelix ego homo q̄s me liberabit de corpe mortis huius. Et subdit.

Tu te putas secuꝝ esse ꝛc. q̄so caue q̄ñ ꝛc te dicat ꝛc. virgo israel cecidit. ⁊ nō ē q̄ suscitet eā. Et sic i maximo piculo sunt femine delicioſe iuuenib⁹ familiares ⁊ cōuerſo P Scōm est tēporis nobilitas. De q̄ Ber. Nil nobilius tpe. Reuera nobile. Primo q⁊ paꝝ dat. q⁊ dicit phus. iiij. phisicoꝝ. Nihil habemus ꝛc tpe nisi nūc. Idcirco Eccli. iiij. dicit. Fili obserua tps. Secundo est nobile quia nō gratis dat. sed homini dat ad merē dū. Et hoc ē quod dicit Hiero. ⁊ habet. xiij. q. ij. c. in p̄senti. vbi dicit In p̄senti solū ē tempus merēdi. sed post hoc implebit illud ps. Nō dabit ꝛc placationē suā. nec p̄ciū redē/ptiōis anime sue. Idco apls ad Gal. vi. Dū tempus habemus operemur bonū. quia dicit Bern. Omne tps impensuꝝ quereꝝ quomō est expensum. Et ideo dicit Hieron. Sicut nō perit capillus ꝛc capite. sic nec momentuꝝ ꝛc tempoꝛe. Tercio nobile. q⁊ nō reuertit nec recuperat. Unde sicut virginitas amissa nō recuperat. sic q̄m vnū diē inutiliter expēdit nunq̄ recuperabit siue vadat ad celum siue ad infernū. Si damnati semp pl⁹ ardebūt. similiter si saluabunt nunq̄ recuperabūt. sp p perditione vnius diei minus habebūt gau diū. licet peccatū penitebūt ⁊ delebūt p penitē tiam. Ideo Chrisost. dicit. Nulli rei magis ꝛc tēs parcere q̄ tempoꝛi. Auꝝ si perdideris re/cuperare poteris. tempus ꝯo p̄teritū nunq̄. Unde tempus sancti patres valde custodie runt. Et ideo scriptura singulariter cōmen/dat eos ꝛc obseruantia tp̄is. Sic scribitur ꝛc Abraā Gen. xxv. Mortu⁹ ät ē Abraā in se nectute bona. Sic ꝛc Isaac Genesis. xxxv. Mortuus ē Isaac senex et plenus dierum. Sic ꝛc Jacob eiusdē. c. vlti. Sic ꝛc Dauid i. Paral. xxix. Mortuus ē Dauid i senectu te bona plenus dierū. De quo ps. lxxij. Con uertent⁹ ⁊ pleni dies inuenient⁹ i eis. Alia duo dona ꝛdit deus que possunt reseruari ⁊ ꝛdita recuperari. Primū est gratia quā reser uauit sanct⁹ Johānes baptista. De q̄ canit ecclesia. Antra deserti teneris sub annis ciui um turmas fugiens petisti. ne leui saltez ma/culare posses famine vitā Luc. i. Replebitur spūsancto adhuc ex vtero matris sue. Etiam gratia habita pōt amitti ⁊ amissa recuperari vt patet ꝛc sancto Petro. qui negādo gratiaꝝ amisit. penitēdo recuperauit. immo maioꝛē. vt habet in canone. l. di. fidelioꝛ. vbi dicitur Fidelioꝛ factus ē petrus post q̄ fidē se p̄didis/se deflevit. atq̄ ideo maioꝛē gratiaꝝ accepit q̄ amisit. Q Ideo notandū. gr̄a dupliciter p̄dit. Primo ad damnatōez. scdo ad pro motōez. Primo ad damnatōez p̄dit p̄ peccatū mortale. Eccls. ix. Qui in vno offendit multa bona p̄dit. Reuera. q⁊ principaliter ꝛc um p̄dit. De quo Aug. Deus ē vita anime intrāte morte p peccatū recedit. Et qui ꝛc um nō habet p̄m eūdē nihil habet. ps. lxxij. Qui elongāt se a te peribūt. Ideo Hiere. ij. dicit. Scito ⁊ vide q⁊ malū ⁊ amaꝝ est reliquisse te dñm ꝛc tuū. Reuera oīs dulcedo amara ē ꝛco nō habito. ad cuiꝰ amissionē semp ama ra est ꝛscientia. Aug. Omis inordinatus ani mus sibi ipsi ē pena. Nec pena hic incipit et i eternū ibi durabit. Isa. vlti. Vermis eoꝝ nō morietur ⁊ ignis eoꝝ nō extinguet. Sic Isa. xlviij. Nō est paxꝝ impijs dicit dñs. nec hic nec in eternū pacez habebūt. Secūdo p̄dit gr̄a ad p̄motionem. Unde Aug. de ciuitate dei. Audeo dicere supbis vtile esse cadere in aliquod p̄cm̄ apertū ⁊ manifestū vt humili ent. Dicit Richardus sup flumina babilōis Ad hoc electis quādoq̄ gr̄a diuina subtra/hit q̄ vnusquisq̄ intelligat quid sit ex seipso ⁊ quid ex munere diuino. In vno erudit ad humilitatē. ⁊ in alio ad maioꝛē dilectōez. Et hoc ē quod dicit Aug. ꝛc ciui. dei. Sglubri⁹ sibi displicuit Petrus quādo fleuit q̄ placu it q̄ñ p̄sumpsit. Secūdo p̄uat homo gra/tia vt cautioꝛ reddat. Nā aues ceteraq̄ ani malia in cundē laqueū ⁊ in easdē p̄dicas ra/ro incidūt. Sic nos hortat apostolus Eph. v. Uidete quomodo caute ambuletis. i. ad Choꝛ. x. Qui se existimat stare videat ne ca dat. Tercio vt feruentioꝛes resurgāt. sicut pa tet in Maria magdalena. q̄ post casuꝝ feruē tius p̄m dilexit. Ambr. Sancti dū aliquan/do cadūt feruentioꝛes resurgūt. Ideo Lu. xv. dicit. Gaudiū est angelis ꝛc sup vno pecca toꝛe penitentiā agente. Quarto vt sciāt alijs cōpati. Greg. ⁊ habet. l. dist. c. ꝯsideranduꝝ. Cur omipotēs deus eū quē ecclesie p̄ferri di/spposuerat ancille vocē p̄timescere ⁊ seipm ne/gare p̄misit. q̄d nimiꝝ magne pietatis dispē satōe actū esse cognoscimus. vt is q̄ futurus erat pastoꝛ in sua culpa disceret qualiter alijs misereri deberet. R Secundū est innoꝛ/centia. illa pōt p̄di ⁊ etiā recupari. Idcirco dicit Gregoriꝰ in quadā collecta q̄ vtit eccle sia. Deus innocentie restitutoꝛ ⁊ amatoꝛ. Et nota innocētia capit dupliciter. Uno modo put negat actū ꝯtrariū. sic dicit innocēs qui nunq̄ aliq̄d cōmisit q̄ fieret nocens vl reus.

Et sic ad ꝑmū statū innocentie pctō: nunq̄ pōt venire. Et hoc ē qđ dicit Piero. De⁹ nō pōt facere q̄ corrupta fiat incorrupta q̄tum ad actum ꝑteritū. Alio modo sumit innocē/tia ꝑut negat culpaz. Et sic ꝑccatoꝛ pōt ad ꝑstinū statum innocentie ꝑuenire. qꝛ deus potest omnē maculā culpe delere ꝑ infusionē gratie. vt anima tanta niteat puritate sicut ꝑ ius vel maioꝛi. qꝛ deus radicē charitatis recu/perare potest: etiam gradu ampliozi. vt dicit Ambꝛo. in omel. z habet. l. dis. c. fideliozi. Et hoc fit ꝑ pēitentiā. sicut dicit glo. sup eodē c. fideliozi. Penitēs innocēti in platuris debet ꝑferri. quia talis subditis suis nouit compa ti. Et innocēs dicit ꝑm Amb. in lib. de offi. z habet. xxij. q. iij. c. innocēs. Innocēs đ omni bus đn iudicat. Et Aug. de ciui. dei. et habet xxiij. q. v. c. nō est innocētie. vbi dicit. Inno cētis officium ē nulli nocere. ꝑccata punire. Sūt z tercio duo magna dona q̄ semel habi ta nūq̄ amitti ꝑnt qualiscūq̄ fuerit hō siue bon⁹ siue malus. siue fidelis siue infidelis. si/ue saluet siue damnet. vnū est misericordia. aliud iusticia. ps. lxxxviij. Miscdia mea et veritas mea. i. iusticia cum ipso. Aug. Non tollit misericordia iusticiā. Naz si descendis in infernū tecū descendit iusticia. qꝛ qui plus ꝑccauerit plus punietur. qui minus etiā mi/nus punietur. Roma. ij. Reddet vnicuiq̄ ꝑm opa eius. Tribulatio et angustia in oēm ani mā operātis malū. in pondere. s. magnitudi/nis. ꝑ adulterio plus q̄ ꝑ fornicatione. in tē poze. s. diuturnitatis. i. in mēsura longi tpis. qꝛ qui diutius iacuerūt i ꝑccatis: etiā diuti⁹ torquebunt. in numero. s. delictoꝝ. Attamen misericordia est eis q̄ nō tantū pununtur quā tū meruerūt. licet ita dure eos punit q̄ null⁹ sensus human⁹ potest excogitare. tamē citra đignū. z sic est miscdia remittens sed nō re/dimens seu liberās. Similiter in celo ē iusti cia. Job. xxxiij. Opus hominis reddet eis. et iuxta vias singloꝝ restituet eis. ps. xvij. ꝑm puritatē manuū meaꝝ retribuet mihi. Luc. vi. Eadē mensura qua mēsi fueritis remetietur vobis. Ro. ij. Nō est ꝑsonaꝝ acceptio apud deū. Glo. id ē de⁹ nō iudicat ꝑm faciē. sed ꝑm merita. nō respicit quis ille vel iste. Etiā mi sericordia ē in celo. qꝛ vltra cōdignū remune rat. Roma. viij. Nō sunt cōdigne passiones hui⁹ tpis ad futuraz gloriā. Bern. Nō sunt talia merita ꝑpter q̄ dat vita eterna nisi ex sola miscdia et gratia. Et dicit Chrys. in ꝑ Matth. Maius ē sanctoꝝ ꝑmiū q̄ eoꝝ delictū. Prima duo dona beata Agnes habu it et diligenter seruauit. Secūda duo dona similiter obtinere meruit. Et licet ꝑdere et re/cuperare potuisset. pie tamē est credendum q̄ nunq̄ ea ꝑdidit. Et si possibile esset q̄ ꝑdi/disset: abūdanter tñ recupauit ꝑ ardentissimū amorem sponsi sui dñi nostri ihu xpi. ꝑpter quē etiā mortē cū gaudio sustinuit. z meruit obtinere donū eterne glorie. qđ ab ea nunq̄ auferet. Ad quod nos ꝑducat ꝛc.

De sancto Uincentio.

Sermo XLVII.

Si quis vult venire post me abneget semet/ipm z tollat crucē suā z sequat me Mat. xvi. ¶ Introductio. Arist. dicit. Res ꝑ quas causas cōponit ꝑ has etiā dissoluit. Sicut pctm actuale mortale oritur ex ꝑpria volūtate. De q̄ Aug. i. lib. retracta/tionū. z habet i cano. xv. q. i. q̄ aūt ea. Ex vo lūtate itaq̄ ꝑcedunt pctā. Nā ita diffinit pec catū Aug. dicens. Peccatū ē volūtas retinē di vel cōsequēdi qđ iusticia vetat. Idē de ve ra religione. Nil ꝑccatū nisi volūtariū. Id/circo ex q̄ volūtarie ꝑccatū oritur volūtate an/tecedēte vel ꝓsequēte. oportet etiam q̄ volūta rie z actualiter i nobis puniat. Nā dicit apo stolus ad Heb. x. Volūtarie ꝑccātibꝫ nobis iā nō relinquit hostia ꝑ ꝑccato. qꝛ ñ de nouo crucifiget xps. neq̄ cōplantet hō similitudi/ne mortis ei⁹ ꝑ baptismū. sed in ꝑpria lacri maꝝ vnda exigit ꝑpriā baiulare crucē. Sed sicut alieno ꝑccato obligati eram⁹. ita z solu ti sumus. nūc ꝛo q̄ ꝑpria mala cōmisit ꝑpri am crucē penitētie tollat. De q̄ Ezech. xviij. Nō erit amplius ꝓuerbiū in isrl. ꝑres nri co mederūt vuā acerbaz. z dentes filioꝝ obstupe scūt. i. q̄ aliq̄s nō puniet ꝑ ꝑccatis parentuꝫ eternaliter. licz tpaliter. Iz sicut dicit ad Hal. vi. Unusquisq̄ on⁹ suū portabit Ezech. Qui ꝑpria mala cōmittit. iustū est vt ꝑpria pena diluat et emēdet. Ad qđ nos hortat thema. Si quis vult venire post me. ¶ In summa euāgelij duo innuunt. Primo ꝓponitur lar gitas diuine bonitatis. ibi. si q̄s. Secdo sub/iungit malignitas humane q̄litatis. ibi. ab/neget semetipm. De ꝑmo dicit. In illo tpe. s. xpo dicēte q̄ passurus esset hierosolimis. tūc petr⁹ dixit. ne quaeq̄ Iz ꝑpicie⁹ esto tibi. Tunc dñs redarguit petꝝ dicēs. Nō sapis ea q̄ dei sunt: Iz ea q̄ hoim. z dixit. Si q̄s vult venire

o

post me abneget ⁊c. q. d. phibes me pati. sed ego dico tibi. nisi passur⁹ fueris ⁊ vite tue abrenũcies saluari nõ poteris. ⁊ sic q̃libet alter. Dicit ergo. Si q̃s. s. dñs vl̃ seru⁹. diues aut paup. nobilis vel ignobilis. Ecce diuina largitas oĩib⁹ se offert. nulli se ꝛnegat. Juxta illud. 1. ad Thimo. ij. Vult oĩes homies saluos fieri ⁊ ad agnitõz veritatẽ venire. Patet ꝫ̃ i figura ⁊ sc̃ptura. In figura. q̃ nat⁹ ẽ i cõmuni domo Luc. ij. In scriptura Job. xxv. Sup quẽ nõ fulget lumẽ ei⁹. ⁊ Act. x. Jn veritate cõperi q̃ nõ est ꝓsonaꝝ acceptio apud ꝺ̃m: sz i oĩi gẽte q̃ timet ꝺ̃m ⁊ opat̃ iusticiam accept⁹ ẽ illi. ¶ Et ergo in ꝫ̃ verbo vult itelligi humana libertas liberi arbitrij q̃ hõ dignificat⁹ ẽ sup ceteras creaturas. q̃ oĩs potẽtia brutorũ alligata est organo corpali. Et ſm Damas. non ẽ libeꝝ qõ ꝺ̃ necessitate agit impetu. nec bruta habẽt arbitriũ. q̃ nõ habẽt discretõis iudiciũ. sed naturalib⁹ affectiõib⁹ ferunt ad aliq̃d ꝓsequendũ vel fugiẽdũ. Nõ ẽ sic in homib⁹. Ideo apl's ad Gal'. v. Vos libertatẽ vocati estis tm̃ ne ꝺ̃tis eã in occasiõnẽ carnis. Qõ exponens Berñ dicit. Nec ẽ libertas qua nos ꝺ̃us liberauit. vt nulla creatura nos ab ea euellere aut violẽter auertere possit nisi sola nr̃a volũtas. Et dicit arbitriũ q̃ sine necessitate ⁊ coactõe valet vnũ eligere vel appetere ⁊ relinq̃re reliquũ. De q̃ Eccli xv. De⁹ ab initio cõstituit hoiem ⁊ reliq̃t eum in manu cõsilij sui. adiecit mãdata. si volueris seruare seruabũt te. apposuit tibi ignem et aquã. ad qõ volueris extẽde manũ tuaz. añ hoiem bonũ ⁊ malũ. vita ⁊ mors. qõ placuerit dabit ei. Jpe agnoscit oẽm operã homis. neminẽ mãdauit ipse agere. Ben. iij. Subter te erit appetit⁹ tu⁹ ¶ Attñ notãduz dicit mgr̃ in. ij. di. xxv. q̃ i statu innocẽtie fuit maior libertas arbitrij q̃ nũc ĩ multis. Primo q̃ hõ añ peccatũ potuit nõ peccare. nunc aũt dicit Eccl's. vij. Non est hõ iust⁹ sup terrã q̃ faciat bonũ ⁊ nõ peccet. Secõo q̃ nihil i bono impediebat. Tercio q̃ nihil ad malum impellebat. Nã hõ nõ habuit infirmitatem ad malũ sz habuit adiutoriũ ad bonũ. Quarto q̃ sine errore ratio potuit iudicare. ⁊ volũtas sine difficultate bonũ appetere. sz post peccatũ dicit Berñ. vndiq̃ bella. vndiq̃ tela. vndiq̃ tẽptamẽta. De q̃ Jsa. i. Oĩe caput languidũ ⁊ oĩe cor merẽs. a plãta pedis vsq̃ ad verticẽ nõ ẽ in eo sanitas. Et ꝫ̃ ẽ qõ Richar. sup Jsa. dicit. Libeꝝ arbitriũ añ ꝑuaricatõez nihil ꝺ̃ dictõis inuenit. q̃diu suo sup̃iori spõte se subiecit. Sz post ꝑuaricatõez ẽ rebellio ĩ cogitatõib⁹. affectõib⁹ ⁊ opatõib⁹. qõ cõquerit apl's Ro. vij. Nõ inuenio i carne mea bonũ. ⁊ Tren. v. Ue nobis quia peccauimus. Hze. Si nõ esset iniq̃tas nulla eẽt actũsitas. Attñ dicit mgr̃ in. ij. sentẽtiaꝝ. Pro xpi ihu passione ⁊ nostri repatione. ⁊ baptismi renouatõe. licet libeꝝ arbitriũ impugnaꝝ cũ cõcupiscẽtia. attñ non vincit. habet quidẽ infirmitatẽ ⁊ inclinationẽ ad malũ. sz gr̃az ꝓfortatõnis i loco vt possit peccare p libertatẽ et ifirmitatẽ. ⁊ posset non peccare ad mozẽ ꝑpter libertatẽ ⁊ gr̃az adiuuãtẽ ✠ Sed dices. cur nõ fecit ꝺ̃us hoiem impeccabilẽ: Rñdet mgr̃ in ij. q̃ maluit eos sue libertati relinq̃re. vt nõ infructuosi essent boni. nec impuniti mali. Jõ Rich. sup Jsa. Quid in hoie sublimius q̃ q̃ ad imaginẽ ꝺ̃i creat⁹ ẽ. libero arbitrio dotatus. q̃ sicut ꝺ̃us nõ habet sup̃iorẽ se nec hre põt. sic liberũ arbitriũ dñm nõ patit nec pati põt. q̃ violentiã ei inferre nec creatorẽ ꝺ̃cet. nec creatura põt. Ideo dicit Si q̃s. q̃ neminẽ cogit saltẽ coactõe sufficiẽti vt metu mortis. Nã dicit mgr̃ in. ij. di. xxv. Ubi ẽ necessitas ibi nõ ẽ libertas nec volũtas. ⁊ ꝓsequẽs nec meritũ nec demeritũ. Nã ſm Berñ. Uolũtas homis est origo vicij et virtutis. Dicit eñ Rich. Animalia rõnalia que sunt liberi arbitrij sunt actũ suoꝝ dñi. sic q̃ ex libero arbitrio faciũt bonũ gr̃a assistẽte. malũ ꝯo exarbitrio opantur gr̃a ꝺ̃sistente. ꝑpter qõ dicit Aug̃. ⁊ habẽt. xxiij. q. iij. c. nabuchodonosor vbi dicit iter cetera. Deus nequaq̃ redderet interitũ nisi hõ voluntariũ mereret̃ p peccatũ Et sic nõ necessitas sed volũtas cõpellit nos ad malũ. ⁊ facit pficere bonũ gr̃a ꝺ̃i mediãte. Sic g̃ dicit. Si q̃s vult. q. d. ꝺ̃ numero mi⁹ pauci sunt. Subdit. veire post me. Hzego. Post xpm̃ venire est in se ꝺ̃ficere ⁊ ĩ xpm̃ ire. Sed heu pauci sunt tales. qõ conqerit Berñ. dicẽs. Dñe omnes vellẽt ad te venire. pauci post te ire volũt. oĩes p̃mia iustorum optãt. sed pauci sequunt vestigia eorũ. Dicit Boet⁹. iij. ꝺ̃ ꝺsolatu. Natural⁹ inclinatõ ad ducit. vari⁹ aũt error abducit. Idcirco dicit. Si quis vult venire post me abneget semetipm̃. ¶ Dixi sedo subiũgit malignitas hũane qualitatis. Tales em̃ sunt hoies. licet em̃ benignitatẽ ⁊ largitatẽ ꝺ̃i varijs modis cõsiderẽt. ⁊ paratũ ad dandũ gratiã ⁊ gl'iam itelligãt. tñ ipsũ sensualitatẽ sequẽtes ꝓpue volũtati ꝺ̃dicũt. Et hoc innuit i textu cũ dicit. abneget semetipm̃. q. d. Si q̃s ꝓpria volũtatẽ

vīere intēdit me nō sequit. ¶ Ubi sciendū varia sunt impedimēta q̄ nos impediūt i via salutis. z nō pmittūt nos post xp̄m ire Primū ē ppria volūtas. z tangit i textu. ibi. abneget semetipm. Ho. nō p naturā sz p malicīā nō ē bonū habere ppriā volūtatē. Greg. Nisi q̄s a seipso deficiat. s. p ppriā voluntatē ad eū q̄ supra ipm ē nō appropinq̄t. Relinq̄mus ḡ nosipos quales nos pccādo fecim⁹. z maneam⁹ q̄les ex gra sumus. z relinquam⁹ in q̄ sensualitas delectat. Dicit ergo glo. iup Mat. Perfecta ē conuersio vbi carnal' cogitum pit delectatio. Et sic superbo factus humil' se ipm relinq̄t. Prouer. xij. Uerte impios z nō erūt. nō q̄ nō erūt omino p essentiam. sed nō erūt p impietatis culpā. Greg. Nec valet q̄s apphēdere q̄d supra ipm ēsi nescierit mactare q̄d ē. Et hoc fieri habet p dei timorem. ps. cxviij. Cōfige timore tuo carnes meas. Greg. Cōfigat carnes tuas diuin⁹ timor ne decipiat carnalis amor. Eccli. xviij. A voluntate tua auertere. Uolūtas tua sit sine volūtate ppria. vt dicit Bern. i sermone de naamā syro Est volūtas q̄ nō ē cōmunis deo et homib⁹. id. ē q̄ nō stat ad honorē dei z ad edificatiōez proximi z ad ppriā salutē. De q̄ alibi dicit Nihil odit deus aut punit nisi ppriam voluntatē ¶ Secōm impedimentū ē penitentie p̄rietas nā penitētia est contraria. z tñ eā oportet habere q̄ vult saluari. iuxta saluatoris sententiā Luc. xiij. Nisi penitentiā egeritis oēs simul peribitis. Hoc impedimentū tangit cū subdit. tollat crucē suā. i. crucez penitētie. Gal. v. Qui xp̄i sunt carnē suā crucifixerūt cū vicijs et cōcupiscētijs. Bre. hoc fit cū gulā restringim⁹. carnis luxuriā p abstinētiā coartam⁹. cū d' mūdi gl'ia nil querim⁹. Exemplo apli. i. Thor. ix. Castigo corp⁹ meum z in seruitutē redigo. Simō de cassia. Nō semel sed quotidie. naz oīm die mūdus se offert cū delectatōibus. z caro incessanter impugnat. ideo gladiū cū quo nos decidim⁹ a mūdo deponere nō debemus. q̄ non dormit q̄ impugnat. licet aliq̄n cessat vt arte nouī belli fabricet. pōt fugari nō exterminari. nō pt occidi sz affligi. Et sic apl's ad Gal. vi. Stigmata xp̄i in corpe meo porto. Bre. Jā nō debet xp̄s p me mori sz per me carnalia desideria occidi. Bern. Qui ifirm⁹ ē vt semel effundere sanguinē nō sufficit. q̄ti die tñ corp⁹ affligit. De. q̄. ij. Tho. iiij. Mortificationē carnis i corpe nro circumferentes Per hoc innuit q̄ penitentia debet esse afflictiua z austera. i. eo q̄ dicit glo. Brego. Cruxa cruciatu dicit. Sic Joel'. ij. dicit. Cōuertimini ad me i fletu z plāctu. scindite corda vestra. nō sic monial' q̄ se afflixit p maximis delictis caudis vulpinis. Etiaz innuit vbi iuxta q̄ penitētia debet esse ppria. Chrys. Non putes crucē xp̄i sufficere sine tua. Aug⁹. Qui te plasmauit sine te. nō vult te saluare sine te. Et hoc ēē illos q̄ gloriant de sctō z austeritate sperātes eis sufficere Si'les iudeis q̄ gl'iabāt patrē se habere Abraā. quib⁹ xp̄s dixit Joh. viij. Si filij abrae estis opa abrae facite. Dicit em Chrys. z habet. xl. di. c. nō ē. vbi dicit. Nō filij sanctoz sunt q̄ tenēt loca sctōz. sz q̄ exercent opa ipsoz. Et dicit Clemēs dist. xxxviij. Qui rebellit z viuit et discere atq̄z agere bona recusat magis diaboli q̄z xp̄i mēbrū esse ostendit Et potius infidel' q̄z fidelis esse mōstrat. Quapropter nemo de aliena penitētia cōfidat. Ezech. xviij. Non portabit p̄ iniq̄tatē filij. z econtra. sed iusticia iusti liberabit eū. ¶ Terciū impedimētū salutis ē gl'ie mundane vanitas. nā in multis attendūt vult⁹. z exterius pollescit. attñ nō propter deū sed hoim laudē. De quib⁹ Bern. Ue semel et ve iteruz portantib⁹ crucē xp̄i z nō sequētib⁹ xp̄m. Jō subdit. z sequat me. i. qui se castigāt: sentiant xp̄i amorē nō mūdi honorē z ppriā laudem. tales em duplici cōtritione coterent. Chrys. Fures z latrones non xp̄m sequunt. z tñ portāt crucē q̄z suspendunt propter maleficium. i. Pe. ij. Que em gra si peccātes z collaphisati sufferetis. Sed si bñ facientes patienter sustinetis hec ē gra apd' dīm. i. Pe. iiij. Nemo vr̄m patiat q̄si homicida aut furaut maledicus aut alienoz appetitor. Si aūt vt xp̄ian⁹ nō erubescat. Quida em patiunt propter diabolū. vt amatores mundi. nos aūt p xp̄o. Idcirco nō solū in te sit fortitudo patiēdi q̄ est i latronib⁹ z malis hominib⁹. sed etiā i te sit mā suetudo et virt⁹ vt propter xp̄m hoc facias. Do q̄z iactura nō habere tantā fortitudinē patiētie p xp̄o ad consequēdū vitā eternā sicut ad cōsequendū pnā eternā. Chrys. Crucē xp̄i tollit q̄ paratus ē ad omne periculū propter deum Sed pauci sunt tales. Ratio. q̄z crucem xp̄i nō portāt i mēte p compassionē. Bre. in omel. Si passio xp̄i diligenter intueat nullū graue quin equo animo toleretur. Bern. O q̄z plures sunt q̄ volūt cōregnare. pauci aūt consequi z pati. Cū tñ dicit apl's. Si compatimur cōregnabim⁹. si commorimur conuiuem⁹. ij. ad Thi. ij. ¶ Quartū impedimentū est ppriū corpis charitas. Eccli. xvij. Quid nequi⁹ q̄z quod

caro excogitare poterit .i. amator carnal'. De q̃ Orig̃. Amator corpis vel carnis parcit vi te sue timẽs mori ꝛ animã suã p hanc mortẽ perire. Iste volẽs hoc mõ saluari pdet illaz. Si q̃s aũt ꝺtemnat vitã psentẽ vsq; ad mor tẽ ꝓpter xpm. inueniet eã. s. aiam in eterna vi ta. Et hoc ẽ qõ dicit euãgelista cum subdit. Qui voluerit aiam suã saluã facere pdet eaz. scz q̃ ad voluptates. ꝛ q̃ pdiderit eã. s. ꝓpter me. inueniet eã. Dicit em apls Ro. viij. Debitores sum⁹ nõ carni sz spiritui. Breg. Luz caro ad tps suauiter viuit spũs meternũ peri bit. Hugo lib. iiij. de sacramẽtis. c. xix. Lonari debem⁹ quãtũ possum⁹ vt carnẽ spiritui sub dam⁹ ꝛ spiritũ deo. Berñ. Crudelitas est car nẽ diligere ꝛ spm̃ negligere. Aug̃. Deꝰ ẽ sum mũ bonũ. anima magna. corpꝰ paruũ. g̃ ma gnũ debem⁹ reuereri p paruo. Chrisꝰ. Nõ aia p corpe: sed corpꝰ p anima factũ est. Et ergo ꝓpter qõ vnũquodq; tale ꝛ ipm magis. i. po sterioz. Valde em exile est qõ p corpe est. vt dicit Isa. xl. Omis caro fenũ: ꝛ ois gl'ia eius quasi flos agri. ¶ Quintũ impedimentũ est auaricie cupiditas. Eccli. viij. Multos pdi dit auz et argentũ. i. Thimo. vi. Cupiditas ẽ radix oim vicioz. Job subdit. Quid pdest homini si vniuersum mundũ lucret. anie vo sue detrimentũ patiat. Chrisꝰ. Quid pdest si videris famulos tuos in leticia te i summis malis. hec reputa de carne ꝛ aia. Sequit. aut quã dabit hõ cõmutationẽ p aia sua. Chri sost. nũquid habes aliaz aiam̃ p anima tua dare. pecuniã si pdideris poteris aliam dare nõ aũt aliã aiam̃. Sicut neq; diuitie redi mere pñt corpꝰ. sic nec aiam damnatã. Ideo Piero. Quid pdest tibi si haberes prudẽtiã salomonis. pulcritudinẽ absalonis. fortitu dinẽ samsonis. lõgitudinẽ enoch. potestatez octauiani. victoriã alexandri. si tandez caro daret vermib⁹. anima demonib⁹ cum diuite crucianda sine fine. q. di. nihil esset. ergo val de cauendũ ẽ vt dicit Amb. ne ꝓpter amorẽ auaricie vel carnalis vite negligam⁹ salutem aie. qz nihil pdest lucrifacere tpalia si perdun tur eterna. Prouer. vi. Nõ recipiet p redem ptiõe dona plurima. ꝛ Prouer. xi. Nõ pde runt diuitie in die vltiõis. iustitia liberabit a morte. ¶ Sextũ impedimẽtũ ẽ anie leuitas nõ habes respectũ ad tẽi iudiciũ et ad finalez terminũ. ꝓpter qõ dicit Deutero. xxxij. Utinã saperet ꝛ intelligerent ac nouissima prouide rẽt. sm illud qõ dicit. ij. Chor. v. Omẽs nos manifestari oportet añ tribunal xpi vt recipia vnusquisq; ppria corpis prout gessit sive bo nũ sive malũ. Et hoc ꝺclusive tangit i lra cũ dicit. Filiꝰ homis veturus ẽi gl'ia patris sui. id est in forma gloriosa. quã claritatẽ habet a patre cũ angel'is suis. glo. vt fiãt testes hũano rũ actuũ. Piero. Times mortẽ audi triũphã tis gloriã. vereris crucẽ: ausculta angeloz mi nisteriuz. hec ille. ꝛ tũc reddet vnicuiq; iuxta opa sua sine psonaz acceptõne. s. peccatoribꝰ penã. iustis gloriã sive coronã. Nõ debemus ergo habere mẽtis leuitatẽ: sed iudiciꝰ memo riã. Deq̃ Breg. i omel. xxix. Sic agẽda est p sentis tpis leticia vt amaritudo sequentis iu dicij nõ recedat a memoria. qz dicit Brego. ꝛ habet. xi. di. Qualis vnusquisq; hinc egre ditur talis in iudicio psentatur. Hoc ponde rauit beatus Vincentius.

Sermo XLVIII. Ad'idẽ

Certamen for te dedit illi vt vinceret. Sap. x. Noim ẽ mos q̃ fortes ad fortia assumunt. Et qz beatus Vincẽti⁹ inter alios martires fortia passus est. ideo merito ad for tia dicit assumpt⁹. de q̃ thema ¶ In summa ꝓbꝫ beat⁹ Vincẽti⁹ a duobꝫ ꝺmendat. Pri mo a virili pugna. ibi. certamẽ forte. Secõ a triũphali victoria. ibi. vt viceret. Deꝓmo di cit. Certamẽ forte dedit illi. s. Vincẽtio ꝛ om nib⁹ nobis. s. pugnare contra hostes fortissi mos. s. carnẽ. mundũ ꝛ diabolũ ℟ ¶ Pri mus hostis ẽ caro nra. ꝛ hic ipugnat nos car nali ꝺcupiscẽtia Aug̃. Inter oia xpianoz cer tamina duriora sunt castitatis plia vbi q̃ti diana pugna rara victoria. Berñ. Nũquid forte certamẽ laqueũ nr̃m gerimus ꝛ inimicũ alim⁹. Itẽ Hugo de claustro aie. Carnis vo luptas tripliciter impugnat viros sanctos. s. telis. hasta ꝛ gladio. hoc ẽ visu. auditu ꝛ tactu. Hec tria ꝺtingebãt Joseph. vxor ei dñi sui. videlicet Pharaonis pmo i ipm oculos piecit. Hugo. Aspectꝰ impudicꝰ ẽ pmũ teluz voluptatis. Jõ Eccli. ix. Non circũspicias speciẽ alienã. ꝓpter speciẽ mulieris multi perierũt. Breg. Nõ licet intueri qõ nõ licet ꝺcupisci. sicut in Dyna filia Jacob patet in figura. qz si visum suũ custodiuisset capta nõ fuisset. sed hoc nõ fecit. ideo virginitate puabat. Hem. xxxiij. Secundo hasta locutiõis ipm Joseph pcaciter allocuta fuit dicẽs Veni in q̃t dormi mecũ. puer. v. Fauꝰ distillãs labia meretricis, ꝛ nitidꝰ oleo guttur ei⁹. nouissima

aũt eĩ⁹ amara q̃si absinthiũ. ⁊ lingua eĩ⁹ acuta q̃si gladi⁹ biceps. Eccl'i. ix. Colloquiũ illius q̃si ignis exardescit. Tercio gladio. gladius mulieris ẽ ꝺuersatio. ⁊ h̄ ꝑ tactũ. sicut contingebat ioseph. vxor eĩ⁹ pharaõis non solũ alloquebaꝫ eũ ſꝫ etiã tetigit. Ipe ꝺ vestẽ reliq̃t i manu sua ⁊ mulierẽ aufugit Ben. xxix. ⁊ sic nos. qz tact⁹ ꝑ alijs sensib⁹ valde cõtagiosus ẽ. Vñ puer. vi. Nũquid põt hõ abscõdere ignẽ sinu suo vt vestimẽta sibi nõ ardeãt. sic q̃ ingredit ad mulierem ꝓximi sui nõ erit mũdus cũ tetigerit eã. Prouer. vij. Multos vulneratos⁹ deiecit. ſ. vulnere ꝺcupiscẽtie. ⁊ fortissimi quiq̃ interfecti sunt ab ea. ſ. carnali cõcupiscẽtia. sic Salomõ. De q̃ Greg. xxxij. q. iij. c. salomõ. sic samson. sic Dauid. Ecce viri fortissimi deiecti sunt a ꝺcupiscẽtia mulier. ℒ Debem⁹ g̃ nos armare ꝓmo ꝺ tela oculoꝝ labore ⁊ exercitatõe honesta. Si dauid i exercitatõe fuisset visum suũ incaute sup bersabeã nõ misisset. Poeta. Querit egiscus cur sit fact⁹ adulter. In ꝓmpto causa qz desidiosus erat. Ezech. xvi. Hec fuit iniq̃tas sodomis tue saturitas panis ⁊ vini. Eccl'i. xxxij. Multa mala docuit ociositas. Hiero. Semp aliq̃d boni opis facito ⁊c. Scdo ꝺ hastã ignitarũ locutionũ castigatoꝝ adhibere corpis debem⁹. exẽplo apl'i. i. Thoꝝ. ix. Castigo corp⁹ meũ. qz dicit Prouer. xxix. Qui delicate nutrit seruũ suũ sentiet eũ ꝓtumacẽ. Et meditatione ignis infernalis. vt dicit Eccl'i. xi. Malicia vni⁹ hore obliuioꝝ facit luxurie magne. Tercio ꝺ tactũ ꝺ tagiosiuꝝ delet accipe fugaꝝ dño. i. Thoꝝ. vi. Fugite fornicatoꝝ. Amb. Cũ alijs nẽpe vicijs põt hõ expectare ꝺflictũ hãc fugite ne approximetis. Aug. Cõtra reliq̃ vicia optet nos oĩm virtute resistere. ꝺ tra ꝝo libidinẽ nõ expedit repugnare sed fugere. Ideo Greg. Secuꝝ ẽ mulierẽ nõ videre. secur⁹ eã nõ audire. securissimũ nõ tãgere. duꝝ videt infigit. inflãmat dũ audit. polluit duꝝ tangit. Aug. Magis appropinqua igni ardẽti q̃ mlieri cũ ipse sis iuuenis. Greg. Contra impetũ luxurie fugã arripe si vis victoriã obtinere. nõ sit tibi verecũdia fugere si vis castitatis palmã hre. Sic igit vt supra vincit caro exercitatõe. castigatõe ⁊ fuga. ℒ Scdo hostis ẽ diabol⁹. De q̃. i. Pe. v. Vigilate qa aduersari⁹ vester diabol⁹ tãq̃ leo rugiẽs circũit querẽs quẽ deuoret Eph̄. vi. Nõ sit nobis colluctatio aduersus carnẽ ⁊ sanguinẽ. ſ. tm̃. ſꝫ aduersus ꝓncipatus ⁊ potestates tenebrarũ. ℒ Dic hostis etiã se habet i triplici dñtia. Primo ẽ callidus i decipiẽdo. Greg. Uersutus hostis habet mille nocẽdi modos. aliq̃s decipit vigilãtes. vt q̃ credũt artib⁹ magicis. De quib⁹. i. ad Thim. iij. In nouissimis dieb⁹ discedẽt quidã a fide credẽtes spiritib⁹ erroris ⁊ doctrine demonioꝝ. Isid. Demones triplici acumine vigẽt. Primo subtilitate nature. qz ꝺ sublimioꝝ natura sunt creati. ideo subtili⁹ ꝺsiderãt q̃ hoies. ⁊ sic intelligũt naturaliter p̃sentia. Scdo longa experientia temporũ. accessit em demonib⁹ tã longe spaciũ tp̃is q̃ eoꝝ vita prẽdit. lõge maior experiẽtia q̃ hominib⁹ ꝓpter breuitatẽ vite. Et fm h̄ etiã futura p̃nt pdicere naturalia. Tercio reuelatõe supnaꝝ virtutuꝝ. Vñ sic medic⁹ exptus p̃t infirmo varia pdicere. ⁊ sic ẽ cuꝝ demonib⁹. vt clari⁹ habet. xxvi. q. iij. c. Sciendũ aũt. Ex h̄ multos decipiũt. ⁊ h̄ de⁹ fieri permittit ꝓpter hoĩm maliciã ⁊ infidelitatẽ vt q̃ spernũt veritatẽ ⁊ mendacio credũt. sic dicit Aug. de ciui. dei. ⁊ h̄ lucide. xxvi. q. v. c. Sciẽdũ Auguria aliq̃s decipiũt dormiẽtes⁹ vt hos q̃ negligũt eis resistere. ⁊ habẽt varios modos⁹ i tẽptatoib⁹ suis. vbi magis hoiem natural'r sentiũt inclinatũ ibi magis tẽptãt. ℒ Scdo ẽ cupid⁹ i acq̃rẽdo. nunq̃ sibi sufficit. et quos magis ardẽtiores in dei seruitio cognouerit: hos magis impugnat. De q̃ Alexãder. ⁊ habẽt. iij. q. i. c. nulli dubiũ. vbi dicit. Nulli dubiũ qz bona mal' semp p̃sequunt⁹ ⁊ tribulant⁹ ⁊ diabol⁹ nõ cessat querẽs quẽ deuoret. querẽs q̃s ex fidelib⁹ pdat. ⁊ maxime q̃s ardẽtiores i seruitio saluatoris eiq̃ familiares inuenerit. Est etiã mirabiliter seuus. De q̃ Isid. ꝺ summo bo. Quãto breui⁹ tp̃s sibi restare videt tãto seuior ẽ diuina iustitia p̃mittẽte. ꝓpter qꝺ dicit Apocal'. xi. Ue terre ⁊ mari. qz descẽdit diabol⁹ ad vos habẽs irã magnã. sciẽs q̃ modicũ tp̃s habet. ℒ Tercio sollicitus ẽ in possidẽdo ne q̃s sibi euadat. quẽ diutius possidet magis difficulter facit recedere. Dic tñ Ambro. i li. de btã vita. ⁊ habẽt. xv. q. i. Nõ ẽ. Nemin ẽ iugo seruitutis astrictũ possidet nisi ꝓ⁹ ei pctoꝝ ere seuẽdiderit. Habet g̃ se ad homines sic tripl'r. ab aliquib⁹ exit ſꝫ nõ recedit neq̃ fugit. vt q̃ viculo peccati sunt ei addicti Aug. se talẽ confitẽt in lib. ꝺfessionũ dicens. Suspirabã ad te ligat⁹ nõ ferro aliẽo ſꝫ mea ferrea volũtate. velle meũ tenebat inimic⁹. et cathenã fecerat. ⁊ ex volũtate peruersa facta est libido. ⁊ dũ seruit libidini facta ẽ ꝺsuetudo. ⁊ dũ ꝺsuetudini nõ resistit facta ẽ necessitas Et si tales i malis inueterati aliq̃n penitent-

diabolus ab eis aliqñ exit sz nõ recedit. z ibi ppe expectat. qz post modicũ ẽ reuersur⁹. Lu. xi. Et reuertar ad domũ mã exiui. Ab aliq⁹ bus ꝙo. s. a tepidis exit z recedit z nõ fugit. sic em ipsi lẽte z tepide deo seruiũt. et sic lente eũ expellũt. Apoc. iij. Utinã frigid⁹ esses aut calid⁹. sz qz tepid⁹ es icipiã te euomere ex ore meo. A facie aũt scẽoz q̃ feruẽter deo seruiũt re cedit z exit z territ⁹ fugit. Uñ licz astut⁹ ẽ po tẽs z seuus. tñ nõ pt nobis dñari i tẽptatiõe sua nisi volũtarie ei ꝓsentiam⁹. Dic em amb. i lib. de btã vita. z habet. xv. q. i. c. nõ est. Ne minẽ iugo suituti⁹ astrictũ possidet nisi ꝑus ei pcẽoz ere se vẽdiderit. i. Choz. x. Fidel' de⁹ q̃ non patiẽ vos tẽptari vltra id qõ potestis. Bzeg. Debil' ẽ hostis nõ põt vincere nisi vo lentẽ. Idcirco dicit Jaco. iiij. Resistite dya bolo z fugiet a vobis. Bern. i meditatõibus. Licet mille nocẽdi modis nos tẽptet. tñ solũ modo nõ ꝓsenseris. q̃tiẽs resistis totiẽs coro naberis. ¶ Exemplũ legit i vitaspatruz de q̃dã iuuene oãte cũ senioze. Senioz atte nuat⁹ capite petiuit ad modicũ q̃escere vt iu nioz expectaret. iunioz vigilãs tẽptat⁹ ẽ septẽ vicibꝫ. ad quãlibet aũt temptatõez surrexit z oauit. z post quãlibet oationũ cessauit tem ptatio. Et senioz eum gilãs vidit septẽ coroas i capite ei⁹. interrogauit fratrẽ q̃d fecisset. ille narrauit serie gestoz ei. Ex hꝫ apte pr̃ ille seni oz cognouit ipm septẽ coronas p septẽ resistẽ tias meruisse. ¶ Tercio hostis ẽ mũdus. hic etiã vario mõ nos impugnat. Primo po tẽtia. facit em hoiez desiderare dominiũ ma gnũ vt inquietuz eũ reddat z i piculo ponat. Chrys. Sepe a vẽto ꝓcutiunt q̃ i alto sunt. z q̃ i plano sunt securi existũt. Implebit in eis nõnunq̃ illud Job. xxi. Erũt sicut palee a fa cie vẽti. z sic̃ familla quã turbo dispgit. ꝓpter hꝫ nobis i exemplũ ꝑus fugit cũ iud ei vellẽt eũ facere regẽ Joh. vi. Scdo tẽptat diuitijs z honoꝛibꝫ. z sic itez nos i maxima picula po nit. qz p hꝫ inducit inter alia plura mala. ma xime superbiaz q̃ odibil' ẽ deo z hoibꝫ Eccli. x. Tercio tẽptat psecutõibꝫ. Joh. xvi. In mun do pssurã habebitis ꝛc. In oibꝫ tñ his ꝓnoia tis tẽptatõibꝫ fortiter btus Uincenti⁹ pugna uit. z vbiq̃ victoriã obtinuit dei assistentia z adiutorio. vicit em ꝑmũ hostẽ p ꝓtinentiaz. scdm p innocẽtiã. tercũ p patiẽtiã. q̃ tãta fu it sibi a deo data q̃ nõ solum volũtarie ad va ria tormẽta ꝑ xpi noie se dedit. sz etiã i eis q̃si spũalẽ leticiã habuit z p epul' reputabat Uñ mozas carnificũ arguẽdo ad penas alacriter ꝑeuauit. Et vltra hꝫ desideriũ magis patiẽdi habuit. Jõ merito verificant de ipso ꝓba thematis. Certamẽ forte dedit illi vt vincꝛet. z sic p victoriã eterne glozie cozonã obtinuit.

¶ De quersione sancti Pauli.
¶ Sermo XLIX.

Ecce nos reli

quimus oĩa z secuti sumus te Mat. xix. Mar. x. Luce. xix.

¶ In summa euãgelij tria p ordinẽ tãguntur. Primo pfecta mũdi abrenũciatio. ibi. Ecce nos reliq̃mus oĩa. Scdo directa xpi imita tio. ibi. z secuti sumus te. Tercio pia ꝑmij re tributio. ibi. Uos q̃ reliquistis oĩa. De ꝑmo dicit. In illo tpe. s. cũ adolescẽs interrogaret dñm. quid faceret vt vitã eternaz possideret. Rñdit. Si vis ad vitã ingredi serua mãda ta. Ille dixit se a iuuẽtute impleuisse. interro gauit q̃d adhuc sibi deesset. Rñdit ihs. Si vis pfectus esse vade z vẽde oĩa q̃ habes z da paupibꝫ. z habebis thesauz i celo. z veni seq̃ re me. Cũ audisset verba hec adolescẽs: abijt tristis. erat em multas possessiones habens. Tũc ihs dixit discipulis. Amẽ dico vobis. q̃ diues difficile intrabit in regnũ celoz. Et itez dico vobis. Facilius ẽ camelũ p foramẽ ac⁹ trãsire q̃z diuitẽ intrare i regnũ celoz. Au ditis hijs discipuli mirabant valde dicentes Quis põt salu⁹ fieri. quibꝫ ihs ait. Apd ho mines hoc ẽ impossibile. apud deuz oĩa sunt possibilia. Tũc rñdẽs Petr⁹ dixit. Ecce nos reliq̃m⁹ oĩa ꝛc. Dnge. Petr⁹ pnceps apl'oruz loquit p omnibꝫ dicẽs. Ecce reliq̃m⁹ oĩa. s. q̃ habuim⁹. z q̃ habere vel appetere poteramus hꝫ

¶ Cõmendat illã pauptatẽ q̃ fuit in ꝑmi tiua ecclia. Primo q̃ ad ꝑmptitudinẽ i hꝫ q̃ dixit. Ecce reliq̃mus ꝛc. multi ꝑmpti erant. Bzego. Ad vnius iussiõis vocẽ Petr⁹. An dreas z Johãnes relictis retibꝫ z naui secuti sunt dñm Matth. iiij. Secũdo cõmẽdat a cõmunitate cũ dicit. nos. quasi diceret. oĩs in cõmuni. Actu. iiij. Nec quisq̃ eoꝛũ aliq̃d suũ esse dicebat. sed erãt oĩa illis ꝛmunia. Tercio a volũtate spontanea. cũ dixit. reliq̃ mus. Erãt autẽ pauꝑes spiritu. i. voluntate. nõ coacta necessitate. Fuerũt em de numero illoꝛũ. de quibꝫ Matth. v. Beati pauꝑes spiritu. qm ipsoꝛ est regnum celoz. Quarto ab integritate integerrima sunt in eis pauper tas. z tãgit cuz dicit. oĩa. Oĩa reliquerũt. sua suos z se. i. ꝑpriã volũtatẽ habendi. Chrys. in

omel'. alloquens Petro interrogat. Qualia oīa o beate Petre. reliq̄sti rete t nauigiū dicis oīa. Greg. i omel'. Multū reliquit q̄ sibi nil retinuit. multū reliq̄t q̄ cū re possessa etiaz ꝯcupiscētijs renūciauit. Nam tāta ab eis dimissa sunt quāta ab eis cōcupiscī potuerunt. Bern̄. Plꝰ nocet ꝯcupiscētia q̄z substātia. q̄z ꝯcupiscētia pt se extēdere ad oīa. Et hāc reliq̄rūt. i. volūtatē habēdi ¶ Ubi sciēdū beati apli reuera oīa reliq̄rūt. oīa vtiq̄z impedīētia. oīa retrahēntia. oīa piclitātia. oīa ponderātia. oīa mediantia. Primo reliquerūt oīa impedīētia. Impediūt em̄ i dei seruitio amor et sollicitudo tpalium. ꝓpter hoc dicit saluator Mat. x. Difficile qui pecuniā habēt intrabūt i regnū celoz. Glo. pecuniā habēt i amore nō i vsu. Dicit em̄ Raban⁹ sup illud. Nō q̄daz ab arimathia nomīe Joseph erat diues. magne erat dignitatis apud seculū. sed maioris apud deū meriti. q̄z nō erat diues diuitiaruz amore: sz tm̄ possessiōe. t sic diuites nō excludūtur a discipulatu saluatoris. Iste em̄ diues erat t discipul⁹ xpi. q̄ nō erat pecunie amatoz sz ipi⁹ distributor. Et h̄ē q̄d dicit ps. lxi. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. nō dicit. nolite habere. Beda sup Lucā. Non rep̄hēdit diues q̄ terrā coluit. vl' q̄ fructꝰ in horrea ꝯgregauit. sz q̄ fiduciā i illꝰ posuit. t pauperibꝫ non erogauit. t nimiū eas adamauit. Unde q̄ Chrisᵗ. Qui diuitias amat necesse ē q̄ deū odiat. Et sic sunt impedimētū pfectōis. q̄z amor causat auariciā t seruitutē. quā phibet dñs Mat. vi. Nō potestis deo seruire et mām̄one. Glo. Ille diuitijs seruit q̄ plus de eis sollicitus ē t eas diligit q̄z aie salutē. et sic dicit Eccli. x. Nihil iniquiꝰ q̄z amare pecuniam. Et ibidē. Auaro nil sceleſtius. nā aiam suā venalē habet. Ideo venerabil' Beda. Fratres cōsideremus t terrena ita possideamus: vt vtiq̄z mēte ad celestia tēdam⁹. Beda sup Lucā. Differētia ē inter renūciare t relinquere. renūciare ꝯuenit oīb⁹. relinq̄re aūt pfectis. Ideo Greg. Si cūcta relinquere nō potest̄ tm̄ ita tēporalia tenete vt p ea non teneamini. ita possidete vt vos nō possideāt. vt sub mētis vestre sint dominio q̄ possidetis. q̄ cūcta temporalia in vsu nō affectu possideatis. Nā dicit Eccls. v. Qui amat diuitias fructum nō capiet ex eis. t Greg. Qui terrenarum rerū. i. diuitiaz amore vincit: in deo nullaten⁹ delectat. Ideo Rich. de sancto victore. O felix aīa quid sollicita es erga plurima. pauca vnū ē necessariū. diligevnū i q̄ sunt oīa. ibi fige cor t desideriū tuū. mūdus em̄ trāsit t ois cōcupiscētia eius. Sic fecit apl's ad Phil'. iij. Oīa arbitrat⁹ ꝯlum vt stercora vt xpm lucri facerē. ¶ Secdo reliquerūt oīa retrahentia. i. amorē mūdi qui retrahit hoiez ab amore dei. Unde q̄ Aug. Si in te ē amor mūdi nō ē quo intret amor dei. Cor tuū vas est. effunde q̄d habes. nō potest em̄ vas repleri balsamo quod plenū ē aceto. Jaco. iiij. Qui vult esse amicus huiꝰ mundi inimicus dei constituit. Ideo. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū. Nā amare mundū est amare ꝑditorē suū. Augꝰ. Ama seculū t absorbebit te. Chrisᵗ. Miser ē mūdus. miserum i qui eū sequunt. semp mūdialia opa excluserūt hominē ab eterna vita. Ideo exclamat Aug. O mūde immūde q̄n tos seduxisti. q̄z multos decepisti. Bern̄. i meditationibus. Mūdus facit vt tabernator q̄ dat potatoribꝫ salsas carnes vt valde potent. t postea chare soluāt. Et sic faciliter mundꝰ delectat t breui tēpore. t deinde sequit eterna damnatio. Job. xxi. Ducūt in bonis dies suos t in puncto ad infernum descendunt. Ecce quo trahit. Ideo Paulꝰ ad Gal'. vi. Mihi mūdus crucifixus ē t ego mūdo. Chrisᵗ. Quicquid mūdus reputabat gloriā hoc ipe pena. ¶ Tercio reliquerūt oīa mediantia. et est amor amicoz. Matth. x. Qui amat patrē aut matrē plus q̄z me nō est me dignus. t q̄ amat filiū aut filiā sup me nō ē me dign⁹. Aug. Amādus ē generator: sed ꝓponēdus ē creator. Sed heu plures sunt qui ꝓpter filios t vxores multa ꝯtra deū faciūt. iurādo. in iuste bona acquirēdo. diuinū officiū vl' seruitiū sepi⁹ negligēdo. t nonnunq̄z anime salutez minime aduertēdo. Et sic qui amici esse debēt potius inimici sunt salutis. q̄ verificat illud Matheꝰ. viij. Inimici hois domestici ei⁹. Tali mō mediāt inter te t salutē aīe tue. Hoc medium habuit ille diues Luc. ix. cui dñs dixit. Sequere me. t ille rndit. Dñe ꝑmitte me p̄us ire t sepelire patrē meū. Glo. Pater illius fuit infidelis t fuit mortuus in vita. Et dixit illi ihesus. Sine vt mortui sepeliant mortuos suos. tu aut̄ vade t annūcia regnū dei. Ecce quō xps noluit q̄ etiā sepultura patris deberet fieri quē tm̄ ꝓcepit honorare ne hoc mediū eēt salut̄. Post hoc ibidē Luc. ix. alter dixit. dñe sequar te. sed ꝑmitte me p̄imū renūciare his q̄ domi sunt. Ait aūt illi ihesus. Nemo mittēs manū suā ad aratr̄ retro respiciens aptus est regno dei. vbi dat intelligere q̄ illi q̄ domi sūt amici. carnales fratres

z sozores tc. hi nõnũq3 mediãt i via salutis. Idcirco dicit Deute. xxxiij. Qui dixerit pri z mri nescio vos. z nesciunt filios suos. hi cu stodierũt eloquiũ tuuz. Vocat tẽdẽs Paul9 oia mediãtia reliqt. De q̃ Hal. i. Cũ placuit ei q̃ me segregauit ex vtero mris mee. z voca uit p gr̃az suã cõtinuo nõ acq̃eui carni z san guini. h3 est ꝓpinq̃s meis iudeis. ¶ Quarto reliq̃rũt oia periclitãtia. hoc ẽ ad malũ attra hẽtia. z ẽ ꝓpr9 amoz. De q̃. ij. ad Thi. iij. In nouissimis tpib3 instabũt tpa picl'osa. z erũt homies seipsos amãtes. cupidi. elati tc. volu ptatũ amatores plus q̃z dei habẽtes sp̃ciẽ pi etatis. i. religionis. virtutẽ aũt eius abnegan tes. De talib3 dicit Ro. viij. Qui i carne sũt deo placere nequeũt. Jdeo glo. sup Matth. Perfecta dicit conuersio vbi carnal' rumpit dilectio. Hãc ruptelam docet Matth. xvi. Si quis vult venire post me abneget semet ipm. Glo. Nõ p naturã sed p malitiã. q3 di cit Greg. Nisi q̃s a seipso defeciat ad eũ q̃ su pra ipm ẽ nõ appropinq̃t. Bern. Charitas charitatem destruit. charitas carnis destruit charitatẽ spũs. Jõ dicit idẽ doctor. Crudeli tas ẽ carnẽ diligere z spũm negligere. Hugo de sacramẽtis. Conari debem9 quãtum possu mus vt carnẽ spiritui subdam9. Hoc etiã fe cit Paulus. i. ad Thoz. ix. Castigo corpus meũ z i seruitutẽ redigo k ¶ Gz di. est ne amoz sui peccatũ mortale Rñdet. si amoz sui crescit in ꝓtemptũ dei tũc erit pctm̃ mortale. verbi gr̃a. Si q̃s nollet ieiunare q̃ttuoz tpa cũ teneẽ ex p̃cepto eccl'ie cũ bene posset. z nõ vult corpus suuz aggrauare. Sil'r nõ vult surgere dñica die ad missam z ad dei verbuz put q̃libet teneẽ ex p̃cepto eccl'ie. vt habet de ꝯse. di. i. c. missas. z. c. sacerdote. z obmittit si ne rõnabili z necessaria causa peccat mortal'r vt dicit ibidẽ. Et breuiter q̃cũq3 q̃s parat9 ẽ trãsgredi p̃ceptũ dei aut eccl'ie ꝓpter illicitũ amorẽ sui. tũc semp peccat mortaliter. vt vult apl's Ro. viij. cũ dicit. Sed si ꝑm carnẽ vixe ritis morieminí. Eccl'i. xvij. Quid nequius q̃z qđ caro excogitare poterit. Tal' amator car nis nõ fuit apl's. De q̃ Chrisꝰ dicit. Nihil corpi nisi nudã necessitatẽ ministrauit. Mã sic faber incudẽ indurat crebris pcussiõibus. sic paul9 assiduis labozib3. De q̃. ij. Thes. iij. In labore z fatigatõe die ac nocte opantes Day mo. Nocte laborauit z die p̃dicauit. nobis i exemplũ sicut ꝑdicit ibidẽ. vt formã daret ad imitãdũ nos. q̃m si q̃s nõ vult opari nec mã ducet. ¶ Quinto reliq̃rũt oia ponderãtia. et ẽ sarcina pctõz. pñs. xxxvij. Sicut on9 graue grauate sunt sup me. De q̃ ponderе loquitur apl's ad Heb. xij. Deponẽtes oẽe pond9 et circũstans nos pctm̃. Rõ depositõnis. q3 vt dicit Greg. Nulla bona acceptant q̃ malozꝫ admixtione maculant. nec ieiunium3. nec oõ. nec elemosina. sicut dicit Pius papa. z habe tur de cõse. di. v. c. nihil. vbi dicit. Nihil pro dest ieiunare homini aut orare. aut alia reli gionis bona agere nisi mẽs retrahat ab iniq̃ tate. Et h3 ẽ qđ dicit Eccl's. ix. Qui in vno of fendit multa bona pdit. Greg. Nihil ẽ deo g tũ ab eo q̃ ingrat9 ẽ deo p peccatum mortale. Hoc ꝑsideras apl's cũ dñs arguit eũ de pse cutõe Act. ix. statim dixit. Dñe q̃d vis me facere. Et sic docet nos. i. ad Thoz. xi. Imi tatores mei estote sicut ego xpi. Ire statiz cõ uersus. sic z nos q̃n vocamur p diuinã inspi rationẽ. Eccli. v. Ne tardes cõuerti ad dñm deũ tuũ: ne differas de die i diẽ. Amb. Si se cutus es errãtẽ seq̃re pnitentẽ. Aug3. Dom parauit se ad obediẽdũ q̃ pius seuiebat ad p sequẽdũ. ¶ Dixi secõ subiũgit directa vel la lutifera xpi imitatio. ibi. z secuti sum9 tc. Ad vez em̃ christianũ ptinet vt xp̃m sequat. Di cit nãq3 Aug. de vita xpiana. A xpiani nomen frustra lozit q̃ xp̃m minime imitat. Ecce nõ meret dici xpianus qui xp̃m nõ imitat. L ¶ Sed diceres. in quib3 tñ debem9 xp̃m seq̃ Rñdetur primo in vite aspitate. Jpse em̃ ab ingressu mũdi vsq3 ad egressum aspera duxit vitã: Nã in natiuitate feno iacere ptulit. z in arto positus ẽ plepio. In egressu arduã pnã in cruce elegit. In ꝓgressu nõ legit risisse sed fleuisse. ideo dicit xps Mat. x. Qui nõ accipit crucẽ suã et sequit me nõ est me dignus. Sic beatus Paulus eũ secutus ẽ. i. Thoz. iij. Esurimus z sitimus z nudi sumus. co laphis cedimur. psecutõz patimur. tãq3 pur gamẽta huius mũdi facti sum9 oim peripsima vsq3 adhuc ¶ Secõ i mẽti hũilitate. Mat. xi. Discite a me q3 mitis sum z hũilis corde. De q̃ aug. de ꝓbis dñi. Vis cape celsitudinẽ dei ꝑs accipe hũilitatẽ xpi. Dignare humil' esse ꝓpter deũ. q3 de9 dignat9 ẽ esse humilis p ter te. Bern. Quãto q̃sq3 i se vilior tãto deo pciosior. z sic Paulus. i. Thoz. xv. Ego mi nimus apostolozꝫ nõ sum dignus vocari apls. z Eph. iij. Mihi oim sanctoz minimo data est gratia dei in gentib3. z. i. Thoz. xv. No uissime vo tanq3 abortiuo visus est mihi. re spectũ habuit ad peccatũ suũ. ideo se annihi lauit. De quo Greg. Qui pfecte peccatũ suũ

intelligit nullū peccatū par peccato suo existimabit. ¶ Tercio debem⁹ eū seq̄ i pietate erga p̄imū. Luc. vi. Estote misericordes sicut et p̄r vester misericors ē. Pater aūt noster xp̄us dici poterit. q; p ip̄m regeneramur. Jpe pro/prio sanguine suo hereditatē regni celestⁱ nobis acq̄siuit. sic uez Paul⁹ cū secut⁹ est. q; de eo dicit Chrys. Nemo intantuz dilexit amicos sicut Paul⁹ inimicos. Jpe ex pietate ali/orū petā deleuit. ij. Thoz. xij. Lugeā multos ex his q̄ añ peccauerūt z nō egerūt penitentiā de immūdicijs suis. Chrys. Null⁹ ita deplangit p̄pria sicut Paulus aliena. Paul⁹ quasi totū mundū genuisset oīb⁹ dolebat. hec ille. ij. Thoz. xi. Quis infirmat z ego nō infirmor. Et sic hortat z alios. ad Gal. vi. Fratres si q̄s p̄occupat⁹ fuerit in aliquo delicto vos q̄ spuales estis instruite hmōi in spū lenitatis q. d. cōpassionē habendo cū eo. Greg. Plus ē anima p̄petue victurā reficere q̄z ventrē moriture carnis pabulo terreno satiare ¶ Quarto in aduersitate siue penaz patienti tolerationē. i. Petri. ij. Christus passus est p nobis vobis relinquēs exemplū vt sequamini vestigia eius. Qui cum malediceret nō maledicebat. cū pateret nō ꝯminabat. et sic nos. quia Actuū. xiiij. dicit. Per multas tribulatōnes oportet nos intrare regnū dei. Sic Paulus. i. Thoz. iiij. ¶ Maledicimur z bñdicim⁹. p̄secutōez patimur z sustinem⁹. Et. ij. Thoz. xi Jn carceribz abūdāti⁹. i plagis supra modū. Et sb̄dit. A iudeis q̄nquies q̄dragenas vna min⁹ accepi. Ter virgis cesus sum. semel lapidat⁹ sum. ter naufragū p̄tuli. in oīb⁹ his fuit ml̄tū patiēs. Et sic nos ad patiētiā hortamur hodie. Heb. x. Patientia ē vob⁹ necessaria. vt voluntatē dei facientes reportetis repromissionē. Amb. sup Beati imaculati. Quāto tribulatio maior tanto consolatio vberior. ¶ Quito debemus xp̄m seq̄ i charitate. quā docuit Luc. x. Dilige dñm deū tuū z p̄imū sicut teip̄m. Et sic Paulus i charitate dei p/mo fuit quasi igneus. Chrys. Sicut ferrum missum in ignē totū igneū efficit. z sic Paulus igne charitatis succēsus. sic q̄ scribit Roma. viij. Quis me sepabit a charitate xp̄i. tribulatio an angustia. aut gladi⁹. aut fames. scio z cert⁹ sum q̄ neq; mors neq; vita. Aug⁹. Dolēdū ē q̄ ap̄lm hortrēda tormēta nō poterāt a charitate dei separe. z nos ociose fabule z vilia vicia separāt. Habuit sēdo charitatez p̄imi tantā q̄ dicebat ad Ro. ix. Lupiebaz anathema esse p fratribz a xp̄o. i. ad tps separi vt attēderet ꝯuersiōi eoz ad fidez xp̄i. Sic etiā dicit Phil'. i. Testis ē mihi de⁹ qm̄ cupiam vos oēs in visceribz iesu xp̄i. Greg. Nullū deo tale acceptū sacrificiū sicut zel⁹ aīaruz. Ecce quantā charitatem dei z p̄imi habuit Jō dicit ad Epheſ. v. Jmitatores mei estote z ambulate in dilectōe. Et merito. q; quāto i hoc mūdo maior dilectio: tāto in futuro maior retributio. Sic dicit Chrys. de laude Pauli. Nil prorsus erraut q̄ p̄ratū qōdam ſigne ſtutū ac paradisuz spūalē animū pauli nūcuparet. Quis ergo ad explicāda ei⁹ merita explicare sufficiet. Nā oia q̄ sunt i hominibus bonavna anima possidet. singuloz em̄ ſtutes sanctoz excellētissime in eo fuerūt Abel obtulit sacrificiū deo et inde laudat. Sed si hostia Pauli ad medium producat. tūc quantū celū a terra distat: tantū hostia pauli superius apparebit. ¶ Probat sic Chrys. Abel obtulit oues z aliena. paul⁹ quotidie in seipso parat⁹ erat mori p xp̄o Actuū. xxi. Nō solū alligari sed et mori paratus sum p xp̄o. Et studuit totū mūdū offerre deo. i. ad Thorinth. ix. Omnibus omnia fact⁹ sum vt omnes lucrifacerē. Moe cōmendat. quia se z septē homines cōseruauit tpe diluuij. Paul⁹ nō tm̄ octo. sed infinitos a damnatione eterna p suā doctrinā cōseruauit. Abraā ꝯmendat. q; ad p̄ceptū dñi patriā et amicos suos siue cognatos reliquit. Paulus nō soluz patriā sed totū mundū reliquit. ad Philip. iij. Omnia arbitrat⁹ sum vt sterc̄ora vt christuz lucrifacerē. Etiam in modo relinquēdi dñs Abrae multa p̄misit. sicut diuitias. multiplicationē seminis. vt haberet Gen. xij. Sz paulo multas tribulatōes. Actu. ix. Ego ostēdā illi quāta oporteat eum pati p nomine meo. Cōmendat Jacob a longanimitate. quia septē annis p Rachel seruiuit. z videbant sibi dies pauci Gen. xxix. Paulus nō septē annis sed tota vita sua p sponsa nō sua. sed xp̄i q̄ est ecclesia. nō adustus sole z estu diei z gelu noctis sicut Jacob. sed supra hoc infinita sufferēdo mala. ij. ad Thoz. xi. In laboribus plurimis. i carceribz abūdātius. in plagis supra modū ꝛc. Hec oīa cū gaudio maximo z alacritate suscepit. Cōmēdat Joseph a puericia z castitate Gen. xxxix. q; reliquit pallium vxori Pharaonis. ille postmodum accepit vxorem. Sed Paulus p totū tempus vite sue virgo permānsit. immo z q̄scunq; potuit ad virginitatē induxit. i. ad Thoz. vij. Volo oēs hoies esse sicut meip̄m. Dico autē

nõ nuptis ꝛ viduis bonũ ẽ illis si sic pmanse
rint sicut ꝛ ego. Ideo ī testimoniũ puritatis
siue lac ꝑ sanguine fluxit tpe ꝛcollatiõis. Et i
am cõmendat Job a patientia. Chrys. Job
quibusdã mensibꝫ patientiã ī tribulatiõe ha
buit. sed Paulꝰ multis annis vsq; in agonẽ
pseuerãs tribulatus fuit. nõ tm̃ a tribꝫ vl̃ qt
tuor amicis sic Job. sed a cũctis infidelibus
sepissime impugnatꝰ. et sic ī singul' gras egit
ꝛco. i. ad Ephor. i. Gratias ago ꝛco meo sem
per. ꝛ tamen nõ soluꝫ ꝑ se sustinuit. sed ꝓpter
electos. ij. ad Thimo. ij. Oia sustineo ꝓpter
electos vt salutẽ cõsequãtur. Cõmendat moy
ses a zelo. ꝙ pro salute populi petijt ꝛleri ꝛ li
bro vite. Gregor. in moral'. id ẽ petijt se ꝑpali
ter mori. Chrys. Paulus plus fecit. qꝛ eterna
gloria voluit ad tps priuari ꝑ salute ꝓmo
rũ. ad Roma. ix. Optabam ꝛ ego anathema
esse ꝑ fratribꝫ meis. Cõmendat Johannes
qꝛ arguit Herodẽ ꝑ adulterio. Paulus ꝙ
nõ vnũ sed plures tyrannos. Cõmendãtur
Enoch ꝛ Helyas. quia in paradisum rapti.
ꝛ vltra hoc Paulꝰ in terciũ celuꝫ. ij. ad Cho
rinth. xij. Scio hominẽ raptum vsq; ad ter
cium celum. id est vltra naturam eleuatũ vs
q; ad celum empireũ. Et ẽ locus beatoꝝ spi
rituũ. Et ibi vidit vt dicit Aug. libro ꝛvidẽ
do deũ. diuinã visionẽ. Et ista visio dicit au
ditus. qꝛ instructus fuit ꝺ diuinis secretis. q̃
nõ licẽt homini loqui. i. ꝙbis explicari. et sic
ꝛ alijs. Ideo canit eccl'ia. Magnꝰ sanctus
Paulus vas electõis vere digne ẽ glorificã
dus.

¶ Dixi tercio subiũgitur pia pmũ retri
butio. Unꝰ Petrus ī psona oĩm cũ dixit. Ec
ce nos reliquimus oĩa ꝛ secuti sumus te. cõse
quẽter interrogauit. quid ergo erit nobis. i. q̃
vtilitas. q̃ honorabilitas. q̃ sufficiẽtia nobis
inde. Respondit Iesus. Vos qui secuti estis
me. s. imitatione viuendi. ꝓdicandi ꝛ moriẽ
di. in regeneratione. s. iustorũ ꝛ morte ad vi
tam. Rabanus. Due sunt regeneratões. vna
animarum. ꝛ alia corporis. Et hec erit gene
ralis resurrectio cum sederit filius hominis
sc̃z ꝑ autoritatẽ iudiciariã ī sede maiestat̃is sue
sc̃z per manifestã potentiã que ꝓpalatuit. Vl̃
sedes maiestatis dicit nubes clara diuina fo
rmata maiestate. sedebitis ꝛ vos. s. quieti et se
curi sup sedes duodecim. s. tanq; ꝓncipes ele
cti sup vniuersam terraꝫ.

¶ Per sedes
etiã iudiciaria potestas ꝛsignat. qꝛ apl'i ꝛ vi
ri perfecti iudicabunt nationes in compati
one melioris vite ꝛ approbatiue. mõ tamen
specialiori q̃ alij electi. iudicãtes duodecim
tribꝫ isl'. Rabanus. Nemo putet tm̃ duode
cim apl'os iudicaturos. sicut nec duodecim
tribus israel tm̃ iudicãdos. sed in duodecim
apl'is vniuersitas perfectoꝝ ꝛsignat. vl duo
decim tribubꝫ vniuersitas iudicandoꝝ ꝛsig
nat. Ecce quomodo sancti apostoli ꝑ alijs
sanctis honorãdi sunt. qꝛ ꝑ ceteris eos elegit.
Johã. xv. Ego vos elegi vt eatis ꝛ fructum
afferatis et fructꝰ vester maneat. Et sic erunt
tanq; scabini speciali modo ī iudicio iudicã
tes. Itẽ sunt nuncij ꝛi ꝑ excellentiã. qꝛ ꝛus
eos misit. Marci vlti. Euntes ī mundũ vni
uersum ꝓdicate euãgeliũ omni creature. Itẽ
sunt honorãdi tanq; ꝓceptores ꝓcipui. Un
de canit ecclesia. De quoꝝ doctrina fulget ec
clesia vt sol ꝛ luna. Itẽ quia sanguine ꝓsta
ti sunt fidẽ. Unde canit ecclesia. Plãtauerũt
ecclesiã sanguine suo Ultimo sedebũt iudici
um. nec crede ꝙ tunc orabũt ꝑ te sicut nunc.
Chrys. ꝛ Beda. Nec parẽtes orabũt ꝑ filijs
ī iudicio. nec angeli sicut solebãt. nec ꝛcti ha
bebũt cõpassionẽ cũ peccatoribꝫ sicut nũc cõ
patiuntur nobis orando pro nobis. Berñ.
Si igitur sancti apostoli fuerunt potentes ꝛ
pũ in terris. multo magis existentes nũc in
celis. vbi charitas nõ minuitur sed augmen
tatur. Implorem⁹ igitur eorum clementi
am. ꝛ quorum numero ille est cuius hodie
exstitit salubrerrima conuersio.

¶ Sermo L. Ad idem.

Saule saule q̃d
me persequeris Actuũ. ix.

Introductio. Presens festum
quattuoꝝ ꝛ causis celebrat. Primo ī ordine
ad peccatores vt habeant exemplũ spei. vt nul
lus quantumcunq; peccatoꝝ magnus ꝛspe
ret ꝛ venia. exquo Paulũ qui tantus fuit in
culpa respexit in gratia. Unde Gregor. Per
pendo Petrum. considero latronem. aspicio
Zacheũ. intueor Magdalenam. cõtemplor
Paulum. ꝛ nil in eis video nisi spei ꝛ pẽnitẽ
tie posita exempla. Si forte alijs lapsus ẽi
fide aspiciat Petꝝ q̃ ter negauit ꝙm. et post
amare flendo peccatũ ꝛleuit. Alius ꝓtra pro
ximum in malicia crudeliter exarsit. aspiciat
latronẽ q̃ i vltimo mortis articulo ad vite p̃
mia pẽnitẽdo peruenit. Alius auaricie estibus
anhelans aliena diripuit aspiciat Zacheũ q̃
si q̃d abstulit reddidit quadruplũ. Alius libi
dine succesus carnis mũdicia ꝑdidit aspiciat
magdalenã. q̃ i se carnalẽ amoꝝ ẽ igne diuini

amoris exterſit. Aliꝰ ſi ſe vel i ſuis mẽbrꝭ eccle
ſiã pſecutꝰ eſt aſpiciat Paulũ q̃ ad vniꝰ uſſi/
onis voce factꝰ ẽ vas electõis. Nemo igit̃ re/
ſpereat. ſed ad ſuſcipiendã gratiã mentẽ ſuam
diſponat. z dñs q̃ venit pcõres ſaluos face/
re. vt dicit. i. Thimo. i. pſus ſicut paulũ re/
ciperet. Scdo celebrat hoc feſtũ in ordine
ad eccleſiã. Unde exquo ſancta mater eccl'ia
habuit maximã triſticiã i eiꝰ pſecutõe debuit
etiã hr̃e maximã leticiã i eius cõuerſione. Et
qz maiorẽ leticiã nõ potuit hr̃e niſi vt feſtum
celebraret. ideo in ipſo beato Paulo impleta
eſt pphetia Jacob. De qua Gen. xlix. Cũ fi
lios ſuos moritꝰ bñdiceret. z ad beniamin
veniſſet dixit. Beniamin mane lupꝰ rapax. z
veſpere diuidet eſcas. Ibi p beniamin iuxta
doctores intellexit Paulũ q̃ fuit de tribu ben
iamin. Hic mane. i. primo fuit lupus rapax
dei eccl'iam pſequendo. Sed veſpere diuiſit
eſcas qñ conuerſus ad fidẽ: fidẽ eccl'ie pdicauit
Tercio i ordine ad angelos z ad celeſtem
curiã. Sicut em̃ dicit Luc. xv. Gaudiũ eſt
angelis dei ſup vno pccatore pnitẽtiã agẽte
plus q̃ ſup nonagintanouẽ iuſtis. q̃nto ma
gis in conuerſione vnius apl'i. p cuiꝰ doctrinã
ruina eoꝝ ex magna pte eſt reſtaurata. Dicit
em̃ Chriſ. Oĩs ad ſalutẽ duxit ac ſi oẽs re/
generaſſet. i. ad Thor. ix. Oĩbꝫ oĩa factus
ſum vt omnes lucrifacerẽ. Volens igit̃ eccle
ſia ſe ſanctis angelis conformare i gaudio in
ſtituit hoc feſtũ. Quarto i ordine ad deũ
pter miraculũ. ſ. q̃ ex ſeuiſſimo pſecutore fe
cit fideliſſimũ predicatorẽ. Unde hoc mira/
culum maius eſt vt dicit Auguſtinꝰ. q̃ celũ
z terram ex nihilo creare. Et ratio. quia i crea
tione nihil reſiſtit diuĩe actiõi. pſ. xxxij. Ipe
dixit z facta ſunt. ſed in cõuerſione pccatorꝭ
ppria voluntas reſiſtit. Juxta illud Matt.
xxiij. Quotiẽs volui cõgregare te ſicut galli
na cõgregat pullos ſuos ſub alis z noluiſti
Et qz magnus pccatorꝭ fuit Paulus. vt ipe
teſtat. i. Thimo. i. Blaſphemus fui z pſecu/
tor z cõtumelioſus. z glorioſus factus ẽ pdi
catorꝭ. ſicut canit eccleſia O glorioſum lumẽ
omniũ eccl'iaꝝ ſole ſplẽdidius ꝛc. Et ad vni
cã vocem ad dñm ſe cõuertit. ſicut dicit i ꝓ/
bis thematis. Saule ſaule quid me pſeque
ris. In ſumma epiſtole duo tangũt. Pri
mo Pauli periculoſa infirmitas. ibi. Saulꝰ
adhuc ſpirãs. Secũdo ſubiũgit eiꝰ miracu/
loſa ſanitas. ibi. Vas electionis eſt mihi iſte
De ꝓmo dicit. In diebus illis. ſ. cũ lapida/
tus eſſet beatus Stephanus. z ſaulus erat cõ/
ſentiens nece. z facta eſt perſecutio magna in
eccleſia que hieroſolymis erat. et diſpſi ſunt
fideles p regiones iudee z ſamarie. tũc Sau
lus adhuc ſpirãs. ſ. corde z p odiũ animoſita
tẽ minaꝝ z cedis in diſcipulos dñi. id eſt in
xpianos anhelans ad cedẽ p minaꝝ aſperita
tẽ. P Ubi ſciendũ ſicut infirmitas cor
poralis dicit periculoſa varijs de cauſis. ſic in
firmitas ſpũalis. Primo quãdo in corde in
terius radicat. Secũdo qñ exterius p totuꝫ
corpꝰ diffundit. Tercio qñ mortꝫ neſcitur.
Quarto quãdo extrema ſumunt. Quinto qñ
medicus contemnit. Omnibus his modis
Paulus infirmabat. ideo merito periculoſam
infirmitatẽ habuiſſe dicit. Primo fuit radi/
cata ab intra mortꝫ pccati in corde. z tangit
ibi cũ dicit ſpirãs. Ecce cordis malicia. quã
ipſe phibet ad Heb. iij. Uidete frẽs ne forte
ſit i aliquo veſtr̃ malũ cor incredulitatis di
ſcedendi a deo viuo. Hiere. iij. Laua a mali
cia cor tuũ hier'm vt ſalua fias. Aug̃. Nulle
maiores diuitie q̃ fides eccl'ie. Abacuc. ij. et
ad Rom̃. i. Juſtꝰ ex fide viuit. Scdo fuit
periculoſa infirmitas Pauli. q̃ p totũ corpꝰ
diffundebat. In ore: cũ dicit. ſpirãs minaꝝ.
in manibꝫ cũ dicitur. z cedis. in pedibꝫ ibi. ac
ceſſit ad pncipes ſacerdotuꝫ. Et ſic potuit lo
cũ in eo habere pphetia Iſa. i. A plãta pedis
vſq; ad verticẽ nõ eſt i eo ſanitas. Tercio
infirmitas eſt periculoſa quãdo neſcit. Aug̃.
ſup ps̃. lviij. Non ẽ inſanabilior eo q̃ ſibi ſa
nus videt. Et ſic paulus videbat ſibi ſanus.
pter qđ dicit. i. Thimo. i. Ignorãs feci.
Q Eſt tamẽ ſciendũ ſm ſanctos doctores
duplex ẽ ignorãtia. ſ. facti z iuris. Prima fa
cti. z tangit dupliciter. aut adhibet diligẽti/
am. z ſic excuſat a toto. vt cõcubuit Jacob cũ
Lya Gen. xxix. Aut nõ exhibet diligẽtiaꝫ. z
ſic excuſat a tanto z nõ a toto. vt ignorantia
Lamech occidẽtis Layn cũ putauit occide
re ferã Gen. iij. Scda eſt ignorantia iuris.
hec eſt duplex. quedã inuincibilis. hec excu
ſat a toto. Alia ꝺo vincibilis. z hec iterũ du/
plex. quedã affectata. hec i nullo excuſat. que
dã ſimplex. hec excuſat a tanto ſed nõ a toto.
De quo Aug̃. ꝺ libero arbitrio. lib. iij. c. xxxv
Nõ imputat ad culpã qđ inuitꝰ ignorat: ſz
qđ q̃rere negligis. Greg. Aliud eſt neſcuiſ/
ſe. aliud ſcire noluiſſe. Primũ dicit negligen
tia. ſcđm malicia z ſuperbia. Habuit igit̃ apl's
ignorantiã iuris ſimplicẽ. Unde bene excu/
ſabatur a tanto ſed nõ a toto. Et ſi ita moꝛtu
us fuiſſet eternam damnationeꝫ incurriſſet.

De cõuersione sancti Pauli

Attamẽ nõ fuit tãta ignorãtia sua sicut si ex ꝓpria malicia ignorasset. qz sic dicit vbi supra Ignorãs feci. igit̃ miserdiam ꝯsecut⁹ sum. valde tñ fuit periculosa ignorãtia sua. Quarto fuit infirmitas ei⁹ periculosa. qz ꝯtia sumebat. nõ sufficiebat sibi ꝓpria sentencia sed z alios concitabat: cũ subdit. Accessit ad ꝑncipes sacerdotũ. nõ vocat⁹ sed sponte. z petijt epistolas. scz ad loca remota. Nõ sufficiebat sibi psequi fideles in hierl'm. sed petijt licentiã ad alia loca scz in Damascũ ciuitatem ad synagogas. vt si quos inueniret. qz pauci huiꝰ vie. i. xpianoz. viros z mulieres vinctos pduceret in hierl'm scz ad puniẽdũ. Ecce crudelitas sua. Sequitur. Et cũ iter faceret. s. cũ epistolis. ꝯtigit vt appropin quaret damasco. s. cũ exercitu suo. z subito circũfulsit eũ lux de celo. ad dignã/dum q̃ sine luce gr̃e nemo ꝑt veraciter ad deũ ꝯuerti. iõ merito circũfulsit eũ lux. ¶ Et illa lux ꝑmo fuit repentina i celeritate. qz eũz subito mutauit in aliũ viz. in scientia. vita: et mẽtis ꝯstãtia. In scientia. Dicit glo. qz ẽ illo triduo cecitate ꝓcussus oẽ cognouit mysteriũ incarnatõnis z veritatẽ euãgelij. Vñ ad Gal'. i. Notũ facio vobis euãgeliũ qđ nõ ab hoĩe didici: sed p reuelationẽ ihu xpi. Itẽ immutauit eũz in vita. qz statim virtute lumis qđ ipm circũfulsit omnẽ carnalẽ amorẽ z affectũ terrenum mox abiecit. ꝓpter qđ dicit ad Gal'. i. Cũ placuit ei q̃ me segregauit ex vtero matris mee. z vocauit p gratiã suã ꝯtinuo nõ acquieui carni z sanguini. Et h̃ est qđ dicit Ambro. Nescit tarda molimina spũssancti gratia. Etiã mutauit eũ i mẽtis ꝯstantia. De quo Ro. viij. Quis nos sepabit a charite xpi. Scdo illa lux fuit immẽsa. qz circumfulsit eũ z abintra z extra ipm totũ illuminauit. i interioribꝫ p sapientiã qua oĩa mysteria scripturaz intellexit. ab extra p lucidã cõuersationẽ z sanctitatis exemplũ. a supioꝛi p clarã cõtemplationẽ qua nude z immediate deũ p essentiaz cognouit. Tercio illa lux erat celica. ideo intellectũ ipsius angelicis spiritibꝫ ꝯformauit. imo etiã vt dicit Chriſ. ipsi angeli plurima secreta p ei⁹ pdicatõez didicerũt. vt dicit glo. sup illud Epheſ. iij. Mihi emĩ oĩm sanctoz mimo data ẽ gr̃a in gentibꝫ euãgelizare rc. vt innotescat ꝑncipibꝫ z potestatibꝫ i celestibꝫ. Illa g̃ lux affectũ eius tota liter trãsmutauit. Chriſ. Sicut ferz in igne missum. z sic Paulus in charitate accensus. Etiã ipm celesti cõuersatõe decorauit. Ideo ad Phil'. iij. Nostra cõuersatio i celis ẽ. Dec tria innuit Dyonisius i epistola de trãsitu p desertũ huiꝰ mũdi. vbi dicit ipm angelũ terrẽ strẽ ꝓpter primũ. imaginẽ diuinitatis ꝓpter secũm. z celestẽ homine ꝓpter terciuz. qz dicit Chriſ. Paulus i terra gradiẽs sic se gerebat i cũctis quasi societate angelorꝫ frueret. Dec subita cõuersio Pauli figurata ẽ. i. Regũ. x. i Saul. de quo dicebatur. Insiliet in te spũs dñi spiritu repentino. z pphetabis. et mutaberis in virz aliũ. ps. lxxvi. Dec mutatio dextre excelsi. Sequitur. z cadẽs in terrã. s. ex nimio terrore tumuit ne fortẽ maiori plaga ꝑcuteret q̃z Pharao aut Maria soror Moysi. de quibꝫ in Exodo. In hoc etiã timuit. ad designandũ q̃ hõ illuminat⁹ p gratiaz debet cognoscere suã fragilitatẽ exẽplo Abrae Gen. xviij. q̃ dixit. Quid loquar ad dñm cuz sim puluis z cinis. Isa. xlvi. Redite prevaricatores ad cor. Bern. Nõ ẽ melioz cõseruatõ gratie q̃z in vera humilitate. ¶ Quinto periculosa ẽ infirmitas cũ medic⁹ ꝯtemnit. Et sic fuit i Paulo. ꝓpter qđ sequit in epla. Et audiuit vocẽ. s. auditu corporis dicentẽ. Saule saule qđ me psequeris. Dec duplicatio fit ad mouendũ eius intentionẽ. q. d. Grauis est tua infirmitas. quia medicũ cõtemnis. da locuz medico z non discedet a te. Eccli. xxxviij. Da opera eius tibi sũt necessaria. Et dixit. quid me psequeris. s. in mẽbris meis que psequebat saulus z nõ xpm in ꝓpria pson̄a. qz iam sedebat ad dexteram patris gloriosus. Tanta tamen habet dñs dilectionez ad suos. vt qđ eis exhibet sibi fieri reputat. Matt. xxv. Qđ vni exminimis meis fecistis mihi fecistis. Qui rñdit. Quis es dñe. s. deus aut angel⁹. quasi diceret. Sentio potentiã. nõ scio essentiã. Estimabat eũ esse angelum. Rñdit. Ego sum ihs nazarenus quẽ tu psequeris. quasi diceret. Ego sum q̃ de celestibꝫ loquor quẽ putas mortuũ vt hoiem. ego sũ viuẽs z regnãs p secula cũcta. Ecce bonus medicus. ¶ Reuera bon⁹. ꝓmo qz habuit sapientiã i cognoscendo. eo q̃ radicẽ infirmitatis pauli cognouit. Credebat quidẽ paul⁹ psequi hoiem mortalẽ z psequebat deũ celestẽ. Ideo infirmitatẽ ei⁹ eũ cognoscere fecit dicẽs. Ego sum Jesus nazaren⁹ quẽ tu psequeris. q. d. Non hominẽ psequeris sed deũ. nõ creaturã sz creatorẽ. nõ corpus sed caput. Scdo medicus ille habuit bonitatẽ in exequẽdo. qz psonaliter de celo descẽdit z sibi locut⁹ fuit. z adhuc existenti i volũtate z actu psequendi eũ ꝯuertit. nõ sic alios apl'os. licz emĩ nõ essent sequẽtes. tñ nõ

fuerũt eũ psequẽtes. Tercio fuit medicꝰ sꝫtil' ꝫ pfectus. subtiliter em̃ ꝫ velociter pfectꝫ eũ ouertit ꝫ sanauit. ¶ Sed di. si dñs faceret mihi ita etiã me ouertere. Rñdent doctores. Nõ est nũc opus miraculose agere ꝓ fide. qz nũc multũ creuit. Ideo sicut plãte nouelle ꝫ filo acus inducit. sic ꝓ miracula fides in ꝑmitiua creuit ecclesia. Dñs aũt nũc pctõres inspiratõibꝫ. pdicatõibus. flagellis ꝫ tribulatõibus ouertit. Sic facit nobis nũc vt iudeis fecit. Primo per signa vocauit ac egypto eos. sed in terra ꝑmissionis manifeste per pphetas. nũc ꝑ pdicatores. Nec requirit vocatio miraculosa. sic fecit sctõ Paulo. et hoc ex sua ineffabili bonitate. Uñ dixit. Ego sum Jhs. i. saluator. qz salutẽ tuã et nõ aliud quero. nazarenus. i. floridus. qui ꝑ te ꝫ toto mũdo i cruce floruit. Ecce qꝫ mite cum alloquit nobis in exemplũ spei. ꝓpter quod dicit apostolus ad Heb. iij. Accedamus cum fiducia ad thronũ gre eius: vt misẽdiaz ꝯsequamur. Subdit. Durum est tibi contra stimulum recalcitrare. i. potentiori te incompabiliter resistere. s. viciis ꝫ peccatis. ¶ Unde nota. dñs loquitur hic de statu peccati in quo iacuit apostolus. Durum valde in tali statu ẽ esse seu permanere ꝓpter plura. Primo quia diabolus peccatoribus dominat. ij. Petri. ij. A quo quis superatus est huius ꝫ seruus est. tot demoniorum seruus quot viciorum. vt dicit Augustinus. Secũdo. qz gladius cuagina tus super eos extẽditur. ps. vij. Nisi conuersi fueritis gladiũ suum vibrabit ꝛc. Hoc viri iusti ꝫ sancti desiderãt. Apocal. vi. Usqꝫquo dñe sanctus ꝫ verus nõ iudicas et nõ vindicas sanguinẽ nostrũ ỗ his qui habitãt in terra. Tercio quia cõscientia remordente aggrauant. Aug. Omnis inordinatus animus ẽ sibi ipsi pena. ꝫ nõ minima sz maxima. Pe q̃ Isido. in lib. soliloquiorum. Nulla grauior pena qꝫ remordes conscientia. Hanc secum ferre oportet pctores. quod est valde graue Sap. xvij. Frequẽter em̃ occupant pessima redarguente conscientia. cum sit em̃ timida nequitia dat testimoniũ ꝺdemnatõi. Quarto. qz cumulus pctorum augmẽtatur. Greg. Peccatũ qđ ꝑ penitentiam nõ diluitur. mox suo pondere ad aliud trahit. Jõ Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge peccatum. Quinto quia nescit quo fine terminatur. an vnꝫ deus sibi bonum finez concedat. Johelis. ij. Quis scit si cõuertatur ꝫ ignoscat deus. Poeta. Omnia sunt hominũ tenui pendẽtia filo. Et subito casu que valuere ruunt. Sic dicit Augꝰ. Hac animaduersione percutitur peccator: vt moriens obliuiscatur sui: qui dũ viueret oblitus ẽ dei. Idcirco Damfredus i poetria sua nouo dicit. Pessima res vicium nil eque pniciosum. Reuera pessima. nõ tm̃ in vita: sed etiã i morte. ꝫ post mortẽ. Primo qz in agone homis a demonibus añ oculos peccata portabũt. Eccli. xi. In fine homis denudatio peccatoꝝ illius. Secundo qz ab hinc exiens demonibꝫ ꝑsentat. Job. xx. Uadent. s. anime. et venient sup eã horribiles. s. demões. Sap. xvij. Persone tristes illis apparẽtes pauorem illis prestabant. Tercio qz post mortem ad locuz tormentoꝝ deputatur. vbi imperpetuum cruciet. ꝓpter qđ Eccli. vij. Memorare nouissima ꝫ in eternum non peccabis. Quarto ꝓpter pene augmẽtationẽ. cũ aĩa carni societ. s. i vniuersali iudicio. tũc corpus ꝫ aia simul ardebũt. Tũc implebit illud Apoc. vi. qđ dicẽt petris ꝫ mõtibꝫ. Cadite sup nos: ꝫ abscõdite nos a facie sedẽtis sup thronũ. Quinto ꝓpter finalẽ iniam. Mat. xxv. Discedite a me maledicti i ignẽ eternum ꝛc. Ideo finaliter Orosiꝰ dicit. Plꝰ ẽ vitãda peccati feditas qꝫ qlibet tormẽtoꝝ imanitas. Et sup hꝫ verbꝫ. Durꝫ ẽ tibi vt recalcitres stimulo. subdit. Qui tremens ac stupẽs dixit. Dñe quid iubes me facere. q. d. Jã nõ meã sz tuã voluntatẽ paratꝰ sum adimplere. Hze. Nisi quis a seipo ꝺficiat ad deum nõ appropinq̃bit. sic Paulꝰ. Uñ Aug. Mox parat se ad obediendũ q̃ ꝓpius seniebat ad psequẽdũ. Amb. Si secutus es errantẽ: sequere penitentẽ. ¶ Dixi secõ tãgitur sancti Pauli miraculosa sanitas. De quo in textu sequit. Et dñs dixit ad eum. s. qui ad voluntatem eius promptus se exhibuit. Surge ꝫ ingredere ciuitatẽ. s. damascũ. ꝫ ibi dicet tibi quid te opteat facere. Æ ¶ In hoc significat mistice q̃ ille qui deo vult placere dz surgere a viciis ꝫ peccatis. ꝫ ingredi ꝑ fidẽ ꝫ charitatẽ in ciuitatẽ. i. in vnionẽ sancte mris ecclie. ibi dicet illi q̃d sit facturus. Eph. v. Surge q̃ dormis ꝫ exurge a mortuis: ꝫ illuminabit te xps Sequit. Uiri aũt illi qui comitabant cũ eo id ẽ socii ei. venit em̃ cuz notabili comitatu. Hi q̃ stabãt stupefacti. audientes quidẽ vocẽ sancti Pauli. sed neminẽ videntes. stupebant ex magnitudine miraculi. qz audierũt vocez Pauli: sed nõ xpi. vt habet Actuũ. xxij. Qui mecũ erãt lumẽ quidẽ viderũt. vocẽ aũt eius nõ audierũt q̃ loquebatur mecum. neqz videbãt personã cui dirigebat sermo. et sic stabãt

p

De cõuersione sancti Pauli

stupefacti nescientes quid facerẽt. Surgẽs aũ tẽ saulꝰ ꝛc terra. ꝛ aptis oculis nihil videbat. Exterior dispositio corpis interiorẽ significabat. Ipse nãq; tũc ab omnib; terrenis affectibus surrexit. Et dicit Aug̃. i ꝑmone ꝛc Paulo. Eo tpe q̃ cetera nõ videbat misterũ informabat credentiũ. qm̃ qui credit in xp̃m ipm intueri ꝛbet. Et sic tũc vidit ꝛ ꝓtẽplabat celestia. cui visus clausus fuit ad terrena. ¶ A Ad manus aũt illũ trahẽtes introduxerunt Damascũ. ꝛ erat ibi trib; diebꝫ nõ videns. s. corpalib; oculis. neq; mãducãs neq; bibens Dicit glo. tres dies nõ vidit. qz nõ credebat xp̃m tercia die resuscitatũ. ¶ Sz dr. q̃d tunc fecit i illo triduo? Dicũt doctores ꝑmuniter. q̃ in illo triduo raptus fuit vsq; ad terciũ celũ. ꝛ habuit illã excellentẽ visionẽ. ꝛ qua. ij. ad Cor. xij. Ex illa fuit ita sustẽtatus q̃ nec mãducare affectabat nec bibere. Sicut legit ꝛ Moyse qui fuit cũ dño. xl. diebꝫ in monte absq; cibꝫ. Sequit. Erat aũt quidã discipulus Damasci noie Ananias. scz ꝛ iudaismo ad xp̃m ꝑuersus. scientia ꝛ vita famosus. Et dixit ad illũ i visu dñs. Anania. ꝛ ille ait. Ecce ego dñe. Tales vocatões legim⁹ etiã i pluribꝫ locis veteris testamẽti factas esse his q̃bus dñs cõuersat⁹ẽ. Et sic in ꝑsenti. Et dñs ad eũ. Surge ꝛ vade in vicũ q̃ vocat rectus Et q̃re in domo iude saulũ noie tharsen. qz ecce tharsis erat oriũdus. illuc em̃ pr̃ ei⁹ trãslatus fuerat ꝛ iudea. ꝛ ibi creuerat i ptãte ꝛ fama. vt ptz in glo. lyre. ij. ad Thimo. vlt. Sequit Ecce em̃ orat. q. d. mẽtẽ ad ꝛũ eleuatã habet. Ex illo em̃ raptu Paulus egressus grãs ꝛo agebat. Sequit. Et vidit. s. p diuinã reuelationẽ viz Ananiã noie introeuntẽ ꝛ imponẽ tẽ sibi manꝰ. q. d. Dec q̃ tibi loq̃r iã ꝑsentialiter i oraõne ꝛ raptu tuo cognoscis. ꝛ nõ tm̃ videt ꝑsonã. sed etiã nomen lucide cognouit et opꝰ factuꝝ. imponentẽ sibi manꝰ. Lyra. Dec impositio nõ erat ad receptõem spũssancti. vt patet Actu. viij. sed ad sanatõem ꝛfectꝰ corporalis. vt patet ꝛ sctõ Laurẽtio. q̃ ponebat manus sup oculos cecoꝝ ꝛ illuminabantur. Et sic in ꝓposito sicut subdit. vt visum recipiat. Sed quõ se habuit Ananias i hac pte sequit in textu. Dixit Ananias. s. se excusando. Dñe. q. d. si⁹ parat⁹ facere qõd iubes tãq; seruꝰ fidel'. Sz vnũ ẽ. miror ꝛ verbis tuis. et ꝛ eo qõd me iubes. qz audiui ꝛ multis ꝛ viro hoc. s. saulo. quãta mala fecerit sanctis tuis in hierl'm. q. d. famosus est in ꝑsecutione. Et hic. s. nouissime habet potestatẽ a ꝓncipibus sacerdotũ alligãdi oms̃ qui inuocãt nomẽ tuũ. q. d. Vis vt meipm̃ voluntarie tradã in manꝰ ei⁹. ꝛ nõ ꝛbo sustẽtari diuti⁹ p salute fideliũ tuoꝝ. Dixit aũt ad eũ dñs. Vade. Rabanus. q. d. Nõ ẽ tumẽdus q̃si ꝑsecutor. sed amplectẽdus vt frater. qz mala q̃ sanctis intulit parat⁹ẽ sustinere. qm̃ vas electõis est mihi iste. i. vas spãliter electũ gr̃e ꝛ sciẽtie cõtinuũ. vt portet nomẽ meũ coram gẽtib; ꝛ regibus ꝛ filijs isr̃l'. ¶ Reuera libere ꝛ fiducialiter ꝛ ꝓstãter h̃ dulcissimũ nomẽ ih̃u portauit i ore ꝛ corde. q̃n gẽtis em̃ vicib; sepelit illud i epl'is suis. vt ptz intuẽti. Et ego ostendã illi quãta opteat eũ pati ꝓ noie meo. q. d. multa alijs sanctis intulit. etiã ipe multa patietur. ꝛ h̃ cũ magno gaudio ꝛ hilaritate amore nois mei. ij. Cor. xij. Liberter gl'iabor i infirmitatib; meis. Cõfortat⁹ igit sic Ananias ꝛ cõsolat⁹ a dño abijt. s. gaudẽter. ad explẽdũ officiũ ꝛ mãdatũ dñi. ꝛ introiuit. s. i domũ ꝓmiatã. vbi saulũ reppit. imponẽs ei manꝰ et dixit. Saule frater. fratrẽ vocat quẽ ꝓnus timuit inimicũ. Ex lupo ei agn⁹ factꝰ erat. dñs mens ih̃s misit me ad te q̃ apparuit tibi i via q̃ veniebas. s. ad ꝓsequendũ electos. licet per gr̃am suã sis mutat⁹. q̃re ad te venio vt videas. i. visum corpalẽ recipias ꝛ implearis spũsctõ. O ꝛnigna ꝛ gratiosa locutio ꝛ legatio Ananie ad Paulũ ex causis vbi supra expsis. ꝛ quãti fuerũt expti dñi effectꝰ verba eadẽ subdũt. Et ꝛfestim. i. absq; mora. ceciderunt ꝛ oculꝰ ei⁹ tanq̃ quame. i. macule alte ꝛ dure sicut squame piscium. ꝛ visuꝝ recepit. Et surgẽs baptizatus ẽ. supple i noie xp̃i. Et cũ accepisset cibũ ꝛfortatꝰ ẽ duplici ꝛfortatione. s. spũali ꝛ corpali. ecce miraculosa sanatio. Attendamus sanationis effectũ. Fuit aũt cũ discipulis supple xp̃i qui erant damasci ꝓ dies aliq̃t. ꝛ ꝛtinuo. i. diligenter ꝛ sollicite ingressus synagogas ꝓdicabat dñm ih̃m qz hic est filius ꝛi Sed quõ se ad hoc miraculũ habebãt iudei: sequit. Stupebãt oms̃ qui audiebãt eũ ꝛ dicebãt. Nõne hic est qui expugnabat in hir'm eos q̃ inuocabãt nomen istud. ꝛ huc ad h̃ venit vt victos illos adduceret ad ꝓncipes sacerdotũ. q̃si dicerẽt. Vix ẽ nobis q̃d sibi videt aut qualis existit. Sequitur. Saulus aũt. s. añ sic vocatus ꝛ post baptismũ paul⁹ multo magꝭ ꝙualescebat. s. ꝓdicando. et ꝛfundebat iudeos. s. ꝑ doctrinã a spũsancto datã. q̃ habitabãt damasci. affirmãs quoniã hic est christus. s. i lege ꝓmissus. Et sic patet breuiter expedita sue conuersionis

hystoria. Ad merita ipsius nos ꝺmendem⁹.

¶ Sermo LI. Ad idem.

i

IMitatores mei estote. i. Ior. xiij. ¶ Introductio. Si ꝙs vult aliquā artē studere: q̄rit ex pt̄ū mgr̄m in ista arte. sic volēs discere aut q̄re salutē aīe ꝺz seq̄ paulū apl'm. Rō Christ. in li. de laude pauli. Qz q̄cq̄d p̄riarche. q̄cq̄d p phete. q̄cq̄d apl'i seu al'ius sācti in sepfectiōis ali q̄d acceperūt: hec oīa simul colligēs Paul⁹ cuz tāto cumulo habuit cū quāto null⁹ eorū collegit. ¶ Et exēplificat h̄ ꝺ Abel. ꝺ noe et abraham et sic de aliis q̄s plūmis. vt. s. ostēsuz ē. Et subdit Christ. vbi. s. Nil p̄sus errauit q̄ p̄ratū q̄ddā insigne virtutū et padisum spūalē Paulī animū nūcuparet. Itē dicit Christ. Quid in angel' magnificuz p̄dicam⁹ q̄ omi pfecta dilectiōe deo adherēt et obediūt incessanter. Paulus ꝺo mole corpis grauat⁹ adeo deo adhesit q̄ dicit Ro. viij. Certus suz q̄ neq̄ mors neq̄ vita. neq̄ angeli. neq̄ archāgeli. neq̄ p̄ncipatus. neq̄ virtutes. neq̄ tribulatio. neq̄ angustia. neq̄ fames. neq̄ nuditas. nec psecutio. nec gladius. nec altitudo. nec pfunditas. nec creatura aliq̄ poterit nos separare a charitate dei. Et sic paul⁹ erat angel⁹ terrestris. hō celestis. Nā i terris degens dixit illud Phil'. iij. Nr̄a ꝺuersatio i cel'ē. Sic q̄ vult viā ambulare debet seq̄ scientē et exptū in ea. Volēs igit tēdere ad viā celestis patrie debet sequi paulū ipse em viā exptus ē. vt dicit. ij. ad Thoz. xij. Scio hoiem raptū vsq̄ ad tertiū celū. ipe diuinit⁹ nouit iter. et docuit illud ꝟbo et exēplo. Jō merito p̄t dicere. Imitatores mei estote. ¶ Ubi scien dū. q̄ttuor vicibꝫ repim⁹ hec ꝟba supadicta scripta in epistolis suis. s. Imitatores mei estote. vicz. i. Thoz. iiij. et. i. Thoz. xi. et Eph. v. et Phil. iij. Ex hoc elicere possum⁹ q̄ q̄ttuor sunt p̄ncipaliter i q̄bꝫ imitari debem⁹ apl'm. ¶ Primo cū imitari debem⁹ i pfecta ꝺuersione. Nā ꝺuersio sua fuit initiū salutis sue. et sic cōuersio nr̄a. Zach. i. Cōuertimi ad me et ego ꝺuertar ad vos. Ecc'li. xvij. Cōuertere ad dñm et relinque pctā. Rō. qz dicit ps. vij. Nisi cōuersi fueritis gladiū suū vibrabit. hoc ē iudiciū. Lu. xiij. Nisi pnitētiā egeritis oēs simul pibitis. ¶ Nota ad pfectā conuersionē requirunt tria. s. termin⁹ a quo. termin⁹ ad quē. et medū p q̄ō cōuertimur. Primo termin⁹ a q̄. s. ꝺti debem⁹ a nobis. i. a ppria volūtate. Mat. xvi. Si ꝙs vult venire post me abneget semetipm. Dze. Nisi ꝙs a seipso deficiat ad cuz q̄ supra ipm ē non appropinq̄bit. ¶ Sed di. quō a seipso hō recedere p̄t. Rndet. a nobis recedim⁹ si p ppriā volūtatē abnegam⁹. Eccl. xviij. A volūtate tua auertere. et Ysa. x. Cōfundet isrl' i volūtate sua. Bern. Nullū bonū deo placere p̄t q̄ō factū est ex ppria volūtate. Exemplificat de ieunio Isa. lviij. Ecce in die ieunij vr̄i inuenit volūtas vestra. et subdit. Nūquid hoc est ieunīū q̄ō ego elegi. q. ꝺ. nequaq̄. Bern. Quid est q̄ō odit aut punit deus nisi ppriā voluntatē. tolle ppriā voluntatē et infernus nō erit. Secdo termin⁹ ad quē. ē deus. Joh'el. ij Cōuertimi ad dñm deū vestr̄. q̄ nihil meli⁹. nihil dignius. nihil vtilius. qz ē summū bonū. Mat. x. Nemo bonus nisi sol⁹ deus. De q̄ Pyoni. Nil bonū est nisi ab eo q̄ essentialiter bon⁹ ē. nil dulcius. ppter q̄ō ꝺz Mat. xi. Tollite iugū meū sup vos. iugū em meū suaue ē et on⁹ meū leue. Dze. Pro amore eius ois pscutio ꝺz dulcedinē. ois afflictio ꝺsolatiōem. De q̄. ij. Thoz. i. Sicut abundāt xp̄i passiones i nobis. sic et ꝺsolatōes. ps. xciij. Secdm multitudinē dolor̄ meor̄ i corde meo ꝺsolationes tue letificauerūt aiam meā. Nil dignius et vtilius q̄z vt ad illū cōuertamur q̄ p nobis de celo venit. Et oīa q̄ fecit i celo et i terra ad nostrā salutē ordinauit. Prouerb. viij. Qui me inuenerit inueniet vitā: et hauriet salutē a dño. Terciū ē mediū p q̄ō cōuertimur ad deum. et libera volūtas. Distīta ē inter ppriaz voluntatē et libez arbitriū. Bern. i sermōe de Naaman. Propria volūtas ē q̄ nō ē cōmunis deo et homibꝫ. i. q̄ nō fit aut stat ad honorē dei et ad vtilitatē siue edificationē p̄rimi et ad salutē ppriā. Sed libez arbitriū est illud q̄ō hō sine necessitate et coactiōe pōt eligere et appetere. Bern. Nulla creatura pōt nos violēter a deo retrahere. ad Gal'. v. Vos i libertatē vocati estis. Hoc ē libez arbitriū seu libera volūtas vestra qua ad deū cōuerti debetis debet esse versa siue mutata in dei voluntatē. ꝺi cēdo Mat. vi. Fiat volūtas tua. sicut Paulus Actu. ix. Quid me iubes facere. q. ꝺi. offero tibi voluntatē meā. informa eā q̄d p eā fieri voluer⁹. De hac volūtate dicit Bern. Volūtas ē ordo oīm bonoz. et mater oīm ⁊rtutū. Et subdit Bern. Custos aīe circa statuz sue volūtatis sollicit⁹ debet esse. s. vt discernat q̄d volendū sit. s. quo ad qualitatē. et quantū volendū. q̄tum ad quantitatē voluntatis et

regularitatẽ. ℰ ¶ Nota voluntas nr̃a debet mensurari ꝑm triplicẽ mensurã. s. ꝑm nr̃m posse. ꝑm nr̃m nosse. z ꝑm dei velle. Prio ꝑm nostr̃ posse. i. ad nostrã possibilitatẽ: vt omia velim⁹ que possum⁹ implere viribꝫ. de possibilibꝫ nihil penitus obmittẽtes. ita q̃ nec in fra p̃ desideria veniamus. nec p indiscretũ feruorẽ modũ excedamus. De q̃. ij. ad Thoꝛ. viij Si em̃ voluntas ꝓmpta ẽ ꝑm id qđ habet accepta est. Sed heu ꝯquenꝫ Berñ. Vix est aliquis qui in eis q̃ ad dei sunt experiri velit quid possit. sed etiã quid ꝓmptissime possit. Quid si dixeris illud Prouer. xxiij. Utres nõ suppetũt. Rñdet Salomon. Qui inspector cordis ipse intelligit. Secõdo mensurãda est voluntas nostra ꝑm nostr̃ scire vel nosse: vt sine exceptiõe velim⁹ q̃ scim⁹ esse bona. z ea nolimus que cognoscimus mala. Jac. iiij Bonũ sciẽti z nõ facienti peccatũ est illi. Lu. xij. Seruus sciens voluntatẽ dñi z non faciens vapulabit plagis multis. Tercio mẽsuranda est ꝑm dei velle vt omnia velimus que vult deus. Ecõtra omia q̃ nõ vult de⁹ et nos respuamus. vt vnusquisqꝫ nostr̃ dicere possit illud Matth. xxvi. Nõ mea pater volũtas sed tua fiat. Et illud ad Gal. ij. Viuo ego nõ ego: sed viuit in me xp̃s. Et hoc q̃ ad quãtitatẽ voluntatis. Sed quo ad qualitatez dicit Ro. xij. Renouami in nouitate sensus vestri. vt ꝓbetis q̃ sit voluntas dei bona. bñplacens z ꝓfecta. Primo bona voluntas iustoꝝ bona est. qz oia q̃ faciunt vel patiunt: in pctõrum satisfactionẽ z dei offense placationẽ ordinant. Ex remissione em̃ peccatoꝝ homini collata consurgit conscientia leta et serenata. Et sic nimiꝫ ex hac leta conscientia nihil negligit quin homo omnia in deũ ordinat. Secũdo bñplacita. qz in ꝑmissa remissione amara nõnunqꝫ incipiũt dulcescere. vt oia q̃ faciunt i dei bñplacitũ ordinãt. Aug̃. Ille placet deo cui placet deus. s. i ꝓsperis et in aduersis. ¶ Tercio volũtas ꝓfecta ꝯsistit i dei dilectõne z oim rez abrenũciatõe. Hzego. Volũtatis sacrificiũ nũqꝫ plene ꝓficit nisi hui⁹ mũdi cupiditas ꝓfecte deseraꝫ. Jtẽ cõsistit i boni ꝓ malo redditiõe. i. Theb. v. Videte ne q̃s malũ ꝓ malo reddat. sed semp qđ bonũ est sectamini. Nec ẽ volũtas dei in xp̃o ihu. Gal. iiij Estote ꝓfecti z plene voluntatẽ dei. Talis fuit apl's. ¶ Secũdo debemus ipm imitari in corꝑali exercitatiõe. Ambzo. Si secutus es errantẽ sequere penitentẽ. Dicit em̃ Hzego. i moral. Ille nobis omnibꝫ debet ad exemplũ ꝓtrahi qui cũctis passionibꝫ carnis moriens tm̃ spũaliter viuit. qui ꝓspera postponit mũdi. quez nulla aduersa puniunt. z sola eterna desiderat. Talis fuit Paulus. merito debem⁹ ipm imitari. ¶ Vbi nota exercitatio cõsistit in tribꝫ. Primo in bonoꝝ opatiõe. Ambzo. in li. de offi. z habet i cano. lxxxvi. dis. nõ satis. vbi dicit. Nõ satis est bñ velle nisi assistat bñ facere. Opa ꝯa nostra si debẽt deo esse grata triplicẽ debent habere decorẽ. Primo debent esse fidelia. Gal. vi. Dũ tps habem⁹ operemur bonuz. Eccl's. ix. Quẽcũqꝫ põt manus tua opari instãter fac. Ro. xij. Prouidentes bona nõ tm̃ coram deo: sed coram omibꝫ hominibꝫ Et sint fidelia. vt in omnibꝫ q̃ agim⁹ nõ qđ nobis vtile est: sed ad dei gl'iam. z ei⁹ bñplacitũ inquiramus. ps. cxij. Nõ nobis dñe nõ nobis: sed nomi tuo da gl'iam. Et cõgruũ ẽ. qz oia q̃ i celo z in terra sunt opatus ẽ. non sibi sed nobis opatus ẽ. i. Thoꝛ. iij. Omia vestra sunt sive apollo. sive cephas. sive mundus. sive vita. sive mors. sive pñtia sive futura omia vestra sunt. vos aũt xp̃i. xp̃s aũt dei. Ut q̃ inuicẽ impendam⁹. faciam⁹ sil'r. i. Thorin. x. Sive mãducatis sive bibitis vl' aliqđ aliud faciatis. ad gl'iam dei facite. Et iterum ad Col'. iij. Oia q̃cunqꝫ facitis i verbo z opere oia i noie dñi nostri ihu xp̃i facite. Jn hoc cõsistit fidelitas. ps. c. Oculi mei ad fideles terre. Eccl'i. xij. Qui fideliter agunt placẽt deo. Sed heu pauci sunt tales. De q̃ Prouer. xx. Multi sunt viri misericordes. vix aũt fidelẽ ꝙs inueniet. Luc. xij. Quis putas fidel's seruus. Talis fuit beatus Paulus. De quo. ij. ad Theb. i. Gras ago deo meo semp q̃ me fidelẽ existimat potens in misterio suo. Secõdo debẽt esse vtilia. de quo vnicuiqꝫ nostrũ dicit Eccl'i. iiij. Noli esse inutilis in opibus tuis. Utilis debet igit̃ esse vnusquisqꝫ in opibꝫ suis. sic q̃ non tm̃ sibi ꝓsit. sed etiã vt in eis ꝓximũ edificet. iuxta illud Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hominibꝫ vt videãt opa vestra bona. z glorificent patrẽ vestr̃ qui in celis ẽ. i. Pe. ij. Cõuersationẽ bonã inter gẽtes habete. vt ex opibus vestris considerãtes glorificent deũ. Tunc em̃ opa simplicia tãto multiplicant̃ quãto ex eis plures edificant̃. ij. Thorin. iij. Nemo qđ suũ ẽ tm̃ q̃rat: sz qđ alteri⁹. hoc ostẽdit apl's i seipo Ro. xv. Unusquisqꝫ vestr̃ ꝓximo placeat i bona edificatiõne. Talis fuit Paulus. i. Thoꝛ. x. Omibꝫ ꝓ omia placẽs. nõ querens quod mihi vtile est. s. tm̃ sed vt vtilis sim aliꝫs vt saluificent̃. ꝓpter qđ

dicit ad Phil. iiij. Vos estis corona nra aī dū. Tercio dēt esse difficilia vt nr affectus p hoc deuotior phat. Hebre. xij. Recogitate eū q talē sustinuit a pctorib⁹ aduersus semet ipm ꝺdictionē. vt ne fatigemī animis vestris deficientes. nōduz vsqz ad sanguinē restitistis aduersus pccatū pugnātes. vt beatus Paulus fecit. ij. Thessa. iij. Scitis frēs neqz gratis panē manducamus. sed in labore nocte z die sumus laborantes: vt nos ipsi formā dare mus vobis. ¶ Secūdo cōsistit corpalis exercitatio i malor reluctatiōe. De q Roma. xij. Noli vinci a malo. sed vince in bono malū. h̄ ē corp⁹. mūdū z diabolū. Hec sunt q ꝺtrariant aīe saluti. hec vicit apl's. Pro corpus p castigatōz. i. Lor. ix. Castigo corpus meū et i seruitutē redigo. Chrys. Nihil corpi pter nudā necessitatē mistrauit. Et hoc ideo fecit vt pfecte carnem subiiceret rōni. Si ille hec fecit qui iā certus fuit de dei dilectiōe q̄d nos facere debem⁹. Scdo mundū p mentis alienationē. De q ad Gal. vi. Mihi mund⁹ crucifixus ē et ego mūdo. Chrys. Quicquid mūdus reputabat gloriā hoc ipse penā. Tercio diabolū p ꝺtinuā resistentiā z humilē oratione. vt ipemet loquēs q̄si de piculo aīe sue i temptatōe diabolica. ij. Lor. xij. sic inqt. Datus ē mihi stimulus carnis. angel⁹ sathane q me collaphisat. z subdit. Propter quod deuz ter rogaui vt discederet a me. ecce oro. z dixit mihi. Sufficit tibi gra mea. Tantā gram ei dns ꝺtulit vt semp vinceret. z nūqz a diaboli cis temptatōib⁹ vinceret. nec potuit a diabolo supari. qz a charitate xpi separi non potuit Ro. viij. z sic nos ad reluctatōem hortamur Eph. iij. Nolite locuz dare diabolo. z ibidē c. vi. Induite vos armaturam fidei vt possitis stare aduersus insidias diaboli. ij. Thim. ij. Nemo coronabit nisi q legitime certauerit. s. ꝺ mundū z diabolū z carnē. Sic coronari meruit apl's. vt ipsemet testat. ij. Thim. iiij. dicēs. Bonū certamē certaui. curlum cōsummaui. fidē seruaui. i reliquo reposita ē mihi corona iusticie quā reddet mihi dns iust⁹ iudex in illa die. nec solū mihi sz et alijs q̄ diligūt aduentū ei⁹. i. q̄ ita se habuerūt q nō timēt aduentū ei⁹. ¶ Tercio ꝺsistit corpal⁹ exercitatio in aduersitatū ppressione. ij. Thi. iij. Oēs qui pie volūt viuere in xpo plecutōem patient. Judith. viij. Oēs q tibi placuerunt p varias tribulatiōes transierūt. Quāto magis q̄s deo acceptior tanto magis qnqz a deo tēptari permittit. Thob. xij. Quia acceptus eras deo. necesse erat vt tēptatio pbaret te. i. Lor. iiij. Maledicimur z bñdicim⁹. plecutionē patimur z sustinem⁹. blasphemamur z obsecram⁹ zc. Sic Paul⁹. ij. Lor. xi. In carceribꝫ abūdātius. i plagis supra modū. et sꝑdit. A iudeis q̄nquies q dragenas vna min⁹ accepi. ter virgis cesus sum. semel lapidatus sum. ter naufragiū ptuli. Idcirco dicit nobis Heb. x. Patiētia vobis necessaria ē vt et volūtatē dei faciētes reportetis reprom̄issionez. ¶ Et nota passiones pfectorū de q̄bꝫ erat Paul⁹ sunt triplices. Primo ex ppie vite insufficiētia. vt q̄ntūcūqz bonū faciūt sp maiori desiderio inardescūt ad ea que desiderāt. z estimāt se nihil fecisse. Sic videbat paulo Ro. vij. Uelle adiacet mihi. pficere aut bonū nō inuenio. z Phil. iij. Que retro sūt obliuiscēs ad anteriora me extēdo. Scdo affligunt ex mūdi displicētia. ad Gal. vi. z figurat Ezechi. i. Quocūqz ibat spūs illic z rote eleuabāt Quid p spiritū nisi spūalis vita itelligit. q̄d p rotas nisi tribulatio q̄ vitā spūalē sequitur. Bre. Quāto q̄s altior pficit tāto i h̄ mūdo inueniet q̄ dur⁹ portat. Tercio ex dei absentia Osee. ix. Ue cū recessero ab eis. Bern. Alia q semel recepit dei presentiā z sustinere ei⁹ absentiā est expiri gehenne penā ¶ Tercio debem⁹ imitari apl'm i acquisitione virtutuz. Bern. Quātumcūqz affligis corpus nō pdest nisi fueris virtutib⁹ adornat⁹. i. Thi. iij. Lorpalis exercitatio ad modicū utilis ē. spūalis vo ad multa. q̄ cōsistit i interioribꝫ virtutibꝫ. O imitatores estote. ¶ Nā licet btūs Paulus i omnibꝫ virtutibꝫ abūdaret. de tribꝫ tn videam⁹ q̄s excellenter habuit. Primo charitatē. Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate dei tribulatio an angustia. vt supra. Scio z certus sum q neqz mors neqz vita. Aug⁹. Dolendū ē q apl's cū horribilibꝫ tormētis a charitate dei non potuit separi. nos interdū ociosa fabula z puissimū viciū sepant. immo q̄nqz ppter signū opinatū ad inimicū i inimiciciaz venim⁹. De paulo dicit Chrys. Sic ferz ignē missum totū igneū efficit. sic Paul⁹ charitate succēsus totus effect⁹ est charitas. sicut dicit Eph. v. Imitatores mei estote sicut filij charissimi. z ambulate i dilectōe sicut dilexit nos xps. Et merito. qz dicit Aug⁹. de laude charitatis. Quāto i hoc mūdo maior dilectio de tāto maiori futuro retributio. Etiā habuit dilectiōem primi tantā q̄ dixit Ro. ix. Cupiebā anathema ee p fratribꝫ a xpo. i. ad tps separi a xpo vt intenderet conuersioni

indeoꝛ ad fidẽ xpi. Chriſ. Nullus tãto affectu explãgit mala ꝓpria ſic Paulus aliena. Phil. i. Teſtis ẽ mihi ds qm cupio vos oẽs in viſceribꝫ ieſu xpi. Sic nos imitari debem⁹ Ro. xv. Debem⁹ z nos firmioꝛes imbecillitates infirmoꝝ ſuſtinere. Bal. vi. Alter alteri⁹ onera portate. Rõ Bꝛe. ſup Ezech. Nullus ẽ deo tale ſacrificiũ ſic zel⁹ aiaꝝ. ¶ Scda virtus quã excellẽter habuit i q eũ ſeq debem⁹ eſt humilitas. patet ex noĩs interꝓtatõe. paulus id ẽ modic⁹. In de paululũ. i. modicũ. Aug. Paul⁹ nomẽ humilitatis ẽ. Et bñ cõuenit ſibi ꝺ nomẽ. qꝛ ipe de ſe fideli aõ dixit. i. Coꝛ. xv. Ego ſum minim⁹ apl'oꝝ. z nõ ſum dign⁹ vocari apl'is. Itẽ ad Phil. iij. Mihi oĩm ſanctoꝝ minimo data eſt gra dei pdicare in gẽtibus Et itez cũ dicit ꝺ apparitõibꝫ facẽſalijs apl'is poſt reſurrectõem xpi dicit. i. Coꝛ. xv. Nouiſſime ꝺo tãq abozt̃uo viſus eſt mihi. Et ne videat hoc dicere quadã ſimulatione. ideo nõ faciebat hoc Paul⁹ mentiendi ꝑcipitatõe ſed eſtimãdi affectõe. Bꝛe. Qui em̃ pfecte pctm̃ ſuum z ſeipm̃ examinãdo intelligit nullũ pctm̃ par ſuo pctõ exiſtimat. z quicq̃d boni habet ſoli deo attribuit. Sic ipſe Paul⁹ i. Coꝛ. xv. Bꝛa dei ſum id qꝺ ſum. nihil aliud ſeipm̃ reputabat q̃ pctoꝛez z indignũ hominẽ. Vñ. i. Thim̃. i. Fidel' ſermo z oĩ acceptõe dignus. qꝛ Ihs xps dei fil⁹ venit in hũc mundũ pctoꝛes ſaluos facere. quoꝝ ego pri⁹mus ſuꝫ. i. ꝓncipalis. Ecce humilitas. Bꝛe. Oĩa opa ſunt nulla niſi fuerint i humilitate fundata. Sic nos ipm debemus ſeq i vera humilitate ſi ad celeſte regnũ volum⁹ puenire. Aug. Excelſa patria humilis ẽ via. hũliter ad humilẽ venire oꝓꝛet. Dicit idẽ ſup illud Joh. Ego ſum oſtiũ. Oſtiũ hũile ẽ. ſ. celeſtis patrie. ſi ſano capite volum⁹ intrare. oꝓtet nos caput dimittere ſuꝑbie. cũ quo aliter impoſſibile eſt intrare. ¶ Tercia virt⁹ quã excellenter habuit fuit mãſuetudo ſiue pietas. Chriſ. Nemo itm̃ dilexit amicos ſicut Paulus inimicos. ij. Coꝛ. xij. Lugeo multos q̃ peccauerũt z nõ egerũt penitẽtiã ꝺ ĩmũdicijs ſuis Chriſ. Null⁹ explangit ꝓpria ſicut paulus aliena. Subdit idẽ. Ac ſi totũ mũdũ geniſſet ꝺ oĩbꝫ ꝺoluit. ij. Coꝛ. xi. Quis infirmat z ego non infirmoꝛ. Et ſic hoꝛtat nos imitari. ad Bal. vi. Frẽs ſi ꝓoccupat⁹ fuerit hõ in aliq̃ delicto: vos q̃ ſpũales eſtis inſtruite hmõi in ſpũ lenitatis. Bꝛe. Plus ẽ animã pascue victurã reficere ſiue reuocare. q̃ vẽtrẽ moꝛiturę carnis terreno pabl'o ſatiare. Quarto debem⁹ ipm imitari q̃tũ poſſum⁹ i ſublimi templatõe. Quis vnq̃ in terris ſublimi⁹ cõtemplatus ẽ q̃ ille qui totus in celũ raptus ẽ vbi imaginẽ ſancte trinitatis raptu pſpexit. angeloꝝ et hoĩm gaudiũ cõſiderauit. ecce triplex ꝓtemplatio. De q. ij. Coꝛ. xij. Scio hominẽ añ ann⁹. xiij. ſiue in coꝛpoꝛe ſiue extra coꝛpus neſcio. deus ſcit raptuꝫ hmõi vſq ad terciũ celũ. Ecce pfunda ꝓtemplatõ. Chriſ. De⁹ paulũ i paradiſuꝫ rapuit. i celũ ſblimauit ineffabilia archana patefecit. Jõ canit eccl'ia O gl'ioſum lumẽ oĩm eccl'iaꝝ ſole ſplendidi⁹ ꝛc. Et itez. Magn⁹ ſanctus paulus vas electionis. vere digne ẽ glorificãdus. Ad ꝓpoſitũ. Imitatoꝛes mei eſtote. vbi ſupra.

¶ Sermo LII. Ad idem.

Qs electõnis ẽ mihi iſte. Act. ix. Vl' ſic. Magnus ſctũs paul⁹ vas electiõis. vere digne ẽ gl'ificãdus. Iſta ſunt ꝶba eccl'ie bti pauli apl'i ꝓconſantia gl'iaꝝ. Dicit Berñ. Cũ xpi ſpõſa alterat verba foꝛtioꝝ ẽ iſta tranſpoſitio verboꝝ q̃ ꝓma. Si em̃ Dieronymi. pauli aut iacobi ꝛc. ꝶba poſita ſunt autẽtica. m'to magis ꝶba eccl'ie. Vñ tantã aucte ipſe ſaluato⁹ aſcꝑſit eccl'ie q dixit Matth. xviij. Qui eccl'iaꝫ nõ audierit ſit tibi ſic ethnicus z publican⁹. Propter qꝺ dicit Inno. papa. z habet i cano. xi. q. i. q̃s neſciat. Quis neſciat q ab oĩbꝫ debꝫ obſuari qꝺ romana obſuat eccl'ia. z Aug. li. vi. ꝯ Fauſtũ. Ego euãgelio nõ crederez niſi auctas eccl'ie me ꝓmoueret. Et ſctũs Tho. i. ij. q. ix. Maximã auctem hꝫ eccl'ia q̃ ab oĩbꝫ ẽ emulãda. Et plus eſt ſtandũ auctoꝛitati eccl'ie q̃ auctꝝ Gregoꝛij. Dieronymi vel Auguſtini. ꝓpter quod dicit Bꝛe. Pctm̃ paganitatꝫ incurrit q̃ eccleſie ſancte ꝑ inobedientiã ꝯdicit. ideo ꝛc. k

In ꝓmiſſis ꝶbis btũs paul⁹ a tribꝫ ꝓmẽdat. Primo ab excellẽtia ſctitatis. ibi. magn⁹ ſanctus paulus. Scꝺo a plenitudie gratioſitatis. ibi. vas electiõis. Tercio ab honorificentia dignitatis. ibi. vere digne ẽ gl'ificãd⁹. De ꝓmo dicit Magn⁹ ſctũs paul⁹. Pro q̃ ſcien dũ multa ſunt exercitia ſiue virtutes ꝑ q̃ ſiue ꝑ quas magni apud deuꝫ fieri poſſumus

¶ Primo ꝑ dei timoꝛẽ. Judith. xvi. Qui timent te magni erũt apud te ꝑ oĩa. i. hic et i futuro. hic in gra z in futuro i gloria. Tal' fuit btũs Paulus cũ ꝓſtratus ſenſit dei plagã audiuitq̃ vocẽ. Saule ſaule q̃d me ꝑſeq̃ris.

timuit ⁊ rñdit. Dñe quid vis me facere. ita iã ꝓsensit i voluntatẽ dñi. ⁊ hoc opabaꝫ timor. Prou. xv. Timore dñi oĩs hõ declinet a malo. Jõ dr Eccl. ij. Qui timẽt dñm req̃runt q̃ bñplacita sunt ei. ⁊ iterꝫ Eccl. xv. Qui timẽt dñm faciẽt bona. ꝑpter qđ dic̃ ps. cxlvi. Bñ placitũ ẽ dño sup timentes eũ. Idcirco docuit Thobias filiũ suũ Thob. iiij. di. Memẽto fili q̃m vitã paupꝫ gerim⁹. habebis ml̃ta bona si timueris dñm. ⁊ recesseris a pcõ. ⁊ feceris bona. Bern̄. In veritate cõperi nil ita efficaꝫ ad gr̃am ꝓmerendã. nutriendam ⁊ conseruandã sicut timor dñi. Dicit idẽ. Cõnexa sunt timor ⁊ religio. vnũ nõ stat sine reliquo Et sic Paul⁹ Act. ix. ⁊ legit i hodierna epl̃a. Tremẽs ⁊ stupẽs cogitãs de plaga Pharaonis. timẽs si non obediret: forte maior plaga eum peteret. Et hoc nõnunq̃ euenit subito plagare iniquos et nõ innocẽtes. vt declarat ipe saluator Lu. xviij. Cecidit turris i syloe. ⁊ occidit. xviij. hoies. ⁊ dixit ihesus. Putat⁊ q̃ ipsi. s. hoies debitores fuerũt. idcirco i plaga q̃ maxime cognosce pctã tua. time et dole et pctã relinque. Cassiod. sup ps. Quis percussio diuina aut ẽ purgatio vite ꝑsentis. aut initium pene sequẽtis. Qui inter flagella nõ emẽdat: pena hui⁹ hic inchoat ⁊ ibi nõ terminabitur. Et sic meliorauit se btũs Paulus dicẽs Quid me vis facere. Aug̃. Paratus parauit se ad obediẽdũ q̃ ꝑus seuiebat ad ꝓsequendũ. Et hoc opabaꝫ i eo timor dñi. ¶ Secõ efficit hõ magn⁹ ꝑ diuinũ amorem. De q̃ Aug̃. Talis ẽ vnusquisq̃ q̃lis ẽ sua dilectio. sed q̃ valde diligit magn⁹ ẽ. q̃ nihil diligit nihil ẽ. Opa em̄ nr̃a meritoria erũt et ꝑmiatoria ꝑm dilectionẽ. De q̃ Aug̃. Nõ numerositas operũ. nõ diuturnitas tẽpor̄. sed maior charitas auget meritũ ⁊ ꝑmiũ. ¶ Sed di. q̃ est ratio q̃ meritoriũ esse stat i charitate. Rñdeꝫ ꝓmo. q̃ ꝺtinet deũ. i. Joh. iiij. De⁹ charitas ẽ ⁊ q̃ manet i charitate in deo manet ⁊ deus i eo ¶ Nõ deus est adeo magn⁹ q̃ dicit ps. cxlvij. Magnus dñs: ⁊ magnitudinis eius nõ est finis. Secõ cõtinet oẽs virtutes. Ull̃ ꝓhs. Qui habet vnã virtutẽ. s. charitatẽ: hz oẽs. Nã sicut de⁹ ꝺtinet in se oia vt dicit Diony. Deus ẽ summũ bonũ sine quo nihil ẽ bonũ. Et sic charitas ꝑm Hugonẽ oĩm virtutũ tenet ꝓncipatũ. ⁊ excludit oĩa vicia. i. Lor. xiij Charitas nõ inflaꝫ. nõ emulaꝫ. non inuidet. sed oĩa mandata implet. q̃ plenitudo legis ẽ dilectio. Ro. xiij. Tercio q̃ charitas cõtinet ꝓcipationẽ oĩm meritor̄. Bern̄. Charitas ẽ virtus largiflua q̃ facit oĩa ꝺmunia. Breg̃. Nõ tuũ ẽ ꝑ laborẽ hoc meũ ꝑ amorẽ. Subdit idẽ. Pensent igiꝫ inuidi quantũ bonũ sit charitas. que sine labore aliena ꝓpria facit. Bern̄. O charitas quãta ẽ tua virtus. nemĩnẽ spolias: ⁊ oĩa rapis. nulli aufers sua: et oĩa facis tua. Hãc habuit sctũs Paul⁹. De quo Chrys̄. Sicut i ignẽ ferꝫ missuꝫ totũ fit ignеum. ⁊ sic Paulus igne charitatis fuit succẽsus. q̃ ꝑ se scribit Ro. viij. Quis nos sepabit a charitate dei. tribulatio. an angustia. an fames ⁊c. scio ⁊ certus sum q̃ neq̃ mors neq̃ vita ⁊c. Aug̃. Volẽdũ q̃ horrida tormenta apl̃m nõ potuerũt a charitate dei separe. ⁊ nos ocios fabula ⁊ vilia vicia sepant. Ideo Ephe. v. Imitatores mei estote filij charissimi. et ambulate i dilectõe. q̃ dicit Aug̃. Quãto i hoc mũdo maior dilectio: tãto i futuro maior retributio. Jõ Col̃. iij. Sup oĩa habete charitatẽ q̃d ẽ vinculũ ꝑfectiõis. ¶ Tercio efficit hõ magn⁹ ꝑ hũilitatis decorẽ. Bre. Quãto i ocul̃ nostris sum⁹ humiliores: de tãto in ocul̃ dei maiores. vt habeꝫ de Saul cui Samuel ex pte dei dixit. i. Reg̃. xv. Nõne cũ paruul⁹ esses i ocul̃ tuis caput i tribubꝫ isr̃l factus es. sicut dicit saluator Luc̃. xviij. Qui se humiliat exaltabit. Bern̄. Quãto vnusquisq̃ sibi vilior tãto i oculis dei ꝓciosior Et sic sanctus Paulus. i. Lor. xv. Ego sum mĩm⁹ apl̃or. q̃ nõ sum dignus vocari apl̃s. Et iterꝫ Eph̃. iij. Mihi oĩm sanctor̄ minimo data est gr̃a dei euãgelizare i gẽtibꝫ. Ecce dicit se mĩmũ. cũ tñ habeꝫ Roma. xv. q̃ a hier̄m ꝑ circũituꝫ vsq̃ ad illiricũ mare repleuit euãgelio dei Et in virtute humilitatis nõ solũ dicit se mĩmũ sed etã abortiuũ. vt habeꝫ. i. Lor. xv. Nouiss̄ime tan q̃ abortiuo visus ẽ ⁊ mihi. Ad hanc humilitatẽ duxit eũ ꝓncipalis respectus quẽ habuit ad pctm̄ suũ. De quo Bre. Qui peccatũ suũ examinãdo intelligit. nullũ peccatũ par suo pctõ existimat. Et quanto seipm̄ hõ magis deijcit. tãto coram deo magis ascendit. Et sic humilitate meruit Maria effici mr̃ filij dei. De q̃ Bern̄. sup missus ẽ. Audeo dicere q̃ nec ꝟginitas marie deo placuisset absq̃ ei⁹ ꝑfunda hũilitate. Sed vt placeret virginitas hꝫ ꝓculdubio fecit humilitas. hec ille. Idcirco oĩm virtutũ oblita dicit i cãtico suo Luc̃. i. Respexit hũilitatẽ ancille sue ⁊c. Sic nos decem⁹ esse hũiles. Jac̃. iij. Humiliamĩ sc̃z veraciter. nõ ficte. i ꝺspectu dei. ⁊ exaltabit vos. De q̃ Amb̄. sup Beati imaculati. Quãto q̃s abiectior i hoc seculo. tãto magis exal-

De cõuersione sancti Pauli

tabit ī futuro. Sic dicit de virgine gloriosa Bern̄. Nunq̄ sup choros angelor exaltata fuisset nisi vltra oīs homies se humiliasset. ¶ Quarto efficit hō magn⁹ p magnā passionē ⁊ tribulationē quā q̄s patit ꝓpter deū. De q̄ Amb. sup Beati immaculati. Quāto maior tribulatio tāto vberior ꝯsolatio. vt ꝑmisit xp̄s Mat. v. Beati estis cū maledixerint vob hoies: ⁊ psecuti vos fuerint ꝓpter me. gaudete ⁊ exultate: q̄m merces vr̄a copiosa ē ī celis. ps. xciij. Secōm multitudinē dolorū meor ī corde meo ꝯsolatões tue letificauerūt aiam̄ meā. Et sic post magnā penaz sequit magna glia. De quo. ij. Lor. i. Sic abundāt passiones xp̄i ī nobis. sic ⁊ ꝯsolatiões. Sic iterꝫ bn̄ magn⁹ paul⁹ dici pōt. q̄ magna passus est et multa. De quo. ij. Lor. xi. In laboribz plurimis. ī carceribz abūdāti⁹. in plagis supra modū. i mortibz frequēter. i. in piculis mortis. a iudeis q̄nquies q̄ dragenas vna minus suscepi. ter virgis cesus sum. semel lapidatus suz. ter naufragiū ptuli. nocte ⁊ die ī pfūdo marz fui. ī itineribz sepe insidiabant mihi. ī piculis latronū. ī periculis ex genere. i. iudeis. ī periculis ex gētibz. piculis ī ciuitate. piculis ex solli citudine. piculis ī mari. piculis ī falsis fratribus. in labore ⁊ erumna ī vigiliis multis. in fame ⁊ siti. ī ieiunijs multis. in frigore ⁊ nuditate. ⁊. i. ad Lor. iiij. Maledicimur ⁊ bn̄dicimus. psecutiōz patimur ⁊ sustinem⁹. Sic nos si volum⁹ magni fieri ī celo. Actu. xiiij. Per multas tribulatōes oportet nos intrare regnū dei. Greg. Bliosius est bn̄ pati q̄z bn̄ agere. ij. ad Thim̄. iij. Oīs q̄ pie voluntvicere ī xp̄o ihu psecutōem patient. Quis maior xp̄o q̄ a cunabul psecutōem passus est: vt dicit Piero. ⁊ sic nos. Joh. xv. Nō sit seru⁹ maior dño suo. si me psecuti sunt ⁊ vos psequent. ¶ Quito efficit hō apud deū magn⁹ p ꝟbi dei pdicatōz ⁊ actōz. De quo Mat. v. Qui fecerit ⁊ docuerit: hic magn⁹ vocabit in regno celor. Et sic beat⁹ paul⁹ solennis pdicator fuit. Un̄ canit eccl'ia. Doctor egregie paule mores īstrue. Isid. Egregi⁹ q̄si extra gregē positus. ¶ Nā triplici fuit pdit⁹ scientia. Prio mosayca. illā didicit Act. xxij. Ego sū vir inde⁹ nutrit⁹ sec⁹ pedes gamalie'. erudit⁹ iuxta ꝟitatē prne legis. Scdo sapientia euāgelica. illā didicit ī scholis xp̄i De q̄ Gal'. i. Notū vobis facio euāgeliū qđ nō ab hoie didici. sed p reuelatiōz ihu xp̄i. Tercio sapiētia diuina. illā didicit ī schol' angelor. q̄n raptus ē ī terciū celū: ⁊ audiuit archana ꝟba q̄ nō licēt homī loqui. Ibi Nico. de ly. dicit. q̄ pdestinationē hoīm vidit. Et q̄z triplicē sapientiaz habuit. ideo ꝑfect⁹ doctor fuit. ⁊ tripl'r verbo. exēplo ⁊ martirio pdicauit. ¶ Primo pdicauit verbo ist̄ater ⁊ laboriose. Luc. x. Nō vnū die in ocio pt̄ās sūt. ij. ad Thes. iij. In labore ⁊ fatigatōne nocte ⁊ die laborātes. Haymo. Nocte laborauit. die pdicauit. Nā a primo pullor cātu vsq̄ ad quīt̄ horā manibz laborauit. deinde pdicatōi vacabat. ⁊ plerūq̄z vsq̄ ad noctē sermonē ptraxit. ⁊ resīdnū tps ī refectōe. somno ⁊ orōnibz ꝯsumpsit. Scdo pdicauit exēplo. Leo papa. Efficacior ē vox exēpli q̄z ꝟbi. Bre. i omel'. Cum⁹ vita despicit: restat q̄ ei⁹ doctrina ꝓtemnat. Paulus nihil docuit verbo q̄n ꝯfirmauit exemplo. ad Ro. xv. Nō em̄ audeo aliq̄d loq̄ eor q̄ p me non efficit xp̄s. Et sic p se pdicauit castigatōz corporis. p se fecit. i. ad Lor. ix. Castigo corpus meū ⁊ ī seruitutē redigo. Si pdicauit castitatē. p se castitatē tenuit ⁊ cast⁹ fuit. i. Lor. vij. Volo oēs homines esse sicut meip̄m. ⁊ sic de alijs. ¶ Tercio pdicauit martyrio. q̄ ī morte trūcato capite illud mellifluuz nomē Jhs sibi medullitus complantatū tribz vicibz sonabat. vt dicit Dyoni. de trāslitu apl'or. ¶ Dixi scdo ꝓmendat a plenitudine gratiositatis. ibi. vas electōnis. Nota electio req̄rit triplicē gr̄az. s. puenientē. coopantē ⁊ cōsummantē. ¶ Primo puenientē. De q̄ Bre. xvij moral'. Si lumē pueniētis gr̄e nos nō irradiaret: pfecto mēs nostra in tenebris pctōr obscurata pmaneret. Illā habuit apl's. i. Lor. xv. Br̄a dei sum id quod sum. Aug. Gratia ē lumē aie faciens hoiem pctm̄ suū agnoscere ⁊ deū sup oia diligere. ¶ Scdo coopantē requirit electio. q̄ Joh. xv. dicit. Sine me nihil potestis facere. Aug. Nolentē dei gr̄a pueniit vt vult. ⁊ volentē subsequit vt possit. Jō Brego. in collecta. Tua nos gr̄a semp pueniat ⁊ sequat. pueniat inspirādo. sequat iuuādo. Aug. de correctōe ⁊ gr̄a. Gratie dei est q̄c quid bonū agim⁹. Et iterꝫ sanct⁹ Tho. lib. iij ꝯ gētiles. illa indiget hō. Pāc habuit paul⁹ i. Thor. xv. Br̄a dei i me vacua non fuit. Et Phil'. iij. Oia possum in eo qui me ꝯfortat p gratiā suā. ¶ Tercio req̄rit gratiā consummantē. De q̄ sanct⁹ Tho. lib. iij. ꝯ gētiles. c. clv. Indiget hō diuine gr̄e auxilio vt pseueret i bono. Illā habuit sanct⁹ paul⁹. i. Lor. xv. Br̄a ei⁹ semp in me manet. Et sic vas electōis ex triplici cā dicit. ¶ Dixi tercio cōmēdat a celsitudine dignitatis ⁊ sanctitatis. ibi

Vere digne est glorificandus. Christ. de laude Pauli. ¶ Singulor iustor virtutes excellentissime fuerunt in beato Paulo. ita vt in eo impleri potuit illud Eccli. xliij. Bñdictõez oim gentiũ dedit illi. quere de hoc supra circa finẽ primi sermonis de sancto Paulo: qui incipit. Ecce nos reliquimus omnia.

¶ Sequit sedõs sermo quasi coincidens cũ primo sermone postillari sup hac epistola Sequentẽ sermonẽ a principio nõ vidi in rapiarijs. als ambos in vnũ redegissem. hic magis doctrinalis est qz primus.

¶ Sermo LIII. Ad idem.

Quas electõnis ẽ mihi iste Act. ix. ¶ In sũma ep'le tria innuunt. Primo infirmitas Pauli. ibi. Saul⁹ adhuc spirãs. Secũdo ei⁹ sanitas mirac'losa. ibi. subito circumfulsit eũ lux. Tercio ipsius dignitas gl'iosa. ibi. vas electõis ẽ mihi iste. ¶ De primo dicit In diebꝫ ill'cũ lapidar⁹ fuit btus Stephanus i mẽse augusto. z Saul⁹ erat psentiẽs ei⁹ neci z facta ẽ psecutio magna i ecc'lia q̃ erat hirl'imis. z dispersi sunt fideles. post hꝫ q̃si ad hoc tps vt nũc. tũc Saul⁹ adhuc spirãs. Glo. i. vehemẽti spũ ignẽ psecutõis in se z i alijs sitscatabat. Et hoc fuit sigñ infirmitatis P ¶ Nota infirmitas hois ẽ piculosa q̃nqz modis. Primo qñ i corde radicat. Et sic de paulo dr. erat spirãs. i. anhelãs p odij fomitẽ. s. p incredulitatem. p malã voluntatẽ z prauam intentionẽ ctra xpianos. Ecce tria mala erãt i corde eius. Primus fuit incredulitas. Et hꝫ est malũ. vt dicit sanct⁹ Tho. i. ij. q. x. arti. iij. Peccatũ infidelitatis est maximũ. Ratio sancti Tho. Quodlibet peccatũ tanto grauius est quãto p ipm homo magis a deo elongatur. sed peccatũ infidelitatis maxime elongat hominẽ a deo. igitur maximũ. Hebre. xi Impossibile est sine fide placere deo. Radix salutis fides est. Grego. Arbor arescit sine radice. et sic opus sine fide. Abacuc. ij. Justus ex fide vivit. Ideo simus prouidi. Juxta illud Hebreo. iij. Videte fratres ne in aliquo vestrum sit cor incredulitatis. Ratio Augi. de vbis dñi. Nulle maiores diuitie q̃z fides ecclesie. Joh. xi. Si credideris videbis gloriam dei. Ecõtra, Hebre. iij. Jurauit incredulis vt nõ intrarent in requiẽ suam. Et sic valde grauis est error i fide. Aug. Sine fide falsa est omnis virtus. etiam si sit in bonis moribus. vt habet. xxiij. q. i. c. vbi. Ubi nõ ẽ fides sana ibi nõ potest esse iustícia. Rõ Aug. de fide ad Petr. Fides est oim bonor fundamentũ: z humane salutis initiũ. sine q̃ omis labor est vacuus. Illa fide caruit Paulus. z si ita mansisset eternaliter damnatus fuisset. Ideo falsum est quod aliqui dicunt i sua fide quemlibet saluari in deuz z gentilẽ. Athanasius. Nec est fides catholica quã nisi quisq̃z fideliter firmiterq̃z crediderit: absq̃ dubio in eternũ peribit. Joh. iij. Qui incredulus ẽ nõ videbit vitã eternam: sed ira dei manebit sup eum. ¶ Secundo infirmitas ẽ periculosa quãdo p totũ corpus exterius diffundit. Et sic infirmitas anime Pauli fuit Primo i ore. ibi. minaz. Secũdo i manibus. ibi. cedis. Tercio fuit in pedibꝫ q̃ accessit ad principes sacerdotũ. vt impleret in eo illud Isa. i. A planta pedis vsq̃z ad verticez nõ est in eo sanitas. Et sic hodie graue est pctm̃ infirmitatis anime. grauius autem peccatũ fit cum ab extra diffundit verbo vel opere. De q̃ Cassiod. sup ps. Culpã geminat qui facinora cogitata diuulgat. vt aliqui sunt de quibꝫ dicit Isa. iij. Pctm̃ suũ q̃si sodomã pdicãt. Prouer. ij. Letant cũ malefecerint: z exultãt in rebus pessimis. Isido. de sum. bono. Maioris culpe est manifeste peccare q̃z occulte. Talis dupl'r reus est. Primo q̃ peccat. Secundo quia primũ scandalizat. Matth. xviij. Ue homini illi p quẽ scandalũ venit. ¶ Tercio infirmitas est periculosa cum ignorat. ꝺ quo Aug. sup ps. lviij. Nõ est insanabilior eo q̃ sibi sanus videt. Et sic Saulus. i. Thimo. i. Ignorãs feci i incredulitate mea. Sed nõ fuisset excusatus p illaz ignorantiã. ¶ N Nota dicit Alexander de halis in suo tercio, Duplex est ignorãtia. s. facti et iuris. Primo ignorãtia facti ctingit fieri dupl'r. aut homo adhibet diligentiã. z sic excusat a toto. vt cõ cubitus Jacob cũ Lya Ben. xxix. Aut non adhibet diligentiã. z sic excusat a tãto sz nõ a toto. vt Lamech occidentis Cayn cuz putauit se occidere feram Ben. iiij. Alia ẽ ignorãtia iuris i his que de iure tenet scire hõ. vt legem nature: pcepta dei. Quod tibi vis fieri fac alijs. Glo. i. velle debes alijs fieri qꝺ tibi fieri vis. Et q̃ discernũt fidẽ: vt principales articulos. Illa adhuc ẽ dupler. quedã vincibilis. quedam inuincibilis. Inuincibilis excusat a toto: vt i fatuis qui nõ ex culpa sua insatuant. Et etiã in vtentibꝫ rõne cũ faciunt diligentiã. Aug. Nõ reputabit ad culpã quod

inuit⁹ ignoras. sz qđ timere negligś. Si autẽ vincibił illa ẽ duplex. aut est simplex. i. ex negligẽtia. aut affectata. i. ex malicia. Si ex negligẽtia excusat a tãto: sed nõ a toto. Si aũt est affectata. i. ex malicia q̄ põt q̄rere z hre instructores. z nõ vult. illa a nullo excusat. pś. xxxv. Noluit intelligere vt bñ ageret. Jdeo Aug. Nõ ois ignorãs immunis est a pena. Ille ignorãs excusari poterit q̄ qđ disceret ñ inuenit. nõ illi qui inuenientes a quo discerẽt operã nõ dederũt. Greg. Aliud est nescisse aliud scire noluisse. Primũ ẽ negligẽtia. Secundũ est malicia. Tales alleuiare ꝺscientiã suã nõ pñt ex ignorãtia. Quia dicit Bern. ꝺ duodecim gradib⁹ humilitatis. Frustra sibi ex ignorãtia blãdiunt qui libẽter ignorãt vt liberius peccẽt. De talib⁹. i. Lor. xiij. Ignorãs ignorabił. Hre. z habeł. xxxviij. di. q. ea. Qui ea q̄ dei sunt nesciũt a dño nesciunt. Et licet talis ignorãtia mala ẽ omnib⁹ adultis z piculosa. vt habeł ibidẽ. xxxviij. di. c. ignorãtia. Ignorãtia est cunctor⁹ errorũ mater. Et neminez excusat. nec iudeos qui xp̃m venisse ignorãt. attamẽ sacerdotib⁹ maxime est damnabilis qui alijs ducatũ pbẽt. De quib⁹ Isa. xlvi. Jpi pastores ignorãt intelligentiã. z sic de iudeis. Matth. xv. Sinite eos: ceci sunt z duces cecorũ. Et si cecus ceco ducatuz prestat ambo in foueã cadunt. Luc. vi. Tũc imprebił in eis illud Greg. i. moral. Stultus i culpa fiet sapiẽs i pena. Et sic fuisset de Saulo. Hre. Error ꝺũ ver⁹ credił difficulter emẽdatur ¶ Quarto infirmitas ẽ periculosa qñ illud recipił p quod ifirmitas roborał. Et sic Saul⁹ accessit ad pncipes sacerdotũ. z petijt epł'as i Damascũ. nõ vocatus. sed seipm ingerẽs volũtate nocẽdi inflãmatus accessit ad synagogas. vt si quos inueniret huius vie. qz pauci fuerũt. viros aut mulieres vinctos perduceret in hirlm. Et sic hodie aliqui licet incausis sciunt se hre iniusticiã. tñ assumunt i ptãte ꝺstitutos in iuuamẽ. Arist. in pol'. Se uissima ẽ iusticia que habet arma. Et sic fuit in Saulo. ¶ Quinto infirmitas ẽ periculosa cũ medicus ꝺtemnił. z sic Saul⁹ psecutus est xp̃m. vt patet i textu. Audiuit vocez Saule saule q̄d me psequeris. s. i mẽbris meis. q. ꝺ. grauis est infirmitas. qz medicũ contemnis. medicinã nõ appetis. Cũ scribił Ecclí. xxxviij. Da locuz medico: z nõ discedet a te. qz p operã eius tibi est necessari⁹. Subdit Duz ẽ tibi contra stimulũ recalcitrare. i. potẽtiozi te resistere. Job. ix. Quis restitit ei z pace habuit. q. ꝺ. nullus. Et sic est oĩis peccator in mortali peccato. qz p̃m Aug. Peccare ẽ deũ inhonorare. Q̄ q̄z duz z periculosuz ẽ h̃ vt hõ existat i mortali crimine. qz talis ẽi ira dei. Eccli. xij. Altissimus odio habet pctõres Modo duz ẽ esse in ira illius sine q̄ nequaq̄ conseruari possumus. nec i corpe nec i aĩa ad momentũ. Bern. Sicut necessario indigemus ꝺditorem ita ꝺseruatore. Aug. Sicut hõ ex nihilo factus ẽ. sic ad nihilũ tẽderet nisi deus manu regiminis eũ ꝺseruaret. Jdcirco pctõ nõ ẽ ꝺmouẽdus. qz valde ꝺtrariał ei ps. v. Dñe nõ volẽs iniquitatẽ deus tu es. R̄ Ex multis p̄t ostẽdi q̄ ei summe displiceat pctm̃. Primo ex hoc q̄ tot milia angelor⁹ ꝓpter pctm̃ de celo eternaliter puniendos detrusit. Secꝺo p̃mos parẽtes nr̃os cũ omnib⁹ posteris suis de paradiso expulit. z eos a celesti hereditate pl⁹ q̄z ad. v. milia annor⁹ exclusit. Tercio totũ mũdũ p diluuiũ pire fecit dẽptis octo homib⁹. Hodie infinita mala ꝓpter pctã homib⁹ euenirũt. Jtẽ nullũ gen⁹ sacrificiũ deo placet i crimine mortali neq̄z sacrificiũ. Isa. i. Quid mihi de multitudine victimar⁹ vestrar⁹. ne offeratis sacrificium frustra nã solẽnitates vr̃as odiuit aĩa mea. Nõ ozõnes vestras. ibidẽ. Cũ multiplicaueritis p̄ces vestras nõ exaudiaz vos. qz man⁹ vr̃e. i. opa vestra plena sunt sanguine. i. pctõ. pś. l. Libera me de sanguinib⁹. i. ꝺ pctis. Hre. Perpẽdite pctũ malũ. qz etiã illa p q̄ pctã laxanł i peccatis abijciunt. Jdeo Grego. Nulla bona a deo acceptanł q̄ malor⁹ admixtione maculãtur. Secꝺo duz ẽ pctõrib⁹ ab infra. qz infernus ẽ eis apertus. Isa. i. Dilatauit infernus aiam suã: z fortes descenderunt in eũ. Jdeo pś. xxx. Erubescant impij z deducanł in infernũ: muta fiãt labia dolosa. Propter hoc etiã ꝺz Isa. v. Ue vobis qui trahitis iniquitatẽ in funiculo vanitatis. q. ꝺ. Nõ valẽtes periculũ vr̃m aduertere. z quasi vinculũ plaustri pctm̃. Tercio duz est ab intra ratione remorius conscientie. Sap. xvij. Timida conscientia dat testimoniũ ꝺdemnatõi. pś. xli. Abyssus abyssum inuocat. Glo. Abyssus ꝺscientie inuocat. i. ꝺat. abyssum cõdemnatõnis eterne. Aug. Dis inordinat⁹ animus ẽ sibijpsi pena Dec pena est vermis. De quo Isa. vlt. Vermis eor⁹ nõ morieł. Hre. Nõ ẽ grauior pena q̄z remordes ꝺscientia. Jsido. Quocũq̄z hõ fugit cõscientiã fugere nequit. ad Rom. ij. Testionij phibẽte ꝺscientia cor⁹. Quarto durum ẽ ab extra. s. a fragili vita que ẽ pendens

q̄si gladius in filo puo. De quo poeta. Omnia sunt hominū leui pendentia filo. Et subito visu que velociter ruunt. Eccli. xxxi. Qua si rumphea bis acuta omnis iniquitas. quia corpus z animā scindit gladius diuini iudicij. z iusticia cum gladio minat. ps. vij. Nisi uersi fuerit gladiū suū vibrabit. Hic gladius pēdet i filo. i. i breui vita. Job. xiij. Breues dies hominis sunt. numerus mensiū eius apud te est. Nō stat i ptāte nostra q̄diu volumus viuere. Idcirco dux est z periculosum i peccatis iacere. Quinto dux est. et hoc quo ad futux exōni pte. quia puat hoiez celesti iocunditate. z obligat ad eternā damnatōez i corpe z anima. De quo Athanasius. Nec est fides catholica. i. quiuis obligat hoc credere inter cetera. q̄ qui bona egerūt in charitate. s. pfecuerāter. ibunt in vitaz eternā. qui vo mala. z q̄ sine pēnitētia decesserūt. in ignē eternum. s. cū corpe z anima. z hoc post vniuersale iudiciū. ps. ix. Cōuertent pctōres in infernū: oēs gētes q̄ obliuiscunt deuz. O dura res vicium. Et hoc est quod dicit Gamfredus in poetria sua noua. Pessima res vicius: nil eque pernicioſum. Ideo Orosius. Plus est vitanda peccati feditas q̄ quelibet tormentorū immanitas. Anſ. Amara z mala res ē peccatū. faciles habet actus. sed valde difficiles exitus. ¶ Dixi secūdo subiungit sanitas ei⁹ miraculosa. De quo subdit textus. Cuz iter faceret. s. cuz epistolis. contigit vt appropinquaret Damasco. z subito circumfulsit eum lux de celo. ¶ Dicit sanctus Tho. i. iij. q. cxiij. ar. viij. Quattuor requirunt ad iustificationē pctōris. Primo infusio gre. hoc habuit sctūs Paulus. et tangit ibi. lux eū circūfulsit. i. gra vel diuina illuminatio. Aug. Gratia ē lumen anime faciēs hominē peccatū suū cognoscere. Hugo sup tractatū angelice hierarchie. Quid est dei gratia nisi diuina illuminatio. Et Greg. Nisi gra diuini respectus nos illuminaret mēs nostra in pctōruz tenebris remaneret. Ideo ps. xij. Illumina oculos meos ne vnq̄ obdormiaz in morte. s. criminali. Osee. xiij. Perditio tua ex te. salutio ex me. i. ex mea gra. Scdo requirit motꝰ liberi arbitrij in pctm z eius enormitatē vt ei pctm displiceat. Hoc Saulꝰ habuit. et hoc tangit ibi. cadēs in terrā. Glo. In terrā cadere est peccata que quis omisit ex terreno amore cognoscere et de eis dolere. Quid prodest petā cognoscere ex lumine gre cū hō etiaz ea nō detestet z dolet. cū dicit Piero. Nulla culpa delebit nisi tristicia anpiet. Ideo subdit in textu. tremens z stupens. Erat em litteris imbutus. cogitās de plaga Pharaonis. timēs si nō obediret q̄ maiori plaga eum peuteret. z sic timore correptus ē. Eccli. i. Timor dñi expellit pctm. Sic igitur multotiēs euenit q̄ dns vnā terrā plagat vt cetere timeāt. z in timore a peccato cessent. Prouer. xvi. In timore dñi omis homo declinat a malo. sic pater corrigit vnuz filium vt ceteri timeant. Luce xiij. Cecidit turris in syloe z occidit. xviij. dixit Jhs. Putatis q̄ ipsi tm debitores fuerūt. nisi pēnitentiā egeritis oēs peribitis. Idcirco in plaga quā deus pmittit facit te maxime cognoscere peccata tua z dolere. Cassiod. sup ps. Omnis pcussio diuina aut ē purgatio vite psentis. aut initiū pene seqntis. q̄ nō emēdat inter flagella pena ei⁹ hic inchoat: ibi nō terminat. Et sic emendauit se Paulus z doluit. Roma. ix. Tristicia mihi est z doloz continuus cordi meo. Hugo de sancto victore. Tunc salus pctōrum incipit cū veraciter p delictis ingemiscūt. Tercio requirit motꝰ liberi arbitrij in deū vt sit nostre volūtatis cū diuina voluntate cōformatio. Hāc habuit Paulus. z tangit ibi. Dñe q̄d vis me facere id est nō meā voluntatē sed tuā facere paratꝰ sum. Aug. Mox parauit se ad obediendum qui prius sequebat ad psequendū. Et sic docemur nos Eccli. vij. A voluntate tua auertere. Bern. Grāde malū est voluntas ppria. vt sit bona nō sit tua. sed dicamus. Fiat volūtas tua dñe. Bern. Quid odit deus aut punit nisi ppriā voluntatē. Dicit sctūs Tho. i iij. dist. xvij. Omino nō pōt tolli culpa nisi reordinet volūtas fm diuinā volūtatē. Piero. Quantū ppriae voluntati subtraxeris tantum virtuti addideris Quartū est peccati remissio. hec sequit illa tria. z finis iustificationis. Et hoc fuit i beato Paulo. pter q̄d dicit in epla. Vas electiōis ē mihi iste. In hoc terciū principale ptis eple tāgit. s. ei⁹ dignitas gliosa. ¶ Sciēdū btūs paulꝰ merito vas electōnis dicit quadrupliciter. Primo vas singularis gre. Secundo doctrinalis sapiētie. Tercio mirabil' patientie. Quarto vas diligibil' vel amabilis effluentie. Primo dicit vas singularis gratie. O magna et singularis gra quaz deus ei contulit q̄ illum qui adhuc i volūtate z actu psequēdi extitit tā mirabiliter z psonaliter ad se vocauit Talem gratiā alijs apl'is nō exhibuit. Licet em nō erāt sequētes. tm nō psequētes vt Saulꝰ.

quẽ sic miraculose ꝛ pfectissime ꝛuertit. Tũc potuit locũ habere illud Eccli. xliij. Vas ad mirabile op⁹ excelsi. Nã vt dicit Ro. v. Ubi abũdauit delictum supabundauit et gratia. ¶ Sed di. si dñs faceret mihi ita etiã cõuertere. Rñdent doctores. nõ ẽ opus nũc miraculose agere. q; nũc fides creuit. ido sicut plãte nouelle pfundunt in ꝓncipio. nõ aũt post/q; radicate sunt. Et sicut p filum acus inducit. sic fides p miracula Jtẽ nõ ẽ opus ꝓpter meriti diminutõem. q; dicit Bre. Fides nõ habet meritũ vbi humana rõ pbet experimentũ. Aug. Magnũ ꝓdigiũ q; toto mundo credẽte nõ credit. Sz nũc vocat dñs p flagella inspiratões ꝛ pdicatões. vt supra dictus est paulo. Surge ꝛ ingredere ciuitatẽ. i. vnitatẽ eccl'ie. ibi dicet tibi q̃d te opteat facere. Nã sicut nõ i tenebris sed i luce cognoscit via. ꝛ sic nõ in peccatis ꝛ inter petõres. Joh. xi. Qui ambulat in die nõ offendit. q; lucez videt. q̃ ambulat in nocte. s. peccati. offendit. ¶ Secundo fuit vas doctrinalis sapiẽtie. Ecc. xv Replenit eum dñs spiritu sapientie ꝛ intellectus. Triplici nãq; sapiẽtia fuit pdit⁹. s. mosayca. angelica ꝛ diuina. Et ꝑm hoc triplr p/dicauit. verbo. exemplo ꝛ martirio. q̃re hoc in pcedẽti sermone vbi dicit. q; hõ fit magnus p verbi dei pdicatõz. sic de eo dicit Chrys. i libro de laude Pauli. Nil erat ab eo desidera/bile nisi deo placere. Modo vt dicit Greg. Nullũ deo tale sacrificiũ sicut zelus aiarum. Hoc Paulus quesiuit Phil'. iij. Nõ quero datũ sed fructũ abundantẽ i rõne. i. in aia rõnali. ¶ Tercio fuit vas mirabilis patiẽtie ꝓpter multiuariã passionẽ. ꝛ notatur ibi. Ego ostendã illi quanta oporteat euz pati p me. ¶ Vbi nota. eius patiẽtia ꝛ mẽtis constantia patet in triplici genere passionuz q̃ patienter tolerauit. Primo p assumptã corporalẽ passionẽ. i. afflictionẽ a seipso. ij. Chorin. xi. In ieiunijs multis. in vigilijs. fame ꝛ siti ꝛ nuditate. in labore. in erumna. i carceribus Scdo p mentalẽ compassionẽ. ꝛ hoc tripliciter. Primo p ecclesiaz dilatatõe ꝛ profectu fidelũ. ij. ad Chor. xi. Preter illa que intrinsecus sunt quotidiana sollicitudo oim ecclesiaz. Chrys. Omnes ad salutẽ dilexit ac si omnes genuisset. Secundo p infirmoz relevatõe. ij. Chor. xi. Quis infirmat et ego nõ infirmor. Chrys. Nullus intantũ deplangit ppria sicut Paulus aliena. Tercio p aliozũ tribulatiõe. ij. ad Chor. i. Sive tribulamur p vra exhortatõe. sive cõsolamur p vra cõsolatõe. ¶ Tercio i illata passione ei⁹ patientia ostẽdit. ij. ad Chor. xi. A iudeis q̃nquies q̃/dragenas vna min⁹ suscepi. ter virgis cesus sum. semel lapidat⁹. ter naufragiũ pertuli ꝛc. Et itez. ij. ad Chor. i. Nolo em̃ vos ignorare fratres d̃ tribulatione nostra q̃ facta ẽ i Asia. qm̃ supra modũ grauati sumus ꝛ supra virtutẽ. Sed dicit Chrys. In omnib⁹ his suis passionib⁹ sepe fuit durior. omni colũna immobilior. omni adamante fortior. nulla vi a charitate xpi separi potuit. Merito de ipso dicit verbũ thematis. Magnus sanct⁹ Paul⁹ ¶ Quarto fuit vas diligibilis vel amabilis effluentie. fuit em̃ igneus i charitate. Chrys. Sicut ferrum in ignẽ missum totũ fit igneũ sic Paulus igne charitatis succẽsus quo ad deũ ꝛ quo ad primũ. Quo ad deuz Ro. viij. Quis nos separabit a charitate dei. an angustia. fames aut gladius ꝛc. Scio ꝛ cert⁹ sum q; neq; moz neq; vita neq; principatus neq; potestates. Ubi Aug. Dolendũ est q; apostolum horribilia tormenta nõ potuerunt a charitate dei separe. ꝛ nos ociosa fabula ꝛ vilia vicia. Sed quo ad dilectionẽ primoruz Ro. ix. Cupiebaz ꝛ ego anathema esse p fratribꝰ meis. i. ad tempus separi a xpo. vt intẽderet cõuersioni iudeoz ad fidẽ xpi. ꝛ ij. Corinth. xij. Ego libẽtissime impendã ꝛ supimpendar p aniabꝰ vris. ꝛ itez ad Phil'. i. Testis ẽ mihi de⁹ qm̃ cupiebã vos oẽs in visceribus ihu xpi. Et itez. i. ad Thes. ij. Que em̃ ẽ spes nra aut gaudiũ aut glorie corona. nonne vos añ dñm nrm ihm xpm. vos glia nra estis ꝛ gaudiũ. Ecce oms simul ad salutẽ ferventissime dilexit. Et videbat sibi singulare gaudiũ ꝛ solatiũ ex hoc resurgere. Tantã habuit dilectionẽ ad primos q̃ dicit Chrys. in supranoiata aucte. Nemo intantum dilexit amicos sicut Paul⁹ inimicos. Modo dicit Aug. Non numerositas operuz. nec diuturnitas tẽpoz. sed maior charitas auget meritum. Ideo de ipso dicere possum⁹ cũ ecclesia verba thematis assumpta. Magnus sanct⁹ paulus vas electiõis. vere digne glorificandus. Glorificãdus vtiq; ꝓpter decorem virtutũ ꝛ excellentiã meritoz. Nã dicit Chrys. d laude pauli. Nil prius errauit qui Paulũ putauit quoddã insigne virtutũ dixerit ꝛ spualẽ padisum. vbi sunt vniuersa genera floz. i. virtutũ. Exẽplificat Chrys. ipm extollẽdo. q̃re i sermone primo ptis materie vbi supra.

¶ De festo purificatiõis Marie virginis.

¶ Sermo LIIII

Postquaz iple ti sunt dies purgatōis Marie Lu.ij. ¶ Introductō. Festū ꝟ ginis btē pluries i anno celebrat qz festuz ali cui⁹ alteri⁹ sancti ℟ Et hꝫ pcipue ppter qt tuoz. Primo ppter magnā dei pplacētiaz. vt dicit Fortunat⁹ i vno ꝟmone. Frati⁹ ē deo ob sequiū qđ matri et⁹ impēdit z offert qz qđ cui libet sctō z dirigit. Propter qđ dicit Hiero. Si pphico ore dñm i sanctis suis laudare iu/ bemur. ml̄to ampli⁹ i virgine gl̄iosa. de q̄ san/ ctussanctoz pcessit ¶ Secdo ppter ipsius di gnitatē z excellentiā. Un̄ de ea pōt dici illud Eccl̄i. xlij. Exaltate eaz qz̄tūcūqz potestis. qm maioz ē omni laude. Aug̃. Quid nos tātilli. qđ nos aīo pusilli. qđ i eius laude digne refe ramus. cū z si oīm nr̄m mēbra verterent i lin guas null⁹ ea plene laudare sufficeret ¶ Ter cio ppter pmū fiduciā. Un̄ Hiero. de proga tiuis beate ꝟginis. Magis remunerat deus cultū q mr̄i sue beate virgini impēdit qz qui si bi ꝛtumlibet vel cuilibet sanctoz ministrat. ¶ Quarto ppter nostrā indigētiam. Aug̃. Dignū est z iustū vt quā tot vicibꝫ i nostris necessitatibꝫ inuocem⁹ vt ea sedulis bñficijs z obsequijs z laudibꝫ honorem⁹. Dicit em̄ se dulius in suo carmine. Scio q dudum cele stia ac terrestria ad inuicē corruissent: si non ea Marie gr̄a sustētasset. Ideo hodierna so lēnitas quattuoz habet noīa. Primo dicit fe stū excellētis oblatiōis. hodie em̄ xp̄s dei fili⁹ oblat⁹ est in templū. De quo Bern̄. i hodier/ no sermone. Hodie sistit creatoꝛ terre fruct⁹ sublimis. hodie placabil⁹ z deo placēs hostia virgineis manibꝫ offert in templo. ppter qđ i introitu canit illud ps̄. xlvij. Suscepim⁹ de us misericoꝛdiā tuā i medio templi tui. Se/ cundo dicit festū deuote obuiatiōis. Hodie em̄ Symeon z Anna deuotissime obuiaue/ runt xp̄o. z gl̄iosa virgo Maria z Joseph eti am fecerunt nobilissimā pcessionē. z sic dicit festū ypopanti. i. deuote obuiatōnis. Tercio dicit festū potētis illustratiōis. Hodie em̄ ve rus dei filius Jh̄s xp̄s reuelat⁹ est. hodie lux mūdi in tenebꝛis illuxit. ppter quod z hodie cādelas ardētes portamus. Quarto dꝛ festū voluntarie purgatōis. Virgo em̄ bñdicta de nigna ac humili. mera z libera voluntate nō necessitate seruauit legē purificatiōis. de quo patebit in pcessu. Et sub hoc noie festuitat⁹ sonāt ꝟba themat⁹ vbi supra. ¶ In summa verboꝛum p̄sentis euangelij duo breuissime tangunt. Primo pcepti legalis libens obser uatio. ibi. postqz impleti sūt. Secdo Syme onis iusti gaudēs obuiatio. ibi. z ecce homo erat in hirlm. ¶ De primo dicit. Postqz iple/ ti sunt dies purgatōis Marie ꝟm legē moy si. Audist⁹ supra q ꝟns festū qtuoꝛ hꝫ noia oīa illa i serie p̄sentis euāgelij ꝟm ordinē expli canf. Primo dicit festū volūtarie purgatōis hoc tāgit ibi i ꝑncipio euangelij. i. postqz im pleti sunt dies purgatōis Marie ꝟm legem Moysi. In lege mosaica pceptū fuit Leuit. xij. q mulier q pepisset suscepto semine īmun da esset. vij. diebus a ꝑsortio hoīm si pareret masculū. et vltra trigintatres dies abstineret ab ingressu tēpli. z duplicabāt dies post par tū femine ¶ Rō qr mlier duplex pctm̄ ꝑmisit. iō duplici pena punita fuit. Prio ipa supbiuit. ideo de⁹ eā humiliauit di. sub ptāte viri eris. Gen̄. iij. Secdo ipsa fructū vetituz comedit. iō deus eā i fructu puniuit Gen̄. iij. In dolore paries filios tuos. Et ppter hꝫ etiam post femine parturitiōz duplicabāt dies vt hūiliaret. qz dic mgr̄ i. q. sen. di. xxij. Mu lier credidit vez quod diabol⁹ dicebat. Eritz sicut dij scientes bonū z malū. Ubi Aug̃. di/ cit. Quō crederet mulier diabolo nisi esset in mēte eius supba ꝑsumptio. Adam nō fuit se duct⁹ sed mulier. nō putabat vez qđ dixit di abolus. sed vict⁹ amicabili benuolētia muli/ eris. Et sic mulier nō solū pccauit. sed virū i pctm̄ pcitauit. Un̄ Aug̃. Mlier infecta ē z infecit. decepta ē z decepit. seducta est z sedu/ xit. Eccl̄i. xxv. A mlere initū pccati. p illaz oīs morimur. Sed hodie eis nō ē hꝫ obijci endū. qz dicit Bern̄. sup missus ē. Unicqd humana natura p Eue supbiā pdidit. hoc p marie hūilitatē recupauit. Ob hꝫ tp̄s puri/ ficatōis duplicabāt ad partū femie. ¶ Sed di. vez nūc mulier teneat tēpus ac pce pto purificatōis sbiacere. z ab ingressu eccl̄ie abstinere? Rñdet Bze. q nō scribēs anglo/ ep̄o Augustino. di. v. c. i lege. vbi dicit. In le ge ꝑcipiebat vt mulier si masculū pareret. xl. dieby. si vo feminā. lxxx. dieb⁹ cessaret a tem/ pli ingressu. Nūc aūt post partū statim eccle siā ingredi nō phibet. Et subdit idē Bze. c. si mulier. Si mulier eadē die q genuit actu/ ra deo gr̄as intrat eccl̄iam. nullo pōdere pēti grauet: ne pnā vertam⁹ in culpaz. voluptas etem̄ carnis nō dolor in culpa est. Hoc idez etiā habet extra de purificatōne post partū. c. volētes Si tñ ex veneratōe aliqz diu abstiere

De purificatõe virginis marie

voluerit. talis deuotio nõ ẽ improbãda. ꝛ cõsuetudo sup ꝫ inducta ẽ cõmẽdãda. Et eadẽ rõne nec sacra munio est ei denegãda nisi ex reuerẽtia voluerit abstinere. Un Aug. Se/pe sine culpa agit qđ venit ex culpa. Un etiã cuz esurim⁹ sine culpa comedim⁹. qz culpa p̃mi hois ẽ vt esurimus. hec ille. vt habet dist. v. c. ea. ei⁹ ꝺo ꝺcubitũ. ꝛ c. sequẽti. nemo tãꝫ. Ad hãc ꝺo legẽ omino nõ fuit obligata btã virgo. qz lex dicit. mulier. qđ significat corrũptionẽ. sz ipsa fuit virgo. Etiã dicit lex mosaica. Mulier q̃ suscepto semine cõcepit. ꝛ peperit. ipsa ꝺo a spũsetõ. Bern. Quis nõ aduertit litterã esse beatã virginẽ dei matrẽ: cũ nihil in cõspectu eius immundũ. nihil impuꝛ. nihil purgandũ inueniat. nec rõne matris. nec rõne plis. De matre scribitur Cãti. iij. Tota pulcra es amica mea ꝛc. De ple Sap. vij. Candoꝛ lucis eterne et speculũ sine macula. Ideo dicit Bern. O virgo nõ est tibi opus purificatione sicut nec filio tuo circũcisione. Sed sicut xps qui fm diuinitatẽ Moysi legem dedit apparens in humanitate implere voluit. sic Maria licet purificatõe nõ indiguit. tñ tempus purificationis obseruare voluit. ¶ Primo ppter obꝺientie exemplũ. quã videlicet obꝺientiã et nos pstare ꝺebemus ecclesie. i. Reg. xv. Melioꝛ est obꝺientia qz victima. vt dicit Bern. Nõ credas aliquod bonũ placere ꝺeo quod ẽ cõtra obꝺientiam ecclesie. qz fm Gregoꝛ. Petm paganitatis incurrit qui sancte ecclesie p inobꝺientiã contradicit. ¶ Secõ ppter hoc vt a iudeis occasionẽ tolleret scãdali. als iuꝺei dixissent ꝺe ea sicut ꝺe filio Joh. ix. Nõ ẽ a ꝺeo q̃ sabbatũ nõ custoꝺit. si eã putassent trãsgredi legẽ. ꝛ sic i ea scãdalizati fuissent. vt dicit Greg. ꝛ hr. xi. q. iij. inter ꝛba. Xpus soluit tributũ p ter vitare scãdalũ. Mat. xvij. Ut nõ scandalizem⁹ eos. ꝛ itez dixit Mat. xviij. Ue homi p quẽ scandala fiũt. ppter hoc Maria tenuit tps purificatiõis. Tercio ppter ꝫ vt p/sunde humilitatis sue fructũ ostẽderet. Ber. Qui vere humilis ẽ nõ solũ vult humil dici sed ꝛ vilis reputari. sic virgo gl'iosa. Un ipa tam pura erat q̃ dicit Anb. Ea puritate niteꝫbat q̃ maioꝛ sub ꝺeo itelligi nequit. Et tñ ac si ipsa immũda esset ꝛ purificatõne indigeret seipsaz ostẽdit. Et si nõ habuisset tam pfundã humilitatẽ potuisset dicere. vt Bern. dicit i hodierno sermone. Cur abstineam ab ingressu templi. ex quo vterus meus nesciẽs virũ ẽ factus templũ spũssancti. iuxta illud ecclesie. Domus pudici pectoris templũ repentefit ꝺei. Cur nõ ingꝺiar exq̃ peperi dñm tẽpli. nil i ꝺceptu meo immundũ. nil i ptu impuꝛ. nihil illicitũ. cũ ples mea sit fons puritatis. Voluit igit nõ ingꝺi ppter hũilitatis causam. sciẽs scptũ Eccli. iij. Quãto maioꝛ es humilia te i omnibꝰ. Subdit. tulerũt illũ i hirlm ꝛc. ¶ Secõ hoc festũ ꝺr pietꝫ excellẽtis oblatõis. In ipso em ꝺei filiꝰ portabatur ad oblatõz. ꝺe q̃ text⁹. tulerũt illũ i hirlm. sz a bethleẽ. maria ꝛ ioseph. qz ibi erat locus sacrificij Et merito i hirlm. qz ibidẽ post. xxx iij. annos seipm ꝺeo patri p nobis oibꝰ i remedium offerre voluit. Ut sisterẽt. i. offerrẽt seu psentarẽt eũ dño. ¶ Sz di. illꝺ qđ alicui sp ẽ psens q̃d opus ẽ ei sisti seu pntari. sz humanitas xpi fuit sp ꝺeo psens. qz cõiuncta i vnitate psone. igit nõ oportuit psentari. Rñdet scus Tho. pte. iij. q. xxxvij. ar. iij. nõ fuit necesse xpm psentari ꝺeo ac si nõ eẽt sibi psens. sed hoc factũ est nobis i exemplũ. vt sic nõ gra sui factus est ꝺeus et hõ. sed vt nos p gram suã faceret ꝺeos. sic nõ ppter se circũcisus ẽ. sed ppter nos vt circũcideremur mente Sicz ppter nos sistit dño vt nos ꝺiscamus ꝺeo offerre. Sed quid potuit dicere Maria i hac oblatõe. Bern. O pater celestis offero tibi filiũ tuũ atq̃ meũ. a me genitũ tpaliter. a te eternaliter. offero tibi eũ hodie i ꝺodoꝛem suauitatis qui seipm offerre venit p totꝰ mũdi peccatis. Nã veniet tps q̃ nõ portabitur manibꝰ ẋgineis sz brachijs crucis. offero tibi illũ qui ẽ sacerdos. sacrificiũ ꝛ templũ. De quo Aug. in li. ꝺe fide. Ipse sacerdos p quez sacrificiũ offert q̃ ẽ templũ in quo reconciliatus sum⁹. Ezech. xlvij. Uidi aquã egredientẽ ꝺe templo a latere ꝺextro. q. ꝺ. offero tibi illũ q̃ se nõ offert sub tecto. nõ in templo iudaico: sz i excelso crucis ligno. De q̃ oblatione dicit ps. xxxix. Oblatõz ꝛ holocaustũ voluisti tũc ꝺixi ecce venio. Offero tibi ꝺez sacrificiuz ꝛ acceptabile p qđ oia sacrificia veteris legis sunt figurata. De q̃. i. Lhoz. x. Omia i figura cõtingebant illis. De qua etiã Simon ꝺe casia. Agn⁹ qui pfiguratus ẽ ab oꝛigine mundi oblat⁹ ẽ i fine mũdi. Bern. Maria vltra ait O pater veniet tps vt nõ redimeꝛ ere alieno aut agno. sed alios redimet sanguine pprio. nõ redimeꝛ quinqz siclis. sz alios redimet q̃tqz vulneribus rubicũdis. Amb. Marie vita ẽ oim nostꝛ exemplaret ꝺisciplina. Ipsa oblata fuit a parentibꝰ i exemplũ. ipa obtulit filiũ. ipa obtulit ꝛ seipaz vt nos ita facerem⁹.

ps.xiij. Sacrificate sacrificiuz iusticie. Glo. Sacrificiū iusticie ē offerre ꝛeo que nos recepim⁹ ab eo. dicendo illud. i. Paral. vlt. Tua ōne sunt oīa: ꝛ q̄ ꝛe manu tua recepim⁹ offerimus tibi. s. corpus ꝛ animā. Eccli. xxxv. Da altissimo ꝓm datū q⁹. Primo corpus i castigatōez. Rom. xij. Obsecro vos vt corpa vr̄a exhibeatis hostiā viuentē ꝛeo placentē. Secūdo aiam i gr̄az actionē. Ecci. xxxv. Bono aio redde gl'iam ꝛeo. Sequit. Scriptū est i lege dñi. s. Exo. xiij. Quia omne masculinū adaperiēs vuluā. i. vtez. Hic loquit ꝛe ꝓmogenito. sanctū vocabit dño. i. pśentabit dño. Dicit scūs Tho. pte. iij. q. xxxvij. ar. iij. Duplex preceptū ꝑcipiebat in lege Moysi. Unū generale q̄tū ad oēs. s. vt completis diebꝫ purgatōis. i. purificatōis offerret sacrificiū ꝓ filio siue filia. vt hr̄ Leui. xij. Et huiꝰ oblatiōis duplex fuit causa. Prima vt ples nata a pctō in quo erat concepta expiaretur. Scda fuit vt etiā ples ista dño ꝓsecraretur. Scdm ꝑceptū in lege speciale fuit d̄ ꝓmogenitis tā ꝛe homibꝫ q̄z iumētis i memoriaz plage egyptioz. ꝛe quo ps. Et percussit oēm ꝓmogenitū egypti ab hoie vsq̄ ad pec⁹. primogenitis filijs Leui reseruatis. vt ptz Exo. xiij sed xp̄s erat ꝓmogenitus. ideo voluit nō solue legē sed adimplere Mat. v. ꝛ Luce. iij. Sic ꝛecet implere omnē iusticiā. Et sic ꝓmemorat vtrūq̄z seruatū. licz nō esset obligatus p legē. eo q̄ vtez matris nō aperuit. sed clauso vtero exiuit. Hic dat exemplū et doctrina ꝑsidētibꝫ id qd̄ alijs statuūt p se cōseruare ꝛe bēt. ꝛe ꝓsti. c. oīs. Quicūd iuris i alteꝝ statu it: ipse ꝛebet vti eo. Sed heu implebitur hodie illud Mat. iij. Alligant homibꝫ grauia onera ꝛ importabilia. digito autē suo ea nolūt mouere. Xp̄s aūt vtrūq̄z fuauit. Primū tāgit vbi supra. Scdm cū subdit i textu. Et vt darēt hostiā ꝓ eo ꝓm q̄ scptū ē i lege dñi. scz Leui. xij. Christus. O pfūditas diuitiaz sapiētie ꝛ sciētie dei. pr̄ ꝓplet figurā i filio. veritas adest. ꝓditor legis custodit legē. Et subdit. Par turturuz aut duos pullos colūbarū. Hec erat oblatio pauper. sed diuitū agnus. Nā ipsa mr̄ nouit filiū i pauptate viuere. ꝛe quo. ij. Choz. viij. Qui cū diues esset ꝓpter nos egenus factus est. Et sic voluit p se hostiā pauperꝫ offerre. In ista oblatōe significauit q̄ figura legis cessare ꝛebuit. q̄z veritas affuit. Nā Joseph potuisset hr̄e agnū quē obtulisset. sed vbi aderat veritas ꝛebebat ꝛeesse figura. Agn⁹ aūt qui offerebat in lege figura erat istius agni xp̄i. qui tollit pctā mūdi. Joh. i. Ecce i hoc q̄ p eo dabat par turturuz aut duo pulli columbaz. significabat q̄ ipse ꝛebuit esse ꝑciū redēptōis p sui sanguis effusionē. Primo i hoc. q̄z sanguis colūbe ē mūdissimus. ꝛ sic sanguis xp̄i nulla peccati macula ꝓaminatus. i. Pe. i. Non auro aut argēto corruptibili redēpti estis ꝛe vana vr̄a ꝓuersatōe. sz ꝑcioso sanguine agni imaculati ꝛ incōtaminati ihu xp̄i Secdo q̄z sanguis colūbe est calidissim⁹. sic sanguis ihu xp̄i ex feruentissimo amoꝛe effusus. vt dicit Johānes i Apoc. i. Dilexit nos ꝛ lauit nos in sanguine suo a pctis nr̄is. Tercio ē virtuosissim⁹. q̄z illustrat⁹ oculi acuit visuz ꝛ remouet impedimentū. Et sic sanguis xp̄i ē nobilissimū collirū. Apoc. iij. Collirio vnge oculos tuos vt videas. Oculi spūs sunt affect⁹ ꝛ intellect⁹. vt dicit Bern̄. Et nos ꝛebem⁹ vngere oculos nr̄os sanguine ihu xp̄i. ꝛ clare videbim⁹ miscdiaz ꝛ bonitatē ac charitatē dei i nob. Bern̄. In q̄ illuxit clari⁹ q̄ nos dilexit dñs q̄z i suis vulneribus. Dixi scdo tāgit i serie pśentis euāgelij Simeōis iusti gaudēs obuiatio. i. h̄ exp̄mit tertiuz nomē pñtis festiuitatis vbi dixi q̄ d̄ festū ꝛenote obuiatōis. ꝛe q̄ text⁹. Ecce hō erat i hir'lm cui nomē Simeō. et hō iste iust⁹ ꝛ timorat⁹. q̄z iusticia nō stat sine timore. Eccli. i. Qui sine timore ē nō poterit iustificari. Et sic ꝛe Job scribit eiusdem. i. c. Job erat vir simplex ꝛ rectus ac timēs deū. Et sic Simeō iust⁹ erat p boni opationē. ꝛ timoratus p mali ꝛeclinatioz. Prouer. xv. In timore dñi ois hō ꝛeclinat a malo. Expectās ꝛsolatōem. i. redemptōz isr'l. s. q̄ ꝛebebat fieri per xp̄m i bñficio incarnatōis. sicut ꝓmisit dñs Isa. li. Ego ipse ꝛsolabꝛ vos. Simō ꝛe cassia. Justus erat erga ꝛeuz. q̄z viuebat ex fide Ro. i. Just⁹ ex fide viuit. Et iustus erga ꝓximū. q̄z toti⁹ ppli expectabat salutē. Et spūssanctus erat i eo. q̄uis ꝛe⁹ gr̄am suā cōicet omni homi disponēti se ad eā. quibusdā tñ homibus spāle donū ꝓtulit ꝓpter ꝓmunē vtilitatē. Et sic huic Simeōi spāle donū iustificatōis ꝓtulit ꝓpter ꝓmunē vtilitatē. q̄ dono cognosceret ꝓpinquā dñi pñtiā quā ꝓmiserat p pphetas. Jdeo dicit Simon d̄ cassia. Et spūssanctus erat in eo. ad sciēdū ꝛ docēdū futura. Et rñsuz accepit Simeō a spūsctō q̄ erat i eo. nō visuꝝ. i. exitum ꝛe morte: nisi videret xp̄z. s. oculis corpis. quē videbat oculi mētis. xp̄m dñi. i. vnctū a dño messiā i lege dñi promissū. Aug. Rñsuz accepit ad suū ꝛesiderū

De purificatõe virginis marie

qz frequẽter suspirabat i oõnib⁹ suis his verbis. Quare tardas dñe: z faciẽ tuã auertz, obliuiscer⁹ inopie nostre z tribulatõis nostre. mitte dñe redemptozẽ captiuis. cõsolatozem mestz. veni dñe libera nos. vellẽ mori donec ꝓpus viderẽ illũ p quẽ moz⁹ vincit. nolo ex hõ seculo recedere nisi videã illũ p quẽ ꝺditũ ht seculum. Dicebat nãqz suspirãdo. Putas ne me inueniat ista felix natiuitas. putas videbo. putas durabo. Ipse erat alter Daniel vir ꝛsideriozz. cui dictũ est Dañ. iiij. Noli timere vir ꝛsideriozz. pax tibi z ꝯfortare z esto robustus. nõ te frãgat etas. nõ morieris nisi videas. nisi tãgas. nisi amplecteris xp̃m. Aug. i ſmone hodierne festiuitatis. Intelligite fratres quale ꝛsiderij sancti ꝑres habuerunt q̃ sic semp xp̃m affectabãt z feruẽter videre. vt ipo vilo ampli⁹ taliter viuere nõ affectarent cum tñ omnes ad limbũ ꝛscẽderẽt. Spũaliter sic dicit Bern̄. oportet ꝙ ignis ꝛsidery ꝑcedat siue ꝑueniat ad oẽm animã ad quã vẽturus ẽ. Sequit. Et venit spũ in templũ. i. motus a spũ. Nuge. Qui vult inuenire. tenere z amplexari xp̃m ꝛcet in spũsancto venire i tẽplũ. nõ i spiritu supbie vt ambitiosi q̃ vsurpãt sibi dignitates ecclĩasticas. ps̄. cxliij. Lir cumornate vt sil'itudo templi. sicut faciũt in anis glie cupidi. ornãtes se variis vestibus vt appareãt coram homib⁹. nõ in spũ luxurie. nõ in spũ vanitatis vt garruli. sed in spũsancto Bern̄. Qui vicia in templũ dñi inducit: spẽluncã latronũ facit. Sequit. Et cum inducerẽt puez ih̃m parẽtes eius. s. maria z Joseph pater putatiu⁹. vt facerẽt ꝓm ꝺsuetudinẽ legis ꝓ eo. z redimerẽt. v. siclis sic ꝓmogenita aliorũ tribuũ a tribu Leui. Sequitur. ipe. s. Symeõ. accepit eũ i vlnas suas. nõ sufficiebat sibi eũ videre z tãgere. sed etiã recepit ih̃m gaudẽter. amanter z reuerenter inter brachia sua. Aug. i ſmone hodierno. Symeõ vidit z cognouit eũ. intus ẽ ei reuelat⁹ q̃ foris ẽ natus. Cognouit illũ i infantia quẽ iudei crudeles occidebãt faciẽtẽ mirabilia. O q̃s sepe ei oscula impssit. o q̃z amãter eũ inspexit. O q̃z multi filij nobiliũ oblati sunt. nullũ aduertebat. in illius aũt introitu totus i spũ ardebat. O quãta gra potuit ei collata ẽ. Orig. Si a tactu fimbrie vestimenti xp̃i mulier sanata est. quid putandũ ẽ de Symeone. Subdit. Et bñdixit ꝛcũ. s. ꝓ gratz actionẽ. et dixit. s. cupiens mori. Nũc dimittis dñe seruũ tuũ in pace. Amb. O q̃z pium spectaculũ quo nõ nisi pij ꝛlectari ꝓbant. Stat virgo et mr̄. filius ꝛi susciꝑit. z de eo ꝓphetizat. O mira res. vidit puerulũ. z ex eius aspectu intantũ fuit ꝺsolatus ꝙ tã letus mori volebat. Bze. Corpalibꝫ oculis vidit humanitatẽ. intus illuminatus cognouit mũdi saluatorẽ. z ih̃m omnib⁹ ꝑdicauit di. Nũc dimittis dñe Theop. Cognouit eum dñm vite z mortis. dicit ſm verbuz tuũ. i. ꝓmissum. i pace. Nuge. Si pax mittitur ad limbũ quãta qui eũ suscipiũt euntes ad lucẽ eternã. Potuit tũc dicere Symeõ illud gen̄. xlvi. Jã lei⁹ moriar. qz vidi faciẽ tuã Et hoc ẽ qđ sb̃dit. Quia viderũt oculi mei salutare tuũ. i. filiũ tuũ aut saluatorẽ. Aug. i ſmone de nuptijs Eadẽ fides q̃ saluat nos z tantiq̃s saluos faciebat. Subdit. Qđ salutare parasti. s. nõ solũ visibile. sed etiã palpabile. añ faciẽ oĩm ꝓpl'oz⁹. Jordan⁹. O artẽde sagacitatẽ hui⁹ venerãdi senis. qui cum tanto zelo postulauerat salutare isrl'. qđ postq̃z tanto voto potitus ẽ. exclamauit se vidisse oĩm ꝓpl'ozuz salutẽ. Et dicit notãter añ faciẽ ꝛc. Theoph̄. Ut ei⁹ incarnatio oĩmib⁹ appareret ¶ Quarto ꝺr hoc festũ potẽtis illustratõis. De quo i textu. Lumen ad reuelationẽ gentiuz. Dicit Athanasius. Gẽtes añ aduentũ xp̃i erãt i vltimis tenebris ꝺstitute. qz infidelitatis causa erãt cognitõe diuina ꝑuate. Nas q̃ gẽtes multipliciter illuminauit. s. doctrinis. miracul'z lacr̄is. ſõ merito ꝺr. Lumẽ ad reuelationẽ gẽtiũ. Sequit. z gl'iaz plebis tue isrl'. qz ꝺ isrl'natus ẽ ſm carnẽ. z hoc reddebat eis magnã gl'iaz. Sed illi⁹ gl'ie pauci ex eis se ꝑticipes fecerũt. nec hodie faciũt. Et sic q̃nto maiorẽ tũc fuit eoz gl'ia. tãto maiorẽ tũc eoz ignominia. ita ꝙ implebit i eis illꝺ Of. iij. Gloriã eoz i ignominiã ꝺmutabo. ¶ Nota hodie cãdelas ardẽtes ꝛferim⁹ z hoc rõne ꝟginis. rõne xp̃i. z rõne nr̄i. Primo rõne ꝟginis. ad significandũ ꝙ ipsa purificatõe ñ indigebat. sed tota rutilabat. Primo in carnis integritate. Et significat hoc ꝙ cerã. nã sic cera generat ex apibꝫ sine coꝛruptõne. sic Maria xp̃m genuit z i eũ virgo ꝑmãsit. ſm illꝺ Jsa. vij. Ecce virgo ꝛcipiet z pariet filiũ. ꝺo canit hodie. Erubescat iudeus infelix qui dicit xp̃m ex Joseph semine esse natũ Secũdo rutilabat in mẽtis puritate. z hoc intelligit ꝙ ligmẽ occultatũ z cãdidũ. ps̄. xliij. Dis gl'ia ei⁹ filie regis ab int⁹. Illa puritas fuit tã magna ꝙ nullũ suo aspectu alliceret. sed oẽs immũdos cogitat⁹ i singulis extinguebat. Jsi. do. Sicut odor cedri fugat venenosos vermes. ita puritas ꝟginis venenosos cogitat⁹

Quapropter de ipa scribit Eccli. xxiiij. Quasi cedr⁹ exaltata sum in libano. Tercio rutilabat singulari sanctitate. Et h intelligit p bñdictiõz cãdele. ps. xlv. Sãctificauit tabernaculũ suũ altissim⁹. Bern. Puto q copiosiorẽ gra sanctificatõis i ipaz dedit q i aliã creaturã aliquã a filio dei. q nõ solũ ipsi⁹ortũ: sed totã ei⁹ vitã sctificauit. Un̄ z ipsa rutilabat i speciali claritate. s. ꝺuersatõnis. q p lumen ardẽs intelligit. Un̄ Amb. i lib. de virginitate Ex vita marie tanq̃ ex speculo refulget species castitatis. forma virtutis: z magisteriũ pbitatis. Talis fuit vita marie vt ei⁹ vita oim esset nostrũ disciplina. hec ille. ¶ Secũdo lumẽ significat xpm ꝓpter tria q̃ sunt i cũdo lumẽ significat xpm ꝓpter tria q̃ sunt i lumine. sicut cera: ligmẽ z ignis. p q̃ significãtur tria q̃ sunt in xpo. Primo cera q̃ ẽ pura z absq̃ corruptiõe apũ genita. significat corp⁹ xpi natũ de in corrupta virgine. ¶ Secũdo ligmẽ latens in cera. significat animã i corpe latentẽ. Tercio ignis vel lumẽ ardẽs significat ipsi⁹ deitatẽ: q̃ ad modũ ignis rubiginem ꝺsumit pctõz. z lumẽ gre z glie pstat. ¶ Tercio portam⁹ cãdelas rõne nostri. z hoc etiam ex tribꝰ sumit. Un̄ primo p cerã intelliguntur opa nra q̃ celesti rore gignũt. Isa. xxvi. Dia opa nra opat⁹ es dñe. q. Ehoz. iij. Nõ sum⁹ sufficientes aliq̃d cogitare a nobis tanq̃z ex nobis. Scõo p ligmẽ qõ ẽ occultatũ intellegit intẽtio nostra q̃ debet esse in abscõdito. Bre. Sic fiat opus i publico vt intẽtio maneat i occulto. Et debet esse candida. Luc. xi. Uide ne lumẽ quod ẽ in vobis tenebre sint. i. intentiones puerse. qm̃ dicit mgr in. ij. dist. xl. Act⁹ simpliciter mali sunt q̃ puersaz intẽtiõz habẽt. Tercio p ignẽ significat charitas quã debem⁹ hre in opibꝰ nris. Luc. xij. Ignẽ veni mittere in terrã q̃d volo nisi vt ardeat. ignis charitatis. Bern. Opa nra i feruore charitatis sunt agẽda. Matt. v. Sic luceat lux vestra coram hoibꝰ ꝛc. Supplicem⁹ igit virginẽ mariã vt lucẽ. i. xpm filiũ ei⁹ dignet p nobis intercedere. vt mereamur hic illuminari p gratiã z in futuro p gloriã Amen.

¶ Sermo LV. Ad idem.

Uerunt illũ

in hierl'm vt sisteret eũ dño Luc. ij. ¶ Nota hoc festũ habz tria noia. Primo dicit festũ volũtarie purgatõis. scõo pie oblatõis. tercio clare illustrationis. Et ꝑm h̄ psens festũ dat formã j tribꝰ generibꝰ hoim quõ z p q̃ deo placeãt. s. incipientibꝰ: pficientibꝰ z ꝺemplãtibꝰ. vt patebit i ꝓcessu. ¶ Dixi primo illud festũ dicit voluntarie purgatõis. Diceres. cur h̄ seruauit maria cũ purgatõe nõ indigeret. q: ꝑm legẽ ad eandẽ obligata nõ fuisset. Rñdet. vez ẽ purificatõe nullaten⁹ indiguit. nec ad eandẽ obligabat. voluit tñ purificari. et pcipue primo vt a iudeis occasiõz scãdali tolleret. Secõo vt profunde hũilitatis lue ꝛtutẽ ostẽderet. De his q̃re i sermone pcedẽti. Tercio nobis in exemplũ vt formã imitandi pstaret: vel vt spũalis purgatõis nobis signũ demõstraret. Ambr. Marie vita ẽ nobis exẽplar z doctrina. Sicut maria post tps purificatõis i templũ materiale venit. sic nos i templũ eternitatis veniem⁹ cũ ab oĩ immũditia purgati erimus Dicit Lhuk. z habet de ꝺse. diſ. iij. c. nõ põt. vbi dicit. Nõ põt q̃s gratiã vite celestis accipe nisi purgat⁹ fuerit ab omni sorde ¶ Debet igit q̃libet cũ maria purgari in corde: ore z ope. Ecci. vij. De negligentia purgate cũ pauc̃. s. cũ ꝛritõe: ꝺfessiõe z satisfactõne. Primo debet purgari cor. Jac. iij. Purificate corda vra. Et hoc triplr. s. ab omni defectu culpabili. ab affectu voluptatis. et q̃ maxie a pctõ mortali. Matt. xv. De corde em exeunt cogitatõnes male: homicidia: adulteria: fornicatõnes: furta: falsa testimonia: blasphemie ꝛc. Merito purgãdũ ẽ vt horat vnumquẽq̃z ꝓpheta hiere. iij. Laua a malicia cor tuũ. Hãc purgatõz desiderabat Dauid toto corde i ps. l. cũ dixit. Cor mũdũ crea i me deus. Rõ. q: dicit Aug. A sol' puris mundisq̃z cordibꝰ de⁹ haberi et teneri potest. Et iterum Matt. v. Beati mũdo corde q̃m ipsi deũ videbũt. Secõo debet purgari os ab oĩ inhonesta locutiõe. Ephes. iij. Nullus sermo mal⁹ ex ore vr̃o nõ procedat. z Eph. v. Fornicatio aut oĩs immũditia aut auaricia nõ nomiet i vobis sicut decet sanctos aut turpitudo aut stultiloquiũ. z sic ꝺ aliꝰ q̃ ad rẽ n̄ ptinẽt. Rõ q: dicit saluator Matth. xij. Ex verbis tuis iustificaberis z ex verbis tuis ꝺemnaberis. Et ibidẽ. De oĩ verbo ocioso qõ homines locuti fuerint reddẽt rationẽ i die iudicij. Puer. xviij. Mors z vita i manu lingue. Idcirco dicit Salomon Prouer. xxi. Qui custodit os suũ z linguã suam custodit ab angustijs aiam suã. ꝓpter qõ dicit Dauid i ps. cxviij. Statue seruo tuo eloquiũ tuũ i timore tuo. Sic Hester sancta. eiusdem. xiiij. c. Da dñe sermonẽ compositũ in os meũ. Debem⁹ ergo

De purificatõe virginis Marie

z nos purgare os nostr̃ p legitimã ꝓfessiõz, humilẽ z ꝛuotã oratiõnẽ. q; dicit Basilius. Per orõnes purissimas oia nobis vtilia tribuunt. z cuncta noxia effugant. Tercio ꝛe mus purgare man⁹ ab omni illicita z inutili opatõe. Jaco. iij. Emundate man⁹ peccatores. Et merito. q; in vnoquoq; verificabit illud ps. xvij. Sm puritatẽ manuũ. i. opr̃ meorũ retribuet mihi. Apoc. xiij. Opa em illoꝝ sequunt illos. Debem⁹ igit purgare opa nr̃a p elemosinaz largitionẽ. Lu. xi. Date elemosinã z oia mũda vobis erũt. Thob. iij. Elemosina ab omni pctõ z a morte liberat. et nõ patiet aiam ire i tenebras. Pmõi igit purgatio req̃rit ad incipiẽtes. Et merito ꝛebent esse purgati. q; dicit Apocal. xxi. Nihil coinquinatũ intrabit. Hanc puritatem habuit Job eiusdẽ. xxvij. c. Nõ reph̃endit coꝛ meũ i omni vita mea. in hoc stat gl'ia nostra. O felix esset q̃ dicere posset cũ apl'o. ij. Choꝛ. i. Gl'ia nr̃a hec ẽ testimoniũ cõscientie nostre. ¶ Secõ ps̃ens festũ dicit festũ pie oblationis. Berñ. Hodie maria obtulit pmogenitũ suũ dieẽs. O pater celestis offero tibi filiũ tuũ atq; meum. a me genitũ tpaliter. a te eternaliter. offero tibi eũ hodie i odoꝛẽ suauitatis q̃ se offerre venit p totius mũdi peccatis. Nã veniet tps q̃ nõ portabit manibꝫ virgineis sed brachijs crucis. Offero tibi illũ qui ẽ sacerdos z sacrificiũ z templũ. Dẽ q̃ Aug. i lib. ꝛe fide. Jpe ẽ sacerdos p quẽ reconciliati sum⁹. sacrificiũ q̃ recõciliati. z templũ in q̃ reconciliati sumus. Ezech. xlvi. Vidi aquã egredientẽ ꝺ tẽplo a latere ꝛextro. Potuit etiã dicere. offero tibi illũ q̃ seipm offert. ñ sub tecto neq; i tẽplo iudaico. sed i excelso crucis ligno. De qua oblatõe ps. xxxix. Oblationẽ z holocaustũ noluisti: tũc dixi. eccevenio. offero tibi hodie veꝛ z acceptabile sacrificiũ p oia sacrificia veteris legis figuratũ. De quo. i. ad Choꝛ. x. Dia i figura ꝺtingebãt illis. Dicit Simon ꝛe cassia Agn⁹ q̃ figurat⁹ ẽ ab origine mũdi oblat⁹ ẽ in fine mũdi. Propter qꝺ dicit glo. ad Heb. x. Deus nũq; ꝛelectat⁹ fuisset in odoꝛibꝫ illis: sz tm̃ i fide offerẽtis z ꝛesiderio future oblatõis. ¶ Ad quod loquit sanctus Tho. in ꝑma scde. q. ciij. ar. ij. q̃ cerimoniaꝝ obseruatio fuit quedaz fidei ptestatio inq̃tum erat figura xp̃i. Et licet in veteri lege offerebant sacrificia p peccatis. hoc nõ fuit ideo q̃ sacrificia ista a peccatis mũdarent. sed q; erant quedã protestationes fidei q̃ mundabãt. Et sic nõ erat ex vi sacrificioꝝ sed ex fide z ꝛeuotõe offerentiũ ad figurandũ expiationẽ a peccatis q̃ fienda erat p xp̃m. Mozaliter nobis̃ exemplũ. Un Hiero. In maria habetis exp̃sse magisteria pbitatis. q̃d eligere. q̃d respuere. q̃d seq̃ ꝛebeatis. ipsa fuit oblata a parentibꝫ in templum. ipsa obtulit filiuz. ipsa obtulit ꝛeo seipsam vt nos ita faceremus. qꝺ docet ps̃. iij. Sacrificate ꝛeo sacrificiũ iusticie z spate i dño. Hlo. Sacrificiuz iusticie ẽ sin gula offerre ꝛeo q̃ ab eo recepim⁹. dicẽdo illud. i. Paral'. vlt. Tua dñe sunt oia: z q̃ ꝛe manu tua recepim⁹ offerimus tibi. Sz q; p̃m Aug. ex largitate diuina q̃ replet ome animal bñdictõne. tria genera ꝺnoꝝ hoies recipiũt. s. tpalia. cozpalia: et spũalia. hoc ẽ res. cozpus z aiam. z ꝛe eisdem ꝛebem⁹ hodie offerre oblatões ne appeream⁹ ingrati. ¶ Ad h̃ seipm dei filiꝰ ꝛediit exemplũ. Primo obtulit ꝺna ꝛeo p̃ri. cũ celestẽ mansionẽ reliq̃t: z in exiliũ mũdi venit. Hiere. xij. Reliq̃ domũ meã. dimisi hereditatẽ meã. Nõ idẽ. c. xiij. admirans ait. Quare futur⁹ colon⁹ es i terra. z q̃si vir vagus ꝛecli nãs ad manẽdũ. Et hoc ꝓpter nos. ij. Choꝛ. viij. Cũ diues eẽt ꝓpter nos egen⁹ factus est Mat. viij. Vulpes foueas habẽt z volucres celi nidos: filiꝰ aũt hois non habet vbi caput suũ reclinet. Secõo obtulit coꝛp⁹. Jsa. l. Coꝛpus meũ ꝛedi pcutiẽtibꝫ z genas meas vellẽtibꝫ: faciẽ meã nõ auerti ab increpãtibꝫ z conspuẽtibꝫ i me. ad Titũ. ij. Dedit seipm p nobꝫ vt nos redimeret ab iq̃tate. Tercio animã. Hiere. xij. Dedi dilectã aiam i manꝫ inimicorum. Sic ergo z nos hortamur Eccli. xxxv. Da dño p̃m datũ eius. Primo tpalia. Eccli xliij. Dignas oblatiões offer. s. qꝺ iuste acq̃situ ẽ. Eccli. xxxv. Oblatio iusti impiguat altare. z odoꝛ suauitatis est in ꝺspectu altissimi Malach. iij. Erũt dño offerẽtes i iusticia. et placebit dño. Et ecõtra Eccl. xxxiij. Immolãs ex iniq̃ maculata ẽ oblatio. Isa. lxi. Ego dñs diligẽs iusticiã z iudiciũ. z odio habẽs rapinam i holocaustũ. Eccl. xxxiij. Qui offert sacrificiũ ꝛe substãtia pauꝛerũ q̃si q̃ victimat filiũ i ꝺspectu p̃ris sui. vbi dicit Hze. et habet. i. q. i. Nõ est. inter cetera. Quãtus sit doloꝛ patris ꝑpendam⁹ si i eius cõspectu filius victimet. z hic facile cognoscit quãtus i ꝛeo doloꝛ exasperat quando ei sacrificiũ ex rapina tribuit. Jõo q̃ i ꝛei sacrificio offert ex scelere oĩ potẽtis ꝛei iram nõ placat sed irritat.

¶ Secundo coꝛpo. Roma. xij. Obsecro vos p miscõiam ꝛei vt exhibeatis coꝛpora vestra hostiã viuẽtẽ. sanctã. ꝛeo placentẽ z

ꝟ ꝓpter duo. Primo ꝓpter debitū recōpensa tiois. Bern. Quid tibi dare esse poterit cū recordat⁹ fuerī ꝙ dñs noster ihs dedit corpus suū pcutientibꝫ. z amaros cruciat⁹ sustinuit. ne tu ꝓpꝛias sustineres pnas. Unde apl's Heb.x. Sctificati sum⁹ p oblatōnez corpis ihu xpi. i eo q̄ seipz obtulit imaculatū deo dignū vt recōpensaz i corpe nr̄o faciamus. Secūdo ꝓpter debitū satisfactiōis. qz cū membris corpis dei offendim⁹ dignū ē vt p eadē emēdemus. Sap.xi. Per q̄s peccat p hec et punit. Ro.vi. Sicut exhibuistis membra vestra seruire immundicie z iniq̄tati ad iniq̄tatē. ita nūc exhibete iusticie i sanctificatiōez. Tercio debem⁹ offerre aiaz. i. pe.ij. Offerte spūales hostias deo. qz nullū deo dignio⁹ z vtili⁹ sacrificiū offerri pt q̄z qđ melius z nobilius ē. z sic spūs nobilissimū ē. De q̄ Bern. i meditatōibus. Tot⁹ q̄dē ille mūdus ad vni⁹ aie pciuz estimari nō pt. ¶ Sūt igit offerentes aiam i triplici differētia. Primi in ꝓtritōne cordis vt incipientes. illi inspiciunt petā q̄ ꝓmiserūt. z quō aiam maculauerunt z deū offenderūt. Et sic lacrimis deo recōciliant. ps.l. Sacrificiū deo spūs ꝓtribulat⁹. Dan.iij. In spū humilitatis z aio ꝓtrito suscipiamur a te. Dec ē oblatio par turtuz. i. duplex ꝓtritio. s. timoris pne quā meruim⁹. z timoris dei quē offēdimus. dicēdo cū ps. cxxxvi. Sup flumina babilonis illic sedim⁹ z fleuimus dū recordaremur sīō. i. salutē pditā. Isa.lix. Quasi colūbe meditātes gememus. Rich. de scto victore Tūc petōris salus incipit cū veraciter p delictis ingemiscit. Sedi offerūt animā i graruz actōne. z ē pficientiū. Di inspiciūt bñficia q̄ receperūt. Mā cōsiderāt ꝙ petōz macle sunt abstersē. z dñs dedit tps penitēdi. z tulit gratiā sine oī merito. ad Titū. iij. Nō ex operibus iusticie q̄ fecimus nos. Et sic q̄si admirās pficiēs incipit deū laudare. dicēdo cū ps cij. Bñdic aīa mea dñm. et oīa q̄ intra me sūt nomini scto eius. q. d. Ego te offendi. tu mihi pperisti. subiungit ps. cij. Bñdic aīa mea dño. z noli obliuisci oēs retributōes eius Ecclī. xxxv. Bono animo redde gl'iam deo. s. ꝓpter infinita bñficia eius. Bern. Nihil nos ita ad gratiaz actionē inflāmat sicut freqns beneficioz recordatio q̄ sunt innumerabilia. dedit tibi bona tpalia ad sustentandū. naturalia ad ministrandū. bona spūalia ad sanctificandū. gratiā in peccatoz remissionē. virtutū collationē. meritoz multiplicatiōz ad spūalē iustificationē. Dic igit cuz ps. cxv. Quid retribuā dño ꝓ omnibꝫ q̄ retribuit mihi. Dedit cū seipm i incarnationē. in redemptōez. i cibanoz z ī pmioz retributionē. Et econuerso dicetur tibi Bern. xv. Ego ero merces tua magna nimis. Aug. in epla ad Marcellū. Nil melius aio geram⁹. oze ꝓmamus. et calamo scribamus q̄z ꝙ deo gras agamus. ps. lxx. Tota die repleat os meū laude. Sup q̄ dicit Aug. Quid ē tota die nisi sine intermissione laudare. ps. xxxiij. Bñdicā dñm i oī tpe ꝛc. In ꝓsperis: qz cōsolaris. In aduersis: qz argueris. ¶ Tercio offerūt aiam i feruēti dilectōe. z ē pfectoz. Illi solū cōtemplant deum a q̄ eis oīa bona puenerūt. qz cū fortior sit oībꝫ affectibꝫ i eius virtute anima efficaciter offert. Qualis autez debet esse charitas vt deo aia nr̄a pfecte offerat docemur Eccī. xxxv Da altissimo ꝑm datū eius. qđ ē intātū dicere. In tāto amore offer aiam tuā deo in q̄nto ille aiam suā p te dedit. Ad h̄ etiā hortamur Cant. viij. Pone me sicut signaculū super cor tuū. impssione sigilli forma ei⁹ imprimit. In hoc q̄ ꝙ dicit. pone me. hortat nos vt sub ea dilectōe q̄ ipse animā suā p nobis posuit. sub eadē forma et nos aiam nostrā offeram⁹ Maximā aūt charitatē in oblatiōe aie sue p nobis exhibuit. Joh. xv. Maiorē charitatē nemo habet vt animā suā q̄s ponat p amicis suis. Sic z nos. Cant. viij. Fortis ē vt mors dilectio. i. Joh. iiij. Perfecta charitas foris mittit timorē. Bzeg. Qui pfecte deum amat equanimiter oīa portat. Dec tria sacrificia figurant in veteri lege. oblatio p peccatis designat ꝓtritionē. z ē incipientiū. Hostia pacifica pfigurat gratiaz actionē. Holocaustuz z totū incēsum significat incēsum siue ardentē dilectionē. z est pfectoz. Hoc ē par turtuz q̄ ē auis soluaga. z bina ponit. qz vita ꝓtēplatiua req̄rit duo. despicere terrena: z desiderare eterna. ps. cvi. Ascendunt vsq̄ ad celos z descendūt vsq̄ ad abyssos. Cōtemplatiuoꝝ duplex ē gemitus. amoris z desiderio patrie. ps. Heu mihi qz incolatus meus ꝛc. Job.x. Tedet aiam meā vite mee. Bze. Tūc pens vita tedere incipit cuz diuinus amor i corde dulcescit. Hemit⁹ aūt deotōis ex ꝓsideratōne dñice passionis fit. Aug. In valle lacrimaz sumus i quo magis flendū est quo minus flemus. Bern. Quis pōt ptrāsire siccis oculis q̄ lācea militis ptransiit latus saluatoris. ¶ Tercio pens festum dicit clare illustratōis. reuera qz ille hodieve sibiliter apparuit q̄ sua claritate celū z terraz

illumiauit.imo cel' et terr' lucẽ ꝓstat. Hodie ho sil'r illa se ostẽdit cui⁹ ortũ Salomõ i spũ cognoscẽs i canticis suis.c.vi.admirãs inqt. Que ẽ ista q̃ ꝓgredit quasi aurora ꝓsurgens pulcra vt luna.electa vt sol. Illa ẽ de cui⁹ nativitate eccl'ia psallẽdo dicit. Nativitas ẽ ho die sancte marie virginis: cuius vita inclita cũctas illustrat eccl'ias. In huius figurã ho die fit ꝓcessio cũ accẽsis siue ardẽtib⁹ lumib⁹. z hoc ꝓpter xp̃m. ꝓpter virginẽ. z ꝓpter nos De p̃mis duob⁹ qre in p̃cedẽti sermõe. P

De tercio sciendum vnusquisq; nostr̃ ho die lumẽ debet portare i manu sua ꝑm statuz suũ. Primo incipiẽtes debẽt portare lumẽ gre De q̃ Aug. Gr̃a ẽ lumẽ aie faciẽs hoiez pctã cognoscere. Nã sicut lumẽ i aere expellit tene bras.sic dei gr̃a omne pctm. ꝓpter qđ dr Isa. lx. Surge illuminare hierlm qz venit lumen tuũ. Quãto hõ magis p gr̃am illuminat: tã to ꝑfecti⁹ purgat z clari⁹ lucet. Purgat p̃mo a prauis cogitatõib⁹. Scđo ab ianib⁹ locu tõib⁹. Tercio ab oĩib⁹ illicitis opatõib⁹:

Scđo ꝓficiẽtes hodie debẽt portare lumẽ tri plex. Primo i corde lumẽ intẽtõis recte. Lu ce.xi. Vide q̃ lumẽ qđ i te ẽ ne tenebre sint. i. intẽtio puersa. Bern. Intentio viciosa vicio sam facit aiaz. Hze. Intẽtio p̃stat fundamẽ/ tũ opi nr̃o. Scđo lumẽ veritatis i ore sincere instruẽdo. p̃mũ. ad Gal'. vi. Si q̃s p̃occu/ patus fuerit i aliq̃ delicto vos q̃ spũales estis instruite hmõi. i. Pet. iij. Si q̃s loquit q̃si sermones dei loquit Tercio i manib⁹ lumen opatõis bone Mat. v. Sic luceat lux vr̃a co rã hoib⁹ vt videãt opa vr̃a bona. Philip. ij. Sitis sine reprhẽsiõe i medio natõis prauc. inter q̃s lucetis sicut lumiaria mũdi. Lumẽ em̃ manifestat seipm. z sic taliũ hoim p opera bona lumẽ ardet. z sic ꝑm Bern. Dia opa no stra i feruore charitatis sunt agẽda. Tercio p fecti seu ꝓtẽplantes debẽt portare lumẽ deuoti onis. vt dicere possint illd̃ ps. jiij. Signatũ ẽ sup nos lumẽ vult⁹ tui dñe. Hi etiã debẽt esse spũsctõ cũ simeone. z intima emitte re suspiria. Et nota hoc lumẽ deutõis in time tria habet. s. splendorẽ. ardorẽ z dulcorẽ. Splendorẽ cognitiõis. ardorẽ dilectõnis. z dulcorẽ ꝓsolatõis. Primo habet splẽdorẽ co gnitõis. ps. In noie tuo videbimus lumen. Ipa nãq; aia i illa deutõe sentit se misẽriam ꝓsecutã in remissione pctõr. z ideo velit nolit se ꝓtinere nõ poterit q̃n deũ diligat. dicendo illud Act. xij. Nũc scio vere qz misit dñs an gelũ suũ z liberauit me. Ecce quõ surgit. Se cundũ ẽ. s. ardor dilectõis. Vñ q̃to excellẽti or ẽ splẽdor cognitõis. tãto magis augmẽtat ardor dilectõis. Et ex hoc tũc sequit tercũ. s. dulcor ꝓsolatõis. Vñ ꝓsideras i ardore dile ctõnis aliq̃d posse facere i q̃ bñficijs dei corre spõdeat z nihil dignũ inuenies necesse hab z flere ex dilectõis suauitate z ardore. ps. xxx/ viij. In meditatõe mea exardescet ignis. Et iterũ ps. lxvij. Sic̃ fluit cera a facie ignis. sic liq̃scit aia ex dulcedie deutõis. Et hz i h̃ fle tu dicere illud ps. cxv. Quid retribuã dño p oĩib⁹ q̃ retribuit mihi. Nõ videt sibi aliq̃d dño retribuere Bern. dicẽs. Diligã te dñe p dono tuo z modulo meo min⁹ iuste ꝫ plane z p posse meo Illud lumẽ hz ꝓncipiũ mediũ z finẽ. Pncipiũ ꝓsistit i ꝓsideratõe bñficio rũ q̃n nõ hz d̃ pctis sollicitatõz. qz tã sũt pur gata. tũc ꝓuertit se ad dei bñficia recolenda. z videt tm̃ cumulũ q̃tũ ẽ spaciũ inter celũ z ter rã. incipit admirãdo dicere illud. ij. Reg. viij Quis ego sũ dñe z q̃ dom⁹ mea qz adduxisti me vsq; huc. q. d. Tãtã misẽriaz fecisti mecũ tã admirabilẽ bonitatẽ tuaz ostendisti mihi. Aug. Cũ dei mirabilẽ attẽdo. sic mihi videt si phas ẽ dicere qđãmodo nihil agit de⁹ nisi saluti mee ꝓuideat. oĩm oblit⁹ q̃si mihi solve lit vacare. Medijũ. post h̃ i medullis cordis dulcescit dñs vt q̃ ꝓus diligebat ꝓpt̃ bñficia nũc ꝓpter seip̃z diligit. Et oia sua obsẽda or/ diat talis vt solũ deo placeat nihil ampli⁹ desi derãs. dicẽs cũ ps. lxxij. Quid mihi ẽ i celo z a te q̃d volui sup terram. defecit cor meum z caro mea. dñs ps mea i eternũ. Finis aũt hu ius deutõis ẽ vehemẽs desiderij q̃ aia nitit venire ad amplexũ sũmi boni cũ simeõe. z ve hemẽter desiderat p̃tiã ei⁹ quẽ diligit. Et ꝑt dicere illd̃ Job. xxxi. Quis mihi det vt desi riũ meũ audiat oi potẽs. ac si diceret. Nõ sur go. ñ excitor de pulvere donec veiet z osculet me osculo oris sui. Cãti. i. Cũ aia sentit sic se accẽsaz scire hz q̃ iuxta se ẽ dñs Et sic q̃si spũ alib⁹ brachijs amplectit illũ. Et sic ꝑt dicere illud Cãti. iij. Inueni quẽ diligit aia mea. te nui illũ nec dimittã. Ex hac ꝓsolatõe ꝓsequẽ ter oĩs ꝓsolatõ corꝑis extinguit. Tũc ꝓseqn ter aia desiderat de labore ad requiẽ. de tribu/ latõe i leticiã. d̃ cõtumelijs i gl'iaz. dicens cũ simeone. Nũc dimittis dñe seruũ tuũ i pace qđ mihi z vobis p̃stare dignet̃ rc̃.

Sermo LVI. Ad idem.

Vlerunt illũ

in hierusalē vt sisteret eū dño Lu.ij. Vbi no tandū sup verba thematis. dicit: tulerūt illū i hirl'm. Itē hierl'm fuit locꝰ sacrificij vbi erat templū. z sic tulerūt in hirl'm. i. i templū. Aliud thema. Et cū inducerēt puerū ihm parentes eiꝰ vt facerēt pm ꝺ consuetudinem legis p eo. scribit vbi supra. ¶ Nota quadruplex ē templū in qō xps ductꝰ est. videlicet virginale. materiale. spūale: z eternale. Primo inductꝰ ē i templū ꝟginale. hoc fuit vterꝰ virginis bn̄dicte. Illud templū fabricatū est a diuina potētia. Figurat. iij. Reg. vij. Pyrā p fecit opꝰ regis salomōis i tēplo. z sic deus pater. iij. Reg. vi. Malleꝰ neqz securis in ea audit̄ est. Sic maria p potentiā virtutis dei sine strepitu humane opatōis. ps. lxxxvi. Pō natꝰ ē in ea: z ipse fundauit eā altissimꝰ. Secūdo adornatū ē diuina speciositate. Figura tū ē. ij. Mach. iiij. Ornauerūt faciē tēpli coronis aureis. i. mentē virginis sanctissime ad cognoscendū eterna. quā cognitionem vltra oēs creaturas habuit. sic ꝙ figuraliter i ea ꝺpleri potuit illud. iij. Reg. vi. Nul i templo id ē in virgine gl'iosa qō nō auro tegerek. id ē speciale ꝓuilegiū nō haberet cognitōnis diuine. Aug. Quid ignorare potuit i qua tota diuinitas inhabitauit. Tercio dedicatū ē diuina gra. Luc. i. Spūssanctus supueniet in te z virtꝰ altissimi obumbrabit tibi. Bern̄. Totius gratie plenitudinē posuit i Maria. Un̄ Piero. Ceteris sanctis p ptes prestat. marie se tota plenitudo gratie infudit. In hoc templo ꝓmo inductus ē ihs. De q Ezech. xliij. Ingressa est maiestas dñi templū. Hoc templū fuit triplici pictura decoratū. Primo fuit i ea depicta imago diuinitatis p gr̄e plenitudinem qua in diuine nature similitudinē fuit totaliter trāsformata. ꝓpter qō dicit Cā ti. viij. Pone me sicut signaculū sup cor tuū. Sicut figura figuli impm̄itur materie molli. et sic beata virgo fuit liquida in amore dei. ideo recepit impssionē diuinitatis. Unde. super Cātica. O felicissima cui te adequabo genetrix. omnes excellis quasi deus cuz mater dei sis sup oēs hoies puros. qz nihil humani motus passa es in ple. nulli compari potes. qz deus ē cuiꝰ mater es. femina lucidissima es quā nunqz maculauit pulvis macule venialis. Depicta fuit secꝺo i ea imago angelice puritatis p virginitatis celsitudinē q̄ fuit angelis equipata. immo sup angelos inestimabiliter collaudata. Piero. In carne pter carnē viuere plus ē vita angelica qz humana. Idē Angelicā vitā i carne acqrere plus ē qz in natura hr̄e. Si igit in alijs homib virginitas ē laudabilis z angelice puritati compar. ml'to magis virginitas marie q̄ in sua virginitate hoies z angelos trāscēdit. Anſ. Ea puritate nitebat qua maior sub deo intelligi nequit Tercio imaginem humanitatis p̄clarissime cognouit. ipsa em̄ in vtero suo illū ꝺtinebat i quē angeli desiderāt. pspicere. i. Pe. i. Cuius facies sicut sol radiabat. vt dicit Mat. xvij. Sic dicit Chrisſ. sup Mat. ꝙ facies xpi in vtero virginis tāto splendore pulcritudinis exteriꝰ radiabat. z p vtez eiꝰ ita se aliqn̄ reuerberabat. ꝙ Joseph nō poterat intēdere i ipsā virginē donec pareret. ꝓpter qō z ipse voluit eā occulte dimittere reputans se indignū eiꝰ cohabitatōi. Ecce qz speciosum templū. De ea Cāti. viij. scribit. O qz pulcra es et decora charissima i delicijs. pulcra corā hoib. decora corā angel'. pulcra hoib. pulcra i actiua vita. decora i ꝺtemplatiua. R ¶ Secꝺo templū in qō ihs ductus ē: est templū materiale Malach. iij. Veniet ad templū sanctū suuz dñator dñs. Hoc hystorialiter hodie impletū ē. Sed quō venit z qualiter se i tēplo p̄sentauit audiam⁹ z attēdam⁹. z formā imitationis in eo vel i his q̄ circa ipm facta sunt recipiam⁹. Primo venit ad templū post tpus purificatōis. z sic nos. Figurat hoc i virgine gl'iosa q̄ anteqz ingrederet templū post ptuz imaculati filij sui ꝑpus tps purgatōis ipleuit Sic etiā filiꝰ anteqz duceret i templū circūcidi voluit. nō ꝙ mater purificatōe: aut filiꝰ circūcisione indigeret. cū ipsa nō susceptο semine ꝺceperat. z ipse filiꝰ ex intacta matre natus fuerat. Utrāqz tn̄ legē seruare voluit vt nobis daret norma spūal' purificatōis z circūcisionis. s. vt purgati a vicijs circūcisi eccl'iam dei ingrederemur. Apocal'. xxi. Nil coinq̄natuz intrabit. Et h̄ est qō dicit Beda. Per h̄ inꝺt vt virgo sacra añ tps purificatōis templuz nō ingredit. nec puer nisi post circūcisiōz dño sistit mistice insinuat neminē nisi purificatū z circūcisuz a vicijs: dñicis dignū esse aspectibus Nā q̄libet i mortali ꝺstitutꝰ suspēsus est q̄ ad se. vt patet ex canone. i. q. i. sacerdotes. z extra de cohabitatōe viri z mulieris. c. si q̄s. Et itez. xxij. q. iij. ois. vbi supra. Dis impi⁹ z si nō ab eccl'ia. tn̄ a deo sepat. Et sic quilibet tal' dicit occulte excōmunicat⁹. hoc ē corā deo Ideo inqztū tal' nō ē aptus intrare eccl'iaz. z ingerere se diuinis officijs. nisi ad minꝰ generalē ꝺtritionē ꝑ̄us habeat de peccatis suis. Et

De purificatõe virginis Marie

Exo 3.

ueniꝛ si copia sacerdotũ hꝛi poterit sua pctã humiliter confiteat. qꝛ Eccli. xv. dicit. Nõ ē speciosa laus in ore peccatoris. Et iterꝫ Eccli xxxiij. Dona iniquoꝝ non pbat altissimus. Idcirco. Deuter. xxiij. dicit. Si fuerit inter vos hõ q̃ nocturno tpe sit pollutꝰ sũmo mane egrediet extra castra. ꝛ nõ reuertet pꝛus qꝫ ad vesperã lauet aq̃. ꝛ post solis occasũ regredi et ad castra. Si h̃ ibi statutũ erat q̃d dicã de eccl'iis deo dicatis. vbi ipse dꝰ sacramẽtaliter p̃sens existit. merito q̃sqꝫ cũ omi timore dꝛ se disponere qñ eas ingredi vt nõ solũ ab omi mortali pctõ esset purgatꝰ. verũetiã a venialꝫ. In huiꝰ figurã dꝛ Exo. xxvi. Ponebat uxta pceptũ dñi vas eneũ cũ aq̃ añ ostiũ tabernaculi. ꝛ ibi Aarõ ꝛ filij eiꝰ ingressuri tabernaculũ lauabãt manꝰ ꝛ pedes. Sic hodie circa fores eccl'ie habet aqua bñdicta p quã hõ purgat a peccatꝫ venialibꝫ dũmodo pꝰ mortalia p pnitentiã deleuit. Et sic tũc intrãs ecclesiã acceptꝰ deo reddit. ¶ Scdo xps ingressurꝰ templũ materiale portatꝰ ē brachijs matris. Et sic nos portari debemus brachijs sancte matris ecclesie. q̃ vt dicit Cypꝛianus. nõ ē aliud q̃ congregatio fideliũ fide et charitate vnita. Ista sunt duo brachia. extra illa sunt heretici. scismatici ꝛ alij infideles qui oberrãt in fide. Sil'r omes excõmunicati ꝛ mali xpiani q̃ deuiãt a charitate. ꝛ sunt p̃cisi ab vnitate sancte matris ecclie. Vi oẽs in q̃tũ tales nõ sunt apti ad intrandũ eccl'iam. qꝛ dicit Cypꝛianus. ꝛ habet. xxvij. q. i. alienꝰ. Alienꝰ ē. pfanus ꝛ hostis. nõ põt hꝝ deũ patrẽ q̃ vniuersal' eccl'ie non tenet vnitatẽ. Ramꝰ fractꝰ ab arbore nõ pt germinare ꝛc. Frustra g̃ ꝛ indigne eccl'iaz ingredit q̃ inter brachia eccl'ie mistice nõ ꝛstringit. q̃les sunt inter xpianos qꝫ maxime excõicati. De q̃bꝫ aug. de verbis apl'i sermone. lxxviij. ꝛ habet. xi. q. iij. ois. Dis xpianus q̃ a sacerdotibꝫ excõicat sathane tradit. Subdit. qꝛ sic i eccl'ia ē xps. sic extra eccl'iam ē diabolꝰ. Per h̃ g̃ quasi diabolo tradit q̃ ab eccl'ie cõmunione ꝛ vniõe remouet. Idcirco dicit idẽ sup Johannẽ. Nihil debet sic formidare xpianus qꝫ separari a corpe xpi. Si em̃ separat a corpe xpi iã nõ ē membꝝ xpi. ꝛ si nõ ē membꝝ xpi nõ vegetat a spũ eius. Subdit ibidẽ Hiero. xi. q. iij. quoꝝ. vbi dicit. Quoꝝ dimiseritis peccata ꝛc. id ē quibꝫ eccl'iaz interdixeritis nisi recõciliati p satisfactõez fuerit ipsis ꝛ ianua regni clausa erit. Idcirco Chꝛist. sup epl'am ad Heb. ꝛ habet ibidẽ in cano. nemo Nemo pꝛsumat vincula eccl'iastica. nõ em̃ hõ ē q̃ ligat: sed xps q̃ hãc pꝛtestatẽ dedit. ꝛ dñs hoies fecit esse tanti honoris. hec ille. ¶ Tercio inductus ē vt sisteret eũ dño. Et sic in nobis debet esse causa recte intẽtois. s. causa oꝛõnis vel deuotois debemus eccl'iam ingredi. nõ causa ostentatiõis ꝛ inanis gl'ie. Sicut hi q̃ vadũt ad eccl'iã ad ostẽdendũ ornatũ vestium vel psone pulcritudinẽ. vel causa lasciue advidẽdũ mulieres. ꝛ ecõuerso. qꝺ nõnunqꝫ repit i hofisatoribꝰ: q̃ negocia sua nõ valent alibi expedire qꝫ in eccl'ia. Nec etiã causa cõfabulatõis. nec causa emptõis ꝛ vẽditionis. Tales maxime i rigore ipse saluatoꝛ de tẽplo p flagellũ expulit dicens Joh. ij. Domꝰ mea domus oꝛõis vocabit: et vos facitis eã spẽlũ cã latronũ. Bern. Proditoꝛe omino se nouerit q̃cũqꝫ ille ē q̃ vicia q̃libet in eccl'iã conat inducere. ꝛ templũ dei spẽluncã latronũ vult facere. Vi omes templũ ingredientes nõ sistũt se dño sicut puer ihs de quo hic dicit. qꝰ parẽtes eius induxerũt eũ vt sisteret eũ dño. Nec veniũt i templũ sicut simeon i spũsancto. sed potius sistũt se diabolo. ꝛ eius inducunt spiritui: cui tali fine seruiũt. Et q̃ntũ hoc deo displicet satis i h̃ ppẽdi pt. cũ em̃ mitissimꝰ hic i terris i hũanitate existeret nũqꝫ talẽ rigorez ad alios pctõres sicut ad hos q̃ domũ dei sibi vicijs deshonestarẽt ostẽdit. Caueãt igit tales vt nõ sistãt se diabolo vbi soli deo intẽdere ꝛ seruire debẽt. ¶ Tercũ templũ i qꝺ ihs inducit ē templũ spũale. i. templuz cuiuslibet fidelis aie. De quo. i. Chor. iij. Templuz dei sanctũ ē qꝺ estis vos. ps. In tẽplo eius oẽs dicẽt gl'iam. Ut ergo deus i hoc tẽplo honorificet requirit pmo robur fundamẽti hoc est fides. Eph. ij. Superedificati sup fundamentũ apl'oꝝ ꝛ pphetaꝝ ipo summo angulari lapide xpo ihu. i q̃ ois edificatõ ꝛstructa crescit in templũ sanctũ. Hoc ē fundamẽtũ illud de quo. i. Chor. iij. Fundamẽtũ aliud nemo pt ponere pter illud qꝺ posituꝫ ē qꝺ ē ihs xps. i. fides ihu xpi q̃ ē fundamẽtũ salutis. Hoc fũdamẽto carẽt omes heretici ꝛ in fide dubij. de hereti. c. dubius. Dubius i fide hereticus ē. Athanasius. Hec ē fides catholica ꝛc. Habẽt se igitur articuli fidei sicut lapides fundamẽtales. Scdo reꝛitur culmen edificij. i. recta intẽtio. et figuratur Eccli. l. Symõ onye filius sacerdos magnus q̃ i diebꝫ suis corroborauit templũ. templi etiaz altitudo ab ipso fundata ē duplex edificatio ꝛ excelsi parietes templi. Tũc ē duplex altitudo templi qñ recta intẽtio nõ querit aliud nisi regnũ dei ꝛ iu

ficiã eius. z p gratiã venire ad gl'iaz. Hanc igitur intentionẽ rectã mali habere non pñt. Figuratur p cecos z claudos. q. Reg. v. Lecꝰ z claudus nõ intrabũt ĩ templũ. Cecus est q̃ in tenebris ambulat. et nihil querit nisi bona pñtia. Claudus ẽ q̃ incedit duplici via. mõ querit tpalia. modo eterna. z vterqz ejicitur ꝺ templo. Matth. vi. Nemo põt duobꝰ dñis seruire. i. Joh. ij. Si quis diligit mũdũ: nõ ẽ charitas patris in eo. Tercio requirit odor sacrificij. i. affectio pia q̃ ascẽdit in orõne. Et hoc ẽ ꝛe ratiõe orõnis. vt dicit Damas. Oratio ẽ pius affectus mẽtis in ꝛeũ eleuatus. Illo sacrificio ꝛeus placatur in corde nostro. propter qõd dicit pꝰ. xlix. Immola ꝛeo sacrificiũ laudis. Et itez. Sacrificio laudis honorificabit me. Illic itur quo ostendã illi salutare meũ. Hoc ergo templũ sic dispositũ ꝛebet ornari varijs coloribꝰ z picturis. s. albo castitatis. rubeo volũtarie passionis p xpo. vel saltẽ patiẽtie ĩ aduersitatibꝰ. virido fortis spei. croceo spũalis iocũditatis. flaueo celestis ꝛesiderij. z ꝛemũ nigro pfunde humilitatis. Hec ẽ virtꝰ illa q̃ oẽs alias virtutes exornat ad modũ nigri coloris q̃ alios colores excipit. distinguit: z ornat. sic dicit Bze. Qui ceteras ẽtutes sine humilitate cõgregat quasi qui ĩ ventũ pulueres portat. Et itez idẽ. Perit omne qõd agitur nisi ĩ humilitate custodiatur. In istud ergo templũ sic dispositũ z ornatũ ꝛelectaꝫ introduci ihs xps. iuxta illud puer. viij. Delicie mee esse cũ filijs hoim. Ibi ꝛebemꝰ offerre ꝛeo par turturũ. aut duos pullos columbarũ. i. duplicẽ dilectiõez ꝛei z pximi. vel solliciturdinẽ ꝺ templatõis z publicã opatiõez vite actiue. Et ꝛebemꝰ eũ portare ĩ vlnis ample pãdo brachijs veri amoris cũ simeõe. Et sic portãdo ꝛebemus eũ bñdicere gras ei referẽdo p oẽibꝰ bñficijs suis. z ꝛemũ ĩ pgustatõne diuine dulcedinis quasi tedio pñtis vite affecti dicere cũ simeone. Nũc dimittis ꝛc.

¶ Quartũ ẽ templuz eternale. ꝛe q̃ pꝰ. lxxij. Sanctũ ẽ templũ tuum mirabile ĩ equitate. Hoc templũ vt dicit Apoc. xxi. sole nõ eget neqz luna vt luceãt in eo. sed claritas ꝛei illuminabit illud. In hoc templo triplex est pictura. s. diuinitatis. hũanitatis z angelice dignitatis vl claritatis. z ẽm h̃ ẽ triplex gaudium ĩexplicabile. De q̃. i. Thoz. ij. Nec oculꝰ vidit: nec auris audiuit. nec ĩ coꝛ hoĩs ascendit q̃ pparauit ꝛeus diligẽtibꝰ se. Ad h̃ ineplicabile gaudiũ merent puenire hi q̃ reuerẽter z digne xpm honorauerũt ĩ tẽplo virginali z materiali. z ꝛehiqz ei tẽplũ spũale pparauerũt ĩ q̃ habitauit p gras. Et sic digni erũt ipo eternaliter pfrui ĩ gl'ia. Ad quã nos pducat ihs ꝛc.

¶ Sermo LVII. Ad idem

LVmẽ ad reuelatoez gẽtiũ Luc. ij. Introductio. Dicit phs. iiij. ethi. q nobiles. diuites. potẽtes z virtuosi dignificant honore.

¶ Spũaliter. sic marie festũ dignificat vltra festiuitates alioꝝ sanctoꝝ. ¶ Prio sicut dignificant nobiles. z sic maria nobil'. qz mater ꝛei ẽ. Ambro. in lib. ꝛe virginitate. Quid nobiliꝰ matre ꝛei. q. di. nihil. Jõ aug. Et si oĩm nostre mẽbra ẽterent ĩ liguas nullus eã plene laudare sufficeret. De q̃ Greg. admiratꝰ inqt. Sãcta z imaculata ẽginitas quibꝰ te laudibꝰ referã nescio. qz quẽ celi capere nõ poterant tuo gremio cõtuliſti. Eccl'i. xliij. Exaltate eã q̃ntũ potestis. maioꝛ ẽ omni laude. Scdo sic diuites. s. ĩ gra. z sic ipa. Eccl'i. xxiiij. In me oĩs gra vie z veritatis. Hiero. Ceteris sctis p ptes. sed marie se tota infudit plenitudo gre Unde diuites honorant eã paupibꝰ ppter ꝛmunicatiõez. Rich. ꝛe sctõ victoꝛe. Nihil a throno ꝛei diuini muneris ꝛefluit qõd p manꝰ marie nõ trãsit. Jõ Bern. sup missus ẽ. O magna. o pia. o multũ amabil' maria. nec nominari potes quin accẽdas nec cogitari q̃n recreas affectus diligẽtiũ te. nec mirũ. qz dicit Bern. Christus repleuit eiꝰ ventrẽ z mentẽ. cũ recessit a ꝛetro nõ recessit a mẽte. Tercio sicut potẽtes. z sic maria. Eccl'i. xxiiij. In volũtate ptãs mea. Bern. ĩ sermone ꝛe natiuitate dicit. Nemo tã idoneus qui abũciet gladiuz dñi sicut patrocinium marie. Ecce potẽtia. quã admirat Anſ. dicẽs O dña nil tibi eq̃le. nil tibi compabile. oẽ qõd ẽ aut supza te ẽ. aut infra te. supza te solus ꝛeꝰ. infra te oẽ qõd ꝛeꝰ nõ ẽ. s. omnis creatura angelica z humana. Ecce potẽs ẽ Jõ Chrisꝰ. dic. Tribularer nimiũ et ꝛesperarẽ si ñ marie patrocinijs animarer. Ideo dicit Hugo. Dignũ ẽ quã totis viribꝰ ĩ nris necessitatibꝰ invocamꝰ vt eã sedulis obsequijs honoremus Quarto honore digni sunt virtuosi. Et sic ipa merito p oẽibꝰ alijs honorãda est Eccl'i. xxiiij. In me omnis spes vite z virtutis. Piero. Nullo genere virtutũ vacauit cui angelꝰ plenitudinẽ gre pmisit. Ipsa abundantissime z pfectissime potuit dicere illõ Ruth. iij. Scit oĩs populꝰ me esse mulierẽ ẽtutis. nec

De purificatõe virginis marie

miz. qz illũ meruit ꝯcipe z parere a q̃ oĩs virtus z grã pcedit. sine q̃ nec aliq̃d ꝑtuosũ dici poterit. Ob h̃ igit̃ z ipa lumẽ merito dici poterit. tã em̃ virtuosa ei⁹ vita fuit vt oĩb⁹ simul lumẽ z exemplar virtutis ꝓbuit. Ideo p the mate assumpsi verba vbi supra. ¶ Circa q̃ tria sunt videnda. Primo q̃d p lumẽ significat. scõo quõ p illud nobis via celestis demõstrat aut reuelat. tercio qualiter illud lumen hodie honorat. ¶ Circa ꝓmũ sciendũ virgo maria significat p lumẽ. et hoc ꝑcipue ꝓpter q̃tuor. Primo qz lumẽ in essentia habet puritatẽ. z sic maria habuit altissimã puritatẽ. Anſ. Ea puritate nitebat q̃ maior sub deo intelligi nequit q̃ lõge angelo⁹ transcendit puritatẽ. Nã scribit Job. iiij. In angelis repit̃ prauitas. in ea nihil inuenies macule. Canti. iiij. Tota pulcra es amica mea z macula nõ est in te. Bern. In puritate transcendit angelos z celestẽ omnẽ creaturã supgredi tur. q̃ nõ solũ auctẽ sed z trõe ꝓbari potest. Quãto em̃ aliq̃ creatura ẽ deo vicinior. ꝯmunior et cõiũctior: tãto purior. De quo sanct⁹ Tho. pte. iij. q. xxvij. ar. vij. dicit. De quãto aliq̃d magis appropin q̃t ꝓmo ꝓncipio ꝺ tãto magis pticipat ei⁹ effectũ. vt exemplificat Dyoni. in celesti hierarchia Angeli qui sunt magis ꝓpinquiores magis pticipant bonis diuinis q̃z homines. Sic ipsa sup oĩa creaturas ẽ deo vicinior qui ẽ lumẽ indeficiens. ideo purior. Cui⁹ puritatẽ Dyoni. expt⁹ ait. Si lumen fidei nõ haberẽ z diuinis lr̃is eruditus nõ essem maius lumen nõ crederẽ. Id circo soli z lune et stellis comparatur siue p ea significat. vt dicit Apocal. xij. Mulier amicta sole z luna sub ꝑdibus eius. in capite coronaz habens stellaz duodecim. Sup quo dicit Bern. Si rez ꝓsentiã de claritate ꝑnsamus. nihil clari⁹ z puri⁹ sole. luna z stellis poterimus repire. ¶ Scõo qz lumẽ ostẽdit vie directibilitatẽ. q̃ al's errarẽt in tenebris. Sic maria errãtes i hui⁹ mũdi tenebris ad celestẽ patriam directa via dirigit z ꝓducit. De quo Bern. Si es i angustijs. in rez dubijs. mariã cogita. mariã inuoca. ipsam sequere nõ deuias. qz ipsa habet nozmã viuẽdi singulorũ sanctoz. actuũ z autoz. vt dicit idẽ sanct⁹ doctor q̃ dicit. Marie nõ defuit fides ꝓ̃archarũ. sapiẽtia ꝓphetaz. charitas apl̃oz. cõstantia martiz. sobrietas cõfessoz. castitas virginũ. fecũditas cõiugatoz. humilitas viduaz. Ideo oĩs etas. oĩs stat⁹. oĩs ꝺdiõ. oĩs hõ nozmã viuẽdi z ad vitã eternã ꝑueniendi poterit i ea inuenire. ita vt singul' possit dicere illud Judith. ix. Quod me videtis facere oẽs facite. Hinc ẽ q̃ Bern. vocat eã viam per quã itur ad vitã eternã dicẽs. Regina celoz̃ virgo maria. ipsa ẽ via p quã saluator ad nos venit. teneam⁹ g̃ viã vt p illã ad eũ possim⁹ ꝑuenire q̃ p illã in nostrã venit miseriaz. De qua et alibi dicit. Per te accessum habem⁹ o bñdicta interuẽtrix gr̃e. genitrix salutis nr̃e. vt p te nos suscipiat qui p te datus est nobis In hui⁹ figurã ipsa dicit̃ mar' stella. vt canit eccl'ia. Aue maris stella z̃c. Ipsa põt dicere illud Joh. viij. Qui sequit̃ me nõ ambulat i tenebris: iz habebit lumen vite. ¶ Tercio qz lumẽ ostẽdit z habet ascẽsus ꝓpietatẽ. et sic maria i tota vita sua ascẽdit z ostẽdebat i virtutib⁹. De quo Piero. Dictã sibi ꝯstituerat vt nullũ momentũ sine fructu meriti trãsiret. Rõ. qz nõ erat retardata obstaculis eo q̃ nõ esset in ea inclinatio ad malũ nec tediũ ad bonũ. Ideo dicere potuit illõ Eccl'i. xiij. In me oĩs gr̃a viez veritatis. in me oĩs spes vitez virtutis. Et maxime ex feruoze deuotõis ipa maiori deuotione p incarnatõe filij z mundi redemptiõe ꝛ̃pcabat. Dicunt em̃ doctores. cũ angelus Gabriel ad virginẽ gl'iosam missus venit. ipsa deuotissimo desiderio orauit hũc psalmũ. Bñdixisti dñe terrã. Et cũ intelligeret de incarnatõe dei pfusis lacrimis dñm ꝛ̃pcabat. vt de cetero diutius tardare non dignaret. Et non semel sed pluries credit lacrimis deuotõis in celũ ascẽdisse. z toti⁹ generis humani orasse salutẽ. Aug. Nõ dubito tũc matrẽ tãto efficaciorẽ quãto dulciores lacrimas effudisse. q̃b⁹ lacrimis q̃cq̃d voluit impetrauit. Figurata ẽ p Hester. vt habet eiusdẽ Hester. v. q̃ ascendit ad soliũ regis assueri ad orãdũ p ppl'o suo isrl' q̃ morti ꝛ̃putat⁹ fuit p uerso consilio Aman. q̃ visa rex ait. Hester ego sum frater tu⁹ noli timere. z inclinauit sibi regale sceptr̃ dicẽs. Quicq̃d vis dabo tibi At illa dixit Piero p ppl'o meo. z impetrauit Spũaliter. p Hester virgo gl'iosa. p Assuerũ gl'iosus deus pr̃. per Aman diabol⁹. p sceptrũ dei fili⁹. p populũ isrl' tot⁹ mund⁹ significat. Ad p̃ces igit̃ virginis pr̃ filiũ suũ tãq̃ regale sceptr̃ inclinauit q̃n ipm in ipa incarnari. nasci. educari ꝓmisit. z ꝺsequẽter ipm mũdũ redemit. Cũ virgo gloriosa post ascensiõẽ x̃pi ad tantã altitudinẽ deuotionis pueniret: vt solũ diuinis cõtemplatõib⁹ vacaret. sicut scribit de ea beat⁹ Ignacius. q̃ vixit tẽpore virginis q̃ ipse quodã die post ascẽsionẽ x̃pi

hirl'm venit: vt virginē tāq̄ singulare solatiū fidelīū videret. ⁊ inuenīēs Johānē custodez ⁊ginis narrās sibi sui cordis affectū tale recepit respōsuz. Vacat diuinis ꝯēplatōnibꝫ in orōne sua. ⁊ hoc singulis diebꝫ facit vsq̄ ad horā nonā. ⁊ nō paret hūanis aspectibꝫ iz diuinis. sustine modicū donec velit se tibi ostēdere. Adueniēte ꝙ hora nona egressa virgo cubiculū orōnis tota diuina dulcedine pfusa fuit. ita ꝙ facies sua fulgebat tanq̄ sol. sic ꝙ nō potuit eā inspicere. Ūñ tact⁹ dulcore q̄ dā cecidit in terrā clamās. O si hec nō eēt vita eterna ignoro quid aliud esset. Et sic patet quō i motu suo ad modū lumis habuit ascēsum. ¶ Quarto lumē i se habet ꝯmunicabilitatē. Et sic virgo maria cōmunicat se oīmibꝫ. Cāti. ij. Ego flos cāpi. sicut flos cāpi exponitur oibꝫ ⁊ nulli claudit. sic virgo sancta oīmi creature se cōmunicat. De quo Bern̄. Maria oīmibꝫ sinū pietatis aperit. vt ō plenitudine ei⁹ accipiāt vniuersi. captiu⁹ redēptōz. egeri curationē. tristis cōsolationē. peccatoz veniā iustus gratiā. angelus leticiam. tota trinitas glorīā. Ipsa nō renegat sed inuitat. ſm illud Eccli. xxiij. Trāsite ad me oīes qui cōcupiscitis me: ⁊ a generatiōibꝫ meis adimplemini Idcirco dicit Bern̄. Merito oīm oculi in te respiciunt. q̄ p te ⁊ re te benigna manus omnipotentis quicq̄d creauerat ꝙ te creauit. ꝙ te celū repletū est. infern⁹ euacuatus. ex ore tuo pendet consolatio miseroz. redemptio captiuoz. liberatio damnādoz: ⁊ vita vniuersoz. Et hoc quo ad primū ꝓncipale. ¶ Dixi secūdo considerandū est quomodo p hoc glorioſum lumen nobis via celestis demonstrat. ⁊ tangit in hoc. ad reuelationē gentiuz. Pro q̄ sciendū. licet ſm Ambrosiū: tota vita Marie virginis sit tanq̄ speculū nostre saluationis. tamen singulariter verba a bñdicto ore eius plata reuelant ⁊ docent nos viam celestis patrie. Ū ¶ Circa quod sciendū. licet beata virgo pauca verba ꝓtulit. quotiens tñ aliquid dixisse legit: semp aliquod maximuz factum ex suis verbis consecutū est. i quibus nobis peruenīēdi modus ad celū demonstratur. Et hoc tractans Bern̄. dicit. In oīmi tempꝛe quattuoz euangeliozū si bñ meminimus: mariā nō nisi in quattuoz locis legimus prorupuisse sermonē. Primo ad angelū. qui dum pluries ad eam locutus fuisset. dixit maria. Ecce ancilla dñi: fiat mihi ſm verbū tuum. Secūdo cū ipsa Elisabeth visitaret. ⁊ Elisabeth eā laudibꝫ extolleret dicēs. Bñdicta tu in mulieribꝫ ⁊ bñdictus fructus vētris tui. Et vnde mihi hoc ꝙ mater dñi mei venit ad me. ipsa respondit. Magnificat anima mea dñm. Tercio locuta est ad filiū cuz esset duodecim annoz ⁊ perdidisset eum. et inuenisset eū i templo dixit Luc̄. ij. Fili quid feciſti nobis. pater tuus ⁊ ego dolentes querebamus te. Quarto locuta est ad filiū ⁊ ad ministros in nuptijs. Joh. ij. Vinū nō habent. Nec q̄t tuoz verba tante virtutis erant et efficacie vt ad quodlibet eoz singulariter ꝓlatū magnū est miraculū consecutū. Ad primū eius verbū vbi dixit ad legationē angeli dans cōsensum statim verus dei filius deus ⁊ hō in vtero eius se cōcepit. Ad secundum ꝙ salutauit Elisabeth infans Johānes i vtero matris exultauit. ⁊ spūsancto repletus est. Ad tercium qō dixit. Fili q̄d feciſti nobis. statim fili⁹ dei obediuit ei. descēdit cū illis in nazareth. ⁊ erat subditus illis Luc̄. ij. Ad quartuz qō dixit. vinū nō habēt. obtinuit vt aqua i vinū conuerteret. Ecce verboz ei⁹ vigoz ositas. ✠ ¶ In his quattuoz ꝛbis virgo gloriosa nobis modū veniendi ad filiū suuz reuelauit. In ꝓmo verbo nos docuit virtutē vere humilitatis sine qua nemo ad celū peruenire potuit nec pōt. Ūñ cū angelus Gabriel eā tā reuerēter salutauit. ⁊ eā matrē dei futurā ꝓfitēri potuisset dixisse. Ecce mr̄ dei. regina celi. dña mūdi oīm tñ oblita ex fonte ꝓfunde humilitatis dixit. Ecce ancilla dñi. offert se ꝓsonaz seruilē. qō ē signū vere humilitatis. Reuera in deo ⁊ ꝓpter deū oīmibꝫ ad seruiēdū parata ē. Ipsa nāq̄ ē illa q̄ sepe sententiā iudicis ꝓtra pctōrē mutauit orādo p ipso. qō figuratū ē. i. Regū. xxv. Cū nabal offendisset dauid regē ipse dedit sup eū sententiā mortis cū iuramento. Hoc audiēs prudēs Abigail venit ⁊ cecidit ad pedes ei⁹ ⁊ mutauit sniaz. ita dauid dedit nabal grām. Sic spūaliter. p nabal quilibet pctōr. p dauid xp̄s ihs intelligit. p abigail ꝛgo gl'iosa sup oēs hūillima. In hoc q̄ verbo docuit si ad celū volumus peruenire debemus nos hūiliare. Aug⁹. sup Joh̄. Excelsa patria humilis est via. Hanc humilitatis virtutez etiā hodie opibꝫ ostēdit cū tempus purgationis obseruauit. In secūdo verbo informat nos in omnibꝫ opibꝫ laudez dei q̄rere. iuxta illud Col. iij. Omne qōcunq̄ facitis i verbo ⁊ ope i nomine dñi iesu xp̄i facite. Et itez. i. Thoz. x. Siue manducatis siue bibitis vel aliud faciatis ad gloriaz dei facite. ⁊ sic Maria. Unde licet Elisabeth cōfiteret eā matrē

De purificatõe virginis marie

dñi. alatricẽ spũssancti. tñ ipa nihil laudis sibi sz totũ deo tribuẽs dixit. Magnificat aia mea dñm. In cuius recõpensaz eã ecõtra deus magnificauit vt pctõibus tutuz accessum ad deũ pstaret. z hoc valde ẽ necessariũ cũ pctõr toties offendit deũ. z sic accedere nõ auderet: si mater misedie ducatũ z accessum sibi nõ pberet. De hac securo accessu dicit Bern. O pec catoz secuz habes accessum ad deũ patrẽ. vbi habes matrẽ añ filiũ. filiũ añ patrẽ. mr ostendit filio pectus z vbera. filius patri latus z vulnera. nec põt ibi fieri repulsio petitionis vbi tot sunt charitatis insignia. Ideo aplus ad Heb. viij. Accedamus cum fiducia ad throũ gratie eius. Ipsa ẽ thronus i quo quieuit rex glorie nouẽ mensibus. ps. lxxxviij. Throũs nus eius sicut sol i cõspectu meo. Apocal. iij De throno exiuit fluuius p mediũ ciuitatis id est gratia dei a virgine gloriosa p medium totius xpianitatz. In tercio verbo nobis charitatẽ dei z pximi ad salutẽ necessariam declarat. in hoc q filiũ suũ vez deum z hoiez plus qz omnes homines dilexit. Et i signũ huius quãdo ipsuz pdiderat in triduo cũ maximo dolore quesiuit Et ista dilectio puenit ex singulari cognitione. Aug. Quãto quid pfectius cognoscit tanto amplius diligit. Ipa igitur habuit maximã cognitionẽ naturalis et infusi luminis. Augustinus. Quid ignorauit in q plenitudo diuinitatis corpaliter nouem mensibus inhabitauit. Bern. O qz subtiliter z vtiliter sapuit de deo. et sic plus dilexit eum qz aliqua creatura. Dilectio aũt pbatur cũ res dilecta perdit. Hac ergo de causa cum ipm inuenit dixit. Pater tuus z ego dolẽtes querebamus te. O ineffabili dolore tũc coz eius tenebat. in hoc ergo q fuit deus z hõ dilectio dei z pximi nobis p cuz significat. Si ergo volumus venire ad celũ debem9 charitatẽ dei z pximi habere. z cũ eã perdim9 debet nobis esse maxim9 dolor. Ihñ sanctus Tho. pte. iij. Sicut deũ debemus sup oĩa diligere. sic de eius amissione maxime dolere. Thiere. vi. Luctũ vnigeniti fac tibi planctũ amarũ. Glosa. Nihil dolẽtius mortevnigeniti. z sic amissione xpi. Hoc itez figurat i hodiernis factis p par turturuz. in quo significat cõtritio q pcedit ex timore: z amore generat. In quarto verbo excitat nos ad pietatẽ z misedias in hoc q nõ petita ad filiuz p defectu vini intercessit. z mutationẽ aque in vinũ impetrauit. ibi incitat nos p defectibus nostris ad eam recurrere. nã nulli se negat. Bern. Ille sileat misericordiã tuã o virgo qui in necessitatibus suis te inuocatã sensit defuisse. quasi diceret. nullus ẽ talis. cũ nimia sit pietas eius. ppter qđ dicit Aug. Scio me nõ posse pire p pietate Marie. Sic nos p modulo nostro si volumus saluari debem9 esse pij. ad Tit. i. Sobrie z pie viuamus in hoc seculo. i. ad Thimo. iij. Pietas ad oĩa vtilis ẽ. maxime ad promissionez vite eterne. Chrys. Misedias dei mereri nõ potent q misericors nõ fuerit. Jo Ambro. sup epistolã ad Tit. dicit. Omnis summa xpiane discipline cõsistit in misedia z pietate. lxxxvi. di. qui clemẽtiã. Qui clemẽtiã nõ habet qzuis spũalis apparet xpi mandatũ nõ adimplebit. Ideo aplus. i. ad Thimo. iiij. Exerce teipm in pietate. z hoc qztuz ad secundũ. ¶ Tercio considerãdũ est quõ hoc gliosum lumẽ a nobis honoratur. Ubi sciẽdũ volens eã honorare debet se suis actibus quos hodie fecit cõformare. z sunt qt tuor. Primo se cuz puero quadragesima die iuxta legis pceptũ psentauit. In hac docuit nos si volumus ei placere z ipsam digne honorare debem9 preceptis dei et ecclie obedire. qz extra illã obediẽtiã sum9 i odio dei. nec pt nobis eẽ salus. z sic nec digne possum9 ẽginẽ gliosam honorare. Bze. Tanto q̃sz citi9 deũ placitet qzto magis gladio pcepti se imolet. Bern. in meditatoribus. Quãto qs pl9 obediẽs fuerit: tãto amplioze mercedẽ habebit. z econtra. Secũdo ipa hodie obtulit dignissimũ sacrificiũ qz filiũ suũ. Et sic nos nobil9 qđ habemus ẽ corp9 z aĩa q offerre debemus. Bern. Duo minuta habeo. s. corpus z aĩaz q̃ sacrificiũ laudis deo offerre debeo. Et oseq̃nter etiã tpalia. vt dicere possumus illud. i. Paral. vlt. Tua dñe sũt oĩa: z q̃ d manu tua recepim9 dedim9 tibi. Et cõseq̃nter sic eã digne possumus honorare. ¶ Tercio ipsa i templo existẽs obtulit par turturuz aut duos pullos colũbaz. Et sic nos si volumus deo z virgini gliose placere Offerunt igit illi turturẽ q ẽ auis solitaria. q̃ secutant vitã ctemplatiuã. Illi vo colũbã q ẽ auis gregatim volẽs q̃ sequunt vitã actiuã. Utraq aũt auis bina bñ ponit. z vtraq p cantu gemitũ habere phibet. bina ponit. qz vita ctemplatiua debet hre duplicẽ oculũ. z vita actiua duplicẽ actũ. Cõtemplatiua vita debet habere oculũ vnũ vt cõtẽplet celestia ad desiderandũ. z aliũ quo videat terrena ad despiciendum. De quibus ps. cvi. Ascendunt vsq ad celos: descendunt vsq ad abyssos. Actiua duplicẽ actum habet

quo ad seipaz. s. correctiõz. pñs. Exercitabar z scopebã spũm meũ. q̃ ad primi edificationẽ. Matt. v. Sic luceat lux vra coram hoibus ꝛc. Utraq; tñ vita. s. activa z otẽplativa gemitũ habet. qz dicit Aug̃. In valle lacrimaz sum⁹ i q̃ magis flẽdũ ẽ q̃ min⁹ flem⁹. Contemplatiuis duplex debet esse gemit⁹. Un⁹ amoris p desiderio patrie. pñs. cxviij. Deu mihi qz ico lat⁹ me⁹ p̃ logatus ẽ. Ali⁹ deuotõis ex ꝯsidera tõe dñice passionis. Sic activis est duplex. vnus pro peccatis proprijs. pñs. vi. Lauabo p singulas noctes lectũ meũ lacrimis meis. Ali⁹ passionis. Piere. ix. Quis dabit oculꝰ meis fontẽ lacrimarũ: vt plangã die ac nocte interfectos ppli mei. In vtraq; vita ꝯstituti digne eã pñt laudare. Quarto ipa ad amplexandũ dedit simeoni filiũ suũ Et ipe simeon dñm bñdixit. z sic nos deũ debem⁹ laudare. p omnib⁹ beneficijsq; suis grates referre. Et sic ex ꝯsequẽti meremur deo z virgini gloriose accepti esse: vt veniã peccatoz mereri valeam⁹ sua intercessione. z gratiã in pñti seculo z gloriã in futuro Amen.

Sermo LVIII. Ad idem

Lũmẽ ad reuelationẽ gentiũ ꝛc. Luc. ij.

Sciendum lumen est multiplex Primũ est naturale intelligẽtie. illud ex se nõ sufficit ad verã cognitõez. qz sepe fallit i suis iudicijs. dicẽs malũ bonũ z bonũ malum. ponẽs tenebras lucẽ z lucẽ tenebras. Isa. v. Pone lumẽ habuit nathan ppha. de q̃ scribit. i. Reg. xvij. Un̄ interrogat⁹ a Dauid de edificatione tẽpli dixit ex lumine naturali intelligẽtie Dia q̃ habes i corde tuo fac. qz dñs tecũ ẽ. z ideo fefellit eũ i sua intelligẽtia. ppter qđ dixit saluator Lu. xi. Uide ne lumẽ qđ i te ẽ tenebre sint. Hoc tñ lumẽ naturale sciẽtie cũ ad bonuz ꝯuertit multũ adiuuat. Bern̄. Si q̃s calet ingenio z viget arte ĩstrumẽta hec sunt tã vicioz q̃ ꝓfutũ. Uicioz his q̃ sua scientia abutunt. z ad b̃ sapientes sunt vt seipsos excusant seu excusare sciãt. De quib⁹. v. politicoz Seuissima ẽ iniusticia q̃ habet arma. Artes sunt instrumẽta ꝓfutũ. sicut i his patet q̃ volũt ea vti ad dei laudẽ. vt legit̃ de sancto Dyonisio. q̃ sciẽtia naturali claruit. et postea spũlãcto illustrat⁹. eo sb̃tili⁹ z pfundi⁹ diuinas scripturas scripsit z intellexit. ppter qđ legit̃ dixisse apl̃m de Aristotele. O Aristoteles si te inuenissem qualẽ te deo restituissez. Voluit in h̃ apl̃s vt si intelligẽs fuisset i naturalib⁹ abq; dubio exinde leui⁹ ad intelligẽtiã venisset rez diuinaz. nõ tamẽ lumẽ illud ex se sufficit

Scdm lumẽ ẽ l̃ralis sciẽtie. illud etiã non sufficit nisi lumie spũali adiũcto. Un̄. i. Chorin. viij. Sciẽtia inflat. hoc intellige duz lumẽ spũale ei nõ adiungit̃. Hilitudinẽ ponit Bern̄. dicẽs. Licet bonos ꝯstat esse cibos. tñ tu i sumẽdo modũ z ordinẽ nõ seruas reddis tibi malos z nõ bonos. Et sic de sciẽtia. Ber. De⁹ nõ diligit scientẽ. sz diligit modũ in eo habentẽ. q̃ sciẽtia l̃ralis sine spũali semp nocz Job. xviij. Lux impioz peribit z extinguet. Impij sunt q̃ nõ ad laudẽ dei sz sui hec duo lumina ordinãt. Est tñ lumẽ hoc q̃tũ ad salutẽ pficies z pdesse pot diligẽdo put hortamur Sap̃. vj. Diligite lumẽ sapientie. Cui⁹ rõ. qz vt dicit puer. xiiij. Accept⁹ ẽ regi minister intelligẽs. Tercij ẽ lumẽ spũal̃ influẽtie. z illud sufficit: afficit z pficit. z ĩtima deuotio inflãmãs affectũ. De q̃ Isa. lx. Surge illuminare hier'm qz venit lumẽ tuũ. Q̃z autez hec deuotio lumẽ debet appellari dr Eccl'i xj. Dulce lumẽ z delectabile oculis videre solẽ. Sol ergo iusticie hic p gratiã nõ poterit delectabiliter videri nisi p lumẽ deuotõis. Jdo Bern̄. Cũ purgat⁹ z exercitat⁹ fueris pete tibi dare lumẽ deuotõis. qz inter aiaz z deũ nullũ cadit mediũ nisi peccatũ. Isa. lix. Iniq̃tates vestre diuiserũt inter vos z deum vestz. z abscõderũt faciẽ ei⁹ a vobis. Cũ igit̃ hõ se ꝺ peccato purgat tunc statim amor dei tanq̃ calor de igne. radi⁹ de sole exit ad aiam. ex cui⁹ cõtactu incipit ipsa calescere. z viceuersa deũ diligẽter z feruẽter diligere. Hze. Amor dei amorẽ aie parit z pficit. sicut sol radiũ pficit z reuertit. sic de calorẽ amoris pficit i aiam. et de aia i deũ redit. Et hec deuotio dicit lumẽ propter tria q̃ i lumine habent. s. ardorẽ. splẽdorẽ z decorẽ De quib⁹ supra i sermone primo ꝺ purificatiõe. notabili vltimo. Circa qđ sciendũ vlteri⁹ tria sunt pncipaliter q̃ lumen custodiũt ne extinguat. hec similitudinarie faciũt vt lumẽ deuotõis in cordib⁹ nostris nõ extinguat. Primũ est q̃n a vento custodit̃ sine absõdit̃. s. elatõis. Propter qđ ipe saluator dicit Mat. vi. Attendite ne iusticiã vestrã faciatis coram hoibus vt videamini ab eis. Ne sciat sinistra tua qđ faciat dextra. Hzeg. Nic dẽpdari desiderat q̃ thesauz publice i via portat. Sedo si nõ debet extingui debet cãdel' ardẽtib⁹ associari. i. cõgregationi bone z sancte vt aliozum adiutorio foueatur. Eccl's. iiij.

Melius ē duos simul esse q̄z vnū. habēt em̄ emolimentū societatis sue. si vn⁹ ceciderit ab alio subleuet. Prouer. xxvij. Frater q̄ adiuuat a fratre q̄si ciuitas firma. Sicut em̄ in ciuitate vn⁹ mur⁹ aliū corroborat. sic i congregatione bonoꝝ. Idcirco Isid. dicit. Bonā societatē q̄re. si eris socius ꝓuersationis eris z socius virtutis. ¶ Tercio q̄n̄ semp ligmen cere administrat pabulū. Spūaliter. z sic pabulus operationis bone. Prouer. xxvij. Cū defecerint ligna extinguet ignis. Et sic vbi defuerit opera bona extinguit ignis charitatis. z perit omē quod agit. Idcirco Leui. vi. Ignis in altari meo semp ardebit quē nutriat sacerdos p singulos dies subijciēs ligna. ℗ ¶ Et nota licut tria sunt q̄ custodiūt lumē ne extīguat sic tria sunt q̄ impediūt ne extinctū reaccēdat scz remotio. humectatio z grossi corpis interpositio. sic q̄uis p̄dicatores habēt ignitū eloquiū. tñ aliquos accēdere nō p̄nt. Primo qz familiaritate vel vicinitate auditores eis nō associant. Prouer. xiij. Qui cū sapiētibus graditur sapiēs. z amicus stultoꝝ similis illis efficit. Sic dicit Deutero. xxiij. Qui appropiquāt pedibꝰ ei⁹ accipiūt de doctrina ei⁹. Predicatores sunt pedes dei q̄ p̄ vniuersum mundū deū portāt. illis oportet appropinquare si volum⁹ illuminari. ps. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat z intellectū dat paruulis. Secūdo aliq̄ delicijs z secularib⁹ amore humectā/tur. i. Choꝝ. q. Animalis hō nō p̄cipit ea q̄ dei sunt. Rom. viij. Qui fm carnē sunt q̄ carnis sunt sapiūt. qui vō fm spiritū sunt q̄ spiritus sunt sentiūt. Et ideo subdit apl's ibidē. Qui i carne sunt. i. qui carnaliter z delicioseviuūt. deo placere nequeūt. Et iterꝝ. Si fm carnem vixeritis morieminī. Terciuꝝ qđ impedit ne lumē extinctū reaccendat est grossi corporis interpositio. i. terrenoꝝ amoꝝ z sollicitudo. Matt. xiij. Sollicitudo seculi hui⁹ z amor diuitiarꝝ suffocāt dei verbū. qđ ē z habet se tāq̄z lumen anime. De quo ps. cxviij. Lucerna pedibꝰ meis verbū tuū z lumen semitis meis Volens igit hic fulgere in gratia debet se custodire ne lumen gratie ipo extinguat. Et si extinctū fuerit debet a se remouere impedimenta vt de nouo accēdet. Et q̄ hic in p̄senti seculo fulget p gratiā et deuotionē. in futuro fulgebit in glia p eternaꝝ dilationē z glorificationē. Lumē aūt gratie z glorie habet virgo impetrare gloriosa. Quere de hoc explū. Recurramus igitur ad merita ipsius matr̄ gratie z misericordie.

De sancta Dorothea.
Sermo LIX

Vigilate et vi
dete. qz nescitis diē neq̄z horam. Mat. xxv. ¶ In summa euangelij tria innuunt. Primo bonoꝝ z maloꝝ finalis discretio. ibi. Sile ē regnū celoꝝ. Secō singuloꝝ vniuersalis resurrectio. ibi. tunc surrexerūt oēs virgines ille. Tercio maloꝝ eterna lis exclusio. ibi. amē dico vobis nescio vos. ¶ Dixi p̄mo innuit bonoꝝ et maloꝝ discretio. Interim q̄ sum⁹ i hoc scl'o nō possum⁹ veraciter et certitudinaliter discerni quales sumus. i fine aūt cuiuslibet apparebit. Et h̄ declarat p verba z exēpla p̄sentis euāgelij vbi dicit. Sile ē regnū celoꝝ. Bre. id ē militans ecclia. decē virginib⁹. i. vniuersitati fideliū. qui ꝓpter integritatē fidei virgines vocant. Et sic viri z mulieres virgines dicunt. ij. Choꝝ. xi. Despondi vos vni viro. s. p fidē. virginē castā exhibere xp̄o. Aug. Per virginē castā intelligit ꝓtinētia a vicijs z voluptatib⁹. ad quaꝝ scz ꝓtinentiā oēs fideles obligant. q̄ oēs significant p decē ꝓpter decē mādatoꝝ dei impletionē. Matt. xix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Et sic dicit Chrys. sup Mat. Ideo posuit vniuersitatē fideliū i ꝓlona virginū. vt ostēdat licet virginitas magnū q̄d sit. tñ si opib⁹ bonis nō ē fulcita. cū adulteris foris eiciē. ideo necesse ē vt habeat bona opera. Bre. Nō sufficit mala nō agere nisi quis studeat bonis opib⁹ abūdare. Idcō subdit. Accipiētes lāpades suas. i. bona opa fm Aug. Sicut lāpades vitree sunt translucide z sic opa nostra etiā coram alijs lucere debēt. Mat. v. Sic luceat lux vestra coram hoib⁹ vt videant opa vestra bona et glorificēt patrē vestrū q̄ i celis ē. Chrys. aūt p lāpades fidē intelligit. Sicut em̄ lampas illuminat domū sic fides animā. Propter qđ dicit post baptismuꝝ. accipe stolam candidā. lampadē ardentē. z custodi baptismū tuum. vt possis xp̄o occurrere. Subdit. Exierūt obuiā sponso z spōse. i. xp̄o. z eccl'ie se ꝓparauerunt ad obediendum. Exire ē mūdo z vicijs renūciare. Sequitur Quinq̄z aūt ex eis erāt fatue. z quinq̄z prudētes. Prouer. xxiij. Qui cogitat mala facere stultus ē. qui aūt cū charitate ex spūali sapore z prudēti ordine se in deum ferūt prudentes sunt. Ad hoc hortat nos Piero. dicēs. Oēs sensus nostros in deū referam⁹. s. visū. auditū

gustū. tactū. Aliter dicit Greg. Qui recte credūt et iuste viuūt prudētes sunt. q̄ aūt pfitēt fidē z nō agūt opa ad salutē fatui dicunt. De quibꝫ subdit. Quinq; fatue acceptis lāpadibus. i. fidē. nō sumpserūt oleū secū. i. charitatis opa. Quid pdest lampas sine oleo. et sic fides sine opibꝫ. Bre. Quid pdest si redemptor nr̄o fide iūgimur. moribꝫ aūt disiungimur. Jac. ij. Fides sine opibꝫ mortua ē. i. nō fructuosa. Piero. Quid pdest si deū fide inuocas quē opibꝫ negas. Jsid. Btūs ē q̄ recte credit. z credēdo bñ viuit. et bñ viuēdo rectā fidem custodit. Alio mō fm Aug. Fatue habēt lāpades sine oleo. i. bona opa sine recta intētōe. Bre. xxiij. moral. Qui rectā intētiōz i ope nō tenet op⁹ z cultū pdet. Lu. xi. Si oculus tu⁹. i. intētio tua nequā ē. totū corpus tuum tenebrosū erit. i. totū op⁹. Piero. Op⁹ cō mēsurat intētōe. q̄tū intendis tm facis. Ulñ mgr in. ij. di. xl. Actus simplr mali sunt q̄ p uersaz intētionē habēt. fm Bre. Lāpades sine oleo. i. opa sine charitate. Ulñ sicut lāpas sine oleo fetet. sic opus sine charitate. i. Lor. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. Et tales dicunt fatui. Per oppositū aūt se habēt prudētes. de quibꝫ subdit. Prudētes ꝫo acceperūt oleū i vasis suis cū lāpadibꝫ. Hilari⁹ sup Mat. Vasa sunt hūana corda. oleuz est op⁹ bonū i charitate factuz. Sic g̃ receperūt i vasis oleū cū lāpadibꝫ. i. fidē cū ope. opus cū intētōe. oīa illa cū charitate. Hugo. Charitas est deo ita familiaris vt mālionē hr̄e nolit vbi charitas nō fuerit. Et dicit idē i li. de laude charitatis. Charitas facili⁹ vincit deuz q̄z hoiem. Per oppositū dicit Hilarius sup Johannē. Frustra est ois opatio nisi assistat dei dilectio. Sequit. Moza aūt facientē sponso. id ē deo qui pius ē. z nō immediate iudicat z punit. Jsa. xxx. Expectat nos de⁹ vt misereat nr̄i. Dormitauerūt omnes. i. i venialib⁹ p negligentiā. z dormierūt. i. in mortali p malitiam Eccl̄s. viij. Dz nō cito ꝺ malos pfert sententia absq; vllo timore filij hoim ppetrāt mala subdit. Attn̄ ex eo q̄ pctōr cēties facit malū. z p̄ pniaz sustētat. ego cognoui q̄ bonū erit timentibꝫ deū. z nō sit bonū ipio vt plongent dies eius. sed q̄si vmbra trāseūt q̄ nō verent facie dei. q̄si vmbra. i. leuiter impzouise ad mortē z ad iudiciū rapiunt p pestilētias vl̄ p alia media impzouisa. qꝺ innuit i textu cū sbdit. Media nocte. i. in ullo sciēte fm Orig. hoc ē cū hoīes sunt remissi z negligētes. sicut i media nocte est pfunditas sopozis et magna frigiditas. z sic hoies i malicia obstinati. Jsa. xxx. Dū nō sperat venient ei pcussio. i. Thes. v. Cū dixerint pax z securitas. veniet eis repentinus interitus. Apoc. iij. Veniā ad te quasi fur i nocte. Clamor factus ē. s. i iudicio. i. sonus angelorū tubātium. i. Thes. iiij. Canet em̄ tuba z mortui resurgēt. O quā⁹ clamor. nō erit alia ita alte i celo. nec ita pfunde i inferno. nec corp⁹ ita absc̄ditū in sepulcro q̄n audiat hūc clamorē. Jlle clamor fuit semp i auribꝫ beati Hieronymi q̄ dicit. Quoties diez iudicij cogito: toto corpe cōtremisco. sine biboue comedo sp videt sonare i auribꝫ meis illa terribil⁹ tuba. Surgite mortui venite ad iudiciū. Etiā clamor capit hic p sententia finali eterne dānatiōis. quā ꝺ reprobis faciet. de q̄ Mat. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternuz. O terribilis clamor. Subdit. Ecce spōsus venit. exite obuiā ei. hoc ē. exhibete vos oīs sine vlla ꝺ dictōe. ei cū opibus vr̄is obuiādo. Reuera obuiabūt ei portātes singula opa sua q̄si añ faciez scpta. Et obuiabūt dr̄ter. boni cū magna p̄solatiōe. mali cū inexplicabili terrore. hoc ē quod sbdit. Tūc surrexerūt oīs virgines ille. s. tā boni q̄z mali diuersimode. sic hic excitati a somno corporali. aliq̄ a deo. aliq̄ a diabolo. aliq̄ ad peccatuz. aliq̄ ad virtutes. aliqui ad ozōem. aliq̄ ad fornicationē. aliq̄ ad missam. aliqui ad tabernā. sic etiā fm hoc resurgēt i iudicio. Sequitur. Et ornauerūt lāpades suas. Greg. i. apō se cogitauerūt opa sua p quibꝫ remunerationē expectabāt. Aug. i. parauerūt rōnes. s. recurrēdo ad merita opꝝ. z cogitādo de iusticia. mali ex timore. boni ex amore. ij. Thoz. v. Oīs stabim⁹ añ tribunal x̄pi. vnusquisq; recipiet pp̄ria corpis p̄ut gessit siue bonū siue malū. Sic dicit. Ornauerūt lāpades suas. vtinaz oēs bñ ornarēt. ¶ Ubi nota. tria req̄rūtur ad ornādū lampadē. Primo claritas vitri. i. puritas cōsciētie. Bern̄. In illa die melioz ē pura cōsciētia q̄z marsupia plena. Secꝺo plenitudo olei. i. misericōdia z elemosina. ps. Jocūdus hō qui miseret. Amb. Sola elemosina ē comes defunctoz. Tercio inflāmatio igne a. i. fides cū dilectōe. Leui. vi. Ignis in altari meo semp ardebit. Eph̄. iij. In charitate radicati et fundati vt possitis cōprhēdere cū oibꝫ sanctis q̄ sit lōgitudo z. Hz heu h̄ mihi me fatui puidere curauerī. iō sbdit. Fatue sapientibꝫ dixer̄t. Date nobis de oleo vr̄o. Aug. Fatue cū se vacuas inuenerunt foris testimoniū q̄sq̄erūt. q. di. Justicia vestra ē sufficiēs

r

vos gl'ificare ꝛ nos excusare. Ferte g̃ testimonii ꝛc opib⁹ nostris que nos facere vidistis. Aug̃. Sicut ꝛc ꝙsuetudine sp̃ inquirūt aliq̃ vñ soleāt gaudere. ꝛ sic apud xp̃m. Ideo ꝙ aliq̃ i exteriori iudicio vel testimonio gaudere solebāt. ꝛ sic apud xp̃m q̃rūt ꝛ postulāt. vt supra. Qꝛ lāpades nr̃e extinguunt. Bze. hoc fit. cū opa i apparēcia hoim sūt candida. apud xp̃m ꝙ tenebrosa. Lu. vi. Qđ hominib⁹ altū ē abominatio ē apud xp̃m. vel ꝑm Aug̃. extīguunt dū opa fatuoꝝ aliene laudi sb̃ripiunt. ꝛ sic carēt merito. De q̃ Mat. vi. Faciūt opa sua vt videant ab hoīb⁹. Amen dico vobis receperūt mercedē suā. Idcirco dic̃ Bze. Sepe lorica in ꝙspectu iudicis qđ fulgebat in ꝙspectu hoīs. Recte dic̃ ꝛc opib⁹ fatuoꝝ sic̃ ꝛc visu stellaꝝ. stelle q̃ d̃ nocte clare lucēt aduenīente sole ꝛ die obscurant. Sic q̃dez ibi ē. Null⁹ ꝑt alium iuuare. sed vix̃ sufficit sibi sua iusticia Ezech̃. xviij. Justicia iusti erit sup eū: et ip̃ietas impij sup eū erit. Ideo rñdebunt vt in textu sequitur. Rñderūt prudētes dicētes. Ne forte nō sufficiat nobis et vobis. Hiero. Nō dicunt ex auaricia vel inuidia vel timore vel cupiditate. sed significāt q̃ q̃libet habebit satis ꝑ se rñdere. nec meritū alicui⁹ poterit ei q̃ indignus ē ꝓdesse. ꝛc q̃. xiij. q. ij. In p̃senti seculo scimus siue orōnib⁹ siue cōsiliis iuuicē posse nos adiuuari. cū aut̃ añ tribunal xp̃i veneri mus. nec Job. nec Daniel. nec noe rogare pos se ꝑ quoq̃. sed optet vnūquēq̃ portare onus suū. vt affirmat ap'lus ad Gal'. vi. di. Unus quisq̃ onus suū portabit. ideo dicūt. Ite potiꝰ ad vendētes ꝛ emite vobis. quasi dicerent ꝑm Amb̃. Videte quō vos adiuuare p̃nt q̃ adulatōis oleū vobis vendere consueuerunt Bze. Uēditores olei sunt adulatores. ps. xl. Oleū pctōris nō impiguet caput meū. Hiero. Adulator apud p̃phos diffinit blandꝰ inimicꝰ. Sidoneꝰ i epl'ari. Magis timeo adulatorē hoīez q̃ ꝑsecutē infernalē. Vel etiā q̃si dicerēt. Ite ad pauperes vel ad doctores ecclesie ꝑ quoꝝ orōez aut informatiōz suscipiatis oleū. Dū aūt irēt emere. i. p̃uenīēti morte. ecce sponsus venit. s. cuꝝ sublimitate maxīa q̃ hic venit i humanitate. et q̃ parate erāt. s. i fide et bonis opib⁹. recta intēcōe ꝛ charitate. intrauerūt cū eo ad nuptias. Seneca. Uenīēte mortē nemo hilaris accipit q̃ se ad illā nō ꝑparauit. Jō ois nostra vita debet esse ꝑparatio ad mortē. Rō Aug̃. qz nihil aliud ē nisi cursus ad mortē. Et clausa ē ianua. Bze. O quante exultatōis spōsus venit. o q̃nte dulcedīs. intrauerūt cū eo ad nuptias. o q̃nte amaritudinis clausa est ianua. vt implerēt illud Amos v. Lūctus q̃ fortis sunt dicēt ve ve ve. Reuera p̃mo ve. q̃ ianua miscōie eis claudet ad īdulgendū. qđ hic nō est indultū. ibi nunq̃ īdulget. ꝑpter qđ dicit. Esto ꝙsentiens ꝑpter aduersariū dū est i via tecū: ne forte tradat te tortoribꝫ ꝛ mācipabūt te carcere. ꝛ nō exies inde donec reddas nouissimū quadrātē. ps. lvij. Nō em̃ misereris oīb⁹ q̃ operant iniq̃tatē. Hec cūdo ve. qz ianua gr̃e ei⁹ claudet ad merēdū. q̃ soluꝫ hic habēt. vt patet. ij. Thoꝝ. vi. Ecce nūc tp̃s acceptabile. ecce nūc dies salutis. ibi nō. Apoc̃. Post hoc tp̃s nō erit tp̃s. s. merendi. Tercio ve. qz claudet eis ianua gl'ie ad intrādū: q̃ mō apit̃ oīb⁹ vere pēnitētib⁹. Mat. iij. ꝛ. iiij. c. Agite pniam ꝛ appropinq̃bit vobis regnū celoꝝ. Dnus egit ꝛc retributōe bonoꝝ. nūc ꝙ agit ꝛc retributōe maloꝝ dicēs. Nouissime ꝙ venerunt ꝛ reliqe virgines. scz tarde vt diues Lu. xvi. dicētes. Dñe dñe api nobis. Thriſ. Nihil ꝑdest ex necessitate repetita ꝙfessio q̃ nō ē facta ex volūtate. Eccli v. Ne tardes ꝙuerti ad dñm. nec differas de die i die. subito em̃ veniet ira illi⁹. ꝛ i tpe vindicte dispdet te. Et iterꝫ Eccli. xvij. Confitebꝛis viu⁹ ꝛ san⁹. a mortuo q̃si nihil perit ꝙfessio. Sūt multi i finē pēnitentiā ptrahentes. dicētes illud Aug̃. Juuenis sum. faciā illud qđ me delectat. ꝛ postea pēnitentiā agaz. ac si diceret. Percutiaz me gladio. postea vadam ad medicuz. Heu nescis vnius hore puncto vulnus accipit̃ quod vix̃ lōgo tpe ad sanitatē reducit̃. Hec Aug⁹. Audi ergo quid dicat dñs talibꝫ. Amē dico vobis nescio vos. s. noticia approbatōis fore dignos glorie. O terribile ꝙbū: amara ꝙsolatio. Cōcludit. Uigilate itaq̃. hoc dicit nō illis sed aliꝫs negligentibus hoc dieviuētibꝫ ꝑ modū diligētis auisationis. vt sitis sollicīti ꝛc aiaꝝ vestraꝝ salute. qz nescitis die neq̃ horā. s. vocatōis vestre ꝑ mortē ad iudiciū. Ex hoc euangelio charissimi mei finaliter elicit̃ quō p̃sens ecclesia pmixta est bonis ꝛ malis. q̃ oēs et singuli quales fuerūt i fine aut post mortē discernēt. ꝛ vnusquisq̃ ꝑm merita vel demerita a deo habebit retributōez. boni ꝙsolatōez eterne glorie. sed mali ab hac gl'ia eternaliter secludent ꝑpter inaduertentiā ꝛ negligentiā eoꝝ. Hortamur ꝛ nos vt singuli sim⁹ circūspecti ꝛ sollicīti vigilātes i bonis opib⁹. vt hic possimus ꝑmereri gratiā ꝛ in futuro glorīā.

¶ Sermo LX. Adidem

Quinq fatue acceptis lãpadibꝫ suis nõ sumpserũt oleũ secum. prudẽtes vo acceperũt oleũ i vasis suis cum lampadibus Matth. xxv. ℍ Introductõ. Zizania pm Isid. nascit inter triticũ. z qdãmodo silis ẽ herba tritico: sic q ab eo vix poterit discerni z cũ creuerit sepaꝛ z eradicaꝛ. Spũaliter. p zizaniã intelligunt mali q̃ crescunt inter bonos quoꝝ pauci sũt rspectu maloꝝ. Eccli. i. Stultoꝝ infinit⁹ est numer⁹. Sed qz tales a bonis nõ bñ pñt cognosci. iõ crescere cũ ill' pmittũt quẽadmodũ dixit xp̃us Mat. xiij. Sinite vtraq; crescere vsq; ad messem. Sup q̃ dicit Aug. i omel. Multi mãt mali sunt tolerãdi quoꝝ pctã manifesta non sunt. ne forte eradicãdo zizaniã eradicet z triticum. Sed q̃uis nũc mali cũ bonis crescere pmittunt. hoc ẽ ppter bonoꝝ exercitiũ. vt dic̃ Bre. i moza. De⁹ vitã maloꝝ tolerat. qz eos ad pbatiõz iustoꝝ fuat. vt dicit Bre. sup Ezech. Quia Abel fieri nõ valet quẽ malicia Cayn nõ exercz. Nã cũ diabol⁹ aduersari⁹ nr̃ tẽptare nos nitit. tũc ipsis malis q̃si armis ꝺ nos vtit. z p ipos i nos seuiẽs cruciat. sed nesciẽs purgat. In extrẽo vo iudicio tũc dñs areã mũdabit. zizaniaz a tritico sepabit. triticũ in horreũ. zizaniã igni inextinguibili tradet. Tũc ex fructibꝫ cognoscent q̃ fatui vel prudẽtes fuerint. de q̃ thema vbi supra. ℍ In summa verboꝝ duo breuissime tãgunt. Primo maloꝝ fatuitas z negligẽtia. ibi. q̃nq; fatue. Scõo bonoꝝ sagacitas et diligẽtia. ibi. prudentes. De pmo dicit. q̃nq; fatue. ℍ Ubi sciẽdũ. triplex ẽ fatuitas sic z prudẽtia. s. cordis. oris z operis. Prima ẽ fatuitas cordis. z illa pbat ex multis. Primo i hoc cũ q̃s verbũ dei vilipẽdit. Prou. i. Sapientiã atq; doctrinã stulti dispiciunt. Et iterꝝ Prouer. xviij. Nõ recipit stult⁹ verbũ prudẽtie. i. verbũ dei. Sed implet i eo illud Eccli xxi. Tãq; dom⁹ extermiata sic fatuo sapiẽtia Nã fatu⁹ nõ curat lapides pciosos sz respuit qz vim ignorat. Et sic fatui spũales se habẽt ad verbũ dei. nõ attendẽtes illud Eccli. i. Verbũ dei fons sapiẽtie i excelsis. Ex hoc ñ adũcũt illud Eccli. xxi. Cor fatui q̃si vas ꝓfractũ oẽm sapientiã nõ tenebit. Nã sicut cribꝫ fur fura retinet nõ farinã. z sic tales inutilia z vana. qz Sap. xiij. Vani sunt oẽs hoies in q̃bꝫ nõ ẽ sciẽtia dei. Deu nõ solũ vani sed miseri. Aug. de vita. Nõ ẽ maioꝛ z miserabilioꝛ egestas q̃z egere sapiẽtia. Prou. x. Qui indoctus sunt i cordis egestate morient. Sic g̃ qui eget sapiẽtia stult⁹ ẽ. Ecõtra prudẽtia ꝓsistit i suscepcõe verbi dei. de q̃ Prouerb. xv. Cor sapientis q̃rit doctrinã Et iterꝝ Prou. xviij. Cor prudẽtis suscipit scientiã. z Eccli. xxi. Ornamẽtũ aureũ viro prudẽti doctrina. Et h̃ necessariũ ẽ ad salutẽ. De q̃ Greg. sup. Ezech. Oẽs q̃ viã vite scire volũt verba veritat⁹ diligẽter audire debẽt. Sc̃do pbat stultitia cordis i hoc si q̃s correcc̃õez nõ suscipit. Vñ prouer. xv. Stult⁹ irridet disciplinã. nõ solũ irridet. sed z corrigentẽ odit. Prouer. ix. Corripe stultũ z odit te. Idẽ. xv. Nõ amat pestilens eũ q̃ se corripit. Iõ Prouer. xij. Qui odit disciplinã insipiens ẽ. Q̃ nt sunt tales. de quibꝫ Eccli. xxij. Qui docet fatuũ q̃si q̃ glutinat testã. Prudẽs vo correcc̃õz benigne suscipit Prouer. ix. Argue prudẽtẽ z amabit te. Eccli. x. Vir prudẽs z disciplinat⁹ nõ murmurabit correct⁹. Etiã tales correctiones pfunt circa prudentẽ. vt dicit Prouer. xvij. Plꝰ pficit vna correctio apud prudentẽ q̃z centũ plage apud stultũ. Ideo dicit Chrys. Nõ ẽ otẽnẽda correctio. qz ẽ via homis ad deũ. ppter qđ dicit Prouer. xv. Qui dispicit disciplinã despicit aiam suã. Sap. iij. Sapiẽtiã autẽ z disciplinã qui abijcit infelix ẽ. z vacua ẽ spes illoꝝ. Talibꝫ eueniet querela cuz illa eis nõ pderit nec pdesse poterit. De quo Prouer. v. Cur detestat⁹ sum disciplinã. z increpatoribꝫ nõ acq̃eui cor meũ. Tũc vt dicit Bre. O culos pena aperiet quos hic culpa clausit. Tercio stulticia cordis ꝓsistit i hoc. cũ q̃s alienã pscientiã plus q̃z suã mãrit. De q̃ Eccli. xxi. Pes fatui facilis i domũ pximi intrat. Bre. in. iij. moral. Tãto intẽsius q̃s stultus est: de quãto sua pfundius ignorat. Q̃ nt sũt tales alioꝝ vitã respicientes. Cõtra quos dicit aplꝰ Ro. xiij. Tu q̃s es q̃ iudicas alienũ seruũ. si stat dño suo stat. si cadit dño suo cadit. Ro. ij. In q̃ alterꝝ iudicas teipm ꝺdemnas. Merito tales stulti dicẽdi sunt. De quo Tullius de stulticia. Stultoꝝ ẽ ppriũ aliena vicia cernere. suoꝝ obliuisci. Et qđ plus ẽ speciale signũ ẽ malicie. vt dicit Bre. in moral. Reprobi sunt qui vnũ bonũ incaute respiciũt. z multa grauia mala in quibꝫ sunt nõ conspiciunt Etiã qui alios inspiciũt seipsos nunq̃z agnoscũt. Econtra faciunt sapientes. Bene. Summa phia est suiipsius noticia. Bern̄. sup ps. Dixit insipiẽs. dicit Sapiẽtia cordis est plenitudo peccatoꝝ. si peccata tua respicis. et ea

cordialiter defleas. Hugo. Multe sciētie hominuz nulla melioz q̄z vbi hō cognoscit seipm. Talē cognitionē laudat Bern. i meditatōibz suis di. Multo melioz et laudabilioz z nobiliozes si te cognosc̄s: q̄z si te neglecto cognosceres cursuz planetarū. ¶ Secūda fatuitas ē oīs. z hec sil'r in tribz ꝓbat' ꝑncipaliter. Primo cum quis se de bonis iactat Eccl'i.xx. Lasciuus et imprudēs nō seruabit tps. Fatuū est merces suas multū pegrinātibus mōstrare. Eccl'i. vij. Non te iustifices apud deū. Job.xv. Celi nō sunt mūdi in cōspectu eius. quāto magis inutilis hō q̄ bibit q̄si aquā iniquitatē. Stultū ē igit' seipz iactare. q̄ Eccs. ix. Nescit hō an odio vel amore dign⁹ sit, sz oīa i futuz reseruant incerta .i. Choz. x. Qui se existimat stare: videat ne cadat. Ecōtra prudētia oīs cū ds de se hūiliter loquit'. Prouer.xvij. Sapiēs i oīb⁹ metuit sicut Job.ix. Uerebar oīa opa mea sciēs q̄ nō pceres delinq̄nti. Sic aplūs.i. Choz.uij. Nihil mihi ꝓsci⁹ suz: sz i hoc nō iustificat⁹ sū. Sic docuit ipe saluator discipulos suos dicēs Lu.xvij. Cū feceritis oīa q̄ ꝑcepta sūt vobis dicite inutiles serui sum⁹. Scdo i hꝫ q̄ de fect⁹ suos faciliter dem̄strat. Prouer.xij. Fatuus statim indicat irā suā. Eccl'i.xxi. In ore fatuoz cor eoz. Prouer.xxix. Totū spm̄ suū pfert stult⁹, sapiēs aūt differt z reseruat in posterz. Sic g̃ ecōtra sapiēs nō faciliter ꝓba exꝑmit. Eccl'i.xxi. In corde sapientū os eoruz. Et paulo aī.s. Eccl'i.xx. Nō sapiens tacebit vsq̄z ad tps. Idcirco dicit Eccl'i.v. Honor z gl'ia i sermone sensati. lingua imprudētis sb̄uersio ē illius. Tercio considerat i hoc. q̄ alios detractoue infamant. Eccl'i.xix. Sagitta infixa i femore canis. sic verbum i ore stulti. Itē habēt se ad modū suis. nā sicut sus citi⁹ currit ad lutū q̄z ad auz. z sic mali poti⁹ respiciūt ꝓrauū q̄z bonū. Eccl'i.xxi. Labia imprudētis stulta narrabūt. Reuera stulta. q̄ de talibz detractoribz dicit Roma.i. Detractores deo odibiles. Alexāder papa. z habet. vi. q. i. summa. Sūma iniq̄tas ē detrahere. ipsi em detractores deteriores sunt q̄z fures. vt patet ibidem. Sic g̃ ecōtra qui prudēs ē de alios nō diffamat. Eccl'i.xviij. Nō sapiēs attēdit ab inertia. Eccl'i.xx. Sapiēs in verbis seipm amabilē facit. Nec tm ab his verbis: sed a q̄buscūq̄z aliis nociuis se prudēs custodit. q̄a vt dicit ps.cxxxix. Uir linguosus nō dirigetur i terra. z Eccl'i.xx. Qui multis vtit' ꝓbis ledit aīam suā. Et ecōtra Prouer.xiij. et. xxi. Qui custodit os suū z linguā suam custodit ab angustijs aiam suā. q̄ vt dicit saluator Matth.xij. De omni verbo ocioso q̄d locuti fuerint hoies reddēt rōem in die iudicij. ¶ Tercia fatuitas est in opib⁹. z ꝓbat' i tribz ꝑdictis. q̄ tales spūalib⁹ bonis se nō ornāt. Et sic dicit' de fatuis virginibus. Nō sumpserūt oleū secū. s. charitatis. Prouerb. xxi. Thesaurus desiderabilis oleū i habitaculo iusti. oleum. s. charitatis. q̄ dicit aplūs. i. Choz. xiij. Si habuero omnē fidem itaut mōtes transferā. charitatē aūt nō habuero nihil sum. Et si distribuero omnē substantiā i cibos pauperum. etiā si tradidero corpus meū igni vt ardeam. charitatē aūt nō habuero nihil sum. z nihil mihi ꝓdest. Aug. Charitas ad oīa valet. sine qua nihil valēt oīa. Bre. Quicūd pcipit i charitate solidat'. Nō habet viriditatem ramus boni opis si nō pmanet i radice charitatis. Aug. Sola charitas ē q̄ distinguit inter filios regni z filios pditōis. Scdo ꝓbat' fatuitas opis i hoc cū recta intētione carent. Aug. de ꝓbis dñi. Qui non ꝓpterea gaudet q̄z intrinsec⁹ deo placet oleum secū nō habet. Bre. Qui rectā intētionē i ope nō tenet totū op⁹ amittit. Nḡr in. ij. dis. xl. Actus simplr mali sunt qui quersam intētionē habēt. Deꝑ potius ē inspector cordis q̄z opis. Et op⁹ q̄libet ita remunerat ꝑm q̄ ex corde ꝓcedit. Debēt ergo oīs intētio nr̄a in oīmb⁹ opib⁹ nostris esse honor z gl'ia dei. i. Choz. x. Siue māducatis siue bibitis vel aliq̄d aliud faciatis: ad gl'iam dei facite. Tercio fatuitas ꝓsiderat i hꝫ q̄z tarde se ad deū cōuertūt. et de meritis bonoꝝ opez sibi nō ꝓuident et negligentes sunt i factis suis. hoc tangit in textu cū dicit. Mora faciente sponso. i. deo p patientē expectationē. dormitauerūt oēs. s. i veniali. et dormierunt. s. in mortali. puipendētes dei iusticiam Nesciētes illud Eccl'i.v. Misericordia z ira ab illo cito approximat. z in ꝓcatores respicit ira illi⁹. z subdit. Ne tardes conuerti ad dominū: z ne differas de die in diem. subito em veniet ira ei⁹: z i tpe vindicte dispdet te. hoc ē q̄n nullū habes ad hoc respectū. Est igit' sūma fatuitas q̄ homo seipm negligit. et tps sic inutiliter ꝓsumit. z amittit q̄d nunq̄z recuperare poterit. Qui aūt vera putēdtia vtit' ille puidet sibi i tpe opturno de necessitate sua. Sic tales hoies accidiosos z negligētes hortat Salomō Prouer. vi. O piger surge z vade ad formicā discе sapientiā. q̄ cū nō habeat ducē nec ꝓceptorē nec principem: labozat in

estate sibi cibū ⁊ congregat in messe q̄ hz in hyeme. Et sic quilibet hō debet facere tpe grē qđ homi valde breue ē ⁊ incertū. ppter qđ merito magz sollicit⁹ eē deberet. et maiori diligētia se in bonis exercere. vt docemur Eccē. ix. Qđcunqz pōt man⁹ tua opari instāter fac. qz nec op⁹ nec rō ē apud inferos q̄ tu pperas. Hal'. vi. Que hō seminauerit hec ⁊ metet. Prepa rem⁹ igit nos in tpe ne claudet nobis ianua celestis regni: sic fatuis his accidit v̄ginibus. Videam⁹ ne sim⁹ serui inutiles. ne locū in nobis habebit illud Mat. xxv. Inutilē seruuz p̄icite in tenebras exteriores. Sim⁹ igit sapiētes ⁊ prudētes bona in tpe opportuno.

De sancta Dorothea vel Appollonia.

Sermo LXI.

Domine domi ne api nobis Mat. xxv. Nota regnū celoz aperit multiplicibus psonis. eo q̄ diuisiones grāz sunt. i. Cho rin. xij. Ipa em sancta ecclia hz sevt regio diuersitudinis. vt dicit Aug̃. in q̄ vn⁹ sic. alter sic ibat. Dicit em Orosius sup isto ps. Dñe q̄s habitabit in tabernaculo tuo. Notandū q̄ sunt. x. genera hoim in psenti quibz apit tabernaculū dñi in futuro. Nam sicut filij isrl̃ multas habuerūt habitatones donec ingressi sunt in terrā desiderabilē. i terrā promissionis. in hirlm vbi ē templū dei. sic ppl's dei in ecclesia sancta. Primi sunt imaculati ⁊ innocētes. ps. xiij. querit dicens. Dñe quis habitabit in tabernaculo tuo? Rñdet in psona dñi. Innocēs manibz ⁊ mundo corde. vl'q̄ ingredit sine macula. ps. cxviij. Beati immaculati in via. Ambro. Si vis esse beat⁹ sis immaculatus. i. innocēs. nec alteri nec tibi nocens ps. xxxvi. Monuit dñs dies imaculatoz. Sloquit qualē charitatē eterne lucis eis largiturus ē q̄ cū xp̄o regnaturi sunt. ps. xxxvi. Hereditas eoz i eternū erit. Apoc. xiij. Virgines sunt ⁊ sequunt agnū quocunqz ierit. Intelligit eos q̄ i innocētia baptismali ⁊ i carnis puritate pmānserūt. Etiā p̄ immaculatos p̄nt intelligi vere penitentes q̄ loti sunt aqua lachrimaruz ⁊ diuine grē. De quibz Ezech. xxxvi. Effundā sup vos aquā mūdā et mūdabimi ab oīb⁹ inq̄nametis vr̄is. ⁊ ponā spm̄ meū in medio vr̄i. ⁊ eritis mihi populus. ⁊ ero vobis deus vsqz i sempiternū. ps. xciv. Introite portas ei⁹ in confessiōe. i. sacramētali. i. Joh. i. Si cōfiteamur peccata nr̄a fidelis ē ⁊ iust⁹ ad⁹ vt remittat et mūdet nos ab oī iniq̄tate. Mat. v. Beati mūdo corde: qm̄ ipsi deū videbunt.

Scōi sunt amici. ad quos etiā puenit hereditas celestis glorie. quibz etiā porta salutis aperi meret. Et hi sunt obedientes deo et ecclesie. Joh. xv. Vos amici mei estis si feceritis q̄ ego p̄cipio vobis. H̄ est seruare mādata mea. De quibz Matt. xix. ⁊ Mar. x. Si vis ad vitam ingredi serua mādata. i. dei ⁊ ecclesie. Ipa em mādata ecclie sub decalogo etiam intelliguntur. Nā ipe saluator vbi supra sic inquit. Qui nō audierit ecclesiā: sit tibi sicut ethnicus ⁊ publicanus. Sicut nulli infideli sic et nulli publicano. hoc ē publico peccatori ingressum tali ianua regni celestis aperit. sic nec tali infideli ⁊ inobedienti. i. ecclesie mandatis. Inno. papa. ⁊ hr̄ i cano. di. xi. c. quis nesciat. vbi dicit. Quis nesciat q̄ ab oīb⁹ debet obseruari qđ romana seruat ecclia. Et iteruz Calixtus papa ibidem. c. Nō decet. Non decet a capite membra discedere. Hz iuxta scripture testimonia membra caput sequunt. Nulli vo dubiū ē q̄ mr̄ ecclia aplica mater est oīm ecclesiaz. a cui⁹ nos regulis nullatenus debem⁹ vel poss̄umus deuiare. Et sicut fili⁹ dei venit facere voluntatē patris. sic nos implere debemus voluntatē mr̄is nr̄e que ē ecclesia. Sic etiam dicit Stephan⁹ papa q̄ntus. ⁊ habet di. ix. Eniuero. vbi dicit. q̄ in speculū exemplar sancta romana ecclesia cui nobis xp̄s p̄esse voluit posita ē oīmb⁹. quicqd statuit quicqd ordinauit. p̄petue irrefragabil'r obseruandū ē. Et dicit Bern̄. i meditatōib⁹. Quanto q̄s pl⁹ pter deū obedierit. tāto ampliozē mercedē obtinebit. Tercio celestis regni ianua aperit iustis: q̄ declināt a malo ⁊ faciunt bonū. Et h̄ ē quod tāgit Dauid i ps. xiij. Dñe q̄s habitabit i tabernaculo tuo. dicit. q̄ operatur iusticiam. Aug̃. ō vita xp̄iana. Ad verā iusticiā nō sufficit cessare a malo. sz etiā facere bona oportet. Athanasius. Qui bona egerūt ibūt in vitā eternā. Un̄ Eccl'i. xxx. Hal⁹ aie i sanctitate iusticie. ps. xxxiij. Oculi dñi sup iustos. et aures eius i p̄ces eoz. Sap̄. iij. Justoz̄ anime i manu dei sunt. ⁊ Sap̄. iiij. Just⁹ si morte p̄occupatus fuerit i refrigerio erit. et iteruz Sap̄. v. Justi aūt in p̄petuū viuent. ⁊ apud dñm ē merces eoz. ps. xxxvi. Justi hereditabunt terram. ⁊ habitabunt in seculū seculi super eam Quarto apit dona portātib⁹. hoc ē in misericordie opibus se exercitātibus. Eccl'i. xvi. Misericordia vnicuiqz p̄parat locū sm̄ meritā operū suoz. Videtis bene q̄ ostia

magnatoꝝ apiunt dona pꝛotãtibꝰ. Sic ꝙ dꝛ Exo.xxiij. Nõ apparebis i ꝯspectu meo vacuus. Ben.xliij. Afferte.i. pꝛotate dño terre mũera. Pꝛou.xxviij. Dona hois dilatãt viã eiꝰ.z añ pncipẽ spaciũ faciũt. sic Jacob dixit de fre irato Ben.xxxij. Placabo eũ muneribꝰ Sic dñs placari poterit donis q̃ sibi i pꝛsona pauꝑis tribuũt. Nã ipe dixit Mat.xxv. Quicũq; vni ex mimis meis feciſ mihi feciſtis. Mat.v. Beati miſicordes:qm ipſi miscõiaz ꝯsequent. Jdcirco Thob.iij.dꝛ. Noli auertere faciẽ tuã ab vllo paupe.ita em cuenietvt nec auertaſ facies dñi a te.z iterꝝ Thobie.xij. Elemosina a moꝛte liberat z ipa ẽ que purgat z facit inuenire vitã eternã. Sic ecõtra fatuis virginibꝰ oleũ miscõie nõ habẽtibꝰ dictũ ẽ Mat.xxv. Amen dico vobis.neſcio vos. ¶ Quinto apiſ ianua celeſtis regni veritatẽ loquẽtibꝰ.sicut dicit Dauid i pnoiato pſ.xliij. Qui loquiſ veritatẽ cum pꝛimo suo ꝛc.i.hic habitabit in tabernaculo dñi. Et dicit hic qui loquiſ. Amb. Veritas a q̃cũq; dꝛ semp a spũsancto ẽ.i.a deo. Joh.xiiij. Ego sũ via.veritas et vita. Uñ de ipso dyabolo dicit saluatoꝛ Joh.viij. Mẽdax ẽ z pr eius.s. mẽdacij. Et sic q̃ mẽdacia loquunt: filij dyaboli sunt: z eius hereditatẽ obtinebũt.pſ.v. Perdes oñs qui loquunt mendaciũ. Sic econtra veraces ex deo sunt. z hereditatẽ regni celeſtis obtinebũt. Jdcirco Leui.xix.dicit. Nõ mẽtiemi nec decipiet vnuſquiſq; pꝛimũ suũ. Ephe.iij. Deponẽtes omne mẽdaciũ loq̃mi veritatẽ vnuſq̃q; cũ pꝛimo suo. Jac.v. Sit sermo vester ẽ est.nõ nõ.pſ.xi. Diſpdet dñs vniuersa labia dolosa:z linguã maliloquaz. Jdcirco Eccli.xxviij. Uerbis tuis facito staterã.i. Pet.iij. Si q̃s loquiſ q̃si sermões dei loquiſ. Pꝛouer.xviij. Mors et vita i manu lingue. Mat.xij. Ex verbis tuis dãnaberis. ex ꝛbis tuis iuſtificaberiſ. ¶ Sexto pacificꝰ, z tangiſ ibi cũ dicit.nec fecit pꝛimo suo malũ.i.q̃ sine dolo cũ pꝛimis ambulat:z oppꝛobꝛiũ nõ accepit adũsus pꝛimos suos. Jdcirco apls Ro.xij. Quantũ i vobis ẽ cuz omnibus hoĩbꝰ pacẽ habẽtes. Mat.v. Beati pacifici:qm filij dei vocabunt. Rom.viij. Si filij z heredes.filij quidẽ dei.coheredes autem xpi.ij. Chꝛor.xiij. Habete pacẽ:z deus pacis z dilectiõis erit vobiscũ i gl̃ia z gr̃a. ¶ Septimi sunt veraciter se humiliãtes. z de seipſis i nullo pſumẽtes. Aug. Si vis itrare ad eternitatẽ tene humilitatẽ. Pꝛouer.xxix. Humilẽ spũ suſcipiet gl̃ia.pſ.xvij. Tu populũ humilẽ saluũ facies. Et dico notãter q̃ se veraciter humiliat. Dicit em Eccli.xix. Eſt q̃ se neq̃ter humiliat. z interioꝛa eiꝰ plena sunt dolo. Qui alit veraciter se humiliat: hic ianuaz celeſtis regni mereꝰ igredi. Mat.xix. et Luxviij. Sinite puulos venire ad me.et nolite eos pꝛhibere.talium em ẽ regnũ celoꝝ. ¶ Octaui sunt sapiẽtes. Pꝛouer.xiij. Accepiꝰ ẽ regi miſter intelligẽs. Eccli.xij. Qui diligũt sapientiã diligit illoſ deꝰ.ꝓpter qõ dicit Pꝛouer. iij. Gl̃iam sapiẽtes possidebũt. Et Sap. vi. Cõcupiſcẽtia sapiẽtie ducit ad regnũ ꝑpetuum. diligite sapiẽtiã z imꝑpetuum regnetis. ¶ Noni sunt fideles fidelẽ fidẽ immaculatã seruãtes. Apocal.ij. Esto fidelis vsq; ad moꝛtẽ: z dabo tibi coꝛonam vite.pſ.c. Oculi mei ad fideles terre.i.eccleſie. Et dico q̃ fidẽ fideliter seruãt. Dicit em Lucius papa. z habꝛ i cano.xxiij.q.i. A recta fide z ꝓpꝛhico z apli co tramite ꝓpter nullã tribulationẽ licet recedere. Cuiꝰ rationẽ assignat Gꝛego.iij.moral. z habꝛ ibidẽ cano.quia. vbi dicit inter cetera. Quia nisi quis fidei soliditatem tenuerit diuinã pſentiã nõ cognoscit. Uñ Athanasiꝰ Nec est fides catholica quã nisi quiſq; fideliter firmiterq; crediderit: saluus esse nõ poterit. ¶ Decimo apiſ regnuz celeste militibꝰ foꝛtiter pugnãtibꝰ. Figuraꝝ i beato Stephano Act.vij.q̃ vidit celos aptos. Pꝛopter qõ dicit ipſe saluatoꝛ Mat.v. Beati q̃ pſecutionẽ patiunt ꝓpter iuſticiã:qm ipsoꝝ ẽ regnuz celoꝝ. Act.xiij. Per mltas tribulatões opoꝛtet nos intrare regnũ dei. ꝓpter qõ dicit apls ij. Thim.ij. Nemo coꝛonabiſ nisi q̃ legitime certauerit. Sic apta est ianua celi Pꝛothee vel appollonie. z sic de alijs.

¶ De vna virgine.

¶ Sermo LXII.

O Quã pulcra ẽ casta generatio cũ charitate Sapiẽtie.iij. ¶ In summa verboꝝ tria innuunt q̃ inuenire adoptat sponsus in spõsa. Pꝛimo pulcritudinis venustatẽ. Secundo pudicicie ꝓbitatẽ. Tercio coꝛdis charitatẽ. Pꝛimũ tangiſ ibi cuz dicit. O q̃ pulcra. Secundũ ibi.casta generatio. Tercium ibi.cum charitate. ¶ Dixi ꝓmo spõsus adoptat i sponsa pulcritudis venustatẽ. Nã Fm Aug.ꝺ doctrina xpiana. Spẽs coꝛpis est simulacꝝ mẽtis z figura ꝓbitatiſ. Nã vt omuniter dicit. Diſtoꝛtũ vultuz sequit diſtoꝛtio

mor. Ideo pulcritudo q̄rit i sponsa et ꝛecor. sic ds qui ē spōsus querit pulcritudinē mētis ⁊ nō corpis. De q̄ Aug. in lib. ꝛe ỹginib⁹ Nō q̄rit de⁹ pulcrā carnē sz pulcrā mentē.

M Idcirco sicut pulcritudo corpis cōsiderat i quattuor. sic pulcritudo mētis. Prio i pulcra facie. i. mēte siue ꝓsciētia. Cāti. ij. Facies tua ꝛecora. i mēs virtutib⁹ redimita. i. ornata. Gene. Nil virtute pstāti⁹. nil pulcri⁹. Et merito. qz hāc pulcritudinē sol⁹ de⁹ tribuit. Un Aug. Uirtus ē tā nobilis effectus vt nullus operet eā i nobis nisi sol⁹ ds. Possumus tn aliq̄d coefficere vt de⁹ nobis hāc pulcritudinē pstet. s. vicijs abrenūciando. ꝛefect⁹ nros cognoscēdo. p ỹtutib⁹ deū supplicādo. Nā fm apl'm. i. Chor. iij. Dei em coadiutores sum⁹. Petamus igit eā a deo. iuxta illud Bern. Sine dei auxilio q̄s incassuz laborat i acq̄sitōe ỹtutū. qz fm Rich. Alia ỹtutib⁹ plena ē dei spōsa. trinitat⁊ cathedra. Secdo pulcritudo ꝓsideret i ocul'. i. i ꝓtēplatōne eterno rū. Cāti. iij. O q̄z pulcra es amica mea. oculi tui sicut columbaz. Oculi em columbarū stāt ad tria. s. ad cauēdū pricula. ad colligendū grana. ⁊ ad sua cubicula. Primo ad cauē dū picula. sedēt em colūbe iuxta aq̄s ⁊ fluenta. ⁊ vidēt in aq̄s ne rapaces aues in aere volātes eas interimāt sed ꝛeclināt ab eis. Et sic dnica virgo Cāti. v. Oculi ei⁹ sicut columbe sup riuos aquaz. i. sacre scpture. vt possit a tē ptatōib⁹ demonū ꝛeclinare. De q̄ Piero. i q̄dā epla. Sicut stellas celi nō extinguit nox sic mētes fideliū inherētes sacre scpture ñ obscurat hūana iniq̄tas. Idē ad Rusticū monachū. Alma scientiā scpturaz ⁊ carnis vicia nō amabis. Secdo oculi columbe stāt ad colligēdū grana. Et sic oculi spōse dei ad ỹtutū exercitia. De quo Aug. Dnica virgo ꝛebet insistere opi vel diuine lectōi ⁊ meditatōi. Cui ꝓsonat apl's. i. Chor. vij. Uirgo cogitat q̄ dni sunt vt sit sancta spū ⁊ corpe. Nam fm Piero. Uirginitas sola absq̄ ceteris ỹtuosis opib⁹ ñ ē multū laudāda. ex eo q̄ dicit Mat. xvi. Reddet vnicuiq̄ iuxta opa sua. Tercio oculi columbe stāt ad sua cubicula. sic oculi mentis sponse dei ad futura pmia. vt d̄ talib⁹ dicet illud Isa. lx. Qui sunt hi qui vt nubes volāt. et quasi colūbe ad fenestras suas. Per volatū itelligit ꝓtemplatio celestis pmij. q̄d pmisit ds terrena relinq̄ētib⁹ et carnez ac mundū vincētib⁹ dicēs Apocal. iij. Uincenti dabo mānā absconditū. i. maxima dulcedinē diuine fruitionis quam oculus nō vidit. nec auris audiuit. nec in cor homīs ascēdit. i. Cor. ij. O si xpi sponsa oculis mētis pmissa pmia ꝓtemplaret nō formidaret sufferre q̄z ardua. ⁊ relinq̄re corpis oblectamēta. eo q̄ nō sunt condigne passiones hui⁹ tpis ad futurā gloriā. Rom. viij. Bre. Cōsideratio pmij minuit vim flagelli. Tercio pulcritudo corpis ꝓsistit i labijs. Cāti. iij. Sicut vitta coccinea labia tua. Nā p vittaz circumligat mētū. ⁊ significat refrenatio lingue vt sit moderata verbis. iuxta illud Jaco. i. Si q̄s putat se religiosum nō refrenās linguā suaz huius vana est religio. Ideo hortatur sponsam xpi Ambro. dicēs. Custodi virgo vias tuas vt nō relinquas in lingua tua. qz nō solū ociosa ⁊ vana loqui. sed etiā multa loqui excellēter plurimū crimen est virgini. eo q̄ in multi loquio raro ꝛest mendaciū. Prouer. x. Jō Jaco. i. dicit. Sit omnis homo velox ad audiendū. tardus ad loquendum. M Rō prima. nā qui custodit os suū custodit aiam suā. Prouer. xij. Mam mors ⁊ vita in manibus linguē. Prouer. xviij. Deniq̄ et dns in euāgelio Matth. xij. Ex verbis tuis saluaberis. ex verbis tuis damnaberis. Rō secūda cur virgo dnica ꝛebet esse ad loquēdū tarda. qz taciturnitas ē signū pfectionis ⁊ prudētie Jaco. i. Qui in verbo nō offendit: hic pfect⁹ ē vir. Tercia ratio ꝓpter virginitatis pudorem. exemplo Marie virginis. de qua Ambro. sup Lucā. Discе virgo verboz vitare lasciuiam. Maria em in salutatōe angeli verebat. Dico virginū esse ꝓprium trepidare ad omnis viri affatū. in hoc vera virginalis pudicicia dinoscit. De qua Ambro. Ubiq̄ ỹ gine singulaz virtutū comes ꝛebet eē pudor. Piero. sup Lucā. Sermo eaz ꝛebet esse rar⁹ ⁊ pudic⁹. Rationē subdit. Nā vbi nō est pudicicia ibi nō est putāda castitas. Quarto cōsistit i genis ⁊ maxillis. Canti. iij. vbi collaudat pulcritudo sponse xpi fidelis aie dicit Quasi fragmen malipunici. ita gene tue absq̄ eo qd̄ intrinsec⁹ latet. q. d̄. pulcritudo corpis q̄ exterius patet magna est. sed iterioz maioz. In malopunico cuz frāgit apparent duo colores. s. albꝰ ⁊ rubeꝰ. sic in virgine dni ca exterioz albꝰ color est exemplaritas ⁊ ostētio bonoz opez. De q̄ Mat. v. Luceat luxvestra coꝝ hoib⁹ vt videāt opa vestra bona. et glificent patrē vestz qui in celis ē. Nā dicit Greg. sup Ezech. Qui in occulto bn viuit carbo est. qz mūe alijs pdest sed soluz sibi ipsi viuit. sed qui i publico lumē sanctitatis

ꝛmõstrat q̃si lãpas ẽ q̃ i se ardet ꝛ alijs lucet
Nõ collaudat Hie. ꝓ. mor. di. Nõ arbitror
ꝑsiluũ melioꝝ q̃ ꝓmũ tuũ exemplo doceas
qz dicit idẽ i omel. Raro vnq̃ pctõres ad pe
nitentiã redirẽt si nulla essent bonoꝝ exẽpla q̃
eoꝝ mentẽ traherẽt. Itẽ apparet etiã colorꝝ ru
beꝰ. ꝛ ẽ charitas cordis. nihil em̃ ꝓficerẽt om
nes p̃fate pulcritudines. s. virtutuꝝ claritas.
mẽtis ꝺtemplatio. oris taciturnitas. bonorũ
exemplaritas. si nõ adesset iste rubeus color.
id ẽ cordis charitas. De quo Hilarius super
Joh̃. Frustra ẽ omis opatio nisi assit dei dile
ctio. Testat apls. i. Cor. xiij. di. Si charita
tẽ nõ habuero nihil sum. Et p̃dixi in secũdo
mẽbro. spõsus q̃rit ꝛ desiderat i spõsa pudici
ciepbitatẽ et puritatẽ. eo ꝙ dicit Amb. i lib.
de ꝟginitate. Pulcritudinẽ maiorẽ q̃s potest
estimare ꝟginitatis decore. que amat a rege.
pbat a iudice. Naz ẽm Dama. li. iiij. Quis
clausit celos. q̃s suscitauit mortuos. quis ior
danem intercidit. nõne virgo Helyas. nõne
tres pueri virgines igne puriores sunt effecti
Nõne daniel corpis virginitatẽ diligẽs fera
rũ dentes neq̃uerũt infigi. hec ille. Attñ virgi
nitatis integritas sine charitate nõ pdest. De
quo Bern̄. i epla ad Senonẽ. Castitas sine
charitate lãpas ẽ sine oleo. subtrahe oleũ ꝛ lã
pas nõ lucet. tolle charitatẽ ꝛ castitas deo nõ
placet. hec ille. ¶ Ideo sequit mẽbr̃ tercũ ꝙ
spõsus i spõsa optat cordis charitatẽ: dicẽs.
cũ charitate. Q ¶ Sed di. q̃ ẽ noticia ve
re charitatis? Rñdet Aug̃. dicẽs. Quãto q̃s
terrena despicit ꝓpter deũ tanto diligit. quia
charitas nõ querit que sua sunt. sed que Je
su xp̃i. Sic apl's ad Phil'. iij. Omnia arbi
traꝰ ꝗum vt stercora vt christũ lucrifacerem.
Sic beatus Petrꝰ in p̃sona oim apostolorũ
dixit Matth̃. xix. Ecce nos reliquimus om
nia ẽ. Que verba tractãs Greg̃. dicit. Qui
ad culmẽ pfectionis tendunt omnia derelin
quũt: vt solum deũ habere possint. Et sic hõ
in vera charitate debet relinquere quattuor.
Primo omia impediẽtia. Secũdo omia re
trahentia. Tercio omnia mediãtia. Quarto
omnia periclitãtia. De his oĩbus quere in
sermone de ꝺuersione sancti Pauli super the
mate. Ecce nos reliquimus omnia.

¶ De sancto Valentino.
Sermo LXIII.

IUstus germi
nabit sicut liliũ: ꝛ florebit in eter
nũ añ dñm. ¶ In summa ꝟboꝝ btũs Valẽ
tinus a duobꝰ ꝺmẽdat. Primo a decore pul
critudinis. ibi. germinabit sicut liliũ. secũdo
a flore eternitatis. ibi. ꝛ florebit in eternuz añ
dominũ. De ꝓmo dicit. Justus germinabit
sicut liliũ. P ¶ Pro quo sciẽduz. iustus
compat lilio q̃druplici de causa. s. ꝓpter odo
rẽ. decorẽ. colorẽ ꝛ vigorẽ. Primo ꝓpter odo
rẽ. Ipm em̃ liliũ hz multũ bonũ odorẽ. sic vi
det in expientia. Sic iusticia optimũ habet
odorẽ. qz oẽs virtutes i se ꝓhẽdit. De q̃ Pie
ro. Nõne i iusticia oẽs ꝟtutes ꝓhendũtur.
Etiã alie virtutes p̃nt stare cuz vicio. vt pru
dẽtia cũ malicia. fortitudo cũ iracũdia. tem
perãtia cũ impatiẽtia. sicut dicit Amb̃. i hexa
merõ. Ubi prudẽtia ibi malicia. vbi fortitu
do ibi iracũdia. vbi tpantia ibi impatientia.
plerũq̃ alia vicia. vbi aũt iusticia ibi oĩm vir
tutũ ꝺcordia. Ipsa em̃ iusticia ꝓprias vtili
tates negligit. ꝛ cõmunia emolimẽta ꝓponit
Idcirco Tulliꝰ dicit. Justicia ẽ oĩm virtutũ
regina. Ob hoc ipe saluator volẽs fideles su
os viã salutis docere dixit Matth̃. vi. Nisi
iusticia vra plꝰ abũdauerit q̃ scribaꝝ ꝛ pha
riseoꝝ: nõ intrabitis i regnũ dei. Nõ dicit, ni
si castitas, nisi humilitas ꝛc. nec dicit nisi san
ctitas. sed dicit. nisi iusticia vra. q̃si oĩs vir
tutes alias sub noĩe iusticie intelligere vellet.
ꝓpter hoc dicit phs. v. eth̃. Justicia ẽ pclaris
sima virtutũ. maxime famosum facit hoĩem
Prouerb. iij. Justoꝝ semita q̃si lux splẽdes
Eccli. xvij. Quasi sol opa eoꝝ in ꝺspectu dei
ꝛ oculi eius sine intermissione inspicientes i
vias eoꝝ. ¶ Secũdo compat lilio ꝓpter vi
gorẽ. ipm em̃ liliũ odore suo infirma corpora
fortificat ꝛ ifirmitati sbuenit. ꝛ sic iusticia in
firmis ꝓpatit. Un̄ Chrih̃. sup Mat. Justi
cia sine misedia crudelitas ẽ. Dicit etiã Gre.
ꝛ hr̃ in cano. xlv. di. vera iusticia. vbi dr. Ve
ra iusticia ꝓpassionẽ habet. falsa ꝙo dedigna
tionẽ. q̃uis ꝛ iusti soleãt recte peccatoribꝰ in
dignari. sed aliud ẽ qõ agit tipo superbie. ali
ud qõ gerit zelo iusticie. indignant em̃ iusti.
sz nõ dedignãtes sunt. Indignãt sic ꝙ fortis
disciplinã ꝛ correctoez siue increpatoem ex
aggerãt. intus tñ charitatem ꝛ dulcedinẽ ser
uãt. ꝓponũt sibi i animo plerũq̃ eos quos
corrigũt. meliores estimãt quos iudicãt. ꝛ
disciplinã corrigunt subditos. ꝓ humilitatẽ
ꝙo seruãt ꝛ custodiunt seipsos. Cassiod̃. sup
p̃s. Justi cũ alijs iurgiũ nõ habẽt. sz cuz se
ipsis. Cõtrariũ faciũt hi q̃ de falsa iusticia su
perbiũt. ceteros despiciũt. nulla misericordia

ꝺdescẽdũt. ⁊ qui se pctõres nõ estimãt. ceteri ozes tñ pctõres fiunt. Sed ita fieri nõ ꝺbet. Uñ puer. xviij. Justꝰ ꝓmo accusatoꝛ suũ ꝑsius ẽ. Et sic q̃to magis seipm cognoscit ⁊ reꝑhẽdit. tãto plus i ꝺsideratiõe ꝺfectꝰ sui alteri ꝺdescẽdit. ¶ Tercio ꝺpaꝛ iustꝰ lilio ꝓpter colozẽ. liliũ triplicẽ hz colozẽ. s. albũ. rubẽũ ⁊ viridẽ. ⁊ sic iustus. Primo hz albũ ⁊ colozẽ aureum. Uñ Bern̄. i epla. Duo faciũt hoiez iustũ. s. innocẽtia ⁊ bñficẽtia. Innocentia iusticiã inchoat. bñficentia cõsummat. Si innocentia alteri facit quod sibi velit. alteri nõ negat qõ sibi optat. Quo ad primũ dicit Socrates. Nullũ imponas qõ ipe pati ñ poteris. Quo ad scõm loquit Hiero. in epla ad filiũ Mauriciũ. Justicia nihil aliud ẽ q̃ nõ ꝓccare. nõ ꝓccare est legis ꝓcepta seruare. Nõ ꝓceptũ naturale est. Qõ tibi fieri vis alteri fac. Mat. vij. ⁊ habet i cano. dis. i. Humanũ gen⁹. Quecũq; vultis vt faciãt vobis hoies eadẽ facite illis. ℔ conuenit aureo colozi. Tercio habet liliũ colozẽ viridẽ. et ꝺsignat ꝑ ꝺsideriũ. Uñ Mat. v. Beati q̃ esuriũt ⁊ sitiunt iusticiã. Hiero. sup Mat. Nõ sufficit velle iusticiã nisi patiemur iusticie famẽ. ꝓpter qõ dixit ipe saluatoꝛ Luc. xvij. Cũ feceritis oĩa q̃ ꝓcepta sunt vobis dicite. inutiles serui sumus. Reuera. qz dicit Greg. v. moza. Sepe iusticia nostra ad examẽ diuine iusticie ꝺducta iniusticia ẽ. ⁊ sozdet in ꝺspectu districti iudicis qõ fulget i estimatõe opantis. Sic dicit Bern̄. i sermone ꝺ aduẽtu dñi. Justꝰ nũq̃ arbitrat se ꝺphẽdisse totũ qõ ad salutẽ suã ꝓtinet. nũq̃ dicit satis ẽ. sed semp esurit ⁊ sitit iusticiã. vt si semp vlueret semp in q̃tũ i se est iustioꝛ esse ꝺsideraret. atq; ꝺ bono i meliꝰ ꝓficere totis viribꝫ suis conaret. ⁊ sic nõ ad annũ. nõ ad ꝛps. sed in seculũ seculi manet iusticia eius. Et hoc est quod dicit Apocal. xxij. Qui iustus ẽ iustificet adhuc. ¶ Quarto iustus compaꝛ liliõ ꝓpter liliũ ꝺcozẽ Ipsuz em liliũ inter omnes flozes habet pulcritudinez. ⁊ sic iusticia. Uñ Aug̃. lib. viij. ꝺ ciuita. dei. Justicia est pulcritudo animi qua homies pulcri sunt in ꝺspectu dei. plerũq; etiã coꝛpe ꝺformes. Reuera pulcri ⁊ letabũdi. qz semp habent deũ ꝑsentẽ. Amb. lib. ꝺ officijs. Nũq̃ iustus solus est quin cum ꝺo semp ẽ. quasi mortuus viuit. quasi tristis letus est. quasi paup diues est. quia non caduca bona sed eterna ꝺsiderat. Ideo Grego. ⁊ habet. xij. q. ij. Cũ ꝺuotissima. vbi dicit inter cetera. Sũmũ bonũ est iusticiam colere. Item ꝺcoꝛ liliũ consistit in hoc. q̃ vult esse sine ꝺtagione. sic iusticia. Uñ Oꝛosius. Si q̃s minus vl̃ magis facit q̃z iusticia paꝛit iniusticia est. Ideo Aug̃. in lib. ꝺ gratia ⁊ lr̃a. Non omnibꝫ iustis ꝓmissa est eterne vite retributio. sed illis tm̃ qui sunt iusti sine omni iniusticia. Idem ꝺco ⁊ etiã considerat in lilio. q̃ stat inter spinas ⁊ nõ ledit̃. sic iustus. ¶ Prima spina ẽ timoꝛ dei. Eccli. i. Qui sine timoꝛe dei est nõ poterit iustificari Chriꝰ. Facile ꝺuiat a iusticia qui nõ timet deũ sed hoies. Idcirco cũ dicit ꝺ hoibꝫ iustis in sacra scriptura semp timoꝛ dñi adꝺicit̃. Job. i. Job erat vir iustus ac timens ꝺum. De Simeone Luc. q̃. Erat vir iustus ⁊ timoꝛatus. Jõ dic̃ Eccls. Justꝰ oĩbꝫ metuit. Et merito. qz dicit Eccli. xxvij. Si i timoꝛe dñi te nõ tenueris cito sꝛuerꝛet̃ domꝰ tua. Jõ Prouer. xxviij. Beatus vir q̃ semp ẽ pauid⁹ Scõa spina ẽ doloꝛ siue passio. ⁊ hoc q̃ ad tpalẽ. spũalẽ ⁊ coꝛpalẽ ꝺfectũ. Hoc apls Ro. xij. Flete cũ flentibꝫ. sic dicit ꝺ Job q̃ fuit iustꝰ. ⁊ habet Job. i. Justiciam suã i vera ꝺpassione oñdit. Uñ Job. xxx. Flebã sup eũ qui afflictꝰ erat. ⁊ ꝺpatiebaꝛ aia mea pauperi. Nec sufficit iusto cõpassio nisi etiã cũ põt assit iniurie ꝺfensio. Uñ Tullꝰ. Si es iustꝰ nõ solũ nõ noceas. sed etiam nocẽtes phibeas. Uñ habet i canone. xxiij. q. iij. Nõ inferẽdo. vbi dicit inter cetera. Qui nõ repellit a socio iniuriã si põt: in tm̃ ẽ i vicio q̃z tũ ille q̃ facit. subdit Anastasi⁹ ⁊ Damasus papa. c. qui põt. vbi dicit. Qui põt obuiare ⁊ ꝓturbare puersos ⁊ nõ facit. nihil aliud ẽ q̃z fauere impietati eoꝝ. nec caret scrupulo societatis occulte q̃ manifesto facinoꝛi ꝺsinit obuiare. Tercia spina est tribulatio. ps. Multe tribulatões iustoꝝ. Greg. in omel. Recognosco Job i sterquilinio. Johañẽ esurientẽ in heremo. Petꝝ i patibulo Jacobũ ꝺcollatũ gladio. cogito q̃liter ꝺ⁹ i futuro cruciabit q̃s reꝓbabit. qz ita dire affligit quos amat Bre. ⁊ habet. vij. q. i. aduersitas. Aduersitas bonis ẽ ꝓbatio virtutis. Bern̄. sup Cantica. Quõ stelle i nocte lucẽt in die latẽt. sic virꝰ q̃ in ꝓsperis latet i aduersis patet. ꝓpter hoc ꝺz Thob. xij. Quia acceptus eras ꝺo necesse ẽ vt temptatio ꝓbaret te. Item alia causa quare iustis ꝓmittit dñs tribulationes. Greg. xxxiij. moral. Electis suis ad se pegrinantibꝫ dñs iter aspꝝ facit. ne dũ quis vite ꝑsentis requie quasi vie amenitate pascitur. magis cũ diu ꝓgere q̃z citꝰ ꝓcurre diriget. Ne igit̃ oblectetur in via ⁊ obliuiscatur eoꝝ que sunt in

patria. etiã ꝓpter coꝛ remuneratiõez. Unde dicit Hiero. i epla ad Lypanũ. Quãto ihũ secuꝛ lo pſecutõibꝫ inimicoꝛ vl moꝛtboꝛ crudelitate fuerim⁹ afflictꝰ: tãto poſt reſurrectionẽ i futuro maioꝛa ꝑmia cõſeq̃mur. ꝓpter qõ dicit Hze. xxvi. moꝛal. Sanctoꝛ mentes eternitatis gloziã pſtolãtes vires ex aduerſitatibꝫ ſuſcipiũt. qz creſcẽte pugna glorioſioꝛẽ inde ambigunt victoziã. z ex ꝯſequenti maioꝛez coꝛona. ¶ Nota ſcdm membꝛa ſupza de vigoꝛe lilij recipe ꝑ quarto. et dic ſic. Juſticia ẽ vigoꝛoſa. Primo in vita. pſ. Nõ vidi iuſtũ deꝛelictũ: nec ſemẽ eius querere panem. Proꝛuerb. iij. Tabernaculũ iuſtoꝛ benedicet. pſ. Oculi dñi ſup iuſtos: z aures eꝰ ꝑces eoꝛũ. Propter quod dicit Aug⁹. Si iuſtus eſſem nõ timerẽ. Secũdo in moꝛte dicit Sap. iij. Juſtoꝛũ anime i manu dei ſunt. i. ꝓtectione dei: z nõ tanget illos tozmentũ malicie. Glo. Ruperti holgot ſup lib. Sap. id eſt in ꝓtectione dei ſunt. z ideo nõ tanget illos tozmentũ malicie. Sap. iij. Juſtus ſi moꝛte ꝓoccupatus fuerit in refrigerio erit. Propter quod Proꝛuer. xxxviij. dicit. Juſtus quaſi leo confidens abſq; teꝛroꝛe erit. qz iuſticia eum ab ira dei liberat. Idcirco Proꝛuer. xi. Nõ ꝓderunt diuitie in die vltiõis. iuſticia liberabit a moꝛte. Tercio poſt moꝛtẽ. qz ꝓducit ad vitã ꝑpetuã z ad regnũ eternũ. Sap. v. Juſti imperpetuũ viuẽt: z apud dñm eſt merces eoꝛum. ps. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo? Reſpondet inter cetera. Qui opat iuſticiam. Matth. v. Beati qui eſuriũt z ſitiunt iuſticiã: qm ipſi ſaturabunt. vbi? i eterna gloria. ps. Tũc ſatiabꝛ cum apparuerit gloꝛia tua. Idcirco Eccli. xxx. Salus anime i ſanctitate iuſticie. Ad ꝓpoſitũ. ergo iuſtus germinabit ſicut liliuz. quo ad ꝓmũ vbi ſupza. z flozebit añ dñm. quo ad ſcdm. qõ ſub ꝓmo breuitatis cauſa ꝓphẽdo. ſic hodie flozet beatus martyr ſanctus Valentinus.

De ſancto Petro in cathedra. Sermo LXIIII

Exaltẽt euz in eccl'ia plebis: z i cathedra ſenioꝛum laudẽt eũ. ps. cvi

In ꝟbis ꝓmiſſis btũs petr⁹ ꝯmẽdat a duobꝫ. Primo ab exaltatõe gl'oſa. ibi. Exaltent euz. Scdo a ꝯmẽdatõne honoꝛoſa. ibi. in cathedra ſenioꝛez. De ꝓmo. Exaltẽt eũ i eccl'ia plebis. ¶ Introductõ. Cõſuetudo ẽ curiꝭ ꝓncipũ quẽ rex ꝛecoꝛat: hunc oẽs ſubditi regis honoꝛare ſolẽt. Unde poeta. Hũc quẽ rex ꝛecoꝛat populꝰ ꝛecenter honoꝛat. Figurat Beñ. xli. Rex Pharao exaltauit Joſeph di. Tu eris ſuper domũ meã: z ad tuũ impiũ cũctꝰ ppl's obediat. et tradidit ſibi anulũ q̃ ſigillabãt l'ꝛe regie i ſignũ ptãtis ſibi ꝯceſſe. qõ vidẽtes oẽs alij honoꝛabãt ipm. Spual'r. ſic xps rex regũ et dñs dñantiũ honoꝛauit btm ꝑtꝛ. ps. Conſtituit eũ dñm dom⁹ ſue. i. eccl'ie ſancte quaz ꝯmiſit ei ad regẽdũ. z ſbſtituit eũ vicariũ ſuum. iõ merito ꝛebꝰ eũ honoꝛare. Hoc ẽ qõ dicit ꝛe oĩibꝫ alijs ſacerdotibꝫ. z beati petri vicarijs btaꝰ Gꝛegoꝛ⁹ ad mauriciũ impatoꝛẽ. z hr. xi. q. i. ſacerdotibꝫ. vbi dicit inter cetera. Dignũ ẽ vt vꝛa ſcitas z pietas honoꝛare dignet illos quibꝫ ſuo loco ꝛe honoꝛẽ tribuit: z angelos aut ꝛeos appellat. Et ſignãter beatũ ꝑtꝛ quẽ ꝯſtituit dñm ſup oĩs ꝓncipes digniſſimũ ꝓncipẽ. ſicut hodie canit eccleſia Tu es paſtoꝛ ouiũ ꝓnceps apl'oꝛũ tibi tradidit ꝛe⁹ oĩa regna mũdi. ideo merito exaltẽt eũ Alua introductio. Dicit btũs Gze. Dilecti z electi dei q̃nto ampli⁹ a dño diligunt: tãto intritura pſecutõis duri⁹ cõterent. Sz qz beatꝰ petr⁹ i patria celeſti ꝑ ceteris i multis ẽ ſblimatus. iõ i hac vita duꝛioꝛes ſuſtinuit cruciat⁹. ¶ Pro cui⁹ vlteriozi introductõe ſciendũ añꝗ btũs petr⁹ puenit ad celeſtis patrie exaltationẽ: tribꝫ vicibꝫ ꝓus ſup terrã exaltat⁹ legit. Primo exaltat⁹ ẽ ꝑ electõez. ps. lxxxviij. Exaltaui electũ ꝛe plebe mea. Prẽ ceteris em electus ẽ a xpo in paſtoꝛẽ ouiũ xpi. z ſup vniuerſam eccl'iam ꝯſtitutus. Joh. xxi. Symõ iohannis diligis me pl⁹ his. Rñdit. Dñe tu ſcis qz amo te. Tũc ſcdo ꝛ tercio interrogauit ſi diligeret. quo facto dixit. Paſce oues meas. Trina vice interrogauit. ad ꝛeſignandũz q̃ btũs Petrus cũ ſuis ſucceſſoꝛibꝫ pp'm ſibi ſubiectũ triplr paſcere ꝛeberet. ſ. verbo. exẽplo z oꝛõne. i. Pet. v. Paſcite qui in vobis ẽ gregẽ. Ideo Beñ. dicit. Juſto oꝛdine oues paſcunt a paſtoꝛibꝫ. qz lana z lacte paſcũtur ab ouibꝫ. Et dñs aut ꝑ ꝓphetã Ezech. xxxiij. Egoipſe requiram oues meas ꝛe manu tua. vbi ꝛenotat quẽlibet paſtoꝛẽ. Sz heu multi ſũt q̃ inſtãt ad pſidẽdũ ouibꝫ. nõ ad paſcẽdũ eas. ſz ſeipos. De qbꝫ Ezech. xxxiij. Ue paſtoꝛibꝫ q̃ paſcũt ſeipos. Heb. xiij. Jpi puigilãt rationẽ reddituri ꝑ aĩabꝫ vꝛis. ſz dz Sapiẽtie. vi. Dei iudiciũ duriſſimũ fiet his qui pſunt. Idcirco Gzego. i omel'. Gzãdis honoꝛ grãde onus. Q qz cũ grãdi honoꝛe exaltauit

btūs Petr⁹ sibi soli dictū ē Matt. xvi. Tu es Petr⁹ & sup hāc pet̄rā. s. quā tu ꝓfessus es edificabo eccl̄iam meā. et dabo tibi claues regni celoꝝ. qd̄cūqꝫ ligaueris sup terrā: ligatū erit & in celis. & qd̄cūqꝫ solueris sup terrā erit & solutū in celis. Nūquid nō magn⁹ ē honoꝝ cui rex ꝓmittit claues regni sui in recessu. & sic xp̄s volens recedere de mūdo ad p̄zem nō tradidit claues regni sui & spūalū thesauroꝝ beate virgini marie mri sue dignissime. De quo habet de pen̄. & remiss. c. noua. Dicit Innocētius papa. Licet beatissima & ꝑgo Maria dignioꝝ & excellentioꝝ fuit vniuersis apostolis. nō tm̄ sibi sed istis dns claues regni cōmisit i beato petro. Idcirco si volum⁹ intrare regnū celoꝝ refugiū habeam⁹ ad btm̄ Petr⁹ tanqꝫ ad illius ꝑcuratorē. q⁹ dicit Ambr. i sermone q̄ incipit. Proꝑitiatio diuitatis. Puto inq̄t celos aliter aperire nō posse nisi claues Petri apl̄i aperiendi sumpserimus. Et subdit idez. Rogem⁹ Petr⁹ vt nobis tanqꝫ bon⁹ pastor et ianitor portas regni celestis aperiat. Et sic q̄ ad hꝰ btūs Petrus pōt dicere illud ps̄ Dextera dn̄i fecit virtutē: dextera dn̄i exaltauit me.

¶ Scdō btūs Petrus est exaltatus p miraculoꝝ operationē. q⁹ legit Act. v. q⁹ infirmi ponebant i plateis i lectulis. vt saltē vmbra illius obumbraret quenqꝫ illoꝝ. & liberarent ab infirmitatibꝫ suis. Sic legit Act. ix. Quendā infirmū noie Eneā solo verbo sanauit di. Enea sanet te dns Jesus xp̄s. surge et sterne tibi. qui surrexit statim. Tabidē subdit de quada discipula noie Thabita. q̄ duz infirmata moreret. petrus rogatus a discipulis orauit & dixit. Surge. & aperuit oculos. & viso Petro resedit. Ista signa cū vidissent tam fideles qꝫ infideles. q⁹ tātis miraculis choruscaret. vocabāt eū nō hoiem sed deū Act. xiiij. dicētes Dij siles facti hoibꝫ descēderūt ad nos. quoꝝ errorē i ꝑfunda hūilitate se ꝑsternēs correxit Quid nos q̄si ꝓpria virtute & ptāte fecimus hūc ambulare. De⁹ Abrāā. de⁹ Isaac. de⁹ Jacob. de⁹ patꝝ nostroꝝ gl̄ificauit p filiū suum Jhm xp̄m. Sic q̄ ad hoc de eo pōt dici illd Eccl̄i. xvij. Dedit ei ptātē eoꝝ q̄ sunt sup terrā. imo ista exaltatio miraculoꝝ nō ē dumtaxat i terris. sz & subt⁹ terrā. Vl ¶ Nā refert Vincē. i spe. histo. li. xxij. c. xlix. q⁹ Karol⁹ imperator nocte quadā sacre diei dn̄ice cum post matutinū reiret paulatū. audiuit vocē terribilē dicen eē sibi. Karole exeat a te spūs tu⁹. q̄ cū exisset de corpe: duxit eū angelus i vallē q̄ ex vna ꝑte erat tenebrosa. & velut clibanus ardēs. ex alia vo ꝑte erat amenissima. respiciēs q⁹ Karolus ꝑ tenebrosaz ptē. ibi erat dolū cū feruēti aq̄. i quo vidit patrē suū Ludonicuz vsqꝫ ad femora stantez. q̄ dixit. Noli timere Karole. q⁹ ꝓmisit te de⁹ venire huc vt videres q̄d paterer ꝓ peccatis. Nā vno die sum in pena hui⁹ dolij. & altera mittar i suauissime aq̄ dolio. & hoc ꝑcibꝰ sancti apl̄i Petri. cui⁹ ꝑcibus gen⁹ nostꝝ liberat. & ad p̄disū i gaudiū ꝑducit. Ex hoc patet q⁹ nō ē tm̄ potēs btūs Petr⁹ i miraculoꝝ operatōe sup terrā. sed et infra terrā. ¶ Tercio beat⁹ Petr⁹ ē exaltatus ꝑ passionis tolerantiā. q⁹ leuatus a terra suspēsus in cruce pedibus sursum capite demisso in terra. Eccl̄i. xlvi. Exaltauit eum de terra.

¶ Prima exaltatio facta est christi auctoritate ad designādū illud quod scribit ad Heb. v. Nemo assumat sibi honorē nisi vocat⁹ a deo tāqꝫ Aarō. Sed heu multi faciūt oppositū. cū tm̄ ꝓhibeat Eccl̄i. viij. Noli querere ducatū ab hoie. nec a rege cathedrā honoris. Nā i terra stare nō ē piculosū sed i alto. Thus. Qui i terra sedet nō hz quo cadat. q. d. ꝑ oppositū ē de his q̄ i alto sunt positi. sicut diuina sapiētia ait Eccl̄s. viij. Interdū dn̄at hō homi in malū. ¶ Scda exaltatio facta ē i cognitōis claritate. de qua dicit dns Mat. xvi. Quez dicūt hoies esse filiū homis. Rndit Petrus tāqꝫ ꝑ alijs illuminat⁹. Tu es xp̄s fili⁹ dei viui. Nec mirꝫ. q⁹ clar⁹ fuit i cognitōne. q⁹ tres mgros sapiētissimos habuit. Primo p̄z reuelantē. Matth. xvi. Beat⁹ es Symon petre. q⁹ caro & sanguis nō reuelauit tibi. sed p̄r meus qui in celis ē. Scdo filiū instruentez. Joh. xv. Oia q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Tercio spūm sanctū infundentē. Joh. xiiij. Spūssanctus quē mittet vobis p̄r in noie meo ille docebit vos oīa ¶ Tercia exaltatio. s. in passione facta est ex feruēti charitate. q⁹ ꝑ ceteris magis dilexit. ppē q̄d ipm saluator interrogauit Joh. xxi. Diligis me plꝰ his. Rndit. Tu scis dne. nō suscepisset martyriū si nō ex radice charitatis habuisset. immo oīs martyres qui tormēta subierunt ex radice charitatis acceperūt. Un̄ Aug. Onō corpalis pulus ꝓtā tā magna tormēta duraret nisi xp̄s deus i eo habitaret. Ideo dictū est Thobie ab angelo. c. xij. Quia acceptus eras deo necē fuit vt tēptatio ꝓbaret te. Bre. Qualis vnusquisqꝫ apud se lateat illata contumelia ꝓbat. Sz q⁹ btūs Petrus ꝑ ceteris magis dilexerat. ideo ꝓmius ꝑ ceteris xp̄m imitari debebat. ¶ Idcirco ꝓpter istam

trinā exaltatōz festū sancti petri tribz vicibz i āno celebrat. Ex eo em ꝙ fuit dignior i aucte qz princeps apl'oz. z claues regni celoz acce pit celebrat hodie ei⁹ festū. Q, aūt fuit efficacior i virtute. ppter hꝫ celebrat festū ad vincula. Et ex hoc ꝙ fuit feruētior i charitate. ob hꝫ dies ei⁹ obitus vel natal' celebrat. Sedo celebrat ei⁹ festū ter i anno ppter bñficiū quod ei dñs ꝓtulit. hoc est ppter ptātē ligādi z solue di. Ipe em liberat nos a tribz generibz pecca toz. s. locutōis. cogitatōnis z operatōnis. Tercio ppter habitū. qz ipse ē pastoz noster. Ipse em nos tripliciter pascit. verbo. exēplo z oratione. Ideo festū eius totiens celebrat nobis i exemplū vt nullus desperet. si quis xpm negasset corde. ore z ope. si velit penitere christ⁹ vult eū suscipere penitentē.

¶ Sermo LXV Ad idem.

Exaltēt euz in eccl'ia plebis: z i cathedra seniorum laudent eū. ps. cv. ✠ Pro doctrina scīendū. Lupientes hic exaltari p vite meritū. z i patria p glie pmiū. debent ad hoc conari p tria. Primo p electōez. z hꝫ fieri hz tūc cū p grāz spūssancti intrinsec⁹ cōpūcti incipim⁹ in spicere vitā nr̄az. bonū z malū. celū z terrā. celestē iocunditatē. infernalez calamitatē. momentaneā delectatōem. z eternā damnationē. mentis nostre oculos intuētes z rimantes quid inter ista potissime sit eligendū. vtruz ppter momentaneā delectatiōnem expedit mereri eternā damnationē. vtz ppter terrena bona expedit carere celestibz cū sint i infinitū meliora. z sic respiciētes deuz p omībus eligamus. z ꝓtraria respuamus statuētes custodire iudicia iusticie sue. Statiz z vt factuz fuerit. elegit nos deus vt simus filij dei ex seruis diaboli. z sic nō erimus medio criter exaltati. Tunc em iplebis i nobis illud Deuter. xxvi. Dñm deū tuum hodie elegisti vt sit tibi deus: z ambules i vijs eius. z elegit te hodie dñs vt sis ei ppl's peculiaris. et faciet te excelsiorē cūctis gentibz quas creauit in laudē z gl'iam suā. Nūquid nō sumus vehementer exaltati cū ex seruis diaboli erim⁹ adoptiui filij dei. Joh. viij. Qui facit pcm seruꝰ est peccati. sic dicit apl's ad Roma. vi. An nescitis cui exhibetis vos seruos ad obediendū hui⁹ serui estis. i. Joh. iij. Qui facit pcm ex diabolo est. Ideo dicit ps. lxxxij. Elegi abiectus esse in domo dei mei magiz habitare in tabernaculis peccatoz. z sic Susanna Dan. xiij. Quid eligā inquit ignozo. melius est mihi incidere i manus hoim qz delinquere legem dei mei. Et sic Eleazarus vir antiquus potiꝰ gaudēter elegit mortē qz cōtra legem dei ageret. ij. Machab. vi. ¶ Secundo exaltamur p operationē. cū post electionē opera nostra cū conatu facimus. omnē statum excedimus. nō ꝓtenti omnibz obsequijs. sz qz tum vires suppetunt cuz discreto excessu omnia faciendo. dicēdo illud Eccl's. xj. Magnificaui opa mea. z tādiu opa ardua continuātes quousqz de excessu operz veniamus in excessum mentis. Hunc excessum opis docet Bern. dicēs. Bonū ē homi sua obsequia ad cumulū dare. Verbi gra. Sufficit ad salutē molestiā ferre patiēter. sed cumulus ē desiderāter z feruēter pati. sufficit ad salutē supflua nō requirere. z nec ppter ipsa si necessaria desint murmurare. sed cumulus est alijs necessaria mistrare. qui vere z p se penuriā patiuntur. Sufficit ad salutē platis obedire. sed cumulus est fugere in quo sentit voluntarē oblectari. Un Bern. Perfecta obdiētia legem nescit. terminos nō habet. nec est ꝓtēta angustijs pfessionis. longiori mō voluntatē ferūt i latitudinē charitatis ad omne quod eis iniungit spōtanea volūtate alacriqz animo extendit. z sic de alijs operibus exemplificādū ē. ¶ Tercio exaltamur p passionē. cuz em nos quibuslibz exercitijs passionibz eqlēnibus strēnue exercitātes. s. p grām. q gustata et q ꝓtracta fit amaritudo amarissima. z equiualet passioni in patiēti desiderio incipiunt feruenter languere. tm nec ad carnalia desideria nec libeat nec liceat ambobus carētes. z sic inter celū z terrā suspēsi amarissime cruciamur z talis cruciatus equiualet passioni. De tali Job. vij. Suspendium elegit aīa mea. z ossa mea mortē. Quod exponēs Bre. dicit. Per aiam nil nisi mētis intētio intelligit. Nā omne qd̄ suspēdit ab imis ad supna eleuat. et ossa. i. carnis fortitudo mortit. Bre. Dū mētis intētio ad alta sublimat oēm i se fortitudinē necat. Un sancti viri rectissime sciunt ꝙ hic requiē habere nō pnt. ideo suspendia eligunt qz terrena delinquētes. celestia desiderātes ad alta animū tollunt. ossibz mortē inferunt. qz amore supne patrie virtutū studijs accincti fortes ꝓs mūdo. nūc aūt deo. et hi dicuntur suspēsi. Un Hugo li. v. de archa mistica Nōne velut a terra ad aera suspendit. dū hō sup hoiez ducit. z mētis alienatōe a terrenis

ī celestia erigīt. hi tediū habēt viuere in secu/lo ꝫ dicētes cū ps. Heu mihi q̄ icolat⁹ me⁹ plōgat⁹ c̄. tales petri martirio corpali coequā tur. q̄ inter celi z terre ꝛsolatōes eleuati pēdēt miserabiliter ꝛsolati. z ꝫ ē q̄d dicit Bre. Cū gra ꝛ templātibꝰ celeri⁹ nō subuenit. sic obse/crāti celū ereū z terra ferrea. z sic sine ferro san guinē fundūt. z q̄to maior passio: tanto post morte vberior ꝛsolatio. Sic g̃ p hmōi exerci tia meremur ꝫ exaltari p gr̃az z ī futuro p glo riā. A ¶ Nota p̄sens festū q̄nq; de causis celebrat. Primo ꝓpter petri liberatiōz z eius exaltatiōz. q: hodie de carcere liberat⁹ z ī cathe dra sublimatus Scdo ꝓpter corone clerical' dedicatiōez. Nā ipe Petr⁹ ꝓpter ignominiā noīs xpi abrasus fuit ī capite. et ꝫ factū ē di uina puidētia. ad significādū q̄ iter deū z cle ricū nullū dz eē mediū. q. Ihoz. iij. Nos ꝙ o reuelata facie gl'iam dñi speculātes. Dz heu q̄dā sunt q̄ inter se et deū ponūt terrā. i. auz et argentū: vt auari. q̄dā lutū vt luxuriosi. q̄dā ventū vt superbi. quidā ignē vt iracūdi. z sic de alīs. Idcirco abradit in supiori pte crinis. z ponit ī modū corone. q: deo seruire regnare ē z circulariter abradit. hoc denotat q̄ ipsi sine fine deo seruire z ipm laudare debent. Tercio hec festiuitas fit ꝓpter ꝑme misse celebratōz q: petr⁹ ꝑmā missaz ī pontificatu ī antiochia celebrauit. Et credendū est q̄ isto die celebra uit q̄n introniſatus fuit vel saltē ī illo tpe. Et ideo ista dies debet esse valde celebris z solē/nis. Quarto p erroris destructōe. Olim erat error q̄ credebāt vt aie defunctoz circa tumu lū errarēt. vt dicit Maxim⁹i sermone. q̄ sup tumulos cibos apportabant. cū tñ corpalibꝰ cibis nō indigerēt. sed demones ꝛsumebant Idcirco sancti pres ordinauerunt ista die se stū fieri sancti Petri q̄ hec fuerūt facta antio chie. vt ꝑtute ist⁹ festi hec subsceptio obliuio ni traderet. Alia q̄re ī passionali. Volens tñ facere cū his notabilibꝰ scdm sermonē sup p/dicto themate possz tot ꝑtutes aut bona opa colligere quibꝰ hō magn⁹ efficitur coraz deo.

¶ De sancto Matthia.

Sermo LXVI.

Tollite iugum meum sup vos z discite a me: q: mitis sum z hūilis corde Mat. xi. ¶ Introductio. Dura ē seruit⁹ vbi labor ē magn⁹ z pcū paruū. vbi magna afflictio z p/ua remuneratio. B ¶ Spūaliter. Et sic seruitiū mūdi. peccati seu diaboli ē gue. Die/re. xvij. Seruietis etiaz dijs alienis q̄ nō da bunt vobis requiē die ac nocte. Sap. iij. La bor eoz sine fructu. ꝑñ ꝙ queri illud Luc. v. Preceptor p totā noctē labrātes nihil cepi/mus nisi damnū z verecūdiā. de q̄ ad Ro. vi Quē fructū habuistis in q̄bꝰ nūc erubescitis z loquim̄ tibi de ꝑmio dicēs. Stipēdia peccati mors. Idcirco dimittam⁹ talia fuitia. hmōi labores. Isa. i. Quiescite q̄erse agere z discite bñ facere. Studeam⁹ iugū portare dei. q: val de graue ē gerere iugū diaboli. Figurat Exo. i. z. ij. Pharao aggrauauit filios isr̄l' lutuz et paleas ꝙgregādo. Spūaliter. Pharao. i. di abol⁹. rex egipti. i. tenebrarū. aggrauat filios suos. paleas vanitatiz z lutū iniq̄tatis colligē do. Prouerb. x. Op⁹ iusti ad vitā. op⁹ impij ad peccatū. Bern. Stultuz ē seruire diabolo q̄ nullo placat obsequo. Idcirco thema. Tollite iugū meū sup vos ꝛc. ¶ In summo euange lio duo innuunt. Primo illuminatio nr̄i ītel lect⁹. ibi. ꝙfitebor tibi. Scdo subiūgitur accē sio nr̄i affect⁹. ibi. tollite iugū. De ꝑmo dicit In illo tpe. s. cū dixit ihs signa q̄ fecerat in ci uitatibꝰ iudeoz. s. corozaym. bethsayda z ca pharnaū. q̄ si facta fuissent ī ciuitatibꝰ gētiliū scz thiro z sidone. egissent penitētiā ī cinere z cilicio. Nō diceret q̄s q̄ ērō q̄ ppl's iudaic⁹ xpm reiecit q̄ tñ vnū deū credidit. et gentilis ppl's cū tā pn⁹ recepit Dz igit vt dicit Chrys. multos de ista q̄stione sciebat dubitaturos. Jō rndēs dixit. Cōfitebor tibi pr̄. i. gr̃as ago Aug. Cōfessio nō ē solū pctōz sz z laudato/rū. tibi pr̄. s. p eternam generationē. dñe celi z terre. i. visibiliū z iuisibiliū. ps. Tui sunt ce/li z tua ē terra ¶ Nota ī his verbis. Cō fitebor tibi pr̄ celi z terre. triplex error excludi tur ¶ Prim⁹ iudeoz q̄ dixerūt ihm blasphe mū dei. Mat. xxvi. Blasphemauit. excludi tur ille error ī ꝫ ꝙ. Cōfitebor. vbi exprimit vocē laudis. Joh. viij. Ego glīfico pr̄em meū ¶ Scdo fuit error arrianoz̄. q̄ dixerūt xpm nō esse verū deū. q̄ excludit ī ꝫ ꝙ pr̄. ipse em eterni pr̄is fili⁹. ¶ Tercio excludit error ma nicheoz. q̄ dixerūt deū nō ee creatorē inuisibi liū sed solū visibiliū. z ꝫ ibi excludit cū dicit. dñe celi z terre. i. visibiliū z iuisibiliū creator Sequit. q̄ abscōdisti hec a sapiētibꝰ. s. archa na. s. sapiētie tue. z sacramēta redēptōis nr̄e. z misteria fidei q̄ ī aduētu meo sunt impleta. a sapiētibꝰ z prudētibꝰ. s. hui⁹ seculi. vl' his q̄ sa pientes sibi ipsis vident. i. q̄ scl'ari vl' diabolica sapiētia pditi sunt. De q̄ Jaco. iij. Nō ē ista

sapiētia dēsursū dēscēdēs. sz terrena aial' diabolica. Et hmōi sapiētiā habēbāt scribe z pharisei q̄ supbe sibīpis videbāt sapiētes. de talibꝫ etiā h̄ loquit. Ecce causa excecatōis ē supbia Jac. iij. Deus supbis resistit humilibꝫ dat grāz. De q̄ subdit. z reuelasti ea puul'. i. hūilibꝫ. Hze. Nō dicit insipiētibꝫ sz puulis. qz reprobat supbos eoꝝ tumorē ñ accusātes. Ecce causa illuminatōis ē hūilitas. puerb. xvi. Ubi hūilitas ibi sapiētia. Et sic reuelatio v̄itatis facta ē puulis. i. hūilibꝫ p miscōiam. et ecōuerso absc̄ōsio veritatis facta ē supbis p̄r iusticiā. z dicit Luc. xtractās de hac materia q̄ xp̄s tūc exultauit spū. ¶ Sz di. nūq̄d male fecit ih̄s q̄ locut⁹ ē de infidelitate hoim. Rñdet Aug. Locut⁹ ē xp̄s ñ de hoīm excecatōe z infidelitate: sz de occulta dei iusticia quā supbi ignorauerūt z hūiles cognouerūt. vl' p̄t di ci q̄ exultatio xp̄i refert ad reuelatiōez nō ad absc̄ōsionē Subdit aūt eāz reuelatōis. ita p̄r sez factū ē. qm̄ sic placitū ē añ te. i. tūc placuit volūtati tue. q. d. nullā volēs aliā reddere rōnē filius q̄re illos reprobauit. istos elegit nisi bñplacitū p̄ris. nob ī exēplū. vt secreta dei iudicia discutere ñ p̄sumam⁹. Hze. xxv. moral'. Qui pscrutator ē maiestatis oppm̄et a glia. Ro. xi. Incōphēsibilia sunt iudicia ei⁹ z inuestigabiles vie ei⁹. Attñ dicit sanct⁹ Tho. li. iij ꝺ gētiles. c. xvi. Deus vellet oēs hoies salvos fieri inq̄tū essent dei capaces p amorez z cognitiōez. mō exq̄ nō faciūt tūc damnatōez z reprobatiōez eis̄pis ꝓcurāt. Jō Mat. xx. Amice nō facio tibi iniuriā. Glo. qz in iustū ē ñ p̄t qđ iusto placz. Idcirco Ro. xi. Noli altū sapez sz time. Jhiere. xviij. Sic lutū i manu figuli. sic vos i manu mea. Rom. ix. Cui vult miserē. quē vult indurat. Subdit. O hō tu q̄s es q̄ rñdeas dō. nūq̄d figmentū dicit ei q̄ se finxit. q̄d me feciſti sic. an nō hz ptā tē figul⁹ luti ex eadē massa facere aliud quidē vas i honorē. aliud i ꝺtumeliā. Et sic voluntas dei ē tā i generali ad oēs tā i spāli ad aliq̄s. vt. s. i electis appareat dei miscōia z alijs iusticia. Aug. li. i. de ciuit. dei. c. xij. Si oēs manēt i pēnis i q̄ apparet grā redimēt⁹. Rursum. Si oēs saluarent i nullo appareret seueritas reprobatōis. etiā si oēs saluarent. tūc ita libez ēet malū z viciū sic virt⁹ cē. Attñ dicit Aug. z habet. xxxiij. q. iij. c. vasis. Vasis ire nūq̄z de⁹ redderet interitū si nō spontaneū inueniret hō h̄re pctm̄. nec de⁹ peccanti homini iuste infert irā. i. pēnā. si hō ex pdestinatōe cecidisset i culpā. Aug. sup illud Joh. vi. Nēo p̄t venire ad me nisi p̄r me⁹ traxerit illū. Multi interrogāt cur trahit illū et nō illū. Rñdet Aug. Noli diudicare si nō vis errare. cā ee p̄t iniusta esse ñ p̄t. Ad ꝓpositū pseq̄ndo enā gelij materiā dic Chrys. Possz aliq̄s estimare q̄ xp̄s puatus eēt virtute. Ideo sbdit. Omia mihi tradita sunt a patre meo. In h̄ oñdit q̄ sit eq̄lis potētie cū patre ex eo q̄ dicit oia. sed relinquit auctas p̄ncipiū in patre p h̄ q̄ dicit tradita sunt mihi a patre. nec tñ ex hoc intelligere debes q̄ de⁹ sint aliq̄d h̄re qđ tradit. Ostēdit se nūc eq̄lē scientia cū sbdit. Nemo nouit filiū nisi p̄r. Nemo. i. null⁹ alterius eēntie nouit. s. i omipotētia. s. eēntialiter. plene. p fecte z ꝓpheusiue. Et hoc dico ꝓpter hoies q̄ cognoscūt p fidē z beatos i patria. sil'r z angeli p manifestā visionē. nō tñ p visionē ꝓphē siuā. Aug. Beati habēt plenā cognitiōz ap̄ hēsionis sed nō ꝓphēsionis. qz dicit sanctus Tho. pte. i. q. xij. ar. viij. Null⁹ intellect⁹ creatus totaliter dei ꝓphēdere p̄t. qz de⁹ infinit⁹ ē. Damas. Eternitas sibi soli cognita ē i tali cognitōe eēntiali. Et dicit hic nisi filius. in hoc spūssanctus excludit. qz nō ē alterius essentie Subdit. neq̄z nouit patrē. Ulñ Chrys. cū dicit neq̄z nouit q̄s patrē. nō h̄ dicit q̄ eū oēs ignorēt: sz ꝓmuni cognitōne. qz filius eū nouit null⁹ al's eū scit. sic g̃ neq̄z nouit cē. vl' cui voluerit filius reuelare. z sic filius ē cā reuelatōis. Ulñ Aug. viij. de ciui. dei. Reuelat p̄r ꝑ verbū suū sic verbū trāsit oziū qđ ꝑferim⁹ seipm̄ ostēdit. q̄to magis verbū dei p qđ facta sunt oia ita ostēdit patrē sic ē pater. qz filius ē mētis nre lumē. Lu. ij. Lumē ad reuelatōz gētiū. Joh. viij. Ego sū lux mūdi. ¶ Nota hoc euāgeliū legit de sctō Matthia. qz de⁹ sibi redēptionis z fidei secreta reuelauit q̄ iude abscōdit. ps. Epatū eius accipiet alter. Act. i. patz ad lrāz. excecatus sē erat iudas puluere malicie qz sacramēta redēptōis dñice cognoscere nō potuit cē. ¶ Dixi sc̄do subiungit accēsio nr̄i affectus cū subdit. venite ad me oēs q̄ laborātis cē. Postq̄z xp̄s docuit nos q̄d de ipso credere debeamus vt p hoc nostr̄ illumīaret intellectū. Cōsequenter nos docz q̄d eius exēplo facere debeam⁹ vt p hoc illumiaret intellectū nostr̄ z inflāmaret nostr̄ affectū. z dicit venite. s. credēdo z obediēdo. nō pdibꝫ sz moribꝫ. nō carne sz fide. oēs q̄ laborātis. s. siue ꝑm naturā q̄ nascimur. s. ad laborandū. Job. v. siue ꝑm culpā q̄ trāsgredimur. ī q̄ trāsgressione ē labor magnus. Sap̄. v. Lassati sumus i via iniq̄tatis. luxuriosus i voluptatibꝫ. auarus i

cupiditatibꝫ ⁊c. ¶ Iste labor ē maxie afflictiꝰ vt dr Ecci. x. labor stulto⁹ affliget eos .et onerati estis, i. gꝫuati onere legꝭ. Act. xv. Fuit onꝰ qđ nec nos nec pres nr̄i portare potuimꝰ Itē onerati onere pharisaice traditōis. ¶ Mat. xxiij. Imponūt onera gꝫuia ⁊ ip⁹ portabilia. Item onere diabolice fuiuntis. ps. Iniq̄tates mee supgresse sūt caput meū. i. ꝺsciaz meā. et sicut onꝰ gꝫue gꝫuate sūt sup me. ⁊ ego reficiā vos. s. cibo eucharistie. doctrine ⁊ spūal' gr̄e. Chrisꝰ. Per ea q̄ dicta sūt i ꝛsideriū sui discipl'os incitauerat. oñdēs ineffabilē suā ꝕtutē ⁊ grāz. dicit em̄. venite ad me oēs. Bern̄. O felix terminus ad me veite. a stulto labore vr̄o ⁊c. ad me medicū salutis. portū q̄etis. ostiū ꝕitatis. vt i die nouissimo ad me venire poteritꝭ ad gl'az eternitatis. veite ad me nūc p fidē ⁊ bona opa vt cū venero ad iudiciū ad vos possim dicere illud Mat. xxv. Uenite ad me bñdicti pcipite regnū ⁊c. Chrisꝰ. Nō dicit venite illi vl' illeꝭ oēs q̄ i tristicijs ⁊ pctis estis ⁊c. Uñ si accedim⁹ h̄ i gr̄a. ubi eripiet nos ab oi pena ⁊ one/re ¶ Nota triplex onꝰ nūc portam⁹. Pri mū ē fragilitas corpis Sap. ix. Corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aiam. h̄ ibi ñ erit. i. Cor. xv. Surget imortale ⁊ incorruptibile. Sc̄dꝰ onꝰ ē pnitas ad malū. Ben̄. viij. Ihēsus ⁊ cogitatio hoīs ab adolescētia sua pna sūt i malū Ecclī. xvij. Quid nequiꝰ q̄z qđ caro excogitare poterit. Bal'. vi. Caro ꝺcupiscit adūsus spm̄ h̄ etiā ñ erit ibi. Isa. xxxij. Sedebit pp'l's meus i pulcritudie pacis ⁊ rēq̄e opulēta. Aug̃. Ubi velut spūs ibi ptinꝰ erit ⁊ corp⁹. Terciū onꝰ ē penalitas. s. esuries. sitis. ab h̄ onere etiā liberabimur. Apoc. xxi. Absterget dꝰ oēm lacrimā ab ocul'eor. Sic g̃ reficiā vos. ⁊ sbdit Tollite iugū meū sup vos. ñ iugū diaboli. i. pctm̄. Illō gꝫue ē Ecci. xl. Jugū gꝫue aratū est sup filios adā. i. Cor. vij. Nolite iugō duce/re cū ifidelibꝫ. qr ꝺiūgit corp⁹ ⁊ aiaz ad penā. Iō dicit meū ¶ Nota triplex ē iugū xpi Primū ē euāgelice eruditōis. Rab. qr inde/os ⁊ gētiles i vnitate fidei ꝺiūgit. Eccli vlti. Collū vestr̄ sbjcite iugo ei⁹. Sc̄dm ē diuie dilectōis. eo q̄ hoies duos iūgit. sic iugū dr a iūgēdo. Col'. iij. Sup oia habete charitatē qđ ē vinculū pfectōis. Oſ. vij. Occisi sūt absq̄ iugo. Terciū ē carnis mortificatōis ⁊ imitatōis passiōis. Trcñ. iij. Bonū ē portare iugū dñi ab adolescētia. i. pniaz. ⁊ h̄ denotat cū dic ē meū. qr ꝑus portauit. Bern̄. Nō sufficit crux xpi sine tua. sup vos. i. ꝓ fidē vob ꝓ dñz vt ipleatis q̄ ad iugū euāgelij. vl' sup vos. i. ī vr̄o supioꝛi. ⁊ h̄ q̄stū ad iugū dilectōis. Tercio sup vos. i. i vr̄o exterioꝛi qđ ē caro. q̄stū ad iugū mortificatōis. Uñ Bal'. vlti. Stigmata ihu i corpe meo porto. Subdit. ⁊ discite a me. s. docēte ⁊ facīēte. ñ mortuos suscitare. nō dēmōes effugare. ñ sup mare siccis pedibꝫ ambulare. nō signa opari. nā signa nō semp fūt neccaria. nec oībꝫ ꝺmoda sūt nec oībꝫ ꝺcessa. qr mitis ⁊ hūilis corde suꝫ. Reuera mitis ad ꝕba. i. Pe. ij. Cū malediceret ñ maledicebat Joh. viij. mite dixit dēmoniū nō habeo. Sed cūdo mitis ad ꝕbera. i. Pe. ij. Cū pateret nō ꝺminabat. sꝫ ait Joh. xviij. Si male locut⁹ sū phīe testioniū ꝺ malo. si bñ cur me cedis Tercio mitis ad tormēta Isa. liij. Sic ouis ad occisiōꝫ duct⁹ ē et nō aperuit os suū nisi ad orōēz. Lu. xxiij. Pr̄ dimitte ill'. Sbdit. ⁊ hu mil' corde. Bern̄. Lolluctanee sūt hūilitas et mānsuetudo. Et sic p̄suptio ab elatōe. sic vera mānsuetudo ex ꝕa hūilitate ꝓcedit ¶ Et nota h̄ circa lr̄az. septē i xpo possum⁹ ꝺsiderare hūilitates. Prio hūiliauit se i incarnatōe Phil'. ij. Exinaniuit semetipm formā serui accipiēs Jn h̄ docuit nos ꝺ nobilitate generis ñ superbire. cū ipse filiꝰ dei habitū serui assūpsit. Aug̃. O hō pudet te superbire imitari humilē dēū. Sc̄do hūiliauit se i natiuitate. i q̄ docet nos i diuitijs ñ superbire. Nā ille cuiꝰ ē celuꝫ ⁊ terra pauptatē elegit. Tercio i circūcisiōe q̄ ñ indiguit. attñ circūcidi voluit vt nos in vera pnia nosipos hūiliarem⁹. Quarto in baptiſmate. vbi Johez mlto minoꝛē ñ ꝺtēpsit. ⁊ ab eo baptizari voluit. sic etiā parētibꝫ subditus erat Lu. ij. Jn h̄ nos docuit iferiores nō ꝺtēnere. Quinto i aſim sessiōe. i q̄ docuit dr̄ bonis corpalibꝫ ñ superbire. ⁊ corp⁹ hūiliter subderet ⁊ tenere Sexto i pedū lotōe. i q̄ docuit hūiliter fuire. ¶ Mat. xx. Filiꝰ hoīs ñ venit mīstrari sꝫ mīstrare. Septimo i crucis passiōe. i q̄ docz ꝺtumelias hūiliter pati. Eccli. ij. In dolore sustine. in hūilitate habe patiēciā. sic g̃ dicit. discite a me. Et sbdit pmiū imitatōis sue cū subdit. ⁊ inuenietis requiē aiabꝫ vr̄is. s. i psenti ⁊ in futuro. Jn psenti Eccs vlti. Laboraui modicū ⁊ inueni mihi multā requiē. s. ꝺscientie. ⁊ pacē i futuro. Isa. xxxij. Sedebit pp'l's meus i pulcritudine pacis. i tabernacul' fiducie ⁊ i rēq̄e opulēta. Aug̃. i li. ꝺfes. Feciſti nos dñe ad te inq̄etū ē cor nostr̄ donec req̄escat in te ¶ Ubi nota sunt aliq̄ q̄ habēt requiē i corpibꝫ. vt dr Lu. xvi. ꝺ diuite epulone. vl le pcipue diues Lu. xij. q̄ dixit. Aia mea habes multa bona reposita i annos plimos. req̄/

esce comede bilē ⁊c. Alij sūt q̄ inueniūt requiem i aiabꝫ .s. q̄ securā habēt ꝺsciētiā. Aug. in li. de catheziſādis rudibꝫ. Jocūdꝰ gaudes ō bona ꝺsciētia inter molestias q̄s ⁊ mala inter delicias. Gene. Nō nascit vera letitia nisi ex pura ꝺsciētia. Tertij sūt q̄ nec inueniūt requiē nec i aiabꝫ nec i corpibꝫ vt dānati. hiere. xvij. Seruiet ꝺnis alienis q̄ n̄ dabūt vob requiē die ac nocte. Quarti inueniūt requiē i aiabꝫ et corpibꝫ. vt bti pꝰ vniūsalē resurrectiōz. tūc i eis iplebit pfecte auctas supra allegata Isa. xxxij. Sedebit ppls meꝰ. s. q̄ ad requiē aie. i tabernacul fiducie q̄ ad requiē corpis. ri reqe opulēta q̄ ad vtrūq;. ibi erit reqes a labore. doloze ⁊ timore. A labore Apoc. xiij. Ammodo reqescit spūs a laboribꝫ suis. ⁊ a doloze Isa. li. Gaudiū ⁊ leticiā tenebūt: fugiet ab eis doloz ⁊ gemit. Et a timore. Job. xi. Reqescet ⁊ nō erit q̄ te exterreat. Est alia cā q̄ affectū nostrū accēdere ꝺz ad xpi imitatōz quā subiūgit cōcludēdo euāgeliū ꝺ. Jugū meū suaue ē ⁊ onꝰ meū leue. q. ꝺ. si n̄ velletis me seq̄ ꝓpter p̄miū h̄ē ꝓpter eternā requiē. ꝺberetis tñ me seq̄ ꝓpter cessatōz acerbitatis exilij labor. vez qui dē reqes magna ē. sz labor acerbꝰ ⁊ iportabil. ne hō aliqtenꝰ h̄ret excusatōez. ꝺicit saluator iugū meū. Est iugū euāgelij respectu legis. qz lex euāgelij ē charitatis. lex ō vet̄ seruitutis Ro. viij. Nō accepistis spm̄ fuitutis i timore: sz accepistis spm̄ adoptiōis filioz ꝺi. h̄ ē spm̄ charitatis quā filiꝰ ad patrē h̄re ꝺz. sic ꝺicit. ⁊ onꝰ meū leue. Aug. ꝺe ꝼbis ꝺñi. Charitas oia seua et imania. i. magna facit lenia. i. Cor. xiij. Charitas oia suffert. Hiero. Amāti nihil ē difficile. Ipse ḡ saluator vltra vires hūanas nulli aliq̄ ꝺ p̄cepit. vltra h̄ grām suā benuole tribuit vt q̄ gnia vident leuissime fiant. Imitemur ḡ xpm sic hortat in p̄senti. eū aliquibꝫ laboribꝫ ⁊ virtuosis opibꝫ reqrem. ⁊ gl̄iaz suā obtinebim. i futuro. hāc sanctus matthias adeptus ē: vt patet in eius legēda.

¶ Nota sup euangeliū Nemo nouit.

hic incidēt aliter sup illud euā

Nota geliū Nemo nouit patrē nisi filius ⁊ ¶ Ad ri cognitōz posumus venire p septē q̄litates. ¶ Prio p naturalē instinctū cuz eum cognoscim. summū bonū ⁊ fontē oīm rez. sic agnꝰ ex naturali instinctu matrē i balatu cognoscit. sic i lumine rōis in q̄ creati sum. ad imaginē ⁊ sil̄itudinē ri. p̄s. iij. Signatū ē sup nos lumē vultus tui ꝺñe. i. natural rō cognoscendi ri. Et sic nēo excusat. Sic pḧi eū cognouerūt vt sūmū bonū sz nihil aliud inuestigare potuerūt. ⁊ sic vbi inceperūt ibi finierūt. Ro. i. Qui cū ri cognouerūt n̄ sic ri gl̄ificauerūt ⁊ euanuerūt i vanitatibꝫ suis. ¶ Scdo p gre infusiōz Ut̄ sic hō i splēdoze sol cognoscit colores differre ab inuicē. sic p infusiōez ꝺiuine gre cognoscimus q̄tū creator ꝺiffert a creatura. ⁊ econtra sic oziēs ab occidēte. ꝺe q̄ Eph. v. Eratis aliq̄n tenebre. s. añ infusiōz fidei. nūc aūt lux in ꝺño. p̄s. In lumie tuo. s. infuso videbim. lumē. s. ēntiale. ¶ Tercio ri cognoscim. p angelicā reuelatōz. sic hō p nūcios cognoscit negocia. ⁊ sic angeli sūt nūcij ri. Rich. Angelꝰ ē diuin. nūci. p quē diuinā volūtatē agnoscimus. licet n̄ visibil̄r tñ inuisibil̄r. ex q̄ em̄ officio nob reuelat agnitōz ri. Nā sic ꝺicit ꝺns noī. Angelus ē manifestatō diuini lumis. Et sic cognouerūt ri antiq̄ pres Abraā. Isaac ⁊ Jacob. q̄bꝫ ml̄toties angeli ri visibil̄r apparuerūt ⁊ docuerūt eos ꝺe ro ⁊ ꝺe celestibꝫ. ¶ Quarto ri cognoscim. p humanā eruditōz. sicut discipuli l̄ras a mgr̄is discūt. p̄s. Auribꝫ n̄ris audiuim. : patres n̄ri ānūciauerūt nob op. qꝺ opatus ē in nob. op. creatōis gubernatōis. gl̄ificatōnis. ⁊ sic ꝺ aliꝫ. Sed heu ples eruditōz hmōi n̄ suscepерūt nec aliq̄ ꝓ ro sustinuerūt nec hodie sustinēt. p̄s. Noluerūt intelligere vt bñ agerēt. Nolūt tales se ipos nec ri cognoscere p eruditiōz. ⁊ sic nec ꝺus eos cognoscit p approbatōz. sz ꝺicit eis Mat. xxv. Discedite a me nescio vos. Joh. x. Ego cog̃sco oues meas ⁊ cognoscūt me mee. ¶ Quinto cognoscim. ri p creaturarū cōsideratōz Ro. i. Jnuisibilia ri p ea q̄ facta sūt intellecta ꝺspiciunt. ⁊. i. Thoz. xiij. Videm. nūc p speculū ⁊ enigmate. Aug. ꝺe ciui. ri. Per speculū. i. p sil̄itudinē creaturaz cognoscimus ri. qz i creaturis videmus vestigia ri. Sic ꝺz Sap. xiij. A magnitudie speciei creature cognoscibil̄ ⁊ potent eoz creator ītueri sic sancta katherina cognouit. ¶ Sexto ri cognoscim. p scpturaz inspectōz. sicut homo vultū in speculo. Sāctus Tho. pte. i. q. i. ar. ix. Maioz noticia ꝺe ro nō habet in hac vita q̄z in sacra scpt̄ura. Greg. Sacra scriptura ē quoꝺdā speculū quod oculis mētis ꝓponit vt iterna facies videat. Ideo ꝺicit ipe saluator Joh. v. Scrutamini scpturas in q̄bus putatis habere vitā eternā ⁊ testimoniū h̄re ꝺe me ⁊c. ¶ Septimo p miraculoz opationē sicut sapiēs cognoscit aiam suā p opationē potētiaz. s. p intellectū ⁊ mēoziā q̄ cognoscit se habere aiam rōnalē ⁊ differre a bꝛutis

Et sic nos cū audim⁹ miracula ꝺ naturā ꝛc. bñ cognoscim⁹ ꝫ a deo fieri. cū id natura ñ poterit opari. ꝛ sic xps dixit de iudeis Joh. v. si opa nō fecissez q̄ nemo ali⁹ fecit pctm̄ ñ haberēt. nūc aūt excusatōz nō habēt. s. de pctō sue infidelitatis. Sic ḡ talibꝫ modis possum⁹ peuenire ad cognitōz. s. ḡtuitā dei i psenti. ꝛ mereri vt ipm agnoscam⁹ deꝫ q̄z p gl'iaz i futuro Sūt tñ alīq̄ q̄ ꝫ deū ñ cognoscūt. s. p grāz nec ꝫ i futuro p gl'iaz. ¶ Et taliū etiā septē sūt genera. Primi sunt iniq̄. Iniq̄tas em̄ ē peuersio natural'ordis. Isa. i. Ue gēti peccatrici ꝛ ppl'o ḡui iniq̄tate: semi nequā ꝛ filijs sceleratis. Subdit. Dos cognouit possessoꝛē suū ꝛ asin⁹ p̄sepe dñi sui. isrl' aūt me ñ cognouit ꝛ popul⁹ me⁹ ñ intellexit. pō. Obscuratū ē insipiēs cor eoꝝ ¶ Secōi sūt ingti q̄ grās ñ agūt ꝺ infusiōe gre. Ro. i. Qui cū deū cognouerūt ñ sicut deū gl'ificauerūt. Bern̄. Ingratitudo ē vēt⁹ vrēs exiccās fontē pietat⁹. ¶ Tercij sūt inobediētes nolētes audire p̄dicatōz vñ deū possent cognoscere. Piere. vij. Audite vocē meā ꝛ ero vob⁹ de⁹. sbdit. ꝛ nō audierūt neq̄z inclinauerūt aurē suā: sz abierūt i voluptatibꝫ suis ¶ Quarti incredituli ñ credētes sacre scripture. sic fuerūt hoīes tpe noe. Gen̄. vi. Noe cū tū annis archā edificauit ꝛ edificatōe p̄dicauit hoīb⁹ vt cessarēt iniq̄ agere et ira dei euadere. ipi sbsannauerūt eu. ꝛ sic cū securissimi eēnt venit diluuiū. sic ꝺz nob⁹ Matth. xxiij. Sic erit i diebꝫ noe ita erit aduēt⁹ filij hoīs. ¶ Quinti sunt mūdi amatoꝛes. q̄ pl⁹ amāt coꝛ pis affectū ꝫ aiaz. Ro. i. Seruierūt pot⁹ creature ꝫ creatoꝛi. Jō Isa. vi. Excoeca coꝛ ppli hui⁹ vt vidēres ñ videāt ꝛ audiētes ñ intelligāt ¶ Sexti sunt inuidi p malicia. Sap̄. v. Excecauit eos malicia coꝛ. ¶ Septimi sūt indurati. q̄s nec scīptura sacra nec miracula illuminare pñt. De q̄bꝫ Piere. v. Indurauerūt supra petrā coꝛda eoꝝ. pō. Ipsi nō cognouerūt vias meas. si. i. nō introibūt i requiē meā ¶ Iterū nota volēs ex ꝫ notabili sermonē facere posset sic scribere. Nemo patrē nouit nisi fili⁹. ¶ In sūma ꝺ ipe saluatoꝛ duo inuit. Primo ī sūna quō p̄ez celestē nemo nouit ibi. nemo. Secōo specificat q̄liter ipm sol⁹ filius spāliter cognoscit. ibi. nisi fili⁹. Nota quadruplex ē cognitio. s. ḡtuita. gl'iosa. natural' ꝛ pfecta R ¶ Nota sup illo ꝺ. Cōfitebor tibi p̄. dicit glo. sup apoc. triplex ē cōfessio. Prima peri. i. Coꝛ. xiij. Nō ꝺfundaris cōfiteri pctā tua. Secōa est fidei Ro. x. Coꝛde creditur ad iusticiam: oꝛe aūt fit ꝺfessio ad salutē. Tercia ē ꝺfessio laudis siue grāz actōis. Eccl. li. Cōfitebor tibi dñe rex ꝛ collaudabo te deū saluatoꝛē meū. ꝛ sic accipit hic. ¶ Nec aūt ꝺfessio ꝺz fieri p̄mo cū vocali expssiōe. q̄z ñ solū habem⁹ a deo spm̄ sz etiā coꝛp⁹. igit' ꝛc. Nota hoc i ꝺ. Cōfitebor. s. coꝛde ꝛ oꝛe. Secōo cū recta intētōe. tāgit ibi cū dic. tibi. i. ad honorē tuū. nō ad fauoꝛē hoīm vl' ad lucꝛ terre nū. Mgr in. ij. dis. xl. Act⁹ simpl'r mali sūt q̄ puersaz habēt intētiōez. Tercio cū filiali dilectōe. ꝛ notat i ꝺ. cui tenemur filialē dilectiōz quā req̄rit a nob. Malach. i. Si ego p̄ sū vbi ē amoꝛ tu⁹. ꝛ tāgit ibi dñe. Quarto cū magnificētiali honoꝛe cū dicit celi ꝛ terre. Sūm⁹ honoꝛ ꝛ magnificētia i diuina laude ē cognoscere deū creatoꝛē ēē visibiliū ꝛ inuisibiliū. Eccl. xviij. mor. Quāuis de⁹ ñ idiget laudibꝫ nr̄is. tñ ꝓpter nos vult laudari vt nos pficiam⁹ Quīto cū bñficiali ꝺmēoꝛatōe. ꝛ tāgit ibi cū dic. absc̄disti hec a sapiētibꝫ ꝛ reuelasti ea puul'. Amb. sup Lu. Nihil deo p bñficijs possum⁹ magis facere nisi q̄ grās agam⁹. Certo cū mētali exultatōe Lu. x. Exultauit i spū nobis i exēplū. pō. Psallite dño i leticia ij. Choꝛ. ix. Hilarē datoꝛē diligit deus.

¶ Sermo LXVII. Ad idem

Uenite ad me oēs q̄ laboꝛatis ꝛ onerati est⁹. discite a me q̄z mit⁹ sū ꝛ hūilis coꝛde. ꝛ inuenietis requiē aīabꝫ vr̄is Matt. xi. ¶ In sūma ꝺbꝫ saluatoꝛ tria p ordinē oñdit. Primo laboꝛātes ad se venire inducit. ibi. venite. Secōo formā ipz imitādi eis ꝓponit. ibi. discite a me. Tercio mercedē laboris ꝛ imitatōis ipis ꝓmittit. ibi. ꝛ inuenietis requiē aīabꝫ vr̄is. s. ꝺ i scīetia ꝛ p⁹ mortē i etna gl'ia De p̄mo dic. Uenite ad me oēs q̄ laboꝛatis. Dicit em̄ Hugo de scto victo. Est laboꝛ in vicijs. reḡes i ꝺtrubꝫ M ¶ Ubi tñ sciēdū. triplex ē laboꝛ. ē laboꝛ i vicijs. laboꝛ p vicijs. ꝛ laboꝛ ꝺ vicia. Et ꝓm hoc triplices sunt laboꝛātes. omnes tñ tales ex benignitate sua vocat. ¶ Prim⁹ laboꝛ ē i vicijs. ꝛ sūt tales q̄ sic laboꝛāt i vicijs vt coꝛ pessima deideria ꝺpleāt. ille ē iniqu⁹ Piere. ix. Ut iniq̄ agerēt laboꝛauerūt. sic laboꝛat sup ꝺbꝫ i superbia. auar⁹ i auaricia luxuriosus i carnis ꝺcupiscētijs. gulosus in crapula. iracūd⁹ i ira. ꝛ sic ꝺ alijs. Eze. in mora. Quid em̄ i hac vita laboꝛiosi⁹ ꝫ terrenis ꝛ carnalibꝫ deserijs estuare. aut q̄d q̄eri⁹ ꝫ nihil hui⁹ scli appetere Dinc ē q̄ israelitic⁹ ppl's

custodiã sabbati accepit munere. Exod. xx. Egipt⁹ ꝙo mltitudine muscaꝝ fuit pcussus Et ppl's q̃ cũ sequit hz requiẽ mẽtis. Egipt⁹ ꝙo. i. mũd⁹ muscis plen⁹ h̃ ẽ iniq̃tatib⁹. Musca ẽ iniq̃etũ aial. z sic pctores ꝛsideꝛijs iniq̃tant. Eccs. x. Musce morientes pdũt suauitatẽ vngẽti. i. cogitatões criminose q̃ i aia nascunt suauitatem spũs pdere faciũt. Et si he musce. i. cogitatões iniq̃ pdũt suauitatẽ spũs q̃to magis ꝙba z opatões. Et sic i talib⁹ laboꝛib⁹ laboꝛãtib⁹ iplet illd Sap. iij. Labor eo rũ sine fructu. imo et cũ dãno. Un Rom. vi. Quẽ fructũ habuistis in q̃b⁹ nũc erubescitis Stipẽdia pcti mors. Di merito pñt ꝙq̃ri illud Luc. v. Per totã noctẽ laboꝛãtes nihil cepim⁹. Nocte laborat q̃ pctis insistit. isti nihil boni acq̃rũt. q⁹ tot⁹ oneros⁹ ẽ coꝛ laboꝛ z penosus. Eccs. x. Labor stultoꝝ affligit eos. s. ñ tm̃ i plenti sz etiã i futuro. Et iõ tales ex beni gnitate sua vocat ab hmõi laboꝛe di. Uenite ad me oẽs q̃ laboꝛatis z onerati estis. ps. xxx vij. Iniq̃tates mee supgresse sũt caput meũ z sic on⁹ gue guate sũt sup me. Reuera gue. q̃d gui⁹ z oneros⁹ pctõ. ipz nec celũ nec terra nec padisus poꝛtare potuit. ab eo igit labꝛe pctĩ vocat z refectõz pmittit di. Ego reficiã vos. sz h̃ sacramẽtali aut spũali refectõe. z ẽniq̃ celesti i futuro. Sz heu mĩme adũũt h̃ carnales hoĩes. z stultiores bꝛutis se i h̃ oñdũt. Un Simõ ꝺ cassia dicit. Aialia onerifera q̃ rũt iuxta nature istinctũ opp̃mẽtib⁹ oneriby releuari. sz hoĩb⁹ nlla onera gũiora nisi ista q̃ bus se spõte onerauerũt i aia. nec tm̃ illa ꝛepo nere curãt. sz vt dꝛ puer. ij. Relinquũt iter rectũ: z ambulãt vias tenebꝛosas. letãt cũ male fecerint z exultãt i reb⁹ pessimis q̃z finis iteri tus tc. Scdo ẽ laboꝛ p vicios. i. exturpãdis Et h̃ fit i ꝛa pnia. ad quã ipe saluatoꝛ hortat Lu. iij. Facite fructꝰ dignos pnie. Roma. vi. Sic exhibuistis mẽbꝛa vꝛa seruire imũdicie z iniq̃tati ad iniq̃tatẽ. ita z nũc exhibete mẽbꝛa vꝛa seruire iustitie i sctificatõz. Deute. xxv. fm mẽsurã ꝛelicti erit plagarũ mod⁹. Sap. xi. p q̃s peccat p hec z puniet. Apoc. xviij. Quã tũ glificauit se z i ꝛelicijs fuit tm̃ date illi toꝛmẽtũ z luctũ. Sz heu hũc laboꝛẽ mlti ꝙtem⁹nũt. poti⁹ volũt cẽ ociosi. Jõ i eis suo tpe impleb⁹ illud ps. In laboꝛe hoim nõ sũt. iõ cũ hoĩb⁹ ñ flagellabũt. Glo. sz cũ ꝛemonib⁹.

Terci⁹ ẽ laboꝛ ꝺ vicia. ille laboꝛ ẽ gl'iosus. q⁹ coronat laboꝛãtẽ. idꝺ. i. Thi. ij. Laboꝛa vt bon⁹ miles. s. ad supp̃editãdũ inimicos. z subdit. Nemo em̃ coꝛoabit nisi q̃ legitime certauerit iõ ps. Uiril'r agite z ꝙfortek coꝛ vestꝝ z spate i dño. Eccl vlt. Opami op⁹ vestꝝ añ tpus. z dabo mercedẽ i tpe suo. Oẽs g̃ hmõi laboꝛantes vocat di. Uenite ad me oẽs. z h̃ q̃ ad primũ. Nõ Dixi scdo formã imitãdi ipz eis ꝓponit cũ sbdit. discite a me q⁹ mitis sũt hũilis coꝛde. Aug. ꝺ ꝙbis dñi. Nõ dicit. discite mortuos suscitare. ñ ꝛemõe ꝛe effugare. nõ supꝛmare siccis pedib⁹ ambulare. q⁹ dic Bꝛe. iij. mora. Scitatẽ nõ pbãt signa z miracula sz charitatis opa. z g̃ dic. discite a me. s. docceꝛe facere. q⁹ mitis sũ. s. exteri⁹ i moꝛib⁹. et humil' coꝛde. h̃ ẽ veritatis interi⁹ in mẽte. ꝓpter illos ꝺ q̃b⁹ Eccl. xix. Est q̃ neq̃ter se hũiliat: z interioꝛa ei⁹ sunt plena dolo. Ergo vt illi pauli ꝺ q̃b⁹ Mat. xiij. Quicũq̃ hũiliauerit se vt p⁹ull⁹ ille intrabit i regnũ celoꝝ. Ex his g̃ sup̃dictis verb nob a xpo tria imitãda ꝓponunt sz mititas i ꝙuersatõe. hũilitas i cognitõe. z veritas i intẽtõe. sic ꝺ se dic. mitis sũ z hũilis coꝛde. mitis sũ: q⁹ nullũ ledo. hũilis sum. q⁹ nullũ ꝛespicio. coꝛde. q⁹ nullũ ꝛecipio. Huic sñie ꝙcoꝛdat Raba. di. Tria a salua toꝛe discam⁹. vt sim⁹ mites moꝛib⁹. neminẽ le damus z nullũ ꝛecipiam⁹ ꝓpꝛio docz nos mititatẽ. Hiero. Mititas ẽ animi dulcedo quã nulla vincit amaritudo. Sic dicit Bonauẽ. Mititas habilitat aĩm ad benuolẽtiã et ad passiões tolerãtiã z adũsitatis patiẽtiã q̃ ppt iniurias ñ turbat nec amaritudie coꝛdis irritat. Meritũ ei⁹ oñdit saluatoꝛ Matt. v. di. Bti mites. Aug. ꝺ vita xpiana. Mites neminẽ ledũt nec verb nec factis. sz olꝝ ꝓdesse ꝛesiderãt. pmiũ eoꝝ ẽ. ipi possidebũt terrã. ꝺ q̃ ps. Credo videre bona dñi in terra viuentiũ Aug. vbi nullũ malũ erit nullũ bonũ latebit. Hãc g̃ ꝛtutẽ a xpo discere ꝛebem⁹ q̃ i seipo eã dẽ oñdit. Ipe em̃ mitis fuit ad verba. ad ꝛbꝛa z ad toꝛmẽta. vide i pcedẽti fmõe. Ꝑ Et nota mites singl'ariter tria dona recipiũt a deo. Primo ꝙfuatõz ab omĩ ipatiẽtia irat inuidia. Boet⁹. Mititas ẽ sic antemurale i castro aĩe. oẽs lapides duroꝝ verboũ. omes ict⁹ iurie suscipit z i patiẽtia custodit. Exemplũ. sic vasa vitrea i re molli volũt vt a lesione ꝙfuẽt. sic mãsuetudo. Jõ Eccl. x. Fili i mãsuetudie tua aiaz tuã. Scdo mititas multiplicat grãz. Declarat h̃ beric⁹ ꝺ firmaria Sicut rosa ad pstiã dulcẽ roꝛis z ad feruoꝛẽ sol' natural'r se apit. z ecõuerso ad frigidi vẽti pstiã seipaz claudit. ita coꝛ humanũ ex dulcoꝛe mititatis dilatat z ad recipiẽdũ diuĩ⁹ influxꝰ capaci⁹ reddit. sic dꝛ puer. iij. Mãsuetus de-

bit grāz. Bre. ¶ Sic ira pturbat habitaculuz spūs. sic mālsuetudo ꝓparat z ꝓfuat. Tercio facit possidere terrā. dr q̄ Deute. viij. Ducz te dñs i terrā bonā lacte z melle fluentē. p qđ significat fruitō diuinitatis z hūanitatis. Hāc terrā apte dñs his q̄ mites sūt ꝓmittit. vt. s. dr declaratū ē. ¶ Sedo docz nos ipse saluatoz: vt sim⁹ hūiles moribꝫ. Rab. s. vt neminē ꝓtem/nam⁹. Aug. Si magn⁹ vis ee a mīmo icipe. si cogitas fabricā magne celsitudinis ꝓstruere inspice fūdamētū magne hūilitatis. Bre. xxxiij. moza. Ad h̄ vnigenit⁹ dei filij⁹ formaz infirmitatis nr̄e suscepit. z p hāc nō solū visi bil'ʒ etiā dr spect⁹ appuit vt dr⁹ hūilis doceret hoiez ñ ee supbū. Jō Aug. ¶ O hō puderet te imitari hoiez hūilē saltē imitare humilē dr. Erubescat hō ee supbꝫ cū hūilis sit dr⁹. Bre. xxxviij. moza. ¶ Sic supbia ē oꝛgo pditōnis: ita hūilitas ē instrumētū nr̄e redēptōis. Redēptoz nr̄ magnus manēs sup oīa fact⁹ē pu⁹ hostis sup oīa videri voluit elatus ee. Ille dixit. In celū ascēdā. xps ꝙ ꝓphaz dixit. repleta ē mal' aia mea. z vita mea in inferno appropinq̄bit. Ille dixit. sil'is ero altissimo. hic vero p ꝓphaz dixit. vermis sū z ñ hō rc. merito dicere potuit. Discite a me qz hūilis sū O. ¶ Ulteri⁹ sciēdū m'ti sūt gdus hūilitatis q̄s discere dr em⁹ a xpo saluatoze. ¶ Primus gdus ē volūtarie sbesse maioꝛi. Ro. xiij. Dis aīa ptātibꝫ sblimioꝛibꝫ subdita sit. Discite a xpo q̄ dixit Joh̄. viij. Que placita sūt ei facio semp. Joh̄. v. Nō venī facere voluntatē meā sz eius q̄ misit me patris. Et h̄ docuit nos p apl'm Heb. xij. Obedite ꝓpositis vr̄is. ipi em pugilat q̄si rōem reddituri p aiabꝫ vr̄is. ¶ Sedo gdus ē dnobilitate generis ñ supbire z h̄ docuit i icarnatōe. Phil'. ij. Exeinanuit semetipz formā fui accipiēs. Aug. Erubescat supbire hūana ifirmitas cū se dr̄ssit diuina maiestas. ¶ Terci⁹ gdus ē dr diuitijs ñ eleuari. Et hāc hūilitatē docuit i natiuitate Ll̄i ille cui⁹ē celū z terra elegit pauptatē pauptime natus ē. Lu. ij. Jnuenerūt infātē pānis inuolutū positū in ꝓsepio O m'ti hoies oppositū factūt oñdētes se in diuitijs z vanitatibꝫ suis. ¶ Quart⁹ ē se vilē fuitoꝛē reputare. Hūc gdū docuit cū circūcidi z in tēplo pñtari voluit. z sic tanq̄z pctoꝛ apparere q̄ nullū vulnus peti habuit. nī ligaturā vulneris ñ refugit nob i exēplū. Quitus q̄ ab alijs vil' reputari vult Bern. Vere hūilis ñ vult tm̄ hūilis dici sed etiā vil' cū h̄ reputari. Hūc xps docuit in suo baptismate vbi venit ad ioh̄em tāq̄z q̄ baptismo indigeret ab eo baptizari voluit ac sic noꝛ eo eet. Et nota dr hac mētali hūiliatōe. q̄ si q̄s se alijs viliorē reputat. dicit sctūs Tho. dr h̄ merito fieri habet z in eo cognoscit. Primo cū videris aliq̄d bonū in ꝓximo qđ z ite nō scis hr̄e. tūc ex hūilitate dr̄s te illi sbijcere. ¶ Sedo cū cognoscis aliquē dr̄fectū i te quē i alio ñ cogñscis. tūc itez ex hūilitate dr̄s te ei sbijcere. Tercio si tales ñ scias i manifesto signo te pfulgere ñ posse dr̄s cogitare q̄ aliq̄d bonū latet i eo qđ tu ñ pcipis. Et sic itez dr/bes teipm viliorē reputare. h̄ reuera nūq̄z euenit q̄ q̄s i se occulte habeat q̄ ille q̄ magne reputatōis ē nō habet. Et sic dicit Lhus. Qui vere hūilis ē semp indignioꝛē se alijs reputat Sz heu aliq̄ sūt q̄ bñ se viles dicūt sz reputari nolunt neq̄z audiri rc. Et hoc semp ē q̄si latēs signū supbie. ¶ Sextus gdus ē inferioꝛes ñ ꝓtēnere. sz eis hūiliter se sbijcere. Hāc hūilitatē xps i duodecio āno etatis sue docuit cū parētibꝫ suis subdit⁹ erat. vt Lu. ij. Descēdit cū eis i nazareth et erat sbdit⁹ illis. Ber. Quis q̄bꝫ dr⁹ hoibꝫ. cui angeli seruiūt. cui ꝓncipat⁹ ptātes obedīūt subdit⁹ erat marie z ioseph hoibꝫ. ¶ Septim⁹ gdus ē humiles hoies ex coꝛde diligere Eccli. xiij. Dñe aiaz diligit sibi sil'e. hūc hūilitatis gradū xps docuit cū humiles piscatoꝛes in discipulos familiares sibi elegit. vt patet Mat. iij. Marci. i. z Lu. v. ¶ Octau⁹ gdus ē honoꝛē impēdendū fugere. hūc docuit nos tpe pdicatōis sue cū signis z miraculis claresceret. et iudei vellēt eū facere regē Joh̄. vi. ipse fugit ab eis. abscōdit se: noluit sustinere humanū honoꝛē rc. ¶ Nonū signū humilitatis est honoꝛē impenden dū phibere. z sic xps Mar. ix. surdo muto sanato phibebat ne cui diceret. sil'r Mat. viij. lepꝛoso curato dixit. vade nemini dixeris. Etiā in trāsfiguratōe Mat. xvij. Nemini dixeritis visionē hāc. Et sic nos docuit Matth̄. vi. Nesciat sinistra tua quid faciet dr̄tera tua. Qui se laudari dr̄siderat supbū se esse dr̄mōstrat. ¶ Decimus gradus est dr oblato honoꝛe dolere. z sic xps in die palmaz cū magnus honoꝛ esset sibi exhibit⁹ fleuit Luc. xix. z sic nos. Lhus. sup Mat. Sapiens dū laudat in facie flagellat i coꝛde.

Undecimus gradus q̄ñ q̄s vilia officia exercere nō cōtemnit. hunc gradū xps docuit in pedz ablutione. Hui⁹ autē hmōi exercitia signa sunt vere humilitatis. habet dr pēn. dis. ij. si q̄s. vbi dicit. Exercitia hūilitatis sunt se subdere vilioꝛibus officijs. et sic xps docuit.

Un cū discipul' suis pdes lauisset. Joh. xiij. dixit. Exēplū dedi vob quēadmodū ego feci ita & vos faciat'. Mat. xx. Filius hoīs nō venit mīstrari sz mīstrare Duodecim⁹ gd⁹ē patiē ter pati & tēni. hūc gdū habuit xps. vt patet i ml'tis locis euāgelij. Mat. xiij. Nōne ē hic fabri fili⁹. Joh. viij. Testimoniū tuū nō ē verū Et iterū. Nōne bn dicim⁹ nos qz samarita⁹ es & dēmoniū habes. nobis i exēplū. Eccl. ij. In dolore sustinete hūilitate patientiā habe. Sic i igne phat aur. sic hoīes i camino hūiliatōis. ¶ Tredecim⁹ grad⁹ē nō solū patien ter sz gaudēter pati. hūc gdū habuit & docuit i passione. Heb. xij. Proposito sibi gaudio sustinuit crucē. & ap'li Act. v. Ibāt ap'li gaudētes a ꝯspectu ꝯcilij. qm digni habiti sunt p noīe xpi ꝯtumeliā pati. sicvti hūiles. Greg. Qui gl'iaz nō qrit nec ꝯtumeliā sentit. Aug. Pl'es sūt q volūt hūiles videri. pauci vo cōtēni. ¶ Quartusdecim⁹ grad⁹ vilē se ex corde cōfiteri. Isa. xlviij. Narra si qd habes vt iusti ficeris. Eccl. viij. Nō cōfudaris p aia tua dicere verū ¶ Quītusdecim⁹ grad⁹ē dolor. s. qñ hō ē cā sue dēstitutōis Mich. vij. Dole & sat age filia sīō q'si pturiēs q nūc egrederis de ciuitate. & habitabis i regiōe & venies i babilonē. i. domū ꝯfusiōis ꝛc. Hi g sunt grad⁹ vere hūilitatis. Dyoni. de angelica hierar. Quāto qsqz hūlior ē: tāto dō ppinqor. Amb. sup lu. Tu mundati. Quāto qsqz abiectior in hoc seculo: tāto magis exaltabit' i futuro. Nā p qt grad⁹ hūilitatis qs dēscēdit p tot ibi ascendit Ideo Isīō. Descēde vt ascēdas. sic saluator. Discite a me qz mitis sum & humilis corde & inuenietis requiē animabꝰ vestris. s. hic & in futuro. Hic tercia ps principalis tāgit. quā breuitatis causa ptermitto.

¶ Sermo LXVIII. Ad idem.

Dñe qui nosti corda ostēde quē elegeris Act. i.

In summa psentz epla duo breuissime tāgunt. Primo ponit inde puaricatō & ei⁹ punitō. ibi. Exurgēs petrus. Secdo sbiūgit matthie approbatio & eius electio. ibi. tu dñe q nosti corda. vl' ibi. statuerūt duos ꝛc. De primo dic. In diebꝰ ill'. s. in tpe medio int ascēsiōz dñi & pēthecostes. tūc exurgēs petrus tanqz pncipal' & caput aliōz in medio fratrū & discipl'oz q tāqz frēs mutuo se habebāt Erat aūt fere turba hoīm. cxx. & dixit. s. petr⁹. Viri frēs optet impleri scīptūrā quā pdixit spūssā/ctus. cui⁹ ꝟbū ñ pt eē falsū. qz spūs veritatis ē p os dauid dō iuda q fuit dux eoz q apphenderūt ih̄m. q. s. iudas ꝰnumeratus erat in nobis. i. vnus ex. xij. ap'lis. & sortitus ē sortē ministerij hui⁹. i. dignitatē ap'licā quā ñ habuit a casu vl' a sorte sz p xpi electōz. Joh. vi. Nōne ego vos. xij. elegi & vnus ex vob ē diabolus. Sors em aliqñ accipit' p pte. & sic accipit' h̄. qz in ptē ap'loz vocatus ē. Et h̄ qdē possedit agz de mercede iniq̄tatis. i. possideri fecit ab aliis. qz. xxx. denarios qbꝰ xpm vēdiderat i tēplū piecit. ex qbꝰ pnceps sacerdotū emit agz p sepultura pegrinoz. vt h̄r Mat. xxvij. Lo seqnter nūc innuit cās dēpositōis iude. ¶ Ubi nota pl'ibꝰ dō causis platus dēponi ꝰsueuit: & sic iudas ¶ Primo ppter notoriū homicidiū immanitatē. i. crudelitatē. Et sic iudas mal⁹ plat⁹ homicidiū ꝰmisit qñ dei filiū occidi procurauit. Et h̄ homicidiū fuit notorium. Un dr in textu. Et notū factū ē omnibꝰ habitātibꝰ in hirlm. Notoriū fuit homicidiū inde tribꝰ modis. Primo p plūptōz violētā. Nā si seru⁹ cū inimicis capitalibꝰ sui dñi cōciliū secretū iniret. plumeret ꝺ seruū q i mortē dñi sui machinatus fuiss. Inimici em capitales xpi erāt scribe & pharisei ad qs prexit & ciliū cū eis iniuit. Matt. xxvi. Ubi vnus ex. xij. ad pncipes sacerdotū & ait. Quid vultis mihi dare & ego vob eū tradā. Secdo fuit notoriū p facti euidētiā. qñ venit turba cū gladijs & fustibꝰ ad capiēdū ih̄m. tūc nō potuit aliq tergiūsatōe celari. Tercio fuit notoriū p confessiōz ppriā. Mat. xxvij. Peccaui tradēs sanguinē iustū. Et ista confessio facta ē in iudicio coram pncipibꝰ sacerdotū & senioribꝰ q fuerūt iudices ppli ¶ Secdo plat⁹ pt dēponi ppt hereticā prauitatē. Sic iudas a fide xpi puaricatus fuit. tāgit h̄ i ista cū sequit. accipe locū ministerij hui⁹ dō q̄ puaricat⁹ ē iudas. Ipe em recessit dō lumine fidei ad tenebras infidelitatis. Jō xps post suū recessū dixit. Nūc clarificatus ē fili⁹ hoīs. Joh. xiij. Nā cū ille mal⁹ erat cū bonis sic corꝰ cū columbis. tūc collegiuz ap'loz nō erat pfecte claz. & sic dr ibidē. Erat aūt nox qñ recessit. ad significandū infidelitatē suā ¶ Tercio pt dēponi ppter simoniacā prauitatē. & sic iudas qui vēdit spūale. i. christū p tempali Mat. xxvij. Acceperūt. xxx. argēteos pciū appciati a filijs isrl'. h̄ notat i textu cū dr. & h̄ possedit agz de mercede iniq̄tatis. Nota sūt qdā diuina. s. spūssancti dona vt peccatoz remissio. miraculoz operatio. et hmōi. Sūt qdā spūalia. s. eccl'ie sacramēta.

Sūt ꝛ q̄dā spūalib⁹ annexa sic̄ iuspatronat⁹ Uēdere ḡ spūali annexū est simonia magna. vēdere spūale puꝛ ē simonia maioꝛ. sz vēdere diuina ē maxia simonia. In xp̄o aūt fuit aliq̄d totū diuinū q̄d ē ei⁹ deitas. fuit q̄ddā spūale puꝛ q̄d ē ei⁹ aia. Fuit q̄ddā spūale ānexū q̄d ē ei⁹ caro. q̄ mediāte aia fuit ānexa deitati ꝛ ꝓiūcta. Et sic iudas vēdidit oia. ḡ pessim⁹ simoniac⁹. ꝛ p ꝓseqūs dign⁹ dānatōe ꝛ reposito. sb̄dit. Et suspēsus crepuit medius. vt pena cozrñderz culpe. ꝛ diffusa sūt oia viscera ei⁹ Justū erat vt viscera q̄ tāta ꝓditoꝛ ꝓceperāt enōrmit̄ dēbet̄ cadere. nec digna fuit aia exire p os illō q̄d nouissime xp̄m indigne tetigerat. Et notū factū ē oib⁹ habitātib⁹ in hierl̄m vt appellaret ager ille acheldemach h̄ ē ager sāguis. nūc adducit scripturas. Scriptū em̄ i libro psalmoꝛ ē. Fiat ꝓmoratō eoꝛ deserta. ꝛ nō sit q̄ inhabitet i ea. ꝛ epatū ei⁹ accipiet alter. h̄ scribit̄ ps. cviij. ¶ Nota psalmista tria ponit ō iuda. s. depositōz. depositōis rōez. eternā punitōz. Depositōz vbi dicit. Fiāt dies ei⁹ pauci. Nā xp̄s elegit iudā i discipulū de mō. tā dē ō discipulo i apl̄m. tā dē ō apl̄atu i pcura toꝛē. sz i h̄ triplici statu fuerūt dies eius dies pauci. ¶ Sz di. miꝛē q̄ xp̄s dei sapiētia q̄ nec faller nec falli pt elegit iudā i ꝓsoꝛtū discipuloꝛ ꝛ pastoꝛē ouiū quē sciebat futuꝛ lupū rapacē. mirabili⁹ q̄ fecit eū apl̄m quē sciebat futuꝛ pditoꝛē suū. mirabilissimū q̄ fecit eū pcuratoꝛē quē sciebat furē eē. Quare fecit h̄. Rñdet. Xp̄s posuit eū i ꝓsoꝛtiū discipulorū ꝛ pastoꝛē ouiū suaꝛ multiplici rōe ¶ Prio ad oñdēdū q̄ i h̄ mō mali semp sunt pmixti cū bonis. i celo tm̄ boni sunt. i inferno tm̄ mali. Deq̄ Grego. ꝛ hr̄. xxiij. q. iij. hec aūt vita vbi dic. Hec aūt vita q̄ inter celū ꝛ infernū sita ē sicut i medio sb̄sistit ita vtraq̄ ptiū ciues ꝓmuniter recipit. Et itez idē dicit. xx. moza. In eccl̄ia ē sicut i area vbi sunt triticū ꝛ palee ¶ Scda rō ad oñdēdū q̄ boni ppter malos nō sunt ēserēdi. sicut aliq̄ temerarie iudicantes vnā totā ꝓgregatōz quipēdūt ppter vnū malū. De quib⁹ Aug̃. in li. de baptismo. ꝛ hr̄ xxiij. q. iij. c. quāt⁹. Quāt⁹ arrogātie tumoꝛ e: q̄sta hūanitatis ꝛ lenitatis obluuio. q̄sta iactātia vbi q̄s se facere credat q̄d nec apl̄is ꝓcess̄it dñs. vt zizaniā a frumēto putat se posse discernere. Nō sūt ḡ diudicādi nec spnēdi. exēplo xp̄i. Joh̄. vi. Nōne. xij. elegi ꝛ vnus ē diabolus. Jō Aug̃. ō ꝑbis dñe. vt hr̄. xxiij. q. iij. tu bonus. Tu bon⁹ tolera malū. nā xp̄s iudā quē furē sciuerat eē tolerauit ꝛ ad pdicandū misit. eiq̄ cū alijs eucharistiā dedit. Itez sup Joh̄. ꝛ hr̄ in cano. vbi di. c. q̄d ḡ. Quid ḡ voluit dñs nr̄ ih̄s frēs mei ām onere eccl̄iaz suā. q̄n vnū pditū inter duodecim h̄re voluit nisi vt malos toleremus ꝛc. Idcirco dicit Hze. ibidē i cano. c. hec aūt vita. inter cetera. Si boni estis q̄sdiu i hac vita sb̄sistitis eq̄nimiter tolerate malos. Nā q̄sq̄s malos nō tolerat sibi ꝑpi p itoleratiā test⁹ ē q: bon⁹ nō ē. Sed q̄ revoluit eū eligere i apl̄m quē sciebat furē ꝛ futuꝛ pditoꝛē suū. Rō ꝓma ē vt in de bonū eliceret. Aug̃. i enchiridiō Dipotēs deus cuz sit sūme bonus nō sinit aliq̄d malū esse i suis opib⁹ nisi bonū eliceret. Idē. Meli⁹ iudicauit de mal' bñ facere q̄s malū nō ꝓmittere. Secūda rō vt vanā fiduciā āputaret. Aug̃. Nēo secur⁹ pt eē i hac vita q̄ tēptatio noīat. vtrūq̄s pt fieri ex deterioꝛ melioꝛ ex melioꝛ deterioꝛ Ber̄. Nusq̄s securitas frēs mei adest. Adā cecidit i paradiso ō loco voluptatis. Judas i mūdo ō scola saluatoꝛis. Ber̄. ad eugenīū papā Noli nimis credere affectui tuo. nihil bonū fixū aio q̄d nō negligētia ꝛ tpe abolescat. Jdcirco. i. Coꝛ. x. Qui existimat se stare videat ne cadat. Itē voluit xp̄s iudā facere pcuratorē quē sciebat furē. Prio vt tpalia ꝓtēnēda ꝛ vilia eē demōstraret. Grego. Contēptibilia ꝓtēptibilib⁹ dant. Xp̄s em̄ in hac vita habuit coꝛp⁹ ꝛ aiaz. habuit matrē ꝛ eccl̄iā. habuit q̄ndā p̄sonā p expēditōe pecunie. ea q̄ charioza habuit charioꝛib⁹ custodib⁹ dereliquit Matrē ꝙoꝛ eccl̄iā charioꝛes habuit q̄z coꝛpus ppriū. idcirco coꝛp⁹ suū charis custodibus ioseph ꝛ nicodemo dimisit. matrē ꝛ eccl̄iā charioꝛib⁹. s. matrē Joh̄āni. eccl̄iaz petro tradidit. aiaz ꝙo charissimā p̄ri cōmēdauit. pecuniā ꝙo ꝓtēptibilē ꝛ vilissimā reputauit quā iude ad custodiā dedit. Scda ratō: vt custodiā reꝛ tpaliū signāter p dilectōez periculosam: piculosaz ostenderet. Ecce modica pecunie administratio fuit Jude eterne damnationis occasio. Piero. Illis cognoscere q̄z periculosus sit amoꝛ habendi pecuniā. Nā ille amoꝛ fecit Judā xp̄i pditoꝛē stultū mercatoꝛē. Eccl̄i. x. Nihil iniquius q̄z amare pecuniā. Anar⁹ aiam suā venalē habet. Eccl̄. viij. Multos pdidit auꝛ ꝛ argentū. Piero. Dñe audim⁹ iudā tradidisse xp̄m ppter pecuniā ꝛ impiū discipulū cōdēnamus ppꝛio nos gladio cōfodimus. O quanti iude Judā damnant. Piere. vi. A minimo vsq̄ ad maxim⁹ oēs auaricie studēt. idcirco. i. Coꝛ. iij. Queri⁹ inter dispēsatoꝛes q̄s fidel' inueniat. Lu-

xij. Quis putas fidel' seru⁹ z prudēs ¶ Nota tribꝫ modis ꝑt dispēsatoꝛ eē mal⁹. Ꝓmo in iuste rapiēdo. Abacuc. ij. Ue q̄ mlt̄iplicat ñ sua aug. Si tenes obuiū iniuste teneris a diabolo. Sc̄do auare retinēdo. Chrys. Dispensatores diuitiaꝝ sum⁹ ñ dñi. sic diues. de quo Lu. xvi. dñs fuit diuitiaꝝ. nec tñ rite dñs sz pot⁹ seru⁹ z ñ dispēsatoꝛ. Tercio insipiēter expēdēdo. vt diues ille ꝺ quo Lu. xij. Alia mea epulare comedez bibe. Ul' etiā ville⁹ Lu. xvi q̄ dissipauit bona dñi sui. Nos ꝫo debem⁹ eē boni dispēsatores. nr̄a dare z ñ aliena rapere. ñ aliena retinere sz large ip̄tiri. aug. Maledictus dispēsatoꝛ q̄ ē auar⁹ cū largus ē dñs ei⁹. Ad ꝓpositū dic̄ i textu vbi. s. Ep̄atū ei⁹ accipiet alter. Nic. de ly. Apl'atus ē epatus vbi z epi successores sūt apl'oꝝ. vt dic̄ Anacletus. z hr̄. xxi. di. i noua. vbi dicit. Apl'is decedētibꝫ i locū eoꝝ surrexerūt epi. vnde. lxx. discipuli electi. quoꝝ tipū gerūt ip̄i sacerdotes. Sic g̃ dic̄. ep̄atū. i. apl'atū eius. s. iude accipiet alter Reuera alter matthias fuit a iuda. ñ tm̄ in p̄sona sz i vita. ille pditoꝛ: iste fidelissim⁹ pdicatoꝛ. ille supbꝫ: iste hūilis z puus. ille latoꝛ pecunie: iste tēptoꝛ toti⁹ terrene ꝺbe. ille a diabolo possessus: iste spūsctō plen⁹. ille filj⁹ pditōnis: iste filj⁹ eterne saluatōis. ille homicidiū p petratoꝛ: iste aiaꝝ mortuaꝝ viuificatoꝛ. illius viscera fusa sūt p crepatōz. isti⁹ viscera funde bāt ad oēs p ꝓpassiōz. ille despauit: iste ꝓfidit deo. ille suspēsus manebat ad trabē: iste suspēsus erat ad cr̄ū p amoꝛē. illi⁹ guttur erat ꝓfractū p laquei nodatōz: isti⁹ guttur erat aptū p fidei pdicatōz. ille. s. iudas i aere interiit vt eēt de ꝓsortio demonū: iste p fidē xp̄i mortu⁹ fuit vt eēt in ꝓsortio angeloꝝ. Recte g̃ alter iudas matthias vocari meruit. Propter qđ dixi secūdo subiūgit matthie approbatō z eius electio. ꝺ q̄ sbdit. Oportet g̃ ex his viris q̄ nobiscū congregati sūt i oīi tpe q̄ nobiscū intrauit z exiuit dñs nr̄ ihs icipiēs a baptismate ioh̄is vsq̄ i diē q̄ assūpt⁹ ē a nob p ascēsiōez testē re surrectiōis ei⁹ nobiscū fieri vnū ex istis ¶ Nota ex lr̄a elicit q̄les debēt eē electores. q̄lis eligēdus. q̄liter sit eligēdū. z ad q̄d sit eligendus. Quo ad ꝑmū vicz q̄les. Rñdet ꝙ debēt hr̄e vnitatē z concordiā. q̄ h̄ fuerūt cētū z viginti viri. z nullus discordauit sz cōi ꝓsensu Joseph z matthiā tāq̄ viros approbatos coā dño statuerūt. sz heu nūc vix electores ꝑlatorū sūt sine discordia. Sc̄do debēt hr̄e diligētiā ꝓuidā. s. indēbitū bonū ꝑlatū z vtilē. ñ amicos. ñ ꝓpinq̄s. z sic h̄ fecerūt. Tercio debent hr̄e intētōz rectā: vt nō q̄rāt vtilitatē ipsoꝝ sz honoꝛē dei. Jō nō ē respiciēda dignitas p̄sone: sz p̄sona dignitati. als̄ q̄rētes dignitatē p̄sone z nō p̄sonā dignitati sūt sil'es his q̄ oui bus debēt q̄rere pastoꝛē. z q̄rūt ouibꝫ furē q̄ eas mactat. Quarto debēt hr̄e mentē deuotā vt imminēte tpe electōis oꝛōnibꝫ insistāt. q̄ oīs ptās a deo ē. Ro. xij. Sic g̃ fecerūt sācti apl'i. Un̄ dr in textu. oꝛantes dixerūt. tu dñe oīnde quē elegeris. ¶ Dic sc̄do aduertēdū q̄ lis debeat ꝑlatus esse q̄ eligēdus ē. oīndit exemplo matthie. Primo debet eē etate maturus. nō dr eē puer. naz ibi ex his viris notat. In puero nāq̄ ē vana lasciuia. Eccl̄s. xi. Adolescētia z voluptas vana sunt. In pueris ē leuitas z incōstātia. Prelat⁹ em̄ eligit ad sbditorū informatōz. iō dr hr̄e moꝛ gr̃uitatē Eligit etiā ad maloꝝ repssionē seu reprobatōz. iō debet hr̄e ꝓstātiā z firmitatē. ad Titū. ij. In oibus ꝑte tēpm exemplū bonoꝝ opeꝝ i doctrina z integritate z gr̃uitate. Sc̄do nō debet eē alienus sz domesticus. notat ibi. q̄ nobiscū congregati sūt. Caput ꝓpriū melius scit natura sui corpis q̄ alienū. amoꝛ em̄ ꝑlati ꝺ collegio electi ad eccl'iaz ē natural'. alieni ꝫo accidētalis. naturalia imutabilia sunt. accidētalia ꝫo de facili mutari ꝑnt. Tercio nō dr eē neofitus. z notat cū dr. In omi tpe. In plato req̄rit experiētia. hūilitas vera z auctas reuerēda. Prelatus aūt neofitus ē inexpt⁹. iō nescit se cōformare qualitatibꝫ sbditoꝝ. Eccl̄i. xxxiij. Uir i mlt̄is cogitabit mlt̄a. q̄ nō ē exptus paucos recognoscit. Etiā ꝑlatus neofitus possit fieri supbꝫ z elatus. putās q̄ eccl'ia vel religio nō posset erigi sine eo. Jō paulus. i. Thi. iij. Nō suscipe neofitū. ne i supbia elatus in iudiciū diaboli incidat. Etiā ꝑlat⁹ neofit⁹ possit a subditis ꝺtēni z despici. z sic sua auctas possz minui z vilificari. sic accidit Loth. cui dixerunt sodomite Ben̄. xix. Recede illuc. ingressus es vt aduena nūq̄d vt nos iudices. Quarto nō dr esse insci⁹ sz doctus. z notat i h̄ qđ dicit. intrauit z exiuit inter nos dñs ihs incipiens a baptismate Joh̄is. Ex h̄ patet q̄ fuit sapiēs q̄ doctus a doctoꝛe ꝛitatis. imo ab ipsamet ꝛitate. Ab illo de q̄ dicit apl's. Oēs thesauri sapiētie z scientie in eo sunt recōditi. ad Col. ij. Et sic merito eligendus. Alia duo. s. qualiter sit eligēdus. z ad quid in sequētibꝫ expl'e verbis. comp̄hēdunt. cū subdit ꝺcludendo. z statuerunt duos Joseph q̄ vocabat Barsabas q̄ cognominatus ē iustus. z matthiā. oꝛantes dixerunt. Tu dñe qui nosti coꝛda

hoim ostẽde quẽ eligeret ex his duob⁹ in locũ misterij hui⁹ t aplat⁹ d q̃ p̃uaricat⁹ ẽ iudas vt abiret i locũ suũ. t dederũt sortes eis t cecidit sors sup matthiã. t annumerat⁹ ẽ cũ. xi. aplis

Sermo LXIX. Ad idem

Sors cecidit super Matthiaz. t annumeratus ẽ cũ vndecim aplis Act. i.

Introductõ. Dicũt naturales q̃ lux de se pũ ut splẽdoꝛẽ. t splẽdoꝛ manifestat latẽtia t occulta. vt patet de sole ad experiẽtiã. Spũaliꝫ p lucẽ itelligit xp̃s q̃ dicit Joh. viij. Ego sum lux mũdi. t Joh. i. Erat lux vera q̃ illumiat oẽm hoiez venientẽ i hũc mũdũ. Et notãter xp̃s dicit lux. qz dicit Amb. i examerõ. Lux ẽ pulcritudo oĩs visibil creature. t oĩb⁹ creaturis dat pulcritudinẽ. Sic xp̃us ẽ pulcritudo oĩm creaturaz. qz oẽs creature ab ipo habẽt suã pulcritudinẽ. teste Bern. i soliloq̃o q̃ ait. Ab ipo ẽ q̃cq̃d habet pulcritudinis oĩs creatura t decoꝛis. Tu solẽ claritate vestisti t clariozes sole. Et sb̃dit. Quid ẽ lux solis t decoꝛ oĩs creature i compatõe tui nisi tenebre. ornasti celũ sideribꝫ. celum empireũ angelis aera volucribꝫ. aq̃s pisciby. terrã herbis t floribꝫ. Sz nõ ẽ his species neq̃ decoꝛ i tui cõparatõe o fons vniuersẽ pulcritudinis iesu. Ab hac iocũda luce ih̃u xp̃o pcessit splendoꝛ diuin⁹ q̃ manifestauit suos famulos q̃s elegit. vt legit de bt̃õ Gregoꝛio. q̃ volẽs se latitare ne eligeret i papã. revelatus ẽ p lucidã colũnã e celo missam. Et sic beat⁹ matthias. vt dicit Dyoni. in li. celestis hierarchie. Splẽdoꝛ diuinus affuit q̃ ostẽdebat ipm assumẽdũ i aplm. t notat h̃ sors. de q̃ thema. In verbis p̃missis beatus matthias a duob⁹ cõmẽdat. Primo a celica electõne. ibi. sors cecidit Scdo ab aplica annumeratõe. ibi. t nũeratus ẽ cũ vndecim aplis. De pmo dic. Sors cecidit sup matthiã. Dicũt naturales. celuz habet varias stellas. vt habet Beñ. xv. Suspice celũ t numera stellas ei⁹ si potes. q. d. h ẽ tibi impossibile qđ soli deo possibile. ps. cxlvi. Qui numerat multitudinẽ stellaz. Et q̃z uis varias habet stellas inter illas habet singulariter septẽ q̃ dicunt planete. Inter illos q̃dã influũt mititatẽ vt Jupiter. aliq̃ iracundiã vt saturn⁹. aliq̃ humilitatẽ vt venus. aliq̃ iusticiã vt sol. aliq̃ sapiẽtiã vt mercuri⁹ Spũaliter. hic p celũ intelligit beatus matthias q̃ varijs virtutibꝫ ornatus fuit tãq̃ sẽptẽ planetis. q̃ virtutes i scris hui⁹ nomis matthias patẽt. Prima scra q̃ ornat hoc nobile nomen ẽ m. t significat mititatẽ q̃ ẽ virtus multũ laudãda i plat⁹. qz scribit Eccli. x. Sedes ducũ supbox sbuertit t mites sedere fecit p eis. Idcirco xp̃s plat⁹ platoz hãc p alijs docuit discipl̃os Mat. xi. Discite a me qz mitis sũ ẽ. Scda virtus itelligit p scdaz scram. scz a. t significat austeritatẽ vite. Chrisost. Circa vitã alioz esto benign⁹. t circa tuã austerus. audiãt te hoies magna facietẽ t pna mãdantẽ. Et sic btũs matthias auster⁹ fuit i vita ppa. vt potuit dicere cũ apl̃o illud. i. Thess. ix. Lastigo corp⁹ meũ t i seruitutẽ redigo. et merito. qz dic apl̃s. i. Thess. xv. Caro t sanguis regnũ dei possidere nõ pñt. i. carnaliter viuẽtes. Rom. viij. Qui sm carnẽ sunt deo placere neq̃unt. qz habet Joh. iiij. Deus spũs ẽ. q̃ sm spm vites deo placet. eo q̃ dz. i. Thess. ij. Aialis hõ nõ pcipit ea q̃ spũs dei sunt. Sic etiã austeritas pinet ad platos. Dicit em Rich. de scto vic. Sũt quidã qui ita mites esse volũt vt de vita subdito⁹ nihil curãt. neminẽ corripiunt. Tal mititas nõ ẽ laudãda. qz xp̃s plat⁹ oĩm platoz docuit i exẽplo Luc. xix. de seruo inutili q̃ receptũ talẽtũ posuit i sudario. qui dicebat. sciebã qz hõ auster⁹ es. Mat. xxv. Seruũ inutilẽ pjcite i tenebras exteriozes. Et sic beatus matthias induratis dixit. Annũcio vobis qz viui i infernũ descẽdetis. t terra aperuit se t deglutiuit eos. vt legit i legẽda. t sic fuit alter moyses Nu. xvi. q̃ Dathan t aby rũ rebelles terrã deglutire pmisit. Quilibet g̃ platus nõ solũ dz esse mitis sz etiã austerus. Figurat i throno Salomõis. iij. Reg. x. i q̃ sculpti erãt duo leones. vnus i apparentia t apparatu mitis. alter auster⁹ Et sic platus mitis eẽ dz bonis t rectis corde. Vñ ps. cxxv. Bñfac dñe bonis et rectis corde. Austerus mal. Exo. xxij. Maleficos ne patiaris viuere sup terrã. Tercia scra huj⁹ nomis ẽt. t significat timorẽ dñi. Exo. xviij. Eligetibi viros timẽtes deũ. Eccli. ij. Qui timẽt dñm inquirunt q̃ bñplacita sunt ei. Talibꝫ em astat dñs. ps. cxliij. Voluntatẽ timentiũ se faciet Pmõi fuit beatus matthias figuratus p abdiã. iij. Reg. xviij. q̃ fuit ꝓcepos i curia regis Ozie regis inde. valde timebat deũ. t sic ipe. ꝓpter qđ ps. dicit. Constituit eũ dñm dom⁹ sue. t ꝓncipẽ oĩs possessionis sue. Timentes ergo dñm debent esse plati. quia timoꝛ omnẽ negligentiaz excludit. Eccls. vij. Qui timet deũ nihil negligit. Sic g̃ cũ ipse timerẽt deũ

tũc timerent a ppl'o. Judith vltĩ. Qui timẽt te magni erũt apud te p oĩa. ¶ Quarta lr̃a ẽ h. ꝛ significat humilitatẽ. Hec etiã virt⁹ spãli ter plat⁹ ꝓuenit. Eccl'i. xxxij. Rectorẽ te posuit noli extolli sed esto inter illos q̃si vn⁹ ex illis. apl's Phil'. ij. In hũilitate supiores iuicẽ arbitrãtes Eccl'i. iij. Quãto magn⁹ es hũilia te ĩ oĩb⁹. Nã tales exaltent Luc. i. Deposuit potẽtes ꝛ sede ꝛ exal. hu. sic legit ꝺ Saul. i. Regũ. xv. Nõne cũ ꝓuul⁹ ĩ ocul' tuis esses caput fact⁹ es ĩ sr̃l'. Et sic supbo iudas ꝛposit⁹ est. et hũilis Matthias exaltat⁹. imo elect⁹ ad celestia regna ex hũilitate cognoscit. vt dic̃ Bre. Euidentissimũ signũ repro bꝛẽ supbia electorũ hũilitas. ¶ Quinta lr̃a ẽ. i. p quã significatur iusticia q̃ ẽ virt⁹. vt dicit Ambr̃. in lib. ꝺ paradiso. q̃ magis alios q̃z sibi ꝑdest. et vtilitates suas negligit. ꝓmunia emolimẽta ꝓponit Et illa ptinet ad ꝓlatos q̃b⁹ dic̃ Sap. i. Diligite iusticiã q̃ iudicat⁹ terrã. Sic etiã dic̃ Exo. xviij. Elige viros q̃ diligũt iusticiaz et odiũt auariciã. Lyranus. Quecz bona in regno opat iusticia. Tal' fuit beat⁹ Matthias ideo ꝛ eo legit illud ꝓuerb. x. Bñdictio dñi sup caput iusti. ideo ꝛdit illi dñs partẽ ĩ tribub⁹. xij. sic et nos. ps. xxxvi. Nõ vidi iustũ ꝛelictũ. Jdẽ. Dñe q̃s habitabit ĩ tabnacl'o tuo. Rñdet. Qui opat⁹ iusticiã ĩ seipo. ꝛ nõ noceat alt̃s nec ꝓhibeat. qz dic̃ Tull⁹. Si es iust⁹ ñ solũ nõ noceas: sz etiã nocẽtes ꝓhibeas. Hãc ẏtutẽ collaudat Bre. ꝛ habeb. xij. q. ij. Cũ ꝛuotissimã. Sũmu ĩ reb⁹ bonũ est iusticiã colere. ꝛ vnicuiq̃z sua iura seruare.

Sexta lr̃a ẽ. a. et significat amorẽ. Nã reliq̃ nihil ꝓsunt sine amore. Aug̃. Si charitas ꝛ sit cetera nihil ꝓsunt. qz ẽ forma virtutũ. Jõ dic̃ Eph. iij. In charitate radicati ꝛ fundati. Hilar⁹. Frustra ẽ oĩs opatio nisi soli ꝛo ꝛbeat. Sic fuit Matthias ĩ charitate ardẽs Aug̃. Quãto q̃s terrena ꝛspicit: tãto diligit Et sic ipse ꝓpter ꝛũ oĩa ꝛeliq̃t Sic q̃ potuit dicere cũ apl'o ꝛ alij⁹ ꝑfectis illud Mat. xix. Ecce nos reliq̃m⁹ oĩa et secuti sumus te. Sic g̃ nos ĩ charitate ꝛi ipm imitari ꝛbem⁹ qz ipa charitas vt dicit Hugo. ẽ fons ꝓpri⁹ ꝺ q̃ nõ ꝓmunicat alien⁹ Aug̃. Nia sacramẽta hr̃e potes et mal⁹ esse potes. cũ charitate autẽ malus ee nõ potes. Ratio. i. Joh. iij. Qui ĩ charitate mãet ĩ ꝛo manet ꝛ ꝛ ĩ eo. ¶ Septima lr̃a ẽs. p quã significat sapientia ꝛi. Sap̃. vij. Neminẽ diligit ꝛ⁹ nisi cũ quẽ cuz sapiẽtia inhabitat. Et hec p̃cipue ad ꝓlatos ptinet. Un̄ puer. iij. Sapiẽtes gubernacula possidebũt. De hac materia poteris plura q̃rere ꝛ applicare. Et q̃nto h̃ ꝓuidẽtiores ꝛ doctiores fuerint: tãto plus ĩ futuro fulgebunt Deꝺ Dañ. xij. Qui docti fuerint splẽdebũt q̃si splẽdor firmamẽti. ꝛ q̃ ad iusticiã erudiũt pl'imos fulgebũt q̃si stellę ĩ ꝑpetuas eternitates. intelligẽ ꝺ his q̃ erudiũt vita ꝛ doctrina. Hoc ẏa sapiẽtia reḁrit. Un̄ Bre. nazãzen⁹ Sapiẽtia ẽ laudabilis. Hãc habuit beatus Matthias. nec sufficiebat sibi ĩ seipso h̃ tm̃ hr̃e. sz plures ad hoc informauit. Jdcirco a dño eligẽdus ꝛ electus ẽ. ꝛ a nobis hodie honorãdus ac glorificãdus ꝛ inuocandus.

¶ De annũciatõe beate Marie virginis

¶ Sermo LXX.

Ingressus angel⁹ dixit ad eã Aue gr̃a plena dñs tecũ Luc. i. ¶ Introductõ Boni rumores letificãt hoies ꝛ habentur in mẽoria. Moraliter. Ꝺ q̃z boni rumores sunt hodie nũciati. sic q̃ locũ põt habere illud. iiij Reg̃. vij. Hec est dies bon⁹ nuncij. si tacuerimus sceleris rei erimus. ¶ Reuera boni nũcij dies. qz directe hec nunciatio ẽ ꝺ annũciationẽ serpẽtis: q̃ nobis oĩb⁹ mortẽ intulit. ꝛ mala fuit ml'tiplici rõne. ¶ Primo qz fuit nũciatõ dubietatis respectu mulieris cũ dixit serpẽs Gen̄. iij. Cur ꝑcepit ꝛ⁹ vobis vt ñ comederetis ꝛ omi ligno paradi. Rñdit. ne forte moriamur. Ecce illud q̃ ꝛ⁹ posuerat ĩ certo ml'ier posuit ĩ dubio. Jlla dubietas durauit vsq̃z ad ꝑm. qz h̃ dubi⁹ fuit quõ salutẽ ꝓsequi ꝛberet. Ecõtra hec annũciatõ ẽ securitatis. Hodie em̃ angelus dixit. noli timere maria: inueniſti em̃ gr̃az apud dñm. ¶ Secũdo fuit nũciatio falsitatis. qz dixit serpẽs Gen̄. iij. Nequaq̃z moriemi. Ecõtra hec nũciatio ẽ veritatis. qz illũ angel⁹ Gabriel nũciauit q̃ ẽ veritas. Ꝺe q̃ Joh. xiiij. Ego sũ via veritas ꝛ vita. ¶ Tercio fuit mala rõe mortalitatis q̃ ꝓuenit ex illa. Ro. v. ꝑ vnũ hoiez ꝑccatũ ĩ mundũ intrauit. ꝛ ꝑ ꝑccatũ mors. ꝛ sic ĩ oẽs hoies mors ꝑtrãsijt. Ecõtra ex hac annũciatõe homi vita venit. Joh. x. Ego veni vt vitã habeãt. Hodie dñs lignũ vite. i. filiũ plãtauit ĩ medio paradisi ꝛ. i. ĩ vtero ẏginis bñdicte. vt ĩ figura haberẽt Gen̄. ij. sic dic̃t. i. Ecclesiast. xv. Sic̃ adã oẽs moriunt. ita ꝛ xp̃o viuificabũt. ¶ Quarto fuit mala hec annũciatio ratõne acerbitatis. fuit em̃ acerba vtro q̃ parẽti. Primo Ade cui dictuz ẽ Gen̄. iij.

Maledicta terra in opere tuo. spinas et tribulos germinabit tibi. In sudore vultus tui vescēris pane tuo. Scdo eue. ibidē. In dolore paries filios tuos Ecce maledictio. Sz hodie annūciata ē bñdictō. Bñdicta tu in mulieribus Luc. Ecce nūciatō bñdictōis z alacritatis. Aug. Hodie maledictio eue mutat in bñdictiōez Marie. Bern. Hodie reuelatū ē ois illiū p qđ mors tolleret. vita redderet z hō ō fuit ute diaboli liberaret. z in pristinā dignitatē reduceret. Hodie implet illud Zach. ix. Letare filia sion ecce venio z habitabo in medio tui. Idcirco canit hodie eccla. Hec ē dies quā fecit dñs. hodie dñs afflictōem ppli sui respexit. z redēptionē misit. hodie mortē quā femina intulit femina fugauit. Hodie dr hō fact. id qđ fuit p mansit: z qđ nō erat assumpsit. g exordiū nre redēptōis deuote recolamus z exultem. dicētes. Hlia tibi dñe. Et merito. qvt dic Aug. Fact. ē pticeps nre hūanitatis vt essem. ptices sue diuinitatis. Idcō Alexāder sup Lāt. Amor erat in orbe regnatur. ō missus ē celestis paranymph. quasi colūba Noe factus portās ramū olive. i. pacis z salutis. De q̄ thema Missus ē rc. ¶ In summa euāgelij qtuor p ordinē tāgūt. Primo noua legatō diuine maiestatis. ibi. missus ē. Scdo pmpta executō angelice dignitatis. ibi. ingressus angel. Tercio mutua collocutō inq̄rendeveritatis. ibi. Quō fiet istud. Quarto deuota humiliatio virginee volūtatis. ibi. Ecce ancilla dñi. De primo dicit. Missus ē angelus. Etiam apponit In illo tpe ¶ Quo ad tps ⁊ntz sunt ꝯsiderāda. vicz q̄ anno. q̄ mense. q̄ hebdomada. q̄ die. q̄ hora angelus missus ē ¶ Quo ad primū. h ē q̄ anno. dicūt breuiter sancti doctores q fluxis a principio mūdi ānis ⁊ntz milibus. cxcix. In isto igit vltimo anno facta est hec legatio. Sed q̄ ad scdm. s. q̄ ad mēsem dicūt q in mēse martio. et allegāt illius plures rōes q̄s alibi repies. Sz q̄ ad terciū scz hebdomadā colligit ex dictis beati Aug. in. iij. de trini. q vltima hebdomada pnoiati mēsis. Cui rō ē pm eum dē. ad designandū q in vltimo tpe xpus incarnari voluit. s. in tpe gre. De q̄ Abacuc. ij. Appebit in fine. si morā fecerit expecta eū. qz veniens veniet. Quo ad qrtū dicūt q feria sexta. qz illa die fact. ē hō. Et sic merito hac die cōcipi z nasci debuit q̄ die regenerād. erat hō p ei. passionē. Sed q̄ ad ⁊ntū. h ē q̄ ad horā diei. dicunt cōiter doctores. z ⁊z maxime Frācisc. maronis. q hora cōpletorij fuit ista nūciatio incepta. sed hora matutinali fuit incarnatio celebrata. Et h repsentat eccl'ia in cāpana quā mane z vespe pulsare ordinauit ad hui. rei memoriā. Et dicūt sancti doctores aliq locutio angeli cū virgine durauit ab hora ꝯpletorij vsq̄ ad mediū noctis. Et sufficit bto Luce ꝑ hoc scribere sbam. Sic i multis exemplis scripture habem. q illa q̄ lōgissimo tpe sunt pacta breui pagina sunt descripta. Sic scribit Sap. xviij. Dū quietus silētiū teneret oia: z nox in suo cursu iter hēret omipotens sermo tu. exilies de celo a regalibus sedib venit. Et intelligit hoc etiā ad ppositū. Dū em ꝑ gim bñdicte oia creata silerēt. velut cūcta i nocte latētia in ea sopita erāt. Tūc omipotēs sermo tuus. i. eternū verbū pris venit. Et h potuit ee hora ꝯpletorij. Ad ppositū tm dicit apls ad Gal. iiij. Cū venit plenitudo tpis ¶ Sz di. circa pdicta q̄re tā diu incarnari distulit. Rñdet Tho. pte. iij. q. i. ar. vi. q hoc fecit multis rōib. Primo propter diuine iusticie manifestatōez. Nā dr iustícia vt dicit Aug. nullū malū sinit ipunitū Ut igit dr petm de puniret: tantos clamores sustinuit. z luctus z suspiria fieri pmisit. z adā cū seqcib suis tāto tpe expectaret in limbo. z exul existeret a paradiso vt manifestaret p diuinā iusticiā nullū petm dimitti inultum. Scdo propter pcti cognitōz. Un̄ medicina n dat infirmis nisi se cognoscāt. mō ipsi primo nō cognouerūt infirmitatē suā. debebāt em pus cognoscere q ñ a se sz mediāte liberatore redimi debebāt. et q illi necessario indigerēt. Tercio propter desiderij augmētatōz. Nā dicit Bern. Dilatio rei amate ē augmētatio desiderij. Et qnto diuti. desideratū denegat. tanto magis desiderij augmētat. Prou. xiij. Spes q̄ differt affligit aiam. Idcirco p. clamores et magna desideria sctōr patr venire voluit. Exod. iij. Uidi afflictōz ppli mei. z clamorē ei. audiui descendā et liberabo eū. Quarto propter bñficij incarnatōis maiorē ꝯmedatōz. qz qđ amplius z diuti. differt cuz dat pciosi. reputat. Et sic dicit Jnno. i pmōe de aduētu dñi. Si filius rei sbito post lapsū hois veniss z eū reduxisset. ille videns se facile sanatū incidiss in ḡ titudis viciū. et ñ magno medico indiguisse credidisset. Sic g ex diuturna expectatiōe difficultatē salutatōis cognit. g rc. Quito propter scripture impletōz. Ysa. xvij. Diebo multis expectabo me. Jō dicit Abacuc. ij. Appebit in fine. i. i tpe gre. De q̄ ps. Tps miserēdi ei. venit. Et hoc fuit tps illud q̄ ad annū. mēsem z hebdomadā. diēz horā. ō q̄. s. audistis. Tūc

De annũciatõe virginis marie

4.

ğ missus ẽ angel⁹. ℰ Cur angel⁹ ℟ñ hõ ℟ñdet ℣imõ ỽ cassia. ℙrõ qz q̃libz hõ fu it pctõz. ſz op⁹ incarnatõis ꝛbat hoiez sol uere a pctis. iõ magis ↄgruũ fuit mittere ãge lũ q̃z hoiez. ℣cõo qz missio ista fuit ꝑpꝛe uocatõz ad regnũ celoꝝ. idcirco mitti celestis ciuis ꝛbat. ℣ercio qz p ĩcarnatõz dñi etiã ãgelica ruina repanda erat. ꝛ ꝛ celo pax eẽ in ter ãgelos ꝛ hoies. In hui⁹ ğ figurã tpe nati uitatis gaudẽtes ãgeli cãtabãt. ℣lia ĩ excelſ ꝛeo. ꝛ ĩ terra pax hoĩbꝫ ℱ ℣ſz q̃re tm vn⁹ ãgel⁹ mittebat? ℟ñ. ꝑpter celare diabolo op⁹ incarnatõis ꝛ redẽptõis. ℙic tñ ℣lbert⁹ q sibi soli ↄmissũ erat q nũciare ꝓbũ ꝛbꝛz. attñ cũ eo erat magn⁹ angeloꝝ exercit⁹ q̃ ñ sciuerãt ĩ spãli. ℣ſil'. ſic vn⁹ angel⁹ nũciauit gaudiuz natiuitatis dñi pastoribꝫ. venit tñ magna mlt̃itudo cũ eo celestis curie. ℱigurat ℣eñ. xxvij. ℣brahã misit vnũ. ſ. eleazar. ad ↄducendũ spõsã filio. ille tñ mlt̃os habuit comites. mõ ñ ẽ miozis dignitatis incarnatõ q̃z natiuitas ℣ol⁹ tñ gabriel appuit. ꝛ colloquiũ cũ virgi ne habuit. idcirco text⁹ spãl'r eũ noĩat ℣ ℣ſz di. q̃re gabriel ꝛ ñ ali⁹? ℟ñdet ℣eꝛ. sup missus ẽ. ℣abriel fortitudo interꝑtat. Nã p op⁹ icarnatõis virt⁹ altissimi mãifestat. ğ me rito p fortitudinẽ annũciat. nã p ℍ op⁹ fortis sima vicit. ℙrimo diabolũ Joh. xij. nũc ꝑn ceps mũi ejciet foras. ℣cõo mõz Joh xvi. Cõfidite ego vici mõz. ℣ercio oẽz intellectũ creatũ. puto q oẽs angeli ñ possent cape suis intelligẽtijs vehemẽtiã incarnatõis quã nob in ℍ ope exhibuit. qõ op⁹ angel⁹ certe igrauit Uñ iterrogat⁹ a virgine quõ fiet istd. ℟ñdit spũssanctus supueniet ĩ te. q. d. Tu expieris. ℣ug. Fide capit. rõe ꝓphẽdi nõ ꝑt. ſ. quõ ꝛeitas hũanitati iũgit. ꝛ ꝛ⁹ ꝛ hõ ỽ ỽgine nascit. ℣ug. ſer. i. ꝛ annũciatõe dicit. Est stupẽdũ miraculũ excedẽs oẽz itellectũ. q̃ i cherubin ẽ terribil'. i oĩbꝫ angel'ẽ incõꝓhẽsibil'. ↄcept⁹ ẽ i aluo virginis. Uñ virginẽ ↄcipe ꝛ parere si pat oẽz legẽ nature. Adhuc tñ fortiꝰ ẽ q ꝛ⁹ et hõ ab hoie nasci voluit. Jõ ℣nſ. ỽ ↄceptu ỽ ginali. Quis vltumũ ꝓmo ↄiũget nisi ꝛei for titudo. ꝛ ita ↄglutinauit q nec morte solui't. ℣erito ğ gabriel. i. fortitudo ꝛei mittit ℣e quit. a ꝛeo. ſ. sine medio ℰcce ꝓgatiuũ. q̃ ñ ẽ fuat⁹ cõis mod⁹ eo q ñ p supioze reuelatõz: ſz a ꝛeo missus ẽ. ℣yoni. c. vij. celestis hierar. Alij coguerũt ſz ñ bñ et plene. maxime latuit eos mod⁹ q̃liter tot⁹ ĩ ꝑe. totus i virgine. In ciuitatẽ galilee ℍ ℣ſz di. cur nõ i iudeã ℟ñ. q ĩ galilea cohabitabãt gẽtiles cũ iudeis ĩ signũ q vtrũq; ppl'm vellet redimere. Joh. xi. ℙic ihs moriturꝰ erat p gẽte. ꝛ ñ tm̃ p gẽte ſz iudaica. sed vt filios ꝛei dispsos ex varijs gẽtibꝫ ĩ vnũ ↄgregaret. ℰphe. ij. Jpẽ ẽ q facit vtraq; vnũ. Cui nomẽ nazareth. qđ interꝑtat flos. ad significãdũ q ipe esset ille flos ỽ quo Cañ. v. ℰgo flos cãpi. ℙicit flos cãpi ꝛ ñ oz ti. qz flos oꝛti clausus ẽ. ſz flos cãpi oĩbꝫ apt⁹ ẽ. ꝛ sic xp̃s ℳat. xi. Uenite ad me oĩes. Itẽ flos gignit ex puriſſimis terre ℍuoꝛibꝫ ꝛ calo re sol'. ꝛ sic xp̃s incarnat⁹ ỽtute spũſſcti ex pu riſſimo sãguine virginis marie. Itẽ in ptibꝫ trãſmarinis habẽt q̃dã flos q̃ hz ſtipitẽ aſperꝫ ꝛ. v. rubea folia. ꝛ significat xp̃z q̃ habuit aſpi tatẽ crucis ꝛ. v. rubea vulnera. Itẽ cũ flos cõ terit lõge ſpargit odoꝛẽ. ꝛ sic xp̃s ĩ martirio lo crucis ↄtrit⁹. Jste ğ flos floꝛuit i ↄceptiõe in nazareth. appuit i natiuitate i ꝛbleẽ. emar cuit i hirl'm. floꝛuit iter duo lilia. ſ. ãgelo ãnũ ciãte. virgine ↄsentiẽte. ℣ppuit iter duo aia lia. Jſa. i. Loguit bꝰ possessoꝛẽ suũ: ꝛ asin⁹ p sepe dñi sui. ℰmarcuit inter duos latrões in cruce. reflоꝛuit in resurrectõe. Sequit. ad ma riã virginẽ. Et merito. vt ꝓphꝫia ipleret Jſa. vij. ℰcce virgo ↄcipiet ꝛ pariet filiũ. et ℙie re. xxxi. Nouũ faciet dñs sup terrã. semia cir cũdabit viz. vbi dic̃ ỽyoni. ỽ diuis no. De oĩbꝫ nouis hoc est maximũ nouũ. ℟eꝛ. ℙeũ ꝛcebat hmõi natiuitas. Et si ꝛbat nasci tũc ỽ ỽgine. ꝛ si virgo ꝛbat parere tũc ꝛũ Sic igit missus ẽ ad virginẽ. Aug. Uenies creatoꝛ mũi ex mũdis visceribꝫ ĩ mũdo nasci voluit. vt immũdũ mũdũ redimeret. sic dicit ℟eꝛ. sup missus ẽ. Ad virginẽ carne. ad ỽgi nẽ mẽte. ad virginẽ ꝓfessiõe. ad virginẽ talẽ ỽ q̃. i. Loꝛ. vij. ℳẽte ꝛ corpe sanctã. nec noui ter nec fortuitu inuẽtã. sed a scl'o electã. ab al tissimo ꝓcognitã. a spũsctõ ꝑparatã. a patriar chis ꝓsignatã. a ꝓphꝫis ꝓmissaꝝ. ℣ama. lib. iij. c. vij. Jpsa ꝛei genitrix virgo ab ẽno ꝛei ↄcilio puisa. ipa ẽ quã vidit moyses i rubo ar dẽte. ℣edeõ i vellere. Ezechiel i porta clausa in domo dñi. Daniel i lapide absciso sine ma nibꝫ. Aarõ i virga ꝛ floꝛe. ℣cũs tho. pte. iij. q. xxvij. ℳerito agn⁹ ꝛei sine macla ꝛbat nasci. ꝛ sine pctõ ỽ virgine pura. Sequit. ꝛ spõsatã viro. Amb. vt iudeis tolleret scanda lũ. vt puer haberet nutriciũ. ꝛ vt virgo virgi nitatis sue testimoniũ. cui. ſ. viro nomen erat Joseph. ỽ domo. i. ỽ familia ℣auid ℣ ℣res legim⁹ eẽ viros i sacra scptura hui⁹ no mis. Prim⁹ fuit ꝓcurator egipti q ↄmendat ab innocẽtia. ℣cõs Joseph ab arimathia. q

cõmẽdat a pietate ⁊ miscdia. ⁊ a dnotõe exi
mia posuit xp̃m de cruce. ⁊ in monumẽtũ suũ
collocauit. Tercio fuit vn⁹ ex. lxxij. discipul'. il
le cõmẽdat a iusticia. vt hr̃ Act. i. Q̃es hi hũc
ioseph figurabãt. oĩm. n. vtutes ipe pfecte ha
buit. Et specificat eũ euãgelista q̃ sit d̃ domo
dd̃. vt p̃ h̃ designet vitas pmissiõis. ps̃. cxxxi
De fructu ventris tui ponã sup sedẽ tuã k
Et nomẽ virgis maria. Jsido. Antiqs pribꝫ
noia imponebãt secreta futuroꝝ ꝺtinẽtia. a
fortiori g̃ virgini dei genitrici q̃ oĩbꝫ fuit sãcti
oꝝ ⁊ statu sblimioꝝ. Vñ Chrys. i ser. de annũ
ciatiõe. Nihil erit i glia respectu btẽ virginis
oĩm pcedẽtiũ mẽoria. Dr̃ g̃ maria qđ hebrai
ce interp̃tat stella marꝭ. q̃ nauigãtibꝫ viã indi
cat. Et sic ipa misit radiũ p quẽ totũ mꝺz il/
luminauit dre. Nunc mꝺo lumẽ eternũ effu
dit. Bern̄. Sic nec radi⁹ minuit sideris clari
tatẽ sic nec fili⁹ v̄ginis mr̃is integritatẽ. Scꝺo
maria grece ⁊ latine dr amaꝝ mare. et sic ipa i
passiõe. Lu. ij. Tuã ipsi⁹ aiaz gladi⁹ doloris
ptrãsibit. Tercio syriace dr dña. ⁊ sic ipa dña
angeloꝝ ptegẽs nos ab infestatõe inimicoꝝ.
Ber̄. Nõ em̄ hostes visibiles timẽt aciẽ ordi
natã sic demões dei matrẽ. Amb̄. Totũ colle
giũ ptãtis maligne terreꝯ ad inuocatõz nois
marie. Ber̄. Sic cera fluit a facie ignis. sic de
mões ad inuocatõz nois marie virginis. Et
sic dicit. Nomẽ virginis maria. ñ a casu hoc
nomẽ. sz spãli instinctu ⁊ angelica reuelatiõe
v̄gini ipositũ ẽ. Et ꝺuenẽter h̃ venerabile no
men obtinet ex ethimologia. Jp̃m em̄ hz. v.
lr̃as p q̃s ipi⁹. v. ꝓuilegia designãt. Et q̃libet
haꝝ ꝓuilegiũ vnũ ex his. v. designt. q̃ ipa spãli
a deo meruit obtinere. ꝓpter q̃ hoc nomẽ sibi
cõgrue ꝺuenit. Prima lr̃a huius sctissimi nois
ẽ m. p quã designat p̃mũ ꝓuilegiũ. q̃ ipa ẽ mr̃
oĩm sctoꝝ. qz oĩbꝫ sctitatẽ generauit. Dañ. ix
Veniet sctus sctoꝝ ⁊ vngat. Jdcirco Bern̄.
Laudam⁹ tuã v̄ginitatẽ ⁊ miramur hũilita
tẽ. qz nob oĩbꝫ genuisti sctitatẽ. Eccli. xxiij.
Ego mr̃ pulcre dilectõis ⁊ timoris ⁊ agnitio
nis ⁊ sancte spei. mõ oĩa illa ad sctitatẽ ptinẽt
Et sic ei spãliter dicere possum⁹ illd̃ Judith
viij. Dra p nobis. qm̄ tu mlier sctã es. imo ⁊
oĩm sctoꝝ mr̃. ¶ Scda lr̃a ẽ a. p quã signifi
cat scdm ꝓuilegiũ. s. q̃ ẽ aduocata oĩm pctoꝝ
Sic eccl'ia notat eã. Eya g̃ aduocata no. ⁊c.
Nota dicit Jsid̃. Volẽs aduocare p alio dz
h̃re ꝑmo iudicis amicitiã. ⁊ sic ipa. qz mater
Bern̄. Tu mater exul'. tu mater iudicis. Jp̃a
i matre salomõis figurat. cui salomõ. iij. Re/
gũ. ij. Pete a me q̃d vis. ñ ẽ phas vt aũtã fa/
ciẽ meã a te. Bern̄. i ser. d̃ natiuitate. Cũ coꝛã
tremẽdo iudice assistim⁹ q̃ vibrat gladiuz ire
sue sup nos. ⁊ q̃s auertat irã suã nisi maria p
quã suscipim⁹ i terris miscdiaz. gr̃e exẽplũ in
discipl'o ser. vlr. d̃ iuuene ꝛpauperato. Nõ mi
rũ si apud deũ potẽs ẽ. Dic̃ em̄ btus Anꝺ. mi
ra res ois creatura a deo creata ẽ. de⁹ oĩa crea/
uit. sz maria eũ generauit. Et sic merito habz
amicitiã. Scꝺo dz hr̃e pietatis clementiã. ⁊
sic maria. Vñ Bern̄. i ser. q̃ incipit Magnũ
signũ appuit i celo. Quid ad mariã trepidat
accedere hũana fragilitas. nihil austeꝝ. nihil
terribile in ea: sz tota suauis ⁊ mitis. Jõ dicit
Aug̃. in li. retractationũ. Scio me perire nõ
posse ꝑ pietate marie. Sic g̃ possum⁹ dicere
ei illud. iij. Reg̃. q. qđ dixit Adonias ad ma
trẽ regis salomõis. Pro nob loq̃re regi. qz in
te ẽ pietas ⁊ miscdie clemẽtia. neq̃z tibi q̃q̃z de
negare poterit. Tercio dz ꝑponere rei indigẽ
tiã. ⁊ sic maria. vñ Bern̄. Apud filiũ suũ ĩdu
cit illud euãgelicũ. Memẽto fili verbi tui in
q̃ pctõibꝫ spez venie tribuisti. nõ ẽ op⁹ valẽ
tibꝫ medic⁹ sz male habẽtibꝫ. Nõ veni vocare
iustos sz pctores. Jp̃a ẽ mlier d̃ q. ij. Reg.
xiiij. q̃ aduocauit p absalõe apud dauid alle
gãs generalẽ infirmitatẽ di. Q̃es morimur ⁊
q̃si aq̃ dilabimur in terra. Lassi. in q̃da epl'a.
Tu patrona hũani generis. tu afflictis cõso
latio. tu infirmis medicina singularis. quis
tuo nõ indiget iuuamine cũ peccare cõe sit. g̃
scꝺo ẽ aduocata oĩm pctoꝝ. ¶ Tercia lr̃a ẽ r.
p quã significat terciũ ꝓuilegiũ siue tercia g̃
tia marie collata q̃ ipa ẽ regl'a oĩm moꝝ ⁊ vir
tutũ. Et ꝑmo puritatis. qz dic̃ Anꝺ. Ea puri
tate nitebat q̃ maioꝝ sb deo intelligi neq̃t. Q̃
aũt puritas virtus sit. ⁊ nos acceptos deo red
dit. dr puer. xxij. Qui diligit mũdiciã cordis
habebit amicũ regẽ. ⁊ Sap. vi. Incorruptio
primũ facit deo. ps̃. xvij. ẽm puritatẽ manuũ
meaꝝ retribuet mihi. Jp̃a etiã spãliter ẽ regu
la hũilitatis. imo ⁊ mgra. Lu. i. Ecce ancilla
dñi. Nõ potuit eã ampli⁹ extollere angel⁹. qz
dei matrẽ futurã eã p̃dixit. ⁊ ipa dixit se ancil
lã p̃sonã ꝓuilẽ ⁊ hũilẽ. o mira hũilitas. Nec ẽ
virt⁹ illa quã ipse saluator docuit discipulos
di. Mat. xi. Discite a me: qz mitis sũ ⁊ hũi/
lis corde. Jp̃a etiã est regula charitatis. Vñ
Amb̄. Sic ferꝝ in ignẽ missũ totũ fit igneũ.
⁊ sic ipa charitate dei ⁊ prꝛimi tota fuit ignea.
id ẽ charitate plena. Et sic excellẽter in se oẽs
virtutes habuit. q̃ verificari poterat de ea il/
lud Judith. xi. Non ẽ tal' mulier sup terrã. s.
decore virtutũ. Bern̄. Jp̃a dignũ dei habita/

culũ oĩbꝫ ꝟtutibꝫ plenũ. Nõ miꝝ si fuerit regula moꝝ. Amb. i li. de ꝟgitate. Tal' fuit vita marie vt eius soli⁹ vita eet oĩm regula ꝛ disciplia ¶ Quarta lra huĩ⁹ nois ẽ i. p hãc q̃rtũ significat ꝑuilegiũ q̃ ipa dici meruit interfectrix oĩm vicioꝝ. vñ Bern. sup missus ẽ. Sic diabolus p mlierẽ hũanũ genus pdidit. sic dñs p mlierẽ repauit. Sic dicit maximus in ser. Sic eua nocuit p stulticiã: sic maria pfuit p prudẽtiã. Eua dãnauit p supbiã. maria saluauit p hũilitatẽ. Ipa fuit de q̃ canit ecclesia Mortẽ quã femia itulit femia fugauit. Ipa fuit illa de q̃ Bern. iij. ex pte diaboli dr. Inimiciciã ponã int te ꝛ mlierẽ. ꝛ sbdit. Ipsa ꝺteret caput tuũ ¶ Multa lra ꝛ vtia ẽ ea. p illã significat q̃ntũ ꝑuilegiũ q̃ ipa spãl'r dici meruit armonia. s. spũssti donoꝝ. Aug. tractãs illd p uer. ix. Sapientia edificauit sibi domũ. excidit colũnas. vij. dic. domũ edificauit. i. corꝝginale spũssti donis plenũ. Nã alĩ scti habuerũt grãz cũ mẽsura. ipa fontẽ oĩm grãꝝ. sic q̃ i ea impleri potuit illud puer. vl. Multe filie regũ ꝺgregauerũt diuitias. tu sola supgressa es vniũsas. Bern. Ipa excessit fidẽ patriarchaꝝ. pphaꝝ spem. apl'oꝝ charitatẽ. ꝺstantiã martiꝝ. castitatẽ virginũ. Aug. i ser. de assumptõe. Quid digni⁹ hac ꝟgine cui null⁹ sctõꝝ poterit ꝺpari. Piero. sil'r i ser. de assũptõe Sicut i ꝺpatõe dei null⁹ bon⁹. ita i ꝺpatõe marie nulla ẽ pfectioꝝ virtutibꝫ. Merito igit maria ꝺr mr oĩm sctõꝝ. aduocata oĩm pctõꝝ. regula moꝝ. interfectrix vicioꝝ. armonia spũssti donoꝝ. ¶ Ex supdictis ġ ꝺcludit noua legatõ diuine maiestatis. noua vtiq̃ ꝛ laudita. Nã licꝫ mlte legatões fuerũt p oracula pphaꝝ ꝛc. illa tñ fuit oĩbꝫ excellentioꝝ. Prio ex pte nũcij. q̃ fuit nũcius de supioribꝫ veniens de his q̃ astãt añ faciẽ dei. Lu. i. Scõo ex pte mittentis. q̃ imediate missus a deo. a cõcilio totri⁹ sctẽ trinitatꝭ Tercio ex pte psone ad quã mittit. hec fuit virgo maria ei laude dignissima. Quarto ex pte causẽ. ꝛ hec fuit maxia. q̃ nr̃e salutis redẽptõ. vt ifra clarius patebit Et h̃ q̃tũ ad pmũ Dixi scõo sbũgit pmpta executio angelice dignitatis. de q̃ sbdit. Et ingressus ad eã ãgel⁹ dixit. Aue gra plena dñs tecum bñdicta tu in mulieribꝫ. Postilla q̃re i thesauro antiq̃ circa hodiernã festiuitatẽ vl'ati⁹ circa pmões Bern. sup missus ẽ. ¶ Ad ppositũ tñ añ legatõis executõez angel⁹ reuerẽdissimã fozmauit salutatõz i q̃ virginẽ gl'iosam ex q̃ttuoꝝ pncipal'r ꝺmẽdauit. Prio a vite innocẽtia. ꝛ hoc tãgit cũ dr. Aue. i. sine ve. s. pudoꝝis. laboꝝis ꝛ doloꝝ. Bern. iij. Multiplicabo erũnas tuas ꝛ ꝺceptꝰ tuos. i doloꝛe paries filios tuos. Bern. Ipa sine corruptõe fecũda. sine ġuamine ġuida. ꝛ sine doloꝛe puerpera. Sz vñ hoc. q̃ dicit Bern. Propriũ delictũ nõ habuit. ab alieno lõge innocẽs fuit. Et sic p ꝺseqns nec tal' maledictõ euẽ in ea locuz hre potuit. Merito dixit ei. Aue. i. sine ve. Reuera ipa fuit sine ve culpe. sine ve miserie. sine ve gehẽne. q̃re i thesauro antiq̃ ¶ Secũdo ipaz ꝺmẽdauit a gre superfluẽtia cũ dixit. gra plena. Ubi nota duplex ẽ gra. Pria ẽ gra gratũ faciens q̃ dr charitas infusa. sine q̃ nemo ẽ acceptus deo. ꝛ q̃ inter oĩa dona a deo creata ẽ excellentissimũ donũ. vt dicit Aug. De illa pncipaliter loquit angelus Ber. Ita copiose est ei collata gra q̃ omnẽ vitã suaz custodiuit ab oĩi culpa venali ꝛ mortali. Jõ Aug. dicit. Quid dignius hac virgine q̃ trãscendit merita oĩm mortaliũ. etiã ꝛ angelorũ Alie sunt gre gratis date. q̃ licꝫ oĩibꝫ hoĩbꝫ a deo gratis dant. nõ tñ hoiem fm se gratificãt oẽs simul nec aliq̃ earũ. sed ad multa alia ordinant. Tũc hmõi gratie ꝑñt dici oẽs virtutes alie a charitate. Maria ġ nõ solum habuit donũ gratie pncipal' gtũ facietis. sz etiã plenitudinẽ grãz gratis dataz. De q̃ Piero. in fmõe de assumptõe sic inqt. Si diligẽter attẽdis nil ẽ virtutis qõ nõ resplẽdeat i ꝟgine maria. Un ipa fuit hũillima Bern. Si maria hũilis nõ fuisset spũssctũs sup eã nõ q̃ euisset nec eã impgnasset. Isa. vlt. Sup quẽ requieset spũs meus nisi sup quietũ ꝛ humilẽ. Itẽ fuit castissima. Un Bern. Tante fuit puritatis q̃ nec angelica puritas ausa est ei se ꝺpare. Idem. Nec astra mũda sunt in cõspectu eius Tanta mũdicia o maria deus carnẽ tuam mũdauit: vt etiã sue diuine puritati eã ꝺglutinare nõ desperet. Item fuit mitissima. Bern. Nihil austerũ nihil terribile in ea. tota suauis ꝛ mitis. Itẽ fuit misericordissima. Un Ignacius. Maria oĩm operũ pietatis vnicuiq̃ aliq̃d ministrat. miseris ꝛ afflictis ẽ coasflicta. Et hec miscdia nõ ẽ i beatitudine diminuta sz pfecta. Sic igit merito a gratie supefluentia cõmendat. ¶ Tercio ꝺmendauit eã angelus i salutatõe sua a diuina assistẽtia: cũ dixit. dñs tecũ. Bern. Licet cũ oĩibꝫ sanctis sit dñs. tñ singulariter ꝛ singulari progatiua est cũ Maria. vt licet dr Joh. xiij. Si q̃s diligit me. ad eũ veniemus ꝛ mansionẽ apud eũ faciemus. tñ cũ illa excellẽtissime ꝛ singularissime. Unde exponẽs supꝛadicta

ꝟba Bern̄. dicit. Dn̄s tecū. pr̄ te obūbrāns vt tm̄ splēdorē filij tui posses sustinere. tecū filiꝰ vt sibi fuet vtex tuū. ⁊ tibi fuet ꝟginitatis sīgnaculū. Tecū spūssctūs: cuiꝰ virtute concipis sctificās tevt sola dīgna esses filiū dei portare Et sic tota trinitas fuit cū maria vt corpꝰ mūdaret. vitā sctificaret ⁊ aiam fecūdaret. Aug. Dn̄s tecū manet. tecū pseuerat. a te nūq̄ recedet. Hugo de san. victo. ī ꝟmōe d̄ annūciatōe Dn̄s tecū i castitatis voto. tecū i prudēti ꝯcilio. tecū i vtero. tecū i ꝯscientie secreto. tecū i ore ope ⁊ corde. tecū vbiq̄. age secure q̄d vis Diero. Jā cū virgine erat q̄ ad virginē mittebat. Dn̄s vbiq̄ p̄ cētiā. ī cel' p apparētiā. ī ang̃el' p p̄sidētiā. ī sanctis p grāz. ī assūpta hūanitate p vnionē. sz ī virgine p totiꝰ deitatis pn̄tiā ⁊ corpalē exīstētiaz. merito potuit dicere dn̄s tecū. ¶ Sed dī. q̄re nō potiꝰ dixit. dn̄s in te Rn̄det q̄ nō tm̄ cū ea fuit p inhabitatōz sed etiā p cooperatiōez. Hoc ḡ significare volēs dixit. dn̄s tecū ¶ Quarto eā ꝯmēdauit a femīnea refulgētia. ibi. bn̄dicta tu in mulieribꝫ. i. sup oēs mlieres. Reuera n̄ solū sup oēs mlieres: sz et sup oēs viros post xp̄m. nec solū sup oēs viros: sz ⁊ sup oēs angelos. et vniuersalr sup oēm creaturā aliā a xpi hūanitate. eo q̄ a ꝟbo assūpta ē. Jō Anſ. Q bn̄dicta ⁊ sup bn̄dicta. p te bn̄dicit oīs creatura. Aliq̄ mlieres sūt bn̄dicte: q̄ virgines. sz n̄ sūt fecūde. Aliq̄ ꝟo sūt fecūde: sz nō virgines. Petr̄ rauen. in ꝟmone q̄dā sup missus ē. sil'r Bern̄. Maria virgo inter mlieres ē bn̄dicta. q̄ dēꝰ possedit virginitatis. pudorē ⁊ dignitatē ptulit mr̄is Q vere bn̄dicta q̄ celo fuit maior. terra fortior. orbe latior. Deū em̄ quē mūdꝰ n̄ capit sola suscepit. ⁊ portauit eū q̄ portat orbē. suū genuit genitorē. nutriuit oīm viuentiū nutritorē. Diero. ī ꝟmone d̄ assūptōe. Talibꝫ oppignorare dēbat virginē muneribꝫ vt eēt gr̄a plena. Et iō dr̄ dn̄s tecū bn̄dicta tu ī mlieribꝫ. q̄ dēdisti cel' ⁊ angel'. terris ⁊ hoibꝫ deū. fidē gentibꝫ. ⁊ finē vicijs. vite ordinē. moribꝫ discipline. vt oēs hoies surgētes ī grāz actōe dicere habēt illud ps̄. lxxxvij. Bn̄dixisti dn̄e terraz tuā. auertisti captiuitatē iacob. s. p singularē bn̄dictōz matris ¶ Quintū volumꝰ addere ⁊ eā cū Elisabeth ꝯmendare a dignitatis sue excellētia. q̄ hodie mr̄ dei effecta merito supextollēda ⁊ sūme ꝯmēdāda. Sz q̄d dicaz de eiꝰ excellētia. ⁊ quō valeā eā digne cōmēdare. Exq̄ em̄ mr̄ dei ē. sicut deū nullꝰ sufficit nec digne laudare pt. sic nec matrē. De q̄ petrus damiani. Qualiter eā laudare poterit mūdanꝰ hō p trāsitoriū verbū q̄ de se verbū ptulit q̄d manet in eternū. Aug. ī q̄dā ꝟmone de btā virgine. Si oim nr̄m mēbra verterēt ī linguas: nullꝰ eā digne laudare sufficeret. altior ē celo de q̄ loq̄mur. pfundior ī ferno dē. Nec sola ē q̄ mr̄ ⁊ spōsa vocari meruit. q̄ em̄ virgo tā sctā quā dignaret supuenire spūssctūs. q̄ tā speciosa quā deꝰ eligeret sibi spōsā ⁊ filio suo ī matrē. Q q̄ tā casta vt eēt virgo ī ptu ⁊ post ptū. O q̄d dicā paup ingenio. o q̄d dicā. q̄ cq̄d dico minor laus ē q̄z tua dignitas req̄rit. Q q̄d dicā dei genitrix cuz nō sufficit lingua carnis tuas enarrare virtutes. Eccl'. xliij. Exaltate eā q̄ntū potestis. q̄ maior ē omi laude. Jpa ē de q̄ Bern̄. q̄ totiꝰ mōdi obtinuit ī̄petrādo salutē. Cui spāliter p toto genere hūano dictū ē. Ne timeas maria inueniſti em̄ grāz apud dn̄m. Quis ḡ o btā mater misēdie valeat investigare tuā lōgitudinē. latitudinē. altitudine ⁊ pfunditatē. lōgitudo tua vsq̄ ad diēnouissimū sbuenit vnūsis inuocātibꝫ te. latitudo tua replet orbē terraz. altitudo supne cimtatis meruit p te recupatōz. pfunditas sedētibus ī tenebris ⁊ ī vmbra mortis obtinuit redēptōz. Hoc ḡ q̄d angelica salutatiōz. Reliq̄ vt sup̄ dixi q̄re ī thesauro antiq̄. Recurramus ḡ oēs ad matrē gr̄e ipaz q̄ntuz possumꝰ laudibꝫ ⁊ p̄conijs extollēdo. vt eiꝰ inuēto suffragio possimꝰ obtinere grāz oīpotēt' dei ī ꝟ se tulo. ⁊ futuro fieri pticipes eterne gl'ie amē.

¶ Sermo LXXI. Ad idem

INgressus angelꝰ ad eā dixit. Aue gr̄a plena dn̄s tecum Luc. i. ¶ In troductio. Videmꝰ gaudiū orīri dū tribl'atis nūciat liberatō de angustijs. Spūal'r humanū genꝰ añ incarnatōz xp̄i erat ī maximis tribulatōibꝫ. sic q̄ potuit ꝯq̄ri illiō Pañ. xij. angustie sūt mihī vndiq̄z. Reuera vndiq̄z. Nā ꝑmo erat aridū ex pte defectꝰ hūoris. i. carētie gr̄e. ps̄. cli. Anima mea sic terra sine aq̄ tibi. Jō Isa. xlv. Rorate celi desup ⁊ nubes pluāt iustū. Ista ariditas figurat. iij. Reg. xvij. Tribus āīs ⁊ sex mēsibꝫ n̄ fuit ros neq̄z pluuia Et sic tpe nature. culpe ⁊ legis scḗpte. ī his tribus āīs n̄ fuit ros salutis ⁊ pluuia bn̄dictōnis vsq̄ ad sextū mēsem q̄rti āni. i. tpe gr̄e. de q̄ ps̄. lxxxv. Dn̄s dabit benignitatē. ⁊ terra nr̄a dabit fructū suū. Secdo hō erat famelicꝰ Amos. v. Ecce dies dicit dn̄s deus et mittā famē sup terrā. n̄ famē panis sz famē audiēdi verbū dei. i. filij dei. vl'fa-

mẽ vidẽdi. s. faciẽ dei. q3 nihil satiat hoiez nisi dei visio. Pac erat p̃m⁹ hõ p̃uat⁹ et totũ gen⁹ hũanũ. Sz hodie venit semẽ de celo semina tũ i terrã bñdictã. i. i vtez virginis benedicte ps. lxxxiij. Bñdixisti dñe terrã tuã. Figurat Num. xi. cũ descẽderet nocte sup castra ros. descẽdebat pariẽ et mãna. ps. Panẽ celi dedit eis. Tercio hõ erat infirm⁹. Isa. i. Om̃e caput lãguidũ et om̃e cor merẽs. Hodie venit ille q̃ se medicũ corpoz et aiaz ondit. et q̃ ꝓpter lãguidos sev eniſſe testat. Matt. ix. Nõ ẽ op⁹ valẽtib⁹ medic⁹ sz male habentib⁹. Nõ veni vocare iustos sed pctõres ad pniam. Aug. Sãguis em̃ medici fact⁹ ẽ medicina freneti/coz. q3 suo sanguie curauit nos a lãguoze aie Isa. lxi. Spũs dñi sup me eo q̃ vnxerit me: vt mederer ꝛtritos corde. Quarto hõ erat captiu⁹. puerb. v. Funib⁹ pctoz q̃sq3 ꝛstringit. Sap. xvij. Una cathena ꝛstringit oẽs. Hodie venit q̃ captiuos liberat. et Isa. lxi. Misit me vt p̃dicarẽ captiuis indulgẽtiã. ꝓpter qõ ipe saluator dixit Joh. viij. Si fil⁹ vos liba uerit veri liberi eritis. Quito hõ erat i aia mor tuus. Gen. ij. De ligno sciẽtie boni et mali ne comedes. i. q̃cũq3 hora comederis morte mo rieris. Ro. v. Regnauit mors ab adã. Sz ho/die nũciata et missa ẽ vita. i. Loz. xv. Sic in adã oẽs morimur. ita et i xpo oẽs viuificabunt Figurat Gen. ij. Posuit dñs lignũ vite i me dio padisi. i. filiũ i vtero v̄ginis benedicte. p quẽ vita et sal⁹ credentib⁹ illuxit. Joh. x. Ego veni vt vitã habeãt et abũdãti⁹ habeãt. Idcir co. iiij. Reg. vij. Hec est dies boni nũcij. si ta cuerim⁹ sceler' arguemur. Hec aũt sal⁹ icepit cũ angel⁹ ingressus ad v̄ginẽ venit. d̃ q̃ thema ¶ In xbis p̃missis duo tãgunt. Prio appa ritõ ãgelice claritat3 ibi. ingressus angel⁹. scõdo salutatõ virginee dignitatis. ibi. Aue gr̃a ple na. De p̃mo dic̃. Ingressus angel⁹. s. mẽse se/xto post ꝛceptõz Joh̃is bap. q̃ fuit ꝛceptus i fine septẽbris. saluator xo in martio. xxv. die mẽsis eiusdẽ. Sz gr̃e isto mẽse nõ i alio ali bi repies ¶ Jõ iste mẽsis p alijs ẽ puile giat⁹. Primo q3 i eo mũd⁹ ẽ creatus. Idcirco tudei habẽt eũ p p̃mo mẽse anni. et icipiũt an nũ ab eodẽ. Exo. xij. Iste mẽsis sit vob̄ p̃nci piũ mẽsiũ. Scõdo q3 ppl's israelitic⁹ i eo ẽ libe ratus. Exo. xiij. Egrediemi mẽse nouaz fru gũ. licet nõ sint fruges formate. tñ i celesti pa diso formate erãt noue fruges. Tercio mẽsis ille p̃uilegiat⁹ ẽ. eo q̃ mõs i ipo ẽ redẽptus. li/cet bñ ꝛtingit solẽnitatẽ passionis i aplo cele brari. isto q̃ mẽse. s. marcio. die et hora. vt sup i p̃cedẽti p̃mone ingressus ẽ angel⁹. Sãctus Tho. pte. iij. q. iij. ar. ij. Assũpto corpe i for/ma hois. Aug. Facie rutilãs: veste choruscãs Ber. sup missus ẽ. et sctus Tho. ꝓbat in forma hois. q3 debebat dei annũciare icarnã/dũ et hoies redimẽdũ. Jõ et om̃s angelice ap paritões i veteri testamẽto ordinãt ad illã. q3 xp̃m i carne nasciturz ostẽderũt. Ad eã. s. solã. Francisc⁹ maronis. Virgo a nullẽ rute lras didicit. et legebat illũ Isa. vij. Ecce v̄go cõci piet. cepit dũ derare si fieri posset q̃ eẽt illi⁹ vir ginis ancilla. et occupauit se cũ defectib⁹ hũa ni generis. et ẽnicz dedit se i orõem: vt cito oi potẽs p̃r vellet oñdere ineffabilẽ miserẽdiaz su am hũano genẽri. et p filiũ suũ vnigenitũ illũ redimere. et p orõem venit i ꝓtẽplatõz. Sola g̃ deo dedita flexis genib⁹. eleuatis oculis. ma/nibꝰ. lacrimis p̃fusis. vt impleret illud Sap. xviij. Cũ silẽtiũ eẽt. s. dũ virgini oĩa creata si/lerẽt velut i nocte i ea cũcta latẽtia sopita eẽnt Sic g̃ spũaliter deo vnita ingressus ẽ angel⁹ ostio clauso. Ber. vt mõstraret se angelũ et nõ hoiez. et dicit Ber. q̃ hec apparitõ ãgelica fu it nimis insolita. q3 i forma hois cũ ingẽti lu mine. vñ dicit. Credẽdũ ẽ q̃ maria multotiẽs vidit angelos. sz nũq3 i tãta claritate ¶ O Nota q̃ ñdaz angel⁹ maioz erat hoie i trib⁹ p̃cipalr. Primo i dignitate. q3 spũs. ps. ciij Qui facis ãgelos tuos spũs. sz hõ terrenus. Gen. xviij. Quid loq̃r ad dñm cuz sim pul/uis et cinis. Secõdo i familiaritate Dat. xvij Angeli eoz sp videt faciẽ p̃ris q̃ in cel' ẽ. Ter cio i gr̃e vbertate. q3 angel⁹ illũminat. i. Loz. xij. Videm⁹ nũc p speculũz et enigmate. Maria xo excessit angelos in his trib⁹. Prio in dignitate. q3 electa mr dei et dña angeloz. iõ canit eccl'ia. Aue regina ce loz Secõdo i familiaritate. ꝓpter h̄ dixit ei an gel⁹. dñs tecũ. q. d. al'r q̃s mecũ. Tercio in gr̃e vbertate. q3 fontẽ gr̃az generare meruit. Id/circo angel⁹ h̄ pcog̃scẽs cũ om̃i reuerentiali ho noze q̃ potuit ad eã ingressus ẽ. et salutauit eã di. Aue gr̃a plena. Dic aue. ¶ Sup q̃ dic̃ petr⁹ grecus. Cõtra vocẽ mlieris p̃me. q3 erat cã ois ve dixit aue. Primo eua corruit p stulticiã. q3 credidit serpẽti. et sic fuit seducta i p̃uaricatõz. Sz maria instructa p sapientiã p̃udẽtissime disserens cũ angelo. Secõdo eua cecidit p sup̃biã cũ deitatẽ petijt sz maria exal tata ẽ p hũilitatẽ dũ ancilla esse voluit di. Ec ce ãcilla dñi. Tercio eua p̃uaricata ẽ p inobe/diẽtiã trãsgrediẽs dei mãdatũ. sz maria p̃fecta ẽ p obediẽtiã p̃fẽdo ꝓsensum. Quarto sic eua

ꝓcauit ꝑ fiduciã credẽs ꝟbis serpẽtis. ideo maria meruit nob salutẽ credẽs verb angelicis. ¶ Quito eua ꝑ fructꝰ ligni comestiõz intulit mortẽ. Eccli. xxv. A mliere initiũ peccati ⁊ ꝑ illã oẽs morimur. ſz maria attulit fructũ vite. Joh. xi. Ego sũ resurrectio ⁊ vita. Eua duxit nos ꝺ̃ paduo i exiliũ. ¶ Maria leuat nos ꝺ̃ exilio i celũ. ꝑ euã maledictõ. ꝑ mariã oĩibꝫ nob venit salꝰ ⁊ bñdictõ. Idcirco verbũ maledictõis vertit i verbũ bñdictõis ⁊ initiũ sue salutationis. Aue. Dic tãgit scdm ꝓncipale huiꝰ ꝓmõis vbi dixi innuit salutatõ ꝟginee dignitatis. dicẽdo. Aue gratia plena. ¶ Ubi nota. solẽt mlieres i mõo affectare ꝓncipalr ãnqꝫ. ꝓmo pulcritudinẽ. scdo diuitiarũ vbertatẽ. tercio spõsũ laudabilẽ. q̃rto famã celebrẽ. q̃nto plẽ nobilẽ. ¶ Dia hec angelꝰ ꝟbẽdit i salutatõe. ¶ Primo pulcritudinẽ. Uñ licet corpali pulcritudie notabilr eẽt adornata ꝺ illa tñ ipa paꝫ curauit. sciẽs illud puer. xxxi Fallax grã ⁊ vana ẽ pulcritudo. Pulcritudine ꝟo spũali maxie fulgebat. Uñ pulcritudo corpalis mlieris ꝟsistit in ꝟ qñ in se ẽ pulcra Et sic beata virgo Cãti. iiij. Tota pulcra es amica. Reuera pulcra pulcritudine spũali. Hoc tãgẽs angelꝰ dixit. Aue. i. sine ve. s. originalr ⁊ actualr pcti. q̃ scꝑtura illa locũ in ea hre ꝑt q̃ scribit Ezech. xxxi. Dñe lignũ paduũ ñ est assimilatũ ei. Et pulcritudinẽ eius mirat Anſ. Ea puritate nitebat rẽ. Scda pulcritudo ꝟsistit i ꝟpositõe moꝝ. Dc q̃ Sap. iij. O q̃ pulcra es casta generatio cũ charitate. id ẽ moꝝ venustate. Istã pulcritudinẽ ipa excellẽter habuit. Unde ꝺ ipa dicit Cãti. vij. Quã pulcri sũt gressus tui i calciamẽtis filia ꝓncipis. Gressus sũt virtutes aie. calciamẽta gressuũ sũt opa virtutũ. De pulcritudie morũ eiꝰ dicẽ Amb. Nil i maria tozuũ i oculꝫ. nihil i verb ꝓcax. i actu nihil verecũdũ. ñ incessus solutioz. nõ vox ꝑtulantioz. Hiero. Si mariã ꝺi matrẽ iſpicias. nihil virtutis. nihil speciositatis: cãdoris glie qd i ea nõ splẽdeat Tercia est pulcritudo celestis. ꝺ q̃ Isa. xxxij. Gedebit ppls me i pulcritudine pacꝫ. Nũc possidet hãc pulcritudinẽ q̃ totũ mũdũ illuminauit. Bern. ¶ Marie pntia tot illuminat orb. Et etiaꝫ supna ciuitas ꝟginee lãpadis ẽ illustrata fulgoribꝫ pss. lxxxviij. Thron eiꝰ sic sol i ꝟspectu meo sp. Quarta ẽ pulcritudo diuitatis Hiere. xxxi. Bñdicat tibi ꝺ pulcritudo pacis. Istã ipa habuit ⁊ hodie ꝟcepit. q̃propter dicit pss. Cõcupiuit rex ꝺcorẽ tuũ. Amb. i li. ꝺ virgitate. Quid nobilius mre ꝺi. ⁊ splẽdidi illa quã splẽdoz elegit. tã splẽdida ẽ q̃ salomõ i spũ splẽdorẽ eiꝰ admirãs dicẽ Cãti. vi. Que ẽ ista q̃ ꝓgredit q̃si aurora pulcra vt luna. electa vt sol. ecce pulcra. Sic nos si volumꝰ eã digne salutare cũ angelo. videamus ꝓmo ꝺ pulcritudine spũali. q̃ dicit Eccli. xv Nõ ẽ speciosa laus in ore pctoris. alius dicere posset nobis illud Isa. xxix. Dic ppls labijs me honorat. Hiere. iij. Laua a malicia cor tuũ hierm. Nã habes os pulcr ⁊ cor falsum. Scdo ꝺcemus hre moralem pulcritudinẽ. ¶ Mat. v. Luceat lux vra co. ho. Bre. ⁊ hr. xi. q. iij. inter cetera di. Inter cetera ꝟsciẽtia nob necessaria ẽ. fama aũt ꝓximis. Idcirco Roꝝ xij. Prouidẽtes bona nõ tm coram deo ſz ⁊ coram oĩbꝫ hoĩbꝫ. Et tũc ꝑ eiꝰ merita dat nob claritas diuinaꝫ celestis. ¶ Scdo optãt mlieres diuitiaꝫ vbertates. Ipa tm ñ curauit ꝺ diuitijs tpalibꝫ. sciẽs illꝺ Eccli. viij. ¶ Ltos pdidit auꝝ ⁊ argẽtũ. Et vt ꝺz puer. xi. Nõ ꝓsunt diuitie i die vltionis. Jõ optauit diuitias ḡtie. ⁊ has attulit angelꝰ seu ipaꝫ eas hre ꝺcmõstrauit. i eo q̃ dixit grã plena. Reuera plena. q̃ dicit Hiero. i ꝓmõe ꝺ assũptiõe. Ceteris sctis ꝑ ptes grã dat. sed marie se totã plenitudo infudit grẽ. Et sic verificat i ea illꝺ puer. vlt. ¶ Ltе filie regũ ꝟgregauerũt diuitias tu sola supgressa es vniuersas. Uñ cũ ceteri sancti habebãt i se aliquã mẽsurã. ipa fontẽ grãruꝫ habuit. i. xpm. Dc q̃ Bern. sup Cãti. Origo oĩm fontiũ ⁊ fluminũ mater ẽ oĩm virtutũ et sciẽtiaꝫ fons ihs xps. Ipa em est aq̃ductus. ¶ Merito ei dicere potuit angelus. grã plena. Plena vtiqꝫ nõ tm plenitudine sufficiẽtie q̃ ẽ oĩm sanctoꝝ. nec etiã abundãtie q̃ fuit apl'oꝝ. sed vltra ꝟ habuit plenitudinẽ supefluẽtie. Eccli. xxiij. In plenitudine sanctoꝝ ꝺtẽtio mea. Sic ergo oẽs alios sanctos in gratie vbertate excessit. Reuera excessit. q̃ cũ ceteri ꝺterminatas mẽsuras gratiaꝫ acceperunt ipsa vniuersas mẽsuras simul habuit. Dc q̃ bus mẽsuris Luc. vi. vbi quadruplex mẽsura notat. s. bona. cõferta. coagitata ⁊ supefluens. ¶ Mẽsura bona ẽ habere ea q̃ requirũt ad sui sanctificatõez q̃ ẽ in oĩibꝫ sanctis. Cõferta q̃ reqrit ad alioꝝ eruditõez. ⁊ fuit i aplis. Coagitata q̃ reqrit ad sui cõfirmatõez q̃ fuit i Johãne baptista qui fuit i vtero ꝟfirmatꝰ. Supefluens que est ad plenam diffusionẽ que in xpo est. Johã. i. De plenitudine eius oẽs accepimus. Istã tm mensurã matri ꝟmunicauit. q̃ ꝺ plenitudine sua nobis infudit Habuit ergo q̃druplicẽ plenitudinem. ita q̃

De annũciatõe virginis marie

scribit de ea Eccl. xxliij. In me oĩs grã vite. & ĩ tatis et virtutis. Trãsite ad me ꝛc. vite q̃ ad grãz sctificãtẽ. & tatis q̃ ad grãz ĩstruentẽ. ꝛ & tutis q̃ ad grãz ꝯfirmãtẽ. trãsite ad me oĩs sctz q̃ ad grãz effluẽtẽ. Deb. iij. Accedam⁹ cũ fiducia ad thronũ gr̃ie ei⁹. Ignaci⁹. Impossi bile ẽ aliquẽ o virgo saluari pctõrẽ nisi p tuũ auxiliũ ꝛ fauorẽ. Hugo. Ardor gr̃ie ardebat ĩ corde vt mirabilia faciebat ĩ corpe: exteri⁹ illa mẽbra radiãdo. Vñ Hilari⁹ sup Matt. Joseph spõsus virginis ꝯsiderauit sacramẽ tũ p diuini lumis radiũ. Jõ Bern. De plen tudine ei⁹ accipiũt vniuersi. captiu⁹ redẽptio nẽ. eger curatõz. pctõr veniã. Idcirco ꝯside ra ꝙ hodie possis pticeps fieri ei⁹ gratie. Hz possũ ꝯgri de aliq̃b illud Joh. iij. Non ha bes in q̃ hauriel. Bern. Vehemẽtia cõsideriꝫ seruor nostrõnis ꝛ dilectõis ꝛ puritas orõ nis hauriũt fontẽ miscdie et pietatis. Porta g̃ ydriã tuã hodie ꝛ mũda eã. q̃ vt dr Sap. i. In maliuolã aiaz ñ introibit spũs sapiẽtie Tercõ affectãt mlieres spõsũ laudabilẽ Sic ipsa hodie sponso nobilissimo fuit decorata. Hoc sentiẽs angel⁹ dixit dñs tecũ. q. d. aliter qz mecũ. Mecũ tanqz dñs cũ suo. ꝛ sic crea tor cũ sua creatura. tecũ sic fili⁹ cũ sua matre. tecũ sic auroza cũ sole lucẽte. s. diẽ gr̃e nũciã do. tecũ sic flos cũ virga floreẽte. Isa. xi. Egre diet virga d radice iesse: ꝛ flos d radice ei⁹ ascẽ det. Tecũ sic rex cũ regina palatiũ ingrediẽte Figurat. ij. Reg. ij. mr salomõis sedes iuxta regẽ. cui rex. Pete a me q̃cq̃d vis. ñ ẽ phas vt deneg̃tibi. Tecũ dñs pater p potẽtiã. tecũ fi li⁹ p sapiẽtiã. tecũ spũsscũs p clemẽtiã. Idcir co pctõr q̃uis mõ peccasti recurre ad eã Ber. Si es in angustijs. piculis aut rer dubijs. mariã inuoca. mariã cogita. nõ recedat ab ore tuo. nõ a corde vt ipetres ei⁹ orõnis suffragiũ Et merito. q̃ vt dicit Bern. Dũ te. p te: ꝛ de te pia man⁹ oĩpotentis q̃cq̃d creauit recreaue rat ꝛc. ¶ Quarto optãt mlieres celebrẽ famã Hãc ꝯsiderauit ĩ ea angel⁹. Idcirco dixit ei ĩ salutatõe. Bñdicta tu ĩ mlieribꝫ. i. vltra oĩs mlieres. Q̃z famosa fuit illa cui⁹ fama d ter ris vsq̃ ad celos redoluit. Vñ dicere potuit illud Ruth. iij. Scit oĩs ppl⁹ te esse mlierẽ virtutis. poti⁹ ꝯ dicere habuit maria. Et licz oĩbꝫ virtutibꝫ abũdaret. ꝛ hic famosa esset. tñ ei⁹ hũilitas tantã famã ei nõ solũ ĩ terra sz ꝛ cel fecerat. q̃ etiã filiũ dei ĩ vtez suũ p hũili tatẽ trahere meruit. ꝯ significat Lu. i. Respe xit hũilitatẽ ancille sue. ecce em ex ꝯ btãz me dicẽt oĩs generatões. Et ꝯ Aug. ĩ q̃dã ꝑmõe attestat vbi virginẽ gl̃iosaz q̃si admirãdo al loquit di. Obsecro virgo gl̃iosissima dic mi hi q̃d boni egisti. q̃tũ pciũ obtulisti. vt virt⁹ ꝛ sapiẽtia dei patris q̃ attingit a fine vsq̃ ad fi nẽ fortiter suauiterqz disponit oĩa. tot⁹ vbiqz manẽs. ꝛ sine vlla sua mutabilitate ĩ vtez tu um venies. ita castũ castellũ tui vẽtris inco luerat: vt ingrediẽs nõ lederet. ꝛ egrediẽs in columẽ custodiret. Et respõdes in psona vir ginis dicit. Queris q̃d obtulerim vt mr dñi mei efficerer. oblatõ mea ẽ virginitas ꝛ hũili tas mea. Nõ respexit ornamẽta mea neqz pul critudinẽ corpis sz hũilitatẽ mẽtis. Et hec ei intm placuit vt vnigenitũ filiũ suũ de me na sci voluit. Ecce q̃z famosa fuit nõ solũ ĩ hũili tate sed ꝛ ĩ castitate ꝛ ĩ fecũditate vltra oĩes mlieres. Ipa potuit abũdãter dicere id qđ d Judith dicebat. vt scribit eiusdẽ. xv. c. Tu gl̃ia hĩrl̃m: tu letitia ĩsrl̃. tu honorificẽtia po puli nostri. Revera. q̃ tu gl̃ia i hierl̃m. i. dei. tu letitia ĩsrl̃. i. angelor q̃ vidẽt faciẽ patris. tu honorificentia ppl̃i. i. generis hũani. q̃ tu fecisti hũiliter ꝛ virilr. s. ex eo q̃ p tuã hũilita tẽ deũ ad terrã traxisti. Aug. Hũilitas Ma rie facta ẽ scala celi. ideo merito ei angel⁹ dice re potuit. Bñdicta tu ĩ mulieribꝫ ¶ Quinto optant mulieres nobilẽ plẽ. Et sic ipa virgo maria hodie dotata ẽ. Hoc sensit Elisabeth. ꝓpter qđ dixit ei. Bñdictus fruct⁹ vẽtris tui. O nobilis ꝛ generosus fruct⁹ ille fuit. q̃ di cit Sap. xviij. Ex regalibꝫ sedibꝫ veit. Ro. i Ex semine David ſm carnẽ. O nimis gene rosus fructus. in celo habens patrẽ sine ma tre. ĩ terra matrẽ sine patre. O generosus fru ctus. ipe solus nat⁹ ex virgineis visceribꝫ. ma trẽ virginẽ habuit. vt impleret illud Isa. vij. Ecce virgo cõcipiet ꝛ pariet ꝛc. Hodie lapis abscindit sine manibꝫ. Dan. ij. Hodie rubꝫ ardet ꝛ nõ ꝯburit. Exo. iij. Hodie vell⁹ Ge deonis maduit Judicũ. vi. Hodie virga aa ron florzuit Nume. xvij. Hodie virgo cepit vnicornũ. Aug. Vere virginis nobilitas. pa rietis in virginitate. nascẽtis in diuinitate. q̃ ante lucifer genit⁹ a patre. hodie cõceptus a matre. Bern. O maria hodie facta es mr cu tus de⁹ pater. fili⁹ paterne charitatis ẽ corõa tue castitatis. O q̃z bñdict⁹ fructus. Hodie plãtatũ est lignũ in medio paradisi. Hodie ĩ virgine ꝯceptus est p quẽ toto orbi salus ef fluxit Anr. Nõ ẽ salus ĩ mũdo nisi quẽ pepe rit virgo. Bern. Hodie dñs opatus est salu tẽ in medio terre. Idcirco nõ cõuenit nobis hodie tacere quin plurimũ ei gratias referre

debemus a qua tanta salus nobis exorta ē. Debemus ḡ nos exemplo angeli virginē gl'iosā devotis mētib⁹ hodie celebrare ⁊ salutare.

R. Et hoc maxime q̄nq; de causis. Primo ꝓpter debitū. Salutatio em̄ ꝓcipue debet amicis ⁊ bñfactorib⁹. ⁊ sic ex debito tenemur eā salutare. qz multa bñficia dilectiōis ⁊ signa nobis exhibuit. ⁊ hodie exhibet nobis i salutē. Magnos em̄ labores habuit filiū nutriēdo. in egyptū fugiendo. pauptatē sustinēdo. ⁊ vsq; ad patibulum ipm̄ sequēdo. Joh. xix. Stabat iuxta crucem mater ihu. stabat vt si forte passio xpi sufficiēs nō fuisset. ipa parata ad patiēdū ꝓ nobis fuisset. Sic ab eo tpe q̄ mr̄ dei facta ē: vsq; ad nouissimū diē nō cessat petere ꝓ nobis. Ber. Suppliciter ⁊ efficaciē salutis nostre negocia ꝓtractat tanq; mr̄ misericordie. mater exul'. mater pctōris: ⁊ mater iudicis. In ipa locū hz illud Ro. vlti. Salutate mariā q̄ multū laborauit i vob. i. i oim̄ vestr̄ salutē. Scdo debem⁹ eā salutare ꝓpter ei⁹ bñplacitū. et maxime cū illa salutatōe q̄ mariā salutauit angel⁹ celestis nūci⁹. ⁊ detulit tā q̄ epl'az in q̄ recolit exordiū nostre redēptionis. redēptio captiuor. victoria hostiū. Hodie potuit angel⁹ dicere illud ps̄. Immisit in os meū canticū nouū. nouū et multū suaue. tā suaue q̄ eā mouit i spū exaltare. Lu. i. magnificat aīa mea dñm. S. Nō ē salutatio aliq̄ magis sibi placita q̄ illa. sic legit exēplū de quadā sctā moniali sanctitate famosissima. et beate virgini specialiter devota. Hec cuidā viro religioso ⁊ virgini marie sil'r devoto sub ꝓsona alteri⁹ de se manifestauit dicens. Scito mi dñe q̄ fuit quedam genitricis dei dilectrix in tali monasterio q̄ sicut ⁊ tu valde virginē gl'iosaz dilexit. cui ꝓ certo tale nuper scias accidisse. Quadā nocte cū i lecto q̄escer̄: vidit añ se mariā stare dicentē. dormis ne filia. Cui illa rndit. Nō dormio dña charissima: sz scire desidero cur ad me peccatricē venisti. Cui virgo gl'iosa. Ne timeas piā matrē filia cui devota reddis seruitia. sed moneo te vt magis ꝓficeres. salutatōez angelicā sic incepisti diligēter ꝓtinuādo. scias em̄ q̄ maximū gaudiū ex eadē salutatōe habeo. qđ nullus hoim̄ sufficiēs ē explicare sermōe. Nā cū dicis dñs tecū. videt mihi q̄ i me sil'r sit filius me⁹ sicut i me fuit cū ꝓ pctōribus nasci dignatus fuit. Et sicut tūc mihi ineffabile gaudiū fuit. sic nūc cū eadē verba replicas. Ex hoc ḡ pz q̄ multū sibi placet. Tercio debem⁹ eaz salutare ꝓpter salutatōnis fructū. vñ sic hec salutatio virgini marie sūme placet. sic ipsaz ei dicētib⁹ valde remunerat. sic patet in pluribus exēplis. Quarto debem⁹ eā salutare ꝓpter cauere ingratitudinis viciū. sūma em̄ ingratitudo ē multa bona suscipe ⁊ non cognoscere ⁊ regratiari. Nō dicit Bern̄. i ser. de natiuitate ꝙginis. Alti⁹ intuemi q̄nto devotiōis affectu eā dñs voluit a nobis honorari q̄ totū⁹ boni plenitudinē posuit i maria. vt si quid spei in nobis. si q̄d gratie. si q̄d salutis ex ea nouimus redūdare. nihil habere nos voluit qđ ꝓ marie man⁹ nō trāsierit. Quinto ꝓpter diaboli supplicium. qz ipse inuid⁹ turbat cū videt ⁊ audit p q̄d hō salutē ē ꝙsecut⁹ quā ipse amisit. Vñ Eccl. xxij. Musica in luctu importuna ē narratio. ⁊ sic cuz diabolo. Sic dicit Bern̄. Celū ridet. angelus gaudet. mūdus exultat. infern⁹ ꝓtremiscit. demones fugiunt cū dico Aue maria. Nō solū diabolo displicet illa vocal' oratio. sed singula verba q̄ i ea ꝓtinent. Displicet sibi Aue cū sit sibi ine ternū ve. Et ve eternū pcurauit. et hoiem salute ꝓcauit. qđ maria recupauit. displicet sibi maria. qz de ea dictū ē Gen. iij. Ipsa cōteret caput tuū. Idcirco hoc nomē valde exosū hz. Displicet sibi cuz audit gra plena. qz ipse mulierē ⁊ p mulierē vitā a gra euacuauit. Displicet sibi dñs tecū. dolēs valde q̄ hāc societatē diuinā ipsa hz a q̄ ipse ignominiose ē detrusus. Displicet sibi bñdicta tu i mulieribus. qm̄ ipse p mulierē maledictionē dei pcurauit. Displicet sibi vltra modū. ⁊ bñdict⁹ fructus ventris tui. qz ipse p suam suggestionē fructū id ē mulieris maledictionē pene ⁊ culpe intulit. Idcirco ex debito tenemur marie placere. Videamus ḡ exinde quē nobis fructū venire ꝙspicimus. cū ingratitudinis viciuz euitare volum⁹. ⁊ diabolo supplicium inferre conamur. tūc virginē gl'iosam humiliter ⁊ devote salutare debemus. immo quicunq; es ipsam salutare nō cesses. qz si immūdus es. ḡ ad mūdā ⁊ sanctā dicas. Aue. i. sine omni vel culpe ⁊ pene. si tenebrosus es dicas maria. i. illuminata. si pctōr es ⁊ gra care dic gra plena. Si omni bono vacu⁹ es dicas dñs tecū. si pene obligat⁹ es debes accedere ad benedictā. ꝓpter qđ dicas ei. bñdicta tu i mulieribus. q. d. eue me de maledictionib⁹. Si famelicus es: dicas. bñdictus fructus ventris tui. Ipse em̄ est fructus ille in cui⁹ conspectu est vera ⁊ eterna satietas. de q̄ ps̄. Satiabor cū apparuerit gl'ia tua. Piero. Si virgo es lauda eā. qz meruisti habere quā laudas. Si ꝓtinēs es lauda.

qz hoc ñ aliūde habēs q̄z ex gr̄a xp̄i q̄ fuit i ea Si ꝯiugata aut p̄ccatrix imo cuiuscūq; ꝯditōis vl'sexꝰ es lauda eā. qz ex ea fluxit gr̄a z mi scdia. Exultemꝰ g̃ oēs z singuli z excitemur voce pia z mēte sincera z ꝑuota. exēplo āgeli laudātes. q̄ ingressus dixit. Aue gr̄a ple. do. te. ⁊c. Et sic p eiꝰ iterc̄essiōz obtiebimꝰ gr̄az oī potētis dei i h̄ scło. z futuro efficiemur ptici pes eterne gl'ie. ad quā me vosq; ꝓducat q̄ ho die i ẏgie ꝯceptꝰ eternal'r viuit z regnat amē.

¶ De sctō Georgio. ¶ Sermo. LXXII.

SIne me nihil potestis facere Johā. xv. Et legit hodierna die ad honorē sctī geor gij p euāgelicali officio Dic̄ ph̄s. ij. ō aīa q̄ oct'i hois nō p̄nt cog̃scere colorē sine lumine. nā ad pfectā visiōz req̄rit q̄ mediū sit illumi natū. ¶ Spūal'r. Sic natural'intellectꝰ ñ pt h̄re meritoriā cognitōz z opatōz sine lu mine gr̄e. ⁊c q̄ Rich. ō ꝓplatōe. li. iij. c. vl. di cit. Sine gr̄a ñ sufficimꝰ ad cognitōz ẏritatis nec ad amorē ẏturis. Et figurat Act. xij. Petrꝰ i carcere exist̄s nesciuit q̄ circa eū agebāt. sz postq̄z āgelꝰ eū illumiauit z eduxit tūc cog̃uit z dixit. Nūc scio ẏe qz misit dꝰ āgelū suū z eripuit me Spūal'r. sic hō i carcere pct̄i exist̄s sine illuminatōe gr̄e ñ pt q̄cq̄ meritorie opari nec cog̃scere. De q̄ Chriſ. Sic terra ñ germiat sine pluuia. sic nec hō sine dei gr̄a. Jō Bze. ix. mora. Spūssct̄i gr̄a mēti terrene ifū dit vt ad intellectū sui ꝯditoris erigat. Dic nāq; apl's. ij. Cor. iij. Nō sumꝰ sufficiēt̄es co gitare aliq̄d a nob tāq; ex nob. Si em̄ ñ possumꝰ bonū cogitare ml'to minꝰ opari. Propt q̄d dic̄ ps. xciij. Si dicebā motꝰ ē pes meus: miscdia tua adiuuabit me. et Jsa. xxvi. Oīa opa nr̄a opatꝰ es dñe. z apl's. i. Cor. xv. Gr̄a dei sū id q̄d sū. ⁊c q̄ thema. Sine me. ⁊c. In sūma euāgelij duo innuit. Prio hortat nos ad fructificādū. scdo ad i se manēdū. Primū ptz i ꝓncipio. scdm ibi. manete in me. De p/mo dic̄ Jn illo tpe. s. post cenā. dixit ih̄s discipul'suis. Ego sū vitis vera. Simō de cassia. Dñs loquit p sil'itudinē vt trahat ad ẏritatē. Vñ ¶ Nā xp̄s sil'itudinarie viti ꝓpat multis de cauſ. Primo sic vitis ē arbor pua z despecta. sic xp̄s modicus i hūilitate. qz exinaniuit semetipm. Phil'. ij. Et despect'in deformitate de q̄ Jsa. liij. Vidimus eū nō habētē speciē ne q̄z decorē. Putauimꝰ eū tāq; leprosū p̄cussū a deo z humiliatū. ¶ Scdo vitis ē tortuosa. i. crepsich vl'knorrich. Et sic xp̄s liuidꝰ in cru ce nō lenis. vt impleat illud Jsa. x. A planta pedis vsq; ad verticē nō ē i eo sanitas. ¶ Tercio vitis ē arbor hūida. nā cū scindit manat li q̄r. Sic de xp̄o triplex liq̄r emanauit cū scis/sus i cruce fuit. s. sanguis. aq̄: z lachrime. sanguis ad redēptionē. aqua ad ablutōz. lachrime i iustificatōz. Nā si lachrime marie mag dalene iustificabāt eā. multo magis lachrime xp̄i. De q̄bꝰ Heb. v. Oratꝰ cū lachrimis: z exauditus ē p sua reuerētia. ¶ Quarto vitis excedit oīa ligna i dulcedine fructꝰ. Et sic xp̄s oīs sctōs. Vñ Can. ij. Fructꝰ ei dulcis gutturi meo. De q̄ fructu dic̄ Orige. O dñe tolle desideriū meū vt attingā dulcē fructum tuū. ¶ Quito flores vitis bonū dāt odorē. z sic xp̄i exēplū. Ecci. xxiiij. Ego q̄si vitis fructi ficaui suauitatē odoris. i. exempla bona. Vñ Can. x. Currem̄ i odorem vngētoz tuoz. Hec vitis figurat Ben. xl. Videbā vitē habētē p pagines tres. i. xp̄m habētē tres sbas. diuini tatē. aīaz z corpus. Hāc vitē plātare dꝰ tem̄ in aīaz cordis nr̄i. De q̄ Piere. xxxi. Erit aīa eoz q̄si ortus irriguus. Idcirco inuoca hāc vitē. dicēdo illud Can. v. Veniat dilectꝰ me/us in ortū suū. ✠ ¶ Hec vitis ꝓtulit nob triplex vinū. s. vinū ꝯpūctiōis. dilectōnis: et sanguinis effusiōis. ¶ Primo vinū ꝯpūcti onis. Vñ ps. lxx. Potasti nos vino ꝯpūctō nis. Vñ verā ꝯpūctōez hō a se nō pt h̄re sz a deo. vñ Piere. xxi. Postq̄z ꝯuertisti me egi pe/nitētiā. Et Tren. vlti. Cōuerte nos dñe ad te et conuertemur. Hoc vinū lachrimaz letifi/cat angelorꝫ collegiū. de q̄ Bern. Lachrime penitentiū sunt vinū angelorꝫ. ¶ Scdm vi nū dilectōis. ps. ciij. Et vinū letificet cor ho mis. i. charitas. Hoc vinū charitatis figura tū ē Ben. ix. Noe bibit de vino z inebriatus ē z denudatus. Sic xp̄s bibit d̄ vino charita tis in cruce. Et inebriatus charitate denuda tus ē a cham. i. a militib⁹ pilati. et obdormi/uit i cruce. Ad hoc vinū hortamur Prouer. ix. Venite bibite vinū q̄d miscui vobis. s. vi nū charitatis. Hoc dat nob mirtū. qz ita pu re ñ possumus eū diligere sic ipe nos dilexit qz maiorē charitatē nemo hz ⁊c. Joh. xv. De h̄ vino bibit apl's Paulus. z ita erat inebria tus q̄ dixit Ro. viij. Scio z certus sū q̄ ne/q; mors: neq; vita: neq; gladius: neq; fames poterit me sepa. a cha. xp̄i. de h̄ vino bibit. b. georgius ¶ Tercō hec vitis ꝓtulit nob vinū rubeū sāguis effusiōis. Jo. vi. Sāguis me⁹ ve. ē po. Hoc vinū exp̄ssū ē de torcl'ari crucis z ꝓsolat tristes. puer. vlt. Date vinū his qui

amaro sūt corde. dicit notāter. ego sū vitis vera. Aug. vt discernat se a vite corrūpi. s. pplo iudeor. Un Iere. ij. Quō conversa es i amaritudinē vitis aliena. Revera amara. Un Deute. xxxij. Uua eor vua fell' botr⁹ amarissim⁹. fel draconū vinū eor ꝛc. Qz ppinauerūt xpo fel ꝛ acetū tpe passiōis. Hec vitis circūcisa ē octauo die. ꝛ sōdit. Pr̄ meus agricola ē Ex q̄ hr̄ q̄ xps fm hūanitatē ē vitis. qz caput eccl'ie ꝛ n̄ fm diuinitatē. qz sic pr̄ etiā eēt vitis. ex eo q̄ fm diuinitatē vnū sūt. Et pr̄ dr agricola qz plātauit ꝛ rigauit gr̄e plenitudinē i vite. i. in xpo hoie. vn̄ ps. i. Erit tāq̄ lignū qd̄ plātatū ē secus decursus aq̄r. qd̄ n̄ pt arescere. ꝛ sic xps i nullo deficere. qz d̄ plenitudie eius accepim⁹ grās. Et subdit. oēs palmites i me n̄ ferētē fructū. tollet eū. i. oēs fideles n̄ facientē opa bona separabit a xpo vite. Ex q̄ ptz q̄ n̄ solū q̄ mala agūt: sz etiā q̄ bona facer̄ negligūt sepanr̄ a xpo Figurat Lu. xiij. q̄ xps abscidi fecit ficū sterile. ꝛ sic infructuosi fideles. vn̄ Mat. xiij. Separabit malos d̄ medio iustor: ꝛ mittet eos in caminū ignis. Et iste loc⁹ infernal' dicit eis. n̄ mōs q̄ ē loc⁹ laboris. Job. v. Nascit hō ad laborē. Nō celū. qz ibi datur merces laborātibus Mat. xx. Uoca operarios ꝛ redde illi mercedē Nec dicit eis eē i purgatorio. qz i hac mūdo n̄ laborauer̄t. vn̄ ps. lxxiij. In labore hoiz n̄ sūt ꝛ cū hoibus n̄ flagellabūt. s. i purgatorio. Nec dicit eis terrestr̄ paradisus. qz posuit de⁹ hoiez i paradisū voluptatis vt operar̄et. Cōcludit q̄ q̄ loc⁹ eor erit i infimo. i. i inferno. qz ille loc⁹ nō ē ad operandū sed ad puniēdū. Eccl's. ix. Quōcūq̄ pt manus tua operari instāter fac. qz nec rō nec sciētia nec op⁹ ē apd̄ inferos. Jō hortat nos apl's Col'. i. Fructificātes i oi ope bono ¶ Attn̄ sciēdū q̄ tria sunt q̄ fructū ipediūt boni op⁹: q̄ sūt figurata p tria q̄ desolabāt fruct⁹ i egipto. s. locusta. bruc⁹ ꝛ erugo ¶ Primū fuit locusta. de q̄ Exo. x. Mane facto vent⁹ surgēs leuauit locustas. ꝛ ascēderūt sup vniūsā terrā: ꝛ deuorata ē oīs herba terre in egipto Spūal'r. p locustā intelligit supbia. qz locusta saltādo vadit. ꝛ sic supbus se eleuat. vn̄ ps lxxiij. Supbia eor q̄ te oder̄t ascēdit sp. ꝛ destruit fructū bonor operū. de q̄ Bre. Perit oē qd̄ agit nisi hūilitate custodiat. Nā supbia i scientia hz se sicut negatio i logica. q̄cq̄d p⁹ se inuenit hoc totū destruit ꝛ oppositū eius inducit. Et sic d̄ supbia. Jō Judith. ix. Supbi nō placuerūt tibi ab initio. Jō Bern̄. sup Cāt. sermo. iij. Nolite optari maioribus. nolite minoribus. nolite alicui nec vni. sed dico q̄ nulli. Sed tene dictū saluator̄. Lu. xvij. Cū feceritis oīa q̄ p̄cepta sūt vob̄ dicite. inutiles serui sum⁹. fecim⁹ qd̄ debuim⁹ ꝛ nil amplius. Nā tales locustas. i. superbos tollet de sorte sctōr. ps. c. Nō habitabit in medio domus mee q̄ facit superbiā. ¶ Secōm qd̄ dixit supsit terre fruct⁹ i egipto fuit bruchus. Un̄ ps. cuij. venit locusta ꝛ bruc⁹ cui⁹ nō erat numerus ¶ Per brucū intelligit luxuria. qz bruc⁹ nutrit̄ i fimo ꝛ immundicia. Et sic luxuria impedit fructū boni op⁹. de q̄ Bre. Luxuria cū semel mentez possederit vix bona cogitare permittit. Jō apl's Ro. viij. Qui i carne sunt deo placere nequeūt. nā deus spūs ē. Et dic̄ hiero. Sicut ignis ꝛ aq̄ sil' stare nō pnt. sic corpales et spūales dilicie. Jō apl's. i. Cor. vi. Fugite fornicatōez. Nā fm Chrys. p vsuz fornicatōis efficit hō aialibus sil'is Et aialis hō nō percipit ea q̄ spūs dei sunt. Sic nec luxuriosus. Jdo Aug. d̄ conflictu vicioz ꝛ vtutū. Q uā pua ē cōcubit⁹ hora p quā pdit vita eterna. qz vt dic̄ Ber̄. Qui carnalibus delicijs pascit eternis indign⁹ habet. Jō Job. i Apoc. c. vlti. excludit tales a regno celorū di. Foris canes venefici ꝛ impudici. Nā nil coinq̄natū intrabit. Apocal'. xxi. ¶ Tercū qd̄ deuorauit fructus terre egipti fuit erugo. de q̄ ps. lxxvij. Dedit erugini fruct⁹ eor. ℒ ¶ Spūaliter p eruginez intelligit auaricia. qz cadit succinctum in splē dore solis. Sic auaricia accrescit in pspitate nūc optās h̄ nūc illud. de q̄ phs i. iij. eth. Appetitus diuitiar̄ crescit i infinitū. Et talis erugo. i. auaricia oīa fructus aie destruit. Un̄ Eccl'. x. Nihil iniquus q̄ amare pecuniā. Nā auarus aiam suā venalē hz. Jō Lu. xij. Cauete ab oī auaricia. Mat. xvi. Quā dabit homo commutatōem dabit hō p aia sua. q. d. nullā. Nā propter illa terrena hō pdit celestia. Juxta illud Greg̃. Quō pnt spare in celis q̄ maiorē spez ꝛ amorē ponūt in terrenis. Jdo hortamur p ps. ps. lxi. Diuitie si affluāt: nolite cor apponere. Ratio Eccl'i. viij. Multos pdit aurum ꝛ argentū. Jdeo Aug. O damnosa lucra accipis pecuniā pdis aiam. Hec tria sunt q̄ fructum bonor operū destruunt. de quibus Isido. de sum. bo. dicit. Luxuriosis. supbis ꝛ auar̄ demones plus fautores existūt ¶ Attn̄ posito q̄ nec sis supbus. luxuriosus nec auar⁹. tn̄ n̄ sufficit ad vitā eternā nisi i bono te exerceas. qz dicit Aug. i li. d̄ vita xpiana. Nō solū a xpiano q̄rit vt malo careat: sed etiā vt i bono se exerceat. Nā si nihil mali fecerit aut boni. tn̄ ad eterne vite p̄miū nō admittitur. sed

gehenne ignibꝫ mācipat. vt hr̄ Mat. xxv. dꝫ
Ꝟuo inutili habēte vnū talētū et nō negociūte
fuit dictū. Seruū inutilē pjcite in tenebras
exteriores. qz dicit Bre. Nō satis ē malū nō
agere nisi quisqz discat bonis opibꝫ insudare
Sed quō hz le agricola circa bonos palmi-
tes. sbdit Et omnē palmitē q fert fructū pur
gabit eū vt fructū plꝰ afferat. Sic in vite ma
teriali aliq palmites abscindūt ne humor ni
mis dispgat. Et sic virtꝰ vnita fortior ē et ma
gis fructificat. Sic fideles purgāt p tribula
tōes vt locūditas pn̄tis vite ab eis abscidat.
Bre. De electis iter aspera pcurrit via vt ñ obli
uiscāt eoz q sūt i patria. Ber. Dō flagellū g
no. formaz auro. lima ferro. hꝫ facit tribulatio
iusto. Et sic corda eoz r̄trahūt ab amore mū
di. z faciūt maiorē fructū bonoz operz. ps. xxx
iij. de tali purgatōe. Multe tribulatiōes iu-
storz. Apoc. vlt. Qui iustꝰē iustificet adhuc
Aug. i ome. Quis ē hac vita ita mōs vt nō
fiat magis mōs. Sbdit quō palmites mū-
dāt p ꝟmōes eiꝰ di. Jā vos mūdi estis ꝓpter
ꝟmonē meū quē locutꝰ sum vob Et Ubi
nota q ꝫbū xpi mūdat. Primo domū a sor-
dibꝫ pctōz. sic aq mūdat vas. medicina cor
pus. Vas em̄ cui freqnter aq infūdit. licet ñ
retineat. ē tn̄ mūdiꝰ qz si nō infunderet. sic ille
q freqnter audit ꝫbū dei mūdior erit qz ille q
nō audit. Exēplū in vita patrz legit. q cuida
pr̄i mōacho dixit vn̄ q ꝫbū dei sibi nihil p-
desset. qz statim obliuisceret. Hoc audiēs pr̄
tradidit illi cophinū. i. korp fumo denigratū
dicens ei vt eū plenū aq afferret. cū facere nō
posset redijt tristis. Cui ait pr̄. Et si aquā nō
attulisti. tn̄ colatū hūc mūdasti. Sic aliq cir
ca ꝫbū dei audiēdū sunt ita negligētes q pn̄t
assil'ari cribro. qđ cū in aq ponit statim iplet
sed cū extrahit nil remanet. Sic ml'ti sunt q
cū dei audiūt verbū pleni sunt aq ꝓpūctiōis
z deuotiōis. sed cū recesserint vacui remanēt.
Eccl'i. xxi. Qor fatui q si vasculū fractū. oēz sa
pientia nō retinet. Greg. Dō facit ventꝰ igni
hoc ꝫbū dei audiēti. qz eū iflāmat. z sic faber
p ventū ignē accēdit. z sic verbū dei cor audi
entis. Piere. xxiij. Nonne verba mea dicit ig-
nis ardēs. Luc. vlti. Nōne cor nostrū ardēs
erat. ps. cxvij. Ignitū eloquiū tuū vehemē-
ter. Scdo verbū dei mūdat ab erroribus
tenebraz. ps. xviij. Lex dñi immaculata cō
uertēs aias. Et idē ps. cxviij. Lucerna pedi-
bus meis verbū tuū: z lumen semitis meis.
Nā sic lumē ē formaz z figuraz manifestati
uū. sic verbū dei mānifestat nob formas vicioz
z virtutū. Un̄ apl's ad Eph. v. Pia q aguntꝰ
a lumie manifestāt. Dixi scdo hortat nos
ad i se manēdū. ibi. manete i me z ego in vob
Et subiūgit i textu di. Sic ē palmes ñ pt fer-
re fructū a seipo nisi māserit i vite. sic nec vos
nisi i me māseritis. Nā palmes cū sepat a vi
te pdit hūoꝛē stipitis z ei⁹ pinguedinē. sic hō
sepat⁹ a xpo pdit dei grāz. z subdit. Ego sū vi
tis z vos palmites. Aug. Sicut vni⁹ nature
sunt vitis z palmes. sic xps ꝑm hūanitatē no
biscū. Un̄ ps. lxxix. Extendit palmites suos
vsqz ad mare. Tūc ostēdit q māsio xpi sit ne
cessaria homi vt fructificet di. Qui manet in
me z ego i eo hꝫ fert fructū multū F Mo
ta manere i xpo xbem⁹ triplr. Primo p fidei in
tegritatē. scdo p spei securitatē. tercio p chari-
tatis puritatē. Primo manere xbemus in
xpo p fidei integritatē. i. Joh. iij. Si qs ꝛfes
sus fuerit q xps ē filiꝰ dei deo manet. Et hoc
p fidē qua carēt iudei z pagani. qz raro ē here
sis q̄n aliquē articulū fidei credat. Athanasi
us. Hec ē fides catholica ꝛc. Hāc fidē bn̄ ha
bem⁹ si ipaz ope implem⁹. qz fides sine opi-
bus mortua ē. Jaco. ij. Si estis in fide vos
pbate. ij. Thoz. vlt. s. p opa. qz aliq ꝛfitent se
nosse dēū oꝛe. factis aūt negāt. ad Titū. i. Un̄
Piero. Quotiēscūq qs mortal'r peccat: totiē
ens dēū negat. Talibꝫ em̄ dr Ecci. xxix. Cō-
firma verbū z fidel'r age cū illo: z i omi rpe in
uenies qđ tibi necessariū ē. De hac fide dicit
Bre. Liquet qz fides illaz rez argumētū ē q
apparere nō pn̄t. q em̄ apparēt fidē nō habēt
sed agnitōem. Scdo p spei securitatē. vn̄
Judith. viij. Nos aliū dēū nescim⁹ ꝓter te dē-
um in q speram⁹. Nec ē q nō ꝛfundit. apl'us
Ro. v. Et hoc ꝓpter sui securitatē. Glo. Cō
fundit q qđ sperat nō inuenit. Sic sperauit
Golias in fortitudine sua. iō ꝛfusus ē. qz in
funda dieci⁹. Sic et lucifer spauit i sapiēta
z i fortitudine z pulcritudine sua z ꝛfusus ē.
qz pieci⁹ ē ad pfundū luti. Aug. Putabāt se
eē excelsos cū sideribꝫ z fulgidos. z ecce ruerūt
i terrā. vn̄ pierūt z difformes facti sūt. Sic di
ues ille q spem posuit i diuitijs. i horreis am
pliatis z annis plimis. cōfusus ē. qz mor di-
uitijs z vita ꝓuatus ē. Aug. Quid i rebꝫ hu
manis certius morte. qđ hora mortis incer-
ti⁹ inuenit. ñ miserek inopi. nō vereꝫ diuitijs
iuuenibꝫ nō pcit. nō dieiqz ipsa pcit etati ni
si q senibꝫ ē i ianuis. iuuenibꝫ i insidijs. Hz
ps. xxi. dicit. Dñe in te spauerūt pres nostri
et nō sunt cōfusi. Tercio in deo debemus
manere p charitatis puritatem. i. Joh. iij.

Deus charitas est: & q̄ manet in charitate &c. O nobilis charitas, quā q̄ habet deū habet. De hac Aug. Et eius affectibꝰ fac me cognoscere p amorē, sequit. quia p cognitionē fame amoris languet aia mea, refocilla eam. satiat eā dilectio tua. ipleat eā amor tuꝰ. Hic amor purꝰ esse debet, vt scilicet deꝰ amet ꝓpter se. nō ꝓpter tpalia vel spūalia. Qui aūt aliter amauerit audiat qđ dicit Aug. Vle aie te dēū non q̄renti, te nō amanti. q̄ si te nō diligit peccatis seruit. nunq̄ quieta, nunq̄ secura, nil queso sine te dulcescat mihi, nil placeat p̄ciosum, vilescat oīe ꝓter te. qđ tibi est aduersum mihi sit molestū, tedet gaudere sine te, delectat gaudere. flere tecū, ꝯtristari ꝓpter te, sit nomē tuum mihi refocillatio, memoria ꝓsolatio. si peccata mea phiberet, si delicta mea excludat. tñ natura cōmunis nō repellit. Mīta em̄ sunt mouentia ad dilectionē dei, sicut eiꝰ beneficia spūalia, corpalia, tpalia. Aug. Celū & terra & oīa que in eis sunt dicūt mihi vt amem te deꝰ meus. Hꝫ ista sunt tanq̄ incitamēta ad purum amorē. Vñ Bern. sup Cañ. Causa diligēdi deꝰ est. Tulli. Eos tanq̄ pecora diligim⁹ q̄s nō ꝓpter te sed ꝓpter vsum diligimus. Talis amor est carnis, q̄ eos ꝓpter carnē diligunt.

¶ Nota sup isto ꝙbo. hic fert fructū multū. nō sufficit pluralitas fructuū: nisi etiā assit bonitas. H ¶ Jō sciendū ad bonitatē fructꝰ req̄runt multe ꝯditōnes. Primū est maturitas. nā fructꝰ debet esse tempestiuꝰ. zeyng. & sic fructꝰ boni opis debz fieri tpe ꝯgruo Eccl. iij. Fili obserua tps. Et apl's ad Gal. vi. Dū tēpus habem⁹ operemur bonū. & h̄ est ꝑsens tps. Vñ. ij. ad Cor. vi. Ecce nūc tps acceptabile Nō em̄ spectandū est ad tps senectutis. Bern. Infelix hō qui offert florē iuuētutis dyabolo. & fecem senectutis deo. Dicit igit cū ps. lvij. Fortitudinē meā ad te custodiā. Hꝫ heu ō miltis ꝙquirit Piere. viij. c. Miluꝰ in celo cognouit tps suū. hyrūdo & ciconia custodierūt aduentū tpis sui. ppl's aūt meꝰ nō cognouit iudiciū dñi. ¶ Secdo req̄rit integritas. s. intus & extra. nō interi⁹ putridus: exteri⁹ pulcer. vt ypocrite q̄ sunt vt sepulcra dealbata. Matth. xxiij. De quibꝰ ij. ad Thimo. iij. Speciē pietatis hntes: pietatē abnegātes. Habet nanq̄ in cano. lxxxiij. dis. nemo. Nemo i eccl'ia sctā ampliꝰ nocet q̄z nomē sanctitatis hns & peruersa agens. ¶ Terciū est odoris suauitas. Eccl'i. xxiiij. Ego quasi vitis fructificaui suauitatez odoris. i. bone fame. Licet ei ꝓpter se sufficiat puritas ꝙscie. tñ ad ꝓximuz req̄rit odoꝛ bone fame. qz dicit Augꝰ. Cōscientia est nob necessaria. fama ꝓximis. xij. q. i. ca. nolo. Qui cōfidit ꝙscīe & negligit famā crudel' est. ad Roma. xij. Prouidentes bona nō tm̄ cora deo: sz etiā cora oīb hoīb. Jō dicit Apōc. vl. Qui sanctꝰ sanctificet adhuc. q̄ est interi⁹ exerceat exteri⁹ ¶ Quartū est sapoꝛis bonitas. i. dulcedo in animo. ad Heb. xij. Contemplātes ne radix amaritudinis sursum germinans impediat. vt aliq̄ in seipis sunt amari alios turbātes. Cōtra q̄s apl's Ephe. iiij. Oīs amaritudo & indignatio tollat a vobis. ¶ Quintū est vtilitas vt non sit ociosa. Ezech. xxvij. Et erunt fructꝰ eiꝰ in cibū: & folia eiꝰ in medicinā i. Thimo. iij. Exemplar esto fidelū in oīi ꝙuersatōe. Seneca. Sermo tuꝰ nō sit inanis Mat. v. Sic luceat lux vestra cora hoīb &c. ¶ Sextū est durabilitas. & sic nos Lu. i. In sanctitate & iusticia seruiam⁹ dño. Chrisosto. Tolle pseuerantiā: nullū obsequiū habz mercedē. Sz timeo aliq̄ sunt mittētes manū ad aratrū sanctitatis incipiētes colere viā dñi et respiciunt retro: & sic putrescūt in futuro. Exēplū. Quedā ania apparuit vni sancto viro q̄ hic a deo obtinuit vt ei appareret. interrogauit sanctū virū dicēs. viuit ne aliq̄s in mundo. At ille. cur interrogas. Rñdit. Tantā vidi multitudinē descendentē in infernū vt aliquē in mūdo esse dubitaui. Grego. Incassū bonū agit si ante vite terminum deseraꝛ. Ideo Mat. x. & xxiiij. Qui pseuerauerit vsq̄z in finē hic salu⁹ erit. & Apocal'. ij. Esto fidel' vsq̄z ad mortē & dabo tibi coronā vite. s. eterne. Ad quā perducat nos &c.

¶ De sancto Marco.
¶ Sermo. LXXIII.

Justus quasi leo confidens absq̄z terroꝛe erit quer. xxviij. H ¶ Nota vita iustoꝛ compat ꝓpietatibꝰ leonis. Primo leo habet generositatē. q̄z est rex aialiū. & sic iustiores sunt generosiores. Jō Chrīs. & habet pl. di. q̄cunq̄z. Unusq̄sq̄z festinat quo appareat maioꝛ. nō qui maioꝛ iustioꝛ: sed qui iustioꝛ maioꝛ est & dignioꝛ. Seneca. Generosissimꝰ est q̄ optimꝰ est. Jō Grego. Summū bonū em̄ in rebꝰ est iusticiā colere: & qđ equū est custodire. Secdo leo habet pietatē. q̄z cibū suuz nō solitarie comedit. sed aliꝭ aialibꝰ diuidit. & sic iusti. Grego. Vera iusticia cōpassionem habet. Chrīs. Justicia sine misericoꝛdia crude

litas est. Tullⁱ⁹. Si iust⁹ es nō solū nō noce as sed etiā innocētibꝫ ꝺ doleas Tercio leo hꝫ animo sitatē. ꝛ sic iust⁹ habet ꝺ fidētiā vt a deo nō derelinquet in vita: in morte: ꝛ post mortē: In vita ps. xxxvi. Nō vidi iustū derelictum. In morte Sap. iij. Justoꝝ anie in manu dei sunt. Ambro. Nunqꝫ iust⁹ sol⁹ est sꝫ dⁱ⁹ cum eo. Aug. Si iust⁹ essez nō timerē. puer. x. Expectatio iustoꝝ leticia. Blo. Ruperti holgot. Fides in ptectōe dei nō tanget tormēta malicie. Sap. iiij. Justⁱ⁹ si morte ꝓoccupat⁹ fuerit aia eⁱ⁹ in refrigerio erit. qz iusticia eruit a morte. iuxta illud puer. xi. Diuitie nō ꝓderunt in die vltōis. sꝫ iusticia liberabit a morte. Etiaz post mortē: qz ducit ad regnū. De q̄ ps. xiij. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo. Rñdet. q̄ opat iusticiā. Jō ps. cv. Beati q̄ custodiūt iudiciū ꝛ faciūt iusticiā i omi tpe Nā iusticia ꝓducit hoiez ad viā vite. iuxta illud Sap. i. Justū deduxit dñs p vias rectas: ꝛ ondit illi regnū dei. Quarto leo habet timorositatē. s. cū videt catulū ꝙterari cozā se. Sic ꝙe iust⁹ habet dei timorē. qz scribit Eccⁱ. i. Qui sine timore est nō ꝓterit iustificari. Nā talis nō habet ꝓseuerantiā iusticie. De quo Chrⁱ⁹. Facile deuertit a iusticia q̄ nō timet deū sꝫ hoiez. qz timor hoim referꝛ: sꝫ nō aufert voluntatē male faciēdi. Jdeo iustis vbi de eis scribit semp timor dñi adꝺicit. vt patet de Job. c. i. Erat vir iust⁹ ac timēs deū. Silr Luc. ij. Simeō erat vir iust⁹ ac timoratⁱ⁹. Quinto qꝫuis leo sit animal forte: tñ patit infirmitatē. vt dicit Plinius. qz febres q̄rtanas rōne caliditatⁱ. ꝛ etiā vt ferocitas edomet. Et sic vir iust⁹ oꝑtet vt habeat tribulatōes. iuxta illud ps. xxxiij. Multe tribulatōes iustoꝝ. vt dicit Greg. in moral'. Legimⁱ⁹ Iob in sterq̄linio. Iohannē decollatuz gladio. petꝝ in patibulo. hec oia permittit dⁱ⁹ sup iustos vt ꝓbent. De q̄ Thob. xij. Qz acceptus eras deo necesse fuit vt temptatio ꝓbaret te. Et sicut leo patitur vt sua ferocitas edomet. sic vt dicit Cassio. sup ps. dⁱ⁹ iustos flagellat ne de iusticia supbiant. Sic flagellatⁱ⁹ est apl's. ij. ad Coꝝ. xij. Ne magnitudo reuelationū extollat me datⁱ⁹ est mihi stimulⁱ⁹ carnis mee angelus sathane. Naz tribulatio generalis est oibꝫ iustⁱ⁹. vt di. Hiero. Quis sanctoꝝ sine tribulatōe cozonatⁱ⁹ est. q. d. nullus Et sic beatⁱ⁹ Marcⁱ⁹ licet fortis fuit. silr ꝛ Dezgⁱ⁹ vt leo: passus est tñ infirmitatē tribulationis ꝛ mortis. vt patet in legenda.

Sermo. LXXIIII.

Ad idem.

Similis factus est leoni in opibꝫ suis. i. Pach. iij. Greg. dicit. Qz natura vniuscuiusq̄ ex diuīsis cōponit. ió ꝓ ipam aliqñ diuersa designant. vt exemplificat de leone q̄ habet ꝙtutē. habet ꝛ scientiā. ex virtute significat christū ꝛ hoiem iustū Jᵐ⁰ significat xpm deū q̄ habz ꝙtutē ex natura Sᶜ̄o significat hoiez iustū q̄ habet ꝙtutē ex gra. Tercio dyabolū ex scientia. Deᵐ⁰ q̄ christū significat legit Apocal'. v. Ecce vicit leo de tribu iuda. Nā xps in resurrectōne habet se vt leo. vt dicit Jsido. Nā sicut leo est aial potens ꝛ forte. ꝛ sic christⁱ⁹ in resurrectōe magnā exhibuit fortitudinē ꝛ potentiā. De q̄ Joh. x. Ptātem habeo sumēdi aiaz meā ꝛ iterꝝ ponendi eā. Et Mat. vlti. Data est mihi oīs ptās in celo ꝛ terra. Sᶜ̄o christⁱ⁹ habuit se vt leo in resurrectione ꝓpter tps ꝛ modū. qz dicit Jsido. Leo natⁱ⁹ dormit tribꝫ diebꝫ ꝛ excitat rugitu. et sic christⁱ⁹ tercia die a morte resuscitatⁱ⁹. Un̄ Genes. xlix. Recūbescens accubuisti vt leo. s. in sepulcro. Sᶜ̄o leo significat hoiem iustuz. vt patet i ꝓcedenti ꝑmone. Justⁱ⁹ q̄si leo ꝺ fidens Prouerb. xxviij. Tercio leo ex scientia significat dyabolū. i. De. v. Vigilate frēs. qz aduersarⁱ⁹ vester dyabolⁱ⁹ tanqꝫ leo rugiēs circuit q̄rens quē deuoret. ℟ Et q̄rto leo significat beatū Marcū. ꝛ ꝑ in multⁱ⁹. Pᵐ⁰ rone descriptōis euāgelice. Sᶜ̄o rone dignitatis ꝛ excellentie. Tercio rone fortitudinis ꝛ ꝙstantie. Dixi ꝓmo ꝙ leonē intelligit beatⁱ⁹ marcus rone descriptōis euāgelice. qz sicut leo in deserto nascit ꝛ pascit. sic beatⁱ⁹ marcⁱ⁹ in principio descriptōnis euāgelice seu euāgelij sui mox deducit iohem i deserto rugientē. cū dicit. Vox clamātis in deserto. ꝛ fuit iohes in deserto ꝓdicans baptismū pñie. Et post hec statim subiungit christū dimicantē ctra dyabolū i deserto. Silr marcⁱ⁹ in medio Mar. viij. describit quo christⁱ⁹ pauit q̄ttuoꝛ milia hoim. septem panibꝫ ꝛ paucis piscibꝫ. Jtē in fine euangelij introducit patrē filiū suscitantez. sicut leo ad sui clamorē excitat leunculos. sic pr̄ tercia die suscitauit filiū. Sᶜ̄o beatⁱ⁹ marcⁱ⁹ cōpatit leoni rone fortitudis ꝛ ꝙstātie. qz leo est aial forte in aggrediēdo. Et sic beatⁱ⁹ marcus fortiter tormētis se exposuit. Nā habuit fortitudinez ꝙfitatis. De q. ij. Esdre. viij. Sup oia vincit veritas. vt de eo potuit verificari illud psal. lxx. Scuto circūdabit te ꝙfitas eⁱ⁹: ꝛ nō timebis a

timore nocturno. Itē habuit fortitudinē charitatis. De q̄ Bern. Fortis virt⁹ charitas. de qua apl's .i. Cor. xiij. Charitas oīa suffert. ita vt scribit Can. viij. Aque multe nō potuerunt extinguere charitatē meā, .i. mlte tribulationes. qz fortis est mors vt dilectio ¶ Tercio beat⁹ marc⁹ compar leoni rōne dignitat⁹ z excellētie. nā leo grece dr rex latine. Sic ipe tanq̄ rex fuit excellētis dignitat⁹. qz de tribu leui que dignior fuit tribubꝫ. Fuit em patriarcha euāgelista z pphā Nā ex corruptōe calciamēti sui intellexit z pphetisauit corruptōnez sui corpis. Etiā fuit martyr. dicit nāq̄ Aug. Nō pena sed cā facit martirē. ¶ Pro q̄ nota circa cāz q̄ facit martirē pt esse mltiplex. Pria cū q̄s patit p defensiōe fidei catholice. z sic beat⁹ marc⁹ z apl'i z alij martires. de apl's Heb. xi. Tēptati sunt: lapidati sunt: occisi sunt pro xpo. Et subdit cām. Testimonio fidei pbati sunt. Tales oēs vere dici merent martires: et digni sunt celesti pmio. vt habet in can. xxiij. q. viij. omi timore. vbi dicit Leo papa. Omi timore deposito q̄ cōtra inimicos sancte fidei agit: z adūsarios oīm religionū agere virilit studeat. si q̄s moriet celeste pmiū psequit. q̄lis fuit beat⁹ marcus. Secūda cā martirij est q̄n q̄s patit p defensiōe veritat⁹ vite z iusticie. vt sctūs iohes baptista q̄ arguebat herodē de incestu. Jō impletū est i eo illd Eccl. xlix. Male tractauerūt eū q̄ de vtero mr̄is psecrat⁹ est p pheta. Et sic nos pati debem⁹ p vitate vite et iusticie. Nō cōmēdat Aug. z hr. xi. q. iij. ca. nemo. Velu⁹ est p vitate pati suppliciū q̄ p adulatōe psequi bnficiū. Tercia cā martirij q̄n q̄s patit p defensione libertatis ecclie. sic beat⁹ thomas cātuariēsis passus ē. q̄ potuit dicere illd ps. lxviij. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. Quarta cā q̄ facit martirē. q̄n q̄s patit p obedientia mr̄is eccl'ie: vt beat⁹ laurēti⁹ ex iussu sixti pape distribuit thesauros eccl'ie: z humiliter obediuit. z fidez negare noluit. Et sic duplici de cā fuit martyr. Nā btūs tho. dicit in. iij. q. xxxiij. ar. v. q⁹ oīa opa vtutū fm q⁹ referunt i deū sunt q̄dā ptestatōes fidei. z sic pnt esse cā martirij. Et sic q̄cunq̄ patit p bono ope faciendo bona vl mala vitādo est martyr ppter deum. ¶ Attn sciendū q⁹ dicit Cypria⁹. Ad p fectū martirij req̄runt q̄ttuor. Pmo fiducia in corde. qz corde credit ad iusticiā. ad Ro. x. Secdo req̄rit pstantia in fmone z q̄stione. qz ore fit pfessio ad salutē. Ibidē. Tercio requirit pseuerātia i ope: vt cūcta pnātia ptemnere: psanguineos: bona tpalia: z honores pntes paruipendere. Juxta illud Job. ij. Pellē pro pelle. z oīa q̄ hz hō dabit p ania sua. Quarto requirit patiētia in morte. vñ sctūs Tho. ij. ij q. cxxiij. ar. iij. Ad pfectū martirij nō solum req̄rit tolerātia carceris vl exilij. aut rapine bonor tpaliū. nisi forte ex his seq̄tur mors. Qz heu sunt alīq̄ confitētes deū z veritatē fidei. sed postq̄z venerit ad passionē exilij vl rapine tūc resiliūt. De q̄bꝫ verificat illud apl'i ad Thitū i. Cōfitent se nosse deū ope negāt. Qual'nō fuit sctūs marc⁹: sz fortiter pseuerauit. sic z nos Mat. x. Qui pseuerauerit vsq̄z in finē hic salu⁹ erit. Nā dicit Aug⁹. Maior honor deo z sanct⁹ ei⁹ nō poterit exhiberi q̄z vt studeam⁹ eos imitari. quia dicit Chrys. super Mat. Que iusticia est sctōs colere et sanctitatē spernere. q. d. nulla. Idcirco q̄liter sanctitas ei⁹ est imitāda patet in ei⁹ legēda.

¶ De sanctis Philippo z Jacobo.

¶ Sermo. LXXV.

Non turbetur cor vr̄m neq̄z formidet. Joh̄. xiij. z legitur hodierno die pro euāgelicali officio ¶ Dicit ps̄s i de anima libꝫ. Alialia qua habetia magna corda naturaliter sunt timida. sicut lepores z mures. Rō. qz calor natural' nō pt implere tā magnū cor. sicut videm⁹ de igne q̄ citi⁹ calefacit cubanū puū q̄z magnū. z sic magnū cor est frigidius. z p psequēs timorosi⁹. Spūal'r. sic homo hns magnū affectū ad tpalia z terrena ē timorosus ptra vicia z ad spūalia exercenda. Ps. liij. Trepidauerūt timore vbi non erat timor. Qz hns puū affectū ad terrena est fortis ad celestia z ad spūalia exercenda. Dē q̄ Grego. xix. moza. Omes hui⁹ seculi amatores i terrenis rebꝫ sunt fortes. in celestibꝫ vero debiles. Nā p terrena glia vsq̄z ad mortē desudare appetūt. sz p spūali nihil pati pnt. timētes pdere tpalia z nō eterna. de talibꝫ scribit Job. vi. Qui timet pruinā cadet super eū nix. Qui timet puā penā tpalē cadet i eternā. Jō Mat. x. Nolite timere eos q̄ occidūt corp⁹. qō etiaz vult dns i vbis pmissis dī. Nō turbet cor vestrū ꝛc. ¶ In summa euāgelij duo innuunt Primo timorosa remotio directe turbatōis. ibi. Non turbet. Secūdo subiungit diuersa mansio celice habitationis. ibi. in domo patris mei mansiones multe sunt. De primo dicit. In illo tempore. scilicet post cenā cuz dixit chr̄istus discipulis de eius traditione z petri

De sctō philippo ⁊ iacobo

negatione ⁊ de eoꝝ fuga. tūc discipuli fuerūt turbati. Ideo saluator ꝛsolabat eos dī. Nō turbet ⁊c. ¶ Pro q̄ sciendū: turbatio est triplex. prima laudabilis. secūda tolerabilis. tercia vituperabilis. Prima est laudabilis. s. cū hō turbat de pctis. De qua ps. xlvij. Ipsi videntes. s. peccata turbati sunt. cōmoti sunt. tremor apphēdit eos. Illa est bona turbatio: qz signū salutis. De qua apl's. ij. ad Cor. vij. Gaudeo ppter vos. qz ꝛtristati estis ad pnīaz. Nā hec turbatio ⁊ tristicia delet vicia. Unde Piero. Nulla culpa delet nisi tristicia anxiet. Hoc ꝛsiderās dauid dicit in ps. Cōturbata sunt oīa ossa mea a facie pctōꝝ meorū. Nā sicut turbat oculꝰ collirio vt clarius videat. sic turbatio de peccatis ⁊ de offensione dei pducit hoīez ad claritatez visionis diuine. Un apl's ij. Cor. vij. Que ſm deū est tristicia pnīaz in salutē stabilē operat. ¶ Scda turbatio est tolerabilis. s. de morte. q̄ dū fit ſm imperiū rōnis ⁊ nō ꝛtra imperiū. tūc est tolerabilis. vt dicit Damas. Si vero pgredit vsqz ad pturbationē rōnis ⁊ a sua rectitudine. tūc pt fieri vituperabilis. vt dicit poeta. Qui mortez metuit amittit gaudia vite. qz est signū q̄ diligit nimiū p̄sentē vitā. qđ phibet. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū. Nā licet naturale est timere mortē. debet tn̄ fieri ſm imperiū rōnis ⁊ nō contra rōem. Et sic de morte ⁊ recessu mgri turbatio erat in discipulis. Un Symon de cassia. Que causa maior turbatōnis ⁊ tristicie q̄z separari a dilecto: q̄ n̄ pt falli nec fallere. ¶ Tercia turbatio est vitupabilis. s. p amissione rei tpalis in sollicitudine auaricie. Un ps. cvi. Turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius: ⁊ oīs sapiētia eoꝝ deuorata ē. Nā tales sūt q̄i attoniti in rōne. Un puerb. xv. Cōturbat domū suā q̄ sectat auaricia. nā tales nō quiescūt in mentibꝰ eorū. Un Piere. xlviij. Turbati sunt in mari: p̄ sollicitudine q̄escere nō potuerūt. Nā vt dicit Tulliꝰ. Tota vita auari hoīs est plena miserie ⁊ doloris. Nā sicut fons turbat pde vt nō resplēdeat imago. sic turbatio auaricie obfuscat claritatē rōnis. Talē turbatōez habuit ille iuuenis cui dixit dns Mat. xix. Si vis pfectꝰ esse vende oīa que habes ⁊ da pauperib⁹ ⁊ veni seqre me. Ille aūt tristis abijt erat em̄ mltas habēs diuitias. Ideo apl's. ij. Cor. vij. Seculi tristicia mortē operat. Nā est signū q̄ tales plꝰ diligūt tpalia q̄z eterna. ppt qđ dicit iesus filiꝰ syrach. Eccī. xxx. Tristiciā longe repelle a te. multos occidit tristicia ⁊ n̄ est vtilitas i illa. ¶ Itez turbatio vituperabilis nō solū orit ex auaricia ⁊ sollicitudine. sz etiaz orit ex indiscreto p̄cepto p̄latoꝝ. Un de saul dixit Jonathas. i. Reg. xiiij. Pater meꝰ turbauit terrā. qz p̄cepit q̄ nemo gustaret cibuz vsqz ad vesperas. Et sic erāt attenuati q̄ nō poterāt psequi inimicos. Saul interptat abutens. sic q̄ potestate abutit mala multa in cōmunitate operat. ⁊ sic fecit dauid. ij. Reg. xxiiij. q̄ misit numerare ppl'm. ppter qđ dns misit pestilentiā in israel de mane vsqz ad tps cōstitutū. mortui sunt ex ppl'o a dan vsqz ad bersabee septuaginta milia viroꝝ. Nā dicit apl's ij. Cor. vlti. de p̄latis. Dedi eis ptātem in edificationē ⁊ nō in turbationē ⁊ in destructionē. Qualē turbationē in cōmunitate fecit achab vt dixit helyas regi achab. iij. Reg. xviij. Nō ego turbaui israel. sz tu ⁊ dom⁹ patris tui q̄ dereliquistis viā dñi. ¶ Tercio turbatio vitupabilis etiā causat ex inobedictia subditoꝝ. ⁊ sic totus exercitꝰ turbatꝰ est ppter furtū achior. Josue. vij. cui dictuz est. Quia turbasti nos ꝛturbet te dns. Et sic hodie ppter inobedientiā mandatoꝝ dei turbat cōmunitas. Unde Eccli. xxviij. Ur peccatoz turbat amicos. Quarto tal' turbatio orit ex ꝓbis bilinguis. mltos pturbat pacē hntes bilinguiū ⁊ susurrū. vñ Eccī. xxviij. Susurriū ⁊ bilinguium mltos pturbāt pacē hntes. Ciuitates murattas diuitū destruxit. Et subdit. Beatꝰ q̄ rectꝰ est a lingua nequā. ¶ Quito tal' turbatio orit ex ptinacia. i. krieghheit. iō Eccī. xi. Attende tibi a pestifero. fabricat em̄ mala. i. ppriū sensū habet. Jō ibidē dicit. De ea re q̄ te nō molestat ne certaueris. Nā sicut a scintilla vna egreditur ignis. sic ab vno dolo augetur sanguis Tūc subdit. neqz formidet. s. amissionē terrenā. ps. xlviij. Ne timueris cuz hō factꝰ fuerit diues. ⁊ cū mltiplicata fuerit glia domꝰ eius. qm̄ cū interierit nō sumet oīa. nec descēdet cuz eo glia eiꝰ. Alia eiꝰ in vita bñdicet sz in futuro nō. Neqz formidet. s. psecutionē. ij. Thim. iij. Omes q̄ pie volūt viuere in xpo psecutionē patiunt. Dicit nāqz Grego. Cū cognosco iob pnā pati in sterquilinio. Joh̄em eiuientem in heremo. petrū extēsum in patibulo. iacobū decollatū gladio. cogito q̄liter deꝰ in iudicio cruciabit reprobos q̄ ita afflixit suos electos. Tūc subdit. Credite in deū ⁊ in me credite. q. d. ſm Chrys. Si turbamini ppter forma serui. i. humanitatē quā timetis p mortez pire. nō turbemini ppter meam deitatē. qz ⁊ si moriar vt hō resurgā. qz deꝰ sum. q̄ etiaz post tribulationē ⁊ mortez remunerare ⁊ letificare

possum. Nota ponit fidē remediū ꝓtra turbationē. qz fides purgat oculū cordis. Actu. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Dicit Hiero. Fides clarificat ⁊ serenat vt appeant picula q̄ in tribulatōe latebāt. ℙ Nota ꝑm Aug. sup Joh. ⁊ sup h̄ ꝙd Creditis in ēum dicit. aliud est credere ēū. aliud in ēū. ⁊ aliud ēo credere ēo est credere ea esse ꝙa q̄ ē loquit. h̄ nō saluat. qz h̄ faciūt mali. Sz credere ēū est credere q̄ ē est. Et h̄ credit dyabolus Jaco. ij. Dyabolus credit ⁊ tremiscit. Sz in ēum credere est credēdo ēū diligere ⁊ in eū ire ⁊ ei firmiter adherere ⁊ ei⁹ mēbris. Et h̄ est ꝓprīū bonoꝝ. nō illoꝝ q̄ hac nocte agūt multa maleficia. vt ꝺ subtractōne lactis ⁊c. q̄z fides est corrupta ⁊ mortua. Vñ Jac. ij. Fides sine opib⁹ mortua est. Jdeo Jsido. Beatus est q̄ recte credit. recte credēdo bñ viuit. bñ viuēdo rectā fidē custodit. Nec fides est remediū cōtra oīe turbatōis piculū. vt di. Aug⁹. super Joh. Uirt⁹ fidei q̄ credit in p̄em ⁊ filiū ē potentioꝝ oīb⁹ piculis q̄ fidelib⁹ accidere p̄nt. Jō. i. Joh. v. Hec est victoria q̄ vincit mūdū fides vr̄a. vt fecerūt sancti ap̄li ⁊ martyres. ꝺ q̄ Heb. xi. Sancti p fidē vicerunt regna. Jd circo hortat eos ad fidē di. Creditis in ēū et in me credite. q. ꝺ. ꝑm Aug. i. ꝙsequēs est q̄ in me credere ꝺbeatis. qz ego sum creatoꝝ ⁊ redēptoꝝ vr̄ ⁊ remuneratoꝝ. Nā null⁹ p̄t vere i ēū patrē credere nisi etiā credat in filiū. qz filius est eiusdē nature ⁊ eiusdem essentie cū patre. Jō di. Joh. v. Qui nō honorificat filiū non honorificat patrē q̄ misit illū. Jō Athanasi⁹ Necessariū est homī ad eternā salutē vt incarnationē d̄ñi nr̄i ihu xp̄i fideliter credat. nā sine hac fide nō est salus. Unde h̄r in can. xxiij. q. i. qz. Quia nisi soliditatez fidei q̄s tenuerit diuinā p̄nciaz nō cognoscit. Jō Aug⁹. ꝺ ꝙbis d̄ñi. Ambula p fidē ⁊ pueries ad spēciē. s. visionis diuine. Deq̄ Joh. xi. Qui credit i me etiā si mortu⁹ fuerit viuet ¶ Dixi sēdo subiungit diuersa māsio celestis inhabitatiōis. ibi. In domo p̄ris mei māsiones m̄lte sunt ¶ Nota duplex est dom⁹ ēi. Prīa est ecclia militans. i. ad Thim. iij. Scias q̄o in domo ēi te oporteat ambulare. In hac domo multe mansiones sunt. i. m̄lti hoies in q̄b⁹ ē⁹ manet p fidē Hier. xxij. Tu aūt in nobis es d̄ñe scz p fidē Eph. iij. Dico xp̄m habitare p fidē i cordib⁹ vr̄is. Sēda est ecclia triūphās. ij. ad Loꝝ. v. Habem⁹ domū nō manu factā in celis. Ps. xxv. Replebunt ab vbertate domus tue. In hac domo māsiones m̄lte sunt ꝑm di uersitatē meritoꝝ. Aug. Unaquēq̄ anima ꝑ meritis suis illic honorat. ⁊ ꝑm q̄ amplius i merito se dilatauit. i. Loꝝ. xv. Stella differt a stella in claritate ⁊c. Licet em obiectū beatitudinis est vnū. s. ēus. ⁊ idē ēnar⁹ diurn⁹ q̄ dat oīb⁹ in vinea d̄ñi laborantib⁹. attamen vn⁹ excedit aliū in dignitate ⁊ claritate eterna ℟ Primo p cognitionē. quāto ampli⁹ q̄s cognouit ēū p veritatē fidei. tanto intensius cognoscet p visionē. Sēdo q̄nto q̄s ēo fretus fuerit p amorē. tāto ampli⁹ pfruet illo p claritatē. Exemplū ꝺ fonte. q̄ mai⁹ vas h̄z magis recipit. Et nō erit inuidia. Bern̄. Nō meū p laborē tuū p amorē. Aug. Unusquisq̄z qđ i se nō possidet: in alio se possidere gaudet. Greg. Unicuiq̄z sufficit q̄ntū recipit De hac domo ps. dicit psal. xxvi. Unā petij a d̄ño hanc req̄ram vt inhabitē in domo d̄ñi. Et q̄d ibi actur⁹ sum⁹ dicit ps. lxxxiij. Beati q̄ habitāt i domo tua d̄ñe. in secla seculoꝝ laudabūt te. Subdit. Si q̄ min⁹. i. si esset aliq̄s ꝺfect⁹ dixissem vobis. qz vado vob⁹ parare locū. ¶ Sz dicere⁹. tñ d̄r Mat. xxv. Uenite possidete regnū q̄d vobis paratū est ab origine mūdi. Respōdet symon ꝺ cassia. Parauit ab eterno pater p̄destinādo. filius in h̄uanitate patiēdo. ⁊ impedimentū. s. culpe ⁊ pene remouēdo ⁊ in celum ascēdēdo. Nā licet eēnt ab eterno p̄destinati. tñ beatitudinē nō ꝙsequrent nisi p gram q̄ dat tpaliter i p̄senti. Et si abiero ⁊ p̄parauero vob⁹ locū. Nico. ꝺ lyra. Nō q̄ in glia celesti q̄d p̄parauit: sz post ascēsionē d̄ñi spūmsctm misit p quē p̄paramur ad ꝙsecutōnez beatitudinis Jteꝝ veniā ad vos ⁊ accipiā vos ad meipm. vbi aliq̄ heretici dixerūt q̄ electi nō assument vsq̄z ad diē iudicij. Hoc est ꝺtra ap̄lm Phil. i. Cupio dissolui ⁊ esse cū christo. ⁊. ij. Loꝝ. v. Si dom⁹ nr̄a terrestris ꝺstructa est. habem⁹ domū nō manu factā in celis. Sz sic est itelligendum. iterū. scilicet in morte accipio vos ad beatitudinē anie. in iudicio vero ad beatitudinē corpis ⁊ aie. vt vbi ego sum. qz añ sui passionē iam erat beat⁹ q̄ntū ad animā. ⁊ vos sitis. Symon ꝺ cassia. O ineffabil' dilectio. nō ꝺtent⁹ ꝙsortio angeloꝝ. sed hoies intantū pensauit vt in terrā ꝺscenderet ⁊ pereūtes q̄reret. vt in domo paterna secū habitarēt. nos participans in h̄uanitate vt secū essem⁹ ptices in diuinitate. Et quo ego vado. s. ad patrē. et viā scitis. s. morte ⁊ passionē. Symon ꝺ cassia. Intelligit quo ad ꝺbitū. i. scire ꝺbet⁹. ipse em sciuit eoꝝ ꝺsideria. ideo ꝺdit eis occasionē interrogandi. Dicit ei Thomas. Dñe ne⁹

scim⁹ quo vadis. s. in speciali licet in generali quo possum⁹ viā scire. Dicit Symon de cassia. Laudabile est confiteri ignorantiā ppter acquirere scientiā ¶ Rndit ihs. Ego sum via veritas ⁊ vita. via inobliquabilis. ein weg der da kein krum hat. de qua Dicre. vi. Interrogate q̄ sit via recta ⁊ ambulate i ea. Hec via est xps ⁊ ei⁹ vita in hūanitate. Un̄ Aug. Christ⁹ in humanitate fact⁹ est nobis via ad diuinitatem. Hec est via de qua Deutero. v. Non declinabitis nec ad dexterā neq; ad sinistrā. sz p viā ibitis quā pcepit dns de⁹ vester. Ille declinat ad dexterā q̄ dicit christū esse deū Ille ad sinistrā q̄ negat humanitatē. Sed ille tenet mediū qui fatet vtrūq;. s. christū deū ⁊ hoiez. Hec est via d̄ qua ps. cxviij. Beati immaculati qui ambulāt in via. i. i christo. Nā oīes alie vie ducūt ad inferos. hec sola ē via recta q̄ ducit ad celos. Un̄ prouerb. iiij. Viam sapiēie monstrabo tibi. quā cū ingressus fueris nō habebis offendiculū. Secdo christus est veritas infallibil'. qz nec fallit nec fallere pt. Un̄ Symon de cassia. Ipe est a quo verū est oīe qd vez est. q. d. ego sum veritas oīa vincens. a nullo devicta. Ipe em̄ dicit Luce. xxi. Celū ⁊ terra transibūt. verba aūt mea nō trāsibunt. qz ipe est de q̄ ps. cxliij. Fidelis dns i oīb⁹ verbis suis. ¶ Tercio christ⁹ est vita imperturbabilis. vita desiderabilis. vita sine morte. solatio sine merore. De q̄ ps. xxxij. Quis est hō qui vult vitā desiderat dies videre bonos. p quā vitā deuenim⁹ ad vitā eternā. De q̄ subdit in textu. Nemo venit ad patrē nisi per me. q. d. Missus sum in mūdū a patre. si vultis eū cognoscere tūc p me cognoscere debetis. Et subdit. Si cognouissetis me scilicet pfecte q̄ ad diuinitatē. ⁊ patrē meū vtiq; cognouissetis. q. d. Si filius crederet eternus: tunc ⁊ pater. Ammodo cognoscetis eū. ⁊ vidistis scilicet a tpe passionis. qz aquit eis sensum vt intelligerent scripturas. Luce vlti. Et tūc habuerūt plenio rē noticiā de mysterio diuinitat⁹. vl' sic. Ammodo cognoscetis eū. s. p spūmsctm. qz ille vos docebit oīa. Joh̄ā. xvi. Et vidistis eū. id est aliq̄ vestr̄ iam viderunt eū. i. intellexerūt. Nā qui recte cognoscit filiū p fidem. in ipo cognoscit patrez. qz dicit Joh̄. x. Ego ⁊ pater vnū sum⁹. nā sicut splendor facit cognoscere lucē a qua pcedit. ita xps facit cognoscere patrē. qz est splendor glie. ad Heb. i. Sz qz de hac noticia nō oīes erant informati. sicut philippus. q̄ estimabat patrē in substātia sine persona filij videri oculis corporalib⁹. ideo ait. Dne ostende nobis patrez. Christo. p corpalib⁹ oculis voluit videre recepit ex Isaia etusdē. c. vi. Vidi dnm facie ad faciē ⁊c. sed illa visio nō fuit in diuina substantia. sed in subiecta creatura. vt dicit Augu. in ij. ⁊ iiij. de trinitate. ⁊ Joh̄. i. Deū nemo vidit vnq;. Jō dicit Symon d̄ cassia. Multū errabat a veritate. si patris ostensionē posc›at ad oculū. cū nō solū corpalis oculus. sed etiā glorificat⁹ nō sit credend⁹ posse intueri diuinitatē. nā anima sola q̄n glorificata fuerit intuitiuā visionē atq; fruitionē diuinitat⁹ habebit. nō impedit glorificato corpe in q̄ erit. Si autē philippus poscebat ad intellectū videre diuinitatē etiā errabat. si q̄rebat aliter q̄ per fidem. qz nō viatorū comphensor poterat simil' esse. Si in futuro erat petitio. scz in patria vt ostenderet. tūc nō incōgrue precabat. quia dicit Augu. lib. i. de trinitate. Nam vos implebit cū vultu suo vt nihil ampli⁹ requiret. Et ergo fm hūc sensum bene dixit philipp⁹. Domine ostende nobis patrē ⁊ sufficit nobis. qz ibi erit oīs sufficiētia sine oī defectu. vt dicit Bern̄. in meditatōib⁹. Amabim⁹ sine modo. videbim⁹ sine termino. cohabitabim⁹ sine medio. videbim⁹ ad voluptatez. fruemur ad iocunditatē. habebim⁹ ad voluntatez. In rōne erit plenitudo lucis. in voluntate multitudo pacis. in memoria ꝺtinuatio eternitatis. O q̄ multe mansiones erūt in domo eternitatis. Primo ibi erit iocunditas sine merore. ibi vita sine morte. ibi letitia sine tribulatiōe. ibi eternitas sine fine. Ad quā eternitatē perducat ⁊c.

¶ Sermo. LXXVI. Ad idem.

Dicit ei philippus. dne ostende nobis patrē et sufficit nobis. Joh̄ā. xiiij. ¶ In summa ꝺtxt duo tangunt. Primo philippi petitio. secdo christi benigna rnsio. De primo dicit. Dne ostende nobis patrē. Symon de cassia. Multū errabat a vero si pris ostensionē petebat ad oculū corpis qui puro mentis intuitu ꝺspicitur. Joh̄. i. Deū nemo vidit vnq; Exodi. xxxiij. Non videbit me hō ⁊ viuet. ¶ Nota q̄ inter aplos quidā petierunt secularē potentiā Mat. xx. Dic vt vnus sedeat a dextris ⁊c. quidā futuroꝝ scientiam. Matth̄. xxiij. Quādo hec erunt dic nobis. qd̄ erit signū aduētus tui. Quidā inimicoꝝ vindictam. Luce. ix. Dic vt ignis descēdat de

celo. Philipp⁹ nō pētijt secularē potentiaz. qz breuis Eccli. x. Omis potentat⁹ breuis vita Nec mūdanā sciētiā. qz curiosa ē. i. Loz. viij Sciēcia inflat. nec inimicoz vindictā qz prohibita est Mat. v. Diligite inimicos. Sed pētijt visionē paternā. q̄ est eterna beatitudo. qz ibi summa iocūditas. pś. xv. Adimplebis me leticia cū vultu tuo. Item plena satietas. pś. xvi. Satiabor cū appuerit glia tua. Item eterna felicitas. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te rē. Jō subdit. z sufficit nobis Aug. in lib. de libero arbitrio. Tanta est felicitas iocūditatis eterne. vt si nō liceret i ea amplius q̄z vni⁹ diei horā viuere hō posset omnes delicias hui⁹ mūdi pītenere. pś. lxxxiij. Melior est dies vna rē. Aug. in lib. de ciuitate dei Quid est q p pphām dñs dicit. Ero illoruz de⁹. nisi ego ero vī satiank. Ego ero q̄cūq̄z ab hoīb⁹ deideranť. z vita z sal⁹ z virt⁹. z copiosa glia. pax z honor z oīa bona. Ut Primi⁹ igit fruct⁹ beatitudinis est vita. proverb. viij. Qui me iuenerit inueniet vitā Scds est sanitas. Pax pdesset hre vitā si semp infirmitas haberet. qz vita cū morbo nō est vita sz pena z miseria. Eccli. xxx. Melior est mors q̄z vita amara. Sz ibi erit sanitas Apocal. xxi. Neq̄z clamor neq̄z luctus neq̄z dolor. qz habebūt medicū psentē. De q̄ Eccli. xxxviij. Altissim⁹ de terra creauit medicinā. Terci⁹ fructus est victus siue comestio. parū esset habere sanitatē si nō hret q̄d comederet. vt Lu. xij. Edatis z bibatis sup mēsam meam in regno meo. Sz qz mlte sunt comestiones q̄ pre nimia tenuitate nō satiāt. sed ibi nō sic. pś. xvi. Satiabor cū apparuerit glia tua. Qz ho mlti sunt q̄ vno cibo non satianť. ideo comestio habebit ferculoz varietatē. Unū ferculum ex ptemplatōe diuinitatis. aliud humanitatis. Isa. vij. Butiz z mel comedet. Butirum qđ causat ex carne. i. hūanitas. Sz qz multi i comestione solent hre fastidiū. ibi nō: sed plena dulcedine. Eccli. xxiij. Qui edūt me adhuc esurient. Sz sepe delicata comestio solet cito finiri. sz illa habebit perpetuitatē. Apocal. vij. Nō esuriēt neq̄z sitiēt amplius. Quart⁹ fructus diuitie. pax esset si comestionē haberet sine diuitijs. pverb. viij. Mecū diuitie z glia pś. xxi. Gloria z diuitie in domo ei⁹. pverb. i. Abundantia pfruet maloz timore sublato Mat. vi. Thesaurisate vobis rē. Iste nō faciūt iter secuz sz timoruz plenum. Job. xv. Sonit⁹ terroris semp in auribus meis. z cum pax sit semp insidias suspicat Quintus fructus pulcritudo. Pax esset si q̄s haberet diuitias z alīq̄ deformitate fugaret. Erit igit pulcritudo triplex. Prima a diuinitate. iij. Reg. viij. Implenerat glia dñi domū dñi. i. sctōs. Sicut sol suo splendore oia illuminat. sic diuinitas oīa clarificat. Secda a corpe fulgenti Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Tercia ab aia influēte. Cañ. iiij. O q̄z pulcra es amica mea. absq̄z eo qđ intrinsecꝰ latet. Eccli. xlij. Glia dñi plenū est op⁹ ei⁹. Sext⁹ fructus honor. pax esset habere pulcritudinē nisi haberet honorē. Primo honorabilē habitū. pś. xliij. Astitit regina i vestitu deaurato. id est corpe glificato: z circūdata varietate. s. in mēte. pś. xliij. Omis glia ei⁹ filia regis. Secdo q̄tū ad dominiū collatū. psal. viij. Omia sbiecisti sub pedib⁹ eius. Tercio quantū ad honorabilē familiaritatez. pś. cxxxviij. Nimis honorati sunt amici tui rē. Joh. xv. Jā non dicaz vos seruos. qz seruꝰ nescit q̄d facit dñs su⁹. sz amicos. qz omia q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. i. Joh. iij. Jā filij dei sumus. nōdū apparuit q̄d erim⁹ Septim⁹ fruct⁹ pax. Si q̄s haberet omia supradicta z semp guerrā: quid pdesset. pś. cxlvij. Posuit fines tuos pacē. Leui. xxvi. Dabo pacē in finib⁹ vestris. Un⁹ finis est deus. ali⁹ corpus. terci⁹ est q̄libet prim⁹. Isa. xxxiij. Sedebit ppl's me⁹ in pulcritudine pacis. Ultim⁹ fructus est oīe bonū. Un Aug. Nullū latebit bonum. nullū aderit malū. Primo oīe bonū in ogregatione. Sap. vij. Venerūt mihi oīa bona piter cū illa. Boeti⁹. Beatitudo est stat⁹ oim bonoz aggregatōe pfect⁹. Secdo in possessoz fruitōe. Pax esset si q̄s mlta bona possideret nisi eis vti liceret. Eccls. v. Quid pdest possessori nisi q̄ cernit diuitias oculis suis. Diere. xij. Reqescet z cūctis affluet bonis. Tercō in fruitionū ptinuatōne. qz illa fruitio bonorū nunq̄z finiet: neq̄z interpellabit. Unde pś. cxxvij. Videas bona hur'm oīmb⁹ diebus vite tue. Eccli. xxxi. Stabilita sunt bona illius in dño. Idcirco libēter deberem⁹ sustinere morte p christo z mori mōdo vt ibi viuerem⁹ cum deo. Ad qđ hortat Aug⁹. Illuc festinate vbi semp viuatis. si em̄ h amatis miserā z fluidā vitā vbi hō nascit cū dolore. viuit cū labore. z finit cū luctu z merore. q̄nto magis amare debetis vitā eternā. vbi semp summa securitas. summa felicitas. Jō Aug. Si diuitie appetant ibi q̄rant vbi pire nō pnt z seruant. Augu. in lib. Soliloq. Dñe fecisti nos ad te. inquietū est cor nostz donec requescat in te. Qz in te est

oīs sufficiētia sine oīi indigētia. Et sic dixit philippꝰ. Dñe ostēde nobis patrē ⁊ sufficit nobis ⁊c.

De sancta cruce.
Sermo. LXXVII.

Qui me inuenerit inueniet vitā. pueꝝ. viij.

Scribit Isiḋ. de quadā arbore q̄ est ī India. ⁊ habet fructꝰ dulcissimos. Ad hanc volant colūbe ⁊ de fructibꝰ eiꝰ comedūt mane ⁊ sero. Draco aūt q̄ est naturalī inimicꝰ colūbaꝝ insidias ponit eis vt transgluttiat et occidat. Sed tñ draco intantū timet arboꝛez p̄dictā q̄ nec audet attingere. nec ī ea latitare. Hī vmbra p̄tendit ad occidentem draco ad oriētē declinat. ⁊ ꝯ naturaliter ppendēs colūba semp in vmbra arboꝛis manet: ⁊ tūc a draccone est secura. Sed qñ colūba arboꝛē dimittit ⁊ vmbrā eiꝰ: tūc ptinꝰ a draccone deglutit.

Spūaliter. p arboꝛē nobilē intelligitur sancta cruꝛ. De q̄ Ambro. Cruꝛ fidelis inter oīes arboꝛ vna nobilꝭ. Hec est arboꝛ figurata quā vidit nabuchodonosoꝛ Dañ. iiij. Vidi ⁊ ecce arboꝛē in medio terre. cuiꝰ altitudo ad celū ptingebat: ⁊ aspectꝰ eius vsq̄ ad vniuersos fines terre. folia eiꝰ pulcerrima. fructꝰ eiꝰ nimis dulcis: ⁊ esca vniūsoꝛ erat in ea. subter eā habitabāt bestie. ī ramis eiꝰ volucres celi. Spūaliter. Hec arboꝛ sancte crucis ī medio terre est sita. ps. lxxiij. Oparuꝰ est salutem in medio terre Longitudo crucis ptingebat ad celū. quia est scala quā xp̄s ereꝛit sibi ⁊ suis sequacibꝰ. Uñ canit ecclia. Hec est scala peccatoꝛ p quā christꝰ rex celoꝝ ad se traxit oīa. In hac arboꝛe est esca oīm aīaliū. i. peccatoꝝ q̄ christi caro que vere est cibꝰ. Johā. vi. Ad hanc arboꝛē p̄ciosam volare debēt colūbe. i. deuote aīe si volūt habere vitā ⁊ sedere ī vmbra id est in ptectōe illiꝰ. dicēdo Cant. ij. Sub vmbra illiꝰ quē desideraui sedi. ⁊ fructus eius dulcis gutturi meo. Nā sub vmbra illiꝰ est secura. q̄ draco. i. dyabolꝰ multū timet arboꝛez crucis. q̄ in ea est victꝰ. Grego. Qui ī ligno vincebat: in ligno quoq̄ vincerē p christum dñm nostrū. imo etiā in ligno crucis diabolꝰ est crucifixus in sua ptāte. De quo Adamantinus sup li. Judicū. In cruce visibiliter crucifixus est christꝰ. inuisibiliter vero dyabolus ad Col. ij. Expoliās p̄ncipatus ⁊ potestates. ⁊ ideo timet Isa. xxx. Pauebit assur virga p̄cussus. Et sic hec est ꝓga de qua ps. xxij. Uirga tua ⁊ baculus tuus ⁊c. Ideo ꝓfugere debemus ad vmbrā ptectōis sancte crucis. dicendo cū ps. xvi. Sub vmbra alarū tuaꝝ p̄tege me. Nā in ea est vita columbaꝝ. id est aīaruꝫ fideliū. De quo introitus. Nos autē gloriari oꝛtet in cruce dñi nostri ihu christi in quo est salus vita ⁊ resurrectio nostra. De q̄ Eusebius. Tota salus mētis ⁊ coꝛpis puenit ex ligno crucis. Ideo thema. Qui me inuenerit. In q̄bus ꝛbis duo innuunt. Primo salutifera crucis inuētio gl̄iosa. ibi. qui me inuenerit. Secḋo subiungit eius vtilitas operosa. ibi. inueniet vitā.

De primo dicit. qui me inuenerit. Homini viatoꝛi est magnū solaciū ⁊ magna securitas: si iuxta p̄fundū fluuiū inuenit nauem. Et sic de fluuio p̄sentis fluxibilis vite ad poꝛtū salutis homo puenire nō potuit Ac venit christꝰ in nauicula crucis. De q̄ Sap. xiiij. Exiguo ligno credunt homines saluare animas suas. ⁊ trāseuntes mare p ratem liberati sunt. Augustinꝰ. Nemo poterit trāsire p mare huiꝰ seculi nisi poꝛtatus a cruce christi. Ideo Isido. de sum. bono. Quotiēs in fluctibus ⁊ procellis es lignū ascende crucis ⁊ liberaberis. Et Bernar. sup Cant. Cruꝛ christi fuit vite lignū: qḋ solū fuit dignū ferre salutē ⁊ vite fructū. ideo dicit. qui me inuenerit.

Nota inuentio sancte crucis post ānos ducentos a resurrectōe dñi facta est. de q̄ hodie ecclia solēnisat. Attamē hoc lignuꝫ longe ante in immersione est inuentuꝫ. Pio a seth filio ade. vt habet in euāgelio nicodemi. cum adam infirmaret seth filiꝰ eius poꝛtas paradisi adiit. ⁊ oleū misericoꝛdie quo coꝛpus patris pungeret postulauit. Qui apparens angelus michael ait. Noli laboꝛare ⁊ flere p oleo misericoꝛdie. q̄ nequaq̄ illud ꝓsequi poteris nisi cōpleti fuerint q̄nq̄ milia annoꝝ. Attamē legitur alibi. q̄ dedit sibi ramusculū vt illum in monte libani plātaret. Hz in quadaz hystoria grecoꝝ legit q̄ tradidit ei de ligno in q̄ adā peccauit dicens. qñ fructū fecerit tūc pater sanabit. Rediens igit ⁊ patrē moꝛtuū inueniēs hunc ramū sup tumulū patris plantauit qui creuit in arboꝛē magnā. ⁊ vsq̄ ad tempa salomonis pduranit. Secūdo a salomone est inuenta. Nā salomon dū domū saltus edificaret. vidit arboꝛē tam pulcrā. fecit eā succidere. ⁊ in predictā domū collocare. nusq̄ tamē vt dicit Johannes beleth locari poterat. nec alicubi aptari voluit. modo nimis lōgū. modo nimis breue. Ideo indignati artifices ipz reꝛobauerūt. ⁊ sup quendā locū vt esset pons

transeuntibꝫ proiecerūt. ¶ Tercio inuēta est a regina sabba. Ista ꝑm Josephuꝫ dicta fuit Nicaula. ⁊ venit in hierusalē. vt haberet. iij. Regū. x. vt audiret sapientiā salomonis. Et cuꝫ predictū lignū ptransire vꝺebat iuxta scolasticā hystoriam vidit in spiritu q̄ saluatorī illo ligno suspendēdus erat. ideo sup illo ligno ure noluit. ⁊ Salomon intimauit q̄ in illo ligno quidā suspendēdus erat. p cuius mortez regnū iudeoꝝ vꝺeleri vꝺebat. Ideo Salomō lignū illud inde sustulit. ⁊ in profundissimis terre visceribꝫ submergi fecit. ¶ Quarto inuēta est a iudeis in ꝓbatica piscina vbi hostias abluebant. Hec inquā piscina habuit virtutem sanandi infirmos. ⁊ ꝑsertim q̄ prior vꝺescēdebat. Johan. v. Et hoc nō solū fuit ex vꝺescēsu angeli: sed etiā ipius ligni. Appropinquāte igit passione predictū lignum supnatauit. qꝺ iudei videntes ipm acceperūt ⁊ crucez domini parauerunt: ⁊ ipsum in eo crucifixerunt Mortuo autē christo ⁊ sepulto: crucē i terra abscōderūt. vbi p ducētos āños ⁊ vltra latuit ¶ Quinto inuēta fuit ab helena. ⁊ hec ab ecclesia celebrat. quia alie quattuor inuentōes eiusdē ligni nondū sanguine christi erant cōsecrate. Et ipa inuenit p iudā sacerdotē fodientez: vt habet in legenda tres cruces. ad vsignandū q̄ homies vtriusq̄ sexus triplices inueniuntur. qui in eis gerūt crucē. Aliqui crucem mali latronis. aliq̄ boni latrōis. aliq̄ crucem christi. ¶ Primi sunt q̄ inueniunt in cruce mali latronis. ⁊ sunt peccatores i mortali. Nam tales habēt cruciatū ꝑm Augusti. Unaquaq̄ culpa sibi ꝓpi pena est De quo Ecclesiastici. xij. Nō est bene ei qui est assidue in malis. Nam cōscientia ad min⁹ die noctuq̄ vrget eū. Bern̄. Sunt qui labores sustinent nō tamē est eis pars in dño. vt raptores adulteri. ideo ve portantibꝫ crucē: sed non christi. Sunt enim cornua quattuor crucis huius. Licet latronum crux nō habuit quattuor sed tria. tamē ꝑm modū crucis disposita. ¶ Primū cornu est pena ante peccatū. vt iracūdi. superbi. fures. ⁊ sic d̄ aliis. Primo meditant punientes se cogitatōnibꝫ in seipis quō perueniant ad pctm̄. ita vt implect illd̄ ps̄. psal. xxxi. Multa flagella pctōris Sicut em̄ aranea se inuoluit vt capiat muscas multis laboribus Isaie. lix. Telas aranee texerūt. veniet paru⁹ vent⁹ mortis ⁊ vꝺestruit telā. vt diues Lu. xij. misit horreum dilatare. ⁊ dictum est ei. Hac nocte animā repetā a te. Psal. lxxv. Dormierunt somniū suū: ⁊ nil inuenerūt viri diuitiarum ⁊c. ¶ Secundū cornu est pena post peccatū. De quo Sapien. xvij. Subitaneus timor supueniet illis pessima redarguente conscientia. velit peccator vel nolit non erit ei requies. Unde Isaie. lvij. Cor impij quasi mare feruens qꝺ quiescere nō potest. Gregor⁹. Non est maior pena q̄z remordens ꝺscientia. ¶ Terciū cornu est ꝺfusio cōrā hominibus. Unde Sap̄. xvij. Semp presumit seua conturbata ꝺscientia. Unde Catho. Conscius ipe reus vꝺe se putat omia dici. Job. xv. Luz pax sit. ille semp insidias suspicat. ⁊ Hieremi. x. Malicia tua amara Sed nō meliorat. qz nō timet deū. Chrys. Timor hominū differt peccatū. Bernar. Quid trepidas ad carnis penas. ⁊ gladium districti iudicis contemnis. ¶ Quartū cornu est eternū tormētum Sapien. xvij. Timida inequicia dat testimoniū condemnationi. Psal. xli. Abyssus abyssum inuocat. qz abyssus crūminis inuocat abyssū condemnatōis. quia dicit ad Romanos. vi. Stipendia peccati mors. Quia vꝺe hac cruce culpe vꝺescenditur in damnationem eterne pene. ⁊ sic latro malus in infernū. ¶ Secunda crux inuenta fuit boni latronis. ⁊ est crux penitentie. Hanc crucē hodie vꝺebet nobis inuenire helena regina. i. ratio que vꝺebet regere osa ⁊ vꝺebet cōpellere iudā. i. sensualitatē. ⁊ igne mi nari eterno ei. Et vꝺebet habere q̄ttuor cornua. ¶ Primū cornu est contritio ⁊ dolor pro peccatis. quā habuit dauid. ps̄. v. Dolor meus in ꝺspectu meo semper. Et ad hanc hortamur Piere. xxxi. Pone tibi speculum: statue amaritudines. Hec amaritudo facit pacē cōscientie. Isa. xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amarissima Et ille dolor ꝑm sctm̄ Thom. iij. nō pōt esse minor in volūtate sicut nec dilectio. sz bn̄ in sensualitate. Et vꝺebet esse cōtinuus. Ideo ps̄. Dolor me⁹ ⁊c. Augu. Ubi dolor finit vꝺ pena nihil relinquit. ¶ Secūdum cornu inferius vbi pedes affixi fuerunt vno clauo. significat affectōes anime q̄ vꝺebēt affigi vno clauo. s. timore dei ⁊ timore peccati: ne deū amplius offendat. Ps̄. cxviij. Cōfige timore tuo carnes meas. sz cū timore peccati pctm̄ ne reincidat. i. Corin. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Eccli. xxvij. Nisi i timore dei te tenueris cito subuertet dom⁹ tua. ¶ Terciū cornu ad partē sinistram est promptitudo ad ignoscendū. qz dicit Chrys. Pec est virtus que hoiem assimilat deo qui nō solū inimicis indulsit: sz etiā pro eis intercessit. Luc. xxiij. Pater dimitte illis. Eccli. xxviij.

Relinque primo nocenti tibi. Sed clau⁹ est timor ꝛ ppiciato pcto. ꝛ quo Eccli. v. De ppiciato pcto noli esse sine metu. Exquo dicit apls. i. Cor. iij. Nihil mihi ꝯscius sum: sed in hoc nō iustificat⁹ sum. Videmus ꝙ canis offendens dñm vocat⁹ cum timore accedit.

Quartū cornu a dextris est satisfactio. quā docet ihes baptista Lu. iij. Facite dignos fructus pñie. sicut dicit apls Ro. vi. Sicut exhibuistis mēbra vestra seruire immūditie ad iniq̄tatē. ita nunc iustitie in sanctificationē. Deutero. iij. Scōm mēsuram pcti plagaruz erit mod⁹. qz scm Aug. Nullū malū impunitum si nō hic tñ ibi. Et ergo dicit Chrys. Nō sufficit crux sua sine tua. Jō hortat Matth. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm ꝛ tollat crucē suā ꝛ sequat me. Sz clauus affigens est timor iudicij. pō. cxviij. A iudicijs tuis timui. qz nihil ibi occultū Eccl's. xij. Cūcta que fiūt adducet dñs in iudiciū ꝙ oīm erato. sive bonū sive malum sit. ¶ Tercia crux inuenta fuit crux christi: ꝛ significat crucē iustitie quā portāt iusti: dicēdo cū apl'o ad Gala. ij. Christo ꝯfix⁹ sum cruci. ꝛ Gal'. v. Qui christi sunt carnē suā crucifixerūt cū vicijs et ꝯcupiscētijs. Qd verbū ptractat Aug. i glo. dicens. Cōgruit vre ꝛuotōi vt q̄ dñi crucifixi passionē celebrem⁹ reprimendaz carnalū voluptatū crucē nobis faciam⁹. O si vis meritoze te crucifigere ꝛbis hodie habere q̄ttuor cornua crucis. i. q̄ttuor virtutes q̄s xps in cruce oñdit. ꝛ quibz Bern. sup Can. Christus virtutū gēmis q̄ttuor ꝛcozauit cornua crucis. Supemines charitas quā perfecit a ꝛtris cruc'. O benigna obedientia quā adimpleuit a sinistris. O sancta patiētia quā exhibuit in pfundo. O summa hūilitas quā semper retinuit. O ¶ Primū cornu superi⁹ est charitas. Un ex charitate fit dolor crucis ꝛ subtractōe spūalis ꝯsolatōis. pō. ciij. Auferes spūm eoz ꝛ deficient. i. spūalez ꝯsolatōez. O q̄ta est illa crux. Bern. Anima q̄ semel didicit ad seipam intrare ꝛ intimis suspirijs suspirare. nescio an ipi gehennā ad tps expiri penalius horribiliusq̄ extat: q̄ ꝯsolatōnē spūali carere. Jō glo. sup Tren. i. Frustra q̄rit ꝯsolatiōnē exteri⁹ qui spūalem perdidit intrinsecus ¶ Scōm cornu a ꝛtris est obedientia i difficilliū ꝛ arduoz opatōne. vt diris laboribus exhauriat sanguinē ꝛ offerat christo ꝛco in recōpensam. q̄ sanguinē p nob effudit. iij. Reg. ij. Effundūt sanguinē belli in pace. h̄ est in corporali afflictōe sanguinē attenuare. Bernar. Uex gen⁹ martirū est q̄tidiana afflictio corporis. ¶ Terciū cornu a sinistris est patiētia i aduersitatis oppssione. s. paupratis: infirmitatis. Breg. Crux xpi tollit cū aduersitas patiēter tolerat ¶ Quartū ꝛ infimū est hūilitas pfunda xpi. Et sic nos si vilipendimur. ꝛ licz sit crux hūiliter ꝛtemus pati. vt Dauid. iij. Reg. xvi. cui maledixit semey. qđ audiēs abi say fili⁹ saruie ait. vt q̄d canis iste moriturus nro maledicit regi. Cui dauid. Dimitte eū vt benedictio ꝛt mihi p maledictōne. Eccl. vij. Humilia valde spūm tuū Piero. Quātūcūq̄ te hūiliaueris: xpo humilior nō eris. Et sic hec est crux xpi p quā venit ad gl'az ꝛ exaltationē ei⁹. vt scribit ad Phil'. ij. Propter qđ exaltauit eū ꝛc. E ¶ Dixi scdo subiūgit crucis xpi vtilitas. Primo diabolus fugat. Augu. Ubi signū crucis cū fide crucifixi pcesserit. ibi inimic⁹ nihil nocebit. nō solū fidelibz ꝛ infidelibz. vt patet exemplū ꝛ iudeo in templo ꝛserto. Nā sicut Dauid a saul per citharā spūm malum effugauit. i. Reg. xvi. sic crux xpi repellit hostē malignū ab hominibz Aug. Crux xpi pellit a nobis exterminatorē. si tñ cor nostz habeat ꝛū inhabitatorē. Ideo Inno. In inchoatōe cuiuslibet opis oportet muniri pect⁹ crucis signaculo. ppter qđ dicit Bern. In meditatōibz. Si pulsat turpis cogitatio. si premit te caro. si ꝛmō parauit insidias. fuge ad signū crucis christi ꝛ liberaberis. ¶ Scdo paradisum vite celestis aperit. Damascē. Crux christi clauis paradisi. Isa. xxij. Dabo clauē dom⁹ dauid sup humez eius. Hec est clauis q̄ latroni paradisum aperuit. q̄ per quinq̄ milia ꝛ ducentos annos clausa fuerat. Cui dñs ait. Hodie mecū eris in paradiso. Luc. xxiij. Amb. Hoc signo celū aperit: ꝛ homines a malo seruant. Qđ signuz hodie honorem⁹ ꝛ nos muniemur semp.

¶ Sermo. LXXVIII. Ad idem.

Peccata nostra ipe ptulit in corpe suo sup lignū. vt pctis mortui iustitie viuam⁹. i. Pe. ij. F ¶ Rabbi salomon sup Exo. dicit. Modus est aquile q̄n portat pullos suos ꝛ loco ad locū ꝙ portat eos supra dorsum. vt si proijciatur sagitta ab inferius recipiat sagittaz ꝛ nō pulli. Spūaliter. sic christ⁹ q̄n voluit nos ꝛ obligatōe eterne dānationis portare ad spem celestis glorificatōnis accepit nos id ē penas pctōz nostroz supra dorsum suū.

De quo Deutero. xxxij. Sicut aąla puocãs ad volandũ pullos suos ꝛc. Expandit alas ꝛ assumpsit atq; portauit pẽta nostra in humeris suis qñ crucẽ baiulauit. ps. Redemit nos in brachio extẽto. Dicit eñ mgr̃ in. iij. di. xv. Primo accepit ꝛ nostro vt nob̃ daret ꝛ suo. Suscepit pnã vt nobis daret pne absolutoẽz. Jõ Eusebi⁹. Tota nostra sal⁹ mẽtis ꝛ corpis puenit ex ligno crucis ¶ In q̃b verbis duo innuunt. Primo magna acerbitas xp̃i passionis. ibi. peccata nostra. Secũdo subdit mira vtilitas nostre saluatõis. ibi. vt pẽtis mortui ꝛc. De ꝓmo dicit. Peccata nr̃a ptulit. i. pnã pctoq; nr̃oq; pfecte tulit. Aug. Si eque pẽlak culpa hois ꝛ pciũ redemptõis. nõ tantuz distat ortus ab occidẽte: ꝛ centq; terre a summo celi cardine. In h̃ tantũ valet. i. plus soluit q̃z debuit. ps. cxxix. Copiosa apud eũ redẽptio. Subdit. in corpe suo sup lignũ. Ecce pnalitas ꝛ acerbitas xp̃i passionis. qz ei⁹ pnalitas tanta fuit q̃ nõ pt bene explicari ab homine. ps. lxxxvij. Omes fluct⁹ tuos induxisti super me. Glo. id est oĩa q̃ ꝛ passione ei⁹ ꝓphetata sunt euenerũt. Nã sicut ei⁹ natura q̃tũ ad teneritatẽ oĩm hoĩm naturã incompabiliter excessit. sic ei⁹ passio alioq; passionẽ. Treñ. i. Vli dete si est dolor sicis ꝛc. Ideo dicit Aug. Laput nostruz intueamur. multi martires talia passi sunt: sz nihil hoq; relucet quomodo caput nostq;. qz xp̃s nullã ꝛsolationẽ recepit in sua passione. ꝛ voluit sibi h̃ miraculose i passione subtrahere. qõ ex ei⁹ gr̃a dignat⁹ est suis martiribꝫ tpe passionis elargiri. Nã q̃to eis durior fuit tribulatio. tãto martirij maior interior ꝛsolatio. Vñ sanct⁹ Laurenti⁹ sup craticre assatus dixit. Carbones tui refrigeriũ mihi pbent. Et sanct⁹ Tyburci⁹ dũ nudis plantis sup carbones ignitos duceret: ait. Videt mihi sup flores roseos incedere. Sz in christo nulla talis ꝛsolatio. ideo dixit. Deꝰ meus quare me ꝛreliquisti. Et sic patet acerbitas passiõis in ligno ¶ Hoc lignũ crucis figuratum est multipliciter in veteri lege. ¶ Primo Gen. xxij. Abraam colligauit ysaac ꝛ posuit eũ sup struem lignoq;. ꝛ post hoc semĩis multiplicatio ei ꝓmittit. ꝛ sic multiplicatio christianoq; facta est Joh. xij. Si mortuũ fuerit fructũ multũ affert. sicut stelle celi ꝛ arene maris. boni christiani p stellas. mali per arenã. qz isti erũt in celo vt stelle. mali i infernio vt arena in pfundo maris ¶ Secdo figurat Exo. xv. Omdit ei lignũ. qõ cũ missiset in aquas: in dulcedinẽ verse sunt aque. i. tribulationes. ps. lxviij. Saluũ me fac deꝰ qm̃ intrauerũt aque. i. tribulatões. Sz ad dulcoratiõ nẽ tribulatõis est efficax lignũ sancte crucis ꝛ ꝛsideratio dñice passionis. Hzego. Quicq̃d tribulatõnis terrena ꝓpinat aduersitas. leue erit si inspiciak q̃d biberit in crucis patibulo q̃ inuitat nos ad celũ. Tercio figurat Numer. xxi. in palo in q̃ serpẽs ꝛc̃. Lassio. Crux victoria xp̃i. pditio dyabli. infernoq; destructio. celestiũ reformatio. mors infideliũ. vita iustoq; Amb. Fugak timor corpalis vbi pregit dulcor dñice passiõis. Nã h̃ otra signũ nullum stat periculũ. ¶ Quarto figurat. i. Reg. xvij. Dauid tulit baculũ in manibꝫ: ꝛ collegit sibi quinq; lapides limpidissimos de torrẽte. misit in pẽrã pastoralẽ. ꝛ significat baculũ crucis ꝛ quinq; vulnera. Gen. xxij. In baculo meo transiui iordanẽ istũ. Jacob paup venit i mesopotamiã. sed cũ duabꝫ turmis rediit. sic cũ turma gentiũ ꝛ iudeoq; rediit christ⁹ de victoria in cruce habita. ¶ Quinto lignũ crucis figuratur Hester. v. Aman parauerat lignuz mardocheo ꝛ p se in eo interit. sic dyabol⁹ nobis damnationẽ parauit in ligno trãsgressionis: sz vict⁹ est p lignũ crucis. de q̃ Hze. Qui in ligno vincebat in lignoq; vinceret. vnde ꝛ Aug. Domuit orbẽ vicit dyabolũ: nõ ferro sz ligno ¶ Sexto figurat lignũ crucis Daniel. iiij. Ecce arbor in medio terre. cui⁹ lõgitudo pertingebat ad celuz. ꝛ latitudo ad terminos terre. esca vniuersoq; i ea erat. Per arborẽ i medio terre intelligit crux xp̃i in medio terre sita De quo ps. lxxiij. Opat⁹ es salutez in medio terre Hec arbor attingebat celũ. qz p crucẽ xp̃i oẽs nos optet ascẽdere Mat. x. Qui nõ accipit crucẽ suã ꝛ sequit̃ me nõ est me dign⁹. In hac arbore pendebat esca oĩm aĩaliũ. i. omniũ fideliũ. qz christi corp⁹ nobis dak in cibũ. Et oĩes volucres celi. i. fideles nidificent in ea. Berñ. in meditatõibꝫ. Cũ premit caro. cum pulsat turpis cogitatio recordor crucis ꝛ vulnerũ christi. resurgo ꝛ resipisco. Non inueniꝫ in oĩbꝫ tpibꝫ tam efficax remediuz. sicẽ ad vulnera christi refugiũ ¶ Septio figuratur Cant. iij. Ferculũ fecit sibi rex salomon. ꝛ dra fero fers. qz ferk de loco ad locũ. et figurat christi crucẽ que fuit lect⁹ in q̃ requeuit christ⁹ Isa. xxviij. Coangustatũ est stratuz. Reuera angustũ. qz posuit pedẽ sup pedẽ. ꝛ nõ habuit vbi caput suuz reclinaret Matth. viij. Vulpes foueas hñt. filius aũt ꝛc. qõ figuratũ est Gen. xlix. Jacob finitis mandatis q̃bꝫ filios israel instruebat collegit pedes sup lectuluz ꝛ

obijt. Spūaliter. p iacob q̄ interp̄tat supplā/tator intelligit xp̄s. q̄ supplātauit hostē nr̄m dyabolū. hic collegit pdes i lectulo crucis z obdormiuit morīedo. Nā sicut q̄n magni dñi i meridie se reclināt ad dormiendū solent fenestre claudi vt quietius dormiāt. sic xp̄s dormiens i lectulo crucis fenestra mūdi videbatur clausa q̄n tenebre facte sunt p vniuersaz terrā ab hora sexta vsq̄ ad horā nonā. Hic est lect⁹ de q̄ Mat. xxiij. Erūt duo in lecto vno. s. diuinitas z hūanitas. vna sumebat ad pnā. s. hūanitas: z alia relinq̄bat libera. s. diuinitas. Hoc est lignū p̄ciosum inter oīa ligna siluaz vt canit ecclia. in q̄ salus nr̄a pepēdit. vt dicit Eusebius. Tota sal⁹ nr̄a mētis z corpis pendit i ligno crucis. Hoc est lignū cū q̄ fit defensio otra dyabolū. vt dicit Isid. de sum. bo. Si pcellis mūdi z dyaboli muoluer̄ lignū ascende cruc̄ z liberabr̄. vt legit exemplū d iudeo signās se signo sctē crucis. z dyabol⁹ nō pualuit otra eū. Dixi scdo subiungit mira vtilitas nr̄e saluatōis. ibi. vt pctis mortui iusticie viuam⁹. Aug. in li. de salutaribo documētis. Quid est pcto mori nisi opa maligna i nob dānare z hī mirabile seculū fugere z diabolū cuz oīb pompis debellare. Nā sicut hō mortu⁹ nulli detrahit. nemini molest⁹ existit. nō inuidet. nō superbit. z sicut i mortuo nō est sensus neq̄ mor⁹. sic i eo q̄ est mortu⁹ mūdo z pcto nō est interior affect⁹ crimis nec exterior. Nō tñ possum⁹ esse sine pctis d lege cōmuni vt mor⁹ penit⁹ nō assurgāt. q̄ dī. Amb. Nulla mēs nulla aīa est q̄ nō recipiat agrestes motus cogitationū malaz. Jō Bern. sermone. lix. sup Can. Quāuis in hī corpe manēs pfecer̄. erras si vicia putas emortua z nō cōpressa magis velis nolis inter fines tuos habitat Jebusei⁹. Subiugari p̄t. exterminari nō p̄t. Attñ de lege spēali est possibile vt aliq̄s attingat ad statū tante pfectōis vt habeat corp⁹ emortuū. z ab oīb motib⁹ illicitis alienū. vt dī. Johānes cassianus in collatōib⁹ patrū. colla. ij. Sbdit. vt iusticie viuam⁹. i. fructib⁹ insistemus. Nā dī. Hiero. Qēs fructū species noie iusticie otinent. Et hec ē crux spūalis. s. pctis mori z iusticie viuere. habēs q̄ttuor cornua. De q̄bus Bern. sup Can. Quattuor sunt cornua crucis spūalis. sup⁹ obedictia. inferi⁹ humilitas. a dextr̄ charitas. in sinistris patiētia. z sic pficit crux tua. De q̄ Matth. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipz z tollat crucē suā. Dicit glo. sup ap̄lm ad Gal. v. Cōgruit nr̄e deuotōi vt dñi crucifixi passionē celebrem⁹. rep̄mēdaz carnaliū voluptatū nob crucē faciam⁹. In hac cruce sp pendere dz xp̄ian⁹ vt sit fix⁹ clauis. i. pceptis iusticie. Nā dī. Maxim⁹ in fmō de d̄ martiribus. Vita oīs xp̄iani q̄ fm euāgeliū vixerit crux est atq̄ martyriū. Et ab hac cruce spūali nō dextr̄ descendere z vsq̄ in finē pseuerare de q̄ Bern. Nemi nē audiam⁹ nec carnē neq̄ sanguiez a cruce d̄scendere suadentē: z pseuerem⁹ q̄usq̄ deponam⁹. Dō nob p̄cedat p̄ z filius z spūssanct⁹.

Sermo. LXXIX. Ad idem.

Benedictum lignū p qd̄ fit iusticia. scribit Sapi. xiij. Pro q̄ sciendū in fabis p̄missis duo tanguntur. Prio lignū crucis bñdicitur. ibi. Bñdictū lignū. Scdo rō bñdictōis reddit. ibi. p qd̄ fit iusticia. I Dixi p̄mo lignū crucis bñdicit vbi dr benedictū lignū. z merito bñdicit. Prio qr in eo dyabol⁹ superatur. z hō de ptate ei⁹ liberat. vt dicit Adamāti/nus sup iudicuz. Visibiliter xp̄s crucifix⁹ est sed inuisibiliter dyabol⁹ superat⁹ est. ppter qd̄ demones valde timēt crucē. vt dicit Chrisost. Ubicūq̄ demones signū crucis dñicuz viderunt fugiūt. timētes baculū q̄ plagā pceperūt. Jō volens esse tut⁹ a dyaboli temptatōe cōsignet se crucis signo. Nā p aug. reddit rō dī. Ubi signū crucifixi cū fide z deuotōne pcesserit ibi in imic⁹ nō nocebit. Dico notāter cū deuotione. nā fures raptores ꝛc. se signant et eis ñ pficit. Quia dicit Chrisost. Crux xp̄i ñ patrocinat crimini: sz deuotio cū fide z dilectōe dz pcedere. iuxta illud Ezech. ix. Sup quē videris signū thau nō nocebis. Et sic canit ecclia Contra hī signū nullū stet periculū. Unde legit exemplū de dono tumoris. Cum quidam vir bon⁹ cū vxore sua diu in pace z securitate cōmorat⁹ esset. hī inuidens dyabol⁹ immisit eis temptatōes vt se suspenderēt. z sic pfentez mi seriā euaderent. Cū vterq̄ in hac temptatiōe improba trist̄ efficeret z importūa cogitatione vt non somnū caperent nec comedere possent. quesiuit alter ab altera tristicias suas. Respondit vir q̄ haberet voluntatē se suspendendi. Rñdit mlier ꝯsilē fore deridentū suū. ꝯsentientes ambo laqueos aptant vt se suspendāt. Tūc mlier dicit viro. O dñe ꝯsulerē vt priusbiberem⁹ de illo bono vino qd̄ habem⁹ in cellario de vinea nr̄a qd̄ nondū gustauimus. et sic potati letius z suauius moriemur. Placuit viro: que afferens vinum obtulit viro. qd̄ cum

vellet bibere sicut ꝯsueuerat signauit illō cruc⁹ signo ⁊ bibit ⁊ dedit vꝝi lue. Cū autē bibissent vinū signatū sctē crucis signo statiꝫ fugit dyabol⁹ ⁊ tēptatio q̄ p toto mūdo h̄ qō cogitauerūt facere noluissent. sꝫ ꝯfusi ad ꝯfessionē venerūt ⁊ penituerunt de malo ꝓpposito. Et iō docuit beat⁹ bñdict⁹ ꝯtra malas cogitationes adhibere signū crucꝭ. Cū q̄dā monach⁹ filius cuiusdā potētis i cena sua teneret ei lucernā cogitauit in corde suo di. Quis est hic cui ego seruio. ⁊ q̄s suꝫ ego q̄ tali fruire debeo. Clamauit sctūs benedict⁹. Signa cor tuū frater. qō cuꝫ fecisset tēptatio recessit. ⁊ q̄d cogitauit alijs reuelauit. Nā signū crucis est flagellū q̄ abijciēde sunt muscę morientes a suauitate vngenti. Nā dicit Aug. sup Joh. Signū crucꝭ a nob⁹ expellit exterminatorē. si in cor nr̄m habeat dm̄ inhabitatorē. ¶ Secdo benedictū est crucis lignuꝫ. qz p illud meritū nostꝝ auget. Figurat Ben. xxij. Cū abraam colligasset ysaac sup struem lignoꝝ multiplicatō seminis ⁊ generis sui ꝓmittit. cū dr. Multiplicabo semē tuū sicut stellas celi. Et sic p crucis lignū aucta ē mlt̄itudo fideliū. vt habet Joh. xij. Si granū frumēti mortuū fuerit multū fructū affert. Reuera multū. qz hoīb⁹ venit cōsolatio. angelis vero gaudioꝝ augmētatio. De ꝓmo dicit Richar. de sanc. victo. Sicut p dyaboli temptationē in ligno surrexit hoīm oīs tribulatio. sic p passionē christi in ligno oīs cōsolatio. De secdo vero dicit idē. In te cruꝫ sctā angeli augmētant sua gaudia ¶ Tercio benedictū est lignū sctē crucꝭ. qz in eo oīa sustentant. Vñ ps. xxij. Virga tua ⁊ baculꝰ tuꝰ. s. crucis ipa me ꝯsolata sunt. Nā dicit Damas. in lib. iij. Cruꝫ christi est baculus infirmoꝝ. datrix bonoꝝ. auersio oīm maloꝝ. Hic est baculꝰ de q̄. i. Reg. xvij. Dauid tulit baculū in manib⁹ ꝯtra philisteū. ⁊ sic nos crucis signū ad sustētandū ꝯtra dyabolū. De q̄ Chrisᵗ. Cruꝫ xp̄i ē christianoꝝ spes ⁊ victoria. mortuoꝝ resurrectio. duꝫ cecoꝝ. via. ꝯuersoꝝ. baculus claudorū. ꝯsolatio pauperꝝ. vite eterne lignū Quarto benedictū est crucis lignū. qz in eo hō recōciliat. Vñ ad Col. i. Pacificās p sanguinem crucis q̄ in celis ⁊ in terris sunt. Ideo ambas manꝰ extendit in cruce ad reconciliandū ambas ptes. De q̄ Ro. v. Cū inimici essem⁹ recōciliati sum⁹ p sanguinē filij ei⁹. Rabanus de laude crucis. Tu cruꝫ sctā es. egrotos curas. mestos letificas. tribulatos ꝯsolas. tu status credentiū. tu firmitas opantiū. tu btūdo in te sperantiū. ¶ Quinto benedictū est lignum crucis. qz in eo aduersitas dulcorat. Figurat Exo. xv. Moyses clamauit ad dm̄ p aquis marath. i. amaris. ⁊ oñdit ei lignū: qō aq̄s impositū dulcorabant. Spūaliter. aque amare sunt tribulatōes pñtis vite. q̄ dulcorant per crucis memoriā. Vñ Bre. Quicūq̄d afflictōis pateris in terris leue erit si inspiciat q̄d bibe/rit xp̄s in ligno crucis. Nā ꝑm Ben. Bon⁹ miles nō sentit sua vulnera dū vulnera regis intuet. Bzego. Dū passio christi intuet nil tam graue qō nō equo aīo sustinet ¶ Sexto xp̄s in eo honorat. ad Phil. ij. Factꝰ est obediens vsq̄ ad mortē: mortē aūt crucis. ꝓpter qō exaltauit eū dr⁹. s. ꝓpter obedientiā. Dicit mgr in iij. sen. dist. xviij. Ut xp̄s clarificaret in sua resurrectōe hūiliat⁹ est in crucis passiōe. Nā humilitas crucis est meritū claritatis. ⁊ claritas resurrectōis est p̄ciū ⁊ p̄miū hūiliatis sue passionis ¶ Septio bñdictū est lignū crucis. Nā p illud ois bñdictio pat. vt hr̄ in can. de ꝯsecdi. v. nunq̄. vbi dr. Sacerdotal⁹ gdus aliaq̄ sacra signo crucis pficiunt. Jō Aug. in ꝑmone de passiōe dñi. Crux xp̄i nob⁹ est cā totius beatitudinis. hec de cecitate liberauit errōris. hec de tenebris reduxit ad lucē. hec debellatos dēti sociauit. hec alienatos deo ꝯiūxit. hec de/stitutos p̄rios repñtauit. hec pegrinātes ciues effecit. hec discordiā āputauit. hec est pacis firmamētū. hec est abūdans largitio oīm bonorū. ¶ Octauo bñdictū est lignū crucis. Nā p illud celū reserat. De q̄ Dama. Crux xp̄i est clauis padisi. De q̄ claue Isa. xxij. Dabo clauē dom⁹ dauid sup humeꝝ ei⁹. Jō Bzeg. in omel. di. Crux xp̄i padisuꝫ patefecit qō p q̄tuor milia āноꝝ ⁊ ampli⁹ clausuꝫ fuit. De q̄ apertione dixit saluator. Hodie mecū eris i padiso Lu. xxiij. Jō Raban⁹ sup Ben. Dns i meridie crucē ascēdit. ⁊ ꝑmissa latroni habitatione padisi p⁹ meridiē hora nona spūꝫ tradidit vt vicꝫ hora eadē q̄ p̄m⁹ hō lignū puaricationis tetigerat. sedēs hō lignū redēptōis ascēderet. Et q̄ hora diei puaricatorē adā de padiso expulerat. ea hora latronē eū ꝯfitentē in padisum induceret ¶ Dixi secdo rō bñdictionis reddit. cū dr. p qō fit iustícia. Nota mlt̄iplex facta fuit iusticia p lignū crucꝭ. Pña. nā p illd hō repēdit qō abstulerat. Justū ē em̄ q̄ ꝑm formā ⁊ q̄titatē delicti fiat emēdatio cū restitutione ablati. hō aūt fructū vetitū recepit ab arbore. ꝓpter qō mortalitatē incurrebat. ex sic hō xp̄s fructū vite restituit arbori cū ꝓpendit in ea. Hō delectat⁹ est i oīm sensu suo illicite in ligno. Et sic xp̄s punit⁹ est in oīm sensu

suo iniuste. Penā em̄ habuit quo ad tactū in flagellatōe: crucifixiōe: z coronatiōe. Penam habuit q̄ ad visuz. ꝯsiderādo mrem lacrimā/tē z discipulū. audiuit opprobria z blasphemias. Alios saluos fecit xc̄. Bustauit acetuz cū felle mixtū. Odorat⁹ est sputi fetorē. iuxta illud Isa. l. Faciē meā nō auerti ab increpātibus z ꝯspuētibꝫ in me. Idcirco impletū est illud apli Ro. v. Sicut p vni⁹ delictū in oēs hoies mors in ꝯdēnationē trāsijt. ita p vnius iusticiā in oēs hoies vita in iustificatōez. De q̄ Amb. in ser. de passiōe. Odā in arbore p/didit. h̄ xp̄s i cruce inuenit. Scōo iustū fuit sicut dyabol⁹ hoiem in ligno decepat z vicerat vt p lignū viceūsa falleret z decipeē. de q̄ Bre. Qui i ligno vincebat xc̄. Jō ps. cxliij. Just⁹ dñs in oīb⁹ vijs suis. De hac iusticia loquit mgr in. iij. di. xx. reddēs rōem q̄re xp̄s potētia nō voluit nos liberare. sz iusticia di. Potētia vincere noluit. qz dyabol⁹ vicio puersitat⁹ sue amatoz est potētie z deseruitoz oppugnatorꝫ iusticie. in q̄ eū hoies magis imitant q̄ neglecta vl postposita iusticia magis studēt. eiusꝫ adeptione letant vl cupiditate inflāmant. Ideo placuit deo vt nō potētia sz iusticia vincēs hominē liberaret: in q̄ hoiez imitari disceret xc̄.

¶ De ascēsione dñi. Sermo. LXXX.

ASCĒDIT deus in iubilatōe: z dñs in voce tube ps. xlvi. In ꝓbis p̄missis duo innuunt. Primo iocūda xp̄i ascēsio. Scōo ei⁹ tremebūda reūsio. Primo dr. ascēdit de⁹ in iubilatōe. ¶ Nota xp̄s multipliciter ascēdit Primo potēter. qz pprijs viribꝫ. Joh. iij. Nemo ascendit in celū nisi q̄ descēdit. Glo. ſtute pprias. Si tu debes ascēdere optet q̄ fiat ſtute sua. Un̄ phs in li. de generatōe. Oīne leue surſum: graue deorsuz Nos ꝙo grauati sum⁹ pctis. ps. xij. Oēs declinauerūt simul inutiles facti sunt. nō est q̄ faciat bonū nō est vsq̄ ad vnū. i. xp̄m. Ipse em̄ leuis sine oīi pcto. Ita potēter ascēdit vt mirarent angeli dicētes illō Isa. lxij. Quis ē iste q̄ venit ō edom. i. sanguineus. q̄ viderūt cicatrices vulnez. tinctꝫ vestibus de bosra. i. tribulatōe. Iste formosus i stola sua. i. claritate. in multitudie ſtutis sue gradiens. Rndit. Ego sum q̄ iusticiā loqr z propugnator sum ad saluandū. i. p hoie pugnaui ꝯtra dyabolū quē vici: z hoiez quē saluaui. Nō sic potēter ascēdit enoch. de q̄ dicit. Tulit eū dñs z nō appuit. Heñ. v. Nō sic rapt⁹ vt paul⁹: nec in curru sublimat⁹ igneo vt helyas solū in celū aereū: sz ipemet ppria ſtute ascendit. Dicit em̄ sanct⁹ Tho. pte. iij. q. lxij. In christo erat duplex natura. s. diuina z hūana Un̄ ſm vnāquāq̄ naturā p̄t accipi ppria virtus. Prio ſm naturā diuinā. qz in potētia diuinitat⁹ ſm quā est vbiq̄ cōpetit sibi id q̄ ex potētia diuitatis facta est corpalis ascēsio. vñ Brego. Ille p hūanitatē ascendit in celū q̄ p diuinitatē ꝯtinet terrā z celū. Sz ſm hūanā naturā p̄t accipi duplex virt⁹. Una naturalis q̄ pcedit ex p̄ncipijs nature. z tali ſtute manifestū est q̄ christ⁹ nō ascēdit in celū. Alia virtus in hūana natura est virt⁹ glie ex parte aie glorificate. ex cui⁹ redundantia glorificat corpus. qz ſm Aug. Tanta est obedientia glorificati corpis ad aiaz: q̄ vbi vult spūs ibi p̄ti⁹ erit z corp⁹ ppter dotē agilitatis. Et sic illiter minus. assumpt⁹ eleuat⁹ ferebat in epla z euangelio: licet vident significare quid alteri⁹ am/miniculu. ppria tñ ſpm ascendisse important. qz virtute aie volētis corp⁹ christi ascendit in celū. Nā sicut corp⁹ efficit glorioſum ex pticipatione aie. ita ex participatōe dei efficit beatuz. Et sic p̄ma radix ascēsionis xp̄i fuit virt⁹ diuina. Jō christ⁹ potēter ascendit z ppria ſtute nō q̄ est hūane nature naturalis. sz q̄ est virtutis diuine z aie sue beate. Sed dr. tñ dicit in epla. nubes suscepit eū. Rndetur. non fecit h̄ quasi nubis ministerio indigeret. sz p h̄ ostēdit q̄ oīa creatura parata est obsequi creatori suo ¶ Scōo christ⁹ ascendit patēter Actu. i. Videntibꝫ illis assumptus est. s. aplis. Deq̄ Joh. xvi. Vado ad euz qui me misit: z nemo ex vobis interroget me quo vadis. Glo. Palam ascendaz vt nemo interroget qō visu corporali cernet. Ideo illis videntibꝫ ascēdere voluit vt ipi ascensionis testes existerent: z natura humanā ferri in celū gauderent ¶ Tercio velociter. vnde dicit volasse tanq̄ vēti vl angeli. Un̄ ps. xvij. Ascēdit sup cherubin z volauit sup pennas ventoz. Potuit sup cherubin ascendere z volare. qz mouebat nō ſtute nature sicut venti. sz ſtute gl̄ie. p quā corpus suū habebat dotē agilitatis. nō tñ mot⁹ iste fuit ita velox q̄ in instanti ascendisset. h̄ enim repugnat motioni corpis locali que oportet q̄ cōmetiatur spacio. Scōm hmōi dimēsionem diuidit temp⁹. vi. phisicoz. Un̄ mouebat ea velocitate qua de⁹ dispoſuerat z put ex pediebat vt discipuli eius videre possent. Vl alia glosa. ascendit super cherubin. i. sup angelos ministrātes qui designant in vētis ppter

mobilitatē ⁊ velocitatē ministeriorꝝ. Reuera velociter ascēdit. refert eñ rabbi moyses maximus astronomꝰ. q̄ dicit. a terra vsq; ad celuꝫ supremū tantū esse spaciū q̄tum ō via plana vnꝰ iret in septē milibꝫ septiñ gētis annis. si i tantū viuerꝫ. ita tñ ꝙ iter cuiuslibet diei q̄draginta miliaria iret. ⁊ ꝙ miliare sit duoꝝ miliū passuū. hec rabbi moyses. Hāc mensuratōez nouit ille q̄ fecit oīa i numero pondere ⁊ mēsura. ¶ Quarto ascēdit letāter. qz cū magno tripudio ⁊ iubilo. De q̄ ps. xlvi. Ascēdit deus in iubilatōe. Reuera christi ascensio erat iubilosa. Primo sibīpi ꝓpter opis sui ꝫsummatōez. hoies multū solent gaudere: qñ magna opera laudabili fine pegerūt. sic christꝰ opus suū sibi a patre celesti cōmissum laudabilr expleuerat. De q̄ Joh. xvij. Opꝰ ꝫsummaui qđ dedisti mihi. Et moriens dixit Joh. xix. Cōsummatū est. s. quicq̄d sibi erat cōmissum a patre. Hā vicerat mūdū ꝓ pauptatē. Joh. xvi. Cō fidite q̄m ego vici mūdū. Itē dyabolū expulerat Joh. xvi. Princeps huiꝰ mūdi hā iudicatꝰ est. Itē hoiez ꝓditū repierat. iō letāter ascēdit De q̄ Luc. xv. dixit ad angelos. Cōgratulamini mihi. qz inueni ouē ꝑditaz ¶ Secūdo ascensio christi fuit iocūda angelis ꝓpter ruine repationē. De q̄ ad Ephe. iiij. Christꝰ qui descēdit ipe est q̄ ascēdit sup oēs celos ꝫ vt adimpleret oīa. i. oēm ruinā angelorꝝ. Hā ex oībus chorꝭ angeli ceciderūt ꝫsentiētes lucifero et pēto eiꝰ. Hanc ruinaz christꝰ hodie reparare incepit. iuxta illud psal. cix. Judicabit in nationibꝫ implebit ruinas. O q̄tū gaudiū fuit angelis in christi ascensione. qñ viderūt tantam multitudinē aiaz ad chorꝝ eorꝝ trāseuntē Hā dicit Lu. xv. Gaudiū est angelis dei sup vno pctōre pñiaz agente. q̄tū putas gaudiū cū tot milia animarꝝ cū christo ascēderūt. potuerūt dicere illud Apoc. xix. Gaudeamꝰ ⁊ exultemꝰ ⁊ demus gloriā deo. qz venerunt nuptie agni ¶ Tercio fuit iocūda patribꝫ ō limbo venientibꝫ. s. ꝓpter carceris liberationē. ⁊ ꝓpter regni celestis adeptōez angelorꝝ associationē. De his tribꝫ dr Isa. lij. Eleuauerūt voce suā deū laudantes. s. de liberatōe: ⁊ simlr laudantes de regni adeptōe. qz oculo ad oculuz viderūt faciē dñi: ⁊ delectabilē societatē angelorꝝ. Itē gaudebāt pres ꝓpter hūane nature sublimationem vltra angelos in christo ihu Amb. sup illo ꝯb. Nusq; angelos apphēdit dicit. O q̄ magnū ⁊ mirabile gaudiū oī stupore plenū. carnē nostrā surſuz sedere ⁊ ab angelis ⁊ archangel' adorari. iō i veteri testamēto ꝓmiserūt se adorare angeli. vt patet Gen. xviij. Abraam tres vidit: vnū adorauit. In nouo testamēto post ascēsionē xpi dixit angelus ioh̄i volenti eū adorare. Ne feceris cōseruus tuꝰ ego sum. Apoc. xix. ideo Gregoriꝰ in omel'. ascēsionis. Nascente dño videbat humiliata deitas ascēdente ꝯo dño exaltata est hūanitas. ⁊ ꝫ fuit gaudiū patribꝫ. ¶ Quarto ei ꝰ ascēsio est iocūda hoibus. qz ascendit vt patrē ꝓ nobis exoraret. vñ ad Heb. vij. Accedens ꝓ semetipm ad patrē vt ꝓ nob interpellet. O si duo frēs essent i exilio: ⁊ vnꝰ reuocaretur ad patriā ⁊ alter delinq̄ret i exilio. vtiq; frater exul rogaret vt frater reuocatꝰ exoraret ꝓ eo. Et sic christꝰ nobis cū fuit in exilio. Ps. cxix. Habitaui cū habitātibꝫ cedar. i. in tribulatione. sz hodie reuocatꝰ ad patriā. De q̄ Johan. xx. Ascendo ad patrē meū ⁊ ad pr̄em vstrū. Hze. in omel'. Maria stabat. dicit. ascendo ad patrē meū ꝓ naturā. vestrū ꝓ gratiā. i. Joh. ij. Aduocatū habemꝰ apud deū patrē q̄ est ꝓpciatio ꝓ peccatis nr̄is. Jō cicatrices reseruauit vt patri oñderet Jō dicit Hem. Securū o pctōr habes accessum ad deū. Jō psal. xcvij. Jubilate in ꝫspectu regis. Hec iubilatio figurat. ij. Reg. vi. Dauid deduxit arcā cū iubilo. ⁊ sic filius dei corꝰ qđ assumpsit cum tripudio ¶ Quinto ascendit vtiliter. Johā. xvi. Expedit vobis vt ego vadā. Revera vtil' est christi ascēsio de q̄ nobis debet forte iubilatio. Primo vt dyabolū ꝫfunderet Nau. i. Celebra iuda festiuitates tuas ⁊ redde vota. qz ñ adūciet vltra vt ꝓ te trāseat belial. Per iudaz intelligit ꝫfitens. ⁊ significat quēlibet fidelez. cui hec verba dicunt. vt reddat ꝓmissa deo. vt dyabolo renūciet ⁊ pompis eiꝰ. qz dyabolꝰ vltra nō habet tantaz ptātem. interijt em̄. i. perijt eiꝰ ptās. qz nō pōt vincere nisi volentē. vt dicit Hiero. Debilis est hostis ꝛc. Ergo iocūda. Isa. xxix. Paupes hoies in sancto isr'l habitabūt. q̄m defecit qui prevalebat. Perpēde q̄tū hodie ꝫfundebat cū videbat suos captiuos ita ascendere ⁊ suū locū de quo ejectus est possidere ¶ Secdo vt viā ꝑpararet. Michee ij. Ascendit iter pandens ante eos. Duo erāt loca. vnus vbi tristicia ⁊ moꝛs. vt infernꝰ. alter in q̄ vita ⁊ consolatio. Ita primi loci erat notissima. Isa. v. Infernꝰ dilatauit aiam suā ⁊ aperuit os suū absq; vllo termino. ⁊ descēderūt fortes sublimes ⁊ gloriosi ad eū. Sz viā in celo nullus sciuit sed hodie oñdit. Ps. xv. Notas mihi feciſti vias vite. adimplebis me leticia cū vultu tuo. Revera oñdit nob in sua

De ascensione dñi

uersatōne. Joh. xiiij. Ego sum via ⁊c. Aug. Christ⁹ in humanitate est nob⁹ via ad suā di uinitatē. Jō. i. Joh. ij. Qui dicit se in christo manere dz sicut ipe ambulauit ⁊ ille ambula re ℣ ¶ Primo christ⁹ ascēdit ad Eph. iiij. Qui ascēdit ipe est q̄ ascēdit. Reuera ascendit p grad⁹ hūilitatis. Phil. ij. Exinani uit seip̄m formā serui accipiēs. ⁊ sic nos p hu militatē. Aug⁹. in lib. ofeſ. Descēdite vt ascē datis Lu. xviij. Qui se hūiliat exaltabit. Au gu. de ciui. dei. Humilitas est via in celū non leuans se ꝺtra deū. Bern. Si ascēdere desi deras necesse est vt descēdas. Si vis hr̄e celsitu dinē dei: capē pr⁹ humilitatē dei. puerb. xxix. Humilez spū sustinet gl'ia. Bern. sup verbo Ascendo ad patrē meū: dicit. Christ⁹ descen dit q̄ inferi⁹ nō potuit. videlicet vsq̄ ad carnē vsq̄ ad crucē. vsq̄ ad mortē. vsq̄ ad limbum Jō ascēdit q̄ celsi⁹ nō potuit. qz sup pēs celos. ℣ Mar. vlti. Sedet ad dexterā dei. Dextera dei est eq̄litas p̄m diuinitatē Sz p̄m hūanitatez dicit sanct⁹ Tho. est frui optimis bonis ⁊ po tioribꝫ i diuinitate Sed heu in superbia aliq̄ volūt ascendere qđ est impossibile: ascēdūt vs q̄ ad celos. descendūt vsq̄ ad abyssos sic ꝺya bolus. Isa. xiij. In celū ascendā sup astra dei exaltabo soliū meū. Audi subdit. Uūo cecidi sti lucifer q̄ mane oriebaris. vnde Fulgētius. Supbe mētes q̄nto altⁱ ascendūt: tanto pro fundiozez casum faciūt. Bern. Quē seq̄mini miseri quē seq̄mini. nōne ille est mons in quē angelus ascēdit ⁊ fact⁹ est ꝺyabol⁹. Isidorus Si q̄s in valle nō ambulauerit ad montem ascēdere neq̄t. ¶ Secōo innocenter vixit post q̄z descendit. i. Pe. ij. Peccatū nō fecit. Et sic nos. qz corpa d̄ q̄nto puriora de tanto leuiora. ⁊ sic puri a peccato apti sunt ad ascendendum. ps. xxiij. Quis ascēdet in montē dñi. Rn̄det. Innocēs manibꝫ ⁊ mundo corde. ¶ Tercio postq̄z passus est ascēdit Lu. vlt. Nōne opor tuit xp̄m pati ⁊ sic intrare i gl'iaz suā. sic ⁊ nos p passionē Actuū. xiiij. Per ml'tas tribulati ones ⁊c. Portat nos Mat. xvi. Qui vult ve nire post me abneget semetip̄m ⁊ tollat crucē suā ⁊ sequat me. ℣ ¶ Crux christi duobꝫ modis tollit cū p abstinentiā corp⁹ macerat ⁊ p cōpassionē animus. Bern. iiij. Subter te erit appetit⁹ tuus. Figurat christi passio in p cessione. Nos trāsiuim⁹ vt discipuli post cru cifixū. sic licet christ⁹ nō reintrauit cū illis. ta men nos crucē reportem⁹. qz semp est nobiscū spūali p̄sentia Mat. vl. Ecce nobiscū sum ⁊c. In p̄mitiua eccl'ia p̄cessio fiebat q̄ntis feriis. nūc die dñica ꝓpter plura festa. Etiā die domini co ad designādū ei⁹ resurrectionē. Sz heu ml'ti volūt p diuitias ascēdere: qđ est impossibile Grego. Nemo valet ascendere ad id qđ sup ip̄m est: nisi sciat mactare qđ est. Eccl'i. xviij. Ne p̄stes occupiscētias aie tue ¶ Quarto pri us surrexit. ⁊ sic nos Eph. v. Surge q̄ dor mis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit te chri stus. Isid. Nō prodest christi resurrectio ni si surgam⁹ cū christo. ¶ Quinto reprobauit incredulitatē eoz. ⁊ sic tu vitā criminalē p di splicentiā. Aug⁹. de ꝺbis dñi. Displiceat tibi qđ es: si vis peruenire ad illud qđ nō es ¶ Sexto transiuit ad montē olyueti de q̄ ascēdit. ad signādū q̄ p opa misericordie ascēdere debe mus. Eccl'i. xvi. Omnis misericordia faciet vni cuiq̄ locū p̄m merita operꝫ suoꝝ. Figurat. i. Mach. ij. Dauid in sua misericordia ꝺsecu tus est regni sedē in secl'a. i. Thimo. iiij. Pie tas ad omia vtil' est: maxime ad p̄missionē vi te eterne. ¶ Septimo eleuatis manibꝫ. ad de signandū q̄ oīa nr̄a ꝺona in deū debem⁹ trans fundere. i. Cor. x. Oīa quecūq̄ facitis ad glo riā dei facite. ¶ Octo vtiliter. qz ad fidei cō firmationē. Aug. in p̄mone de ascēsione dicit. Christi ascensio est fidei catholice ꝺfirmatio. ¶ Tercio vtiliter. qz ad erectionē spei. Aug⁹. Naturā nostrā sblimauit ad sidera vt credē tibus post se viā patere demōstraret ¶ Quar to vtiliter ad charitat⁹ inflāmationē. Christ⁹ hodie ascendit in celū vt cū illo ascēderet cor nostr̄. Grego. Illic seq̄mur corde vbi credi mus eū corpe. Aug. in p̄mone hodierno. Si deuote ascensionē celebrem⁹. tūc surs̄uz corda habeam⁹. Reuera debem⁹ inflāmari charitate Leo papa in p̄mone hodierno. Hodie firma ti in padisum p passionē ei⁹ amplioza sumus accepturi p suā gl'iaz q̄z pdidimus p ꝺyaboli inuidiā. ad Col'. iij. Que surs̄uz sunt querite ℣ Mat. vi. Ubi est thesau⁹ tu⁹: ibi ⁊ cor tuū. Heb. xiij. Non habem⁹ permanentē hic ciui tatē: sed futurā inquirimus. Joh. xiiij. Vado parare vob̄ locū: vt vbi ego sum ⁊ vos sitis. ¶ Sexto ascēdit honorāter. ps. lxvij. Ascēdit in altū captiuā duxit captiuitatē. i. eos q̄ fue rūt a ꝺyabolo captiuati. puerb. xx. Honor re gis multitudo ppl'i. Q̄z cū magno honore suscep⁹ est hodie. Piero. Omnes v̄tutes an gelice christo venerūt obuiā. ps. lxxij. dictuz impletū est. In veritate deduxisti me: ⁊ cum gl'ia suscepisti me. Jō ps. lxvij. Psallite deo q̄ ascendit sup celos. Jō canit eccl'ia. Q rex dñe v̄tutū q̄ triumphator hodie ⁊c. ¶ Secūdo

sequit tremebūda reuersio in voce tube. i. ad Thes. iij. Canet em̄ tuba. ps. xlix. Deꝰ nr̄ manifeste veniet ⁊ nō silebit. Zach. ix. Dñs in tuba canet ⁊ exibit vt fulgur gladiꝰ eius in iudiciū scindens ex vtraq; pte ¶ Sciendū tm̄ q audiet triplex vox in aduentu christi ad iudiciū. s. vox citatōis. vox disceptatōis. vox diffinitōis. ¶ Prima vox citatōnis. Mat. xxiij. Mittet angelos suos cuz tuba ⁊ voce magna. ⁊ congregabūt electos eiꝰ a quattuor ventis celi. Chrys. O q̄z magna erit illa vox ⁊ terribilis cui omnia obediūt elemēta. q̄ petras scindit. inferos frāgit. monumēta aperit. vincula mortis dissoluit. ⁊ vniuersos ad iudiciū surgere cōpellit. Adeo terribilis erit reprobis sic dicit Aug. q mallēt reprobi omne tormentū sustinere q̄z ipam audire. Tūc reprobi dicēt mōtibꝫ Apoc. vi. Cadite sup nos. De hac voce dixit Piero. Siue comedā siue bibā semper sonat illa vox in auribꝫ meis surgite mortui. ¶ Secūda vox disceptatōis erit terribilior Joel. ij. Cōgregabo omnes gentes in vallem iosaphat ⁊ disceptabo cū eis. Primo obijciendo malis būficiū passionis. propter qđ reseruauit cicatrices vt dicit Aug. Deinde opa misericordie q nō fecerūt. Mat. xxv. Esuriui ⁊c. Deinde mala q̄ perpetrauerūt. Eccl's. vlti. Cūcta q̄ fiunt adducet dñs ad iudiciū. Qđ respondebit miser peccator. Isa. xxxviij. Quid rndebo cū ipe fecerim. ps. cvi. Omis iniq̄tas opilabit os suū. muta fiūt labia dolosa. quis sapiēs ⁊ intelliget mīficordias dñi ¶ Tercia vox diffinitōnis. ⁊ est terribilissima. qñ vltimā sententiā dabit ꝓtra malos. De qua voce dicit Zach. ix. Dñs in tuba canet ⁊ exibit vt fulgur gladiꝰ eiꝰ in vltima sīa. O q̄z acutus gladiꝰ scindēs ex vtraq; pte. s. corpꝰ ⁊ aiam̄. qñ dicet reprobis. Ite maledicti in ignē eternū q̄ vobis paratꝰ est ⁊c. Jō canit ecclia. Ut cū flāmi uoma nube reuerteris ⁊c.

¶ Sermo. LXXXI. Ad idem.

Dominus quidem ihs postq̄z locutus est eis ascendit in celū. Marci vlti. Dicūt naturales q̄ aqua in aqueductu talez habet ꝯditionē q̄ q̄tū descēdit tantū ascendit dū fistula sit integra. ¶ Spūaliter. per aquā intelligit ppls xp̄ianꝰ. Un̄ Apoc. xvij. Aquas quas vidisti sunt ppli. Dec aq̄ ducitur i fistula. i. i roze fidei ⁊ gre dine. Et cū hec fistula sit integra. hec aqua. i. ppls fidelis tm̄ ascēdit sursum in celū q̄tū descēdit in terris. i. se humiliauit. Luc. xviij. Qui se humiliat exaltabit. Et sic xp̄s humiliauit se descendēdo in vtez ꝑginis ⁊ induit habitū hoīs. Sedo hūiliauit se vsq; ad p̄sepe ⁊ ad crucē. ad tumulū ⁊ ad infernū. ppter qđ merito ascendit. Jō Bern̄. tractās illud. Ascendo ad patrē meū dicit. Christꝰ descēdit q̄ inferi non cepit. iō ascēdit quo altiꝰ nō potuit. Quapropter dicit Grego. in omel. de ascēsione. Sicut nascēte dño diuinitas est humiliata. sic eo ascēdente humanitas eiꝰ est exaltata. Dicit em̄ magister in. iij. dist. xviij. Decuit vt ppter peccatū homo nō intromitteret in paradisum. i. in celū nisi in hoīe vno tanta esset humilitas q̄ oībꝫ pficere posset. sicut in hoīe tanta fuit superbia q̄ omnibꝫ nocuit. ⁊ illa repta fuit soluz p christū. Jō Apoc. iij. Vidit ioh̄es ostiū apertū illi q̄ modicā virtutē habuit. i. christo q̄ habuit humilitatē. ppter qđ Joh. iij. Nemo ascendit nisi q̄ descēdit. i. pmaxime se humiliauit. Augu. Portā quā nobis clausit sup̄bia nostra aperiat humilitas. Simꝰ ergo ipm sectātes in eiꝰ humilitate. De q̄ Judith. viij. Humiliemꝰ illi aīas nostras. expectemꝰ hūiles cōseruationē ⁊ solationē eiꝰ. Bern̄. Si vis capere celsitudinē dei capē priꝰ humilitatē christi q̄ priꝰ hūilitatē pdicauit ⁊ se hūiliauit. ð q̄ thema. Dñs q̄dē ihs ⁊c. ¶ In summa euangelij duo innuunt. Primo amicabil' xp̄i apparitio. Secdo subiungit mirabil' eiꝰ ascēsio. De p̄mo dicit. In illo tpe. s. in die ascēsionis recūbentibꝫ undecim discipulis. s. in cenaculo in quo mādducauit christꝰ cū discipulis ante passionē. tūc apparuit illis ihs in die ascensionis. bis em̄ apparuit. s. in cenaculo ⁊ i mōte oliueti de q̄ ascēdit. ¶ Diceres. tm̄ ecclesia canit. dñs de sinay ascendit. Respondet Guil'. in rōnali. Hoc intelligit quantuz ad interp̄tationē. q̄z sinay interp̄tat mandatum. Ascendit ergo de sancto mādato. Euntes docete omnes gētes. Aug. Omis christi actio est nostra instructio. Et christꝰ hodie octo fecit nobis in exemplū. vñ Greg. Oportet fratres vt illuc seq̄mur corde vbi xp̄m credimꝰ ascendisse carne. ¶ Primo christꝰ apparuit discipulis in cenaculo. ⁊ sic oportet q̄ christus nobis priꝰ apparebit p gram̄ in corde. Naz sm̄ Rich. li. iij. de ꝓtemplatōe. Sine gra nec sufficimꝰ ad veritatis cognitionē nec ad virtutis amorē. q̄z dicit Aug. Gratia est lumē aie faciens deū sup omnia diligere ⁊ ei firmiter adherere. Jō Grego. Tua nos gra semp p̄ueniat

z sequat. ꝑueniat in spirãdo. z sequat adiuuã-
do. Dicit em̃ Bre. in. xvij. moral. Si lumen
gre in nob nõ apperet: mens nra in pctõz te-
nebris remaneret. ¶ Scõm est allocu-
tio. Dicit Aug. de triplici habitaculo dei. Al-
locutio est ei⁹ debita z occulta inspiratio: qua
mediante suã veritatẽ z voluntatẽ inuisibili-
ter oñdit. de q̃ ps. lxxxiij. Audiã q̃d loq̃tur i
me dñs de⁹ me⁹. Breg. Vox dñi audit cũ in-
spiratio mẽte ꝺcipit. ¶ Terciũ est exprobra-
tio pctõz. Nã dicit Aug. Hoc est ꝓpriũ gre
vt faciat hoiez pctm̃ suũ cognoscere. z Breg.
Quãto maioris gre lumẽ q̃s recepit: tãto ma-
gis reprehẽsibilẽ se cognoscit. ps. xlix. Arguã te
z statuã ꝺtra faciẽ tuã. q. d. q̃d posuisti p⁹ ter-
gũ tuũ. De q̃ in textu. Exprobrauit incredu-
litatẽ eoz. s. ad pñs habitã. qz his q̃ viderãt eũ
resurrexisse nõ crediderũt. s. marie magdalene
z discipul' venientib de emaus. ad designãdũ
q̃ licet oñe peccatũ est redarguẽdũ. signanter
tñ infidelitat'. qz dicit Aug. Illa manẽte cete-
ra detinent. qz sine fide falsa est oĩs fligio. etiã
in bonis moribꝫ. Jõ Aug. de ꝟbis apli. Ho-
mo infidel' nõ ꝓt videre splẽdorẽ veritat'. sed
in tenebris manet cecitat': z lumẽ eternũ non
lucet ei. De q̃ in can. xxiij. q. i. qz. Nisi q̃s soli-
ditatẽ fidei tenuerit deũ cognoscere nõ poterit
qz scribit Abacuc. ij. Just⁹ ex fide viuit. Id-
circo merito arguit hõ in seipso. qz fidẽ opib
nõ implenit. z ꝓpter hoc ingemiscit. qz dicit
Hugo de sanc. vict. Tũc pctõz salus incipit
qñ ꝟaciter de pctis ingemiscit. ¶ Quartũ est
mandatũ z eiusdẽ ꝓpositio vt a hierlm nõ di-
scederent: lz expectarẽt ꝓmissionẽ p̃is. Spũ-
aliter. Hierosolima. i. pacifica. Et sic si volu-
mus cũ eo ascẽdere a pace nõ debem⁹ recedere
Vñ ad Heb. xij. Pacẽ z sanctimoniã seq̃mi-
ni sine q̃bus nemo videbit deũ Jõ Bern. Lõ-
pone mores vt sis pacificus: z eris ver⁹ dei filiꝰ.
Mat. v. Beati pacifici: qm̃ filij dei voca-
bunt. Et loquit de pace mẽtis. De q̃ Brego.
xxiij. moza. Sanctoz mens tanta pace vtit
vt nec ꝓsperitate extinguit. sed ꝑmiũ eterni ta-
tis expectat. z vires ex aduersitatib sumit. qz
crescente pugna crescit z corona. Dicit enim
ps. psal. xxvi. Si exurgat ad uersuz me pliũ.
in hꝰ ego sperabo. ¶ Quintum est comestio. z
hec comestio significat plibationẽ z pgustati-
onẽ cibi vite eterne dulcedis p desiderij amo-
rem z deuotionẽ. Vñ ps. xxxiij. Gustate z vi-
dete q̃m suauis est dñs. Nã regnũ celoz non
dat nisi esurienti. Esuries anie est desideriuz
beatitudinis. De q̃ Ambro. in meditatõib.
O dñe fac me gustare ꝓ amorẽ: qd̃ gusto per
cognitionẽ. Nã de tali spũali cibo reficit ania.
De quo autor de spũ z littera. Dec ẽ vita cor-
dis nostri: cũ aĩa ꝺtemplat z in ꝺtempla-
tione reficit. Et q̃ hãc pgustationẽ nõ habue
rit: ad regnũ celeste nõ anhelat. Vñ Bre. sup
Ezech. Quãto intensi⁹ intelligit. i. gustat. tã
to delectabili⁹ a tpalib delectatõib requiescit
Et subdit. Dis dulce est esse i terrenis rebus
q̃ nihil gustauerũt de celestib. ¶ Sextũ est
ad montẽ olineti reductio. Et p̃ hoc significat
opis misericordie exhibitio. qz dicit apls. i. ad
Thimo. iij. Pietas ad oĩa vtilis est. maxi-
me ad ꝓmissionẽ vite eterne. Et ergo nõ suffi
cit in terris hre deuotionẽ interi⁹. nisi etiã hõ
exteri⁹ exerceat se in miseratõe ad ꝓximũ. Nã
scribit Eccli. xvi. Misericordia vnicuiq̃ pa-
rat locũ. ꝑm illud ps. cij. Coronat te in miseri-
cordia z miseratõib. Hoc est oleũ de q̃ Eccls.
x. Oleũ de capite nõ deficiet. s. oleũ misericor-
die. Nã hostia templi fuerũt de oliua i hieru
salẽ. iij. Regũ. iij. Et sic misericordia est celi ia-
nua. Vñ. i. Mach. ij. Dauid i misericordia
ꝺsecut⁹ est regni sedẽ in secula. ¶ Septimuz
est versus bethaniã deambulatio. Bethania
id est dom⁹ obedictie. Nã ipse fuit obediẽs vs-
q̃ ad mortẽ. ad Phil'. ij. Propter q̃d exalta-
uit illuz de⁹. Et sic nos si volum⁹ secũ assumi
debem⁹ mãdatis suis obsequi. Mat. xix. Si
vis ad vitã ingredi serua mãdata dei. eo q̃ di
cit Aug. sup psal. Sola obediẽtia accipit pal
mã. inobedientia penã. Glosa Mat. q. Per
aliã viã reuersi sunt in regionẽ suã. dicit. Si
cut ꝑ inobedientiã a paradiso cecidim⁹. ita ꝑ
obediẽtiã appropinquam⁹ ¶ Octauo eleua-
tis manib ferebat in celũ. z in eleuatõne ma-
nuũ ascendit. z oñdit man⁹ z pedes z stigma-
ta vulnerũ reseruata. ad oñendũ q̃ volentes
cũ christo ascẽdere debent ei⁹ passionẽ hic por-
tare. Mat. xvi. Qui vult venire post me ab-
neget semetipm: z tollat crucẽ suã ꝛc. Jõ in p̃-
cessione portam⁹ crucẽ z seq̃mur: ad designan-
dũ illud apli ad Ro. viij. Si cõpatimur sil' z
glorificemur. Nã ꝑ mltas tribulatões opor
tet nos intrare ad regnũ dei. Actu. xiiij. Sed
in oĩb his debet esse fides. qz dicit Augu. in
lib. de fide. Fides est humane salutis initiũ et
fundamentũ oĩm bonoz opez. Ideo subdit.
Euntes in mũdũ vniuersuz. qz xps tantũ re-
demit. quantũ ergo in se est oñes vult salua-
re. Vñ. i. ad Thimo. i. Vult oñes hoies sal
uos fieri. Predicate euangeliũ oñi creature.
id est oñi homini. z hꝰ rõne ꝓficietis. Breg.

Homo habet ꝓuenientiã cũ oĩibꝫ creaturꝭ. esse cũ lapidibꝫ. viuere cũ plantis. sentire cuꝫ aĩalibꝫ. intelligere cũ angelis. Quapropter ſm ſilitudinẽ homo dicit microcosmus. i. minor mũdus q̃si oẽm creaturã ꝓtinẽs. ſm eundem hõ dicit oĩis creatura. qz ꝓpter eũ omnis creatura mũdi est ꝓducta. Unde mgr in. ij. sententiaꝝ di. i. Totũ bonũ hois est qđ factũ est. De q̃ apl's. i. ad Corꝫ. iij. Oĩia nra superiora equalia z inferiora. Superiora vt angeli ad ministrãdũ. eq̃lia ad cõsolandũ. inferiora ad obediendũ. pſ. Oĩa subiecisti sub pedibus eiꝰ. Uel sic ſm Theop. Oĩi creature id est credẽti z nõ credẽti. Inde est q̃ euangeliũ legit palã oĩbus vt audiat. Doctrina euãgelij excedit oẽm doctrinã. vt dicit Innocentiꝰ Euangeliũ est ꝟbũ dei. sapiẽtia sapiẽtie. ꝟbũ illius de q̃ Joh. i. In principio erat ꝟbũ. Itẽ legit ꝟsus aquilonẽ vbi sita est hierl'm vñ ad nos ꝓuenit. Uñ Lu. vlti. Uos testes horuꝫ. Itẽ ad euãgeliũ dicit. Dñs vobiscũ. qz adest dñs fidelibꝫ q̃ credũt euãgelio Mat. vl. Ecce vobiscum sum vsq; ad ꝓsummationẽ seculi Itẽ q̃ntuplex crux imꝑmit in pnunciatõe euãgelij. Primo in libro ad dẽsignãduꝫ q̃ hec sunt ꝟba crucifixi. Secõ in fronte: ad dẽsignãdũ q̃ ſpm euãgeliũ dẽbeꝰ ꝓdicare z ꝓfiteri coraꝫ regibꝫ z principibꝫ sine verecundia z timore Tercio in labijs. z est vt oris ꝓfessio sit ad salutẽ. Quarto in pectore: vt corde credatur ad iusticiã. Quinto in tota facie. ad dẽsignandũ q̃ aperta facie gl'iaꝫ dñi speculamur. Tũc ponit premiũ dicẽs. Qui crediderit z baptisatꝰ fuerit saluꝰ erit. Glosa. q̃ crediderit. s. fide formata. charitate ornata. qz dicit Jacobꝰ in canonica. Fides sine opibꝫ mortua est. Qui vero nõ crediderit ꝓdẽnabit. Apl's ad Heb. xi. Sed pueri baptisati saluant in patrinorum fide: z in fide ecclie. Tũc ponit signa in quibꝫ credẽtes cognosci possent. z dicit. Signa aũt eos q̃ crediderint hec sequent. Et sunt quiqz. ¶ Primũ in nomĩe meo dẽmonia ejicient. Hec signa nõ sunt necessaria nũc corpaliter. qz nũc fides ꝓfirmata est Et qm̃ miracula hominẽ sanctũ oñdũt sed nõ efficiũt. Sz ſpualiter req̃runt ad salutẽ. Primo dẽmonia. i. pcta ejicere dẽbeꝰ p pñiam. Actor. xviij. Facta est babylon. i. cor pcõrum habitatio tot dẽmoniorũ quot viciorꝫ. Et Greg. ſup Marcũ. Maria magdalena septẽ dẽmonia habuit. qz vniuersis vicijs plena fuit. Illa ejiciunt p̃ contritionẽ: ꝓfessionẽ: z satisfactõnez ¶ Secõm signũ linguis loquent nouis. iuxta illud. i. Reg. ij. Recedãt vetera de ore vro. vt si quis solitus erat secularia ꝟba dicere verba dei loquatur. i. Petri. iiij. Si q̃s loquit q̃si sermones dei loq̃tur. ¶ Terciũ signũ. serpentes tollent. i. persecutiones. dẽtractõnes libenter ꝓpter deũ sustinent. De quibꝫ pſ. xiij. Acuerũt linguas suas sicut serpentes. Nã patiẽter tribulatões ferre est signũ salutis. De q̃ Gre. Ego patiẽtie virtutẽ maiorẽ signis z miraculis credo ¶ Quartũ signũ. mortifer̃ si q̃d biberint nõ eis nocebit. i. si temptatões habẽt z nõ ꝓsentiũt. sz ĩmediate vicerint. Uñ Greg. Nõ est cogitatõ tã immunda q̃ mentẽ polluit si ratio nõ ꝓsentit. Uñ Bern. Demonũ est suggestiones malas ingerere. nr̃m est nõ cõsentire. nã quotiẽs resistim⁹ totiẽs dyabolũ supamus. angelos letificam⁹: deũ honoramus. Et sic nõ nocet venenum temptatõis. Uñ Aug. Nõ sentit q̃ nõ ꝓsentit. q. d. nõ sentit penã qui non consentit ad culpam. Uñ possum⁹ dicere cũ apl'o. ij. ad Corinth. vi. Castigati z nõ mortificati. i. penã habẽt z nõ moriunt in aĩa. Uñ Ro. viij. Nihil dãnationis est in his q̃ sunt in christo ihu. z nõ ſm carnẽ ambulãt. ¶ Quintum signũ. sup egrotos man⁹ imponẽt z bene se habebunt egri. Egri dicunt qui aliorũ subsidio egẽt in suis necessitatibꝫ. aliq̃ in corpe. aliqui in aĩa. z qñ his misericordiã exhibem⁹. esurientes cibando. nudos vestiendo. simplices instruendo. man⁹ imponunt. i. opa misericordie vt bene se habeãt. Prouerb. vlti. Manus suas aperuit ĩopi. Nã est magnũ signũ salutis. De quo Amb. Nihil ita cõmendat christianũ sicut mĩsericordia. Jo Greg. Nec quinqz miracula sunt tanto maiora q̃nto ſpualiora. qz ꝑ ea nõ suscitant corpa sed aie. ¶ Dixi ſcõ innuit ei⁹ mirabilis ascensio. di. Dñs q̃dem ihs postq̃ locutus est eis assumptus est in celũ. Ipe osculat⁹ est vnumquẽq; ex amore cordis ĩtimo. Uñ Ambro. in prosa hodierna. Apl'is chara relinquẽs oscula pacẽ z valedicens eis. Eleuatis manibꝫ vt dicit Lucas sicut pater a filijs recedens eos bñdicit. et assumptus in celũ. z hoc multipliciter. ¶ Primo in ꝓueniẽti tempe. qz. xl. die dẽcuit et ꝓueniens fuit. Primo vt gaudiũ resurrectionis excederet merorẽ tribulatõis. Nã Aug⁹. iij. de tri. Chriſt⁹ mortuus fuit. xl. horis. qđ fuit tps merorꝭ discipulis. Sed tps resurrectionis fuit eis temp⁹ gaudij. qđ fuit rõnabiliter post quadraginta dies ꝓpter excessuꝫ. vt gaudiũ excederet tribulatõnez. De q̃ gaudio ait Joh. xvi. Itez videbo vos z gaudebit cor

vestr. Scdo in hoc designauit. si qs patit p/pter deū: tūc cōsolatio ꝓsequēs z letitia maior erit qz tristitia habita. de quo Rom. viij. Nō sunt ꝓdigne passiōes huius tpis ad futurā gloriā. Aug. Est quedā tribulatio cum fine. letitia sine fine. Tercio vt nobis modum ascēsionis mystice designaret. Nā quadragenarius numerus fm Aug. pfectionē pītie designat. q disponit hoiez ad ascensionē Mat. iij. Agite pīam z appropinqbit vobis regnū celoz Chrys. O pīa rutilantioz auro: splendidioz sole. qd de te referā. O mia ligata solues. celuz aperis: z eternā gloriā tribuis. Scdo ascēdit vtiliter. Diceres. nōne magis pficisz coz poralis p̄sentia qz absentia. Nā discipuli i p/sentia magistri meli9 eruditi. Rndet q longe meli9 fuit p nobis vt iret ad celū qz q manneret nobiscū. Probat triplici exēplo Primo meli9 est vt aduocat9 in causa alicui9 corā domino sit: vt ventilet causaz illi9. Sic christus est aduocat9 nr̄. i. Joh. ij. Aduocatū habem9 apud deū patrez. Jō vtili9 est vt stet corā deo patre. Scdo psuadet sic. Capitaneus guerre cū suis stipendarijs vtili9 est vt stet extra ciuitatem resistēdo inimicis qz int9 ꝓuersando cū amicis. Nā nos habem9 pceliū cū mal'spiritibus. noster capitane9 est christus. stipendarij sunt oīes sancti q secū sunt. z ideo vtilius est ipm esse supius qz inferius. De quo Deutero. xxxiij. Ascensor celi auxiliator est tu9. Tercia psuasio. Paterfamilias qui habet magnā familiā z multis indiget. vtili9 est euz esse extra domū querēdo diuersas mercationes qz si remaneret in domo. Sic nos habem9 magnaz indigentiā gratie spūssancti sine qua n' posse mus opari quicqz. quā habere nō poterim9 nisi xps iret ad celuz. Un ait Joh. xvi. Si non abiero paraclit9 nō veniet. Un vtilius fuit p nobis vt ipe ascēdit in celū. Uidem9 q qñ sol est in supma parte celi. qztumcūqz magis distat a nobis p situ. tāto magz approprinquat p effectū. qz tūc arbores z plante ꝓducunt fructus. vt patet in estate. qd nō fit tpe hyemali qñ est ppior nobis. Ratio. qz in estate mittit nobis radios directe. in hyeme ꝫo oblique. ideo min9 d ei9 virtute percipim9. Spūaliter sol est christ9. Malach. vlti. Oriet vobis timentib9 deū sol iusticie. qz diu fuit nobiscum quasi in vltima pte sui circuli paz potumus de hac ꝫtute sentire. sz cū ascēdisset sup oīes celos. ad Eph. iiij. tūc impleuit oīa. qz terrā misericordia. infernuz iusticia. z celū gloria. qz p misericordiā in terris pcōzes recōciliauit. p iusticiā infernū spoliauit. z patres d limbo liberauit. z cū ipo resurgentes ad celestem gloriā pduxit. Itē videm9 naturaliter q non pluit nisi vapor virtute solis ascēdat. Figurat iij. Reg. xviij. cum nō pluebat p annos tres z mēses sex: ascendit nubecula parua de mari q/si vestigiū hoīs. z sic misericordia dei. ps. lxxxviij. Ubi sunt misericordie tue antique dñe. Paymo. Ascendit in celū vt mitteret donuz celi. Ut Tercio ascendit letanter: qz ascēsio christi gaudiosa erat hoīb9. Aug. in fmone. Resurrectio christi spes nostra. ascēsio glorificatio nostra. Notandū festiuitas hodierna est sancta omnium festiuitatū. quapropter cum incarnatus est trigintatrib9 annis laborauit in terris. deinde passus z mortu9 vt nobis celū aperiret. qz hodie impletū est Ideo Aug. in sermone de ascēsione. Moz xpi nos liberauit. resurrectio vuificauit. ascensio nos cōsociauit. qz nob9 spūm de celo tribuit. Ergo festiuitas hodierna prima oim festiuitatum. annunciatōis: incarnatōis cē. Nā si celebratur dies vni9 sancti q p mortē euolauit. z dies illa appropriat sibi. z sic ista dies pt dici dies oim sanctoz angeloz: quoz ruinā incepit reparare hodie. z similiter sanctoz patriarchaz quoz anime hodie cū christo ascenderūt Itē beate marie virginis. qz maria hodie lerata est q carnē filij sui quā de se assumpsit hodie sup oīes celos exaltari vidit. Itē est gaudiū totius humane nature que hodie exaltata est. Et potest nobis dicere illud Joh. xiiij. Si diligeretis me gauderetis vtiqz. qz vado ad patrē. Dicit nanqz Grego. Dño nascēte videbatur humiliata diuinitas. sed christo ascendente humanitas est exaltata. Nā fm Grego. hec natura cui dictū est. Terra es z in terrā reuerteris. hodie exaltata est sup oēs celos. q oīmi homini potest dici hodie illd ps. lxvij. Psallite dño qui ascēdit sup celos ad orientē Quē igit nos in sua inuocem9 ascēsione vt virtute illi9 celū ascendere valeam9. vbi regnaturi cū eo p infinita secula seculoz.

De sancta Trinitate. Sermo. LXXXII.

O Altitudo diuitiaz scientie z sapientie dei. Roi. Hodie eccl'ia venerat festū sancte trinitatis. Cui9 rō est. qz disiunctim mētio facta est in festiuitatibus pentecostes de his psonis. Primo de potētia patris q spūm

sanctū in nomine filij misit. de hoc in die pen/thecostes euangeliū Joh. xiij. Paraclitus spiritus sanctus quē mittet pater in noīe meo. Deinde feria secūda mentio facta est de filio. q̄ p suā mortē sapienter nos redemit. iuxta illud euangelij Joh. iij. Sic deus dilexit mundū vt omnis q̄ credit in ipm nō pereat sz habeat vitā eternā. Sed post hoc feria tercia facta est mētio de spiritusancto. qui p suā bonitatē est ostiarius ouiū. qz aperit nobis viā celestis vite. z fuit euangeliū feria tercia Joh. x. Qui intrat postium in ouile ouiū huic ostiarius aperit. et saluabitur z pascua inueniet. Nō igit sic differunt in psonis vt credat eos q̄s differre i essentia. Igit ad assignandū vnitatem essentie vno die ꝯiunctim festiuam⁹. Et rōnabiliter statuit eccl̄ia hoc festū statim post missionez spūssancti ad significandū q̄ nemo ō hac sancta trinitate quicq̄d dicere pt. sed solum q̄ habet p inspirationē spūssancti. De quo. i. Loz. ij. Que dei sunt nemo cognoscit nisi spūs dei. ꝑm q̄ dicit Hylarius. In talibus soli deo ō se credendū est. z q̄ se solus nouit. Dicit nanqz phs. ij. metha. Sicut oculus nocticoracis habet se ad lumē solis. ita intellectus noster ad manifestissima nature. ergo min⁹ pt apprehēdere creatorē nature. Jō Chrys. sup ep̄lam. Cū de deo loqui intendim⁹. quo ad essentie vnitatem. psonarū trinitatē. tunc nulla sufficit lingua ad exprimendū. nec intellectus ad intelligendū. Hinc est q̄ dicit. O altitudo ꝛc.

In summa epistole tria innuunt. Primo profunditas sapientie beate trinitatis. ibi. O altitudo ꝛc. Secō subiungit imbecillitas intelligentie humane capacitatis. ibi. quis cognouit sensum dñi. Tercio vnitas essentie z differentia psonalitatis. ibi. ex ipo. De primo dicitur. O altitudo ¶ Sciendum ep̄la sic venit ad ppositū ꝑm Lyram. qz gentiles ꝓuersi insultabant ꝓtra iudeos audiente Paulo. Tū qz a principio fuerūt electi: z p eoz̄ prauitatē dñm reliquerūt. Tū qz eruditi in lege. z tñ legem z fidē spreuerūt. Tum qz filij eoz̄. s. apostoli q̄sī radices fidei fuerūt: z eis iudei ñ crediderunt nec audire voluerūt. Rñdit ap̄lus. q̄ maxime puenit ex pmissione diuina. cui⁹ sapientia z scientia ita pfunda est q̄ etiā cōprehendi z inuestigari nō potest. iuxta illud Eccl̄s. viij. Intellexi q̄ omniū operū dei nullam homo possit inuenire rationē. Hoc innuens: dixit. O altitudo ꝛc. ¶ Sciendum. dixi primo q̄ profunditas diuine sapiētie z sciētie notatur ex tribꝰ. Primo ex rerū mirabili creatione. Secō ex mirabili earū mutatōe. Tercio ex mirabilissima earundē finali dispositione. Primū ibi. O altitudo diuitiarū sapientie z scientie dei. quo ad rez creationē. Secōm ibi. qz incōprehensibilia sunt iudicia ei⁹. quo ad taliū rerū pmissiuā mutationē. Tercium ibi. z inuestigabiles vie eius. s. quantū ad finalē dispositionem. De primo dicit. O altitudo diuitiarū. quo ad mirabilē rerum creationem. Reuera mirabilis est rez creatio. z hoc tripliciter. ¶ Primo respectu materie. qz omnia ex nihilo creauit. z hoc est creare. qz differentia est inter facere z creare. Creare est aliq̄d ex nihilo producere. Facere est ex aliquo. qz tūc facere dicit cū p voluntatē ei⁹ aliquid noui ꝓtingit. Modo creatio q̄ fit ex nihilo est ita mirabilis q̄ ei⁹ noticia non potuit puenire ad hominē nisi p reuelationē. vt testat Brego. sup Ezech. tractans illud Genes. i. In principio creauit deus celū z terrā. Est em tam mirabilis z alta ipa creatio. q̄ philosophi ñ potuerūt p/cipere. vt Aristo. di. mundū fuisse ab eterno. z posuit duo principia. s. materiā z formam. ꝓseruationē z gubernationē. qō ipe bene inmuit. vij. politicoꝝ: dicēs. Diuina virtus gubernat mundum. ¶ Secō creatio fuit mirabilis respectu illi⁹. qz in instāti. Psal. cxlviij. Ipe dixit z facta sunt. Genes. i. Fiat lux z facta ē lux. Nā ꝑm Hugonē de argentina in compendio theologice veritatis. lib. ij. c. i. Homo operatur successiue siue paulatim. angelus repente. deus in eodē instanti. Psal. Mādauit z creata sunt vniuersa in instanti. Psal. Ipe dixit z facta sunt. Tercio creatio fuit mirabilis respectu dispositionis. Dicit em Sap. xi. Dia in mensura numero z pondere dispositā sunt A ¶ Sed diceres. quare res ita mirabiliter creauit. Dicit sanctus Thomas cōtra gentiles lib. ij. z arti. iij. ad fundationē fidei. qō sic deducitur. Nā videntes magnitudinē z multitudinē creaturaꝝ potentiā patris miramur Sap. xiij. A magnitudine speciei creature cognosci poterit eoz̄ creator. Deinde videntes debitū ordinē tunc sapientiam filij miramur. ad Roma. i. Inuisibilia dei p ea q̄ facta sunt intellecta ꝓspiciunt. Et deinde videntes rerū pulcritudinē tūc bonitatē spūssancti ꝓtemplamur. ꝑm illud psal. xcj. Delectasti me dñe in factura tua. z sic ex noticia creaturarū in noticiā trinitatis venim⁹ ¶ Dixi secō pfunditas hui⁹ sapiētie notat ex creaturaꝝ mirabili mutatione. Ipe em immutabilis est. Malachie iij. Ego em dñs z nō mutor. Et omnia muta/

bilia creauit. De quo Boeti⁹ ꝛc ꝯsolatōne li/bro. iij. metro. ix. O qui ꝑpetua mundū ratio/ne gubernas. terrarūq; sator qui temp⁹ ab euo/ire iubes. stabilisq; manēs das cuncta moue/ri. De quo ad Ro. viij. Vanitati oīs crea/tura subiecta est. Etiā angeli mutabiles sunt creati. ꝑ gratiā ꝯfirmati. De quo Job. iiij. Ec/ce qui seruiūt ei nō sunt stabiles. ⁊ in angelis reperit prauitatē. Si diceres. quare ita creauit ꝛc⁹ eos vt ꝛc statu bono verterent in malū. Rndet Aug⁹. in enchiridion. De⁹ adeo bon⁹ est q̄ nequaq; permittit mala nisi eliceret bo/na. Hoc ꝛeducit mgr in. ij. senten. dist. iij. q̄/rens cur ꝛc⁹ hoiem temptari ꝑmisit quē casu/rū ꝑsciuit. Rndet primo ꝑpter hoc vt osten/deret neminē posse in hac pegrinatōne sine tē ptatōne viuere Secdo q⁹ in hoc laus ⁊ gloria ostendit. nō q⁹ dyabol⁹ temptat. si q⁹ homo strēnue resisteret. Et dicit ibidē mgr. in. ij. di. xxxiij. Bonosi⁹ est nō ꝯsentire q̄ nō tempta ri posse. Scribit em Job. vij. Milicia est vi/ta hominis sup terrā. i. certatio. Nam nemo cozonabit nisi legitime certauerit. ij. Thimo. ij. Nam si nō esset pugna: nō esset victoria. si nō victoria: non daret cozona. Ideo apl's. ij. ad Thimo. iiij. Bonū certamen certaui. cur/sum ꝯsummaui. fidē seruaui. ideo reposita est mihi cozona iusticie. Q⁹ ꝛeus ꝑmisit multa mala in veteri ⁊ nouo testamēto: vt eliceret bo/na. ꝑmisit ioseph vendi ⁊ in carcerē trudi. ex quo multa bona ꝯsecuta sunt. ꝑmisit thomaz in fide dubitare Joh. xx. ex quibꝫ multa bona venerū t. vt patet ꝛc se. Signanter dicit Gre/go. in eo q⁹ thomas dubitauit vuln⁹ dubita/tionis in nob amputauit Et sic finaliter ex ta/li rerū mutatione cognoscim⁹ fidem trinitatis. Nā ex donatione rerū cognoscim⁹ patris po/tentiā. ad Roma. xiij. Oīs ptās a domino ꝛeo est. Et sic ait ihs pylato. Nō haberes po/testatē aduersus me nisi data esset tibi ꝛesuper Deinde ex earū labilitate ⁊ dispositōe intelli/gitur filij sapientia. ad significandū nobis q⁹ nō habem⁹ hic manentē ciuitatē. Sed ex rez similiū ꝑductione oñditur nobis bonitas spi/ritussancti. hoc notat apl's in textu dicēs. O q̄ incōprehensibilia sunt iudicia ei⁹. ps. xxxv Judicia tua abyssus multa. Nā dicit Eccs. viij. Omniū opez dñi non possit inueniri ra/tio. Tercio notat ꝑfunditas diuie sapiētie in rerū creatarū finali positione. quos vult sal/uat. q̄s vult damnat. Exod. xxxiij. Miserebor cui voluero: ⁊ clemens ero in quē mihi placu/erit. vt patz in figura Malach. i. Jacob dile/xi. esau autē odio habui. Sil'r ꝛc duobꝫ regi/bus pharao ⁊ nabuchodonosor. vterq; ꝛepre/dauit ⁊ impugnauit ppl'm ꝛei. ⁊ vnus penitu/it: ⁊ alter non. Nam ꝛe illa finali dispositione dicit in textu. O q̄ inuestigabiles vie ei⁹. Au/gustin⁹. Nullus excogitare pōt: quō scribere est possibile. videam⁹ ꝛe thiro ⁊ sidone Mat/thei. xi. Ue tibi bethsaida. ve tibi corozayn. Si in thiro ⁊ sidone facte fuissent ꝛtutes i ci/nere ⁊ cilicio egissent pñiam. cur pdicauit illis ⁊ nō istis. Aug⁹. Causa esse potest q̄ iniusta esse nō potest B Dicit em sctūs thomas Predestinatio includit tria. Primo a ꝛeo in/choat. Gregor. et habet. xxiij. q. iij. Obtineri nequaq; possunt q̄ pdestinata nō fuerūt. ⁊ tm nō ponūt necessitatem bene opandi ad saluā/dum. sic nec pscientia male agendi. Dicit em Aug⁹. ⁊ habet. xxiij. q. iij. Nabuchodonosor Nequaq; ꝛe⁹ redderet in meritū nisi homo vo/luntarie mereret. ergo nō necessitas: sed volū/tas opatur. Secdo ꝛepcatione sanctoꝝ adiu/uatur. Gregor. Que sancti viri impetrāt ita p̄/destinata sunt vt pcibꝫ obtineant. Cui conso/nat August. ꝛe pnia. dist. i. que ex his. Tres mortuos suscitauit christ⁹ ad discipuloꝝ peti/tiones. quartū nō. Matth. viij. ꝛe quo dixit. Sinite mortuos sepelire mortuos suos. quia ꝛefuerunt viri q̄ p eo ꝛepcassent. ideo suscitari nō meruit. Jaco. vlti. Orate ꝑ inuicem vt sal/uemini. Jō Aug⁹. Adeo dispositā est pdesti/natio vt electi ex labore pueniunt ad alios po/stulando ⁊ merent accipere q̄ ante secula di/spouit dare. vt ptz ō ysaac. Dicit em Gregor. exemplū. cui ꝑmisit fructū Genes. xxi. ⁊ tamē postmodū ꝛepcatus est ꝑ vroze sua Jō. i. Pe/tri. iij. Omes vnanimes estote in ozōne. Ter/cio ppria opatione ꝯsummat. i. ad Corinth. iij. Dei em coadiutores sum⁹. August. Qui te creauit sine te: nō te saluabit sine te. Jō Ec/cles. ix. Quodcūq; potest man⁹ tua ꝛc. Dicit Athanasi⁹. Hec est fides catholica. Qui bo/na egerūt ibunt ad vitā eternā ꝛc. Et apl's. ij. ad Corinth. v. Omes stabim⁹ ante tribunal christi. ⁊ Matth. xvi. Filius hom̄is venturus est in gl'ia p̄ris sui cū angelis suis. ⁊ tūc reddet vnicuiq; iuxta opa sua Apocal'. xxiij. Opa eo/rū sequunt illos. Jō in finali dispositione re/lucet fides trinitatis. In h q̄ saluat ⁊ damnat intelligit potentia patris. in hoc q⁹ variat sta/tum hois. nūc in gratia. nūc sine gratia intel/ligitur sapiētia filij. in h vo q⁹ ꝑmittit malos sublimari ⁊ bonos humiliari ⁊ puniri intelli/gitur bonitas spūssancti Dixi secdo subium

gitur imbecillitas intelligẽtie hũane capacitatis. ibi. Quis cognouit sensum dñi. cur ℞ permittit sic. hoc ita. q̃s consiliari⁹ eius fuit q̃ ita stabiliuit terrã. ℟ecognouit celũ stellis. q̃s prior dedit illi ⁊ retribuet ei. quasi diceret. null⁹ ℰ ¶ Nota human⁹ sensus nõ ꝑt altitudinem diuine sapiẽtie cape ꝓpter tria. Primo ꝓpter creaturaꝝ innumerositatẽ. Aug⁹. Opa eius quis dinumerare poterit. q. d. null⁹. Job. xxxv. Memento q̃ ignoras opus eius. quasi diceret. q̃d tũc operatorem. Job. xxxvi. Ecce ℞us magn⁹ vincens scientiã nostrã. Ideo Bap. ix. Sensum tuũ quis sciet nisi tu ℟deris sapiẽtiam ⁊ miseris spũm tuũ ℟ altissimis. q̃s nouit iudã damnari. latronẽ saluari. Ideo Eccli. i. Sapiẽtia dei ꝑcedente oĩa q̃s inuestigabit. q. d. nullus cognouit sensum ¶ Secũdo altitudinẽ sapiẽtie dei nõ possum⁹ cape ꝓpter nostri intellect⁹ paruitatẽ. Temistius super ℟ania. Ea que scim⁹ sunt minima his q̃ ignoram⁹. Et hoc quãtumcũq; modica. attamen cũ labore acquirim⁹. Eccls. i. Qui addit scientiã audit ⁊ laborat. ⁊ quantũ laborat: tantum acquirit: ⁊ valde labilia sunt. Juxta illõ Aristo. ij. elencoꝝ. Sepe q̃ scimus transpositũ ignoram⁹. Et si quãdoq; durant ꝑ se tamen nõ saluant. Fm illud Aristo. v. ethicorũ. Stat esse bonũ geometria ⁊ malum hominẽ simo sepi⁹ ex se in ꝑiciuꝝ ducũt. Teste ap̃lo i. ad Corinth. viij. Scientia inflat. charitas edificat. Diceres. quare sic intellectũ obfusca re pmisit. ipe nouit. ideo dicit quo ad ℞. quis ꝯsiliarius ei⁹ fuit. ¶ Tercio altitudinẽ diuine sapientie cape nõ possum⁹ ꝓpter meritoꝝ insufficientiã vl̃ diminubilitatẽ. Dicit em̃ apostol⁹. ij. ad Corinth. iij. Nihil em̃ sufficientes sumus cogitare aliq̃d a nobis quasi ex nobis. nihil sibi ℟dimus aut ꝓcessimus. sed oĩa a sua bonitate habemus. i. ad Corin. iij. Quid habes q̃ non accepisti. Jaco. i. Oĩe datum optimũ ℟sup ℞c. ℘ ¶ Diceres. quare vni dat ⁊ nõ alteri. ipe nouit. Ideo dicit. q̃s prior dedit illi: ⁊ retribuet ei. Attamẽ ex hoc relucet fides trinitatis. Primo in creaturarũ innumerositate patris potẽtia. Secõ in nostri intellectus paruitate sapientia filij. Tercio i nostroꝝ meritoꝝ tenuitate vel diminubilitate bonitas spũssancti. qui non multo minus facit solem suuꝝ oriri sup̃ bonos ⁊ malos. Ideo exquo sumus imbecilles ⁊ infirmi ⁊ non capaces altitudinis diuine sapiẽtie docemur Eccli. xxx. Altiora te ne quesieris ⁊ fortiora te ne scrutatus fueris. Prouerb. xxv. Qui pscrutator est maiestatis opprimet a gl'ia. Jõ hec festiuitas est ꝑcipua omniũ festiuitatũ. ⁊ indẽ celebratur in cõmuni festo die dñico. vt nullus habeat singularẽ pscrutationẽ ꝓpter vitare errorem. Dicit em̃ hilarius in libro ℟ trinitate. Virtus terreni luminis obstupescit q̃ nobis in sole iusticie supeminenter claresc̃it. ideo nõ est pscrutanda ℰ ¶ Primo q⁹ vanũ. ideo nõ possit ꝯsequi finem intentũ. Hugo ℟ sancto victore. Vide q̃d põt sensus carnis in mũdo. ex hoc intelligas q̃d possit sensus in ℟o. Exemplum ℟ sancto Augustino. Nulla est inutilior sollicitudo q̃ occupatio trinitatis. Secõ q⁹ periculosum. Prouerb. xxv. Sicut q̃ comedit mel multũ nõ est ei bonum: ⁊ sic qui pscrutator est maiestatis Ideo ad Roma. xij. Non plus sapere q̃ oportet. Augu. libro ℟ trinitate. Ubi vnitas trinitatis q̃ritur nullibi ꝑiculosius errat. nec laboriosius queritꝝ. nec fructuosi⁹ inuenit. Ideo Gregorius. Hec summa trinitas magis est fide veneranda q̃ studiose inuestigãda ¶ Dixi secũdo subiungitur vnitas essentie ⁊ trinitas ꝑsonalitatis dicens. quoniã ex ipo sunt oĩa. Hugo ℟ argentina in compendio theologice veritatis. lib. i. c. x. Ex dicit causam efficientẽ et esse a nullo. ⁊ ℞ patri ꝓuenit q̃ est ꝓncipiuꝝ sine ꝓncipio. Secõ ꝑ ipm̃ ly ꝑ notat opationẽ siue mediũ esse ab alio. ⁊ cõuenit filio q̃ est principiũ ℟ principio. In ipo. hec ꝓpositio in notat ꝓuersatõnẽ ⁊ esse ab alijs. ꝓpterea cõuenit spiritui sancto q̃ est ꝛtinẽtia oĩs boni. Et sic manifeste hic tangit trinitatẽ ꝑsonarũ ⁊ essentie vnitatẽ que relucet in scripturis: miraculis: figuris: ⁊ creaturis. Ideo subdit. ipsi honor laus ⁊ gloria. Et merito. Primo ꝓpter ℞bitũ. Isa. xliij. Populũ istuꝝ formaui mihi laudẽ meã narrabit. Secõ ꝓpter meritum. i. Reg. ij. Qui honorificat me honorificabo eum. Eccli. xxiiij. Qui elucidant me vitam eternã possidebunt. Tercio ꝓpter exemplum. q⁹ dicit Aug⁹. Nõ cessat laudes tuas vniuersa creatura. Psal. cxlviij. Oĩs spũs laudat dñm. ergo ⁊ spũs human⁹ laudet dominũ. Quarto ꝓpter officiũ assuescendus in patria. Ps. lxxxiij. Beati qui habitant in domo tua dñe. in secula seculoꝝ laudabunt te. Ideo beat⁹ Grego. instituit in fine psalmoꝝ Gloria patri. Ideo hodie introitus. Benedicta sit sancta trinitas. ⁊ Dañ. iij. Benedicam⁹ patrem ⁊ filiũ ⁊c.

¶ De corꝑe christi.

Sermo. LXXXIII.

De corpore Christi

Accipite et mã ducate. hoc est corpus meum. i. ad Corinth. xi. scribit et legit hodierna die pro epistolari officio. ¶ In verbis pmissis duo innuuntur. Primo gratiosa donatio salvatoris ibi. Accipite. Secũdo subiungitur miraculosa refectio peccatoris. ibi. et manducate. hoc est corpꝰ meũ. De primo dicit. Accipite. O q̃ gratiosa et amorosa donatio. Nam compando gradus diuine largitatis quantũ ad donũ tunc iste est summꝰ graduum. f ¶ Primꝰ gradus amoris et donatiõis est. q̃ est largitus homini celũ et terrã et omnes irrationales creaturas ad obediendũ. Psal. viij. Omnia subiecisti sub pedibus eius Eccli. xvij. Deꝰ creauit hominem de terra. et dedit ei potestatẽ eorũ que sunt sup terrã. et dixit Benedi. i. Dominamini piscibꝰ maris et volucribꝰ celi. Cuiꝰ donationis recolit Augꝰ. dicens. O anima mea dilige deũ qui dedit tibi celum cũ sideribꝰ. aerem cũ volatilibꝰ. aquã cũ piscibꝰ. terrã cum germinibꝰ. totũ mundũ cũ omnibꝰ que in eo sunt. ¶ Secũdus gradus amorose donationis est. q̃ dedit homini nobilissimas creaturas. aniẽ rõnali celestes. id est angelos ad ministrandũ. Unde ad Heb. i. Omnes sunt administratorij spiritꝰ et in ministeriũ missi pꝓpter eos qui hereditatẽ capiunt salutis. Hiero. dicit. Magna dignitas aiarũ q̃ vnaquęq; aia habet vnũ angelum ad custodem sibi deputatum. de quo dixit saluator Matth. xviij. Angeli eorũ semp vidẽt faciem patris eorũ qui in celis est. vbi dicit Augusti. Dicunt angeli nostri. quia nobis seruiunt et nos ꝺciues suos habere cupiũt. Ideo Chrys. sup epistolã ad Heb. O quantꝰ honor nob existit q̃ angelos ad nos sicut ad amicos suos transmisit. ¶ Tercius gradus amorose donationis est. q̃ largitꝰ est seipm. et hoc multis modis. S ¶ Primo dedit seipm nobis in sociũ nostrũ seu nostre pegrinatõis. Baruch iij. In terris visus est et cũ hominibꝰ ꝺuersatus est. Ecce sociꝰ vie in hac pegrinatione. de quo i. Joh. i. Dõ vidimꝰ et audiuimus et manus nostre tractauerũt de ꝟbo vite. ¶ Secõ dedit seipm in seruũ nostre necessitatis. ad Phil. ij. Exinanuit semetipm formã serui accipiẽs. õ quo p se dixit Mat. xx. Filiꝰ hois non venit ministrari sz ministrare. Reuera seruiuit nobis triginta annis in humanitate. õ quo Isa. xliij. Seruire me fecisti pctis vestris. pter qõ dixit Lu. xvij. Ego in medio vrm sũ sicut q̃ ministrat. ¶ Tercio se dedit in pciuz nostre redemptõis. Unde ad Eph. v. Dilexit nos et seipm obtulit pro nobis hostiã et oblationem deo in odorẽ suauitatis. de q̃ Mat. xx. Filius hois venit dare aiam suam in redemptõez pro multis. ¶ Quarto dedit se homini in cibum Joh. vi. Panis quẽ ego dabo caro est pro mundi vita. vbi Grego. Bonꝰ pastor dñs ihesus aiam suam pro ouibꝰ posuit. et in sacramẽto corpus et aniam et sanguinẽ dedit. vt oues q̃s redemerat: carnis sue sacramẽto satiaret. Ecce magna dilectõ et amorosa et gratiosa Hec est donatio de qua habet de reli. et vene. sanctorũ. in Clemẽtinis. Si dñm. vbi dicit. O diuini amoris immẽsitas. diuie pietatis supabundantia. diuie largitatis affluẽtia. dedit nobis oia sb pedibꝰ. angelicos spũs ministros. volens adhuc exuberantẽ charitatẽ demõstrare. pcipue liberaliter seipm nobis exhibuit. Trãscendens oẽm liberalitatẽ dilectionẽ et modũ tribuit seipm in cibũ. O singularis et diuina liberalitas vbi donatio venit in donũ. et datũ est idem pdenit? cũ datore. O q̃ larga et prodiga largitas. cũ quis tribuit seipm. et q̃ magna charitas. de qua Joh. xiij. Cum dilexisset suos: vsq; in finẽ dilexit eos. id est in fine ostendit dilectionez supabundantem. que figurat ij. Regũ. xij. vbi dixit propheta Nathan ad dauid. Quidã vir pauper habuit vnã ouem quã nutrierat vt filiũ. erat enim de pane illius comedẽs. de calice bibens. in sinu suo dormiens. Mystice. Paup est christus. ij. ad Corinth. viij. Qui cuz diues esset pꝓpter nos egenus factꝰ est. Quis est vnaquęq; fidelis aia. Psã. xcix. Nos pplus eius et oues pascue eius Hanc ouẽ emit chare. de quo. i. Petri. vi. Empti estis pcio magno. q̃ sanguine agni incontaminati. i. Petri. i. Nutriuit eam pane celesti. q̃ sacramento corpis sui Sap. xvi. Angelorũ esca nutriuisti populũ tuuz. et in sinu suo requiescit. s. misericordie sue. et tandem in sinu abrae recipiet. Ecce quãta dilectio. Quã dationẽ amorosam memorat Augu. dicens. Quid tribuã dño pro omnibus que retribuit mihi. donauit vitam. donauit scientiã. donauit voluntatẽ liberam. substantiã et ingeniuz. Et quid plura. donauit seipsuz et omnia sua vt essent omnia tua. Ideo Bern. Quid plus dare debuit q̃ seipm in edulium. q̃ potuit dicere illud Isa. v. Quid vltra debui facere qõ non feci. Nam maiora signa dilectionis nobis exhibuit in donationibꝰ suis q̃ patribꝰ

veteris testamēti. Nā illis dedit mānā corruptioni obnoxiū i alterā diē reseruatū. illud vero alienū est ab oīni corruptōe. ps. xv. Nō dabis sanctū tuū videre corruptōez. Vñ canit ecclia. Sumit vn⁹ sumūt mille q̄tū isti tantū ille: nec sumptus ꝺsumit. Isti q̄ manducauerūt mānā mortui sunt corpaliter z aliq̄ eternaliter. vt dathan z abiron. Num. xvi. Qui ꝺo mānducat hūc panē viuet in eternū. Joh. vi. Illis dedit aquā de petra. nobis vero sanguinē de latere. Ecce magnitudo dilectōis et amoꝛose donatōis. Jō Amb. z habet de cōse. diſt. ij. Reuera. vbi dicit. Sicut lux potioꝛ ē q̄ vmbra. veritas q̄ figura. sic ḥ donū digni⁹ z amoꝛosi⁹ est illo. qđ ꝑpendēs Bern̄. dicit. Puto q̄ oēs angeli suis intelligētijs non p̄nt capere vehemētiā charitatis. Et ḥ est qđ dic. Accipite z manducate. ¶ Notandū hūc amabilē cibū debem⁹ capere mittis modis. Primo fideliter sine erroꝛe. Secꝺo sinceriter sine ꝺtagione. tercio diligēter cū ꝺsciētie discussione. qrto hūiliter cū ꝺtritōe z tremoꝛe. q̄nto decenter cū recta intentōe. sexto p̄uidēter cū studiosa meditatōe. septimo feruēter cū deuota contemplatōe. octauo amicabiliter cū charitatiua affectōe. nono dignāter cū meritoꝛia opatione. decimo dulciter cū exp̄imētali p̄gustatione. ¶ Primo debem⁹ accipe fideliter sine erroꝛe. Dicit nāq̄ Bern̄. in epla ad p̄trū papā. Nec facra necessario fidē exigūt. z hōem ñ admittūt. Dic mordeat linguā fallax sophista. Taceāt z argumēta aristotelica. tal' substantia nō inuenit p illa: sz oꝛtet credere salubriter qđ nō inuenit vtiliter. Nā hic est puteus altus. de q̄ Joh. iiij. Non habes vnde hauries. Dic est roꝛres vbi null⁹ patrū potuit transuadare. Ideo ad Heb. xi. Oꝛtet accedentem ad deū credere. qz est. Et inq̄rentibꝰ se remuneratoꝛ est. Sz q̄ possibile fuit ꝓpo nobis p̄bere coꝛp⁹ suū p̄bat a filio a maioꝛe z minoꝛe. Primo a filio a maioꝛe qđ p̄i⁹ fecit. qz vnā subam in aliā trāsmutauit. Joh. ij. Aquā in vinum. Secꝺo p̄bat a minoꝛe. s. ab his q̄ fiunt ab arte a natura z gra. Primo q̄ fiūt ab arte. vt cineres artificialiter mutant in vitꝝ. si ḥ facit ars. multo magis fabricatoꝛ artium. Eccl's. viij. Dñe qđ voluerit faciet. z fmo illi⁹ p̄tate plenus est. nec quis q̄z dicere potest: cur ita facis. Secꝺo p̄bat in his q̄ fiūt a natura. apes naturaliter faciūt mel de succo floꝛ. sol de terra aurū. in nobis ꝺo panis z aq̄ mutant in sanguinez z carnē naturaliter. Si ḥ facit natura: qđ naturaꝝ dñs. Tercio p̄bat ex his que fiunt a gratia. vt moyses Exo. iiij. z vij. c. p̄iecit virgam z facta est serpens. cū cauda recipies i virge naturā ꝛuertit. ecce ex gra natura bis ē mutata. z flumina egipti versa sunt in sanguinē. Rursus ad moysi p̄ces cruoꝛ cessauit z in aq̄rū naturā remeauit. Nu. xx. Moyses aquā de petra p̄duxit qđ natura nō habuit. sed hoc moyses ex gratia fecit. Amb. de sacramētis. z habet de ꝺse. diſt. ij. reuera. Reuera dicit si tm valuit bñdictio humana. q̄tū valebit benedictio diuina. Aduertim⁹ gram maioris ꝓtutis q̄ naturā. Nā sacramētū ꝺbo creatoris cōficitur. ps. xxxij. Ipe dixit z facta sunt. Nā illa ptāte q̄ ꝺuersa fuit mulier in statuā salis illa ptāte trāsmutat suba panis. Tercio probatur a maioꝛi: qz fecit ex gra. Nā oīa creauit ex nihiloꝛ z transmutauit terrā in carnē z ossa nostra in creatōe ade. nōne maius est nouas naturas ex nihilo creare: q̄z res z naturas creatas mutare. Jō Amb. de sacramētis. Quid queris nature oꝛdinē in christi coꝛpe: cū p̄ter naturā sit in sacramētis. Et ipe dñs ihs cōceptus de virgine. Eatenus dicit Isa. lxx. Nisi crediderit nō intelligens. Et maxim⁹ in sermone. Enarrari nō potest: credi p̄t. si lingua z sensus deficit: tūc fides sufficit. Nā magna est fidei pfectio. z erit copiosa remuneratio. cū tātum de deo per fidē ꝺcipimus qđ sermone nō pōt explicari. Ideo Aug. de verbis domini. Ambula p fidē z p̄uenies ad speciē. nemo letificat in patria. quē fides non cōsolat in via Nā dicit dñs Joh. xx. Beati q̄ nō viderūt et crediderūt. Nā ppter veram fidē habebim⁹ in futuro claram visionē Quapropter hortat Eusebi⁹ dicens. Recedat ergo oīe infidelitatis ambiguū. qz ipe est auctoꝛ muneris q̄ est testis veritatis. Nā inuisibil' sacerdos visibiles creaturas in subaz coꝛpis sui verbo suo ꝺsecrata ptāte cōuertit dicens. Accipite. Ubi Aug. Diuina opa nō sunt discutienda: sz credēda. nā ꝓ luce rōnis habes omipotentiā ꝺditoꝛis. Et ideo q̄nto min⁹ capis in intellectu. tanto amplius venerari debes in sacro. Nam ipe fuit ille de quo Hester. xiij. Dñe in ditione tua cūcta sunt posita. nā credendū est sine hesitatione q̄ christ⁹ fuit cōuiua z cōmunium. vt dicit Hiero. z habet de ꝺse. di. ij. Nec Moyses Ipe fuit comedens z qui comedit. Dicit glo. vt daret exemplū aliis. sicut baptisat⁹ est alijs in exemplū. vt patet de ꝺse. diſt. iij. per aquā. ¶ Dixi secūdo subiungit miraculosa refectio peccatoꝛis: cū dicit. mānducate hoc est coꝛpus meū. Manducate sacramētaliter z spūaliter

¶ Nã homies in receptõne ꝛ mãducatõe hui⁹ sacramẽti hñt se in q̃druplici differentia Aliq̃ accipiũt ꝛ manducãt hũc cibũ tm̃ sacramẽtaliter. Aliq̃ spũaliter tm̃. Tercij nec sacramẽtaliter nec spũal⁹. Quarti spũaliter ꝛ sacramentaliter sil'. ¶ Primi dico accipiũt hũc cibũ sacr̃aliter tm̃. ita q̃ nõ ꝓsequunt gr̃am. vt sunt oẽs hoies exist̃tes in pẽto mortali. Un̄ Eccl's. vi. Est malũ quodd̃ q̃ vidi sub sole vir cui de⁹ dedit diuitias. substãm ꝛ honorẽ et nihil deest aie sue. nec tribuit pt̃ãtem ei deus vt comedat ex eo Deb. vlti. Habemus altare de q̃ nõ hñt pt̃ãtem edere q̃ tabernacl'o corporis deseruiũt. Nã dicit. i. Lor. x. Nõ potestis mense dñi pticipes esse ꝛ mense demoniorꝫ. de quibꝫ Dze. ¶ Sumũt pẽtores in mortali sacramentaliter vtr̃ã carnẽ ꝛ verũ sanguinẽ christi psentiali essentia: sz nõ salubri efficiẽtia. Naz dicit Aug. Quotidie sumptũ sacramẽtaliter non dat vt̃ã eternã. sz spũaliter ℟ ¶ Pro quo sciendũ q̃ triplices sunt psone q̃ recipiũt sacramẽtaliter tm̃. ¶ Primi sunt malicioſi q̃ sumũt in volũtate peccãdi. de quibꝫ Isa. xxix. Appropinquat ppls iste ore suo. corde aũt eorꝫ longe est a me. Appropinquat ore p suscepti onẽ. sed corde dr̃o longe est p peccãdi volũtatẽ. Et tales ꝓsequunt tria mala. Primũ est pẽti sui aggrauatio. Aug. Habentes voluntatez peccandi magis dico aggrauari eucharistie p ceptione q̃z purificari. ¶ Idm̃ est dei inhonoratio. Augu. Christũ ꝓculcat q̃ libere peccat ꝛ eũ abſq̃ timore indigne pcipit. Magꝫ enim z delinquũt q̃ ia in celis regnantẽ ꝓtemnũt. q̃z qui in terris ambulantẽ crucifixerũt. Dec augu. Ideo Ambro. Qui pollut⁹ accedit: nõ solũ corpus christi lacerat. sz totã trinitatẽ adnatam christi corpi inhonorat. Terciũ malũ q̃d incurrit est eterna dãnatio. i. Lor. xi. Qui mãducat indigne. iudiciũ sibi mãducat ꝛ bibit. Dicit Ambro. Penã mortis christi merẽt ac si christũ occidisset ¶ Scdi q̃ accipiũt sacramẽtaliter tm̃ sunt dolosi ꝛ hypocrite: qui foris boni apparẽtes: occulte sunt praui. ꝛ tanq̃z iusti accedũt ad altare. ij. Thim. iij. Speciem pietatis habẽtes. i. religionis. pietatẽ autẽ abnegantes. i. charitatẽ. Et sunt hi q̃ ore remittunt proximo: nõ tm̃ corde. de quibꝫ Ps. xxvij. Loquunt pacẽ cũ proximo. mala autez in cordibꝫ eorꝫ ꝛc. ¶ Sicut etiam detractores q̃ apparent boni in facie homis. retro loquũtur omne malũ. de talibꝫ Eccli. i. Ne accesseris ad deũ duplici corde. ne fueris hypocrita in conspectu hois. Tales sunt socij iude traditoris qui in specie amici est osculat⁹ christũ ꝛ tradidit eũ. de quibꝫ Aug. Qui accipit misterium vnitatis. ꝛ nõ tenet vinculũ pacis. nõ accipit p se sed ꝓtra se. qz dicit Ambro. Indignũ est illi deũ ppiciũ esse q̃ crudelis est in ꝓximos.

¶ Tercij sunt q̃ recipiũt sacramẽtal'r tm̃. vt p sumptuosi. q̃ nõ timẽt i magnis pẽtis cõmunicare. de his habẽt de ꝓse. dist. ij. sancta. Sãcta nocent malis. nõ qz illa res mala sit. sed qz malus q̃d bonũ est: male accipit. Nã sicut lucem solis oculus san⁹ accipit ad delectationẽ. eger ad pturbationẽ. ꝛ sicut san⁹ hõ vinũ ad iocũditatẽ: febricitans aũt ad maiorẽ infirmitatẽ. ꝛ sic peccator in mortali. Jo Matth. vij Nolite sanctũ dare canibꝫ ¶ Scdi sunt qui recipiũt spũaliter tm̃ ꝛ nõ sacramental'r. Hoc est q̃ recipiũt gr̃am sacramẽti. sz nõ sacramentum. Un̄ Prouerb. xij. Qui bon⁹ est hauriet sibi gratiaz a dño. Et sunt q̃tuor genera hominũ q̃ spũaliter recipiũt hꝫ sacramentũ. Primi sunt q̃ in infirmitate ꝓstituti sunt. sic q̃ nõ retinent cibũ. tm̃ ex corde desiderãt hꝫ sacramẽtum. sed ppter infirmitatẽ ꝛ vomitũ nõ possunt illud sumere. ꝛ hi sunt q̃ manducãt spiritualiter. i. gr̃am sacramẽti pcipiũt ppter desiderium qđ habent ad sacramentũ. ꝛ tales nullo modo recipe debent hoc sacr̃m q̃ sic infirmati sunt q̃ cibũ retinere nõ pñt. qz sufficit eis illa spũalis mãducatio. Unde legit̃ q̃ quidã habens deuotionẽ magnã ad sacr̃m. omni die est aliquo modo potuit missaz audiuit integrã. cũ mori debebat. ꝛ ppter vomitũ cõicare non posset. ꝛ de hoc multũ doleret. petijt sibi latus suũ leuare ꝛ in panno mũdissimo corꝑ christi inuoluere. et eius lateri applicare. et mox vt corpus christi nudam carnem illius hominis tetigit vsq̃z ad cor cunctis videntibus penetrauit. ¶ Scdi q̃ spũaliter manducant sunt q̃ prepauerũt se ad hꝫ sacr̃m pm suũ posse. ꝛ sacerdos denegat eis. etiã cũ ipi hũiliter petũt ꝛ desiderãt hꝫ sacr̃m. isti etiã vt puro spũaliter sumũt. ergo patienter ferre debẽt tales si hꝫ sacr̃m eis ad libitũ nõ porrigit̃. ¶ Tercij qui spũaliter manducant sunt qui in agone constituti libenter vellent confiteri ꝛ cõmunicare sed sacerdotem nõ possunt habere. si tales in contritione ꝛ proposito tali decederent spiritualiter cõmunicauerunt ppter cõtritionẽ quã habuerũt de peccatis. ꝛ desiderij qđ habẽt ad sacramentũ. ¶ Quarti sunt qui ex puro corde deo seruiunt. ꝛ cũ magno desiderio hoc sacramentum appetunt. ꝛ tm̃ ex humilitate et reuerentia sacramenti non audent accedere. Et

sic oīi die q̄libet hō q̄ habet magnū affectū et deuotionē ad sacrīm pt se cōicare spūal'r. Tales q̄nq̄ q̄ ex deuotōe audiūt missaz maiorem gratiam interdū recipiūt q̄z ipe sacerdos celebrans missaz. qz q̄nq̄z ipe sacerdos nō est bene dispositꝰ. illi vero oppositō. signāter hoies bōni sine mortali pcto q̄ desiderāt pticipes fieri. De q̄ Aug. z hr̄ de cōse. di. ij. c. panē. Panē altaris spūaliter mānducare est innocentiaz ad altare portare. s. p fidē z charitatē Mā fm Augu. Corpꝰ xpi mānducare z sanguinem bibere nō est aliud nisi in xpo manere z xpm manētē in se hr̄e. s. p fidē z charitatē. Mā dicit Aug. Crede z mānducasti. ad Ro. i. Justꝰ ex fide vivit. Tercij sunt q̄ nec sacramētaliter nec spiritualiter manducāt. z sunt obstinati z desperati pctōres. hi a fonte grāe se diuidūt. nō mirū q̄ arescūt. nunq̄d pt arescere scirpus absq̄ humore z carectū absq̄ aqua. q. d. nō. Joh. viij. Palmes si in vite nō manserit arescit z excidetur z i ignē mittet. z sic talis. Mā dicit de non recipientibꝰ discipulos Luc. x. Remissiꝰ erit terre sodomoz in die illa q̄z huic ciuitati q̄ nō receperit vos. Mā dicit Joh. xv. Quid tunc de dño. Jō Piere. xvij. Dñe oīes q̄ te derelinquūt ꝓfundent z i terra scribent. i. in inferno. z dicet eis illud Mat. xxv. Discēde erā z nō me collegistis. Ite maledicti in ignē eternuz. Sz heu volūt sibīpis applaudere z se excusare dicētes. Meliꝰ est xpi corpꝰ non sumere: q̄z in pcto z indigne suscipe. Rñdet veruz est. tñ dolere debēt q̄ sunt vasa ire q̄ deberēt esse vasa gr̄e. z q̄ abutunt libero arbitrio. et sequunt ppriā voluntatē viuētes ꝓtra dei dilectionē. cū fm Aug. nihil pccatū nisi voluntariū. z sic volūtarie mācipāt se damnatōni. Et hoz hoim sunt tria genera. ¶ Primi infideles excecati i lumie fidei. Exo. xij. Alienigena nō comedet ex eo. ad Heb. xi. Oportet accedentē credere. Et sic Joh. vi. Pūo pt nobis dare suā carnē ad manducandū. Sap. ij. Excecauit eos malicia coz. z Joh. iij. Qui incredulus est filio: nō videbit vitā eternā. sed ira dei manet sup eū. ¶ Secūdi sunt negligētes q̄ tpalibꝰ lucris z secularibꝰ negocijs intantū se implicāt: vt sanctā cōionez debito tpe negligūt. de illis Mat. xxij. Misit rex seruos suos. alii qui ibāt in villā. alius in negociationē. alij neglexerūt. Grego. Maledictū negociuz p q̄d negligit diuinū officiū. Lu. xviij. Nemo illorū virorz gustabit cenā meā. Ite Nu. xx. Si q̄s mundꝰ est z in itinere nō fuerit. i. nō habz impedimentū iuste necessitatis. z non fecerit phase. exterminabit aīa eiꝰ de ppl'o. qz sacrificiū nō obtulit dño tpe suo. pccatū suū portabit. Eph. iij. Ergo vt possitis apphendere q̄ sit sublimitas z pfunditas rē. ¶ Tercij sunt ꝓtemnētes q̄ ita mundū amāt vt sumere contemnūt. de quibꝰ Joh. iij. Lux venit in mundū: z dilexerūt hoies magis tenebras q̄z lucē. erāt em illoz opa mala. ¶ Quarti accipiunt sacramētaliter z spūal'r simul. z sunt boni z electi qui cū cordis ꝓtritōe z pura ꝓfessione z recta intentōe accedūt. De tali manducatione Joh. vi. dicit. Qui manducat me vivit propter me. Mā fm Grego. hoc sacramentuz dedit nobis xps in salutis remedium. qđ pstare dignet pater z filiꝰ z spūssanctꝰ.

Sermo. LXXXIIII. Ad idem.

Accipite et mānducate: hoc est corpꝰ meū. i. Corinth. xi. Dixi q̄ scdo debem⁹ accipere h̄ venerabile sacramētū sincere sine ꝓtagione. s. mortal' pccati. de q̄ Num. xviij. Qui mūdꝰ est vescet ex eo Mā fm Aug. Corpꝰ xpi ꝓculcat qui pccat z indigne absq̄ timore pcipit. Ideo Exo. xix. Qui accedūt ad dñm sanctificent Isa. i. Lauamini z mūdi estote. Mā dicit Augu. z habet de cōse. di. ij. sancta. Sācta nocēt malis. prosunt bonis. malis. i. pccatoribꝰ in mortali. Ideo. i. Reg. xxi. Cū dauid venit ad abimelech pētes panē. sacerdos abimelech respondit. non sunt hic panes nisi panes ppositionis. si serui sunt mūdi maxime a mulieribꝰ manducēt. vbi dicit Piero. z habetur. xxxij. q. iij. sciatis. Si panes ppositionis ab his qui vrores suas tetigerant comedi nō poterant. quāto magis panis ille qui ō celo descendit. Ergo eo tempe quo carnes agni manducaturi sum⁹ vacare a carnalibus debemus. ¶ Et habet ex cōcilio Elibertino. de conse. dist. ij. omis hō. Omis hō ante sacramentū cōionis a ppria vxore debet abstinere tribꝰ q̄ttuor aut sex diebꝰ. s. q̄ ab ea nō exigat. Dicit Bartholomeꝰ brix. tamē reddere debet quolibet tpe. vt habet. xxxij. q. v. si dicat. vbi dicit. Exiges pccat z nō reddens Et nō tm̄ debem⁹ esse mūdi ab ope carnali. sz vt dicit Piero. ab oīi ope seruili. i. pcto mortali. Matth. vij. Nolite sanctū dare canibus id est pctōribꝰ pollutis. Rationē signat Ambro. Qui pollutus accedit. nō soluz corpus xpi lacerat. sed totā trinitatē adunatā christi corpori inhonorat. Jō Bern. Ue homini cui ea

sal⁹ mūdi ad iudiciū est. cui vita mors est. cui absolutio dānatio est. cui grā ira. cui calix ꝓpiciatōis est vas indignatōnis. hec ille. Nā si Osa fuit pcussus ꝓpter tactū arche ruinam minantis. ij. Reg. vi. qz commisit se vxori. q̄d de accedentib⁹ indigne ad corp⁹ xp̄i. Ambro. Penā mortis christi merent. ac si christū occidissent q̄ indigne pcipiūt. Cui consonat Hylari⁹. Talis rēū ad vindictā ꝯcitat z sanctos a se fugat. hostē letificat. vitā suaz abbreuiat: qui corpus christi indigne manducat. se ipm peccatis illaqueat. pſ. lxviij. Fiat mensa eoꝝ coꝝā ipis in laqueū in retributiones et in scandalū. Attn̄ homo volēs frequentare h̄ sacramentū debet respicere vt nō solū sine mortali: sed etiā venialib⁹ sit cor mūdatū. ¶ MDiceres. vtrū venialia impediunt effectū huius sacramenti. Rñdet sctūs Tho. pte. iij. q. lxxix. ar. viij. Pcta venialia dupl̄r accipi possunt. Primo ꝑ put sunt ꝑterita. z sic in nullo impediūt effectum hui⁹ sacramenti. Secundo inquantū sunt actu exercitata. sic impediunt effectū hui⁹ sacramēti. nō in toto: sz i parte. qui sic accedit mente distracta ꝑ venialia peccata. q̄ tollūt ab eo actualē refectionē spūal' dulcedinis. nō aūt grē habitualis vl' charitatis. Unde iste q̄ cum actu venialis pcti accedit manducat in habitu spūaliter. sz nō actualit'. Jō habitualē effectū hui⁹ sacramēti pcipit et nō actualē. hec thomas. Jō magis debuz est vt hō studeat sep confessionē emendare z p contritionē purificare. Uerecūdum est aīe deuote ad sponsuz cū macula accedere. Jō Dyonisius. Sacerdos accedēs ad canonē lauat digitos ad designādū mūdiciā. etiā a venialib⁹ Piero. Dic clerice q̄d tibi cū caduc z vanis qui astas sacris aris. Dicit em̄ ꝓpha Isa. lij. Mūdabimini q̄ fertis vasa dñi. Reuera illa mūdatio nō solū debz esse ab actu peccandi libera. sed etiā ab affectu. Dicit Augu. z habet de ce. di. ij. q̄tidie. Si mens est in affectu peccādi magis dico aggrauari eucharistie ꝑceptōne q̄ purificari. qz qđ dat in remediū z salutem vertit in iudiciū z dānationē. De q̄ Haymo. Qui ita suscipit sacramentū: sibi magnū acq̄rit tormentū. Aug. in sermone de aduētu dñi Muta vitā: si vis accipe vitam. Dicit nanq̄ Christ⁹. z hō de ce. di. iij. nō pt. Nō pt quisq̄ gratiā celestis vite accipe. nisi purgat⁹ fuerit ab oīi sorde. ¶ MDiceres. dictū est q̄ h̄ peccatū magnū est: sicut illoz christū occidētiū. sed illud fuit maximum z grauissimum. Mat. xxiij. Veniet sup vos ois sanguis iusti ab abel vsq̄ ad sanguinē zacharie. Rñdet sctūs Tho. pte. iij. q. lxxx. ar. v. dicēs. Q⁹ peccatū indigne sumentiū h̄ sacramentū compat pcto xp̄m occidentiū sm̄ si'litudinē. qz vtrum q̄ cōmittit ꝯtra corp⁹ christi. non aūt sm̄ crimīs quantitatē. peccatū em̄ occidētiū xp̄m fuit grauiꝰ. Primo in h̄. qz illud pctm̄ fuit cōtra corp⁹ xp̄i in sua ꝓpria specie. h̄ aūt est peccatū ꝯtra corp⁹ xp̄i in specie sacramēti. Secdo illud pctm̄ pcessit ex intentōne nocendi christo. h̄ aūt nō. Un̄ pctm̄ infidelitatis qđ fundit⁹ sepat hoiem ab eccl'ie vnitate simpliciter loquēdo. maxime hoiem ineptū reddit ad susceptionē hui⁹ sacramēti. qđ est sacrm̄ ecclesiastice vnitatis: vt dictū est. Un̄ est q̄ grauiꝰ peccat infidel' accipiens hoc sacrm̄ q̄z pctōr fidelis. z magis ꝯtēnit xp̄m q̄ est sub h̄ sacramēto. p̄sertim si nō credit xp̄m sub h̄ sacramēto esse. qz q̄tū est ex se diminuit sanctitatē huius sacramēti z virtutē xp̄i opantis in h̄ sacro. qđ est ꝯtemnere ipm̄ sacrm̄ in se. Sz ipe fidelis q̄ sumit cū ꝯscientia pcti ꝯtemnit hoc sacrm̄ nō in seipo. sz quantū ad vsum indigne suscipiēs. Jō subdit in epl'a. Nō diudicās corpus domini. i. nō discernēs ipm̄ ab alijs cibis. quod maxie facit q̄ nō credit xp̄m esse sb̄ h̄ sacramēto. Jtē ille qui h̄ sacrm̄ in lutū proijceret grauius peccaret q̄z ille q̄ cū ꝯscia pcti mortal' sumit. z in h̄. qz hoc faceret ex intentōe iniurias inferendo huic sacro. qđ nō intēdit pctōr corpus xp̄i indigne suscipiens. ¶ MDiceres an sit pctm̄ corp⁹ xp̄i in pcto mortali videre. vel an pctōr repelli debet. Rñdet Durandus sil'r z Bonauētura sup. iij. sniaz. q̄ quidā accedūt ex fide. sz nō ex charitate. isti pñt videre sed nō sumere. qz tales sunt vniti xp̄o in fide. z fides corrñdet visui. Alij fide z charitate. tales possūt videre z sumere. Tercij nec fide nec charitate. vt infideles. z hi debēt repelli ab vtroq̄. Jō sctūs Tho. pte. iij. q. lxxx. Per visū ñ attingim⁹ corp⁹ xp̄i q̄ ad substantiā. sz species sacramētales. nō a visione null⁹ baptisatus ꝓhibetur. ¶ Attn̄ notādū q̄ dicit Petr⁹ de tharātasia sup. iij. sen. Ab h̄ venerabili sacramēto excludit̄ qs triplici rōne. Primo ꝓpter indignitatē sui. z est pctm̄ mortale vl' voluntas ei⁹. Secdo ꝓpter reuerentiā sacramēti z sic nihil aliud q̄z pctm̄ excludit hoiem a sacramēto. vt immundicia corpis. pollutio corporis. illusio nocturnal'. q̄uis sm̄ se ꝯsiderata nō pōr esse pctm̄ mortale. tn̄ in sua causa q̄nq̄z habz pctm̄ mortale annexū. Prouenit q̄nq̄z a causa extrinseca spirituali. s. a demonum

illusione. qñqz intrinseca spūali. s. a p̄cedētibꝫ cogitatōibꝫ. qñqz ab intrinseca corpali. scz ex supfluitate nature. vel ab extrinseca corpali. s. ex supfluitate cibi ⁊ potus. ⁊ sm q̄ cause sunt p̄cti: sic ⁊ effect⁹. ⁊ sic pt cōsiderari an pollutio ex necessitate impedit sumptionē sacramenti. scz si ex reuerētia nisi necessitas vrget. tunc est dimittendū. Scz q̄ est illa necessitas. Rñdet est infirmitas in layco: vel festiuitas in clero. vt patet dist. vi. Testamentū. Jbidē habet ō claratio pollutōis optima. Sinaūt dubitat de causa ex reuerētia abstinēdū est. Aug. Bonarū mentiū est timere culpā vbi culpa ñ est. ⁊ habet dist. v. ad eꝫ cubitū. ibi habet ō mulieribꝫ mēstruatis. Jdcirco ꝓpter lubricitatē vel infirmitatē q̄ nō est diuturna. potest se abstinere ab hꝫ sacramēto ex reuerētia. Itē ꝓpter reuerentiā sacramēti req̄rit abstinētia a cibo et potu. hoc est ieiunium vt dicit sanct⁹ Thomas pte. iij. q. lxxx. arti. viij. ¶ Jeiunium est duplex. Primū nature. s. priuatio cibi ⁊ pot⁹ cuiuscunq̄. ⁊ tale ieiunium req̄rit ad hꝫ sacramētū. vt neq̄ post sumptionē salus vl'aq̄ vl'medicine aut alteri⁹ cibi vel potus: vel medicine in quantūcūq̄ parua q̄ntitate licet hꝫ sacrm recipere. nec refert vtꝫ hmōi nutrit vel nō. dūmodo sumit ꝑ modū cibi ⁊ pot⁹. Si reliquie casualiter deglutiant nō impediūt sumptionez huius sacramēti. q⁹ nō sumunt ꝑ modū cibi. sic etiā de reliquijs aq̄ quibꝫ os abluit. nō in magna q̄ntitate. scz ꝑmixta saliue qđ vitari nō p̄t. ¶ Secūm est ieiunium ecclie qđ instituit ad maceratione corpis. ⁊ tale ieiunium p̄dicta nō impedit. Et hꝫ ieiunium ecclie dicit sctus Tho. incipit a media nocte. ⁊ si post mediā noctem aliq̄d sumit ꝑ modū cibi vel pot⁹. ⁊ si est san⁹ nō p̄t eadē die sumere sacrm. pt ꝙ si ante medianocte. Nec refert vtꝫ post cibū vel potus dormierit aut indigest⁹ sit. q̄tū ad ratōes p̄cepti. refert tn̄ q̄tū ad ꝑturbationē mētis quaz patiunt hoies ꝓpter insomnietatē vel indigestionē. Quia si mens multū ꝑturbet hō redd̄it inept⁹ ad sumptōnez huius sacri. Jō. i. ad Coꝛ. xi. legit. Probet aūt seipm hō. i. ꝛscientiā suā. ¶ Dixi tercio debem⁹ hꝫ venerabile sacramentū accipe diligēter cū ꝛscietie discussione. Nā habet i can. xi. q. iij. Inter ꝟba. Nō hoim linguas scz ꝛscietias scrutari debemus. Aug. Quicq̄d est ꝛtra ꝛscietiā edificat ad gehennā. Greg. sup Ezech. In oīmi qđ agit ꝙ debet hō tacute ad interioꝛē testē currere hoc ē ad cōscientiā. ij. ad Coꝛ. i. Glia nr̄a est hec. testimoniū ꝛscietie nostre. Nā sicut cū i teste inuenit aliq̄d falsitatis totū testimoniū deroꝛ gat. ⁊ sic de ꝛscietia Jaco. ij. Offendēs in vno factꝰ est oīm reꝰ. Jō Lu. xi. Si oculꝰ tuꝰ sim plex est. totū coꝛpꝰ tuū lucidū erit. si oculꝰ nequā. i. ꝛscietia. totū coꝛpꝰ tenebꝛosum ¶ Diceres. exquo debeo ingredi domū ꝛscietie. cū ꝛscietia me retrahit a venerabili sacramento. scz ratio attrahit. Rñdet supioꝛ ps ratōis debet hꝫ iudicare. ⁊ volūtas superioꝛ arbiter esse. ⁊ eligere q̄d sit faciēdū. Dicit primo ꝛscientia. Dardua est res coꝛpꝰ dñicum suscipere. Ratio. pensa q̄ta vtilitas ⁊ cōsolatio totꝰ ecclesie. hoc debet te mouere. Conscientia q̄ est ista. Ratio. est redēptoꝛis ⁊ redemptōnis nr̄e memoriale dulcissimū. pignꝰ eterne hereditatis: ⁊ future iocūditatis amabile p̄ludiuz. arra sponse: iocale diuinuz: vnio fraternalis ecclie triūphantis cū militante. suaue glutiniuz. ibi veritas reuelata facie. hic paleata. Scz illa celestis hierlm habet deū iocūdi⁹. ista militās i terra mirabiliuꝰ. illa habet eū oīno secure. ista pficue. si credis in hꝫ sacramēto panē celestez dari oīme delectamētū in se habētē: ⁊ desideras illā delectationē. Cōscientia. desidero. q̄ro ⁊ laboro. Ratio. bonū est desiderū. sed mirabile q̄ vis te remouere cū vere credis sub sacramēto illā suauitatē verissime ꝙtineri. Facis sicut q̄ vinū vehemēter appetit. ⁊ vas in q̄ est ñ vult attingere. Conscientia. aliꝰs exercitꝰ ⁊ p alia opera meli⁹ possit hauriri illa dulcedo. vt puta in secreta oꝛone. Ratio. hic est fons totius gratie ⁊ dulcoꝛis. nihil rōnis habet riuū querere ⁊ fontē deserere. licet alibi posset q̄ri. melius tn̄ ⁊ fructuosi⁹ ⁊ iocundi⁹ est arboꝛez cum fructu hr̄e q̄z solū fructuz. Conscientia. Dq̄z multi fontē suscipiunt: q̄ de eius dulcedine nihil sciunt. Fons dici p̄t ⁊ esse. nō tn̄ cuilibet patēs scz signat⁹. vt dicit in cantic. Cantico. iiij. Dctus ꝛclusus. fons signat⁹. Ratio. ita ē vt dicis de his q̄ ad exteꝛioꝛa diffusi: ad interioꝛa nō respiciūt. nucleū sumētes nondū comminuūt. sed simul cū testa deglutiūt. nihil p̄cipere p̄nt latētis dulcedinis. iuxta illd Ber. Omes ꝛquerimur nobis deesse grām. si iustus q̄reret. null⁹ sibi grām deesse sentiret. Conscientia. ego timeo accedere. ⁊ puto opus valde tremendū. Ratio. nec valeret si sine timoꝛe accederes. scz si ꝓpter timoꝛē essz abstinendū. tūc p̄ ceteros magis sancti pl⁹ timerēt. ergo magis abstinere deberēt. Ponam⁹ hoiez qui adhibita diligentia ꝑ modulo ⁊ posse nihil scit restare ex debito faciendū. ⁊ si sciret quidē nollet negligere. vtrū meli⁹ secur⁹ ⁊ rationabili⁹

sit talē abstinere q̄ accedere. Conscientia. Hoc quero. Ratio. si hūc melius est abstinere male cōsolati essent oēs deuoti q̄ frequēter communicant nisi ex reuelatōe diuina i statu gratie se esse cognoscerēt. & sic periculosus esset fieri sacerdotē. maxime q̄ ad sepe celebrādū ratione officij vl' beneficij est obligat⁹. Nā securitas hoīm hic esse nō pt. ergo si bonū est ex humilitate dimittere. multo melius ex hūlitate accedere. nā nescis hoc deo placere. Primo q̄ de⁹ posuit in ptāte hoīs suscipe. Scdo q̄ dedit ei bonā voluntatē non peccādi. Tercio dedit desideriū cōmunionis. Quarto q̄ delicie iesu christi sunt esse cum filijs hoīm. Prouer. viij. Quinto ingratitudo diuinis delicijs nō dare locū. Conscientia. ego nullū scio peccatū nisi scrupulū. Ratio. si pcta haberes maius dignū esset vt dimitteres peccata ppter sacramentū. & si es indispositus. dispone te ergo q̄ nō est oīm sumentiū vna dispositio. Probet seipm homo. Primo incipiens ab se peccasse doleat: & confessus est oīa pcta saltem mortalia. & si parat⁹ est penitentiā facere: & voluntatē habet a peccatis desistere. & faciat diligentiā suā p oportunitate loci & tpis & virtū. q̄diu q̄s in istis deficeret nunq̄ deberet accedere. Scdo pficiēs an primo in suo peccato doleat & in oīe deuot⁹ existit. fugit vicia. & occasiones & vanitates leuiū peccatoꝝ. & pnū in virtutibꝫ se inueniat: & ad obedientiam mandatoꝝ dei. Tercio hō pfect⁹ plet se amori p primo sit parat⁹. aut si letanter patit. & si nil timet ampli⁹ q̄ deū. & habet intima suspiria post deū desiderādo summū bonū. ferēs spūm ei⁹ sursum. q̄ dicit Bern⁹. Principalior est spūs vbi amat q̄ vbi animat. & h̄ causatur ex charitate summi boni: qđ est sacramentaliter presens.

Sermo. LXXXV.
Ad idem.

Accipite et mā ducate. hoc est corp⁹ meum. i. ad Corinth⁹. xi. Audistis qūo accipere debem⁹ hoc venerabile sacramentū fideliter sine errore. sinceriter sine dilatione. diligēter cū discientie discussione. Quarto videndū est q̄ recipiat decenter cū recta intentione. eo q̄ dicit Greg. xxvi. moral'. Intentio p̄stituat fundamentū opi nostro. Nā sicut fabrica colūnis innititur. colūne basibꝫ infulciuntur. ita vita nr̄a fortitudo: & fortitudo intima intentione subsistit. ppter qđ dicit Greg⁹ xxviij. moral'. Diligati cura p cuncta opa nostra intentio nr̄a est pensanda. vt nil amplius tpale appetat. sed totū se in soliū eternitatis figat. ne si extra fundamentū actōis nostre fabrica ponat totū in nihilū soluat. Nā qui rectam intentionē nō habet in opere. totū opus amittit. eo q̄ dicit magister in. q. sniaꝝ dist. xl. Actus simpliciter mali sunt q̄ puersam intentionē habent. Nā mala intentio facit bonum op⁹ nō valere. vt habet in cano. xxiij. q. v. Cū minister. vbi dicit. Cum minister sponte occidit quē iudex iubet occidere. homicida est. intelligendū est de intentōne speciali. q̄ dat causam opi. Ideo Grego. xxviij. moral'. Sicut oculꝰ corpalis est corpis lucerna. sic p radiuz intentōnis illustrant intentōis merita. Hoc idē etiā patet de ope indifferenti ad meritum. vel ad demeritū. vt patet di. xli. Quisq̄s. & c. delicie. & sunt verba sancti Augu. de doctrina christiana. Q̄ sapiēs scioſissimo cibo sine aliquo vtitur vicio. Insipiens aūt fediſſima gule flāma in vilissimū cibū ardescit. Et sapiēs magis & poti⁹ more dñi piscem vescere pōt q̄ lenticulā more esau. qr nō cibo sz appetit⁹ est culpa. Nā deus plus respicit intentionē & voluntatē q̄ act⁹ hoīs. Nam intentio facit actū bonum vel malū. vt habet d' vsu. c. Consuluit. Q̄ sola spes & intentio sine pacto facit vsuram. Jō Alexander papa. xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. Nō attendenda sunt q̄ fiūt. sed q̄ animo fiūt. vbi glo. Potius respicienda est causa facti q̄ ipm factū. Nā ꝑm Augu. Si q̄s aliq̄d opatur vt terrenū cōmodū ꝓsequat. non erit coꝝ mundū qđ in terra volutat. Et sic de opere accedēdi ad h̄ venerabile sacramentū. op⁹ in se bonū est. videat aūt vnusquisq̄ intentionē. Nā dicit Bonauētura. Intentio non est oīmbꝫ vna. Aliqui trahunt amore vt inflamment. Aliq̄ infirmitate vt curent. Aliqui ex memoria delictoꝝ vt deleant. Aliqui ex tribulatione vt liberent. Aliqui ex desiderio gratie vt exaudient. Aliqui ex grāꝝ actōne p beneficijs. cū nihil dignius. Aliqui ex dei honore & sanctoꝝ: cū nihil maius. Aliq̄ ex dilectōne et cōpassione proximi. cū p salute viuoꝝ & mortuoꝝ nihil efficaci⁹. vt habet de ꝓse. di. ij. Nihil. Nihil in sacrificijs maius. nulla oblatio potior ista. & sic intentio est radix opis Ro. xi. Si radix bona & rami. Naz ꝑm Bedā. Thesaurus cordis est intentio quā respicit dominus. vt dicit Grego. Cor & nō suba pensat de⁹: nō quantū: sz ex quāto. Nam sicut arbor

mala nō potest bonos fructꝰ facere. sic nec mala intentio opa bona. vt patet de xpi passione. quo ad intentionē christi. fuit em opꝰ nostre salutis. s. quo ad nostrā redemptōem. sed fuit iudeis damnatio. quo ad eoꝝ intentionē

¶ Circa quo sciendū intētio est multiplex. Ratio. qz vt dicit Hugo de arca noe. Cor hominis in tot diuidit: quot sunt ea q̄ concupiscit z amat. ergo ꝑm diuersitatē concupiscētie seu amoris erit diuersitas intentōis. Un Bern. sup Cantica ꝑmone. xiij. Si amās turpia appetit z intentio turpis est fedās facit aīe. si honesta appetit. intētio honesta est. ergo diuerse sunt intentōes ꝑm diuersos affectꝰ. ¶ Prima intentio ꝑm Bern. puersa z iniqua. vt illa que ꝓcedit ex volūtate affectata z amore carnali tendēs ad finē qui est ꝓtrariꝰ vltimo fini vt qui intendūt gule. vt magꝫ luxurie vacare possint. Talis est intētio obstinatoꝝ. vt intendere vni vicio ꝑpter aliud inducendū. s. superbie vestimentoꝝ. ꝑpter complacere meretrici Dicit nanqꝫ Bernar. de libero arbitrio. Quātum malū intēdis. tantū malū facis. Sicut patet de fure q̄ intendit furari magnū thesaurū. z posito q̄ nō ꝓsequeret actū. tn fur coram deo ꝑbat. vt habet. xiij. q. vi. c. fur. vbi dicit. Non furtū: sz mens furātis attendit. ¶ Secunda intētio est falsa z ficta: q̄ ꝓcedit ex affectata voluntate. mēdaciter tendēs in rem z apparēter false z nō vere. qz ꝑpter fauorē hominū. De quo dicit Bern. Tendere q̄si in rem sed non ꝑpter rē ypocrite aīe est. Unde Matth. vi. Exterminat facies suas vt videantur ab homib. Hec intētio fedat animā ꝑ turpitudinē ypocrisis z occidit eā. De q̄ Augu. in ꝑmone de cōmuni vita clericoꝝ. z habet in can. xi. q. i. nolo. Qui ypocrita est mortuus est. licet viuit corꝑaliter. tn mortuꝰ est spūaliter. ¶ Tercia intentio est mercēnaria z obliq̄ que ꝓcedit ex volūtate affectata pusillanimiter tendēs in rē. nō ꝑpter rē: sed ꝑpter vite ꝑsentis necessaria. ex qua voluntate incuruatur quo ad se vn mercēnaria est. qz filijs veris nō ꝓuenit. vt patz ꝑ Ambꝝ. q̄ dicit in glo. sup Lucā. c. xv. Filius q̄ habet spūssancti pignus in corde. secularis lucra mercedis nō q̄rit: sed ius seruat heredis. Et de hac intentione dicit Bernar. Tendere i rē ꝑpter vite necessaria est pusillanimis aīe. qz nō habet magnā cōfidentiā de dei puisione. de q̄ ps. liij. Jacta cogitatū tuū in dño: z ipe te enutriet. Et iterum ps. xxxvi. Spera i dño z fac bonitatē z pasceris in diuitijs eiꝰ. Idcirco si intentio sit obliqua deꝰ debet esse fundamentū. De quo Ber. Qui intendit in aliud q̄z in rē. tn ꝑpter rē est negociū marthe z nō marie. nōdū puenit ad pfectū recorē. qz nō querit rē ꝑpter se. sz in ordine ad alterꝫ. ¶ Quarta est intentio inordinata z inimica deo. vt intendere bonū affectu bono z affectu malo. qz bona intētio nō excusat opꝰ malū. vt patet in Can. i. q. i. Nō est vbi dicit Greg. Nō est putanda elemosina si paupibꝰ dispensēt qđ ex illicitis rebꝰ acquiritur. qz nō sunt faciēda mala vt bona eueniāt qz talꝫ magꝫ aggrauat q̄z iuuat. Aliud est ꝑpter cōmissa pcta elemosinas facere. aliud ꝑpter elemosinas pcta ꝑpetrare. vt sunt q̄ diuitibꝰ furant z paupibꝰ tribuūt. Hec elemosina nō placet deo. licet bona sit eoꝝ intentio. vt habet xvi. q. v. Elemosina illa placet q̄ ñ ex illicitis z iniquitate ꝓgerit. sed q̄ de rebꝰ a deo cōcessis z bene acq̄sitis deo impēdit. ¶ Petrista. Quic quid agunt homines intētio iudicat omēs. Job dicit Gregorius. Quisqꝫ sacerdotiū vl' episcopatum nō ad elatōis pompam. sed ad vtilitatē rē desiderat adipisci. bonū opus desiderat. sed bene ꝑꝰ vire ꝑ suas cū eo quē subitur' est honorē metiat. vt si est impar abstineat z ad id cū metu etiā sui se existimat sufficere accedat. Et sic intētio eius nō erit inordinata nec deo inimica. ¶ Quinta intentio est vera z recta q̄ in rē ꝑincipaliter z ꝑpter ipm dirigit. que est actuū bonoꝝ z ꝓcedit ex volūtate affectata specialiter z est igne amoris calefacta. Hec nulli bi homiez sistere ꝑmittit nisi in deo. Un Orige. sup Cant. c. v. Qui recto desiderio intus estuat nil in intentione portat: qđ nō feruore estuātis desiderij in rē liquescat. Hec aūt intentō adhuc nō est pfecta. qz adhuc ꝑ multa occupata. Est tn recta z puluerē terrene cōdēnationis faciliter abstergere ꝑt. qz occupatio fit ꝑpter rē. z est marthe negociū z non marie. vt dicit supra Bern. Et subdit. Recta est nostra intentio. s. vt in oīi actōne nra aut dei honorē. aut vtilitatē ꝓximi. aut bonā ꝓscientiā queram. ¶ Sexta est intentio pura simplex. z magis immediata: z oīi odore dulciori z suauiori. finis ei' ad vltimū finez allicit. z est ꝓtemplatiuoꝝ. z illa ꝓcedit ex volūtate affectata experimētaliter. Experimēta' em odor vltimi finis oīa ꝓtraria ꝓtemnit. In nullo alio fine q̄z in vltimo fine quiescit. De q̄ Hugo sup. vij. angelice hierarchie. Experientia est rerū magistra z mater intelligētie. Nā ille veritatē optime nouit qui nō solū audiendo sz etiā faciēdo z studēdo didicit. Et in tali expe

rientia tūc ambulat intētio. ꝛ q̄si currit i odore dilecti. dicēs cū sponsa Cātico. i. Curremꝰ in odore vngentoꝝ tuoꝝ. Nec intentio intendit solū in deū. ꝛ imediate quantū ꝑt ꝛ ꝓpter ipm. sed vt pluries nō totaliter ꝓpter ipm solum. sed etiā ꝓpter se querens delectari ꝛ cōsolari retinens adhuc aliquid ꝺ̄ ꝓprio. vt dicit Bern̄. Et ideo talis intētio clamat cuz petro Matth̄. xix. Ecce nos reliquimꝰ oīa ꝛc. q̄d ergo erit nobis. In hoc q̄ꝺ dicit. q̄d erit nob. nō totaliter ꝓpter ipm solū. sed etiā ꝓpter se q̄rens delectari ꝛ consolari. Ergo adhuc habet aliq̄d ꝓpriū. iuxta illud p̄s. cxviij. Inclina cor meū ad faciēdas iustificatōes tuas ꝓpter retributionē. Quā tm̄ intentionē dn̄s nō soluz reꝓhendit. qz nō principaliter querebat mercedē: sed dn̄i voluntatē. cū multi tales sint in domo patris. ¶ Septima est intētio q̄ est immediata simplificata ꝛ deificata: ꝛ amore finis eterni totaliter attracta. ꝛ hec est beatoꝝ in patria. Et hec intētio dicit deifica. qz ꝑm Bern̄. in libro ꝛe diligendo deū. Illa intentio nihil relinquit in volūtate admixtū vel ꝓpriū. sed totū p intentionē dirigit in deū. Et subdit ibidem. Illa intentio eo deificatior ꝛ purificatior est. qz in ea nihil de ꝓprio admixtū relinq̄tur. eo suauior est q̄ totū diuinū est qꝺ sentit. Nā in hac intentōe homo a seipso liquescit et in deū penitꝰ se trāsformat. qz oīa in oībz est deus. nā licet in homīe ibi manet substantia. tamē alia forma: alia glia: alia erit potētia. Et dicit Bern̄. ibidē. Impossibile est fieri nisi pꝰ resurrectionē vel post resumptionē corpis alia. qz adhuc anime desiderio naturali appetūt vnionē corpoꝝ suoꝝ. Idem sentit Augꝰ. de appetitu corpoꝝ super Gene. ¶ Dicēres. ꝑ que signa recta ꝛ simplex intētio cognoscitur. Rn̄det Henricꝰ de frimaria. q̄ huiꝰ intentionis sunt aliqua signa: quedaz exteriora quo ad homīes. ꝛ quedā interiora q̄ ad cōscientiā. Signa igit exteriora recte intentionis ꝑm Ouge. sup Canti. sunt q̄nq̄. ¶ Primuz signū est hūane laudis detestatio ꝛ dei glorificatio. Un̄ Matth̄. vi. Cū facis elemosinam noli tuba canere. sicut ypocrite faciunt. ꝺ̄ quo Chrisꝰ. Tuba est oīs actꝰ ꝑ quē demonstratur opis iactātia. Aug. Jactantia est eo piculosior quo noie religiosior. q̄ est vitāda. qz ne scimus an deo placēt opa nr̄a. Eccl̄s. ix. Gūt iusti quoꝝ opa in manu dei. Ideo Luc̄. xvij. Cū feceritis oīa q̄ ꝓcepta sunt vobis: dicite. serui inutiles sumꝰ: qꝺ̄ debuimꝰ facere: fecimꝰ ¶ Secūdū est rōnabilis tristicia ꝛ exultatō mentis. Matth̄. vi. Cū ieiunatis nolite fieri sicut ypocrite tristes. Piero. ibidē dicit. Nō inueni veriꝰ signū boni cordis q̄z si erūpas foris in dulcedinē mentis ꝛ frequētiā sobrie exultatōnis ꝛ tristicie ¶ Terciū signū est ordo correptionis. vt priꝰ a teipo incipias: ꝛ deinde post hoc alios corripias. Un̄ Luc̄. vi. Hypocrita eijce ꝓmo trabē de oculo tuo. ꝛ tūc videbis eijcere festucā de oculo fratris tui. Dicit Ouge. ibidē. Nisi fallor nihil aliud appetis nisi apparere iustꝰ dum me corrigis ꝛ te negligis Nā scribit Prouer. xviij. Justꝰ priorꝰ accusator sui est. Jō Brego. Imperitꝰ medicꝰ est q̄ aliorū curā gerit: ꝛ seipm nescit. ꝓpter qꝺ̄ docet apl̄s. i. Thimo. vi. Cōsidera teipz ne ꝛ tu tempteris Eccl̄i. xxxi. Intellige q̄ proximi tui sunt ex teipo. h̄ est si me ꝛ te corrigis. incipe primo a te ꝛ nō a me. ꝛ hoc req̄rit vera ꝛ recta intentio. ¶ Quartū est benignitas cōpassionis Un̄ Brego. Qui bonꝰ est corde. benignus est cōpassione. qz vera iusticia ꝛ intentio cōpassionē habet. falsa indignatōnez: vt phariseoꝝ. Mat. xxiij. Imponunt onera grauia ꝛc. ꝛ ve vobis scribis ꝛ pharisei q̄ alijs clauditis regnū celoꝝ: ꝛ nō sinitis intrare nec vos intratis. q̄ alios ex charitate nō docebāt viam dei. nec cōpatiebant peccantibz ex charitate. ꝛ sic non fuerūt in via salutis carētes recta intentōe i benignitate cōpassionis. Unia dicit Aug. sup psal. Jnquantū maior charitas tanto plꝰ toz que te cū quē peccare vides ¶ Quintū signū est immobilitas mētis tā in aduersis q̄z in pꝓsperis. vt Iob q̄ dixit Job. i. Si bona suscepimus de manu dn̄i. mala autē q̄re nō sustineamus. Ibidē dicit. Erat Iob simplex ꝛ rectus. qꝺ̄ exponēs Brego. dicit. Simplex ꝛ rectus est ille q̄ aduersis nō frangit. q̄ ad tpalia non inclinat. q̄ ad superioza totꝰ erigit. qui diuine volūtati humiliter subijcit. Nec Ouge. breuiter enumerat exponens illud Canti. vij. q̄s pulcri sunt gressus tui in calciamētis tuis filia principis. i. in oībz tuis q̄ agis si laudez humanā vites. si sobrie id est rōnabiliter exultes. si primo te corripis. si alijs benignitatē exhibes. si patiētiā in aduersis ostēdis. Hec sunt signa exteriora. ¶ Post hoc videndū est de signis interioribz. Dicit enī Bernar. in lib. de ꝓceptis. q̄ interior oculus intentōnis vere sit simplex duo arbitror necessaria. s. charitatem in intentōe: ꝛ veritatē in electōne. ¶ Primo ergo necessaria est charitas in intentione. Ratio. qz charitas dirigit intentionē ad oīma illa que ad finē ꝓncipaliter sunt intentū. quia

charitas vnit z in oīb vnū intendit. z omnia q̄ pt cū illo vnire querit. ad Col. iij. Super oia habete charitatē: qđ est vinculū pfectionis. ¶ Sedm veritas in electione. qz illa ñ sinit errare circa finē intentū. Bern. Quo simplex est oculꝰ intentōis cū ignorātia veritatis bonū nō diligit: z malum nesciens agit. ergo ad verā intētionē requirit amor boni z cognitio veri. sic etiā nec charitas sinit intentionez ante finē intentū stare. nec veritas sinit eā circa finē errare. Bern. Veritas nō querit angulos. nec ei diuersoria placēt. Ps. l. Spūm rectū innoua in visceribꝰ meis. i. intentionez rectam. qz ſm Rich. de sancto victo. Inter omnia q̄ ad salutē spectare videnť primū z principale est bona volūtas p quā in nobis diuine similitudinis imago reparat. Sz qz intentio sine charitate est remissa. sine ꝓfitate corrupta. igit ꝓsidera verā intentionē p signa ꝓhabita. Basiliꝰ. Porro vnū est necessariū. s. recta intētio ad dei gl'iam. ¶ Quīto accipe debemꝰ ꝺ venerabile sacramentū hūiliter cū tremore z timore reuerentie. Nā sctūs iohānes baptista sanctificatꝰ erat in vtero. tñ de eo legit cū deberet christū baptisare: nō audebat sanctam dei tangere verticē. sed clamauit cū tremore. sanctifica me saluator. Item legit eccl'ia. tremūt ptātes. Dic igit cū Job. c. i. Anteq̄z comedā suspiro. z tanq̄z inundātis aque sic rugit mеus. Timuit em abraā loqui cum angelo Gen. xviij. Quid loquar ad dñm cū sim cinis z pulvis. Fuit angelꝰ in psona dñi. Multo magis timere debes tu. accipiēdo dñm angelor. Timuit em moyses loq̄ pharaoni Exodi. iij. Quis ego sū vt logr pharaoni. Quid tu facere debes accipiēdo regē regū z dñm dominantiū. Ideo scribit in collationibꝰ patrū Quantūcūq̄z puritatis sit hō. nō debet se existimare dignū. Nā homo ignarꝰ est negligēs z obliuiosus. ideo debet se indignū estimare ꝑ pter multor excessuum ignorantiā: negligentiam z obliuionē. dicēdo cū centurione Mat. viij. Dñe nō sum dignꝰ vt intres sub tectum meū. Nō sum dignꝰ sz necessariꝰ. Revera nō dignꝰ. nā hoc sacramentū est speculū sine macula. candor lucis eterne. Sap. vij. Ideo ps. xxxiij. Timete dñm omes sancti eiꝰ. Et meritо Job. xv. Celi nō sunt mūdi in cōspectu eiꝰ. quāto magis inutilis homo. Aug. Christū cōculcat qui ꝺ venerabile sacramentū sine timore reuerentiali accipit.

¶ Sermo. LXXXVI.

¶ Ad idem.

Accipite et mādūcate. hoc est corꝑ meū z. i. ad Cor. xi. Audistis qūo accipiēdū est hoc venerabile sacrm q̄nq̄z modis. s. fideliter sine errore. sinceriter sine ꝓtagione. diligenter cū cōsciētie discussione. deceter cū recta intentōe. hūiliter cū tremore. ¶ Nūc sexto videndū est q̄ accipiat prudēter cū studiosa meditatōe. nā nō sufficit recta intentio nisi assit studiosa meditatio. qz nisi spūs humanꝰ aliquē finez ꝑcognosceret: nesciret quo tenderet vbi quiesceret. z nisi illū finē aliq̄liter desidera ret nunq̄z eū q̄rere curaret. sz esset vacuus z profugus sup terrā: z vt alter cayn a facie dñi proiectus nunq̄z stabilis pmaneret. Vñ Hugo lib. de archa noe. Meditatio studiosa p omnia discurrēdo: z hūc finē intentū inuestigando. quasi curatiue q̄ret inuestiget z inueniet z spūm ad illā cū exultatione adducet. ideo iter meditatōis rationabiliter sequit iter intentionis. Richar. lib. i. de archa mystica. Studiosa meditatio q̄rit ardua apprehendere. obscura disrūpere. occulta penetrare: donec veritatē diu q̄sitā inueniet. Et sic amor boni z cognitio veri que sunt necessaria intentōi augmentant z ꝓfortant. Ps. xxxviij. In meditatōne mea exardescet ignis. Bern. Ignis ea q̄ inflāmat: inflāmat ad boni amorē z veri cognitionem. ¶ Diceres. que est differētia inter meditationē z cogitationē. Rūdet Rich. li. i. ō archa mystica. c. iij. dicēs. Una z eandē materiā aliter p cogitationē intuimur. aliter p meditatōnē rimamur. multa em a seinuicē differūt. licet in materia ꝓueniāt. Idem Rich. Cogitatio est impetuidus animi aspectus: ad euagationē ꝓnus. Ipe em se singulis pene momentis ꝓsueuit ad inepta z friuola relaxare: z sine vllo discretōis freno ad oia se ingerere vl'pcipitem dare. Meditatio ꝺo est studiosa mentis intentio ꝓuidus animi intuꝰ ad veritatis inquisitionē. Ex his patet istor multiplex differentia ſm Rich. ibidē. ¶ Primo cogitatio p diuersa huc illuc diuagat. sz meditatio circa magna z ardua ad directōis finē cū animi industria ad magna ꝓuenire querit. Secūdo differūt. qz cogitatio serpit. meditatio intēdit z ad plurima venit. Tercio cogitatio ē sine labore z fructu. meditatio vero cū labore et fructu. Quarto cogitatio est semp vaga motu ō vno ad aliud trāsit. meditatio semp vnū aliq̄d incessanter intendit. Attamē frequēter

vnū ponit p reliquo. Cogitatio qñq; i medi/tatione cōuertit. Dicit Rich. ¶ Jō me moriā debem⁹ habere q̄tuor. Primo ppter vicior ad detestandū vt doleamus. Apōc. ij. Memēto vnde exciderīs t age pñiam. quia Chr̄s. sup epl'az ad Heb. t habet de pe. dist. iij. qz. Judas inq̄t peccauit: nullū delictorū tale remediū habet sicut eor cōtinua memoria. Bla. ad cōpunctionē: non ad delectationē. p pter qđ Deute. ix. Memēto inq̄t vt nō obli/uiscaris q̄ ad iracundiā puocasti dñm deum tuū. pſ. cxxvi. Sup flumina babilonis illic sedim⁹ t fleuim⁹ dū recordaremur syon. i. in captiuitate pctī t ꝓfusiōis flere debem⁹. cū recordaremur syon. i. gr̄e pdite t innocētie. in q̄ statu hō deū speculat. Aug. Quāto q̄sq; stri/ctior: tāto i eo p memoria delictor sit fletꝰ ve/rior. vt ezechias Isa. xxxviij. Recogitabo tibi oēs ann[illegible]meos i amaritudie anime mee. Treñ. iij. Recordata est hierm dier afflictōis t puaricatōis q̄ ad culpā. oim desiderabiliuz suor q̄ ad gr̄am ¶ Scdo debem⁹ hr̄e memo riā mortis ad pctm vitandū. Eccli. vij. Me morare nouissima tua t in eternū ñ peccabis. Si diē mort̄ hoies meditari vellent ab oīi immūdicia animos suos cohiberēt. Oz heu ꝓquerit Treñ. i. Hordes eiꝰ in pedib illius. qz nō est recordat⁹ finis. Et ergo q̄ nūc volūt meditari salubriter. necesse est hanc aliq̄n do lenter sustinere. Aug. in ꝓmone de innocētib Hac aniaduersione pctor ocutit q̄ dū viuez oblit⁹ est dei. moriēs obliuiscat sui. ¶ Tercio dei iudicioz ad timendū. Eccl's. xi. Si hō annis multis vixerit meminisse debet tenebro si tp̄is t dier multor vanitatis. qui cū vene/rint arguent p̄terita. puer. xij. Logitationes iustor iudicia. s. dei. Eccl's. vlti. Lūcta que fi unt adducz dñs ad iudiciū Eccl. xviij. Me mento ire t tp̄s retributōis. hec oīa in ocu lis dei. pſ. lxx. Memorabor iusticie tue soli⁹. ¶ Quarto debem⁹ habere meditationē beneficioz dei. ad gr̄as deo agendū. Lu. xvi. Recor dare qz recepisti bona in vita tua. Reuera bo na naturalia: delectabilia: substantialia. s. cor pus t sanguinē christi. Nā de māna dato do minus p̄cepit Exod. xvi. Imple gomor ex eo t custodiat in futuras retrogeneratōes vt no uerint panē q̄ alui vos in solitudine. Ita iu stum imo multū iustius est q̄ nos impleam⁹ cor nostrū memoria beneficij t doni celestis. quō dedit scīpm nobis in sacramento altaris. Nā eiꝰ corp⁹ in sacramento cum in aliquo si mile est māna. in aliq̄ multo excellentio⁹ t pcio sius. qz sicut lux potior est q̄z vmbra. ver̄itas q̄z figura. ita h̄ donū digni⁹ est illo. de ose. di. ij. Reuera. Itē illud fuit corruptōi obnoxiū in alterū diem reseruatū. istud vero est alienum ab oīi corruptōe in eternū. pſ. xv. Non da bis sanctū tuū videre corruptionē. Unī canit eccl'ia. Sumit vnꝰ sumūt mille. nec sumptus consumit. Item manna q̄n caluit sol liquefie bat. hoc sacramentū nullū patit accidens. qz accidens stat sine subiecto. Itē isti oēs sunt mortui. aliq̄ corpal'r. aliq̄ eternal'r. vt dathan t abyron Nu. xvi. Istud facit aliqs esse sine corruptōe culpe t pene. Joh. vi. Si q̄s man ducauerit ex hoc pane viuet in eternū. pſ. cx. Memoriā fecit mirabiliū suoz. escam dedit timentib se. Itē nota memorari debem⁹ dā num t fructū inde pcedentē. Fruct⁹ inde pce dens est mltiplex. ¶ Prum⁹ ad diligen dū inflāmat. sicut ad p̄sentiā ignis expellit fri gus. sic ad p̄sentiā corporis xp̄i tepiditas. Ex emplū habet in malogranato. sicut q̄ panē ca lidū de clibano recipit cū pane sumit calorez. sic q̄ recipit corp⁹ dñi ignitū amorem recipit. Oz heu patiēs febres licet sit i camino ignis calorē ñ sentit. t sic pctor in mortali licet h̄ sa cramentū sumit: nō sentit tñ calorē charitatis rōe malicie t iniqtat. Unī Piere. vi. Sicut cisterna fac aquā frigidā. sic malicia. iō Ber. Qui mādducat t amat augmētū amoris senti et. ¶ Scdus fruct⁹ est q̄ h̄ sacr̄m lucet. h̄ est q̄ illumiat mentē hoīs. t latētia peccata p̄terita mānifestat. t figurat p mel qđ ionathas come dit de arbore. i. Reg. xiiij. Et dixit. vidistis q̄ il lumiati sunt oculi mei eo q̄ paululū gustaui de melle. Mel est sapia dei increata. Unī Isa. vij. Butirz t mel comedat. i. hūanitatez t di uinitatē in cibū recipiat. Hic cibꝰ illuminat oculos mētis. Unī Chr̄s. Sicut i sole natu raliter apparēt athomi. q̄ extra solē nō discer nunt. sic in p̄sentia digne acceptōnis hui⁹ sa cramēti cognoscunt defect⁹ spūales qs hō ali as nō cognosceret. Jō Isido. Accedite t illu minamini: qz lux est mūdi ¶ Tercio delet ve nialia. De quo Inno. dicit. Hoc sacramētū venialia delet t mortalia cauet. Hil'r t Amb. lib. de sacramētis. Iste panis q̄tidian⁹ sumit i remediū q̄tidiane infirmitatis. ppter qđ dicit Bern. Nō manducam⁹ corp⁹ dñi. qz boni su mus. sed vt boni efficiamur. Jō Aug. de ꝑbis dñi. Accipe quotidie q̄ tibi quotidie p̄sit. Quarto p̄seruat a futuris mortalib. qz pctm est mors spūalis aie. Unī sicut homo p̄seruat a morte corp̄is dupliciter. sicut dicit sanctus

Tho.pte.iij.q.lix.ar.iiij. ¶Primo natura roborat interi⁹ p medicinā. ¶Secō corp⁹ pserua tur exteri⁹ p arma. Utroq; mō sacr̄m eucharistie p̄seruat a pēcto. ¶Primo roborat interi⁹ spūm Unū ps.ciij. Panis cor hois ꝯfirmat. q; ē panis vite. qui vitā māducat mori non pōt. Accedite ⁊ absoluemini. q; est remissio peccatoꝝ Hec ille. ¶Quia ꝑm Aug. ⁊ verbis dñi. Iste panis aie nr̄e subam fulcit: ⁊ in esse gratuito ponit. Alio mō inq̄tū est signū passionis xp̄i p quā victi sunt ⁊emones: repellit ⁊emonū impugnationem. De q̄ Chrys. sup Joh. Ut leones flāmam spirates. sic ab illa mensa recedimus dyabolo effecti terribiles ¶Quinto auget. s. preteritā gr̄am. De q̄ sctus Tho. dicit. Hoc sacr̄m est gr̄az augmentū. Figurat Nume. xi. vbi legit. q; ⁊escēdēte māna ⁊escēdit pariter ⁊ ros. sic in xp̄i corpore accipit ros gratie Nā sicut ros facit fructus terre crescere ⁊ augmentat illos. ⁊ sic h̄ sacr̄m facit ⁊uote recipientes i meritis crescere ⁊ gr̄a. ¶Prouer. iij. Nubes roze ꝯcrescūt. i. ⁊uotis gratia augmentat Nā sicut ignis nō est sine splendore. sic h̄ sacramentū digne sumptū nō est sine augmēto gratie. Isa. lv. Comedite bonū ⁊ in crassitudine ⁊electabit aia vestra. Unū Ben̄. xlix. Pinguis est panis aser. ¶Spūaliter aser interp̄tat beatitudo. hic est pax eterne beatitudinis. qui impinguat hoiez p gr̄e augmētū. ¶Sexto hoc sacr̄m vnit nos ⁊eo. ⁊ q̄ Aug. Libo grādiū cresce ⁊ māducabis me. nō me mutabis i te. sed tu mutaberis in me. ⁊ h̄ p amorē. Nam dicit Dyonisi⁹. Amor transformat amantez in amatū. Et figurat in transfiguratōe sup̄naturali. ⁊ in sacro vbi vna suba transmutat in aliā. Itez mens ⁊euota fit ⁊erifica. ad Gal. v. Uiuo ego: nō ego: sed viuit in me christus Hoc fit spūaliter cū quis non agit a suo spiritu. sz christi. ⁊ vitā suā ꝯformat exemplis christi. Unū Joh. vi. Qui manducat me viuit p̄pter me. Jō orat eccl̄ia in collecta di. ¶Fac me semp inherere tuis mādatis. ⁊ a te nūq̄ separari. Ideo h̄ sacramentū dicit cōmunio. eo q̄ in h̄ sacro cōmunicam⁹ oim bonoꝝ in ecclesia ⁊ meritis omniū sanctoꝝ. vt impleat illō Joh. iiij. Alij laborauerūt: ⁊ vos in labores eoꝝ introistis. Et dicit electis illud ad Eph̄. v Jam non estis hospites ⁊ aduene. sed ciues sanctoꝝ ⁊ domestici dei. Item p dignā susceptionē huj⁹ sacramēti hō etiam fit particeps meritoꝝ christi in humanitate. Unū Ben̄. Deus ⁊edit nobis filiū suum. q; gratiā communicauit nobis p̄r illum. De quo Aug⁹. Omnia bona sua nobis cōmunicauit. q̄ mala nostra assumpsit. Ideo Bernard⁹. Domine operū bonorum egem⁹. vbi ⁊efecerint mea. ibi suppleāt tua. vt impleatur illud. i. ad Corinth. iij. Omnia vestra sunt. vos aūt christi. ¶Septimo hoc sacramentū mitigat fomitem. Sicut aqua ignis calorē refrenat. sic cōcupiscētia carnis mitigatur. Unde psal. xxij. Sup aquā refectionis educauit me. Figuratur Judicū. vij. in visione Gedeonis. q; panis subcinericius sb̄uertebat castra madian. per madian intelligitur contradictio. ⁊ signifi cat fomitem carnis qui semp contradicit spiritui. cuius castra sunt carnis ⁊sideria q̄ subuertit panis iste mitigādo ea. Osee. xiij. Ero quasi ros in israel. Nā sicut ros mitigat calorem. sic hoc sacramentū minuit calorē prauę ꝯcupiscentie. ⁊ hoc p̄pter augmentū charitatis. De quo Augu. in lib. lxxxiij. questionū. Augmentū charitatis est diminutio fomitis Ideo Ambro. Qui vulnus habet: medicinā requirat. ¶Octauo liberat a reatu pene. Dicit sctus Tho. pte. iij. q. lxxix. arti. vi. Hoc sacramentū est sacrificiū ⁊ sacr̄m. Sacramētuz est inq̄tū recipit put ꝯtinet inuisibilis gratia sub visibili specie. Sz sacrificiū inq̄tū offert p viuis ⁊ mortuis. ⁊ sacr̄m. s. inquantū instituit ad spūaliter nutriendū per vnionem ad christū ⁊ ad mēbra ei⁹. sicut nutrimentū vnit ⁊ nutrit. Sed q; hec vnio fit p charitatem. ex cui⁹ feruore aliquis ꝯsequitur remissionē. nō solū culpe sz ⁊ pene. idcirco nō directe. sz p cō comitantiā sequit remissio pene. nō totius sz ꝑm modū feruoris ⁊ ⁊uotionis. Inquantū vero est sacrificiū habet vim satisfactiuam. et nō attenditur q̄ntitas oblationis. sed quātitas ⁊uotionis: ⁊ nō pro tota pena. sed p partem ⁊uotōis hominis. Jō dicit Hiero. Aqua que apponitur est signū mūdationis a pena. ⁊ sic liberat a culpa ⁊ a pena. licet nō totali sed partiali. Unū puerb. xxvi. Munus absconditum extinguit iras. Grego. Dominus ⁊edit nobis sacramentū salutis in remissionē criminum. ¶Nono dulcedinē prestat Unde Sap. xvi. Panē de celo prestitisti eis. omne ⁊electamentū suauitatis in se habentem De quo Aug. Deus intrat in mentē oīm dulcedine dulcior. oīm suauitate suauior. de quo Ps̄. lxiij. Qui simul mecuz dulces capiebas cibos. Ratio Augusti. Ibi diuina dulcedo in suo fonte bibit. Jō dixit dñs Joh. vij. Si q̄s sitit veniat ⁊ bibat. s. dulcedinē huius sacramenti. Dicit nanq; psal. lxvij. Parasti in

dulcedine tua pauperi ⁊c. Et Salo. Cant. ij. Fructus ei⁹ dulcis gutturi meo. ꝓpter qđ exclamat Augie. dicēs. O dñe tolle, ⁊sideriuz meū vt attingam dulcē fructū. s. tui sacramēti. Q Diceres. tū sepi⁹ sumo ⁊ tantā dulcedinez sacramēti nō sentio. Rñdetur. iste est cibꝰ medicine aie. Unde sicut medic⁹ ꝑitus dat q̄busdā medicinā dulcez i palato corpis. alijs vero ꝑbet dulcedinē in palato mentis. q̄z uis in gutture non sit dulcis. tñ in rōne sentit q̄ sanat: ⁊ sic mentē ⁊lectat. Et sic dñs ⁊c⁹ q̄busdā fidelibꝰ dat ꝑ intimū affectū vt ardentius ⁊lectent in ⁊uotione dulcedinis. Alijs vero ꝑ plus intellectū. eo q̄ intelligūt se a ꝑccatis ampli⁹ abstinere ⁊ virtutibꝰ adherere. ⁊ credūt hunc cibū vitam eternā dare. Et sic licet nō sapiunt ꝑ affectū dulcedinē: tñ ꝑ intellectū. Un Sap. viij. Non habet amaritudinem ꝯuersatio illi⁹. nec tediū ꝯuict⁹ eius. sed leticiā spūalē. Et figurat Exodi. xvi. Justus māne erat q̄si simile cum melle. Et figurabat dulcedinē hui⁹ sacramēti. Quā quidē dulcedinē sensit Aug. vt ⁊ eo legit. Displiceb at ei quicq̄d agebat in seculo ꝑ dulcedine dei. Sz heu aliqui sunt q̄ nec in intellectu nec in affectu suauitatē sentiūt. ⁊ sūt hi q̄ dulcedini humane aut carnali insistūt. Nā aīalis hō non ꝑcipit ea que spūs dei sunt. i. Lor. ij. ⁊ Ro. viij. Qui in carne sunt q̄ carnis sunt sentiunt Nā dicit Salomō puer. xxvij. Alia saturata ꝯculcabit fauū. sicut filij israel saturati cibis ceptis ⁊ carnibꝰ egipti. Nume. xi. nō ⁊lectabant in māna. Sic fm Bze. Qui terrene ⁊lectatōi inhiāt. spūalis dulcedinis cibi fastidiū habēt. Sap. xvi. Dulcedinē tuā in filios ⁊mōstrabas. Quā dulcedinē sensit mr augustini. q̄ post dignā susceptionē huius sacri clamauit in excessu di. Volem⁹ ad celū volem⁹ ad celū. post ꝫ veniēs ad scipam interrogata cur ita clamassz. Rñdit Lor meū ⁊ caro mea exultauerūt in ⁊ū viuū. ps. lxxxiij. Q Decio viuificat. s. hic in gra: ibi in glia. Unde psal. xxxv. Apud te est fons vite. De quo saluator Joh. vi. Qui māducat hunc panē viuet in eternū. De q̄ Isido. Hic est panis vite qui vitā māducat mori nequit. Un Joh. vi. Qui manducat me viuit ꝓpter me Q Unde cimo associat sanctis ⁊ angel' dei. De q̄ Rabanus. Qui hoc sacrm digne ꝑcipit. societatem sanctoz digne ꝑcipiet Q Duodecimo assecurat. s. in egressu. vt homo ꝑt dicere illud ps. xxij. Si ambulauero i medio vmbre mortis nō timebo mala. qm tu mecū es. Figurat nā/ q̄z p panē subcinericiū. iij. Reg. xix. In cuius fortitudine ambulauit helyas vsq̄z ad montē dei. Nā dicit Bern. Corp⁹ christi est pegrinantibꝰ dieta: egrotis medicina: ⁊biles ꝯfortat: valētes ⁊lectat: timidos securat. Q Un dicit viatic⁹ q̄si custos vie. Et ideo datur agone morientibꝰ. Primo ꝓpter ꝯfortationē. q: longa via sine cibo nō est amplectēda. Un Hugo li. iij. de sacris. Libꝰ ille nō est corpis sed mētis. nā ⁊ore trālit ad cor: ꝯfortans aīe vires. Scōo datur in agone ꝓpter securationē ⁊ ꝓtectionē. q: homini morienti maximuz ꝑiū instat. idcirco datur in ꝓtectorē. ps. xxv. Dñs ꝓtector vite mee a q̄ trepidabo. Et apostolus Ro. viij. Si ⁊c⁹ p nobis q̄s ꝯtra nos Et Hiere. xx. Dñs mecū tanq̄z ⁊bellator fortis Jō cū infirmaris memorare cū h̄ sacramentū sumis vt ab inimicis tuis ⁊fenderis. Nā h̄ xps presens est ⁊ angeli. Daniel'. vij. Milia miliū ministrabāt ei. Ideo Chrys. sup Joh. Ad hoc sacramētū angeli ꝯcurrūt. ⁊mones fugiūt. Hi sunt duodecim fruct⁹ ligni vite. Apocal'. vlti. qui ozunt ex hoc venerabili sacramēto. Et dicit Nico. de lyra sup Johannē Alia sacramēta habēt singulares effect⁹. vt i baptismo sol⁹ baptisatus suscipit gratiā. sz in īmolatione hui⁹ sacramēti est vniuersalis effectus. q: nō solū sacerdos ꝯsequit effectū sed viui ⁊ mortui. Ratio, q: in ipo ꝓtinetur causa vniuersalis omniū sacramentoz. s. christ⁹. Et sic nō est ⁊ laico recipiēte quātū est ex ope re operato: ⁊ quantū ꝯsiderat vt ꝑceptio. q̄uis ex intentione ꝑcipiētis possit cōmunicari omnibꝰ vel aliquibꝰ ad q̄s dirigit suaz intentionez. Ideo ⁊ de hoc sacramento venerabili dicit Alexāder. ⁊ habet ⁊ de ꝯse. dist. ij. nihil. Nihil sacrificijs maius. nulla oblatio potior ista. Et isti duodecim fruct⁹ habent breuiter i his metris. Inflāmat memorat ⁊let ꝑseruat ⁊ auget Unit ⁊ mitigat: liberat dulcedinez ꝑstat. Uiuificat ⁊ associat: ⁊ in fine securat. Q Itē non solū est meditanda vtilitas hui⁹ sacramēti digne ꝑcipientiū. sed etiā ꝑnalitas que cōsequitur indigne recipientes. Incurrit hō enim triplicem pnā. s. temporalē. spiritualē. et eternalem. Primo tpalem. i. Lor. xi. Jō inter vos multi imbecilles sunt. ⁊ multi dormiūt. Un legit q̄ quidā phibit⁹ ne accederet ⁊ verecundia ductus non dimisit sz accessit. Ideo subita nea morte coram altari interijt. Pascasius. Qui indigne manducat si bonitas dei nō resisteret statim angeli eū punirēt. Secundo pnam spūalem. quia dyabolus maiorez in eos

accipit ptātez. Uñ iudas post buccellā panis intrauit in eū sathanas. Libo ille nō erat corpus xpi. quāto magis corp⁹ christi. Augustinus. Null⁹ malign⁹ ad corp⁹ christi accedat. null⁹ fictus. null⁹ indurat⁹ animo appropinquet. De talibo pt dicit vt de iuda. Pan⁹ tradentis est mecū in mēsa. Luc. xxij. Tercio eternalē. i. Corz. xi. Reus erit iudicio. Amb. Penam christi mortis meretur qui pollut⁹ accedit. totam trinitatē inhonorat. Bern. Ue homini cui salus mundi iudiciū est. vita mors est. cui absolutio damnatio. cui gra ira. Idcirco iudiciū sibi manducat z bibit.

¶ Sermo. LXXXVII.

¶ Ad idem.

Accipite et mā ducate. hoc est corp⁹ meū. i. ad Corinth. xi. Audistis qūo hoc venerabile sacramētū recipiendū est fideliter sine erroze. sinceriter sine ꝓtagione. diligenter cū cordis z sciētie discussione. humiliter cū timoze. deōter cū recta intentōe. prudēter cuz studiosa meditatōe. ¶ Nūc septimo videndū est q accipiat ferueter cū deuota ꝓtemplatione. Et bene ꝓtēplatio sequit meditationē. qz meditatio est eternoz inuestigatio. cū magna animi industria. nec a veritatis inq̄sitione dimittit donec inueniat qd̄ querit. z q̄cito quesitū inuenit: tūc incipit inherere gaudenter. Et fm Richar. lib. i. Sic studiosa meditatio in tantū exercuit se z pfecit q in ꝓtēplationē transluit. Psal. lxv. Transiuim⁹ p ignē z aquā z eduxisti nos in refrigerū. i. in ꝓtemplationē eternoz. qz ppū est meditarōi sua promotione semp ad altioza tendere. Hz cōtemplationi ppū est iocūditatis suo spectaculo cū admiratōe inherere. ¶ Sed diceres. q̄d est ꝓtemplatio. Rñdet Rich. lib. i. de archa noe. c. viij. Contēplatio est libera mētis pspicatio in sapiētie spectaculo cū ammiratione suspensa. ¶ In ha- descriptōe innuuntur quattuoz. Primū est liber ꝓtemplationis mot⁹ ab oīnib⁹ excoriat⁹ z in nullo impedit⁹. Exh̄ patet q spūs ꝓtemplatiu⁹ debet esse sine peccato. qz q̄ peccat Joh. viij. seru⁹ est peccati. z vinculis ei⁹ ligatur ne sursum feratur. Etiā debet esse liber a desiderio z cura tpaliū: que sunt dure seruitutis. i. ad Thimo. vi. Qui cupiunt fieri diuites incidūt in temptatōnes et laqueū dyaboli. Gzego. xxx. moza. Tūc spūs liber dimittitur q̄n calcatis terrenis desideriis mens ab appetitu tpaliū exonerat. Ideo Isi/do. de sum. bo. Oculus alta cōspicere nō potest quem puluis terrene cupiditatis claudit. Gzego. xix. moral. Cōtemplari dei sapientiā nō possunt q̄ sibūpis sapiētes sunt ¶ Scōm qd̄ necessariū est ꝓtemplantibo: est: q ocul⁹ cōtemplatōis sit pspicax: id est gra dei sanatus. Dicit em̄ Hugo lib. ix. celestis hierarchie ¶ Triplex est oculus. Prim⁹ est carnis q̄ homo videt ea q̄ sunt extra se. Secund⁹ oculus rōnis quo videt ea q̄ sunt intra se. Terci⁹ est ocul⁹ ꝓtemplatōnis quo videt hō ea que sunt supza se. Prim⁹ est apertus. s. oculus carnis. Ocul⁹ secund⁹. s. rōnis est lipp⁹. Terci⁹ scilicet ꝓtemplatōis est clausus z cec⁹. Jō necessariū est vt ocul⁹ ꝓtemplatōis perspicax sanet. id est purget ab oīni labe z cupiditate terreno. i. Joh. i. De⁹ lux est: z tenebre nō sunt in eo. ¶ Terciū est q oculus in spectaculo sapientie eterne sit erect⁹. s. cōtemplari deū non quocūq; modo. sed cū delectatōe ex quadā experimētali suauitate z affectu. Aci⁹ ergo contemplatōnis duo includit. s. cognitionem et sapozosam delectationē. et delectatio adiuuat cognitionē. qz dicit Richar. fm mensurā delectationis dispensat z mod⁹ manifestatōnis. ¶ Quartū est mētalis suspensio ex admiratione causata. Richar. lib. d archa mystica. De quāto aīa ab infimis sit remotioz. de tanto in seipa purioz z ad sublimia sublimioz. z quanto sublimioz: tanto diuti⁹ in supiozibo suspendit Job. vij. Suspendiū elegit anima mea. Nd̄ Uercellen. exponit dicēs. Suspendiū est extensio mētis in eterna spectacula. Juxta illud psal. xxxij. Oculi mei semp ad dñm q̄m ipe euellet de laqueo pe. meos. Rich. lib. v. de archa mystica. Nōne velut a terra ad aera suspendit: dū homo sup hoiem ducit z aīa a seipa excutit: z mentis alienatione in celestibus tota erigitur. Quapropter aīa cōtemplatiua dolēter ad inferioza relabit. vt patet exēplum de sancto Bernardo. qui semp fleuit quando comedere debuit. Interrogātibo fratribo cur fleret. Rñdit. nōne debeo flere. qz pr⁹ eram spiritualis: nūc animalis. Ecce dolēter descēdūt anime contemplatiue ad inferioza. ¶ Hz diceres. q̄ sunt dispositiones q̄ disponūt aīmā ad ꝓtemplationē. Rñdet Rich. lib. de ꝓtemplatōne. Nos debem⁹ a nouissimis incipere z paulatim mentem subleuare. z p exteri oze noticiā ad cognitionē inuisibilium ascendere. ¶ Primus gradus esse debet in imaginatione sola. z nihil ratiocinādo inuestigare;

rorlunt ab his q̄ sensu corporeo hauriunt. cū imaginamur. ¶ q̄z multiphariē rocūde sunt creature. rimaginatio in ꝯsiderationē adducit: rinfert ammirationē rstuporē. ¶ Secūdus gradus dū illud qđ imaginatōe cōstitit ꝓcedit ratiocinādo. rp rationē q̄rimus rinuenim⁹ rerū vtilitatē rordinē. Et hic gradus est supior. eo q̄ ratio in eo opat. ¶ Tercius gradus est ſm Rich. qñ ex sil'itudine rerū visibiliū in speculationē rerū inuisibiliū sūbleuamur. ad Ro. i. Inuisibilia dei p̄r ea que facta sunt intellecta cōspiciunt. ¶ Quart⁹ gradus qñ circa inuisibilia speculādo insistimus rea p̄ experientiā cognoscim⁹ rintelligentiaz capim⁹ rvenim⁹ in ꝯsiderationē celestiū ombus sensibus remotis. eo q̄ tam a corpalibus q̄z a tpalibus magis elongamur. Jō iste grad⁹ est aliis ꝓfectior: q̄ spūs in eo magis purificat reternis vnitur. ¶ Quint⁹ grad⁹ est qñ sup rationē rnō p̄ter rōnem in hac ꝓtemplatōis speculatōe rmentis subleuatōe ascendimus ad ea q̄ ex diuina reuelatōe cognoscimus. que nulla rōne humana plene inuestigare sufficimus. talia sunt illa q̄ de diuinitatis natura in illa simplici essentia credim⁹: rscripture autoritate p̄bamus. Et est gradus excellētior qui sup̄erat rōnem. ¶ Sext⁹ gradus versat circa ea q̄ sunt sup̄a rōnem. rvident q̄si ꝓtra rationē. rsunt pene omia que de p̄sonarū trinitate credere iubemur. de q̄bus cū ratio hūana ꝯsulit nihil aliud q̄z ꝓtraria vident Jste gradus est ꝓfectior omibus. q̄ in eo pura intelligētia opatur q̄ ad ꝓtemplatōez diuine essentie admittit. ¶ Alio modo ſm Orig. sup Canti. c. ij. declarant grad⁹ ꝓtēplatōis. vbi dicit. Cōtemplatorē rerum certū te iudico si primo te p̄ficit actio. Naz vbi activa vita terminat. ibi ꝓtemplativa inchoat rgradatim sursum tendit. donec in visione intuitiva ꝓsummatur. ō quo Greg. v. moza. Qui arcē ꝓtemplationis ascēdere desiderat. p̄i⁹ necesse est vt in ope p̄fecte actionis se exerceat. Secōo de visibilibus ad inuisibilia ꝓcedere. Ro. i. Inuisibilia dei rc. Sap. xiij. A magnitudine speciei creature creator eo q̄ poterit videri. Bern. sup Canti. Tāta formarū varietas atq; speciez numerositas in rebus creatis sunt quidā radij diuinitatis. Tercio mente oīa oblectamēta carnis trāscendere. ps. lxiij. Elongaui fugiēs rmāsi in solitudine. s. nō delectando i creatura. Quarto sup̄a rationē transcēdere et speculari ea que metas hūane capacitatis excedūt. vt diuinitatis naturā rsimplicē ei⁹ essentiā. rest sup̄a rōez sed nō p̄ter rōnem. q̄z p̄ intelligentiā capitur q̄ est supior intellectu. Nā ſm Rich. Intelligentia est vis aīe qua de diuinis inq̄stū possibile est cognoscit celestia archana penetrādo. rꝓtemplatiue aīe acies acuitur. Quinto qñ trāscendit sup oīa intelligibilia sup̄a rcōtra rationē. vt de trinitate vbi intelligētia nō habet locū. ribi homo diu stare nō pōt. q̄z dicit Greg. v. moza. qñ spūs sursum vehit. tunc mens immensitate luminis ꝑberata reuocat cū internā dulcedinē degustat. amore estuat. rinfirmitatis sue tenebras cognoscit. q̄z illud qđ ardenter diligit habere nequit. saltē p̄fecte R ¶ Diceres. que sequitur talē ꝓtemplatōez vtilitas. Rñdet p̄mo. q̄z spūs human⁹ dulciter ꝯsolat. Un̄ Fortunat⁹. Nequaq̄z deus de uote aīe se applicat rinclinat nisi totam se in ꝓtemplatōne erigat roccurrat. Jō Damascenus. Qualis q̄s in futuro esse debet. talē in p̄senti se exhibeat. exquo felicitas in futura contemplatione diuine essentie exīstit. Jō Lu. x. Maria optimā partē elegit. Richar. libro. i. de ꝓtemplatione. Que est ps optima quā elegit maria. nisi videre rvacare q̄z suauis ē dñs Nam maria sedens sec⁹ pedes dñi audiebat verbū illius. summā itaq; sapientiā i carne latitantē. quā oculis carnis videre non poterat audiendo intelligebat. intelligēdo videbat. q̄z credebat. rin hūc modū sedēdo rcredēdo raudiēdo summe veritatis ꝓtemplatōni vacabat. Hec est ps q̄ electis rperfectis nunq̄z aufert. q̄z ꝓtemplatio i hac vita inchoatur. et in futuro auget r in perpetuū celebrabitur

Secōo spūs human⁹ in ꝓtemplatione deo familiari⁹ ramicici⁹ vnitur. vt dicit Bre. xxv. moral. Sepe misericors deus quos tenere diligit: eos sollicitius ab extraneis actionibus custodit. Nā patrifamilias ad eū laborē seruos dirigit a quo filios suspendit. vt filij sine vexatione securi sint. Figurat Joh. vlti. vbi ihs dixit petro de iohāne quē diligebat. Sic eū volo manere donec veniā. tu me seqre. vbi dicit Aug⁹. Per hos duos apl'os significant due vite. Contemplativa p iohannē. Activa p petrum. Ecce iniunxit petro. tu me sequere. vbi dicit Hiero. per passionē debere sequi petrum Ecce activa petri in labore. Cōtemplativa iohannis intellecta in requie. vna in operatione actōis. altera in mercede ꝓtemplationis. vna declinat a malo rfacit bonum. altera nullum habet malum quo declinat. sed magnū habet quo fruat bonū. vnde vna cuz hoste pugnat. altera sine hoste regnat. vna carnales libidines

Sermo LXXXVII.

vetat. alia spūalibꝫ delectationibꝫ vacat. vna subuenit indigenti. altera ibi est vbi nullū inuenit indigentē. hec Aug. Ergo sic euꝫ volo manere. Blo. i. nolo eū p martiriū ꝫ summa/n. Orige. Hec vita ꝫ templatiua est summuꝫ beneficiū qđ aīe ꝫferri potest in hac vita. ⁊ habet pfectissimas delectationes annexas. Nam alie delectatōes habēt fastidiū spūs. Prouer. xiij. Extrema gaudij luctꝰ occupat. ¶ Tercio spūs humanꝰ in itinere vite ꝫ templatiue somno quietat et vigilia illuminat. Figurat Genes. xxxij. Jacob q̄ q̄nq; dicebat luctatoꝝ post luctū ⁊ somnū ꝫ templatōis vocatus est israel. i. videns deū. eo q̄ tam in luctu q̄ in somno ꝫtēplatōis didicit videre spūalia. Vñ dixit. Vidi dñm facie ad faciē. Vñ Hugo lib. iij. de claustro aīe. Tunc ex iacob fit israel q̄n post sudatōes bone operatōis venit ad lucem ꝫtemplatōis. ps. xcij. Tūc exaltabit iacob et letabit israel. Jacob. id est vita actiua luctat ꝫtra vicia. emarcuit neruus. i. nō occidit spūs in luctamine. sed tñ infirmat ⁊ fatigat. Psal. xxxvij. Afflictꝰ sum ⁊ humiliatus sum nimis. Per israel videntē vita ꝫtemplatiua significatur. q̄ si dormit. i. ab amore tpaliū et seculi quiescit ꝫtemplat celestia. Can. v. Ego dormio ⁊ cor meū vigilat. claudit oculos seculo. aperit christo. ille somnꝰ placet deo. Cant. ij. Adiuro vos filie israel ne excitetis. ¶ Quarto spiritus facie pulcrificatur: ⁊ visu clarificatur. Richardus libro primo de patriarchis. Duas legimus vxores iacob habuisse. scilicꝫ lyam ⁊ rachel. Lya fecūdioꝝ. rachel formosioꝝ Lya fecunda sꝫ lippa. Rachel sterilis sed formosa. Spūal'r. Per lyam activa vita ad quā ptinet flere gemere suspirare. Per rachel vita ꝫtemplatiua q̄ interptat videꝫ principium. ad illā ptinet meditari: cōtemplari: intelligere: et discernere. Richar. Quid dulciꝰ qđ iocūdiꝰ q̄ oculos mētis ad summe sapie ꝫtemplatiōnē erigere. Ex hac ꝫtemplatōne summe sapie facies mentis pulcrificat. Exemplū de moyse Exodi. xxxiij. cuiꝰ facies splendida facta fuit ex ꝫsortio dñi intantū q̄ iudei videre nō potuerunt in eū. Grego. vi. moza. Vita ꝫtemplatiua in aīa contemplātis est speciosa. propter qđ dicit Can. iij. Tota pulcra es amica mea ⁊ macula nō est in te. ¶ Quito spūs humanꝰ dulciter ⁊ multipl'r reficit. Primo cibat ⁊ fortificatur. Comedere ergo spūaliter nihil aliꝺ est ꝑm Greg. sup Ezech. q̄ supni luminis in ꝫtemplatōibꝫ pasci. Can. ij. Fructꝰ ei⁹ dulcis gutturi meo. Ubi Orige. Da mihi dñe fructū dulcē. fructū vite aīe mee. altus es. extolle dñe desideriū meum. benedictus es. sanctifica obsequentē. imputribilis es. purifica affectū. suauis es. letifica aīam. Secꝺo spūs reficit in potu ⁊ inebriat gra. vñ aīa ꝫtemplatiua gloriatur. Introduxit me rex in cellam vinariam. Blo. id est in dulcedinē gre. ita me recreataꝝ sentio ab amore terreno⁹ in supna trāslatam. sed hanc refectionē spūs humanꝰ ambulans in vijs active vite vix ⁊ raro experit. Vñ Augusti. Cōtemplatiui nō actiui gustare pñt siceram bonā. Ad qđ gustandū necesse est a tumultu seculi cessare. qđ nō faciūt activi. Et ergo nō habēt sensuꝫ gustꝰ exercitatū. iō nō reficiunt spūaliter. Richardꝰ de sancto victore. Quādo p ꝫtemplatōnis dulcedinē sup nos rapimur. q̄si quoddā suauitatis vinū sumentes iebriamur ⁊ a nobisipis alienamur. nihil hac dulcedine iocundi⁹ sentit. nihil animuꝫ ab amore mūdi elongat. nihil mentē cōtra tēptationes roborat. ¶ Sexto spūs humanus in itinere vite ꝫtemplatiue a labore vie releuatur. ⁊ p̄ p diuinā allocutōeꝝ Lu. xxiij. Nōne cor nr̄m ardēs erat in nob̄ dū nobis loqueret in via. Qđ exponit Bre. Christi audito ꝑmone exardescit animꝰ. corpis recedit frigus. sic mens i celesti desiderio anxia libet audire pcepta celestia. ⁊ q̄t mandatis instruit: tot facibꝫ inflāmat. Jō Bern. Deꝰ q̄si vie viatoꝝ itinerantibꝫ se socias oēm vie releuat labore Rich. de sctō vic. Tūc ad oēm labore hilarescit. laborat nec lascescit. festinat nec deficit. lacerat ⁊ nescit. irridet ⁊ ñ aduertit. hec ille. ¶ Septimo spūs in itinere vite ꝫtēplatiue vltra oia inferiora mētaliter in celestibꝫ eleuat. Hugo in ꝑncipio lib. de claustro aīe. Contēplatio claustꝝ aīe dicit. in cuius sinu dum se recipit ām odo sola celestia meditat. a terrenis sepatur. in domino delectat. angelica dulcedine pfruitur. legit in libro vite. ꝫsiderat patris potentiā. filij sapientiam. spūssancti clementiā. hoc non facit spūs vite actiue. Bern. super Cantica. Licet aīa in actōne ad deū tendit ꝓpter deum. tñ adhuc est sollicita ⁊ perturbata. Jdeo Aug⁹. ix. de trinitate. Spiritus in itinere vite actiue ab hmōi ꝫsolationibꝫ impeditur ⁊ amaritudinibꝫ repletur. Unde Orige. super Cantica Qui terrenis inheret inuenire nō potest: nisi qđ in terris latet. s. amaritudinem ⁊ laborem. qui autē celestibꝫ inuenit dulcedinē ⁊ cōsolationē. Sed oīs dulcedo repit in corpe xpi. Sap. xvi. Panem de celo pstitisti eis oē de lectamentū in se hñtem. Dis ḡ ꝫtemplatiuꝰ

abstrahendo te a terrenis ⁊ adherēdo celestibus. ℒ Nota qttuor impediunt ꝓtemplationē. Un Ber. sup Cant. Primus est sensus egens. s. egritudo corpis. qz aīa ad corpus afficit q ꝓtemplari nō pt: nisi dns fecerit hoc de gra speciali. vt fecit paulo. Secūdum impedimentū cura terrenoz actuū Un Ber. Sicut pulvis oculo iniectus nō sinit oculū clare videre. sic terrenoz occupatio. Terciuz culpa mordens. s. pterita vel pntia. licz pcta sunt delecta. tñ impediūt sicut tenebre vlum. sic omī tpe dolere debemus ⁊ flere sup peccata Quartū fantasmata corpaliū imaginum. ⁊ hō est difficilī. ergo requirit solitudo. Ber. Omnem oportet ꝓtemplantē esse surdū: mutū ⁊ cecum. vt videns nō videat. audiens nō intelligat. i. nō secū portat.

ℭ Sermo. LXXXVIII. Ad idem.

Accipite et mā
ducate. hoc est corpꝰ meū. i. ad Cor. xi. Audistis qūo accipere debemꝰ hoc venerabile sacramentū fideliter sine errore. sinceriter sine ꝓtagione. diligēter cū ꝓscientie discussione. hūiliter cū timore. decenter cū recta intentōe. prudēter cū studiosa meditatione. feruēter cuz deuota ꝓtemplatōe Nūc octauo accipe debemꝰ amicabiliter cuz charitatiua affectōe. Dicit nanq; Aug. ō spiritu ⁊ anima. Charitas est via dei ad homiez ⁊ hoīm ad deū. Sz qz audistis q ex charitate datꝰ est iste ābo. iō digne volēs accedere debet stare in charitate. Et bene charitatiua affectio sequit ꝓtemplationē. qz pficit eandē. Un Aug. lib. viij. de trinitate. c. penul. De quāto flagrantiꝰ deū diligimꝰ. de tanto serenius eū videbimꝰ. iō charitatiua affectio debet īmediate sequi ꝓtemplationē. De quo Hugo de angelica hierarchia. qz dilectio maioz est q̄z intelligentia. plꝰ em diligit q̄z intelligit. et affectio dilectionis intrat vbi scientia foris stat. Augu. Nullū bonū pfecte noscit qō nō perfecte amat. Ideo Eccli. ij. Qui timet deū diligite illū ⁊ illuminabit corda vra. ergo charitatiua affectio sequit ꝓtemplationē tanq̄z pficies eā. M ℭ Diceres. que est charitatiua affectio. Rñdet Dyonisi. iij. de diuinis noibꝫ. Charitas est virtꝰ vnitiua amātis cū amato. sz affectus vel affectio sm Hugonez de sancto victore. est spontanea quedā dulcis ipi animi inclinatio ad aliq̄d. ⁊ sic variant amores sm variā inclinationē affectionū ⁊ motuū. Sūt em sex affectōes vl amores quibꝫ inclinamur ad aliquid. N ℭ Primꝰ est affectꝰ naturalis. De quo Hugo dicit. Est cuiuslibet ad carnē suā. Un Eph. v. Nemo vnq̄z carnē suam odio habuit: sed nutrit ⁊ fouet eam. Phs. iij. ethico. Naturale est q̄ libet diligit suuz esse ⁊ opus suū. Item matris ad filiū. Isa. xlix. Nūquid mater pōt obliuisci infantis. Item hominis ad domesticū suū. q̄s em domestico curam non habet. vt dicit aplꝰ. i. ad Thimo. v. Fidem negauit ⁊ est infideli deterior. Hūc sine affectū sicut non admittere impossibile est ita eū nō sequi ꝓtutis summe est. nisi rōne reguletur. semp em iste affectus mollia suggerit ⁊ suauia. qō iocundū qō terrenū qō voluptuosum qō delicatū libēter amplectitur. qō vero asperum ⁊ voluptati ꝓtrariū omni horrore refugit. qz circa huiꝰ affectōis executionē amor pversus est ⁊ a christo interdicit Mat. xvi. Qui amat animā suā pdet eā. q̄ odit animaz suā in hoc mūdo in vitā eternā custodit eaz. Aug. Si male amaueris tunc odisti. si bene oderis tūc amasti. pō. x. Qui diligit iniq̄tatē odit animā suā. Naturale est q̄ homo erga se ⁊ suos affectū habet. sed amorē sm affectū habere nō debet: sz sm rōem. hec ille. Idcirco ab isto affectu naturali differt affectio charitatiua: qz illa innascit. ista infundit a deo. ℭ Secundꝰ affectꝰ est carnal. de quo Aug. Carnalis affectꝰ est plerunq̄ neq; virtꝰ neq; viciū. sz est quedā exterioris hois habitudo. animuz sibi intuentis inclinās facile: vt cum videtur forma alicuiꝰ elegantioz. sm audit suauioz. venustꝰ aspectus. ⁊ sic puocat affectū. hoc est qō in puero moyse apparuit Exod. ij. Qui ꝓpter elegantē formā trib⁹ mensibꝫ ꝓpter preceptū pharaonis abscondebat: ⁊ a filia pharaonis in filiū fuit adoptatꝰ. Etiā carnalis affectus ad noxiā voluptatē in quālibet speciez suauitatis male cōpungit. sicut carnalis affectus fuit dauid in specie bersabee. Hic abstulit sapientiā salomonis ⁊ ad ydoloz cultura eiecit. talis affectꝰ nō habet nomē veri amoris Eccl. xvij. Nil nequius q̄z qō caro excogitare pōt. Ro. viij. Qui i carne sunt deo placere nequeūt. Dyonisi. Amor carnalis est anxietate plenus. affectio charitatiua plena iocūditate Un Rich. iij. de trinitate. Sicut charitate nihil est melius: ita nihil iocundius. ℭ Tercius affectus est officialis. Deq̄ Hugo. Officiales affectū dicim⁹ cū animꝰ alicuiꝰ ꝓpter munera vel obsequia ad aliquē sit inclinatꝰ. Et talis affectꝰ licet sit periculosus ne sit ingratꝰ caueōū

est.ne delinit⁹ muneribꝫ.allect⁹ obsequijs so/uet viciosa.ergo necessariū est videre vt dile/ctio que ouk ex tali affectu sic fiat vt diligat il le qui in ꝑfectis est adornat⁹.z retributō ꝑm rōem z nō ꝑm affectū impendat. Et ob hꝫ ml/tū differt charitatiua dilectio z affectio.quia ista q̄rit q̄ sua sunt.sed charitas nō querit sua ¶ Quart⁹ est affect⁹ rōnalis. Hugo. Et est hꝫ ex ꝑfectis ꝑsideratōe ouk.s.cū oculis nostris alicui⁹ hoīs virtutē videm⁹ vel famā diuulgatā mēs nra dulcedinis suauitate pfundit. Sequit ergo.hꝫ est effect⁹ cū nos audita martyrū passione suauissima deuotōne cōpungimur:z ad primi dilectionē accendimur. Ille affect⁹ est pfectior alijs.qz pcedit exemplariter ex iudicio virtutis. Ab isto affectu differt affectio charitatiua.qz ista mediante rōne ab exēplis exterioribꝫ ouk.affectio charitatiua a spūsancto ad amandū etiā pctōres inflāmat. ¶ Quint⁹ affect⁹ est spūalis.qz a spūsancto ouk vel inspirat.z hic est triplex.qz qñqz imittitur a spū maligno.qñqz a spū humano.qñqz a spūsancto. De spiritu maligno oriunt affectiones viciose. Unū Hugo.qñ inclinat aliquez ad vicia. Illo affectu amon filij⁹ Dauid impzobe siue sozoris thamar exarsit in amplexus. Istū quoqz affectū misit demon in cor iude vt christum traderet. Isto affectu inclinamur ad queqz turpia. Unū Osee.iij. Spūs fornicatōis decepit eos. Ex spiritu aūt humano tam innato qz etiā p exercitia studiose acq̄sito oriunt q̄qz affect⁹ amorosi ad summū bonū diligendū.qd est summe appetibile.et fit q̄si silis affectōni charitatiue vel gratuite.vt etiā si acceptat fit maxim⁹ grad⁹ charitat⁹.de quo Joh⁹.xv. Animā suā ponat q̄s p amicis suis. Similes gradus ex puris naturalibꝫ inueniunt multi ascendisse. Unū Aug.de ciuitate dei.li.iij.narrat.q multi vtilitatē reipublice ppzie vite ꝓponebāt. Et exēplificat hꝫ Tullius li.i.de offi.c.ij.dicens. Duo erant ꝓcepta platonis notata volētiū reipublice esse. Primū vt vtilitatē ciuiū sic tueant.vt q̄cūqz agāt ad eā referāt obliti cōmodoꝝ suoꝝ. Secōz vt totū corp⁹ reipublice tueant principaliter:ne aliquā ptē foueret z alterā derelinqret De spū aūt diuino affect⁹ charitat⁹ infundit.vt patebit infra.licet i meritis differt a ꝓdictis.tñ in multis etiā ꝓuenit cū eis.ꝑpter qd difficile ē distinguere inter illos.s.charitatiuam.naturalem.z acquisitā ꝑpter sil'itudinē actuū Tñ differūt. Primo q̄tū ad originē.qz charitas gratuita a solo deo infundit Roma.v. Charitas dei diffusa est in cordibꝫ nr̄is p spūmsanctū. Naturalis aūt p naturā innascit.z altera p exercitiū acquirit ¶ Secōdo differunt q̄tū ad subtilitatē.qz charitas gratuita est vnificatiua purior z feruētior.qz nūq̄z est sine spūsancto q̄ dat in ea.neutra aūt illaz viuificat. Tercio differūt quātū ad formalitatē.qz charitas alias ꝑfectes informat z pficit. Ambro. Utraqz illaz manet informis z imperfecta sine ista. Quarto differūt quantū ad finis capacitatē.qz charitas gratuita spūm humanū a culpa educit.in gram ꝓducit.ad verū finem ꝓducit.ad eternā beatitudinez inducit. Unū Raban⁹ in quodā ſmone. Charitas est ignis in meditatōe mentē purificans a sordibus vicioꝝ. Prouer.x. Uniuersa delicta operit charitas. Est lux in orōne mentē irradians claritate virtutū. Uel in gratiaz actōne.mentem dulcorans dulcedine diuinoꝝ beneficiorum. vinū in ꝓtemplatōe mentē inebrians iocunda delectatōe,sol in eterna beatitudine mentē clarificans serenissimo lumine:suauissimo calore:sz nulla istaz est talis:nec naturalis:nec acquisita nisi charitas gratuita. ꝑ ¶ Dicere quibꝫ signis charitatiua affectio a deo inspirata cognoscit. Rñdet ſm Thomā. Charitas gratuita habet silitudinē cū dilectōe naturali z acq̄sita.io ñ possum⁹ p certo scire charitatē gratuitaz. Ratio ꝓma.qz charitas importat diuinā acceptionē q̄ nos latet. Eccl.ix. Nemo scit an amore vel odio dei dignus sit. Secūda rō.qz intellect⁹ noster obumbrat⁹ carne ebes est ad spūalia cognoscendū. Sap.ix. Corpus qd corrumpit aggrauat aiam:z terrena inhabitatio dēmit sensum.charitas aut tē spūale est.io hō certitudinaliter nescit ipaz se habere. Tercia qz silitudo actuū naturalis z acq̄site charitatis hꝫ impedit.qz ratio est iudiciū dei:q̄ vt humiliemur ordinauit q̄ in nobis sunt fore occulta ne d̄ nob⁹ psumam⁹.quā uis habere psentiā charitatis sit necessariū ad salutē.non tñ scire se habere. ¶ Nota q̄t sunt ꝓiecture z signa q̄ oriunt ex actibꝫ charitatis. Et sunt ſm triplicē statū hoīm.s.incipientiū proficientiū z pfectoꝝ. Propter qd dicūt sancti doctores. Aliqua sunt signa charitatis iā genite. Aliq̄ iā robzate. Aliqua charitatis p fecte. Dicit nanqz Aug.sup epl'az Joh⁹. Charitas nascit.nata nutrit.nutrita robzat.robzata pficit. Charitas habet se vt herba vl semen. De q̄ Marci.iij. Semen ꝓiectū in terrā primo generat herbā.deinde spicaz.deinde fructū.z sic fuit charitas i beato petro. Primo

erat herba cū dixit. si oportuerit me mori tecū nō te negabo. sed post hꝫ fuit spica in aduentu spūssancti. z ptulit fructū q in die pentheco/stes conuertit circiter tria milia hoim. Nā habe tur de pe. dist. ij. q. i. Qui hec. Nemo repēte fit summꝰ. sz in bona conuersatōne q̄ sine charitate nulla est ab infimis inchoat vt ad magna p/ueniat. Idcirco videndū est de signis charita tis genite siue infuse seu incipientis. Et dicit Bern. in ser. de oib sanctꝭ. q quatuor sūt signa charitatis genite. ¶ Primū est dolor de cul/pa pterita. vt habet de pe. di. ij. c. charitas. Si ne charitate verā ctritionē qs hr̄e nō pt. q̄ ad ueniente peccatuz displicet homini. qz chari/tas z culpa mortal' opponunt. iō simł stare ñ possūt in eadē volūtate. sz qñ charitas appro pinquat tūc culpā p dolorē ctritionis remo/uet. qz dicit Aug. omel. viij. sup Joh. Radix oim bonoꝝ est charitas. sic radix oim malorꝝ est mali cupiditas. igit stare simł nō pñt. eo q habet. i. Joh. iij. Qui i charitate manet i deo manet. Modo pctōr nō manet in deo. i. Jo/han. iij. Qui facit pctm̄ ex dyabolo est. Qua/les fuerūt iudei Joh. viij. Vos ex pr̄e dyabo/lo estis. qz desideria pr̄is vestri vultis facere. sez pctm̄. Dicit nāqz Bre. Qui adhuc p illici ta desideria defluit. pfecto deū nō amat. Jdeo ps. xcvi. Qui diligitꝭ dñm odite malū. i. pec catū. Prouerb. x. Uniuersa delicta opit chari tas. s. p ctritionē quā inducit. z ctritio ōm in ducit charitas debet eē tal'. vt dicit san. Tho. pte. iij. q. lxxxvi. q homini displiceāt pcta sua oia ppter hꝫ q sunt ctra deū: nō ppter penā vl' infamiā. Nā dicit Prosper de vita ctēplatiua Charitas est volūtas recta deo cōiucta. Idcir co hō cteritꝭ ex eo q offendit deū peccatis suis ¶ Secōm signū charitatꝭ genite est firmū p/positū cauēdi futura cū affectu. Nā ppositū cauēdi oia pcta mortalia ppter deū cū affectu nec p amorē naturalē nec acq̄situz pt hr̄i sine gr̄a adiuuāte. Un̄ Aug. li. i. retractationū. c. viij. dicit. q volūtas ipa sine dei gr̄a nō liberat a futuro dyabolo. qz facta est sua pcti. licet eiz ppter libertatē arbitrij posset vitare aliqd̄ pec/catū mortale. non tn̄ ppter infirmitatē posset diu qd̄libet in cōmuni vitare q̄n in aliqd̄ inci dat. Ergo diu esse sine conscientia mortal' pecca/ti: signū est charitatis genite. Nā charitas in mente hz se vt ignis consumēs rubiginē culpe z mūdans ferz. Deq̄ Prosper de vita ctēplati/ua. Charitas est volūtas recta. igne spūssan/cti ignita: ab oib terrenis auersa. ¶ Terciuz signū charitatꝭ genite est fm Bern. delectatio in auditu fmonis dei. Un̄ Eccl. ij. Qui dili/gunt illū seruabūt verbū illi⁹. Rō. qz amātes delectant in fmonib amatoꝝ: siue sint sermo nes inspirati siue inscripti siue exteri⁹ auditi. vt ex illis capiant experimentū mutuoꝝ affe/ctuū. Chrys. Mos est amantiū vt amore su/um silentio tacere nequeāt. Un̄ Bilbert⁹ sup Cant. fmone. xv. dicit. Charitas inspiratio/ne. i. interna allocutōe nō est cōtenta. sz sacri sermonis institutōes velut clipeꝰ memoriter vndiqz apphendit. Joh. viij. Qui ex deo est ẏbū dei audit. vbi Bre. Unusquisqz se interro get an ex deo sit. s. p charitatē q̄ ad ẏbū dei affi cit. Un̄ Aug⁹. Verbū dei est pbatoꝝ per qd̄ filij dei cernunt a filijs dyaboli. Jō Joh. xiij. Qui diligit me sermonē meū ꝥuabit. dicēs cū psal. lxxxiij. Audiā q̄d loquat in me dñs deꝰ me⁹. Sed heu aliq surdi sunt vt aspides ad audiendū verbū dei. z hꝫ est signū carētie dile/ctionis dei. eo q scribit. ij. Joh. i. Omis q̄ nō pmanet in doctrina christi deū non amat. Quartū signū charitatꝭ genite z promptitu/do boni opis. De q̄ Hymon de cassia. Nescit feriari dilectio. qz charitas est maxie opatiua eo q ipa est amor suus. iō diligit oēm actū or/dinabilē in hūc finē. Brego. in omel. Amor dei nunqz est ociosus. opat magna si est. si opa ri renuit amor nō est. Et sbdit. pbatio dilecti onis exhibitio est opis. ¶ Quintū signū po/nit Ambro. in li. sil'tudinū. Et est q̄n aliqs ō defectu spūali aliorū tristat'. z de pfectu spūali letat'. Un̄. i. Cor. xiij. Charitas ñ gaudet su/per iniq̄tate. gaudet aūt veritati. Aug. Nō dolere de malo ꝓximi nō est charitas dei. Rō fm Dyoni. qz cū charitas ardor sit z virtꝰ vni tiua. ideo nititꝭ oia liquefacere z in vnū cōflare vt in ipa vniant. De q̄ Greg. sup Ezech. Ec ce q̄lis est charitas q̄ diuersitates mentiū ac/cendit. cremat z cōflat liquefacit. z q̄si i vnā speciē animi reformat. qz amor est virtꝰ vniti/ua amantis cū amato. ¶ Sextū signū ponit Anſ. dicēs. Sic decet diligere deū vt nihil di ligatur pter supra vel ctra eū. Nā dicit salua tor Mat. x. Qui amat pr̄em vel matrē plꝰ q̄z me. nō est me dign⁹. sed oia diligenda sunt p pter ipm. vt dicit Aug. Qui diligit primuz saltē sancte z spūaliter. q̄d diligit deo nisi deū. ¶ Item alia sunt signa charitatis roborate sci/ue pficiētis dilectōis. z sunt q̄nqz. Primū si/gnū charitatis roborate est conscientie frequēs discussio z examinatio: nō solū de peccatꝭ mor talibꝫ sed etiā venialibꝫ. Ratio. qz sicut chari tas genita seu incipiēs opponit pcto mortali

ita feruor charitatis. q̄ est robꝛata charitatis opponit venali. vnde ipm expellat ab aia ne spūisancto displiceat Dicit n anqꝫ Aug. Peccatū veniale licet an imā ñ occidit. tñ quibus dā postulis horrida scabie deformem faciet. Quapropter robꝛata charitas oēs officinas mētis visitat illuminat ꝛ mūdat. de quo Grego. Charitas robꝛata nec minimā possidet peccati paleā. nec eā residere facit. sꝫ statiꝫ igne subtilissime circūspectionis exurit. Vñ Prosper de vita ꝓtemplatiua. Charitas robꝛata est oīs corruptōnis ꝛ vanitatis nescia

¶ Secūm signū est ꝓcupiscentie diminutio. qꝛ qꝫto charitas ꝛei magis augmentat in mē te hoīs: tanto magis a ꝓcupiscentia tpalium elongatur. Vñ Aug. in enchiridion. Crescēte charitate minuit ꝓcupiscētia. vbi aūt non est charitas ibi regnat cupiditas. Ambrosi⁹. Mens charitate accensa priuat ꝓcupiscētia Ex quo cognoscit ꝙ amatoꝛes mūdi ardētes in mūdiali dilectōe carent charitate ꝛei. Vñ 1. Joh. ij. Si q̄s diligit mūdū nō est charitas patꝛis in eo. Augu. Qui biberit de fluuio paradisi in eo extincta est sitis hui⁹ mūdi

¶ Tercium signū est interioꝛū sensuū exercitatio vitalis. qꝛ sicut exercitatio sensuū coꝛporaliū est signū coꝛpalis vite. ita exercitatio sensuū spūalū est signū spūalis vite. Sūt nanqꝫ quīqꝫ sensus interioꝛes. s. sensus cōmunis. imaginatio. estimatiua. fantasia. ꝛ memoꝛia. sicut q̄nqꝫ sunt sensus exteriores. ꝓpter qđ dicit Gre. in moral. Habitare in coꝛpe aiam ꝓbant vitales sensus coꝛpis. ita habitare i aia spūm ipsum ꝓbat vita spūalis. illud ex visu ꝛ auditu dinoscit. istud ex charitate ꝛ alijs ꝟtutibꝫ ꝓbatur. igit ex charitate q̄ est vita aīe. vt dicit Hugo de arra aīe. sensus interioꝛes viuificantur Ideo Bern. Fons vite charitas. nec viuere dicā qui nō habet illaꝫ. ergo exercitatio sensuū interioꝛū est augmētate charitatis signū

¶ Quartū signū est studiosa mandatoꝝ observatio. qđ sine dilectōne fieri nō pt. Joh. xiiij. Qui diligit me mādata mea ꝟuabit. ad Roma. xiij. Plenitudo legis est dilectio. Hoc signū habuit chriſt⁹. qꝛ dixit Joh. xiiij. Sicut mandatū dedit mihi pater: sic facio. Grego. Cūo quis ex charitate ꝓficeret q̄ fontē ille dilectōis nō haberet: ꝛ iā aliqliter gustaret.

¶ Quintū signū est diuinaꝝ voluptatū manifestatio. Ratio hui⁹. qꝛ amoꝛ est causa communicationis. Et ideo amic⁹ revelat ꝛ cōmunicat amico suo secreta sua. q̄si credens ea nō ponere extra se. sꝫ ꝑm qđ in eo est sicut in ipso. Amicus em̄ me⁹ est q̄si alter ego. Ait Richh. lib. iij. de ꝓtemplatōne. c. xvi. Si vis noscere qꝛ subtilitas diuinarū reuelationū sit manifestū diuine dilectōis indiciū. audi Joh. xv. Jam nō dicā vos seruos sed amicos. qꝛ omnia nota feci vobis q̄ audiui a p̄re meo. qꝛ ex magnitudine diuine dilectōis pendet mod⁹ diuine reuelatōis. vt dicit ibidē. Certū ergo tibi signū sit ꝙ dilectū tuū min⁹ diligis vt ab illo min⁹ diligaꝛ. si theoꝛicos excessus nō dū vocante sequi meueris. Ex quo patꝫ ꝙ crescēte reuelatōe crescit ꝛ dilectio. Item alia sunt signa ꝓfecte charitatis: signanter ꝓut ꝑt perfici in via. qꝛ dicit ꝓuerb. iiij. Justoꝝ semita q̄si lux splendēs crescit ꝛ ꝓficit vsqꝫ ad pfectū diē scilicet pfecte charitatis.

¶ Jō sciendū in viatoꝛibꝫ est duplex ꝓfectio charitatis. Una est necessitatis ꝛ sufficientie. Alia est priuilegiate sanctitatis ꝛ excellētie. Has pfectōnes tangit Prosper lib. iij. de vita ꝓtemplatiua: vbi dicit In hac vita ꝓfecti sunt illi q̄ ꝓfecte dum diligunt. qui volūt qđ de⁹ vult. Nullis pēnis quibus offendit de⁹ acquiescūt. ꝛ semp ad ꝟtutes diligēdas ꝛ habēdas se extendūt. In ħ ꝙ dicit q̄ volūt qđ de⁹ vult. tangit pfectionē necessitatis. De hac pfectōe scribit ꝑ Deutero. xviij. Perfect⁹ eris ꝛ absqꝫ macula coram dño deo tuo. macula. s. criminali. Ꝫ in ħ ꝙ dicit semper ad ꝟtutes se extendūt. ibi tangit pfectōez excellentie. qꝛ dicit Bern. In defessum ꝓficiēdi studiū ꝛ iugis conat⁹ ad pfectionē reputat perfecte. s. capiēdo perfectū cui nihil deest. talis erit in patria. nullo modo in via haberi potest Ergo talis pfectōis signa ħ nō querunt. Roma. vij. Velle adiacet mihi: ꝓficere nō inuenio.

¶ Ꝫ signa charitatis sufficiētie ꝛ excellentie sunt duplicia. quedā ex actibꝫ exteriorib⁹ quedā ex actibꝫ interioribꝫ: sed de vtrisqꝫ ꝑt multa signari. tñ de vtraqꝫ ad ꝑsens q̄nqꝫ sufficiēt.

¶ Primū signū extrinsecuꝫ perfecte charitatis est. si ꝓ salute ꝓximi mori q̄s sit paratus. Ratio hui⁹. qꝛ dicit Aug. in lib. de gra ꝛ libero arbitrio. Quia parua charitas nō sufficit ad implēda magna mādata. vt sunt mori ꝓ fratribꝫ: ꝛ aīas nr̄as ꝓ eis ponere De quo idē. Perfecta charitas hec est vt etiaꝫ mori ꝓ christo sit parat⁹. Augē. Volūtarie patiēdo ꝓbauit ꝙ veraciter amauit. tanto amoꝝ est altioꝛ: q̄to patiēdo morte volūtas est paratioꝛ.

¶ Secūm signū extrinsecū ꝓfecte charitatꝫ. si quis inimicos diligit ꝛ eis ꝓpter deū bene facit. qꝛ sicut dicit Hugo de arra aīe. Amoꝝ trāsformat amantē in similitudinem amati. nō solū

quantū ad silitudinē. sz etiā quātū ad opationes arduas z difficiles. Cū igit omis amator q diligit inimicos z eis bene facit: amator xi pstituit. vt habeā Mat. v. Diligite inimicos z benefacite eis vt sitis pfecti. sicut z pater vester pfect⁹ est. Hoc nō pōt fieri p quālibet dilectionē. sed solū p dilectionē pfectaz. qz dicit Aug. in enchiridion. Illa dilectio inimicoz est pfectoruz. Et Origenes sup Cantica. In exhibitione pietatis pbat magnitudo amoris Ideo illud signū verus est diligere inimicos ppter xū. ¶ Tertiū signū extrinsecū. si quis omia aduersantia gaudēter suscipit z patiēter ferat. qz charitas pfecta mentē ab amore hui⁹ vite quasi totaliter auertit. z occidendo quasi insensibilē reddit. qz penas tales z mortē cōtemnere facit. Vñ Grego. in omel. Fortis est vt mors dilectio. qz sicut mors corpus interimit. sic charitas vite eterne ab amore tpaliuz mentē auertit z occidit. z ad eterna xsideria q̄si isensibilē reddit. neqz setis q̄libet dño mori potuisset i corpe. si pus a terrenis xsideriis mori nō potuisset in mente. Vñ. i. Cor. xiij. Charitas omia suffert. Actuū. v. Ibant apli gaudentes a pspectu pcilij. ¶ Quartū signū si omibz abrenūciare quis paratus sit z sequi christū. Ratio hui⁹ signi. qz pfecta charitas omia renuit que ei⁹ officiū impediunt. Phil. iij. Omia arbitrat⁹ sum vt stercora vt christū lucrifacerē. sed tpaliū pcupiscentia maxie impedit affectū charitatis. vt dicit Augu. libro lxxxiij. questionū. q. xxvi. Charitatis venenū est species adipiscendoz ac retinendoz tpalium. z nutrimentū charitatis est minutio cupiditatis. Perfecta vero charitas est vbi nulla est cupiditas. De quo Grego. viij. moral. Ad culmē pfectionis tendūt qui exteri⁹ cuncta xelinq̄unt q̄ se reb⁹ habitis nudant. gl'ia honoris se spoliant. xsideriozq eternoz assiduitate se affligunt. De quo Aug⁹. Quantum q̄s xspicit: tm diligit. tales fuerunt apostoli. in quoz pson̄a dixit Petr⁹. Ecce nos reliquimus omia. Nā charitas pfecta nō timet pditionē tpaliū. De quo Cant. viij. Si xderit homo omnē substantiā dom⁹ sue p dilectione: quasi nihil xspiciet eā. qz charitas nō querit que sua sunt: sed q̄ ihu christi. i. Cor. xiij. Propter qd dicit Piero. Perfect⁹ christi seruus nihil q̄rit pter christū. ppter qd dixit saluator Matth. xix. Si vis pfect⁹ esse vade et vende omia xc. ¶ Quintū signū extrinsecuz Si nihil aliō q̄ solū xū timuerit. qz dicit. i. Joh. iiij. Perfecta charitas foris mittit timorem. Quod exponēs Guilhel. simone. xviij. Charitas proximi caret timore. sed charitas christi caret timore. Nec em̄ nihil penale habet. timor aūt habet penā. ergo in christi charitate non erit timor nisi filialis. q̄d em̄ timebit charitas veteres offensas. qz multitudinē peccatoz operit charitas. quid infirmitatem proprie pscientie ne recedat. nō. Nā fortis est vt mors dilectio. Cāticoz. viij. Quid temporales p christo timebit molestias finibiles. cuz nec si eterne fuerint te fatigare z euanescere poterint. qz charitas est pfectio summata pfectio. nō ideo amat charitas ne pereat. sed vellet in eternū perire penaliter q̄z privari vsu amoris eternaliter. hec ille. Ex his patet qūo pfecta charitas expellit timorem.

Sermo. LXXXIX.

Ad idem.

Accipite et mā ducate. hoc est corp⁹ meū. i. ad Corinth. xi. Audistis qūo accepere xlem⁹ h̄ venerabile sacramētū cū charitatiua affectōe. Et que sunt signa charitatis genite roborate z pfecte. ¶ Nūc igit videndū est de signis intrinsecis pfecte charitatis. Sūt em̄ quedā actōnes charitatis pfecte z intrinsec⁹ manātes a charitate. z ista sunt tāto veriora q̄to intimiora. quāto charitas est pfectior: tanto acutior ad intima ptingens. vt dicit Hugo sup. vij. angelice hierarchie. Jō interiores z pfectiores elicit act⁹. ¶ Primus signū intrinsecū pfecte charitatis sunt profunda z intima suspiria mētis. Ratio hec est. q̄n memoria rei amate intima mentis amantis tāgit: statim suspiria amorosa quasi quosdā nūcios amoris exprimit. donec eum pśentia dilecti reficiet. Grego. ij. moral. adducens illud Job. anteq̄z comedā suspiro. Dēs ad inspectionē fulgoris intimi suspiriis vegetata convalescit. qz amor charitat⁹ eā reficit. z refectio pemplationis pascit. Tepidus autē amor h̄ facere nō potest. qz nō est amor pfectus Ideo Richar. i tractatu xe charitate dicit. Intima suspiria sunt pfecte charitat⁹ signa. ¶ Secūdū signū sunt alta xsidenia. qz dicit Aug. li. xiij. confessionū. Omnia ponderibz suis loca sua petunt. grauia deorsum vt lapis. leuia sursum vt ignis. sed qd̄ est pond⁹ in corpalibus hoc est amor in spūalibz. Unde dicit ibidem Amor me⁹: pondus meū. Eo feror quocunq̄z feror. dono tuo accendimur z surgimus ferimur

Ideo amor quāto plus accendit: tanto amorosa ꝛsideria magis sursum ferunt. Nec quiescunt donec ad locū suū. s. ad amatū pueniant. Greg. viij. moral. Sancti viri ꝛsideriis eternis anhelāt. in tanta altitudine vite se ꝛleuant. vt audire iam que mūdi sunt graue ac ꝛpimens pondus sibi credant valde pēnale qđ illis interius nō sonat qđ amant. Hoc signum charitatis habuit maria magdalena. Auge. in omel. Stabat iuxta monumentū foris plorans. onerosi sunt mihi angeli. grauant me ꝛ ꝛsolantur. ego cm̄ creatore meū q̄ro. ꝛ ideo om̄is creatura grauis mihi ē ad videndum. Sñ in tractatu de charitate. Frustra exterius ꝛsolant qui dulci vulnere amoris intus vulnerant. si interi⁹ estuant talibꝫ ꝛsideriis vt iā ad vitā spirit⁹ p cruciatus anhelant

¶ Terciū signū sunt cogitationes languide Ratio hui⁹ signi. Fulgentius in quodā sermone dicit. Necesse est quo pcessit dilectōis thesaurus. id est amatū. illic sequat cogitationis affect⁹. id est ꝛsideriū amorosum. Jō veritas ait Matth̄. vi. Ubi thesaur⁹ tuus: ibi et cor tuū. Et ergo in celis thesaurizem⁹: celestia diligam⁹. Vis nosse vbi thesaurizas attende qđ amas: quid cogitas. ita thesaurū tuū ex amore cognoscēs. ꝛ amorē tuū iudicio cogitatōis tue intelliges. planuz est q̄ cogitatio fastidit om̄e aliud ab amato. Unde glosa super illud Canti. v. Adiuro vos filie hierusalē vt annūcietis dilecto. quia amore langueo. sic prema gnitudine amoris om̄ia tempalia sunt mihi fastidiū vnde langueo. Origenes. Incipientes amant. proficiētes ardent. sed perfecti languent. ergo cogitatōnes languide sunt signa amoris.

¶ Quartū signū expectationes tedioſe. Rationē hui⁹ dicit Lincolnensis sup. vij angelice hierarchie. Amore tendente in rem amatā nil velociꝰ nil acutius nil pēnetrabilius. q̄ natura sua nō quiescit donec supnaturaliter totā pēnetrauerit profunditatē ꝛ transfigent amoris totalitatē quātū potest. Jdeo q̄n cursus isti⁹ impeditur vel retardatur tota mens turbatur: ꝛ expectatōe attediatur. q̄ dicit Richar. libro. v. de contemplatione. c. xv. Amanti om̄is mora videt nimis longa et expectatio onerosa. iō clamat cū iob sancto. Tedet animā meā vite mee. eiusdē. v. Grego. iij. moral. hoc exponens dicit. Tūc pſens vita tedere. i. vilescere incipit dū diuinus amor dulcescere incipit. id est perficit. Hilbertus sermone. xi. O q̄ durū est amanti animū cū christo ꝛ mūdo diuidere. O q̄ durū est dilectōni curas pegrinas admittere. celeste secretū infestari secularibꝫ turbis. Sequit. amor ille nihil magis vult q̄ amare.

¶ Quintū signuz sunt affectiones causate ex extasi. Extasis fm Papiam est excessus mentis. q̄ sicut dicit Dyonisius in. vij. libro de diuinis nomibꝫ. Amor in deū tendens est extasim faciens. q̄ amor ille nō pmittit esse suūpsi⁹ per mentis sobrietatem. sed ei⁹ qui amat p mentis excessum. Sz illi q̄ sui nō sunt sed aliorū extra se sunt. Dicit Bernar. lib. de pceptis discipulorz circa finē. Nobis est pſentior spirit⁹ vbi amat q̄z vbi animat. hoc intelligit quantū ad conatū affectionis sue. Nunc aūt excessum nō potest facere nisi charitas pfecta que p suā pfectam inclinationē causat tendentiaz in rem amatam Unde apl'us ad Gal'. ij. Uiuo ego iā nō ego sed viuit in me christ⁹. Dyonisius ibidem dicit. Uerus amatoꝛ extasim patiēs deo viuit ꝛ nō sibi. i. ad Corin. vi. Qui adheret deo vn⁹ spirit⁹ efficit cū eo. R

¶ Nota qualiter dilectio charitativa p gradus distinguat. Augu. sup canonicā Joh̄. Nunq̄d morꝫ cū nascitur. morꝫ pfecta est. imo vt pficitur nascit. nata nutrit. nutrita robozat. ꝛ robzata pficitur. ꝛ cū ad pfectū venerit dicit. Cupio dissolui et esse cū christo. Auguſt. in quadā epla. Tanto nobis meli⁹ est. quāto magis ad deū im⁹: quo nihil meli⁹. Imus aūt non ambulando sed amando. ꝛ q̄zto habem⁹ pſentioꝛē. de tanto amorē puriorē. Jdeo videam⁹ de gradibꝫ. q̄ dicit Greg. xxij. moral. Nemo repēte fit summus: sed p gradus ad summū peruenitur.

Nota quidā incipiūt ab infimo gradu amoris gratuiti ascendendo ad gradus violentos. deinde vsq̄ ad gradus amoris seraphici. Primus grad⁹ amoris gratuiti est amor incōparabilis: qui est cōmunis omniū electorz ꝛ est infim⁹ ꝛ tante virtutis q̄ om̄e pctm̄ mortale expellit. ꝛ deū sup omnē creaturaz diligit. Et hic gradus est necessitatis. Mat. x. Qui diligit patrē vl' matrē pl⁹ q̄z me: nō est me dignus. Igitur est sup om̄ia diligendus. Anſ. Nihil est diligendū pter deum. ꝛ quicqđ diligitur debet diligi ppter deū. Ratio. In quo ē summa diligibilitas summe debet diligi. Sz in deo est summa diligibilitas. q̄ summū bonū. ergo summe debet diligi. De quo Bernardus Sicut serpens Moysi comedebat omnes serpentes magorū. sic amor diuin⁹ omnez absorbet amorē. Exemplū patet in igne materiali. qui denigrat ꝛ obfuscat rē quātucunq̄ pulcram. sic diuin⁹ amor omnē terrenā dilectōez

Istū gradū appellat Bern. sincerę amorē. qz mens isto amore deum ita sincere diligit ꝙ nihil preter ipsum vel supra ipsum: equale sibi diligit. z nihil aliud ab ipo sperat z cupit nisi solū amare sinceriter. z nihil admiscendo omnibꝫ alijs ꝛemptis. sicut fecit apls ad Phil'. iij. Omnia arbitrat⁹ sum vt stercora vt christū lucrifacerē. Hunc amorē desiderauit Aug. in lib. confessionū dicēs. O felix z secura dulcedo diuini amoris. ꝗs mihi det vt venies i cor meum: et inebries illud amore tuo vt amplectar vnū bonū in quo oīa bona. Signuz naturale est in amantibꝫ ꝙ penale est eis cū se debēt separare a familiari colloqo. Spūaliter. sic existentibꝫ in tali charitate penale est ꝙ debēt cessare a colloquio deuote oronis z intime deuotionis. Nā quotiēs ex aliqua causa extrinseca impediunt: ex hoc nō modicū meroꝛē mentis incurrūt. eo ꝙ iugiter diuinā p̄sentiaz habere desiderant. ¶ Secund⁹ grad⁹ gratuiti amoris est incontaminabilis. z est affectio cordis tante puritatis existēs ꝙ nullo affectu amoris intrinseci ꝛtaminari pōt. Et iste grad⁹ amoris transcēdit primū in hoc. qz in ꝑmo gradu omis terrena suauitas est nō appetibilis. in secundo aūt gradu omis delectatio que christū non redolet abominabilis est menti deuote. z omnē affectū excludit: nihil ꝑter christū cōcupiscit in q̄ ardescit. in q̄ quiescit. vnū sitit. vnū diligit. dicens cū ps. xxvi. Unā petij a domino hanc requirā. q. d. Cetera sunt mihi abominabilia. Hunc gradū videt attigisse apls ad Gal'. vi. Mihi mūdus crucifix⁹ est z ego mūdo. Hunc gradū bene sensit Aug. cū p̄ nimia dulcedine diuini amoris quasi fastidio duct⁹ dixit. Cur ꝯ sim in ista valle miserie. z q̄d ꝯagā ignoro. nā amoꝛ tu⁹ in me dñe ꝛcupiscentias excitauit eternas. Et idē dicit alibi Qui semel biberit de fluuio paradisi, restat vt in eo extincta sit sitis huius mundi. Hui⁹ amoris ꝓprium est ꝙ pre sui puritate ita deū caste diligit. ꝙ nihil a deo querit nisi amare pure z simpliciter ꝓpter se z ingentē bonitatem. De ꝯ amore casto dicit Aug. Quicunqz a deo ꝑter deū aliq̄d querit. nō caste querit nec diligit deum. De hoc etiā loquit Bernar. sup Cātica. Amoꝛ cast⁹ est sibiꝑpi premiū z meritum. Timoꝛ em̄ ꝑter se nō querit fructū aliuz extra se. Nā fruct⁹ eius vsus ei⁹ est. ¶ Et ꝑ ꝯ patere potest. nā si q̄ris quare diligo deū. Respondeo. qz amoꝛ su⁹ est mihi dulcis z delectabilis. Si q̄ris ꝓpter quē fructū diligo deum. Rndeo. in hoc nullū fructū requiram nisi vt dulcedinē sui amoris plene habeā. Signum aūt naturale patet in simili. Naz naturaliter amātes interi⁹ arescunt. eo ꝙ ex cordis applicatione circa rem dilectā multipliciter se spiritus exaltat. ex quo interiora patiunt exictationē. Spūaliter. Sic ex amore vehemēti diuinus affect⁹ aīe est exiccatus ab omi inclinatione cuiuscūqz delectatōis terre. solum gustando deū. De q̄ ps. xxxiij. Gustate z videte quoniaz suauis est dñs. q. d. null⁹ potest recte estimare quāta sit dulcedo diuine suauitat⁹. nisi illā per diuinum influxū demeruit gustare.

¶ Terci⁹ grad⁹ est impturbabilis: q̄ nulla re trāsitoria potest pturbari. Et ideo ille gradus amoris bene dicit impturbabilis. qz hoc solū diligit. z nihil est qđ sua volūtate priuari poterit: cū nō habet affectum ad ista transitoria Un̄ Prouerb. xij. Nō ꝛtristabit iustū quicqđ ei acciderit. ¶ Sed q̄s est ille iust⁹ quē nullus euentus ꝛtristari pt. Rndet ꝙ ille est qui cor suū totū p amorē inflāmatuz ordinat in deū. qui etiā rectus dicit Cant. i. Recti diligūt te. qz eorū desiderū pferuens erigit in deū. z nullo modo affectu obliquo ad ista trāsitoria incuruant. tales nihil ꝛtristat. nō damna rerū. nō propinquorū. nō violentia. qz ꝑm apl'm ad Roma. viij. Neq̄ mors neq̄ tribulatio ꝛc. Ratio. qz ꝓncipalis intētio aīe amorose est sic delectari in amato. quicād ꝑter preuaricationē amato accidit. nō ꝛtristat sz gaudet de flagellis sibi celit⁹ missis tanqz de veste regis. qua pater filiū suuz vestire voluit. q̄ amaritudinem trigintatribꝫ annis sustinuit Huc gradū amoris attigerat apls cū pre sua uitate diuini amoris cupiebat dissolui. Philip. i. Hui⁹ amoris ꝓprium est ꝙ solū hoc reputat malū si mens sentit subtractā diuine ꝓsentie suauitatē. z sic potest prorumpe in hec verba Origenis sup Cantica. Deu inquit quo abiit gaudiū meū. vbi latet amoꝛ me⁹. vbi est dulcedo cordis mei. dereliquisti me sal⁹ mea.

¶ Ex quibꝫ verbis innuit ꝙ mens amorosa maxim̄ habet tediū de dilecti absentia. ex eo ꝙ ꝑter eū oīe gaudiū reputat solū molestiaz z meroꝛē. qđ bene ostēdit Origen. in omelia. Stabat maria iuxta monumentū foris plorans. que ꝛsolationez ab angelis recipe nolebat. q. d. Onerosi sunt mihi angeli grauant me z ꝛsolant. ego em̄ creatorē meū q̄ro. z ideo oīs creatura grauis mihi ad videndū. Qui ꝛsonat Bernar. in tractatu de charitate dicēs Frustra nisi fallor conatur exterior consolatio amantis aīe lenire doloꝛē cuz dulce vulnus

amoris intus curari opteat. Signū autē naturale i hoc gradu pbabiliter ad cognoscēdū est in hoc. q ibi est ariditas oculoz z carentia lachrimarū. naturaliter em amorosi ex adusti one calozis humidū p sumentis siccitatē oculozū incurrūt. Ex quo spualiter informamur q anima amorosa ab affectione terrenozū sic debz esse exiccata igne charitatis q nunq̄ prore transitoria lachrimas effundet. nisi fuerint sibi diuinitus propinate. z hoc ptingit ex triplici causa. ¶ Primo ex peccatoz recordatione in vera cōtritione. vt patet in petro: q post negationē fleuit amare. Secdo ex primorū cōpassione. vt patz i ioseph: q̄ vidit fratres suos pauore cōcussos. a fletu se non potuit cōtinere. Tercio ex sponsi subtractione z celestiū gaudiū delectatione. vt patet in Thobia z anna eius vxore. que post filiū spiritās fleuit z circūibat p omes vias p quas spes redeundi videbatur. Dicit em Greg. Penale est qđ extrius nō sonat qđ q̄s interi9 amat. Sic anima amorosa p sponsi psentia debet iugiter suspirare z omes vias ardētissimis desideriis obuiare p quas se credit sue dulcedinis amplexibz reuniri. ¶ Quartus grad9 amoris est insuperabilis. z dicit amor insupabilis ideo. q nec aliqua mūdi delectatio. nec carnalis affectio. nec hostilis impugnatio ipm poterit superare. Hunc gradū attigit apls ad Roma. viij. Scio z certus sum q neq̄ mors neq̄ vita. q̄ christi amor vehemēter in deū transformat. sicut ferrū ignitū fit totaliter ignis. sic talis trās format in amorē. Et dicit charitas vulnerās. q̄ vulnerat affectionē z transfigit eā. vt mors ei9 desideriis resistere nō possit. Exemplū in maria magdalena que fuit charitate christi secunda. ita vt a christo mortuo separari ñ poterat. Unde Hugo. Facili9 erat animā ei9 separari a corpe qđ viuificabat q̄ a corpore qđ amabat. Et de hoc amore insuperabili loquit Bernar. dicēs. O insupabilis virt9 charitatis que ipm insupabilez superasti. z cui omia subiecta sunt omniū pdibz subiecisti: dū victus amore de9 nō solū homo fieri voluit sz opprobriū hominū z abiectio plebis. Ad hunc gradū amoris imitat sponsus sponsam. Cantic. vlti. Pone me sicut signaculū sup cor tuum. ¶ Et bene christus comparatur signaculo amoris duplici rōne. Prima. q̄ ex eius vita nobis lucet forma z speculum pfecti amoris. quā formā mens deuota sibi debet imprimere intime. q̄ totā vitā suaz valeat p formare amori eius. Secda. q̄ christ9 signa pfecti amoris indelibiliter corpori suo impssit. nam ad modū sigilli fuit sculptus. i capite corona spinea. i manibz z pedibz clauis durissimis pfossus. in latere lancea transuerberatus. z toto corpore fuit virgarū verberibz lacerat9. ita q̄ a planta pedis vsq̄ ad verticē nulla pars illesa pmā sit. Et reuera quicunq̄ illud amoris signaculum cordi suo bene imprimeret z intime cogitaret q̄ amare nos redemit. z q̄ feruenter z fideliter salutē nostrā quesiuit. tunc hō ad omnia illa feruenter posset affici. p que honor dei z salus proximi posset procurari. Proprium hui9 amoris est q aīa plus velit esse dei q̄ sui ipsius. De quo Augustin. in libro. lxxxiij. questionū. Cū deus magis diligit q̄ anim9. seq̄tur q homo malit esse eius q̄ suus. Ratio pm Bernar. qz presentialior est spūs vbi amat q̄ vbi animat. dicens cū apl'o ad Gal'. ij. Viuo ego: iam non ego: sed viuit in me christ9. Signū autē naturale in isto gradu est ex ceccitate oculoz que causat ex siccitate corporis. Spiritualiter. Sic oculi interiores anie amorose q̄ sunt intellect9 z affectus pfundant in corde duplici ratione. Primo totuz intra est quod mens amorosa querit z diligit. extra nihil q̄rit nihil sapit. Secūdo hoc idē fit in accessu z recessu. animus em facilius perpendit. Accedit sponsus quādo deuotōe insolita mentem tangit: recedit quādo dulcore sue pīsentie menti se subtrahit. ¶ Quintus grad9 amoris est amor infatigabilis: q̄ mentis affectū indesinēter sursum eleuat infatigabiliter feruido amore vt solum bonū diuinū z nihil aliud sibi sapiat. z verbo diuino viuat delicijs affluens iuxta sup dilectuz suum Cantico. iij. scribitur ex eorū persona. Que est ista que ascendit per desertū. i. solitudinē vite psentis. Et ascendit i secretū dei habitaculū sicut virgula fumi. scilicet supra seipam erecta. facies multa opa bona z nihil reputans se fecisse. iuxta illud Luxvij. Cū feceritz omia que pcepta sunt vobis dicite. inutiles serui sum9. Proprium huius amoris est q omē malū non sentit. z pro dilecto parum pendit omnē aduersitatem z penalitatem. Vñ dicit Bern. Utinaz ille amor nostris infigeret mentibz. vt quicq̄d diuina prouidentia nobis pati cōtulerit. hoc dulciter et totaliter sine molestia patiamur. imo de hoc potius intrinsec9 gaudeamus. et deo de hoc laudes deuotissimas exoluamus. Exemplo ceti apostolici. qui ibant gaudentes a conspectu concilij. quoniā digni habiti sunt p nomine christi ignominiā pati. qz charitas oia suffert

ma ad Corinth. xiij. ¶ Signū naturale amoris est. qz amātes cōsueuerūt de amore suo rigmos facere z cant⁹ in laudem z memoriam amati. vt ex his moueant ad crebri⁹ cogitandū de amato. vt p hoc semp habeat in memoria qui nō potest haberi per psentiam. ¶ Sic deuota aīa debet deo gratiarū actiones iugiter decantare z ei⁹ beneficia semp in mente reuolvere. dicens cū Ysaia eiusdē. lxiij. c. ¶ Miserationū domini recordabor: z laudē dicā pro oībus que retribuit mihi dom⁹ deus noster. ¶ Sextus gradus est amor insepabilis qui sic animaz cū sponso ligat. q anim⁹ amātis de alio cogitare nescit. quicq̄d enim agat quicq̄d dicat. hoc semp dormiens somniat. hoc vigilans oī hora tractat. Hoc amore ligat⁹ fuit Bernardus dicens. O ihesu summa benignitas. o mira cordis iocūditas. incōprehēsa bonitas me stringit tua charitas. Hic est ille deuotionis gradus excessiu⁹ qui aiam totā rapit in deū. nō sinens ipam suiipi⁹ esse sm Dyonisiū: sed amati. Istū videtur attigisse cum dixit. Quis mihi det vt veniam in cor meum z inebrier amore tuo z amplectar vnū bonum in quo sunt oīa. Hunc graduz videt posse/disse sponsa Canticoz. iij. Tenui eum nec dimittā donec eū introducā in domum matris mee z in cubiculū genitricis mee. ¶ Sup quo dicit Bilbert⁹. O dñe ihu qz dulce est te quere z dulci⁹ tenere. In vno pij laboris est exercitium. sed in altero pfecta leticia. Nā ipse tactus fructu nō caret. mulier em̄ euangelica felici fructu tetigit fimbriā ihu: z statim sanata est a fluxu carnal' sanguinis. Per fimbriā vestimēti intelligere debem⁹ vtutes z dona gratiarum quib⁹ christi humanitas vestita fuit. quas cū mens deuota tetigerit affectu interioris amoris restringit in ipa oīs fluxus carnalis delectationis. z homo efficit deiformis. Juxta illud apli. i. ad Corint. vi. Qui adhe/ret deo vn⁹ spūs efficitur cū eo. hoc tm̄ dictuz est sm Aug. q aīa amorosa non viuit suiipsius vita. sed vita sponsi. p amoris iura sibi vē dicat qd est sponsi. Proprium hui⁹ amoris est q ania amorosa frequenter z incessanter cogitat de amato. De quo Bern̄. Amās post rem amatā indefessis oculis circumplat. Nam sm August. Ubi amor ibi oculus. vbi dolor ibi manus. Ideo Fulgentius. Ubi dilectionis est thesaurus. ibi z cogitatōnis affectus. ¶ Signum naturale hūc gradū pbabiliter cognoscendū est inequalitas pulsus. Nā vehementer amans habet pulsuz aut nimis tardū aut nimis velocem. sm diuersas amati apphensiones. Est em̄ tardus si anxie dilecti absentia patitur. velox autem dum ex spe consequendi dilectū cor aperit z hylaratur. ex qua hylaritate spiritus inflāmatur z pulsus naturaliter excitatur. ¶ Pūales autē pulsus anime amorose sunt ei⁹ affectōes. qui veloces sunt cū gaudet de dilecti psentia. tardi autē sunt dum tristat z dolet de dilecti absentia. Assumēs illō Origenis super Canti. Heu heu quo abiit gaudium. vbi latet amor meus salus mea. ¶ Nam aīa amorosa in hac amoris anxietate est sic fixa in dulcedine dilecti q pter eū oīe gaudium molestiā reputat. Ita q dicit Bilbertus sup Cantica. Durū est amanti peregrinas curas immittere z celeste secretum infestari. ¶ Septimus grad⁹ est amor insatiabilis. q iō dicitur insatiabilis. quia mentē tanta suauitate pfundit. q gustu diuine dulcedinis satiari nō potest. sed quo ampli⁹ bibit ampli⁹ sitit. iuxta illud Eccli. xxiij. Qui edunt me adhuc esuriūt. z q̄ bibunt adhuc sitiūt. In hoc gradu aīa esse constituta cognoscit quādo ad affectū inusitatū ad quēdā gustū innominatum diuinitus intromittit. Quē gustū bene gustauit beatus Aug. cū dixit. x. confessionum. Intromittis in me quādoq̄ intrinsecus z nescio in quā dulcedinē: que si pficeretur in me nescio qd erit. vnū tm̄ scio q vita ista non erit. In hoc gradu amoris ania capit in illū abyssum diuini luminis. z in tantā suauitatez diuini amoris vt anim⁹ exteriorū omniū oblit⁹ penitus nesciat seipm. z tot⁹ transeat in deum. quēadmodū aurora a claritate solis absorbet z stilla aque multo vino infusa deficere a sero ta videtur: dū alterius saporē induit z colorē. vt dicit Bernar. in tractatu de charitate. ¶ Sicut vides in languidis nil esse vigoris. sed totus eoruz motus ex alieno dependet imperio. sic si quis ad tantū gradū pfectionis pfecerit nil iam proprium agit. nil iam pprio arbitrio relinquit. sed oīa diuine dispēsationi dimittit. Nec mirū. qz mens in tali gradu amoris sibiipi z oīb⁹ rebz creatis funditus moritur vt possit viuere soli deo. Unde vere posset dicere cum Aug. Moriar vt illi viuere queam. De quib⁹ mentibus loquit apl's ad Coloss. iij. Mortui estis z vita vestra abscondita est in christo deo. Et de tali morte pōt exponi illud Nume. xxvij. de morte moysi cui dictum est a dño. Ad me ascende ad montem istum abarim. z templare terraz z morere in monte. Ille mons eminentiam contemplationis

dēsignat. Abarim interp̄tat transitus. ꝛ significat virū ꝺtemplatiuū q̄ de meditatione transit in ꝺtemplationē. ꝛ de ꝺtemplatōe in admirationē. ꝛ de admiratōe in mentis alienatōez. ꝛ de mētis alienatōe in quandā delicatā mortem. ꝛ hoc est mori in mōte. Qui vult ꝺtemplari diuinā sapientiā: oportet cū oīa corporalia. imo ꝛ ipam rōem transcēdere. qz ſm Greg. Mens visibilibꝫ dedita videre nō potest inuisibilia. Vñ Boet⁹ de ꝺsolatōe ph̄ie. Lumen increatū nec capit sensu nec imaginatione. omnē etiā rōem ꝛ intelligentiā supgreditur. Et ex hac luce chorruscanti mens sibi defficiens ꝛ ī sui alienationē transiēs dulciter moritur cū patriarcha iacob. Jam dulciter morior ꝛ let⁹. qz vidi faciē tuā. Qui⁹ amoris prorriū est q̄ gustū internū ꝛ sapiē diuine dulcedinē tam ardēter desiderat. q̄ licet bibat. tamē sic bibendo sitim nō extinguit desideriū. qz affectus talis ī nullo gradu familiari ꝺtent⁹ est. sed semp interiora penetrans ex vi trāsformatiua amoris tantū mergit in dilectuz vt sponsus se ab ea vulneratū dicat. Canti. iiij. Vulnerasti cor meū soror mea in vno ictu oculoꝝ tuoꝝ. Nā ſm Bernar. in tractatu ō charitate Deuota ania habet oculos. vnuz quo intelligit. aliū quo diligit. ꝛ vnū cognitionis. aliuz amoris. dexter dilectio. sinister intellectio. Et dilectio bene rect⁹ dicit. qz recto aspectu in dilectū figitur. Tum qz ex sua intima penetratione p ipm dilectus vulnerat. qz vbi intellect⁹ repellit ibi iste admittit. ſ. amando. qō patet. Plus em̄ sape q̄z oportet oīes ph̄emur. ſz amare plus q̄z posse p̄cipimur. cū dicitur. Dilige dñm deū tuū ex toto corde tuo ꝛ ex tota anima tua. Vñ in canticis de amorosis mentibus. Adolescentule dilexerūt te nimis. Nā velle nimis ſm Bernar. est plus esse q̄z posse. Sicut ergo nimis dicit qō supra posse ꝛ virez acceptat. infinit⁹ quippe ꝛ im mēsus est deus. nunq̄z amor charitatis intendit vt nullus sit modus vl mensura amoris. Sic igit amans ꝛ si nimis amat posse suo. min⁹ tñ velle suo. propter qō amor ille vt Bern. dicit apparet modicus dū pgustatus q̄d delicijs amplī⁹ in desideriis exardescit. q̄ si dent ad plenitudinem nunq̄z tñ ad satietatē nō solū viatorib⁹. sicut ipis cōprehensorib⁹. ō quo ps. xvi. Satiabor cū apparuerit glia tua. ibi dicit Bernar. Per satietatē delet⁹ accipe desideriū abundantiā. nō aūt finē ipius desideriū. ꝺstat em̄ q̄ satiati nō sunt q̄ semp esuriūt. Nā ſm Bern. Satietas parit fastidiū. Fast⁹ aūt diuini dulcoris semp parit desideriū incitamentū. fames enīz aie desideriuz est. Vere beata esuries q̄ solum esurit qō semp habet. ꝛ sic amās ipo amore cruciatū facit vt nullus sit finis amoris. Proprium hui⁹ amoris est q̄ ducit vsq̄z in syon. i. ad ꝺtemplationē nudā diuine essentie cū letitia sempiterna. Et ꝺfert ſm Aug. menti indicibile gaudiū qō nec verbis exprimi pt. De quo Bre. iij. mora. Sepe amātis anim⁹ tanto ꝺtēplationis munere implet vt videre valeat qō omino loq̄ nō valet nec enarrare pōt. vt alter moyses descendēs a ꝺsortio dñi in aia ꝛ corpore aliqua signa ꝛ testimonia faciet vt in illa regione lucis fuerat. Vñ Hugo. Dū de ꝺtēplatione ꝛ secreto reuertimur q̄d nobiscuz afferre poterimus nisi lucē de regione lucis portam⁹. q̄s scire poterit q̄ ibi fuim⁹ nisi illuminati redirem⁹. si vidimus p̄s potentiā: apportem⁹ lucem timoris. si filij sapietiā lucē veritat⁹. si spiritussancti clementiā apportem⁹ nobiscū lucē dilectōis. Signū aūt naturale ꝓbabiliter h̄ cognoscendū est. q̄ si mens aliqua istū gradū attingit. tūc talis nunq̄z sciat loqui nisi dulcedinē verbi. Et q̄ in omnib⁹ desideri⁹ suis elevata ad eternā vitā. qō vsq̄z ad totā oblitiōez vite ꝓpalis trāsierit. vt dicit Bern. ꝛ sic fuit expertus Aug⁹. cū dixit. Nil me delectat nisi de te loqui. de te audire. de te ꝺferre. tuā glīaz frequenter in corde meo reuoluere. qō p̄stet nob pater ꝛ filiꝰ ꝛ spūssanct⁹ Amen.

Sermo. XC.

Ad idem.

Accipite et mā ducate. hoc est corpus meū. i. ad Corinth. xi. Audistis qūo accipere debem⁹ h̄ venerabile sacramētū cū charitatiua affectione. Nunc vero videndum est quid sequit ipam charitatiuā affectionē. ꝛ est eternoꝝ occulta reuelatio. Nam ſm Grego. xiij. ꝺfessionū. Charitas est pondus inclinās amantē ad amatū. ꝛ approp̄quare facit amato inq̄z. Nā dicit Dyonisi⁹. Quāto pinquius est amās amato. tanto veri⁹ ꝛ subtilius reuelat sibi amatū. Vnde Hugo super vij. angelice hierarchie. Qui ardentius diligunt pfundius ꝺspiciūt ꝛ subtili⁹ discernūt. ꝛ qz cautiori modo respiciūt. pculdubio euidentius cognoscūt. Idcirco q̄to eterna magis amant: tanto pfectius cognoscunt. Et sic verificat verbū Richar. iij. ō ꝺtemplatione. Ex magnitudine diuine dilectōis pendet mod⁹

diuine reuelationis. ergo merito sequit charitatiuā affectionē occulta eternor reuelatio

A ¶ Nota reuelatio eternor dr occulta. qr ñ nisi in occulto pcipit. De q̄ Hugo li. iij. de arcba noe dicit. In reuelatōibꝫ necessaria est secreta habitatio t mentis collectio siue vnio. Vñ si scrutemur scripturas: tūc vir aut nūq̄ deū locutū fuisse i multitudine inueniem⁹. sz q̄rīes voluit aliq̄d innotescere hoibꝫ nō gentibus aut pplis. sz paucis t a conuētu hoim segregatis vel p nocturna silentia. vel in cāpis. vel in solitudinibꝫ. montibꝫ t vallibꝫ se manifestauit. ¶ Sic locut⁹ fuit noe Gen. vi. t abraam Gen. xij. t Jacob in via Gene. xxviij. In somnis vidit scalaz t dñm innixū. postq̄ euigilauit dixit. Vere dñs est in loco isto. sic t moysi Exodi. iij. cū pascebat oues Jetro cognati sui sacerdotis madian. ¶ Cū mīnasset gregem ad interiora deserti venit ad montem dei oreb. apparuit dñs in flāma ignis de medio rubi. Et vidit q̄ rubꝫ ardebat t nō cōburebatur. Et ezechieli circa fluuiū chobar. t sic quasi oīmibꝫ pphetis. Et sequit. q̄d est q̄ in secreto loquit de⁹. nisi q̄ nos ad secretū vocat. t q̄ cū paucis loquit. nisi q̄ nos colligit t inueniet. sic similis est rō quare in scripturis obscure loquit. nisi vt veritas malis abscondat t bonis reuelet. De quo Mat. vij. Nolite margaritas proijcere ante porcos ne margarite porcorū pedibꝫ conculcent. B ¶ Ex his patet q̄ reuelatōes nō sunt eq̄les. qr nō oēs hoies eq̄liter a sensu abstrahunt. nec equaliter in intellectu exercitant. nec equaliter i intellectu surgum eleuant. Jō necesse fuit vt q̄busdā fierent reuelatōes sensibiliter. q̄busdaz intelligibiliter. Nā quibusdā patribꝫ fiebāt sensibiles reuelationes. vt exemplificat Dyonisius. iij. c. angelice hierarchie. sicut pastoribꝫ t q̄busdā aliis. Hec reuelatio ad intrandū eterna allicit. Scda reuelatio est intellectual. q̄ fit intellectualiter viuentibꝫ. vt filijs israel ex egipto exeuntibꝫ iaz intellectualiter ambulantibꝫ. t hec reuelatio introducit ad eterna. vt postmodū patebit. Tercia reuelatio est supintellectualis. t hec fit tm̄ mentibꝫ vnitis: t egressis de egipto t interioribꝫ deserti exeuntibꝫ vt moysi. t hec reuelatō eternitati ꝓuenit. Istas reuelationes mens pcipit q̄ in infimis t intimis stare ꝓsueuit. Item nota q̄ reuelatio sensibilis fit plebi simpliciter viuenti: de egipto tempali exire desideranti ad terrā ꝓmisse hereditatis. Et hec reuelatio vt dicit Rich. sup Apoca. c. i. sensibilis fit dupliciter. Fit em̄ q̄nq̄ p signa sensibilia. vt q̄n res vident sensibꝫ corpalibus id ē extra t absq̄ significatōe mystica. vt pharaoni: t his qui nullū sensum spūalez t mysticum intellexerūt. t hec non fuit pfecta reuelatio. q̄llis vltra sensum nō fuit reuelatum.

L ¶ Est alia reuelatio sensibilis. s. visio corpalis q̄ fit sensibꝫ exteriorib⁹. vt q̄n res videntur in q̄bꝫ latent signa mystica. q̄lis fuit facta patribꝫ veteris legis. vt abraam. ysaac. iacob q̄ mystica nouerāt. silr t moysi cū in rubo ardenti sensibiliter dñs apparēs sibi in sbiecta creatura dicēs. Ego sum de⁹ abraam: de⁹ ysaac: deus iacob. hoc nomē mihi est in eternū. In hac reuelatione sensibili ostēdit de⁹ ignez veritatis vniende cū rubo humanitatis. Nam verbū eternū ostēdit suā sensibilē denominationē. in quo ꝓiungit eterna cū tpalibꝫ. spiritualia corpalibꝫ. patriā exulibꝫ. In hoc q̄ dicit Ego sum dñs de⁹ abraam. ego in q̄t sum. q̄ est semeū est incōmutabile. hoc etiā oñdit Joh. viij. Anteqū abraam fieret ego sum. et Mat. xxij. Ego sum de⁹ abraam: nō est de⁹ mortuorū sed viuentiū. Sz nō viuūt in tpali mutabilitate. sed in eterna stabilitate. nō in corpali mortalitate. sed in spūs imortalitate. nō in exilio huj⁹ calamitatis. sz in eterna hereditate. vt egyptū corpalem t tpalem vt peregrini egrediamur. t ad terrā hereditatis ꝓmissaz patribꝫ. s. eternā beatitudinis t eternitatis anhelemur. Augustin⁹ in ꝑmone de natiuitate domini dicit. Mat⁹ est nobis christ⁹ in tpe voluntatis vt nos ꝓducat ad patris eternitatē. Fact⁹ est deus hō: vt homo fieret de⁹. Veniet igit modo nō corpaliter sed mentaliter. s. memoria cogitādo eterna. Vñ dicit Aug. iij. de trinitate. c. xvij. Cū eterna cogitam⁹ nō sum⁹ in hoc mūdo. qr cū iam transcendim⁹. Veni et etiā intellectu eterna ꝓtemplando. Sz grego. xvij. moral. In sanctis viris eternitas ingiter aspirat. Veniet etiā voluntate eterna amando Grego. Cupiora amare sursum est ire. Naz dū hō magno desiderio ad celestia inhiat. q̄ q̄d ipm capere querit iā degustat. Scda reuelatio intellectualis illa nō fit oculis carnis sz mentis. vt dicit Richar. Et fit dupliciter. Primo q̄n animus p spūm sanctū illuminat⁹ formalibꝫ rez visibiliū silitudinibꝫ t imaginibꝫ ꝓmonstratis siue ꝓsentatis ad intuisibiliū cognitionē ducitur. Et hanc Johannes in Apocalip. vidit. t Ezechiel ꝓpheta. vt dicit glosa super primū prologū Apoca. t in fine alteri⁹ prologi dicit. q̄ Johannes imagines vidit in mente t in eis veritatē intellexit. Hec reuelatio ad

eterna ducit. qz p eã intellect⁹ ad inuisibiliũ ⁊ eternoz cognitionẽ exurgit. Vñ Rich. Vñ intellect⁹ p internã inspirationẽ suauiter tactus nullis mediãtibꝫ rez visibiliũ formis ad celestiũ cognitionẽ erigit. sicut dauid ppha vidit in spũ q̃ vidit. Et Haymo sup Apocal. ꝯcordat di. Intellectual' reuelatio fit qñqz non per corpales res nec p silitudines. sz ipa ꝟitas immediate manifestat videntibꝫ. qđ ppꝛie electorũ est. Mat. xvi. Caro ⁊ sanguis non reuelauit tibi. sed pr̃ me⁹ p interioꝛẽ inspirationẽ. ps. lxxxiij. Audiã q̃d loquat in me dñs de⁹. Nã talis reuelatio intellectual' nõ fit nisi intelligẽtibꝫ. vt moysi ⁊ interioꝛa deserti ingredientibꝫ vbi oĩe velũ remouet ab eis. Naz reuelatio dicit q̃si veli remotio ab ocul' intellectualibꝫ. Quã remotionẽ petuit dauid. Reuela oculos meos ⁊ ꝯsiderabo mirabilia de lege tua. i. Coꝛ. ij. Nobis reuelauit de⁹ p spũm sanctuz q̃ omĩa scrutat. etiã pfunda dei Tercia reuelatio est supintellectual'. ⁊ doꝛ supintellectual'. qz ampli⁹ habet fieri p dilectõez q̃z p intellectũ. qz pl⁹ diligit q̃z intelligit. ⁊ dilectio intrat vbi intellect⁹ foꝛis stat. Nec obstat qđ dicit Augu. Incognita nequaq̃z ptt amari. Que duplex est. s. intellectual' ⁊ affectual'. Idcirco dicit Dyoni. Uer⁹ amatoꝛ dei vnit immediatius deo q̃z intellect⁹. Nã qđ intellect⁹ nõ capit noticia affectualis pcipit. q̃ est supꝛioꝛ intellectuali. Uercellen. sup Canti. Intellect⁹ ⁊ affect⁹ simil' coambulãt vsq̃z ad nouissimũ de fectũ. Intellect⁹ in celestibꝫ vbi hz sue cognitõnis ⁊ luminis sui ꝯsummationẽ. tunc affect⁹ ꝯtinet ad deũ ꝑncipalia suspiria ⁊ supintellectuales extẽsiones ⁊ imissiones. feruidos fulgoꝛes. ⁊ fulgidos feruoꝛes. ad q̃ omĩa intelligentia trahi nõ ꝓt. sed affect⁹. Et subdit. tanta est virt⁹ veri amoꝛis q̃ñ solũ facit angelos ⁊ hoies excedere naturã ppriã vt in deũ ascendant. sed etiã deũ q̃si naturã ppriaz egredi vt ad creaturas q̃si infra naturã ppriã ꝯdescendant pcedẽdo. Ex his patet q̃ reuelatio supintellectualis nõ fit p intellectualẽ cognitõez sz p ardentissimã ⁊ supferuidã dilectõis experimentalẽ noticiã. Vñ Dyoni. de diuinis nominibꝫ. Audendũ est dicere p veritate. cũ trã sit est inegressibilis a se. licet ipe suã imensitatẽ nre capacitati ꝯtemperet: eo tñ nõ mutato. Et hec reuelatio nõ fit nisi in seraphicis mentibꝫ in interioribꝫ deserti existentibꝫ i caligine occlti silẽtij. Jõ Dyoni. O amice thimothee vt sis capax illi⁹ reuelatõis incoꝛporari sic radio diuino derelinq̃ sensus ⁊ sensibilia exteꝛioꝛa ⁊ intellectuales opationes. ⁊ oĩe intelligibile ⁊ foꝛti conatu hec cõprime. Et sicut est tibi possibile ꝯsurge supintellectualit̃ ad vnionẽ dei. q̃ est sup omnẽ cognitionẽ. ⁊ sic te habe in caligine ista donec diuin⁹ radi⁹ vere ⁊ circũuelate appareat. ⁊ sic reuelet se. q̃ fm Lincolnien. cõmentatoꝛẽ Dyonisij. Gradus illi⁹ ascẽsionis sunt. Pꝛio derelinq̃re oĩa sensibilia Scõo oĩa intelligibilia. Jõ ingredere caligine vbi apparet de⁹. O q̃z pulcra est talis aĩa. vt impleat illõ Isa. lviij. Implebit dñs splẽdoꝛibꝫ aĩam tuã. Exemplũ de moyse cui⁹ facies splendida fuit. q̃ sepauit se a pplo ascẽdẽs i montẽ sex diebꝫ fuit in nubꝛ. septimo die apparuit spũs dñi q̃si ignis ardens. secretũ ibi inuenit vere ⁊ tenet qualis ibi inuenit. ⁊ ñ est effabile homini vt Paulo. ij. Coꝛ. xij. Scio hoiem raptũ in terciũ celũ. an in coꝛpe vel extra coꝛp⁹ nescio. ⁊ vidit ea q̃ nõ licent homini loqui. Cui talis reuelatio fit põt dicere illud Mat. xi. Confitebꝛ tibi pater celestis. qz abscondisti hec a sapientibꝫ ⁊ prudẽtibꝫ: ⁊ reuelasti ea paruulis.

Sermo. XCI. Ad idem.

Hcipite et mã ducate. hoc est coꝛpus meũ. i. ad Coꝛinth. xi. Audistis qũo accedere debem⁹ hũ venerabile sacramẽtũ amicabiliter cũ charitatiua affectõe quã consequitur occulta reuelatio eternoz. ℣ Nũc videdũ est qũo recipe debem⁹ dulciter cũ experimentali pgustatõe. Pro q̃ sciendũ dicit Papias. Experiẽtia idẽ est q̃ noticia. vñ si oĩes hoies dicũt mihi hoc gustabile est dulce. p hoc nõ habem⁹ noticiã experimẽtalẽ de illo. Etiã q̃ntucunq̃ pbant p rõnes: sz fm opinionẽ fidez vel scientiã hre possent. Sz si gust⁹ me⁹ attingit gustabile vl' attinget ab illo. tũc ab illo habeo noticiã experimẽtalẽ. sic etiã de sensibꝫ interioribꝫ. Si lego vl' audio ab aliq̃ q̃ dulcis sit dñs. ppter hũ nõ habeo noticiã. nisi gustus spũalis attingat diuia dulcedine. vt dicã cũ sponsa Canti. ij. Fructus eius dulcis gutturi meo. vbi loquit de gustu spũali. Et sequit cõgrue pcedẽtia. s. charitatiuã affectionẽ ⁊ occltam reuelationẽ eternoz. Quid pdest multa cognoscere vel intelligere nec illa experiri nec aliquẽ vsum illoz habere. Jdeo Hugo super vij. angelice hierarchie. Nõ facit pfectum cognitio veritatis. nisi etiã habitus virtutis in experiẽtia subsequat. magistra em̃ intelligẽdi

est experiētia. Et iste optime veritatem novit q̄ eā nō solū audiēdo sed faciēdo & gustando didicit. Ad hāc experientiā hortat̄ petr⁹. i. Petri. ij. Si tñ gustatis qm̄ dulcis est dom⁹. ℣ Diceres. in quib⁹ sensib⁹ habeā experimē talis noticia. Aug. de spū & aīa dicit. Duo sūt sensus i homine. exterior: & interior. Exterior reficit in ꝺtemplatōe humanitatis. Interior in ꝺtemplatōe diuinitatis. ꝓpterea deus factus est hō. vt hoiem beatificaret: & tota ꝺuersio hois esset ad ipm: & tota delectatio esset i illo. Cū p sensum carnis videt in carne: & p sensum mētis videt p diuinitatis ꝺtemplationē Sequit. hoc erit totū bonū hois siue ingredi tur siue egredit pascua in factore inueniet. Et infra dicit. Cum homo ꝺstat ex corpe & aīa. & in carne sunt q̄nq; sensus. s. visus. audit⁹ &c. Et sic in aīa quinq; sensus spūales. q; aīa est spūs. Vñ de visu spūali Deutero. xxxij. Videte qm̄ ego sum deus. De auditu Apocal'. ij. Qui habet aures audiēdi audiat q̄d spiritus dicat. i. sensuz intelligēdi. De gustu ps. xxxiij Gustate & videte &c. De odore. ij. Cor. ij. Bonus odor christi sum⁹. De tactu Matth. ix. Quis me tetigit. loquit de tactu spūali. s. p fidem. Si interiores sensus debēt hre vigorez. necesse est vt sensus exteriores sopiant. i. a sua euagatione restringant. Vñ Greg. iij. mora. Si exterior euagatio sensus claudit interior sensus aperit. Hui⁹ rōem reddit Hugo li. iij. de archa noe. Mētes q̄s cure carnales exagi tant nō cōprehendūt sapiam sapidā. sed q̄ minorant actu inueniet eā. Quādo anim⁹ ab exterioribus abstrahit ad seipm colligit & robusti or ad ꝺtemplanda eterna subleuat. & cū a delectatione carnali abstrahit necē est vt stati aliq̄d spūalis gaudij p̄gustare incipiat. ne oīno a delectatōe remāserit aliena q̄si semē aridū sine humore. Ideo istas mētes interne desiderū dulcedinis trahit q̄s nulla ꝺcupiscētia carnalis affectus foris relegauit. Idcirco ps. xxxiij. Gustate & videte &c. Gustū istū nemo extinguere pt nisi q̄ expert⁹ est. Vñ Greg. Suauitatē ei⁹ nō cognoscetis. si hanc nō cognoscitis minime gustat̄. q; a nullo exprimit nisi p experientiaz noscit. iō optet q̄rere q̄liter spūs nr ad istā gustus experientiā possit ptingere. Respōdet Hugo sup ꝓlogo angelice hierarchie Jesus dei filius q̄ est sapia patris venit vt creatura in hūanitate & manifestauit se in opibus suis. & cepit inuisibil' videri visibiliter. Et sapientia pris iesus incarnat⁹ fact⁹ est q̄si lumē i testa vt nos illuminaret & ad prez reduceret Joh. iij. Jpi audiuim⁹ & scim⁹ qm̄ hic est iesus saluator mūdi. & sic causabat in nobis & sensibz interioribz quandā noticiā credibilez eternoz supnaturalē Ro. i. Jnuisibilia dei &c. Et sic Joh. vi. Quo ibimus: ꝓba vite eterne habes. Et Joh. vij. Nunq; sic locut⁹ est hō. Sz vt dicit Dyonisi⁹. Illa noticia nō est experimental'. q; experiētia repugt fidei. Sedo sapia incarnata q̄ sunt inuisibilia p visibilia manifestauit. Et voluit ondere quō essz cibz animaz & refectio. Jō sm Hugonē de. Carnē assumptā nobis in eduliū posuit i sacramēto vt p cibū carnis ad gustū inuitaret diuinitatis Canti. v. Comedi fauū cum melle meo Dicit. Fau⁹ est cera virginea cellulis distincta melle repletis. Nā comedere fauū cū melle nō est aliud nisi māducare corp⁹ carnis virginee repletū cū dulcissima diuinitate. & sic p gustū hūanitatis puenit ad gustū diuinitatz ℣ Sz diceres. qualiter sensus spūalis interior eterna experiat. Greg. v. moral'. respōdet. Eternitas p mentē cernit. sine aspectu videt. audit sine motu. suscipit sine corpe. Sap. xvi Panē de celo p̄stitisti eis oīne delectamentuz in se habentē. i. ois saporis suauitatē. Primo videt spūalib⁹ oculi. Job. xxv. Videbūt faciē eius in iubilo. Greg. iij. moral'. Hoc fit cum spūalis oculus in radio eterni solis figit oīm immutabilitate cōculcata ꝺfitati eterne inhaeret. Et sic experientiā habuit sponsa que dixit Dilect⁹ me⁹ candid⁹ & rubicund⁹ elect⁹ ex milib⁹ & desiderabilis. Canti. v. Secdo auditur spūalib⁹ auribz. Greg. sup Ezech. omel'. vij. Nō querit aures corpis sz mentis. Apoc. ij. & Mat. xiij. Qui hz aures audiendi audiat. Rich. Ille hz aures audiendi q̄ habet sensuz intelligendi & affectū diligēdi. Aug. sup Genes. Dei sapietia loquitur inspiratōe occulta. Tercio odorat. Dyonisi⁹. iij. celestis hierarchie. Deo⁹ redolet in sensu spūali cū diuia gra placet. & sancta delectatōe nos replet. Canti. i. Currem⁹ in odore vngentoz tuoz. Vbi Beda. Si dñs suauis sit vniuersis: maxime tamen domesticis. & q̄sto q̄s familiari⁹ vite meo rito ac mētis puritate approp̄inquat. tāto recenti⁹ flagrantiā sentit. & hmōi nō capit intelligentiaz: nisi quantū attingit experientia. ij. Cor. ij. Deo gras q̄ noticie sue odorē manifestauit p nos in oī loco. Quarto tangit. s. cū deus p amorē tenet & amplexat. Rich. Dei⁹ p intelligentiā videt. p memoriā audit. sz p dilectionē amplexat & attingit. Et sic Cāti. ij. Dextera eius sub capite meo. i. int⁹ splēdoꝛes q̄

ad statū viatorū ptinent. Dextera ei⁹. i. amor ī patria amplexabit̄ q̄ speculū nescit sz p̄mium. Cañ. iij. Tenui eū nec dimittā. Quito sentit̄ gustu. Bern. li. de amore dei. Cū mēte deo inherem⁹: deo fruimur: z in fruitōe est dulcis sapor. z i isto sapore gustat̄ z in aia reficit̄. z hec refectio nō est p speculū. sz p diuine dulcedis experientiā. Et hec est portio marie optima q̄ nō auferet̄ ab ea. Bern. sup Canti. Deus vni formiter nō sapit oīb⁹. Nā p varios deside/rijs variat̄ diuine p̄sentie gust⁹. aliq̄ tm̄ andiunt. sz electi sic audiūt cibū sapientie dei vt de gustant. Ideo Rich⁹. de trinitate. c. iij. Nō debet nobis sufficere eternor noticia q̄ est p fidē solū. nisi apphendem⁹ z istā q̄ est p intelligentiā. sz nec dū sufficim⁹. nisi ad illā q̄ est p experientiā perueniam⁹. tūc em̄ deū q̄s gustat cuz oīes desolatōes renuit. Grego. xviij. moral. Cū talem amissionē nō lugeo: de tali abūdantia desolari nō valeo. sz in memoria dei solius delectat⁹ sum. ps. lxxvi. Renuit cōsolari aīa mea memor fui dei z̄. Bern. Sup mel et oīa est dulcis ei⁹ p̄sentia: z delectationis p̄sentia Et q̄sto delicias spūales plus experitis de tanto auidi⁹ eas appetitis.

Sermo. XCII.

Ad idem.

Accipite et mā ducate. hoc est corp⁹ meū. i. ad Corinth⁹. xi. Audistis qūo accipere debem⁹ h̄ venerabile sacramētū cū experimentali p̄gustatōe. Nūc decimo z vltimo dicendū vt accipiat̄ cū meritoria opatione. eo p̄ dixit dñs Mat. xvi. se redditurz vnicuiq̄ iuxta opa sua. Apoc. xiij. Opa illoz sequent̄ illos. Nā cū aliq̄s in spūalibz exercitat⁹ fuerit ad eterna direct⁹ p rectā intentionē. expeditus p frequentē meditatōez. eleuat⁹ sup limpidā cōtemplationē. accessus p feruidā dilectōez. z de eternis instruct⁹ p multiplicē instructionē. et cū fuerit eterna exptus p dulcē p̄gustationez. de q̄bz supra patuit. Quidnam restat nisi vt eternis ingrediat̄ p deiformē z meritoriā opationē. Quidnā oia p̄dicta valerēt. si ea deiformis opatio nō desummaret. Nō em̄ p̄fectū sacit cognitio veritat̄: nisi in opatōe subsequat̄ habit⁹ virtutis. Dicit em̄ Hugo sup. vij. angelice hierarchie. z in lib. de tribz dietis circa finē. Quid nobis p̄desit si in deo cognoscim⁹ maiestat̄ celsitudinē z nullā inde colligimus vtilitatē. Si aūt de illo intimo diuine desētplationis secreto reuertimur: q̄d nobis secuz afferre poterim⁹ nisi lucē exēplaris opatōnis. Et seq̄tur merito oīa p̄dicta. ¶ Nā ad h̄ facta est rōnalis creatura. vt opatōes tales operet̄ p quas mediāte gr̄a finē suū eternū z vltimū desequat̄ Dō oñdit Linconien⁹ cōmentator sup. iij. angelice hierarchie. dicēs. Facta ē rōnalis creatura nō solū p̄pter inherere deo p dilectionez: sed etiā p̄pter operari p̄m sacras ordinatōes ad p̄rimū ex dilectōne p̄primi. z si p dicto modo nō operet: tūc caret fine p̄pter quez facta est. cū neutra dilectio maneat sine altera Naz p̄m Grego. Charitas opat̄ magna. Et apl's. ij. ad Thes. iij. Qui nō laborat nō manducet. Sic p̄mus angel⁹ z p̄mus hō nō operantes p̄m opatōes sacras a p̄pria gr̄a recedētes volūtarie. z elōgātes. ceciderūt i corruptiōnē natural' essentie. nō q̄ ipi caderēt penitus in nō esse. sz q̄ ipi vt p̄tactū est a p̄pria integritatis plenitudie ceciderūt p auersionē a summo bono. Jō hortat̄ apl's. ij. Cor. vi. Hortamur vos ne inuanū gr̄am dei recipiatz Gene. ca. Nō licet otiari a bono ope. q̄z otiū ē mors z viui hois sepultura. Ideo dicit hiero. Nil deteri⁹ otio in sctō p̄posito. q̄z otiū est nouerca ōtutū. p̄pter q̄d dicit Bern. sup Cantica. Sapientiā scribe in tpe otij. nā dyabol⁹ inueniens domū vacantē intrat in eā Matth⁹. xij Et Valeri⁹. Vanā dant otia mentē. Nā p̄m Bern. Nil p̄cios⁹ tpe. q̄z sicut capill⁹ nō p̄ribit de capite. sic nec momētū de tpe. Nā omne tps impensuz req̄ret a nobis qūo sit expensuz Jō rōnalis creatura facta est vt operet. Job. v. Nascit hō ad laborē vt auis ad volandū.

¶ Sciendū cū hō desistat ex duplici natura. s. corpali z spūali. iō debet duplices opationes operari. s. vt p̄m vtrāq̄ naturā tēdat ad eterna. Et sic tot⁹ hō cū tota familia sua. s. corpali z spūali bene ordinet̄ z pacificet̄ vt regnū efficiatur eterno deo. nisi em̄ de⁹ regnū in nobis h̄re posset nō dixisset Luc. xvij. Regnū dei intra vos est. Doc aūt regnū vt dicit apl's Ro. xiiij. nō est esca z pot⁹. sz iusticia z pax z gaudium in spūsctō. iusticia rectificās iudicia rationis. pax trāquillans imperia facultatis. gaudiū adimplēs desideriū volūtatis. Grego. exponens illud ysbū dicit. Dec sunt velut imago z arra pennis leticie futuri seculi. ¶ Dicit em̄ Aug. de spū z aīa. Nobilis creatura est anīa. ciuitas nāq̄ dei. De q̄ Ps. lxxxv. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. quia ad imaginē z silitudinē dei facta est. Dec ciuitas appellata est h̄ir'm. q̄z ad fruendā visionem

illius summe pacis q̄ facit vtraq; vnū. Creatura est padisus in q̄ celestia dei meditantur. t q̄si i padiso voluptat; delectant. Est em̄ domus summi p̄is p mansionē. Est etiā sponsa christi ꝓpter dilectionē. Est templuz spūssancti ꝓpter sanctificationē. Et est ciuitas eterni regis ꝓpter ꝯcordiā ciuiū. qz nulla est ciuitas absq; pplo. Dispositi in ea ꝯditor nr̄ populū triplicis grad⁹. s. sapiētes ad ꝯsulendū. milites ad pugnandū. artifices ad ministrandū. Sunt em̄ intellect⁹ animi ꝯsiliarij dicentes illud Eccl'ꝭ. vlti. Time deū t mādata ei⁹ obserua. hoc est oīs hō rōnalis. Sūt milites q̄ hostes ꝯcupiscentiaq; impugnāt p arma iusticie. q̄. Cor. vi. Per arma iusticie dei cōmendem⁹ nosmetipos in mlta patiētia. aīales siue sensuales tanq; rustici t artifices mechanici q̄ corpalibꝫ rudimētis insistunt t corpi ministrant. Et tota ista familia aīe pacificata est: t q̄libet ad suū officiuz t opus ordinata t directa: t regi summo plene est subiecta. Oēs extranei regnū aīe perturbantes eiciant t excludant. Extranei sunt vt dicit Rich. lib. v. ꝺ cōtemplatōe. c. xvi. oēs cogitat⁹ tam vani q̄s noxij q̄ nō deseruiūt nr̄e vtilitati. sil'r turba inordinatoq; affectuū t sollicitudinū q̄s optet oēs eiicere vt regis nostri legibꝫ tanto libri⁹ t iocūdius liceat inherere R Diceres. q̄liter tū nostra opatio. s. corpalis et spūalis fit deiformis. i. diuie opationi ꝯformis. Nisi em̄ possem⁹ deo patri nr̄o aliq̄liter ꝯformiter opari tanq; filij dei nō dixisset. estote pfecti sic pater vester celestis pfect⁹ est. Mat. v. Sicut ei imaginē dei patris nr̄i tenem⁹ in mēte. ita etiā vt veri filij sim⁹ debem⁹ tenere in opatōe. Nā eius filij tūc sum⁹: si opa ei⁹ facim⁹. Joh. viij. Si filij abrae estis opa abrae facite. Dicit eiz Dyoni. iiij. angelice hierarchie. q̄ iā in h̄ seculo deiformē vitā inchoam⁹: quā in celo ꝯsummabim⁹. Dicit em̄ Dyoni. ibidē. In celo hierarchie sunt. t sunt ordinaliter distincte scz in primas. medias: t infimas. sic nos deiformes opatōes opari debem⁹ Et fm supmas ordinationes simus ordinati ad deū. fm medias bene ordinati ad nosmetipsos. fm vltimas siue infimas bene ordinati ad exteriora Et sic opationes nr̄e erūt deiformes t deo accepte. Dicit Bern⁹. in lib. de ꝯsideratōe. c. v. Deus in seraphin amat vt charitas. in cherubin noscit vt veritas. in throno sedet vt eq̄tas. Oportet igitur vt nos in q̄tū possum⁹ deū t summum bonū diligam⁹. Roma. xij. Spiritu feruētes vt summā veritatē cognoscam⁹. qz nosse deū cōsummata noticia est. vt summā equitatē i nobis teneam⁹. ps. xxxvi. Custodi innocentiā t vidi equitatē. t sic bene erimus ordinati q̄ ad deū p deiformes opatōes. qz dicit Linconiensis sup. x. angelice hierarchie. Intellectus human⁹ in suo supmo gradu ad intus hz vt cū seraphin ferueat amore. luceat scientia cū cherubin. Spūalis factus dicere pt cū thronis. sanct⁹ sctūs sctūs. Sc̄do q̄ ad nos bene ordinati deiformes opatōes opemur ad silitudinē medie hierarchie. Ber'. vbi sup. Debet dīna tur vt maiestas. opar vt virt⁹. tuer vt sal⁹. oportet etiā vt nos oīe impedimētū diuie ptcipationis dīando supam⁹: t opatōi virtutū fm gram studiose insistem⁹: vt oibꝫ inordinatis motibꝫ t impulsionibꝫ potēter resistam⁹. t sic erimus bene ordinati in nobismetipis per deiformes opatōes. qz dicit Linconiens⁹ vbi supra. In media hierarchia oportet vt dīemur cū dīationibꝫ. vt fortes sim⁹ cū ꝑtutibꝫ. t ordinati cū ptātibꝫ. Tercio debem⁹ esse bñ ordinati ad exteriora. vt opemur deiformes operatōes ad silitudinē infime hierarchie. in qua deus vt dicit Bern⁹. regit vt ꝓncipiuz. reuelat vt lux. assistit vt pietas. Oportet vt oīa exemplariter ad primū ꝓncipiū reuocem⁹ vt lumē veritat; verbis t fact; alijs oīdam⁹. vt opera pietatis oīibꝫ deuote exhibeam⁹. Et sic bene erimus ordinati ad exteriora p deiformes operatōes ad silitudinē infime hierarchie. qz dicit Linconiensis. In vltima nr̄a hierarchia optet vt ꝓncipemur cū ꝓncipatibꝫ. s. oīa ad ꝓmū principiū reducendo vt reuelem⁹ veritatem cū archangel'. t pietatē exhibeam⁹ assistēdo indigenti cū angel'. Thob. iij. Duo potueris ita esto misericors L Et sic patz q̄ p vtraq; opationes interiores t exteriores siue vite actiue siue ꝯtemplatiue spūs humanus ad intrinsecū ad eternū manerū ingrediatur Quia dicit Prosper in lib. de vita ꝯtemplatiua. Vita ꝯtemplatiua t actiua diuersis itineribꝫ incedunt: t ad eandē patriaz intendunt. Actiua vita inq̄t Prosper hz sollicitū cursuz. Contemplatiua vero gaudiū sempiternum. In actiua ꝯtemnit mūdus. in illa aūt videbitur deus. hec ille. Et concordat Aug. Sicut in alis opibꝫ q̄si q̄busdaz seris ac vectibꝫ vite ianua claudit. ita absq; bonis operibꝫ sine dubio nō apitur. igit nō solū bonis opibꝫ hominis interioris. sed etiaz exterioris peruenit ad eterna. Mat. xvi. Reddet vnicuiq; iuxta opera sua. Nam dū bona opa facim⁹. q̄d aliud q̄z quedā itinera agim⁹ p q̄ ad patriā festinam⁹

Grego.xxij.mora. Quāuis in vsu opis sit tē poralitas.tñ in intentione ꝛebet esse eternitas. ℣ Nota sicut per opa interioꝛis hoīs:vt p ꝛtemplationē qñq; fit ꝓlibatio vite eterne. ita etiā p opa exteꝛioꝛis hoīs fit qñq; similitudo vl imago eterne vite.vt dicit Bern̄.lib.de amoꝛe dei. Sunt aliqui qui se sentiūt sic vicissē oēs ꝛtradictōes carnis.vt in oīm substā/tia carnis nō repiatur nisi instrumētū boni opeꝛis.sed si in ipis miseꝛijs cōtabescūt tūc in interioꝛi hoīe foꝛti⁹ cōualescunt.ij.ad Coꝛ.xij. Cū infirmoꝛ tunc foꝛtioꝛ sum ꝛ potens. Naz ipi nouā quandā ꝓcipiūt spūalem gr̄am.oculi sunt simplices.aures obtempantes.in oꝛone ferentes.tactus honest⁹.dulcis gust⁹.si ñ in gustu suauitatis.tñ p mutuū charitat̄ incentiuū. Apoca.ij. Opa tua plena sunt coꝛā deo. Dicit em̄ Albert⁹ lib.ō diuinis mysteriis Facit dulcedinē in gustu.gaudium in coꝛde. Unꝺ Oꝛige.sup Cantica. De natura boni opeꝛis est q ad ipius multiplicatōnē multiplicatur ꝛ delectatio q̄si ꝓdimentū cibi spūalis.vt solius dei donū obtineat in motu gustu ꝛ visu.ꝛ omne desideriū eius in eternitate feliciter terminaꝛ.ꝛ sic ibit in domum eternitatis sue. Eccl̄s.vlti. Ibi dicit Aug.de spū ꝛ aīa. erit manifesta visio.plena cognitio.vera dilectio firma ꝓiūctio.plena refectio.societas indiuisa.sil̄itudo pfecta.vita beata ꝛ eterna Ad quā nos ꝓducat ꝛc̄.

De sancto Johanne baptista.
Sermo.XCIII.

Iohannes est i nomē ei⁹ Luce.i. In summa ℟ duo innuunt. Primo oꝛtus tripudij natiuitatis iohānis.ibi. Elyzabeth. Secō subiungit mirandū prodigiū de ei⁹ dignitate.ibi.apertū est ilico os ei⁹. De primo dicit. Elyzabeth impletū est tps pariēdi. Erat illa elyzabeth q̄ erat sterilis.vt ꝺ̄r Luc̄.i. Dixit nanq; angel⁹ anne ꝛc̄. ℣ Q, de⁹ aliq̄n claudit vteꝛū alicuius.hoc ideo facit vt mirabili⁹ denuo aperiat.ꝛ ñ rōne libidinis esse q̄ nascit.sed ꝫ magis diuini muner̄ foꝛte cognoscat.oēs em̄ q̄s ex mulieribꝫ sterilibꝫ recitat scriptura natos excellētes pueri legunt. vt ysaac ex sara sterili ad nonagesimū annuz. cui repꝛomissa erat omniū gentiū benedictio. Rachel sterilis genuit ioseph dōm toti⁹ egypti.q̄s foꝛtioꝛ samsone.sanctioꝛ samuele.ꝛ tñ hi oēs matres steriles habuerūt.ꝛ sic nr̄ patronus sctūs iohānes. Symon de cassia. Natura deficit in parentibꝫ vt p nature legē non possent generare.sed ex gr̄a coopante speciali. Jō cōmemoꝛat euāgelista dicēs. Impletum est.subdit.ꝓperit filiū.nō quēcūq; sz magnū gratia ꝛ futuꝛis. Jō Bern̄.in ꝑmone hodierno dicit. Hodie illuxit insignis.ꝛ tanto ceteꝛis sanctioꝛ:q̄nto sanctioꝛē hoīem terris effudit. hodie nat⁹ est christi ꝺ sanguine⁹ sponsi amicus. De quo. Elyzabeth impletū est tps pariendi. Ista beata elyzabeth ꝓpit ꝑm legē matrimonij cū doloꝛe. Joh̄.xvi. Mulier cū paꝛit tristiciā habet. ℣ Diceres.nūq̄d iste doloꝛ mlieri est meritoꝛi⁹.cū doloꝛ partus est ꝓpter pēnā ꝓccati introduct⁹. vt dixit dominus eue Gen̄.iij. Multiplicabo erumnas tuas.ꝛ sic est necessitatis.modo ista q̄ sunt necessaria p se nō sunt meritoꝛia.q; oīe meritū debet esse voluntariū.vt dicit Bern̄.de gratia et libero arbitꝛio. Rñdet Chriꝰ.sup Mat. De necessitate ꝑt fieri virtus cū patienter tolerat. ꝛ sic mlier patiēter tolerans doloꝛē ꝓpter hoc q oīpotens de⁹ p pcīs introduxit.volēs in hoc satisfacere diuine volūtati ꝛ oꝛdinationi indubitāter meret̄ i doloꝛe part⁹.sicut qui viuit de laboꝛe manuū suaꝝ meret̄ in hoc:volēs satisfacere statuto dei.q; imposuit deus filijs ade dicēs. In sudoꝛe vult⁹ tui ꝛc̄.ps.cxxvij. Labores manuū tuaꝝ q; māducabis ꝛc̄. Jō i. Thimo.ij. Saluabit mlier p generatiōez filiorum:si pseueꝛauerit in fide ꝛ dilectione. ℣ Diceres.q̄d faciet mlier sterilis cui non incumbit on⁹ part⁹. Rñdet q illud fecit anna.i. Reg.i. Ubi felix. Anna lacꝛimas fundebat coꝛā dño vt ꝓcipet ꝛ pareret fructū in dei laudem.ꝛ factū est. Sil̄r rebecca que fuit infecūda.q̄ ex oꝛōnibꝫ cōcepit ꝛ ꝓperit. ℣ Diceres. q̄d faciet mulier q̄ etiā fusis lacꝛimis ꝛ ꝓoratione nō ꝓtest habere plem. Rñdetur q debz intendere fructibꝫ spūalibꝫ q̄ sunt bona opa.q̄ fructus spūales sunt deo magis placidi q̄z carnales.vt ait Aug⁹. Q, maria felici⁹ concepit christū mente q̄z ventre. Oīpotens de⁹ foꝛte disposuit.vt mulier ita esset disposita ad vitaz altioꝛē abstulit ei fructū carnalē vt occupetur circa ista q̄ dei sunt.ꝓpter qō ꝛginitas ꝛ viduitas ꝓferunt matrimonio.q; versant ꝛ occupant circa magis bona.i. Coꝛ.vij. Mulier innupta ꝛ virgo cogitet q̄ dōi sunt.vt sit sancta spiritu ꝛ coꝛpe.que aūt nupta cogitet que sunt mūdi:ꝛ qūo viro placeat. Jō apls ibidē Beatioꝛ erit si sic pmāserit. Sbdit.audierūt vicini.i.isti qui erant cohabitātes.ꝛ cognati.

De sancto Johãne baptista

id est q̃ erant ex eius ꝺsanguinitate. q; magnificauit dñs miſicordiã suã cũ illa. i. magnam miſericordiã fecit. s. auferendo sterilitatis opprobriũ: dando ei tantũ t talẽ filium. ¶ Q Nota in hac natiuitate sctũs iohes habuit q̃ dupliciẽ prerogatiuã ꝺtra quattuor defectus seu incõmoda q̃ habet q̃libet mortal' in sua natiuitate. ¶ Primꝰ defectus est ꝙ q̃libet peccatoris immũdus nascit. qz in pẽtis vt dicit Job Nemo mũdus a sorde. nec infans vnius diei cuiꝰ vita sup terrã. ad Eph. ij. Omes nascimur filij ire. Hanc irã oñdit dñs in pueris q̃ sine baptiſmo moriunt. qz priuant eos visiõe. eo ꝙ in peccatis sunt ꝺcepti t nascunt. Hũc defectũ nõ habuit sctus Johes. qz sctus natus est. qz sanctificatꝰ in vtero: vt pdixit angelus Lu. i. Replebit spũsancto adhuc ex vtero matris sue. ¶ Secꝺs defectꝰ. qz nascitur stultꝰ et ignarus bni t mali. Prouerb. xvij. Stultitia colligata est in corde pueri. vt patz ad oculũ. qz puer ꝙ pomo daret prouinciaz. Ab isto immunis fuit Johãnes. O quãte sapiẽtie in vtero matris existens christũ t matrẽ eius cognouit: t christũ sue matri indicauit. Et i vtero in pphetam vnctꝰ. Augu. Celũ t terrã nõ dũ viderat. t dñm celi t terre cognouit. Et ante fuit sue matris magister q̃z eiꝰ filiꝰ. et prius ipam docuit q̃z ipa eũ lactauit. ¶ Tercius defectus. qz debilis t infirmꝰ nascit t se in nullo iuuare põt. Huiꝰ exemplũ habemꝰ in dauid cũ pugnaturꝰ esset cũ golia: dixit ei saul. nõ vales resistere philisteo. nec pugnare aduersus eũ. qz puer es. i. Reg. xvij. Cõtra hunc defectũ natus est iohãnes puer fortis. Unde canit ecclesia. Intra deserti teneris sub annis ciuium turmas fugiens petisti zẽ. ¶ Quartꝰ defectꝰ. qz tristis t flẽs nascit. Et ista est cõmunis cãtilena omniũ. Beatꝰ iohãnes nõ dũ natꝰ gauisus est t exultauit. Unꝺ dixit mater eiꝰ ad beatam virginẽ Lu. i. Exquo facta est vox salutationis tue in auribꝰ meis: exultauit infans in vtero meo. Ipe nanq; est sctꝰ ysaac qui interptatur risus. Unꝺ poterat dicere mater. Risum fecit mihi dñs Gene. xxi. iõ dicit in textu. Congratulabant ei fm qꝺ angelus predixit. t multi in natiuitate eiꝰ gaudebũt. Sed fm apl'm ad Rom. xv. Quecũq; scripta sunt ad nostrã doctrinã scripta sunt. In ꝟbis istis informamur ꝙ debemꝰ gaudere de bonis primorũ. Ro. xij. Gaudete cũ gaudẽtibꝰ. qꝺ nõ faciũt odiosi. qui tristant de bono primorum Aug. Inuidia est dolor felicitatis aliene. Inuidi de aliena miseria exultãt. t de alieno gaudio tristant. t hoc fm Nico. de lyra super Canonica beati Johãnis. Frequẽter inuidia cõtingit in hoibus eiusdẽ statꝰ seu artificij vt in collegijs t cõuentibꝰ mercatoribus aut alijs equalibꝰ R ¶ Diceres. vnde surgit h̃. Dicit Grego. v. moral'. exponens illud Job. v. Parulũ occidit inuidia. Inuidere non possumꝰ nisi eis q̃s nobis in aliq̃ meliores putamus. Parulus est. qz ipe testimoniũ perhibet ꝙ minor sit ei cuiꝰ inuidia torquet. t sic antiquus hostis amissa beatitudine minores se cognouit. t sic chayn despecto suo sacrificio inuidebat fratri. t sic esau benedictõe pdita. Et licet p oẽm viciũ qꝺ ppetrat hũano cordi diabolicũ virus infundit. signãter in isto Sap. ij. Inuidia dyaboli mors intrauit in orbẽ terrarũ. Nã cũ deuictũ cor liuoris putredo corrumpit ipa exteriora indicãt. color pallore afficitur. oculi deprimunt: mens accendit. Et factũ est die octauo venerũt circũcidere puerꝫ et vocauerũt nomie pris sui zachariã. Lyra. qz talis ꝺsuetudo fuit apud antiquos. signãter potẽtes. Et ait mater. nequaq̃z. sz vocabit iohannes. ¶ Johãnes est nomen valde gratiosum. iõ excreuit in aplatu vltra numerꝫ viceſimũ. qꝺ nõ legit de alijs nominibꝰ apostolicis. qz tm̃ martinꝰ quintꝰ. Bonifacius octauus. Gregoriꝰ duodecimꝰ. sed Johes viceſimus secũdꝰ. vt dicit glo. clemẽtinaz. Unꝺ h̃ nomen cõpetit beato Johãni. qz iohãnes dicit i quo est gratia. Sanctꝰ Tho. de articul' fidei dicit. Johãnes fuit in vtero sanctificatꝰ beata virgo maria t christꝰ. Sanctificatio iohannis cõsistebat in isto. qz fuit mũdatꝰ ab omni pẽto originali: t prestitũ sibi fuit non peccare mortaliter sed venialiter. Beata aũt virgo ita sanctificata ꝙ nec mortaliter nec venial' peccare potuit. Nã peccatuz veniale oritur q̃ appetitus sensitiuꝰ nõ totaliter subiect' rõni q̃n interdũ moueat preter rõnem vel ꝺtra rõnez. sed in beata ẏgine totaliter subiectꝰ fuit rationi p virtutẽ gratie sanctificantis ipaz ꝙ nunq̃z ꝺtra rationẽ moueret. Innuebant patri que vellet vocare eũ p signa visibilia. qz nõ soluz erat mutꝰ: sed etiã surdꝰ. ideo postulãs pugillarem scripsit. Johãnes est nomẽ eiꝰ. q. d. nõ impono sibi. sed impositũ est ei a deo. nõ tenet nomẽ de terris: sz ꝺ celis. Johãnes est nomen eius. Ista ẏba tractat Hugo de sancto victo. Puer vocat iohãnes et nascit de patre muto. Et sic gra dei nascit q̃n suꝰ muti silentiũ mentis tenẽtes. Sap. xviij. Dũ mediũ silentiũ teneret omia. omipotens fmo tuꝰ de regalibꝰ

fedibꝫ venit. ¶ Silentiū mētis est trāquillitas cordis ab oīm euagatōe mētis libera. Et ista natiuitas gr̄e est nobis valde necessaria. quia est arra future glorie. Ro. vi. ¶ Gratia dei vita eterna. Johānes est nomē ei⁹. ¶ Symon de castia. O magnū nomen qđ patri restituit vocē gaudiū vicinis. pplo sacerdotem. Hoc est factū ad p̄sagiū futuroꝝ. qz sola gr̄a miracula opatur. sola gratia ad dicendū veritatem linguas facit disertas. ¶ Et bñ ꝺuenerat ei hoc nomē in q̄ est gr̄a. Primo ppter plenitudinē diuine gr̄e Luc. i. Spūsancto replebit ab vtero. De hieremia legit ꝙ sanctificat⁹ est. de iohāne ꝙ spūsancto replet⁹ est. sctificatio mūdationē significat. repletio inundatōez. Mirabile qđ apl̄i q̄nquagesimo die a resurrectione hoc iohes in vtero ꝺsecut⁹ est. ¶ Scđo bene ꝺuenit sibi h̄ nomē ppter tps gr̄e. Matth. xi. Lex & pphete vsq̄ ad iohem. ex eo regnuꝫ dei euangelisabat. qz nunciauit christū. Joh̄. i. Gratia & veritas p ih̄m christū facta est. Tercio ppter excellentiā gr̄e quā p̄m⁹ p̄dicauit scz pctōꝝ remissionē. gl̄ie collationē. Matt. iij. Penitentiā agite & appropinq̄bit vob̄ ꝛc. Et mirati sunt vniuersi. s. de ꝺcordia patris & matris in noīe iohis. ¶ Dixi scđo innuit miz randū p̄digiū de ei⁹ dignitate. ibi. aptū est illi co os ei⁹ & lingua & bñdixit deū. Amb. Fides linguā soluit quā incredulitas ligauit. dicendo cū ps. cxv. Credidi ppter qđ locutus suz. Et fact⁹ est timor sup omes vicinos eoz. s. admiratōis: ꝙ de⁹ sic mirabiliter puniuit zachariā & liberauit. Et sup oīa montana iudee diuulgabant ꝛba hec q̄si facta insolita. & posuerūt omes q̄ audierūt in corde suo. qz talia insolita magꝰ meōrie cōmendant: dicētes. Quis putas puer iste erit. q̄si dicerēt. q̄z magn⁹ & sanctus. Bern. Nōne magn⁹ & sanct⁹ quē p omibus cōmendauit dñs Dicit em apl's. ij. Cor. x. Nō qui seipm cōmendat ille pbatus est. sz quē de⁹ cōmendat. & sicut iohes noluit seipm cōmendare. Joh. i. cū interrogaret a phariseis an esset christ⁹. Rndit. nō suz. sciuit em scr̄i ptū puer. xxvij. Laudet te os alienū & nō tuū. ¶ Et sic iohes a tripliciby homibus laudatus & venerat⁹ fuit. Primo ab herode malo. Marci. vi. Metuit herodes iohannē vt virū sanctū. Scđo a bonis Mat. xxi. Omes eū vt pphetā habebāt. Tercio ab optimo. id est christo. Mat. xi. Inter natos mulier⁹ ꝛc. Ista est vera cōmēdatio q̄ fit a iudice vero. de quo apl's. i. Cor. iiij. Mihi p minimo est vt a vobis iudicer. q̄ me iudicat dñs est. Bern. Quid alieno vel mei ꝺtent⁹ sum testimonio cū soli⁹ dei p̄sentand⁹ sum iudicio. Et sic Johannes vere iust⁹. qz a vero iudice laudatus. O reuera Johannes est a christo laudatus. Johannes fuit lucerna ardēs. Johannis. v. Consuetudo est ciuium in ciuitatibꝫ. q̄n vn⁹ vult aliū i noctibꝫ tenebrosis visitare facit parare lucernā. Et sic christ⁹ q̄si ciuis mūdi. ps. cxviij. Incola ego sum in terra. volens visitare humanū gen⁹ in nocte legis mosayce paravit lucernā. i. iohem. de q̄ ps. cxxxi. Parauit lucernā christo meo. Primo ꝺ lucerna. qz lucerna lucet illis q̄ retro vadūt. aliq̄ i manibꝫ portant ne offendant. & sic bat⁹ iohannes vitā & doctrina luxit illis q̄ erant in tenebris pctōꝝ. Lu. iij. Facite dignos fruct⁹ pn̄ie. Jō Chrisost. in p̄mone de iohāne. Johes magisteriū vite. sanctitatis forma. iusticie norma. ꝛginitatis speculū. pudicicie titulus. castitat⁹ exemplū. pēnitentie via. Scđo lucerna obstructa ē vn diq̄ & a ventis extingui nō pōt. ita beatus iohannes nō a ventis tribulationū. iō figurat⁹ p lapidē ab eston. de q̄ Solin⁹ in li. de mirabilibꝫ mūdi. Vln q̄ semel accendit extingui n̄ potest. sic iohes Mat. xi. Quid existis in desertū videre arundinē a vēto agitatā. Prouerbio. xxi. Nō extinguet in nocte lucerna eius. Tercio lucerna nō habet lucē a seipa. sed mutuat aliūde. & sic iohes nō lucebat a seipo. sz a christo. recte sicut lucifer a sole: & sic iohes Johan. i. Nō erat ille lux: sed vt testimoniū phiberet de lumie. i. de christo q̄ erat lux vera. Jō q̄n venerūt sacerdotes interrogantes an esset christ⁹. Rndit. Ego sum vox clamātis i deserto. Joh. i. Hoc est ꝺra multos litteratos q̄ sibi ascribūt lumē intelligētie: qđ lumē a deo habent & a seipis estimāt scire. vt Alan⁹. ideo p̄uant lumie sciētie. Exemplū de alano doctore magno q̄ sibi ascripsit & pdidit. humiliat⁹ recepit. Et sic iohes se hūiliauit: sic & nos. Ber. in ser. hodierno. Quid est tot & tantis p̄conijs iohem extollere si ipm negligim⁹ in moribus imitari. tales essem⁹ sicut illi q̄ laudāt pugillantes & pugnare nō audēt. Quarto dicit lucerna ppter lucis obumbrationē. videm⁹ q̄n lucerna accēdit. si maior apportat illa obumbratur. & sicut sole oriēte lucifer obumbrat. sic de iohāne. Joh. iij. Illū oportet crescere me aūt minui. Item ardēs igne charitatis: vt dure ex charitate phariseos corripet & herodē. Item lucens p vitā iusticie & veritatis. ¶ Nota iohānes post christū & matrē ei⁹ p̄ cunctꝫ mortalibꝫ multa p̄uilegia habuit. Primuz est

angelice missionis: qm̄ ab eodē angelo a q̄ xps fuit p̄nunciat⁹. s. a gabriel. Scōm mirifice cō ceptionis. Erat em̄ in mr̄e sterilitas natural'. z tam in mr̄e q̄z i pr̄e longeuitas. ppter qđ filiū habere nō poterāt p̄m naturā Et illa duo impedimēta tangit euāgelista Lu. i. Nō erat illis fili⁹ eo q̄ elyzabeth erat sterilis z ambo p̄cessissent in diebꝫ suis. z tñ potentia generādi l' vtroq; reuixit p̄ unctione diuīa. iō ei⁹ p̄ceptio fuit miraculosa quodāmodo. Tercio habet p̄ule giū solēnis natiuitatis. De q̄ Luc. i. Multi in natiuitate ei⁹ gaudebūt. qz regina gl'ie p̄n̄s fuit. Et p̄m alīqs officio pietatis īnsistebat. rex z dn̄s celi fuit in vtero virginis. Et ppt̄ istas p̄rogatiuas singularꝫ z solēnis est ista natiuitas. Isaac p angelū fuit nunciat⁹ z a sterilibꝫ parentibꝫ nat⁹. sz nō in vtero sanctificat⁹ Samuel legit̄ matris p̄cibꝫ obtent⁹. sz nō ab angelo annunciat⁹. Etiā legit̄ de samsone q̄ fuit ab angelo nūciat⁹. sed nō in vtero sanctificat⁹ Et sic patēt p̄rogatiua sancti iohannis. Itez chr̄ist⁹ cōmēdauit eū: dicēs eū angelū Mat. xi. Hic est de q̄ dictū est. Ego mitto angelum meū. s. ppter vitā angelicā Jō canit eccl'ia Nimis felix meritisq; celsi nescīs labem niueri pudoris Chr̄ist. Cōuersatio iohānis olim hominū vitā culpabilē fecit apparere. quēadmodū dū videris vestē candidā dicis satis pulcra est. quā si sup̄ niuez locaueris sordida esse incipiet que p̄us fuit decora. z sic conuersatio aliorū sanctoꝝ respectu iohānis. Quā nobis p̄stet ihesus chr̄istus.

Sermo. XCIIII. Ad idem.

Iohannes est i nomē ei⁹ Luc. i. Legit̄ in lib. de p̄prietatibꝫ rer̄. Turtur ē auis casta q̄rens deserta z loca solitaria diligens: et fugit p̄sortia B Hec auis aduenīēte vernali tpe q̄rula voce nūciat nouitatē tp̄is. Cā. ti. ij. Jam hiems trās ijt imber abijt z recessit: flores apparuerunt in terra nostra. qz vox turturis audita est in terra nr̄a. Spūaliter. p turturē intelligit̄ beat⁹ iohes P Primo qz turtur est auis casta. Et sic beat⁹ iohes. qz p̄petu⁹ virgo. qđ p̄z ex eo: qz vitauit oia q̄ solent ad libidinē incitare. quoꝝ sunt q̄tuor. iuxta illō poete. Uestis pulcra. cibꝫ larg⁹. ociū. q̄z somnus Primo vestis pulcra. Mat. xi. Qui mollibꝫ vestiunt̄ de. Matth. iij. Johes habebat vestimentū de pilis camelorum. qđ sup̄ nudo corpe portabat. Scōm est cibꝫ. puerb. xxix. Qui delicate nutrit seruū suū sentiet eū p̄stumacē Libꝫ aūt iohis erant locuste. Mat. iij. p̄m Chr̄ist. Locuste sūt volatilia mūda cocta i oleo pauperi p̄bent victū. sil'r mel siluestre fuit ei⁹ cibꝫ. qđ p̄m Rabanū z scīm Tho. de aquino folia sūt lata z rotūda lactei melleiq; coloris. Pot⁹ ei⁹ nō fuit vinū. puer. xx. Luxuriosa res vinū Hiero. Uenter vino estuans de. Luc. i. Uinū z sicerā nō bibet. sed pot⁹ eius fuit pura aq̄ vt canit eccl'ia Qui latex haustū saciata pastū mella locustis P Scdo alius ista fugit cōsortia. z sic beat⁹ iohes. de quo canit hymn⁹. Antra deserti teneris sub annis ciuīū turmas fugiens petisti de. Chr̄ist. Cōuersatō iohis olim vitā hoīm faciebat vitā culpabilem apparere quēadmodū si opposueris albā vestem iuxta niuē apparet sordida. licet nō sit. Hic sunt i compatōne iohis alij nati mulierꝫ. P Tercio in aduētu suo nouū tp̄s annūciat. Mat. iij. Penitentiā agite de. Mat. xi. Lex z pphete vsq; ad iohem: qz tp̄s gratie ab eo incipit̄. ergo habet nomē a gra. de q̄ thema. Johannes est nomē ei⁹ L P Johes interp̄tat gra. si illa debet nasci in nob. tūc respiciam⁹ quo iohānes nat⁹ est tripliciter. Nā natiuitas iohānis corpalis nō fuit natural' tm̄. sed etiā quodammodo supnatural' cooperatio. qz sterilitas z senect⁹. Spūaliter. z sic in nob. Zacharias memorans deū interp̄tat. Et significat illos qui habent dei memoriā. p̄s. xxxvij. In meditatione mea exardescet ignis. s. gr̄e. Hugo. Sic ligna nutriūt ignē. sic meditatōibꝫ z cogitationibꝫ nutrit gra. Elyzabeth interp̄tat dei meus saturitas. i. nō feruenti⁹ aliud desiderare p̄ter deū. Prouer. x. Egestarē opata est man⁹ remissa. i. exile desideriū. p̄s. lxxx. Tribuet eis p̄m de sideria cordis eoꝝ. Ideo dictū est Zacharie. Exaudita est oro tua. Sz in loco sctō annūciat̄ ad significandum illud. i. Cor. iij. Templū dei sanctū est. qđ estis vos. Leui. xi. Sācti estote: qm̄ ego sanct⁹ sum. Sz vbi vixit iohannes in solitudine. z sic dei gratia dū sum⁹ in gratia solitudinē queram⁹. Bern̄. O ania mea esto sola vt soli illi seruies quē solū elegeris. fuge publicū. scias te habere sponsū verecundū q̄ n̄ velit tibi exhibere suā p̄sentiā ceteris p̄sentibꝫ. Zach. ij. Fugite de medio babylonis id est mūdi. Joh. xvi. In mūdo p̄ssurā habebitis. sz qz solitudo est ad colloquēdū deo familiaris. Exodi. iij. Pascente moyse oues in deserto apparuit ei dn̄s in rubo ardenti loq̄ns sibi familiariter. Petr⁹ Damiani. Solitaria vita est celestis doctrine scola. diuinaꝝ artiū

disciplina. Ambro. Sola erat maria & loquebatur cū angelo. Solus erat petrus & totū orbem sacrandaz gentiū cognouit misteria. pl⁹ intelligo de solitudine mētis q̄z corpis. qz ista sine illa nō est vtilis. sed illa sine ista ad salutē sufficit. Orig. sup Exodo omel. iij. Relinq̄ndus est mund⁹ si deo seruire volum⁹. relinq̄ndus nō loco sz animo. xxiij. q. iij. c. recedite. Et Aug. de ẏbis dñi. Recedite & immundū nolite tangere. non ꝓtactu corpis sed cordis. Sed heu aliq̄ nō sunt in mūdo. sed mūdus in eis. in his nō viuit iohes. i. gratia dei. ij. ad Cor. vi. Que participatio iusti cuz iniusto. aut que ꝓuenientia lucis ad tenebras. Aug. v. de ciui. dei. Merito deficit q̄ se sepat a deo q̄ eū fecit. Idcirco iohes fuit segregat⁹ primo a mūdo. scdo a prauo cōsortio. pueꝝb. i. Fili ne ambules in semitis prauoꝝ. Eccli. xij. Que cōmunicatio sancti ad canez. Beda meli⁹ est maloꝝ odiū q̄z ꝓsortiū. ij. ad Cor. vi. Immūdū ne tetigeris. & Leui. xxij. Oīs qui tetigerit immūdum: immūdus erit. vel morticiniū Orige. sup Leui. Morticinū ꝓtingit qui i peccatis mortuuz sequit & imitat. Eccli. xij. Qui tetigerit picez inquinabit ab ea. Mat. v. Qui viderit mulierē &c. Beda. Jam tetigit cor ꝓ cupiscentie viciū & factū est immundum. & sic iohānes segregat⁹ fuit ab oīmbus his vt deo soli seruiret & viueret. Bern. in lib. de diligēdo deū. Ratio viget. iusticia dictat. vt hō se totū illi tradat. a q̄ totuz se habet. Et sic iohes vt ꝓfuaret mūdas man⁹ quibꝫ ꝓpm tangeret. & oculos quibꝫ spūmsanctū in colūbe specie videret. aures quibꝫ patris vocē audiret mundz reliq̄t. Vñ canit. Antra deserti &c. Amb. Nō licet homini aliq̄ mēbro abuti q̄ mēbra nostra sunt sanctitatis instrumēta. ad Roma. vi. Exhibete mēbra vra ꝓfuire iusticie. Chrys. in quodā ꝓmone beati iohānis dicit. Johannes est princeps monachoꝝm. in heremo viuit. in heremo nutritur. in heremo expectat christum. cuius vita austera. vestis hirsuta. cibꝫ locusta vel herba. potus aqua. lectus terra. inquilin⁹ bestia. ipe exul mūdi. heres paradisi. i. Cor. xv. Hra dei sum &c. Hugo de claustro anie. Fuge luge attēde dēpcare. fuge mundū. qz vanitas. luge peccatū: qz iniq̄tas. attende carnē: qz fragilis. dēpcare deū: qz ipe misericors est & tu miserabilis.

¶ De sanctis Petro & Paulo apostolis.

Sermo. XCV.

Tibi dabo claues regni celoꝝ Matth. xvi. ¶ In summa euangelij duo innuunt. Primo pfessio eterne hereditatis in ꝓncipio. Scdo collatō magne ptātis. ibi. Tibi dabo claues. De primo dicit. In illo tpe. s. cū iudei temptauerūt eius diuinitatē: dicētes. Magister volum⁹ a te signū videre. ipse arguit eos dicēs. Generatio prava & adultera signum petit. Chrisо. super Matt. Semp signū petere & q̄rere est nunq̄z velle credere. Jō ait discipul'. Tauete a fermēto phariseoꝝ. i. a falsa fide & doctrina eoꝝ. Et i illo tpe venit ihs i ptes cesaree philippi. ad differentiā alteri⁹ cesaree i palestina. Et dicesarea philippi: qz ampliauit eā philippus in honorē tiberij cesaris q̄ dedit ei quartā ptez regni. vt dicit Joseph⁹ & Hieronim⁹. Ista ciuitas prius dicebat lachis: & postea dan a filijs dan eā occupantibꝫ Judicū. xviij. Et ibi habitabant gentiles in finibꝫ ei⁹. ℣ ¶ Et exh̄ q̄ pfessio & inq̄sitio fidei ibi facta est ostendit fundatio eccl'ie in fide gentiū. Interrogauit discipulos suos. Beda. Interrogauit nō quasi nescies scientiā de se vel aliozꝝ. sz vt pfessionē recte fidei discipuloꝝ digna mercede remuneraret. & errorē hoim p pfessionē discipulorum eliminaret. qz nō est periculosioꝝ error q̄z in fide. Aug. de fide. Fides est omniū bonorum fundamentū & humane salutis initiuz. sine qua oīs labor vacu⁹ &c. Item interrogauit ꝑm Orige. iō vt docemur scrutari q̄d alij sentiant de nobis. vt si q̄d mali occasionē debemus vitare. si q̄d boni debem⁹ amare. iuxta illud Ro. xij. Prouidētes bona nō tm̄ cora deo sz etiā cora oībꝫ hoīb⁹. vt habet de cōse. dist. i. Nobis nō tm̄ pscientia bona est necessaria. sz etiā fama. xi. q. iij. inter ẏba. Cōscientia est nobis necessaria. fama ꝓximis. Jō Eccī. xlij. Cura habe de bono noie. Ratio puer. xxij. Meli⁹ est nomē bonū q̄z diuitie multe. Et dixit. Quē dicūt hoies. i. turbe vulgares. non quē me dicūt scribe & pharisei. Rō Chrys. qz opinio scribaz erat mala de christo. Ex q̄ habem⁹ q̄ non multū debem⁹ pōderare falsas opiniones maloꝝ hoim de nobis. sz pboz & simpliciū Aug. de sancta viduitate. Si aliq̄d de nob male creduūt & fingūt & famā decolorāt. afferūt pscientie solatiū & plenū gaudiū. eo q̄ merces est tanq̄z stipēdiū militātiū. Dicit em apl's. ij. ad Cor. vi. Per gloriā & ignobilitatē: p infamiā & bonā famā. Catho. Cum recte viuas nō cures verba maloꝝ. Filiū hois ꝓpter matris sanctitatē: integritatē: & virginitatē &c. At illi dixerunt. aliū iohem baptistā: & h̄ ꝓpter eminentiā

De sctis petro ⁊ paulo apostolis

vite ⁊ sanctitatē. Et sic errauit herodes Mar ci. vi. Johannē ꝛecollauit: ⁊ ipe surrexit a mor tuis. ideo opanť ꝟtutes in eo. Alij helyam p pter zeli veritatē. qz reprehendit achab ⁊ iesabel ⁊ sic chriſt⁹ phariseos. Lu. vi. Ue vob diuiti bus. Alij hieremiā ꝓpter pietatē exē planxit Hiere. ix. Quis dabit oculi meis lachrimas: ⁊ sic chriſt⁹ Mar. viij. Misereor sup turbaſ Et fleuit sup hierlm Lu. xix. Aut vnū ex pro phetis. ꝓpter sapiētie claritatē: vt vn⁹ surrexit vt heliseꝰ q̄ habuit duplicez spūm helye. iiij. Reg. v. q̄ dixit ad iesi. Nōne erat coꝛ meū in p̄senti qñ reuersus est naaman ꝛe curru suo in occursum tibi. Et sic chriſt⁹ cognouit cogita tiones. Matth. ix. Ut quid cogitatis mala. Audita opinione hoīm: q̄rit ab eo ꝛe opinio ne discipuloꝝ. Uos aūt quē me esse dicit. q. d. vos ad testimoniū p̄ordinati. Actu. i. eritis mihi testes. vobis datū est nosse mysteriū re gni Mat. xiij. Uos estis lux mundi. Mat. v. Uos estis quibꝫ oīa q̄ audiui nota feci. Joh. xv. Uos estis q̄ semp mecū fuistis: doc trinā audiuistis: mirabilia vidistis. Quem me esse dicitis. si alij errāt: vos nō ꝛebetis erra re si vultis saluari. ad Heb. xi. Impossibile ē sine fide placere ꝛeo. Joh. iij. Qui est incredu lus filio nō habet vitā eternā: sz ira ꝛei manet sup eū. Augu. Sine fide falsa est oīs virt⁹ etiā in optimis moribꝫ. Abacuc. ij. Just⁹ ex fide viuit. ad Heb. xi. Accedētē ad ꝛeū oporꝛ tet credere. Respondens Symon petr⁹ tanq̄ os ⁊ caput aplorꝝ p oīibꝫ. ad in nuendū q̄ p lati ꝛebent esse prompti ad respondendū ꝛe ar ticulis fidei. vt patet in cano. xxi. dist. ꝛe q̄bus in fine dicit. Prelatorū est confirmare fidem subditoꝝ. Ideo Innocēt⁹. ⁊ habet. xxiij. q. i quotiēs. Quotiens ratio fidei ventilat ad pe trum. i. ad romanā ecclesiā referat ⁊ nō ad lay cos. vt habet ꝛe hereticis. lib. vi. quicūq̄. Ex hibem⁹ vnicuiq̄ layce p̄sone ꝛe fide disputare Item Innocent⁹ ꝛe baptismo ⁊ eius effectu. cano. maiores eccl'ie. Maiores causas p̄tī articulos fidei ꝛtingentes ad petri sedem refe rendas intelligit in eo q̄ petr⁹ p oīibꝫ respon dit. ℰ Nota in multis inuenit prom ptitudo petri. Primo in abrenunciatōe secu li cū fratre suo. Mat. iiij. At illi ꝛtinuo relꝛ ctis rhetibꝫ secuti sunt eū. Secō in fletu pec cati. Lu. xx. Egressus foras fleuit amare. Ter cio in cōtemptu oīs periculi. Joh. vlti. Quia audiuit q̄ dñs adesset statim tunica succinxit se. Quarto in oblatōe tormēti. Matth. xxvi. Si moꝛi oporteat me tecū. Quinto in seque/ la ad penā. Mat. xxvi. Petr⁹ seqbat a longe/ Sexto i defensione dñi Mat. xxvi. Symō petrus eduxit gladiū. Septimo i amore. Jo han. vlti. Petre amas me. Octauo in verita/ tis fidei ꝓfessiōe. sicut hic dixit petrus Tu es chriſt⁹ filij⁹ dei viui. ℱ Item nota petr⁹ ha buit veritatē fidei triplicē. Prio integrā. scō feruidā. tercio solidā. Prio integrā. qz vtrāq̄ naturā ꝓfessus est. s. diuinitatis ⁊ hūanitatis cū dixit. Tu es chriſt⁹. in h̄ ꝓfitet diuinaz naturā. qz xps interptat vnctus. Un psal. xliij. Unxit te deus deꝰ tuus. s. in regē ⁊ pontificez. Sed in h̄ q̄ dixit. filij⁹ dei viui. ꝓfitet diuinaz naturā. Et dicit notanter viui fm Piero. ad differentiā eoꝝ qui putant dū ⁊ moꝛtui sunt. Jpe sol⁹ deus imortalis. Ezech. xviij. Uuo ego dicit dñs. Pauł. Jpe sol⁹ habet imortali/ tatē ⁊ est fons vite. Et sicut petr⁹ habuit fidez integrā. sic ⁊ nos habere ꝛebemus. quia dicit Athanasi⁹. Quā nisi quisq̄ integrā ꝛe. absq̄ dubio i eternū peribit. Etiā ꝛebet esse integra. id est opibꝫ approbata. Jacobi. ij. Fides sine operibꝫ mortua est. Piero. Quid ꝓdest si im pie agis q̄ deū voce inuocas quē operibus ne gas. Ille vero credit q̄ exercet opando qđ cre dit. Isid. Beatus vir q̄ recte credit: ⁊ creden/ do bene viuit. Ideo dicit. Beat⁹ es symon: id est obediens. s. nō petrus. id est cognoscēs. quia cognitio fidei p se nō saluat: sed obedientia ope/ ris. Grego. Tunc veraciter fideles sumus: si qđ verbis p̄mittimus operibꝫ adimplemus. ¶ Secundo habuit fidē feruidam. qz informatā charitate. Nā fm Augu. Charitas est forma fidei Et in ꝛeū credere est credendo per amorē in ꝛeū ire. ⁊ ei p fidem formatā tanq̄ vl timo fini adherere. De qua fide dicit Augu. Ille apud deū habet plus meriti qui plus ha buit ꝛe fide. Unde Augu. Nulle maiores di uitie. nulli honores. nlli thesauri maiores hu ius mūdi q̄ fides catholica. Et sic beat⁹ petr⁹ feruid⁹ fuit. qz omnes minas p̄ncipum cō/ tempsit. Actuū. v. Oportet magꝫ obedire ꝛeo q̄ homibꝫ. Ita erat dulcedo siue dilectionis. vt dicit Chrys. q̄ ñ mīn⁹ dolores q̄ p̄mia dili gebat: ⁊ otumelias ⁊ dolores reputauit ꝛelicias ¶ Tercio habuit fidem solidā q̄ pro chri/ sto sniam mortis volūtarie tolerauit. De quo Chryso. Ad tolerandum p christo vulnera ⁊ mortꝫ pericula erat oīi saxo durior. oīi ada mante firmior. sic q̄ nulla res transitoria euz potuit amouere. De quo Luceus papa. ⁊ ha/ bet. xxiij. q. ij. a recta. A recta fide ⁊ apostolica tramite ꝓpter nullaz ꝓturbationem licet re

redere. Et Augu. de exercitu francoꝝ. q habet xxiij. q. viij. Omi timore postposito si qs p fidei veritate moritur celeste premiū ꝯsequitur Et sic beat⁹ petr⁹. ideo cōmendat eū dñs dicēs Beatus es symon bariona. bariona interptat filij colūbe. ℣ Itē columba habet sex p prietates laudabiles q̄ beato petro cōpetunt. Primo cito domat. vt dicit Petrus ō crescentia Si ad columbaꝝ certis mēsibꝫ ponat columbꝫ. vt in iulio: augusto q septembri: citius domat. qz tūc faciliter pt inuenire cibuz in ppinquo. Sic beatus petrus vocatus a christo faciliter domat⁹ erat uxta mare cum ait. Venite post me. Et illi statim relictis rhetibꝫ ꝛc. Matth. iiij. Grego. Ad vni⁹ vocis iussionē petrus q andreas secuti sunt redemptorem Sed heu aliq̄ dicūt cras cras. Talibus dicetur Prouerb. i. Vocaui q vos renuistis. Jō Eccli. v. Ne tardes cōuerti ad dñm. Secundo parē valde diligit. q absq̄ eo volare nō ꝯsuescit. Et sic beat⁹ petrus vt dicit Leo papa pre dilectōe voluit scire traditorē. Aug⁹. Si sciuisset ventꝫ eū discerpsisset. ideo ex dilectione ait p̄ ceteris. Si oporteat me mori tecuz. Luc. xxij. Domine paratꝰ sum tecum in mortem q in carcerē ire. Hoc tunc non impleuit. sed negauit. vt verbū dei impleret. Hz tamen postea exiuit q fleuit amare. Et fuit primus i fletu. qz feruēter dilexit. ideo p alijs sibi datū fuit q per vmbram sanauit infirmos. Johā. vlti. Diligis me plus his. Tercio gemitū pro cantu habet quando pullos vel parē perdit. Et sic beatus petrus post amissionē spūalium fructuū q christi fleuit. De quo Egesippus papa. Quādo petr⁹ culpā negatōis ad memoriā rducebat vberrime lachrimas emittebat. q illud in cōsuetudinem duxit vt ei⁹ facies tota adusta credebat Et Clemens papa Quādo audiuit in nocte gallicantū ad orōez surrexit q ad fletū Et si ipe q semel negauit. qd nos q totiēs q̄tiēs peccam⁹. xi. q. iij. estimant. Quotiēs qs mortaliꝫ peccat: totiēs deum negat. Jdeo docet flere Amb. Ablue te lachrymis. laua te fletibꝫ. Nā sm Aug. in li. ō peni. Lachrime sunt testes doloꝝ q vere penitētie. q q̄ se lachrimās miserē fatet. illi dꝰ miserek. et sic dicit Calixtus papa Petr⁹ lachrimis dele uit peccatū negatōis. Et he fuerūt lachryme doloris. Itē habuit gemitū amoris: eo q presentiā christi post ascēsionē ñ tacuit. Jdeo vt refert Clemens papa in itinario. qz semper in sinu suo sudariū portabat. quo crebre lachrymas tergebat. qñ dulcꝫ locutōis q pūctie dñi erat memoꝝ p̄ amoris dulcedie lachrimas nō potuit ꝯtinere. Quarto colūba hz pprietatem alias ad rhete ducēdi. vt dicit Mgr̄ i pprietatibꝫ rerꝫ. xij. li. q aliq̄n colūba domatur q ad receptionē siluestrium informat vt alijs se associet. q cū alijs in rhete vadat. Et sic beatus petrus domat⁹ erat a spūsancto i die pent the. plenius informat⁹ ad colūbas siluestres id est infideles capiendos. Jdeo illis se sociauit quādo p̄dicauit: q eos ad rhete fidei duxit qz vt legit Actuū. ij. vna vice tria milia ad fidem duxit. altera die quinq̄ milia ad rhete fidei perduxit. ℣ Ut autē ad rhete christi duceret cū eis captus fuit nō tm̄ semel sed pluries. Uno modo a theophilo p̄cipe antiochie vbi totam ciuitatē cepit. Alio mō ab herode agrippa. sed angelus dñi liberauit eū. Tercio a Nerone vt hodie. Et sic ad rhete fidei perduxit processum q martinianum milites. qui eū abire p̄miserunt. Ultimo a militibus q p̄fecto agrippe p̄sentatus. ita facere decrent p̄dicatores hodie. Quinto columba est auis medicinalis. vt dicit Constantinus. qz habet sanguinē medicinalē. quia sanguis eiusdē sub dextera ala extractus q calide oculis instillat⁹ dolorē mitigat Et sic beatus Petr⁹ medic⁹ corpis q aie. Nā multis infirmis medelā corpis prestitit vmbra sui corporis Actuū. v. q multo melioz aniaꝝ medicus. Sequit. Rñdens ihs ait. Beatus es symon bariona. nō petr⁹. qz petr⁹ interptatur cognoscens. symon obediens. qz cognitio fidei per se laudē nō habet. sz obedictia q opa in caritate. Aug. de verbis dñi. Nulle maiores diuitie. vt supra in p̄senti sermone. Quoniā caro q sanguis nō reuelabit tibi. Nicolaus de Lyra id est hō mortalis. de ꝑse. di. iij. can. gratia fides nō est tm̄ liberi arbitrij sed donum dei. Sed p̄ me⁹ qui in celis est Mat. xi. Nemo nouit filium nisi p̄. Et ego dico tibi. qz tu es petr⁹. hic mutat nomē. q sup hanc petrā. i. super me. i. Loꝝ. xi. Petra aūt erat xps. Nec petra ē fundamētū fidei nostre. De q̄. i. Loꝝ. iij. Fundamentū nemo potest aliud ponere p̄ter illud qd̄ positū est qd̄ est xps. edificabo ecclesiam meaz. q porte inferi. id est dēmones. heretici tyranni. non p̄ualebunt aduersus eam. Ratio. qz dom⁹ dei firmiter est edificata. Mat. vij. Vir prudens edificat domū suā super firmam petrā. i. christū. vbi nec pluuia. i. suggestiones dēmonū. nec flumina. i. hereticoꝝ cōsortia. nec venti. i. tyrannoꝝ p̄secutio possunt p̄ualere. Grego. Occidi p̄nt. flecti nequeunt

electi. ¶ Et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpt debilitatē impugnātis. Hiero. Debilis ē ho/stis ⁊c. Scdo ꝓpter fortitudinē auxiliantis. i. Reg. ij. Nō est fortis vt deꝰ noster. Tercio ꝓpter sollicitudinē custodictis Isa. lxij. Super muros tuos ꝛstitui custodes. Jpa est be/thel. i. domꝰ dei. sup quā iacob angelos dei vi dit ascendentes ⁊ descendentes. Hēn. xxviij. ⁊ Isa. xxi. Custos quid nocte ⁊c. ad Ro. viij. Si deꝰ ꝓ nobis qs ꝛtra nos ⁊c. Et tibi dabo claues regni celoꝝ. tibi: qz recepit ꝓ se ⁊ succes/soribꝫ suis. sicut ꝛfessio sua erat ⁊ etiā aliozuꝫ Claues regni celorū. i. ecclie. qz est cephas. i. caput. Jdeo Aug. sup Joh. ⁊ habet. xxiij. q. i. quodcūqꝫ. vbi dicit. Petrꝰ qñ claues susce/pit ecclīam sanctā significauit. Hiero. Petrꝰ singulariter recepit vt nō oēs intelligant. q cunqꝫ. s. ab vnitate fidei se sepant. nec a pecca tis absoluunt. nec regnū celoꝝ ingredi possūt nec alios a peccatꝭ absoluere ¶ Diceres tamen regnū celoꝝ apertū est in xpi passione. Apocal. iij. Vidi ostiū apertū in celo. Rñdet sctūs Tho. in. iij. di. xviij. Claues accipiunt hic metaphoꝛice: ad silitudinē clauiū materi aliū. Sz he claues q̄ date sunt: sunt spūales ⁊ dant ꝓsbiteris ad claudendū vel aperiendū regnū celoꝝ ¶ Nota regnū celoꝝ claudit du/pliciter. vniuersaliter ⁊ pticulariter. Vniuer/saliter. s. toti generi humano Et hꝫ dupliciter scilicet ꝓpetue ⁊ tpaliter. Perpetue vt pueꝭ de scendentibꝫ ad limbū. Contra hꝫ nulla clauis datur. qz ibi manebūt eternaliter. Tempora/liter ꝓpter pctm ade. Contra hoc claues sunt soli date christo. Isa. xxij. Dabo clauē domus dauid sup humerū eius. ⁊ Apocal. v. Nemo poterat apire libꝝ nisi agnus. Particulariter etiā dupliciter. ꝓpetua ⁊ tpalis. Perpetua vt peccatū mortale: q in eo morit. Job. vij. Qui descendūt ad inferos nō reuertunt vltra i do/mū suā. Quedā pticularis nō perpetua. vt si qs peccat mortaliter in p̄senti ⁊ demeret penā Contra illā clausurā est duplex clauis. s. auto ritatis: que in solo deo est. q aperit ꝓ gratie in/fusionē. Luc. v. Quis est q̄ pctā dimittit ni/si solus deꝰ. Sz alio mō administratiue. Et sic data est clauis p̄latis eccl̄ie: qui aperiūt ꝓ miniſterū sacramentoꝝ in qbꝫ est virtꝰ passi/onis christi. ¶ Ad argumentū. Christus in passione remouit clausurā primā. s. generalē. tñ adhuc q̄libet pōt sibi apponere clausuram particularem. Nota sctūs Tho. in. iij. li. di. xviij. ¶ Claues sunt due. Prima ptās ligandi ⁊ soluēdi. Scda discernēdi. vt sciētia q̄ est habitꝰ acquisitꝰ vl infusus nō est clauis sed autoritas vtēdi sciētia ad discernēdū Nā sciētia bñ est dispositio facies ad bñ esse vt me lius exequat officiū discernēdi. nā sicut i foro iudiciali duo actꝰ req̄runt. Primo causaz di scernere. Scdo sententiare. sic in foro peniten tiali. Primo autoritas discernēdi dicit clauis scientie. sz potestas ligandi dicitur clauis po tentie. De qua potentia subdit. Quodcūqꝫ li gaueris ⁊c. s. claue nō errāte celestis curie ap/probabit. Petrus de tharantasia. Hec aper/tio ⁊ ligatio fit tripliciter. Primo q̄ ad culpā nō absoluēdo ab ea. Scdo q̄ ad penā sensus ligando tpali pena. Tercio quo ad penaz li/gando. s. sentētia excōicatōis ¶ Diceres. ꝑt ne sacerdos vti ꝛtute clauiū iuxta suā voluntatem. Rñdent doctores sup. iij. dist. xviij. q. sacerdos ligādo ⁊ soluēdo opat vt mi niſter dei: ⁊ vt instrumentū nō mortuū: sed vi uum. Sz ad ratā opam instrumēti req̄runt tria. Primū recta dispositio istrumēti. Scdz ē ꝓportio materie. Terciū virtꝰ motoris. Nā securis si nō sit acuta nō secabit. vel si nō habet materiā sibi ꝓportionatā. videlicet ligneā. qz nō lapides. vel nō moueat ab aliq̄. Sic simi liter in absolutōe sacerdotis debet ꝛcurrere re/ctus vsus sue ptātis. ⁊ ꝓparatio suscipiētis. ⁊ virtꝰ dei motoris. si vnū deficit frustrat effectꝰ Ex q̄ patet q incautū est hre nō intelligentē ꝛfessoꝛē vel sacerdotē q̄ scit inter pctm morta/le ⁊ veniale distinguere. Et valde incauti sūt qui credūt se esse absolutos cū grauia ꝛfitent simplicibꝫ. vti de vsuris ⁊ de rapinis dicētes. quid ad me ipe recepit ad se vl supra se. nō at/tendentes illud ¶ Mat. xv. Si cecus ceco du catū p̄stat: ambo in foueā cadunt.

Sermo. XCVI. Ad idem.

Tibi dabo cla/ues regni celoꝝ. ¶ Matth. xvi. Nota multe sunt claues abiles ad portā regni referādā. Prima est eccl̄iastica potestas collata sacerdotali dignitati ¶ Nota ista ptās clauiū extēdit se ad multa Pri mo ad pctoꝝ remissionē ⁊ retētōez. Dc q̄ Joh. xx. Accipite spūm sctm: q̄ꝝ remiseritis pcta re mittunt eis. ⁊ q̄ꝝ retinueritꝭ retenta erūt Di ceres. Luce. v. dicit. Quis est q̄ pcta dimittit nisi solꝰ deus. Rñdet q vtrūqꝫ verꝫ est q deus remittit ⁊ sacerdos. sed differēter. Ex pcto em mortali tria incōmoda in homie generantur Primū est dei inimicicia. Augu. Scio deuz

ōmi criminoso inimicū. Sap. xiiij. Odio hz dñs impios ⁊ impietatem eoz. Scōm est de formis macula. qz in aīa pctōris imago et similitudo dei deturpat. Tren. iij. Denigrata ē sup carbones facies eoz. s. aie. Terciū est reatus. i. obligatio ad pēnā eternā. qz peccāt ꝓtra deū eternū. Modo ista tria sol⁹ deus virtute ꝓritōis remittit. solus em remittit offensam. solus lauat maculā. solus dissoluit obligationē eternā. Ista tria figurant Lu. xv. in filio p digo. de quo tria dicunt. Primo q pater ipm amplexat⁹ ⁊ osculat⁹ fuit. Scdo q ipm stola indui fecit. Tercio q dixit. filius me⁹ mortuus fuit ⁊ reuixit. Per primū q eū amplexat⁹ fuit dat intelligi q soli⁹ deī est remittere peccata. de quo Ezech. xviij. Si auerterit se impi⁹ ab impietate sua: omniū iniquitatū nō recordabor. Per scōm q stolaz induit ei dat intelligi q lauare maculā ⁊ decorare aīaz est soli⁹ deī ps. l. Lauabis me ⁊ sup niuē dealbabor. Per terciū q dixit. fili⁹ meus fuit mortu⁹ ⁊ reuixit. datur intelligi q ei⁹ est remittere pēnā eternā. Isaie. xliij. Ego sum q̄ delco iniquitates. i. penas eternas iniquitatuz. Sed qz iusticia dei nō patit vt remaneat aliqd malū impunitum vt dicit Augu. ideo remanet obligatus ad pēnā purgatorij Quo ad Sacerdos aūt tria facit ex parte sui in absolutōne pctōris. Primo ipm absolutū esse dijudicat. qtumcunqz sit a deo absolut⁹ interi⁹. p absoluto tamē non recipitur ab eccl'ia militante nisi ad arbitriū sacerdotis. Et figurat i veteri lege Leui. xiij. Quā tūcunqz lepr̄osus esset mūdat⁹. tñ p mundato nō recipiebat nisi iudicio sacerdotis. Jō dixit dñs lepr̄oso mūdato Mat. viij. Vade et ostende te sacerdotibz. Scdo ipm a pena purgatorij absoluit. ⁊ pena psenti satisfactoria ipz ligat. ita q si sufficiēs fuerit aliā pēnaz purgatorij n̄ sustinebit. Tercio qz d ipa pena satisfactoria iniuncta siue iniūgenda partē relaxat. ij. Cor. ij. Nā ⁊ ego qd donaui si qd donaui ꝓpter vos in psona christi. Et illa sunt signata in resuscitatōe lazari. Joh. xi. Solus nanqz christ⁹ resuscitauit eū a mortuis. Discipul' aūt tria cōmisit. Primo lapidē tollere. i. pēnā purgatorij in penaz satisfactoriam cōmutare. Scdo lazaz soluere est pctōrem interi⁹ a deo absolutū oīdere. Tercio eum libere pmittere abire est sufficiēti pena iniūcta eū a pena purgatorij absoluere. qm̄ si sufficiēter cōpleuerit illā: aliā pēnā purgatorij nō sustinebit. Et sic patet qñ dicit sol⁹ de⁹ remittit pctm̄. intelligēdū est ad tria p̄dicta. id est remittit offensam. lauat maculā: ⁊ dimittit pēnā eternā. Sz qñ dicit. sacerdos remittit peccatū. h intelligit q̄ ad alia tria. Prio absolutū eē dijudicat. Secūdo pēnā purgatorij i satisfactoriā cōmutat Tercio de ipa pena satisfactoria partē relaxat. Scdo ista ptās se extendit ad iurisdictionē excōmunicādi ⁊ absoluēdi. Et h innuit cū dicit. Quōcunqz ligaueris sup terram. Excōmunicatio agit in re qd sonat in voce. quasi extra cōmunionē positio. Aug. ⁊ habet. xi. q. iij. oīs excōicat⁹ sathane tradit. Ideo Grego. Sententia excōicatōis siue iusta siue iniusta semp est timēda. Aug. sup ps. cv. Qui iust⁹ est ⁊ iniuste maledicit pīmiū illi reddit. ⁊ econuerso Ro. xiij. Qui ptāri resistit de. Chrys. sup epistolā ad Heb. ⁊ habet. xv. q. iij. nemo. Nemo ꝓtemnat vincula eccl'iastica. qz nō est hō q̄ ligat. sz christ⁹ q̄ hāc potestatē dedit. Tercio ista ptās extendit se ad indulgentiaz largitionē. Quid sunt indulgentie. Rndet q est thesaur⁹ eccl'ie pcuniēs ex passione christi ⁊ meritis sanctoz ⁊ toti⁹ eccl'ie ex misericordia oīpotētis dei. vt ptz de pe. ⁊ re. cū ex eo. c. vlti. li. vi. Istū thesauz cōmisit dñs sedi apostolice Mat. xvi. ⁊ habet de vsu pallij. ad honorē. ⁊ de pe. ⁊ re. consuluisti. Et dicit thesaurus. qz nulla res charioz q̄z sanguis christi effusus. de quo ꝓmordie fluunt indulgentie Diceres. quare de⁹ ptātez dedit vicario suo dispensandi indulgētias. Rndet Postil. Christus scit pctōres p̄ fragilitate cito labiles i magna pcta. ⁊ anteq̄z p vno pcto septē ānos implerent itez caderent in multa. nisi gratia dei eos ꝓseruaret. Et sic p satisfactōe h omissa relinquit pena purgatorij q̄ est gr̄uis. Jō mot⁹ misericordia ⁊ p minoratōe illi⁹ pene reliquit gr̄am quandā q̄ fluit de merito sue passionis. Diceres. ḡt reḡrunt ad obtinēdas indulgētias. Rndet sanct⁹ Tho. q̄ttuor. Prio ex pte dantis autoritas dispensandi. Jō eps in alicna dyoceſi nisi alter ꝓsentiret indulgētias dare nō habet. sed in sua tm̄. Et talis q̄ plenissima est in apostolico limitata est in epis. Et licet papa vl' eps sit in peccato mortali. nihilominus habet autoritatē dispensandi cuilibet fideli. qz pctm̄ nō tollit vicariatū xpi. Nā licet petr⁹ negauit: tñ adhuc māsit xpi vicarius. vt hr̄ de pe. di. iij. Cū tñ. qz nō ex merito sz ex officio dispensat. Scdo ex pte dantis cā rōnabilis req̄rit q̄re dant. s. ad honorē dei ⁊ salutez primi. Dicit sanct⁹ Tho. sup. iij. sen. dist. xx. Sicut thesaur⁹ corpalis consueuit dari ꝓpter duo. s. ppter gloriam principis vt faciū

reges liberales. z ꝓpter vtilitatẽ cõmunitatis Et sic thesaur⁹ ecclie dat ad honorẽ dei z vtilitatẽ ecclesie. s. ꝑ defensione ecclesie z fidei ꝯtra hereticos. ¶ Item duo requirunt ex pte merentis z recipientis. Primo q̃ sit ꝓfessus z ꝯtritus. i. in penitẽtia z statu merẽdi. Scõdo q̃ faciat illud ꝓpter quod dantur indulgentie. Idcirco nõ dant ꝑ sola voluntate: sed ꝑ effectu ꝯsequẽte voluntatẽ. tñ habens voluntatẽ sine effectu habebit magnũ premiũ ꝓpter notabile ꝓpositũ z augmentũ ꝯtritõis. licet mltũ velet. nõ tamẽ per modũ indulgentie. ¶ Q Diceres. an vnus alteri possit indulgẽtias ꝑmereri. Rñdet sanct⁹ Thomas i. iiij. q̃ nõ: nisi ꝓcedat ex intentõe dantis. Concordat Albertus. Silr de his in purgatorio directe eis nõ prosunt. sed indirecte ꝑ modũ suffragij q̃cunq; fecerit hoc vel hoc. ¶ Diceres. vtrũ sit vni sicut z alteri. Rñdet sanct⁹ Tho. in. iiij. q̃ sic. quantũ ad remissionẽ pene tpalis de prope vel longe veniẽti. sz nõ q̃tũ ad acquisitionez premij essentialis. Nã q̃tuz vnus habet maiorẽ deuotionẽ z laborẽ z magꝫ tribuit: ꝑm hoc magis meret. Et sic nõ eq̃liter quo ad acq̃sitionẽ gratie z gl'ie. hec sanct⁹ Tho. Item indulgentia sic diffinit. est remissio pene debite merito alieno suffragãte. dispensata ex thesauro ecclie virtute clauiũ puenies. Correlarium. nõ datur ꝑ pecunia sed ꝓ dei honorificẽtia. nõ fit obloq; virtute sed clauiũ ptãte. ¶ Secunda clauis est penitẽtia. Mat. iij. Penitẽtiã agite ẽ. Hec clauis aperuit latroni. marie magdalene z petro. O penitẽtia q̃ es sole splẽdidior. luna clarior. auro rutilantior. oĩa ligata solues. paradisum aperis. ¶ Tercia clauis est sana doctrina. Apoca. iij. Lingue eoꝝ claues celi facte sunt. z Luce. xi. Tulistis clauem scietie. Cũ ista claue aperuit petrus vna die tribꝰ milibꝰ hominũ. postea quinq; milibus regnuz celorum. Et tales doctores lucebunt tanq; stelle. Daniel'. xij. Qui ad iusticiã erudiũt multos erũt q̃si stelle in ꝑpetuas eternitates. Ber'. Quantũ q̃s edificauerit ex meritis vite. cũ tot tantisq; recipiet mercedẽ retributionis. Et q̃nto quis exemplũ male ꝯuersationis tribuit tanto magꝫ puniet. ¶ Quarta clauis est passio christi. post lapsuz ꝑmoꝝ parentũ clausum erat celũ. nullus paradisuz intrare poterat. clamauerũt iusti Isaie. lxiij. Utinã dirumperes celum. Dauid ps. cxliij. Emitte manũ tuã ẽ. q̃ñ deus misereri voluit ait Isa. xxij. Dabo clauẽ domus dauid super humerũ eĩ⁹. Sic z nos assumamus hanc clauem. i. christi crucẽ i memoriã passionis. Nã dicit Damasce. Crux christi clauis paradisi. Grego. Crux christi paradisum patefecit qõ ꝑ quinq; milia annorũ clausuz fuit. Ideo aut saluator latroni Luce. xxiij. Hodie mecũ eris in paradiso ẽ.

¶ De visitatione gloriose virginis marie ad Elyzabeth.

Sermo. XCVII.

Benedicta tu i mulieribꝰ Lu. i. ¶ Phs. i. õ generatõe. Cessante motu celi cessat generatio z corruptio in istis inferioribus R ¶ Spiritualiter Per celũ intelligit beata ẽgo maria ꝓpter situs altitudinẽ. Eccli. i. Altitudinẽ celi q̃s mẽsus est. Et sic maria alta dignitate quã nullus exꝑmere valet. Ꝺe q̃ Augu. O ineffabilis laus marie: si oĩm nr̃m mẽbra verterent in linguas ẽ. Scõdo ꝓpter stellarũ multitudinẽ Beñ. xv. Suspice in celũ z numera stellas si potes. z sic ẽ virtutes z gr̃e marie. Berñ. Quis virgo benedicta longitudinez z latitudinem gratie tue valet inuestigare. Tercio ꝓpter claritatez. Anſ. Ea puritate nitebat q̃ maior sb deo intelligi nequit. Et si ẽ celũ nõ mouere. suꝫ pietate. tũc cessaret generatio virtutũ in nobis: z pctoꝝ corruptio. i. remissio nõ dare. Ꝺe q̃ Ignaci⁹ in epl'a ad beatã virginẽ. Impossibile ẽ saluari pcõrez nisi ꝑ tuũ o ẽgo auxiliũ z fauorẽ. Hoc figuratũ ẽ i. Reg. xxv. Nabal z vxis dom⁹ eĩ⁹ perijsset nisi abigail prexisset in occursuz dauid z irã eĩ⁹ mitigasset. Spũal'r. Nabal stult⁹. i. pctõr q̃rũ infinit⁹ est numer⁹. Eccs. i. Stultoꝝ infinita tus ẽ numer⁹. perijsset nisi abigail. i. maria in dicis irã mitigasset. Lassio. in lib. collationũ. Tota sal⁹ hũani generis ꝯsistit in mltitudie gr̃e marie z fauor⁹. q̃ abigail erat cõmẽdata a dauid di. Bñdicta tu q̃ ꝓhibuisti me ne vlciscerer me manu mea. Et sic nos eã bñdicere z laudare debem⁹. Anſ. Ꝺñe dnũ ꝑditũ i adã recupat ꝑ mariã. Jõ dicit thema. Benedicta tu i mulieribꝰ. ¶ In summa euãgelij duo innuunt ꝓpio ẽginis salutatio cõmẽdabil'. ibi Exurgẽs. Scõdo sb̃iungit eĩ⁹ exultatio admirabil'. ibi. magnificat. De ꝓmo di. In illo tpe sez cũ maria ꝯsenſuz dedit annũciatiõi angeli di. Fiat mihi ꝑm ẽbũ tuũ. z audiret õ cognata elyzabeth q̃ mẽsis sext⁹ esset illi. s. ꝯceptõis iohannis in vtero matris. Tũc exurgens maria a loco cõtemplatõis. nõ ꝓpter experiri. vt

fecerūt filij israel. Josue. ij. ad explorandū terram hiericho. De quo Amb. Nō quasi incredula de oraculo. nec q̄si incerta de nūcio. nec q̄si dubitās de exemplo. sz q̄si leta p voto. religiosa p officio. festina p gaudio i mōtana abijt. scz a nazareth in hierlm. ¶ Primo vt cognate siue cōsanguinee: q̄ tamdiu sterilis erat. Et dixit Lu. i. sic fecit mihi dñs in diebz in q̄bus respexit auferre opprobriū meū inter homines. ¶ Scōo vt seruitium ei impenderet. Jō Amb. dicit. Discite z vos mulieres sedulitatē quā pregnātibz debetis exhibere cognatis. cū maria mater dei nō recordata tante dignitatis a loco deuotōis z ꝓtemplatōnis surrexit. nō recordata vie asperitatē ad ministrāduz cognate venit. ¶ Nota maria omni statui se ꝓformauit. ad designandū cōmunitatē gratie. Nā sepe ꝓtingit q̄ actiui despiciūt contemplatōes tanq̄ ociosas. sicut martha ꝓquerendo sup mariā sororē eius. Lu. x. Dñe non est tibi cure q̄ soror mea reliq̄t me solam ministrare. q. d. ipa ociat z ego laboro. Hz est salubre ociū occupatio i deū p dei verbū. Symō de cassia. Dō gen⁹ armorū vtili⁹. q̄s limacior z splendidior gladius q̄z verbū dei. Nam ex pharetra cordis veniūt ignea tela. i. orōes deuote. Nam scribit. ij. Paral. xx. Cum ignoramus q̄d debeamus agere: h̄ solū residui habeamus vt oculos ad celū dirigam⁹. Jtē ꝓtēplatiui despiciūt actiuos q̄ nimis sunt terreni et solliciti. ita q̄ nō p̄nt vacare ꝓsolatōibz diuinis. Cōtra tales loquit Bernar. ad frēs de monte in epla. Nolo vt arbitreris solū lucere deū nisi in cella tua. aut solitarioz deus tm̄ sit. imo z oim. Idcirco beata ẏgo maria vt vtrūq̄z statū approbaret. ipa vtrāq̄z vitā duxit. scz ꝓtemplatiuā z actiuā. Ipa fuit ꝓtemplatiua q̄ ꝓseruabat oia ẏba. ꝓferens ea in corde suo Etiā actiua. exurgēs abijt in mōtana ad seruiendū pregnate. nob in exemplū. q̄ dicit Ambro. Marie vita oim nostz exēplar est et disciplina. ¶ Jō sicut ipa fuit actiua z cōtemplatiua. z sic nos. Nā sicut vita corpalis ꝓsistit in duobz. vt dicit p̄hs in de longitudine z breuitate vite. s. in labore z requie. nec valet vt hō semp existat in labore. q̄ dicit p̄hus viij. politicoz. Omnis labor̄ requie indiget. q̄ labor nimius causat defectū z senīū. vt patz de longitudine z breuitate vite. Semp etiaz quiescere z ociari nō valet. q̄ causat pigriciā. Un. ocia dant vicia. ergo vtrūq̄z reḡrit. Spiritualiter. Sic etiā ad vitā spūalē duo requirunt. s. actiō z cōtemplatio. Actio ad ministerū p̄mi. Contemplatio ad dilectionem dei. Nā vt habet de abrenun. nisi cū prudē. Contēplatiua vita licet magis secura z suauis sit. tñ actiua magis est fructifera. Jō Hugo. Qui dulcedinē ꝓtemplatōis gustare desiderat. necesse est vt in actōibz se exerceat. z deniq̄z ad cōtemplationē se trāsferat. vt fecit maria que fuit in ꝓtemplatōe. z deniq̄z se dedit ad actionē. ¶ Pro quo sciendū tres sunt cause quibz hō a iocūda ꝓtemplatōne ad tps se separat. z ad actiuā vitā se transfert. Primo ꝓpter lucz animaz. Bern̄. Sciēs sponsa voluntatē spōsi zelantis aiaz salutē. exit ad tps cum est necessariū ad opationē vt postea redeat ad contemplationē. Nā fm̄ Chrys. Immic⁹ est veritatis q̄ crimen nō absoluet errātis. Jpe reatū incurrit dū alienis reatibz tacet. Un̄ habet de hereticis. q̄ alios. Qui alios ab erroze non reuocat dū pōt: seipm̄ errare demonstrat. Nam Ezech. iij. Si nō annūciaueris nec locut⁹ fueris vt auertatur a via sua impia. sanguinem eius de manu tua requirā. Naz talis reus est mortis aie fratris sui. vt dicit Chrys. Qui indigenti nō porrigit manū in auxiliū iniuriaz facit manifeste. Latronū soci⁹ est q̄ vicini sui patit infringi domum. Crudelis pastor ergo gregem dū errorē eā ouē nō reuocandū se exhibet. hec Chrys. ō quo etiam in canone. lxxxiij. dist. error. Error cui nō resistit approbat Est nanq̄z valde placidū deo z salubre primo cōuertere pctōrem. vt dicit Grego. sup Ezech. omelia. xij. Nullū omipotenti deo tale sacrificiū sicut zel⁹ animaz. Jō Jaco. v. Qui cōuerti fecerit pctōrez ab errore vie sue saluabit animam ei⁹ a morte. Et hec est p̄ma cā postponē di ꝓtemplationē. Scōa ꝓpter cōmune bonū vel officiū. Nā cū platus subditoz necessitati intendere debet oportet obmittere ꝓtemplationē. Vel ecōuerso subdit⁹ ex obediētia platī Un̄ Greg. in quadā epla. Fuit nōnulli magnis muneribz dotati. dū soli⁹ ꝓtemplatōis studij inardescūt parere vtilitati primoz refugiūt. hi procul tanto rei sunt quanto in publico prodesse potuerūt z nō fecerūt Ideo Innocent⁹ terci⁹. z habet de abrenun. nisi cum prudem. Facilius indulget vt ascendat monachus ad prelulatū q̄z presul ad monachatuz. ¶ Tercia causa ꝑmittendi ꝓtemplationē est q̄n more suo recedente sponso nō sentit aia solitas cōsolationes. vadit em̄ z recedit sponsus p̄o suo velle. tunc anima languet ex desiderio sponsi. z toto conatu reuocat eum. Reuertere dilecte mi. si non: tūc inuocat angelos

De visitatõe marie virginis

dicens. Adiuro vos filie hierl'm vt annũcietis dilecto: qz amore langueo. Si nõ veniet. aia sciens voluntatẽ sponsi reducit se in actiũ vi tam. vt sic fructificet sponso q̃ usq; gr̃a redeat. Ezech. i. Alia ibant z reuertebant. s. de actione in ꝓtemplationẽ. Hugo. Qui ꝓtemplationis dulcedinem desiderat: necesse est vt se in actione exerceat. Aug. Impossibile est ad gratiã ꝓtemplatõis puenire: si nõ prius in labore z actione. Naz hõ haurire debet in actione qõd effundat in ꝓtemplatõne. Ideo Ambr. dicit. Qui marie exoptat premiũ imitet eius exemplũ. s. vt vadat de ꝓtemplatione ad actionẽ. z ecõuerso. Sunt nõnulli q̃ post q̃z cõplẽt horas mente distracta estimant se satisfeciſſe Reuera nõ. Bernar. Nulla vnq̃z seruum dei nec dies nec hora inueniat ociosum. Exẽplũ in maria que exurgens. s. a ꝓtemplatõe abiit in montana. s. in hierusalẽ cũ festinatõe. non recordata vie asperitatẽ. Primo festinauit ꝓpter ꝟginitatis pudorẽ. Amb. Discite ꝟgines nõ circũcurſare p alienas edes. nõ demorari in plateis. Bernar. sup missus est. Solent ꝟgines q̃ vere virgines sunt pauere ad cuiuslibet viri aspectũ sciẽtes in vasis fictilibus thesaurũ portare pciosum. Secõ festinauit vt dicit Orige. vt sanctificaret iohãnez ihm in vtero matris eius. Tercio festinauit. qz spũsancto repleta. Ambr. Nescit tarda molimina spũssancti gratia. Quarto vt doceret nos spũaliter ad iohannẽ. i. ad gratiã dei festinare. i. ad Thimo. iij. Noli negligere gratiã que in te est. Eccles. v. Ne dixeris cras cras. Bern. Qui hodie apt⁹ ñ es: forte cras min⁹ aptus eris. Nota circa ascẽsum quez fecit maria in montana ascẽdendo significat spũalis ascẽsus ad montẽ dñi. Bernar. Non equa via hois: sz put spũs ei moderat. qz non tantũ posset q̃s ascendere q̃n altius. Nã omnia ꝟtuosa opa habẽt modũ. sed charitas est sine modo. Vñ Bern. de diligendo deum. Causa diligendi deũ: de⁹ est. sz de⁹ est mod⁹ sine mõ. sicut sine via nullus puenit cõ. sic nec sine charitate ad deum ambulare q̃s posset sed errare. Ambro. Magna res amor. sz sunt in eo gradus. Bern. Qui amat ardenti⁹: puenit citi⁹. Hugo. Quantũ potes tantũ dilige. posse tuum nõ solũ via est. sed mẽsura tua. q̃tum pl⁹ amas: tantũ plus habes. Bern. Quanto maior dilectio: tanto altior mẽtis ascensio. Subdit in textu. Et introiuit in domũ zacharie et salutauit elyzabeth. Dicerem. q̃re maria nõ salutauit prius viz elyzabeth. s. zacharias: cũ scribit. i. Lozi. xi. Caput mulieris vir est. Rñdetur. Zacharias adhuc erat mut⁹: et nõ decebat virginẽ cũ viro muto signis se occupare. Ambro. Venit maior ad minorẽ. mater dei ad matrẽ pphete. non solũ venit sz salutauit. Ecce hũilitas. Augu. Decet quãto vir go castior: tanto hũlior. Ipa erat in gr̃a hũilitatis in qua est pfessio castitatis. Ipa humilitatẽ eandẽ vt ait Ambro. quaz angelo exhibuit hominibus exhibere curauit. angelo dixit. Ecce ancilla dñi. homini exemplo z opere demonstrauit Dicerem. quibꝫ ꝟbis eam salutauit. Rñdetur fm Jozdanũ q̃ nõ est scriptũ verisimile. salutauit eñ eã his ꝟbis. Aue maria. qõd ptz ex effectu Diceres. cur maria nõ manifestauit q̃ ab angelo audiuit. Rñdet Christ. Nõ credebat posse fidez adhibere mirandis relatibꝫ. Sed Ambro. dicit. Nõ maria occultauit: hoc elyzabeth reuelauit. Factũ est vt audiuit salutationẽ marie elyzabeth. exultauit infans in vtero ei⁹. Quare exultauit iohes in vtero mris. q̃a sensit aduẽtum dñi Jõ dicit Ambro. Vocẽ prior audiuit Elyzabeth. sed iohes prior gr̃am sensit. Elyzabeth aperuit aures nature. Johes exultauit rõne mysterij. Illa cognouit cognatã. Johes vero christũ. Ibi verbũ implet angelicũ. implebit spũsancto ex vtero matris sue. Orige. Non antea repletus fuerat iohes spũsancto donec assisteret q̃ christũ in vtero gerebat. Et sequit in textu. repleta est spũsctõ elizabeth. s. p filiũ. sz fili⁹ prius repletus est. Vñ Orige. Prophetia acutius vidit parente. z vidit qõd verbis explicare nõ poterat. saltauit in vtero miles. sensit nõ palpebris sz spũ regẽ. Jõ Bern. A seclo nõ est auditũ q̃ exultauit q̃s in vtero mris. O felices mres: sz feliciores nati. nõ mirũ q̃ iohes exultauit. matres iũgunt. amplexibꝫ venit ad oscula. felices vteri copulant. Regẽ q̃z z miliẽ nisi duo parietes tenerrimi disiungũt Et licet elyzabeth erat repleta spũsctõ cũ maria. tñ maria pri⁹ añ ꝺceptũ xpi. sz elyzabeth post. sz tñ repletio ꝟginis fuit abũdãtie longioris. qz de plenitudine ei⁹ oẽs accipim⁹. vt di. Bern. Ab ea pctõr accipit venia. iustus gram. trinitas gloriã. angeli leticiã. filius dei nostre carnis substantiã. Attamen elyzabeth sufficienter ratiocinis accepit gratiã q̃ nõ potuit celare. vt impleret illud Mat. xij. Exabundantia cordis os loquit Dequo subdit in textu. Exclamauit voce magna elyzabeth. dicit glosa. Voce magna clamauit Primo qz magnalia vidit. s. deũ cõceptũ z hoiem. Secõ qz vidit

eā ꝯcepisse in virginali castitate. vt pfessa est Luc. i. Fecit mihi magna q̄ potēs est. Tercio clamauit voce magna. qz habuit vocem magnā in vtero. De qua Joh. i. Ego vox clamātis in deserto. Que vox insonuit in auribꝫ peccatoꝝ. phariseoꝝ. penitentiū. ⁊ mulitū. Quarto clamauit voce magna. hꝫ est ex magna deuotōe. Nā deuotio est clamor magn⁹. ita vt in celo audiat. ita vt dictū est moysi a dño Quid clamas ad me. Exo. xiiij. cū tm nō clamarz clamore oris: sz desiderio cordis Et sic elyzabeth clamās dixit: cōmendando beatā ꝟginē. Benedicta tu in mulieribꝫ. i. sup oēs mulieres. Et benedicta ab angelo. qz ruinā angelicā reparauit. Et etiā benedicta est a muliere elyzabeth. qz mortē quā femina intulit. ipa fugauit Idcirco vbi angel⁹ salutationē angelicaz dimisit: ibi elyzabeth incepit dicēs. bn̄dicta tu in mulieribꝫ. dicit Theophil⁹. Sunt q̄dā mulieres benedicte q̄ ꝟgines sunt ⁊ caste. q̄dā vero q̄ fecunde. ipa aūt benedicta sup oēs mulieres. qz virgo casta castissima ⁊ fecūda. licz em christū pepit: tm ꝟgo permānsit incorrupta Jō merito possum⁹ dicere benedicta. ¶ Dicunt naturales q benedicta est herba multuz vtilis ⁊ mlte ꝟtutis. De ruffa em legit q in q cūq; domovl camera posita fuerit. ibi nec vermis venenosus nec serpens vel rana latere pt ppter ei⁹ odorē. Habet etiā hāc virtutē q potū corruptū reformat q̄ virtutē pdiderat si ei imponit. ⁊ si de ipo q̄s biberit rubeū ⁊ bonū colorē acq̄rit. Spūaliter. Bn̄dicta est ꝟgo maria q̄ si imponit in domo cordis. ibi null⁹ serpens infernal' manebit. Un̄ Amb. in li. pfationū. Ad inuocatōez nois marie cūcta terrent ⁊ concio ptātis maligne. Marie em plentia inestimabilia infert demonibꝫ supplicia. Itē sicut benedicta ruffa reformat potuz ⁊ statum pristinū pbet. sic benedicta maria potū diuine gre quez eua pdidit: ipa restituit ⁊ reparauit. Qui angel⁹ Luc. i. Inuenisti em graz apud dñm. De q̄ Hiero. in ꝟmone de assumptione Quicq̄d maledictōis infusum est p cuam tu tū abstulit benedictio marie. Insup ⁊ gratiaz refudit xp̄i ortꝫ quē ꝑus nō habuit ois mūd⁹ Jō hec benedicta pduxit nos ad bonū colorē sc̄d est diuini lumis claritatē. De q̄ Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno p̄ris eoꝝ. Et sic hec herba p̄ ceteꝛ hzꝫ nomē. sic maria int mulieres. vt de ea pōt dici illud Judith. xiij. Benedicta es tu filia a dño deo excelso p oib⁹ mulieribꝫ sup terrā ¶ Et merito sup omnes mlieres benedicta ppter qttuoꝝ. Primo ppter plenitudinē gre. Secdo ppter celsitudinē pone. Tercio ppter mlitudinē misericordie. Quarto ppter altitudinē glie ¶ Dixi primo benedicta es sup oēs ppter plenitudinē gre. qz dicit Bern̄. O benedicta inuētrix gratie. genitrix vite. p te habem⁹ accessuz ad dei filiū. bn̄dicta es ppter grām cordis oris ⁊ opis Cordis. qz ei⁹ cor delicios̄um sicut paradisus Ecci. xl. Sicut padisus in bn̄dictōe vbi diuerse species ꝟtutuz. Bern̄. Uere padisus dei es maria q̄ mūdo lignū vite attulisti. de q̄ qui manducauerit viuet in eternū. Benedicta ppter grām oris. ps. xliij. Diffusa est gra in labijs tuis. Nā deus acceptauit verba oris ei⁹. Bern̄. Qui placuisti in silentio magis placita es in ꝟbo humilitatis. Ecce ancilla dñi. Uerba hūilitatis. Unū n̄ habēt. Uerba benignitatis. benedicta ppter grām operis ⁊ conuersationis. Hiero. Quicq̄d in maria gestū est totuz puritas ⁊ sanctitas. totū gra ⁊ veritas. totum misericordia ⁊ iusticia ¶ Secdo benedicta ppter celsitudinē pone. Ipa em est illa de qua Ignaci⁹ in epla ad beatā ꝟginē. Impossibile est aliquē saluari peccatorē o virgo nisi p tuū auxiliū ⁊ fauorē. Quia cassian⁹ in li. collationū dicit. Tota sal⁹ humani generis ꝟsistit in plenitudine gre marie. Augu. Benedicta tu in mulieribꝫ: q̄ vitā viris ⁊ mulieribꝫ pepisti. ¶ Tercio benedicta ppter multitudinē misericordie Bern̄. Quis misericordie tue o benedicta latitudinē: altitudinē: ⁊ pfunditatē poterit inuestigare. O reuera bn̄dicta p mltiplicē mīsericordia quā hō recipit ab ea. Primo p eā deꝰ homini factꝰ est placabilis. Ipa figurat i. Reg. xxv. p abigail. cū offensus dauid occidere voluit nabal. Abigail occurrēs placauit eū q̄ placat⁹ dixit. Benedictū eloquiū tuū. et bn̄dicta tu que phibuisti me ꝛc. Spūaliter. Nabal stult⁹ est pctor. Abigail maria q̄ interpretat p̄ris exultatio. ⁊ significat mariā q̄ exultauit in deo. Illa placauit irā p̄ris. Bern̄. Nemo tam idoneus q̄ gladiū dñi abiciat. iram placat. sicut tu benedicta amantissima. Idez Quis scit q̄riens irā refrigeras iudicis. Naz de⁹ de ea dixit illud ps. lv. A detractis ē mihi ne cōmouear. Secdo p eā homo factꝰ est deo acceptabilis. Un̄ Bern̄. O virgo benedicta p te datur reis venia. egris medela. iustis gratia. angelis letitia. sanctis gloria. Qui ꝟsonat Augusti. dicens. O virgo benedicta. p tuam benedictionē benedicit omnis creatura. benedicta p gram quā inuenisti. p̄rogatiuam quā meruisti. misericordiā quā peperisti. gloriam

quã acquisiuisti. sicut p te pticeps est nre ifir mitatis ⁊ miserie. ita p te nos faciet particeps sue glie. ¶ Quarto bñdicta ppter altitudinẽ glie. Unde Bern. Sicut nõ est locꝰ dignior in mũdo qz vbi xps dei filiꝰ nouẽ mẽsibꝰ quieuit ita nõ est locꝰ altior in celo vbi marie corpus quiescit. Jdeo Aug. Tantũ thesaurũ dignꝰ est seruare celũ qz terra. Tũc sbdit in textu Et benedictꝰ fructꝰ vẽtris tui. ibi ponit ⁊ p quia. Nota angelꝰ ad vginẽ nõ dixit. benedictꝰ fructus ventris tui. qz virgo nõdũ cepat cũ eaz angelꝰ salutauit Sz postea cũ consensum dedit tũc elyzabeth pcipiens ipaz cepisse vez deuz ⁊ hoiem addidit. Et benedictꝰ fructꝰ ventris tui. Hic est fructꝰ generosissimꝰ. qz de vtero ⁊ stirpe regali. Unde ad Ro. i. Qui factꝰ est ei ex semine dauid fm carnẽ. vt promisit p ps. cxxxi. De fructu ventris tui ⁊c. O qz nobilis fructꝰ q eternaliter natꝰ est de pre. tpaliter ð virgine De q Bern. O maria illiꝰ es mater cuiꝰ deus est pater. ⁊ filiꝰ paterne charitatis est corona tue vginitatis. qð pphetauit Isa. c. iiij. dicẽs Fructꝰ terre sublimis erit in magnificentia.

¶ Itẽ hic est fructꝰ delicioſissimꝰ. Primo delicioſus in odore. Unde ps. xliij. Speciosus forma p filijs hoim. ad Heb. i. Qui cum sit splẽdor glorie ⁊c. ⁊ Salomon Sap. vij. Lũ dor lucis eterne ⁊ speculũ sine macula Secõ delicioſior i odore. Eccli. xxiij. Ego quasi vi tis fructificaui suauitatẽ odoris. De q Can. i. Currem⁹ omes in odore vngentoz tuorũ. vbi Bern. Currem⁹ in odore misericordie sue qz nõ despicit peccatores. non spreuit publica nũ. nõ matthẽũ nec zacheũ. nec mulierẽ adul teraꝝ. Tercio delicioſissimꝰ in sapore. Cant. i. Fructꝰ eius dulcis gutturi meo. Dicit nanqz Bern. Fructꝰ qnto altior tanto dulcior. et qz tu solus altissimꝰ ihu xpe. ergo tu solꝰ dulcissimus. Quarto est fructꝰ virtuosissimꝰ. qz fructus salutꝫ sine q nõ est salꝰ. vt habet Act. iiij. Nõ est nomẽ sub celo in q oporteat saluari nisi in noie ihu xpi. Jdeo Anb. Nõ est salꝰ in mũ do nisi quã peperit vgo. Et sic ipa est arbor salutaris q fructũ portauit salutꝫ. q dicit Bern. O vere plãtatio celestis pcioſior sanctꝫ. id est sctoz vniuersis. Jdeo exclamat Aug. dicẽs. Quid nos tantilli. qd actione pusilli matris laudes tante referamus. Et si oim nra mẽbra verterent in linguas eiꝰ laudes enarrare non sufficim⁹. O ¶ Jdcirco sciendũ q festum huiꝰ dignissime vginis pluries celebrat in an no tribꝰ de causis ¶ Prio ppter dei cõplacen tiã. Nã licet placet deo laus alijs sanctꝫ exhibita. ps. cl. Laudate dñm in sanctis eiꝰ. multo magis laus impensa sue beatissime genitrici. De quo Piero. de progatiuis marie. Pagꝫ remunerat deꝰ cultũ q matri sue impendit. qs qui cuilibet sctoz ministrat. Secõ ppter nostrã indigentiã. Unde Hugo. Dignũ e vt quã tot vicibꝰ inuocam⁹ vt eã p alijs sanctis honorem⁹. Nã ipa est mediatrix inter nos ⁊ deum De q Sedulꝰ. Scio q dudũ celestia ⁊ terrestria corruissent. si marie gra ea nõ sustentalset. Jõ Bern. O benedicta mr saluatoris. tu singulis p singulꝰ necessitatibꝰ subuenis. pro diuersitate morboz diuersas medicinas largiris. ¶ Tercio ppter ipiꝰ excellentẽ dignitatẽ. Dicit nanqz Bern. Quantã gram adepta est pre ceteris in terris: tantã ⁊ maiorẽ gloriã obtinet in celis. De q Damas. Si eiꝰ gliam scribere volum⁹ deficiũt ꝓba quibꝰ exprimere valeamus. Hãc gliam cognouit elyzabeth: et admiras dixit. Unde mihi ꝫ vt mater dñi mei veniat ad me. q. d. Quo iure. qua iusticia. vel q bus meritis accidit q mihi sterili ⁊ seni. ⁊ fm reputationẽ hoim mihi maledicte vt veniat mater dñi mei ad me. s. mater fecunda. mater benedicta. q est plena gra. q. d. Admiroꝝ ð humilitate tue visitatõis. Et merito admiroꝝ p pter magnificentiã tue ꝓtutis q apparet in te Ecce em vt facta est vox salutatõis tue in auribꝰ meis: exultauit infans in gaudio in vtero meo. Dicit glo. qz iohãnes lingua nõ poterat. sed animo exultanti saluatoꝛ salutauit. ⁊ sui pcursoris officiuz inchoauit. ipa em elyzabeth cognouit p spũm sanctũ. qz ista exultatõ fuit ppter psentiã dñi in vtero virginis cõstituti. Et fuit quoddã miraculũ diuinũ qð nõ potuit fieri p naturã. Unde Amb. Si tanta exultatio in pcessu ꝓmo fuit ad salutationẽ marie vt exultaret infans in vtero: ⁊ repleta e mater infantis spũsancto. quantũ putas vsuz tãti tpis marie addidisse psentiã. ꝝsiderate charissimi qz magne virtutis est marie salutatio: que marie ꝛfert gaudiũ: ꝛfert ⁊ spũm sanctũ: ꝛfert ⁊ reuelationem diuinoz secretoz. ꝛfert ⁊ pphetie actũ. ideo libenter celebremus ipam salutare ppter resalutatõnis lucrũ Jdcirco qui voluerit habere spiritussancti gratiam. hodie deuote saluter ipam.

¶ Sermo. XCVIII.

¶ Ad idem.

Respexit humilitatem ancille sue. Luc. i. Quis

quelibet q̄ vult in altū volare p̄ius se dep̄mit deinde se in altuz releuat. ¶ Spūaliter. Sic q̄ esse vult altus z magnus coz̄ dño. ne cesse est vt ꝑ̄ us se dep̄mat humiliādo seipm qz dicit Gzego. Nequaq̄ sequēs gl'ia hūc ex altat: q̄ se hic nō humiliat. Figurat Hester. i. in vasti regina: q̄ noluit se erga assuet̄ regē humiliare. ergo non potuit regnare. quia scribit Prouerb. xxix. Humilē spiritu suscipiet gl'ia Hoc ꝑpendens b̄eata ꝧgo maria: nō se valde humiliauit. iuxta illud Eccl. iij. Quāto maior es humilia te in oib̄. Ipa fuit magna. qz mater dei: dña mūdi: z regina angelo. Attamen dixit se ancillā. vbi Ambro. Laudez humilitatē quā angelo exhibuit: hoibus exhibere curauit: in hoc ꝙ cognate sue elyzabeth ministrare voluit. Dicit Bern̄. Nequaq̄ vltra oēs homies exaltata fuisset: nisi vltra oēs homies se humiliasset. Jō Aug. Facta est humilitas marie scala celest̄ ꝑ quā de⁹ descendit de celis ad terrā. Propter qd̄ dicit Bernard⁹ Quid ergo tu dicis ꝧgo superba. Maria oblita ꝧginitate de sola gloziat humilitate: dicēs. Respexit humilitatē ancille sue. que sunt verba themat̄is ¶ Jsta est scda ps hui⁹ euāgelij in qua innuit marie exultatio admirabilis. cū subdit in textu. ait maria. Magnificat aīa mea dñm. Consuetudo erat in veteri lege q̄n deus mirabilia fecit tūc ꝙsueuerūt dicere cantica. Et plus potuit oīb̄ virgo b̄eatissima facere canticū magnificando dñm. Nā de q̄ttuor mulieribꝫ legit̄ que fecerūt cantica. ¶ Prima fuit maria sozor moysi in transitu maris rubri: dicēs. Cantem⁹ dño. gl'iose em̄ magnificat⁹, piecit equū z ascensozē in mare. Exodi. xv. Sz ista ꝧgo ampli⁹ magnificare potuit. qz p eā velut ꝑ diuine claritat̄ stellaz maris pn̄tis vite trāsim⁹. Un̄ Anſ. in ozōib̄ Sicut oīs a te auersus necesse est vt intereat. ita oīs ad te ꝙuersus impossibile est vt pereat. Nā ipa ē scala celi. porta paradisi. Et sic ꝑ eā cunct̄ est clausa porta: sic ꝑ mariā cūctis patefacta. ¶ Scda mlier fuit debora Judicū. v. q̄ cecinit canticū dño ꝑ victoria inimicoz̄. s. q̄ sysare a iael occisus est. z iabin rex chanaan a facie israel hūliat⁹ est. iō debora ait. Benedicite dño. Ego sum q̄ canam z psallam deo meo israel. Sed hec virgo potuit ampli⁹ magnificare deū. qz ex ea nat⁹ est victor. q̄ ait Johan. xvi. Confidite qz ego vici mundū De q̄ victore Jsa. xix. Clamabūt ad dñm a facie tribulantis: z mittā eis saluatorē z ꝓpugnatorē q̄ liberet eos: Dic saluator z ꝓpugnator venit ꝑ mariā. Jō Anſ. in ozōib̄. Quid digne referam⁹ dei genitrici. ego captu⁹ eram. ꝑ eius prolē redempt⁹ sum. perdit⁹ eram: ꝑ ei⁹ filiuz inuent⁹ sum. mortu⁹ eram: ꝑ ei⁹ partuz viuificat⁹ sum. cōtristat⁹ erā: ꝑ eam ꝙsolat⁹ sum. exuleraz: z ꝑ ei⁹ prolē de miseria ad patriaz reductus sum. ¶ Tercia mulier q̄ cecinit erat Judith. q̄ caput holofernis amputauit: z dixit Judith. xvi. Cantate dño in cimbal'. modulamini illi psalmū nouū. exultate et inuocate nomē ei⁹. dñs cōterens bella. dñs nomen illi. Sz hec ꝧgo ampli⁹. qz ipa ꝙtriuit serpentis antiq̄ caput. qm̄ in ea impletū est qd̄ dixerat dñs. Ipa ꝙteret caput tuū. Ben̄. iij. Amb. in ſmone de natiuitate ꝧginis. Ipa caput ꝙtriuit in eo q̄ ꝧginitatē sil' z hūilitatē deo sanctificauit. ¶ Quarta mlier Anna. i. Reg. ij. di. Exultauit cor meū in dño. Sz hec amplius potuit magnificare dñm q̄ suscepit fecūditat̄ ꝓuilegiū manēte ꝧginitate. Anſ. in ozōib̄. Pira res oīs creatura a deo creata. z dei natura ex maria nata. Deꝰ qui oīa fecit: ipe se ex maria fecit. Bern̄. Redemptur⁹ deus genus humanū vniuersuz ꝑcū posuit in mariā. Jō Aug. Facta est secunda mater in q̄ integrit̄ ꝧginitat̄ fuaret. Ber. in ſmone de assumptione. Dō natura non habuit. vsus nescivit. ratio ignorauit. mens nō capit. celū pauet. terra stupet. oīs celestis creatura mirat. hoc totū ꝑ gabrielē diuinit⁹ est marie nunciatū. Piero. Sicut in compatōe dei nemo bon⁹. ita in compatōe matris dei nulla inuenit ꝑfecta virtus Hoc ipa in spū cognoscēs oēs vires i gratiarūactionē z laudē dei expendit. vt dic̄ Orige. loquēs in ꝑsona marie. Magnificat aīa mea dñm. q̄si diceret. tanto munere me dñs sublimauit: vt nullo lingue officio possum explicare. sed toto affectu interioz z exterioz̄ viriū volo ei⁹ benignitatē ꝙtemplari. Sub anima cōprehendunt inferiozes vires i compatione ad coz̄p⁹. Sub spū vires superiozes quibꝫ recipit supza se dulcedo ꝙtemplatōnis. iō dicit. Magnificat aīa tē. ¶ Hic magnificare ſm Basiliū nō est idē qd̄ magnū facere qz dñs nō recipit augmētū nec decrementuz. sed est idē qd̄ magnū ꝑdicare vl' laudare. siue ore siue ope. Jō Orig. Magnificat dñs. nō q̄ vox humana ei aliq̄d adiūgat. Sz qz magnificat in nobis dū aīa nostra q̄ ad imaginem dei facta est siue creata p iusticiā se christo cōformat. q̄ est imago p̄ris. z sic aīa dñm magnificat q̄n imago dei que est i ipa magnificatur. id est ꝧtutū magnitudie magna efficit. sicut

De visitatõe Marie virginis

si imago depicta sit magna. dicimus magnus Christoferus siue magn⁹ petr⁹. Jō ipsa inter oēs sctōs est ꝑfectū magnitudine maxima. Piero. Si diligēter attēdis nihil candoris et ꝑfectis est qđ in ea nō resplēdeat. et in talibꝫ de uꝫ magnificat. Sic nos magnificare debem⁹ deū in suis beneficijs ¶ Primo beneficia sibi attribuēdo. Lassio. in epla. Omis pfectus ad diuinaꝫ munera dei referēdus. qz nihil ꝓstat fore bonū nisi ab illo cognoscatur fore collatū Isa. xxvi. Omia opa nra opatus es dne. Qđ docet Aug. in epla. In oibꝫ actibꝫ bonis da illi claritatē et humilitatē. i. Loꝫ. iij Quid habes qđ nō accepisti ¶ Secdo ꝓ ipis grās agēdo. xvi. q. i. reuera. Reuera hō de eo qđ possidet ꝑmū grās deo agat q̄ cūcta largit. Eccls. i. Ad locū vñ exeūt flumina illic reuertunt. id est dei bñficia reuertunt. s. ꝑ grāꝫ actionē vt iteꝫ fluant. Lassio. Spem de futurꝫ recipit q̄ de datis beneficijs grās agit. Bern. in epla ad hieremiā cancellariū. Nil gratꝰ danti ab accipienti pt rependi q̄s si gratū habuerit qđ accepit. Sꝫ quidā sunt vt porci glandes comedentes. Ro. i. Qui dū deū cognouerūt: nō sicut deū glorificauerūt nec grās egerunt. Aug. Qđ de⁹ dederat gratꝫ. tulit ingratꝫ. imo tales punit. iij. Reg. xx. Ezechias egrotauit ꝑ ingratitudine ¶ Tercio nos in eis exercitādo. dicēdo Mat. xxv. Dne q̄nq̄ talenta tradidisti mihi. ecce alia q̄nq̄ ꝛc. Jō Beda dicit Eius aīa deū magnificat q̄ oēs interioris hominis sui affect⁹ diuinis laudibꝫ ac seruitijs mancipat. et⁹ spūs in deo exultat quē nil i terrenis libet. nulla caducaꝫ rez affluentia emollit. nlla aduersitas frāgit. Sꝫ sola illi⁹ a q̄ salus sperat eterna meoria delectat. Jō Hugo i tractatu de cantico beate virginis Duo duo aīa et spūs. aīa magnificat. spiritus exultat. Itez duo. dns et salutaris. ꝙba duo. res vna. dns potentiā notat. salutaris misericordiam. Nā duo sunt q̄ beatoꝫ angeloꝫ et hoim spūs in fonte summi boni eternā ꝓtemplatōez hauriūt. s. in cōprehēsibil' maiestas. ineffabilis bonitas. Primū generat castū timorē. alterū dilectione. ꝑ maiestate venerant deū. ꝑ bonitate amant eū. Jdeo legit. tremūt ptātes. Hugo. Dic tremor nō est ꝓcussio trāquillitatis sꝫ incessabilis et viuifica intentio ꝑpetue ꝓtemplationis. Nā q̄ eū quē vident pfecte nunq̄ cōprehendere sufficiūt. sꝫ semp supza se ꝓspiciūt in quo q̄si ꝑ admirationez vigilāt. ne in eo q̄ apphenderet vnq̄ torpescant. q̄to pspicacius intuent: tāto ardentꝰ amāt. qz ipm videre sapere est. qz qđ videt dulcedo ē. Et reuera dulcedo q̄to pfectꝰ sentit: tanto desiderabilꝰ appetit. Ad hāc lucē ꝓtemplatōnis maria submata fuit. q̄ celestis patrie dulcedinē i verbis suis mirabiliter expsit. inq̄tum ineffabiliter comphendit. Nā aīa eⁱ⁹ magnificat dnm in eius incōprehensibili maiestate. in h̄ q̄ spūs exultat: in h̄ eterne dulcedinis gustū se ꝑcepisse oñdit. q. d. Ego ex aīa mea et spū meo. i. ex toto corde. tota volūtate laudo deū de salutatione quā de⁹ hūano generi prepauit. nūc video de me assumi qđ credo ꝑ me debere offerri iā video tps gre appropinqre: et ꝑmissū pris et desiderū patrū impleri. Jō pt nos hortari p illud ps. xxxiij. Magnificate dnm mecuz. Bern. id est magnitudinē dei mecuz ꝓdicate. magnificate mecū. qz carnē de me ꝑ vobis assumpsit. Magnificate mecū. qz sic de⁹ dilexit mundū vt filiū daret vnigenitū. Magnificate mecū. qz ꝓpter filio nō pepcit de⁹. sꝫ ꝑ omnibꝫ tradidit illū. Jō Bern. exclamat dicens O ineffabilis ardor charitatis q̄s tante pietatis dulcitias nō obstupescat. vt ex deo añ tpa nat⁹: nasceret ꝑ hoibꝫ in tpe. Quis possit existimare vt portaret manibꝫ ꝙgineis portator orbis panis angeloꝝ aleret. virt⁹ celoꝝ infirmaret. vita angeloꝝ moreret. Magnificat in his aīa marie dnm. magnificet et nra. Dē q̄ Bern. Animemur. gratulemur. amem⁹. laudem⁹. adorem⁹. grās illi agam⁹. qm ꝑ eande redemptoris nostri morte de tenebris ad lucē de morte ad vitā. de corruptōe ad incorruptionē. de exilio ad patriā. de luctu ad gaudiuz. de terris ad celestia regna vocati sum⁹. Quecunq̄ igit aīa in talibꝫ fuerit incitamentis occupata. nil ꝓcupiscit terrenū. nil trāsitorium. sꝫ mūdus est ei carcer. celū habitatio. qz tm illūc appetit q̄ sup oēs est. et dicet cū maria. Magnificat aīa mea dnm: et exultauit spūs meus ꝛc. Dicit Bern. Exultauit. i. extra omnē creaturā et extra seipam ꝑ immēsitate gaudij saltauit. ac si diceret. Aīa mea q̄ dnm magnificat ñ in q̄libet alio: sꝫ in illo tm exultat que amando magnificat. nō in tpali ꝓsperitate nec i mūdiali vanitate: sꝫ in deo salutari meo. Philipꝫ iij. Gaudete in dño semp. Tūc sbiungit exultationis ratio. vbi dicit. Qz respexit humilitatē ancille sue. Hugo. ac si dicerz. Merito in ipo exulto. qz ei⁹ dona ꝑpter ipm diligo. iō in ipo exulto. qz de ei⁹ grā exulto ¶ Mo tandū hoies vario modo exultāt. Primi exultant neq̄ a deo neq̄ i deo. vt q̄ in carnis voluptate gaudent et in pctis. De q̄bꝫ ꝑuerb. q̄.

Letant cū mi alefecerint. z exultant in rebꝫ pessimis. Isti nec a deo neqꝫ in deo exultāt. qz malū est vnde exultāt. z deus malū nō fecit. z malū culpe inducit mortē aie. de q̄ Sap. i. Deus mortē nō fecit sed impij. Et sic eoꝫ gaudium nō est a deo nec in deo. qz sui gaudij finis i malignitate ꝯstituit. sicut dicit Aug. Gaudz piscis cū videt escā. sed hamū nō ꝯsiderat. sz cū educit de aqua torquent eꝰ viscera. sic ē de peccatore. Un Aug. Seculi leticia est impunita nequicia. Et implebit in eis illud Job. xxi. Tenent tympanū z cytharaz: ducūt in bonis dies suos. z in pūcto ad infernū descendūt. de talibꝫ Lu. vi. dicit saluator. Ue vobꝭ q̄ hic ridetis. qm̄ lugebitis z flebitis. ¶ Sedi exultāt a deo sz nō in deo. vt q̄ acceptis donis dei gr̄a abutunt. z ea q̄ ppter salutē anie data sunt ad carnis suauitatē z gl̄iam seculi ꝯuertunt. acceptis donis dei letant z gaudēt se h̄re qđ deꝰ cōtulit. sz nō vtunt vt ad ipm possent ptingere sed vt alijs in gr̄e pceptōe monstrent amicti. Isti gaudēt a deo sed nō in deo nec ppter deū diligūt qđ a deo pceperūt. de tali gaudio dicit Grego. in moral. Quot extra deū q̄rimꝰ gaudia. tot postmodū cogemur sentire tormenta. iuxta illud Apoca. xviij. Quantuz glorificauit se z in delicijs fuit. tantū date illi tormētū z luctū. Rationē assignat Gre. in ome. de virginibꝫ. Nemo pōt hic gaudere cum seculo. z ibi regnare cū xpo ¶ Tercij exultant a deo et in deo. Et sunt q̄ perceptā gr̄am ad amorē dei ꝯuertunt in q̄ gaudēt. Un Bern. in epla. Illud solū verū est gaudiū qđ nō de creatura: sz de creatore concipit. Hoc nō hnt impij. De q̄ Aug. x. confessionū. vbi di. Est gaudiū qđ non dat impijs gaudere a te. de te z in te z ppter te. Jō sollicite ꝯsideran dū est dū mentē nostraz aliqua leticia tangit videam⁹ ne a malo oziat. Et si a bono orta ne ad malā intētōez animū cōpellat. sed q̄ in deo finaliter psistat. O

Quale fuit gaudiū marie. cuius spūs exultauit in deo. eo q̄ respexit humilitatē ancille sue. id est acceptauit. Nā sicut p superbiā eue mors intrauit in mūdū. sic p humilitatē marie vita reddit mūdo. Un canit ecclia. Mortē quaz femina intulit: femia fugauit. Jō data est nobis femina p femia. dicit Ber. hūlis p superba. Nā sicut p superbiā eue habuim⁹ dānationis sniam. sic p humilitatē marie saluationis gr̄am. Nā hūilitas marie fm Bern. facta est porta paradisi. scala celi. Jō Aug. Audeo dicere q̄ nec placuisset ꝙginitas marie deo sine eꝰ humilitate. ppter q̄ idē exclamans di. O beata hūilitas marie q̄ deū hoibꝫ pepit. vitā mortalibꝫ dedit. celos inundauit. aias liberauit. ppter qđ licz habuit oēs ꝙtutes. tm̄ solū memorat ꝙtute hūilitatis dicēs. Respexit hūilita. te. qz illa gr̄am merek Isa. vlti. Ad quē respiciā: nisi ad hūilez quietū z trementē sm̄ones meos. q̄lis fuit maria: qz deꝰ hūilibꝫ dat gratiaz. Jaco. iiij. ppter qđ dicit Bern. Magna virtus hūilitas cui facile se inclinat diuīa maiestas. ppt̄ h̄ subiūgit di. Ex h̄ beatā me dicent oēs generatōes. Greg. Nō solū tu elyzabeth. sz oēs generatōes angelice z hūane. sic iudei z gētiles me beatā dicēt. qz amissaz beatitudinē oēs p fructū mei vteri recuperabūt. Merito debem⁹ eā dicere beatā. Dicit nāqz iohānes de sancto geminiano. Sicut sol nō mittit radios suos sup terrā nisi p aerē. sic sol iusticie dominꝰ deꝰ nr̄ n̄ mittit radios sue gr̄e nisi p mariā. Bern. Nihil nos h̄re voluit qđ p marie manꝰ nō trāsiit. Jō merito eā beatā dicēt oēs generatōes. qz generauit hoibꝫ vitā. angel'le. liciā. iustis gl̄iaz. pctōribꝫ veniaz. Jō lubdit. Fecit mihi magna q̄ potēs est. Reuera magn. P ¶ Primo qz eā in matrez elegit: q̄ est mater creatoris. saluatoris. redēptoris. z m̄r dei. Un Hugo. Nihil vnqz fuit maiꝰ qz q̄ deus hō factꝰ est. Nā est ita magnū op⁹ dic Amb. q̄ excedit humanū sensuz z intelligentiā. z q̄ nō pt cape rō sz fidelis pfessio. Jō Bern. O magna dignitas marie. facta est illi mr̄ cuius deus est pr̄. a seculo nō est auditū q̄ sublimitas z vilitas ꝯuenirēt in vnuz. Nil deo sublimius z limo vilius. z tm̄ deꝰ descēdit in limū. qđ mirat Isa. c. vlti. di. Quis vnqz audiuit talia vl' vidit huic sil'e ¶ Secdō magna fecit ei q̄ potens est. qz singl'are matrē ea dignificauit. qz sola ꝙgo z mr̄. Un Aug⁹. Que ꝙgo tā casta vt esset ꝙgo post partū. q̄ tā fecūda vt esset dei mr̄. Jō Bern. Virginitatē m'rte possidēt. nl'la ꝙo gaudiū mr̄is hns cū ꝙginitatis pudore q̄ ipa sola. Nā dicit Amb. in exameron. Femina est auis nō hns parē. sic maria vt canit ecclesia. nec sil'em p̄ma visa est nec h̄re sequētē. ppter qđ dic Christ. fm̄one d annūciatōe. Nil est in gl̄ia p̄cedentiū oim̄ meoꝝ qđ fec deus magna sicut marie. Nā ipa fuit ꝙgo sine gravamine gravida. sine dolore puerpa. sol natꝰ de stella. pr̄ de filia. creator de creatura. in ea iplet̄ est illud. iij. Reg. ij. Nō est sil'e op⁹ factū in vniuersis regnis. Est em̄ opus mirabile z singulare iter oia. z sup oia opa q̄ deꝰ z hō i vnā ꝯuenerūt psonā. iō dixit. Fecit mihi magna. Dicit Petrꝰ rauen. O ꝙgo maria matrez te

fecit nō natura sed gr̄a. in toto ꝺceptu tuo at/ qz partu aucta est puritas. roborata integritas z saluata ỹginitas. z h̄ erat op⁹ spūssancti. vt dicit Aug. Qui scripsit tabulas lapideas si/ ne stilo ferreo. ip̄e guaunt ỹginē a spūsancto. q̄ fecit virgā aaron sine pluuia germiare. ipse fe cit mariā sine coꝛruptōne generare. z hoc fuit magnū. ¶ Tercio fecit ei magna qz magnam ptātez ei tradidit. Unū Eccli. xxiij. In hieru salē ptās mea. Reuera in hierlm iursum z re oꝛsum. h̄ est in eccl̄ia triūphanti z militāti ha bet ptātem. ꝛe q̄ Piero. Data est tibi ois pote/ stas in celo z in terra. z q̄cunqz volueris impe trare poteris. vt canit eccl̄ia. Audi nos. naz te filiꝰ nihil negās honoꝛat. Ipa est mr̄ salomo nis cui dicebat. iij. Reg. ij. Pete a me q̄d vis nō est phas vt auertā faciē meā a te. Jō Ber̄. Quid poteris negare cui nō est negatū Theo/ philū ꝛe infernī faucibꝫ reuocare. Jō p̄ di/ ci cuilibet xp̄iano q̄ō angelus ꝺixit agar Ber̄. xvi. Reuertere ad dn̄am tuā z humiliare sub manibꝫ ei⁹. ¶ Quarto magna fecit. quia ma gnā gratiā ei ꝺtulit. Unū puerb. vlti. Multe filie regū ꝺgregauerūt diuitias. s. gr̄e. q̄s tu so la supgressa est. vt h̄r̄ Eccl̄i. xxiij. In me oīs gr̄a vie z ỹitatis. in me oīs spes vite z ỹtutis. q̄ potuit dicere illud Eccl̄i. xxiij. Uidete qz nō solū mihi laboꝛaui. sz oīb⁹ exq̄rentib⁹ ỹitatē. qz ꝺeꝰ gr̄am omī homini necessariā infudit in mariā. ꝛe q̄ Piero. Ceteꝛ sanctꝫ p ptes gr̄a p/ stat. Marię ỹo tota se infudit. z ab ea in nos fluit vt dicit Ber̄. Si q̄d spei in nobis est. si q̄d salutis. si q̄d gr̄e ex ea nouimꝰ redundare. ꝓpter q̄ō subdit Ber̄. Intuemini q̄nto deuo tionis affectu eā voluit a nob⁹ honoꝛari q̄ toti us boni plenitudinē posuit in mariā. Jō oēs ꝛebemꝰ ad eā h̄r̄e recursum. eo q̄ dicit Chriſ. Neminē repperi mēdicuz q̄ se marie fecisset se dulū seruū. ꝓpter q̄ō dicit Oroſiꝰ sup Canti ca. Quos nō saluat ꝺei iusticia. saluat marie misericoꝛdia infinita ꝛē.

De sancta Margaretha. Sermo. XCIX.

Ueni spōsa mea veni coꝛonaberꝫ. Cāt. iiij. In ver bis p̄missis vocat sponsus christꝰ sponsaz suā ad duo. Pmo ad gr̄am. Secūdo ad gl̄iam. De p̄mo ꝺicit. Ueni sponsa mea

O Sponsus aie est xp̄s. De quo Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide z misericoꝛdia. O mira ꝺignatio quā admiꝛat Ber̄. O anima mea vnde tibi hec gr̄a vt ꝺiceris sponsa xp̄i. et nō ex nr̄is meritꝫ. sed ex flagrantia sue charita tis. Ber̄. Quis digne cogitare poterit q̄nto affectu nos ꝺiligit. vt aīam nr̄am in sponsaz eligit. Ut igit aīa nr̄a ꝺigne mereatur ꝺici ꝺei sponsa p vnionē gr̄e. Jō sciendū xp̄s sponsus q̄rit in sponsa sua mlta. ¶ Pmo pulcritudis venustatē. sic xp̄s puritatē ꝺsciētie Aug. ꝺ vir ginib⁹. Nō q̄rit ꝺeꝰ pulcrā carnē. sz mētis pu ritatē. Jō. i. ad Theſ. iiij. Hec est volūtas ꝺei sanctificatio vr̄a. Hugo in li. ꝺe bono ꝺsciētie. Deꝰ q̄ amatoꝛ est mūdicie coꝛpollutū peccatꝫ ñ pt inhabitare. Hze. sup Ezech. In omī tpe tacite ꝺz hō ad ꝺsciam currere. Nā fm aplm ij. Coꝛ. i. Glia nostra hec est testimoniū ꝺsci/ entie nr̄e. nō remittas te sup ỹba adulatoꝛia hoim q̄ te ꝺicūt bonū. xi. q. iij. inter ỹba. Nō linguas hoim sz ꝺscias curare ꝛebemꝰ. Jō si/ cut sponsa solet facīe lauare z speculū in spice/ re. sic nos Piere. xxxi. Statue tibi speculū ꝛē. Grego. Speccula sunt ꝺei mādata Isa. i. La/ uamini mūdi estote. Isido. Ablue te lachrimis. laua te fletibꝫ. ¶ Secōo sponsus req̄rit ī sponsa discipline moꝛalitatez. ꝛebet em̄ esse in ỹbis moꝛigerata. in opib⁹ disciplinata. Am/ bro. Custodi ỹgo vias tuas vt ī verbis tuis nō ꝛelinq̄s. nā signū bonitatꝫ est in coꝛde disci plinate loq̄. Mat. xij. Ex abundantia coꝛdis os loquit. nā ỹgo vl mlier q̄ turpia loquit est malicie coꝛdis signū. Arist. iij. ethi. Qualis vnusq̄sq⁹ est talia loquit opaꝛ z taliter viuit. Et sic mala locutio est bonoꝝ moꝝ coꝛruptio i. Coꝝ. xv. Coꝛrūpunt bonos moꝛes colloq̄a praua. p̄s. xxxiij. Prohibe linguā tuā a malo. z labia tua ne loquant ꝺolū. Nō puerb. xiij. Qui custodit oſ suū custodit aīaz suā. z Pro uerb. xviij. Moꝛs z vita ī manib⁹ lingue. ꝛe q̄ Mat. xij. Ex ỹbis tuis dānaberis. ex ỹbis tuis iustificaberꝫ. Jac. iij. Qui in ỹbo ñ offen/ dit. hic pfectꝰ est vir. Itē ꝺz esse disciplinata in moꝛib⁹ vt nullū scandaliser. Chriſ. Omia agamꝰ ne scandaliset ꝓximꝰ Mat. xviij. Ue illi p quē scandalū venit. z ad Thytū. ij. Om nib⁹ pbe te exemplū bonoꝝ opeꝝ. De q̄ Mat. v. Sic luceat lux vestra coꝛā hoib⁹ vt videāt opa vestra bona. Nā fm Grego. sup Ezech. Qui in occulto bene viuit carbo est. qz mīme pficit alīs. sed sibīp̄i solū. q̄ vero in publico lumē sanctitatis ꝛemōstrat lampas est. qz i se ardet z alīs lucet. q̄ō collaudat Hze. x. moꝛa/ dicēs. Nō arbitroꝛ ꝺsiliū melⁱ q̄z q̄ primuz exemplo doceas. Jdē in omel. Raro vnq̄z pec catoꝛes ad pñiaz ꝛediꝛēt si nulla essent bonoꝝ

exempla que eoꝝ mentes traherēt. ¶ Tercio sponsus querit diuitiarū vbertatē. he diuitie ꝺsistūt in ſtrutibꝫ. Vere diuitie nō sunt opes ſꝫ virtutes interiores. Seneca. Nil virtute p̄stanti⁹. nil pulcri⁹. Richar. Alia virtutibꝫ plena est rei sponsa. trinitatis cathedra. Et virtutes interiores eo placentes inter ceteras sunt due. humilitas ⁊ charitas. Nā q̄d ꝓdest habere ꝺscientie puritatē ⁊ disciplinę moralitatē sine humilitate. Greg. Qui alias virtutes sine humilitate ꝺgregat q̄si q̄ puluerē in ventū portat. Grego. viij. ome. sup Ezech. Nullus erit ante deū boni opis fructus si nō ꝓcedit ex radice humiliatōis. Superbia est oīm virtutū inimica. Eccli. ix. Magna est potētia dei solius. ⁊ ab humilibꝫ honorat. Secūda virtus que animā ditat ⁊ sponso christo placabilem reddit est charitas. Aug. Charitas valet ad oīa: sine qua nihil valent oīa. Quid castitas. puritas. disciplina moralitas sine charitate. nihil. Bern. in epla ad senonem. Castitas sine charitate est lampas sine oleo. subtrahe oleum lampas nō lucet. tolle charitatē castitas nō placet deo. Quid em̄ maꝰ ⁊ ampliꝰ est qđ sponsus q̄rit in sponsa q̄z charitas. Hylarius. Frustra erit ante deū omis opatio nisi soli deo impendat dilectio. i. ad Corinth. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. Jō hugo. Quantū potes tantū dilige. Bern. Modus diligendi est sine modo. Hāc habuit beata margaretha. Nā in hoc ꝓbat eiꝰ dilectio. qꝛ totū mundū despexit. diuitias. delectatōes ⁊ honores. Augu. Quantū q̄s despicit ꝓpter deū: tantū diligit eū. Et sic ipsa. qꝛ dicit apl's. Charitas nō querit que sua sunt: sed que ihu christi. Et sic ipa p̄t dicere cū apl'o ad Phil'. iij. Oīa arbitrat⁹ sum vt stercora vt christū lucrifacerē. ¶ Quarto sponsus q̄rit in sponsa subiectionis ⁊ obediētie voluntatē. Et sic xp̄s in aia Matth. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm. id est ꝓpriā voluntatem. Eccli. xviij. A voluntate tua auertere. Eusebius in epla. Illo die bene vixisti in q̄ voluntatem ꝓpriaꝫ abnegasti ⁊ deū deꝝs restinxisti. Bern. Quid odit deꝰ aut quid punit nisi propriam voluntatem. tolle propriam voluntatem: ⁊ infernus non erit. Nil ardet in inferno nisi propria voluntas. dei voluntate contempta. Jdeo Hieronim⁹. Tantum virtutibus adiicies quantū voluntati ꝓprie subtraxeris ¶ Quinto sponsus requirit in sponsa membrorum sanitatez: vt nō sit languens nec clauda. Et hec sanitas sponse attendit in agilitate. qꝛ signū perfecte sanitatis est agilitas. Et sic spōsa christi debet esse agilis ad bona opa. Eccli. xxxi. In oīibꝫ opibꝫ tuis esto velox. ⁊ Eccs. ix. Quecunq; ꝓt manus tua operari in stanter fac. nō dicendo cras cras: habendo volūtatez sine actione opis. Piere. xlviij. Maledict⁹ q̄ facit opus dei negligenter. Et sic fecit beata margaretha. vt canit eccl'ia. Jbat de virtute i virtutē ardenter sitiēs aie salutem. ¶ Sexto sponsus querit in sponsa fidelitatem. vt sit ei ita fidelis in amore q̄ nulli placere desideret nisi ei. ⁊ sic xp̄s in aia. Bern. In oīi tempore intende in deū ꝓpter deū. Augu. Si quis aliquid opatur vt terrenū cōmodum adipiscat: nō erit coꝝ mundum qđ in terra volutat. i. ad Corinth. x. Oīa quecūq; facitis ad gloriaꝫ dei facite. Et sic beata margaretha Jdeo est illa cui dictū est. veni coronaberis. Apl's. ij. ad Thimo. ij. Nullus coronabit nisi q̄ legitime certauerit. Jpa certauit ꝺtra dyabolū quē vicit. ꝺtra tyrannū olibriū quē supauit p ꝺstantiā. ꝺtra patrē cui ñ ꝺsensit. ⁊ ꝺtra totū mūdū quē ꝺtempsit ⁊ suppeditauit.

¶ Sermo. C.
Ad idem.

O Quā pulcra ē

casta generatio cum charitate. Sap. iiij. ¶ In verbis p̄missis duo innuunt. Primo mirat virginalez castitatez. ibi. O q̄z pulcra. Secūdo hortat ad filialē charitatē. ibi. cū charitate. De primo dicit. O q̄z pulcra est casta generatio. ¶ R Nota homies solent mirari tria. s. qđ ratum. qđ pulcz. ⁊ qđ magnū. Et sic sapiēs miratur virginalē castitatē quasi rarū. Nā ſm cōmunē modū loquendi triplex est grad⁹ virginitatis. Prim⁹ est integritas carnis absq; oīi experimēto veneree delectatōis. ⁊ illa cuz sola est nō est virt⁹: nec de se meritoria. qꝛ est dispositio coꝛpis ⁊ naturaꝫ cū in pueꝝ iuentat vsu rationis carentibꝫ. imo est donū nature cum quo oīes nascimur. Secūs gradus est integritas carnis cū ꝓposito eandē seruandi ad temp⁹ ⁊ postea nutrendi. Et illud etiā nō est virt⁹ virginitat'. q̄uis tales ſm vsum vulgariū ꝙgines dicant solū rōne coꝛpalis integritatis. Terci⁹ grad⁹ est integritas carnis cum ꝓposito ꝓpetue seruādi in coꝛruptōez carnis ⁊ mentis. quā prius nunq; voluntarie amisit Et illa virginitas cōsistit in circūstantijs debitis. ⁊ est virt⁹ ⁊ act⁹ virtutis. ⁊ est meritoria

ꝛ deo accepta. Et q̄ sic sunt virgines sunt i scripturis multipliciter cōmendate. Et dixi voluntarie. qz inuolūtarie quocūqz modo fieret decisio seminis p resolutionē ꝛ p posse remitti tur tunc nō amittit virginitas. Aug. Reuera nō pt corrumpi nisi prius mens corrupta fuerit. Ideo dixi requirit ꝓpositū perpetuū. qz h̄ est formale ꝛ spūale. Aug⁹. Virginitas est in corpe corruptibili incorruptōis ꝓpetua meditatio. ¶ Nā cū homo perdit materiale. h̄ est integritatē carnis cū ꝓposito ꝛ volūtarie. tunc virginitas est amissa ꝛ nunq̄z recuperāda Hiero. ad eustochiū Audēter loquor cū oīa deꝰ possit: suscitare virginē nō potest: nec recuparе post ruinā: si seruato materiali p dit formale. Cū em̄ ꝓponit aliq̄n operaz dare veneri. tunc perdit virginitas mētis. ꝛ potest recuparі p pn̄iam ꝛ resumptionē priorus propositi. vt si virgo ꝓponit corpe nubere: nō est virgo mēte. sz ū postea mutādo voluntatē deliberate ꝓponit ꝓpetue abstinere. tunc repata est virginitas cui debet aureola. Itez requirit q̄ sit ꝓpter deū. vt habeat ꝓpositū perpetuū. ꝓpter deū. vt diuinis rebꝫ possit vacare liberius ꝛ sic placet deo. Et nō paruū premiū meretur apud deū: que ꝓpter deū carnis dulcedinē respuit quā mundꝰ p magno ꝯcupiscit. Si autem homo ꝓponeret ꝯtinere ꝓpter verecundiam aut sanitatē aut libertatē ne oporteret subesse marito nō esset actꝰ virginitatis. qz tales sine ꝯstantia carent debito fine. Idcirco propter deū debet fieri vt liberi⁹ vacet deo. i. Loz. vij. Virgo cogitat que dn̄i sunt. vt sit sancta corpe ꝛ spū. qđ nō pt ita libere ꝯiugata facere. i. Loz. vij. Qui cū vxore est sollicitus est ꝛ diuisus. q̄ nupta est cogitat q̄ sunt mūdi ꝛ quo viro placeat. ¶ Querit vtz virginitas sit ꝓferenda matrimonio. Nota vt dicit sctus Tho. ꝯra gentiles. Fuit hereſis quorundaz q̄ virginitas non est melior mr̄imonio. sz ille error reprobat multis de causis. Primo autoritate beati Aug. de sancta virginitate. vbi dr̄ Statū mr̄imonij bono virginal' ꝯtinētie aut viduali nō equam⁹. Itē de sancta viduitate Bona est pudicicia ꝯiugalis. melior viduālis. optima virginalis. Itē de bono cōiugali. Bonū fuit sanne in castitate ꝯiugali laudam⁹. ꝛ bonū viduale anne cōmendam⁹. sed magis marie virginis anteponim⁹. Ideo Cyprian⁹ Quo virginū sublimior est gloria maior debet esse vita. Flos em̄ est germinis dec⁹ atq̄z ornamentū grē spūalis atq̄z illustrior portio gregis christi. Hoc̄o reprobat ille error exemplo christi. q̄ virginitatē in se seruauit ꝛ sibi purissimā virginē in matrē elegit. Tercio autoritate apli q̄ virginitatē ꝓsuluit. i. Loz. vij. Qui mr̄imonio iūgit virginē bene facit. q̄ nō iūgit melius facit. Quarto illud est melius per qđ homo equat angelis. ꝛ sic statꝰ virginalis. Vñ Amb. de virginitate. Virginitas ꝯdit̄ez humane nature excellit p quā hoies angelis assimilant. maior est victoria virginū q̄z angelorz q̄ angeli sine carne viuūt. vginеs in carne triumphant. Quinto bonū diuinū est melius humano. ꝛ bonū aīe bono corpis. ꝛ bonuz ꝓtemplatiue vite bono vite actiue. virginitas aūt recta ordinat ad bonū aīe fm vitā cōtemplatiuā: q̄ est cogitare ea q̄ dei sunt. Vnde dicit sctus Tho. in. ij. ij. q. clxxvi. Licet ꝯiugium etiā ordinat in deū: ꝛ actꝰ matrimonij. ē vsus corpalis copule retrahit aiam ne totali intentione ferat in deū ꝛ in dei seruitiū. ꝛ h̄ sit dupliciter. Uno modo ꝓpter sollicitudinez gubernatiōis filiorz vxoris ꝛ familie. Hoc̄o ꝓpter vehementiā delectatōis. Aug. in. i. soliloquiorū. Nil amplius deijcit virilē animū q̄z blandimenta femineaz. nā faciūt cecitatē mētis q̄ nō cognoscit q̄ vera bona sunt ꝛ diuina. sz castitas vginalis abilitat intellectū ꝛ acuit ad deum ꝛ ad diuina intelligēdū. vt patz in iohāne euāgelista. Itez licet statꝰ religionis sit melior secularі. nō tn̄ ꝓpter hoc oīs religiosus ē melior seculari. imo ꝯingit aliq̄n secularē pluribus religiosis meliorē esse. sic i ꝓposito de virginitate. nō oīs virgo oī ꝯiugata est melior. imo pt ꝯingere q̄ mlier ꝯiugata est melior vgine triplici rōne. fm Tho. in. ij. ij. q. clxvij. ¶ Primo exp̄i⁹ amore castitatis. sicut ille q̄ est ꝯiugatꝰ habet animū magis paratū ad seruandū castitatē si oporteret q̄z ille qui actu est virgo Vñ Aug. ō bono ꝯiugali. Ego nō sum melior q̄z abraam. licet melior sit castitas celibū q̄z castitas nuptiaz. Et rationē sb dit. qđ em̄ ego nunc ago illi melius egissent si tūc tp̄is agendū fuisset. sed q̄ tūc illi egerunt sic ego nūc agerem si agendū esset. Secundo qz forte q̄ nō est virgo habet aliquā excellentiorē virtutē quā nō habet vgo. Aug. de vginitate. Vñ virgo q̄us sollicita sit que dn̄i sunt forte tn̄ ꝓpter aliquā sibi cognitā infirmitatē nō est iūcta mr̄imonio. Illa vero multis se p ferre nititur. ipa tn̄ nō possit bibere calicē dn̄ice passiōis. Tercio posset ꝯtingere q̄ vgo haberet aliquē defectū ad malicia declinandū quē ꝯiugata nō haberet. ¶ Nā Albertꝰ magnus sup aue maria ponit quattuor defectus

ginū. de duob dicā. Prim⁹ est supbia. Augu. Meli⁹ est humile dicere iugiū q̄ supba virginitas. Iō Aug. Dico q̄ supbis est vtile cadere in eo in q̄ extollunt vt humilient. q̄d em̄ prodest continētia si dñetur supbia. Bern. Audeo dicere nō placuisset deo virginitas marie sine humilitate. Amb. Quāto virgo castior: tanto hūilior debet esse. Scōs defectus virginuz est torpor. ille inest ppter innocentiā Grego. Plerūq̄ q̄ se in nullis pctō̄z molib oppssos sciunt. nec se in magnis vicijs obnoxios effici untur sepe tepidi. t bñ pōt iungere q̄ iugate in arduis actib se exerceāt. Ire iugata vltra hoc generat t nutrit filios ad laudē t seruitium dei. t intendit cure domestice. t puidet necessitatib ppriis t primoz: que oīa pti nent ad vitā actiuā. t sunt oīa meritoria cū fiunt ex charitate t debite ordinant. t sic posset magis mereri. t per cōsequens melior fore.

Scdo miranť homies rem magnā. t sic ỹginitas est donū magnū De qua Cassianus in li. collationū. Maior est virtus castitatez tenere q̄ demones expellere. Nōne magnū si ex homine fieret angelus. t sic virgines sunt homines t angeli terrestres. De quo Hiero. In carne p̄ter carnē viuere plus est angelica vita q̄ humana. Cui consonat Augu. Que maior gloria sup terrā q̄ in carne corpali ducere vitam angelicā. t nunc in valle miserie in carne sua tenere q̄ alij nō possunt hanc vitā habere. De quo Lu. xx. In resurrectōe nō nubent neq̄ nubent. sed erunt sicut angeli dei. Iō Ambro. de viduis. Maior est victoria virginum q̄ angelorū. angeli sine carne viuunt. ỹgines in carne triumphant ¶ Tercio miranť homines rem pulcrā. t sic virginitas. De qua Augu. O fulgida ỹginitas: gemma virtutū: germana angelorū: lux aiaz: lampas ecclesiarū Nā sicut lampas illuminat habitaculū et facit iocundū. sic virginitas vitā virtuosaz. Iō christ⁹ amat pulcritudinē virginitatis. De q̄ Ambro. de virginib. Pulcritudinē maiorē q̄s pōt existimare virginitatis decoreq̄ amat a rege. pbatur a iudice. Q, virginitas amat a christo dicit Beda sup Luc. Sicut christ⁹ in summa pace nat⁹ est vt se pacē diligere ostenderet. ita de virgine nat⁹ est vt virginitatem se diligere demōstraret. ppter qō dicit Damas. Quanto angelus homini superior: tāto virginitas est nuptijs honorabilior. Ideo prouerb. xxij. Qui diligit cordis mundiciā habebit regem amicū. Et sic beata margaretha. vt habetur in eius legenda.

¶ De diuisione apostolorum.
¶ Sermo. CI.

Elegi vos vt eatis t fructū afferatis. Joh. xv. Dicunt naturales p̄sertim mathematici. q̄ sol q̄ est rex planetaz in medio existēs bissenos radios a se mittit: ex quib superiora t inferiora illuminant. A ¶ Spūaliter. p solem intelligit christ⁹ Malach. vltī. Orietur vobis timentib dei sol iusticie. q̄ est rex. non solū omniū stellarū: sed oīm creaturaz t causa superiorz t inferiorū. vt habet de sum. trini. t fide catholica. firmiter credim⁹. Hic emisit a se bissenos radios. i. duodecim apl̄os q̄ bene radijs compant. q̄ soli⁹ solis est longe late q̄ diffundere. sic fides apl̄oz p vniuersū mūdū. ps. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eoz. Et q̄n sol emittit radios lucis: tūc dormientes excitant. infirmi melio⁹ hñt. Ite Mat. v. Vos estis lux mūdi. Sup q̄ Basili⁹. Adueniente luce egritudines t dolores alleuiant. homies a somno excitant. aues gratulant. bestie ad latibula fugiūt. sic sil'r aduentē fide apl̄oz mūdus fuit meliorat⁹ in fide. in bonis opib fecūdat⁹. a pctis alleuiat⁹. a negligentie somno excitat⁹. ad celestiū t templatōnē animat⁹. a potestate demonū exempt⁹. Hec emissio duodecim apl̄oz figurat Nu. xiij. in moyse. q̄ emisit. xij. viros vt considerarēt terrā promissionis vt ad eā ceteq̄ ppl'm animarēt. Spūal'r. p moysen intelligit xps. q̄ hodie solēnes duodecī viros misit vt iudeis t gentilib dicerēt de fertilitate terre promissionis. i. regni celestis. vt ad hāc anhelantes p̄uocarent. Iō canit eccl'ia. Duodecim iudices nō ab vno sz in vnū diuisum vt diuisos in vnū colligerent. de quo thema.

¶ In summa euāgelij duo innuunt. Primo electio specialis t gratiosa. ibi. elegi vos. Secūdo fructificatio spūalis t gl'iosa. ibi. vt eatis t fructū afferat. De p̄mo dicit. Elegi vos. De hac electōe dicit Eph. i. Elegit nos añ constitutionez mūdi vt essem⁹ sancti t immaculati in conspectu eius in charitate. B ¶ Ite xps elegit eos p̄mo vt ppl'm suuz pascerēt. figuratur iij. Regū. ¶ Salomon elegit duodecim p̄fectos ex omni gente israel vt cibaria domui sue p̄uiderent. Sic xps de cibo anime. Deutero. viij. Nō in solo pane viuit homo &c. Hiere. iij. Dabo vobis pastores p̄m cor meū q̄ pascent vos scientia t doctrina. Ideo dixit petro Joh. vltī. Pasce oues meas. Secūdo elegit

eos vt testimoniū veritati phiberent. Actu. i. Accipietis virtutē supne mētis spūssancti in vos ⁊ eritis mihi testes in oīi iudea ⁊ samaria vsq; ad vltimū terre. Jō figurant̄ p̄r duodecim lapides allatos de iordano fluuio. Josue. iiij. Nā lapis est firm⁹ ⁊ dur⁹. ⁊ sic ip̄i firmi ⁊ duri in testimonio veritat̄. De quo Augu. ad volusianū. Quondā erant timidi ante aduentū spūssancti. sed post in confessione fidei facti sunt fortes p̄ martyriū in testimonio x̄pi

¶ Tercio elegit eos vt miracla facerēt Matthei. x. Cōuocatis ih̄s duodecim discipulis dedit eis potestatē sup̄ oīa demonia. ⁊ vt languidos curarēt. Augu. in sermone de ap̄lis. Dedit eis potestatē sup̄ naturā vt eam curarent. sup̄ demones vt eos vincerent. sup̄ elemēta vt ea mutarēt. sup̄ mortem vt ipsam p̄tem nerent. sup̄ angelos vt corp⁹ christi consecrarēt. q; tūc in p̄mitiua ecclesia necessaria erāt miracula ppter conuersionē incredulor̄. Ideo figurant̄ p̄ duodecim portas hierusalē. Apoc. xxi. Nā sicut p̄ portas fit ingressus in ciuitatem. sic p̄ ap̄lor̄ miracula in fidem. Isido. de summo bono lib. i. c. i. Tunc signa faciebant exterius vt fides roborar̄et interius. signan ter vnū mirę fecit deus per eos. De quo Bern̄. in ep̄la ad fratres de monte. Licet magna miracula in terris dñs gessit. hoc tñ maximuz sup̄ oīa emicuit ⁊ cetera illustrauit. q̄ in paucis simplic. hō totū mundū ⁊ omnē sapientie eius altitudinē sibi subiugauit. Ambr. sup̄ Lucā. Nō misit sapientes: nobiles ⁊ diuites: ⁊ piscatores. ne fides catholica ascriberet potentie et diuitijs mūdi. cū gladio verbi dei: nō corpali. De quo ad Eph̄. vi. Assumite gladiū spirit⁹. Q̄ q̄z acutissime penetrat. Ambro. de ꝟginib⁹ Bon⁹ gladi⁹ verbū dei quo scrutator cordiū ⁊ renum diuidet mūdanū a mūdo ¶ Quarto elegit eos vt electos de terra meterent. q; legitur Apocal. xviij. Angel⁹ exiuit de templo clamans voce magna ad sedentē sup̄ nubem. Mitte falcē tuā ⁊ mete. q; venit hora vt metatur. q̄m maturauit messis terre. Et misit ille q̄ sedebat sup̄ nubem falcē suā sup̄ terram ⁊ messuit eā. Sp̄ualiter. falx fm Haymonem sup̄ Apocal. est p̄dicatio. sed angel⁹ est p̄dicator. p̄cipue significat p̄dicatores magnos sc̄z ap̄los q̄ hodie cū falce p̄dicatōis missi sunt i vniuersam terrā. q; illa fuit hora debita messionis. vt patet in petro: q̄ vna die messuit tria milia hominū. alia die quinq; milia. vt patet Actu. ij. ⁊. iiij. Cū quib⁹ veniet in die iudicij portans manipulos suos. ⁊ dicet ad dñm illud Cant. v. Messui mirrā meā cū aromatib⁹ meis. ⁊ tūc mercedez accipiet. iuxta illud Joh̄. iiij. Qui metet mercedē accipiet ⁊ cōgregat fructū in vitā eternam. Ita dicendū de ceteris apostol' qui terrā dñi fideliter messuerūt Sz Lu. x. dicit. Rogate dñm messis vt mittat operarios in messem suā. messis multa. operarij aūt pauci. Gregor. in omelia. Mundus sacerdotib⁹ plenus. sed in messe dei rar⁹ inuenitur bonus operator. Officiū sacerdotale accepimus. sed opus sacerdotij nō implem⁹. Johan. iiij. Regiones albe sunt ad messem, ⁊ sacerdotes nō p̄pendūt illud Isa. vi. Ue mihi q; tacui. i. ad Cor. ix. Ue mihi si nō euāgelizauero. q̄d dicent mihi in iudicio cū videbūt petrū cū iudea ⁊ romano pp̄lo. Paulū cū grecis ⁊ gentilib⁹. Bartholomeū cū indis. similiter thomā ⁊ matthiā cuz ytalicis. Gregor⁹ Quid dicturi sum⁹ cū ad dñm vacui venemus. Hic pastores vocati sum⁹. ibi gregē nō ducimus. ¶ Quinto elegit eos vt secū in iudicio sederēt. Ideo figurati sunt. iij. Reg. vij. Duodecim leonculi circa thronū salomonis erant sculpti. ⁊ significāt duodeciz apostolos Matth̄. xix. Vos q̄ reliquistis oīa sedebitis sup̄ sedes duodecim. ¶ Dixi secūdo subinngit fructificatio sp̄ualis ⁊ gloriosa. ibi. vt eatis ⁊ fructū afferatis. Dicūt naturales. inter omnia volatilia tam domita q̄m indomita nō est aliq̄d ita apte afferens fructū sic colūbe domite. nā interdū duodecies in anno. Sic sancti ap̄li sunt dicti colūbe. Matt. x. Estote simplices sicut colūbe. Nā colūba p̄prios et alienos pullos pascit. sic ap̄li eq̄liter verbū dei p̄dicabant iudeis ⁊ gentilib⁹. de quo ap̄s ad Roma. i. Grecis barbaris sapientib⁹ ⁊ insipientib⁹ dē. ¶ Sedo laqueū nō cauet vt escaz sibi acq̄rat. sic ap̄li vincula ⁊ carceres nō timebant vt lucra aiaz facerēt Unde Actuum. v. Ibant ap̄li gaudētes a conspectu concilij. q̄m digni habiti sunt p̄ nole christi contumeliā pati. de quo dicit Act. xxi. Nō solū alligari sz etiā paratus sum mori p̄ nomine x̄pi. ¶ Tercio cōpant colūbe ppter fructuū pluralitatez de q̄ dicit. vt fructū afferatis: ⁊ fructus vr̄ maneat. Nā duodecim ap̄li sunt duodecim exploratores. Nume. xiij. q̄ portauerūt triplicē fructus de terra p̄missionis. s. malogranata. ficus ⁊ botros. Primo malogranatum q̄d durū habet corticē. sed intus grana suauia. Et significat fidem in qua est dura cortex sacramenti. durum em̄ est credere q̄ sb̄ forma panis latet tot⁹ christ⁹. Un̄ Joh̄. vi. Dur⁹ est h̄ sermo.

ꝛ tñ dulcia grana sunt ibi. id ē eterna gaudia. Qui crediderit ꝛ baptizat⁹ fuerit hꝫ salu⁹ erit. Mar. vl. ¶ Scdo apportauerūt ficū. q̄ tot⁹ suauis est ꝛ comesthibil'. ꝛ significat spm q̄ tota gaudia eterna ꝛgustādo ꝛlectat. Unā Ro. v ¶ Spes nō confundit. ꝛ ad Ro. viij. ¶ Spe ēm salui facti sum⁹. Tercio apportauerūt botrū. id ē charitatē q̄ nos inebriat vt obliuiscamur miseriaꝝ hui⁹ mūdi. Unā Canti. i. Bibite charissimi ꝛ inebriamini. s. vino charitatis. Ille fruct⁹ manet. i. Loꝝ. xiij. ¶ Charitas nō excidit Blo. i. deficiet. ꝓpter quā fructuositatez apostoli assilant' oubꝫ. Mat. x. Ecce mitto vos sic̄ oues. Dicit Isid. Quis inter oia q̄ drupedia affert fructū in oībꝫ. s. in carne. pelle ꝛ pilis. in fimo. sic ꝛ apli. Idcirco ꝓpter cōmunitatē fructuū cōpant' celo. vt hodie canit ecclesia. Qui sunt celi in quibꝫ xp̄e habitas. Nā sicut stellas celi numerare non possum⁹. sic nec fruct⁹ frutū apl'oꝝ exp̄mere sufficim⁹. Et sic a celo venit lumē. sic ab ipis venit nobis lumē fidei. vt hodie canit eccl'ia. Aduenerunt hodie portātes facē ꝛ illuminātes patriā. s. lumē fidei. Nā ipi sunt duodecim sacerdotes q̄ extraxerūt duodeciz lapides de fluuio iordanis id est duodecim articl'os fidei de flumie sacre scripture. Nā petr⁹ extraxit ꝓmū lapidē. i. primū edidit articulū fidei di. Credo in deū patrē om̄ipotentē. Andreas scdm dicēs. ꝛ in ihesum christū filiū ei⁹ vnicū dñm nostꝝ. Jacobus tercii di. Qui ꝓcept⁹ est de spūsancto: natus ex maria ꝛgine. Johānes quartū dicēs: passus sub pontio pylato: crucifixus: mortu⁹: ꝛ sepult⁹. Philipp⁹ quintū. descēdit ad infera: tercia die resurrexit a mortuis. Bartholomeus sextū. ascendit ad celos sedet ad dexterā dei pr̄is om̄ipotentis. Thomas septimū. inde ventur⁹ est iudicare viuos ꝛ mortuos. Matheus octauū. Credo in spūmsctm̄. Jacobus nonū. sanctā ecclīam catholicā: sctoꝝ cōmunionē. Symon decimū. remissionē peccatoꝝ. Thade⁹ vndecimuꝫ. carnis resurrectionem. Matthias duodecimū ꝛ vltimū. ꝛ vitā eternā Amē. Hi sunt duodeciz lapides nobilissimi de fluuio iordanis. i. ō ueritate ꝛ hūanitate. nā sicut iordanis cōponit' a ior ꝛ dan. sic christus ex duabꝫ natur⁹. s. ueritatis ꝛ hūanitatis. Jō figurant' ꝓ duodecim fontes i helym. Exodi. xv. exꝫ bibebāt filij israel. i. oēs fideles. ¶ Ite ꝓpter hunc fructū fidei adhuc attulerunt triplicē fructū. s. patiētie. mititat⁹. ꝛ charitatis. Primo fructū patiētie. in q̄ significant̄ ꝓ oues q̄ patiēter sustinēt tormēta illata. sicut ipi vt dixit saluator Luc. xxi. In patiētia vestra possidebitis aīas vr̄as. Sz heu pauci sunt nūc sequētes eoꝝ exempla. qō ꝙquerit Aug⁹. Nimis dolendū ꝙ apli nec minis nec tormētis potuerunt a charitate dei separi. nos vero interdū ociosa fabula ꝛ vilia opa. ꝓpter hoc Bre. Omia bona ꝓ⁹ gesta ꝙfundimus q̄ ante ꝙstruxim⁹. Jō hortat nos ad patiētiā beat⁹ Aug. dicēs. Noli murmurare fili cōtra flagellū dei. qz qō pateris medicina est ꝛ non pena. noli repellere flagellū si vis ꝙsequi dei regnū. Scdo attulerūt fructū mansuetudinis ꝛ mititatis. vt docuit eos christ⁹. Matth. xi. Discite a me qz mitis sum. Dicit Piero. Mititas est animi dulcedo quā nō vincit amaritudo. ꝛ malū ꝓ malo nō reddit. Et hec est necessaria ad eternā vitā ꝙsequendā. De q̄ Ambro. sup Lucā. Cum deposuero ome pctm̄, necesse est vt mitis sim. q̄d ꝓdest carere sceleribꝫ nisi fuero mitis ꝛ mānsuetus. Tercio attulerūt fructū charitatis. ꝛ in charitate mortui sunt ꝓ christi nomie. ꝛ hꝫ est maximū vt dicit Augu. Nec est pfecta charitas vt q̄s mor⁹ ꝓ christo sit parat⁹. De q̄ Orige. Tanto amor alti⁹ or q̄to ad mortē paratior. Hi sunt fructus de quibꝫ apl's ad Ro. vi. Habetis fruct⁹ in sanctificationē. Idcirco a nobis merito sunt honorandi ¶ Videmus q̄ isti q̄ a terrenis regibꝫ honorant' illis etiā a sbditis honor impenditur. sic apli valde honorant' a rege glie. Ps. cxxxviij. Nimis honorati sunt amici tui deus. Nā dixit eos lucē mūdi. Matthei. v. Vos estis lux mūdi. Dicit Basili⁹. Uenēte luce diei egritudines alleuiant'. hoies de somno excitant'. Item honorauit eos magnā protestatē eis ꝙferendo. De q̄ Aug. Dedit eis protestatē sup naturā vt eā curarēt. sup demones vt eos expellerēt. vt supra. ꝓpter qō eos honorare debem⁹. Ite sunt honorādi. qz iam apud deū nos orōnibꝫ suis ptegūt. nā hꝫ faciūt alij sancti. a fortiori apli. Jō Bern̄. in sermone de vigilia penthecostes. Si potentes fuerunt in terris ꝛ orauerūt p pctōribꝫ. nūc ampli⁹ in celis. qz nunc veri⁹ cognoscūt miserias nostras apud patrē. qz illa patria charitatē nō minuit. sed augmentat. Quarto honorandi sunt p ceteris. qz iudices nostri erūt in extremo iudicio. de quo Mat. xix. Vos q̄ reliquistis omnia sedebitꝫ iudicantes duodecim tribꝫ israel Rabanus. i. vniuersitatē iudicandoꝝ. Attamē dicit tribꝫ israel. i. iudeos p̄cipue. qz visis miraculis ꝛ audita p̄dicatione dei ꝛ discipuloꝝ credere noluerūt. ideo ait dñs Mat. x. Amē

dico vob. q̄ nō recepit vos tolerabilꝰ erit terre sodomoꝝ ⁊ gomorreoꝝ q̄ huic ciuitati. Itez ipi specialr iudicabunt iudeos vt testes erūt ꝓtra suos ⁊ ecclie pſecutores. Matt. xij. Si ego in bzelzebub eijcio dēmōia. filij vri i quo eijciūt. iō iudices vri erūt Glo. nō potentia sed opatōe qđ ꝛo attribuūt ⁊ q vos eijcient in bzelzebub Bene Diceres. tñ dz Joh. v. Pater oēm iudiciū dedit filio. qūo tunc iudicabūt apli. Rñdz Alexāder de halis. Modus iudicādi est q̄ntuplex. Prim⁹ autoritatiſ absolute. de quo. i. Regū. ij. Dñs iudicabit fines terre. Illo modo iudicabit tota trinitas. Secund⁹ mod⁹ est autoritatiſ ⁊ ptātis delegate seu prolatōis ad finē. ⁊ sic christus iudicabit ꝑm q hō. Joh. v. Oēm iudiciū dedit filio Terci⁹ mod⁹ est excellentie ⁊ dignitatis assessōre. qūo iudicabūt apli ⁊ viri pfecti. non vt christo ꝓsulerent. Ro. xi. Quis ꝓsiliari⁹ eius fuit. sed vt duodecim sedes. ⁊ speciali dignitate qua iudici ꝓpinq̄ores erūt. q̄ ꝓpter euz hic abiecti fuerūt. iō ibi eminētiores erūt. Quartus approbatōis. qūo iudicabūt oēs scī approbātes diuinā sniaz ꝓtra pctōres. imo filiꝰ ꝓtra pr̄em. i. Lozᵉ. vi. Nescitiſ q̄ angl̄os iudicabim⁹. Quint⁹ cōpatiōis iudicādoꝝ culpā manifestādo. sic iudicabūt min⁹ mali vl etiaz mali. Mat. xij. de niniuitiſ. Ex q̄ patz q angeli nō iudicabūt nisi iudicio approbationis. ⁊ nō sicut assessōres. q̄ tales debēt esse cōsortes in natura. Nec isti assessōres erūt ꝓpter necessitatē ⁊ ꝓsiliū dādū vt dictū ē. ſz dignitatē. nec ibi p pctōribꝫ intercedēt nec angeli nec scī sicut solebant. ſz approbabūt sniam iudicis contra pctōres. Causaz aūt q̄re apli iudicabunt modo p̄dicto assignat Chrys. omel. xxvij. Futurū erit in die iudicij q vidēt iudei. dñe non cognouim⁹ filiū tuū. q̄s pt videre thesaurū in terra. solem nubꝫ tectū. Rñdebūt apli. ⁊ nos sum⁹ homies sicut ⁊ vos. nos piscatores ⁊ rustici: vos scribe ⁊ sacerdotes in plebe. vos scripturā p oculꝫ habuistis. nos anteq̄z miracula ei⁹ videbam⁹ cognouim⁹ eū. vos aūt post tāta ꝛ tutū testimōia intelligere nō poteratis. ⁊ sic erūt ad magnā infidelitē ꝓfusionē. Ecce qualis scrōz apl̄oz leticia q̄n cū tot milibus apparebūt q̄s viā veritatis docuerūt. veniet petrus cū antiochia ⁊ roma. Paulus cuz grecia. Andreas cū achaia. Jō canit ecclia. Exultet celū laudibꝫ resultet terra gaudijs apl̄orū gl̄iam sacra canūt solēnia. Ut cū iudex aduenerit christus in fine seculi nos sempiterni gaudij faciet esse ꝑticipes. Ad qđ gaudiū nos perducat ihs christ⁹ Amen.

De sancta Maria magdalena.

Sermo. CII.

Cepit rigare lachrimis pedes ihesu. Luce. vij.

Aristo. in de animalibꝫ dicit Ciconia cū adulterata fuerit statī volat ad fontē post coitū se lauādo vt veniēs ad masculū fetorē nō sentiat. alias eā occideret alijs cōuocatis. sicut ꝓbat alexāder in li. de naturis rerū. q ciconia aq̄ appropinq̄bat se lauare volens ipse impediuit. veniēs masculꝰ cū alijs fetorē adulterij sentiēs ipam occidit. Spūaliter. p ciconiā adulterā intelligit pccatrix aia de q̄ Piere. ij. Fornicata es cum amatoribꝫ multis. Idcirco ad delendū fetorē requirit q currat ad aquā ꝛtritiōis ⁊ lachrimaz. qz dic Chrys. Nemo flens ad deū accessit q̄ nō impetrauit qđ postulauit. Jō Amb. Laua te lacrimis: dilue te flentibꝫ. qz ꝑm Piero. Pro deū lenit. ſz lachrima deū cogit. i. ad miserādū. Jō subiūgit. Q hūilis lachruma tuū est regnū. tua est potētia. vincis inuincibilē. ligas oipotentē. de q̄ Piere. xxxi. In fletu venient ad me ⁊ in miſicordia reducā eos. Hoc ꝓsideraūs maria magdalena. de q̄ Aug. Maria erat innumeris viciorū sordibꝫ plena ⁊ inq̄nata. iō ad fontē pietatis cucurrit: ⁊ facta est inocia. De qua Innoc. ij. in summa dicit. Venit maria ad fontē misericordiaz cū ruo lachrimarū. ⁊ cū largo fletu largā eius impetrauit misericordiā. de q̄ thema. Cepit lachrimis rigare pedes ꝛc. In ſma euāgelij duo innuunt. Prio benigna suscepti⁹ marie penitētis. ſcōo maligna murmuratio pharisei inuidētis. Primū patet i ꝓncipio. ſcōm ibi. vidēs pharisē⁹. De ꝓmo dicit Rogabat ihm q̄dā pharisē⁹ vt cū illo manducaret. ⁊ erat pharisē⁹. i. diuisus ab alijs i exterioꝝ apparētia. ⁊ noie religiōis gl̄iabat. vt hodie hypocrite faciūt. q̄ sunt foris aurei. intꝰ luto pleni. foris oues. intꝰ lupi. foris humiles. intꝰ supbi. foris mites. intꝰ amarissimi De quibꝫ Oze. xxxiij. moza. Luctis apud se in cogitatōe tumentibꝫ inest clamoz in locutione: amaritudo in silentio. dissolutio in hilaritate. furoz in tristicia. inhonestas in locutōne. rancoz in reprehensione. Job. xiij. Nō veniet in ꝓspectu ei⁹ oīs hypocrita. Nam iste pharisē⁹ reprehensibilis erat in tribꝫ sicut oīs hypocrita. Prio erga seipm male estimando ⁊ temerarie iudicando. iudicabat qđ

ignorabat. credebat qđ nō ita erat. ſz ſeipm̄ cepit: dicebat eā pctricē immūdā. abomīabilē ⁊ deo odibilē. qđ ig̃ nō erat. iō falſe iudicabat. Nā venerat ad xp̄m pctrix. ſz mox fuerat iuſtificata. venerat languida: ſz mox ſanata. q̄ſi mortua ſz viuificata a vita. Et h̄ iudicium p̄uenit ex ſuperbia q̄ eſt reprehenſibil'. puer. viij. Arrogantiā ⁊ ſuperbiā detestor Jō Lu. xij Attendite a fermēto phariſeoꝝ: qđ eſt ypocriſis. Fermentū facit eleuari paſtā. ſic ypocriſis eleuat mentē. De q̄ in can̄. de pe. diſt. i. taciturnitas. vbi dr. Vbi ypocriſis regnat: ibi humilitas nō hz locū Jō rhobias docuit filiū ſuū ca. iiij. di. Superbiā in tuo ſenſu nunq̄ dñari p̄mittas: in ipa ſumpſit initiū oīs p̄ditio. Jō Jaco. iiij. Deꝰ ſuperbis reſiſtit. Caſſianꝰ de inſtitutis monachoꝝ. Vide q̄tuz eſt malū ſuperbie. vt nō angelū ſz deū meret hr̄e aduerſariū. Bern̄. Et ſi deus nō p̄pcit ſuperbis angel' nec hoibꝫ parcitur⁹ eſt. ¶ Secdo iſte phariſeus erat reprehenſibil' erga p̄imū ei inuidendo. qz n̄ fauebat remediū. Eſt em̄ ꝺditio ypocritaꝝ vt oēs ſpernūt. nulli fauēt. oēs maculāt vt ſoli ipi fulgeāt. Un̄ poeta. Alteri⁹ lucra dolet uidus ac ſua dāna. nā de alteri⁹ luce excecant ⁊ eſt pctm̄ dyabolicū Sap. ij. Invidia dyaboli mors intrauit in orbē terraꝝ. ¶ Tercio iſte phariſeus pccauit erga xp̄m quē pphetaꝝ eſſe negauit ⁊ hoſpitē tam gratū vilificauit dicendo. Si h̄ eſſet pph̄a ſciret vtiq̄ q̄ ⁊ q̄lis eſſet mulier. Bre. in ome. Si hec mlier ad pedes phariſei veniſſet: canibꝫ expulſa fuiſſet. ⁊ ſic ille reprehenſibilis. qz murmurabat ꝺtra hoſpitē. cōtra quē ſcribit. i. Pe. iij. Hoſpitales inuicē ſine murmuratiōne. Q̄t ſunt hodie tales aduerſus deū murmurantes ſicut iſte ꝺtra xp̄m. De q̄bꝫ Aug. Murmurās ꝺtra deū blaſphemꝰ eſt. Jō Sap. i. Cuſtodite vos a murmuratione. qz nihil pdeſt. Reuera nō pdeſt ſed nocet. Bre. Nemo murmurās regnū dei accipit. Jō. i. Cor. x. Neq̄z murmuraueritis ſicut quidā ex ipſis perierūt ꝛc. Tūc ſubdit in textu. Et ecce mlier q̄ erat in ciuitate peccatrix. Ecce i ſcriptura ſemper p̄ nouitate ponit ⁊ p raritate. qz rariſſime inueniunt ꝙ pnitētes. Un̄ Amb. de pn̄ia. Facil⁹ inuenit q̄ innocentiā ſeruauerūt q̄z q̄ verā pn̄iam egerūt. Multe igit̄ ſunt mlieres q̄ nouitates pctoꝝ inuenūt: ſz n̄ modū pnitēdi antiquū ſuſcipiūt. neſcientes miſereſſīdō Bre. iij. mora. Qui nouū pctm̄ vl' modū peccādi inuenūt: nouā pnā n̄ niſi ſatisfecerint ſuſtinebūt. Et dicit notāter peccatrix. nō noīat eā. qz hec eſt conſuetudo ſcripture. Juxta illud ap'li ad Eph̄. v. Fornicatio ⁊ oīs immūdicia n̄ noiet in vobis k ¶ Itē nota ipa habuit tres occaſiones peccādi. Prima corporis pulcritudo. Un̄ puerb. xi. Circul⁹ aureus in naribꝫ ſuis pulcra mlier ⁊ fatua. Nā ſi ſus haberet aureū circulū eque bene locaret ſe i lutū. ⁊ ſic mlier pulcra ⁊ fatua nō vtens rōe. De tali pulcritudine puerb. vlti. Fallax gr̄a ⁊ vana pulcritudo. qz eſt q̄ſi gladi⁹ ſplēdes ⁊ ſcindēs. puer. v. Acuta q̄ gladi⁹ biceps. qz ſcindit corpus ⁊ aiam. De q̄ Piero. Gladi⁹ igne⁹ ſpeciem mlieris. Jō Eccl. ix. Auerte faciē tuā a muliere cōpta. Nā ꝓpter ſpeciē mlieris multi perierunt. dō q̄ puer. vij. Vulneratos mlres dicit ⁊ fortiſſimi interfecti ſunt ab ea. Unde poeta. Adā ſamſonē dauid regē ſalomonē. Mlier decepit q̄s modo tut⁹ erit ¶ Secda occaſio peccati erat opulētia. qz diues. habuit em̄ caſtrū noīe magdalon. a q̄ dicta eſt magdalena. Eccli. xi. Si eris diues n̄ eris īmunis a peccato Nā diuitie cauſant gulā. ex q̄ ſequit carnalis ꝺcupiſcētia. Ezech. xvi. Hec fuit iuſtitias ſodome ſaturitas ⁊ abundātia panis. ps. lxxij. Prodijt q̄ſi ex adipe iniq̄tas eoꝝ. Lu. xxi. Attendite ne corpa vr̄a grauent̄ a crapula. Bre. Qui carnē delicate reficit h̄ in ſpū deficit: ⁊ h̄ ſecit maria ¶ Tercia fuit libertas. libera em̄ fuit neminē timuit. Bre. Ubi n̄ timet reprehenſor ſecuri⁹ accedit tēptator. Jō nō eſt p̄ficuū mlieribꝫ vt relinquant i eaꝝ libertate ⁊ ꝓpria voluntate. qz ſcribit Eccl. xxv. Mlier ſi p̄maturz ten er ꝺtraria eſt viro ſuo. ꝓpter qđ docet Eccl'iaſtic⁹. xxxiij. Filie ⁊ mlieri ne des p̄tātez in vita tua. ꝓpter qđ dixit dñs mlieri Gen. iij. Sub p̄tate viri eris. ⁊ Eph̄. v. Mlieres ſbdite ſint viris ¶ Quarta occaſio fuit ociſitas: q̄ eſt occaſio pctoꝝ. Eccli. xxxiij. Multā malicia docuit ociſitas. Jō Piero. Semp aliq̄d opis facito ne te dyabol⁹ inueniat ociōſum. Nā dicit Sen̄. Ociū eſt viui hois ſepultura. Idcirco noīat eū peccatricē. qz mltas occaſiones peccādi habuit. ꝓpter qđ dr. Bre. Uiuſis vicꝫ plena fuit. Idcirco ſunt aliq̄ ſe occupātes an peccauit ſpūaliter vl' corpaliter. de h̄ nō eſt multū diſputādū: ſz ſufficit i exemplū q̄ magiſtraliter penituit. de q̄ in textu Ut cognouit q̄ accubuiſſet ih̄s i domo phariſei: habuit fiducīā q̄ q̄ leproſum mundauit mūdaret ⁊ eā Amb. Lōtendit hec mlier xp̄m hoſpitē honorare. q̄ iſte eſt hoſpes q̄ de celo venit. alij hoſpites ferinas carnes in cōuiuio requirūt. ego aſſatū coꝝ meū in igne amoris oſferā. dabo illi lachrymas p vino ¶ Pro

De sancta Maria magdalena

quo sciendū maria magdalena mlta pciosio/ra fercula ad conuiuiū ptulit q̄z pharisē de q̄bꝫ canit eccl̄ia. ℟ pharisēo es inuitat⁹: marie fer culis saturat⁹. ¶ Primū ferculū fuit ppria infirmitatis z pcti cognitio. Ber̄. Salutaris mi/tū est ppria cognitio. hanc habuit maria vt dicit euāgelista. vt cognouit q̄ ih̄s accubuis/set in domo symonis attulit alabastꝝ vngenti. Ho. dicit. Maria deliberauit intra se. Ecce tu es pccatrix oim immundissima z diu iacuisti in pccatis. vidisti ih̄m intrantē in domū. q̄ ob hoc venit vt pctōres saluos faceret. hic est q̄ faciliter pcta dimittit: z pctōres [illegible] ilciter recipit. modo obtulit se mihi. certe non recedam ab eo. si vadā ad eū z ponā me in manibꝫ misericordie sue. Iō Aug. Nouit q̄nto morbo laborauit. z iō illū ad sanandū esse ydoneū ad quē veniebat infallibiliter psumebat. accessit immunda. recessit purgata. accessit egra. recessit sana. ita nos nr̄am fragilitatē ppriā agnoscam⁹. Nō sicut illi de q̄bꝫ Ber̄. Multi mlta sciūt: z seipos nesciūt. alios inspiciūt: z seipsos obliuiscunt. Et accedamus cuz maria ad christū. q̄z alibi nobis esse malū est. q̄z dī. Augu. in soliloquio. Scio q̄m mihi male est p̄ter te dñe. z ferā me ad te vbi bene mihi erit de te. ¶ Secūm fuit cōfusio q̄ tangit ibi. z stans retro. nō in facie. talis fuit z confusio publicani Luce. xviij. Hec est z confusio adducēs gr̄am z gloriam Eccl̄i. iij. Iō Bre. Sup uiuātes ingressa est: nec ppter eos penitere erubuit. in indignā se z siderās ad pedes retro stetit. Et potuit dicere illud. i. Esdre. ix. P̄ne de⁹ me⁹ z confundar leuare faciē meaz ad te. q̄z mltiplices sunt iniq̄tates mee. Hanc erubescentiā q̄libet penitens h̄re debet patiēdo erubescētiā. q̄z vbi magna erubescentia: ibi digna est p̄nia. Hiero. Melior est modica amaritudo in faucibꝫ q̄z totū tormētū in visceribꝫ. Cui z sonat Ber̄. Meli⁹ est nūc erubescere cor̄ paucis. q̄z in futuro cor̄ oībꝫ deo angel⁹ z sanctis. ¶ Terciū ferculū fuit magna hūliatio. q̄ innuit ibi. sec⁹ pedes. nō ad caput. Sed cur se hūiliauit. q̄z magnū pond⁹ pccatoꝝ ipaz ad terrā p̄mebat ſm marcū euāgelistā. habuit septē demonia: z illa exibant de ea ante pedes ihesu. iuxta illud Abacuc. iij. Egrediet dyabol⁹ aī pedes. q̄z sola humilitas fugat dyabolū ¶ Quartuz fuit lachrymosa z tritio. z tangit cū dicit. cū lachrymis cepit rigare pedes ei⁹. Cōsiderauit em̄ q̄ oculis terrena z cupierat: z viros incaute ispexerat. ideo p p̄niaz z teres flebat. vt dī. Bre. gre. in omel. Cōsiderauit etiā ante z uersionē suā q̄ fuit tenebrosa. īmunda. frigida. z humida. calida z salsa. iō habuit lachrymas claras. vt tenebrosaz aīaz illumīaret. lachrimal hūidas vt immūdiciā ablueret. calidas vt frigidā inflāmaret. habuit etiā lachrymas sallas vt insipidā sale diuine sapiētie z diret. De his lachrimis dī. Chrīs. Sicut vehemēs imber cū prorūpit post h̄ fit serenitas. sic lachrimis effusis apparet trāquillitas z pcrit caligo reatus. ¶ Quintū ferculū hūilis satisfactio. z tangitur ibi. z capillis suis tersit. q̄z ſm Bre. Capillos ad cōpositionē vult⁹ exhibuerat. sz iā capillis lachrymas tergebat. ¶ Sextū fuit vehemēs dñi dilectio. z tangit ibi. osculata ē pedes. q̄z vana ore loquēdo pccauerat z supbe vixerat. iō nūc deuotā se exhibebat. Fuit em̄ hec osculatio in signū reconciliatōis. q̄z fuit inimica dei. osculabat pedes ih̄u in signū q̄ fuit deo reconciliata. Illi etiā cū ipa osculant q̄ pri⁹ inimici effecti postmodū p p̄niam sunt ad pacē reducti. ¶ Septimū ferculuz fuit ienarrabilis deuotio ne cū subdit. vngento vngebat. q̄z multotiens in corpe se vnxit. iō illud nūc deo exhibuit. Illis ferculis maria christū pauit. licet ipm pharisē inuitauit Iō dicit Bre. in ome. Ad pharisei prandiū dñs descēdebat. z apud penitentē mariā mētis epulis delectabat. apud pharisēū veritas pascebat foris. apud pccatricē ouersaz int⁹ pascebat. ¶ Dixi secūdo innuit maligna murmuratio pharisei inuidētis. ibi. vides aūt phariseus q̄ vocauit eū: ait intra se. Dic si esset pphēta sciret vtiq̄z q̄ z qlis est hec mlier q̄ tāgit eū. q̄z pccatrix ē. q. d. Ignarus est z nesciens eā pccatricē. q̄ pctm̄ tota ciuitas agnouit. Aug. O pharisee dñi inuitator z irrisor q̄nta tua p̄sumptio. iudicas iudicē viuoz z mortuoz. ispernis penitētem amaritudine plenā. q̄ multo excellentius pascit hospitē tuum q̄z tu. Cōtra hūc innuebat Chrīs. dī. O pharisee nescis mlieris mentez. nūc illi oculi fluūt lachrymis q̄ quondā affluxerūt lasciuis visibꝫ. nūc conuertunt ad fletū q̄ quondā ad luxuriā. olim capillos composuerat ad decorē vt intuentū puocaret affectus. nūc ad dei honorē eos spargit z capillis lacrimas tergit. Tūc subdit. r̄ndens ih̄s. s. ad cōgitationē pharisei. oīdens se plus q̄z pphām dicēs. Symon habeo tibi aliq̄d dicere. s. pro informatione. At ille. Magr̄ dic. ait ih̄s. Duo debitores erant cuidam feneratori. i. vsurario Iste feneratoꝛ ſm glo. est x̄ps q̄ dat in baptismo gr̄am. in iudicio aūt requirit eā tanq̄z sortez z bona opa vltra sortē. Ille etiam pro peccato

mortali in hac vita ꝑpetrato ⁊ nō deleto exigit
pnā eternā. Illi ergo feneratoꝛi q̄d debiti su-
mus? i. Loꝛ. iiij. Quid habes qđ nō accepisti
⁊ si accepisti: q̄d gl̄iaris q̄si nō accepis. Ideo
subdit. vn⁹ debebat denarios q̄ngētos. ⁊ signi
ficat mariā magdalenā q̄ in decuplo pl⁹ pecca
uit q̄z symon. sicut q̄ngenta est ꝓportio decu-
pla ad q̄nq̄ginta. nō dicit. Alⁱ⁹. i. symon debe-
bat denarios q̄nquaginta. nō h̄ntib⁹ vñ red-
derent donauit vtriq̄z. s. debitoꝛib⁹. q̄z pecca-
toꝛes nō h̄nt vñ deo reddēt cū gr̄am dei amise
rūt. ⁊ ꝯseq̄nter oīa bona amiserūt q̄ ad vsuz de
bitū receperūt. pñt em̄ ꝑ se peccare: nec per se a
pctis resurgere. qđ innuit ps. lxxvij. di. Dō ē
vadens. s. libere in pctm̄ ⁊ nō rediēs ꝑ se a pec
cato. Jō oꝑtet ꝯcurrere ad misericoꝛdiā dei et
donationē ei⁹. quā innuit ibi. h̄ donauit vtriq̄z
. i. mutuoꝛditer dimisit. Quis ergo pl⁹ eum
diligit. i. diligere deberet. Rn̄dit symon. Esti-
mo ꝙ is cui plus donauit. At ille rn̄dit. Re-
cte iudicasti ꝙ maria plus diligit me q̄z tu. q̄z
plura pcta illi indulgeo. Greg. in omel. Luz
sua snia phariseꝰ ꝯuincit. funē ponꝛat cū q̄ liga
tur. plus tenebat peccatriꝛ diligere ex dimisso
q̄z phariseꝰ pl⁹ tenebat diligere ex cōmisso. q̄z
sibi cōmissa erat maioꝛ scia legis. Itē ꝑm Aug.
Sum⁹ oēs debitoꝛes deo. Et tale debituz ē
duplex. s. ꝑ dimisso ⁊ cōmisso: ⁊ nō cōmisso ꝑ
seruationis. Nā ꝑm eū nullū est pctm̄ qđ fecit
vnus hō qđ nō posset committere alter nisi a
deo ꝑseruaret. ⁊ sic oēs tenemur deū diligere.
pctoꝛ penitens ꝑ dimissione. alter ꝙ ꝓfua
tione. Et cōuersus dñs ad mariā dixit. Sy-
mon vides hāc mulierē. q. d. coꝛpe cōsideras.
sed nō coꝛde. ⁊ redarguit eū ex triplici defectu
dicēs. Intraui domū tuā aquā pedib⁹ meis
nō dedisti: q̄ erant fessi ex labꝛe. q̄z mihi detra
xisti. hec aūt lachꝛimis rigauit pedes meos ⁊
capillis suis terſit. q. d. sic te in ope pietatis ex-
cellit. vt dicit Thi⁹. Facilis est effusio aqua
rū: difficilis effusio lachꝛimaꝝ. Tu ꝓmptis
nō es vsus. hec aūt effudit mō ꝓmpta lachꝛi-
mis pedes meos rigādo ⁊ maculas ꝓprias p
eas lauādo. Secdo rephendit eū ex defectu
charitatis di. Osculū mihi nō dedisti. hec au-
tē exq̄ intrauit domū tuā nō cessat oscularī pe
des meos. q. d. osculū est signū amicicie. qđ si
gnū nō semel exhibuit q̄z pluries. exq̄ intrauit
id est a ꝑe in q̄ sedi. nō solū oꝛi q̄z pedib⁹ qui
sunt inferioꝛes ptes coꝛpis osculum dedit.
Tercio rephendit eū ex defectu hilaritatis ⁊ le-
ticie di. oleo caput meū ñ vnxisti. hec aūt un-
gento vnxit pedes meos in signū deuotionis
⁊ leticie spūalis q̄ ex ꝑfidētia venie oꝛit Mat-
thei. vi. Tu aūt cū ieiunas vnge caput tuū. h̄
oleū ꝑm Chꝛiſ. si tristiciā inuenit dissoluit. de
sideriū malū ꝓsumit. trepidationē abiꝛcit. Et
hoc oleo spūalis leticie vnxit maria pedes ih̄u
N. Pistice pedes ih̄u sunt pauꝑes q̄ sunt
inferioꝛ pars coꝛpis mistici per dilectionez: ⁊
cruci affixi ꝑ afflictionē. Diues ergo volēs ob
tinere veniā in pnti ⁊ gloriā regni in futuro.
qđ regnū est pauꝑꝝ. Mat. v. debet intrare. ⁊
secus pedes istos stare ꝑ familiaritatē exhibi-
tionē. Eccli. iiij. Congregatōi pauꝑꝝ affabi
lem te facito. ⁊ debet stare circa pedes ꝑ amici-
cie acq̄sitionē. iuxta illud Lu. xvi. Facite vob
amicos de mām̄ona iniq̄tatis. Et debꝛ eos la
chꝛimis rigare. s. ꝑ coꝛdis cōpassionem. Job.
xxx. Flebam quondā sup eo q̄ afflictus erat. ⁊
aīa mea cōpatiebat pauꝑi. sic nos iuxta illud
Eccli. iiij. Ab inope ne auertas oculos. et ne
auertas faciē tuā ab egeno. declina pauꝑi sine
tristicia aurē tuā ⁊ redde debitū tuū. Gz ecō-
tra accidit hodie illud Jaco. ij. Nonne diui-
tes ꝑ potentiā oppꝛimūt vos. Itē debet capil-
lis tergere ꝑ tpaliū cōmunicationez ⁊ miserie
releuationē. vt Job. xxxi. Nō comedi buccel
lā meā sol⁹. iuxta illud Thob. iiij. Si multū
fuerit tibi abundāter tribue. Sed heu multi
sunt diuites: sicut ille epulo q̄ nec micā panis
dedit mendico lazaro Idcirco euenit sibi illō
Prouer. xxviij. Qui declinat depcantē sustine
bit penuriaz. Itē illis pedib⁹. i. pauꝑib⁹ debet
dare osculū ꝑ blandā allocutionē. ꝑm illud ꝑ
uer. xvi. Labio deosculat q̄ recta ꝓba rn̄det. s.
verba ꝯsolatōis ⁊ nō exasꝑatōnis. De quo
Eccl. iiij. Ne exasꝑeres pauꝑē i inopia sua.
⁊ coꝛ inopis ne afflixeris. Itē debet vngere un
gento. s. ꝑ misericoꝛdie hilaritatē. Eccli. viij.
In oīm dato hilarē te fac. q̄z dicit. ij. Loꝛ. i.
Hilarē datoꝛē diligit deꝰ. Tūc implebit in eo
illud qđ sequit. Remittunt sibi pcta multa. q̄-
niā dilexit multū. i. Pet. iiij. Charitas operit
multitudinē pctoꝝ. Gre. Quid fratres credi
mus dilectionē nisi ignē. q̄d culpā nisi rubigi
nem. q̄z arsit valde ꝑ amoꝛē igneū. Tanto nā
q̄z peccati rubigo ꝓsumit q̄sto coꝛ magno cha
ritatis igne ꝯcremat Prouer. x. Uniuersa de
licta operit charitas. Tūc subdit. Cui minus
dimittit min⁹ diligit Dicꝛes minus
dimissum est beate virgini. q̄ſolus ꝯcinalis
q̄z marie magdalene. ⁊ tñ beata ꝙgo magis di-
lexit. Rn̄det ꝙ illud verbū intelligit ceteris pa
ribus. vñ ⁊ si deꝰ min⁹ beate virgini dimisit. tñ
incōpabiliter pl⁹ gr̄e donauit q̄z magdalene.

L

rideo plus dilexit. Et sic hodie iusti q̄ nō in magnis p̄ctis exceſſerūt. nō min⁹ ex dilectiōe opari debent ad gr̄az actionē reddendā. Et si nō p remiſſione multoz criminū: tn̄ p ꝓſeruatione a multis. q̄ nō eſt peccatū qđ fecit vnus hō q̄n alter poſſet facere niſi gr̄a dei ꝓſeruaret. ¶ Diceres an amplio⁹ tenet diligere deū penitens q̄z innocēs. Rn̄det q̄ innocēs. q̄ excellentio⁹ beneficiū eſt ꝓſeruari a malo q̄z ꝓmitti/re incidere z poſtea liberare. Et sic beata virgo fuit pl⁹ debitrix diligere deū: ſicut z fecit. z magis grata de beneficio ꝓſeruatōis q̄z maria magdalena de bn̄ficio remiſſionis. Tūc ſubdit. z ceperūt q̄ ſiml accubebāt dicere itra ſe. Quis eſt hic q̄ p̄cta dimittit. Hze. Ecce egra que venit ad medicū ſanata eſt. ſed de ſalute eius adhuc alīq egrotāt. Un̄ ei⁹ ſanatio facta eſt alīs egritudinibo occaſio. vt dicit Aug. ſup Joh. de iuda. Iſte de bono odore mouit q̄ alīq viuūt ſic iſti hic dicētes. Quis eſt hic q̄ etiā peccata dimittit. ¶ Diceres. cur xp̄s non rn̄dit ad iſtā queſtionez ſicut z ad alias. Rn̄det. q̄ ſupi⁹ rn̄dit ad eā facto ꝓbo z miraculo. ſ. Lu. v. Ut ſciatis q̄ filio⁹ hoīs habet ptātez i terra dimittēdi p̄cta. dixit paralitico Dico tibi. ſurge z tolle grabatū tuū. Uel etiā io ſicut dicit Hze. Celeſtis medic⁹ egros reſpuit q̄s de medicamento fieri nouit exteriozes. Jō dixit mulieri. vade i pace. fides tua ſaluā te fecit. Ber. Fides eā ſanā fecit. q̄ qđ petijt poſſe ſe accipere nō dubitauit. Hze. In viā pacis abire p̄cipitur vt eā ꝓfirmaret ne a rectitudine z via veritatis vite in via ſcandali vlteri⁹ nō deuiaret ¶ Diceres. dimiſſa ſunt ei p̄cta mlta: q̄m dilexit multū. ergo ei⁹ ſal⁹ poti⁹ debet aſcribi charitati q̄z fidei. Rn̄detur q̄ loquit hic de fide formata opans p dilectionē. z hec non excludit charitatē. q̄ ꝓm Aug. Charitas eſt forma fidei. nā fides ſine charitate eſt ſicut lampas ſine oleo. Hec eſt charitas ō q̄ puer. viij. Ego diligentes me diligo. Reuera dilexit eā Joh. xi. Diligebat dn̄s martham z ſororē eius mariā. Nā multa dilectōis ſigna ei exhibuit Primo q̄ indulgentiā oīm p̄ctōrum ei dedit Scdo q̄ tribi vicibo eam excuſabat. Primo apud phariſeū de p̄ctis. vt h. Scdo apud ſororē de accidia. Tercio apud iudam de prodigalitate. Tercio eā dilexit. q̄ ea flente dominus fleuit. Joh. xi.

Sermo. CIII. Ad idem.

Simon vides hanc mulierē Lu. vij. Dicit Hze. Sacra ſcriptura nō ſolū aſſerit virtutes ſctōz ſed etiaz cauſas innotescit vt videam⁹ in lapſibo q̄d timere debem⁹: z in virtutibo q̄d imitari ſtudeam⁹ Juxta illud Amb. Si ſecut⁹ es errantē ſeqre penitentē. q̄ dicit Chriſ. Nō graue eſt luctātem cadere: ſz dilectū iacere z nolle ſurgere. Et Chriſ. in li. de lapſu. Humanū eſt peccare. ſz diabolicū in p̄ctis perſeuerare. Idcirco capiamus hāc mulierē in exemplū p̄nie. de qua thema. vides hāc mulierē. ¶ Pro q̄ nota ꝑm Aug. Duo ſunt p que hoīes ſaluant. ſ. innocentia z p̄nia. de q̄bo ps. xxxij. Innocentes z recti adheſerūt mihi. Jō hic dn̄s poſuit nobis exemplū eundi ad vitā in duabo mulieribus noie maria. ſ. mariā: z mariā magdalenā. Hec ſunt duo lumiaria magna. mai⁹ q̄ dō ꝓeſt diei. i. innocēcia. min⁹ nocti. i. p̄nia. ſed innocentia rara eſt niſi in pueris baptiſatis De quo Aug. de ciui. dei. Pauciſſimi ſunt tāte felicitatis vt aduenīēte adoleſcētia nō dānabilia cōmittūt p̄cta. Jō poſſuz dicere Exo. xxv. Inſpice z fac ꝑm exemplar qđ tibi demōſtratū eſt in monte. i. in alta penitētiali vita. ſ. marie magdalene. Jō canit eccia. Preciosā margaritā ſtellāq̄ clariſſimā locaſti in arce vranice curie. vt eſſet euidēs tue exemplū clemētie. ideo poſſum tibi hodie dicere. vides hāc mulierē. ¶ Item multa debem⁹ videre in hac muliere penitente. Primo q̄ p̄nia ei⁹ fuit tempeſtiua nō morioſa. nō expectauit tps ſenectutis nec tps infirmitatis nec appropinquātis mortis. ſed ſtatim cū intellexit medicū eſſe in domo ſymonis p̄ſentem. ſup iuuantes irruit. nobis i exemplū vt docemur Eccl. v. Ne tardes conuerti ad dn̄m: z ne differas de die in diē ne vtaris voce communi dicēdo cras cras. Hze go. Qui venia ſpopōdit penitēti die craſtinū nō promiſit. iō ad Hal. vi. Dū tps habem⁹ operemur bonū. Nā Aug. in li. de p̄nia. Nullus expectet q̄ſq̄ peccare nō p̄t. arbitrū libertatez recrit dn̄s nō neceſſitatē. Dimitte ergo tu peccatū interim q̄ peccare poteris. ſi non vis. ſ. in infirmitate p̄cta dimittūt te. Aug. Timēduz eſt de ſero penitēte quē morbo vrget. pena terret vix ad ſatiſfactionē proueniet. Patime cuz filiū q̄s illicite dilexit ſunt p̄nites. vxor z mūd⁹ ad ſe vocant. multos ſolet penitentia ſerotina decipe. Licet em̄ latro venia meruit de oī crimine. dicit Aug. nō tamē dedit baptiſatis poſſeuerādi z peccādi autoritatem. Tunc em̄ baptiſatus eſt latro cū chriſtū in cruce confitet. Jō Eccli. xviij. Ante obitum para iuſticiam

Chrisf. in li. de lapsu. Humanū est peccare ꝛc. ¶ Secdo ei⁹ pnia fuit dolorosa. Nā penitentia habet nomē a pena. de q̄ Piero. Nulla culpa delet nisi tristicia anteced. Tren. ij. Velut mare ꝺ tritio tua. q̄ sicut mare acerbū est. sic ꝛ ꝺtritio. Sctūs Tho. pte. iij. q. lxxxvi. Nō debet dolere de pctis in eo q̄ sunt ꝺtra deū Bonauē. dicit. Quicūq; recogitat mortalē culpā ꝛ dei offensaz dolere debet. qđ si nō facit de uno peccat. q̄ voluntarie manet extra amicitiā dei: ꝛ negligit recōciliari creatori suo quē offendit Sctūs Thomas. Dolor ꝺ pctis debet ee maior q̄ q̄cunq; dolor de quacunq; re. Nā sicut deo debet nobis sup oīa placere. ꝛ sic pctm̄ per qđ deo offendit displicere. Aug. Uerus penitens semp doleat. ꝛ ꝺ dolore gaudeat. ꝛ se semper non doluisse doleat. Et sic beata Maria magdalena. De q̄ Bre. Discite q̄ dolore ardeat q̄ inter epulas flere nō erubescit. ¶ Tercio ei⁹ pnia fuit opera sa. nā post corꝺis ꝺtritionē debet hō ostēdere ꝛ approbare ꝺtritionē ope. Aug. Qui veraciter penitet malū qđ fecit impunitū nō sinit. Greg. in omel. Cogitāti mihi de maria pnia magis libet flere q̄z aliq̄d dicere. ꝺsiderauit qđ fecit. voluit moderare qđ fecerat. sup ꝺuinātes ingressa. non iussa venit sub mensa. accessit ad pedes se humiliās. cogitando. ille est q̄ ꝓpter pctoꝛes venit. non spernit ille. ipe est q̄ leprosum symonē mundauit: mūdabit meā leprosam animā. q. ꝺ. Ille hospes de celo venit. alios hospitib⁹ offerunt carnes ferine. ego volo offerre meū ferinuz cor. p vino lachrimas ꝓpinare de corde. Et stās retro secus pedes. Bre. Cōsiderauit indignitatem suā. oculos suos q̄b⁹ impudice respexit i terrā dejecit. cogitans scriptū Sap. xi. Per q̄ quis peccat: p hec ꝛ puniet. ¶ Cogitās q̄ q̄ttuor modis deū offendit. Primo oculi q̄b⁹ impudice respexit Bre. Quib⁹ terrena ꝺcupierat p pniam iā cōterens flebat. Secdo in vanitate pilos exposuit. iō capillis tersit: pri⁹ in lasciuiā: nūc christo in obsequiū ꝛ reuerentiā. Q si nre sic facerēt mlieres q̄ superbiā exercēt p capillos. ꝺtra illud. i. Pe. iij. Mulieres subdite sint viris. nō sit extrinsec⁹ capillatura aut circūdatio auri aut argenti. i. Thi. ij. Mulieres in habitu ornato cū verecūdia ꝛ sobrietate se ornātes. nō i tortis crinib⁹. aut auro aut margaritis aut veste pciosa. sz q̄ decet mulieres pmittētes pietatē p bona opa. Nā nō bene succeſſit absaloni. ij. Reg. xviij. ꝛ Isaie. iij. Decaluabit dns verticē filioꝛ syon. ꝛ dabit p crispante crine caluiciū Tercio oze inutilia lota fuit. Jō subdit. ꝛ osculabat pedes. nō os q̄ ad sponsam ptinet. mō spōsus cast⁹ labijs castis osculari vult. iō reputauit se noie sponse indignā. ac si diceret. ego feda ipe speculū sine macula. ipe agn⁹ sine macla. ego ouis morbida. quō digna sum sponsum ꝝginū osculari. q̄ me dyaboli ptāti despondi. Sicut erat soror eius martha a fluxu sanguinis ad pedes christi sanata. ꝛ sicut chananea filie sue liberationē obtinuit ad pedes christi. Et sic ipa liberata a septem demonijs. i. vniuersis vicijs. ac si diceret. osculet mater tua casta virgo os tuum. ego aūt quasi canis sub mensa ad pedes. Quarto in vngenti decoratōe. iō dicit in textu. vnxit vngento. Greg. Nō sibi turpiter exhibuerat q̄ iam deo laudabiliter offerebat.

Quarto eius pnia fuit amoroſa. q̄ ī dei amore. iō christ⁹ dixit Remittunt ei pcta mlta ꝛc. Aug⁹. Nō solū optet deū timere vt iudicem. sz etiā vt iustū diligere. i. ad Cor. xiij. Si distribuero omes facultates meas. si tradidero corpus meū igni vt ardeam: ꝛ charitatē non habuero nihil sum. iō. i. Cor. xvi. Oīa opa vestra in charitate fiant. i. Pe. iiij. Charitas operit multitudinē pctoꝝ. Greg. in omelia. Quid fratres credim⁹ dilectionē dei nisi ignē q̄d culpā nisi rubiginem. tanto plus rubigo peccati ꝺsumit: q̄nto plus charitate accendit. Itē dilectio marie est opata in ea. Primo mētis liquefactionē. Cantico. v. Alia mea liquefacta est vt dilect⁹ me⁹ locutus est mihi. Loq̄batur em̄ ei ꝺsolatoria. Primo remittunt tibi pcta tua. Secdo resurget frater tu⁹ Joh. xi. Tercio loquebat ei Joh. vlti. Mlier q̄d ploras. Ita liq̄facta est vt diceret illō ps. xxi. Factū est cor meū tanq̄z cera liquescēs. Secūdo mētis inflāmationē. sicut em̄ ex ꝺcussione duoꝝ lapidū excutit ignis. sic ex corde marie et eius meditatōib⁹: vt esset dulcis ei xp̄s deus ꝛ hō inflāmatio facta est. ps. xxxviij. In meditatione mea exardescet ignis. i. meditatio peccatoꝝ ꝛ diuinaꝝ miserationū. Uel sic. Dulcia xp̄i verba ꝛ ei⁹ exempla q̄ viderat. dū illa reuoluit in corde inflāmatū est cor meū. Ps. lxxij. Tercio mentis vulneratione. Can. iij. Uulnerata charitate ego sum. Nā sic vulneratus de alio cogitare nescit nisi de vulnere. sic ipa de xp̄o. Greg. Ubi ioseph sepeliuit corpus tuū. ibi maria spūm suū. at illa pdidit corpus suū: pdidit ꝛ spūm suū. ¶ Quarto dilectio christi fecit in ea mentis inebriationem. Ebrietas pſumit impossibilia. ꝛ sic maria. Joh. xx. Dñe si tu sustuliſti eū dicito mihi vbi po-

suisti eū vt eū tollā. nō cogitabat ꝛe pōdero/sitate corpis. Grego. Amanti nihil difficile. Hiero. Amem⁹ xpm ⁊ facile videt oīe difficile. Scdo ebrietas nō timet pricula. ⁊ sic maria. Joseph timuit ⁊ licētiā recepit tollere corpus ihu a pylato. Maria nō sed ait. ego eū tollā. Drige. Si in domo pncipis fuisset dixisset. ego eū tollā. ⁊ sic nos. Gene. in puer. Nihil est qđ nō toleraret q̄ perfecte diligeret. Hze. Probatio dilectōis est exhibitio opis. Idcirco p ei⁹ dilectionē meruit triplicē excusationē cū accusaret. vt patet supza. Tercio tm̄ iudas accusauit eā prodigā. Mat. xxvi. ꝛe p fusione vngenti. excusauit eā di. Quid molesti estis huic mlieri. qđ fecit: fecit i meā cōmemorationē. i. mortē ⁊ sepulture. Jō puer. viij. Ego diligentes me diligo. ⁊ sic ipsa dilecta a dño. Joh. xi. Diligebat dñs martham ⁊ sororē eius. Hec est illa maria qua flente dñs fleuit Joh. xi. Hec est illa q̄ cū mre ihu stetit ad crucem. Hec est illa q̄ q̄siuit dñm in monumēto plorans Joh. xx. Hec est illa q̄ pmo inter oēs mlieres meruit videre xpm resurgentē a mortuis. ¶ Quito pnia ei⁹ fuit fructuosa. qz vltra nō peccauit mortaliter. Aug. Inanis est pnia quā sequēs coinquinat culpa. Et sic ipa nō coinquinauit pniam psequentē culpā nobis in exemplū. Jsido. Irriso⁹ est ⁊ nō penitens qui adhuc agit qđ penituit.

¶ Sermo. CIIII. Ad idem.

Reuertere reuertere sunamitis. reuertere reuertere vt intueamur te. Cant. vi. Hec sunt ꝓba dei reuocantis aiam peccatricē a statu pcti ad statum pnie ⁊ gre. Sunamitis interptat miserabilis captiua vl mortificata vl coccinea: q̄ oīa conueniunt aie peccatrici. Ipsa misera dr: qz pdidit statū dignitatis. captiua a dyabolo. puer. v. Funibꝫ pctōꝝ quisq̄ cōstringit. mortificata. qz spuali vita priuat. Hab. xvi. Homo p malicia occidit animā suā. ¶ Nota sancta maria magdalena fuit in q̄druplici statu. scz auersionis: conuersiōis: pgressiōis: ⁊ pfectōnis Primo reuocata est a statu culpe ⁊ auersiōis ad statū pnie ⁊ conuersionis. iō dicit ei. Reuertere. Hiere. iij. Tu fornicata es cū amatoribꝰ mltis. tm̄ reuertere ad me dicit dñs ⁊ ego suscipiā te. Itē stat⁹ pcti est miserabil: ꝛeo odibilis: dyabolo dulcis B ¶ Primo est miserabil. Nā tria sunt q̄ faciūt hoiem miserabilē. paupertas: cecitas: ⁊ nuditas. Primū est paupertas. nā paupes sunt miseri. qz carent bono vtili. s. diuitijs. sic pctōr est miser q̄ caret spūalibꝰ diuitijs. s. ꝛeo ⁊ fruitibꝰ. Aug. Qui habet ꝛeum habet oīa. q̄ caret ꝛeo nihil hz. Hab. vij. Venerūt mihi oīa bona piter cū illa. Scdo cecitas facit hoiem miserꝝ. qz puat eum bono delectabili. Si em̄ hō hret totū mūdū ⁊ essz cec⁹ adhuc esset miser. qz ñ posset vti bonis suis ꝛedelectabiliter Thob. v. Quale mihi gaudium erit ⁊c. Miser pctōr cec⁹. qz non videt lumen eternum. qđ ꝛe⁹ est. Eccl's. xi. Dulce lumen ⁊ delectabile ocul' videre solez. Licet pctōr aliq̄ mō ꝛeū videt. s. oculo rōnis. tm̄ nō videt eum oculo affectōis. qz est totaliter auersus ab eo. Tercio nuditas: qz priuat hoiez bono honorabili. nihil est inhonesti⁹ q̄z hoiez esse nudū. sic pctōr est nudus ⁊ apparet turpis ꝛeo angelisq̄ ei⁹. qz caret veste sanctitatis. castitatis ⁊ charitatis. De his tribꝰ dr Apōc. iij. Tu dicis diues sum ⁊ locuples ⁊ nescis. qz paup: miser: cecus ⁊ nudus es. Cōtra illud triplex malū sbdit triplex remedium di. Suadeo tibi emere aurū ignitū ⁊ pbatū vt locuples fias. Hoc ē ꝓtra pmū malū. s. pauptatē. ⁊ vestimentis albis induaris vt nō appareat confusio nuditatis tue. Hz est ꝓtra scdm. i. nuditatē Et collirio vnge oculos tuos vt videas. Hz est ꝓtra cecitatē. ¶ Scdo stat⁹ pcti est summe odibilis ꝛeo pter tria. Primo qz est ꝓtra diuinā essentiaz. qz ꝛe⁹ habet esse essentialiter. Jō ꝛe⁹ nullo mō pt nō esse. qz pctm̄ est ꝓpatio modi speciei ⁊ ordinis. fm Aug. Scdo est ꝓtra diuinā iusticaz. qz peccatuz est auersio a summo bono ⁊ vero ad aliud bonū nō verū. Tercio est ꝓtra dei bonitatē. p quā semp intendit creaturā rōnalem beatificare ⁊ in seipm reducere. sed pctm̄ impedit ⁊ diuidit inter nos ⁊ ꝛeū: ⁊ abducit a fine vltimo. Uñ ꝛeus nihil odit nisi pctm̄. vñ oīa alia sunt a ꝛeo: ⁊ hñt aliquā silitudinē cū ꝛeo. si illa odiret ꝛe⁹. tūc odiret seipm. pctm̄ aūt nō est a ꝛeo sed a mala voluntate rōnalis creature ¶ Tercio stat⁹ pcti est dulcis dyabolo ⁊ delectabilis. ⁊ hz ꝓpter tria. Primo qz libez arbitriū est in ipo pfecte ꝛepauatū. iō semp appetit qđ malū est. vñ vult oēs hoies peccare propter malū cōtra ꝛeū. s. ꝓpter diuinā offensam quā semp appetit. ⁊ hz est summū malū. Item vult oēs hoies peccare ꝓpter maluz hois qđ est pena. qz hō peccādo meret penā eternaz. hz sibi summe placet. Itē vult aliud malū hois scz pdere summū bonū qđ est glia. Idcirco. i. Pe. v. Uigilate qz aduersari⁹ vr dyabol⁹ ꝛc.

¶ Quarto stat⁹ pcti ꝛc̄et homini esse ꝛc̄testabilis. qz est stat⁹ maledictoꝝ is. Gen. iij. Maledicta terra in ope tuo. Maledicta q̄ ad culpam ꝓpter quā nullū fructū boni opis pōt ꝓferre. sed tm̄ spicas ⁊ tribulos pcōz. ¶ Diceres. tm̄ dicit Aug. in enchiridion. ⁊ habet̄ tur. xiij. q. ij. ca. tps. Licet nō valeret vt plena sit remissio. tm̄ ad hoc vt tolerabilioꝛ fiat damnatio. Rñdet san. Tho. ⁊ Bonauē. Opa extra charitatē facta nō minuūt culpam nec pnā ꝓ eisdē pctis ꝛbitā. sed sic est intelligendū Primo q opa hmōi faciēdo hō min⁹ peccat q̄z ea obmittēdo. maxime ea q̄ pcepta sunt. et quāto min⁹ peccat: tāto tolerabilioꝛ ⁊ minoꝛ erit pena in gehēna. Scdo intelligit̄ q hmōi opa aliq̄ modo valent ad bonā dispositionē. vt. s. hō ex minoꝛi ⁊ temptu libidinis minus graueť. ⁊ quāto pctm̄ fit ex minoꝛi cōtemptu ⁊ libidine. tanto min⁹ grauat. Itē maledicta q̄ztum ad pnā q̄ semp augeť. q̄z diu est hō in statu peccati cumulat sibi ligna cōbustionis q̄ ꝛbent eū eternaliter ꝛcremare. Grego. Crescente ⁊ tumacia crescit ⁊ pena. Itē maledicta quantū ad vrentē ⁊ scientiā quā semp habz secū. sicut dyabolus suā gehennā portat: ⁊ febricitans febrē. Isido. li. ij. de sum. bono. Homo pctoꝛ quocūq̄z abierit reatus sue ⁊scientie cū nō ꝛelinquit. Boetius. Sicut ꝓbis pbitas est ⁊ solatio ⁊ premiū. ita improbis nequicia suppliciū. Augu. i. confessionū. Justisti dñe ⁊ ita est vt omis inordinat⁹ an im⁹ sit sibūpsi pena. Isa. lvij. Nō est pax impijs. ¶ Secūdus stat⁹ est penitētie ⁊ uersionis. Greg. in omelia. Cogitāti mihi de marie pnia plus libet flere q̄z aliquid dicere. Nā ipa est exemplū penitentie omibꝫ penitentibꝫ. Grego. Scriptura sacra nō solū virtutes sanctoꝝ asserit. sz ⁊ casus innotescit vt videam⁹ in lapsibꝫ q̄d timere ꝛbeam⁹. in virtutibꝫ q̄d imitari studeamus. Primo ei⁹ penitētia fuit tempestiua nō morosa. non em̄ expectauit temp⁹ senectutis. nec temp⁹ mortis nec infirmitat̄. nec tps maioꝛis oportunitat̄. sed statim vt intellexit suū adesse medicū sup ꝓiuantes irruit. Eccs. v. Ne tardes cōuerti ad dñm ꝛc̄. Fugienda est vox cornina. Aug⁹. Hec vox multos ꝛcepit quibꝫ claudit̄ ostiū ⁊ remanent foris cū voce cornina. qz noluerūt habere gemitū columbinū. Grego. Timendū est qui temp⁹ senectutis ad penitendū expectat: ne dū sperat misericordiā inueniat iudiciū. Augu. Vera penitētia difficile fit q̄n tam sera venit. quoniā cruciatus ligat membra: ⁊ doloꝛ sensuz oppzimit vt vix aliquid aliud homo q̄z doloꝛē cogitare poterit D ¶ Secūdo eius penitētia fuit doloroſc. Treno. ij. Velut mare cōtritio tua Ipa em̄ habuit doloꝛē exterioꝛē in afflictione corpis in deserto. Habuit doloꝛē interioꝛē cōtritionē mētis. Hugo in de sacramētis. Penitentia alia interioꝛ: alia exterioꝛ. Exterioꝛi carnis afflictione. Interioꝛ in cordis cōtritione. Per exterioꝛē castigat culpa prauī opis. Per interioꝛez emundat culpa prauе voluntatis. Uñ Grego. Discite quo doloꝛe ardeat q̄ interepulas flere nō erubescat. ¶ Tercio ei⁹ penitentia fuit operosa. Nā post ⁊ritionē ꝛbet esse opus oñdens ⁊ pbans ⁊ritionē. Augu. Qui veraciter penitet malū qđ fecit: impunitū esse non sinit. Et sic ipa. Grego. in omelia. Tot de se inuenit holocausta: qđ habuit oblectamenta. Nam tota eius vita nihil fuit nisi operosa penitētia. ¶ Quarto pnia ei⁹ fuit permanens ⁊ fructuosa. Aug⁹. Inanis est pnia quā sequēs coinquinat culpa. sic nō ipa. Isido. Risor est ⁊ nō penitēs. Sed ipa pseuerauit. ⁊ ille stat⁹ fuit ad vitā eternā. Bern. O penitentia q̄d dicā de te. nō valeo vt volo. que p̄ciosioꝛ es auro. p te moꝛs destruitur. dyabol⁹ fugatur. vita aperit̄. ¶ Terci⁹ status est progressionis pficientiū. August. Gratia meret̄ augeri. ⁊ aucta meret̄ pfici. Bernar. In via dei non pgredi est regredi. Item gra spūssancti est aucta in ea. Primo ex verbi dei auditu Prouerb. xiij. Doctrina bona dabit gratiam Est em̄ verbū dei sicut pluuia salutaris q̄ terram disponit ad fructificādū Eccī. xxxij. Audi tacens ⁊ p reuerentia accidit tibi gra bona Prouer. i. Audi sapiēs ⁊ sapiētioꝛ eris. Sic maria magdalena ex auditu ꝓbi christi multū pfecit. Eccli. xxx. In labijs sensati inuenit̄ gratia. Scdo ex hospitalitate christi. ad Hebre. xij. Hospitalitatē nolite obliuisci. p hanc quidā placuerūt deo: angelos hospitio recipientes. sicut dñs hospitat⁹ a zacheo ipm ꝛuertit Luc. xix. Hodie sal⁹ huic domui facta est Et sic discipulis in emaus Lu. vlti. aucta est gra. cognouerūt eū dicētes. Nōne coꝛ nostꝝ ardens erat. ⁊ sic abraam Genes. xviij. dixit angelis. Si inueni gratiā nō transeas seruū tuū. Tercio ꝓpter frequētiā naturalis exercitij. Frequētia actuū augmētat habituz. sicut ex frequēti citharisatione ꝛc̄. ij. ad Corin. vi. Hortamur vos ne in vanū gram dei recipiatis. i. Pe. iiij. Unusquisq̄z sicut accepit gram in alterutrū illā ad ministrantes sicut boni dispensatoꝛes multiformis gre dei. ⁊ sic Paul⁹

.i.ad Corinth.xv. Gratia dei in me vacua nō fuit.i. Thim.iiij. Noli negligere grām q̄ in te est. ¶ Quart⁹ stat⁹ est pfectoz. quem tenuit maria magdalena. Nā quattuor sunt que inducūt ad pfectionē. Primū vite xp̄i exēplaritas. Exo.xxij. Inspice t fac fm exēplar qđ tibi monstratū est in mōte. Nā ip̄e exēplificat totā vitā suā. Luc. vi. Perfectus erit oīis si erit sicut mgr ei⁹. ¶ Scđm christi familiaritas. si em̄ pdest ꝺuersari cū sanct⁹ hoib⁹. ps. Cum sanctis sanct⁹ eris ꝛc. multo magis cuz xp̄o: q̄ est sctūs sctōz. Augu. Cū illis cōuersare q̄ te meliozē facturi sunt. Sāctitas xp̄i habuit virtutē attractiuā. Matth.ix. Matthee in theloneo sedente: dixit. seq̄re me. Latho. Cuz tuis ambula. Eccli.xxxij. Cū sancto assiduus esto. Prouer.iij. Qui cū sapientib⁹ gradit sapiens erit. Terciū est auersionis a mundo totalitas Mat.ix. Si vis pfect⁹ esse vende oia id est alienare a mūdo.i. Joh.ij. Nolite diligere mundū: nō est charitas p̄ris in eo. Richard⁹ fm mensurā dilectōis p̄stat modus manifestationis. Et sic ip̄a tota a mūdo alienata. relinquens fratrē t sozorē. t in deserto tringinta annis neminē vidit. Aug. Qui vult sicerā cōtemplatōis gustare necesse est a tumultu seculi cessare. Quartū ꝺuersionis ad xp̄m intimitas. i. ad Coz. vi. Qui adheret dño vn⁹ spūs efficit cū eo. Hec est pfecta vnio. t sic ip̄a i singularissima dilectōe. Hugo. Facili⁹ erat aiaz ei⁹ separi a corpe q̄z p̄uari a xp̄o quem diligebat. Canti.v. Vulnerata charitate ego sum. Nā sicut forma sigilli in cera. sic charitas xp̄i radicata in eius corde. ibi oriunt feruētissima desideria. frequentissima suspiria. dulcissima colloquia q̄ fuerūt inter xp̄m t mariā. Lu.x. Maria optimā partem elegit. Pars bona de peccatis ad penitentiā pcedere. pars melioz ꝺ penitentia ad perfectionē reuerti. Tunc dicet veni electa mea t ponā in te thronū meū.

¶ Sermo. CV.

¶ Ad idem.

Remittūtur ei peccata multa: quoniaz dilexit multū Luce. vij. ¶ In verbis p̄missis duo innuunt. Primo annunciat peccatoz remissio. ibi. remittuntur ei pcta multa Scđo subiungit remissionis ratio. qm̄ dilexit multū. De p̄mo dicit. remittunt ei peccata multa. ¶ Pro q̄ sciendū multa req̄runt ad remissionē peccati. Primū ē peccati cognitio. Bern̄. Scio neminē posse salnari sine p̄cognitōe. hanc ip̄a habuit. Un̄ Augu. Ip̄a nouit q̄z to moꝛbo laboꝛauit ꝓpter qđ salutē ꝺsecuta fuit. Bene. Salutis initiū est p̄ cognitio. ita q̄ potuit dicere cū ps.l. Iniquitatē meā ego cognosco. Heu q̄z pl̄es sunt qui pp̄riā cognitionē hr̄e nolūt De q̄b⁹ Bern. in p̄ncipio meditationū. Multi multa sciūt seipos nesciūt. Tales raro merent veniā peccatoz. q̄ em̄ seip̄m nescit: nil bn̄ nouit. Ideo Bern̄. Meli⁹ est nosce re seip̄m q̄z cursum siderū t virtutē lapidū. Prouerb⁹. xv. Nosse te ꝺsummata est iusticia ¶ Scđm qđ requirit est ꝺsideratio offensionis dei. De q̄ Aug. ꝺ vera t falsa p̄nia. Penitens nō solū ꝺsideret q̄d fecerat sz quē offenderat. s. creatorē suū. dicēs cū ps.l. Tibi soli peccaui t malū coram te feci. Et cū manasse. ij. Paralip. vlti. Peccaui sup numez arene maris. nō sum dign⁹ videre altitudinē celi p̄ multitudine iniq̄tatis mee Et cū filio p̄digo Lu.xv. Pater peccaui in celū t coram te. nō sum dignus vocari filius tuus ¶ Terciuz est timoꝛ Eccli. i. Timoꝛ dñi expellit peccatū. nā q̄ sine timoꝛe est nō poterit iustificari ¶ Quartū remissionis fiducia. puer. xv. Per misericoꝛdiā t fidē purgant pcta. Hanc ip̄a habuit. q̄z vt cognouit q̄ accubuisset ꝺmo pharisei ad eū adūt. dicit glo. Habuit fiduciā qui leprosum mūdasset: ea mūdare posset. Jō dictū est ei. Fides tua saluam te fecit. ad Ro. viij. Spe salui facti sum⁹ ¶ Quintū est pcti verecūdia. Un̄ Greg. Facilit̄ culpa coꝛrigit̄ que erubescit Eccli. iij. Est ꝺfusio adducens gl̄iaz. Richar. Quāto verecūdia maioꝛ: tanto penites in ocul' dei clarioꝛ. Naz fm Aug. Verecūdia est maxima ps remissionis ¶ Sextū est damnū t pcti noticia. Et hoc damnū est multiplex qđ infert peccatū. Primo facit hoiem miser. puerb. xiij. Miseros facit pp̄los peccatū. De q̄ Apocal'. iij. Tu dicis q̄z diues es t locuples t nescis. q̄z miser es q̄z in odio dei. Eccli. xij. Altissim⁹ odio h̄z peccatoꝛes. Scđm malū qđ facit pctm̄. q̄z facit hoiem pena dignū. Augu. Nullū maluz impunitū. Nā nō stat dedecus culpe sine decoꝛe iusticie. Ideo p̄strauit se ante pedes. ac si diceret. ego demerui q̄ tu truderes me tuis pedib⁹ ad penas inferni. Terciū dānū pcti est q̄ p̄uat homiez gr̄a. t facit q̄ homo cadit in indignationē dei. Sap. xiij. Odio habet dñs impios t impietatē eoz. Aug⁹. Scio deū omni criminoso inimicū. de q̄ pctoꝛ ꝺz dolere. t sic ip̄a doluit. ita q̄ cepit lacrimis lauare pedes.

Bern. O quãta vis est in lachrimis pẽniten tis abluunt culpã. extinguũt gehennã. ascen dunt ad celos. descendũt in abyssos. ignez in ferni extinguũt. in celo dcũ reconciliant. intus aiam lauant. Aug. sup ps. O hõ si in conscie tia ardes: extingue lachrimis flãmam crimi nis. Chrys. Nemo flens ad dcũ accessit q̃ non impetrauit qõd postulauit. Augu. Qui de pec cato dolet dolorẽ suũ lachrimis oñdat: qz la chrime sunt testes doloris z vere penitentie. z sunt valde vtiles Isido. Penitẽtis lachrime apud dcũ reputant̃ p baptismate. Aug. Qui lachrimis se miserũ fatet: illi deus miseretur.

¶ Septimuz est satisfactio Sap. xi. Per q̃ quis peccat p illa punit. qõd ipa fecit. Grego. Quot habuit oblectamenta: tot de se inuenit holocausta. vt patet supra. Itẽ ad oĩa ista requirit dilectio. i. ad Coz. xvi. O mĩa vestra in charitate fiant. Hylarius sup Johã. Frustra est oĩs opatio nisi assit dei dilectio. Jõ subdit. quoniã dilexit multũ. Revera fortiter deum dilexit. ita p totaliter in charitate accẽsa fuit: p dilectio eius compatur fortissimis. De quibz Salomon Cantic. viij. Fortis est vt moz dilectio Dura sicut infernus. z sicut ignis flãmarũ Atque multe non potuerũt extinguere charitatẽ. nec flumina obruunt illã. si homo dederit omnẽ substantiã suã p dilectione: quasi nihil despiciet eã. Ecce sex fortissima. moz. infernus. ignis. aqua. flumen. et substantia temporalis. Primo em̃ moz est fortis in separando. qz ea q̃ fortiter sunt cõiuncta. scilicet aiam̃ z coz p deus diuidit. i. Reg. xv. Sic cum separat amara moz. sic dicit Dyonisi9. Moz nõ est substãtie assumptio sz vnitorũ separatio Sic amor dei separauit beatã mariã magdalenã ab amore mũdi: z amori xpi firmiter se vniuit. Hanc charitatẽ ipa ostendit q̃ mũdum reliquit z omes pximos frẽm z sozorem: z heremũ intrauit: p triginta annos cõtinuauit. Et p desiderio christi tedio vite psentis affecta. Dicit Egisipp9. Nullũ virũ videre voluit. omnez assolationẽ tpalem fugiens. tm̃ ad dei assolationẽ anhelãs. q. d. illud Augu. Unũ precora te pñe vt in nullo pmittas me cõsolari q̃z in te. O mĩa amarescunt vt tu solus mihi dulcescas. oĩa mihi mortua sũt vt tibi viuã. Et poterat dicere illud ad Gal. ij. Viuo ego: nõ ego: sed viuit in me christus Druge. Nonne maria magdalena mortua q̃ sentiens nõ sentiebat. videns non videbat. z audiens nõ audiebat. sz tota ibi erat vbi magister suus. Isto forti amore meruit vt christus eã erga sororẽ suã excusauit. z meruit inter oĩes homines primo christũ videre resurgẽtem a mortuis.

¶ Secõm forte est infern9 in retinendo. qz animas semel receptas semp retinet. z sic amor dei eius mentẽ cũ deo ita fortiter colligauit p nunq̃z ab eius amore cadere potuit. Prouer. xvij. O mĩ tpe diligit q̃ verus amicus z fidelis est. in vita i morte z post mortẽ. In vita sequebat̃ eũ. z sedẽs ad pedes In morte stabat cũ matre eius iuxta crucem. Post mortẽ emit aromata vt vngeret ihesuz Isto forti amore meruit p dñs eaz excusauit erga iudã. Dimitte eã. opus em̃ bonum opata est in me: pñit me vngere in sepulturam

Tercũ forte est ignis in accendendo z consumendo. Eccli. xiij. Ignis nunq̃z dicit sufficit z sic ignis amoris ita accẽsus fuit i maria magdalena. nã quãdo meditabat̃ dulcia ei9 & baque ab eo audiuit: z ei9 exempla que viderat poterat dicere cũ ps. In meditatõe mea exardescet ignis. Itẽ. inflãmatum est coz meuz et renes mei. i. cogitatões. z illud Canti. v. Vulnerata charitate ego sum. Nã sicut vulneratus de alio cogitare nescit nisi de vulnere. Et sic ipa de christo. Druge. Ubi ioseph sepeliuit corpus tuũ: ubi maria spũm suũ. Bern. Principalior est spiritus vbi amat q̃z vbi animat. Isto forti amore meruit christi assolatõez Johan. xx. Mulier q̃d plozas. Dicit Gregoriꝰ Interrogat̃ causa doloris vt augeat̃ desiderium amoris. O pie ihu tu interrogas: z tu scicebas: z sic fieri volebas. Noueras tu ortulane q̃d plãtaueras in orto aie. Ecce qõ exarsit i amore corpis mortui: p ait. Si tu sustulisti dicito mihi vbi posueris: z ego eũ tollã. Ecce verba feruẽtis amoris p vna fragilis mulier tm̃ corpus humez gestare putabat. De quo Bern. qõd vix centũ libre mirre z aloes sufficiebant ad condiendũ. De illo ardẽti amore dicit Druig. Ecce maria q̃z ardens in dilectione christi. nullũ locũ excipit. sz sine timore dicit: ego eũ tollã. Non timuit custodes armatos. nõ iudeoz pscrutatões: z pylati damnationẽ nõ expectauit diem clarũ. Johã. xx. Cum adhuc tenebre essent dixit. ego eũ tollam. Dicit Seneca. Nihil est qõd nõ tollit q̃ pfecte diligit. eo p scribit. i. Joh. iij. Perfecta charitas foras mittit timorẽ. ¶ Quartũ forte est aqua in extinguendo. Eccli. iij. Ignẽ ardentem extinguit aqua. z sic charitas dei in ea extinguebat omnẽ amorẽ carnalem p castissime vixit. Greg. Dustato spũ desipit oĩs caro. Ber. Charitas destruit charitatez. charitas spirit9

destruit charitatez corporis. Itē extinguebat charitatē terrenā. Vnde q̄ Christ. Vere non habet sup terrā qđ amat q̄ donū dei in vitate gustat. Itē extinguebat amorē domesticū. s. frīs z sororis. pensans illud Matth. x. Qui amat patrē vel matrē plus q̄z me nō est me dignus. Et illud Mat. xix. Omis q̄ reliq̄rit frēs aut sorores: patrē vel mr̄em ꝓpter nomē meū centuplicit accipiet. Itē extinguebat amorē priuatū. qz de seipa postea nō curauit: sed triginta annis corp⁹ suū afflixit. ꝫ siderans illud ad Gal. v. Qui christi sunt carnē suaz crucifixerunt cū vicijs z cupiscētijs. Et sic spiritual' martir effecta est. Vnde q̄ Bern. Vere martirij genus sanguinis effusio z q̄tidiana corpis afflictio. Isto forti amore meruit spūalez ꝫsolationē q̄ dns ea pauit p angelos septies in die eleuatā. q̄ collaudabāt dnm in ei⁹ dura z pfecta pnia. Luc. xv. Gaudiū est angelis dei iuper vno ꝛc. ¶ Quintū forte est flumē in obruendo Mat. vij. Venerūt flumina z venti flauerunt z irruerunt in domū illā z cecidit. Et sic amor dei fuit in ea fort' sicut flumē. qz subuertebat domū mētis z fundit⁹ destruxit. qz prius cor ei⁹ erat dom⁹ dyabli. Gregō. Septem dēmonia habuit. sz charitas dei fecit eā domū dei. i. Joh. iij. Qui in charitate manet in deo manet z de⁹ in eo. Hugo. Ita familiarē deo charitas vt habitare nolit vbi charitas nō fuerit. Itē hortamur ad Eph. iij. In charitate radicati z fundati. Et sic ipa radicata i charitate. Unde q̄ Greg. Pensandū quāta vis amoris discipulis fugientibꝫ ipa iuxta crucē stabat. Orige. Stabat z plorabat. Amor fecit eū stare. sed dolor cogebat eam plorare. O quant⁹ amor in ea. discipul' recedentibꝫ a monumēto ipa non recedebat. itez z itez un monumentū respiciebat. Gregor⁹. Vis feruidi amoris intentionē multiplicat inquisitōnis. Orige. Vehemēter plorabat. qz duos dolores in mente gestabat. vnū de xpi morte. aliuz sublatū credebat. ꝫ solationē angelicā respuebat. Aug. in persona ei⁹. Onerose sunt mihi oēs ꝫsolatōes grauāt me z nō ꝫsolant. ego quero creatorē meū. tō ḡuis est mihi oīs creatura. Hugo. Facil⁹ erat aiam ei⁹ separi a corpore qđ viuificabat q̄z a corpore qđ diligebat. Isto forti amore meruit q̄ xps ea dilexit. Johan. xi. Diligebat aūt dns martham z sororem ei⁹ mariā. ita diligebat q̄ ipsa flente fleuit. Et meruit illa dilectōe q̄ fuit p̄nūcia resurrectionis xpi. tō dicit apl'oz apl'a. qz dixit ei christ⁹. Vade ad frēs meos z dic eis. ascēdo ad patrē ꝛc. ¶ Sextuz est suba tpalis in appetendo. Aristo. Appetit⁹ diuitiaz crescit in infinituz. Eccli. v. Auar⁹ non implebit pecunia. Et sic amor dei in maria magdalena q̄ tpalia parui pendit. Nō est cōtenta in domo recipere ihm cū sorore. sed in via necessaria sibi ministrare z vngenta pciosa effundere. ita q̄ dicit Aug⁹. Quantū quis despicit intantū diligit. Ipsa parui pendit vngentū pciosum. de quo iudas murmurauit dicēs. Potuisset vngentū hoc venūdari tot denarijs z dari pauperibꝫ. Ipsa potuit dicere illud Philip. iij. Omia arbitratus sum vt stercora ꝛc. Cū isto forti amore ipsa meruit. vel sic. In appetēdo maria fuit insatiabilis. qz gustu diuine dulcedinis satiari nō potuit. sz quo ampli⁹ bibit: tanto amplius sitiuit. Idcirco Eccl. xxiiij. Qui me edent adhuc esurient. z q̄ me bibent adhuc sitiēt. sz dicendo cū ps. xvi. Satiabor cū apparuerit gloria tua. Idco potuit dicere illud Augu. Nihil me delectat nisi de te loqui. de te audire. tuam gloriā in corde meo frequēter reuoluere. p hec meruit eternā gloriā.

Sermo. CVI.
Ad idem.

Remittūtur ei peccata multa: quoniaz dilexit multū Luc. vij. ¶ Idem⁹ q̄ nubes interposita inter solē z nos: radiū solis auertit a nobis: z phibet eū. vent⁹ vero supueniens z auferens nubes solis lumen nob' restituit. ¶ Spūaliter. p nubem intelligit pctm̄ mortale. Hoc impedit radiū solis. i. claritatē gr̄e. Isa. lix. Peccata vestra diuiserunt inter vos z deum. aduenīēte vero vento. i. penitentia delēt nubes culpe: z restituit lux solis, id est gr̄a. Augu. Penitētia remouet ac delet pcta z restituit ablata. Figurat Jone. iij. de niniuitis q̄ debēbāt subuerti. sed p pniam salvati sunt. vt ptz ibidē. Itē. q. Regū. xij. dixit nathan ad dauid. Judicauit sup te malū. non recedat gladi⁹ a domo tua. Rndit dauid. Peccaui dño. Qui nathan Translulit dns pctm̄ tuū. Aug. O q̄z salubre verbū peccaui. Ambr. in lib. pfationū. O felix pnia que ad se trahit dei clementiā: z ligat eius omipotentiā. z inuenit coraz deo gr̄am. z sic maria magdalena. de quo thema. Remittunt ei pcta ꝛc. ¶ In summa verboz in nulli primo pctoz remissio gratiosa. in pncipio. Secdo remissoz ratio vigorosa ibi. quoniā dilexit multū. De primo dicit. Re-

mittunt ei pēta multa. Nā Marci vlti. dicit septē dēmonia habuit. Hre. in omel. Uniuersis vicijs plena fuit. Itē nota peccatū ei⁹ fuit multiplex. s. originale: veniale: mortale: actuale. z pcm̄ in spūm sctm̄ ¶ Primo videndū est q̄d sit pcm̄. Rñdet Aug. Peccatū est auersio a bono incōmutabili ad bonū cōmutabile. vel sic ꝑm quosdā. Peccatū est oīe dictū vel factū vel ꝯcupitū quod fit cōtra legez Ideo in lib. de duab⁹ aiab⁹. Peccatū est volūtas retinēdi vel ꝯsequēdi qđ iusticia prohibet Itē Amb. in li. de paradiso. Pcm̄ est ꝓuaricatio legis diuīe. qz dicit mgr in. ij. di. xxxv. Peccatū nō ꝯsisteret si interdictio nō fuisset. Jō mgr in. ij. di. xlvij. Causa z origo ꝓma peccati res bona extitit. qz ante primū pcm̄ nō fuit aliqđ malū vnde oriret. cū em̄ origine z causam habuit. aut ex bono: aut ex malo. sz malū ante nō erat. igit ex bono ortū est. s. ex angelo. Aug. ꝯra iulianū hereticū. Quid est angel⁹ nisi bonuz op⁹ dei: z bona z laudanda natura. Et dicit sctus Tho. Bonū ꝓt esse causa mali nō per se sed per accidens. sed mala voluntas angeli silr z hoīes secūdaria causa fuit malorū. R ¶ Pro q̄ sciendū q⁹ bonū ꝓt esse causa vel subiectū mali in q̄ nō sunt oīa. z qđ non habet oēm pfectionē z bonitatē. sed de⁹ q̄ habet omnino pfectionē z bonitatem nō ꝓt esse causa mali. Jō Aug. in li. q̄stionū. Non est deus mortz inuētor: sz iudex. ¶ Itē viso q̄d ē peccatū in generali. Nunc q̄d sit peccatū originale Rñdet sctus Tho. sup. ij. sniaz. Formaliter loquēdo pcm̄ originale est defect⁹ originalis iusticie. Materialiter est ꝯcupiscentia. Sed Hugo in li. de sacrīs li. i. Pcm̄ originale ē vicium qđ nascēdo vel ꝯcipiendo ꝯtrahim⁹. Nā licet generantibꝫ q̄tū ad culpā remissum sit. tn̄ remanet quo ad pnam. ¶ Diceres. sit ne paruulis iniuria q⁹ imputat eis h̄ ad peccatū. Rñdet sctus Tho. nō. Nā qui caret alicui pfectione que requirit ad aliq̄d obtinendū debz carere illo obtinendo. sed paruuli carēt iusticia originali z actuali q̄ requirit ad dei visionem. ergo iusticia ade ex gra fuit data sup naturalia principia: quā p ingratitudinē amisit. vñ cū ex gratia esset nulla iniuria fit posteris. si nō redditur eis iusticia ab adam perdita ¶ Diceres. Est ne illud originale voluntarium vel necessariū. Rñdet mgr in. ij. di. xxxij. z est Origen. q⁹ ꝓt dici verūtz. Necessariū vero qz vitari non ꝓt. Ideo ps. De necessitatibꝫ meis eripe me dne. Etiā ꝓt dici voluntariū. Aug. Licet paruuli nō vtuntur libero arbitrio voluntatis. attamē vocat voluntariū. qz ex primi hoīs voluntate ꝯtractū z factū est quod ammodo hereditariū. De quo ad Ephes. ij. Eramus natura filij ire. Dicit sctus Tho. in ij. ij. q. lxxxi. ar. i. Oēs hoīes ex adam decurrunt sunt tanq̄ multa mēbra vnius corporis Actus autē vnius membri nō est voluntarius voluntate ipius. sz voluntate anīe que primo mouet membra Unde homicidiū nō imputatur manui nisi inquantū est aliquid hominis qđ mouetur a primo principio. sic etiā peccatū originale nō est voluntariū voluntate paruuli. sed primi parentis. ¶ Diceres. est ne peccatū originale vnuz vel plura. Rñdet q⁹ vnū. nam sicut vna febris debilitat oīa membra. sic pcm̄ originale ordinat oīa membra corpis. ita q⁹ ocul⁹ est pronus ad videndū lasciuiā. auris ad audiendū. os ad loquendū. de q̄ Ben. viij. Sensus z cogitatio hoīs ab adolescētia prona sunt ad malum. qđ ꝯquerit apl's Ro. vij. Nō inuenio bonū i carne mea. inuenio aliā legē in membris meis repugnantē legi dei mei. ¶ Diceres. vtrū pcm̄ originale sit magis i vno q̄z in alio. Rñdetur q⁹ nō. qz originale nō est aliud q̄z priuatio originalis iusticie q̄ est equaliter in oīb⁹. ¶ Diceres. si hō nō peccasset vtrū habuisset plus de gra tūc q̄z nūc post peccatū. Rñdetur quedaz sunt dona gre q̄ ordinant ad pfectionē hoīs i seipo vt dona gre gratū facientis. Quedaz enī dant ꝓpter alteri⁹ vtilitatē. vt genera linguarū z opatio signoz. z hmōi que ordinant contra aliqs defect⁹. Dona ergo illa que ordinantur ad suppletionē defectuū alioz nō essent si pcm̄ nō esset. qz defect⁹ illi nō essent. z sic nō essent dona gre gratz date que iā sunt. Sz gra gratū faciens esset maioz ante peccatū q̄z post compando statū ad statū. qz tunc natura essz melius dispōsita N ¶ Diceres. ꝑ quid remittit peccatū originale. Respondet primo ꝑ fidem. Actuū. xv. Fide purificans corda eoz Idcirco cū baptisatur puer patrini pfitent fidem ante baptismū. qz dicit apl's Roma. v. Justificati ex fide in gra in qua stamus. Secundo remittit ꝑ baptismū. dē q̄ Ezech. xxxvi Effundam sup vos aquā mundā z mundabimini ab oībus inq̄namētis vestris. Aug. ad felicianū. z habet de pe. di. i. Ş. tres. Per baptismū oīm ꝓteritoz fit ablutio pctoz. ¶ Itē peccatū veniale dr veniale. ꝓmo ꝑm sanctum Tho. in. i. ij. q. lxxxviij. ar. ij. correlarie q̄stionis. q̄si dignū venia. qz peccata venialia habent causam venie. qz ex hūana fragilitate vel

ignorãtia causant. que sunt plura. ꝛc q̃ Aug. ꝛ habet. xxv. di. q̃ alios. vbi dicit. Quotiẽs in cibo vl' in potu q̃s plus accipit q̃z necesse est: ꝛ tñ nõ intẽdit. ꝛ sic ebrietas est mẽtis oblunio: ꝛ est veniale. Scõdo quotiens quis loquit q̃z oportet. s. ꝛ licitis ꝛ iustis. Blo. nõ ex ꝛtemptu. Tercio quotiẽs q̃s tacet q̃z oportet. Blo. nisi in plãtis q̃bꝫ posset esse mortale. Quarto quotiens q̃s exasperat pauperẽ. Quinto q̃tiẽs sanꝰ nõ ieiunat alijs ieiunantibꝫ. si saltẽ ñ est ieiunium ex ꝓcepto. Sexto si q̃s tardiꝰ surgit. Septimo si ex facilitate iurat vl' ex leuitate male/dicit. Jsta venialia pcta facilꝰ augmentant. qz dicit Aug. Nullũ pctm̃ est adeo veniale: qõ nõ fiat mortale dũ placet. ꝛ habet in can̄. xxv. dist. nũc aũt. §. criminis. Et dicit glosa. Assiduitas ꝛ ꝓtempꝰ venial' pcti sunt mortale pctm̃. ibidẽ distinguit ꝛ triplici genere venialiũ pctõꝝ. Nã apl's grauiora pccata venialia vocat lignũ. minora fenũ. minima stipulã. qz sicut lignũ diutiꝰ durat in igne q̃z fenum. ꝛ fenũ diutiꝰ q̃z stipula. sic ꝓ maioribꝫ pctis hõ meret plus esse puniendꝰ. Idcirco dicit Aug. sup epl'am Joh̃. omel'. i. Noli contemnere venialia. qz leuia sunt. sed expaueſce: qz multe sunt. ꝛ animã a diuina visione excludunt Apocal'. xxi. Nil coinquinatũ intrabit. Nã nõ refert siue nauis ꝓ magnos fluxꝰ siue ꝓ guttas paulatim intrãtes submergit Jdeo Aug. in ꝑmone ꝛ oꝛõe dñica. Quid interest virũ te plumbũ ꝑmat aut arena. ꝛ sic ꝺ venialꝭ. nõ est paruũ qõ ꝑponerat deũ ¶ Pro quo sciendũ q̃ pcta venialia pñt mortalia fieri tripliciter. vt dicit sctus Tho. i. ij. q. lxxxviij. ar. ij. Primo q̃ idẽ actꝰ n nature fit ꝑmo venialꝭ ꝛ post mortale sine mutatõe voluntatꝭ. ꝛ sic nõ ꝑt fieri. Sz motꝰ subitꝰ sine ꝛliberatione causat venialꝭ. sz post h̃ ꝛliberatꝰ causat mortale Scõdo q̃ illud qõ est veniale ex genere in quantũ ꝓstituit in eo finis ad mortale. vt oꝛdinatio ꝛbi ociosi ad adulteriũ ꝛ fornicationẽ fit mortale. Tercio q̃ multa venialia pcta ꝓstituerẽt integraliter vnũ pctm̃ mortale. falsum est. nã oĩa venialia nõ pñt hr̃e intantũ ꝛ reatu. qz pctm̃ mortale habz reatũ pene eterne. veniale vero pene tpalis. Alio modo intelligit q̃ peccatũ veniale fit mortale dispositiue qz disponit bene ad mortẽ. Jtẽ venialia pccata remittunt multipliciter. Primo ꝑ aquã benedicte aspersionẽ. vt habet ꝛ ꝓse. di. ij. aquã sale. Scõdo ꝑ ꝑsbiteri benedictionẽ. xxij. dist. presbiter. Tercio ꝑ dñicam oꝛõem. Quarto ꝑ elemosinã ꝛ largitionẽ. Quinto ꝑ ꝛfectionẽ. Sexto ꝑ ieiunij castigationẽ. vt patet ꝛ pe. di. i. medicina. Septimo ꝑ dignã cõmunionẽ. vt habet ꝺ ꝓse. di. ij. Cũ oĩe crimẽ Octauo ꝑ extremã vnctionẽ. vt patet ꝺ sacra vnc. c. vnctio. dicit sctus Tho. in. iij. di. xxi. Non potest tolli culpa nisi reordinet volũtas Jdeo nõ tollit volũtate manẽte. ergo semp requirit vna displicentia ad tollendũ venialia. ¶ Tercium pctm̃ est mortale ꝑ qõ homo meretur eternã mortẽ. vt dicit mgr̃ in. ij. dist. xlij. Jtem nota ista pcta differũt inter se. Primo oꝛiginale ab actuali. qz oꝛiginale in anie infusione ꝓtrahitur. sed actuale ꝑ malã voluntatem ad actũ. Jtem actuale peccatũ trãsit actu ꝛ remanet reatu. sz oꝛiginale trãsit reatu ꝛ remanet actu. vt patet. xxxij. q. vij. nõ solũ. Secundo differt mortale ꝛ veniale. quia mortale tollit gr̃am ꝛ impedit gloriã. sed veniale non: qz stat cũ gr̃a. vt dicit sctus Tho. Nã q̃ peccat mortaliter cadit a charitate. sz nõ q̃ venialiter. licet tñ cadit ab innocẽtia. vt habet ꝛ pe. di. iij. septies. Jtẽ pctm̃ mortale differt a venialꝭ. qz pcta mortalia pñt effici venialia ꝑ ꝓfessionez. vt dicit sctus Tho. in. i. ij. q. lxxxviij. Peccatũ mortale effectu efficit veniale. ꝛ ꝺ pe ni. di. i. serpens. Sz venialia nunq̃z pñt effici mortalia inq̃tũ talia. Jtẽ pcta mortalia inter se differũt. qz aliq̃ dicunt mortalia cõmũi nomine. aliq̃ vero pcta in spũm sctm̃. Jtẽ pctm̃ in spũm sctm̃ dicit dupl'r. Uno mõ ꝺz q̃ peccat in psonã spũssancti. vt q̃ aliter sentit ꝛ ea dicenti spũm sanctũ esse creaturã. Alio mõ qui peccat ꝓtra attributũ spũssancti. scz ex certa malicia: qz ei attribuit bonitas. Et dicit irremissibile. nõ qz nõ remittit vl' remitti nõ possit. sz quia nõ habet causaz excusatõis: cũ sit ex certa malicia. sz in patrẽ ꝛ filiũ habet causam excusationis: qz ignorantiã ꝛ infirmitatẽ Scõdo ꝺz irremissibile: qz prava volũtas repellit illud ꝑ qõ deberet remitti. Jtẽ pctm̃ in spũm sctm̃ specialiter opponit gr̃e penitẽtiali ꝑ quam fit remissio pctõꝝ. ¶ Jtẽ ad remissionẽ pcti sex exigunt. duo ex pte remittẽtis. s. misericordia ꝛ iusticia. ꝺ misericordiã est ꝛsperatio. ꝺ iusticiã est ꝑsumptio. Scõdo ex pte ei' cui fit remissio req̃runt duo. s. ꝓpositum nõ peccãdi. ꝛ doloꝛ ꝛ cõmissis. Cõtra primũ est finalis impenitentia q̃ priuat emendã. ꝓtra secũm est obstinatio. Tercio req̃runt duo ex pte ei' ꝑ qõ fit remissio. s. fides eccl'ie. ꝛ gr̃a q̃ dat in sacro. Cõtra primũ est impugnatio veritatꝭ cognite. ꝓtra secũm est inuidentia fraterne gr̃e Jnuidia est pctm̃ mortale. qz est respectu gratie vel

alterius boni inquantū credit diminutiuū p priū boni. sz inuidētia est respectu gr̄e in se inquātū ex malicia sibi bonū displicet. z sic peccatū in spūmsanctū dicit irremissibile. sicut infirmitas incurabilis q̄ resistit remedio morbi. Attn morbo miraculose p̄t curari. ita hoc peccatū diuina ꝑtute est remissibile. sz finalis impenitētia est irremissibile. Hiero. Nihil misericordie dei repugnat nisi cor impenitens: qđ veniā nō postulat. Augē. Nullus de pietate dei diffidat. q; bonitas dei oēm maliciā superat. ¶ Dixi secō subiungit remissiōis ratio vigorosa. ibi. qm̄ dilexit multū. ¶ Pro q̄ scien dū peccatū mortale actuale remittit p multa. Primo p veram ꝯtritionem Thob. iij. In tpe tribulatōis pēta rē. ps. l. Sacrificiū deo spūs ꝯtri. z Dan. iij. In spū humilitatis z in anio ꝯtrito suscipiamur a te dne. Secō p confessionē. ps. xxxi. Dixi confitebor adūsum me rē. z tu remi. rē. de q̄ puer. xxviij. Qui abscōdit scelera sua nō diriget. q̄ aūt cōfessus fuerit misericordiā habebit Jdeo. i. Joh. i. Si ꝯfiteamur pēta nr̄a fidelis z iustus est dns vt remittat. Tercio p elemosinaz largitionē. ꝑuerbi. xvi. Misericordia z veritate redimit iniq̄tas. h̄ docuit ppha daniel nabuchodonosor regē. Daniel. iiij. Rex placet tibi ꝯsiliū meuz. pēta tua elemosynis redime. Eccli. iij. Ignē ardentē extinguit aqua. sic elemosina resistit pēcis. Jō Lu. xi. Date elemosinā z oia rē. Quarto p remotā oꝛōem. Actu. viij. Roga deū vt tibi dimittat cogitatio cordis tui. Et sic dimissuz ē seruo nequā Matth. xviij. Dīme debituz dimisi tibi: qm̄ rogasti me. Quinto p iniuriarū remissionē. Eccli. xxviij. Relinque ꝑimo nocenti tibi: z deprecanti tibi dabit venia. Augu. Unusquisq; talē indulgentiā accipiet a deo q̄ lem fecit ꝑimo Lu. vi. Dimittite z dimittet vobis. Eadē mēsura q̄ mēsi fueritis rē. Sexto p lachrimaz effusionē. Jsido. Penitentis lachryme apud deū reputant p baptismate. Jd circo Aug. sup ps. xciij. O hō si ardes in cōscientia delicti lachrimis extingue flāmā criminis. q; beat⁹ Bern. cōmendat di. O q̄ta vis est in lachrimis penitētis. abluūt culpā. extinguūt gehēnā. ascēdunt ad celos. descēdūt ad abyssos. ignē infernalē extinguunt. celos pulsant. aiam lauāt. deo pcōrem recōciliāt. de q̄ Aug. Qui lachrimās miseꝛ se fatet: illi deus miserebit. ¶ Hinaūt pcedūt ex dilectōe. aliq̄ flēt timore pene. de q̄bz Bern. Quosdā lugere video si lachryme de corde pcederēt non ita cito riderēt. Septio dimittit pcm̄ p ardentē dilectionē. d̄ q̄ thema. Remittunt ei rē. i. Pe. iiij. Charitas operit multitudinē pcōꝛ. ¶ Pro q̄ sciēdū remissio pcōꝛ autoritatiue fit a solo deo Jsa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates tuas. Aug. de vbis dni. Spūsctūs opat remissionē pcōꝛ post ꝯtritionē. sz reat⁹ pene p opus bonū charitate informatū remittit. licet em culpa simul z ñ p ptes remittit. tm̄ remissio pene fit p ptes. q̄ pl⁹ diligit plus ei d̄ pena remittit. Greg. Dilectio habz se vt ignis. pcm̄ vt rubigo: tanto magꝭ rubigo pcti ꝯsumitur: quāto cor pcōrus igne charitatis cremat.

Sermo. CVII. Ad idem.

HAccessit ad pedes ih̄u peccatrix mlier. Sic legit z canit scta ecclia. z sumptū est originaliter ex hystoria euāgelica Lu. viij. Nulla res est homini ita bona z proficua q̄n etiā aliq̄n dānosa. Et ecōtra. Nulla res dānosa q̄n aliq̄n ꝑt esse pficua. Exēpluz de ꝑmoscz de re bona. Lux est res bona Gen. i. Uidit de⁹ lucē q̄ esset bona. q̄ sicut oculi claris z sanis pdest. ita egris nocet. Secō diuitie terrene bene sciēti expendere psunt: z nescienti obsunt: z nocēt Amb. Sicut diuitie sunt impedimēta reprob. ita bonis sunt coadiuuamēta ꝑtutis. Tercio sicut bonū vinū pdest homini sano sitienti. ita obest egro z febricitāti. Exemplū de secō. s. de re dānosa q̄ aliq̄n ē pficua. vt de mulieribz. quedā legunt fuisse exēplar virtutū. q̄ dā vero legunt exēplar viciozꝝ z nociue. Nōne ꝑma mater eua legit fuisse exemplar gule z intemptantie. Genes. iij. z multū nob nocuisse. ita vt legit Eccli. xxv. Initiū pcti mulier. p illā oēs morimur. Item exēplum inobedientie. dū exiret sodomū, phibita ne retrospiceret inobediēs fuit. z versa est in statuā salis. Genes. xix. Item dyna filia iacob exēplū curiositatis inconstantie duz egressa vt videret mlieres regionis illi⁹ ab emoꝛ filio sichem stuprata est. Genes. xxxiij. Item iezabel vxoꝛ regis achab exemplum homicidij z ydolatrie. iij. Reg. xviij. Sic ecōtra legūtur multe sancte mulieres que sunt nobis exemplar sanctitatis z honestatis. Beata virgo maria exēplū innocentie. Anna vidua exemplū ꝯtinentie. mlier chananea exemplū pseuerātie. Ista vero peccatrix beata exemplum pnie. Jō Greg. Sacra scriptura nō soluz narrat virtutes sanctoꝝ. sed etiā casus eoꝝ. vt videam⁹ in

lapsibꝫ q̄d timere debeam⁹. in ꝓfectibꝫ q̄d imitari studeam⁹. iuxta illud Ambꝝ. Si secutus es errantē sequere pœnitentē. Si legim⁹ illā recessisse a deo p pctm. q⁹ Aug. Peccatū ē recessus a deo. videamus quō in pñia accessit. de q̄ thema. Accessit ad pedes ⁊c. ¶ In sūma verbꝝ duo in nuunt. Primo ꝓponit ei⁹ accessū ꝓfectuosum. secdo subiūgit ei⁹ excessum vicioſuz ibi peccatrix. De primo dicit. Accessit ad pedes. ¶ Nota septē mulieres in noua lege legunt accessisse ad ihm nob in exemplum q̄ septē sunt ꝓfectus p eas designate quas habere debet ver⁹ pœnitēs volēs p pñiam accedere ad ihm. quas omēs habuit maria magdalena. ¶ Prima mulier fuit Anna vidua que dño ꝓsentato in templo legit accessisse ad euz Luc. ij. Hec ipa hora supueniens cōfitebat. dño ⁊ loquebat de eo omibꝫ q̄ expectabant redemptionē israel. ¶ Moraliter. per hanc mulierem signat ꝓpria cognitio. q̄ est principiuz et fundamentū salutis. De quo Bern. Scio neminē posse saluari sine sui cognitōe. q⁹ maluz nō vitatur nisi cognitū. Nā sicut ⁊tra latentē inimicum nemo potest bellare. sic nec ⁊tra vicia incognita. Seneca. Salutis initiū est p pria cognitio. Considera ergo te. ⁊ cū inueneris te vicioſum: dic cū ps. l. ¶ Miserere mei ⁊c. Quoniā iniquitatē meā ego cognosco. Aug. Si te cognoscis: de⁹ ignoscit. Bern. ad eugenium papā. ¶ Melius est cognoscere seipm q̄z scire cursum sideꝝ. vires herbaruz. cōplexiones hoim. naturas aialiū. ppter q̄d Chriſo. sup Matth. ¶ Maxima ps philoſophie ē cognitio sui. ⁊ q̄ se nescit: nihil bene nouit. Hāc virtutē ꝓprie cognitōnis habuit maria magdalena. De quo Aug. Ipa cognouit quanto morbo laborauit. ipa cognouit quez offendit. q⁹ deū creatorē. Ideo hec cognitio necessaria est ad salutē. vt ait Aug⁹. de vera ⁊ falsa pñia. Penitens nō solū ꝓsideret quid peccauit. sed etiā quē offenderat. q⁹ moraliter peccare ē deū offendere. Aug. Offenso deo nulla est loci religio. q⁹ de⁹ est inimic⁹ omi criminoso. Eccli. xij. Altissimus odio habet pctōres. Hoc ipa cognouit ⁊ dicere potuit cū Psal. l. Tibi soli peccaui ⁊c. ⁊ cū filio prodigo Luc. xv. Pater peccaui in celū ⁊ coram te. nō sum dign⁹ vocari filius tuus. ¶ Secūda mulier q̄ accessit ad ie sum fuit mulier chananea Matth. xv. que clamauit. Miserere mei fili dauid. filia mea male vexatur a dēmonio. ¶ Moraliter. Chananea interpretatur erubescēs. nā ipa erubuit. Primo dns ei nō respondit. Secūdo dixit se nō missum nisi ad filios israel. Tercio nominauit eā canē. Et sic peccator debet respicere enormitatem peccati ⁊ indignitatē sui ⁊ feditatē sceleꝝ vt nō fetet vt putridus canis in cōspectu hominū. sicut pctōr in ꝓspectu dei ⁊ angeloꝝ. vt dicit Aug⁹. ppter q̄d erubescere debet. Augu. Per vos peccastis. p vos erubescatis. q⁹ erubescentia magnā tollit partē criminis. Cui cōsonat Eusebius dicēs. Verecundia penā tēperat quā q̄s p peccatis pati debuerat. Hanc virtutē habuit maria magdalena. Naz post cognitionē sceleꝝ verecundabat. De quo textus. Stans retro secus pedes: nō ante faciez Ratio Brego. Turpitudinis maculas aspexit. lauando ad fontem misericordie cucurrit cōuiuātes nō erubuit. nō missa venit. ipa grauiter erubescebat int⁹ cogitans in seipa. hic est speculū sine macula. hic est candor lucis eterne. Sap. vij. Ego sum vicijs plena. iō nō suz digna accedere in faciē sed retro. nō ad caput sed ad pedes. Brego. Faciliter culpa corrigit que erubescitur Ecci. iij. Est ꝓfusio adducēs gloriā. vt dicit Richar. de sctō victo. De q̄sto verecūdia maior: de tanto in oculis dei clarior. ¶ Tercia mulier q̄ ad ihm accessit est samaritana Joh. iij. q̄ exiens de ciuitate venit ad fontē iacob cū ydria haurire aquā. ⁊ inuenit dñm sedentē supra fontē. Per hāc mulierem significat tercia virt⁹ penitentis. s. ꝓpa cōtritio. Cū ydria aque illa accessit. ⁊ nos cū vera cōtritione ⁊c. Hiero. Nulla culpa debet nisi tristicia anxietur. Rationem ponit magister in. iij. dist. xvi. In omni pcto actuali est actualis auersio a deo p cōplacentiā pcti. Jō oportet q̄ in oīi remissione pcti sit actualis cōuersio ad deū p displicentiā. ⁊ appellatur contritio. Sup quo dicit san. Tho. in. iij. dist. xvi. Nō pt tolli culpa nisi recordinet volūtas scz p contritionē Tren. ij. Velut mare ꝓtrito tua. sicut mare est acerbū: sic ⁊ ꝓtritio. Augu. in lib. de pñia. Vere penitēs semp doleat ⁊ de dolore gaudeat. ⁊ se nō semp doluisse doleat. Nam vbi ꝓtritio finit: ibi de pñia nihil relinquit. Et illam habuit maria magdalena. De qua Breg. Discite quo dolore ardeat que interepulas flere nō erubescat. Innocenti⁹ tercius in summa sua. Venit inq̄t cū fonte lachrimarū ad fontē misericordiaz. vt cuz largo fletu largā ei⁹ misericordiā impetraret. De quo text⁹. Cepit rigare pedes ihu lachrimis. Augu. Lachrime sunt testes doloris ⁊ vere penitentie. ¶ Itez ipa his lachrimis meruit q̄ttuoꝝ bona. Prio iraz dei mitigauit. Hiero.

O humilis lachryma q̄ta est ptās tua. vincs inuincibilē. ligas omipotentē. Scdo ipsa lachrymis veniā impetrauit Chris. Nemo flēs ad dēū accessit q̄ nō impetrauit qđ postulauit. q̄ saltē vere ⁊ pure ppter dēū in eo q̄ dēū offendit dēflet pēta. Aug. Qui se lachrymis miserz fatet: illi dr miset. Tercio lachrymis suis ignē infernalē extinxit. Aug. Flāmam pnaz extinguit vnda lachrymaz. Lachryme sunt humide: extinguūt ignē gehēne. ita q̄ dicit Isido. Penitētis lachryme reputant apud dēū p baptismate. Jō dicit Amb. Ablue te lachrymis: laua te fletibꝫ. si tuipe fleueris: ali⁹ te nō flebit si saul pēta sua fleuisset. samuel nō fleuisset vl plāxisz. si cayn ⁊ iudas ꝑ totez lachrymaz sci uissent dēspare ñ debuissent. Bern. Neq; mūd⁹ diluuio perijsset: si ad lachrymas fugisset. Quarto lachrymis suis angelos letificauit. Bern. sup Cant. Lachryme penitentiū sunt vinū angeloz. sicut vinū letificat coz homis. vt dicit ps. sic gaudiū est angelis dei sup vno peccatore pñiaz agēte Lu. xv. ¶ Quarta mulier que accessit ad ihm fuit emorroissa. ꝺ qua Mat. ix. legit q̄ passa fuit fluxū sanguis duodecim annis Tandē audiēs ihu pietatē ⁊ misericordiā: fiduciā habuit ad eū ⁊ spem sanandi. accessit retro ⁊ tetigit fimbriā: ⁊ sanata est. Per hanc mulierē intelligit quarta ꝺditio et virt⁹ penitētis vere. s. fiducia ⁊ spes remittēdi Augu. Penitētia q̄ est sine fiducia est sterilis ⁊ vacua: ⁊ manet sine misericordia. vt cayn Genes. iiij. q̄ dixit. Maior est iniq̄tas mea q̄z vt veniā merear. Bern. Venturis cayn. maior est dei misericordia q̄z queuis nr̄a miseria. Id circo fletus nō sufficit sine fiducia Amb. Nō p̄t vere agere pñiaz q̄ nō sperat indulgentiaz. sed maria habuit fiduciā. ꝺ quo text⁹. dū cognouit q̄ esset in domo pharisei Dicit Amb. cogitare cepit. hic hospes ꝺ celo venit in mūdū vt pctōres saluos faceret. Alij hospites carnes ferinas req̄runt in cōuiuio. ego ferina peccatrix assatū coz meū in igne charitatis offerā ꝓfidens qui mundauit symonem lepzosum: mūdabit animā meā a lepza viciozz. Ecce ꝓfidentia Eccli. ij. Quis speravit in dño ⁊ est derelictus. q. d. nullus. Bern. Quantā spem fiducie in dño posueris: tantā obtinebis. Et sic magnā habuit fiduciā. ppter qđ dixit ei ihs. Fides tua te saluaz fecit. qz qđ petijt posse impetrare nō dubitauit. sic ⁊ nos Jaco. i. Si q̄s indiget postulet a deo in fide nil hesitans. ¶ Quinta mulier que accessit ad ihm fuit mater filiozz zebedei. ꝺ qua Matth. xx. que orauit p filijs vt vn⁹ sederet ad dexterā. alter ad sinistrā. Per hanc significat quinta ꝺditio penitentis. s. deuota oro. Petam⁹ id qđ est ad sinistrā. id est peccatoz remissionē. vt si quid sinistre egimus vt indulgeat. vt docemur Eccli. xxi. Fili si peccasti: nō adijcias iterz. sz ꝺ pristinis dēpcare. Juxta illud Judith. viij. Indulgentiā pctōz postulem⁹ cū lachrymis. sicut fecit ille seru⁹ Mat. xviij. pcidens orauit. habe patientiā in me: ⁊ oīa reddam tibi. sic orauit Thobias. c. iij. Ne reminiscaris dñe delicta mea. sic anna. Peto dñe vt a vinculo impropez rij absoluas me. Hubdit. Exaudite sunt pces ambozz. Scdo petere debem⁹ illud qđ est ad dexterā. s. gr̄e collationē. Lu. xi. Petite ⁊ accipietz. s. gr̄az dei. Zach. x. Petite vos pluuiā a dño: ⁊ dabit ī tpe suo. Sine hac pluuia aresceit ois fruct⁹ bni opis. Chris. Sicut terra sine pluuia aresceit. sic hō sine dei gr̄a. Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. s. meritorie. nec malū vitare q̄si sinistrū. nec bnū opari quasi dextrū. Aug. de correctōe ⁊ gr̄a. Gratie est q̄ quid bni agim⁹. sic ⁊ penitere. Aug. in lib. de pñia. Vere penitere nō est homis sed dei gr̄e. i. ad Chor. xv. Gratia dei sum id quod sum. ¶ Sexta mlier fuit marcilla. Luc. xi. Extollens quedā mulier vocez de turba. dixit ad iesum. Beatus venter q̄ te portauit. ⁊ significat septā ꝺditionē penitētis. s. satisfactionem quā portare debem⁹. Nā ipe portauit onus pctōz nr̄oz. i. Pet. ij. Pcta nr̄a ipe tulit in corpe suo sup lignū. sic ⁊ nos. i. Cor. vi. Empti est⁊ precio magno. glorificate ⁊ portate dēū in corde ⁊ corpe vr̄o. s. p satisfactionē. Bre. Qui ppria mala cōmittit: iustū est vt p pñiam propriā diluat. Brego. Nō sufficit crux sua sine tua. Jō ad Gal. vi. Onus suum vnusquisq; portabit. s. satisfactōis. ad Heb. x. Voluntarie vob peccātibꝫ iā nō relinquit hostia p peccato. qz nō denuo crucifigit xps neq; cōplantet hō silitudini mortis ei⁹. s. p baptismū. Nā sicut ex alieno pcto obligati eram⁹. ita aliena pena absoluti sum⁹. Nunc vero q̄ ppria mala cōmittit. ppriaz crucē pñie tollat Luc. iij. Facite dignos fruct⁹ pñie. Richar. de sancto victo. In criminaliū purgatōe opus est satisfactione. Brego. ponit exemplū. Si quis alicui blasphemat nō satis est vt cessat. sed vt satisfaciat. ad Roma. iij. Nomē dei p vos blasphematur. ergo oportet vt satis agatz. de quo Anst. in li. Cur dr homo. Necesse est vt ablatus honoz soluat aut pena sequat. Qui vero penitet malū impunitum nō finit. Sic fecis

maria magdalena. Greg. Cogitanti mihi de marie pñia pl⁹ libet flere q̄z aliq̄d dicere. Consuderauit q̄d fecit. voluit moderare q̄ fecerat Cogitauit em̄ scriptū Sap̄. xi. Per que quis peccat p hec t puniet. Prio peccauit oculo. qz impudice respexit. et conuerso oculis q̄b terrena ꝯcupierat iā ꝯterens flebat. Scdo i vanitate pilos exposuit. iā madidatos pedes christi tersit. Tercio ore vana locuta. iā pedes xpi est osculata. Quarto vngēto fucata. iā vnxit pedes xpi. Gre. in ome. Nō sibi turpiter exhibuerat h̄ iaz ꝛco laudabiliter offerebat. Fecit fm dictū apli Ro. vi. Sicut exhibuistis mēbra vra seruire immūdicie t iniq̄tati. sic nunc iusticie in sanctificationē. Et h̄ fecit ipa. vt testat Gre. Quot habuit in se oblectamēta: tot de se inuenit holocausta ¶ Septima mulier est maria mr̄ ihu. q̄ accedēs ad ip̄m stabat sb cruce. t significat septimā ꝯditōez penitētis. scz verā dilectionē: q̄ reḡit ad singlas p̄fatas ꝯditōes. Aug. Charitas valet ad oīa: sine q̄ nihil valēt oīa. etiā quecūq̄z satisfactio ardua. Hylari⁹. Frustra ē oīs opatio nisi assit rei dilectio. i. Loz. xvi. Oīa vra in charitate fiāt t si cares charitate accede cū mr̄e ihu ad crucem. recordare passiōis xpi. Damian⁹ Quid magis ad charitatē accēdit q̄z q̄ pp̄ro filio ñ pepcit de⁹ zc. Bern̄. Si nō posses cognoscere grauitatē pcti tui. pensa q̄z grauia fuerūt tua vulnera p quib⁹ necesse fuit pati xp̄m t vulnerari p te. Si non potes orare vide q̄z pie in passione p pctōrib⁹ orauit cū lachrimis. Pater dimitte illis zc. Lu. xxiij. Si satisfactio videt tibi grauis. Dicit apls Heb. xij. Recogitate cū q̄ talē sustinuit aduersus semetip̄m cōtradictionē. t ñ fatigemini animis vr̄is. Greg. Si passio xpi intueat nil tam graue q̄d nō equo animo sustineat Et sic passio xpi est ad oia p̄dicta inductiua. signāter ad dilectionē q̄ p̄fecit oia p̄dicta. Bern̄. sup Cant. Sup omia te mihi reddit amabilē o bone ihu calix quez bibisti. Hūc amorē habuit maria magdalena. p̄pter q̄d dixit ei ih̄s. Remittunt ei peccata mlta. Gre. in omel. Quid frēs credim⁹ dilectionē dei nisi ignē. q̄d culpā nisi rubiginez. tanto pl⁹ rubigo ꝯsumit. q̄nto magis q̄s charitate accendit. Laus ꝛco in perpetuū.

De sancto Jacobo.
Sermo. CVIII.

Matth. xx. t legit in p̄sentis diei euangelio. ✠ Dicunt naturales q⁹ arbores que nō fuerunt mote p ventū nō habent fructū q̄ honorabiliter possent portari ad mensam dñor. qz fm Plinii. Arbores quiete t nō mote ventis illo anno reddunt penit⁹ infecunde. Ratio. qz cū ventis ꝯcutiunt. tūc cōcussione fertiles redduntur. ¶ Moraliter. Per arbores intelliguntur homines ¶ Marci. viij. Video hoīes vt arbores. Innocen. d̄ vilitate humane ꝯditionis. Est quedam arbor euersa cui⁹ radices sunt crines. truncus caput. rami manus t pedes. Nec arbor. i. homo nō facit fructū eterni regni meritorii. nisi quassatus a vento tribulationis. Augu. Nequaq̄z ad regnū celorum se iudicet ptinere qui hic in area non tritura/tur p tribulationē. nec mēbra se iudicent q̄ caput suū spinis coronatū passionib⁹ nō sequūtur. Ideo. ij. ad Thimo. iij. Oēs qui pie volunt viuere in christo: p̄secutōez patient. Nā fm Augu. Nullus meret dici christi seruus sine tribulatōib⁹. p̄pter q̄d saluator Johan. xv. Memētote fmonis mei: nō est fu⁹ maior dño suo. si me persecuti sunt: t vos p̄sequent. Ideo Eccli. xxxij. Magna est gloria sequi deū. t Judith. viij. Omnes q̄ tibi placuerūt p varias tribulationes transierunt. Hoc considerans Aug. dicit. Dñe hic seca h̄ vre. da pacem in futuro Nā fm Amb. sup beati imaculati. Quāto maior hic tribulatio: tanto vberior ꝯsolatio. De quo Gre. x. moral. Tāto spes solidior surgit: quāto grauiora hic q̄s p christo ptulit. qz gaudiū de eternitate nō tollit nisi hic p̄ius pia seminatōe seminat. Ps. cxxv Qui seminat in lachrimis in exultatōne metet. ad q̄d hortatur dñs iacobū t iohannē dicens. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum. ¶ In summa euāgelij duo innuuntur. Primo p̄positio indiscrete petitionis. ibi. accessit mater. Scdo subiungit correctio fatue p̄positōis. ibi. nescitis q̄d petitis. De primo dicit. In illo tpe. s. cū xps dixit discipulis suis de passione sua: dicēs. Ecce ascendimus hierosolimā. tunc accessit mr̄ filioz zebedei cū filijs suis Johanne t iacobo. hec fuit salome. qz forte vidua. t sequebat christuz. Vel forte vir ei⁹ retro seorsum cū alijs iuit. Dicit Aug. Mater ex ꝯsilio filioz accessit. Jo ¶ Marci. x. dicit. q⁹ filij p se accesserunt. qz est regula iuris lib. vi. Qui facit p alium est ac si faceret p se ip̄m. Chrys. sup Matth. Filij dixerūt matri Ecce morietur. t post tres dies victor reuertetur: q̄d restat nisi regni gloria. q̄d faciem⁹ vt

Potestis bibere
calicem quem ego bibiturus sum.

possem⁹ ptícipes fore regni. Scím⁹ qz nō est
inuid⁹ q̄ se donauit hoīb⁹.quo regni societatē
nō donabit.petētis negligētia reprehendit vbi
d̄ misericordia dantis nō dubitat.nos si roga/
mus ceteroz̄ corda ꝯcutiem⁹. Si sancti sunt
tñ hoīes sunt.ergo submittam⁹ mīrem vt suo
noīe ꝛ̄petetur p nobis ꝛ fiūt duo vna Si est
res reprehensibil'nō imputat.qz ml'ier:sep⁹ ipse
excusabit errorē. Si aūt nō fuerit reprehensibi/
lis facili⁹ impetrabit. Pater p filijs rogans
accessit adorās eū.i.reuerentiā exhibens ꝛ pe/
tens aliq̄d ab eo.s.p̄mo in generali. Dicit ei ie
sus. Quid vis.nō int. rogauit q̄si nesciēs.sz
vt manifestā faceret irrationabilē petitionem
ipoz̄ qui petebāt. At illa dixit.vt hi duo filij
mei sedeant vn⁹ ad ꝛ̄terā.alter ad sinistram
in regno tuo. Itē parētes tria ꝛ̄siderāt filijs.
quierē.diuitias.ꝛ honorē A Primo qui
etem.cū dicit.vt sedeant.ꝛ sic aliq̄ pentes no/
lunt filios docere laborare sed ociari.timēt ne
offendantur.nō ꝑpendētes illud Eccī.xxxiij.
Multa mala docuit ociositas. Nā dyabol⁹
quē ociosum inuenit statim ponit in ope suo.
figurat Exo.ij. Pharao vidēs filios isr̄l sta/
tim dixit.ite opamini. Jō Piero. Semp ali
q̄d opis facito ne te dyabol⁹ inueniat ociosuz
Bern̄. Otium est sentina oīm vicioz̄ Lu.xi.
Dyabol⁹ inuenit domū vacantē assumpsit se
ptem spūs nequiores se.i.septē pcta mortalia
Piero. Inquantū ei ausers ꝛ ocio:intantuz
ausers ei ꝛ loco. Jō Eccī.xi. Si filij tibi sint
erudi illos. Job.v. Nascit hō ad laborandum
sicut auis ad volandū. Nā sicut ꝛ veste non
portata nascit tinea.sic ō ocio pcēm Cassiodo
rus. Pēs ociosa nihil aliud cogitare nouit
q̄z ꝛ escis ꝛ ō ventre. Seneca. Otiū sine r̄is
est viui hoīis sepultura. Exemplū ꝛ illo ꝛ
quo Boet⁹ in ꝛ disciplina scolariū narrat.
Scōm qō eis ꝛsiderāt pentes ē copia di/
uitiaz̄. Sic rebecca laborauit p filio iacob:vt
p̄mogenita obtineret. Ben̄.xxvij. Naz filijs
thesaurizare sufficientiā est laudabile. Ḥ enīz
docet apl's.ij Coz.xij. Debēt parētes thesau
rizare filijs. Sed q̄ hō ita afficit ad filios vt
obliuiscat salutis aīe sue:hoc est reprehensibile.
Jō Augu.ꝛ vita clericoz̄.ꝛ habet.xij.q.ij.si
q̄s irascit.vbi dr. Si q̄s vnū filiū habet pu
tet alterz̄ xp̄m.si duos putet xp̄m terciū.si ꝛcē
undecimū christū faciet.qz dicit Ezech.xviij
Filius nō portabit iniq̄tatē patris:nec pater fi/
lij. Gal'.vi. Unusquisq; onus suū portabit.
Tercio ꝛsiderant eis honorē.sicut bersabee fi
lio suo salomoni. De q̄.ij. Regū.i. Senescē
te dauid filius eius adonias surrexit viuēte pa
tre dicēs.ego regnabo. Qō audiēs mater salo
monis accessit ad dauid:exhibuit reuerentiā
ei.cui rex. Quid vis.cui illa. Dñe mi rex iura/
sti mihi p dñm deū tuū q̄ salomon filius tuus re/
gnaret post te.nunc adonias regnabit te igno
rante:ad te respiciūt oculi oīm in isr̄ael:ꝛ elige
re poteris quē volueris qui regnet post te.ꝛ sic
impetrauit ei regnū. Q̄ q̄t sunt hodie pres et
matres q̄ nō curāt ꝛ salute filioz̄:sz ꝛ honore
B Pro quo nota honor est duplex.s.vir/
tutis ꝛ potestatis. Primus virtutis.ꝛ q̄ phs
iij.ethicoz̄. Honor est p̄mium ꝛtutis. Illū
honorē oēs ꝛsiderare ꝛbem⁹ vt essem⁹ ꝛtuo
si. Nā cū cognoscit virtuosus tūc hz causaz
cur sit honorand⁹.vt si est cast⁹:humilis:mi/
sericors:pius:obediens:pacificus. Ideo Ari
sto.iij.ethicoz̄. Virtutibus priuati non sunt
honore digni.sed s̄m veritatē sol⁹ virtuosus
est honorādus. Un̄ Aug.dicit.q̄ antiquitus
romani colebant virtutē ꝛ honorē p dijs. vn̄
duo templa ꝯstruxerūt sic sita q̄ null⁹ intra/
re poterat templū honoris nisi p̄trāsisset tem/
plū virtutis.ad significandū q̄ nul⁹ esset di/
gnus honore nisi meruerit eundē p laborez̄ et
virtutē. Jō valde laudabile est hoīem esse vir
tuosum. Seneca. Nulla possessio.nulla vis
auri ꝛ argenti pl⁹ estimāda est q̄z virt⁹. Et q̄
virtuosos hoīes diligit ꝛ honorat signū est q̄
ipe ꝛtuosus est. Sen̄. Scias q̄ multis ꝛtu/
tibus abūdat q̄ alienas ꝛtutes amat. Itē virt⁹
est donū dñi pio p honore dignū.ꝛ q̄ dono
dicit Aug. Tale donū est virt⁹ vt null⁹ opet
eā in nobis nisi ꝛus.ad Gal'.iij. Qui tribuit
nobis spūm opan̄ virtutes in nobis. Jō ps.
lxxix. Dñe ꝛ⁹ virtutū.qz a solo ꝛo est. Bern̄.
Incassum laborat in inq̄sitōe virtutū q̄ aliunt
de q̄rit q̄z a ꝛo.ꝛ hūc honorē oēs ꝛbem⁹ q̄/
rere. Scōs honor est ptātis.ꝛ q̄ Eccl'i. vij.
Noli quērere ab hoīe ducatū.nec a rege ca/
thedraz honoris. Ratio Quig. In nullo dya
bolus hoīem sic illaqueat q̄z cum honoris ap
petitu ipm temptat. Ratio.quia grauioz erit
eius culpa ꝛ pena. Primo grauioz erit culpa.
qz nō solū tenet reddere rationē pro se sed pro
alijs.ad Heb.xiij. Obedite ꝑpositis vr̄is.ipi
em pruigilant rōnem reddituri p aīabo vr̄is
Grego.ꝛ cura pastorali. Tot mortibz prela
ti digni sunt q̄t exēpla damnatōis ad subdi/
tos transmittūt. Sap.vi. Exiguo ꝯcedit mi/
sericordia.potentes potēter tormenta sustine/
bunt. Secōo grauioz erit pena. Sap.vi. Ju
dicū durissimū fiet his q̄ p̄sunt. De q̄ Bern̄.

De sancto Jacobo

Veniet ad iudiciū dura allegatio. pauperuꝫ clamor. viduaꝫ gemit⁹ ⁊ pupilloꝝ. Aug. viij ꝯfessionū. Peto dñe vt omis honoris mūdi facias me inexpertē ⁊ gr̃e tue coheredē. Ideo horramur Eccl̃i. viij. Noli q̃rere fieri iudex nisi valeas ꝑturę irrumpere causas. iō salomon nō ꝓtinuit honorē sz sapiētiā. iij. Regū. ij. Da seruo tuo cor docile. Raban⁹. Quos delectat culmē honoris pri⁹ exercere debēt viā laboris. scz ꝑtutis. ꝓpter qđ dicit Heb. v. Nemo sibi assumat honorē nisi vocat⁹ a deo. Bre. dictionē. Grandis honor gr̃ue onus. Impleť illud Eccl̃i. viij. Interdū dominat hō homini i malū suū. Et habeť in cañ. xl. di. Quicunqꝫ primatū in terra desiderat in ꝯfusionē veniet. Iō merito talibꝫ dr. nescitis q̃d petatis. Dicit Raban⁹. Vere nescit q̃d petat q̃ sedem regni glie q̃rit quā nondū meritis q̃siuit. Nescit q̃d petat q̃ se in ꝑtutibꝫ nō exercitat. Iō di. Christo. Nos non debemus petere a deo qđ nob tm bonū videť: sz qđ ipe viderit nobis expedire.

¶ Dixi scđo subiungiť correctio fatue ꝓpositionis di. Nescitis q̃d petatis. Remig⁹ ℟ndit discipul'. qz petitio ꝓcessit ab eis. ℣ Item ista petitio mlieris triplicē errorē ꝓtinebat. s. ordinis puersitatē. intentōis carnalitatem. ⁊ materie vanitatē. Primo ꝓtinebat ordinis puersitatē. qz pri⁹ petiuit ꝑmiuz q̃ habuit meritū. iō noluit quiescere sine fatigatōe cū scribiť p ꝑs. cxxv. Qui seminant in lachrimis in exultatōe metent. Iā voluerūt hr̃e denariū diurnū sine labore. cuz Mat. xx. scribiť Voca operarios ⁊ redde mercedē illis. Itē voluerūt habere coronā sine pugna. cuz dicit. ij. Thimo. ij. Null⁹ coronabiť nisi legitime certauerit. Itē voluerūt hr̃e brauiū ⁊ nō cucurrerunt. cū dicit. i. Cor. ix. Currite vt apphēdatis. iō dicit eis. Nescitis q̃d petatis. q. d. vultis exultari ⁊ nondū estis hūiliati. cū di. Hrego. ad magna ꝑmia nō ꝑuenit nisi p magnos labores. res ꝑciosa nō cōpat vili ꝑcio. Iō Christo. Magnū labor̃ necesse est impēdere. si volum⁹ ad regnū celeste ꝑuenire. ¶ Scđo petitio ꝓtinebat in intentōe carnalitatē. qz putauerūt in ꝓmo aduētu christū regnaturuz. qđ erit in scđo. Iō errauerūt sicut iudei de messia in ps. cxlv. Edificās hierl'm dñs dispsiones israel ꝯgregabit. ℔ intelligūt d̄ terrestri hierusalē. cū ibi intelligiť ecclia sancta in q̃ dispsiones israel ꝯgregabit in vnitate fidei. Nā desolatio terrestris hierl'm durabit vsq; in finez seculi. Lu. xxi. Hierusalē calcabiť a gentibꝫ donec impleant̃ tpa nationū. Dañ. ix. Erit desolatio vsq; in finē ⁊ ꝯsummationē. Nā hierusalē aliqñ capiť p celesti ciuitate. Bal'. iij. Hierusalem que sursum est mr̃ nr̃a est. Sil'r. Isa. lx Surge illumiare hierl'm. Et subdit. Nō erit ampli⁹ sol ad lucendū. nec splendor lune illuminabit te. sed erit tibi dñs in lucez sempiternā. ⁊ de⁹ tuus in gl'iaz tuā. Nō occidet vltra sol tu⁹: ⁊ luna tua nō minuet. Itē errabant in intentione. qz credebāt ex lege carnis sibi h̄ dare qđ nō est vez. qz scribiť Ezech. xviij. Si tob. noe. daniel fuerint i medio istoꝝ. iusticia sua liberabūt animas suas. Sz filios ⁊ filias nō liberabūt. sed implebiť illud Matth. viij. Multi venient ab oriente ⁊ occidente. ⁊ recūbent cū abraam ysaac ⁊ iacob in regno dei. sed filij regni ejcienť in tenebras exteriores. quia nō est acceptio ꝑsonaꝝ apud deū. qz scribitur Mat. vij. Quicū qz fecerit voluntatez patris mei. hic est q̃ intrabit in regnū celoꝝ. ¶ Tercio petitō ꝓtinebat vanitatē. qz pompa querebant. ⁊ ꝓsito q̃ celeste regnū futuꝫ petiss̄ent adhuc fuit error. ⁊ bñ potuiss̄et eis dixisse. nescitis q̃d petatis. q. d. Nō audistis me referētem. cū veniet filius hois ponet oues ad dexterā ⁊ hedos ad sinistrā. Et dicet his q̃ ad sinistrā sunt. Discedite a me maledicti in ignē eternū. Ego vocaui vos ad dexterā: ⁊ vos vultis vos locare ad sinistrā. Potestis bibere calicē quez ego bibitur⁹ sum. s. passiōis. Nō dixit h̄ dñs q̃ ignorasset q̃ erant imitaturi ei⁹ passionē. sz iō interrogauit. qz nemo ꝑt cū christo regnare nisi passionē ei⁹ fuerit imitat⁹. Un̄. ij. Thimo. ij. Si cōpatimur ꝯregnabim⁹. Bernar. Tunc mihi tua ꝑdest passio si assit mea imitatio. ℣ Itē nota de triplici calice legit i scripturis. Prim⁹ est innocētie. Scđs penitentie. Terci⁹ passionis acerbe. Prim⁹ est calix innocētie. de q̃ ps. xxij. Calix me⁹ inebrians q̃ pclarus est. Revera pclarus. nā q̃ habet innocentiā habet pclarā ꝓscientiā. Aug. ℣ vera innocētia. Vera innocētia est q̃ nec sibi nec alteri nocet. Iste calix est plen⁹ diuitijs ⁊ gratie balsamo diuine gr̃e ⁊ deo valde accept⁹. Augu. de vita christiana. Nihil deo dign⁹: nihil charius esse ꝑt q̃ innocētia. Et nihil homini salubrius. qz homo in statu innocentie est securus. Ambro. Laude innocētia vbiq; es illesa vbiq; secura. Si temptaris pficis. si humiliaris erigeris. si pugnas vincis. si occideriz cozonaris. Ex isto calice bibit virgo maria q̃ fuit balsamo. i. spūlcō plena. Hec duo sunt signa ex q̄bꝫ ꝓsiderari ꝑterit an q̄s ex isto calice biberit ℣ ¶ Primū signū est mūdane

sitis extinctio. Aug. Qui biberit de fluuio paradisi restat q̄n in eo extincta sit sitis huius mōdi Nā fm Chrisō. Nihil est sup terraz qđ amat q̄ donū dei in veritate gustat ¶ Scōm signū est mētis exhilaratio. De q̄ Ps. lxxiij. Calix dñi in manu vini meri plen⁹. Nā sicut vinū letificat. sic vinū gr̄e spūssancti mentē exhilarat. Lu. i. Maria inḡt sic. Exultauit spiritus me⁹ &c. Prouerb. xv. Secura mens q̄si iuge cōuiuiū. qual' est mens innocētis. ¶ Scōs calix est pñie. de q̄ ps. cxv. Calicē salutaris accipiam. Hic calix est amar⁹. qz plen⁹ crucis absinthio. Nā bibentes ex eo dicunt illud Isaie xxvij. Recogitabo tibi oēs annos meos i amaritudine aīe mee. ¶ Sz h̄ calix debet dulcorari spe pmij celestis regni. de quo Mat. iij. Penitentiā agite & appropinq̄bit vob regnū celoz. De isto calice amaro bibērūt petr⁹ & magdalena. ¶ Sz heu alīq̄ sunt q̄ volūt hūc calicem h̄re plenū melle dulcedinis quasi extra p̄ prietatē pñie. Isido. in li. ethimologiaz. Penitentia dicit a pena. qz hō punit in se qđ male cōmisit. Nā dicit Chrisō. Aspera medicina melio⁹ curat vbi morbo⁹ est curabilis. Juxta illud Deutero. xxv. fm mensurā delicti plagaz erit & mod⁹. Mat. iij. Facite dignos fructus pñie. Hic calix penitētie valde est vigorosus. vt inḡt Isido. de summo bono. O pñia qđ de te dicā exprimere nō valeo vt volo. Meliores auro: rutilātior sole. p te mors destruit. dyabolus fugat. celū aperitur. infern⁹ clauditur. Tercio⁹ calix est passionis xp̄i. de hoc hic dicit. Potestis bibere &c. Nā calix dicit a calon grece qđ est lignū latine. qz xp̄s acerbā passionez sustinuit in ligno. Ille calix est plen⁹ sanguīe illū biberūt oēs martires. Apoca. vij. Lauerunt stolas suas in sanguine agni. ¶ Sic oēs electi bibere debēt d̄ calice passiōis. De q̄ Gre go. Sctūs quisq; vt eterna supplicia euadat & ad sempiternā gl'iaz ascēdat dz flagell'atteri vt in iudicio purgat⁹ valeat inueniri. Jtē dicit Amādus Presens tribulatio habet breuē amaritudinē. longā ꝯsolationē. ppter quam adipiscendā dixit ih̄s iacobo & iohāni. Potestis bibere calicē. s. passionis ¶ Diceres. cur de⁹ suos electos vult tribulari passionib⁹. etiā in sua gr̄a stantib⁹. Rñdet q̄ qz to maiori gr̄a homo a deo visitat. tanto maiori tribulatione tribulat. Jō sunt tres cause. Primo q̄nto plus hoīes deuoti in gr̄a pficiūt. tanto ad sufferendū sunt fortiores. Jō vndiq; tribulāt vt merita cumulent. Dicētes cū apl'o Phil'. iij. Omnia possū in eo q̄ me ꝯfortat. Nā dñs de⁹ eis astat. eos fortificat. iuxta illō. i. Coz. x. Fidelis de⁹ qui nō patiet vos temptari vltra id qđ potestis. ¶ Scdo tales in gr̄a sunt ꝑfectiores. ergo plus tribulant vt virtutes cognoscant. ps. lxv. In multitudine virtut⁹ tue mētient tibi inimici tui. Tercio tales tribulatione indigent vt sint cautiores ne superbient. tal' fuit apl's. ij. Coz. xij. Dat⁹ ē mihi stimul⁹ carnis mee angelus sathane vt me colaphiset ne magnitudo reuelationū extollat me Jō Grego. Postq̄ dñs hoiem p gr̄am visitat. subito illuz ꝑbat vt cognoscat qđ a deo habeat ne de gr̄a superbiat. Figurat Gen. vij. Atque eleuauerūt archā in sblimi. ¶ Spūaliter. Sic aq̄ tribulationū eleuant mentē hoīs boni ad sublimitatē diuinitat⁹ & ad noticiā diuīe charitat⁹ Juxta illud Apoca. iij. Ego q̄s amo arguo & castigo. Et ad hāc interrogationē saluatoris de calice passionis respōderūt. possum⁹. Dicit Chrisō. sup Matheū. Hoc nō dicūt ex fiducia fortitudinis: sz ex ignorātia passiōis. Nā inexpertis videt leuis esse temptatio passionis & mortis. Jō aut illis. Calicē meū bibetis. Dicit Beda sup Marcū. Bibit iacob⁹ calicem passionis: qn̄ ab herode capite truncatus est. Sed qđ de iohāne quo bibit. q̄ ppria morte vitā finiuit. Rñdet Piero. Propter martirium fuit missus in feruētis olei doliū. & demū in insulā pathmos relegatus. Rñdet eis ih̄s. Calicē meū bibet⁹. Remigi⁹. Bibit iacob⁹ in passione. Johānes in psecutōe. sed sedere ad dexterā aut sinistrā meā: nō est meū dare vob Diceres. cū dixit Matth. xi. Omnia sunt mihi tradita a pre meo. & Mat. vlti. Data ē mihi oīs ptās in celo & in terra. Rñdet Remigi⁹. Hoc intelligit dupliciter. Primo fm humanitatez quā traxi a matre mea q̄ est amica vestra. fm quā sum vr̄ ꝯsanguine⁹. nō est meum dare vobis. sz fm diuinitatē in q̄ sum patri eq̄lis. Alio mō nō est meū dare vob. scz in statu in q̄ vos estis. qz superbi & elate mētis. ps. c. Non habitabit in medio dom⁹ mee q̄ facit superbiā. sed quib⁹ paratū est a pre ¶ Diceres. q̄ sunt quib⁹ paratū est regnū dei a deo patre. Rñdet. Primo innocentib⁹. Mar. x. Sinite paruulos venire ad me. taliū em est regnū celoz. & h̄ ex pura gr̄a & sine omni merito ppio. ad Tytuz. iij. Non ex opib⁹ iusticie q̄ fecim⁹ nos: sed fm magnā misericordiaz suā saluos nos fecit. In signū illi⁹ Johānes vidit celū apertū christo baptisato. Sed heu maledicte matres venerabili hereditate ppri os pueros priuantes crudeliores brutis que

D

nutriūt ⁊ defendūt ꝑter scrophā. Si tales digne vellent penitere, ꝺ sulit eis Alexander tercius vt intrent religionē vbi ꝑpetue deplorent ꝓccatū. Et habet de his q̄ filios oc.c. veniens Si aūt repugnāte carnis debilitate ad h̄ ꝺucī nō ꝑnt. tūc eis nubendi licētia tribuatur. qz turi⁹ est vt in dño nubent vni soli q̄z in honeste multos admitterēt. sed tñ alias ḡuis pña iniungat. vt habet de his q̄ filios oc.c. intelleximus. Scꝺo regnū paratū est penitētibꝫ Mat.iij. Penitentiā agite ⁊c. Figurat in rege nabuchodonosoꝛ: q̄ ex superbia dixit. Nōne hec ciuitas babilon ī robore meo edificata est. ꝓpter qꝺ expulsus fuit a regno septē mensibꝫ ⁊ postea reuocat⁹ ꝑ danielē vsq̄ in finē septez annoꝛ egit pñiaz. neq̄ panes neq̄ carnes comedit neq̄ vinū bibit. pacta pña restitutus est in regnū suū. De q̄ Aug. ⁊ habet in cano. xxiij. q. iij. nabuchodonosoꝛ. Nabuchodonosoꝛ penitentiā egit fructuosaz: ⁊ postmodū innumeros flagellat⁹ sustinuit. ⁊ regnum qꝺ ꝑdiderat rursus accepit. Sic de nobis vt dic Augu. Qui pēta ꝑ pñiam deleuerit angeloꝛ ꝺsoꝛs in ꝓpetuū erit. Tercio regnū paratū est misericorditer agentibꝫ. Un Mat. xxv. Uenite benedicti ꝑcipite regnū pr̄is qꝺ vob paratū est ab origine mūdi. Jō Aug. Prelle rectū: accipe celū. Quarto paratū est volūtariā pauptatē ꝑpo sustinētibus. Ps. lxvij. Parasti in dulcedie tua paupi deus. s. regnū De quo Mat. v. Beati pauꝑes spū. qm̄ ipoꝝ est regnū celoꝝ Quinto paratū est veraciter se hūiliantibꝫ Lu. xij. Nolite timere pusillus greꝭ. placuit em̄ pr̄i meo vobis dare regnū. Figurat. i. Reg. xvi. de filijs israel. Saul minim⁹ fuit vnctus in regē: ad designandū humilitatez. modo ipi erant superbi. ergo societate regni indigni. tō dixit eis ī textu. Scitis qz pncipes gentiū dñant eoꝝ. nō sic inter vos. dicit Orige. s. violenter dñari: ⁊ alios oppꝛimere. qz dicit Bern. sup Cāti. Sicut lucifer a celi gl'ia cecidit. sic aīa superba ad ꝓfundum inferni ruit. Jō subdit. Qui voluerit inē vos esse maioꝛ sit sicut minoꝛ. Juxta illud Eccli. xxxij. Rectorē te posuit: noli extolli. sed esto inter illos quasi vn⁹ ex illis. Nā dicit Ambro. Si quis vult cape christi maiestatez: sequat ei⁹ humilitatē Sexto regnū paratū est pugnantibꝫ. Un canit eccl'ia. Estote fortes ī bello: ⁊ pugnate cū antiq̄ serpente ⁊ accipietis regnū eternū. eo ꝙ dicit saluatoꝛ Mat. xi. Regnū celoꝝ vim patit ⁊ violenti rapiunt illud. De q̄ habet in cano. xxiij. q. viij. Omi timoꝛe postposito quisquis fideliū morit in bello qꝺ cōtra infideles geritur celeste regnū meretur. Mat. v. Beati q̄ ꝑsecutionez patiunt ꝓpter iusticiā. ipoꝝ em̄ est regnū celoꝝ. Tal' fuit beatus Jacobꝫ. vt patet in ei⁹ legenda.

De sancta Martha.

Sermo. CIX.

Mlier quedā m Martha noie excepit illū gaudens in domū uā. Luce. x. Et legit ꝑ euāgelicali officio. In summa euāgelij duo innuunt. Prio xpi susceptio amoroſa. ibi. Intrauit ihesus in quoddā castellū: ⁊ mulier q̄dā martha noie excepit illū. Secundo subiungit marthe administratio studiosa ibi. martha satagebat. De ꝓmo dicit Intrauit ih̄s in qꝺam castelluz. s. bethania nomie. ⁊ m'lier quedā martha noie excepit illū. i. frequēter suscepit i domū suā. Dicit Crisosto. Sanctoꝛ festa celebrant vt eoꝝ vestigia ⁊ exempla ꝑ nos imitant. Nā sicut martha illū suscepit: sic nos eaz imitari debemus. Jtē martha suscepit xp̄m in duplicē domū. s. interiorē ⁊ exteriorē. coꝛpalem ⁊ spūalez. Prīmo in domū spūalē coꝛdis nr̄i. Nā ipe est hospes. vt dicit ꝑ ꝓphetā Hiere. xvij. Quasi colonus futur⁹ in terra: ⁊ q̄si vir vag⁹ declinans ad manēdū. Nā ꝺquerit de suo exilio Matthei. viij. Uulpes foueas hn̄t: ⁊ volucres celi nidos. fili⁹ aūt hoīs nō habet vbi caput suuz reclinet. Jpe est hospes q̄ residerat in nob manere. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. si q̄s ape. mi. intrabꝫ. Reuera pulsat dñs ad ostiū spūalis ⁊ coꝛpalis domꝰ. Prio ad ostiū spūalis domꝰ. ꝺ q̄ domo dicit ps. xcij. Domū tuā decet sanctitudo dñe. Ad hāc domū pulsat tripl'r. Prio obijciēdo bñficia nature: dicēs. Aperi mihi. qz ad imaginē meā te creaui. ⁊ tuli tibi sensus: ⁊ coꝛpꝰ dedi: ⁊ mēbra decēter cōpegi: ⁊ sanitatē mēbroꝝ tribui. Nā scribitur Ecci. xxx. Nō est census sup sanitatem coꝛpis. Secūdo pulsat per beneficia fortune dicens. Aperi mihi. qz ego dedi tibi panez ad vescendū. vestes ad induendū. solē ad videndū. aerem ad suspirandū. Ez heu miser peccatoꝛ ingratꝰ de collatis bonis negligit domino apire. sed ad modū serui pigri h̄ obaudit. Qui dicet illud. Prouer. i. Uocaui vos ⁊ renuistis. in interitu vr̄o ridebo. Tercio pulsat p beneficia gr̄e di. Aperi mihi. ego te redemi. sanguiez ꝑ te fudi. crucꝭ penā sustinui. dilectā

animā meā p te posui. iuxta illud Viere. xxj. Dimisi domū z hereditatē meā. dilectā aiam meā tedi in manꝰ inimicoꝝ. ¶ tales eum nō intromittēres z ista beneficia mēte nō pcipientes sunt lapide duriores. z terra ignobiliores claustris inferni firmiores. mortuis miserabiliores. sepulcris fetidiores. Ad hāc ergo vocē interioris inspiratōis q̄ neglexit adhuc surgere debet. z illud dicere Cantic. v. ¶ Surrexi vt aperirē dilecto meo. ℟ ¶ Mā plures psone sunt q̄ libenter suscipiunt. Prio dñi suscipiūt ppter dignitatē. Et sic xps est noster dñs Johan. xiij. Vos vocatis me mgr z dñe z bene dicitis. imo dñantiū dñs sum z rex regū. Apoc. xix. Mā eiꝰ ptās est a mari vsq̄ ad mare in celo z in terra. ¶ Mat. vlti. Jpe est rex q̄z militū nō est numer⁹ Job. xxv. ¶ Secdo suscipiunt amici ppter ppinquitatē. z sic ipse caro z frater nr̄ est. Hene. xxxvij. Ben̄. Puto q̄ me ñ pōt spernere xps. q̄z os de ossibꝫ meis z caro de carne mea. nā maior fraternitas est inter nos z dñm q̄z inter dñm z angelos. Mā fraternitas angeloꝝ est ex pte pris tm rōne creatōis. inter nos z eū est fraternitas ex pte pris z matris. Ex pte pris ratione creatōis. Ex pte matris rōne suscepte hūanitatis. Jō figurati sumus p benjamin Ben̄. xliij. cui ioseph maior ptē dedit. q̄z frater ex vtraq̄ pte. Et sic xps nos reficiet in hūanitate z diuinitate. anglos vo in diuinitate tm. vt possem⁹ dicere Actu. xvij. Ipsi⁹ gen⁹ sum⁹. Idcirco eū suscipe debemus ¶ Tercio suscipiunt benefici ppter vtilitatē. Et sic xps multa bona nobis prestitit Joh̄. x. ¶ Multa bona opa oñdi vobis. Reuera multa. nā omnia q̄ habuit dedit nob. corpus in refectionē Joh̄. vi. Caro mea vere est cibus. dedit sanguinē in ablutionē. Apoca. i. Lauit nos in sanguine suo. Pedit aiam in redēptionē Joh̄. x. Aiam meā pono p ouibꝫ meis. Dedit diuinitatē in fruitionē Joh̄. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū deū. Pedit regnū in possessionē ¶ Mat. xxv. Uenite benedicti pat. reg. tē. ℣ ¶ Jtē hūc hospitē venerabilē debem⁹ suscipe in domuꝫ cordis ppter vtilitatē ꝯsequentē. Mā p̄mo illuminat intellectū. Joh̄. i. Illumiat omnē hoiem venientē in hūc mundū. Mā ipe dixit Joh̄. viij. Ego sum lux mūdi. Dicam⁹ igit cū ps. Sit splendor dñi dei sup nos. Mā deꝰ lux est: z tenebre in eo nō sunt vlle. i. Joh̄ā. i. Et q̄ hanc lucē non suscipiūt i tenebris pctoꝝ pmanebūt. ꝯquerētes cū thobia ceco. Quale mihi gaudium cū in tenebris sedeo z lumē celi nō video. Thobie. v. De talibꝫ dicit Aug. Ue cecis oculis q̄ te eternū lumē nō vident. q̄ tenebris ad tenebras vadunt: nesciūt vbi corruūt. Secdo vtil⁹ est suscepti⁹ ei⁹. q̄z accendit affectū. q̄z deꝰ nr̄ ignis cōsumēs est Deutero. iiij. De quo igne Lu. xij. Ignē veni mittere i terrā. q̄d volo nisi vt ardeat. Quo igne fuerūt accensi duo discipuli Lu. vlti. dicētes. Nōne cor nostr̄ erat ardens in nobis tē. Tercio eius suscepti⁹ est vtilis. q̄z ditat nos ꝓfectibꝫ. q̄ est thesaur⁹ in quo omes thesauri sapientie z scientie sunt reconditi. ad Col. ij. Ipe est fons oīm bonoꝝ Thob. x. In te oīa. De quo Aug. Qui deū habet oīa habet Sap̄. vij. Uenerunt mihi oīa bona pīter cū illa. Quarto vtilis est eius suscepti⁹ in domū spūalem. q̄z reficit spūalibus ꝺsolationibꝫ. Un̄ Matt. xi. Uenite ad me omes tē. reficiā vos. i. ꝺsolatione spūali p gr̄am. z eternaliter p gloriaꝝ. Prouer. x. Erit vita gratie tue z gratia coronabit te. iuxta illd Eccl. xxxij. Ornamentū gratie accipiet corona. Prouerb. xi. Mulier gratiosa inueniet gloriā. Qualis fuit beata Martha: que suscepit christū dñm in domū cordis. z recepta est ab eo in domū gratie z eternitatis. ¶ M Item si volum⁹ dñm ih̄m suscipe in domuꝫ cordis: tunc necessariū est eandē domū prius purgare. iuxta illud. i. Regū. vij. Prepate corda vestra dño. Primo p mētis purificationē Grego. Tergat sordes prauī operis q̄ preparat deo domū mentis. Hugo ipse est amator mūdicie cor pollutū pctis nō pōt inhabitare Ideo. i. Reg. ij. Deus scientiaꝝ dñs ipi ꝑparantur. s. cogitatōes mūde. ps. xxi. Tu aūt in sancto habitas. Augu. Mundū inhabitaculū decet te emundans virt⁹. Idcirco hec suscepti⁹ xpi in domū spūalem figurat. iiij. Regū. iij. Mulier sunamitis dixit ad virū suū de heliseo. Animaduerto q̄ vir dei sanctus est iste q̄ venit ad nos frequenter. faciam⁹ ergo ei cenaculū paruū z ponam⁹ in eo lectulū z mensam sellā z candelabrum: z cū venerit ad nos maneat ibi. Spūaliter. Per sunamitē intelligitur ania fidelis: volens suscipe heliseū. id ē christū. Mā helyseus interptatur deꝰ me⁹. Faciamus ei primo cenaculū paruū. i. cor mundum z sanctuꝫ. q̄z scribit Sap̄. vij. In anias sanctas se trāsfert: nec habitabit in corpe subdito pctis. Sap̄. i. Secdo ponam⁹ ei lectulum. i. quietam z pacificā ꝺscīam. De q̄ Canti. iij. Ferculum id est lectulū portabilem. qđ dicit a fero fers fert. fecit sibi Salomon. i. xps de lignis libani. liban⁹ interptat candidatio.

qz lectul⁹ ꝺsciẽtie ꝛebet nitere in puritatis candoze.si helyseus.i.christ⁹ ꝛebet i eo ꝙescere.ps. In pace fact⁹ est loc⁹ ei⁹. Tercio ponamus ei mensam.i.ꝓparem⁹ coz nostꝝ ad misericordiam.nã vbi pascunt paupes:ibi cibat christ⁹. Mat.xxv. Dñ vni ex mĩmis meis fecist⁹:mihi fecistis. Bze. Dñ iacenti in terra tribuis regnanti in celo porrigis. Mensale illius est recta intentio. Eccl.xxix. Trãsi hospes oꝛna mẽsam.s.p rectã intentionẽ. Cibꝫ mẽse est voluntas dei. Joh.iiij. Cibꝫ meus est vt facia volũtatẽ patris. Nã hec est volũtas pris vt sĩmus misericoꝛdes vt pater misericoꝛs est. Pot⁹ illius mense est flet⁹. Bern. Lachryme penitentiũ sunt vinũ angeloꝝ.ita q hõ non solũ miseret ꝓximi ʒ etiã sui.suã aiam cibando ꝑ dei voluntatẽ.potando p lachrymaꝝ vbertatem. De quo ps. Potũ dab in lachrymis ꝛc.qz dicit Esiodo. Lachryma est cibꝫ aiaꝝ.coꝛroboratio sensuũ.ablutio pctoꝝ.lauacꝝ culpaꝝ. Quarto locem⁹ ei sellam.i.sedẽ humilitatis in qua requiescit dñs. Isa.vltⁱ. Sup quẽ requiescet spũs me⁹.sup humilẽ. Jo Eccl.iij. Quãto magn⁹ es humilia te in oĩbꝫ. Naz ꝑm Bern. Humilitas diuine gre est familiaris. Quinto ponam⁹ ei candelabꝝ.i.amoꝛẽ verbi dei. Nã dicit ps. Uerbũ tuũ dñe lumẽ semitis meis. Sine isto lumine oĩs dom⁹ mẽtis est tenebrosa. Sap.xij. Uani sunt oĩes hoies in q̃ bus nõ est sciẽtia dei. Jo Sap.vij. Proposui p luce habere illã.speciosioꝛ est sole.ꝓpter qđ hoꝛtat Bze.sup Ezech. Oĩes q̃ viã vite ꝛesiderant ꝙba vite audire ꝛebent. Ista oĩa habuit beata martha p q̃ meruit xpm in domuz spũalem suscipe. Scdo ꝛebem⁹ christũ suscipere in domũ materiale in ꝓsona pauperis. Mat.x. Qui vos recipit me recipit. Jdeo.i. Petri.iiij. Hospitales inuicẽ sine murmuratione estote. Et hospitalitas ptinet ad omnes christianos hospitia hñtes. vt habet.xxxij.q.vij.c.offerebat. Maioꝛi rõe inter christianos est opus late charitatis. Et extẽdit se ad oĩs indifferẽter. De q̃ Chrys.z habet.xlij.di.quiescamus. Quiescam⁹ ab hac absurda curiositate vt sim⁹ ꝓsonaꝝ acceptoꝛes in hospitalitate. Nã abraam circa oĩes se oñdebat.si scrutatoꝛ esset.tũc refugiẽtes ad se angelos hospitio nõ recepisset. Jo Lu.vi. Oĩ petẽti te tribue. Rationẽ assignat Chrys. Nõ ex vita eoꝝ q̃s recipis tibi mercedẽ tributur⁹ est dñs.sed ex voluntate misericordia z bonitate. Aug.cõtra heresim. Discite christiani sine distinctione exhibere hospitalitatẽ.ne forte cui domuz clauseritis z hũanitatẽ negaueritis:ipe sit xps. Jo ad Heb.xiij. Hospitalitatẽ sectates z nolite obliuisci ¶ Nota licet hospitalitas ptinet ad oĩes xpianos.signãter tñ ad prelatos religiosos. Tñ.xlij.di.hospitalẽ. Hospitalem oꝑtet esse sacerdotẽ ne sit ꝛe numero eorũ quibꝫ in iudicio dicet.hospes eram z non suscepistis me. Qui em̃ aplm secut⁹ est:alios ad hospitalitatẽ ꝛebet inuitare.qũo hospitalitatis inuitatoꝛ poterit esse q̃ domũ ꝓpriã hospitibꝫ claudit. Habet nanqz in can.xvi.q.ij. z est Piero.q̃ dicit. Quoniã q̃q̃d clerici habent paupes est.z dom⁹ illoꝝ oĩbꝫ ꝛebet esse cõmunis in necessitate z suscepcõe pegrinoꝝ z circa curã hospitũ inuigilare ꝛebent. Jrẽ vidua cõpetit hospitalitas.i. Thimo.v. Uera vidua est q̃ paupes hospitio recipit.z sctoꝝ pedes lauit ¶ Nota modũ hospitalitatis. Primo ad vera susceptionẽ pauperis seu pegrini requirit vt hospiti benivole occurrat. vt abraam occurrebat angelis. Genes.xviij. Scdo vt hũiliter inuitet. Ben.xviij. Abraã adoꝛauit in terrã pcidens:dicẽs. Si inueni gram in oculis tuis ne trãseas dñe ꝙuum tuũ. Tercio vt intrare cogat. Tñ Bze. Nõ soluz pegrini sunt inuitãdi sed trahẽdi. vt patet ꝛe duobꝫ discipul' euntibꝫ in emaus Luce vltⁱ. Coegerũt illũ dicentes. Mane nobiscũ dñe z Act.xvi. Quedã m'lier noie lydia colẽs ꝛeuz coegit paulũ z lucã di. Si iudicastis me fidelem dño esse:introite in domũ meã z manete z coegit eos. Quarto requirit vt dulciter ĩtroducat. Ben.xxiij. dixit laban ad fuuz abrae. Ingredere benedicte dñe. Et hẽ est qđ dicit.ij. Coꝛ.ix. Nõ ex tristicia ʒ ex necessitate. hilarem em̃ datoꝛẽ diligit de⁹. Quinto requirit vt pedes pegrinoꝝ z paupeꝝ lauent. Ben.xviij. Auferam paupillũ aque z lauent pedes vri.z requiescite sub arbore. Sexto requiritur vt necessaria eis administrent. Genes.xviij. Ponam buccellã panis z ꝛfortetur coꝛ vestꝝ.postea trãsibitis. Septimo reqrit vt hospes ꝛefendatur.sicut fecit Loth Ben.xix.q̃ claudẽs ostiũ dixit sodomitis. Nolite q̃so fratres mei malũ hoc facere.habeo duas filias q̃ necdum cognouerũt virũ.educaz eas ad vos.z abutemini eis sicut vobis placet.viris tñ nihil mali faciatis q̃ ingressi sunt sub vmbra culminis mei. De q̃ Amb.in li.ꝛe patriarchis.z habet xxxij.q.vij. Offerebat sctus loth filiarũ pudoꝛez. Nã si illa flagiciosa iniq̃tas erat.tñ minꝰ erat ꝑm naturã q̃ aduersus naturã ꝛelinqueꝛe,dicit glosa Bartholo.bziccien. Ita hospes

teneꝛ hospitē defendere. Unde ⁊ lex dat actionē ⁊tra eum si nō fecerit. ℙ ¶ Item nota hospitalitas est maxime vtilitatis. Primo cognitionē dei prepat. Luc. vlti. Cognouerunt eū in fractione panis: cū inuitassent eū in hospitiū. Secūdo tpalia bona multiplicat. vt ptz ḋ vidua. iij. Reg. xvij. cui ñ defecit farina ⁊ oleum cū suscepit helyseū. Tercio a malo tempali ꝺseruat. vt ptz in raab q̄ recepit nūcios Iosue. Eiusdē. ij. saluata cuz domo sua. ⁊ loth q̄ angelos recepit cū filiabꝫ de incendio liberat⁹ est. Benek. xix. Quarto grām impetrat. Beatus dñicus hospitē suā hereticā ad fidē ꝺuertit. ⁊ de zacheo Lu. xix. Hodie salus huic domui facta est. iij. Regū. iiij. Heliseus suscitauit filios hospite sue. Quinto p hospitalitatē quis merek vt deū suscipiat Mat. x. Qui vos recipit me recipit. Greg. Pensate q̄ta sit virtus hospitalitatꝭ ad mansiones vras xp̄m suscipite vt eterna ꝺuinia recipe valeatis. Prebete modo christo pegrino hospitiū. vt nō vos pegrinos nesciat. sed vt pp̄uos ad regnū recipiat. dicens illud Mat. xxv. Hospes eram ⁊ nō collegistis me. Nā ad hospitalitatē exercēdam exhortāri nos ꝺeberet ḥ q̄ omes hospites sum⁹ in hac vita. Hebreo. xiij. Nō habemus hic manentē ciuitatē: sed futuram quā querimus. Ideo Aug. de ꝓbis dñi. sermo. xxxij. dicit. Unusquisq̄ in domo sua hic hospes est. alioq̄n si nō esset hospes non inde transiret. si transitur⁹ es velis nolis hospes es. si ꝺimittit illā domū filiꝭ hospitibꝫ ꝺimittit. Nam ſm Aug. Homo i plenti vita est q̄si in domo aliena. nescit qñ exire sibi p̄cipiat. quid igit̄ profuit elatio mentis de tpalibꝫ. vt habeā Sapi. v. Quid nobis profuit superbia. q̄d diuitiarū iactantia. oīa transierūt velut vmbra. ⁊ quasi nunci⁹ currens. ⁊ q̄si spuma glacialis q̄ a vento tollitur. ⁊ tanq̄ memoria hospitis vni⁹ ꝺi ei ptereuntis. Nā tabernari⁹ nō vellet q̄ rediret hospes ⁊ recipet q̄ ḋ ꝺimisit. Sic nec filij tui deside rant reditū tuū post obitū. Itē sicut tabernarius nisi ad ostiū ꝺducit hospites. sic propinqui ⁊ amici dūtaxat ad fossam te ꝺducunt. ⁊ tradit oblioni memoria tua. Ps. xxx. Perijt memoria eoz cū sonitu. Q ¶ Idcirco hospitalitatē debem⁹ hic exercere vt i futuro possem⁹ hospitiū habere. De quo Aug. ⁊tra heresim. Prebe tectū: accipe celū. Iō apostolus ad Heb. xiij. Hospitalitatē nolite obliuisci. p hanc quidā deo placuerunt angelis hospitio receptis. Sup q̄ Orige. Dom⁹ hospitales ingressi sunt angeli. dom⁹ vero hospitibus clausis ignis ⁊ sulphur accendit. Ideo Orige. sup Gene. li. v. Audite q̄ pegrinis domū clauditis q̄ hospitē vitatis. Loth in sodomis habitauit: alia ei⁹ bona gesta nō legimus q̄z q̄ angelos hospitauit ⁊ incendia ignis euasit. Q̄ q̄z meritoriū est hoc opus misericordie. Primo q̄z in hoc bono locabunt hospitio i futuro. q̄z in paradiso. dicet eis illud Lu. xxiij. Hodie mecū eris in paradiso. Ibi bene cibentur iuxta illud Sap. xvi. Panē celi prestitisti eis oīe delectamentū in se habentē. Siccū do meli⁹ potentur. de q̄ ps. xxxv. Torrente voluptatis tue potabis eos. Apocal. xvi. Sitienti dabo de fonte aque viue gratis. Tercio honorifice cubabunt. Canti. i. Lectulus nr̄ floridus. Quarto in claro ⁊ lucido cubiculo collocabunt. Apocal. xxi. Ciuitas illa non eget sole neq̄ luna vt luceāt in ea. nā claritas ꝺei illuminabit illā. Quinto requies sine strepitu dabit eis. de quo Isa. xxxij. Sedebit popul⁹ meus in pulcritudine pacis. ⁊ in tabernaculis fiducie ⁊ in requie opulenta. Sexto letū hospitem habebūt. s. dñm deū. Isa. xxxv. Uidebunt gloriā dñi ꝺei nr̄i. ⁊ ih̄m filiū ei⁹ qui trāsiens ministrabit illis. Luc. xij. Ibi adimplebitur dictū Bern. Plenū erit oīi dulcedine videre hoiem ⁊ homis ꝺditorez. Ecce q̄z magna est merces ⁊ glia hospitantiū pegrinos. De quo Chrik. sup Mat. c. x. sup illo verbo Qui recipit iustū in nomie meo: mercedē iusti recipiet. Ubi dicit Chrisо. Qualē mercedem habet q̄ ꝓpter deū pegrinak. talē habet q̄ suscipit pegrinantē ⁊ fiunt ambo equales q̄ ꝓpter deū refrigerat. ⁊ qui ꝓpter deuz lauat. ⁊ maioris est meriti q̄z q̄ homo seip̄m acriter castigaret. R ¶ Ñ legit exemplū. q̄ fuit q̄dam senex valde hospitalis. faciebat homies manducare q̄s hospitabat. ⁊ cū ip̄is manducauit. Uenit semel quidaz senex quē hospitio suscepit. sed secū manducare noluit. dicens se ieiunare. At ille dixit. Ueni oremus simul ſb arbore. cui arbor inclinabit op⁹ eius a deo acceptabitur. isti orare incipientes. arbor inclinata est huic q̄ hospites hospitio suscepit. Ideo Amb. in lib. de officijs. Uides inquit q̄ abraam deū hospitio recepit dū hospites querit. ⁊ loth angelos. vnde scias tu cū suscipis hoiem suscipies christū. vt patet exemplū de martino monacho vt scribit Greg. in quadā omelia qui inuenit leprosum volens eum portare ad hospitium in monasteriū estimans eū hominē inuenit eū esse christū. Sic martha nō solū suscepit homies ⁊ angelos hospitio. sed

regē ꝛ dñm hominū ꝛ angelorꝫ, ppter qđ magnum eⁱ⁹ hodie meritū ꝛ premium pconisat in vniuerso mundo. ꝛ legit in pśenti euāgelio. mulier quedā martha nomine excepit illuꝫ in domū suā.

Sermo. CX.

Ad idem.

Martha satage

Martha satagebat circa frequēs ministerium Luc. x. ¶ In summa pśentis euāgelij duo innuunt. Primo laudabilis xpi susceptio in honorabili hospitio. Scđo subiungit amabilis marthe cōquestio de sororis otio. Primū patet in pncipio. Scđm tangit ibi. Dñe nō est tibi cure ¶ De primo dicit. In illo tpe. s. cuꝫ chriſt⁹ iret ad pdicandū de loco ad locū. tūc intrauit in quoddā castelluꝫ. s. bethaniā. distans q̄ndecim stadijs a hierusalē. ¶ Sed diceres. quis fuit inductor ꝛ inuitator qui ihm inuitauit. Rñdetur q lazar⁹ cum venit de venatōne ꝛ vidit ihm resuscitantem iuuenē adolescentem ante portam ciuitatis. Mā tūc inspiratū est sibi Iste est q̄ venturus est ad salutē ppli. ꝛ inuitauit xpm. Tunc martha reuerēter suscepit eū. ꝛ maria delectabat in ꝓbis eⁱ⁹. Spūaliter. Per has tres psonas intelligit triplex statⁿ hoim. s. penitentiū: actiuoꝝ: ꝛ otemplantiū. ¶ Status primⁿ. s. penitentiū intelligit p lazaꝝ q̄ interptatur adiutus. ꝛ significat penitentiā. Nam sine adiutorio ꝛ gratia dei nemo pōt penitere. De q̄ Augu. in lib. de pñia. Vere penitere nō est hominis sed gre dei. Ergo errant q̄ dicūt. si hoc peccatū agam volo bene penitere. ac si staret in eorū ptāte. qđ tamē nō est. Ratio. qr ad veram penitentiā ad minⁿ requiruntur duo. ¶ Primū otritio đ pctis pteritis. modo q̄s prestet illā. nō homo. nō papa vel epūs. sed deus. De quo Richar. li. iij. de otemplatione. Nihil intima cordis purgat nisi otritio quā dⁿ donat. Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. s. meritorie. ¶ Scđm qđ requirit ad veram penitentiā est volūtatis bone ppositio. s. amplius nō peccandi. Et illā solⁿ deus dat. Phili. i. Deⁿ opat in nobis velle ꝛ perficere. ergo merito statⁿ pñie figurat p lazarū. qui interpꝛtat quasi adiutus. Peccatores penitēs pōt dicere cū psal. Nisi dñs adiuuisset me: paulominus habitasset in inferno aīa mea. Sicut lazarus inuitat ihm ad domum marthe. sic penitentia inducit ihm in domū cordis nostri. De quo Isido. lib. ij. đ summo bono. Penitētia est medicamen vulneris: ꝛ inductio salutis Ideo Bern̄. Intrans ihs in castelluꝫ cordis nostri. Lazarus inuitat ihm ꝛ domum purgat. s. penitentia. sz martha ornat. i. actio. maria vero letificat. i. cōtemplatio. Ideo subdit i textu. ¶ Mulier quedā martha nomie excepit id est feruēter cepit illū in domū suam. ꝛ huic erat sororⁿ nomine maria ¶ Moraliter Per marthā intelligit vita actiua. p mariā vita otemplatiua. Vita actiua vt dicit Augu. est corpis obsequiū ppter deū corpaliter i corporalia exhibitū. vt est esurientē cibare. ecce cibans cibatū ꝛ cibꝫ sunt oīa corpalia. ꝛ hec est negociū marthe. Item martha prioꝝ nomiatur q̄z maria. qr senioꝝ. ꝛ sic vita actiua debet precedere otemplatiuā. De quo Grego. vi. moral. Qui ad arcem otemplatōis ascēdere desiderat: necesse est vt prius in actōne se exerceat Actio fm Nico. de lyra. est opatio ꝓtutū moraliū. In his debet fieri prⁱ⁹ exercitatio anteq̄z accedat homo ad otemplationē. Sz heu alii qui sunt q̄ post susceptā penitentiaz volūt esse otemplatiui. qđ n̄ potest fieri. Bern̄. Nō prius rachel q̄z lya supponit Jacob. Ideo dicit Origenes sup Cantica. c. ij. Contemplatorē verum te iudico: si pmo perficiat te actio Tūc subdit textus. ¶ Martha satagebat. id est satis agebat circa frequens ministeriū ✠ Ite nota si quis vult meritorie opari in vita actiua vt satagat cū martha. tunc vita actiua req̄rit septem: fm q̄ dies sunt septē in hebdomada. p quos enumerat ꝛ dilabit vita nra. Primo requirit mētis purificationē. Secūdo rectā intentionē. Tercio proximi edificationez Quarto cordis humiliationez. Quinto diligentē executionē. Sexto futurā remunerationem. Septimo pseuerantē opationē. ¶ Dixi pmo actiua vita vt meritorie agatur req̄rit mentis purificationez. Jaco. iiij. Emundate manus ꝛ purificate corda. Ratio Eccles. ix. Qui in vno offendit: multa bona pdit Beda in omelia sup Johannē. Actiua vita est exteriorem hominē opibus iusticie insistere. et seipm imaculatū ab hoc seculo custodire. Naz modicū fermentū totā massam corrumpit. et sic vnū pctm mortale. Greg. Nulla bona acceptant q̄ malorū admixtione maculant. Licet homo multa facit. tñ deo non placent nisi homo prⁱ⁹ deo placeat. Grego. Non placuit abel ex munere: sz munⁿ ex abel. Idem. Quid prodest sua dare deo ꝛ seipm dyabolo. nil poterit deo forte gratū q̄diu homo ingratⁿ est deo

p mortale peccatū. Ideo grauia pcta dicūtur mortalia triplici de causa. Primo qz mortificant oīa. iuxta illud Ezech. xviij. Si auerterit se iust⁹ a iustitia t fecerit iniquitatē: nunquid viuet. oīes iustitie ei⁹ quas fecerat nō recordabuntur. Unde Aggei. i. Seminastis multū: t intulistis parū. t qui congregauit merces misit eas in saccum ptusiz. Secūdo peccatū mortale dicit graue. qz trahit ad mortez eternaz. ad Roma. vi. Stipendia pcti mors. Tercio qz aufert homini rēū qui est vita anime. Augu. Ulita anie de⁹ est. t q recedit ab eo mortuus est. Talis est q peccat mortal'r. Iacobi. i. Peccatū cū consummatū fuerit generat mortē. ¶ Secdo vita actiua requirit rectā intentionē. qz dicit Grego. xxviij. moral'. Intētio prestat fundamentū operi nostro. Nam sicut fabrica columnis. columne basibus fulciūtur. ita vita actiua virtutibus t virtutes intime in intentione pſistunt. Ideo subdit ibidem. Uigilanti cura intentio est pensanda. Nam qui rectā intentionē in opere nō habent: totuz opus amittunt. Unde consonat Magister in. ij. dist. xl. Actus sunt simpliciter mali q peruersam intentionē habent. ¶ Sed diceres qualis debet esse intentio actiui hominis. Respondet Bernar. In omni operatione vite actiue principaliter intende gloriā dei. tui salutez t proximi vtilitatem. Primo intende gloriā dei. t. ad Corinth. x. Omia quecūqz facitis ad gloriā dei facite. Bern. Fidelis famulus non suā sed dñi querit gloriaz. Sic nos dicendo cū Psal. cxiij. Non nobis dñe non nobis &c. Secūdo intende tuā salutē. Bernar. Nemo tibi germanior vnico matris tue. Tercio proximi vtilitatē. t hoc est tercium qđ dixi q req̄rit vita actiua proximi edificationem. Unde Matth. v. Luceat lux vestra coram hominibus vt videant opa vestra bona: t glorificēt patrē vestrū qui in celis est. Luce. xi. Nemo accendens lucernā ponit eā in abscondito neqz sub modio. sed sup candelabrū vt luceat his qui in domo sunt. cum docet apl's ad Roma. xij. Prouidentes bona non tm̄ coram deo. sed etiaz coram oīb⁹ hominib⁹. ¶ Diceres. tamen docet saluator Matth. v. Attendite ne iustitiā vestrā faciatis coram hominibus. Rñdet Hozra sup Matth. In ope bono querenda est gl'ia diuina. t ea de causa debet fieri in publico. De quo Matth. v. dictū est. Sed in bonis operibus fugienda est gl'ia propria. t de hoc dicit. Attendite ne iustitiā vestrā faciatis coram hominibus. Ideo subdit. vt videant ab eis. Hz gori⁹. Sic op⁹ fiat in publico vt intentio maneat in occulto. Dicit nanqz Augu. Si ñ habes inspectores: non habebis imitatores. Quarto vita actiua requirit cordis humiliationē. Eccl'i. vij. Humilia valde spūm tuum. Nā si magna opa fecisti. multis bonū exemplū pbuisti: t plures meliozasti cū vita et doctrina tua. noli extolli. sed memēto Eccl'i. iij. Quāto magn⁹ es humilia te in oīb⁹. Hzego. iij. moral'. Perit oīe qđ agitur nisi in humilitate custodiat. Lu. xvij. Cū feceritis omnia q̄ pcepta sunt vobis: dicite. inutiles serui sumus. s. nobis nō cōplacendo. Augu. Ubi tibi placuisti ibi defecisti. Bern. Qui placere deo desiderat: necesse est vt sibi displiceat. Nā fm̄ Augu. Summa pfectio christiane religionis est vt q̄tū homo pficiat tantū se defecere putet. Et hoc causat vera humilitas. De qua Bern. Uera virtus est humilitas. de qua homo verissima cognitōe sibi ꝑ vilescit. ¶ Quinto requirit futurā remunerationē nō querens in p̄senti remunerari p tpalia. s. diuitias t honores. sed q̄rit deū in premiuz: dicendo cū ps. Quid em̄ mihi in celo est: t a te q̄d volo sup terrā. ps mea de⁹ in eternū. q. d. Celū paruipēdo. terrā nō curo. sed deū meū in precio desidero. ¶ Sed q̄ actui solū deuz desiderare debent in premiū. hoc i multis figurat in veteri lege. Primo in abraaz Gen. xiij. cū persecutus fuerat q̄nq; reges q̄ depredati fuerant terram. t ceperūt loth t fecit victoriā. Dixit ei rex in sodoma. Da mihi animas. cetera tolle tibi. Respondit abraam. Leuo man⁹ meas ad dominū deū excelsum possessorem celi t terre q̄ a filo subtegminis vsqz ad corrigiam non accipiam ex omnib⁹ que tua sunt. Spiritualiter. Per abraam qui hostes occidit t predam reduxit intelligūtur iudices ecclesiastici t seculares qui iusticiam faciūt inter virum t virū non debent accipere munera parua vl' magna. xi. q. iij. Non licet. Non licet iustū iudiciuz vendere. licet aduocato vendere patrociniuz sed non iudicium. Sed heu nunc impletur illud. i. Regū. viij. Declinauerūt post auariciam. acceperūt munera t peruerterūt iudicium hoc non est proprium bonoz iudicum sed malorū. De quo Prouer. xvij. Munera de sinu impius accepit vt peruertat semitas iudicij. Sed quod amplius est q̄ritur Isidorus t habetur. xi. q. iij. pauper. Pauper dum non habet vnde offerat non solū audiri contemnitur. sed etiā contra veritatez opprimit. De talibus Isa. v. Ue vobis q̄ iustificatis impiū p

muneribꝫ. Symon de cassia. Ule in sacra scrl ptura significat eternã dãnationẽ. Sed boni iudices expectant eternã remunerationẽ. xi. q iij. qui recte Qui recte iudicat premium retri butionis a deo expectat. Secũdo figuratur i moyse: qui ait ad dñm Nume. xviij. Tu scis qz asellum nec vnũ acceperim. i. quodcũqz exi le munus. Spũaliter. Moyses q̃ leuitas in stituit z ordinauit. leuitas figurat ep̃os quo/ rũ est offerre ordines z beneficia. qui p talibus nullũ munus debent accipe. vt habet de symo/ nia. in ordinando. In ordinãdo nõ debet epi scopus impositionẽ manꝰ vendere. nec nota/ rius calamũ. iuxta illud Matth. x. Gratis ac cepistis: gratis date. Tercio figurat in samu/ ele. i. Regũ. xij. q̃ ait. Conuersatꝰ sum coram vo bis ab adolescẽtia mea vsqz in diẽ istũ. presto sũ loquimini coram dño. vtrũ bouem cuiusqz tule rim vel asinũ. si quẽ oppressi. z si de manu cu iusqz munꝰ accepi hodie restituã. Spũal'r. p samuelẽ qui orauit p filijs israel. z q̃ ait Absit a meꝫ grande pctm vt cessem orare p vobis. intelligunt religiosi qui p missis z orõnibus nullũ munus debent desiderare. sed psequẽter psequit z euenit sustentatõis receptio. iuxta illud apli. i. ad Corinth. ix. Qui altari deser/ uit de altari viuat. Et ibidit. Quis pascit gre/ gem z de lacte eiꝰ nõ manducat. Nemo mili/ tat stipendijs suis vnqz. Et sequit ibidẽ. Do/ minus ordinauit his q̃ euangeliũ nunciant de euãgelio viuere Luce. x. Edentes z bibẽtes/ que apud illos sunt. dignꝰ est enim operariꝰ mer cede sua. Quarto figurat in heliseo. iiij. Reg. v. q̃ de naaman leproso z mũdato nihil volu it accipe. licet ille benuole ei multa offerebat. Spũaliter. per heliseũ qui p septenã lotionez mundauit naaman a lepra: significant sacer/ dotes qui offerũt septẽ sacramenta p que fide/ les lauant in eccl'ia. de quibꝫ nihil debent exi/ gere. vt habet de symonia. c. nõ sacra. Attamẽ q̃ pietas hoim introduxit pias cõsuetudines/ episcopi faciũt obseruare. vt patet d̃ symonia. c. ad apl'ica. Si diceres. si aliq̃d libere offertur ministranti sacramẽta. nunq̃d pt acci pere. Rñdet Guilhel. q̃ sic. si indiget põt ei dari pecunia in sumptꝰ sacerdotis. nõ in mu/ nera sacerdotij. i. officij sacerdotalis quod im pendit. sicut dicit Piero. q̃ decẽ panes crustu la z vas mellis si data fuerũt pphetis magis in sumptꝰ q̃z in munera prophetie reputãda sunt. vt habet. i. q. i. Judices. Cũ ergo dicit. sa cerdos recipit pecuniã p amministrandis sa/ cramentis. tuncly pro notat causam sine qua nõ. s. causam sustentatõis. z nõ appciationez ipsiꝰ sacramenti vel officij qd̃ impendit vel la boris quo laborat in ipso officio. qz laborꝫ iun ctus est officio qd̃ non debet vendi nec locari Et sic sacerdos debet gratis impendere officiuꝫ Similiter qd̃ dat ei gratis debet dari denotã/ do sustentationẽ z nõ appreciationẽ. sicut di cit Aug. q̃ apli gratuitũ panẽ accipiebãt ab illis quibꝫ gratis p̃dicabãt. Vñ Aug. in li. d̃ pastoribus Si tibi accendit lucerna i domo vt tibi luceret: nõne adhiberes oleũ ne extingue retur. Vñ z addidit. vnde ergo viuit necessi/ tatis est accipe. charitatis vero est pbere. Nõ igit venale est sacramentũ vt hereticus dicat vl' iniquꝰ christianꝰ. vt illud sit precium qd̃ sumunt vnde viuãt: qui euangeliũ nunciant vel sacramenta administrant. Si em̃ sic ven dunt magnã rem vili p̃cio vendũt. Accipiũt ergo sustentationẽ necessitatis a pploꝫ merce/ dem sustentatõis a deo. Non em̃ pplis ydo neus est reddere mercedẽ illis. non enim expe ctant isti mercedẽ nisi vnde illi salutem. quia nõ querũt p̃cipaliter datum sz fructum.

Sexto requirit vita actiua diligentẽ executi/ onez. q̃. Paral'. xix. Omia cũ diligentia agite Nam negligentes maledicunt Piere. xlviij. Maledictus qui facit opus dei negligenter Propter qd̃ hortat apls Roma. xij. Spiri/ tu feruẽtes: dño seruientes. s. in charitate. sine qua omis actio frustra. Vñ Hylari' supꝑ Jo hannẽ. Frustra erit omis opatio nisi assit dei dilectio. Bern. Charitas est virtꝰ in qua nec minimũ opꝰ despicit. z sine qua maximũ non acceptat. Nõ predicatio. i. Cor. xiij. Si lin/ guis hoim loquar z angelorꝫ: charitatẽ autez nõ habuero sum velut es sonans z cymbalũ tynniens ꝛc. Nõ fides. i. ad Cor. xiij. Si ha buero omnẽ fidem: ita vt montes transferaz: charitatẽ autẽ nõ habuero nihil sum. Nõ ele mosina. i. ad Corinth. xiij. Si distribuero in cibos paupꝝ omes facultates meas ꝛc. Non martirũ. i. Cor. xiij. Si tradidero corpꝰ meum igni vt ardeã. charitatẽ autẽ nõ habuero nihil prodest. Jõ Aug. Charitas est q̃ valet ad omia: sine qua nihil valent oia. Septi mo vita actiua requirit pseuerantẽ oationẽ. Luce. i. In sanctitate z iustitia seruiam̃ dño omibꝫ diebꝫ nostris. Nõ dicit aliquibꝫ dieb sed omnibꝫ. Quia dicit Gregoriꝰ. Incassuꝫ bonũ agitur si ante terminũ vite deseratur Jõ Ecci. ij. Fili accedens ad seruitium dei sta. scz in pseuerantia. Chrisо. Tolle perseuerantiã. nullum obsequium habet merituz. Propter

qđ fuit preceptum in figura Leui. i. q̄ caput cū cauda vēteret offerri vēo. i. p̄ncipiū cū fine. Matth. x. Qui p̄seuerauerit vsq; in finē hic saluus erit. Qđ fecit beata Martha. vt patet in eius legenda ⁊c.

De sancto Petro ad vincula.
Sermo. CXI.

Herodes post hq̄ occidit Jacobū apposuit et apprehendere Petrū Actuū xij. Ambro. in exameron. Lupus q̄ semel gustat carnē humanā: eā amplꝰ comedere appetit: ⁊ effundere sanguinē hūanū delectat q̄ vsq; ad mortē ingredit p ea. Ratio. qz hō inter oia aīalia carnē habet sapidiorē ⁊ sanguinem dulciorē. qz de q̄to aīal melioribꝫ escis vescitur ⁊ nutritur: ꝺ tanto caro ⁊ sanguis suauior reddit. Et sic est de hoīe. iō a lupis plus appetit. Spūal'r. Per lupū intelligit crudel' tyrānus. qz mali christiani dici hoīes nō merent. Sm illud Boetij lib. iij. prosa. ij. Euenit vt quē trāsformatū vicijs improbū videas hominē estimare nō posses. sz lupū. Isa. xi. Habitabit lupus cū agno. Et Ezech. xxij. Lupi in medio eius rapientes predā Modo recte sicut lupꝰ gustata carne hoīs ⁊ ei⁹ effuso sanguine semp appetit. sic malꝰ lupinus tyrannus q̄ semel gustauit p occisionē carnē sctoꝝ hoim. ⁊ effudit sanguinē eoꝝ semp effundere desiderat. qz dicit regula iurꝭ li. vi. Qui semel malꝰ semp p̄sumit malꝰ. Et tales fuerūt illi tyrāni de qbꝫ ps. lxxviij. Deꝰ venerūt gētes in hereditatē tuā: polluerūt templū sctm̄ tuū Posuerunt morticinia seruoꝝ tuoꝝ escas volatilibꝫ celi. ⁊ carnes sctoꝝ tuoꝝ bestijs terre. ⁊ fuderūt sanguinē eoꝝ tanq̄ aquā in circuitu hierusalem. Talis lupinꝰ tyrānꝰ fuit herodes agrippa: q̄ cū semel gustassz carnē dulcissimā beati iacobi apli quē occidit. De q̄ tert⁹. Occidit iacobū fratrē iohānis gladio. appetit⁹ ei⁹ nō fuit satiat⁹. sed apposuit apphendere petrū. de q̄ thema. In summa epl'e tria innuunt. Primo petri incarceratio luctuosa ibi. Videns autē misit in carcerē ⁊c. Secō subiungit ei⁹ liberatio gaudiosa. ibi. angelus dñi astitit. Tercio grāz actio iubilosa. ibi. petrꝰ ad se reuersus dixit. Nūc scio vere. E De primo dicit. Misit herodes manū. i. ptātem vt affligeret quosdā de eccl'ia. Nota tres fuerūt herodes. ⁊ omes psecutores. Ascalonita necauit pueros Antipas iohannē bap. Agrippa iacobū: ⁊ petrū clausit in carcere. Jō subdit. Occidit aūt iacobū fratrē iohis gladio. videns q̄ placerz iudeis: voluit eis satisfacere. nō iusticie. appo suit ⁊ apphendere petrū. qz iudei ei plus p ceteris inuidebāt. Tum qz p̄nceps apl'oꝝ. ideo noīatur cephas qđ interptat caput. cū qz maiorib⁹ miracul' effulgebat. Sanauit em̄ petrꝰ infirmos p ẏba sua Act. ix. Enea sanet te dominꝰ ihs xps. Jtē p vestimenta sua Act. xix. Afferebant semicinctoria. i. zone q̄bꝫ cingebā tur. Sanabat p vmbrā suā. Actu. v. In plateis ponebant infirmi. Sanauit p baculū suum sicut de beato marciali legit. cui baculū dedit. ⁊ sociū suū mortuū suscitauit. ⁊ sanauit p supplicia sua. sicut illā puellā cū osculata fuit cathenā. Si tante ẏtutis fuerūt ẏba. qđ hodie in celo nob⁹ sua suffragia. Si sua vmbra qđ sua gl'iosa ẏba. Si tantū honorem p̄stat sctoꝝ supplicijs q̄tū p̄stat eoꝝ aīabꝫ sanctis. Jō nō placuit iudeis F Erant aūt dies azimoꝝ q̄n apphendit petrū. ⁊ addit hoc ad significandū cām q̄re nō occidit statim petrū sicut fecerat de iacobo. volebat enim expectare trāsitū solēnitatis pascal'. in q̄ iudei septē diebꝫ vescunt panibꝫ azimis. Quē cū apphendisset misit in carcerē: ne posset effugere. tradēs q̄ttuor quaternionibꝫ militū ad custodiēdū Quaternio dra q̄ttuor. qz hz q̄ttuor milites sub se. volens post pascha producere eū pp'lo. i. exponere morti ad volūtatē pp'li. Tūc subdit. Petrꝰ quidē seruabat in carcere. orō autē fiebat sine intermissione ab eccl'ia ad deū p eo. s. vt xps eū p̄seruaret in vita. Cū aūt p̄ductur⁹ esset eum herodes. s. de carcere vt occideret. ista nocte. s. imediate p̄cedenti erat petrꝰ dormiens inter duos milites diligenter custoditus ne euaderet via humana. vinctus duabus cathenis. Et custodes ante ostiū custodiebāt carcerem. Sed deficiēte hūano p̄sidio solet adesse diuinū Jō dixi secō subiungit ei⁹ liberatio gaudiosa dicens. Ecce angelꝰ astitit. s. ad liberatōez ⁊ refulsit lumen in habitaculo carceris. sez ad eius p̄solationē. p̄cussoq; latere petri. s. per tactū corpalem excitauit eum dicēs. Surge velociter. ⁊ ceciderūt cathene de manib⁹ eius. s. diuina virtute vel angelica. Dixit aūt angelꝰ ad eum. Precingere vt sis aptus ad ambulādum. resolut em̄ cingulum vt veste posset pedes coopire p̄tra frigiditatē carceris. et calcia te caligas tuas. id est indue sandalia sine corio superiori. ⁊ fecit sic. Circunda te vestimento tuo ⁊ sequere me. ⁊ exiens sequebatur eum Et nesciebat q̄z verū est qđ fiebat p angelum

De sancto Petro ad vincula

Existimabat se aūt visum videre. qz fortitu/
do carceris z diligēs custodia militū fecerunt
sibi imaginationē nō euadendi. Transeūtes
aūt pmā z scdam custodiā. s. militū q erāt op/
pssi somno. vel qz vigilātes erant. sed cecitate
percussi. sicut. iij. Reg. vi. de militib⁹ qui vo/
lebant capere helyseū: venerūt ad portā ferreā. z
erat exterior porta carceris q ducit ad ciuitatē
Ex quo videt p carcer fuit extra ciuitatē. que
vltro apta est eis ꝓtute diuīa. Et exeuntes il/
lam portā pcesserūt vicū vnū sez ad maiorem
petri securitatē Et ꝓtinuo discessit ab eo ange
lus. ¶ Tūc dixi tercio subiungit grāz actio
iubilosa: cū dixi. Et petr⁹ conuersus ad se dixit.
Nunc scio vere. qz dñs misit angelū. z eripu/
it me de manu herodis: z de oī expectatione
plebis iudeoz. ¶ Moraliter. Per illa
tria significant tres stat⁹ hoīm. Primo stat⁹
peccantiū in petri incarceratōe. Scdo penite
tis in ei⁹ liberatione. Tercio ꝓtemplatis i ei⁹
grāz actione. Dixi p̄mo notat stat⁹ peccantis
in petri incarceratōne. Nam sicut petrus fuit
vinctus per herodē z traditus in carcerem. sic
peccator p diabolū vincit. s. p cōsensum. puer.
v. Iniq̄tates sue capiūt impiū: z tradit in car
cerē pēti p petrū. nā in carcere est tenebrosita⁹
Sic hō in statu pēti. puer. iiij. Via impioz
lubrica z tenebrosa. q pctōr posset cōgri illud
ps. lxxxvij. Posuerūt me in lacu inferiori i te/
nebrosis z i vmbra mortis. Item q̄ttuor quater
nionib⁹ fuit tradit⁹. Et sic diabolus cōstituit
q̄ttuor custodes. duos interiores. s. malā volū
tatē z delectationē prauā: q cōseruāt homines
in pēcīs. z duos exteriores. s. opa mala z pra/
ua cōsuetudo. Ubi hi q̄ttuor custodes sūt. pec
cator difficulter exire pt. Nam scribit Eccl's.
iij. Funiculus triplex difficulter rumpit Si
aūt q̄druplex. s. p cōsuetudinē. tūc m'to diffi/
cilius. Grego. Difficile surgit quem moles
prauе cōsuetudinis premit. ¶ Uel sic.
quattuor custodes sunt q̄ttuor inordinati af
fectus. Primus timor recidiuādi. ps. xij. Tre
pidauerūt timore vbi nō erat timor. Secun/
dus spes in fine penitēdi. Contra h. i. Thes. v.
Dies dñi sicut fur in nocte veniet. s. hospite
dormiēte. vt diuīti Lu. xij. cui dictū ē. Stul
te hac nocte repetā aiam tuā a te. Dicit Gre.
xxv. moraliū. In nocte ablata fuit aīa ei⁹. qz
lucis cōsiderationē hre noluit. Tercius ē amor
peccādi. de q Aug. Nihil facit hoiem malū
nisi malus amor. ille perdet aīam. Un ps. x.
Qui diligit iniquitatē odit aīam suā. Quar/
tus custos dolor tollens pniam: cū dicūt. tua
fragilitas nō pōt talia ferre. Contra h dict. q.
ad Cor. iij. Id qđ estimam⁹ in p̄senti est mo
mentaneū z leue tribulatōis. sz in futuro du/
ra acerbitas. De quo Aug. in sermone. Ibi
dolor sine cōsolatōne. ardor sine refrigeratio/
ne. esuries sine cibo. sitis sine potu. tenebre si/
ne luce. ibi nullus amor z ordo. sed sempiter/
nus horror. nulla dulcedo sz sempiterna ama/
ritudo. ibi mors optabit z nō dabit. Et ergo
pnia nō est pensanda in p̄senti respectu pene i
futuro. Item petrus erat dormiens inter duo
s milites. i. pctōr inter carnalia z spūalia pec
cata. que militāt aduersus alaz. dormit. s. qñ
cū delectatiōe illa cōmittit. Et erat in solenni
tate. z sic plura vicia cōmittunt in solennita/
te. Isa. i. Solennitates vras odiuit aīa mea
Item petrus fuit vinctus duabꝫ cathenis. z sic
peccator vincit a diabolo. s. p̄sumptōe z desp
ratione. de quo Eccl. v. Ne dixeris miseratio
dei magna. multitudinis pctōr meoz miser
bitur. Nam misericordia z ira ab illo cito ap
proximat. Aug. de baptismo contra donatistas
Quādiu nō habem⁹ p̄fectionez angeli. tādiu
scitote q nos habeam⁹ p̄sumptionē diaboli. i.
desperationē. Hanc habuit diues Luc. xvj. cū
dixit. Lazare aīa mea habes cūcta bona sz de/
sperationē habuit cū cayn Gen. iiij. Maior
est iniq̄tas mea q̄ vt veniā merear. Contra quē
inuehit Bern. dicēs. Mentiris tu cayn. ma
ior est dei misericordia q̄ queuis nra miseria.
Hanc cathenā fugere debem⁹. qz dicit Jsi.
Nil ita offendit deū sicut desperatōis crimen
Nā fm Chrys. Qui de venia desperat miseri/
cordiā dei fundit⁹ pdit. Item sicut petr⁹ a se libe
rari nō potuit. nec human⁹ liberatio ei⁹ acci
dit. sic hō a vinculo pctōr seipm eripe nō potest
Job. xxxix. Quis liberū misit onagrum z vin/
cla soluit. q. d. nullus nisi de⁹ Osee. xiij. Perdi
tio ex te: saluatio ex me. Chrys. in omel. Ante
q̄ peccem⁹ liberi sumus. cū aūt semel diabolo
obligauerim⁹ nos. nā nra volūtate cuadere nō
possum⁹. Et ponit exēplum. Recte sicut nauis
fracto gubernaculo ducit q̄ tempestas impel
lit. sic hō amisso auxilio diuīne gre ducitur q̄
ventus temptatōis eū pellit. Et implet illud
Job. xxi. Alius te cinget z ducet q tu nō vis.
Aug⁹. in de pnia. Uere penitere non est hoīs
sed dei grē. ¶ Dixi secdo innuit stat⁹ pnie i pe/
tri liberatione. Nā dicit Grego. Res gesta si
gnificat aliq̄d gerendū in eccl'ia. Exquo eccle
sia celebrat festū ad vincula petri. ideo instru
imur in p̄senti lectione quomō nos a vinculis
peccatorū eruamur. Primo pro petro fiebat

generalis exoratio. cuz dicit. Oratio fiebat p petro ab eccl'ia sine intermissiõe ad deũ. Ecce liberat⁹ est p eccl'ie suffragiũ. qz p orationẽ. — ¶ Et merito petrus fuit liberat⁹ a vinculis p orem. q̃ debet habere q̃qz ꝺditões. quas si habuerit z nos liberabimur a pctõz nostroz vincul'. Primo oro debet fieri a dignis. qz ab eccl'ia. s. ab his qui erant de ecclesia numero z merito. i. ab his q̃ sunt in charitate. oratio em̃ peccatoz nõ meret exaudiri. Ps. lxv. Iniq̃tatem si aspexi in corde meo nõ exaudiet me dom⁹. Isa. i. Cũ multiplicaueritis orões vestras nõ exaudiã vos. qz manus vestre plene sunt sanguine. Scdo fiebat a multz. qz ab eccl'esia. Dicit Hiero. Impossibile est pces multoz nõ exaudiri. qz dicit saluator Mat. xviij Si duo ex vobis ꝺsenserint de omi re quã petierint fiet illis a patre meo. Tercio fiebat cuz magna deuotõe. qz sine intermissione cũ pseuerãtia. Juxta illud. i. ad Thes. v. Sine intermissione orate. Lu. xviij. Quoniã oportet semp orare z nõ deficere. Dixit dñs exemplum Luc. xi. de amico pulsanti. si illi nõ dabis surgens: eo q̃ amic⁹ tu⁹ sit. tamẽ ppter improbitatẽ. i. importunitatez eius surget z dabit illi quotquot habet necessarios. vbi innuit perseueratiã. Quarto fiebat p digno. id est beato petro. qz sepe oratio nõ auditur que pro indignis effundit. Ideo Hiere. xi. Noli orare pro populo isto. Et ibidẽ. xv. c. Si steterint moyses z samuel coram me. nõ est aia mea ad populum istũ. Quinto oratio fiebat p re vtili z honesta. qz pro petri liberatione. qui erat pastoz eccl'ie. sepe homo em̃ non meretur exaudiri. qz petit pro re inutili. i. Johan. v. Si petierim⁹ sm̃ voluntatẽ eius exaudiet nos. Chrys. sup Mattheũ. Pete que tibi expediunt accipere z illũ decet dare. Ecce q̃ fructuosa est generalis oratio. Unde Jaco. v. Multũ valet dẽpcatio iusti assidua. Reuera multum. De quo Bernar. in smone quodã. Per orationẽ hieremias ꝺfortatur in carcere. Daniel cõseruat inter leones. tres pueri tripudiant in fornace susanna liberat a falso crimine. Grego. Quãto tumult⁹ temptatõis maioz: tanto oro fer uentioz. ppter qõ dicit Aug⁹. Ne deficias in oratione: si de⁹ differt: nõ aufert. Scdo liberatio petri fiebat p angelicũ ministeriũ De quo dicit text⁹. Angelus astitit z lumen refulsit i habitaculo carceris. Mystice. Sic angelus id est christ⁹. Isa. ix. Magni cõcilij angelus Hic debet ꝑuenire p suã gratiã. Nã ait Joh. xv. Sine me nihil potestis facere. Nã homo per se pt cadere: nõ aũt resurgere. Jõ Fortunatus in omel'. Omis homo si q̃d bom sibi prosperit euenire hoc totũ ascribat diuine gre. Et sic sequit illuminatio carceris. ij. Loz. iiij. De⁹ q̃ dixit lumẽ de tenebris splendescere. ille illuxit in cordibz nr̃is. Richar. ꝺ ptemplatione lib. iij. c. vlti. Sine gr̃a nec sufficim⁹ ad cognitionẽ veritatis: nec ad dilectionẽ virtutis Ps. xij. Illumina oculos meos ne vnq̃z obdormiã in morte. Hyoni si⁹ in lib. de diuis nominibz. Intelligibile lumen nõ est aliud nisi cognitio veritat'. Et facit duo in aia. expellit ignorantiã z docet veritat'z cognitõez. Aug⁹. in li. ꝺfessionũ. Irradiasti. chorruscasti. fugasti cecitatẽ meã. ¶ Terciũ est petri excitatio. Subdit. Percussoq̃z latere petri. Later' interioris pcussio est diuine passiõis inspiratio. de cui⁹ latere salus nostra pfluxit. q̃ h̃ meditemur exhortamur. i. Petri. iij. Christo in carne passo z vos eadẽ cogitatõe armamini. Vel exterioz pcussio ẽ tribulatio vel correctio Dicit em̃ Amãdus. O q̃z multi sunt q̃ pfundissimo somno pctõz dormierũt. z gr̃a diuine correctionis excitati quasi de graui somno vitã in melⁱ cõmutauerũt: z opa tenebraruz abijcientes arma lucis induti sunt. Et hoc figurat. iij. Reg. xxi. in manasse. qui regnauit q̃nquagintaquinq̃z annis i hierl'm. z fecit mala in cõspectu dñi. erexit sex ydola. z adorauit omnẽ militiã celi. solem. lunã. z planetas. z occidit sanguinẽ innoxiũ pphetarũ donec hierusalẽ adimpleretur vsq̃z ad os. Glo. id est in quantũ potuit. nec tñ pctm̃ suũ cognouit Jd circo. ij. Paral'. xxxiij. Tribulationẽ z perculsionẽ induxit sup eũ dñs. s. pncipes exercitus. reges assyriorũ. ceperũtq̃z manassen z vinctũ cathenis z cõpedibz duxerũt in babilonez. et tunc in carcere cognouit pcta sua z egit penitentiã coram dño: dicens Peccaui sup numerum arene maris Ibi ipe cognouit q̃ dñs est deus. z sic excitat⁹ ꝺfitens surge velociter. s. ad penitentiã. nõ dicendo cras cras. Nã dicit Seliuand⁹ de repatõne lapsus. Surge velociter. Nã si hodie surgere est difficile. cras erit difficilius. Nã quãto iaces diuti⁹. tanto cades pfundius. Dec ille. Et sic cadũt cathene de manibz. s. q̃bz te ligauit dyabolus. ¶ Quartũ est ei⁹ indutio. cũ dicit. Precinge te. s. a voluptate carnis. hoc est necessariũ penitentibz. Lu. xij. Sint lumbi vr̃i pcincti. Grego. Lumbos pcingimus cũ carnis luxuriã coartamus Calcia te caligas tuas. i. resiste terrenis affectionibz celestia appetendo. Nam calige fuerũt

De sancto Petro ad vincula

sandalia nō habentes corūm sup pedes. Et est affectio sursuz ab amore terreno denudata. ad Col'. iij. Que sursuz sunt querite. Greg. viij. moral'. Qui terreno amore vincit: in deo nullatenus delectat. Subdit. Circunda tibi vestimentū tuū. id est decoratione virtutū. s. charitatis. humilitatis. Grego. Nō est satis mala nō agere nisi ꝙs bonis operib studeat insudare. Subdit. Et sequere me. Et sic nihil valet opus sine sequela dñi. Sed quō. habetur Matth. xvi. Qui vult venire post me abneget semetipm. z tollat crucē suaz z sequat me. Dō exponens Gregoꝝ in omelia ait. Relin quamus nosipos penitēdo. z desinam⁹ tales esse quales nos fecim⁹ p peccatū vt mereamur esse tales quales p gram facti sum⁹ in baptismo: vt superbus deserat superbiā: suscipiat humilitatē ¶ Subdit. z petrus sequebatur angelū p tres portas. sic pctōr christum. Prima porta est penitētia Mat. iij. Penitentiā agite ꝛc. ps. xcix. Introite portas ei⁹ i confessiōe Scda pseuerantie. ad Gal'. vi. Bonū facientes nō deficiam⁹. Tercia glorie. Matth. xxv. Que parate erant ꝛc. Ille sunt q̄ describūtur i. Esdre. ij. Prima est porta vallis. scda pons tercia porta regis: q̄ est ferrea. quā nullus inimicoꝝ pōt devastare Ps. cxlvij. Cōfortauit seras portaꝝ tuaꝝ. Ibi ampli⁹ nō clamor ꝛc. Tūc petr⁹. i. pctōr cognoscit se plene liberatū: dicēs. Nunc scio vere q̄ misit dominus angelū suū z eripuit me de manu herodis. Et ē membrū tercū in quo dixi innuit petri gratulatio iubilosa ¶ Nota sancti gloriant̄ d̄ quattuor beneficijs. Primo de pfecta recollectione liu. z hoc innuit cū dicit. Petrus ad se cōuersus. Nam i hac p̄senti miseria nulla vel modica est mētis tranquillitas. sed ḡsi ꝯtinua est mentis fluctuatio z dispersio. Ꝙz in celesti p̄mio dispersiones omes ꝯgregabuntur si mul. z totus homo ad se quietet. z ex intimo corde summo bono vniet. z tūc recte implebit illud in nobis Mat. xxij. z Luce. x. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo ꝛc. Nā omnes vires aie deo ꝯiunguntur: vt sint vn⁹ spūs cum deo. Scdo gloriant̄ d̄ pfecta cognitione diuini patrocinij. vnde dicit. Nunc scio vere. q̄ p certā experientiā diuine suauitatis quā eternaliter degustāt. z p clarā cognitionē possunt dicere. Nunc scio vere. i. experimētaliter scio. q̄ misit dñs angelū suū. i. filiū. Greg. Quid est qd̄ nō videt q̄ videntē omia videt. Bern. Ibi magistrū semel vidisse: est omia didicisse ¶ Tercio gloriant̄ de plena ereptione cuiusli bet inimici. qd̄ notat ibi. Eripuit me de manu herodis. Et hoc fit p angelū magni consilij. id est christū Isa. lxi. Dñs misit me vt p̄dicarem captiuis indulgentiā. Apocal'. v. Quattuoꝝ animalia z viginti q̄ttuoꝝ seniores cantabāt canticū. redemisti nos deo i sanguie tuo. Nā demones expectāt perditionē. ꝙ sideratēs illō Gene. viij. Sensus z cogitatio hoīs ab adolescentia prona sunt ad malū. ps. cxviij. Me expectauerūt pctōres. i. demones in voluntate peccandi existētes vt p̄derēt me. ¶ Nota hoc festū celebrat̄ quadruplici de cā. Prīo in memoriā liberatōnis petri. de qua liberatione fideles in hierusalē erāt valde gauisi. ita q̄ petrus cū venit in domū marie. rhode nō potuit aprire ianuā pre gaudio. z post intrauit z dixit rem gestaz. dixit. nunciate hec iacobo et fratrib ¶ Scdo in memorationē liberationis alexandri pape: q̄ fuit sext⁹ a beato petro. quē quirinus dux romanoꝝ habuit i vinculis. Qui quirinus dux audiuit q̄ alexāder suscitasset hermetis filiā. Et dixit quirin⁹ alexandro. Patre gutturosam filiā. si sanare poteris illā p̄mitto me recipe fidem tuā. Cui alexander. Vade duc eā ad carcerē meū. Venit filia noīe balbina. z pstrata ante alexandruz osculata est vincula sua. Cui Alexāder. Noli osculari filia cathenas meas. sed potius sancti petri inquire z osculare illas. z sana eris Et factū est. Et quirin⁹ baptisatus est. Alexāder papa ecclesiā sanctificauit in honore sancti petri. z vincula ei⁹ posuit ibi. ¶ Tercio p̄pter rit⁹ gētiliū destructōez. q̄ p̄mū diē augusti celebrabant in memoriā octauiani augusti. sed eudoxia filia theodosij venit in hierusalem. z quidā inde⁹ cathenas dictas ei dedit quib petrus vinct⁹ fuit ab herode: z venit roma cū pelagio papa. tractauit vt mēoria principis paganoꝝ nō fieret. sed petri. Et cathene apportate simul sunt vnite quasi vna facte ¶ Quarto ꝓpter ptātis soluendi z ligandi vincula peccatoꝝ traditionē. vt ab his absoluat nos autoritate sibi ꝯcessa Matth. xvi Quodcūq; solueris sup terrā: solutū erit z in celis. Nec autoritas ē sibi trina vice tradita. Primo Matth. xvi. scdo Matth. xviij. tercio Joh. xx. Accipite spūm sanctū: quoruz remiseritis peccata ꝛc. ad designandū q̄ tribus modis peccamus. corde. ore. z ope. z hz nos ab his tribz absoluere. Quā absolutionē nobis prestet ihs christ⁹ marie filius qui est i secula seculoꝝ benedictus. Amen.

¶ De sancto Laurentio.

Sermo.CXII.

Laurentius bonū op⁹ opatus est. hec sunt verba eccl'ie gl'iaz beati laurentij p̄e coniſantia. Et nō mirū q̄ assumūtur eccl'ie ꝟba. qz dicit Bern̄. Cū christi ſpōſa alterat ꝟba. fortior est ista trāſpositio verboz q̄ ꝑma. Si em̄ pauli z iacobi verba posita sunt autēt̄ica. cur nō verba eccl'ie. cū saluatoz dixit Mat. xviij. Qui eccl'iam nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹ z publican⁹. Jō dicit Innocē. z habet̄ in cano. di. xi. Quis neſciat q̄ ab oībus debet obſeruari qđ ſancta romana obſeruat ecclesia. Nā dicit Aug⁹. li. xi. ctra faustū. Ego euangelio nō crederē nisi me catholice eccl'ie autoritas admoneret. z ſctūs Tho. in. ij. ij. q. ix. Maximā autoritatē hz eccl'ia q̄ ab oīb⁹ est emulāda. Et plus est ſtandū in autoritate eccl'ie q̄z Hieronimi vl' Auguſtini. qz dicit Bze. Pctm̄ paganitatis incurrit q̄ eccl'ie ſanctē ꝺtradicit. Jdcirco eccl'ie assumo ꝟba i themate ꝓpoſita In his ꝟbis eccl'ia cōmēdat beatū laurentiū in bonis opib⁹ ꝓpter q̄ ꝺſecutus est eternā gl'iam. Si cupim⁹ honorē non refugiam⁹ laborē. Sic ergo opemur bona opera vt laurenti⁹ opat⁹ est ¶ Pro q̄ ſciendū vt opa nr̄a ſint deo accepta plura req̄runt. Primo acceptarī ex opantis bonitate. iuxta illud Lu. vi. z Mat. xij. Bon⁹ hō ex theſauro ſui ꝓfert bonū. qz habet̄ Mat. vij. Non est arbor bōa q̄ facit fruct⁹ malos. ac ſi di. Nullū opus bonū est deo acceptabile niſi ab hoie bono. De q̄ Aug. Nihil est bonū. ſ. meritorie. niſi ex te bono. Un̄ ſicut bona planta facit bonū ſemen: z rurſus illud bonū ſemen facit bonam plantā ſi ſeminatū fuerit. ſic bon⁹ homo facit bonū fructū. z illud bonuz opus facit rurſum hoiem bonū. Un̄ Grego. Nō placuit abel ex munere: ſed mun⁹ ex abel. nā in q̄ntum boni ſumus cozā deo. intantū erūt bona nr̄a opa apd̄ deū. ¶ Scdo opa nr̄a vt ſint deo accepta debent ꝓcedere ex prompta volūtate. Quāto ei promptioz z beniuolētioz est hō. tanto erunt opa bona melioza. Ex hac em̄ prompta volūtate offerebat ppl's deo donaria. i. Paral. xxix cū dixit Dauid. Domine de⁹ patrū nostroz̄ custodi hanc volūtatē cordis eoz. z ſemp i veneratōe tui nois iſta pmaneat. qz dicit. q. ad Corinth. viij. Si volūtas ꝓmpta est ꝑm id qđ habet accepta est. qđ aūt nō est volūtariū nō est deo acceptū neq̄ grātū. Nemo em̄ inuitus bene facit. z si bonū est qđ facit. Jō Eccli. xxxv. Omis volūtari⁹ z pronus offert deo. qz dicit Bze. Loz z nō ſubam p̄n ſat de⁹. nō q̄ntū ſed ex q̄nto. ſ. affectu offerat. Valuit em̄ petro z andree rhete p regno celoz. Zacheo dimidiū ſubſtātie ſue. valuit vidue emere regnū celoz duob⁹ minutis. valuit alteri calix aque frigide. De quo Aug. Regnū celoz tantū valet q̄ntū habes. valet ad bonā voluntatē. Naz ꝑm Bze. Nō est vacua man⁹ a munere cū archa cordis sit plena voluntate bona. qz vt ait Bern̄. Bona volūtas in aīa est oīgo omniū bonoz z oīm ꝟtutū mater. q̄ illā habet ſecū habet quicq̄d ei ad bene viuendū opus est. Itez custos anie ſue debet eſſe ſollicitus circa custodiā bone volūtatis. vt prudēter intelligat z diſcernat q̄d est qđ vult. z ꝓpter q̄d vult. z q̄ntū vult. z quō velit. vtq̄ vſq̄ ad ꝓtemptū ipi⁹ et oīm q̄ sunt vel esse p̄nt. Et hoc nō tm̄ ex rōis iudicio: ſz etiā ex affectu mētis. vt iā volūtas nō ſit volūtas: ſz amoz. De tali volūtate Luce. ij. Pax homib⁹ bone volūtatis. eo q̄ dicit Amb. de officijs. z habet̄. lxxxvi. diſt. nō ſatſ. Nō ſatis est bona facere niſi pcedant ex bona voluntate. Hiero. z habet̄ in cano. xxiij. q. i. Dñs nō ea q̄ offerunt reſpicit. ſed voluntatez offerētiū. qz iuſticia nō ex ope ꝺſummat niſi fuerit volūtas. Et licet opus nō valet ſine voluntate. tm̄ ecōuerſo valet volūtas. vt habet̄ de pe. diſt. i. Aliter. Sufficit volūtas vbi deſinit operis facultas ¶ Tercio vt opa nr̄a ſint deo accepta. debent pcedere ex intentōis ſincerita te. Est autē recta z ſincera intentio vt ſingula opa nostra nō ad placendū hoib⁹ ſed ſoli deo faciam⁹. qz de⁹ est nobiliſſim⁹ finis. Jdcirco q̄ntumcūq̄ opi nr̄o talis finis p rectā intentiōē imponit̄ erit nobile ſupra modū. iuxta cōmune ꝓuerbiū. Si finis bon⁹ est: totū bonū est. Jdeo Bern̄. Intende in deū z ꝓpter deū: hoc est vtrāq̄ facie facere pulcram. ſ. actionē z intentōez. z h̄ est qđ dixit dñs Matt. vi. Si ocul⁹ tu⁹ ſimplex fuerit. totū corpus luciduz erit. Hoc exponēs Aug. di. Per oculū intelligere debem⁹ intentionē qua facimus quicq̄d facim⁹: que ſi mūda fuerit z recta. z id aſpiciat qđ aſpiciendū est. omia opa nr̄a que ꝑm eā opamur erunt bona. qz dicit ad Heb. iiij. Discretor intentionū z cogitationū cordis est deus. Et dixi q̄ intentio nostra debet fieri in deū z ꝓpter deum. Sed heu aliqui intendūt ꝓpter deū: ſed nō in deū. vt hi q̄ furant diuitib⁹ z ꝑbent elemoſinā paupib⁹. De quib⁹ Bze. et habet̄ in cano. i. q. i. non est. Nō est putanda

elemosina si paupibꝫ dispenſet qđ ex illicitis rebus acq̃rit. Nã q̃ ita accipit vt dispenſat plus grauat q̃ iuuat. qz dicit Alexãder papa. 7 habet. xv. q. vij. c. sacerdotibꝫ. Nõ est opis sz cordis inspector dñs. Idcirco tũc opa nra placẽt deo. si fiant 7 ꝛifica cordis intentõe 7 charitatiua affectõe 7 ex desiderio supno. Nam dicit Augu. Si q̃s aliq̃d optatur vt terrenũ cõmodũ adipiscat. non erit cor mundũ qđ in terra volutat. ppter qđ dicit Bern̄. Intẽtio est cor suauior 7 melior q̃ diuini⁹ ꝓcupiscat. ¶ Quarto debẽt fieri cũ opis difficultate. hoc est q̃ debent esse ardua 7 difficilia: vt ex arduis 7 difficilibꝫ volũtas 7 intẽtio cognoscat seriosa. Ad hãc difficultatẽ conati sunt omes sancti q̃ deo placere cupiebãt. cõsiderãtes q̃ dura 7 aspera 7 valde difficilia in dño ihu christo pcesserũt qz oibꝫ sanctis 7 electis dicit dñs illud Luc. xij. Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater regnũ. s. p dura 7 aspera ingressus sum. sic 7 vos sequimini vestigia mea. Cui cõsonat qđ scribit Actu. xiij. Per multas tribulatões oportet nos intrare i regnũ dei. De q̃ Gal'. v. Qui christi sunt carnẽ suã crucifixerũt. Nã si nos nõ castigabim⁹: de⁹ vtiq̃ nos castigabit. si tñ sum⁹ de nũero electoꝝ 7 in dei filios cõputati. Nulli ergo electoꝝ hic parcit. ad Hebreos. xij. Flagellat oẽz filiũ quẽ diligit. Qui dicit oẽm nihil excipit. nisi eos q̃bꝫ nõ parcit in eternũ. ppter qđ dicit Greg. De⁹ hic q̃busdã parcit: vt eos in ppetuũ feriat. Et q̃sdã hic ferit vt eos in eternũ clarificet. Qđ bene 7 plene p silitudinẽ oñdit đ desperatis infirmis q̃cq̃d poposcerint medici dare pcipiũt. Et illis q̃ ad sanitatẽ reuerti pñt q̃cq̃d eis placet dare ꝓtra dicũt. Eligat ergo q̃ q̃sq̃ qđ vult. qz impossibile est in pñti 7 in futuro frui delicijs Jõ Ber̄. Qui mala psentia declinare desiderat: futura oĩno certi⁹ expectat. ¶ Quinto vt opa nostra sint deo accepta faciẽda sunt studiosa viuacitate 7 cũ magna diligẽtia. Un̄. ij. Paral'. xix. Agite diligẽter 7 dñs erit vobiscũ. Naz diligentia in oculis dei pl⁹ placet q̃ op⁹. Nec autẽ diligẽtia nihil aliud est nisi intẽta deuotio 7 deuota intentio. Et h̄ facim⁹ q̃n mentẽ infigimus in id qđ agim⁹: oẽm euagationẽ mentis ꝓstringẽtes. De hac diligẽtia 7 diligẽti deuotione dicit Bern̄. Admonẽdus est hõ spiritualis quanta pt puritate cordis intendere in eũ cui sacrificiũ offert. seipm attendere q̃ offert. 7 intelligere ad q̃d offert. Et in his infigere mentẽ q̃sq̃ premat vel faciat ex h̄ lac deuotionis. Et tũc hõ currit in deuotõe sine labore sine sudore. Bern̄. sup Cant. Sicut mel in cera. sic deuotio in ala. Dicit Rich⁹. de mystico somno. Quid est aliud deuotio q̃ feruida mẽtis in deũ dilectio. 7 vbi est dilectio ibi nulla mentis distractio. vt dicit Bern̄. Ubi est amor ibi ñ est labor sz sapor. nil graue sed omne suaue 7 leue Jõ dicit apls. i. Joz. xiij. In eccl'ia magis q̃nq̃ verba loq̃ volo i sensu meo vt 7 alios instruã q̃ decẽ milia verborũ. ac si diceret. Breuis oro plus valet cum deuotõe q̃ longa sine deuotõne. Hoc est qđ vult Piero. 7 habet de se. di. v. c. nõ mediocriter. Nõ tm̃ debꝫ sz corde ordãdus est de⁹. quapropter melior est q̃nq̃ psalmoꝝ decãtatio cũ cordis puritate 7 spũali hilaritate q̃ psalterij modulatio cũ anxietate. Ex illo patet q̃ vnus pt plus alio orare 7 bona opa facere 7 tardi⁹ ad celum venire: 7 min⁹ de gaudio h̄re. De q̃ Aug. Nõ diuturnitas temporũ. nõ numerositas operũ: sed maior dilectio 7 deuotio auget hois meritũ 7 premiũ. Jõ Cassio. Meli⁹ est deuotũ in minoribꝫ q̃ indeuotũ in maioribꝫ opibꝫ inueniri. Ad hanc deuotam diligentiã hortamur Deutero. xvi. Qđ iustũ est h̄ iuste exequaris. Hoc tñ fit q̃n bonũ opus cũ diligẽtia 7 deuotione facim⁹ 7 cũ attentõe intellect⁹. Un̄ ꝓsulitur. ij. Cor. x. Omnẽ intellectũ in obsequiũ christi captuãtes. qz scribit Sap̃. i. Spũs sapiẽtie aufert se a cogitatõibꝫ q̃ fiunt sine intellectu. i. ꝑter intentionẽ 7 diligentiã. Un̄ repellere spũm sanctũ a se nõ est in voto cogitantis. fit tñ cũ culpa negligẽtis vt spũs discipline se aufert a cogitatõibꝫ indisciplinatis.

Sexto opa nostra facere debemus ex sincera charitate 7 intentõe charitatiua. sine q̃ nullũ op⁹ q̃tumcũq̃ de genere bonoꝝ acceptat. Un̄ i. Joz. xiij. Si linguis hoim loq̃r 7 angeloꝝ charitatẽ aũt nõ habuero factus sum sicut es sonans 2c. In q̃bꝫ debꝫ apls ponit q̃tuor nobiliora exercitia q̃ fieri pñt. pbans p locum a maiori. 7 h̄ sic. si tã nobilia 7 supma exercitia sine charitate nõ valeant. multo min⁹ mediocra 7 minora exercitia nihil valẽt. Quã autoritatẽ Bern̄. exponit di. Charitas est bonũ sine quo nec op⁹ minimũ despicit. sine quo nec maximũ acceptat. Nõ ꝓdicatio. si linguis angeloꝝ 2c. nõ fides. si mõtes transferã. non elemosina: si facultates omes in cibos pauperũ distribuero. nõ corpis afflictio vl' martiriuz. si tradã corpus ita vt ardeat. nõ missaz solennia. qz ante fratris recõciliationẽ munus ꝓhibetur. Est em̃ fortis vt mors dilectio q̃ nihil aliud sinit amantẽ cogitare q̃ qđ amat. Ideo

apl's.i.Cor.xvi.Omia vestra in charitate fi ant. Ratio Augustini. Sola charitas distin guit inter filios dei t dyabolj. ¶Septimo opera nostra debent fieri ex opantiū mltiplici/ tate. hoc est vt omia mēbra corpis t oēs vires aie mutuo se adiuuent t certatim ꝓueniāt ad obsequiū labozis. qz dicit̄ puer.xviij. Ubi fra ter adiuuat fratrē ibi firmioz est ciuitas t ciui tatis opatio. qz si fideliter se adiuuāt faciliter opus pficit̄. talis coadiuuatio multuz placet deo. Eccl̄i.xxv. In tribo beneplacitum est spiri tui meo q̄ sunt pbata coꝝā deo t hoīb. quoꝝū vnū est ꝓcordia fratrū. i. omniū viriū aie. Si aūt in his frēs dissentire incipiūt, oīe opus qđ agit̄ nihil valet. Eccl̄i.xxxv. Unus edifi/ cans t alter destruens: qđ pdest vtrunq; nisi labor. Taliter agens hō nō pficit. Si em̄ lin gua ozauerit man⁹ spoliauerit. aut manus ele mosinā erogauerit: t lingua blasphemauerit qđ pficiet ille hō: nihil. qz h̄ phibet̄. i. Cor.i. Rogo vos fratres in vobis nō sint scismata. Sed oīa opa nostra in charitate ꝓcorditer fa ciam⁹. iuxta illud Col'. i. Fructificātes in oīm ope bono. t Eccl̄s.ix. Quodcūq; potest man⁹ tua opari: instāter fac. Nā retributio in vita futura erit ꝑm opa nr̄a. de q̄ ps.xcvij. ꝑm opa manuū meaꝝ retribuet mihi. Apocal'.xiij. Opa illoꝝ sequunt̄ illos. de q̄ Greg. Scōm differentiā meritoꝝ erit retributio premioꝝ. Jō hortamur Eccl̄i. vlti. Opamini op⁹ ve/ strū ante temp⁹: t dabit vobis mercedē vr̄az in tempore suo.

¶Sermo. CXIII.

¶Ad idem

Si quis mihi

ministrat me sequatur. et vbi ego sum: illic t minister meus erit. Joh.xij. ¶In ꝟbis p̄missis duo innuū tur. Pmo docet nos modū sui seruitij. ibi. Si q̄s. Scōo subiūgit p̄miū nr̄i laboris. ibi. vbi ego sum. ¶De p̄mo dicit. Si q̄s mihi mini strat. Nota q̄liter fidel' dz esse minister dei. vt dicit̄. i. Cor.iiij. Sic nos existimet homo vt ministros xp̄i. t. ih̄. Cor.vi. In oīb⁹ exhibea mus nos vt ministros dei Idcirco videndū est q̄ vult deo ministrare digne dz duo attēdere. Z ¶Primo q̄liter se habeat erga dn̄m. scōo q̄liter ad ꝓximū. Primo q̄ ad dn̄m dz habere sex. Pmo elegantiā vel innocētiā. scōo intelli/ gentiā. tercio diligentiā. q̄rto patientiā. quin to ꝓstantiā. sexto ꝓcomitantiā. Primo igit̄ ō bet h̄re innocentiā. i. Thim̄.iij. Sint ministri xp̄i nullū h̄ntes crimē. ps.c. Ambulās i via imaculata hic mihi ministrabit. Nā dn̄s mun dus vult h̄re mūdos suos. Leuit.xi. Sācti estote: qm̄ ego sctūs sum. Nā dicit̄ Isa.xxxij. Sicut dn̄s sic t seru⁹ ei⁹. Nec innocētia quā dn̄s req̄rit a nobis stat̄ i trib⁹. In cordis pu/ ritate. ꝑmonis veritate: t operis sanctitate.

Primo in cordis puritate. Aug. Non requi rit de⁹ pulcrā carnē. sed pulcrā mentē. puerb. xxij. Fili p̄be cor tuū mihi. Ergo cū intras ec/ clesiā ad audiendū deo mūda cor. Hierem.iiij. Lava a malicia cor tuū hier'm vt salua fias. t sic sara Thob.iij. Mūdam fuaui aiam meā ab oī ꝓcupiscētia Et tales p̄nt astare dn̄o deo Mat.v. Beati mūdo corde. ¶Scōo consi stit in oris vel ꝑmonis veritate. ad Eph̄.iiij. Loq̄mini veritatē vnusquisq; cū p̄ximo suo. Jaco.iij. Qui in ꝟbo nō offendit h̄ pfect⁹ est vir. Idē ca.i. Si q̄s putat se religiosuz nō re frenans linguā suā. vana est ei⁹ religio. Ideo ps.xiij. q̄rit. Dn̄e q̄s habitabit in tabernacu lo tuo. Rn̄det. Qui loquit̄ veritatē in corde. nec egit dolū in lingua sua. ps.xxxiij. Prohi be linguā tuā a malo: t labia tua ne loquātur dolū. puer.xxi. Qui custodit os suū custodit aiam suā. Mat.xij. Ex ꝟbis tuis iustificabe ris: ex ꝟbis tuis ꝓdemnaberis ¶Tercio ꝓsi/ stit in opis sctitate. Nā arbor ex fructu cogno scit̄. Matt.vij. Ex fructib⁹ eoꝝ cognoscetis eos. Joh.x. Opa q̄ ego facio testimoniū ꝑhi/ bent de me. ps.cxviij. Seru⁹ tu⁹ ego sum: do ce me facere voluntatē tuā. Amb. de officijs. Nō est satis bn̄ velle nisi assit bene facere. Jō Origē. Audite desides: audite negligētes: au dite inutiles q̄ speratis in h̄ saluari q̄ chr̄istia ni appellamini: t n̄ facitis opa xp̄iani. Cū di/ cit ps.xvij. Scōz opa manuū meaꝝ rtribuet mihi. Bal'.vi. Opus suum p̄bet vnusquisq;. Apoc̄.xiij. Opa illoꝝ sequunt̄ illos. De his trib⁹ ait ps.xiij. Dn̄e q̄s habitabit i taberna/ culo tuo. Rn̄det ps.xxiij. Innocēs manib⁹. i. opib⁹: t mundo corde. nec iurauit in dolo pc̄. De immūdis ꝟo pcōrib⁹ dr Isa.i. Quid mi hi de multitudine victime vr̄e. manus em̄ ve stre plene sunt sanguīe. i. pc̄tis. ergo beat⁹ lau renti⁹ mund⁹ fuit minister. de q̄ Eccl̄i.xxxi. Bea tus vir q̄ inuentus est sine macula. s. cordis: oris: t opis. q̄ potuit trāsgredi t n̄ est trāsgres sus. ¶Scōo ꝺon⁹ minister debet h̄re prudē/ tiā seu intelligentiaz: vt sciat qđ factur⁹ sit vel dimissur⁹. puer.xiij. Acceptus est regi mini/ ster intelligens. Danc intelligentiaz debebat

De sancto Laurentio

Salomon.iij.Reg.iij.¶ Sap.ix.Da mihi dñe sediū tuaz assistricē sapiam vt mecū sit ¶ mecū laboret.vt sciaz quid acceptū sit coz̄ te oñi tpe ¶ Hec prudentia ꝓsistit in tribus.ꝛ q̄b⁹ Scne. Hi prudēs es in tribꝰ tpi/bus dispensēt animꝰ tuꝰ.pñtia ordina.p̄terita recogita.futura p̄uide De primo puer.xv. Vir prudens dirigit viā suā. Sic fecit villicꝰ imi/quitatis Luce.xvi. Sic prudentes virgines Mat.xxv. Secdo recordare p̄terita Lu.xvi. q̄ recepisti bona in vita tua. Tercio p̄uide su/tura puer.vi. Vade ad formicā o piger ꝓside ra vias eiꝰ ¶ discе sapiam. puer.xxiij. Vir prudens declinat a malo ¶ Tercio bonus mini/ster debet habere diligētiā in agēdis.¶ sic martha Lu.x. Martha satagebat circa frequēs ministeriū. Rom.xij. Spū feruētes dño ser/uientes.ij. Paral.xix. Oñia cum diligentia agite:¶ dñs erit vobiscū. Nā negligētes sunt maledicti a dño. Piere.xlviij. Maledictus q̄ facit opꝰ dñi negligenter. ¶ Quarto debet hre patientiā.ij. Cor.vi. In oib⁹ exhibeamꝰ nosmetipos sicut dei ministros in multa patien tia:vt onus dñi patienter sufferamꝰ. Jaco.v. Patientes estote ꝓfirmātes corda vra Jac.i. Patiētia pfectū opꝰ habet.¶ sic beatꝰ laurenti us. ¶ Quinto ꝓstantiā vt non leuiter a serui tio dei retrahat Lu.i. Seruiamꝰ illi in sctita te oib⁹ diebꝰ nris.ij. Paral.ix. Beati sui tui q̄ assistūt coz̄ te oñi tpe. Mat.x. Qui pseue rauerit vsq; in finē ꝛc. ¶ Sexto debet hre cō/comitātiā dñi sui. Subdit.me sequat. Eccl. xxiij. Bl'ia magna est sequi dñm. Hugo d' re/galib⁹ disciplinis. Seq; debemꝰ dñm. in oñi bus ꝓfectib⁹ ¶ bonis moribꝰ.vt sicut ad imaginē eius creati sumꝰ.ita ad morē eiꝰ sil'itudi/nē reformemur.i. Joh.ij. Qui dicit se in chri sto manere:debz sicut ille ambulauit ¶ ipe am bulare ✠ ¶ Primo.nā sicut dñs noster fu it patiens.i. Pe.ij. Cū malediceret nō male/dicebat.¶ sic nos Lu.xxi. In patiētia vra pos/sidebitis aias vestras. Secdo sicut dñs nr est misericors Mat.viij. Misereor sup turbā. sic nos Luc.vi. Estote misericordes sicut pa ter vr ꝛc. Tercio sicut ips scandaliz vitabat. Mat.xvij. Ne scandalisemꝰ eos.¶ sic nos.i. Cor.x. Sine offensione estote iudeis ¶ gen/tib⁹. Quarto sicut fuit studiosus in orōe.naz in orōne pnoctabat. Mat.xiij. Solus ora/bat in monte.¶ sic nos Luc.xviij. Quoniam oportet semp orare. Quinto sicut in oib⁹ opib⁹ nō q̄siuit gl'iam suā:sed p̄ris. Joh.viij. Ego gl'iam meā nō quero.est q̄ querat ¶ iudicet.et sic nos ps. cxiij. Nō nobis dñe nō nobis ꝛc. ¶ Secdo debet scire quo debet se hre ad famili am dñi sui. Primo pacificationē sine reprhen sione.ij. Cor.vi. Nemini dantes vllā offensi onē vt nō vituperetur ministeriū vestrū. Phi/lip.ij. Sitis sine reprhensione in medio natio nis prāue.¶ inter eos luceris sicut luminaria in mūdo. Heb.xij. Pacē seq̄mini ¶ sanctimo niā sine q̄ nemo videbit deū.ergo dñs voluit esse suos pacificos Mat.v. Qui dixerit fra/tri suo racha:reus erit iudicio.i. Cor.xi. Si q̄s videt ꝓtentiosus esse inter vos.nos talem ꝓsuetudinē nō habem⁹.ij. Thim.ij. Seruū dei nō optet litigare:sz māsuetū esse ad oñes Secdo debet habere ptcipationē.q̄ a dño re/cipiat vt ꝓseruis cōmunicet.sic nos.i. Pe.iiij Unusquisq; sicut accepit gr̄am in alterutruz illā administrātes.sicut boni ministri mlt'for mis gratie.vt si habes ꝓsiliū.sapiam ꝛc. Ju/xta illud Isa.l. Dedit mihi dñs linguā erudi tam vt sciam sustētare eū q̄ lapsus est ꝙb⁹. Si tpalia habes cōmunica.i. Joh.iij. Qui habu erit substā huiꝰ mūdi ꝛc. Si habes gr̄am ꝛ uotionis p alys orādi.ora. Jaco.v. Orate p inuicē. Lu.xxij. Ego p te rogaui petre.¶ tu ali q̄n ꝓuersus ꝓfir.ꝛc. Si habes fortitudinem ministra infirmis ¶ infimis. Mat.xx. Ego i medio vestr̄ sum sicut q̄ ministrat. Tercio sup portatione oneris. vt apl's Gal.vi. Alter alte rius onera portate. Ephe.iiij. Supportātes inuicem in charitate.¶ tenemur in noua lege Nā in veteri lege dicit Exo.xxiij. Si videris asinū ꝛc. Ro.xv. Debem⁹ nos firmiores im/becillitates infirmoz sustinere. ¶ Dixi secun do subiungit p̄miū laboris.ibi. Ubi ego sum illic ¶ minister meꝰ erit. Aug. Ubi oia bona etiā si erunt in inferno nulli subiicient tormento. Joh.xiij. Accipiā vos ad meipm vt vbi ego sum ¶ vos sitis. Joh̄a.xvij. Pater q̄s dedisti mihi volo vt vbi ego sum ¶ illic sint mecuz vt videāt claritatē meā quā dedisti mihi.sz q̄ nō sequunt vbi erunt. Job.x. In terra miserie et tenebrarū.vbi nullus ordo ꝛc. Baruch.iij.q̄ ritur ab illis q̄ mūdo seruiūt. Ubi sunt prin/cipes gentiū qui dñant bestijs terre in auibus celi ludūt.¶ nō est finis inq̄sitōnis eoz.exter minati sunt ad inferos descenderūt.alij in lo/cū eoz surrexerūt. Ideo oculi nr̄i semp ad do minū ¶ ad p̄miū Jtē nota ad p̄miū debet se ha bere seruus tripliciter. ✠ ¶ Primo vt fre/quēter aspiciat vt animet. Grego. Consideratio p̄mij minuit vim flagelli. Idē. Spes pre/mij solatiū est labor⁹. Heb.xi. Moyses fidē

negauit se filiū filie pharaonis eligens affligi cū pplo dei magis q̄z tpalis pcti habere iocūditatē. sic z nos. Bzego. Si cōsideram⁹ q̄ promittunt in celis vilescūt oīa q̄ sunt in terris. Scdo debet pmiū feruēter cōsiderare vt labor alleuietur. De q̄ Ihūs. Si attenderes requiē celi. labore mūdi nō turbareris. Idcirco si terreat te labor respice premiū. Dicit Bern. Labor me⁹ vix est vni⁹ hore si ampli⁹ nō sentio p amore. Tercio patiēter illud expectet ne tedio frangat. sicut filij israel Nu. xxi. Cepit pplm tedere labor itineris. ergo nō venit i terrā pmissionis. q̄z nō patienter expectabat. Jac. v. Ecce agricola patiēter expectat donec accipiet tēporaneū fructū. Figurat Bern. xxix. Jacob patienter expectauit septē annis p rachel. Sic hō fidelis p cōsecutōne vite eterne. Jaco. v. Patiētes estote cōfirmātes corda vestra. q̄z dicit Jaco. i. Patiētia pfectū op⁹ habet. Luc. xxi. In patiētia vestra possidebitis aīas vestras. Qualis fuit beatus Laurenti⁹. vt patet in eius legenda.

De assumptione beate Marie virginis.

Sermo. CXIIII.

Introduxit me rex in cellā vinariā: exultabimus z letabimur in te. Cantic. i. Et legit in assumptōne beate marie virginis. B Theophilus in breuiloquio diuersarū artiū. Ebur decoctū vino fortī flexibile efficitur ad instar cere. Nā ebur ob sui dulcedinē vinum imbibit. z p cōsequens mollefacit z mollescit. quēadmodū vitruz in sanguine hircino. cornu in oleo. ouū in aceto mollescunt. Spūaliter. beata ergo maria tanq̄z nobile ebur ratōe virginalis castitatis vino deitatis decocta flexibilis est i pietate z misericordia erga nos. Unde Bern. sup Cantica. Maria sinū pietatis omnibus aperit. z de plenitudine ei⁹ accipiunt vniuersi. captiui liberationē. egri curationem. tristes cōsolationē. pctōr veniā. iustus grām. angelus leticiā. tota trinitas gloriā. ergo digna fuit z dignissima vita eterna. q̄z scribit Mat thei. v. Beati misericordes: q̄m ipi misericordiā cōsequent. ppter ipam pietatē que ad omnia vtilis est. maxime ad pmissionez vite eterne. Jō ipa dixit. Introduxit me rex in cellam vinariā. In hōbis pmissis duo innuūt. Primo beate vginis marie assumptio gliosa. ibi. Introduxit me rex in cel. vi. cē. Bzego. id est in intima gaudia q̄ aliqs spiritibo occultātur. Scdo subiungit sanctōrū donoz cōgratulatio iubilosa. ibi. exultabim⁹ z letabimur in te. id est cōgaudem⁹ honori tuo. C Dixi primo innuit virginis assumptio gliosa. Hec glorificatio notat ex tribo. Primo ex assumptōnis loco. ipa habet singularē felicitatez ex loco. q̄z fuit introducta in diuina cellaria. ex modo habet singularē iocunditatē. q̄z fuit ad intima celi gaudia introducta. ex ministerio habet singularem dignitatē. q̄z nullus angelor fuit dignus eaz introducere nisi solus rex regū z dominus dñantiū. De q̄. Introduxit me rex i cellam vinariam. D Nota beata virgo maria in triplex cellariū fuit introducta. s. gratie sapientie z glorie. De primo Deutero. xxviij. Emittet dñs benedictionē sup cellaria tua. id est multitudinē grē. O q̄z pfunde introduxit eam de⁹ in cellariū grē. Prouer. ix. Torcularia tua. id est potentie aīe vina dabūt. s. gratie Bern. Quis multitudinē z altitudinē gratie ei⁹ inuestigare poterit. Nā ipa dotata est altiori z pfectiori bono oīm grāz. Eccli. xxiiij. In me oīs grā vie z veritatis. q. d. Omnē grāz oīmbo hoibus ad pīsentē vitā necessariā: z ad futurā misericorditer sum cōsecuta: q̄ potuit dicere illud Eccli. vlti. Videte q̄m nō solū mihi laborauī: sed oīmbo exquirentibo veritatez. Jō Eccl. xxiiij. Trāsite ad me oēs q̄ concupiscitis me. Bern. Maria sinū pietatis omnibus aperit. ipa est benigna thesauraria: cui cōmisit de⁹ thesauz grē z misericordie. Ideo dixit ei angelus. Aue grā plena Luce. i. Bern. De plenitudine ei⁹ accipiunt vniuersi. Eger curationē cē. vt supra. Orosi⁹. Quos non saluat dei iusticia: saluat marie misericordia infinita. Ab hoc vino grē corroborata est in merito vite. q̄z de quāto grā maior de tanto opus meritoriū copiosi⁹. Et sic ipa excellit alios sanctos in dono gratie z in merito. Proverbio. vlti. Multe filie regū congregauerūt diuitias quas tu supgressa es vniuersas. Nā dicit Mat. x. Qui q̄s pphetā hospitio accepit. mercedez pphete accipiet. q̄ accipit iustū: mercedez iusti accipiet. Quid illa meruit que filiū dei nō solū in hospitio terrestri: sz z in hospitio corpis z aīe suscepit. Si meret ille qui dat paupi indumentū. q̄d illa que filio dei dedit carnis indumentū. Si meretur q̄ dat paupi cibū: q̄d illa q̄ de virgineis vberibo filio dei dedit alimētum. O q̄z sublimia merita. q̄z in actiua z cōtemplatiua vita se sublimiter exercuit. quia si mul. aliq̄ tñ successiue. sed simul z semel vtraq̄z vita est ei donata vt infans ab ea aleret. intus

dei filiꝰ ꝺ templaret. Ideo hodie legit euangelium de martha ⁊ maria ad designandum q̄ ipsa in vtraq; vita fuit perfecta. Nam ipa habuit perfectionē dispositionē ⁊ etiā perfectionē exercitationē ⁊ rectā intentionē. ¶ Primo perfectionē dispositionē. Diceres. q̄ disponunt homine ad vitā actiuā. Rn̄detur. primū est ꝺ scientie puritas. q; dicit Grego. Nulla bona a deo acceptant̄ que maloꝝ admixtione macullant̄. Nā licet multa facit nō est acceptus nisi homo prius sit acceptꝰ. Grego. Nō placuit abel ex munere: sꝫ munꝰ ex abel. q̄d p̄dest deo dare sua: seipm ꝺ yabolo Nā nihil poterit forte deo gratū dū ipe ingratus est p mortale pctm̄ Ecci. ix. Qui in vno offendit multa bona pdit. ideo oportet q̄ sit purꝰ in ꝺscientia. Quis vnq̄ fuit maioris puritatis ⁊ dignitatis q̄ ipa. Anſ. Ea puritate nitebat qua maior sub deo intelligi neq̄t. Cantic. iiij. Tota pulcra es ⁊c. Bern̄. In puritate trāscendit omnē angelicā ⁊ oēm celestē creaturā. ¶ Secōm qō requirit est recta intentio Grego. Uigilanti cura intētio est pensanda. q; dicit Alexāder papa. ⁊ habet̄. xv. q. vi. si sacerdotibꝫ. Nō solū sunt attēdenda ea q̄ fiūt. sꝫ quo aio fiunt. Grego. Cor ⁊ nō subam pensat deꝰ. Sed q̄ meliorē intentionē habuit q̄ ipa. Bern̄. Ipa intēdit in deū ⁊ ppter deū que nō solū i corpe. imo ⁊ spiritu exultauit in deo: dicens. Magnificat anima mea dn̄m ⁊c. Jō potuit dicere illud p̄s. lxxxiij Cor meū ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū ¶ Tercio requirit q̄ hō nō totaliter sit actioni deditus. sꝫ interiores vires ⁊ affectus debēt deo dari. Bernar. Fidelis anima pre oculis habet ñ tm̄ quid agat. Eccī. xxiij. Fili p̄e cor tuū mihi. ac si diceret. Quibuscūq; exercitijs membra foris dederit volo vt cor cū affectionibꝫ mihi vacet. Ideo multū improperat his qui nimiū se dant opibus exterioribꝫ. Piere. xlix. Pre sollicitudine q̄escere nō potuerunt. De talibꝫ dicit Bernar. Non ea die debent se estimare celice vixisse in q̄ nihil recolūt meditando celeste coegisse. Sed q̄s magis deus in oīmbꝫ opibus p̄ oculis habuit q̄ ea q̄ dei formis fuit. Bernar. O q̄ familiar̄ es facta deo o dn̄a q̄ proxima q̄ intima. ipse apud te manet. Unde tu cū eum vestis substātia tue carnis. ipe te vestit sua glia maiestatis. Nā eam p gratiā nunq̄ reliquit. Bern̄. Christꝰ repleuit marie ventrē ⁊ mentē. vt cū recessit a vētre nunq̄ tñ a mente. idcirco habuit bonā dispositionē ad actionē. Item ꝑm meliorē dispositionē habuit perfectionē actionē. Nā dicit Grego. sup Ezech. Actiua vita est esurienti panē tribuere ⁊c. ⁊ sic ipa perfectiori mō q̄ alij. Anſ. in omelia. de assumptōne. Alij suscipiunt hospitē quemlibet. ipa dei filiū. Alij in domo: ipa in vtero. Alij veste corpali. ipa veste carne induit ipm. Alij cibꝫ ⁊ potu exteriori. ipsa deū ⁊ hominez lacte virginali. Alij infirma mēbra aliorū leuāt portant ⁊c. ipa in infantuli etate ipm leuauit balneauit ⁊ portauit. ipa vinctus in cruce visitauit. ipa in morte affuit ⁊ i sepultura. Ideo legit hodie. martha satagebat circa frequens ministeriū. Item ex vino gr̄e ipa roborata. In ꝺtemplatiua vita figurata est p mariā: que sedens secus pedes dn̄i audiebat verbū illius. Anſ. Non tm̄ ad pedes sed etiā ad caput residens seruabat omnia verba magorum: pastoꝝ: ⁊ angelorū conferēs in corde suo. Beda in omelia. Ulita cōtemplatiua est charitatē dei ⁊ proximi tota mente retinere: et ab exteriori actione quiescere soli desiderio cōditoris inherere ⁊ ad videndū facie creatoris exardescere O quis magis exardescebat in dilectione creatoris q̄ eius mater. Eccl̄i. xxiij. Ego mater pulcre dilectōis. Ambro. Sicut ferrū in ignē missum efficit totū igneū. sic ipa in igne dilectionis. ⁊ q; merito causat ex amore. Ipa potest dicere illud Canti. v. Nuncia te dilecto meo. quia amore langueo. Q, aūt merito stat in dilectōne. Grego. Non numerositas operū. nō diuturnitas temporū. sꝫ maior charitas auget premiū ⁊ meritū. Bernar. Qui plus diligit plus accipit. Et sic ipa pre oīmbꝫ alijs hominibꝫ. ¶ Secundo introduxit eū in cellariū diuine sapiētie. Prouerb. ix. Doctrinis implebunt cellaria eius. sꝫ sapientie. Zacha. ix. Quid dulciuſ ⁊ pulcriꝰ q̄ frumentū electoꝝ ⁊ vinū germinās virgines. id est sapiētia diuina. q; pfecte a deo porgata facit dulciter ⁊ suauiter de deo sape. Anſ. Quis digne loquit de ea q̄ dulciter q̄ sublimiter sapiebat de deo. quia thesaurꝰ sapientie requieuit in ea. Grego. Quid nō de deo sapiebat in qua deꝰ ⁊ sapientia eiꝰ latebat. ita vt mirarentur angeli Cantico. vi. Que est ista que progreditur quasi aurora ꝺsurgens electa vt sol. Psal. l. Incerta ⁊ occulta sapientie tue manifestasti mihi ¶ Tercio introduxit eam in cellarium vinariū glorie. De quo Prouerb. vltimo. Date vinum his qui sunt amaro corde vt obliuiscant̄ egestatis sue. Hoc vinū est clarum ⁊ pspicuū. quia ibi clare vident facie dei. Hoc vinū letificat cor hominis. Ad hoc cellarium vinariū hodie est introducta. ¶ f

Videam⁹ de modo quadruplici. Primo cuz regio decore. De quo Apocalip. xij. Mulier amicta sole. Ecce pallium regale. luna sub pedibus ei⁹. id est omnes defect⁹. ecce scabellum pedum. In capite eius corona stellarum duodecim. id est duodecim progatiue p omnib⁹ sanctis. ecce regale sertum. Prima stella. i. primum progatiuum. quia ab initio mundi prefigurata. Eccli. xxiij. Ab initio z ante secula creata sum. Secunda stella in utero sanctificata. Bern. Pro culdubio sancta anteq̃ nata. Tercia stella est ab angelo reuerenter salutata. Luce. i. Aue gratia plena. qđ nulli cõcessum est. Quarta a potentia patris obumbrata. Luce. i. Virtus altissimi obumbrabit tibi. Quinta stella a spiritusancto fecundata. Luce. i. Spūssanct⁹ superueniet in te. Sexta qz in cõceptu nõ grauata Augustin⁹. Quia portabat a quo portabat. Bern. Illa sola graueding nõ sensit que sine libidinosa voluptate concepit. Septima i partu a dolore pseruata. Isa. vlti. Quis vnqz vidit tale vel audiuit huic simile. scz anteq̃ parturiret peperit. Bernar. Nouaz prolem nouo modo edidit. ideo aliena ab omni dolore permansit. Octaua stella in partu inuiolata Unde canit ecclia. Sicut sidus radiū parit ego filiū pari forma. Ideo Augu. dicit. Filius tuus o virgo fecunditatē tibi tribuit. z virginitatis gloriā nō abstulit Nona stella quia prima est que virginitatē vouit. vt dicit sanctus Tho. parte. iij. q. xxviij. Et magis sunt opera laudabilia que ex voto celebrant. vt patet in ij. Sicut qui dat arborē cum fructu magis dat Decima stella q omnibus gratijs est dotata. Hieron. Ceteris sanctis gratia per partes pstatur. Marie totam se infudit gratie plenitudo. Undecima omnibus virtutib⁹ adornata. Hieroni. Nullo genere virtutum vacauit cui angelus plenitudinē gratie promisit. Duodecima hodie super omnes angelos exaltata. Unde canit ecclia. Exaltata est super omnes choros angelorum ad celestia regna. Eccli. xxiij. Sicut cedrus exaltata sum. Figurat Genesis. vij. Archa noe requieuit in montib⁹ armenie. Eccli. xxiij. Ego in altissimis habito. Ecce quomodo introducta est cū regio decore. ¶ Secundo introducta est cū magna gloria z honore. qz christ⁹ rex regū z cetus angelorum conuenerunt. Bernardus in sermone temp⁹ loquendi: dicit. Creditur q̃ militia angelorum z saluator per se festinans occurrit. z cū gaudio in suo throno collocauit. Ecclesiastici. xxiij. Sicut cedrus z̃c. Rabanus. Sicut cedrus est omniū arborū altissima. sic maria celestium z terrestrium domina z regina. Bern. O benedicta inuentrix omnis gratie. quis altitudinem glorie tue valeat inuestigare. Damascenus. Si laudem glorie eius scribere volum⁹: deficiūt verba quib⁹ sufficienter scribere valeamus. Bernar. Christi generationē z Marie assumptionez quis enarrabit. Nam quantā gratiā adepta est in terris p ceteris: tantam gloriaz obtinet in celis. De quo i. ad Corinth. ij. Nec oculus nō vidit nec auris audiuit que preparauit deus diligentib⁹ se. quid preparauit gignenti se z pre omnib⁹ diligenti. Ideo canitur hodie. Qua gloria i celis ista virgo colitur z̃c. ¶ Tercio fuit introducta cū cantu dulcissimo Figuratur. ij. Reguz vi. Dauid z omis israel ducebat archam cū iubilo. Dicit em̃ Luce. xv. Gaudiū est angelis super vno peccatore penitentiaz z̃c. Quale fuit hodie gaudiū angelorū ducentiū regnam celi z terre ad regna celorum. Ideo canit ecclia. Assumpta est maria in celū gaudēt angeli laudantes benedicūt dominū. Non solum angeli. sed z gaudet filius. quia mater honoratur. gaudent angeli. qz dña eorū exaltat. Justi: qz salus eorum augmentat. Bernard⁹ Quis cogitare poterit q̃ gloriose hodie regina processit. ¶ Quarto fuit introducta cum priuilegiali beatificatōe. qz cū corpe z anima. Augustin⁹. xij. de ciuitate dei. Sicut christus est glorificatus in corpe z anīa. ita pie credendum est q̃ virgo beata est beatificata in corpore z anima. tam in dotib⁹ anīe q̃ corporis glorificata. Hoc probat Augustinus multis psuasionibus B ¶ Primo hoc competit diuine potentie. si potuit eam conseruare in virginitatis pudore. cur non incorruptam a putredine. cum dicit psal. cxxxiij. Omnia que cunqz voluit fecit. ¶ Secundo conuenit sue sapientie. quia sapiens architector facit relucere sapientiā suā in domo propria in qua elegit habitare. z sic hic Prouerbi. ix. Sapientia edificauit sibi domum z excidit in ea colūnas septem. id est septem dona spiritussancti quomodo diceretur Canticoz. iij. Tota pulcra es. quia sapiens architector intus z extra edificat domum ornando. z si ita eam ornauit in vita: credendum est z in morte. ¶ Tercio conuenit diuine iusticie. iustum enim est qui aliorū sanctorū corpora. imo etiā tormenta vt sunt crux claui z corona in tanto honore hīi facit in terra. corpus quoqz matris in maiori honore haberi faceret in terris si esset. sed

nō est. sed in celis. ¶ Si crux in qua christ⁹ ad temp⁹ reḡuit in tanto honore habet. in quanto honore deberet haberi mater: de qua carnez suscepit: z in ea nouē mensibz reḡuit. ¶ Si in tanto honore fuit archa figuratiua: inḡto archa sanctificatiua in qua vna aurea. id ē humanitas. z manna id est diuitas latebat. Augu. ¶ Si de suis mīstris dixit Johan. xij. Ubi ego sum: ibi z mīster meꝰ erit. si ibi maria: nūquid in equali glīa. vbi dei iusticie deuit. vt q̄ vltra oēs sibi ministraret: vltra oēs ministros eā exaltaret ¶ Quarto ꝓuenit diuīe bonitati. Boni filij est honorare matrē in vita z in morte vltra alios. modo dicit Augꝰ. Diuina voluntas elegit in terigineas flāmas vestimenta pueroꝝ ꝓseruare illesa. cur nō in matre ppria. Ideo Augꝰ. Tantum thesaurum dignius est ꝓuare celū q̄z terra. illud sanctissimū corpus datū esse vermibz dicere pertimesco et sentire nō valeo. Ideo pſ. cxxxi. ¶ Surge dñe in requiem tuā: tu z archa sanctificatōis tue.

¶ Sed diceres. quo tpe post xp̄i ascensionez factū est. Rñdet Uincentiꝰ in speculo hystoriali anno duodecimo post christi ascensionez. ¶ Sed diceres. quare tamdiu misit eam in terris z nō statim assumpsit. Rñdetur propter quattuor. Primo ꝓpter fideliū eruditionē z ꝓsolationē in multis q̄ sibi ſspecialiter cōstabant. Jpa em̄ matthēo dixit de magis z stella z innocentū occisione. Et Luce de missione gabrielis. z de ceteris cōceptionē z natiuitatē concernentibz scripsit. Ideo Hiero. in q̄dam sermone. Christꝰ post ascensionē virginez misit in terris vt apl'icus grex eruditretur ō his q̄ viderat z audierat. ¶ Scdo remansit in terris in testimoniū filij veritatis Tercio propter fidei augmentationē. Bernar. in omel'. sup stabat. Post ascensionē christi q̄si ad limia sanctoꝝ. ita ad virginē mariā adhuc ī carne viuentē fuit pegrinatio fidelium cupientiū videre illud celeste fidele z diuinum prodigiuz scilicet hūanitatis z deitatis. Unde Jgnaciꝰ in epl'a ad sanctū iohannē Recte virgo Maria post ascensionē filij manere debuit vt ecclesiam inter vndas ꝑsecutionū verbo et exēplo ꝓfirmaret. Unde Bern̄. in omelia vbi supra Recte matrē misit in mundo vt vtraq̄ portio ecclesie. s. militans z triumphans visibili z invisibili frueretur solatio. Illa ī christo assumpto. ista in matre relicta in mūdo. Gaudiosū fuit matrē videre in terris habentē filiū presidentem in celo. Quarto ꝓpter eius meriti augmentationē z cōpletionē. Item beata virgo instante hora mortis vt dicit Dyonisius in diuinis nominibz optabat oēs apl'os interesse dormitioni eiꝰ. z factuz est. instante hora mortis fuit rapta supra se in lumen deificum qōdā: sicut frequēter rapiebat. in quo efficiebat insensibilis q̄tū ad vires z potētias alligatas corpi. z sic facta est solutio z oculozuz fractio sine sensu doloris. z in tali raptu fuit xp̄s cū curia angelorū pñs. Et dicit Dyonisius. Unūquēq̄ apl'm in laudē christi z virginis sermonē fecisse. Et sic corpꝰ eiꝰ nō statim diuctū fuit in cellariū celestis hierusalē. sed p aliq̄ō tempꝰ in valle Josaphat collocatuz. et sic fuit ad tempꝰ veraciter mortua. nec ista morte a lege cōmuni exēpta. ad Hebꝝ. ix. ¶ Statutum est oīmbz hoībz semel mori. Ideo canit eccl'ia. Mortē subijt tempalem. nec tñ mortis nexibz detineri potuit. Hiero. in ꝓmone. Certū est ipam migrasse a corpe. Eius sepulcruz monstratur in vallis iosaphat medio. vbi fabricata est ecclesia miro modo tabulata. i. depicta. Modꝰ aūt mortis eiꝰ fuit q̄ mēte ipsi⁹ suspēsa in ꝓtemplatōe suauissima corpis virtute paulatim deficiebat. tandē sine dolore ꝓtemplatōne interrupta aīa corpus deseruit. q̄ magna dulcedo ꝓtemplationis potuit absorbere oēm dolorē corpis. Jtē Dyonisius loquens ad Tytū dicit. Nos vt hosti z tuipse multorū sanctoꝝ fratrū ꝓuenimꝰ ad visionez corpis vite ꝓncipis. Erat em̄ ꝓmo iacobꝰ frater domini. z petrꝰ vertex. et honorabilissima theoreumatū. i. theologorum summitas. Secundo honorabiles exequie resonabant. Tercio ipa imediate post mortē surrexit. nec apl'is videntibz. Et q̄ Dyonisius fuit p̄sens z non scripsit ista miracula que solent legi in apocrifo que ascribunt iohanni. Si em̄ Dyonisius vel iohannes illa miracula scripsissent. etiam eccl'ia illa nō obticeret in diuino officio. ¶ Dixi scdo subiungit nr̄a cōgratulatio gloriosa. ibi. Exultabimꝰ z letabimur in te. Et merito debemꝰ gaudere in eius gratia z glīa propter tria. Primo q̄ hodie facta est cellaria in cellario glīe ꝓpinans oībz vinū gre. Eccl'i. xxiij. Ego q̄si fluuiꝰ doxi: z q̄si aqueductꝰ exiui de paradiso refundens sine intervallo aq̄m viuā. Richar. ō sancto victo. Nihil a throno diuini muneris descendit q̄ō p marie manus nō transijt. ¶ Scdo exultare debemus: quia hodie ipsa facta est aduocata generis humani. Pe q̄ canit Eya ergo aduocata nr̄a. Bonus aduocatꝰ in se debet habere q̄tuor. Prio diligentiā. scdo potentiam. tercio sapientiam

vt sciat leges. q̄rto cor̄ familia regis reuerentiā. Ista q̄ttuor tangit psal. ps. xliij. de ꝟgine benedicta di. Astitit. Ecce q̄ta diligentia. et nō recedit. iō recordare ꝟgo mater dū steteris in ꝯspectu dei vt loquar ꝙ nobis bona. Itē dicit regina. Ecce quāte potēcie mr regis. Eccli. xxiij. In hierlm ptās mea. O quāte potestatis. cū dicit. a dextris. nō sub pedib. Figurat ij. Regū. ij. Salomon occurrit matri z iuxta se locauit ad dexteraz dicēs. Neq̄ phas est tibi denegare. pete q̄d vis. Piero. Hec est dies in qua saluator noster festin⁹ occurrit matri. z in solio regni post chr̄m resedit. Subdit. in vestitu deaurato. Ecce quāte sapiēcie. p aurū em̄ sapiēcia intelligit. Ceteri sancti habuerūt partē sapiēcie. sed nullus fuit ita vestitus. dnia sapiēcia sicut ipa. Subdit. circūdata varietate. Ecce quāte reuerentie in familia regis Multe familiaritates colox ꝟgini faciūt in dumentū. Color aureus apl̄oz. rubeus martirū. viridis ꝯfessoz. albus virginū. Omnes isti circūdabant eaz. Hñ canit eccl̄ia. Sicut dies verni circūdabant eā flores rosarū. figuratur. iij. Regū. x. Regina saba cuz multo comitatu venit in hierlm Tercio exultare debemus. q̄ hodie facta est paradisi ostiaria. iuxta illud qđ canit eccl̄ia. Felix celi porta. Ista porta quā eua clausit ipa aperuit. Unde canit eccl̄ia. Paradisi porta p euā cūctis clausa est: sz p mariā virginē itez patefacta est. Ipa nos suis meritis introducit. puerb. vlti. Laudāt eam in portis opa ei⁹. q̄ sancti p ei⁹ merita introducunt. Ignaci⁹. Impossibile est aliquez saluari pcōrem nisi p tuū auxiliū z fauorē. iō exultemus. Piero. Hodie gl̄iosa ꝟgo maria celos ascendit gaudete. Nā hodie regina mūdi de p̄senti seculo nequā eripit. Iterum dico gaudete. Leteī oīs orbis. hodie nobis sal⁹ est aucta interuenientib⁹ marie meritis. Nā si deū in sanctis laudare iubemur. magis in ei⁹ matre. Nā sicut hec ꝟgo est incōparabilis ceteris virginib⁹. ita hec festiuitas est oīm festiuitatū supma. hec ille. Paymo sup Apocal̄. O q̄ gaudens erit ei⁹ obitus q̄ marie dū vixerit fuerit sedulus z deuot⁹ minister.

Sermo. CXV.
Ad idem.

ASsumpta est maria in celū gaudēt angeli laudantes benedicūt dnm ℟

Dicunt naturales q̄ herba quedā q̄ dicit̄ spōsa solis est herba frigida z hūida in sc̄do ḡdu z est cōmunis oīb⁹. ei⁹ succ⁹ cū bibit̄ valet cōtra venenū. valet etiā ꝯ morsuz canū venenosum. Si trita sup vuln⁹ ponat̄: venenū ad se trahit. hūc florē sol ad se trahit. z q̄n sol oritur suos flores aperit. z cū occubuerit itez se claudit. z sequit̄ motū solis. Spūal̄r. Per hūc florem intelligit̄ beata virgo maria q̄ fuit frigida ab oi ardore pcōz. z hūida ex plenitudie gr̄arū. Dicit em̄ Aug. in li. de natura z gr̄a. Cū de pcō agit̄ de maria nullā volo prorsus h̄re mētionē. q̄ scim⁹ q̄ illi plus collatū est gr̄e ex omni pte vincēdi pcm̄. q̄ ꝯcipe z parere meruit eū quē nullū ꝯstat habuisse pcm̄. Itē est cōmunis oīb⁹ pcōrib⁹ z iustis. teste Ber. Maria oīb⁹ sinū pietatis aperit. de plenitudine ei⁹ accipiūt vniuersi. captiui redēptionē. egri sanitatē. tristes ꝯsolationē. vt supra in alio ꝟmone. Itē ei⁹ succus. i. gr̄a spūaliter bibit⁹ valet ꝯtra venenū pcōz. q̄ dicit Chr̄is. in progatiuis beate marie ꝟginis. Pcōres quē nō saluat dei iusticia. saluat misericordia z gr̄a marie infinita. Itē trita valet ꝯtra morsuz canū. id est dēmonū. q̄ dicit eusebi⁹. Demones magis terrent marie patrocinio q̄ suo supplicio Istū amenissimū florē mariā ꝟginez attraxit hodie ver⁹ sol iusticie xp̄s de⁹ nr̄ p assumptionē venerandā. De q̄ Piero. in ꝟmone hodierno Virgo singularis virgo regalis hodie a p̄rio filio suo ad thronū deuehit̄ z in ipi⁹ sede trinitatis collocat̄. z illud figuratum fuit De ester. ij. q̄ hester ꝟgo speciosa fuit ducta ad cubiculū regis assueri. z rex ipaz amauit sup oēs mlieres. z dedit ei ptātē sup oīa. Ita xp̄s cū tota celesti curia duxit hodie mariā ad cubile celestis patrie. Ad h̄ sonat thema assumptuz.

In ꝟbis p̄missis duo innuūt. P̄rio marie assūptio gl̄iosa. ibi. Assūpta est maria in celū. Secdo ag̃eloz exultatio sonorosa. ibi. gaudēt angeli. De p̄mo di. Assūpta ē maria. s. ō p̄ntiacu miserie. de q̄ Job. xiij. Dō nat⁹ de mulie re breui viuēs tpe. z Eccl̄s. ij. Cūctis diebus eius erūnis pleni. De his hodie assumpta ē beata ꝟgo. de q̄ Aug. Dei genitrix assūpta est ō carcere mōi ad palatiū celi. de exilio ad patriā. de inimicis ad amicos. de tristicia ad leticiaz. de pauptate ad diuitias. ō ignominia ad honorē. de labore i requem. de tenebris ad lucē. Itē btā ꝟgo maria assūpta ē hodie q̄druplr P̄rio assūpta est cū honorabili societate. scdo cū ineffabili iocūditate. tercio cū mirabili claritate: q̄rto cuz terribili ptāte. Quinto cum honorabili societate. qđ figurat. iij. Regū. x.

De assumptione marie virginis

Regina saba ingressa est hierl'm cū multo comitatu ad regē salomonē. Spūal'r. Sic hodie regina celi ad salomonē. i. ad xp̄m ē ingressa. ꝛc q Aug. Nanc fateamur reginā angelorū: qz ꝓcpit regē celoꝝ. Nec intrauit in celestē hierl'm cū magno comitatu. Bern̄. Quis cogitare poterit q̄z gl'iose regina celoꝝ hodie processit: ꝛ q̄nto deuotōis affectu in eiꝰ occursuꝫ ꝓcessit celestiū multitudo. ꝛ nō miꝝ. Nā de lazaro dicit Luc. xvi. q portabat ab angel' in sinuꝫ abrae. Nō dicit vnū angelū sz plures. q̄nto magis beata ꝟgo Bern̄. Nō solū angeli sz eiꝰ filiꝰ noster redemptor ihs xp̄s cū tota celesti curia tam angelorꝝ q̄z iustorꝝ solēniter occurrens erexit eā ad beate ꝟsistoriū sessionis. De q̄ canit ecclia. Tanq̄z flores rosaꝝ ꝛ lilia cōuallū circūdabant eā. s. ꝟfessores: virgines: ꝛ martires. ¶ Scdo assumpta est cū mirabili claritate. Cant. vi. Que est ista q̄ ꝓgredit q̄si aurora ꝟsurgēs pulcra vt luna. electa vt sol. Ex q̄bꝫ ꝟbis patꝫ q ipa ascēdit cū claritate corpali. ꝛ hoc intelligit ꝓ claritatē auroꝛe q̄ post nocte oritur: ꝛ nullā retinet obscuritatē. Itē ascēdit cū claritate spūali. i. cū aīa que tota fuit luce pfusa. ꝛ intelligit ꝓ claritatē lune. nā luna post solē maiorē habet claritatē ꝛ lucē. ꝛ sic ipa post filiū. Itē tercio ascēdit cū claritate sue substātiali. i. cū filio suo q̄ obuiā sibi venit ꝛ significat ꝓ claritatē solis. Que obuiatio figurat. iij. Reg. ij. Salomon occurrit matri ꝛ iuxta se eā locauit. ꝛc q Hiero. Nec est dies in q̄ saluator festinus occurrit matri ꝛ in solio regni post xp̄m resedit. Nō miꝝ q assumpta est cū tanta claritate. cū ds: Matt. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eoꝝ. Quāto magis ista que sanctūsanctorum ꝛc se genuit.

Tercio assumpta est cuꝫ terribili prāte. ita q dēmones territi ab honorabili societate ꝛ excecati a mirabili claritate. velut noctue ad lucē solis excecant. ij. Coꝝ. vi. Que ꝟsuentio lucis ad tenebras. tremefacti a tā terribili potestate ad instar canū qui virgā fugiūt a qua plagaꝫ acceperūt. Num. xxiij. Exurget ꝟga ex israel ꝛ percutiet duces moab. i. dēmones. Nā eiꝰ potestas est tanta q dicit Amb. in lib. pfationū Ad inuocationē nois marie ꝟcutit concio. id est turba potestatus maligne. Exempluꝫ scribit Jacobꝰ ianuensis q monachi quidā ante diē stabant iuxta flumē fabulis intendētes matutinis finitis. ꝛ audierūt naues cū tumultu ꝛ sonitu horribili appropinquantes. ꝛ obstupentes clamauerūt. Succurre nobis maria. ad quā inuocationē rnderūt dēmones. nisi istā inuocassetis oēs vos mortis tra diti fuissetis ex pmissiōe diuia. Idcirco legit de beata ꝟgine Cāti. vi. Terribilis es vt castroꝝ acies ordinata. s. ipis dēmonibꝰ. iō inuocāda est in oībꝰ temptatōibꝰ. Ad qđ hortat Hiero. ō viris illustribꝰ di. In oī tpe q̄ds exercet. marie gr̄a inuocet. qz dicit Aug. in lib. de ritu ecclesiaꝝ. Nunq̄z hoies ita timuerūt hominem corpalez sicut maligni spūs manā dei mfem

¶ Quarto est assumpta cū ineffabili iocūditate. qđ figuratū est. ij. Reg. vi. Dauid ꝛ omnis israel deducebat archaꝫ testamēti cū iubilo ꝛ cū clamore buccine. Spūaliter. Dauid id est xp̄s. ꝛ ois israel. i. omis mlt'itudo angelorꝝ deducebāt archā. i. beatā ꝟginē cū iubilo. Nō mirū cū dicit Lu. xv. Gaudiū est angel' sup vno pctōre pñiam agente ꝛc. magis extat gaudiū de ea que nullū fecit pctm̄. Et h̄ gaudiū eructat ecclia dicēs. Assumpta est maria in celū gaudent angeli ꝛc. ¶ Ista ē secunda ps pncipalis in q̄ dixi innuit angelorꝝ exultatio sonorosa. cū dixi. Gaudent angeli laudantes benedicūt dñm. nō solū angeli. sed ꝓmo gaudet filiꝰ dei. qz mater honorat. Secundo angeli. qz regina eoꝝ exaltatur. Tercō iusti. qz eoꝝ salus augmentatur. Quarto pccatores. qz ira dei placatur. Un ps. xv. Adapxtris est mihi ne cōmouear. Bern̄. alloquēs eā dicit. O dña quotiens iram refrigeras iudicis. cū iusticie virt' egredient a p̄sentia diuine maiestatis. Et Damascenꝰ dicit. Ibat ad creatorem a creaturis vt intercedat ꝓ nobis. Idcirco Bern̄. incitat pctōres ad hoc gaudium dicens. Gaude pctōr securū accessuꝫ habes ad deū Coraꝝ patre habes filiū qui ostēdit cicatrices vulnerū. coram filio habes matrem que ostēdit vbera. quomō talia dilectionis insignia nō possunt exaudiri. ¶ Quinto gaudet ipa. qz hodie gl'ia ꝛ honore coronat. Unde canit ecclia. Gaude maria virgo. Nā omipotens deus septem gaudijs repleuit matrē suā in terris. cui correspondēt septem gaudia que hodie habet in celis. Idcirco canit ecclia hodie in introitu. Gaudeamꝰ omes in dño diē festū celebrātes in honore marie ꝟginis: de cuiꝰ assumptione gaudent angeli.

¶ Primū gaudiū qđ habuit in terris est q dei filium ꝟcepit angelo annūciante. nobis omibꝰ ad salutē. Illud gaudiū erat mlt'iplex in die annunciatōis. Primo gaudebat de redemptione hūani generis ꝓ qua supplicabat in secreto cubiculo. vt dicit Franciscus maronis Uirgo in iuuentute l'ras didicit ab anna

pphetissa. ꝛ legebat illud Isa. vij. Ecce virgo ꝯcipiet ꝛ pariet filiū. Et licet mltū ꝛ vt frequ/ter occupauit se cū defectu hūani generis. nūqz tñ spūm ei⁹ a ꝯtemplatõe subtraxit ordine ma/li seruato. dedit em̄ se ad orõem. ꝛ p orõem ve/nit in ꝯtemplationē soli deo ꝯiuncta flexis ge/nibꝫ. eleuatis oculis ac manibꝫ maxillis lacri/mis pfusis petiuit. vt impleret illud Sapiē. xviij. Dū quietū silentiū teneret oīa: ꝛ nox i/ suo cursu mediū iter hꝫ̄ret oīpotēs sermo tu⁹ dñe de regalibꝫ sedibꝫ venit. Et cū in hac orõ/ne fuit. tūc ingressus angelus salutauit eā dī. Aue grā plena ꝛc. Ecce ꝯcipies ꝛ paries filiū ꝛ vocabis nomē ei⁹ ihm. i. saluatorez. qz dicit Anb. Nõ est sal⁹ in mūdo nisi quā pepit vir/go. Iõ gaudebat de hoīm salute in generali. nesciebat tñ fore se puerperā salutis in speciali Sed postqz silenter audiuit prudēter cogita/uit qual' esset ista salutatio. ꝛ hūiliter interro/gauit. Quo fiet istud Amb. Virgo credebat sed qđ angelus dixit futurꝫ requirebat. ¶ Q Nā triplex est modus ꝯcipiēdi. carnal. spūa/lis. ꝛ singularis. Querit. qs modoꝫ istoꝝ essz Postqz audiuit modū. Spūssctūs superueni et in te. Respondit. Ecce ancilla dñi: fiat mi/hi fm̄ verbū tuū. statim ꝯcepit verꝫ deū ꝛ ho/minē. Eterna vero sapiētia impleuit ei⁹ vteꝝ Ibi letabat de grā inuenta speciali ꝛ generali. Primo gaudebat de grā speciali ei collata q ipa fuit q ab eterno ordinata extitit ad dei inhabi/tationē. hūani generis reconciliationē. ꝛ eterne glie collationē. Primo ab eterno puisa ad dei inhabitatoez cognouit se portā Ezech. xliij. Erat porta in domo dñi clausa. cognouit se virgā aaron q floruit Num̄. xvij. ꝛ ad Hebre os. ix. cognouit se rubū incombustū Exodi. iij. Ipa cognouit se tabernaculū dei sanctificatū. De q ps. xlv. Sanctificauit tabernaculū suū altissim⁹. Ipa cognouit se angel' dignioꝛē. me/ditando angelicā salutationē cū tanta reuerentia eā salutauit angelus. ¶ Primus erat an/gelus maioꝛ hoīe q ad tria. Primo in nature dignitate. quia spūs. Secdo in familiaritate. Matth. xviij. Semp vident faciē pris. Tercio in grē vbertate. qz cū splendore angeli ha/bent lumen gratie. nos vero in enigmate. i. ad Coꝛ. xiij. Nos in enigmate videm⁹ nūc ꝛ p speculū. sz ipsa excessit angelos i dignitate. qz ia est regina celoꝝ ꝛ dña angeloꝝ. Secda ipa excessit angelos in familiaritate. qz angel⁹ di/xit. Dñs tecū. aliter qz mecū. tecū sicut fili⁹ cū matre. mecū sicut dñs cū seruo. Tercio excel/sit angelos i grē vbertate. cui angel⁹ dixit. gra/tia plena. q. d. Tu es fons in q aque oīm flu/minū grāz. De q Piero. Ceteris sctis grā p ptes pstat. Marie totā se infudit. Ite ibi ipa cognouit se ab eterno puisam ad hūanitat̄ re/cōciliationē. Ipa erat Hester q inuenit grāz coꝝ assuero vt eripet pplm̄ suum. Hester. v. Ipa erat iudith q occidit holofernē. Judith xiij. Ipa erat abigail q cōseruabat nabal stul/tū ab ira dauid. i. Reg. xxv. Quā reconciliatio/nē petit eccl'ia ab ea dī. Recordare virgo ma/ter dū steteris in ꝯspectu ꝛc. Ite ipa cognouit fore in ea thesauꝝ nr̄e redēptōis. De q Bern̄. Deꝰ redemptur⁹ gen⁹ hūanū totū pciū posu/it in maria. Secdo gaudebat de grā generali. De q Eccl. xxiij. In me oīs grā vie ꝛ veritā/tis. Venite ad me oēs. Bern̄. in ser. q incipit temp⁹ loquēdi: dicit. Hec est q toti⁹ mūdi re/parationē adinuenit. salutē oīm impetrauit. Constat eā p vniuerso genere humano fuisse sollicitā. cui dictū est. Inuenisti grām quā q rebas. hec ille. Inuenisti grām quā eua pdi/derat: quā nemo inuenire poterat. Et qre inue/nisti. qz quesiuisti apud dñm vbi est loc⁹ grē. nō apud mundū cui⁹ grā est fallax. Et d illa gratia dicit Bern̄. Ipa est tāta vt null⁹ sctoꝝ sit gratiosioꝛ. imo excedit grām oīm sanctoꝝ. Ipa inuenit gaudiuz de angeloꝝ puritate. de pphetarū fidelitate. de apl'oꝝ charitate. Idco angelus dixit illi. Inuenisti nō emisti. sz gra/tis accepisti. Bernar. O virgo ꝛ mater legez tene filij. gratis accepisti: gratis date. Currāt ergo adinuentricē grē q grām peccandi moꝛ/taliter pdiderūt. ꝛ dicit. Inuenisti grām. nō creasti eā sicut deꝰ pater: nec semp habuisti si/cut filius. nec emisti sicut symon magus. nec pdidisti sicut homo p̄mus. nec rapuisti sicut voluit angelus. sed inuenisti eaz. Quia dicit Petrus rauanēsis. De matrē fecit nō natura, sed gratia. Bern̄. Ipa inuenit grāz q sine vi/rili cognitione grauida virginitate integra a spūsancto fecūda. sine grauitate enixa: ꝛ casti/tas est aucta. ꝛ ꝑginitas eius roborata. qz spi/rituscanct⁹ eius repleuit mentez. sed dei filius eius ventrē. Huic gaudio coꝛrespōdet p̄muz gaudiū qđ habuit in celo. s. plenitudo glorie sup oīes sctōs ꝛ angelos. Ber̄. Quantā gra/tiā accepit p̄ ceteris in terris. tantā gl'iam ob/tinet p̄ oīibꝫ sanctis in celis. Idcirco idē ex/clamat dicens. O benedicta omnis grē qs al/titudinem glorie tue possit inuestigare. Dicit Damascenus. Si gloriā ei⁹ scribere volum⁹: deficiunt verba quibꝫ exprimere valeamus. Bern̄. Christi generationē ꝛ marie assumpti

onē quis enarrabit. ℣ Si ei Isa. lxiiij. di. Que oculus nō vidit: nec auris audiuit q̄ prepara uit d⁹ diligētib⁹ se. quid prepauit gignēti se. Nā dicit Mat. xxv. Omi habenti dabit. ha benti ergo gram dabit glīa. Ipa i terra in sum ma gra erat. igit in celis est i summa glīa. Jō canit eccl'ia. Qua glīa in celis ista ꝙgo colit. Jō de ei⁹ glīa dicit Augu. Si oim nostr mē bra verterent in linguas: minimam scīntillaz glie sue nō possem⁹ explicare. q̄d igit dignius hac virgine cui null⁹ sctoz poterit comparari Ipa est cozona virginū. glīa viduaz. exulta/ tio pnitēntū. victoria christianoz. glīa angeloz ꝛ solatrix aīaz. ianua celoz. Ipa est sal⁹ om/ niū ppl'oz. Jō ipa dicit de altitudine sue glie illud Eccī. xxiiij. Quasi cedrus exaltata sum in libano. Naz sicut cedrus in monte libano sup oīs arbores exaltat. ita ipa sup oīes san ctos ⁊ angelos in celis est exaltata. Unī Ber. Ipa excedit patriarchaz fidē. pphetaz spem apl'oz charitatē. martirū ꝛstantiā. ꝛfessoꝝ misericordiā. virginū puritatē. ¶ Scōz gau diū beate ꝙginis q̄d in terris habuit est q ipa benedicta elt ab elyzabeth in ei⁹ visitatōe. naz cū maria opationē diuīe virtutis ⁊ ꝛceptōez ineffabilez iā cognouisset. ⁊ exemplū sibi posi tum ab angelo ad cognatā visitādū se ꝓtulit: nō hesitādo de ꝙbis angeli. q̄ sm Symonez de cassia. Maiora iā in ea celebrata cognoue rat. sed vt miraculū miraculo cōiungeret. no/ uitatē nouitati sociaret. ⁊ venerarent in sterili diuina mysteria que pibant suū ꝛceptū. spiri tu pphetico multa ꝙgo nouerat ⁊ illā sterilez gestaret. ⁊ pconē cui⁹ ipa ferebat iudicē. in ma gno cū mysterio. quoniā lex ⁊ euangelium in magnis montib⁹ obuiare debēbāt. ergo exur gens abiit in montana Ambro. Leta p̄ vo to. festina p gaudio intrauit in domū zacha/ rie ⁊ salutauit elizabeth. exultauit infans i vte ro p gaudio. Symon de cassia. Exultauit in vtero anteq̄ nasceret. officiū p̄egit ad q̄d fact⁹ erat. gaudio adorauit deū quē voce nō potuit edicere: ita vt mater repleta spūsctō exclama/ uit voce magna di. Benedicta tu in mulieri/ bus ⁊ benedict⁹ fruct⁹ ventris tui. vñ mihi vt mater dñi mei veniat ad me. beata q̄ credidi/ sti. Tūc sanctissima aīa marie in ubilo repleta se ꝓtinere nō valens cecinit canticū iubilosuz di. Magnificat aīa mea dñm. tūc vter⁹ eius castissim⁹ silis vasi in q̄ d⁹ pater recōditū te/ nebat celeste balsamū. Ipa tūc erat rubꝫ spūs sancti igne plenus sine cōbustione fidelitatis Exodi. iij. Ipa tūc fuit oz⁹ ꝛclusus oim aro/ matū ⁊ deliciaz. paradisus cui⁹ clauicularius erat d⁹ verus trin⁹ ⁊ vnus. Ipa fuit illa ꝙgo pulcerrima abysac lunamiz que fouit regem dauid. i. christū regē celi in gremio. iij. Reg. i. O q̄tū gaudiū habere deum in cordis hospi tio. O si zacheus suscepit gaudens. quid illa ¶ Scōm gaudiū in celo q d⁹ dotauit eam tanta claritate: q eccl'ia ⁊ oīes angeli sancti il/ luminant sua claritate. pcise sicut hic in terris dies illumiat a sole. Apoc. xij. Mier amicta sole. Nā sicut oīes planete capiunt claritatē a sole. sic omnes sancti a beata virgine. Bern. Nihil nos habere voluit q̄d p manus marie nō trāsierit. Si q̄d salutis ⁊ gre habem⁹ ex ea nouim⁹ redūdare. Itē sicut sol est causa gene rationis inferioz: ⁊ sic ipa oim grāz ⁊ virtutū Itē sicut sol suo lumīe delectat. Eccl's. xi. Dul ce lumē ⁊ delectabile oculis videre solē. Et sic videre beatā virginē. Unī legit de quodā q ex intima cordis deuotōne appetebat videre bea tam virginē. ⁊ dictū est ei: videbis. si emarcer tibi oculos. Rndit. fiat. ⁊ ostensa est ei. videns pdidit oculū: ipa euanuit. ⁊ ipe clamauit: libē ter perdā ⁊ reliquū vt adhuc semel videā Nō mirū. q̄ dicit Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol. Jō canit eccl'ia. Quā splendida polo stel/ la maris rutilat. que oīm lumē astroz ⁊ hoiz atq̄ spirituū genuit ¶ Terciū gaudiū quod habuit in terris est q peperit regē celoz in vir/ ginitatis puritate. Unī canit eccl'ia. Sicut ſ dus radiū pfert virgo filiū pari forma. ipm quē genuit mox adorauit: q̄ vez deū ⁊ hoiem eu⁹ esse cognouit. Ipa em ibi cognouit se esse portā Ezech. xliij. i domo dñi clausaz p quā nemo intrauit nisi rex israel. Ipa cognouit se esse portā aureā salomōis. ipa cognouit se esse montē. ⁊ filiū ei⁹ lapidē absciſuz sine manib⁹. id est natū d ꝙgine gl'iosa sine virili tactu. ibi tm fuit ei⁹ gaudiū. sicut dicit Bern. in sermo/ ne q̄ incipit. Signū magnū. q illud gaudiū fuit tam amenū q maiorē delectationez in ei⁹ intuitu habebat q̄z habuerūt pmi parētes ex amenitate paradisi. q̄m fruct⁹ huⁱ virginis oīes fruct⁹ excessit. q̄ dicit Alexander papa sup Cant. Mater ihu pluries admissa ē cō/ tēplari intuitiue diuinitatē filij. vt impleret il lud Sap. viij. Cōuersatio ei⁹ nō hz amaritu dinē. Bern. O q̄z sepe osculata es eū. q diui nitas redūdabat in corpe Itē ibi cognouit se totā matrē. q totā subam corpi christi mini/ strauit. ⁊ nō aliuſ. Ideo dicit se filiū hominiſ q ex opatōe spūſſancti formatum ex puriſſi/ mis sanguinib⁹ corp⁹ sub cordē ꝙginis. Itē

effecta est studiosa mater. Bern. O mia opa misericordie erga psonā filij exhibuit. ipm in dumēto carnis induit. hospitio uteri recepit. nouē mēsibꝫ infirmū in infantuli etate nutriuit. lacte potauit. ipm in carcere crucis visitauit: ꝛ sepulture interfuit. Jtē ibi effecta est mater singularꝭ quā singulariter dns dignificauit dando ei virginitatē cū materna fecunditate. Aug. Que ẏgo tam sancta vt esset virgo post partū. Jpa est illa de q Jsa. vij. Ecce virgo cōcipiet. Aug. Qui scripsit tabulas lapideas sine titulo stilo ferreo ipe grauidauit ẏginē mariā cū sancto spū. Qui fecit virgaz aaron sine pluuia germiare. ipe fecit filiū dauid sine corruptione matris generari. Petrus Rauenēs. O ẏgo matrē te fecit nō natura sz grā. in tuo ꝺceptu atqz partu aucta est puritas. roborata integritas. solidata ẏginitas. Quarto facta ē mater digna dei. Bern. O mira dignitas facta est illi⁹ mater cui⁹ d⁹ est pater. Et fili⁹ paterne charitatis est corona sue castitatis. Aug. Que ẏgo tam sancta vt eēt dei mater Jdē Mira res oīs creatura a deo est creata. sed dei natura ex ẏgine maria nata. Chrys. in sermone de annunciatōe. Nihil in gl'ia oim precedentū memoria. Ans. Nō est salus in mūdo nisi quā pepit virgo. Aug. Magni debitores sum⁹ virginis genitricis dei. post deum multas tenemur grās agere q nobis salutem mūdi ẏgo ꝺcepit. ẏgo peperit. aluit ī gremio. fascia cinxit. fouit solertia materne charitatis

¶ Terciū gaudiū in celo ẏ est exaltata super oīes chozos angelozꝫ. Bern. Nā sicut nō fuit locus dignioz ꝛ sanctioz in terris. qz vbi q̄euit corp⁹ saluatoris. sic nec in cel' altioz qz vbi virgo maria locat. hec Bern. Nā oīs sancti angeli obediūt ei ꝛ seruiūt vt serui dño. Aug. in ser. iij. de natiuitate. Facta est maria domina apl'oz. victoria martirū. iubilatio ꝓfessoruz. corona virginū. sal⁹ oim sanctorū. Jdeo exaltata est sup oīes choros angelozꝫ. Ipsa est q̄ sole genuit iusticie. tenebras mundi expulit. fulgore dei nos illustrauit. maledictionez abstulit. benedictionē dei ꝺtulit. mortē cōfudit. vitā eternā donauit. Naz sicut caput eminet oībus mēbris. sic ipa oibꝫ sanctis

¶ Quartū gaudiū ī terris habuit. qn laudabile testimoniū dei ꝺ filio suo a tribꝫ regibꝫ audiuit. Stella de celo testificata est deitatē. Reges cum aduentū munezꝫ ꝛ adoratōe pcidentes inuenerunt puez cū matre. obtulerūt ei mystica munera. in auro oñdebat regis potentia. in thure sacerdotē magnū ꝓfidera. in mirrha dñicam sepulturā

¶ Quartū gaudiū in celo est ꝙ voluntas ei⁹ est vnita diuine voluntati. qđ maria vult: hoc vult de⁹ gratiose implēdo. ꝛ econuerso. de q̄ canit eccl'ia. Audi nos nā te fili⁹ nihil negās honorat. Figurat. iij. Reg. ij. Salomon dixit mri sue. nō est phas vt tibi quid denegem. Jō ad nullū sanctoz tantā ꝓfidentiam habem⁹ sicut ad beatā ẏginez. Heb. iij. Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gratie eius

Quintū gaudiū in terris habuit qn filiū eius in templū cū magno gaudio obtulit de bethlem in hierl'm eundo. gaudebat cū ad p̄ceptū legis nō erat astricta ex pte sui. qz lex dixit: mulier aperiens ꝛc. Jtem tercio gaudebat se offerre filiū dei deo. ꝛ potuit dicere. O pater celestis offero tibi filiū tuū fm deitatē ab eterno a te genitū. filiū meū in tempe a me natū fm humanitatē. Pater grates ago tibi ꝙ me elegisti in matrē. Bern. O pater offero par turturū ꝓ eo q̄ offert corpus ꝛ animā ꝓ salute hoim. O pater offero tibi eū in templo: q̄ cū tempus venerit offeret se tibi ꝓ inimicis in ara crucis. nō redimet ere alieno. sed alios redimet sanguie suo. nō redimet quinqz siclis argenteis. sz alios redimet quinqz vulneribꝫ ꝛ sanguie suo ruboo.

¶ Quintū gaudiū in celo ꝙ dñs remunerat eius fideles seruitores fm eius meritum ꝛ arbitriuz. Eccli. xxiiij. In hierl'm ptās mea surſum ꝛ deorsum in grā ꝛm gl'ia. Bern. Data est tibi oīs ptās in celo ꝛ in terra. quecūqz volueris impetrare poteris. Aug⁹. Ipsa est mater dei. q̄ dicit Eccl. xxiiij. In habitatione sancta coram ipo ministraui. cui de⁹ cōmisit ministeriū salutis nre

¶ Pro quo ipa est elemosinaria celi. oīs elemosinas quas deus facit sibi fiendas cōmisit. Ipsa nō est tenax nec auara. sz liberalis ꝛ larga. puerb. vlti. Manꝰ suas aperuit inopi. ꝛ palmas suas extēdit ad paupem. Bern. Nihil de⁹ nos hre voluit qđ a throno dei descēdit quin p manꝰ marie transiit. Nā quicqđ spei. qcqđ salutis ꝛ grē in nobis est ex ea nouim⁹ redūdare. Secdo ipa est cella grē spūssancti. Canti. xi. Introduxit me rex in cellā vinariā. Hoc vinū ꝓpinat electis in via ad sufficientiā. de q̄ Bern. De plenitudine eius accipiunt vniuersi. Sed illis in patria ꝓpinat ad ebrietatē. Cāti. v. Bibite amici mei ꝛ inebriamini charissimi. Sācti in via sunt amici. Illi aūt in patria sunt charissimi. illis in mūdo ꝓpinat vinū grē ad iustificationem. illis vero in patria vinū gl'ie ad plenam fruitionē. Ipa em est thesauraria dei. cōmisit ei de⁹ triplicē thesauz. s. potentie. sapientie. et

misericordie. habet thesaurꝫ potētie. qꝛ potenter deū traxit: qñ ꝧtute ꝧginitatis siue ⁊ fidelitatis ⁊ hūilitatis deū in suū vterꝫ suscipere dignata est. Magna nāqꝫ potētia est vincere inuincibilē: superare oīpotentē. Vñ Cant. i. Cū rex esset in accubitu suo nard⁹ mea dedit odorē suū. in accubitu suo. i. in sinu paterno. nardus. i. hūilitas mea. Nā sicut nard⁹ ē herba parua ⁊ valde odorifera. sic hūilitas marie fuit tante potētie. vt dicit Amb. ꝙ hūanū sensum ⁊ intelligentiā excedit. Quātuz hūilitas marie meruit nō capit rō. sz fidelis professio. Itē potenter dyabolū ꝛtriuit. magna potētia est illū ꝛterere. dꝛ q̄ Job. xli. Nō est ptās sup terra q̄ equipaꝛ ei. Ipsa est Judith. c. ix. Erit memoriale nomis tui cū man⁹ femine dꝛiecerit eū. vñ ipa ꝛteret caput tuū Gen. iij. Itē cō misit ei thesaurꝫ misericordie. illū dispgit largiter. Eccl. xxiij. Uēite ad me oēs q̄ ꝛcupiscitis me. dicit notāter oēs i generali. qꝛ nō ē personaꝫ acceptatrix Gen. Maria sinū pietatis oīb aꝑit. Itē hunc thesaurꝫ misericordie impartit sapiēter. s. vbi maioꝛ necessitas affuerit. iō vocat luna: qꝛ lucet in nocte adūsitatis. cū abscondit se sol iusticie. tunc luna. i. mr̄ misericordie lucet. Jō Chrisō. Tribularer nimiū si nescirē marie patrocinū. Jō Lassio. in epla. Tu patrona hūani generis. tu ꝛsolatio afflictis tu infirmis medicina singularis. dꝛ hoc thesauro misericordie gratulat Aug. in lib. retractationū di. Scio me nō posse ꝑrire p̄ nimia pietate marie. ¶ Sextū gaudiū qđ habuit in terris est qñ vidit eū relurgentem a mortuis. Nā sicut maxime fuit ꝛtristata i eius morte: ita ⁊ pmo fm sedulū est ꝛsolata ⁊ permaxime gauisa in resurrectōe. ꝙ potuit dicere cū psal. xciij. fm multitudinē doloꝝ meoꝝ ꝛsolatōes tue letificauerūt aiam meā. Cū vidit ꝙ amara mors christi fuit ꝛuersa in vitā. amara passio ei⁹ ⁊ ꝛtumelioſa afflictio fuit mutata i gloriā. mortalitas in īmortalitatē. tūc potuit dicere illud ps. xxix. Cōuertisti planctū meū in gaudiū mihi ⁊c. ¶ Sextū gaudiū qđ nunc habet in celo est ꝙ ipsa ꝑrima est dꝛo ꝑpo filio ei⁹ ⁊ sancte trinitati. Nā qꝛto ꝙs charitate feruentioꝛ: tanto dꝛo ꝑrimioꝛ. q̄lis fuit ipa. ꝙ potuit dicere illud Cantic. v. Ulnerata charitate ego sum. Nā ipa est mr̄ pulcre dilectōis. Eccl. xxiij. Materna charitate plena. vt dicit Amb. Sicut ferrū in ignē missum totum fit igneū. sic ipa ignita fuit igne dilectōis. Jō Augu. fm mensurā dilectionis erit mensura manifestatōnis. sz ipa in summo dilexit. ideo trinitati ꝑrima est. Itē qꝛto magis ꝙs se vnit dꝛo hic: tāto ibi erit ꝑrimioꝛ ei. quis vicinioꝛ mr̄e dei in q̄ dꝛo⁹ habitauit nouē mēsibꝫ. Eccl. xxiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Jō ipa est mr̄ salomonis. iij. Reg. ij. qui surrexit ⁊ eaz ad se locauit. sicut testat Hiero. Dec est dies in q̄ ad throni celsitudinē inter merata mr̄ virgo maria ꝓcessit atqꝫ i regni solio sublimata. post ꝑpm gl̄iosa resedit. De quo Damas. Ibi mr̄ collocat vbi p̄ adorat. filius collaudat. spūssanct⁹ glorificat. ¶ Septimū gaudiū qđ habuit i terris est xp̄i ascēsio. qꝛ vidit eū in celū ascendentē: ⁊ direxit post eū eius mentē. ita ꝙ ꝛuersatio ei⁹ tota celestis erat q̄: usqꝫ impletū est ei⁹ desiderū. vt hodie assumeret in celū corpe ⁊ aīa. Ibi ipa fuit fons parui⁹ q̄ creuit in flumen maximū. Jpa est abigail q̄ venit ad dauid regē ⁊ recōciliauit eū p sapientiam suā. vt habet. i. Reg. xxv. Jpa est hester humilis q̄ est exaltata ⁊ corōnata in reginam. ¶ Septimū gaudiū qđ nūc habet in celo est ꝙ secura est dꝛ eternitate gl̄ie. dꝛ q̄ canit eccl̄ia. Hodie ꝧgo maria celos ascēdit. gaudete. qꝛ cū xp̄o regnat in eternū. Si em̄ dꝛ aliꝫ sanctis scribit Sap. v. Justi in ꝑpetuū viuēt. magis dꝛ mr̄e dei. Naz Sap. iij. O qꝫ pulcra es casta generatō cū charitate. in ꝑpetuū corōnata triūphas. multo magis ipa hodie vt in lectione legit. In syon firmata sum. Et in euāgelio Luc. xi. Optimā partē elegit maria q̄ non auferet ab ea. sic ipsa assidue sine intermissione intercedit p nobis. Vñ Albert⁹. Maria iustis ⁊ pctōribꝫ fideliter eā implorantibꝫ nūqꝫ opitulari dꝛsistit. Jō Chrisō. Nō est phas illū te dꝛserere. q̄ fiducia ponit in te.

¶ Sermo. CXVI. Ad idem.

QUe ē ista que ascendit p dꝛsertū deliciꝫ affluēs ⁊ innixa sup dilectū suū. Cant. viij. R. Sicut dño ascēdēte mirati sunt angeli. ita ascēdente dña magnā admiratiōnē habuerūt angeli qñ viderūt feminam sup chorꝛos oēs angelorꝫ exaltari. Sciebāt eiz humanā naturā ab angel' minoratā. iuxta illud ps. viij. Minuisti eū ab angelis paulomin⁹. qñ em̄ rōnalis spūs corruptibili corpi est alligatus. tūc fuit paulomin⁹ ab angel' minorat⁹ dꝛ angeli non multū mirabant. qꝛ Sap. ix. dicit. Corp⁹ qđ corrūpit aggrauat aīam. Hz ꝙ hoies pñt angelis equari hoc in veteri lege nō didicerant nec nouerant nisi in tpe gratie

in quo pñt hoies p ꝓtutū merita z p ꝗginalē mundiciā adeq̄ri angel'. Luc. xx. Eq̄les erūt angelis dei. Et h̄ sil'r nō multū mirabant.

¶ Sciendū q̄ hoies facti sunt ad honorē dei z ad dei faciē ꝛtemplandū. sed videtes humanā naturā in duabꝫ pfectꝫ psonis. s. christi z mr̄is ei⁹ sup angelos sblimari in admirationem maxime sunt cōmoti. Nā xp̄o ascendēte admirando dixerūt illud Isa. lxiij. Quis est iste q̄ venit de edom tinctis vestibus de bosra. iste formosus in stola sua gradiēs in mlitudinis fortitudinis sue. De ꝗgine aūt ascendēte dixerūt illud Cāti. viij. Que est ista q̄ ascendit de deserto delicijs affluens innixa sup dilectū suū. ¶ In summa ꝺbꝫ duo innuuntur Pmo oñdit assumptōis admiratio. ibi. Que est ista. scdo admiratōis cā. ibi. affluens delicijs ¶ Mota admiratio orta est exq̄ttuor. Pmo de psona. Que est ista que ascendit. Ad istā interrogationē rñdet Aug⁹. Mater dei ipa est regina celi. dña mūdi. porta paradisi. In hoc igit̄ q̄ dicit mater dei duo notātur. Unū est q̄ hz sup xp̄m p̄ceptū seu imperium materne autoritatis: qđ nll'a alia creatura vnq̄ habuit nec hēbit. Lu. ij. Descendit cū eis z erat subdit⁹ illis. Bern. Quis q̄bꝫ de⁹ hoibꝫ. Sicut filius hoīm hoibꝫ. sic xp̄s marie. Aug. Hoc singl'ariter ipa habuit vt videret sibi nascendo p hūanitatē subditū. quē nō soluz natura hūana: vez etiā angelica natura venerat z adorat. ¶ Mota exq̄ em̄ est dei mater sicut deū nullus sufficiēter z digne laudare p̄t sic nec matrē. Quis em̄ laudare p̄t sufficiēter eā q̄ eternū ꝓtulit verbū. q̄ suū genuit ꝺdilectorem. q̄ nobis dedit mediatorē dei z hoīm. que nob apportauit cibū angelor. Un̄ petr⁹ Damiani. Qualiter eā laudare poterit mūdan⁹ hō p transitoriū ꝗbū q̄ de se ꝓtulit ꝗbum qđ manet in eternū. Jō Aug⁹. Si oīm nr̄m mēbra verterent in linguas ꝛc. Et iō Damascē. Si laudē z gl'iam ei⁹ describere volum⁹ deficiunt nob ꝗba q̄bꝫ exp̄mere valeam⁹. Bern. Utinam mihi essent tot lingue q̄t stelle celi et oīes possem in laudē ꝺuertere genitricis dei nec minimā ei⁹ exp̄mere valerē ꝗtutē. ¶ Item nota tria fecerūt eā dignā fore mr̄ez dei. Primū est castitas ꝗginal' z singular'. q̄ ipa est ꝛpeculū ꝗginū. Ipa habuit triplicē ꝗginitatē. s. integrā: exemplarē: z trāssusam. ¶ Primo habuit ꝗginitatē integrā. q̄ cōpe z aīa. Cānti. viij. Tota pulcra es amica mea z macula nō est in te. Augu. de natura z gra. Excepta beata ꝗgine maria: oēs sancti z sancte si vi uerent z interrogarent̄ si sine p̄cto essent oēs vna voce clamarēt. Si dixerim⁹ q̄ pctm̄ nō habem⁹: ipi nos seducim⁹. Aug. Cū de pcco agit̄ prorsus de maria nullā volo hr̄e mentionē. q̄ illū ꝺcepe meruit quē nullū ꝺstat habuisse pctm̄. Nā ipa habuit arbitrū in bono ꝺfirmatū ¶ Scdo habuit ꝗginitatē exēplarem. q̄ ei⁹ ꝗginitas oīb ꝗginib fuit exēplū. Jō figurat̄ p amigdalū: q̄ inter ceteras arbores ꝓmo fruct⁹ ꝓducit. sic beata ꝝgo ꝓmo inter mlieres votū ꝗginitat̄ emisit. ps̄. Adducent̄ regi ꝗgines post eā. Nā ante ipam virginitas nō videbat̄ esse magni meriti. q̄ dabat̄ fruct⁹ centesim⁹ ꝺiugat̄. triceſim⁹ viduis. sexagesim⁹ ꝗginib. nunc vero econuerso. Jdeo Bern. Fulgida ꝗginitas est gēma ꝗtutū. germana angelor. lampas ecclesiar. lux aīarum Damas. li. iij. Quāto angel⁹ hoie sup̄ior: tanto virginitas nuptijs honorabilior. ¶ A Tercio habuit ꝗginitatē trāssusam. q̄ in alios castitatē trāssudit. licet pulcerrima fuit. tñ a nullo ꝺcupisci potuit. z talē alie virgines n̄ habuerūt. Nō Katherina quā ꝺcupiuit maxentius. nō margaretha quā ꝺcupiuit olibrius. nō agnes licet casta mente z corpe. tñ prefecti filius eā ꝺcupiuit. Diceres. vñ accidit hoc Rñdet ex tribꝫ. Pmo taliter se habebat i oībꝫ verbis factꝫ z moribꝫ q̄ nulli dabat occasiōez peccandi. sz mouebat cuiuslibet intuētis animū ad dilectōez. Scdo ꝓpter lumis claritatem. Hugo. Ardor gr̄e splendebat in mente. vt in corpe mirabilia faciebat. Hylari⁹ super Matth. Joseph cognouit sacr̄m p diuini luminis radiū. iō ipa illud scriptū Eccli. xxiiij. dicit. Quasi cedr⁹ exaltata sum i libano. Sicut odor cedri fugat serpentes. et sic splendor gr̄e int⁹ oīs mor⁹ corpales z spūales. Tercio q̄z de⁹ occultauit in ea oīa q̄ poterāt esse incitamenta ad libidinē. z dedit gram oībꝫ eā intuentibꝫ vt nō inordinate mouerent̄. ¶ Secūdū qđ fecit beatā virginē dignā matrez xp̄i est hūilitas. Un̄ ipa fatet Lu. i. Respexit hūilitatem ancille sue Aug. sup missus est in ꝛpona marie. Queris a me q̄d obtulerim munerꝫ vt mr̄ efficerer dei creatoris. Rñdit. oblatio mea hūilitas. virginitas. z fides mea. Bern. Audeo dicere q̄ nec virginitas marie sine hūilitate deo placuisset. Jdeo nō dixit se matrē dei: regīnā celi: dñam mūdi: sz ancillā. Lu. i. Bern. Nunq̄z sup choros angelor ascēdisset nisi se vltra oīes hoies hūiliasset. Amb. sup beati imaculati. Quāto q̄s abiectior in h̄ seculo: tāto magis exaltab̄ in futuro. ¶ Terciū est fir-

mitas fidei. iō cōmendat eā elizabeth de fide. Luc. i. Beata q̄ credidisti. Aug. de virginib. Beatior fuit maria accipiēdo fidē xpi q̄z carnē xpi. Nihil em̄ materna ꝓpinq̄tas fuisset nisi eū felicior corde q̄z corpe gestasset. Jō exq̄ē mater dei. tūc erga nos hz materne cōpassiōis affectū. Jō sepi⁹ dicere debem⁹. Monstra te esse tē. Et ꝓpter hmōi affectū cōpassiōis z misericordie pt dicere illō Eccl. xxiiij. Quasi oliua speciosa in campis. Ipsa em̄ hz misēdiam excedentē designatā p oliuā Nam sicut oliua supeminet oīb liquoribus. ita misericordia ei⁹ oīb aliis sctis mīatōibus. Eccl. xviij. Misericordia hoīs circa ꝓximū suuz. mīcordia aūt dñi sup oēm carnē. z sic z dñe. Eccl. xxiiij. Trāsite ad me oēs tē. Habet em̄ mīcordiaz cōmur̄ z potentē. Jō dr in cāpis ad differentiā oliuaz orator. ad q̄s nō est oīm ingressus. Bern. Sinū pietatis maria oīb aperit. si quid spei. si q̄d gre habem⁹ ex ea nouim⁹ redundare. Chrys. O ꝙgo nō est phas te posse desperare illū qui spem posuit in te. Scdo ipa est regina angelor. Angel⁹ pri⁹ dignior hoie i natura dignitate. q̄z spūs. Iz ipa eū excessit. q̄z iā regina angelor. Scdo i familiaritate. Matt. xviij. Angeli eor semp vidēt faciē p̄ris. Ipsa familiarior. q̄z ei dixit angel⁹ Dñs tecū alit q̄z mecū. Bern. O q̄z familiaris es o dña q̄z ꝓxima. imo intimis apud te manet z tu cum eo. Tercio i gre vbertate. q̄z angeli cū splēdore hñt lumē gre. hoīes in enigmate. i. Cor. xiij. Videm⁹ nūc p speculū in enigmate. ad mariam vero angel⁹ aīt. gra plena. Bern. Ita plena vt ipa excellat gram oīm sctor z angelorū. Tercio ipa est dña mundi. Eccl. xxiiij. In oīm pplo. in oīm gente ꝓmatū tenuit. Jō ad ipam tanq̄z ad dñam z augustā appellare licz siue q̄s graueť a dyabolo. siue a tyrāno. siue a corpe. siue ab ipsa veritate q̄ est fili⁹ eius. Si q̄d fuerit diffinitū siue impatū reuocat irritū z restituit in integrū. Si q̄s grauať a diabolo sicut theophilus p cirographū. ipa restituit i integrū. si q̄s a tyranno. Figuratur in Hester viij. que restituit iudeos. si q̄s a carne. vt maria egyptiaca: q̄ multo tpe carnali ꝙcupiscētie seruiuit ad dñm ꝙfugit z appellauit z ꝙcupiscentiā vicit z castitatē huauit. si q̄s a dei iustitia grauať p̄t appellare ad eā. Vñ legit in vita sancti dñici ꝙ quidā sctus vir p diuinā reuelationē vidit ꝙ cū mr̄ dñi dei filiū p humano genere exoraret. Rndit fili⁹. q̄d possum vel debeo ampli⁹ facere. misi patriarchas z pphas paz se emendauerūt: veni ad eos. dein de misi apl'os z me z illos occiderūt. misi martires et cōfessores: neq̄z illis acq̄euerūt. Sz regina misericordie ei⁹ sinīam obtempans rndit. Bone fili nō ꝓm eoz malicia. sed ꝓm misericordiam tuā agere debes. Cui fili⁹. adhuc hanc misericordia cū eis facia. quia p̄dicatores meos eis mittā. Quarto ipa est thesaurar̄ dei. Nā de⁹ posuit in ea thesauz oīm virtutū. Eccl. xxiiij. In me ois gra spes vie z veritatis. Ruth. iij. Scit ois pplus te esse matrē z mulierē virtutis. Piero. Nullo virtutū genere vacua fuit cui angelus plenitudinē gre ꝓmisit. Quinto ipa est porta paradisi. Vñ canit eccl'ia. Felix celi porta. Ipa est hec porta de q̄ Ezech. xliij. Vidi portā in domo dñi clausaz z vir n trāsibit p ea: qm̄ rex isrl' ingressus est p eam. Cant. ij. En ipe stat post parietē. i. post hūanā naturā respiciens p fenestrā. i. p mariā. p cancellos. i. vulnera. Jō canit eccl'ia. Tu regis alta ianua z porta lucis fulgida. Ite paradisi porta p euaz cūctis clausa est. sed p mariā virginē iterū patefacta. Est em̄ portaria q̄ nos suis meritis introducit. Ignaci⁹. Impossibile est aliquē saluari pcōez nisi p tuū auxiliū z fauorē. Anse. Omnis a te auersus necesse est vt intereat. Christosto. Tribularer nimiū si nescirem marie patrocinia. Dixi scdo subiūgit admiratōnis causaz: cū dicit. Que ascendit de deserto. Triplex ratio admiratōnis. Primo q̄z ascēdit de deserto. Ite q̄z delicijs affluens. Ite q̄z innixa sup dilectū suū Primo mirabant. q̄z de deserto ascendit. i. de mūdo. z dr desert⁹. i. derelictus a deo z ab angelo z ab hoie deserend⁹ vbi serpentes igniti. id est temptatōes grauesi. Joh. v. Tot⁹ mūdus in maligno posit⁹ est vñ maior ps descendit ad infernū. Alij ꝓpter appetitū ambitiosum. vt dathan z abyron: q̄ ꝓncipatū ambientes otra moysen z aaron seditionē suscitātes. viui descēderūt ad infernū. Nu. xvi. Alij p amorē diuitiaz. vt diues Luce. xvi. q̄ sepult⁹ est in inferno. Alij p amorē delitiaz. Job. xxi. Ducūt in bonis dies suos z in puncto ad infernū descendūt. Ista tria sunt i deserto hui⁹ mūdi. i. Joh. ij. Omne q̄d est i mūdo aut est ꝙcupiscētia carnis tē. Secūdo mirabant. q̄z delicijs affluēs. s. generalibus et specialib. Delicie generales sunt q̄ sunt communes sanctis. de q̄bz Aug. de ciui. dei. Ciuitas supna est in q̄ sancti dei in eternitate vigēt. in veritate dei lucēt. in bonitate dei gaudēt. Iste aūt delicie generales nobili⁹ q̄z in alijs sanctis in ipa fuerūt. q̄z iocundi⁹ gaudet z clari⁹ lucz z nobili⁹ viget. Sapiētie. iiij. O q̄z pulcra es

casta generatio. s. beata virgo. ecce iocundus gaudet ℟ eo vt ꝯgo ꝓmansit. In hoc ꝙ dicit cū claritate. clarꝰ lucet. in eo ꝙ dicit in eternū coronata triumphas: notat ꝙ nobilꝰ viget. Item habet speciales ℟licias. alie virgines ⁊ sancti habēt aureolā. ipa coronā in capite duodecim stellaꝝ. Apoc. xij. Alij sequunt in veste alba. Apocal. iij. Ambulant mecū i albis qm̄ digni sunt. Ipa est sole amicta. Apocal. xij. Signū magnū apparuit in celo. mulier amicta sole ⁊ luna sub ꝑdibꝰ eiꝰ. Alij sequūtur quocūqꝫ ierit. Apoca. xiij. Nec aūt habet luna. i. eccliam triumphantē ⁊ militantē sub ꝑdibꝰ eius. id est imperio suo. Ille cantant ꝙ ꝓseruata virginitate. hec ꝙ virginitate ⁊ fecūditate. ideo dicit. i vtero hñs. ⁊ clamabat parturiens. Mat. i. Inuenta est in vtero habēs ℟ spūsancto. Ipa est regina ℟ qua dauid ps. xliij. Astitit regina a ℟tris tuis. Nā regina habet nobiliozē situ ozatū ⁊ famulatū. Primo nobiliozē situ. qz a ℟tris. ideo. dicit innixa sup dilectū suū. Naz filiꝰ portauit matrē a qua portatꝰ est. Figurat. iij. Reg. ij. Salomō occurrit matri ⁊ iuxta se locauit dicens. Nec phas est ꝙ tibi ℟negem. ps. xv. A ℟tris est mihi ne cōmouear. Hiero. Hec est dies in q̄ saluatoz noster matri sue festinus occurrit ⁊ i solio regni resedit. Itē Damascen⁹. Ibat a creaturis ad creatorem vt intercedat ꝓ nobis vbi pater adozat. filiꝰ glorificat. spūssanctus collaudat. Scō habet nobiliozē ornatuz in vestitu ℟aurato. i. in corpe glorificato. Apoc. xij. Date sunt mulieri due ale. Augu. Dicit em ihs ℟ ministris. Vbi ego sum illic ⁊ minister meꝰ erit. si ibi maria fuerit: nunq̄d in equali gloria vbi ℟i iusticia. qz ꝑperit eū. Augu. Thronū ℟i: dñi thalamū. thesauruz christi dignioꝰ fuit reseruare celū q̄ terra. Tercio habet dignioꝰ famulatū. qz oēs angeli ⁊ sancti famulant ei. psal. xliij. Circundata varietate. s. ꝓpheraꝝ ⁊ martirū ⁊ omniū angelozū. ¶ Nā bis euacuatū fuit celū. Primo quā do christꝰ ascēdit tūc nullus angelus remansit. sed oēs christo obuiam venerūt. Scō q̄ beata virgo assumpta fuit: tunc christus ⁊ oēs angeli venerūt ei obuiā. Tercio euacuabitur in iudicio. Matt. xxv. cū venerit filius homis ⁊ oēs angeli. ideo hodie canit eccl'ia Assumpta est maria in celū ⁊c. Figuratur. ij. Reg. vi. Dauid ⁊ filij israel ꝺduxerūt archaz testamēti cū iubilo. O vere cū iubilo Lu. xv. Gaudiū est angelis ℟i ⁊c. quāto magis ꝺ ea que nullū fecit ꝑccatū. gaudet filiꝰ. qz mr̄ honoratur. angeli: qz eoz dña exaltatur. iusti. qz salus augmentat. pctōres: qz ira ℟i placatur. ps. xv. A ℟tris est mihi ne cōmouear. Ber. O pctōr securū habes accessum ad ℟um ⁊c. Hiero. in sermone de assumptōe. Hodie virgo maria celos ascendit: rogo gaudete. letetur oīs orbis. qz hodie mater ℟i venit ad regale palaciū filij. Hodie regina angeloz exaltata est sup oēs choros angeloz. Hodie dña mūdi eripitur ℟ ꝑsenti seculo nequā. Letetur oīs orbis. hodie oīb⁹ hoīb⁹ aucta est salus eiꝰ interuenientib⁹ meritis. Nā si ℟uz in sanctis laudare iubemur. mlto magis in matre. Nā sicut hec virgo incōparabilis est ceteris virginib⁹. ita hec festiuitas oīm sanctoz festiuitatū est dignissima.

Sermo. CXVII. Ad idem.

Maria optimaz partem elegit q̄ non auferet ab ea Luc. x. ¶ In ꝟbis ꝓmissis duo innuunt. Primo beata virgo cōmendatur ab excellētia ꝟtuose vite. ibi. Maria optimā partē elegit. Scō cōmendat a ꝓmanentia glozie copiose. ibi. que nō auferetur ab ea. ¶ De primo dicit Maria optimā partez elegit. Reuera optimā partē elegit maria mltipliciter. Primo in ꝑsenti quo ad castitatem q̄ habet tres partes Prima est ꝺiugalis ⁊ illa est bona. Secūda vidualis. ⁊ illa est melioz. Tercia est virginalis. ⁊ illa est optima. Vñ Cyprian⁹. Virginitas est flos germinis ⁊ ornamentū gratie spūalis. De quib⁹ Beda. Bona est castitas ꝺiugalis. melioz vidual'. optima ꝟginalis. ¶ Prima. s. ꝺiugalis est bona. i. ad Loz. vij. Si nupserit virgo non peccat. ⁊ ad Heb. xiij. Honozabile ꝺiugium thorus immaculatus. Hec est pars bona. quia habet fructū tricesimū. ¶ Scōa est vidualis. ⁊ illa est melioz. i. ad Loz. vij. Beatioz si sic ꝓmanserit. que recipiūt fructū sexagesimuz ¶ Tercia virginalis. ⁊ hec est optima. de qua Aug. Que maioz gl'ia sup terrā q̄ in carne corpoza li ducere vitā angelicā. Et Hiero. Viuere in carne ꝓter carnē plus est vita angelica q̄ humana. Hanc elegit beata virgo vt proposuit angelo Lu. i. Nūo fiet istud: qm̄ virum non cognosco. Beda. Angelo ꝓpositū sue mentis virgo reuerenter exposuit. de qua castitate loq̄tur Aug. Que ꝟgo tā casta vt esset ꝟgo postpartū. Hiero. Que castioz illa que corpꝰ christi sine ꝓtagione ꝺcepit. sine virginitatis coz/

ruptione generauit. hec sola mater z virgo permansit. ¶ Scdo optimā partē elegit quo ad puritatē. bona est puritas hūana. melior angelica. optima supangelica: infra tñ diuinā. videlicet vbi nulla ꝺsperſio pulueris pcti est. qz in vtero sanctificata. de quo Anſ. Ea puritate nitebat qua maior sub deo intelligi nequit. nā angeloꝝ transcēdit puritatē in qbꝫ pctm̄ reperit. in ea aūt nihil pcti repit. Cant. iiij. Tota pulcra es amica mea ⁊c. Est em̄ magna puritas q̄ caret mortalibꝫ pctis. maior q̄ expers est venialibꝫ. maxima q̄ sine omni pcto z sine inclinatōe ad pctm̄. z sic ipa. Bern̄. In puritate transcēdit angelos: z celestē oēm supgredit creaturā. z ꝯ nō solū ꝓbat autoritate sed z rōne. Nā quantū q̄libet creatura est deo ꝺiunctior: tanto ipam oportet esse puriorē. sed ipsa sup omēs creaturas est deo ꝺiūctior. qz dꝰ in ea: ergo purior. Itē q̄to q̄s deo familiarior tāto purior. z sic maria. Bern̄. O q̄ familiaris es dña: q̄ proxima. imo intimius apud te manet. z tu cum eo vestieris: z ex eo q̄ vestisti eius ſuba carnis. ipse vestit te glia sue maiestatis. ¶ Tercio optimā partē elegit in gre multiplicitate. bona est ps hre gram ad suppi⁹ iustificationē. maior ad alioꝝ saluatōez. optima ad oīm beatitudinē. z sic maria. De ꝓmo Luc. i. Aue gratia plena. De scdo. benedicta tu i mulieribꝫ. De tercio Luc. i. ex ꝯ beatam me dicēt omēs generatōes. Joh. i. De plenitudine eius omēs accepim⁹. Eccli. xl. Gratia dei sicut paradisus in benedictionibꝫ. Eccl. xxiij. In me omis gra vite vie z veritatis. Hiero. Ceteris sanctis p ptes gratia ꝑstatur: marie totā se infudit plenitudo gre. ¶ Quarto maria optimā partē elegit in vite pfectione. qz ducere vitam actiuā est bona ps. ꝺtemplatiuā est melior. sed vtrāq optima. z sic ipa. Jō significat p duas sorores: q̄ ducebāt duplicē vitā. Primo actiuā. Greg. sup Ezech. Actiua vita est panē esurienti tribuere. Ipa lactauit virgineis vberibꝫ deū. Anſ. Alq hospitē quēlibet. ipa dei filiū hospitauit nouē mēsibꝫ. qui conquestus fuit Mat. viij. q̄ non haberet vbi caput suū reclinaret. Alij i domo. ipa in vtero. Alij veste corpali. ipa eum carne induit. Si mercatur ille mercedē pphete qui pphetaz suscipit. Mat. x. hec vero omniū dñm pphetaz. Ipsa vinctū visitauit dū sb cruce steterit. ipa infirma mēbra in infantili etate balneauit. portauit. leuauit. ipa in morte z sepultura affuit. iō hodie legit. martha satagebat. O q̄ occupata erat. Unde ꝺ ea legit. Martha sollicita es z turbaris erga plurima. Reuera turbata cū fugit in egiptū a facie herodis. cū audiuit iudeos insidiari sibi. turbata cū audiuit gladiū ptransire aiam ei⁹. cū vidit filiū ꝛphensum illusum cōsputū crucifixū coronatū perforatū mortuū z sepultū. ¶ Itē scdo duxit vitā contemplatiuā. Bre. Vita ꝺtemplatiua est charitatē dei z proximi tota mēte retinere. z ꝯbuz dei audire feruēter. q̄s altior in isto q̄ maria. q̄ dicit Eccl. xxiij. Ego mater pulcre dilectōis Amb. Sicut ferrū in ignē missum efficit igneū. sic ipa in igne dilectōis. Ipa optimā ptē elegit. de qua Bern̄. Qui plus diligit: plus recipit. Itē dei verbū q̄s maiori desiderio audiuit. illa nō ad pedes sed ad caput sedēs vt mr Lu. ij. Cōseruabat oīa ꝯba ꝓferens i corde suo. Anſ. Quis digne loquit̄ de ea q̄ dulciter q̄ sublimiter sapiebat de deo. qz thesaur⁹ sapiētie reꝺeuit in ea. Greg. Quid de deo non sapiebat in qua sapia latebat. ¶ Quinto optimā ptem elegit q̄ ad fruendū repletionē. Bonū est hre vnā virtutē. meli⁹ multas. optimū oēs. Illā partē elegit maria. Un̄ Hiero. Illo virtutū genere vacauit cui angelus diuine plenitudinē gratie pmisit. puerb. vlti. Multe filie regū ꝺgregauerūt diuitias. tu sola supergressa es vniūsas. Sicut in compatōe dei nullus bon⁹. sic i compatōe marie nulla pfecta virt⁹. Anſ. Nil tibi o dña equale. omne q̄d est: aut supra te. aut infra te. supra te sol⁹ deus. infra te omne q̄d dꝰ nō est. ¶ Sexto optimā ptem elegit q̄ ad vitā futurā: z ꝯ in multis. Prio q̄ ad assumptionē. aliq̄ solū p vnū angelū assumitur. z est ps bona. Exo. xxiij. Ego mitto angelū meū q̄ custodiat te in via z introducat te in terrā quā pmisi patribꝫ tuis. Aliq̄ p multos z est ps melior. vt Luc. xvi. Factū est vt moreret mendic⁹ ⁊c. Tercio q̄n oēs angeli aduenient z ꝑs psonaliter p̄sens. pars optima. z sic maria. de q̄ Bern̄. Quis illō cogitare sufficit q̄z gl'iose hodie regina glorie pcessit. z ei in occursum tota celestis multitudo venit. Aug. Facta est maria corona ꝛginū. glia viduarū. exultatio ꝺiugū. victoria christianoꝝ. glia angeloꝝ. ꝺsolatrix aiaz. ianua celoꝝ. salus oīm pplorꝝ. Jō Damas. Si laudē z gliam ei⁹ scribere volum⁹: deficiūt ꝯba quibꝫ scribere valeamus. Bern̄. Christi generationē z marie assumptionē quis enarrabit. Maz quantā gratiam adepta est in terris p ceteris. tantā excellentio rē gl'iam obtinet in celis pre ceteris. Bern̄. O benedicta ois gre. q̄s altitudinē glie tue valet inuestigare. sic dicit apl's. i. Loꝝ. ij. Que occu

lus nō vidit nec auris audiuit quāta ꝑparauit deus diligentibꝫ se Quid ꝑparauit gignēti se z ꝓe oībꝫ diligenti se. Ideo canit ecclia Qua gloria in celis ista virgo colit: q̄ dño celi ꝑbuit hospitiū ꝛc. Secōdo optimā partē elegit q̄ ad locationē. Quidā in inferiori hierarchia locant. z illa est ps bona. Quidā i media z illa melior. Quidā in supiori z supza superiorem hierarchiā: z illa est optima. Supza superiorē hodie assumpta est virgo gl̄iosa. de q̄ canit ecclesia. Exaltata est sancta dei genitrix sup oēs chozos angelozꝫ. Figurat. iij. Reg. ij. Salomon occurrit matri sue z iuxta se eaz locauit ad dexterā dicens. Nec phas est q̄ tibi denegē. Ps. A dextris est mihi ne cōmouear. Hiero. Dec est dies in qua saluator festinus matri occurrit z in solio regni post se resedit. Tercio optimā partē elegit q̄ ad p̄miozū glorificationē. nā bona ps vbi aīa in celis est. melioz vbi cozp⁹ canonisatū. vt petri pauli ꝛc. z est incōpleta. optima vbi vtrūq;. z sic beata virgo maria Apocal'. xij. Date sunt mulieri due ale. z est sol⁹ xpi z beate ꝑginis. ps. cxxxi. Surge dñe in requiē tuā. tu z archa sanctificationis tue. Et hoc ꝓuenit potentie: sapiētie z clementie. vt supza.

De sancto Bartholomeo. Sermo. CXVIII.

Facta est ꝓtentio inter fratres Lu. xxij. In summa euāgelij tria innuunt. Primo discipulozꝫ carnalitas in ꝓtentione. Secōdo saluatoris fidelitas in cozrectōe. ibi. reges gentiū. Tercio p̄miozꝫ multiplicitas in p̄missione. ibi. ego dispono. De p̄mo dicit. In illo tpe. s. post cenā facta est ꝓtentio q̄s eozꝫ eēt maior. Patet⁹ experientiā vbi cozde simil ꝓueniūt dulcis reddit melodia: vbi aūt dissonāt: discrepans son⁹ efficit. sic si cozda hoīm simil existētiū ꝓuenūt in vnū est dulce melos i aure dñi. Eccl. xxv. In tribꝫ beneplacitū est spiritui meo. cozdia fratrū. amoz proximozꝫ. vir z mulier sibi ꝓsentiētes. ps. cxliij. Ecce q̄ bonū z q̄ iocundū habitare frēs in vnū. Joh. xvij. Pater rogo vt hi vnū sint. Si autez sunt discozdes. est ꝓfusus son⁹ in aure dñi. i. Lozꝫ. xi Si q̄s videt ꝓtentiosus esse: nos talē ꝓsuetudinē nō habem⁹. ij. Thim. ij. Seruū dei non oportet litigare. ps. Qui habitare facit vnanimes in domo. ¶ Nota triplex est ꝓtentio. s. viciosa: periculosa: z fructuosa. ¶ Prima viciosa. s. ꝓtra deū vt ꝓtradicentes voluntati dei vt mali. vti canis nō ligabilis. si ducit in lassa leuiter latrat z ꝓtradicit. z sic mali. Tales fuerūt filij israel Deutero. xxi. Semp contentiosi fuistis ꝓtra dñm. Sed non est cū eo ꝓtendendū. Primo q̄ potentissim⁹ nō p̄t cōtendendo superari. nec hō pōt in hoc lucrari. Job. xxix. Nunq̄d qui ꝓtendit cū deo iam facile acq̄escit. Job. ix. Quis restitit ei z pacem habuit. q. d. nullus. Eccl's. viij. Non litiges cū hoīe potentiori te. sermo ei⁹ ptāte plenus. nec ei dicere potes: cur ita facis. Eccl'i. xxviij. Abstine te a lite: q̄m fomes pctōꝝ. Secōdo sapientissim⁹. ideo op⁹ suū nō dz calūniari. ps. Omnia in sapiētia fecisti. Ecci. xxvij. Nō contendes cū viro locuplete. Tercio q̄ optimus nil mali fecit. Marci. vij. Bene fecit oīa. Dyonisi⁹. Optimi est optima facere. Jō ꝓuerb. ij. Nō ꝓtendas aduersus hoiez cuz ipe tibi nil mali fecerit. Illo mō discipuli nō ꝓtendebant cōtra dñm. vt ait Beda. sed ex humilitate vt inter se q̄rerent q̄s aptior esset ad tenēdū christi locū. Alia est cōtentio viciosa q̄ fit ꝓtra ꝓximū. z talis ozit multis modis. Primo ex superbia. puer. xiij. Inter superbos semper iurgia. q̄z superbo nō vult hre similē. Prouerb. xi. Ubi fuerit superbia ibi contumelia. Hugo. Superbia est elatio viciosa que inferiorē despicit superiorib⁹ dominari querit. Secūdo causatur ex auaricia. Jaco. iij. Undiq; bella z lites ex cōcupiscentijs nostris. Unde. xi. q. iij. ca. ira. Dñs misit apl'os p̄dicare sine pecunia z virga vt remoueretur incentiuū litis z instrumentū vltionis. Seneca. Si hec duo pnomina meū z tuū tollerent de medio omnia essent quieta. Unde in vitaspatrū. Cū duo fratres' morarētur cozditer: tandem dixit vnus. faciamus z nos litem sicut homines in mūdo Cui alter. nescio qualiter fit lis. Ad quem ille frater. pone in medio lapidez z ego dico meus. tu vero non sed meus. Posita aūt testa in medio vnus dixit meū est. z alter nō sed meū Ait ille. si tuū tolle ergo z vade. z sic cessauit contentio. Ubi aūt auaricia ibi ꝓtentio. Seneca ad neronē. Auaro deest tam q̄d habet q̄z q̄d nō habet. Secōdo ꝓpter ebrietatē. puerbi. xx. Luxuriosa res vinum tumultuosa ebrietas. Hieronim⁹. z habet. xxxv. di. vēter. Ubi ebrietas dñatur ibi furoz. Tercio causat' contentio ex prava opinione. Prouerb. xvi. Homo puersus suscitat lites. s. q̄ spūm suuz vult preferre alijs. Prouerbio. xiij. Labia stulta immiscent se stultis rixis. z tunc necessaria est

sapientia. Prouerb. xxvi. Ne rñdeas stulto iuxta stulticiã suaz. Glo. si incorrigibilis est. ne efficiaris ei similis. qz stultũ est talibus respondere. Nã dñs non respondit herodi nec pylato. Si aũt corrigibilis est. rñde stulto iuxta stulticiã suã: ne sibi videat sapiens. Jõ vitanda est ꝓtentio: eo ꝙ facit hoiem carnalẽ et nõ ostendit eũ spũalem. i. ad Loz. iij. Cũ inter vos sit zelus ꝛ ꝓtentio: nonne adhuc carnales estis: ꝛ fm hoiez ambulatis. Jõ Aug. Lites ꝛ ꝓtentiones nõ habeatis nec ꝺ festuca faciatis trabem ꝛ animã faciatis homicidam. i. Johã. iij. Qui odit fratrẽ suũ homicida est. ¶ Secũda cõtentio est periculosa: qua deus ꝓtendit cũ venerit ad iudiciũ cũ pctoribꝫ Jo elis. iij. Cõgregabo oẽs gentes ꝛ ducaz eas in vallem iosaphat ꝛ disceptabo cum eis. Similiter sicut dñs cũ dispensatore suo ꝛ reddẽda rõne est periculosa ꝓtentio. hoc ꝓsiderans Job. xxiij. Nolo vt multa fortitudine mecũ ꝓtendat: nec magnitudinis sue mole me premat. qsi diceret. si ita stricte cõputat: qs subsistet. Job. ix. Si voluerit hõ cõtendere cũ eo: nõ poterit rñdere vnũ ꝑ mille. Jõ ꝑ elemosinas ꝛ lachrimas pax cõponenda est. Mat. v. Esto ꝓsentiens aduersario tuo dum es ĩ via ne forte tradat te iudici. In hac ꝓtentõe erũt apli iudices. Matth. xix. Sedebitis sup sedes ꝛc. Nos scabinos ꝛcemus nobis facere amicos ꝛ placabiles dãdo xenia elemosinaz ꝛ orationũ. Juxta dictũ cõmune. Munera placant homies ꝛcosqz. ¶ Tercia ꝓtentio est fructuosa. s. ꝓtendere ꝓtra mundũ: carnem: ꝛ dyabolũ. Luc. xiij. Contendite intrare per angustã portã. Chrisp. sup Mattheũ. Porta ꝑditionis est dyabol9. Porta vite christ9. psal. Hec porta dñi iusti intrabunt in eã. sed arta: qz pauci viuũt christiane. multi mũdane Jõ sicut ducẽtes nauem sursum ꝓtra aquã. et sic nos oportet ꝓtendere ꝓtra mundũ. Mat. xi. Regnũ celoz vim patit ꝛ violenti rapiunt illud. ꝛ sic cõtendit sanct9 Bartholomeus. Et sic nostra ꝓtentio nõ debet esse viciosa ꝛ carnalis vt discipuloz. qs eorum videretur maior esse. illa ꝓtentio ꝓcessit ex elatione. Nam audientes alĩ discipuli petrũ ꝑmissas claues regni cẽlestis. Matth. xvi. Sic audientes matrẽ filioz zebedei petĩsse statũ dignitatis ꝓ filiis. senti aliquid humanum. quia illi volebant se ꝓferre aliis. ideo ꝓtendebant. qz adhuc carnales erant. ꝛ spũsancto nondũ tanta plenitudie impleti sicut postea. Et sic nos fm Bedam ꝓtendere debem9 quomõ in celo magni fieri valeam9. hic ꝑ meritũ. ibi in ꝑmio apud deũ. qz in domo patris mei mansiones multe sunt. Johan. xiij. Item multa sunt exercitia ꝑ que apud deũ magni fieri possumus. Primo ꝑ dei timorẽ. Judith. xvi. Qui timẽt te magni erunt apud te ꝑ oĩa. id est ꝑ omne temp9. hic in merito. ibi in futuro in ꝑmio. Ideo Psal. xxxiij. Timete dñm omnes sancti eius: nichil deest timentibꝫ eũ. Thobie. iij. Habebis multa bona si timueris deũ. Bern. In veritate didici nil ita efficax ad gram ꝓmerendã nutriendã ꝛ ꝓseruandã. sicut timor dei. Ideo Job. xxxi. Semp quasi tumẽtes sup me fluctus timui deũ. ꝓpter reuerentiã ei9. Secũdo ꝓpter diuinũ amorẽ. Augustinus. Talis vnusquisqz erit: qualis sua dilectio. si valde diligit magn9 ẽ. si nichil diligit nichil ẽ. nõ numerositas operũ. nõ diuturnitas temporum. sz maior charitas auget ꝑmiuz. Sũt em̃ tria in amore diuino ꝓpter que magnificantur amantes. ¶ Primo qz continent deũ. i. Johã. iij. Deus charitas est. q manet in charitate ẽ. Deus est adeo magn9. Psal. cxliij. Magnus dñs ꝛ magnitudinis ei9 nõ est finis. Secũdo ꝓtinent in se virtutes. Augu. Charitas est omniũ virtutũ mater ꝛ custos. qz sicut dñs in se ꝓtinet oĩa. ꝛ sic charitas omes virtutes. Hugo. Charitas omniũ virtutũ obtinet ꝓncipatuz. Philosophus. Qui habet vnã virtutez habet oẽs. Tercio ꝓtinent humilitatis decorẽ. qz quanto in oculis nostris sum9 humiliores: tanto in oculis dei maiores. i. Regũ. xv. dicit. Nonne cũ parvulus eras in oculis tuis. caput in israel facte9. Luce. xviij. Qui se humiliat exaltabitur. Bernar. De quanto quis sibi vilior. tanto in oculis dei ꝓcciosior. Ideo Chrisp. Docuit discipulos humilitatẽ corrigens elationem dicens. Reges gentũ dñantur eoz. ꝛ q ptatem habent sup eos benefici vocant. quasi oĩa benefaceret. licet nõ sit. Vos aũt nõ sic debetis pensare dñationem vestrã. sz qui maior est in vobis fiat sicut qui ministrat. hoc est. qui hic humilior. ibi erit maior. Eccli. iij. Quãto magnus es humilia te in omnibꝫ. Tunc subdit quis maior est. q recumbit aut qui ministrat nõne qui recumbit. qsi diceret. sic est fm iudiciuz humanũ. sz nõ fm iudiciũ dei. Nã q ministrat sepe maior est apud deum. Eccli. xxxv. Rectorẽ te posuĩ noli extolli. esto inter illos q si vnus ex illis. ꝛ ponit se in exemplum dicẽs. Ego in medio vestruz sum sicut q ministrat. quasi diceret. Si ego dom9 intantum me

humiliaui. ergo ꝛ vos seruí. si ego magister. ꝯ ꝛ vos discipuli. Chrꝰ. Nō est verꝰ discipulꝰ q̄ nō imitat magr̄m. non est vera imago q̄ nō est filius auctoꝛi. ergo si nobis mīstrat nos dꝛbemꝰ sibi mīstrare. Augu. Erubescat superbi re hūana infirmitas cū se exhībuit diuina maiestas. Bꝛego. Qui in celum vult ascendere dꝛbet se hūiliare. ¶ Dixi tercio innuit premiorū multiplicitas dī. vos estis q̄ mecū pmānistis in temptatōnibꝫ meis ℞ Sꝫ diceres. tñ relicto eo omēs fugierūt. Rñdet ab eo tpe quo collegit eos multa opꝛobria ꝛ otempt chrꝰ ptulit a iudeis. ꝛ aliq̄ alij q̄ sequebant eū abierūt retroꝛsum. vt habet Joh. vi. Dixerunt multi. durꝰ est hꝫ sermo Et post hꝫ sequit. multi discipuloꝫ abierūt. dixit ergo ad duodecim. Nunq̄d ꝛ vos vultꝫ abire. Rñdit Petrus p oīb. ad quē ibimus verba vite habes eterne. ꝛ nos credimꝰ qꝛ tu es xp̄s filiꝰ dei viui Jō recte dicit. vos estꝫ ꝛc. Et si obijcit q fugierunt. Mat. xxvi. Relicto eo ꝛc. Rñdet q redierūt ꝛ reputat p recessu. Hinc. iij. Regū. ij. dicit. Omēs reges dauid ezechias ꝛ iosias ñ pecauerūt. nō q illi nō pecassent. sed q deus eis oīa pcā dimisit: ac si nō pecassent. Bꝛe. moꝛa. Tanto spes solidioꝛ surgit. q̄nto graꝛuioꝛa q̄s p illo ptulit. Nā in gl̄ia resurrectionis tollit q̄ hic in tribulatōe seminat. dꝛ quo subdit. ego dispono vob̄. s. mecū pmanētibꝫ regnū. ℣ Ut aūt pmaneam⁹ in pugna temptatōis dꝛbem⁹ obijcere q̄ntuplex scutuz. Primo scutū fidei Eph̄. vi. In oīb sumētes scutū fidei. pō. ꝛc. Scuto circūdabit te ꝛitas eī. Bern. Undiq̄z circūdati sum⁹ temptationibꝫ vt vita nr̄a temptatio noīatur. iō necesse est scuto dñi vndiq̄z circūdari. vt sit nob a dꝛxtris ꝛ a sinistris ante ꝛ retro. ¶ Scōm. si grauis temptatio irruat. tunc scutū extra nos. s. memoꝛiā passiōis dñi in mēte hꝫre dꝛbemus. hꝫ docet scꝛiptura ꝛ figura. Figura Num. xxi. Filij israel videꝛes serpentē eneū nō fuerūt lesi Spūaliter. Sic nos chrīstū in cruce. Bꝛeg. Quicq̄d ꝓpinat ad ūsitas tpalis facile erit si cōsideram⁹ q̄d bibeꝛit xp̄s p nobis in cruce. q̄ nos inuitat ad regnū. Bern. Quid duꝛ esse poterit tibi cū recoꝛdat⁹ fueris q̄d p te sustinuit auctoꝛ mūdi. Nā si compat omēs laboꝛes seculi ꝛ oīm hoīm q̄ sunt fuerūt ꝛ erūt. nihil essent in compatōe laboꝛ xp̄i. Ul'etiā scutū ante nos ꝓsiderātes moꝛtis piculū districtū iudiciū vbi omīa pcā discutiet. Eccl. vij. Memoꝛare nouissima tua ꝛ in eternū ñ pecabis.

Terciū infra nos. hoc est ad infernū meditantes ꝛ cogitātes. meliꝰ est hꝫ modicū pati q̄m ibi eternaliter dānari. meliꝰ est in foꝛo leuiter flagellari p q̄ oꝛtet in inferno eternaliter malleari. Job. vi. Qui timet pruinā cadet sup eū niꝛ eterne tribulatōis. Aug. Nullū malū impunitū ꝛ nullū bonū iremuneratū. ibi virga ferrea: hꝫ lignea. Jō Jaco. v. Patiētes estote ꝓfirmātes coꝛda vr̄a. nā p patientiā trāsitoꝛiam elidit pena eterna. Naum. i. Nō cōsurget duplex tribulatio. afflixi ꝛ nō affligaz te vltra Bern. Nō est signū certꝰ euasiōis eterne tribulatōis q̄m q̄d ait dauid. Coꝛripiet me i misericoꝛdia ¶ Quartū scutū supra nos vt mentem ad celi gaudia erigam⁹ cogitātes dꝛi fruitionē: ꝛ mansionē sctoꝝ ꝛ angeloꝝ ꝛ oīz bonoꝝ. Nec illuc venire poterit quisq̄z nisi purgatus fuerit plenissime a macula pcti Sap. viij. Nil coinquinatū intrabit. sed optet vt purgetur. Actu. xiij. Per mltas tribulatōes oꝛtes nos intrare in regnū celoꝝ. Nam si paterem⁹ q̄ sunt passi ocs martires. adhuc non essent passiōes ꝓdigne. Ro. viij. Nō sunt ꝓdigne passiones huiꝰ tpis ad futurā gl̄iam q̄ reuelabitur in nobis. ij. Coꝛ. iiij. Illud q̄d in p senti est momentaneū ꝛ leue tribulatōnis ꝛc. Jō Eccl. xxij. In tpe tribulatōis pmane illi fidelis: vt in bonis illiꝰ coheres sis. Ideo subdit remuneratōis sufficientiā dicens. ego dispono vob regnū. Ego vnigenitꝰ dꝛi filiꝰ cuiꝰ pulcritudinē sol ꝛ luna miranꝛ. cui angeli seruiūt. q̄ est eiusdē essentie cū patre Joh. x. Ego ꝛ pater vnū sum⁹. ego suz ad quē ptinet vnū quēq̄z pm suū meritū in celo collocare. ego dispono vobis regnū sicut disposuit mihi pater p passionē Luc. vlti. Nōne oportuit xp̄m patiꝛ ꝛ sic intrare in gl̄iam suā. ꝛ sic ego dispono vobis vt p tribulatōnes ingrediamini. Bꝛego. Si xp̄s hinc sine flagello nō exiuit q̄ sine pecato venit. quō digni flagellis nō erunt qui ī pcīs vixerūt J ¶ Ecce cōmendabile ꝓuiuiū. Pro oīdit seruitoꝛis nobilitas cū dicit. ego dispono vob Luc. xij. Amen dico vob q̄ pcinget se ꝛ faciet illos discūbere Bꝛe. Precinget se ad remuneratōez. discumbere. i. in eterna requie fouere. Sedo cibꝫ delicioſitas. cū subdit. vt edatis ꝛ bibatis supra mēsam meā in regno meo. Si gl̄ia militis est cū rege sedere in mensa. q̄d nobis cū rege glorie. Hugo in lib. dꝛ spiritu ꝛ aīa. Duo sensus in homie. Interioꝛ reficitur in cōtemplatione diuinitatis. Exterioꝛ in ꝓtemplatōe humanitatis. ꝓpterea dꝛus homo factꝰ est vt totū hoīem i se dꝛificaret. Bern. super Cantica. Plenum erit

oĩ dulcedine videre hoiem ꝛ hoĩs ꝺditorẽ. Tercio loci amenitas. qꝛ ĩ regno meo. Bern̄. Christi regĩ sublimitas ꝛ plena delicia ad te suspiro de valle lachrymarũ. ꝛ merito. qꝛ dicit Amãdus in plogo sup libꝝ sapiẽtie. Ibi erit vernalis amenitas. autũnalis fecũditas. estiualis claritas. ita ꝙ scribĩt Lu. xviij. Beat⁹ q̃ manducat panẽ in regno dei. Nã talibꝫ dicit Canti. v. Comedite amici mei ꝛ bibite ꝛ inebriamini. Bern̄. sup Canti. Comedite de pro priis meritis. bibite de hũanitate: ꝛ inebriamini de diuinitate. qꝛ plena oĩ dulcedĩe. Quarto ꝺiuinarũ dignitas. ꝛ tangĩt eũ dicĩt. Sedebitis super sedes iudicãtes duodecim tribꝰ isrl̃. qꝛ apli vt dicit Amand⁹: erunt in magno honore ꝛ dignitate. qꝛ ĩ iudiciaria ptãte. hoc ꝺsiderans apls Bartholome⁹ ꝙ xps fuit pro eo oblatus. ꝛ oblatio debebat fieri de recta pelle aĩalis ꝛ eo mortuo. Leui. xiij. Sic sanctus Bartholome⁹ ꝺsiderauit nudũ xpm ĩ cruce. sic ipse denudat⁹ pelle corpis ꝓ xpo vt pueniret ad dignitatẽ iudicantiũ duodeci tribꝰ isrl̃ ꝛc.

¶ De decollatione Johãnis baptiste. Sermo. CXIX.

Herodes misit ac tenuit iohẽm ꝛ vinxit eũ ĩ carcerẽ. Mar. vi. ꝛ legĩt hodierno die ꝓ euãgelicali officio. ¶ Dicit Plinius in speculo naturali. Aper siluestr̃ est tante crudelitatis. cũ est in amore parũpendit mortẽ: ꝛ ꝺtra venatorꝭ ferrũ intrepide se infigit. ꝛ tã trãsfixus ꝺtra sibi resistentẽ vires recolligit. atrociter pungit. setas erigit ꝛ paꝝ comedit. ꝛ discurrit post femias ꝛ marcescit. Spũaliter Per aprũ intelligo peccatorẽ luxuriosũ ꝛ carnalem. cũ ardet in amore inordinato ꝛ malo. crudelis ꝛ verox est aduersus eos q̃ eũ arguũt Vñ legĩt in vita pho. de pytagora q̃ veniẽs ad quandã ciuitatẽ noĩe cretonẽ vbi ppl'm in luxuriã laplum vidit. ipe amore castitatis populũ redarguit. q̃ insidias ei parauerũt ꝛ occidere voluerũt. qꝛ carnal' odit ꝺtinentẽ: ꝛ luxuriosus castũ. ꝛ ꝯ ppter dissilitudinẽ moꝝ. vñ Seneca in lib. de aĩa. Dissimiliũ moꝝ dissimilia sunt studia. s. hoĩs carnal' incõtinentis. ꝛ spũalis ꝺtinẽtis. Jo Eccl. xxi. ꝺr. Audiet luxuriosus ꝛ displicebit ei correctio ꝓuer. xv Nõ amat pestilẽs eũ q̃ se corrigit nec ad sapiẽtes gradĩt. Et sic in ꝓposito beat⁹ iohãnes fuit virgo castissim⁹. herodes luxuriosissimus. iõ nõ ꝓcurabant. Nã nunq̃ ꝓbi cũ improbis pñt esse amici. ꝛ ecõtra vt dicit Boeti⁹ li. iij. prosa. iij. De quo etiã saluator Johan. xv. Si de mũdo essetis: mũdus vos diligeret. sz qꝛ de mũdo nõ estis. iõ odit vos mũd⁹, Sic odiuit herodes iohannẽ. qꝛ arguebat eũ ꝺ peccato luxurie di. Nõ te licet hr̃e vxorẽ frĩs tui. tũc ille q̃si aper ferox ꝛ fremẽs ꝺtra venatorez suũ sctm iohem q̃ nitebaĭ eũ capere rhete prediatõis insurrexit ppter vxorẽ suaz adulteram quã illicito amore dilexit. ipm ut carcerez misit ꝛ tinuit. de q̃ thema. ¶ In summa euangelĩ duo innuunt. Primo iohis icarceratio in iuriosa. ibi. misit herodes. Secõ subiungit ei⁹ decollatio lachrimosa. ibi. misso speculatore. De ꝓmo dicit. Misit herodes. s. antipa de tenuit iohem ꝛ vinxit in carcerẽ. s. ꝓ suos suos Est em regula iurĩ. Qui facit p aliũ est q̃si faceret p seipm. ꝛ sic eũ p alios posuit in carcerẽ. qꝛ nõ fuit ausus eũ interficere ppter populuz Chriſ. Qui vincula soluebat pctõr: pctõris vinculis detinet. vt victa vena locũ venie nõ inueniebat. Tũc subdit causaz ppter herodiadẽ. Herodias erat vxor fratris sui philippi quã duxerat. Dicit Josephus ꝛ mgr̃ in hystoria. Herodias fuit filia Aristobuli ꝛ sozor herodis agrippe ꝛ neptis hui⁹ herodis antipe ꝛ vxor fratris sui philippi. philippo matrimonialiter ꝺiuncta. ꝙ erat licitũ ꝑm leges. Herodes illã amauit amore illicito. Nã pergẽs romam p fines fratris sui philippi transiẽs pigit cũ herodiade q̃ vxorẽ suã ꝓpriã repudiaret: ꝛ ipam herodiadez in coniugio duceret. qđ vxorem herodis non latuit: nec expectauit viri reditũ. sed ad patrẽ q̃tociti⁹ ꝺfugit. et sic cũ redĩt fraudulẽter fratri suo vxorẽ cepit. de voluntate tñ herodiadis. ꝛ hoc erat illicitus q̃ viuẽte fratre hr̃et vxorẽ ei⁹. Sz iohes tanq̃ vir iustus ꝛ sctũs de hoc arguebat herodẽ dicens. Nõ licet te hr̃e vxorem fratris tui. Symon de cassia. Si iusticiã violasset in quocũ q̃ alio hoĩe. saltem debebat custodire in fratre Si pudicitiã in alia muliere vituperasset zelare debuit in fratris vxore. Est em preceptuz Exodi. xx. Nõ cõcupiscas vxorem proximi tui. multo minus fratr̃ tui. Et est manifesta prohibitio specialis. Leuit. xviij. Turpitudinem vxoris fratris tui ne reueleles. quia turpitudo fratris tui est tua. Chrisо. Herodes noluit venire ad baptismũ penitentie. Ideo Johannes venit ad ciuitatem ꝛ arguebat herodem. ppter hoc posuit eũ in carcerẽ. Symon de cassia. Exosum habebat quẽ diligere debebat. illũ medicũ pati nõ poterat q̃ eum sanare

cupiebat. Fecit eū in carcere recludi ne posset audiri. hec ille. Sz iohes in carcere male tractatus oñdit q̄ttuor ¶ Pmo q̄ ad herodem ostēdit magnā ⁊ stantiā. qz licet sciunt q herodes eū q̄siuit ad occidendū. tñ nō fugit. nec in aliq̄ pterrit⁹ fuit. Chriſ. Nō herodes illi faciebat in malo. h̄ ille suscipiebat p̄ beneficio. ira illi⁹ q̄si dei misericordia fruebat. qz verū gaudiū est sctōz exire ō mūdo. Eccl. xlviij. In diebꝫ suis nō timuit pncipē. Matth. x. Nolite eos timere q̄ occidūt corp⁹ ꝛc. ¶ Se cūdo oñdit q̄ ad xp̄m magnā reuerentiā. recognoscebat se xp̄i famulū. sicut ad inferiores fuerat. sic ⁊ ad superiores. Jō ꝛc carcere misit discipulos suos ad xp̄m. Mat. xi. Tu es q̄ venturus es ꝛc. ¶ Tercio oñdit q̄ ad discipl'os magnā diligentiā. Chriſ. sup Mat. Missus iohānes in carcere nō ō suo piculo sollicit⁹ erat. sed ꝛc discipulorꝫ salute cogitabat. iō misit discipulos ad xp̄m vt miracula ei⁹ viderēt ⁊ cōuerterent ab erroꝛe. Gregoꝛ. sup Ezech. Nullū ꝛco tale sacrificiuꝫ sicut zel⁹ aiarꝫ. qz melioꝛ est apud deū vn⁹ iust⁹ q̄ tot⁹ mundus pctōꝛibus plen⁹. ¶ Quarto oñdebat apud se magnā sanctitatē. qz munduꝫ reputabat carcerē Esse aūt in carcere ꝓpter xp̄m reputauit paradisuꝫ. Chriſ. Johes specie hō. gra angel⁹. coꝛpoze tenebat in carcere. sed aia in celo. similis erat paulo. Phil. iij. Nostra ꝯuersatio in cel' est. Subdit. herodias insidiabat illi ⁊ volut occidere eū ¶ Nota inter cetera duo sunt genera q̄ pl⁹ appetūt mulieres. s. diligi et honoꝛari. Herodias sciēs se ab herode vehementer diligi: ⁊ p ei⁹ illicitā copulā esse in statu maioꝛis honoꝛis. qz herodes fuit rex potētioꝛ ⁊ famosioꝛ philippo. ideo vt dicit lyra timebat ne herodes ad p̄dicatōꝛes iohis pnitere ret ⁊ eam marito suo redderet. Heu sic hodie mlieres virtꝰ ꝓpꝰ venena ꝓpināt q̄n arguunt. Itē Symō ꝛc cassia. Impatiens est mulierū amoꝛ. Eccl. xxv. Nō est nequicia sup nequiciā mlieris. Chriſ. Incurrit odiū q̄ arguit criminosum. ⁊ p̄m cōmune ꝓuerbiuꝫ. Qui veritatē loquit caput sibi retundit. ⁊ sic herodias querebat occidere eū: nec potuit ꝓpter turbā. qz sicut ꝓphām eū habebāt. O q̄t sunt hodie tales q̄ timēt suspendia coꝛpis ⁊ penas infligendas. ⁊ sic peccare nō audent nec alios hoies emendare. ꝛc q̄bꝰ Isid. Aliud vero est peccare amoꝛe dei. Aliud timoꝛe supplicij. ille mercedē boni opis accipit. sz ille solo metu penarū iusticiā inuit⁹ custodit. Jō herodes metuebat iohem: sciens eū virū iustū ⁊ sctm̄ ad deū. Hiero. Propter seditionē ppli timebat eū occidere ñ amoꝛe dei Chriſ. Timoꝛ dei coꝛrigit. timoꝛ hoim differt peccatū nō aufert voluntatē. Nam duo erant in herode. timoꝛ iohis: ⁊ amoꝛ mulieris. sed amoꝛ vicit timoꝛē. Et audito eo ml'ta faciebat. Glo. in hypocrisi. ⁊ libenter eū audiebat. h̄ fecit vt retineret ppl'm a rebellione. O q̄t sunt hodie tales q̄ faciūt q̄si libenter audirēt. sz cum arguunt occultus insidijs machinant ⁊ tra ꝓximū p̄dicatoꝛē. ⁊ coꝛrectōes audiūt. sz a pctis nō resipiscūt. Chriſ. Herodes libidinis facibꝰ ardens perire maluit q̄z ad p̃niam redire. O q̄tuꝫ vicium adulteriū Osee. vij. O mes adulteratōes q̄ cliban⁹ succēsus. Deutero. xxvij. Maledict⁹ q̄ dormit cū vxoꝛe ꝓximi sui. Apocal'. ij. Qui mechant in maxima tribulatōe erūt. Apoca. xxi. Pars eoꝛ erit in stagno sulphure et pice. Brau⁹ est furto. puer. vi. Nō grādis est culpa cū q̄s furat⁹ fuerit. furat enī vt esurientem aiam impleat. Qui aūt adulterat ꝓpter coꝛdis inopiā pdet aiam suā Ulñ ml'ier adultera peccat in deū violādo sacr'm Mat. xix. Quos deꝰ ꝯiunxit hō nō sepat. peccat in virum fidez frangendo ⁊ falsos heredes substituēdo. peccat in plem quē dānificat: reddēs eū inhabilē ad eccl'iasticas dignitates. peccat in ꝓximum quē admittit. Ulñ Dañ. xiij. Susanna poti⁹ voluit innocenter mori q̄z in adulteriū ꝯsentire. ⁊ sic patet in ioseph Gen. xli. q̄ etiā poti⁹ in carcerari voluit ¶ Itē in pēnis eternaliter ⁊ tpaliter punit eos deus. Ꝓmo tpaliter. ij. Re. xij. Nō recedet gladi⁹ ꝛc. Secdo eternaliter punit adulteriū p̄ sepationē ⁊ exclusionē a regno dei. i. Coꝛ. vi. Fornicatoꝛes et adulteri regnū dei possidere nō p̃nt. subdit. Cum dies oportunus accidisset. ecce grauitas pcti. magna enī diligētia cogitabat ꝛc morte sancti iohannis. In pcto enī sunt duo. act⁹ pcti ⁊ conat⁹. q̄n hō cogitat modū ⁊ tps q̄bꝰ medijs pt peccare. ꝛc oibꝰ talibꝰ ꝺz dolere. qz herodes et herodias ꝯdixerunt pariter q̄ occidere ñ possent eū sine seditione ppl'i. sed cuꝫ herodes in die natal' sui cenā fecit ꝓncipibꝰ ⁊ tribunis et primis galilee. tūc habuit occasionē occidendi eū rōne iuramēti ⁊ multitudine magnatorū cōuiuarū O ¶ Nota ꝯuiua raro fiunt sine pcto. Gre. in moral'. Nōnulla sunt vicia q̄ a ꝯuiuijs separi vix p̃nt. qz epulas semp comitatur voluptas. Nā dū coꝛp⁹ refectione resoluit coꝛ ad inane gaudiū relaxat. scriptū est Exo. xxxij. Sedit pp̄l's manducare ⁊ bibere ⁊ surrexerūt ludere. Ulñ Latho. Cōuiua raro

De decollatõe Johãnis baptiste

Herodes in suo conuiuio tria vicia habuit. Primo celebrauit diẽ natalis qđ fieri non debuit. Innocen. qz miseri nascimur z ignari. sine virtute debiles flebiles imbecilles. Jõ Symon de cassia. Ule q̃ cũ leticia huius mũdi celebrant ingressum oblutioni tradentes egressũ. vterqz turpis z plen⁹ miseriꝫ. ille ad tpalitatẽ iste ad eternitatem miserie vel glie. Eccs. vij. Melius est ire ad domũ luctus qz ad domum pciuij. Nã in illa finis cũctoz admonet hominũ. z viuens hõ cogitat q̃d factur⁹ sit. Raban⁹. Nullũ legim⁹ diẽ natalẽ obseruasse nisi herodẽ z pharaonez. vt q̃z erat par impietas erat par solẽnitas. z solẽnitatẽ sanguie fedabãt sic herodes tãto nequi⁹ q̃to sctm̃ fitatꝫ doctorem occidit. Grego. Filij huius seculi natalem celebrant. qz post mortẽ gaudia eis nõ restãt. Sancti aũt p natali mortẽ cogitãt. qz nascũtur p omia ad vitã eternã Jdeo Eccs. xi. Si annis multꝫ vixerit hõ: z in his oĩbus letꝰ fuerit meminisse debet tenebrosi tpis z dieꝝ mltoz. Eccli. vij. Memorare nouissima z in eternum nõ peccabis. ¶ Terciũ peccatũ in cõuiuijs est saltatio z chorea. de q̃ tex⁹. Cũ introisset filia herodiadis z saltasset z placuisset herodi simulqz recũbentibꝫ. Filia adultere intrauit ex dispositione matris z herodis. z vnacũ aliis saltauit chorisando. in q̃ herodi cõplacuit licet male chorizauit. Symon de cassia. Placẽt mala malis. iniqua iniquis. impudica impudicis. inhonesta inhonestis. vanaqz vanis. Remigi⁹. O quot sunt hodie mlieres nõ solũ diuites sz z paupes filias suas impudice nutrientes. sicut ista. nõ instruentes pudorem z honorẽ. docentes citi⁹ saltare q̃z orare vel sermonẽ visitare. cũ tamẽ chorea est fugienda ¶ Primo ẽm Guil. lugdunen. Chorea est circulus cui⁹ centrũ est dyabolus qz dyabolus est in medio eoz. z exacuit gladium suũ ad occisionez aiaz. Piero. Gladius igneus species mlieris Ecci. ix. Propter speciem mulieris multi perierũt. z sic herodes i cozpore z aia perijt. ¶ Sedo ibi dyabolus opatur ignẽ ocupiscẽtie. Nã cõportat ignẽ z stramen. Prouer. vi. Nunq̃d gerit q̃s ignẽ in sinu suo vt nõ ardeat. sic q̃ ingredit ad mlierez pximi nõ erit mund⁹ cũ tetigerit eã. Ecci. ix. Cũ saltatrice ne assiduus esto. habet em̃ venenosum sibulũ afflatũ cirenarũ. Colloquiũ illius q̃si ignis exardescit. Prouer. v. Fau⁹ distillans labia meretricꝫ nouissima illi⁹ amara q̃si absinthiũ ¶ Tercio dyabolus apportat i chorea potentioza arma sua. Drage. Mulier est initiũ pcti. expulsio paradisi. arma dyabo li. Nã dyabol⁹ ñ potuit vincere Iob varijs tribulationibꝫ. vexauit tñ eũ p mulierẽ. Job. ij. Adhuc pmanes in simplicitate tua: benedic deo z morere. Naz dicit̃ puerb. vij. Multos vulneratos dejecit: z fortissimi interfecti sunt ab ea. Chrisi. Estimo in hoc mũdo nullaz bestiam compabilez male mulieri. Quid leone seuius: dracone atrocius. nihil inuẽta mulierẽ malam. de quo Eccli. xxv. Cohabitare draconi z leoni melius est q̃z cũ muliere mala Chrisi. Ne putes sapientẽ virũz in ironia dixisse. Exreb⁹ discе manifesti⁹. Danielẽ in lacu leones reuerite sunt. Justũ vero naboth iesabel interfecit. iij. Reg. xxi. Let⁹ ionã in ventre custodiuit. Dalida samsonem crebrius circumuenit. Dracones z aspides iohannẽ in deserto manẽtem tremuerũt. herodes cũ filia iohannis capud abscidit ¶ Quarto in chorea nec christo nec sancto q̃s seruire pt. qz ibi querit̃ complacentia hoim. q̃ cũ cõplacentia dei stare nõ pt. ad Gal. i. Si adhuc hoibꝫ placerẽ xpi seruus nõ essem. eo q̃ scribit̃ Mat. vi. Nemo pt duobus dñis seruire. ¶ Quinto in chorea oĩs sensus ad pcta incitant̃. ibi est visio vanitat̃. auditus mũdialitatis. tact⁹ carnalitatis. sensus bestialitatis. ibi oĩes sensus inficiuntur. iõ a talibꝫ debem⁹ nos abstinere p meditatiõnẽ triũ. ¶ Primo meditãdo vbi sum⁹. qz in valle lachrimaz. de q̃ ps. lxxxiij. In valle lachrimarũ in loco quẽ posuit. Uñ Augu. In hoc exilio sum⁹ quo fine claudimur nescimus. nã vndiqz miseria. si hõ respicit sursum videt celũ vbi nõ est. si deorsum videt terrã in qua putrescere debet. si ad dexterã psperitatis. tũc implet illud psalmiste. ps. xc. Cadent a latere tuo mille: z decẽ milia a dextris tuis. Hẽ est vbi mille peccant in aduersitate. ibi decem milia in psperitate. si hõ respicit ante se videt viam fallendi z decipiendi. i. Joh. v. Tot⁹ mundus in maligno posit⁹ est. si retro tũc implebitur illud Baruch. iij. Ubi sunt q̃ ante tpa fuerunt. Thesaurisauerũt aurũ z argentũ. dozmierunt z alij in locũ eoz surrexerũt. Jdcirco possum⁹ dicere cũ psal. cxxxvi. Quo cantabimus canticũ dño in terra aliena. i. gaudium in pseti vita. cũ scribit̃ Lu. vi. Ue vobis qui hic ridetis q̃m lugebitis z flebitis. Eo q̃ dicit Grego. in omelia. Presentia gaudia sequuntur ppetua lamenta. Secdo meditari debem⁹ quo tendim⁹. qz ad mortẽ. Aug. Presens vita nihil aliud est nisi cursus ad mortem. quia homo nascitur vt moriatur. Tercio meditari

dẽm⁹ qũo in chorea peccam⁹. Naz si hõ nimis afficit p cõplacentiã in talib⁹ peccat mortaliter. qz dicit Aug. Nullũ pctm veniale qđ nõ fiat mortale dũ placet. s. eq̃ deo vl' vltra dẽũ Aug. Q is mot⁹ seu salt⁹ petulãtie ẽ salt⁹ in p fundũ cloace. i. iferni. đ q̃ Job. xxi. Tenẽt timpanũ z cytharã. gaudent ad sonũ organi. ducunt in bonis dies suos: z in puncto ad infer/na descendũt ¶ Sexto vitanda est chorea p pter plura alia pcta que ibi oriunt. Primo ibi oritur superbia. qz mẽtis elatio ad cõplacentiã hoim. q̃les fuerũt filie hierl'm. Isa. iij. Eleuate sunt filie syon. ambulauerũt extento collo. nutib⁹ oculoz ibãt. pedib⁹ suis cõposito gressu incedebant tẽ. scz vt cõplacerent homib⁹. Uñ ps. lij. Qui hoib⁹ placẽt confusi sunt. deus sprevit eos. Secđo in chorea oritur auaricia. Q ũ vident ornamẽta vestiũ alioz. illa cõtra dẽũ affectant. qđ phibẽt Exođ. xx. Nõ concupiscas rem proximi tui. Tercio luxuria. q⁹ ex ornatu vestimentoz mulieꝝ incendit cupiscẽtia virorũ: z ex collocutione eaz. Eccli. ix. Speciẽ mlieris aliene multi admirati reprobi facti sunt. Colloquiũ illi⁹ q̃si ignis exardescit. Jõ ibidẽ. Virginẽ ne conspicias ne forte scãdalizeris in decore ei⁹. Quarto ibi oritur inuidia. si vna plus honorat q̃z alia. Quinto ira z mẽtis cõmotio. Aug. de. x. cordis. Melius est die dñica arare q̃z chorizare. melio⁹ est. i. minus malũ: capiẽdo compatiuũ ip̃roprie. die dñica lanã texere q̃z die dñica impudice saltare. Jõ granitas hui⁹ pcti patet ex vindicta et plaga facta. Exođ. xxxij. Ubi vigintitria milia hoim chorizantiũ ad vitulũ aureuz occisi sunt. ¶ Uñ q̃tũ displicet deo chorea legit i lib. de septẽ donis. Quidã iuuenis nobilis deo devot⁹ a iuuẽtute pstrat⁹ corã cruce orauit. occurrebat sibi in mẽte q̃d esset qđ hoiem magz alliceret ad pctm in q̃ de⁹ pl⁹ vituparet. dũ sic lachrimis orauit. vidit iuuenẽ pulcerrimũ z cũ eo chorizatõez magnã q̃ transiẽs circa crucẽ. In p̃mo circũitu q̃libet dabat vnuz ictũ sup clauos crucifixi. cũq̃z facerẽt scđm circũitũ coronã de capite xp̃i sumẽtes crucifixi pedib⁹ osculabãt. in tercio circũitu planct⁹ eius deridebãt. quarto in faciẽ ei⁹ despuebant. quinto lat⁹ eius perforabãt. in sexto blasphemabãt Quo facto iuuenis q̃ duxit chorea ait ad illũ Rogasti dẽũ vt oñderet tibi q̃d pl⁹ allicit hominẽ ad pctm in q̃ de⁹ plus vituparet. Jdeo ego q̃ sum p̃nceps inferni z chorizatõis ex pcepto veni huc cuz ministris meis vt tibi exponam qđ rogasti. Primo extẽsio brachioz xp̃i in vituperium extẽsionis brachioz xp̃i in cruce. Secđo p sertũ osculaꝝ coronã capitis christi. Tercio p cantũ vituparaꝝ planct⁹ xp̃i. Quarto p ornamentũ despuꝝ xp̃s. Quinto p leticiam cordis apitur latus xp̃i. Uide miser saltator z ignobilis saltatrix q̃ peiores estis iudeis qui xp̃m crucifixerũt z derisserũt in terris transeuntẽ. vos aũt nũc in dextra p̃is in celo residentẽ Rex ait puelle saltanti. Pete a me quid vis z dabo tibi. z licet dimidiũ regni petieris. Diero. Hoc dixit herodes ñ tanq̃z liberaꝝ sz fraudulent⁹. Jdeo xp̃s eũ vulpẽ appellauit Luc. xiij. Dicite vulpi illi. Ecce ejcio demõia. et sanitates p̃ficio hodie z cras: z tercio die consummor. ¶ Symon de cassia. Q vtinã illa suũ oculũ caput vl' linguã postulasset: vel mris intẽtũ nequaq̃z consensisset. sed potius mortẽ subire decreuisset. nõ verisi'le est q̃ ppter saltationez vni⁹ puelle p̃misit sub iuramẽto dimidiũ regni. Que cũ exisset dixit matri sue. q̃d petã. at illa. caput ioh̃is baptiste. Ecce mala doctrina matris q̃ filiã debuit docere seruire deo: docuit eã forte causã homicidij. Q ve talib⁹ Luce. xxiij. Nolite flere sup me tẽ. beate sterilles q̃ nõ genuerũt. Itẽ sup hec verba q̃d petã. Q infidelis mater nõ egit fidel'r erga filiã. Nico. đ lyra. Parẽtes tenent filios aut filiab⁹ duo. scz nutrimentũ z documentũ ¶ Primo nutrimentũ. hoc em̃ oñdit natura i singulis aialib⁹: q̃ naturalẽ inclinationẽ hñt ad suoz pulloz educationẽ. Secđo documentũ Ecci. vij Filij si sint tibi eruditi illos. z Deutero. vi. De p̃ceptis narrabis ea filijs tuis Jsta crudel' mr nõ sic fecit: sed viz sctm ad mortẽ p̃duxit. Q q̃t sunt tales matres q̃ negligentes sunt informare filias suas z diligũt qđ ab eis traxerũt. scz corp⁹. sed nõ diligũt h̃ qđ de⁹ ad imaginẽ suã creauit. s. alaz. Diero. Quasit mr vt hr̃et illã sctam linguã q̃ primo p̃dicauit dei regnũ: q̃ ipe arguit adulteriũ. cũ introisset cũ festinatõe ad regẽ. Chrisp. Intrat q̃si bestia nõ puella. q̃ rit amputare nõ saltare. discrepit fera nõ femina cũ festinatõe p̃trona ad malũ. tarda ad bonũ. petiuit dicẽs. Volo vt protin⁹. i. statim. timuit ne herodes resipiscerz: in disco caput iohannis baptiste. Ecce q̃ta inuerecũdia isti⁹ puelle. caput hois decollari petit. qđ alie ẽgines caste horrent. h̃ publice portare ad conuiuium nõ verecũdat. Itẽ erat audacis nequicie mliercule postulare caput viri sctissimi. quem pp'l's pphamxp̃s plus q̃z pphaz appellauit. Hec est illa nequicia de qua Eccli. xxv. Nõ ẽ caput nequi⁹ sup caput colubri: neq̃z neq̃cia

S

De decollatõe Johãnis baptiste

sup nequiciã mulieris. Contristat⁹ est rex p/pter iusiurandũ. Symon de cassia. O impiꝫ herodes vñ tristaris. si male iurasti muta de/cretũ. si bonũ iurasti ꝛe vultũ ꝛfundis in cõ/uiuio. Beda in omel. Tristicia herodis non est absolutio sed ꝛfessio. sceleriter vultu cõtri/stabat. sed mẽte letabat ꝓpter iusiurandũ.

¶ Dicit san. Tho. in. ij. q. lxxxix. ar. iij. Ad iuramentũ req̃runt tria. Primo necessitas ñ ex leuitate. mõ nulla h̃ necessitas. Secõo ve/ritas. imo h̃ nõ fuit. Tercio honestas. i. licitũ. modo h̃ est illicitũ occidere innocentẽ. iõ sub/dit. ꝓpter discũbentes noluit ꝛtristare eã. Ra/ban⁹. Sub excusatõe pietatꝭ impi⁹ fuit. cum iuramẽto scelus excusauit: sed min⁹ malũ fuis/set periurio incurrere q̃z iuramentuꝫ seruare ꝛ innocentẽ occidere. Itẽ ꝓpter discũbentes me/lius fuisset verecũdia coꝛã hoĩbꝫ q̃z nũc coꝛaꝫ deo ꝛ angelis ei⁹. Itẽ melꝰ fuisset filiã ꝛtrista/ri q̃z cũ vxore ꝛ filia ad ꝑpetuã tristiciã venire Q̃t sunt hodie q̃ vxorẽ ꝛ filios nolũt ꝛtrista/re in vsura. Chrisо. Si formidauit testes de/iuratõis: q̃to magis inimq̃ occisionis Et sic iu/rant ciues leges legi dei ꝛtrarias obs̃uare esti/mantes se esse piuros si leges suas iuratas frã/gerent. ¶ Secõo subiungit ei⁹ decollatio la/chrimosa. ibi. misso spiculatore. i. occisore ꝑce/pit afferri caput ioh̃is baptiste in disco. i. scu/tella. Discus dicit q̃si dans escas. Remigi⁹. Min⁹ pctm̃ est causa maioris. luxuriã ñ ex/imp̃it. iõ ad reatũ homicidij descẽdit. ꝛ decolla/uit eũ i carcere. Vl ¶ Nota ei⁹ decollatio fu/it cũ ml'ta deuotõne. qr cũ decollari debuit. sta/bat ioh̃es i medio carceris ꝛ voce magna cla/mauit dicẽs. Dñe de⁹ tibi cõmendo spũm me/um. sc̃dit. attulit caput ei⁹ in disco. Hoc san/ctũ caput in q̃ fuerũt beati oculi q̃ totiẽs xp̃m ꝛ spũm sctm̃ in specie colũbe intuebãt. in q̃ fue/runt aures q̃ vocẽ p̃ris audierũt. in q̃ labia q̃ totiens xp̃i testimonia firmauerũt. in quo lin/gua que dulciter appropinquationẽ regni ce/lestis clamabat. Subdit. dedit illud puelle. ꝛ puella dedit matri sue. Chrisо. Decollat⁹ sctũs dat incestui. tradit adultere. adijcit saltatrici. vinũ transit in sanguinẽ. funus apponit i na/tali. ꝛ uiuiũ mutat in homicidiũ. organa ver/tuntur in fimus. Chrisо. O speculũ dyabolicũ ꝛ uiuiũ sathanicũ: caput ioh̃is auferẽ. cã obla/tionis nõ reddit. nõ sententiat. sꝫ in disco ad cõplementũ odij femina aꝫ ꝓducit tanq̃z p ci/bo apportat. O q̃tũ crimen adducit fornica/tio ꝛ adulteriũ. i. Coꝛ. vij. Fornicatores ꝛ adulteri regnũ dei possidere nõ p̃nt. Iõ eccla/mat eccl'ia di. En qũo mortẽ iust⁹ q̃si non sit deo dilect⁹. Greg. in mora. Nõ sine grauissi/ma admiratõne ꝑpendo q̃ q̃ in vtero matris ꝛsecrat⁹: inter natos mulieꝝ ñ surrexit maioꝛ. ab iniq̃s in carcerẽ mittit. ꝓ puelle saltu capi/te truncat. Mñ in cibo vl' potu peccauit q̃ locu/stas mel siluestre comedit ꝛ aquã bibit. Si h̃ de⁹ ꝓmisit sup illũ: q̃d illi q̃ reꝓbo. Et illo q̃si colligat q̃d illic sint passuri q̃s reꝓbat. si h̃ ita cruciat q̃s amat. Iõ bonos facit hic pati i infimis vt remuneret in supmis. Quo audi/to discipuli ei⁹ venerũt ꝛ tulerũt coꝛpus et se/pelierũt illud in monumento apud iebasten i/ palestino inter heliseũ ꝛ abdian ꝓphas. Dic/mgr̃ in hystoria ecclĩastica. Johannes vinct⁹ ꝛ decollat⁹ achironta ꝛ sebasten q̃ olim dicebat samaria sepult⁹. sed caput in hierl'm portatuꝫ fuit ꝛ iuxta domũ herodis reconditũ. Sꝫ cũ ad tumulũ ei⁹ multa miracula fiebãt. iubente iuliano apostata gẽtiles ossa ei⁹ spargebant. ꝛ cũ miracula nõ cessarẽt. post h̃ collecta ꝛ in ig/ne ꝛcremata in puluerẽ redierũt ꝛ p aq̃s ven/tilabant. vt dicit in hystoria eccl'iastica. et dũ colligerẽt quidã monachi se imiscuerũt ꝛ ma/gnam partẽ tulerũt ad philippũ hierosolimi/tanũ epm. Et dign⁹ cõburi nõ potuit q̃ indi/cauerat xp̃m di. Ecce agn⁹ dei. Et sicut tracta/uerunt beatũ ioh̃em. sic ipi male perierũt. He/rodes in exiliũ missus a cesare gayo. herodia/di dedit ptãtem redeũdi in terrã suã. Ipa aũt voluit herodẽ imitari dicẽs. q̃ illũ cui cõmu/nicauit in ꝓsperis nõ derelinq̃ret in aduersis. ꝛ sic in exilio miserabiliter vitã finierũt. hec i hystoria scolastica. Filia vero ei⁹ sup glaciem ambulauit. ꝛ sub ea glacies resoluit: ꝛ ipsa in aquis suffocat. In cronica dicit q̃ ipam terra viuã deglutiuit. De ea ꝓ intelligi sicut de egi/ptijs in mari rubro submersis. de quibꝰ ꝓal. Deuorauit eos terra.

¶ Sermo. CXX. Ad idem.

Ille tractaue

runt eũ q̃ d̃ vtero mr̃is ꝛsecrat⁹ est ꝓpha Eccĩ. xlix. ¶ Ar/bores de quanto in montibꝰ stant altioribꝰ: de tanto amplius quassant a vento. Spũaliter Per arbores intelliguntꝰ homies Mat. vij. Videoꝫ hoĩes velut arbores. qr homo ẽ arbor transuersa. Di de quãto sunt altiores in mon/tibꝰ. i. ꝑstantibꝰ. de tanto magis vento tempta/tionis ꝛ ꝑsecutõis quassant. Innocentⁱ⁹ Ne/mo in hac peregrinatione potest viuere sine

temptatõe.ñ. Thimo.iij. Omnes q̃ volũt pie viuere in xp̃o psecutionẽ patient. De q̃ etiam Judith.viij. Omnis q̃ ab initio placuerũt deo p varias tribulatões transierũt fideles. Bze/go. De q̃sto q̃s altiꝰ rapit in gr̃a z in ꝓtẽplati one.tanto acrius z ampliꝰ fatigat in tempta tione. Talis fuit sctũs iohes. ℣ q̃s magnꝰ fu it in gr̃a. ita q̃ habet nomẽ a gr̃a. z tps gr̃e ab eo euangelizatur. ℣ Matthei.xi. Lex z pphete vsq̃ ad iohem ex eo regnum dei euangelizat. ita q̃ angelꝰ dixit Luc.i. Erit magnꝰ coram dño. Et dñs p se eũ cõmẽdauit ℣ Mat.xi. Inter natos mulieꝝ nõ surrexit maior iohanne baptista. Chriſ. Circũspice totã sectã nazare noꝝ. nullũ puriorẽ. nullũ floridiorẽ iohanne inuenies. Johãnes maior homine. par angelis ꝓpter puritatẽ angelicaz. Dignꝰ fuit xp̃m baptizare. z tñ acriter psecutꝰ z male tractatus De q̃ thema. ℣ Male tractauerũt ẽ. ¶ In verbis ꝓmissis duo innuunt. Primo crudelitaz herodis malicioza. ibi. male tractauerũt eum. Secõdo sanctitas iohis copioza. ibi. q̃ de vtero matris. A ¶ De ꝑmo dicit. ℣ Male tractauerũt eũ. q̃uis iohes in vtero matris fuit sanctus z nulli vnq̃ nocuit. tñ multos habuit p secutores q̃ ei⁹ sanguinẽ sitiebãt. pharisei ei inuidebant. Herodes eũ occidere volebat. herodias ei insidiabaꝝ. filia ei⁹ caput suũ petijt. Di omnes male tractauerũt eũ. Renera male tractatus est beatus iohãnes in vita. in morte z post mortẽ ¶ Primo i vita z hoc tripliciter Primo ab herode antipa. q̃ misit z tenuit eũ z vinxit in carcerẽ. Chriſ. Qui vincula soluebat peccatoꝝ. pctõis vincula detinẽ vt vincta venia locũ venie nõ inueniat. ℣ q̃ grauiter peccãt qui innocẽtes vincũt z incarcerant. vt dicit sctũs Tho. in. ij. ij. q. lx. Exq̃ natura liter hõ habet libertatẽ de⁹ reliquit eũ in manu cõsilij sui nisi hõ abutaꝝ libertate sua. ꝓpter quẽ abusuz merito pdit priuilegiũ. de q̃ Bze. in registro. Priuilegiũ videꝝ amittere q̃ cõcessa sibi abutit ptãte: vt q̃ adulteraꝝ: fornicatur: furaꝝ: occidit ẽ. Tales faciũt detrimentũ cõmunitati: z possũt a iudicibꝫ incarcerari. Sz homo q̃ priuilegiũ libertatis nõ pdidit incarcerari nõ debet. qz hoc est restringere libertatez naturalẽ hois qua deꝰ vult eũ gaudere. z p cõsequẽs tales ita incarcerãtes hoies agũt ꝓtra dei ordinationẽ z frangũt homini libertatem quã deꝰ dedit. idcirco male tractauit eũ: qz incarceraut eũ ¶ Secõdo male tractauit eũ ꝓpt causaz illicitã. ꝓpter quã incarcerauit. ℣ Marci. ꝓpter herodiadẽ fratris sui vxorẽ. qz duxerat eã. de volũtate tñ ipiꝰ herodiadis. z hꝫ erat illicitũ fm legẽ. vt viuẽte fratre hꝫ et vxorẽ fratris sui. Idcirco arguebat eũ iohes di. Nõ licet te hꝫ vxorẽ fratris tui. Symon ꝺ Cassia Si honestatis iusticiã violasset i q̃cunq̃ homine. saltẽ debebat custodire i fratre. si vitupꝛasset pudicitiã in alia muliere zelare debuit i fratris vxore. Est em̃ ꝓceptũ Exo. xx. Nõ cõcupiscas vxorẽ ꝓximi tui. mlto min⁹ fratris Et Leui. xviij. Turpitudinẽ vxoris fratris tui ne reueles. qz turpitudo fratris tui est. z ꝓpter hꝫ habebat eũ exosum. Symon de cassia. Exosum habebat quẽ diligere debebat. medicũ pati nõ poterat q̃ eũ sanare volebat. ¶ B Diceres. ad quẽ pertinet corrigere adulteria. Rñdetur. in adulterio sunt duo videda. Primo put est ꝓtra ecclie sacramentũ. z ita i oib accessoriꝫs ptinet ad iudiciũ ecclie. vt habeꝰ ꝺ iudicijs. c. dispendiosam in cle. Alio mõ put introducit furẽ in policiã. qz mlier ꝺcipiens in adulterio. puer ita natꝰ sortit hereditatẽ. et furaꝝ legitime natis ptem hereditariã. z ita ẽ de foro ciuili. de q̃ habeꝰ. xxiij. q. v. Rex ꝺz furta cohibere z adulteria punire. Sz hodie nec spũales nec seculares puniũt. sz magis dissimulãt. videant ne eos deus puniet. qz scribit ij. Regũ. xx. Quia dimisisti virũ dignũ morte de manu tua: erit aia tua ꝓ ania illius. xxiij. q. vij. ca. legi. Nõ est crudelitas sed pietas p deo punire crimina. Nã hꝫ pctm̃ est valde reprehensibile. qz deus maledixit Deutero. xvij. ℣ Maledictus qui dormit cũ vxore alterius. z quõ ei bene succedere debet. z Deut. xxij. Uter q̃z morte moriaꝝ. Et hꝫ pctm̃ iohes corripuit. ideo male tractatꝰ fuit. Chriſ. Herodes libidinis facibꝫ ardẽs ꝑire maluit q̃z redire ad penitentiã. Osee. vj. ℣ Omnes adulterãtes q̃si clibanꝰ succensus q̃ ardent in impudico amore. nihil apparent eis valere opa ꝺiugũ respectu opis adulterij. hꝫ iohes arguebat. ergo i carcerem posit⁹. ¶ Tercio iohes fuit male tractatus ab herodiade. qz herodias insidiabaꝝ ei. Dicit em̃ Nico. de lyra. qz timebat ne herodes ad pdicationẽ iohis peniteret: z eã marito suo redderet. ideo q̃rebat eũ occidere: z nõ poterat ꝑ turba. qz sic ꝓphaz eũ hebãt. ℣ q̃t sũt hodie tales q̃ ꝓpter hoies magis dimittunt pcta q̃z ꝓpter deũ. hoies verendo z nõ deũ. De quibꝫ Isido. Aliud est nõ peccare dei amore. aliud timore supplicij. ille mercedez boni opis accipit. sed iste solũ metu penaꝝ iusticiã inuit⁹ custodit. Augu. Nemo inuitꝰ bene facit. z si bonũ est qđ facit. Nã in tali homie: hoies z non

De decollatõe Johãnis baptiste

ꝛeum timente viuit ꝓccãdi volũtas si sperare-
retur impunitas ¶ Dixi scdo male tractaue-
runt eũ in morte. qz in ꝓuinio a saltatrice peti
tus ad morte. Nam herodes ꝛ herodias ma
gnis conatibꝫ cogitabãt ꝛe oportunitate. ꝛ ve
nit eis in mentẽ ꝛe die natalis herodis vt ꝓui
uium faceret ꝑncipibꝫ tribunis ꝛ ꝑmis gali-
lee. Symon ꝛe cassia. Ue q cũ letitia huiꝰ mũ
di ingressum celebrãt obliuiõi tradẽtes egres-
sum. vt patz in ꝑcedenti ꝑmone. Itẽ male tra
ctatus fuit. q: ꝑpter cõplacentiã mlieris cho
risantis tradit9 est morti. Itẽ ꝑpter periurũ.
nã licet iuramentũ ꝑm se est licitũ. Deute. vi.
Dñm ꝛeũ tuũ timebis ꝛ ꝑ nomen eiꝰ iurabis
Aug. in li. ꝯtra mendaciũ dicit. Si ꝓccatuz
esset iurare nõ dictũ fuisset in lege: redde dño
iuramẽta tua. sed non ꝑt fieri iuramẽti reddi-
tio: nisi puꝰ ꝑcesserit fides. Dicit sctũs Tho.
ñ.ñ. Ex vera fide est iuramentũ introductuz
qua credũt hoies ꝛeũ habere infallibilẽ verita
tem: ꝛ olim vniuersalẽ cognitõez. ꝛ ipm i testẽ
dictoꝝ suoꝝ inducũt: sicut eũ qui fallere non
ꝑt ꝛ omnia noscit. tõ ꝑpter ꝛefectũ hũane cha-
ritatis: ꝛ ꝑpter ꝛefectũ hũane cognitõis que
nõ cognoscit occulta. Jõ Alexãder ꝛe halis.
Jurare est ꝛeũ in testẽ inuocare ℒ ¶ Dice-
res. cũ ꝗs assumiꝫ in testẽ tũc hoc fit ad illũ fi-
nem vt manifestet veritatẽ circa ea que dicun
tur. Rñdet sctũs Tho. in. ñ. ñ. q. lxxxix. dicẽs
Sepe manifestat ꝛeꝰ in ꝑsenti volenti iurare.
Primo ꝑ inꝫ inspiratiõnẽ incutit timorẽ
ne iuret. Secũdo ꝑ facti ꝛenudationẽ cum fi-
unt publica q̃ fuerũt occulta. Tercio ꝑ penaz
mentientis. tũc simꝫ est testis ꝛ iudex. si nõ in
ꝑsenti ꝓhibet testimoniũ certitudinaliter. faci
et in futuro. cũ implebiꝫ illud. i. Loꝝ. viij. Il-
luminabit abscondita tenebraꝝ ꝛ manifesta-
bit ꝯsilia cordiũ. Ideo ꝑm se iurare est licitũ.
Dicit nãqz sctũs Tho. in. ñ. ñ. q. lxxxix. ar. ñ.
Juramentũ in se nõ est malũ. tñ cedit in ma-
lum ei q̃ eo vtiꝫ incõuenienter. sicut sumere eu
charistiã est bonũ ꝑm se. tamẽ malũ illi qui in
digne mãducat. sic in ꝓposito q̃ male iuramẽ
to vtitur. Ideo ad rectitudinẽ iuramenti req
runt tria. ꝛe quibꝫ Diere. viij. Jurabũt in ve-
ritate iusticia ꝛ iudicio. qõ exponens sanctus
Tho. in. ñ. ñ. q. lxxxix. ar. iij. Juramẽtũ ꝛebet
habere tres comites D ¶ Primo ꝛebet ha
bere iudiciũ discretõnis ex ꝑte iurantis. vt hõ
discernat scipm. nec leuiter iuret: sed cũ matu-
ritate ꝛ deliberatõe ꝯscientiã discutiat. alias ir
reuerentiã facier ꝛeo. Aug. in lib. ꝯtra men da
cium. Nõ dico nõ iurare. sed nõ leuiter iura-
re. nisi magna necessitate cõpulsus. ¶ Secũ
dus comes liciti iuramẽti est veritas. vt sit ve
rũ qõ iurat ꝛ ꝙ veraciter intendat facere. ꝛ nõ
aliter sentiꝫ corde q̃z iurat ore. ℞eg. xxvi. mo
ral. ꝛ habeꝫ. xxij. q. v. hũane. Humane aures
talia ꝙba nra iudicãt qualia foris sonãt. Di-
uina vero iudicia talia foris audiũt qlia ex in
timis ꝓferunt. Jõ Chrisꝫ. ꝛ habeꝫ. xxij. q. v. iu
ramẽti. Juramẽti huiꝰ causa est. qz omis q̃ iu
rat: iurat ad hoc vt ꝙ veꝝ est qõ loquat. Et Isi
do. ꝛ habeꝫ. xxij. q. v. quacũqz. Quacũqz arte
ꝙbor ꝗs iurat: ꝛeus tñ q̃ ꝯscientie est testis ita
accipit. sicut ille cui iurat intelligit. Et dupli
citer periurꝰ reus sit. qz nomẽ ꝛi inuanũ assu
mit: ꝛ proximũ dolo capit. ꝛ sic icidit periurũ.
qõ fecit herodes Nã in suo iuramẽto nõ fuit
necessitas nec veritas. sed mendaciũ. Hiero.
Nã iurauit vt occasionẽ occidendi hꝛet. ꝛ sic
fuit periurus. ¶ Magister in. iij. sniaꝝ. di. xxxix.
Periuriũ est mendaciũ iuramento firmatuz.
Aug. ꝛe verbis apli. Nõ solũ ille periurat q̃ sci
enter falsum iurat. sed etiã ille q̃ iurat verũ qõ
credit esse falsum. qz intendit fallere. ¶ Terci
us comes liciti iuramenti est iusticia. ita ꝙ iu
stũ sit qõ iurat ꝛ licitũ. ꝛ nullã includit iniqui
tatẽ in quantũ põt apparere rationi dũ iurat.
Si em iurat qõ in se ꝓccatũ est vt adulteriũ
facere vel hoiez occidere ꝓccat iurando ꝛ ser-
uando iuramentũ. sic fecit herodes. Dicit nã
qz Jsido. In male ꝓmissis rescinde fidẽ. i tur
pi voto muta ꝛecretũ. ℰ ¶ Diceres. qd ꝛe
iuramento coacto. Rñdet Bonauẽtura sup
ñ. sententiaꝝ. dist. xxxix. Volũtas cogi nõ ꝑt
qz falsum iurare est ꝛe se malũ ꝛ ꝓccatũ Ideo
quocũqz modo ꝗs cõpellit nõ excusat a periu
rio simpliciter. Silr ille q̃ aliquẽ cõpellit ad
false iurandũ periurꝰ est. xxij. q. v. Qui peiera-
re cõpellitur: ꝛ q̃ peierat vteꝝz periurꝰ ꝓbatur.
Et ca. sequẽti. ille. Jlle q̃ hoiez ad iurationem
cogit ꝛ scit eũ falsum iuraturũ. vincit homici-
dam. qz homicida occidit corꝓ. ille aũt duaꝝ
aiaꝝ. s. suã ꝛ illius. ℱ ¶ Idcirco ꝑiculosuz
est periurare tripliciter. Primo qz periurũ ẽ cul-
pe mortalis inundatio Eccli. xxiij. Vir multuz
iurans replebiꝫ iniqtate. Scdo qz talis effici
tur infamis ꝛ nõ admittiꝫ ad ordines sacros.
Tercio ꝓpter quã rõne repellit ab ordinibꝫ angeloꝝ et
mittetur vbi nullus ordo sed sempiternꝰ hoꝛ
ror inhabitat. ꝛ magna pena infligitur. vt di-
cit Eutician9 papa. ꝛ habeꝫ. ñ. q. i. ꝑdicandũ.
Predicandũ est vt fideles periuriũ caueãt sci
entes grande scelus esse ꝛ in lege in ꝓphetis ꝛ
in euãgelio ꝓhibitũ. Et subdit. audiuimus

leuem imponere penitentiã. qz nosse debẽt talem pñiam imponi debere qualẽ p homicidio Blosa. quo ad numez annoz: nõ q̃ ad asperitatẽ penitentie. Terciũ periculũ est. qz ppter iurũ priuat q̃s a regno celesti. nisi penituerit. nã ponit tres digitos ad significandum q̃ negant sanctã trinitatẽ ¶ Ideo legitur exemplũ q̃ quidã bon⁹ homo citauit quendã ad iudiciũ ppter summulaz pecunie. z ille instanter negauit z se ad iuramentuz exhibuit. qõ alius ab eo accepit. licet sciret eũ falsum iurare. ¶ Noz sequẽti nocte raptus est ad iudicium. vidit christũ sedentẽ in sede sue maiestat̃ exigens ab eo rõnem de aĩa illi⁹ q̃ ei iurauit. z de aĩa sua ppria. q̃ cognouit ambas esse damnandas. Tũc iudex q̃stuit cur iuramentũ ab alio recepisset. Et ille ait. qz mihi meum negauit. At iudex. nõne potius debuisti pdere talẽ substantiã q̃z aiam ipi⁹ z tuã. Nõne aĩa melior est q̃z omis tpalis suba. Tunc iudex fecit eũ flagellari. Qui euigilans omia que sibi acciderant enarrauit. Et in signuz hui⁹ plagas in corpe z dorso oñdit: qui nullo modo curari potuit donec penituit. Ideo caute respiciendum est vt iuramentũ sit iustũ. Bern. Tot⁹ mũd⁹ respectu vni⁹ aĩe preciũ estimari nõ potest. Et hoc nõ ppendebat herodes. sed cõtra veritatẽ z iusticiã male tractauit sanctum iohannẽ in morte. qz misso spiculatore precepit afferri caput eius in disco. qui decollauit eu⁹ in carcere. ¶ Tercio male tractauit eum post mortẽ. ¶ Parci. vi. Johe decollato attulit caput i disco quasi quoddã ferculũ. Beda. Luxurioso cõuiuio cruente epule inferuntur.

D ¶ Diceres. nunquid isti spiculatores aut torzores sunt in statu dãnationis vel saluationis. aut vtrũ peccent mortaliter occidẽdo illos p iudicem vltimo supplicio deputandos Rñdet sanct⁹ Thomas in. ij. ij. q. lxiij. ar. vi Spiculator q̃ est executor iudic̃ z legis. si iudex fert sententiã mortis in aliquẽ. que sentẽtia manifestũ errorẽ includit. nõ debet obedire iudici: hanc sentẽtiã iniuste exequẽdo. z si aliquẽ occidit ꝑm hanc sententiaz manifeste iniustam est homicida. vt carnifices qui martyres occiderũt. Si vero iudex fert sententiã q̃ nõ tinet manifestã iniusticiã. spiculator eaz exequendo nõ peccat. qz iuste exequit superioris sententiã. z sic pñt esse in statu saluationis nisi abutant officio. puta liuore vindicte. vl̃ pter delectationẽ fundendi sanguinẽ. aut causã auaricie. licet ille iuste occidatur: nihilominus peccat minister. cũ nõ habet rectã z iustã intentionẽ. alias nõ peccaret. xxiij. q. v. miles. Reum nõ iudex s̃z lex occidit. Iste aũt spiculator hic occidens iohannẽ peccauit. qz sentẽtia fuit manifeste iniusta. De qua canit ecclesia. En quomõ mortuus iustus. Itẽ male tractatus est post mortẽ. qz herodes corpus sine capite sepelire fecit. timebat em̃ ne ꝓpheta resurgeret si cũ capite corp⁹ fodituũ fuisset in sepulcro. Nã discipuli ei⁹ tulerũt corpus z sepelierunt. sed caput ei⁹ delatũ est in hierusalẽ z circa domũ herodis sepultũ. Licet herodes fuit prauus: tñ corp⁹ sepelire nõ prohibuit. quod hodie iudices seculares nõ faciũt. Nã deputatos vltimo supplicio sepelire nõ sinunt. D q̃s absurdũ est carnez hois christiani que est dedicata sacramẽtis. vtputa baptismate. confirmatione exponere patibulis: aut alys locis nõ ꝺsecratis ad modũ bruti. cũ tamen ista caro expectat gl̃iosam resurrectionẽ ¶ Dicitur em̃. xiij. q. ij. quesitũ. Quesitũ est ab aliquibz fratribz de his q̃ in patibulo suspẽduntur p suis sceleribz post ꝺfessionẽ deo peractã. vtrũ cadauera eoz ad eccl̃ias referenda sint. z oblationes p eis offerende z misse celebrande. an nõ. quibz respondem⁹. Si d̃ omibz peccatis suis fecerũt purã ꝺfessionẽ. z sacra communio est eis danda. z ꝑm eccl̃ie ꝓcepta sepultura nõ deneganda. Scriptũ est em̃. Nõ iudicat de⁹ bis in idipm̃. Hoc idem vult papa cũ sancto ꝺcilio. vt habetur de pen. z remiss. in clemẽ. vbi dicit. Cũ ꝑm statuta canonuz vltimo deputandi supplicio negari si petant non debeat eucharistie sacramentũ. Dicit glo. nec sepultura. Vbi dicit Hostien sis. Suspẽsus tamẽ nõ debet deponi sine licentia iudicis. qua petita facile ꝺcedere debet. Itẽ male tractauit post mortẽ beatum Johannẽ. qz iulian⁹ apostata ei⁹ ossa dispergere fecit z auibz z feris laceranda dedit. Juxta illud Psal. lxxviij. Posuerũt mortalia seruoz tuoz escas volatilibus celi. z carnes sanctoz tuoz bestijs terre. Sed cũ vidit q̃ signa nõ cessarent iussit mẽbra ei⁹ ꝑ magna parte cõburi. z sic sanctus iohannes quasi sẽm martiriũ patiebat cũ i suis ossibz cõcremaretur. Sed qz predicti male tractauerũt eũ. ideo ipi male a deo tractati fuerunt. Nã herodes missus i exiliũ. z ibi miserabiliter mortuus. Et herodias male tractata fuit. qz similiter missa in exiliũ cũ viro suo. vl̃ ꝑm quosdã. qz fuit subito mortua. Cũ em̃ vt quidã aiunt caput sancti iohãnis baptiste in manu teneret: z ei insultaret. diuino iudicio i ei⁹ faciẽ sufflauit. z illa subito mortua corruit

De decollatõe Johãnis baptiste

Filia eius male tractata. qz fuit in aq̃s suffocata. cũ em̃ sup glaciẽ ludendo discurreret subito sub pedib9 fregit. z illa in aquis miserabiliter suffocat̃. Judei fuerũt male tractati a thito z vespasiano captiui mortui z dispsi. z triginta p denario venditi. Julian9 apostata fuit male tractat9. qz celesti plaga fuit percussus ab hostib9 exoriat9. de corio scabellũ regi persarũ fuit fabricatũ. Quãuis aũt beatus iohãnes fuit male tractatus in vita. in morte z p9 mortẽ. tamẽ deus eũ in triplici statu venerabiliter tractauit. ℟ Primo in ei9 vita. quia habuit vitã spũalez. angelicã z diuinã. Spiritualẽ quidẽ vitã habuit. qz nõ curauit de cibo z potu corporali. qz pascebat̃ cibo inuisibili ad instar angeli. q̃ dixit Thobie. xij. Etem̃ cũ essem vobiscũ p voluntatẽ dei: videbar quidẽ vobiscũ manducare z bibere. sed ego inuisibili cibo z potu vtor. Nec de ornatu vestimentorũ: q̃ vestit9 erat ornamẽto virtutũ. nec de domicilio. cui9 mens demorabat̃ in celo. Habuit vitã celestẽ. qz in terris degebat. sed tñ in celestib9 mysteriis nutriebat̃. Naz celos aptos vidit. vocẽ patris audiuit. spũm sanctũ in specie columbe inspexit. filiũ diuinitatẽ agnouit. Habuit vitã angelicã. qz purgauit culpaz ex eo q̃ erat lucerna ardẽs. Illuminabat q̃tum ad sapiẽtiã: ex eo q̃ erat lucens lucerna. Proficiebat quantũ ad virtutẽ z gr̃am Luce. i. Ut cõuertat patrũ corda ad filios parare domino plebem pfectã. Habuit vitã diuinã. qz nõ viuebat amore domestico. ex eo q̃ omnes parentes reliquerat z in deserto habitabat. nec amore mũdano. qz carnẽ suam mirabiliter cruciabat. Sed viuebat amore diuino. qz totũ amorem suũ in deũ posuerat. Unde poterat dicere cũ apl'o. Viuo ego: iam nõ ego: sz viuit in me christus. ℟ Secũdo de9 bene dispsuit ꝺ ipso in morte. qz mortẽ habuit pciosaz. Ps̃. cxv. Pciosa in dspectu dñi mors sanctorũ eius. Fuit em̃ mors ei9 pciosa in dspectu dei. qz p iusticia mortẽ sustinuit. Eccli. iiij. Pro iustitia agonizare p aĩa tua. z vsq̃ ad mortẽ certa pro iusticia. Respectu sui. quia precio sui sanguinis regnũ celorũ acq̃siuit. Matth̃. xi. Regnũ celoz vim patitur: z violẽti rapiũt illud. Respectu celi. qz p̃mus in tpe gratie p̃cio sue mortis illud p̃meruit. Respectu lumbi. qz sanctis patrib9: q̃ ibi erant p̃ciosum nunciuz apportauit. Respectu mũdi. qz eius mortẽ p̃ciosam venerabiliter colit. ℟ Tercio bene tractauit cũ post mortẽ. Jpe em̃ fuit patriarcha. pphẽta. apl's. i. q̃ deo missus. angel9. i. dei nuncius. Malach̃. iij. Ecce ego mitto angelũ meũ Jdcirco nũc post mortẽ habet meritũ in societate patriarcharũ. in turba pphetaz. in choro apl'orum. in ordinib9 angeloz. inter rosas martirũ. inter violas confessoz. inter lilia virginũ collaudat dñm in secula se. Jtẽ sicut beat9 Johãnes male tractat9 est in vita. in morte. z post mortẽ. sic p̃meruit nobis patrocinari et succurrere in vita. in morte. z post mortem. Primo in vita habet succurrere vt refert exemplũ Paulus hystoriographus lumbardoz. Theodosia regina in lumbardia iuxta mediolanũ eccl'iam in honore sancti iohannis baptiste ꝺstruxit z illã dotauit z deo dicauit. Precedente tpe ꝺstantin9 impator volens italiaz a lumbardis eripe z a quodã sancto viro quispũm pphetie habuit de exitu belli quesiuit. Qui nocte orõi vacans. mane rñdit dicens. Exquo regina eccl'iam sancto iohãni cõstruxit: z ipe p lumbardis ꝺtinue intercedit. ideo supari nõ pñt. veniet tamẽ tps quo locus ille despicie. z tũc supabũtur ppter ppl'i peccatũ. qõ tempe karoli fuit impletũ. z sic succurrit i vita. ℟ Jtẽ sanct9 Johãnes succurrit in morte. Refert Grego. in dyalogo. Uir quidã magne virtutis noie sanctul9. cũ quendã dyaconũ a lumbardis captũ in sua custodia tali ꝺditione recepisset. vt si fugeret ipe p eo sentẽtiam capitalẽ subiret. coegit p̃dict9 sanctulus ipm dyaconũ vt fugeret z se liberaret. quapro pter sanctulus ad decollandũ ducit̃. z ad hoc fortissimũ spiculatorẽ elegit: de quo dubiũ nõ erat q̃n vno ictu caput abscinderet. extensoq̃ collo cũ carnifex forti ictu brachiũ cũ ensi altum eleuasset: ille protin9 ait. Sancte iohannes suscipe hũc ictũ. statiz brachiũ p̃cussoris aruit. z erecto gladio inflexibile pmansit. z pstito iuramento q̃ de cetero nullũ christianuz decollaret. tũc vir dei p eo orauit z brachium statim deposuit. z sic succurrebat in morte. Jtẽ habet succurrere post mortẽ. vt refert idez Paul9. Cũ quidã rex lumbardoz cũ magno apparatu fuit sepultus iuxta eccl'iam. quidã ex auaricia nocte sepulcrũ aperuit z clenodia recepit. cui apparuit sctus iohãnes dicẽs. qz ausus fuisti eccl'iam meã ingredi: z mihi commissum tangere z spoliare. ampli9 ingressum habere nõ valebis. Et factũ est quotiens ille eccl'iam ingredi voluit: totiens retrorsum retrusus z repulsum passus quousq̃ subtracta restituit. Et sic exhibuit se auxiliatorez illius sepulti post mortem.

℟ De natiuitate beate Marie virginis.

¶ Sermo. CXXI.

Ego mater pul

cre dilectionis: timoris: agnitõis ⁊ sancte spei. Eccli. xxiiij. ¶ Videm⁹ q̄ res vix est tã difficilis qua nõ tẽptat pficere matern⁹ amor. Exemplũ videm⁹ in natura. Gallina cũ sit aial infirmũ ⁊ debile p liberatione ⁊ seruatõe pullorũ aggredit fortiora se. vt miluos canes ⁊ aquilas. Quanto feruenti⁹ beata ỹgo ⁊ mater maria facit p filijs suis. i. fidelib⁹. Idcirco pctõr omi⁹ silio ⁊ auxilio destitut⁹ refugiũ habeat ad istã mrez q̄ hodie nata est nob aduocata ⁊ mr. Bern. Tu mater rei. tu mater dei. tu mr exulis. tu mr iudicis. Ipa est q̄ se omi solicitudine interpo nit p filijs suis erga fortiorẽ se. i. deũ. ita q̄ pec catorr q̄ ex culpa mereb mortẽ. ipa sibi grãm et miscdiam impetrat. ex filio pditõnis fieri glie heredẽ. Aug. in li. retractationũ. Nisi sponte velim scio me nõ posse penire p pietatẽ marie. Ipa est mr figurata per rebeccã Bern. xxvij. q̄ etiã filio iacob impetrauit ius pmogeniti obtinere. Jõ Bern. in pmõe. O pctõr si ad maiestatẽ dei nõ audes accedere nõ liqfias q̄si cera a facie ignis. sz vade ad matrez misricordie oñde sibi tuor pctõr vulnera. ⁊ ipa p te ostẽdet filio suo materna vbera. ⁊ filius oñdet pro te lat⁹ ⁊ vulnera patri. pr nõ negabit filio postulanti. nec fili⁹ matri interpellãti. nec mr negabit pctõr flenti. qr dicit Orosi⁹ sup Lãti. Quos nõ saluat dei iusticia. saluat marie misericordia infinita. Idcirco omes habeam⁹ ad eã recursum. qr dicit Chrisb. Neminẽ repperi mendicũ q̄ se sedulũ marie faceret seruũ. Rationẽ allegat Ambr. Quia sicut xps oim creden tiũ est frater. sic maria oim fideliuz est mater. de quo thema. Ego mater pulcre dilectionis.

¶ In ỹbis pmissis innuit quo beata virgo sit mr sup q̄ttuor genera hoim. Naz sicut vn⁹ dicit pris fili⁹ naturalis. s. ihs xps: ⁊ multi filij adoptiui. sic vn⁹ est fili⁹ marie natural'. sz ihs christ⁹ Luc. ij. Peperit filiũ suũ pmogenitũ. ⁊ multi sunt filij adoptiui marie ⁊ fratres xpi. sicut omes electi. ad Heb. ij. Nõ cõfundit nos fratres vocare. Mat. xxviij. Nũciate fratrib⁹ meis vt eant in galileã ibi me videbunt. Pos ergo filios adoptiuos ei⁹ naturalis fili⁹ sub nomie iohis matri cõmẽdauit i cruce dicens. Mulier. ecce fili⁹ tuus. ⁊ nobis eam in matrẽ. Ecce mater tua. Nã iohannes interpretatur gra dei. Et sic omes q̄ sunt in gratia intelligunt p eum. s. iohem. q. d. p eis interpello vt mater. cũ pr me⁹ exigente iusticia velit eos dãnare. p quib⁹ nũc filius patit ⁊ mouit ex misericordia. Jõ dicit se matrẽ. Prio fideliũ pulcre diligentiũ. ibi. ego mr pulcre dilectionis. Scdo dei timentium. ibi. ⁊ timoris. Tercio dei cognoscentium. ibi. ⁊ agnitionis. Quarto in eã sperantiũ. ibi. ⁊ sancte spei. Dixi primo est mr pulcre diligentiũ. de q̄ dicit. Ego mater pulcre dilectõis. i. xpi filij dei. q̄ sincere ⁊ sine oĩ merito nos dilexit Joh. xiij. Cũ dilexisset suos vsq; in finẽ dilexit eos. ideo hac dilectione Joh. xv. Maiorẽ charitatẽ nemo habet O ¶ Itẽ nõ solũ mater: sz filia ⁊ spõsa. Filia ppter dignissimã creationẽ. Mater ppter mirabilissimã generationẽ. Spõsa propter excellentissimã dilectionez. Primo filia rõne creatõis. ipa est de qua Eccl. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij pmogenita ante omnẽ creaturã. intellige nõ tpe sed dignitate. nõ sicut flos fructũ tpe. sed florẽ fructꝰ dignitate et vtilitate pcellit. Nã ipa p oĩ creatura pmogeniti obtinuit dignitatẽ. Nã in veteri testamento pmogenita pcesserũt in multis. P ¶ Primo loco. ⁊ sic ipa. qr exaltata sup oĩs chorros angelorz. Eccl. xxiiij. Ego i altissimis habito. Bern. Sicut nõ fuit in mũdo locus dignior vtero ỹginali vbi christ⁹ quieuit. sic nec in celo altior vbi mariam sublimauit. Scdo pmogenita pl⁹ acceperũt p alijs. ⁊ sic ipa nõ tm esse viuere ⁊ sentire intelligere ⁊ speculari trinitatẽ in speculo eternitatis. sed pter hec oĩa accepit maria affinitate ciungi. scz cipere ⁊ parere. Prouerb. vlti. Multe filie regũ congregauerũt diuitias. qs tu sola supgressa es vniuersas. Chrisb. in pmone de annũciatione. Nihil in glia oim pcedentiũ memoria tẽ. ¶ Tercio pmogenita acceperũt benedictionẽ. ⁊ sic ipa Luc. i. Bñdicta tu in mulieribꝫ Ipa nõ recepit benedictionẽ simpl'r p se. sz habet eã in alios trãsfundere. Vñ canit ecclesia. Bñdicta tu filia a dño. qr p te fructũ vite cõmunicam⁹. O benedicta ⁊ supbenedicta. naz per tuã bñdictionẽ benedicit oĩs creatura. Scdo dicit mater ppter mirabilissimã generationẽ. qr genuit deũ ⁊ hoiem. vt dicit Damasce. Jõ dicit theoteca. i. dei mater. ⁊ mr pulcre dilectõis. i. ihu xpi. Prige. de illa mre dixit Mater eius. cui⁹ ? digna digni. vnica vnici. mater intacta. mater immaculata. mr plasmatoris: redẽptoris: ⁊ saluatoris nostri. Si igit deb esse mater tua: debes hr pulcrã dilectionẽ. O ¶ Nota aliqd dicit pulcrũ tri-

pliciter. ſ puritate. ordinabilitate. ⁊ nobilitate. Primo aliq̃d dicit pulcrū puritate: qđ est transparens in puro subiecto. ⁊ sic aīa que est pura ab oī macula dicit pulcra. Si vo habet maculā pcti. tūc turpis forma dr. i. Lor. v. Modicū fermentū totā massam corrūpit. id est vnū pctm̃ polluit animā. Exo. xij. Agnū sine macula vrebant offerre. i. scientiam purā. ⁊ in Leuiti. xxij. Si maculaz habuerit nō erit acceptū vo. Secūdo aliquid dicit pulcruz ex ordinabilitate. qz est bene pporcionatū. Sic ex ordinato affectu dilectōis: cum hō ve sua diligentia iustū seruat ordinē diligēdi. Sanctus Tho. in. ij. ij. ⁊ mgr̃ in. iij. sen. dist. xxix. c. i. Ordinauit deus in rebus diligēdis charitatē vt sciam⁹ q̃d pri⁹. q̃d posterius. q̃d magis. q̃d minus. q̃d ppter se. quid ppter aliud diligeā. ⁊ sic maria Cāti. ij. Ordinauit in me charitatē. s. deū diligendo sup oīa. nos i deo: ⁊ primū ppter deū. Berñ. Vt sit tal' ordinatio q̃ charitate affectuali diligat plus deus q̃z primus. ⁊ q̃ deus primo ꝓponatur Berñ. Duplex est charitas. actualis ⁊ affectualis. Actualis pfert inferiora suptoribꝫ. sz affectualis ecōuerso Tercio aliq̃d dicit pulcz nobilitate. s. obiecti vl' materie. vt imago q̃ ex auro est formata pulcrior ē q̃z ex terra. Et sic illa dilectō dicit pulcra q̃ ex nobili obiecto habetur. vnde amor boni opis: boni hois melior est q̃z mali. celi plus q̃z terre. Dilectio aūt ad bonuz qđ est deus ordinata pulcerrima est. maxime cū diligit deus ppter se. taliter em̃ diligentes. sez ex puro subiecto ordiato affectu nobili obiecto. merent mariā esse coz matrē Secundo est mater habentiū pulcrū timorē. i. pctōz quoz est timere deū Eccles vlti. Timebūt ex celsa ⁊ formidabunt infima. s. pctōres. Iste timor debet esse pulcer. i. deificus. nō sicut i his qui timent bonoz tpaliū amissionē mentientes ⁊ primū recipientes. Aliqñ in psecutione ppter tempalia fidē negantes. quē timorē p/hibet dñs Matth. x. Nolite timere eos q̃ occidunt corpus. Aliq̃ timent pñiam pfessionē ⁊ ieunniū. ꝺ quibꝫ Job. vi. Qui timet pruinā cadet sup eū nix. i. qui timent pśentem penam sustinebūt eternā Job. xxiij. Ibunt ab aquis niuiū ad calorē nimiū. hoc attendens Aug⁹. ait. Domine hic seca: hic vre: in futuro parce. Berñ. sup illud Eccl. vij. Memorare nouissima tua: dicit. O homo nouissima tua sunt mors iudiciū ⁊ gehēna. ⁊ q̃d horribili⁹ morte q̃d terribilius iudicio. q̃d penali⁹ gehenna. q̃ hec meditat timorē dei i coz ducit. nisi essz durioz lapide. Mā iste timor dei dicitur pulcer. qui dū ingredit opatur in nobis puritatem. Primo qz expellit peccatū Eccl. i. Timor dñi expellit peccatū. Prouerb. xvj. In timore dñi omis hō declinat a malo. Secūdo opatur bonitatē. Eccl's. vij. Qui timet deum nihil negligit. Tercio incitat nos ad faciendum dei voluntatē. Eccl'i. ij. Qui timet deuz inquirit que beneplacita sunt ei: ⁊ eōuerso de⁹ facit voluntatē eoz. Psal. cxliij. Voluntatē timentiū se faciet ⁊c. Idem. cxlvi. Beneplacitum est dño sup timentes eū. Et illoz maria est mater eripiens eos ab ira dei. vt figuratur i. Regum. xxv. in abigail. que liberauit nabal stultū ab ira dauid. Cui dauid. Bñdicta tu ⁊ benedictū eloquiū tuum que phibuisti me ne irem hodie ad effundendū sanguinē. ⁊ vlciscerer me manu mea. nisi in occursum venisses cito mihi. nō remāsisset nabal vsq̃ ad matutinū lucis. Ipa igitur est medica nostra sanans vulnera. Eccl. xxiij. Ego quasi fluuius doctr̃ sanans. Eccl. xxxvij. Altissim⁹ de terra creauit medicinā. ⁊ vir prudens nō abhorrebit eam. Berñ. Nemo tam ydoneus qui gladiū dñi abqciat. nisi p quā sumpsim⁹ domini misericordiā. multo pfecti⁹ q̃z abigail. Illa humanā. ista diuinā. illa temporalē. ista eternalem. Idcirco canit eccl'ia. Recordare virgo mater dum steteris ⁊c. Tercio ipsa est mater habentiū pulcrā agnitionē. Est em̃ triplex agnitio nobis necessaria. Prima vt cognoscam⁹ dei reuerentiā. Secūda nostrā insufficientiā. Tercia matris clementiā. Prima parit dilectionē. secunda humilitatē. tercia fiduciā. Primo necessariū est vt cognoscamus dei reuerentiam. dicēdo illud ps. lxxvij. Quāta audiuim⁹ ⁊ cognouimus ea. s. in manestate ⁊ bōitate. Ex illa cognitōe ꝺequimur dilectionē. qz q̃nto deus purius cognoscimus tanto feruenti⁹ eū diligim⁹. Augu. Inuisibilia amare possum⁹. incognita nequaq̃. Idcirco ipa est tā ineffabilis bonitas. inexplicabilis dulcedo. vt nemo posset plenarie apprehēdere. sed quantū noscit intantū diligit. Iere. ix. Nō glorietur sapiens in sapientia sua. sed in hoc glorietur scire ⁊ nosse me. s. deum. nec etiā fortis in fortitudine sua. Berñ. Scio neminem adultū posse saluari sine dei cognitione. Et subdit. Quid si ignoras deū. poterit ne esse spes salutis. nec em̃ poteris amare quē nescis. aut habere quez non amaueris. qz sicut de dei agnitione dilectio. sic de ignorātia desperatio. qđ sic declarat Bernar. Aliqs in se reuersus

displicens sibi in omnibus malis que fecit. si ignorat q̄z bonus est dñs z misericors ad ignoscendū. nunq̄d non sua carnalis cogitatio arguet eū. Et dicit. q̄d facis vitā istā vis pdere. z peccata tua sunt maxima. nequaq̄z sufficis satisfacere. z sic desperans resilijt miser. ignorās q̄z facile omipotentia dei ista resoluit. ¶ Secundo cognoscam⁹ nostrā insufficientiam. ij. ad Corinth. iij. Nō sufficientes sum⁹ cogitare. Illa parit humilitatē. q̄ q̄to verius nos cognoscimus: tanto lucidi⁹ introrsum ingredimur. z tanto ampli⁹ peccata z mala nostra videm⁹ ex quibus humiliemur. Dicit nanq̄z Boetius Nemo tam cōplete felicitatis est q̄ nō ex aliq̄ parte sui status aliq̄n rixetur. Ezech. viij. Ingredere z adhuc videbis abominatōes maiores. Bern. Tu quicunq̄z es etiā si sanctus es si te ad lumen veritatis int⁹ in aīa sine dissimulatione inspicias. nō dubito quin humilieris i oculis tuis. Et sicut ex cognitōe dei dilectio. sic ex cognitōe nostra humilitas generatur. Bern. Melius est nosse seipm q̄z cursum sideru. q̄ illa inflat: ista humiliat ¶ Tercio cognoscam⁹ matris clementiā. z sic oritur fiducia. vt q̄ in nobis fiduciaz nō habem⁹. q̄ ppter reuerentiā dei faciē nostrā leuare nō audem⁹. eo q̄ pctōres sum⁹. z ppter nostrā insufficientiā z miseriā erubescim⁹ dei offensaz. Cognoscamus igitur matris clementiā sperātes nos recipe in gratiā. Ipa em̄ nos omnes vocat. Eccl. xxiiij. Venite ad me oēs qui cōcupiscitis me. Ipsa est ciuitas refugij figurata Deutero. xix. Tres ciuitates sepabis tibi i medio terre sternēs diligēter viā. vt habeat pfugus q̄ fugiat. s. ad ptectionē. sic nos ad ꝙginē mariā. ad Heb. iiij. Adeamus cū fiducia ad thronū gratie ei⁹. q̄d docet Bern. Si es i angustijs: in rerū dubijs. si in necessitatibus mariam cogita. mariā inuoca. ipa tenente te non corruis. ipa te ptegente securus es. Hylarius sup Matthe. Quātumcūq̄z q̄s obnoxius fuerit pcto. si marie deuotus exist̄it nunq̄z in eternū pibit ¶ Quarto ipa est mater in eam sperantiū. z innuit cū dicit. sancte spei. O q̄z sanctā spem ipa habuit. Primo ad ꝙba angeli z prophetarū. sperans nō euacuari dei pmissione. Et sic nos eā sperādo sequi debemus ad dei pmissa. s. regni dei ꝙsecutionē obtinendam. de quo Luc. xij. Nolite timere pusillus grex. placuit patri meo vobis dare regnum. Mat. vi. Primū querite regnū dei z oīa adij cient vobis. Secdo speravit sanctā resurrectionē post triduū. z sic nos sperare debem⁹ gloriosam resurrectionē post pñiaz ꝙfessionis: ꝙtritionis: z satisfactionis. Psal. xxi. Sperate in eo oēs ꝙgregatio pplī: effundite coraz illo corda vestra. deus adiutor noster in tribulatōnibꝫ Tercio post resurrectionē z ascensionez spērabat sancti spiritus missionē. Actu. i. Erāt omnes pseuerantes in oratione. s. maria cū discipulis expectantes grām spūssancti. Et sic nos sperare debem⁹ grām z gloriā a dño deo nostro. si debet esse mater nostra Ps. lxxxiij. Gratiā z gloriā dabit dñs. Si gratiā z gloriam impetrare voluerimus: tunc spes nostra debet esse sancta. quia dicit. z sancte spei. i. Johan. iij. Qui habet spem in eo sanctificat seipsum. ¶ Item tria sunt que spem nostrā sanctificant. ¶ Primū est vt a peccatis cessem⁹. quia frustra sperat qui eum prouocat in quem sperat. Sap. v. Spes impij quasi lanugo q̄a vēto dispergitur. Ideo. i. Johan. iij. Si cor nr̄m. nos nō reprehenderit fiduciam habeam⁹. Sapien. xvij. Timida nequicia dat testimoniuz ꝙdemnationi. Et Job. viij. Spes impiorū peribit. ¶ Secundū vt bonū operemur. ps. xxxvi. Spera i domino z fac bonitatē Magister in. iij. dist. xvi. Spes est certa expectatio future beatitudinis ex gratia dei z meritis precedentibꝫ puenies. ¶ Tercium vt spem. in ipam matrē ponam⁹. eam pre oīmbus honorando: nō de proprijs viribꝫ nec alienis nisi christi: deniq̄z marie. Bern. Si queris gratiā quere p mariaz. q̄cq̄d offerre paras marie cōmendes. ipa hodie nata est nob mater gre Unde canit eccl̄ia. Salue regina misericordie z spes nostra salue. Illa spes est nobis hodie orta. de quo Augu. in sermone hodierno. Adest dies sacratissima: dies celeberrima. in qua ꝙgo maria sup oēs mlieres bñdicta generosa sua natiuitate mundū cōsolatur vniuersum. Hodie egreditur virga de radice iesse: hodie flos campi pduct⁹ est. de quo procesit lilium conuallij. hodie nata est rosa ꝙ spinis. hodie nata est per quā maledictio mutatur in benedictionē. hodie nata est mediatrix z aduocatrix nostra. Sap. vij. Venerunt mihi oīa bona pariter cū illa. Jō canit ecclesia. Natiuitas tua dei genitrix virgo dē. Hec dies gaudiosa virginis aliquo tpe fidelibꝫ latuit. Contigit igitur vt refert iohānes beleth. vt quidā vir sanctus sedulo cōtemplationi insistens singulis annis. vi. ydus septembris in oratione positus iocundissimam angelorum solennitatem audiret. Cunq̄z sibi deuotissime reuelari petijt cur quolibet anno die illa z nō

alia ℔ audiret. ¶Demũ recepit responsuz q̃ virgo gl'iosa maria tali die fuit nata: z vt reuelaret filijs ecclie vt ꝯcordes essent in natiuitatis solẽnitate. ¶Quoz hoc summo pontifici z alijs intimasset. illi scrutantes scripturas insistẽres ieiunijs z oꝛõnib9: z antiquitatũ testimonijs veritatẽ cõperierũt: z istũ die venerabilẽ statuerunt. sed octauã olim nõ celebꝛabant. sz domin9 Innocenti9 quart9 instituit. Hui9 causa fuit hec. ¶Gregorio nono sublato. Romani omes cardinales in ꝯclaui ꝯcluserũt vt citius ecclie puideretur pontifex. sed cũ p plures dies ꝯcordari nõ possent: z ipi a romanis m'tis molestijs afflicti. vouerũt regine celi q̃ si eius meritis ꝯcordarent: octauas natiuitatis diu neglectas celebꝛare vellent. z factũ est. Sicq̃ in dñm celestinũ ꝯuenerũt. z qz celestin9 modico tpe supuixit implere nõ potuit. sed p Innocentiũ instituerũt.

¶Sermo. CXXII. Ad idem

¶Fecit sibi rex salomon thꝛonũ de ebꝛe grandẽ z vestiuit euz auro fuluo nimis. q̃ habebat sex grad9: z summitas thꝛoni rotũda in pte posteriozi. z due man9 tenẽtes sedile. et duo leones stabãt iuxta singl'as man9: z duo decim leunculi stãtes sup sex grad9 hinc inde Et nõ est factũ tale opus in vniuersis regnis ijj. Reg. x. Loco thematis dic rõnes celebꝛitatis festi hui9. Fecit sibi rex salomon Introductio. Cõsuetudo est em̃ pictoꝛ illuminatoꝛũ z architectoꝛ pus pfigurare res q̃s faciũt. sm illud Exo. xxv. Qñ dñs pfigurauit tabernaculũ sanctuarij. z dixit moysi. inspice z fac sm exemplar qđ tibi in mõte monstratũ est. Sic eterna sapiẽtia dei fili9 volẽs sibi edificare tabernaculũ. videlicet vteꝛ virgineũ. pri9 illud pfiguauit in thꝛono salomonis. z ℔ est qđ dicit thema. Fecit sibi rex salomon ꝛc. Circa qđ venda sunt duo pncipaliter. Prio q̃liter per thꝛonũ ꝛgo gl'iosa significat. Secdo q̃liter in ꝛbis thematis ipa multipl'r cõmẽdat. ✠

¶Circa primũ sciendũ q̃ ppter nouẽ sil'itudines maria dicit thꝛon9. ¶Primo qz thꝛonus ppꝛie sedes regia est. sic ipa ꝯcepit z pꝛerit regẽ. z nõ regem simplicẽ sed regem reguz. Apocalip. xix. Doc nulli matri est ꝯcessũ vnq̃. omes em̃ generãt pncipes z alios nobiles sed nullus generat rex. sed oꝛtet q̃ in regem coꝛonetur. In hui9 figurã Mat. ij. Qñ tres reges volebãt munera offerre venientes hieru salẽ dixerũt. Ubi est q̃ nat9 est rex. ecce dicũt nat9 est rex. Un̄ spũsctũs Canti. iij. hoꝛtat fideles aias ad hoc spectaculũ dicẽs. Egredimini filie syon videte regem salomonẽ in dya demate suo q̃ coꝛonauit eũ mater sua in die ꝛe sponsatõis illi9. i. in die ꝯceptõis ¶Secũdo sicut in thꝛono solus sedet rex z nullus alius. sic in ipa. hoc figuratũ est Ezech. xliij. in porta clausa q̃ nõ apiek. eratq̃ clausa pncipi z pnceps sedebat in ea. Hãc sedẽ valde appetiuit rex celoꝛ. Un̄ canit ecclia. Veni electa mea et ponã te in thꝛonũ meũ ¶Tercio thꝛonus deoꝛsum est clausus. sursum patulus. sic ipa terrenis delicijs voluptatib9 z immũdicijs fuit clausa. sursum vero patula: qz recipiebat ingiter summa dona a pꝛe luminũ. z iõ spũssanct9 vocauit eã vas auri solidũ z oꝛnatũ omi lapide pcioso Ecci. xlij. Quo ad ℔ figurata est per archã q̃ intra z extra ꝛaurata fuit. Exo. xxv. ¶Quarto thꝛonus a pte anteꝛioꝛ est ꝛpssioꝛ. a pte posteꝛioꝛ sublimioꝛ. sic ipa in pñti vita omino pauper. phariseis z scribis ꝛspecta Un̄ m'lierẽ questuariã appellabãt eã Hiero. qz videlicet cũ acu z fuso viueret: z inde vt filiũ nutriret lucrabat. Ad lr̃am pt intelligi illud puer. vlti. Manũ suã misit ad fortia z digiti ei9 applẽderũt fusũ. Un̄ q̃d lucrari potuit vltra necessitatẽ distribuit paupib9 vt filio se similaret. ij. Loꝛ. viij. Scitis gr̃am dñi nr̃i ihu xpi. q̃m̃ ppter nos egen9 faci9 est cũ esset diues. vt illi9 inopia essem9 diuites. Sed post hãc vitã in die sue assumptõis intantuz ditata est vt mirãtes angeli dixerũt. Que est ista q̃ ascẽdit ꝛc. Canti. viij. ¶Quito thꝛon9 est sedes iudiciaria. ps. ix. Sedes super thꝛonũ q̃ iudicas iusticiã. sic ipa ministrauit filio carnẽ in q̃ iudicãs z iudicatur9 est totũ mũdm Actu. i. Que admodũ vidist̃ eũ ascẽdentẽ in celũ. ita vẽiet. Hãc autoꝛitatẽ iudicãdi ꝛdit sibi pr̃ ppter iudiciũ qđ ipe in hũanitate passus est Joh. v. Dedit ei iudiciũ facere. qz filius hoĩs est. ¶Sexto thꝛon9 fulcit asseriby. z sic ipa m'litudie ꝛtutũ z angeloꝛ. ps. xliij. Astitit regina a dextr̃ tuis i vestitu ꝛaurato circũdata varietate. i. ꝛtutũ z angeloꝛ. de ipa intelligit illud ps. ꝛc. Angel' suis de9 mãdauit de te. ¶Septio thꝛon9 dz esse firm9 z cõpact9. sic ipa q̃ttuoꝛ ꝛtutib9 cardialib9 solidata. s. iusticia. prudẽtia. fortitudie z tpantia. z tribus theologicz. s. fide spe z charitate. z ℔ i summo Ecci. xxiij. In oi pplo z in omi gẽte primatũ tenui. nec mirũ. qz a dño factũ est istud. et est mirabile in oculis nr̃is. ¶Octauo thꝛonus

regē stantē ad sessionē q̄si humiliatus recipit. sic ipa regē regū omniū q̄ se exinaniuit formā serui accipiēs. ad Phil. ij. Ut placaret superbiam ade. Hoc figuratū est Jone. iij. vbi dicit. Postq̄ rex audiuit p̄dicationē ionę qūo post quadraginta dies ninuē subuerteretur. surrexit de solio suo t abiecit vestimentum suum. indut⁹ est sacco t sedit in cinere. Et sequit Vidit de⁹ t miser⁹ est eor: t nō fecit malū q̄d locut⁹ fuerat. ¶ Mono thron⁹ oib⁹ mīstrātib⁹ supior solo rege insidente inferior. sic ipa superior oib⁹ creaturis. t soli deo inferior. Anb. Nihil equale marie. nec aliq̄d mai⁹ ea nisi sol⁹ deus. Uñ q̄dā hñt alij sancti pulcritudinis in parte. habet rōne sue excellentie maria in toto Hinc etiā dicit pulcra vt luna. Canti. vi. id ē vniuersalis eccl'ia. qz pulcerrima mulier. Cāti. v. Mec mirr. qz nulla ei defecit virt⁹: nec puritas angelor: nec fides patriarchar. nec scientia pphetaruz: nec zelus aplor: nec patientia martirū: nec sobrietas confessorū: nec innocētia pueror: aut humilitas virginum. Bern. Quantūcunq; donū sit alicui datū tante virgini nō credimus esse negatū. cōgrue ergo dicta est thronus. ¶ Sed ex verbis thematis assumpti cōmendat hic benedictus thronus a nouē. ¶ Primo ab artifice. qz rex Salomon. Nam quanto artifex subtilior et nobilior: tanto t opus. Itē licet tota trinitas hunc thronū ab eterno formauerat. Prouer. viij. Dñs possedit me ab initio viar suaruz. tamē specialiter hic attribuit salomoni. id est filio. qz filio attribuit sapientia. qz sapientissime hunc thronū p̄fecit. Ideo p̄uerb. ix. dicit Sapientia edificauit sibi domū. Vocat aūt filius dei salomon. Ratio habet. i. Paralip. xxij. vbi legit q̄ cū dauid senuerat vocauit ad se filium suū dicens. Voluntatis mee fuit vt edificarē domū domini. sed factus est ad me sermo dicens. Multū sanguinem effudisti t plurima bella bellasti. ideo nō poteris edificare domū nomini meo. t cōuenit christo. s. vero salomōi. qz pacificauit nos in cruce. Eph. ij. Ipe est pax nostra qui fecit vtraq; vnum. B ¶ Diceres. exquo fuit trinomi⁹: videlicet salomon vt hic. t Eccles. qd tantū valet sicut concionator vel exigens rationē. Et idor. id est amabilis dño. sic em̄ noīat eū nathan propheta. ij. Regū. xij. Quare potius hic scriptura in edificatione hui⁹ throni nominat Salomonē q̄z alio nomīe. Rñdet. licet hec omia nomia cōuenīt christo. dicit tñ salomon. id est pacificus pendēs in cruce. Ecclesiastes. id est exigens rationē veniens ad iudiciū. Idor. id est amabilis patri sedens in regno. tñ speciāliter sibi fecit hūc thronū vt faceret pacem. Hierem. xxx. Ego cogito cogitatōes pacis. Zach. viij. Sicut cogitaui vt vos affligerez. qz ad iracundiā puocauerūt me patres vestri sic cogitaui in diebus istis vt bñ facerem hierusalē t domui iuda. Fecit ergo pacific⁹ thronū vt pacem faceret. qz mediante filio oēs pacificati sum⁹ deo patri. ad Roma. v. Cuz inimici essem⁹ &c. Mediante etiā matre pacificati sumus. pacem apud filium quotiens volumus possum⁹ inuenire. ¶ Secundo cōmendat a materia. qz de ebore. Ebur ē os elephantis: qd est aīal magnū sup omnia aīalia t fortissimū: portare potens turrim ligneā super se. in qua pñt esse mille viri armati. Sic legitur. i. Mach. vi. q̄ talia aīalia duxit antiochus rex in bellū cōtra iudeos. Item est frigidissime nature. ita q̄ sanguis ei⁹ dicit incendium serpentū extinguere. Itē est aīal castissimū. nā cū pari priuat alteri nō copulat more turturis. Itē biennio portat fetū. semel tm̄ gignit nec plures nisi vnū. t viunt annis. ccc. in sola india inuenit. Dec oīa cōpetūt v̄gini gl'iose. Ipa em̄ excellit oēs sctos veteris t noui testamēti. qd ipa fatet ore pphetico. Eccli. xxiiij. Ego ex ore altissimi prodij primogenita ante oēm creaturā. Ipa totū edificiū eccl'ie suis pcibus supportat. Prosi⁹ sup Canti. Dudū tota mūdi machina corruisset si maria ea suis pcibus nō sustētasset. Ad lr̄am. Ipe dñice passionis t sepultura in ipa sola fides fuit. puer. vlti. Nō extinguet in nocte lucerna ei⁹. Item ipa fm̄ Damasce. tūc extinxit vir⁹ serpentinū infusum hūano generi p euam. q̄n fili⁹ dei humanā carnē ex ea assumpsit Itē castissima. qz virgo ante in t post partū. t iō portauit verū deū t hominem. Et. ccc. annis. i. perpetue vuet miseric'ordiā miseris cōmunicando. ¶ Tercio cōmendat a quantitate. qz tam grandem. Ubi sciendū ante beatā virginem filius dei nō habuit thronū aliquē specialem sed plebeiam t cōmunē. qz p gratiā habitabat in cordibus iustor: i. ad Cor. iij. Templū dei sanctū est qd estis vos. quia de⁹ est adeo magnus q̄ ipm̄ celū t terra nō poterāt capere. Ps. cxliij. Magn⁹ dominus t laudabilis nimis. sz i ipa inuenit thronū grandem. Brego. Sancta t immaculata virginitas q̄bus te laudibus referā nescio. qz quem celi cape nō poterant tuo gremio portasti. Fuit grandis p humilitatez. qz humillima. Luc. i. Respexit hūilitatē ancille

me. Hoc dudū pmisit p Isaiā pphaz. lxxvij Sup quē requiesset spūs meus nisi sup humilem z quietum Dicit notāter. Respexit humilitatē. nō dicit vidit. qz respicere est pius obiectū inspectū iterū inspicere. z sic dns gratiaz quā a primis parentibz ppter superbiā abstulit in ipa restituit. In huius testimoniuz angelus dixit. Inuenisti gratiā apud dnm. Luce i. Et dicit notanter humilitatē: nō sanctitatē: nō virginitatē. in signū q ipius humilitas sibi sup oia placuit. qz vbi amor ibi coz. Mat. vi. Vbi thesaurus tuus ibi coz tuū ¶ Quarto a speciositate. quia vestiuit eaz auro fluoniis. ij. Paral. ix. Salomōis vestitum fuisse auro mundissimo in suplatiuo. qz mundū aurum est carere mortali. mundi⁹ venali. mūdissimū somite. hec ipa. Beda. Nec primā similē visa est nec habere sequētē. Anſ. Ea puritate nitebat virgo sancta qua maior sub deo intelligi nequit. nec miz. qz sanctificata in vtero. Psal. xlv. Sanctificauit tabernaculū suū. Itē in filij ꝯceptione Luc. i. Spiritus sanct⁹ superuenet in te. Itē in filij tractabilitate. Bern. assimilat eaz soli in qua macula non est. qđ fatet spūssanct⁹ dicens. Tota pulcra es amica mea. ¶ Quinto cōmendatur ab altitudine. ibi. z habebat sex grad⁹ hi gradus sunt sex virtutes p quas ad eum versus salomon ascendit. ¶ Primus verecundia. de qua Lu. i. Postq audiuit salutationē angeli turbata est in sermone ei⁹. nō turbatione doloris sz pudoris z āmirationis. Et hec verecundia nō solū est virt⁹ sed pfectio totū z maxime in mulieribz Eccli. xxvi. Gra sup gratiā mlier sancta z pudica. i. verecūda. Verecundia em fm Bedā in ea fuit ppter nouitatē salutationis. qz Eue dictum fuit. Male dicta tu Ben. iij. Sibi ecōtra. benedicta. Itē ppter psentiā angeli in specie virī. ¶ Scōs gradus fuit ipius prudētia. ibi. z cogitabat q̄lis esset ista salutatio. licet em mirāda audiret ab angelo: nō loquebat. sz cogitabat. qđ ppriū prudentū est. Eccī. xx. Homo sapiēs tacebit ad temp⁹. vñ rōne prudētie figurata est p abigail. i. Reg. xxv. que fuit mulier prudentissima z speciosa: cui⁹ sapientia z speciositate vxor nabal stulti⁹ liberat⁹ fuit a morte ¶ Tercius grad⁹ est modestia sermonis. ibi. quo sistet istud. Ecce tarda. in verba nō prozupit sed breuiter locuta est. hoc optime ordinauit ei⁹ prudentia. Ex hꝫ etiā patz q ei⁹ prudētia fuit spūalis nō mūdialis. qz mūdana sapīa multos solet facere fmones pprioperos z prolixiores. ¶ Quart⁹ gradus inuiolabile castitatis ppositū. ibi. q̄m vir nō cognosco. dicit ñ. qđ negat oīe tps ¶ Quint⁹ fuit fidei magnitudo. ¶ Sext⁹ fidei ꝯsensus. De primo ibi. Ecce ancilla dñi. de secdo ibi. fiat mihi fm verbū tuū. Dis gradibz ptransitis salomon fuit in throno suo. Nā mox dato ꝯsensu fuit i ea verus de⁹ z hō. Tūc impleta est oro Isaie. Rorate celi desup z nubes pluant iustū. Isa. xlv. ¶ Sexto cōmendat a figura. ibi. summitas throni. figura rotunda in pte posteriori dicit summitas. Vbi sciendū in hꝫ throno fuit initium mediū extremū z summitas. z hec omnia sunt laudabilia. Initiū sua genealogia. qz de semie abrae tribu iuda ex stirpe dauid Mat. i. Mediū fuerūt dona naturalia sapiētia eloquentia mititas rē. His oīmbz insignita fuit Vñ ppter subtilitatē intellect⁹ dr de ea Luce ij. Maria ꝯseruabat oīa vba ꝯferēs ea i corde suo. Extremū fuit grē plenitudo Vnde dixit angelus. Aue grā plena Luc. i. Sūmitas q fuit mr dei. z hec oīa pdicta pcellit. In hoc em equat pri celesti: q̄ sicut eaz genuit eternaliter sine mre. sic ipa sine pre temporaliter. hoc mirādo Isaias dixit. c. liij. Generationē ei⁹ qs enarrabit. Itē dicit. summitas erat rotūda. rotundū siue circulare est qđ terminat ab eodez ad idē. z significat eternitatē maternal gliē vnde semp eā nūc in celis honorat vt mrez. Vñ canit eccl'ia. Audi nos nā te filius tu⁹ nihil negās honorat. Item dicit notanter a pte posteriori Vbi sciendū ps anterior in maria fuit ei⁹ virginitas ante partū. posterior fuit ei⁹ virginitas post partū. in illa fuit rotūda. qz licet filiū peperit: tñ ante z post partū virgo pmānsit. In huius figurā legit Ezech. xliij. loquēs de porta sanctuarij dicit eā clausaz. in signū huius virginitatis. Itē in hꝫ q dicit a pte posteriori rotūda erat. significat q virgo post hāc vitam veniret in imutabilē felicitatē. z h̄ i summo supoēs. fm q canit eccl'ia. Exaltata est sēta dei genitrix rē. ¶ Septio cōmendat a firmitate. ibi due man⁹ sedile tenentes. hꝫ sedile est firmitas trāquillitatis z pax mētis virginee. vñ credēduz est nunqz fuisse mentē tam quietā. Rō. qz vidū spūsctūs p os dauid pdixerat eū quiescere velle in loco pacis. ps. In pace factus est locus ei⁹. Nisi g in ipa fuisset summa pax nunqz ingressus fuisset in eam. Vnde z ipa gloriatur d hac Ecclesiastici. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Nec mirum quia in ipsa sensualitas perfectissime obediuit rationi. fm illud Geneseos. iiij. Appetitus

tuus subter te erit: & tu dñaberis illi. nec aliq̃d remordebat ꝓsciam ei⁹. qđ est signū sume pacis. ij. Lozi. i. Hlia nr̃a hec est testimoniū cõscientie nr̃e. Un̄ licet i ea sensualitas sub cruce turbaret. tñ ei⁹ rõ tranq̃lla erat & gaudẽs. tanta em̃ fuit charitas ei⁹ ad nos q̃ ab hora qua filiũ ꝓcepit cõsiderabat eum pati ꝓ nobis. fm Amb. vt possum⁹ secure dicere đ ea qđ de patre dicim⁹ Joh. iij. Sic de⁹ dilexit mundũ vt filiũ suũ vnigenitũ daret. Si em̃ abraam filium suũ vnigenitũ ysaac quem summe dilexit ꝓn⁹ erat offerre: nõ tñ ꝓ redẽptõe mũdi. sed solũ in signũ obediẽtie. Heñ. xxij. q̃sto pl⁹ ipa. Un̄ Lu. x. Maria optimã pt̃e elegit. s. se per oia ꝓformãdo diuie volũtati Due man⁹ sunt due opatões marie. cætera qua iustos cõseruat ne corruant. sinistra qua pctõres releuat ad gr̃am. h̃ figuratũ est Mat. v. Facit solẽ suum. i. matrẽ oriri sup bonos & malos. Et duo leones stabant circa singulas man⁹. isti sunt Gabriel archangel⁹ & iohes euãgelista. q̃ fuerunt ipius ministri. Prim⁹ ad cæterã. qz custos & minister aie feruẽtissima & sanctissima ei⁹ cæsideria deo nuncians. & sibi in spũalibus obsequẽs. ad Heb. i. Oẽs sunt administratorij spũs. Johannes ad sinistrã. qz corporis mortalis curã gerebat. Joh. xix. Ecce mr̃ tua. vnde sibi in tpalibꝫ puidit. Octauo commendatur a custodia. ibi. duodecim leunculi stantes sup sex gradus. Pi patres veteris testamenti sunt ex q̃bꝫ orta est maria. ꝺ quibus Mat. i. Liber generatõis ihu xpi ꝛc. Et dicũtur duodecim ꝓpter duodecim tribꝫ ex q̃bus oẽs sancti patres veteris testamẽti ꝓcesserũt Heñ. xlix. Ul'p duodecim leunculos pñt intelligi duodecim apli q̃s xps sibi elegit Luce ix. Et dicit. Preterunt in gradibꝫ throni. qz ipa oẽs excedit in dignitate. imo cũctas sanctoz aias. puerb. vlti. Multe filie regum ꝛc. Piero. Leteris sanctis ꝓ pres. Marie vero tota se infudit plenitudo gr̃e. Et dicunt leunculi diminutiue: ꝓpter ipius natũ q̃ dicit leo de tribu iuda radix dauid. Nono cõmendat a subtilitate latoz. ibi nõ est factũ tale opus i vniuersis regnis. s. tante pcciositatis: subtilitatis: firmitatis ac formositatis. Nec miruz. qz ipa est speciale opus illius artificis q̃ fabricatus est gurozã & solẽ. qz in h̃ ope hui⁹ throni ꝓncipaliter suã oẽdit sapientiã. Juxta illꝺ Eccl. xlij. Vas admirabile opus excelsi. ps. A dño factũ est istud: & est mirabile in oculis nostris. & dicit in vniuersis regnis. Tria em̃ sunt regna. s. celeste: terrestre: & infernoz. Un̄ sensus est. nõ est tale opus i vniuersis regnis id est in omni creatura. Un̄ canit eccl'ia. Nec primã similẽ visa est: nec habere sequentẽ. Ul' ꝓ tria regna intelligit triplex stat⁹ saluandoz scz ꝓiugati: viduę: & ẽginis. hos oẽs ꝓcellit Hũc thronũ fecit sibi iste salomon bñdict⁹ & hoc ideo vt solus in eo sederet. sicut fecit nouem mensibꝫ. & licet sibi cõuenit quo ad hoc. tamen etiã nobis vt ꝓ eũ saluaremur. & an gel' vt ipoz ruina restauraret. Qualiter aũt facta sit ipi⁹ natiuitas patet in passionali. Accedamus ergo cũ fiducia ad thronũ gratie eius vt misericordiã ꝓsequamur. ad Heb. iij. Accedamus in dilectione. qz ipa se diligentes diligit. Prouerb. viij. Ego me diligentes diligo. qui aũt diligit a matre: diliget etiã a filio. et ꝓ sequens a tota celesti curia. nec timeamus si sumus pctõres. qz vocat nos dicens. Transite ad me omnes q̃ ꝓcupiscitis me. Eccl. xxiij. dicit notanter transite. In h̃ patz q̃ ꝓcipue vocat pctõres qui ptransire dẽnt obstacula peccatorũ. nec mirũ: qz illius data est in refugium. Unde canit eccl'ia. Salue regina misericordie. Ut igitur misericordiam ꝓsequamur implozemus ipam vt hic gratiã: ibi aũtẽ gloriam consequamur.

Sermo. CXXIII. Ad idem

Dilatauit deus padisum voluptatis a ꝓncipio. Heñ. ij. Petr⁹ de crescentijs li. viij. Qui vult viridariũ plantare debet locũ eligere planũ non paludinosum in q̃ sit fons. & debet extirpare adulterinas radices. et vbiq; aquã feruẽtissimã fundere vt reliq̃ radicũ latentia nõ valeant germinare: & circundet muro. & plantent in eo diuerse arbozes in q̃bꝫ se occultent aialia in viridario currentia. fiet q; in eo palatiũ in quo rex morabit. cũ voluerit graues cogitatões animi effugare & solaciari ibi sint diuersa genera volatiliũ. vt philomene alaude canentia. Spũaliter. Per viridariũ intelligit beata ꝺ̃go maria q̃ viruit in oĩ ope bono & virtute. de quo Eccl. xxiiij. In me omnis gr̃a vie veritat⁹ & ꝺ̃ctutis. Hoc viridariuz q̃n celestis pater voluit filio suo ꝓparare elegit planũ locũ. i. corp⁹ marie. mũdauit illud ab oĩbꝫ herbis adulterinis. s. originaliũ peccatoz. qz fm Bedã. Si in vtero mũdata nõ fuisset. eius sanctissima natiuitas nõ esset celebranda. Ibi fusa est aqua feruẽtissima omnium gr̃az. vt ãmodo nulla radix peccatozum

potuit in ipa pullulare. Bern. Puto copiosi/
or gra sanctificatois in illa excedit. q non so/
lu ipi⁹ ortum sed t oem vitā sanctificauit. qō
nullu credit ocessum in natiuitate mulierum
Anſ. Si sancti t sancte interrogarent an pec
catu hrent: dicerēt. Si dixerim⁹: qz pcm nō
habem⁹ nosipos seducim⁹ t ẏtas in nob nō
est. Fuit etiā ibi fons miserecordie t gre sine q
nulla virtus pōt crescere. Zach. xiij. Erit fons
patens domui dauid t oīb habitantib i
hierlm. Dicam⁹ ergo illud puer. v. Diruent
fontes tui fozas t aqua diuidet in plateis Et
fuit etiā circūdata muris ẏtutū. fuit os clau/
sum ẏbis vanis: manus clause opib prauis.
cor cogitatōib imundis. Lanti. iiij. Ort⁹ cō
clusus fons signat⁹. Ibi etiā plātate fuerūt di
uerse arbores aromatice. Cedrus otemplatio
nis excelse. Cypressus odorifere fame. palma
gliose victorie. rosa patientie. saluia miscōie.
platan⁹ fidei pfecte. In his arboribz diuersis
diuersimode se occultāt. aliq sub arbore otem
plationis. sicut cōtemplatiui. Aliq sb cypsso
bone fame. t sic de alijs. In hō viridario ostru/
ctū est solēne palatiū. i. corp⁹ virginis vbi rex
qescit Eccl. xxiiij. Qui creauit me requeuit i ta
bernaculo meo. Ibi fuerunt lepores diuini ti
moris. hinnuli velocis opatōis. cerui diuini
amoris. ibi philomena nocturne ozōis. alau
da diurne deuotiōis. qz nocte dieq laudauit
deū. implens illud ps. Bñdicaz dñm in omi
tpe. Tale viridariū plantauit dñs in vtero be
ate anne. eradicās oēs herbas pctōz origina/
liū. t hodie pullulauit p natiuitatē in mūdo.
vt impleret illud Eccl. xl. Ẏra dei sicut para
disus in bñdictōib. Ideo dicimus. plātauit
dñs padisum voluptatis. ¶ In ẏbis pmissis
duo innuunt. Prio figuratio bñdicte natiui
tatis marie ẏginis. ibi. plātauit de⁹. Secūdo
collaudatio ꝓuilegiate sanctitatis. ibi. padisus
H ¶ De ꝓmo dicit. plātauit de⁹. Dicūt natu
rales q arbores dulces fruct⁹ generātes debēt
plantari. t sic maria fuit arbor salutifera cele/
stia ferens folia. i. ẏba. flores bone volūtatis.
fructū salutis. Cāti. ij. Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi
meo. id cōpat padiso. Hiero. Ipa est padi/
sus delicie vbi inuenunt diūsa genera floz.
Et merito cōpat padiso ꝓpter octo ꝺditōes
padisi H ¶ Primo rōne situatōis. quia i
monte. Amb. in exameron di. Paradisus est
in oriente in altissimo mōte. t sctūs Tho. pte
i. q. cij. ar. ij. Cōuenienter in orietali pte. qz cre/
dendū est q in nobilissimo loco tot⁹ terre sit
ꝓstitut⁹. Nā ps oriental est nobilioz. sicut ps
dextera in hoie. Jō p phm. ij. celi. Quies ē dex
tera ps celi. t dextera ps est nobilioz sinistra. ꝺ
ꝓuenienter in oriēte. t sic bñdicta virgo maria
in mōte diuino sita est ab eterno. ps. Funda
menta ei⁹ in mōtib Anſ. Maria in mēte di
uina erat ante mūdi ꝓstitutionē preordinata
Jō puer. viij. Dñs possedit me ab initio viaz
suaz. Eccli. xxiiij. Ego in altissimis habito.
Ibidē. In me omis gra. Ibidē. In omi gēte
t in omi pplo pmatū tenui. Anſ. Nil tibi eq
le nihil cōpabile o dña. Chrys. Nihil erit in
glia respectu beate ẏginis olim pcedentū me/
moria. Beda. Propter gre t vite sublimitatē
colim⁹ natiuitatis celebritatē. ¶ Scdo ma/
ria compat padiso terrestri ratōe tpatis aeris.
Dicit em Damas. li. ij. c. xi. Paradisus est lo/
cus tpatissim⁹. ibi nec ventoz ingetudines.
ibi aer subtilitas. ibi nec nebule nec frig⁹. qō
testat arboz t floz pulcritudo. Jō Dama. di
cit. Paradisus ē vniuerse pulcritudinis pm
ptuariū. Sic in maria nec vent⁹ superbie. nec
nebule sozditatis. nec frig⁹ iniqtatis. Hiero.
Quicqd in maria gestū est totū puritas: san/
ctitas: gratia t veritas. qz in ea innocēs. i. chri
stus debebat habitare. Bern. Decuit ẏginez
virginū singulari priuilegio vitā ducere san/
ctitatis absq oīm pcto. que pcti mortis debe/
bat parere pemptorē. ¶ Tercio compat pa/
radiso ꝓpter calozis tpantiā. Nā in paradiso
terrestri nō fuit estus. patet hō. qz ibi semp fu/
it floridū. Estus vero humidū exurit. licet sit
in oriente vbi maxim⁹ est calor. ita q sole oriē
te hoies subterraneas domus intrant t calo/
rem fugiūt. vt dicit Plini⁹ in speculo natura
li. Quidā sole oriente diuinā maledictionez
merent. qz ꝺtinue maledicūt solē ꝓpter ei⁹ ca/
lorē. Et licet spera ignis sit vicina. hoc tñ tem
perat subtilitas aeris t puritas. Subtilitas.
qz radioz effect⁹ fm sanctū Tho. min⁹ pt in/
corporari. ẏbi gratia. Sicut ignis fort⁹ agit
in ferz q in lignū. qz inuenit ibi maiorē resi/
stentiā ratione duricie. t hoc hic nō est. Item
ibi est puritas impmixta. qz vapores terrarū
ad locum vsq illū nō ascendūt. Tercia ratio
sancti Tho. pte. i. est. qz radij ad locū illum a
terra non reflectunt. sic nec aque diluuij illuc
puenerūt. Ita spualiter in maria nō fuit est⁹
concupiscentie terrene: que tñ sup oēs mon
tes. id est sctos ascendit. Psal. i. Joh. v. Tot⁹
mund⁹ in maligno positus est. i. in malo igne
ꝺcupiscentie J ¶ Innocentius de vilitate
humane ꝺditionis. Tria sunt que solent ho
mines affectare. Opes voluptates t honores

sed hoz nullus ꝺcupiuit maria. Nõ opes. qz nouit filiũ suũ in pauptate velle viuere. ideo pauptatẽ dilexit z oblationẽ pauperꝝ obtulit. Hiero. Filo z acu victũ z amictũ sibi acq̃sinit Nõ voluptates. de quo Lhuk. Non comesta trix nec vinolẽta fuit maria. sed tota modesta mitis z suauis. quia mente z corpe virgo casta. Nec honores mũdi. nã cũ angelus dixit eã matrẽ esse summi regis. ipa se ancillã noiauit Lu. i. Ecce ancilla dñi. Et sicut in paradiso fuit dulcis aer. sic i maria obumbratio spiritussanctꝰ. Luc. i. Spũssanctꝰ supueniet i te z ꝟtus altissimi obumbrabit tibi. i. ab estu terrene ꝺcupiscentie tempabit. ¶ Quarto maria dicit paradisus ꝓpter fructũ abundantiam. Nã in paradiso terrestri fuit sufficiens cibus fructuuz oim hoim. Gen. ij. Dixit dñs ad adã. Ex omi ligno paradisi comede. z fuit ibi pcipue lignũ vite. Dicit glosa. Hoc nomẽ habuit ab effectu vt comestũ sepi⁹ hoiem pertua soliditate z suauitate firmaret. vt dicit strabo. nec in vllã infirmitatẽ laberet. Et Augu. Per modũ medicine oẽm corruptionẽ pbibebat. nõ tñ simpliciter immortalitatẽ causabat: sz diuinit⁹ fuit anie data vis illa. q̃diu ipa subiecta deo mãsisset. ania de corpe educta nõ fuisset. Et ꝑm san. Tho. pte. i. q. xcvij. arti. iij. Cũ virt⁹ ligni fuisset finita. itez indiguisset sumere. z si nõ comedisset adam z in innocentia pstitisset mortu⁹ nõ fuisset. Jõ de cõse. di. iij. placuit. Quicũq; dicit adã pmum homine mortalẽ factũ: ita vt siue peccaret siue nõ mozeret in corpe. hoc est de corpe exiret nõ peccati merito sz necessitate nature: anathema sit Spũaliter. Sic in maria sufficiẽs cibꝰ ẽ vniuersoz. Ideo figurat ꝑ arborẽ Dañ. iij. Cui⁹ fructus erat nimius: z esca vniuersoz in ea: qz ibi ꝺtemplatiui inuenũt cibũ ꝺtemplationis. eo q optimã ptem elegit. Lu. x. Ibi pcto res accipiũt cibũ ꝓpciatõnis. superbi escã humilitatis. lubrici refectionẽ castitatis. Jõ hortatur nos Eccli. xxiij. Transite ad me oẽs q̃ ꝺcupiscitis me z. Fuit i ea pcipue panis vite. Joh. vi. Caro mea vere est cibꝰ. Jõ Aug. in sermone. ¶ Maria virgo est paradisus. i cuius medio lignũ vite. cui⁹ folijs sananꝫ infirmi. cuius odor viuificat mortuos. cui⁹ sapor dulcorat amaros. cui⁹ vmbra refrigerat miseros. cui⁹ aspectus letificat angelos. Cui cõsonat Bern. dicens. Vere paradisus dei tu es. qz lignũ vite protulisti. de q̃ qui mãducauerit viuet in eternũ. ¶ Quinto maria dicit paradisus ꝓpter lucis refulgentiã. qz aere depurato nõ vaporibꝰ circũdat. refulgentia stellaruz maxime viget. qz in statu innocentie si hõ stetisset stellarũ refulgentia sicut in meridie ita i medio noctis fuisset. qz ꝑm Damas. Propter peccata hoĩs celi luminaria sunt minorata Et sic beata virgo luminosissima. de qua Isa. ix. Habitantibꝰ i regione vmbre mortis luxorta est eis. Ipa figurat ꝑ primã lucẽ Genes. i. quã deus creauit de qua formauit solẽ. Unde de ea canit eccl'ia. Solem iusticie regẽ paritura supimuz stella maris hodie pcessit ad ortũ cernere diuinũ lumẽ gaudere fideles. Jõ Augu. in sermone hodierno. Illa clarissima stella ex iacob orta est. cui⁹ radius mũdum illuminat: splẽdor in supernis fulget. inferiora penetrat. q̃ angeli pre gaudio dixerũt illõ Cantico. vi. Que est ista que ꝓgredit q̃si aurora pulcra vt luna. electa vt sol. Nã sicut lumẽ solis excedit oĩa luminaria. sic claritas marie omniũ sanctoz excellit claritatẽ. Anb. Ea puritate nitebat qua maior sub deo intelligi nequit. Bern. Tolle corpus solare vbi dies est. sic tolle mariã nihil remanet nisi caligo z tenebre. Hec est lux quã diuisit deꝰ a tenebris peccatoz. Hec est lux de qua Hester. viij. Judeis. i. deũ ꝺfitentibꝰ noua lux oriri visa est. Jõ canit eccl'ia. Natiuitatẽ beate marie solẽniter celebremus. cui⁹ vita gl'iosa lucẽ dedit seculo. ¶ Sexto maria dicit paradisus ꝓpter securitatis existentiã. qz paradisus fuit loc⁹ securus nullo timori expositꝰ. Aug. Quid i statu innocẽtie timere poterãt vbi nõ erat quicq̃d bona volũtas appeteret. nec inerat qõd homiez offenderet. sic maria est loc⁹ refugij z securitatis oĩbꝰ pctõribꝰ Bern. Si es in procellaruz fluctibꝰ. si in angustijs. si in rez dubijs. mariam cogita. mariã inuoca. ipa te tenẽte nõ corruis. ipa te ptegente nõ metuis. ipa te ducẽte nõ fatigaris. ipa tibi ppicia ad patriã puenies. Nã ipsa est mediatrix z recõciliatrix inter nos z eius filiũ. Bern. in sermone de natiuitate. Cũ corã tremendo iudice assistim⁹ qui vibrat gladiũ ire sue sup nos. quis auertat iram nisi maria. p quã suscepimus in terris misericordiã ¶ Septimo maria compatur paradiso ꝓpter amenitatẽ affluentiaz. Nã paradisus ẽ locus amenissim⁹. z hꝫ patz ex sui mũdicia. qz nullũ animal brutũ in habitasset. etiã patet ꝺ arboribꝰ z floribꝰ z venis aquarũ z fontibus. qz scribitur Gen. ij. Fluui⁹ egrediebat de loco voluptatis. qõ exponens Basilius. In altissimo monte. de cui⁹ cacumine cadũt aque maximũ faciũt lacũ: z in suo casu tantuz faciunt

a fourteenth century copy of this work was once in a fourteenth century binding of Bern's

strepitū q̄ oīes incole iuxta illū lacū ꝛegētes surdi fiūt. Ex isto lacu tanq̄ ꝛ fonte viuo p/cedūt q̄ttuor flumia. q̄z vni nomē est phison circūiens iudeā: vbi nascit aurū optimū. Nomen scdi est tigris. q̄ vadit circa affricaz. Nomen tercij nilus. q̄ circuit ethiopiā. Nomen quarti eufrates. Spūaliter. ipa maria ē paradisus in qua fons grāz. q̄s p ceteris sctis adepta est. Piero. Ceteris sctis grā p ptes pstat marie se totā infudit plenitudo grē. Et hunc fontez grē diuidit in q̄ttuor riuulos. Unum mittit ad ꝛemplatiuos: dans eis grāz ꝛeuotionis. Scdm ad actiuos: dās eis grām pstendi. Tercū ad plātos: dans eis grām pstendendi. Quartū ad sbditos: dās eis grāz obediendi. Jō Bern. Paradisus ꝛeliciarū vere es o maria. Nā ex fons vite q̄ exoze altissimi prodijt. ꝛ medio vēris tui exiuit atq̄z inde i q̄ttuor ptes se diuidens adirrigan dū ariduz mundū emanauit. ꝛ omīs q̄ bibit ex eo nō sitiet in eternū. Bern. Totius grē plenitudinē posuit ꝛeus in mariā. Nā si q̄d spei. si q̄d grē ꝛ virtutis ex ea nouim⁹ redūdare. Octauo maria compatur paradiso ppter gaudiositatē opulentiā. Paradisus est loc⁹ gaudiosissim⁹. Nā aer mouens ibi folia arboꝛ ita dulcissimū sonū reddidisse dicit quasi nunc oīa instrumēta musica. Nā dicit picragozas q̄ son⁹ q̄ causatur ex motu oꝛbiū celestiū ibi fuisset audit⁹. Uñ fm macrobiū. Luna tenet tenoꝛē. venus quintā: ꝛ q̄libet stella facit suū sonū singularē q̄d nō audim⁹ hic. q̄z nō habem⁹ silentiū tali sono ꝓpoꝛcionatū. Spūaliter. Sic maria ē letissima paradisus q̄ regi celoꝛ placuit in ea habitare. ꝛe quo Ecci. xxiiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Ibi fuit cōcoꝛdia omniū stellaꝝ. i. virtutū. ita q̄ vniuersus mundus letificat⁹ est ꝛe suo ortu. vt dicit Augu. in sermone. ꝛ canit eccl'ia. Natiuitas tua gaudiū annūciabit vniuerso mūdo. Nā ipa ꝛtriuit caput serpentis. Ben. iij. Idcirco merito gaudendū est hodie. q̄z hodie nata est q̄ multipl'r est pfigurata. Nā fuit sara humillima. Lya fecundissima. Rachel speciosissima Anna ꝛeuotissima. Abigail pzudentissima. Raab fidelissima. Hester placatissima. Susanna castissima. sed maria electissima. Nam sicut paradisus p̄ ceteris locis est amenioꝛ. sic maria p̄ oīb sanctis. Anſ. ꝛe ꝛceptu virginali. Ome qd̄ est aut supza te est. aut infra te. supza te solus ꝛe⁹. infra te oīe qd̄ ꝛe⁹ nō est. Augu. in sermone ꝛe assumptōne. Quid dignū hac virgine: cui null⁹ sanctoꝝ potent compari. Ber. De⁹ redemptur⁹ genus humanum totum precium posuit in mariam. Jdeo omnes recurramus ad eā. ad Heb. iij. Adeam⁹ cū fiducia ad thronū gratie eius vt misericoꝛdiam ꝛsequamur. Nam ipa est mater misericoꝛdie. ꝙ qua canit ecclesia. Salue regina misericoꝛdie.

Sermo. CXXIIII. Ad idem

Cum iocunditate natiuitatē sancte marie celebrem⁹ vt ipa intercedat p nobis ad dñm ihm̄ christum. ℟ Ista sunt verba eccl'ie. ꝛ merito assumunt. q̄z dic Innocenti⁹. ꝛ hr̄ in can. dist. x. q̄s nesciat. Ab oīb⁹ obseruari ꝛebet qd̄ sancta mr̄ obseruat ecclesia. nā qui eccl'iam nō audient sit tibi sicut ethnic⁹ ꝛ publicanus. Aug. li. xi. ꝛtra faustū. Ego euāgelio nō crederē si me catholice ecclesie autoꝛitas nō cōmoneret. Nā fm sanctum Tho. i. ij. q. q. ix. Maxima autoꝛitatē habet eccl'ia q̄ ab oīb est emulāda. in qua pl⁹ stanđ est q̄z in hieronimo vel gregoꝛio. Nā dicit Greg. Peccatū paganitatis incurrit q̄ eccl'ie sancte p inobedientiā ꝛtradicit. Idcirco merito assumpsit ꝛba eccl'ie. s. Cū iocunditate.

In quibꝰ verbis duo innuunt. Primo hoꝛtat nos ad natiuitatē marie gaudiosaz celebrationē. ibi. Cū iocunditate. Secūdo subiungit gaudiose celebꝛitatis rationē. ibi. vt ipa p nobis intercedat. De primo dicit. Cū iocunditate sancte marie natiuitatē celebrem⁹. ℟ Merito cum iocunditate celebꝛemus. ꝛ hoc triplici ratione. Primo ppter natiuitatis sanctitatem. Scdo ppter ei⁹ vite claritatē. Tercio ppter electōis ei⁹ dignitatē. Primo merito ꝛemus cū iocunditate eius natiuitatem celebꝛare ppter natiuitatis sanctitatez. q̄z sancta nata est sine oīi macula. Bern. Regina ꝙgo maria pculdubio fuit sancta anteq̄z nata. Hoc pꝛeuidens balaam compauit eā stelle. Nu. xxiij. Oꝛiet stella ex iacob. Naz sicut stelle fm substantiā sunt purissime. sic ipa in natiuitate pura. q̄z in vtero matris sanctificata. qd̄ raz est. vt dicit Bern. paucis mortalibus credit collatū. Nā ꝛe oīb nobis dicit ad Eph. ij. Eram⁹ natura filij ire. ꝛ Eccl. xli. Ue vobis q̄ ꝛereliquistis legē altissimi. si nati fueritis in maledictōe nascemini. ℣ Sz ipa nata est hodie in bñdictiōe. De ea scribit Apocal. xxi. Nil coinquinatuz in eam intrabit. quia in vtero sanctificata. q̄ sanctificatio

ꝺtulit ei triplicē grāz. sic dicit san. Tho. parte iij. q. xxvij. ar. iij. Primo originalē expiationez Scꝺo grē diuīe infusionē. Tercio fomitis restrictionē z ligatōez. nā ñ habuit inclinatōez ad malū nec ad bonī attediationē. Anſ. Maria tāta puritate nitebat vt. quā vidit Salomon i spū admirās Cāti. vi. Que est ista q̄ pgredit̄ q̄si aurora. Nā ipa est mlier ꝛ q̄ Apocal'. xij. Mulier amicta sole: z luna sb pediby ei⁹: z capite corona stellaz. xij. Sup q̄ dicit Bern̄. Si rez pītiam ꝛ claritate pēsam⁹ nil clarius q̄z q mulier sole amicta luna cōculcet z stellis coroneť. Bern̄. i sermōe ꝛ natiuitate marie dicit. Neq̄z festiuis laudib⁹ nascēs honorareť nisi sancta nasceret. Scꝺo merito cū iocūditate celebremus die natiuitatis sancte Marie ꝓpter ei⁹ vite claritatē. q̄z sanctissima vita relucet in ea. ꝛ quo canit eccl'ia. Hodie nata ē virgo Maria cui⁹ vita gl'iosa lucē ꝛdit sec'lo. Bern̄. Puto q̄ copiosior gr̄a sanctificatōis in ipam ꝛscēdit. q̄z nō solū ipsi⁹ ortum: sed omnē eius sanctificauit vitā. vt ꝛ tempꝰ esset immunis ab oñi pcto. qꝺ nulli inē natos mulier credit datū. Nā licet hieremias sctificatus fuit i vtero. tñ pccatoribꝰ se connumerat Treñ. iij. Ue nobis q̄z peccauim⁹. Silr Johes baptista ꝺfessus ē se baptisma/te indigere Mat. iij. Ego ꝛberez baptisari a te: z tu venis ad me. Sed Maria innocens fuit ab oñi culpa. Sap̄. viij. Nō habz amaritudinē ꝺuersatio illius. Piero. Quicūq̄ in maria gestū est totū sanctitas z puritas. Nazi ꝛ aplis scribit Mat. v. Uos est' lux mundi. multo magis ꝛ ipsa Maria. Nā ipa figurat Ruth. iij. Scit ois pp'l's te esse mulierez z matrē virtutū. Qꝺ ꝺfirmat Piero. dicens. Nullo virtutū genere vacauit cui an gel⁹ plenitudinē gr̄e pmisit. Ipsa ē Judith. ꝛ q̄ Judith. xiij. Bñdixit te dñs in virtute tua. disciplina tua in oñib⁹ pp'l's pdicab. Bñdicta es tu filia a dño excelso p oñib⁹ mulierib⁹ sup terrā. Nā ꝛ oñib⁹ nobis scribit puer. xxiij. Septies in die cadit iustus. De ea ꝺo Canti. iij. Tota pulcra es ꝛē. Et merito. q̄z dicit Bern̄. Decuit reginaz virginū sine oñi pcto vitā ducere. q̄z genuit illū quē nullū ꝺstat habere pctm̄. Idē. Sic eius mētis z corpis fuit puritas vt ei nō audeat se compare angelica dignitas. Tercio cū iocūditate celebrem⁹ ꝓpter electionis dignitatē. q̄z dñs eā dignificauit sup omnē creaturā. z ꝯ i trib⁹. Primo i hoc. q̄z ab eterno eā puidit. Proū. viij. Dñs possedit me ab initio viaz suaz. Nā sicut artifex volēs edificare edificiū dispositōez ei⁹ in mēte pconcipit. z spēaliter cōmodū eligit sibi ad inhabitandū z quiescendū. Sic eterna trinitas z vna ꝛitas fecit i virginis Marie electione. Quāuis em̄ ipa beata trinitas omnes creaturas celestes z terrestres sicut sapientissimus artifex in mēte sua diuina ab eterno habuit. z dispositionez celi z terre pcognouit. tñ btissimā virginē Mariā tanq̄z electissimā et pcellētissimā creaturā p oīb⁹ creaturis ab eterno possedit. elegit z puidit. Ideo ꝛ ea legitur Ab eterno ordinata sum z ab initio z añ secula creata sum. puerb. viij. Scꝺo dignificauit eā in ꝯ. q̄z ab eterno pfigurauit eā. vñ Bern̄. sup missus est. Qꝺ Moysi monstratū est in rubo z igne. Aarō in ẏga z flore. z Gedeoni i vellere z roze. hoc Isaias vidit in beata virgine. z Salomon i forti muliere. Quid fuit rubus Moysi flāmas emittēs z nō ardēs nisi maria pariens z dolorē nō sentiēs. Quid virga Aaron florida nec humectata ꝛsignat nisi mariā ꝯcipiētē z viz nō cognoscētē. Quid vellus Gedeonis ꝛ carne tōsum z aera posito signat. nisi sumptā ꝛ marie ẏginis vtero carnē absq̄z ꝛtrimēto ẏginitatis. Nā ipa est porta ꝛ qua Ezech. iij. vidi portaz in domo dñi clausam. Et dixit dñs ad me. Porta hec quā vides nō apietur. z hō nō trānsibit p eā nisi rex isr̄l. Hoc ptractās Aug. Quid est porta in domo dñi clausa nisi Maria semp virgo intacta. quid est q̄ hō non trānsibit p eā nisi q̄ Joseph nō cognouit eā. Quid est q̄ sol⁹ rex isr̄l intrauit z egredit̄ p eā nisi q̄ spūssanctus impgnauit eā. z dē⁹ angeloz nascebatur p eā. Et q̄d est q̄ clausa erit i eternū nisi q̄ virgo Maria añ partū: in ptu: z post partū virgo maneret. Dicit ḡ Aug⁹. Dicat et beata virgo maria. facta sum porta celi. ianua facta sum filij dei. Illi facta sum ianua clausa qui post resurrectionē ingressus est p ostiū clausū. Jō Bern̄. ꝛ ista figuratōne beate virginis marie dicit. O mirāda z omni honore dignissima hec ẏgo nō est nouiter in nūcta. nec fortuitu. sz a seculo a deo pelecta. a pphetis pmissa. a patribus z pr̄iarchis pfigurata Tercio dignificauit eā dñs p oñibus creaturis. q̄z i matrē eaz sibi elegit. Unde canit eccl'ia. Elegit eā deus et pelegit eā. i. p omnib⁹ elegit eam. s. in verā matrē. rotā matrē. z singularē matrez. Primo elegit eā i matrē verā. q̄z materiā carnis sibi ꝛdit z ꝯuenientē locū in vtero tribuit. z ꝯuenies nutrimentū sibi ꝺtulit. Ista tria faciūt verā mr̄em. Secūdo elegit eā in totaz

mrem. qz totã subam corporis ipsa mistrauit ita ꝙ nullus pr ibi aliquid tetigit. Corpꝰ aliorum puerorꝝ ex duabꝰ lineis formatꝫ. i. semine vtriusqz paretis. Corpꝰ xpi aũt sola vna linea sz sola carne virginea. Jõ xps nõ vocat se filiũ hoim sz hois. qz ex opatõne spũssancti ex sanguine purissimo ipsiꝰ virginis formatũ ẽ corpus xpi. ideo ipsa tota mr dicit. Tercio elegit eam in singularẽ matrẽ. qz deus dignificauit eã singulariter dãdo ei virginitatẽ cũ materna fecũditate. Nã virgo cepit. virgo peperit. virgo post ptũ pmansit. Aug. Que virgo tã casta vt esset post ptum virgo. que virgo tã sancta vt esset mater dei. sola hec est que potuit mr z virgo vocari. cuiꝰ dignitatis singularitatẽ omes debemus collaudare. iuxta illud Eccĩ. xliij. Exaltate eã qztum potestis. qz maior est oĩ laude. Anb. Mira res oĩs creatura a deo est creata. sz dei natura ex maria nata. Bern. O mira dignitas. facta est illiꝰ mr cuius deus est pater. filius paterne charitatis est corona sue castitatis. Petrꝰ raven. O virgo mr em te fecit. non natura sed gra. In tuo conceptu atqz ptu aucta est puritas. roborata integritas. solidata virginitas. Nam ipsa habuit triplicẽ virginitatẽ. s. integrã. exemplarẽ. z transfusam. ¶ Primo habuit integrã virginitatem. qz in corpe z aia. i. ad Thes. v. Integer spũs vester z aia z corpus sine querela in aduentu dñi nri ihu xpi seruetur. Sunt em quidã q nõ habẽt integritatẽ corpis. sicut fuit bta Maria magdalena. z heu iã plures sunt in mũdo. Un Piero. Qui immundicitiam luxurie pfecte pcinẽtie subiecit sanctior duid exstitit fortior. Sãsone. Nã nihil vilꝰ nisi a carne vinci. nihil gloriosius qz carnẽ vincere. Alij sunt qui habẽt integritatẽ corporis: sed nõ aie. qz p malã pscientiã z offensum animã maculãt. Mat. v. Qui viderit mulierez ad pcupiscendũ eaz: iã mechatus est in corde suo. Sic etiã intelligitur de tactu illicito z locutione et corporis ornatu. Piero. Nõnulle sunt virgines carne sed non spũ: quorum corpus est integrũ sed anima corrupta. Jsido. de sum. bono. Carne virgo sed nõ mente nullũ pmũ habet in pmissione. Alij sunt qui nõ habent integritatẽ spũs. qui p mortale peccatum spũm sanctũ a spõso suo diuidũt. z sic spirituale adulteriũ cõmittunt. Beata aũt virgo habuit integritatẽ in corpe. qz semp corpus illibatũ pseruauit. z in aia. qz oẽm prauũ motuz z pcupiscentiã penitus refrenauit. Et in spũ. qz nunqz p peccatũ aliqd a deo diuisa fuit. Lã

ti. iiij. Tota pulcra es. ¶ Scdo habuit virginitatem exemplarẽ. qz ei⁹ virginitas fuit omnibus virginibꝰ in exemplũ. Jõ figurat p amigdalũ que inter ceteras arbores primo flores producit. Sic beata virgo inter mulieres primo votũ virginitatis emisit. ps. xliij. Adducentur regi virgines post eã. Nã añ ipaz virginitas nõ videbat magni meriti vl honozi esse. postmodũ autẽ facta est magni meriti. qz debetur ei fructus cẽtesimus. cõiugatis corruptis tricesimus. viduis sexagesimus. ¶ Et facta est etiam virginitas magni honoris. qz ipaz honorauit xps qñ nõ de iugata corrupta. sz de virgine nasci voluit. Et angeli in sanctis virginibꝰ gloriãtur. s. Agnete. cui angelꝰ vestem pparauit. in Lecilia. cui angelus coronam de paradiso attulit. in bta Katherina quaz angeli pprijs manibꝰ sepelierũt in monte syna. Jtẽ omnes homies exemplo xpi z angelorum honorare debẽt virgines. Damasce. libiij. A nuptijs abstinẽtia angelorꝝ est attinentia z socia. quãto angelꝰ homini superiorz: tanto ꝑginitas nuptijs honorabilior. Quis em hoim est tã stolidus q non amat et honorat virginitatẽ quã ipe dyabolꝰ honorat. Thob. iij. Demon Balmodeus virginitatẽ Sare a septẽ corruptoribꝰ liberauit. quos singillatim occidit qcito ad virginẽ intrarent. Jtẽ in bta agnete cuiꝰ virginitatis insidiatorẽ. s. prefecti filiuz suffocauit dyabolus. ergo velit nolit honorat virgines. sunt em victrices z angelorum sorores z xpi sponse. Bern. Fulgida virginitas est gemma virtutum. germana angelorum. lampas ecclesiaz. ipsa calcat libidinẽ vincit dyabolũ. contemnit seculuz. ¶ Tercio bta virgo habuit virginitatẽ trãsfulgaz. qz in alios virginitatem trãsfudit. licz em pulcerrima fuit. tñ a nullo concupisci potuit. Et talez virginitatem sancta Katherina nõ habuit. qz uis esset virgo mente z corpore. tñ Maxencius eã cõcupiuit. Similiter sanctã Margarethã Olibrius. Agnetã prefecti filius adamauit. ¶ Sed diceres. vnde accidit ꝙ nullus inspicientiuz mariã pcupiuit. Respõdeꝫ. ꝙ hoc accidit pncipaliter tribꝰ rõnibꝰ. Prima qz taliter se habuit i oĩbꝰ verbis. factis z moribꝰ ꝙ nulli dabat occasionẽ peccandi. sed mouebat coz cuiuslibet ipaz intuentis ad dilectionẽ. Secunda ꝓpter luminis claritatẽ que de facie eiꝰ exibat. que homies in admirationẽ inducebat ad deum laudandum de tam nobili creatura. Tercia qz deus occultauit omnia in ea que poterant esse incitamenta

ad libidinē. ⁊ dedit grām oīb⁹ eaz intuētib⁹ vt nō inordinate mouerētur ad maluz sed ad bonū. Et sic fuit singularis mr̄ singulariter dignificata. Scdō celebremus natiuitatē bēate virginis Marie ꝓpter nos. qz hodie canit ecclesia. Natiuitas tua gaudium annunciauit vniuerso mūdo. Reuera gaudium nobis hodie nūciatum est. qz dicit Aug. in sermōe hodierno. Adest dies sacratissima. dies celeberrima. in qua virgo maria sup oīes mulieres benedicta generosa sua natiuitate mundū cōsolat vniuersum. Hodie egressa est virgo de radice Jesse. hodie flos cāpi ortus est. de quo ꝓcessit liliū cōualliū. Hodie nata est per quā maledictio mutatur in benedictionez. hodie venit porta per quā salus mundi credentibus apparuit Bern̄. Virgo maria via regia est p quā ad nos saluator venit ꝓcedens ex ipsius vtero tanq̄z sponsus de thalamo. Nā sicut sol mittit radios p aerē tanq̄z p medium sup terram. sic deus sol iusticie mittit radios sue gratie p virginē gl̄iosam. Bern̄. Nihil nos deus hr̄e voluit qđ per manus Marie non transiret. ℟ Ipsa est porta speciosa Salomonis p quā multa munera preciosa sibi oblata erāt. s. aur̄. argētum ⁊ lapides p̄cioſi. Sic per Mariā apportat nobis aurū charitatis. argētum castitatis. ⁊ lapides p̄cioſi. i. omnes virtutes. Bern̄. Quicquid virtutis in nobis est. quicq̄d salutis. quicq̄d gr̄e ex ea nouimus redūdare. Sap̄. vij. Venerūt mihi oīa bona pter cū illa. Idcirco merito gaudendū est de eius natiuitate. Et hoc facit eccl̄ia ī toto officio hui⁹ festiuitatis. In matutinis. in inuitatorio. Corde ⁊ voce simul xp̄m regem veneremur. virginis ⁊ matris iubilet nobilis ortus. Introitus misse. Gaudeam⁹ oīes in dn̄o. Bern̄. Si iustus es gaude. qz ex illa cui⁹ hodie festuz celebram⁹ ortus est sol iusticie. qui est dator ⁊ augmentator gr̄e. Si captiu⁹ duceris aliquo ꝓcato vel temptatōe grauaris. gaudēter celebra festū ꝑginis marie. qz ei⁹ ortus fact⁹ est nobis sal⁹ ⁊ redēptio. Anf̄. Non est salus in mūdo nisi quā ꝓpit virgo. Nam hec festiuitas orta est ⁊ manifestata eccl̄ie per gaudiū angelo⁹. vt patet ī passiōali. ¶ Tercio cū iocunditate celebremus ꝓpter dei bene placitū. Unde Fortunatus. Gratus est deo obsequiuz qđ marie impendit. q̄z qđ cuilibet sctō⁹ dirigit ⁊ offert. Hiero. Si oze ꝓphetico deū in sanctis laudare iubemur. multo magis ī veneratōe ꝑginis matris oportet dignis ore iubilare ꝓconꝫ. Nulli dubiū quin totū ad gloriam laudis xp̄i ptineat quicq̄d digne genitrici sue impēsuz fuerit. ideo valde remunerat seruitiū ei impēsum. Hiero. de ꝓrogatiuis virginū. Magis remunerat deus cultuz qui mr̄i sue impendit q̄z quantumlibet aliud obsequiū qđ sibi ministrat. Patet exemplu⁹ de eo qui semel in hebdomada ieiunauit ad honorē bēate virginis. q̄ alias lubricus et publicus pdo fuit. mortē demeruit. ⁊ post decollationē capitis loquebat̄ desiderās ꝓfessionē sui criminis. qđ ⁊ factū est. Quē sacerdos interrogās vñ sibi ista gr̄a. Rndit. p merita bēate marie virginis. qz talia ei exhibui obsequia vt semel ieiunarē ī hebdomada ad ei⁹ honorē ¶ Dixi secūdo subiūgit gaudiose celebritatis rōem: dicēs. vt ipsa p nobis intercedat. Naz ipsa hodie nata est adiutrix ⁊ aduocata oīum ꝓcatoꝝ. Primo hodie nobis est nata adiutrix. nā sine eius adiutorio nullus saluari potest. Hylarius. Impossibile est aliquem saluari pctōrem o virgo nisi p tuum auxiliū ⁊ fauorē. Chrys. consolat̄ seip̄m p eam dicens Tribularer nimiū si nescirē marie patrocinium. Sc ¶ Nā ipsa pōt. scit ⁊ vult nos iuuare. Primo pōt Eccl̄i. xxiiij. In hierl̄m potestas mea. Bern̄. O maria data ē tibi oīs ptās in celo ⁊ i terra. oīa qutecūq̄z impetrare volueris poteris. Scdō ipa scit nos iuuare. qz cognoscit dilectus nr̄os ⁊ nr̄citates nr̄as. Eccl̄i. xxiiij. Ego mater pulcre dilectionis et agnitōis. Aug. Quid ignorare poterat ī qua plenitudo sciētie ⁊ diuinitat⁹ corpaliter inhabitauit. Tercio vult nos iuuare. Eccl̄i. xxiiij. Venite ad me oīes ⁊c. qz ipsa est mater misericordie ⁊ pietatis. Cassiodor⁹ in quadā epistola. Tu patrona humani generis. tu cōsolatio afflict⁹. tu infirmis medicina singularis. Bern̄. in ēmone qui incipit. Signū magnū Nō trepidet accedere ad Mariam humana infirmitas. qz nil terribile nec austerum in ea sed tota suauis ⁊ mitis. Aug. in lib. retractationum. Scio me nō posse pire ꝑ pietate Marie. Item bn̄ habet posse. Primo rōne parentele. qz est mr̄ regis celestis. Ideo possumus ei dicere illud qđ dixit Adonias matri Salomonis. iij. Reg. ij. Loquere p nobis regi. qz in te pietas. misc̄dia ⁊ clementia. Unde Salomon matri. Pete a me quicq̄d ꝑ̄. neqz enim phas est vt auertā faciē meā a te Scdō habz posse ratione gratie inuente. Luce. i. Inuenisti gr̄am apud dn̄m. Ideo quantā gr̄am habet p ceteris tantā hz potentiaz. Tercio habet magnā potentiā vel posseratōne meriti. quia

De natiuitate marie virginis

ipa sup omnes creaturas merita cumulauit. Prouer. viti. Multe filie regū congregauerūt diuitias. tu sola supgressa es vniuersas. Nā eius merita sunt nobilia. Primo propter immediationē. Nā ipa opa misēdie q nos subemur paupibus exhibere ipa imediate deo exhibebat. Secōo fuit magna ppter duplatam operationē. qz simul z semel otemplationez z actionē exercebat. Nā eū nutriuit necessaria corpis mistrādo. In hoc eius diuinitatē sblimiter contemplabatur. Tercio eius merita fuerunt multa ppter continuatōnes. Hiero. Pietā sibi statuit vt nullū momentū sine fructu trāsiret. Diceres. tamen comedit z dormiuit. Rndetur. q omnia ista necessaria corpis ita discrete ordinauit. q etiā quiescēdo z ab opibus cessando semper meruit. z hoc exferuēti charitate. hō nō est mirū. qz nobis semper possibile est aliquid mereri i omibo q facimus vel dimittimus: cū in gratia z charitate dei sumus. z oīa in deū referimus. Ro. viij. Scimus qm diligētibo deū oīa coopant i bonū. In hoc pcellimus sanctos i celo existētes. qz nō merētur amplius. Sed nos oīa in deū referam⁹. comedēdo. dormiēdo. vt fortiores simus ad deū laudandū. Gre. Somn⁹ sanctoz nō vacat a merito. multo magis ipa ppter ignitā charitatē. Ambro. Sicut ferrū in ignē missū totū igneū fit. z sic ipa ignita in charitate dei. ¶ Secūdo hodie nobis nata est aduocata. Isidorus. Volens aduocare p alijs debet regis z iudicis habere amiciam. z sic ipa mater. Bern. Tu mater exulis tu mater iudicis. Ambro. Sicut xp̄s omniū credentiū est frater. sic Maria oīm credentium est mater. Dexpo Joh. xx. Ascēdo ad patrē meū z patrē vestz. ps. xxi. Narrabo nomē tuū fratribo meis. z sic ipsa Maria mater ex materno affectu vult nobis bonū. Bern. Ipsa apud filiū inducit illud euangelicū. Memento fili verbi tui in quo peccatoribo spem dedisti. Nō est opus valētibo medic⁹. Item. Nō veni vocare iustos sed peccatores. Ipsa est thecuites. ij. Reg. xiiij. que aduocabat pro Absalone allegās generalē infirmitatē dicēs Omnes morimur. Bern. in sermone de natiuitate. Cuz cora tremendo iudice assistimus qui vibrat gladiuz ire super nos. quis auertit irā nisi Maria p quā suscepimus i terris misericordiā. Bern. O peccator securū habes accessum ad deū. cora patre habes filiū ostendētem vulnera. coram filio matrē ostendentem vbera. quomodo hec charitatis insignia non possūt exaudiri ¶ Exemplū. Quidam em̄ peccator habuit in consuetudine salutare beatā virginē. semel voluit ire ad peccandū. z ad altare beate virginis stās salutauit eaz angelica salutatione iuxta cōsuetudinē cora imagine. Quod cū faceret vidit imaginē viuificari cum puero. Similiter de puero vidit sanguinem fluere in gremiū eius. obstupefactus dixit. O dña quis fecit hoc. Respondit. Tu ac ceteri peccatores. quia rursum crucifigunt filium meū. Hebre. vj. Rursum crucifigentes ze. Bern. Dolet plus nostra crimina q̄z sua vulnera. Et peccator cōuersus ait. O regina mater misericordie intercede p me. At illa. Vos peccatores vocatis me matrem misericordie: z facitis me matrem miserie z tristicie. At ille ait. Nō sic pia dña. sed memento te aduocatā peccatoz z intercede p me. At illa. O pissime fili ob amorē mei miserere huic peccatori. At ille. O mater noli grauari q te non exaudio. qz ego rogaui patrē meum p̄mo vt si fieri posset q alio modo posset saluari gen⁹ humanum vt trāsferret calicē a me: z noluit me audire. At illa. O fili memēto q materno vbere z amore te fouī. z alui vberibus meis. condona huic peccatori. At ille. O mater iusticiam tibi ostēdo. z ex iusticia te audire non teneor. Cui mater. Nō solū ex iusticia causemur. sed ad misericordiaz confugiamus. z ergo ppter misericordiā tuā miserere huic pcōri. Cui filius. Rogaui ego secundo patrē meū. Si fieri posset transiret a me calix passionis z nō audiuit. Mater ait. Memēto laborz z dolorz quos sustinui tecū in passione. z dona huic peccatori. Cui filius. Noli mater grauari. sed memēto q tercio rogaui patrē z inaudit⁹ abscessi. Et mater deponens filiū voluit cadere ad pedes eius. qd̄ videns fili⁹ ait. Quid mater vis facere. At illa. Tandiu ad pedes tuos cū peccatore iacebo quousqz ei veniam dones. Cui filius. Absit hoc mater. sanctū est in lege diuina q filius debet honorare patrē z matrē. Et iusticia concluſit q ille debet legem adimplere qui legē dedit. cuz ego sim filius tuus z tu mater mea. te honorabo in isto peccatore. z sibi omnia peccata indulgeo. z sit pax inter me z eum. In signum pacis osculetur vulnera mea. z fecit. osculādo sanata sunt oīa vulnera. Ideo Prosi⁹ sup Cantica. Quos non saluat dei iusticia saluat misēdia Marie infinita. Chryso. In veritate nullū reppi mendicum q̄ se seruū faceret sedulū marie. Hiero. de viris illustribo. In oīi tpe quo quis exercet

Marie gra inuocet. Cui cõsonat Bern. Si es i angustijs. in rex dubijs. Mariaz cogita Mariã inuoca.

Sermo. CXXV. Ad idem.

Liber generationis ihu xpi filij dauid Mat. 1. Iste est liber in q̃ genealogia Jhu xpi scripta est. Sz spualiter iste liber est virgo beata. que florẽ nobilissimũ de se genuit scilicet ihm nazarenũ. nazaren⁹ em florid⁹ interptatur. In isto libro scripsit digito ihs. Primo inclinas se Joh. viij. Et q̃d est inclinare Jhm xpm nisi humiliare z descendere de celis ad istũ mundũ. Et scripsit digito suo in terra. i. spũsancto cooperante in beata virgine est conceptus. Et sic beata virgo est liber iste in quo legere debẽt virgines. mulieres. z pctores humilitatẽ. Vñ in cantico ei⁹. Quia respexit humilitatẽ ancille sue ꝛc. Itẽ mũdiciã z castitatẽ. qz nec primã simile visa est nec hre sequẽtẽ. qz virgo est z mater ✠ Itẽ beata virgo compatur libro ꝓpter tria. qz liber scribit de inde illuminat. tercio legit. Primus scriptor qui in hoc libro scripsit fuit egregius Gabriel archangel⁹. quia in virgine tanqz in libro totius humani generis gram conscripsit dicens. Aue gra plena. qz ceteris ꝓ ptes. Maria data est tota gra. Bern. De plenitudine ei⁹ omnes accepim⁹. captiu⁹ redemptionez. eger curationẽ. tristis consolationẽ. peccator veniã. iustus gram. Et sic nõ est qui se abscondit a calore eius gre. Secõ liber illuminat. sic ista virgo gl'iosa fuit illuminata qñ obumbrante spiritusancto concepit. dicente angelo. Ecce cõcipies z paries filiũ ꝛc. Cui⁹ illuminationem z pulcritudinẽ sol z luna miranf. qz per ipm fuit illuminata ꝓ quẽ celi illuminantur. Vñ Apoca. xxi. Jã nõ indiget sole z luna vt luceat. sed claritas dei illuminabit illaz. Sol recepit splendorẽ suũ a deo. z luna splendorez a sole. Stelle ꝓ ipm chorusc ant. dies clarificatur. z aer serenatur. mund⁹ ꝓ ipm illuminatur. Et ideo dicit. Ego sum lux mundi. Iste liber tã decoris illuminatur q̃ in isto libro legit deus z gloriatur. angelus mirat. peccator cõsolatur. iustus animat. ✠ Primo legit deus z gl'iatur. quia inuenit in isto libro scriptũ rosam pudicicie virginalis. lilium purissime castitatis. violaz deuote humilitatis. Sicut em rosa ꝓ ceteris floribz fulget. sic maxima in verecundia virginali. Intantũ em fuit verecunda q̃ de psortio z frequntia hominũ se abstraheret z sola maneret. iõ angel⁹ ipam solã inuenit. Secõ inuenit liliũ castitatis. Jpa em ꝓ omnibz virginibz mosayce legis primuz suã dño donauit virginitatem. z maluit lapidari a iudeis q̃z lilio virginitatis ꝓuari. Vñ dixit angelo. Quõ fiet istud. qm̃ virũ non cognosco. Tercio inuenit in ꝟ libro violã humilitatis. viola em modica est. sed multũ odorifera. Sic Maria modicã z humilẽ se reputabat dicens. Ecce ancilla dñi. Augu. Audi verbũ humilitatis o hõ. mater regis celestis iam effecta ancillã humilẽ se pnũciat. nõ dominã. Per hãc em triplicẽ virtutẽ tantũ placuit dño q̃ de eius vtero nasci dignatus est.

Secundã lectionem legit angelus z mirat̃. aperto em libro. id est nato Jhu christo: ex eo legerunt insolitũ z inusitatũ nouũ miraculũ. quomodo virgo pareret. z post partum virgo pmaneret. z vt mater sine dolore fieret. Hoc videntes z legẽtes admirati sunt. z cuz viderent natum q̃ esset speciosus forma pfilijs hominũ letati sunt canẽtes. Glia in excelsis deo. Si ergo per decorem huius infantuli angeli tantã iocunditatẽ acceperunt. certum est q̃ ipsa dulcissima dña mater eius dẽ infantuli ineffabilẽ leticiã haberet. cum in gremio teneret filiũ suum generosuz. z videret ad sue vite obsequiũ angelos cum cantico leticie sibi in obsequiũ deseruire. Terciam lectionẽ legit peccator z consolatur. que sic inchoatur Jhs christus venit in hunc mundũ pctores saluos facere. i. Thim. i. Itẽ. Nõ veni vocare iustos sz pctores. Et in illo libro legamus libenter. videlicet in christo. qui ꝓ suam passionẽ redemit nos. z posuit nobis crucez in medio ecclesie. Hic est liber simpliciũ. vt ꝟ videtes legerent in eo memorãdo passionẽ suam. Isa. xlix. Ego in manibz meis descripsi te. et nunq̃z obliuiscar tui. Ergo memorari debem⁹ assidue passionis eius. in hoc erimus similes virgini gloriose. Sic em beata virgo corporaliter genuit christũ. Quarto in isto libro legit iustus lectionem vt animet. q̃ sic inchoatur. Justi aũt in ꝑpetuũ viuent: z apud dñm est merces eoz. cũ gaudio sine dolore. cum leticia sine meroze. z cũ eternitate sine fine. Et illud gaudiũ nemo tollet ab eis. vt dicit dñs i euangelio. Gaudiũ vrm nemo tollet a vobis Et iste liber secundus z tercius est prelatorũ. Jpsi em debẽt legere libros z informare populum ꝓ predicationem. z soli debent esse libri ꝓ exemplum bonorum operum. Sz heu multi

ꝓtrarium faciunt. ergo mlti in isto libro scandalisantur. cū tamē nō ꝛeberē facere. sicut scriptū est ꝛe eis Matth. xxiij. Super cathedrā Moysi sedēt scribe ꝛ pharisei ꝛc. Dicit ergo Matthēus. Liber generationis Jhu xpi ꝛc. Dic est liber mandatorū ꝛei. qui non potest legi nisi apertus. nec aperiri nisi per agnum. quē clausit septē sigillis. id est septē donis spūssancti. in quo continetur scriptura christi sanguine rubricata. que magis in corde q̄ in carthamortua apparet. Requirit ergo scriptura candidissimū pergamenū. id est mundum cor ab humore carnalium voluptatum calore spiritussancti vel feruore solis iusticie ꝛsiccatum. Talis liber fuit virgo gloriosa candida. in cuius corde spiritussanctus scripsit fidem et veritatem. imo etiā ex ea tanq̄ ex bono libro vez verbū non solum legimus. sed etiā suscepim⁹ incarnatuz. Preparemus ergo corda nostra vt a corporalibus ꝛelectationibus feruore dilectionis diuine valeant exiccari. ꝛ fide ꝛ veritate per manuz spiritussancti exarari. ꝛ christi sanguine rubricari. ꝛ sigillis septē donorū spiritussancti claudi. ne dyabolus malas cogitationes ꝛ affectiones inserat. vt in die iudicij ex eo rationem vite nostre reddamus. et ipse iudex thesauros bonoruz nobis traditos plenos inueniat ad obsequium suum optime dispensatos: ꝛ multiplici feruore augmentatos. Quod vt per virginem Mariam consequi valeamus ipsam humiliter salutemus. Aue gratia plena ꝛc.

Sermo. CXXVI. Ad idem

Liber generationis ihu xpi filij Dauid filij Abraā ꝛc. Mat. i. Chrys. sup Matth. Sicut in apotheca sunt diuersa genera speciez ex quibz vngenta pciosa conditur. sic in libro generatōnis ihu xpi conditiones sunt regum. pontificū. ꝛ aliorz hoim virtuosorum ex qbz colligit vita virtuosa. Qui em virtuose vult viuere: necesse est vt ei⁹ vitā incipiat ab Abraā. Et sic p omes patres in h̄ libro cōscriptos vitā eorū imitando vsq̄ ad vitā christi virturum gradibus sic poterit peruenire. Et hoc sic. Jhs xps in principio sue generationis dicit fili⁹ dauid ꝛ filius Abraā. Sz quia ꝛe dauid postea dicet. ideo ab abraam est incipiendum. Abraam em exiuit ꝺ terra sua ꝛ ꝛe cognatōe sua. nesciens quo iret. sed credens dño diues factus est. ꝛ pater multaꝛ gentiū. ita vt semen suū multiplicaret vt stelle celi. Sic ꝛ tu si terrā pmissionis eterne ꝛ diuitias ꝓpetuas volueris obtinere terrenis renūcia: vt ꝓtra ꝛeū illa non retineas. sed ꝓpter ꝛeū distribuas. vt sic semē tuū multiplicetur. Virgo em bñdicta qua renūciauit omibz q̄ erāt ꝓtra ꝛeū. ideo iam cū ꝛeo omnia possidet. Propter qd̄ laudes eius humana lingua exprimere non potest: vt dicit Piero. Quid nos tantilli: quid actione pusilli: quid in eius laudibus referimus. cū etiā si omniū nostrū mēbra verterent in linguas: nullus eam laudare sufficeret. Altioz em celo ꝛe qua loq̄ nitimur. abysso pfundioz cui laudes dicere conamur. Si celū te vocē altioz es. si matrē gētiū pcelli. Si formā ꝛei appellarē te digna existis. Si dñam angeloz parata esse pharis. Quid igitur digne ꝛe te dicam nisi sicut ꝛeus oim nostz est pater. sic ꝛ tu es nostra mater. Plus q̄ Abraā. Abraā genuit Jsaac. qui interptatur risus vel gaudiū. Si em placuerz ꝛeo vt abraam generabis filios gaudij vl risus. Sic virgo gl'iosa spernēs bñdictionē transitoriā ꝓpter votū virginitatis. ꝛ spernens cognatōez ꝛ patriā maledictionis sterilitatez incurrit. eo q̄ soli dño placere voluit. Jdeo mater multaꝝ gentiū facta est. Et genuit Jsaac. i. verum xpm in risuz ꝛ gaudiū humano generi sempiternū. Et sicut Abraā voluit filium offerre et obtulit ꝓ eo arietē cornibz herentem in spinis. sic mr gr̄e xpm herentē obtulit cū manibz in cornibz crucis. que licet ei ꝓ tunc fuerat occasio tristicie. postea tñ ei ꝛ nobis oibz fuit materia gaudioz. Jsaac genuit Jacob. qui fuit pulcer ꝛ nitidus. frater aūt ei⁹ Esau pilosus. Sic quidā sunt nitentes sicut Jacob fulgore charitatis. quidā pilosi ardore cupiditatis. Et sicut Esau pdidit bñdictionē. Jacob autē ex inuitione mris rebecce ipam obtinuit. Sic nos si refulgemus charitate siue dilectōe. ꝓ curationē Rebecce. i. ꝛginis gl'iose a vero Jsaac. i. a pre celesti eternā obtinebim⁹ bñdictoz. Si aūt pilosi fuerim⁹ superfluitate diuitiarū. fenerātes vsuris. negociationibz falsis. sortilegijs. rapinis. dolo. iniurijs. mēdacijs. ꝛ piurijs. extunc negligimus xpi bñdictionē. sicut ipse Esau neglexit. ꝛ solā bñdictōez ꝛe pinguedine terre obtinuit. Esau etiā psequebat Jacob. sic mali psequunt bonos. Et sicut Jacob nō resistendo sz fugiēdo euasit man⁹ esau iuxta ꝺ filiū mris vt fugeret in mesopotamiam donec esau a furore recederet. sic ꝛ tu si pateris a malo. noli reddere malū ꝓ malo. sz malicias

inimicoꝝ declinãdo. donec furor transeat inimicoꝝ. q̃ in te ptãtem nõ haberẽt nisi deus p̃misisset. Si em hoc feceris: eris in generatõe Jh̃u xp̃i cũ Jacob. Si vo nõ feceris a generatione iusta p̃cideris vt Esau. cui⁹ generatõ hic nõ describitur. sed Jacob. Jacob autẽ genuit Judã & fratres eius duodecim patriarchas. Ruben. & sic de alijs. sic noster Jacob. i. xp̃s. genuit duodecim ap̃los patriarchas noui testamẽti. Sicut Jacob descẽdit in egiptũ & nimis multiplicatus est. & q̃diu Jacob & filij eius fuerũt i egipto. egiptus p̃sperata fuit. egressus aũt exterminata est. Sic & sancti q̃diu sunt in mũdo tenẽt mundũ ne cadat. cũ aũt de isto mũdo recedẽt casurus est mundus. Vide aũt qũo omnes generationes sancte p Mariam & eius filiũ sunt multiplicate per recreationẽ. Unde Bern̄. in sermone. Beatam me dicent omnes generationes: aut Ex hoc te beatam dicent o virgo gloriosa omnes generationes. quia omnibus generationibꝫ vitaꝫ & gloriã genuisti. In te em angeli leticiam. in sti gr̃am. peccatores veniã inueniũt in eternũ. Merito in te respiciunt oculi om̃is creature. quia in te & per te benigna manus omnipotentis quicquid creauit recreauit. et tibi creauit. Judas genuit Phares & Saram de Thamar. Thamar primo fuit data filio iude. qui vocabatur Her. qui nõ potuit eã ducere tercius frater. s. Seba. p̃pter defectũ etatis. ppter qđ Thamar de mãdato Jude rediit in domum patris sui. donec Seba creuisset. Ita igit factũ est vt thamar virgo maneret. Contigit aũt quadaꝫ die dũ Seba creuisset. pater. s. Judas dissimulauit eam illi dare. quia timuit eum mori. Qđ Thamar p̃sciens cupiẽs bñdictionẽ in generatione iustoꝝ cum christo obtinere. cuꝫ esset casta in meretricẽ se mutauit. secꝫ posuit i quodam biuio p qđ iudas esset transiturus. Qui estimans eaꝫ meretricẽ sic cooptam accessit. Qua cognita vno ab eo concubitu concepit geminos. quoꝝ vnũ vocauit Phares. & aliũ Saraꝫ. Et Judas pro mercede dedit ei virgam & anulũ. Cum igitur impregnata esset. & ex iudicio Jude lapidari deberet incestuosa. misit virgam & annulum Jude. Ad quod Judas rñdit. Justioꝝ me es. sed sic nõ est interfecta. quia amore filiorũ hoc fecerat. Sic & christus ecclesie coniũctus que est ex iudeis & gentibus formicarijs p̃ idolatriam. Qui sponsus videlicet christus sponse siue dedit virgã castitatis. & iusticie siue regni anulũ. quem p̃digo filio p̃ etiã p̃ pñiam ad se reuertẽti contulit p̃ amore. Ecce qũo meretrix in generatõne dñi inuenitur mundata. vt nemo de generatiõne glorietur. nec de turpi genere vituperetur. quia si vis dño iungi. etiã si meretrix fuerꝫ publica vel qualiscunqꝫ. abscondas vultũ tuum ex verecũdia peccatoꝝ. & iunge te sibi per amorem. vt virgã siue potestatẽ regni celestis valeas obtinere. & anulũ siue vinculum p̃fecte charitatis. Ideo hic dicit Hieronim⁹. Dñs Jh̃s voluit non solum nasci de iudeis & alienigenis. verum etiã de adulterinis cõmixtionibus. nobis p̃stans magnã fiduciaꝫ vt qualicunqꝫ modo nascamur: si eius vestigia imitamur eius membra p̃ fidem efficimur. Hic addit Chrys. sup Mattheũ. Dum iudas lamentaretur penitẽs q̃ nephandũ op⁹ fecisset i israel. & dominum deum diu dep̃caretur. nec luctus sui terminum faceret. astitit ei angelus dei. & hec omnia exposuit ei sicut gesta fuerũt. & consolatus est eum. Judas autem tante fuit religionis vt postq̃ cognouit eam non fuisse vxorem filiorum suorum non acquieuit ei appropinquare. quoniam et si quantum ad deum ipa non erat nurus. tamen ad conscientiam nurus videbatur. puidebat em̃ bonum non tm̃ coram deo: sed etiaꝫ coram hoib⁹. Et sm̃ hunc intellectum dixi eam hic meretricẽ. Hic ergo iudas genuit Phares & Saraꝫ de Thamar. pri⁹ egressus apparuit Sara. ob/stetrix autem ligauit illi coccinum. id est rubeum filum sericeuꝫ. retractus autem Sara primo Phares exiuit. Sara igitur dicitur nobilis. et significat illos qui in hoc mundo nobilitãtur. & in superbia morãtur. vt lucifer. Boni autẽ fortuna seculi p̃scinduntur significati per Phares. qui p̃scisus vel diuisus interp̃tatur. Sed sicut Sara p̃us ortus retractus & inclusus est. Phares autem qui primo inclusus fuerat retracto Sara primũ exiuit. sic amatores mũdi q̃ p̃mũ ostendunt a luce eterna retrahunt. & in vẽtre inferioꝝ recludũtur. Boni autẽ q̃ a p̃sortio maloꝝ p̃scindunt. in celesti lumine victuri eternaliter oriunt. Et bene amatores mundi designati sunt per saram qui signatus erat filo rubeo. quia licet sint signati sanguinis xp̃i rubedine. tamẽ eis nihil

ꝓficit quãdo damnantur. ſm illud ps. Que vtilitas in ſanguine meo dũ ꝛescendero i coꝛruptionez. Jdeo generatio Hare nõ ponitur ſed Phares. licet iudei primo apparuerunt i ſynagoga. tamen nos poſtremo oꝛti per filiuz huius virginis gloꝛioſe ſumus iudeis obtenebꝛatis ſolidati in luce euangelice veritatis. Phares autem genuit Eſron. Eſron interꝑtatur iaculũ videns. ꝛ congruit chriſto qui ſe ꝛedit quaſi ſagittã electã. Et tu ſis iaculũ cõtra iaculũ maligni hoſtis extinguẽdo in viꝛtute ihu xꝑi. qui tanq̃z ſagitta electa ꝛe phaꝛetra operũ oĩpotẽtis dei eſt ꝛceptus in virgine gl̃ioſa ad occidendũ foꝛtiſſimos inimicos Eſron genuit Arã. Arã interꝑtatur irritatio eo ꝙ ſuo tempe iudei maxime mlt̃iplicarent. ꝛ ſic egiptios ſua proſperitate contra ſe irritabant intantũ vt affligerẽtur et flagellarentur. laboꝛibus luti ꝛ lateris oppꝛimerẽtur. ꝙ obſtetrices occidi inꝛerentur. Et ſignificat electos quoſq̃z qui dei gratia proſperati malos incitãt contra ſe vt eis ꝛetrahant ꝛ maledicant. ꝛ ꝑ obſtetrices. id eſt ꝛactiones ꝛ infamiam occidentur. Sed ſicut de illis ſcriptum eſt. quãto magis affligebãtur tanto magis creſcebãt ꝛ augmentabant. ꝛ ſic nos cogimur exire de egipto anguſtiarũ huiꝰ ſeculi in terram ꝓmiſſionis. exẽplo filiꝝ ꝛginis gl̃ioſe. qui occiſus ẽ a ꝓſecutoꝛibus. multiplicati ſunt electi ſicut granũ tritici. qz tales ſunt gens dñi ꝛſiderata. Subdit. Arã autem genuit Aminadab. qđ interꝑtatur volũtarius vel ꝛſideratus. qz ẽm electi ſunt voluntarij ꝛ ꝛſiderabiles deo ꝛ homiby. ideo mali ira eos ꝑ inuidiã irritantur. Sola ẽm cauſa iuidie maloꝝ eſt bonitas electoꝝ. ſicut filij iacob inuidebãt fratri ſuo ioſeph ꝓpter bonitatem eius. Sic filiꝰ virginis cũ apl̃is ꝛ imitatoꝛibꝫ in vita irritauit malos ad ꝓſequendũ. Sed qz xꝑs volũtarie paſſus eſt. ſil̃r ꝛ apl̃i cũ coꝝſequacibꝫ ibãt gaudentes ad ꝓſecutionẽ. ideo requiẽ inuenerũt. Jõ ſeq̃tur. Aminadab genuit Naaſon. qui interpꝛetatur reges. ꝛ ſic ĩm ẽ dicere. Quiscz ſm volũtatẽ dei viuit: ille filios generat i requiẽ. Qui aũt viuit ꝑ volũtatẽ dei in ꝛnos filios ꝑcreat ꝛ ꝑpetuos. Jõ btã virgo ſe totã deo vouerat. ꝛ i nullo voluit hꝛe ꝓpriã volũtatẽ. Jõ genuit illũ qui dicit. Tollite iugũ meũ ſup vos. et inueniet̃z requiẽ ꝛc. Type Naaſon filiꝰ iſrl̃ exierũt de egipto ſm Chriſt. In cuiꝰ ſignũ ꝛ nos exire de egipto debem⁹. i. de tenebꝛis huiꝰ mũdi. poſtq̃z nobis mater gratie xꝑm in requiem geneꝛaſſet. ꝛ tunc a laboꝛe ꝛ oppꝛſſione ꝛ flagellis quieſcere valem⁹. Jdeo ſequitur Naaſon genuit Salmonẽ. qui interꝑtatur accipe vas Jſte Salmõ vas accepit qñ Raab meretricẽ in vxoꝛẽ ſuã duxit. Hec autez Raab erat ĩ Hiericho. que ſuſcepit explꝛatoꝛes ꝛ nunciꝝ filioꝝ iſrl̃ dum quererẽtur a rege de Hiericho vt occiderent. abſcõdit eos i inferioꝛi parte domus. ꝛ ꝑſeruauit eos a moꝛte. et dilexit iudeos plus q̃z ꝓpriã gentẽ. eo ꝙ audierat famã illoꝝ quã deus ipſis exhibuit i manu potẽti ipos de egipto ducens. Salmon aũt tanq̃z vir nobilis ꝛ virtute inſignis videꝝ Raab tã fidelẽ exiſtere. ꝛ deo dilectã ꝛ electã ꝛ cõuerſam ad bonũ. licet ſciret eã eſſe meretricẽ eam i vxoꝛem recepit. videns ꝙ de vaſe contumelioſo factum fuit vas decoꝛus. et vas electionis a domino. Jõ Salmõ bñ dicitur accipe vas quod cõgruit filio virginis Marie. Luz em̃ xꝑs verus Salmõ venerit in iudiciuz. tunc oĩes exiſtẽtes in hereſi ſectas ꝛ ꝙgregatõeſ maloꝝ xꝑianoꝝ ſiue ciuiũ mũdanoꝝ ſiue ꝑncipũ tenebꝛaꝝ gladio interficiet ꝛ igne conſumet. cũ muri ſeu munitiones facte contra deũ ꝛ iuſticiam coꝛruent in inferuum. niſi ſola raab. id eſt aĩa peccatrix xꝑi ſanguine redempta ſi in dilectõe dei ꝛ ꝓximi inuẽta fuerit. Omes em̃ immũdi ſumus tanq̃z pannus menſtruate ꝛe maſſa coꝛrupta venientes. qui maculaz iniquitatis noſtre quã coꝛã deo abſcõdere nõ valemus in fronte poꝛtam⁹. Jõ xꝑm vez ſalmonẽ ꝛ ꝓximos nꝛos diligere debemus. vt valeamus ſigno ſanguinis ſui rubꝛicari. et ſibi ad inſtar Raab deſponſari quãdo mund⁹ vt Hiericho coꝛruet in interitũ ſempiternũ. Jõ ſequitur. Salmõ autez genuit Booz. qui interꝑtatur virtus. q̃ ſm puideñaz dei Ruth in vxoꝛẽ accepit. ꝛ virtuoſum filiũ generauit. Et ſic ſm Chriſt. Qui nõ accipiũt ſm virtutem vxoꝛes. ſz ex ꝓpulſione dyaboli: generãt filios malos in malas ſoꝛtes. ꝛ ad penã iniquitatis ſue. nec ad gaudiũ. nec ad ꝙſolationẽ videntur filios generaſſe. Dicitq̃z Booz accepit moabitidẽ nomie Ruth. Quo autez accepit longũ eſſet enarrare. Sed tm̃ cepit eam in vxoꝛẽ. qz eã virtuoſam cognouit ex quo ſocruꝝ ſuã nõ reliquit. ſed eã ſecuta eſt. dimittens deos ſuos deũ viuentẽ elegit. ꝛ amoꝛe generis in deoꝝ obediens ſocrui iuit in nocte ad lectum Booz ſubtus palliũ. nõ ex libidine. ſz ex ſimplicitate ꝛ amoꝛe pl̃is. Si em̃ libidinez que ſuiſſet iuuenẽ inueniſſet. Sed quia rõne ꝓximitatis Booz debat eã ducere in vxoꝛem ideo audiens ꝗ ab ea nihil ſuſpicatus eſt niſi

virtutē. nec eā repulit tanḡ lasciuā. nec contigit eā tanḡ lasciuus. sed mane consurgens p uocauit primiorē vt eā duceret in vxorē. qui cum eā ipreuisset: ipe Booz iure proximitatʒ accepit eā. felicem se reputans q ipsam meruisset habere. Ecce q̄ta virtus. qz simul ꝺiuncti i libidine nullatenus exarserūt. Hoc est ꝺtra illos q̄ a se longe distātes seinuicem ad libidinem t amorē puocant. Audite ꝺiuges q̄ statis i ꝺiugio vl vultis matrimoniū intrare. nolite querere pulcritudinez vel iuuentutem in his quas ducere vultis. exemplo Ruth vobis habilē qualiscunq; sit. dummodo ibi sit virtus. t inde ples pducātur. Similiter nō q̄ratis diuites: vt ꝓpter pecuniā p̄cipalit̄ vel litis maritari aut vxorari. sed virtuosas. cōiuges querite. etiā si sint paupes. vt iste Booz diues pauperem colligentem spicas post messores. Hic etiaz docet nos Booz t Ruth vt non scandalisemur de omnibus que videm⁹. Ecce i vno lecto sine vicij suspitōe virtus inuenitur. Si ergo videris aliquos colloquentes: nō semp suspicaris de malo. Si tibi malum videtur. suspira ad deum. et nō interpreteris oīa ad malū que vides. Nō de hoc sumatis exemplū ire ad loca suspecta. nec cū suspectis loq̄ studeatʒ. Nā si boies de vobis nō scandalisant ex vestra conuersatōe. tñ vbicunq; potestis tollere scandala debetis. sicut Judas fecit filius Jacob. de quo dictum est. cuz peccasset cū Thamar credens eaz nurum esse suā ex duobus filijs suis. postea qñ lamentabatur pñiam agens: angelus reuelauit sibi q Thamar casta virgo a filijs permānsisset. et q ipse posset eā hre. Jpe tñ ab eius thoro t conuersatione semp abstinuit. ne alij qui hoc ignorabant scānalisati fuissent. Prouidit eiz bona coram deo t corā hoibꝫ. Docet insup nos Booz vt nemini suā vxorē sine sponsam accipere debemus. qz ipse noluit accipe vxorem nisi postq̄ primior frater eaz iure dimisit. Hoc est ꝺtra illos q̄ ꝺtentōe t iudicio alioz vxorel vl maritos euincūt. Jta impletū est illō Isa. xvij. Emitte agnum dñe dñatorē terre de petra deserti ad montem filie syon. qz agnus dominus ihs nō solū per iudeos generationem traxit. verū etiā p paganos moabitidem. Et sic agnus venit nobis ex paganis ad designādum q p virginē gl'iosam etiā paganicaz nostraz generatōez attigit t mūdauit sanguine suo. vt ad mōtem filie syon. i. ad faciei sue spectaculū etiam nos pagani p fidem christianā puenire possemus. Talis itantū virtuosus Booz ex tali virtuosa vxore Ruth genuit obeth. qui subditus interpr̄atur. qz omnis qui virtuosus est in ꝺiugio nō querens libidinez sed plem ex dono t merito frequēter habet filios deo t sibi subditos. Oz multi aūt hñt pteruos filios. hoc fit fm Chrisō. qz parentes non sunt virtuosi. et in matrimonio diuitias eligūt t nō mores. pulcritudinem t nō fidez. libidinem t nō proles. quod meretricibꝫ congruit. nō coniugibus. optant vt filij eoz non sint iuste cōmixtionis. sed pena condigni irreligiositatis eoruz. Vel si sint in se religiosi. tamē qz filios nimiū diligentes non corrigunt sed mittunt eis propriam voluntatem. ideo inobedientes sunt eis. Quia igit Obeth subditus fuit deo t parentibꝫ. ideo sbdit. Obeth aūt genuit Jesse. qō interptat refrigeriū. Quicunq; em̄ est subdit⁹ deo t parētibꝫ suis generat filios bonos a quibꝫ refrigeꝫ. Qui autem contumaces sunt nō sibi generant refrigeriū: sed genimina viperaz nascēdo occidūt parentes. t sic gignendo a filijs occidūtur. Quare autē hic Jesse vocat ysai cū vtrūq; nomē eius sit. nisi vt ostēderet q sub noīe iesse ꝓphete generatio xpi fieret p ipm. sicut dr Isa. xi. Egrediet virga de radice Jesse. Hec est ego gloriosa q̄ hodie egressa est in lucem. fz flos eius est pulcer. saporosus. odoriferus. s. filius ei⁹. Jesse aūt genuit Dauid regē. qz deus i generatione iustoz bñdicitur. t a generatōe iustoz bñdicetur. Ideo talis bonus filius optimi patrʒ genuit etiam filium virtuosum Dauid regē. id est manu fortē. qui primū se vicit. qz quem admodū patiēs fuit in oībꝫ pscutōnibus quas patiebat a Saul rege. t a filio suo Absalone. a Michol vxore sua. t alijs multis. ita t tāte mānsuetudinis t misēdie fuit vt p ppl'o suo quem angelus interficiebat. imo ab hora matutina vsq; ad vesperaz septuaginta milia virorū ipsemet ab angelo interfici voluit. ponens aiaz suā p ppl'o ꝺi. Ego sum qui peccaui. ego sum qui inique egi. isti qui oues sunt quid fecerūt. vertat obsecro manus tua in me t ī domū p̄ris mei. vt ꝺr. ij. Re. xxiij. t. i. Paral. xxi. Etiā adeo sanctus fuit. vt ī adulterio cuz Bersabee t homicidio eius viri filius xpi extiterit. in hoc p̄cipue vt ipsam post: remo in vxorē acceperat: quā prius habuit adulterā. Hic em̄ xps videns aiam peccatricē dyaboli vxorē. primo inspirat ei vt intimo coniungat sibi amore. t tandē occiso dyabolo eā in sponsam accipit nō habentē rugam neq; maculaz Sed ad hoc dauid tibi ꝓponit vt sanctitatē

ipsius imitari studeas. ⁊ ab adulterio et homicidio ꝑcaueas. Si aũt cecidisti cũ Dauid ꝑ pñiam cũ ipso resurgas. Multi em̃ peccauerunt cũ Dauid. pauci aũt cũ eo resurgũt. Ecce in generatõe xp̃i adulter ⁊ meretrix vt ⁊ tu spes qualiscũq; sis. adulter. hereticus. vl̃ sodomita cum eo ipũaliter valeas copulari ⁊ eius generatõi ꝯiũgi. Dauid autem genuit Salomonẽ. qui interptat pacificus. ex ea que fuit vxie. Sed quare hic nomẽ eius nõ ponit cũ tñ Raab ⁊ thamar ⁊ Dauid pctõres ponunt. Rñdet ꝙ ex eo ꝙ thamar ita ꝛtuosa fuit vt ꝛelo plus ꝯcepit. ex qua generatio xp̃i surgerꝫ cõiuncta fuit Jude. ⁊ Raab ita virtuosa erat vt exploratores iudeoꝝ recipet. Dauid autẽ in oĩb virtuosus. De Bersabee autẽ nullum signũ virtutis legimus. ideo illi ponũtur. illa aũt ex noĩe nõ ponit in libro generatõnis xp̃i. Ex tali autẽ genuit Salomonẽ qui templuꝫ dñi edificauit. vt ⁊ tu si ita fueris pacificus ex virtutũ lapidibꝫ templũ coꝛdis edificare valeas: vt ĩ eo dñs ꝑ gr̃am possit habitare. Hic est noster Salomõ ihs̃ qui edificauit castissimum ⁊ pulcerrimũ templũ. videlicet coꝛpus virginis gl̃iose. q̃ ꝑ mariũ posuit lapidẽ in ei⁹ sanctificationẽ. qñ in vtero matris eã sanctificauit. Ull̃ ⁊ hodie est ꝺedicatio templi huius. qꝛ memoriã eius agimus que sancta fuit ante q̃z nata. ideo sanctã natiuitatẽ celebrem⁹. In quo tẽplo summ⁹ põtifex dñs ihs̃ primã missam celebrauit qñ missus a ꝑe venit in ei⁹ carnẽ. ⁊ ꝺeus ⁊ hõ in ea ꝯceptus est. vt ex ꝫ templo idem pontifex natus ⁊ mortuus se hostiam ꝑ nobis offerens obtulit nobis vnctionẽ sacri chrismatis ⁊ olei omniũq; sacramentoꝝ ex latere suo. Quotiẽs g̃ videris in eccl̃ia coꝛpus xp̃i leuare. cogita qꝛ hoc est sumptũ ex tẽplo coꝛporali virginis gloriose. cuius natiuitas hodie celebꝛatur. Et qñ eleuatũ vides in cruce. ⁊ qñ baptisatus es ⁊ pñiam agis et eucharistiã sumis. aut confirmaris. aut vngeꝛis oleo sacro. aut ꝑ sacerdotẽ absolueris a peccatis. cogita ꝙ hec omnia dona tibi cõfert summus põtifex ex tẽplo virginis gloriose. Sed ecce Bersabee mater Salomõis adultera fuit. ⁊ pater adulter. Jõ Salomon faciliter fuit parẽtelis crimis imitator vt fornicaret cuꝫ alienis mulieribus. quibus ⁊ idola fabricauit. Parentes igit̃ studeãt esse iusti. vt castos filios ꝓcreent. vt filij postponẽtes crimia. virtutes coꝛuꝫ studeãt imitari. Sꝫ ad hoc qualiter natura parẽtum ĩ filios trãsfundit. huius euangelij textus ostẽdit cũ dicit. Salomon aũt genuit Roboã. qui volẽs ĩ subditos seuire ad instar patris ꝑdidit. x. ptes regni. Bona em̃ tpalia que ille ꝑ voluptatẽ. superbiã ⁊ luxuriã ꝯgregauit. ⁊ ea heredibꝫ relinquere cupiuit: heres fatuus dissipauit. Quot nũc sũt ĩ mũdo quoꝝ pres magnas mũdi diuitias possederũt: ⁊ nũc filij sunt mẽdici. qꝛ forte male congregauerũt parentes pauper oppꝛimendo. viuras faciẽdo. ⁊ malas exactões exꝛcutiendo. Jsti dissipãt male cõgregata in luxuria. ebꝛietate. ⁊ ludis exponendis. Illis potest dici Mat. xxiij. Testimoniũ vobis est ꝙ estis filij patrum vestroꝝ. Itẽ dicit Lhr̃s. ꝙ regnũ iudeoꝝ pacificatũ fuit ⁊ integꝝ. q̃diu Salomon ĩ iuuẽtute seruiebat ꝺeo. Cum autem incitauit eum sathanas ad fornicationeꝫ ⁊ idolatriã ĩ fine sui regni. cepit scindi regnuꝫ suum. ⁊ tpe filij sui totaliter scissum est. vt ex ꝺuodecim ptibus siue tribubꝫ ꝺue solum remanerent. Sic em̃ regnũ xp̃ianoꝝ tpe apl̃oꝝ bñ stetit. qꝛ oẽs xp̃iani soli ꝺeo seruiebãt et nõ idolis. sed nunc xp̃ianis fornicantibꝫ. ⁊ q̃ tot idola quot pcta mortalia hñtibꝫ scissuꝫ est regnũ in diuersas ptes. hereſum. sectarũ. hypocritarum. tyrãnoꝝ. ⁊ alioꝝ qui mortaliter peccant. intantũ vt pauci inueniunt pfecti xp̃iani qui charitatẽ pfectã habeãt. sine q̃ nec fides saluat. Si g̃ tales hr̃ent fatuos filios m̃tos qualis fuit Roboam. scinderet in fine mundi regnũ ipsoꝝ. ⁊ nisi pñiam egerint oẽs ꝑibũt Nos igitur charissimi ex mr̃e nostra dulcissima talẽ Salomonẽ pacificũ suscepimus. cuius regni nõ erit finis Dañ. vij. Ptãs ei⁹ eterna que nõ auferetur. ⁊ regnũ ipsius quod nõ coꝛrumpet̃. Hoc regnũ est eccl̃ia ⁊ filie eccl̃ie tenentes tunicã inconsutilẽ ꝺe agni vellere factã. ⁊ ex nostra virgine oꝛtã nunq; scindetur a regno xp̃i q̃diu in vnitate mr̃is eccl̃ie ꝑseuerauerint. Roboam genuit Abiã. qui interptatur pr̃ viuens. qꝛ primũ incepit bñ viuere sicut pater. ꝺemũ peccauit in ꝺeum. ⁊ male concluſit. Ecce quomodo pr̃em sequit̃ ꝓles. Sꝫ quid est ꝙ mal⁹ pr̃ generat bonũ filiũ. qꝛ quilibet filius bonus esse teneꝫ. licet habeat malũ patrem. qꝺ Asa filius Abie ostendit. ꝺe q̃ scribitur ĩ textu. Abias aũt genuit Asa. qui interptat̃ vngentũ. eo ꝙ xp̃i bon⁹ odoꝛ fuit ĩ omni vita sua. qꝛ ita bñ vixit ꝙ legere ꝺelectat ipsi⁹ hystoriã. Ecce auꝛ in soꝛdibꝫ inuenit. qꝛ pr̃ vita soꝛduit. ⁊ filius vngẽto bono operis exemplo vite sue ⁊ odoꝛe oĩbus redolebat. Hoc igitur subintelligas. quia cõmuni cursu mala radix malum fructum ꝑfert. mali parentes malos

filios. ¶ Si aũt aliqñ ꝓtrariũ fit hoc raro ꝓtingit. ¶ Sic christꝰ z maria multos bonos z paucos malos ĩ generatõe habuerũt. virgo casta z humilis xpm humilẽ fructũ genuit vt nos eos seq̃mur multiplicitate oĩm virtutũ. Asa aũt genuit Josaphat q̃ interp̃tat dñs iudex. dñs em̃ reintegrauit regnũ ipoꝛ ꝓpter eoꝛuꝫ merita. qui nullũ bonum irremuneratũ relinquit. Jdeo hic fuit dñs iudex. ad quẽ ꝑtinet remunerare bonos. ¶ Ꝫ qz ambo ꝑcauerũt. Asa aũt ꝛsiliũ aduersus regem isrl̃ petijt: diffidẽs ꝺ adiutorio dei recepit in auxiliuꝫ ĩimicos dei. Item Josaphat ꝑcauit. qz Achab pessimo auxiliũ ꝑbuit. vbi interfecto Achab in exercitu Josaphat circumclusus oꝛãs vix venĩã ĩpetrauit. maxime quia deꝰ dilexit illum. qz idolatriã deleuerat. vbi dicit Chrisо. Fideles nõ debẽt dare auxiliũ ĩimicis dei. nec ab eis accipe. vt habet ĩ canone. Non oportet accipe auxilium ab ĩimicis dei. Nos autem docet supradicta hĩstoria de Josaphat. q̃ em̃ petit auxiliuꝫ de ĩimicis dei: de auxilio dei desperat, validiores existimans dei ĩimicos ꝫ deũ. Qui aũt dat auxiliũ ĩimicis dei aduersat deo. deo em̃ volẽte ꝓterere ĩimicũ suũ ipse eũ defendere tẽptat. Cñ btẽ virgini ꝓgruit interp̃tatio Josaphat. qꝺ est dñs iudex. ipa em̃ iudicẽ genuit. quẽ vt fratrẽ z correctorem diligamus. ¶ Sed vide ꝫ ꝑiculosa sit ꝓsperitas diuitiaꝝ. qz ipe Josaphat ꝓsperatus genuit Joraꝫ. qui intantũ ex diuitijs superbiuit. vt ꝓtra deũ filiã Jesabel impie z Achab pessimi duceret vxorẽ. Intãtũ elatꝰ ꝓtra deũ vt etiã sex frẽs occiderat. Jdeo Joraꝫ interp̃tat altitudo. De q̃ poeta. Collunt ĩ altũ vt lapsu gurgitis ruãt Ipse em̃ sic elatus plagis grauiori z diuina a dño percussus est. vt añ biduũ mortis sue intestina sua putrefacta iactaret. ¶ Caue et tu ne ex diuitijs filius vel successoꝛ bonoꝝ superbia eleuet. ¶ Prouide z tu ne ex ꝑnis diuitijs superbias z ꝑcutiaris a dño vt intestina proĵcies. ꝟm illud Eccl̃i. xix. Auaro nihil scelestius. nihil iniquꝰ ꝫ pecuniã amare. hic em̃ animaꝫ suã venalẽ habet. qm̃ in vita sua hi precerunt intestina sua. qz omnẽ sollicitudinẽ et conatum ad exteriora extendẽtes ad ĩstar aranee ꝑdẽtes a se virtutem naturalez: z gratias a deo sibi collatas. ¶ In medio diuitiarũ morantur sicut aranea in medio tele. ¶ Caue ergo tu ne in diuitijs tuis tibi contingat sicut Jude cõtingebat. qui ꝓpter diuitias suspensus medius crepuit. z effusa sunt omnia viscera eius. Actu. i. c. Nõ sic virgo. sed talẽ genuit filium cuiꝰ viscera interioꝛa z exterioꝛa membꝛa tolsa in cruce z in sepulcro non sunt cõminuta. nec fracta. nec coꝛrupta. vt nos exemplo eoꝝ incoꝛrupte viuamus. Joraꝫ genuit Oziam. Itẽ hic Ochosias z amasias nõ nominãtur sed a generatione xpi rescindũtur Joraꝫ em̃ vsqꝫ ad quartã generationeꝫ fuit electꝰ ex eo qz de semine pessime Jesabel que occidit prophetas. z Achab viri ipsius filiã accepit nomine Bodoliã. ex qua hec pessima generatio traxit oꝛiginem. Ecce ꝫ periculosum est inire cõiugium impioꝛũ. ¶ Caue ergo ne vxoꝛem ducas de domo impia. vel maritũ. ne ꝓtingat te deleri cũ generatiõe tua a generatõne xpi. ¶ Sed si audieris parẽtes esse bonos. tunc cũ omi fiducia ex eis coniugẽ talem assume. z quere ꝓiungi generationi rectoꝝ que bñdicetur. Nã dominus ĩ generatõe iusta est. z nõ cõiungaris generationi pessime adultere z peruerse. Nationes em̃ puerse. ſ. auaroꝝ. puerioꝝ. tyrãnoꝝũ. ꝑdonuꝫ. vsurarioꝝ: z omniũ maloꝝ sunt causse cõsummationis ĵugum. ¶ Nõ est ergo ꝟm eos generatio diuina. sed post eos ꝟm Ozias. qui interp̃tatur nobilis. qz fecit qꝺ beneplacitum erat deo. excepto hoc q̃ elatus sacerdotalem sibi vsurpauit dignitatẽ. volens thuribulũ in templo offerre. ꝓpter qꝺ in frõte lepꝛa fuit ꝑcussus. z sedit domi lepꝛosus. nõ exiẽs vsqꝫ ad mortem. ¶ Caue igitur ne tu tibi vsurpes dignitatẽ nõ debitã. ¶ Sed illã nobilitatem sequaris qua facies qꝺ beneplacitum est deo. ¶ Sic xps virginis filius non rapuit dignitatẽ. nec rapinã arbitratꝰ est equalẽ se esse deo ꝑ vt põtifex fieret. ſz vocatꝰ est vt Aaron. ¶ Sequit. Ozias aũt genuit Joathan. q̃ interp̃tat ꝑfectus. z sic tu non egrediaris. ſz in via perfectoꝝ ꝓgredi semp debes. qz ꝟm Greg. ĩ via dei nõ ꝓgredi regredi est. nõ dicas. satis ieiunaui. satis facultates in vsus pauꝑ largitꝰ sum z sic de alijs. ¶ Cũ em̃ oĩa feceritis. dicite. inutiles serui sumus. qz in eo q̃ aliquis existimat se aliquid esse cũ nihil sit cadit a iusticia sua z humilitate si quã habuerit. ¶ Sic phariseus qui oĩa bona fecerat. z ab oĩbꝫ malis declinauerat. eo q̃ se ꝑfectum esse putabat. nec in humilitate ꝓgredi volebat ad maiora impetrãda z facienda. ideo a via dei regressus iusticia ꝓdita z humilitate supbiuit. Xps autẽ nullo indigẽs ꝓpter nos se exinaniuit formaꝫ serui accipiens. legem impleuit. baptizatus est. ieiunauit: oꝛauit in cruce. Joathã autẽ genuit Achas qui malus fuit. nã idolis filium suum consecrauit. trahẽs eũ ꝑ ignẽ. nihil boni legit

re illo. sed tñ in generatõe boni inuenit fortẽ. qz sub ipo datũ est ꝟ signũ. Ecce virgo ꝛcipiet ꝛ pariet filiũ. Achas aũt genuit Ezechiam qui sanct⁹ fuit. Ipse dixit. Memento dñe qõ ambulauerim cor̃ te in veritate in corde pfecto. ꝛ qđ bonũ est coraz te fecerim. Et si obꝛcit. cur fleret cũ mori deberet. Rñdetur q ipe non peccauit. qz non fleuit q deberet ire de mũdo. sed qz heredẽ non habuit. ideo deleria generatõne iusta timebat. qđ scribit Isa. xxxviij. Generatio mea ablata ẽ. ppter qđ exaudiuit eum dñs. ꝛ addidit vite sue annos. xv. In cui⁹ signũ sol retrocessit. x. gradibꝫ i horalogio ad orientẽ. ppter qđ rex babilonis misit sibi multa munera p amicicia inter se mutuo faciẽda. Dicũt quidã q rex babilonis colebat solẽ. videns q sol honorabat Ezechiã. p eo misit sibi munera. Qz aũt aliqz tuluz maiorẽ gl'iam ex hoc hꝫet: omnes thesauros suos nũcꝫs ostẽdit. ppter qđ generatio sua punita est ppter inanẽ gl'iam. Caue ꝛ tu quãtumcũqz accep⁹ fueris ne p inanẽ gl'iam thesauꝛ vite eterne perdes. Iste Ezechias serpentem eneũ quẽ moyses fecerat ꝛfregit. qz iudei colebãt eũ p deo. Ideo q̃cũqz bona tua ostẽdis vide ne hostis p inanẽ gl'iam te spolier istis bonis. sic hirl'm fuit p inanẽ gl'iam spoliata thesauris. Sic ꝛ tu si nondũ xp̃m bono ppposito ꝛcepisti. nec ope bono pepisti plora ꝛ dic. Generatio mea ablata est. vt sic mereaꝛis p diuine ppiciatõis fecunditatẽ accipe p Mariaz q̃ gemẽs affectabat esse in generatõe messie. et expectãs meruit esse mater ipius. Talis Ezechias qui ppter inanẽ gloriã meruit puniri. genuit Manassen. qui malus fuit in tantuz vt ipse Isaiã serraret. qz fm Chriſ. Isaias sibi pdixerat i facie sui pris. vñ ꝛ ipe pr̃ tũc volebat eũ occidere dicens. Melꝰ est esse sine filio q̃z talẽ filiũ post se relinquere qui deum exasperat ꝛ sanctos psequit. Qz ne occideret p/hibuit Isaias. Itez impleuit plateas hierl'm sanguine pphaꝝ ꝛ iustoꝝ. de porta ad portã. ꝛ posuit idolũ in templũ dñi. ꝛ traxit filiuz p ignẽ cophet i cymon vbi erat ꝛtinuus ignis Cũ igit multa fecisꝫ mala comphensus est a rege assirioꝝ ligatus cõpedibꝫ ꝛ cathenis ductus est in babiloniã. ꝛ posit⁹ in carcerẽ. bibebat aquã cũ aceto modico ad mẽsurã vt viuere posset. Et cũ vehemẽter affligeret ꝛ penitẽs oraret: audiuit eũ dñs. ꝛ flãma ignis descendens vincula ipius adussit. ꝛ reuersus in hierusalẽ i regnũ suũ seruiuit dño in toto corde. Sic tu si in generatõne xp̃i vis inueniri: age pñiam vt ad regnũ eternũ valeas peruenire. Iste manasses genuit Amõ qui fuit malus. Hec aũt fuit cã sue malicie. qz viderat patrez esse malũ. ꝛ post pñiam reductũ ad coronam regni. ppposuit malã vitã ducere dicẽs. Pr̃ me⁹ i senio pñiam egit. sil'r ꝛ ego cũ ad etatẽ pfectaz veniã penitebo. Sed fefellit eũ lõge vite prolongatio. qz exterminauit eũ dñs valde velociter. qz duobꝫ ãnis tm̃ regnauit. Sic tu caue sũmope ne in pũcto q̃ ptrahes et stare vis in pẽtis donec pẽta peniteris: ne ꝛ tu in eodẽ pũcto ad infernũ descẽdes. sed potius incipe penitere dum tps est penitẽdi. exemplo Marie ꝛ xp̃i qui p nr̃is pẽtis formã pñie ieiunãdo. legi subiꝛciẽdo ꝛ in sacrificio offerẽdo. ꝛ mortez patiẽdo ptulerũt. Si aũt iustus es ꝛ penitentia nõ eges. extũc viuas sicut Josias. de q̃ subdit. Amon aũt genuit Josiã. qui interꝑtatur hostia. qz sacrificiũ deo obtulit. fecit em̃ pascha sup oms reges q̃ ante eũ fuerũt. vt habet. iiij. Reg. xxiij. Sed hec virgo nobis xp̃m agnuz pascalẽ exhibuit sup oẽs reges qui an̄ ipm fuerũt ꝛ post eũ adhuc erũt. Alij em̃ alienã carnẽ dabãt in pasca. hec aũt xp̃m ex sua carne ꝛ ipius carnẽ dulcissimã nobis ppposuit. Sic tu fm ap'l'm exhibeas corpus tuũ hostiam viuã. deo placentẽ i odorẽ suauitatis. vt sic manduces xp̃m vt sibi i vnitate eccl'ie incorporeris. Josias aũt genuit Jeconiã ꝛ fratres eius in trãsmigratõe babilonis. Hic Joachim ꝛ eliachim nõ ponũtur in numero regũ. Sed rex egipti Pharao intruserat ipos in regnũ manu potenti. ponit aũt sedẽ Joachim. alias vocatus p Hieremiã Jeconias qui rite succesꝫ Dicit aũt euãgelista. qui geniti sunt i trãsmigratõe babilonis. Itẽ illi qui libere voluerũt i babiloniã ire vocabantur filij trãsmigrationis. alij autẽ qui ppter iniquitates suas sunt ducti filij captiuatõnis ¶ Dic insup nota q oms i generatõe positi figurabãt xp̃m. aut fama aut infamia. De infamia. sicut dauid recipiẽs vxorẽ vrie significat xp̃m. qui ecclesiaz de gẽtib⁹ dyabolo auferens sibimet eam copulauit. Jeconias autẽ genuit Salathiel. de q̃ nihil legim⁹ boni seu mali. putamus eũ bonũ fuisse. ꝛ i captiuitate deũ assidue pẽtiss̃e pro calamitate auferenda q̃ ꝛtigerat il'r'. ꝛ ideo petitioni dei appositũ fuisse. Salathiel aũt genuit Zorobabel. quẽ Chriſ. appellauit doctorez babilonie. Per istum em̃ Zorobabel dimissi sunt oẽs filij il'r'. ꝛ reuersi i ꝑpriã patriã i magno gaudio. Sic esdras exposuit pphetaz q̃ alio nom̃e dr̃ malachias. Cum em̃ Zorobabel

esset in misterio regis Darij: ꝓtroversia facta est inter eos z duos alios regis ministros q̄d esset fortius in mūdo. vno dicēte. nihil fortiꝰ est vino. altero aūt. nihil fortiꝰ est rege. Zozobabel aūt dixit. Nihil fortiꝰ mulieribꝫ z veritate. Quibꝫ sic certantibꝫ ꝛcuentū est vsq; ad sniam regis Darij. Quo residente cū principibus suis ad iudicandū. cōtenderūt tres singuli p tanta snia z verbis. contentiones q̄ cupit eoꝝ scire legat Esdrā pphetā. tamen vicit Zozobabel iudicio regis Darij omniūq; principū. pnūciata est oīmbꝫ fortior esse veritas. Cū autē diceret ad eū Darius rex cum iuramento. Pete quid vis à me vsq; ad dimidiū regni mei. Rñdit Zozobabel. Regnum tuuꝫ nō peto: sed vtere eoipo in eternū. Sed hꝰ peto q̄d pcepit Cyrus rex añ te vt dimittas captiuitatē filioꝝ israel redire in sua. Mox Darius consensit. Egressꝰ aūt Zozobabel gratias egit dño di. Bñdictus es dñe z pr veritatis. qui sapientiā hanc in os meū misisti. Et iō recte ꝑm prudentiā dei nominat⁹ est Zozobabel id est doctor babilonie. Que autē maior doctrina dicit Chriſ. nisi ostendere veritatē oīm rex. Et impletū est i eo q̄d fuerat scriptū. Super inimicos meos prudentē me fecisti. Interptat Zozobabel fruitio postposita. qz fruitione regni ad se ꝛcurrēte postposita elegit potius liberationē populi sui q̄z appetere regnum. Hic aūt doctor babilonie est verus xps filius ☧ginis. q̄ fruitōez regni cū ad eū ꝛcfluxit spreuit. fugiēs cū eū vellēt facere regē. potiꝰ i pauptate currens docuit. z maluit esse paup pdicator q̄z supbꝰ rex ꝑm estimationē hominuꝫ. vt nos de eterna ꝛfusione duceret babilonis. Hic dicit Chriſ. de residuis generatōibꝫ nec scripturā aliquā me recordor legisse nec audisse. Hic aūt in fine notandū est. Quicūq; deo placuerūt diuꝰ regnauerūt z pspati fuerūt. inimicos eoꝝ humiliauit deus sub manibus eoꝝ. Quicūq; aūt uniq; z maligne egerūt velociter a regno z a vita cū amara morte pscindebantur. humiliauitq; eos deus sō manibꝫ inimicoꝝ suoꝝ. Si aūt oīm istoꝝ bonoꝝ habueris vitā z veritatē cū Zozobabel pdicauerꝫ vita z exemplo. ex tunc vita sequentiū patrum in te fulgebit. etiā eris magister babilonis. et oēs homies veritate illumines. z tūc celestē prem cognosces. q̄d significat Abiuth. q̄ interptatur pr meus. quez virgo nō suspensibili sz experimentali noticia sup oēs simplices creaturas cognouit. Tunc resuscitaberis a pecca/to. q̄d significat Eliachiz. q̄ interptat dñs resuscitans. Uñ z nos p xpm filiū ☧ginis resuscitationē habem⁹. tūc ad bñ opandū adiuuabit te dñs. q̄d significat Asor. Uñ et Maria martha vocat ꝓpter vitā actiuā bone opationis. qz adiuuata a dño vt generaret nobis saluatorē. ps. Adiuuabit eā deus vultu suo. tūc efficieris iustus. q̄d significat Sadoch. et significat Mariā. que oēm iusticiā p xpm implenit. Eccl. xxiij. In me oīs gra vie z veritatis. tunc eris frater dñi dilectus. quem significat Achim. z significat Mariā. qz p eā nobꝰ xps frater z nos ei. z ipsius mater: sororez et frater esse possumus. tunc soli deo adherens eris quod significat Eliud. Quis vnq; deo adhesit vt Maria q̄ eundē genuit quē deus pater. tūc saluus eris. quod significat p Eleasar. sic oīmbꝫ nobis Maria salutē obtinuit. tunc deus erit merces tua magna nimis. q̄d significat Mathā. Hāc mercedē valem⁹ oēs ꝓse qui p Mariā. tunc supplātabis dyabolū. qz hꝰ significat Jacob. Hec ē mlier de qua Ben. iij. Dixit dñs ad serpentē. Inimicicias ponaz inter te z mulierē. z ipa cōteret caput tuum. et tu insidiaberis calcaneo eius. te videlicet supplantāte. tūc dñaberis in tota terra egipti. q̄d significat Joseph sponsus Marie. de qua natus est Jhus qui vocat xps. tunc totius terre dñationē obtinebis. qz p hanc virginē habemus verum Joseph. qui pascit omne seculū. ideo dicit saluator mūdi. Hic generatio marie nō computat. qz eadē generatio ē Marie z Joseph. qz fuerūt ambo de vna tribu. Jdeo sub generatione Joseph generatio marie cōputatur. Sic ḡ oēs generatōes ab abraam vsq; ad dauid sunt. xiij. Di iudices fuerunt. Jtē oēs generatōes a Dauid vsq; ad transmigrationem babilonis. xiij. Di reges fuerunt A trāsmigratione Babilonis vsq; ad christū xiij. z fuerūt pōtifices. z sic oēs generatōes xlij. significabāt xpm. qui erat iudex. rex z pōtifex. Sic ergo sub illis finit⁹. iudicū. regū. siue pōtificū erat status iudeoꝝ. qz expectabāt eū cui nō deberet succedere alius status. Jdeo veniēte xpo qui in se oēm pfectionē ꝓtinet amplius status ecclie nō mutat. sed militabit sb christo. Sic etiā virgo beata oīm sanctoꝝ patrū vitam in se habuit. fidē Abrae. misericordiā Dauid. sapientiā Salomonis. iusticiaz Ezechie. z sanctitatē Josie. z nō solū in se habuit. sz etiā eos omnes in virtute excellit. imo omnē fidē illoꝝ z virtutē xpm generando cōpleuit. Sic etiaz sancta virgo que nunc filio eius militat. z vsq; ad cozonā regni militabit

J

sancta vita ex maria fide ⁊ omni virtute reflo/ret. vt dicit ps. Refloruit caro mea. que quidē floruit in ꝯceptōe xpi. ¶ Maria etiā floruit in passione. resurrectōe. ascēsione. ⁊ gloificatio/ne xpi. ⁊ hoc habemus ex virga virgine maria que ptulit florem iestimabilis pulcritudinis xpm. sicut habet in sermōe Arnonis pbiteri de natiuitate dñi sup illo ỹbo Isa. xi. Egredie tur virga de radice Jesse. qui sic inquit. ¶ Ma ria hec singularis virgo pulcra padisi arbor ē Nā dū virgā nomiat. disciplinatam. castaz. humilē. modicā. sed in altū cordis humiliter creuisse insinuat. hūs arboris pulcritudinem vide ⁊ fructus ipsius venustatem. Et flos in quit de radice eius descendet. Flos virge ⁊ fru ctus arboris dñs noster ihs xps. Non em qz flos ideo nō fructus. nec qz fructꝰ est xps. ideo nō flos. ¶ Dū uauerūt aūt sibi sicut veritas et miscdia. ita flos ⁊ fructꝰ in xpo. flos ad verita tē. fructꝰ ad misericordiā ⁊ pacem ptinet. Si cut nanqz i floze pmissio. in fructu redditio p missionis est. ita ⁊ dñs suis fidelibus in fide litate pseuerantibus pmisit. in miscdia soluit Un ps. Ipse est qui coronat te i misericordia ⁊ miserationibus. Et tria in arbore cernimus. ipsam. s. arborē. florē. ⁊ fructus. Tria quoqz in dño nro Jhu xpo. Ad hec tria quodāmodo simul ptinētia aduertamus. ipso testante ꝺ se dicēte. Ego sum via veritas ⁊ vita. Nā via in exēplis. veritas i doctrina ⁊ pmissis. vita i vi te exhibitōe. Igit via ad arborē. veritas ad flo rē. vita ad fructū ptinet. Itē arbor est xps i cō uersatōe. flos i resurrectōe. fructꝰ in ascēsione. In vita em xpi fidei nre rectitudo est p doctri nā informatio. ⁊ sic in ꝯuersatōe velut i arbo re stamus. In resurrectōne aūt eiꝰ ispe florescī mus. In ascēsione fructū pcipimus diuinita tis. Nō em ipe solū p resurrectionē ⁊ mortem refloruit. sz etiā nostra fides emortua in ipso reuixit ⁊ refloruit. vñ spe psallimus cū ps. Re floruit caro mea in spe. In ascēsione vero fru ctū diuinitatis spūsancto misso de celo in apo stolis participamus. Sed ⁊ singuli nrm qui velut arbores in orto dñico sumus. si tñ arbo/res bone in fide viuēdo exīstimus. i bona opa tione ac maloꝝ patiētia pmo hic boni odoris florē pmittimus vt postmodū in fructib cō templationis eternaliter gaudeamus. Deni qz siue xpm in arbore pulcerrima cū floribꝫ sui/is intellexeris. siue matrē virginem in arbore. In fructu aūt arboris dñm ihm estimaberis. quodcūqz horꝫ siue v trunqz dices nō errabis Videte charissimi quomodo xps flos. ⁊ xpa eius virgo maria. non solū iustos: sed ⁊ pctoꝛ/res in sua habet generatōne. imo maioꝛ odoꝛ pietatis nobis pctōribꝫ in coꝛ spargit. cuz au/dim⁹ qꝛ nō ꝓpter iustos sꝫ ꝓpter pctōres chri stus venit. sicut a ꝑncipio euāgelīū ꝺꝛ filiꝰ da/uid qui fuit pctoꝛ. post hoc Abraā q̄ fuit iu/stus. Et licet ex hac causa sit scriptū qꝛ licet vi cinioꝛ Dauid fuit ꝓmissio facta qꝫ Abrae. qꝛ Abrae dictū fuit. In semine tuo. i. xpo figu/rato p Isaac bñdicent omes gentes. Dauid aūt dictū est. De fructu vētris tui ponā super sedē tuā. ¶ ñ ꝓpter spem retribuēdā pctōribꝫ xps primo dauid ascribit qui fuit peccatoꝛ. vt nemo pctoꝛ desperet. sed credat iusticiā faciendo ⁊ pnitēdo. Et sic poterit esse in generatōe xpi. Sed nō filius Adā veteris. neqz eue. sed filius noui Adā. i. xpi. ⁊ Eue. i. virginis glio/se vt in eoꝝ generatōe reflozeat hic in grā. ⁊ in futuro p gloziam.

De exaltatione sancte crucis.
Sermo. CXXVII.

Ihi aūt absit gloziari nisi in cruce dñi nostri ihu xpi. p quē mihi mundꝰ cru cifixus est Gal. vi. ¶ In summa ỹboꝝ duo innuunt ꝓpio q̄ solū in cruce xpi sit gl'iandū Scdo subdit cām. ibi. p quē. ¶ De pri mo dicit. Absit mihi gl'iari. q. d. quidā gloria/ant in diuitiaꝝ affluentia. ps. xlviij. In mul titudine diuitiaꝝ suaꝝ gl'iantur. ℞ nō est faci endū. ps. lxi. Diuitie si affluāt nolite coꝛ appo nere. i. Coꝛ. viij. Quid habes quod non acce pisti. si accepisti: cur gl'iarꝛ? nescis qꝛ tibi datū est ad salutē vel ad damnationē. Aliqui glo/riant in seculari potētia. vt patet Judith. xiij. de Holoferne qui gl'iabat quasi potēs. ⁊ in po tentia sua coꝛruit. hoc nō est faciendū. Eccli. x. Dis potentatꝰ breuis vita. Sap. vi. Potē tes potēter tozmēta sustinebūt. Aliqui in reli gione simulata. ad Gal. vi. Volunt vos in carne circūcidi vt in carne vra gl'ientur. Sed absit mihi nisi in cruce dñica. ibi de bem⁹ glo/riari. qꝛ erepti ⁊ liberati sumus a miseria. secu ti p pmū lignū ¶ Cruxpi primo viuifi cat ⁊ tra mortificationē. per lignū mortificati sumus. Amb. Pomi noxialis morsu i mor/tem coꝛruit. In hoc ligno sumus viuificati. Bern. In arbore crucis dñice pendet omnis vite fructus. In ea pepēdit chriſtꝰ benedictus fructus qui est vita. Joh. xiij. Ego sum via veritas ⁊ vita. Deuter. xxx. Erit vita tua ante

te pendēs. Ambro. Sicut pomū in arbore. sic xps i cruce. ¶ Secdo saluificati sum⁹ in cruce ⁊tra dānationē. Nā crux xpi est archa noe in q̄ saluatū est gen⁹ humanū. Pe. q̄ Sap̄. xvi. Exiguo ligno credūt hoies saluare alas suas Brego. in registro. Quid cruce xpi pciosius de qua nobis gratia. salus ⁊ virtus xpi. Isid. Si periculis ⁊ pcellis mundi inuolueris: li/gnū ascēde crucis ⁊ liberaberis. Aug. in sermone. Crux xpi est nob causa tot⁹ bitudinis. i. Pe. ij. Peccata nostra tulit in corpe suo sup lignū. Magister in. iij. di. xix. Penā peccato/rū nostroz ipe ptulit. i. pfecte tulit. Aug. Si eque pensatur culpa hois ⁊ preciū redemptionis nō tm̄ distat ortus ab occidēte. p̄s. Apud dn̄m copiosa redemptio. Eusebi⁹. Tota sal⁹ humani generis prouenit ex ligno crucis. Richard⁹ de sancto victore. Sicut p dyabolū in ligno tribulatio. sic p crucē venit nobis om̄is ꝺsolatio ¶ Tercio i cruce virtutes multiplicant. Figurat Beñ. xxij. Luz abrahā alligasset ysaac sup struē lignoz: dictū est ei. Multiplicabo semen tuum sicut stellas celi. Spūaliter sic Abrahā. id est deus pater. obtulit filiū in ligno crucis. hinc oritur multiplicatio gratie ⁊ virtutis. Johā. xij. Si granū frumenti mortuum fuerit multū fructū affert. Nā xps i cruce nos multas docuit ⁊tutes ¶ Primo docuit obedientiā. ad Phil. ij. Fact⁹ est obediens vsq; ad mortē. s. crucis. In oratione cōclusit Mat. xxvi. Non sicut ego volo pater. sed sicut tu. ꝓpter nostrā inobedientiā. Roma. v. Sicut p inobedientiam vnius hois pctōres ꝺstituti sunt multi. ita p obedientiā vni⁹ iusti ꝺstituunt multi iusti. Et sic xps fuit obediēs multo magis nos. Damas. Indign⁹ est diuina clemētia q̄ viuit sine obedientia. ¶ Secdo docuit patientiā. i. Pet. ij. Cū maledicereturnō maledicebat. sic ⁊ nos. Jaco. v. Patiētes estote ꝺfirmātes corda vestra. Piero. Si veri sumus xpi discipuli. oppzobria ⁊ detractiones debem⁹ libēter amplecti. ⁊ equo aio ferre. q̄ magister noster ptulit. Mat. x. Nō sit discipulus sup mgrm. Bre. Si passio xpi ad memoriā reuocet nihil tā graue qđ nō equo aio sustinet. ¶ Tercio docuit charitatē. ⁊ h̄ in primo verbo dicēs. Pater dimitte illis tc. Ecce speculum sine macula conspuitur. gloria celorum irridet. ⁊ orat p inimicis. Joh. xv. Maiorē charitatē nemo habet vt aiam suam quis ponat p amicis suis. ⁊ orat p ipis. Bern. In q̄ illuxit clar⁹ q̄ nos dilexit dn̄s: q̄z in cruce ⁊ passiōe eius. Dama. li. iij. c. xxiij. Quid magis ad charitatē accendit q̄z q̄ pp̄rio filio suo non pepcit p̄r. ⁊ filius p pctōribꝫ orauit. Symō de cassia. Orauit misēdia: ⁊ orare nō vult miseria. orauit iudex vt oraret reus. iuxta illud Mat. v. Diligite inimicos vr̄os. et orate p̄ psequentibꝫ vos. Dilexit cm̄ nos plus q̄z matrē: q̄z discipulos: q̄z sanguinē: q̄z corp⁹: q̄z vitā: q̄z etiā aiam. q̄ illa oia relinq̄t ⁊ nos redemit. in hoc maxima charitatē ostēdit. Bern. Nihil te mihi reddit ita amabilē dne ihu sicut calix quē bibisti. Bern. O quanta charitas. deus bibit mortē ne mors biberet homiez Innocē. Sustinuit suam passionē vt emeret tuā dilectōnez. Bern. Quid gl'iosi⁹ q̄z q̄ nos tanti estimauit p̄cij. ¶ Quarto docuit pietatē in hoc q̄ nostre miserie i ꝓpria psona subuenit faciēdo miā cordiā qua docuit. Luce. vi. Estote misericordes. Poc notat in scdo ꝓbo qđ dixit in cruce. Hodie mecū eris in padiso O magna misēdia. nō legitur de latrone quic q̄z boni fecisse. Brego. xvij. moral'. Latro in cruce pendēs manibꝫ ac pedibus ligat⁹ nihil hñs libere nisi cor ad credendū. linguā ad cōfitendū. ⁊ ei misertus est i cruce. nobis ad doctrinā vt simus ad misēdiam proni. Luc. vi. Omni petenti te tribue. Thob. iij. Ne auertas faciē tuā ab vllo paupere. Prouerb. xxij. Qui ꝓnus est ad misēdiam bndicet. ¶ Quito in cruce docuit equitatē i ꝓbo tercio. Mulier: ecce filius tuus. Justicia regnit q̄ ipaz cōmendaret i mūdo. que nouē mēsibus eum in mūdo cōmendatū recepit in vtero. q̄ eū caste ꝺcepit ⁊ dulciter aluit. Bern. Stabat mater dolorosa iuxta crucē lachrimosa. vidit filium. ꝺsputū. flagellatū. coronatū. pforatum. crucī ꝺclauatū. gladius simeonis peransiuit aiam eius. Juste ⁊ mento eā cōmendauit iohanni Piero. Memēto parentū sub quoz manibꝫ sumpsisti nutrimentuz. Eccli. iij. Qui timet deum honorat parentes: ⁊ quasi dn̄is seruiet. eis. ¶ Sexto docuit exemplū patiētie in q̄rto verbo. Hely hely lamazabathani. i. de⁹ deus meus vt qđ dereliquisti me. nō impatientiā in his ꝓbis expssit. ꝛz magnitudinē sui dolozis quē p nobis sustinuit. Nō em̄ fuit dereliq⁹ in vnione psonali q̄ ad sepatōez diuinitatis ab humanitate. ꝛz sic q̄ diuinitas exposuit humanitatē passioni sine defensione ⁊ protectione. ac si non fuisset sibi vnita. Sed eius passio maioz passione oim martiz. ⁊ tm̄ patiēter sustinuit. sic ⁊ nos. ¶ Septimo docuit de siderium salutis nostre in q̄nto ꝓbo. Sitio. s. ꝓpter vestrā salutez. Bern. O dne crutiat te

pt⁹ sitis q̄z crux. & cruce siles. nostrāq̄z salutez sitis. iudei ꝓ sanguine. Intim aūt sitiebat nostrā salutē vt etiā pateret in lingua. qz ipe accepit amaz vinū. nō ad bibendū sed ad gustandū solū. qz dederūt ei acetū felle mixtū. iuxta illud ps. lxviij. Dederūt in escā meā fel. & in siti mea potauerūt me aceto. Et sic sitis eius fuit feruēs desiderū nostre salutis. Mat. v. Beati q̄ esuriūt & sitiūt iusticiā. ps. xli. Sitiuit aīa mea &c. Nā nostr̄ desiderū nullibi magis q̄z ad salutem nostraz esse debet. ps. xxxvij. Dīne ante te oīe desiderū meū. ¶ Octauo docuit obedientiā & firmitatē in ligno ꝓbo. s. ꝓsummatū est. s. imperiū & voluntas pris. desideriū patrū. salus peccatoz. Et sic nos obedire debemus firmiter. Nam ipe dixit Joh. viij. Que placita sunt ei facio semp. Joh. v. Non veni facere voluntatem meā. sed eius qui misit me. i. Reg. xv. Melior est obedientia q̄z victima. Greg. Scelꝰ idolatrie est nolle acquiescere. Et Deutero. xvij. Si nō obedietes fueritis pibitis. Et obedientia debet pseuerare in finem. Sicut xps non descendit ppter matrē vel discipulos nec iudeos. & sic nos. Heb. xij. Recogitate eū q̄ talē sustinuit aduersus semetipm̄ ꝓtradictionē vt ñ fatigemini animis vris deficientes. Ideo Augu. Nulla mors horribilior morte xpi Sap. ij. Morte turpissima cōdemnemus euz. Ideo turpissima vt nullam mortē timeremus. Nā aliq̄ nō timēt mortez. sz genꝰ mortis ¶ Nono docuit de rebꝰ prudentē facere finalē dispositionē. Nā prudētia requirit vt homo in periculis cogitet de melioris boni ꝓseruatōe. Et sic xps vltimo aīam cōmendauit pri di. In manꝰ tuas cōmendo spiritū meū. Sciuit em aiaz suā pri cōmendatā. tñ i articulo mortis cōmendauit eā ppter nostrā eruditionē. vt de rebꝰ prudentē dispositōez faciamꝰ. & i hora mortis feruentiꝰ cōuerteremus nos ad deū. Nā sicut ipe ꝓdidit testamētū. iu de cōmēdauit tpalia. militibꝰ vestimēta. corpus sacraliter nobis. discipl'os pri. Joh. xvi. Pater serua eos in noie meo q̄s dedisti mihi. matrem Joh. i. spūm patri. Sic nos vt nudi xpm in fine seqmur nos spoliemꝰ in habitu & affectu. Exo. xxv. Inspice & fac ꝑm exemplar &c. ¶ Quarto gliari debemꝰ in cruce. qz per illā dyabolū supauit. Greg. Qui i ligno vincebat &c. Figurat Hester. vij. Aman parauit lignū & in ipso suspensus est. Rich. de scto vict. Crucis signaculū est demōibꝰ supplicii & tormentū. Ideo canit ecclia. Nullū ꝓtra hoc signum stat periculū. Augu. Ubi signū cruci fixi & fide & devotōe ꝑcesserit ibi inimicꝰ nihil nocebit. Exemplū de iudeo in ecclia depicta cruce signato. Et dico cū fide cū devotōe. non cū imquitate. vt vadēs ad fornicationē. Chrisost. Nescit crux xpi patrocinari crimini. sz devotioni & dilectōi. Aug. Extēdit ideo xps i cruce brachia vt esset paratus ꝑtere auxilia. Jō canit ecclia. Crux pellit oīe crimē &c. ¶ Quinto p crucē celum reserauit. Isa. xxij. Dabo clauem domꝰ dauid &c. Nā suis meritis nullꝰ pt ingredi celū nisi p meritū passiōis. Un mgr in. xiij. di. iij. Nec circūcisio nec baptismꝰ aperuit aditū regni celestis nisi hostia salutaris. Heb. x. Hīntes fiduciā i introitu sctōz in sanguine xpi. Mgr in. xij. dist. xviij. Deꝰ decreuerat vt ppter pctm̄ nullꝰ intraret paradisum nisi in vno hoie tāta esset humilitas q̄ oibꝰ pficere posset. sicut in ꝑmo hoie fuit tāta superbia q̄ oīibꝰ nocuit & h̄ solū in xpo est. Et sicut olim i morte summi pontificis Nu. xxxi. pfugi habēbāt ingressum. & sic p passionē in cruce xpi. Grego. in dialogo. Nunq̄z quis celesti beatitudine dignus foret. nisi virtꝰ felicissime passionis xpi suppleret. Hec ē scala Jacob Gen. xxviij. cuiꝰ summitas celos tāgebat. Unde canit ecclesia. Hec est scala peccatoz &c. ¶ Sexto in cruce nos patri reconciliauit. ad Col. i. Per sanguinē crucis eius pacificās que in celis & in terris sunt. i. homies & angelos. Rabanus. In cruce sancta respiciūt angeli cumulata sua gaudia. Rom. v. Cū inimici essemꝰ reconciliati sumus p sanguinez filij eius. Bern. Respice o hō quantū obligaris patiēti dño quotidiana xpiani lectio dz esse dnice passionis recordatio. Bern. Memor ero q̄diu vixero laborum tuorum.

¶ Sermo. CXXVIII. Ad idem

Sicut exaltauit Moyses serpentē in deserto. ita exaltari oportet filium homis. scribit Joh. iij. & legit hodierna die p euāgelicali officio. Fulgen. in examerō dicit. q̄ gallus albꝰ suspensus ad modū crucis naturaliter leonem fugat & terret. teste philosopho. x. aīalium qui ait. Leonē fugat gallus. & elephantē mus. Cuiꝰ ratio est. Nā naturale odiū ē inter leonē & basiliscū. vt refert Isid. in hystoriis naturalibꝰ. Leo igit cernēs albū gallū estimat eū basiliscū & fugit. Spūaliter. p albū gallū intelligit xps. nam sicut gallus nūciat tranquillitatē & tempestatez aeris dici

¶noctis .sic xps nūciauit nobis lumen diei.i. gre.cū dixit Joh.xij. Dū lucē habetis credite in lucē vt filij lucis sitis. ¶Sil'r nūciauit nobis tempestatē noctis.i.seueritatē siue iusticie Lu.xvij. Uenīēt dies qñ desiderabitis videre vnū diē filij hois ¶ nō videbitis Iste est albus gallus.i.innocēs.i.Petri.ij. Peccatum nō fecit:nec inuētum est mendaciū in ore ei⁹. Et tamē innocēter suspensus est in cruce cum alis brachioz. De quibus ps. ¶Sub vmbra alarum tuaruz protege me. Ideo merito timet ipm leo.i.dyabolus.qz ab eo supat⁹. De quo ¶Prige.omel'.vij. Crux christi est p quā mundus vincitur.¶ cōtra principes mundi triumphatur. Itē Plinius i speculo naturali. Carnes crude ¶ calide galli posite sup morsum serpentis extrahunt venenū. ¶Sic passio xpi posita sup mentē a serpente.i.dyabolo sanciataz venenū extrahit pctōz. Et hoc figurat Nuxpi. Cū dns misit in filios il'r serpentes ignitos i deserto pter murmurationē ptra moysen.cui dixerunt. Cur nos eduxisti de egipto vt moreremur i solitudine. deest panis ñ sunt aque.aīa nostra nauseat super cibo isto leuissimo.pter qđ plagauit eos dns p serpētes ita vt morerent. Multi venerūt ad Moysen et dixerūt. Peccauim⁹.qz locuti sum⁹ ptra dnz et te.ora vt tollat a nobis serpentes. ¶Orauit Moyses p ppl'o.¶ locut⁹ est dns ad eū. Fac serpentē eneū:¶ pone eū p signo.q̄ pcussus aspexerit eū viuet.¶ fecit Moyses serpentē eneū.¶ posuit p signo i palo.quē pcussi inspicientes sanabant. ¶Spūaliter.hec fuit figura passionis xpi. Nā omes eram⁹ infecti a serpente infernali.¶ nullū fuit remediū ꝓuenictius q̄ p serpens sine veneno.i.xpi corp⁹ fuit suspēsum i palo crucis. Nā sicut serpēs eneus habet silitudinē veneni in q̄tū dicebat serpēs.fuit tū sine veneno.qz ene⁹.sic xps habuit similitudinē veneni.i.peccati ex carne passibili.fuit tamē oīno sine peccato. Et ideo sicut aspectus illi⁹ serpentis eneī saluauit a corporali morte. multo magis q̄ intuet crucifixū saluat a morte eterna. De quo Augu. Fratres vt sanemur xpm crucifixū intueamur. Dicit em Eusebi⁹ i sermone. Tota sal⁹ mētis ¶ corpis puenit virtute crucis xpi hoibz vniuersis. Idcirco meritō legitur p themate. ¶Sicut exaltauit Moyses serpentē ⁊c. vt omnis q̄ credit in ipm nō pereat:sed habeat vitā eternā. ¶ ℣ In summa verboz duo innuūtur. ¶Primo oportuna necessitas nr̄i remedij. ¶Scđo ꝑsiungit immensa vtilitas nr̄i pmij.ibi.ois q̄ credit. Dixi primo innuit oportūa necessitas nr̄i remedij cuz dicit.sicut exaltauit moyses serpentē i deserto. ita oportet exaltari filiū hoīs in cruce. Dicit sctūs Tho.pte.iij.q.xlvi. ¶ Oportebat xpm in cruce exaltari nō necessitate coactōis.qz absolute loquēdo possibile fuit deo hoiez alio mō liberare.s.p solā voluntatem ꝺ donādo nobis pcta.vt dicit Leo papa i sermone ꝺ ramispalmaz. Omnipotēs filius qui p eandē essentiam est equalis patri potuisset hoīem liberare solo impio volūtatis.iō nō oportuit xpm in cruce exaltari necessitate coactōis sed cōgruitatis.qz dicit Augu.xiij.de ciui.dei. Hoc fuit diuine dignitati congruū vt nos dignat⁹ est p mediatorē dei liberare ¶ hoīm. Itē ꝺ gruum fuit ex pte sui ¶ ex pte nr̄i. ¶Primo ex parte sui cōgruit siue iusticie.qz hō peccauit.¶ hoīe devicto eū nō vi eripuit.sz in hūanitate p pcto hūani generis satisfecit ille q̄ pctm nō fecit.et sic p iusticiā suā liberauit hoīem. ¶Scđo congruit iusticie siue i hoc.qz hō peccauit i ligno. manducans de pomo vetito.iō cōgruit siue iusticie quo ad satisfactionē vt exaltaret i ligno. De q̄ Hze. Qui p lignū vincebat.in ligno q̄z vinceret per xpm dnm nr̄m. Tercio congruit siue misedie.qz p se homo satisfacere nō posset p peccato totius humane nature.de q̄ Apoc. v. Flebam multū:q̄m nemo dign⁹ fuit aperire libz.s.redēptōis.¶ soluere.vij.sigilla ei⁹.et dixit mihi angel⁹. Ne fleueris.qz agn⁹ q̄ occisus ē dign⁹ est. Ecce magna misericordia q̄ p totū humane nature liberatione de⁹ pr satisfactorē dedit filiū suū.¶ hoc fuit abundātioris miseri cordie q̄z si peccata absq̄ satisfactione dimisisset. De quo Bern. O quante est misericordie regem glie pro vili vermiculo crucifigi Anſ. Quid misericordi⁹ dici pt pctōri eternis supplicijs deputato q̄z accipe filiū meū ¶ da p te. ¶ filiū dicit. presto sum:accipe me ¶ redime te. Aug. ¶Si eque pensat culpa hois ¶ pciū redēptionis.nō tm̄ distat ort⁹ ab occidente.¶ centrum terre a summo celi cardine.vt impleat illud ps. Apud dnm misericordia ⁊c. ¶ Itē nota de exaltatione xpi i cruce tria. ¶Prio q̄s sit mod⁹. ¶Scđo q̄ fuit cā.tercio nr̄a seqla. ¶Prio mod⁹ notabil'r amicabil'.qz pēdebat i cruce i longū.altū.latū.¶ profundū. ¶Primo i longū significās se peccatorē longanimē patientissime expectātem. Isa.iij. Expectat nos de⁹ vt misereat nostri parcēs nobis. Hoc añ passionē crucis angelis nō fecit.sed statim eiecit ꝺ celo. Luce.x. Uidebā sathanā q̄si fulgur cadentē. Nec etiā hoibz h̄ fecit ante passionē.

De exaltatione sancte crucis

qz Adã ꝛc padiso expulit. Dathã ⁊ abirõ terraz ꝛglutire fecit. ¶ Sed nũc notabile est ꝙ qõ dicit Aug. Deus patienter expectat. benigne reuocat vt pctõrez sustineat Hoc cõsiderans Bern̄. dicit. Ego peccabã. tu dissil'abas. ego nõ cõtinebã a sceleribꝫ. tu aũt a verberibꝫ. cur ꝙ assignat cãm apl's ad Ro. ij. Ignoras qm̄ benignitas dei te ad pñiam adducit. ¶ Sed si illã lõganimitatẽ nõ notabis: tũc ira dei grauior veniet sup te. Greg. Grauꝫ damnat qs hic lõganimiter portat. Ro. ij. ¶ Scõm impenitẽs coz tuũ thesaurizas tibi irã i die iudicij ¶ Scõdo pẽdebat in latũ oñdens se hr̄e latissimam charitatem ad amicos ⁊ inimicos. Matth. v. Solẽ suũ facit oriri sup bonos et malos. pluit sup iustos ⁊ iniustos. Joh. xv. Maiorẽ charitatez nemo habet. vt qs ponat aiam suã p amicꝭ suis. Si nemo p amico mori: multo minꝰ p inimico. Sed lata xpi charitas q̄ nõ solũ p amicis sz etiã inimicis mortuus est. Ro. v. Cũ inimici essemꝰ: reconciliati sumꝰ deo p sanguinẽ eiꝰ filij in morte. multo magis recõciliati salui erimꝰ in vita ipsiꝰ. Jõ d eiꝰ lata charitate scribit Sap. xi. Diligis oia q̄ sunt: ⁊ nihil odisti eoz q̄ fecisti ¶ Tercio pẽdebat i altũ signãs se aiaz nr̄az in celũ introductorẽ. Jõ Joh. xij. dicit. Ego si exaltatꝰ fuero oia trahã ad me. s. celestia. terrestria ⁊ infernalia. Celestia pꝛez recõciliando. Terrestria pplm gẽtilẽ ad fidẽ ducẽdo. Infernalia sctõs pres q̄ fuerũt in limbo liberãdo. ps. Ascẽdens xps i altũ. s. crucis. captiuã duxit captiuitatẽ. ¶ Quarto pẽdebat in pfundũ q̄tum ad pdes. oñdens p ꝙ iudicioz suoz inscrutabilitatem. ps. Judicia tua abyssus multa. sicut eiz abyssus multa inscrutabilis est. nec pt inuestigari. ita occulta dei iudicia inscrutabilia sunt. Ro. xi. q̄z incõprehẽsibilia iudicia dei. Eccl's. viij. Dim operꝫ dei nullus hoim põt inuenire rõem. ⁊ dicit. Inuestigabiles vie eius. s. quibus vijs visitet vnũ ⁊ nõ reliquũ. vt patet ꝛc tiro ⁊ sidone Matt. xi. di. Ue tibi bethsaida. ve tibi corozaiz. qz si i tiro ⁊ sidõe facte fuissẽt tales ꝟtutes. in cinere ⁊ cilicio egissent pñiaz Cur pdicauit illis cũdo ad eos ⁊ nõ ad istos? Rñdet Aug. Causa esse pr̄iniusta esse nõ potest ¶ Dixi scõdo q̄ modus exaltatõis est ami cabilis. trahẽs pctõres ad spem ⁊ fiduciaz venie p dispositionem in cruce. De quo Bern̄. Quis nõ rapiat ad spem impetrãdi veniam q̄n eius considerat corpis dispositionez. videlicet caput inclinatũ ad osculũ. brachia extensa ad amplexandũ. manus pforatas ad largiendũ. latus aptum ad diligendũ. pedes perfossos ad nobiscũ manendũ. ¶ Ex quibus verbis habet ꝙ xps in cruce psistẽs p septem modos traxit ad se pctõres. Primo p capitis inclinatõem. sicut amicus nutu capitis vocat amicũ vt detur sibi osculũ. Istud osculũ petiuit humanũ genꝰ Canti. viij. Quis mihi dabit te fratrẽ meũ sugentẽ vbera matris mee. et inueniaz te foris ⁊ osculer te. Habere debet homo duo labia spũalia. s. veritatem ⁊ pacem. De quibus labijs. s. veritate ⁊ pace Zachar. viij. Pacem ⁊ veritatẽ diligite. s. vt veritatẽ dẽ se in confessione quis dicat. ⁊ cum deo ⁊ proximo habeat pacẽ. ⁊ tunc deus ipm osculabitur cũ duobus labijs. s. gr̄a ⁊ gloria. dabit gratiã i pñti: ⁊ gloriã i futuro. ps. Gratiã ⁊ gloriaz dabit dñs. Notabile est autez ꝙ xps in cruce habuit caput inclinatũ ad dexteraz. vt p hoc significaret ꝙ patiebat ꝓpter peccatũ qõ fecerunt primi parẽtes cuz dextera sua. Jtẽ p hoc innuitur ꝙ nõ vocat hominẽ ad leuã. id ẽ ad vitã terrestrẽ. sz ad celestem. Jtẽ p hoc ostendit etiã ꝙ in his que facimꝰ rectã intentionez nõ sinistrã habeamus. Mat. v. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. ¶ Scõdo traxit nos p brachioz extensionẽ. sicut mater trahit pueros ad se brachia aperiẽdo. deus autez duobꝫ. s. p sinistrꝫ q̄ congregat ad fidẽ. ⁊ p dextrꝫ quo portat ad eternaz beatitudinẽ. Utrunqꝫ aũt brachiũ ꝛcꝰ olim clausuz tenebat. qz paucos ad fidẽ ducebat. Nũc aũt vtrũqꝫ apertuz habet. qz cognitionem fidei omnibꝫ tribuit. ⁊ ad suã beatitudinẽ fideles accipit. Uñ quilibet fidelis anima põt dicere illud Canti. viij. Leua eius sb̄ capite meo: ⁊ dextera illius amplexabit me. Leuã sb̄ capite ponit q̄n verã cognitionẽ fidei tribuit. dextera amplexatur q̄n sanctos sibi eternaliter vnit in glia. Uñ quilibet fidelis pt dicere illud ps. Tenuisti manũ dexteram tuã: ⁊ in voluntate eduxisti me: ⁊ cuz glia suscepisti me. ¶ Tercio trahit p manuũ pforationẽ. sicut liberalis trahit egenum ad se Habuit in cruce xps manus apertas confixas ⁊ perforatas. Apertas ad innuendũ ꝙ dat faciliter. Debz. xij. Tanqz filijs vobis offert se ꝛcꝰ Jsa. lxv. Anteqz clamãt exaudiã eos. Augu. Pronioz est ꝛcꝰ ad dandũ q̄z nos ad accipiendũ. nobis in exemplũ. iuxta illõ Eccl. iiij Nõ ꝓtrahas datũ angustiãti. Jtẽ habet manus ꝛfixas. ad innuendũ ꝙ dat pseueranter. i. Coz. vij. Quid habes quod non accepisti. Eccl. ij. Scitote ꝙ nullus sperauit i dño ⁊ est ꝛfusus. ꝙmãsit in mãdatis eiꝰ ⁊ est derelictus.

Jtē habuit manus pforatas. qz dat omnib⁹ largiter. i. Thim. vi. Qui pstat nobis omnia abūde. Jaco. i. Si qs indiget postulet a deo ꝛc. O qz larg⁹. qz p potu aque frigide dat mercedē celestis glie. Mat. x. Qui dat potū vni ex mīmis meis aque calicis frigide. amen dico vobis nō pdet mercedē suā. O qz liberalis fuit ī cruce vt sibi nihil retinuerit. Mā Petro dedit eccliaz. Johānī matrē. pri animā. latroni paradisum. Nicodemo ꝛ Joseph corpus pprium. nobis oīb⁹ sanguinē suū pciosum. et crucifixoꝛib⁹ vestimēta. inde tpalia. Quarto traxit nos p lateris aptionē. trahit em̄ nos sicut amicus amicū oīdens ei amorē. Bern̄. Clamat clauus. clamat lancea. clamat vuln⁹ q nos vere dilexit ihs. Quinto nos traxit p pedū affixionez. sicut amicus in carcere positus trahit amicū ad eū visitādum. ꝛ sic xps pter amorē nr̄m se incarcerare ꝛ crucifigi fecit. vt deberemus ad pedes eius recurrere cum Maria magd̄. recipe oleū misēdie ꝛ salutarez doctrinā ꝛ pcōz remissionē. Deutero. xxiij. Qui appropinquāt pedib⁹ ei⁹ accipiēt de doctrina ei⁹. Sexto traxit nos p coꝛpis extensionē. sicut amicus amicū extēdendo se total'r ad ipm̄ in vera dilectōe. ꝛ hoc fecit xps. Deq Bern̄. Dedit tibi oīa sua vt essent oīa tua. Ecce qz amicabilis fuit modus exaltatōis ī cruce. p quē oīes trahimur ad fiduciā gr̄e ꝛ glie impetrāde. De quo Aug. Si bn̄ficiū passionis abesset nemo ad deū spem hr̄e posset. sz per eius passionē ꝛ crucē animamur. Chriſ. Tribularer nimiū ꝛ desperarē si n̄ passione xpi animarer. Bern̄. Deficiēte mihi iusticia ꝛ sanctitate. deficientib⁹ meritis succurrat mihi passio tua L Secdo videda est causa exaltationis. Et multe sunt cause q̄re oportebat filium hoīs in cruce exaltari. Prima causa vt inueniret. Mā cōmunis querela fuit ante aduētum xpi q n̄ posset inueniri a sanctis. vn⁹ fuit Job eiusdem. xxiij. Si ad oꝛientē iero nō apparet. si ad occidentē nō intelligā eū. si ad sinistrā quid agā. nō apphendā eū. si ad dexterā nō videbo euz. Alter Jsaias eiusdē. xlv. Vere tu es deus absconditus saluatoꝛ isrl'. Et Salomon Cāti. viij. Quis mihi det vt inueniaz te foris. q̄ optebat exaltari vt inueniret. sz nullibi nisi ī cruce. In cruce em̄ ab oīb⁹ inuenit. a iustis ꝛ a pcōribus. vt pateat d̄ latrone q̄ inuenit eū ī cruce. Mā res pdita ī alto palo suspēsa inuenit. sic xps in cruce Joh. iij. Sicut moyses exaltauit hr̄pentē ꝛc. Si g̃ pdidisti xpm̄ q̄ras ī cruce ꝛ inuenies. Prouer. viij. Qui me inuenerit inueniet vitā. Secda causa vt cognosceret. q̄rela ei sctōz fuit q n̄ cognosceret Job xxiij. Quis mihi tribuet cognoscere eū vt veniā ad soliū eius. sed in cruce penitus nudus vt vndiqz cognosceret. Joh̄. viij. Cū exaltaueritis filiū hoīs in cruce. tunc cognoscetis q ego suz q̄ p salute missus ē ꝛ i lege pmissus. Deut. xviij. Suscitabit dn̄s vobis pphetaz de fratrib⁹ vestris. ipm̄ tanq̄ me audietis. Jō Bern̄. Cognouim⁹ te in cruce bone ihu. qz tu es fugiētiū reuocatoꝛ. reuertentiū redemptoꝛ. seruentiū tibi remuneratoꝛ. oꝛphanoz protectoꝛ. Ibi cognoscetis eius humilitatē. obediētiā ꝛ patientiā. Tercia causa vt timeret. fuit em̄ q̄rundā q̄rela q d⁹ nō timeret. ꝛ pctm̄ in pctoꝛib⁹ nō puniret. De illis vn⁹ fuit Job xxi. qui dixit. Quare impij sublimati viuunt coꝛfortati ī diuitijs. Bos eoz concepit nō abortiuit. vacca pepit nō est puata fetu. egrediūtur quasi greges puuli eoz. tenēt tympanū et cytharā. ducūt in bonis dies suos. sic ista q̄rela esset. qz post pdicta sequit. in pūcto ad ifernuz descēdūt. qz d⁹ vult punire pcta. ꝛ hoc oīdit qz pctm̄ p moz parentū ꝛ nostz puniuit in filio. Rom. viij. Proprio filio nō pepcit deus. Bern̄. Si nō pepcit filio nunq̄d pcet nequā seruo. Lu. xxiij. Si in viridi ligno h̄ faciūt ī arido q̄d fiet. i. si passus est innocēs q̄d nocēs fīe. Si sine flagello nō exiuit qui sine pcto venit. qūo flagello digni nō erūt q̄ in pcto vixerūt. Jō Ecci. v. Ne dixeris peccaui. q̄d mihi accidit triste. Aug. Nullū malū impunitum ꝛc. Ro. xiij. Si feceritis malū timete. Proū. xi. Si iustus in terra patit. quāto magis impius ꝛ pctoꝛ. Bern̄. Dū p̄sidero Job in sterq̄linio. Johannē truncatū capite sanctificatuz in vtero. ꝛ oēs dei electos supra modū passos. quid de me dicere debeo. Job. xx. Luet omnia que fecit nec p̄sumabit Quarta causa fuit vt amoꝛ suus latens appareret. q̄rela erat d̄ deo vt amorē suū cōtineret. sicut p̄queritur Jsa. lxiij. Ubi est zelus tuus ꝛ fortitudo tua ꝛ multitudo miserationū tuaz. Et Dauid ps. lxxx viij. Ubi sunt misericoꝛdie tue antique dne. Cessat iam querela. qz exaltat⁹ est fili⁹ hoīs in cruce vt charitatē latentē ostenderet. i. Joh̄. iij. In hoc cognouim⁹ charitatez. q̄m ille animā suam posuit p nob. Apocal'. i. Dilexit nos ꝛ lauit nos i sanguie suo a pctis nostris. Jō Aug. dicit. Nescirui quō me d⁹ diligeret nisi p me moꝛi eligeret. Ro. v. Cōmēdauit deus charitatē suā in nob. Ber̄. In q illuxit clari⁹ q nos dilexit d⁹ q̄z ī cruce ꝛ i suis vulneribꝫ

De exaltatione sancte crucis

Dicamoꝝ latẽs ī crucemanifestatꝰ est. Figuraꝫ Ben̄. vij. Rupti sunt. s. in passiõe oẽs fontes magni abyssi. i. magne dilectõis. fõs oculoꝝ ad flendũ. fons oris ad clamanduꝫ. fons manuũ. pedũ ꝫ lateris ad lauandũ. Et sic factũ est diluuiũ miscõie. ad qõ oẽs habemꝰ refugiũ. ꝛc quo Ben̄. in meditatõibꝫ. Cũ pũgit caro. cũ pulsat turpis cogitatio. recoꝛdoꝛ vulneꝝ xp̄i in cruce ꝫ resisto. nõ inuenio tam efficaꝫ remediũ in oĩbꝫ temptatõibꝫ sicut meditatio crucis xp̄i ꝫ vulneꝝ ei⁹. ¶ Notanda est nũc sequela vt etiã exaltemus crucem xp̄i scꝫ venerãdo. iuxta illud Sap̄. xviij. Benedictũ lignũ p qõ facta ē iusticia. Et merito ꝛebemus crucẽ exaltare ꝫ bn̄dicere. M ¶ Primo qꝛ in ea sumꝰ recõciliati. ad Col̄. i. Pacificans p sanguinẽ crucꝭ ei⁹. Raba. In te crux sancta respiciũt angeli cumulata sua gaudia. ¶ Scõdo qꝛ p crucẽ reseratꝰ est aditꝰ regni celestis Dama. Crux xp̄i est clauis ꝑadisi. ꝛc q̃ Isa. xxviij. Dabo clauem domus dauid sup humeꝝ eiꝰ. Nã nemo suis meritis potuit ingredi. M Ḡr̄ in. iij. di. iij. Nec circũcisio nec baptismus aꝑuit ianuã celestis regni nisi hostia salutaris. i. crucis. ꝛc q̃ Heb. x. Habemꝰ fiduciã ī introitu sctõꝝ in sanguine xp̄i. Hec est scala Jacob Ben̄. xxviij. cuiꝰ summitas celos tangebat. ¶ Tercio qꝛ p crucez viuificati sumꝰ. nã p vetitũ lignuz eramꝰ mortificati. ꝛc quo Amb̄. Oñ pomi noxialis morsu in morte coꝛruit. sꝫ in ḧ ligno viuificati. Ber̄. In arboꝛe crucis dñice pẽdebat oĩs fructꝰ vite nr̃e. qꝛ xp̄s bn̄dictus fructus q̃ est vita. Joh̄. xiij. Ego suꝫ via: veritas: ꝫ vita. Amb̄. Sicut pomũ ī arboꝛe sic xp̄s ī cruce ¶ Quarto qꝛ ī cruce sumꝰ saluificati. Aug⁹. Crux saluatoꝛis est causa nobis totiꝰ beatitudinis. Figuraꝫ p archam noe ī qua saluatũ est genꝰ humanũ. ꝛc q̃ Sap̄. xviij. Exiguo ligno credũt hoĩes saluare aĩas suas. De q̃ Greg. in registro. Quid cruce xp̄i p̄cio sius. ꝛc qua in nos trãscẽdit gra salꝰ ꝫ virꝰ. Euseb⁹. Tota salꝰ humani generis ꝓuenit ex ligno crucis Rich̄. ꝛc sctõ victo. Sicut p dyabolũ ī ligno venit oĩs tribulatio sic p xp̄m in cruce oĩs saluatio. Ideo tres festiuitates celebrat ecclia ꝛc cruce sancta. Primum festũ adoratõis in paſceue. festũ inuentionis ꝫ exaltationis.

¶ Sermo. CXXIX. Ad idem

Erat liber iuo
lutus. ꝫ expãdit illũ coꝛam me. scriptus intus ꝫ foris. ꝫ scripta erãt ī eo carmina lamentationis ꝫ ve. Ezech̄. ij. ¶ In summa verboꝝ duo innuunt̃ Primo crucis xp̄i p figuratio. secũdo subiungit̃ p̄figurati manifestatio. Primũ ibi. liber erat inuolutꝰ. Secũdum ibi. expandit illũ coꝛam me M ¶ Di Primo innuit̃ crucis xp̄i p̄figuratio: tũ dicitur. Erat liber inuolutus. Iste liber est crux xp̄i. Nã tria sunt que p ꝓgregationẽ foliozuꝫ libꝝ faciũt. s. scriptura: lectura: ꝫ figura. Et sic crux xp̄i dicit̃ liber. Primo ex scriptura quia ī eo ꝑ Pilatum fuit scriptus titulus triumphalis. Joh̄. xix. Jhesus nazarenus rex iudeoꝝ rum. Secũdo ex figura. qꝛ compositũ ex pergameno virgineo. s. coꝛpe suo. ꝫ asseribꝫ ligneis ꝫ quadrangularis. ad ꝛsignandũ q̃ hoĩes a quattuoꝛ partibꝫ mũdi in ea essent redimendi. Tercio ex lectura. qꝛ in sancta cruce tanq̃ in libꝛo legimus opꝰ nostre redemptõis. Est em̃ crux sancta liber laicoꝝ. vt habet̃ in cano. ꝛc ꝺse. di. iij. ꝑ latũ. ꝫ est Greg. q̃ dicit. Qõ legentibꝫ scriptura h̄ idiotis cernẽtibꝫ ꝑstat pictura. vt in ipa legant qui lr̃as nesciunt. Ideo ꝛc tali patet Deb. ix. Hic est liber quẽ Moyses asperſit sanguiẽ. i. xp̄s. Phil̄r Ben̄. v. Hic est liber generationis ade. Reuera liber iste ꝓbauit generationem xp̄i ex Adã. quia passus est fm̃ humanitatẽ. ꝫ nõ diuinitatẽ in cruce. Ideo rõne cõtactus veri coꝛpis ꝫ sanguinis xp̄i veneraꝛ crux sancta. De q̃ setus Tho. ꝑte. ij. q. xxv. ar. iij. Ligno crucis in q̃ crucifixus est ihs ex ꝓtactu coꝛpis ꝫ mẽbroꝝ xp̄i. ꝫ ex eo q̃ sanguine eiꝰ est ꝑfusa ꝫ rubricata maioꝛ veneratio ꝛebet̃. Jo dicit Dama. li. iij. Rone ꝓtactꝰ veneranꝫ claui ꝫ lãcea. Nõ aũt in alia materia lapidea vl̃ ferrea. qꝛ nõ repñtant eius imaginẽ sicut crux xp̄i. P ¶ Diceres. cur nõ veneraꝫ asina in q̃ xp̄s honoratus est. sed honoraꝫ crux xp̄i ī qua ꝛhonestatus est. Rñdetur fm̃ glo. ꝛc ꝺse. di. iij. Crucẽ dñi. qꝛ laus christo exhibita ī asina fuit mũdana. sꝫ ī cruce facta est redemptio nr̃a. Idcirco ī cruce tanq̃ in libꝛo legere ꝛebemus virtuositatẽ nostre saluationis. Eusebius in sermone. Tota salꝰ mentis ꝫ coꝛporis ꝓuenit nobis ex crucis xp̄i virtute. Cui ꝺsonat Chrys. sup̄ Matth̄. di. Crux saluatoꝛis est nobis causa totiꝰ beatitudinis. Et sicut crux habet quattuoꝛ coꝛnua sic quattuoꝛ ꝓtutes legere ꝛebemꝰ in crucꝭ ligno. P ¶ Primo in supioꝛi coꝛnu crucis ꝛebemꝰ legere obediẽtiã. ꝛc q̃ Phil̄. ij. Factꝰ est obediens vsq; ad mortẽ: mortẽ aũt crucis. Sanctus Tho. ꝑte. iij. q. xlvi. ar. iij. Conueniens fuit

xpm in cruce obediētiā patī ppter iustificatiō nē humanā. Ro.v. Sicut p vnī⁹ hoīs inobe dientiā pctōres ꝯstituti sunt multi.ita p vnius obediētiā iusti cōstituunt multi.ppter qđ dicit Aug.de spū z lra. Non credo sine causa factū qđ bethania trāsit ad passionē.nā bethania interp̄tat domus obedientie.ad ostendendū q̄ ex obediētia mori voluit. Itē q̄druplicē obediētiā exhibuit xps in cruce.s.naturalez penalē.spualē.z finalē. ¶ Prīo obediētiā habuit naturalē quā pdiderum⁹. Naturale em est q̄ oīs filī⁹ sb dit⁹ sit suo genitori.hāc pdidimus.sed christ⁹ habuit illā in summo.ps. xxxix. In capite libri.i.in initio eternitat̄ scriptū est đ me:vt facerē voluntatē tuā deus me⁹ volui. Nō obediētia fuit coacta.cuz vnius sint nature.volūtatis z potētie.sed obediētia filialis z dilecta.quā obediētiā cōmēdauit de⁹ pater. Mat.iij. Hic est filius meus dilect⁹. ¶ Scđo habuit obedientiā penalē.q̄ factus obediēs vsq; ad mortē. Sanct⁹ Tho.pte.iij. Hāc penalē obedientiā exhibere voluit nob̄ i exēplū spūt̄. Dicit nāq; Aug.i li.lxxxiij.q̄stionū. Sapia dei ē exēplū hoīm docēs recte viuere.nō ad rectā vitā ptinet metuēda non timere. Sunt tñ aliqui hoīes q̄uis mortē nō timēt p deo sustinere.timēt tñ gen⁹ mortis.q̄ christ⁹ turpissimā mortē sustinuit ex obedientia. Sap.ij. Morte turpissima ꝯdēnem⁹ eū: vt nullū gen⁹ mortis timere deberem⁹. ¶ Tercio habuit obediētiā spualē Joh.viij. A me ipso mihi facio.sed sicut docuit me pr̄ sic loq̄r. O q̄ virtualis z grata fuit deo pr̄i ista obediētia.q̄ christ⁹ miraculoz opatōez.oris z veritat̄ pdicatōez.z nature indissolubil' vnionē. oīs pr̄ne volūtatis adimpletōez pr̄i tāq; principio generāti appropauit. Nā de opibz miraculorū dixit Joh.v. Quousq; pr̄ meus opat̄: z ego opor. De veritatis pdicatōe. Joh.viij. Mea doctrina nō est mea sz eius q̄ me misit De vnione ꝯ indissolubil' nature. Joh.xiij. Pr̄ maior me ē. Sz de pr̄ne adimpletōe voluntatis. Joh.viij. Que bñplacita sūt ei facio sp. Et sic ex obediētia spuali passio ei⁹ fuit accepta a deo pr̄e p oīb nr̄is delict̄. Eph.v. obtulit semp hostiā immaculatā deo pr̄i in odorem suauitatis. ¶ Quarto eternalē z filialem habuit obedientiā.cū caro mortalis z passibilis.facta est imortalis z impassibilis. Nā introuit ianuis clausis post resurrectionez.z sic nos i cruce z i oīm vita sua obediētiā docuit.s. i mūdū veniēs.z p mōm trāsiēs.z de mundo exiēs. Prīo docuit obediētiā i mōm veniens. Un dixit Joh.vi. Nō descēdi vt faciā voluntatē meā.sz ei⁹ q̄ me misit patris. Scđo docuit obediētiā p mōm trāsiēs. Joh.xiij. Cibo me⁹ est vt faciā voluntatē pr̄is mei. Tercio docuit obediētiā de mūdo exiens. Nā in passionis agonia dixit Matth.xxvi. Pater si fieri pōt trāseat a me calix iste.verūtamē non sicut ego volo:sed sicut tu. In hoc debemus eū sequi ei in oībus obedientiā prestādo. dicēdo cum apl̄o Gal.ij. Christo confixus sum cruci. viuo iā ego:nō ego:sz viuit in me christ⁹.nā in cruce habuit caput inclinatū in obedientie signū. Quā virtutē cōmēdat Aug.sup Gen. Obediētia est diuinoz preceptoz virtus perfectissima.ppter qđ dicit Isido.de summo bono. Subyciunt nobis oīa si ratio nostra fuerit deo subiecta. Habetur exemplū de quodaz fratre qui fuit missus ad hauriendum aquaz z oblitus fuit funis.z nō fuit ausus reuerti sine aqua.dixit. O puteus missus sum ab abbate ad hauriendū aquā ascende.z aq̄ ascēdit obediēs sibi.vt obediētiā pstaret suo supiori. Augu. Pl⁹ valet vna oro obedientis q̄z decē milia ꝯtēptoris.ideo Greg. Numq; si tarde exaudimur cū dñm pcipiente raro vl' nunq̄z audim⁹. Nā dicit Hugo de sacramētis li.i. Dis virt⁹ ab obediētia incepit.sic oē viciū ex inobedientia pcessit. ¶ Scđm cornu a textu designat lectionē misedie. Eph.viij. Estote inuicē benigni z misericordes. Nā oīa opa misericordie a christo i cruce sunt exhibita. Nā esurientes corpe suo pauit.i. Luc.xi. In qua nocte tradebat ihs accepit panez bñdicēs z frās agēs dixit. Accipite z māducate hoc est corp⁹ meū Sitientes potauit di. Accipite z bibite hic est calix noui testamēti i meo sanguie. Vinctos liberauit Zach.ix. In sanguie testamēti eduxisti vinctos de lacu. Exulez hospitauit.s.latronē.cui dixit Lu.xxiij. Hodie mecū eris in paradiso. Dicit Rabanus sup Gen. Hora meridiei dñs crucē ascēdit.sed post meridiem latronē in paradisum transduxit. Nā illa hora sicut preuaricatorē Adaz expulit.confitentem latronē induxit.sic nos misericordiā in libro crucis legere debem⁹ z agere.iuxta illud Isa. lviij. Frange esurienti panē tuum.egenos vagosq; induc in domū tuam.et orietur in tenebris lux tua.i.gra z misericordia.iuxta illud Matth.v. Beati misericordes qm̄ cē. Naz saluator dixit Lu.vi. Eadē mēsura qua mensi fueritis remetiet̄ vob. Ideo apl's Heb.iiij. Adeamus cū fiducia ad thronuz gre eius vt misericordiā ꝯsequamur. ¶ In tercio cornu

crucis a ſiniſtr; legere debem⁹ patiētiā i aduer
ſis. Vñ apl's ad Heb.xij. Recogitate eum q̄
talē ſuſtinuit aduersus semetipm ⁊ tradictio/
nē. Nā in oibꝫ suis pſſuris ⁊ anguſtijs ñ ape
ruit os suū.ſz patiētiā exhibuit vt ouis. Isa.
liij. ¶ Sicut ouis ad occisionē ductꝰ ē.⁊ quasi
agnꝰ coram tondēte se obmutescit.nobis in exē
plū. Vñ Bern. Dis labor leuis.oīs amari
tudo dulcescit.oīs pena tolerabil' si ꝓsideramus
q̄d bibrit xp̄s i cruce ¶ In ḡrto cornu ⁊ in fi
ne legere debem⁹ humilitatē.hanc xp̄s docuit
tpe passionis. Phil.ij. Exinaniuit semetipm
formā serui accipiēs. Nā lauit pedes discipu
lorum dñi. Joh.xiij. Exemplū dedi vob:vt et
vos ita faciatis. Nā hūilitas est sedes gratie.
Isa.vlti. Sup quē reqescet spūs meꝰ nisi su/
per humilē ⁊ trementē sermones meos. Bern.
Virtꝰ hūilitatis est recupatio lese charitatis.ip
sa sola verbū dei in vterē ꝟginis induxit. Lu.
i. Respexit hūilitatē ancille sue. Bern. Audeo
dicere q̄ sine humilitate deo nō placuisset vir
ginitas marie. Idcirco Heraclꝰ cū Cosdraz
vicit:⁊ crucē xp̄i in brachijs gessit.nec intrare
poterat hierlm suphz.ſz hūiliatus ⁊ ab angelo
correctꝰ. ¶ Iste liber fuit inuolutꝰ in fi/
guris. Nā ꝑmo figuratū ē i ligno vite qđ erat
i medio padisi.⁊ sic xp̄s passus ē i ligno i me/
dio mdi.ps. Deus pater ē salutē i medio terre. In
hoc ligno erat vita nostra. Deute.xij. Erit vi
ta tua añ te pendēs. Bern. In arbore crucis
dñice pendebat fructꝰ oīs vite nr̄e. Etiā figu
ratū est Ben.iiij. Cū abel a cayn fratre suo in
agro cū tridēte occisus est.⁊ sic xp̄s a fratrib⁹
suis iudeis in ligno crucis. Jō dñs dixit eis
Mat.xxiij. Veniet sup vos oīs sanguis iu/
stus ⁊c. ¶ Scdo figuratū est i archa Noe.i
qua totū genꝰ humanū saluatū est.⁊ sic nos.
Sap.xiiij. Exiguo ligno credūt homines salua
re aīas suas. Aug. Domuit hostē nō ferro sed
ligno. Greg. Quid pciosius ⁊ sublimius cru
ce,de qua tanta i nos transcēdit gra ⁊ virtus.
¶ Tercio figurat Ben.xxij. Luz colligasset
Abraā Isaac ⁊c.ſz aries in spinis occidit pro
eo. Spūaliter. sic xp̄s inter spinas occiditur.
Aug. Inter spinas occidit q̄ spinas pctōrz
ꝰfringere venit. ¶ Quarto figurat Exo.xv.
Moyses clamauit ad dñm p aqs.q̄ ostēdit
ei lignū.qđ cū misisset in aqs i dulcedinē ꝟse
sunt.sic ⁊ aduersitas dulcorat. Grego. Nuic
quid terrena aduersitas ppinat afflictōis:le/
ue erit si aspiciat ad patibulū crucis. ¶ Quin
to figurat Ben.xxviij. Jacob vidit scalam.et
summitas eiꝰ tangebat celos ⁊c. Aug.li.ij.de
catheciſmo. Scala celi crux xp̄i est p quā xp̄s
lapsum hoīem leuauit ¶ Sexto figuratū est
iij. Reg.xvij. Legēs mulier ligna ⁊c. Spūali
ter.mulier.i.eccl'ia collegit ligna crucis ⁊ fe/
cit ignē charitatis. Bern. Super oīa te mihi
reddis calicē amabilē o bone ihu. Et Leuiti.
vi. Ignis i altari meo non extinguet.sacerdo
tes subiciētes ligna ⁊c. ¶ Septimo est lectu/
lus Salomonis. Mat.xxiij. Erūt duo i le/
cto vno. Figurat Ben.xlix. Jacob benedixit fi
lios.collegit pedes super lectum ⁊ cōsumma/
uit vitam. ¶ Octauo figurat p candelabrū i
tabernaculo. Exo.xxxvij. sic xp̄s in eccl'ia cru/
cem. ¶ Nono figurat p arborē Dan.iiij. Ec/
ce arbor in medio terre:vniuersoꝝ esca est in ea
Sic crux xp̄i in medio terre sicut lignū vite i
medio padisi. Bern. Quāto altior arbor tan
to fructus dulcior. Tu solus dulcissimus qz
altissimus ihu xp̄e ¶ Decimo figurat per ser/
pentē eneū. Nu.xxi.⁊ Col'.i. Pacificās p san
guinē crucis eius siue que in celis ⁊c. Rich.ō
sctō victo. Crucis signaculū est demonū sup/
pliciū ⁊ tormētū. Jdeo dicit Ezech.ix. Dēm
hoīem sup quez videris Thau non occides.
Sz p̄mit signū thau sup frontē virorꝝ gemen
tium sup cunctas abominatōnibꝰ suis. Phisf.
Crux xp̄i nō patrocinat crimini. Iste liber in
uolutꝰ nūc expānsus est. Deuter.iij. Erit vita
tua añ te pendēs. Jdeo velū templi scissum est
a summo vsqz deorsum.ad designāduz q̄ om/
nes figure ō nostra redemptōe sunt adimple
te in cruce. Hic est liber in quo oīs debemus
legere. Bern. Quotidiana xp̄iani lectio debet
esse dñice passionis recordatio. Apoc.vlt. Be
atus qui legit ⁊ seruat hui⁹ libri verba.s.quat
tuor ꝟtutes p quattuor cornua crucis designa
tas. ¶ Dixi scdo sibiungit p̄figurate crucis no
tificatio.cum subdit. Expādit illū cordā me in/
tus ⁊ foris scriptꝰ. Intꝰ cū amaritudine cor/
dis ⁊ tristicia. Matt.xxvi. Tristis ē aīa mea
vsqz ad mortē. Et foris.i.extra rōem passiōis
gen'al'.qz passus est i oībus mēbris ab oīi
statu hoīm. Nam rex illusit.pīses iudicauit.
pontifices ⁊ scribe accusauerūt.turbe ꝰdemna
uerunt eū dicēdo. Reus ē mortis.milites eū
crucifixerūt Intꝰ passus est i aīa oīa p̄uidens
qz p̄uidit passionē suā in mlt̄is pdictā. Vñ di
cit Bonauē.sup.iij.sentē. Maior fuit dolor
rōne nostre miserie q̄z pena sua corpalis. Itez
iste liber fuit scriptꝰ extra cū amaritudine cor/
dis rōne tristicie mr̄is. vbi Symeonis gladi
us pertransiuit eius animam.⁊ potuit dicere
illud ps. Repleta est malis anima mea. Et

Ruth.i. Nolite me vocare Noemi.i. pulcrā sed amarā.q; amaritudine repleuit me dñs. ℟ Diceres quō tñ Maria potuit ita acriter dolere que vtiq; voluntatē dei ex inspiratione spūssancti sciuit. Rñdet fm Augu. de spū t lra. Amor t dolor sunt ponderata realiter in beata virgine.s. amor naturalis ad filiuz. ex q̄ pcessit dolor. t amor ad salutē generis humani. ex quo pcessit gaudiū. illa pōderata sunt i corde eius i libra iusticie. ¶ Sed amor salutis generis hūani pponderauit. t gra naturā vicit. Voluit igit beata ygo rone diuinit⁹ gre illustrata pati⁹ xpm mori taliter q̄ hūanum genus damnari eternaliter. De q̄ Amb. sup stabat ad crucē. dicit. Maria stabat ad crucem Si moris filij non sufficeret: ipa ad ppli redēptionē pna esset etiā mortē sbire. Et hoc idez vult Bern. sup stabat. Optabat ipa sanguinē suū addere: t cū filio suo sacrificiū vsq; finū celebrare. ¶ Sz di. nunquid valuisz p redēptōe hūani generis ei⁹ mors vl passio. Rñdet Aug. Ille solus hoc valuit sacrificiū offerre q̄ debuit t potuit Debuit vt hō sine cōtagione pcti. Potuit vt deus. Hebre.ix. Solus pontifex cū sanguine semel in anno intrauit in sanctasanctoz. quē offerret p sua t ppli ignorātia. vt figurat Leuiti.xvi. Null⁹ hoim sit i tabernaculo qñ pōtifex ingredit sanctuariū. Dicit em Bern. Nulli⁹ dignitas nec hominis nec āgeli i sacrificādo cōmunis potuit esse autoritas. ¶ Diceres. vtrū aliquid pfuit q̄ innocēs mater intantū doluit. t tam acerba sustinuit. Rñdet Bern. di. Loopabatur fm suū modū ad ppiciādū deū ille matris affect⁹: vt tā ppria q̄z mris vota charitas xpi pferret ad patrē. dū q̄ mater deteret filius apbaret t pr condonaret. Et sic liber passionis xpi t crucis sunt script⁹ int⁹ t foris doloribus. in quo legere debem⁹ nō solū lamentatōes scriptas ratōne doloz xpi t matris ei⁹. sed etiam lamentatōes ratōne nostri. s. q̄ nos demeruimus. ita q̄ nos doleter possemus dicere cum latrone Lu.xxiij. Nos quidē digna factis recipimus. hic autez nihil mali gessit. Nam fm Bern. Innocens sustinuit qđ nocēs rapuit. iuxta illud ps. Que non rapui tūc exoluebā. Item non solū lamentationes scripte sunt in hoc libro crucis. sed etiam carmen. i. canticū leticie. q̄ redēptio generis hūani Lu.x. Bau dete q̄ nomīa vestra scripta sunt i libro vite. Bern. In cruce adepta est pctoz remissio. pietatis exhibitio. meritoz augmētatō. Nā fm Bre. i dialogo. Nunq̄ ds celesti beatitudine dign⁹ foret nisi xps crucē ascēderet. ¶ Tercio scriptū est in ℔ libro ve. s. eterne damnatōnis his q̄ ingrati sunt redemptōi. t voluntarie se tradūt damnatōi. nō meditātes passiōez dñi De quib⁹ Apoca.xx. Qui ñ est script⁹ i libro vite: missus ē in stagnū ignis. s. eterne dānationis. ppter qđ dicit Bern. Hec mihi summa phia: meditatio xpi passiōis assidua. suauissimū crimle sit mihi spinea tui capitis corona. dulcis lectul⁹ crucis lignū. in ℔ moriot. in hoc viuo. Nā ver⁹ xpian⁹ sicut apis sugit mel de flore. sic oēm dulcedinē aie sugere debet ex vulneribus t mēbris xpi i cruce. q̄lis fuit Augu. libro supplicationū. pte. iij. dicens. O ihu crucifixe passio tua est mihi fauo dulciot. lacte spidiot. balsamo p̄stantiot. gēmis t auro pciosiot. cunctis terraz diuitijs t honoribus charioz. scribe i tabulis cordis mei sanguie tuo dulcissima vulnera tua. vt te imense dulcedinis dñm habeā in corde: pectore: t ore. pficiamq̄ documēta passiōis tue ope. Nā dicit Augu. sup ꝑma canonica Johānis. Homo fidelis q̄ ita recordat dñice passionis documēta non solū patiēter moritur. sed etiā patiēter viuit et delectabiliter morit.

Sermo. CXXX. Ad idem.

Si quis vult venire post me abneget semetipm: t tollat crucē suā t sequat me. Mat.xvi. ¶ In summa verboz euangelij duo innuūt. Primo pponit arbitrij nri libertatem. ibi. si q̄s vult venire post me. Secōo sbiungit xpm sequētib⁹ q̄litatē. ibi. abneget semetipm. De primo dicit. Si q̄s. i. aliq̄s ex multis. siue sit dñs. siue fu⁹. siue diues. siue pauper. Ecce diuina largitas se offert oib⁹ se nulli denegās. Act.x. In q̄litate cōditionis nō ē psonaz acceptio apd deū. i. Thim.ij. Vult oēs homines saluos fieri. Glo. vult volūtate ꝓditionata nō absoluta. si dño obediāt i ꝑceptis suis. Matt. ix. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. Et sic relict⁹ homi volūtatē ¶ Sz di. nunqđ relict⁹ etiā ei ptātem? Rñdet q̄ nō. q̄ potestatē sibi reseruauit. Ro.xij. Dis ptās a dño deo ē. ¶ Sz di. nunqđ est ꝺ deū si vult t nō pt. Rñdet q̄ nō. licet nō pt p se. pt tñ mediante dei adiutorio. Phil.i. Deus est q̄ opat velle i nobis t pficere. Joh.xv. Sine me nihil potestis facere. Isa.xxvi. Omia opa nostra operatus es dñe Et sic nō posset causari. sz magis admiran abyssum bonitatis sue q̄ tanq̄ dns in

bonis opat in nobis. ⁊ facit q̄ grata sibi sunt ⁊ accepta. ⁊ indicat ea eterna mercede digna. et corpo allicit voluntatē nostrā liberā vt velit. Et inde oñdit se nr̄m doctorē ⁊ ductorem. Primo ductorē cū dicit. Post me venite. q. d. nullus p̄cedit me. nullus vadit iuxta me. oēs optet ire post me. qz ego p̄mogenitus in multis fratribꝫ. Ego sum q̄ p̄mo dixi discipul' meis Johā. i. Venite ⁊ videte. s. opa mee ⁊ tu tis. Secōo dixi eis Matth. xi. Venite ad me oēs q̄ laboratis ⁊ onerati est̄. ego vos reficiā. tollite iugū meū sup vos. onus meus leue est. qđ hilariter suscipite ⁊ portate ad gl'iaz. Tan dē tercio dicā eis in fine illud Mat. xxv. Uenite benedicti p̄ris mei p̄cipite regnū ⁊c̄. Et sic est ductor noster ad vitā gr̄e ⁊ gl'ie. ¶ Dixi secōo ostēdit sequentiū xp̄m qualitatē di. Abneget semetipm. ⁊ sic est nr̄ instructor docens nos ire viā quā ipe ambulauit. Dixit ei Joh. vi. Nō veni facere voluntatē meā: sz ei⁹ q̄ me misit. et sic debemus nosmetipsos abnegare. Anſ. ⁊ merito. qz iure nihil habem⁹ boni i nobis. ⁊ p̄bat multis rōnibꝫ. ℟ ¶ Prima qz de⁹ creauit nos. ps. Ipe fecit nos ⁊ nō ipi nos Sicut g̃ nihil boni i nob est qđ ipe ñ creauit: ita dignū est q̄ oia nr̄a bona sua sint. ⁊ nō licz auferre sanctas sctōr̄ ne sacrilegiū cōmittam⁹. Secūa rō. qz nos eterne morti dedit. ⁊ sua mor te p̄ciosissima redemit. ⁊ p nobis oīmbꝫ mor tuus est. vt q̄ viuūt iā nō sibi viuāt. sed sibi q̄ p nobis mortu⁹ est. dicēdo cū apl'o ad Gal'. ij. Uiuo ego: nō ego: sz viuit in me xp̄s. Ter cia rō. qz nos ingtos ab oībꝫ bñficijs suis aū sos p p̄cta a dyabolo dedit. qz crimināb⁹ no strīs demeruimus. eo q̄ inique a sua p̄tectōe recessimus. ⁊ sub sua p̄tectōe esse nō debuera mus. ⁊ sic nos malign⁹ hostis sine defensione captiuos habēs: ad suā volūtatez duxisset in eterna supplicia. sed ipe ex supabundanti boni tate nos defendit ab eo. ⁊ ad patriam reduxit. vt dicamus cum ps. xciij. Nisi dñs adiuuit me: paulominus habitasset i inferno anima mea. Treñ. iij. Magna dñi misericordia ⁊c̄. Quarta rō. qz ea bonitate q̄ nos creauit eadē nos a dyabolo ꝓseruabit ne in nihilū redige remus. Hze. Esse nostr̄ ex nihilo est. ⁊ in ni hilū tēderet nisi auctor oīm manu sui regimi nis ꝓsuaret. O magna fatuitas se erigere cō tra deū. Isa. x. Nunqd gloriat securis contra eū q̄ secat. nā se mouere non p̄t. Heb. i. Por tās oia verbo virtutis sue. Quita ratō est securi tas. qz em̄ totū se abneget vt totū se offerat deo vt totuz eū deus habeat. ⁊ sibi nihil est vt deo aliquid sit. ⁊ sic sui nihil amittere timet nec p dere. ſz sp securus est q̄ de⁹ qđ suū est cōseruat Sap̄. v. Justor̄ aīe in manu dei sunt. Joh. x. Nō rapiet eos quisq̄ de manu mea. Joh. vi. Dñe qđ venit ad me nō eiciā foras. Secta ratio vt sibi vitā repēderem⁹ nostrā. qui oēm vitā suā ad salutē nostrā impēdit. Isa. ix. puer natus est nobis ⁊c̄. ⁊ deniq̄ in cruce aīam suā p̄o nobis dedit. Matth. xx. Uenit em̄ filius hois mīstrare ⁊ nō mīstrari. ⁊ dare aīam suaz in redemptionē p multis. Et sic debem⁹ abne gare voluntatē nostrā ⁊ baiulare crucē. Gal'. v. Qui xp̄i sunt carnē suā crucifixerūt. Ideo sb̄dit. crucē suā. Greg. Crux a cruciatu dicit. Anſ. de mensuratōe crucis. O dñe si crux ser uor̄ tuor̄ dicit a cruciatu. quomodo est h̄ dic mihi. cum dixisti. iugum meū suaue et onus meū leue. Sap̄. xij. Bonus ⁊ suauis est dñe spūs tuus. Rñdetur. Crucē esse cruciatū cor dis quā portare debemus. A ¶ Maz sicut crux habet quadruplicē dimēsionē. s. longitu dinē. sublimitatē. latitudinē. ⁊ pfunditatem. Debemus em̄ cruciatū habere. Primo de pro funditate. q̄ nō humiliamur in tantū sicut de beremus. Ad pfundaz humilitatē nos cogit xp̄i humilitas. q̄ filius dei ita voluit se humili are. Phil. ij. Exinaniuit semetipm ⁊c̄. Bern̄. Exinaniuit se vsq̄ ad carnē. vsq̄ ad mortem. vsq̄ ad limbū. vsq̄ crucē. De sua pfunda hu militate. Isa. liij. Uidim⁹ eū nō habentē spe ciē neq̄ decorē ⁊ hoc ꝓpter p̄cta nostra. Aug. Quid faciet humana fragilitas cuz se dēpsit diuina maiestas. Secōo ad pfundā hūilita tē nos cogere debet nr̄a cognitio cogitādo q̄d sumus. Job. vij. Quid est hō qz magnificas eū. ps. viij. Dñe q̄d est hō q̄ memor es eius. Quanto viliores nos cognoscimus de tanto humiliores nos esse debemus. q̄ altissim⁹ sic spōte est abiectus. hoc docuit Matth. xi. Di scite a me qz mitis sum ⁊ hūilis corde. Ideo merito habere debemus cruciatū cor. eq̄ non ita pfundaz humilitatē habemus. et grati de sua humilitate. ¶ Secūda dimēsio crucis est sublimitas. vbi cruciari debemus p eo q̄ eum nō plene possumus videre ⁊ amare sicut sub limis sua bonitas exigit. O quot sunt hodie cause amoris sui quas nec lingua dicere. nec intellectus sufficit capere. Si p̄o muneribus diligere vis. o quis plura dabit q̄z qui aiam̄ de corpore. sanguinē de corde. aquam de latere dedit. Si vis amare illum qui p̄o te aliqua ardua fecit. magis christum. De quo Bern̄. Dixit plura. fecit mira. ꝓtulit dura. Isa. i. A

planta pedis vsq; ad verticē nō ꝛc. ¶ Si aliq̄d volum⁹ diligere q; bonū magꝭ illud q̄ optimū est. Et sic infinita sunt que nos ad amorē dei cogunt xpi filij eius. Nā oia que creauit ꝓbant dei bonitatē. Bre. Probatio dilectōis est exhibitio op⁹. Necesse habeat se dilectrix aīa xpi ꝛ dei sicut deus se habet ad eaz. Primo sicut deus sp amat ꝛ non desistit ab amore. sic oēs affect⁹ tuos offer sue voluntati. Scdo sicut semp habet nos p̄ oculis ita semp debem⁹ cogitare dei patrē. Boetius. Magna est nobis indicta necessitas ꝓbitatis cū cuncta agimus añ oculos iudicis cuncta cernētis. ergo q̄d nō faceres i p̄sentia hois. nec in p̄sentia dei facere deberes. Tercio sicut deus continue nobis seruit opera bona in nobis opando ꝛ nos ꝓseruando. ꝛ sic nos cōtinue debem⁹ esse in ei⁹ seruitio omnia tpa in eius seruitio impendendo. Eccl'i. xiij. Particula bone diei nō te pretereat. Quarto sicut nos sp custodit ab omnibus malis. ꝛ sic nos semper abstinere a vicijs. ꝛ cruciari debemus in nobis q̄ nō ita laudamus ꝛ amamus dei charitatē ꝛ bonitatem sicut deberemus. Hugo in lib. de arra anime. Nihil possum⁹ p bñficijs rependere q̄z amare ¶ Tercia dimensio s̄m Anſ. lib. viij. est latitudo crucis. vbi cruciari debemus pro eo q; tā tam ꝓfidentiā non habemus ad deū sicut debemus. Nā ita dilatauit suā bonitatē ꝛ extendit manus in cruce vt nos omnes repleret bonitate. ps. Apis tu manū tuā ꝛc. ¶ Sunt enīz multe cause q̄re cōfidere debem⁹ sue bonitati. ¶ Prima q; iustū desiderium est ab eo. ij. Cor. iij. Nō sumus sufficientes aliquid de nobis cogitare tanq̄z ex nobis. ml'to minus desiderare. Ad quid daret nisi etiā velit exaudire ¶ Secūda causa incitās ad cōfidentiam est incarnatio. Augu. de verbis domini. Qui fecit hominē factus est homo ne periret q̄d fecit Luc. xix. Venit filius hominis querere ꝛ saluū facere quod perierat. Aug. Si homies perire vellet de celis ad terrā nō descenderet. ¶ Tercia causa est passio p nobis. Roma. viij. Pro prio filio nō pepcit deus. exquo filiū tradidit quid denegabit. Nā oia que petere possumus: minora sunt q̄z filius. Aug⁹. Exquo suscepit malū tuū: spera cōmunicet tibi bonū suū. Pe bre. ix. Nolite amittere cōfidentiā vestrā que habet magnā remunerationē. Bern. Quantū pedē fiducie in deū posueris intantū obtinebis. Ad quod hortatur apl's ad Heb. iiij. Eamus cū fiducia ad throno gr̄e eius vt misericordiā ꝓsequamur ¶ Quarta dimēsio est lō gitudo spūalis crucis. Lōgitudo spūalis crucis: est cruciatio de hoc q; non sumus assidui ꝛ continui ꝛ pseuerantes in dei laude ꝛ fruitio. Ipse em̄ noluit descēdere sed pseuerauit ꝛ ꝓtinuauit vsq; ad mortē. ꝛ sic nos dicentes cum Job. xxvij. Justiciā quam cepi nō deseram. ad Gal'. vi. Bonū aūt facientes nō deficiamus. Chrisō. Tolle pseuerātiā nullū obsequiū habet mercedē. Greg. Incassū bonū agit si ante terminū vite deserat. Matth. x. Qui perseverat vsq; in finē hic saluus erit.

¶ De sancto Matheo.
Sermo. CXXXI.

Relictis omnibus surgēs secut⁹ est eū Mat. ix. Dicūt naturales q; luna natural'r sequit motū solis. q; ab eo illuminatur ꝛ de q̄to magis soli approp̄inq̄t. de tāto pl⁹ q̄ ad terrā de suo lumine pdit. Sed dicit Macrobi⁹. Claritatē quā perdit ex pte terre nullo mō pdit ex pte celi. imo pl⁹ ex pte superioris illustrat. ¶ Jō q̄n soli ꝓiungit nihil luminis ad terrā dirigit. sz in pte celi i plena luminatōe existit. Mystice. p lunā pctōres ꝛ stulti intelligunt quoz heu multi sunt. iuxta illd Eccl's. i. Stultoz infinit⁹ est numer⁹. Recte sicut luna nunq̄z est stabilis. sed semp hinc inde diuagat. sic pctōr ꝺ vno pcto i aliud labit. de q̄ Eccl. xxvij. Stult⁹. i. pctōr. vt luna mutat. Si igit a sole iusticie. i. a xpo vult illūinari necesse ē vt illū solē. i. xpm sequat. ps. xxxiij. Accedite ad eum ꝛ illuminamini. ꝛ q̄nto pl⁹ sibi approp̄inq̄t tāto pl⁹ vanitatē mūdi despicit. Si aūt pctōr ē oppos⁹ soli: tūc claret in mūdo vana gl'ia. de q̄ Jsid. Lōge a deo est anim⁹ cui hec vita ē dulcis. Bre. sup Ezech. Quāto terrenis mēs pl⁹ occupat: tanto celestia min⁹ videt. vt ptz i matheo. Dū terrenis ihereret: xps eū sole miscēdie ñ illustrauit. Ut igit illustraret necesse erat vt deū seqret. Hec imitatō figurat. iij. Reg. xix. Helyas venit ad helisēū arantē i cāpis: misit sup illū palliū suū. ꝛ stati relictis bobꝰ quibꝰ arabat cucurrit post heliaz. ꝛ trāsiēs tulit par bouū. ꝛ mactauit. ꝛ coxit carnes ꝛ dedit pplo. ꝛ comedit. ꝛ surgēs secut⁹ est eū. Spūaliter. verus helyas. i. xps. venit ad helisēū. i. ad matheū arantē in cāpis. s. auaricie intentū thelonio. Christ⁹ misit pallium. i. diuinitatē palliatā humanitate. ꝛ traxit eum. q; s̄m Hiero. Diuinitatis radij ab ei⁹ tuitu illucebāt. quos voluit attrahere attraxit. et sic

De sancto Matheo

de matheo factū est. Jō statim reliquit oīa De q̄ Beda sup Lucā. Qui solebat rapacia lucra hic volūtarie reliq̄t ꝓpa. De q̄ thema. Relictis omnib⁹ ⁊c. ¶ In verbis euāgelij duo innuunt. Prio pia respectio diuine charitat⁹. ibi. vidit ihs. Scdo subiungit vana reprehensio hūane iniq̄tatis. ibi. videntes. De ꝓmo dicit. vidit ⁊c. Arist. in li. d aialib⁹ dicit. Salādri⁹ est auis. ⁊ est albo tot⁹ in colore. nullā nigredinē hns. ⁊ est hui⁹ nature q̄ alicui⁹ egritudo ē ad mortē: auertit faciē suā ab infirmo. si aūt infirm⁹ dz ꝓualescere visū porrigēs est ī ipm quasi applaudēs. Spūaliter. sic xps totus alb⁹. Cantic. v. Dilect⁹ me⁹ candidus et rubicūdus ⁊c. nullā nigredinē pcti habens. Sap. vij. Lādor est lucis eterne. Iste purissimus dns hz duos oculos. scrz. s. gr̄e q̄ respicit pctōres. sinistr̄. s. misēdie. Hanc si auertit sine dubio morietur. Jō Dauid. Respice in me ⁊ miserere mei. Si em xps infirmū pcca/tōrē respicit oculo misericordie nō morietur ī pctis. Nā respectus veritatis habet multos effectus. vt patet in ꝫmone sequēti. Et sic oculo misēdie respexit infirmū Matheū cū ei pcca/ta dimisit. Oculo vo gr̄e ipm respexit cum eū in aplm elegit. vt p seipm testat⁹ dicēs. Vidit ihs hoiez sedentē in theloneo. Ubi innuuntur tres infirmitates. ¶ ¶ Prima terrena cupiditas. cum dicit hoiem. non virū ab humo. Ben̄. i. Formauit hoiem deus d limo terre. Greg. Matheus diligēdo terrena factus est terren⁹. Aug. Talis vnusquisq̄ est q̄ lis sua dilectio. si terram amas terra es. Ut ne auar⁹ homo terra dr. Nā sicut terra est frigida. sic auar⁹ nō hz calorē charitatis. Aug⁹. lxxxiij. questionū. Venenū charitatis auaricia. vbi auaricia regnat: ibi charitas locū non habet. Jtē terra claudit aialia venenosa: ⁊ sic auaricia alia pcta mortalia. Eccl̄i. xxi. Quasi a facie colubri fuge pcta. i. ad Thim. vi. Radix oīm malorū cupiditas. Hugo de sctō vic. Qui auaricie innititr oīm pctōr̄ ptceps efficitur. Sāctus Tho. ij. ij. q. cxix. ar. ij. Auaricia ē radix oīm malorū. nō q̄ oīa mala sp oriūtur ab auaricia. sed qr nullū malū est qđ non interdū oriat ex auaricia. Jtē terra includit in se infernū. Piero. sup Jonā. Nūo cor ē i medio aialis. ita infern⁹ in medio terre. ⁊ sic auaricia. qz dicit Tulli⁹. Tota vita auari hominis plena est miserie ⁊ doloris. s. p sollicitationē. Damas. Maior est cruciatus auari omnia possidentis q̄z pauperis nihil hntis Eccl̄s. v. Omnib⁹ diebus vite sue comedit in tenebris ⁊ in curis multis erūna atq̄ tristicia. ¶ Ē Scda infirmitas accidia. qz sedentez. i. bono opere torpentē. Leo papa. Nō torpentib⁹ sz laborantib⁹ dat ꝑmiū. Nā tria sunt loca. s. celū infern⁹ ⁊ terra. Celū reputatū est ad quiescēdū. Mat. xix. Sedebit⁹ sup sedes ⁊c. silr Mat. viij. Uenite ab oriēte ⁊ occidēte: ⁊ recumbent cū Abraā ⁊ Isaac ⁊ Jacob in regno celorum. Infern⁹ reputatus est ad iacendū. Prouer. xiij. Jacebūt mali añ bonos: ⁊ impij añ portas iustorū. Isa. xiiij. Subter te sternetur tinea: ⁊ opimentū tuū erunt vermes. Mūdus reputat⁹ est ad operandū. Job. v. Nascit hō ad laborandū sicut auis ad volandū. ꝑ. lxxij. de accidiosis. In labore hoim nō sunt: ⁊ cum hoib⁹ nō flagellabunt. Glo. sz cū demonib⁹. ī Eccl̄s. ix. Qdcūq̄z ꝑt manus tua opari instāter fac. Nā. ij. Thes. iij. Qui nō laborat non manducabit. ¶ Tercia infirmitas matthei erat. qz curz secularib⁹ iudicabat. qz ī theloneo qđ raro fit sine peccato. qz cōmuniter tales sūmūt vltra pciū ꝓstitutū. vel etiā a quib⁹ non est accipiendū vt a clericis. vt habet de cēsi. et exactōib⁹. q̄z̄. li. vi. Ratio. qz debēt p salute regni exorare. Et ab hoc officio fuit vocatus matthe⁹ p xpm. qui dixit. Sequere me. Beda. Nō solū incessu pedū sed ⁊ mor̄. ecce diuina bonitas nobis in exemplū fiducie dei misēdie Aug. Nemo de pietate dei diffidat. qz maior est misēdia dei oīm nequicia. Si mirificordit vocauit mattheuz auaricie inhitentē. multo magis suscipiet te clamantē. Jō Bern̄. exclamat ꝓtra desperātes. O res confusa. res monstruosa desperare de dei misēdia. cuz oīa nostra pcta respectu dei misēdie sunt quasi vna gutta respectu totius maris. Et hoc ꝓpendens matheus surgēs secut⁹ est eū. paruipendēs oīa impedimēta. dicēs cū ap̄lo ad Phil. iij. Oia arbitrat⁹ sum vt stercora vt xpm lucrifacerez. Jtē quattuor sunt impedimenta que impediunt ī itinere salutis. ¶ ¶ Primū est amor diuitiar̄. testz huius iuuenis Mat. xix. multas possessiones hns. q̄ dixit. Magister quid faciā vt habeā vitaz eternam. Qui dixit ei. Si vis ad vitā ingredi serua mādata. q̄ dixit. Hoc omnia a iuuētute mea. Cui ihs. adhuc vnum tibi deest. Si vis pfect⁹ esse: vade ⁊ vende oīa q̄ habes ⁊ da paupib⁹. ⁊ sequere me. q̄ abiit tristis. Tūc ait ihs. q̄z difficile est q̄ pecuniā habēt introire in regnū celorū. Facilius est camelū p foramē acus intrare ⁊c. Jō Eccl̄i. viij. Aurū ⁊ argentū multos pdidit. ¶ Secundū impedimentū est amor parentum. Luce. ix. Dixit

Sermo CXXXI.

Jhs ad quendaz. Seqre me. q̄ dixit. Mitte me p̄us sepelire patrē meū. Ecce amor paren/tū fuit illi impedimētū salutis. qz dixit salua/tor Mat. x. Qui amat p̄rem vel mrem plus q̄z me nō est me dign⁹. ¶ Tercū impedimētū est amor amicoz. Talis fuit ille Lu. ix. cui di/xit Jhs. Seqre me. Rndit ille. seqr te. mitte me p̄us nūciare hīs q̄ domi sunt. Et sic imple tū est illud Mat. x. Inimici hoīs domestici ei⁹. ¶ Quartū impedimētū ē timor. s. pusilla/nimitatis. cogitādo ista onera non posse gere re. pōs. Trepidauerūt timore vbi ñ erat timor. Nā qđ p te nō potes dño auxiliante valebis Isa. xl. Qui sperāt in dño habebūt fortitudi/nē. dicentes cū aplo ad Eph. iiij. Oia possuz in eo qui me ꝓfortat Aliq̄ timēt hoīm potesta tem. q̄ faciunt ꝓtra deū t iusticiā. de quibz Le uitī. xxvi. Terrebit eos sonus folij volantis. Nā ois ptās hūana q̄si folij volās in vēto. Jō Mat. x. Nolite timere eos qui occidunt corp⁹ t ampli⁹ nō hnt qđ faciāt. sz timete eum q̄ hz occidere corp⁹: t aiaz mittere in gehēnā. Job. vi. Qui timet pruinā: cadet sup eum nix q̄ timet ptātez hūanā incidet i vltōnē diuinā Job. xx. Qui fugerit arma ferrea incidet i ar/cū eneū. hec oia nō retraxerūt sanctū mattheū Un̄ Remigius. Humana picula q̄ ei eueni/re poterāt paruipendit dū oia imperfecta reliq̄t Idcirco voci xpi efficaciter obediuit. Juxta il lud Bern. Perfect⁹ obediens parat aures ad audiendū. oculos ad videndū. linguā voci. manus opi. t se totū colligit vt ex toto man/datū impleat. q̄lis fuit sanct⁹ matthe⁹. q̄ sur gēs secut⁹ est eū oib⁹ relict⁹. Ecce magna mat thei dilectio. de qua Aug⁹. Quantū q̄s despi/cit tantuz diligit. t sic ipse oia dereliquit. hoc si/gnū pfecte charitatis fuit. de q̄ Greg. viij. mo ral'. Ad culmē pfectōis tendūt q̄ exteri⁹ cūcta derelinquūt. Nā ꝑm Piero. Xpi seru⁹ pfect⁹ nihil querit p̄ter xp̄m. ℍ ¶ Sz quare nō vocauit mattheū statim cū Petro. sed prius fecit signa vt socē petri sanauit Mar. viij. Et paliticū p tectū missum Mat. ix. Rndet ꝑm Simonē de cassia. Dns qui hoīem ad imagi nem t silitudinē suā fecit. put ab eterno preui dit vocauit. quia cognitor cordis est. q̄n sen tit hoīem habilē t dispositū vocat. t sic egit cum gen ere humano. noluit venire in ꝑmo. scdo. tercio. q̄rto vel quinto millenario. sed in sexto vbi gen⁹ humanū fuit habile. Etiā illa est rō q̄re aliq̄ vocant. t aliq̄ nō. qz q̄s videt dispos tos. aliquī i iuuētute. aliquī i senectute vocan tur. Greg. xxix. moral'. ¶ Dificoz de⁹ diu pec cata hoīm tolerat. t cū vltimū finē ꝑspicit: ple rūq̄ peccantiū mētes immutat. ¶ Dixi scdo subiungit vana reprehensio humane iniq̄tatis cū dr. Factū est discūbente eo fecit quiuiū. sic amici volētes se separe. t etiā inimici volentes sibi recōciliari. t sic mattheus voluit separa mūdo: t recōciliari xp̄o. Videntes phansei q̄ opa xp̄i male interp̄tabantur: murmurabant ℍ ¶ Item phariſei habuerunt quattuor in firmitates. Primo murmuratōis cōtra apta bona. cōtra hoc Sap. i. dicit. Custodite vos a murmuratōe. qz nihil p̄dest. Scdo p̄sum/ptionis melioritatis xp̄i dicētes. qz h̄ pctōres recipit. Tercio elationis. qz iustos se reputa/bant: sed alios pctōres. Quarto temerarie su/spicatōnis. suspicabant mattheū adhuc pu/blicanū quē xp̄s elegit in ap̄lm. Jō dixerunt: q̄re cū publicanis t peccatoribz māducat ma gister vr̄. Simon de cassia. Cū q̄s saluti aiaz intēdit. t studet curare lāguores. tūc possz su/mere necessaria etiā si de māmona iniq̄tat⁹ exi sterent. Simō de cassia. Fecit quiuiū mattheus magis ex fide q̄z ex rez appatu. exultans se ihm accepisse hospitē. t q̄ de sua suba tāto ho spiti meruisset mīstrare. indignū se arbitrans q̄ vocaret a xp̄o. t q̄ xp̄s ad domū ei⁹ accesse/rat. qui nō venit ad domū ꝑpter ei⁹ cibū cor/porālē sz spūalē. verbū diuinū ei imptiēs. red dēsq̄ eū accēsum i dei amore. vt poti⁹ eligeret egere cū xp̄o q̄z oia possidere. Ecce mīstri publi cani. Simō de cassia. Unū quertit t multos attraxit. Beda. Uni⁹ publicani ꝓuersio mul tis exemplū pñie tribuit. t incentiuū cunctis fuit. Et videtes murmurabāt. Ecce ista que stio ort ex supbia t mala estimatōne. Et ihs audiēs ait. Nō est op⁹ valentib⁹ medic⁹. Jn h̄ redarguit illoz temeritatē qui de iusticia sua p̄sumentes gr̄e celestis auxiliū q̄rere nō cura/bāt. sz h̄ fecit male habētib⁹. illos vocat q̄ sue infirmitatis ꝓscij medicinā sanitatis pen itēti do requirunt. Quia phariſei se sanos i reputa bant. publicāi aūt male hītes se cognoscebāt Jō isti a xp̄o sanabant. t illi i suis pctis relin/q̄bant. De hoc medico Amb. Nouū medica men nouus mgr attulit. qđ de celo ad terrā la tum est. Uulnerat⁹ est ꝑpter nr̄as iniq̄tates: t eius liuore sanati sumus. Eccli. xxxviij. Al tissimus de terra creauit medicinam. ¶ Jhc est optim⁹ medic⁹. Primo i cognitōe in firmitatis p̄s. xliij. Ipe nouit abscōdita cor/dis. ad Heb. iiij. Omnia nuda t aperta sunt oculis eius. Ualēs medic⁹ est qui eandē infir mitatē patit sicut egrot⁹. t sic christus Heb.

iiij. Nō habemus pōtificē q̄ nō possit compati infirmitatibꝫ nr̄is. Secdo ex multoꝫ sbuētione. z sic xp̄s nos oēs curauit. Lu. vi. Omis turba querebat eū tangere. quotq̄t tetigerunt salui fiebant. Leo papa. Sicut neminez sine pcto inuenit. sic omnes curare venit. Tercio in pmpta curatione. et sic chr̄istus solo verbo Mat. viij. Volo: mūdare. Solo tactu. Luce. xiij. Ipse apphensuz sanauit eū et dimisit. Ad hunc oms debemus recurrere. Eccli. xxxviij. Fili i tua infirmitate nō despicias teipm sed ora deū. ipse curabit te. Nā ipse habet. vij. pixides. i. septē sacramēta que tradidit ad sanandū anime nostre vulnera. Jō sbdit. Euntes discite quid est. q. d. Discite vos qui facitis vos migros. scripturas diligenter inquirite. z ignoratie vestre subuenite. quod dns loquitur p pphetā Osee. vi. Misericordiaz volo. s. p peccatoꝫ dimissionē. z volo vt sitis vobisipsis misericordes per pprīā recognitionē. Juxta illud Eccli. xxx. Miserere anime tue placens deo. z nō sacrificiū. i. holocaustoꝫ oblationē. vt scribit Prouerb. xxi. Facere misericordiam z iudiciuz magis placet dño q̄z victime. q. d. Vos offertis sacrificia corpalia z creditiz placere deo. z nō curatis de conuersione peccatoꝫ nec sustentatōne paupeꝝ. vt spūalem elemosinā faceretis. in quo deo magis placeretis. Juxta illud Hze. Mullū deo tale sacrificiū sicut zelus animaꝝ. q. d. fm Chrīsm. Cur accusatis me cū in hoc deū incusatis. cui placet. et voce pphetica pdixit. Et sbdit. Non veni vocare iustos sed pctōres ad pnīam. Unde Beda in omel. mouet dubiū. Cū vocauit Narbanael. de quo Joh. i. Ecce verꝰ israelita in quo dolus nō est. et ille fuit iustus. Rndetur. oēs electos ad regnū vocat. pctōres ad pnīam. iustos vt ambulēt de virtute in virtutē. Vel sic Nō falsos iustos vocat vt pharisei erant. sed eos qui se pctōres cognoscebant. quales fuerunt qui cū xp̄o māducauerunt. Symon de cassia. O quāta est virtus pnīe que de peccatoribus facit iustos. de impīs pios. de alienis filios. de extraneis ciues. de terrenis celestes. Ō quo Chrīs. in sermone de sancto matheo dicit. O virtus diuinitatis z misericordie. ex captiuo facis militē. ex luto auꝝ. ex raptore apostolum. de thelonario euangelistā. Qui pius fuit in pfundo malignitatis: nūc ascēdit ad apicem virtutis. vt neminē debere desperare ostenderet. sed omnibꝫ nobis fiduciam misericordie sue pstaret. Fugitur fuisti superbus recordare marie magdalene. si auarus. respice Zacheū z Mattheū. si luxuriosus: vide adultera. si iracundus: ꝛ sidera Paulū. si multiz pctis negasti deū: recurre ad Petꝝ. Di omes pecca uerunt z venia adepti sunt. ps. Miserationes eius sup oīa opa eius.

Sermo. CXXXII. Ad idem.

Sequere me.

Mat. ix. Pater vides filiū i periculoso loco sedere: vocat eū vt a piculo eruat. R

Spūaliter. Sic xp̄s vidit matheū piculose sedere. qz i thelonio z i loco auaricie q̄ ducit in piculū aīe. de quo Aug. de libero arbitrio. De auaricia oriunt oīa mala. Et cuz auaricia alicui dñat: tūc oīb malis subiect⁹ demōstratur. Figurat Zach. v. Qui vidit amphoraz egredientē. z oculus eius in vniuersa terra. z mulier sedēs i medio amphore q̄ est impietas. z massa plūbi i ore eius. z erant due mulieres spūs hntes malignos. z habebant alas quasi alas milui. z leuauerūt amphoraz inter terraz et celū. Spūaliter. Per amphoraz intelligit aūaricia. Nā sicut amphora est vas terreuz. et sic auarus totus terrenus est. z oculi eius i terra Juxta illud ps. Oculos suos statuerūt declinare in terrā. qz auaro gratius est intuere aurū q̄z solē. Dicit notāter in oīm terra. qz auaricia ē generat. Juxta illud Hiere. vi. A minimo vsq̄z ad maximū oīs studēt auaricie. Et mulier in medio amphore q̄ est impietas. est auaricia q̄ est impia. Dicit Amb. Auarꝰ paupertatē se iudicat. nā sibi desse arbitrat quod ab alijs possidet. z massa plumbi in ore eiꝰ. i. graue peccatū i ore auari. s. mendaciū. piuriū. Un Aug. Vir auarus inferno similis. nunq̄z dicit: sufficit. Due mlieres portant amphoram habentes spūm malignū. i. duo peccata. scz superbiam z luxuriā. in quibus habitat demon z regnat. alas hntes sicut milui. q̄ semp studēt rapine pullorꝫ. z sic auaricia insatiabilē habet appetitū. vt dicit Methodiꝰ. Auaricia est gradus delicti z sceleris que nō nocet vni sed vniuersis. Et leuauerūt amphoraz in ter celū z terram: vt edificet ei domus in terra Sennaar: que interptat feroz. qz pctm auaricie inducit feroz ꝛ sciētie. Nā est radix cūctorum malorꝫ. de quo apls. i. ad Thim. vi. Radix oīm malorꝫ est cupiditas. Et dicit sanct⁹ Tho. in. ij. ij. Auaricia est radix oīm malorū nō q̄sp oia oriunt ex auaricia. sz qz nullus est malū qđ nō interdū ex auaricia oritur. Ideo

Luce.xij. Cauete ab oīi auaricia. Naz dicit Aug. Venenū charitatis est auaricia. Nam sicut charitas oīm bonoz̄ est radix. sic auaricia oīm malox̄. Idcirco dñs vocauit Mattheū dicēs. Sequere me. de q̄ thema. ¶ In summa ꝓbox̄ duo innuunt. Primo matthei vocatio benigna. ibi. sequere me. Secdo pharisеoz̄ murmuratio maligna. ibi. quare. De ꝓmo dicit. In illo tpe. s. cum sanasset paraliti cū in lecto trāsiuit videre eū. Vñ Chrisost. Ne accenderet eos in odiū sui. Symon de cassia Qui creauit hoīem ad imaginē suā. ille ꝓnoscit omniū volūtates z dispositōes q̄z faciles sunt ad auersionē: z difficiles ad conuersionez. 2 ¶ Idcirco sepe mens hominū hesitat cur iste vocatur? Rūsio. Non est verior causa nisi qz deus nouit corda hominū z volūtates faciles ad auersionē que homini nō apparēt. Nam misericordiā etiam exeret ad reprobos ne ampliozi pena amplecterent. si vocati venire detinerent q̄z si despiceret nō vocati. de quo Joh. xv. Si nō venissem z eis locut⁹ fuissem pcc̄atum nō haberēt. Nā spiritus vbi vult spirat. Johan. iij. Dicit Symon de cassia. Deus nisi qđ iustū est vult. Idcirco iuit ab eis ne irritaret eos in odiū. z ne maiozē incurrerent iniquitatē z penā. Luc. xij. Seruus sciens volūtatem dñi z nō faciēs vapulabit plagis multis. Ignorans vero paucioribus. qz cui multū datū est: multū quereť ab eo. Luce. xij. Et vidit hominē sedentē in thelonio matthеuz nomine. z fuit in capharnaū: que fuit ciuitas capitalis i galilea maritima cōmertijs apta. ibi mattheus reipublice agebat officia. Nā dicitur mattheus nomie de genere leui. qz erat de tribu leui. publican⁹ ex officio. a scipione habuit oziginē rome. q̄ pro republica ordinauit publica thelonia. z de coū numero erat matheus. q̄ nūmismata imagine insignita cesar; in cesareū fiscū congregabat. Sic christ⁹ rex celi z terre vocauit mattheuz vt nūmismata. id est homies imagine dei insignitos locaret in fiscū regis celestis sicut piscatozes. 2 Pat. iij. Nō ab arte abolita fecit. sed in meliora cōmutata. z sic mattheū vocauit ad hoc vt exigeret nūmismata dei. id est hoīes vt cognoscerēt creatozem. Idcirco dicit. vidit hoiez. s. in singulari 2 ¶ Itē visio dei est triplex. Primo videt omes generaliter. Secdo diligētes amicabiliter. Tercio penitētes misericorditer. Primo videt omes generaliter. Prouer. xv. In oīi loco oculi dñi contemplant bonos z malos. videt generaliter iuuenes z senes. diuites z pauperes. nobiles z ignobiles. ps. De celo respexit sup omes filios hoīm. s. in luce z in tenebris. in secreto z in publico. ad Heb. iij. Omnia nuda z aperta sunt oculis eius. Jō vbiq; studiosi: virtuosi: z disciplinati debemus esse. Boeti⁹ in de sola. phie. 2 Magna est nob⁹ indita necessitas ꝓbitatis cū oīa agam⁹ ante oculos iudicis cūcta cernētis. ¶ Secdo videt diligentes se amicabiliter. s. amoze pueniēdo. z in amoze seruādo. Sap. iij. Bra z miseri cordia dei in sanctis eius: z respectus in electis illi⁹. Ps. Oculi dñi sup iustos: et preces magnā dilectionē z deuotionē. Gene. iij. Respexit dñs abel: z ꝓbuit ei dilectionez: ex q̄ obtulit dignā oblationē. ¶ Tercio videt penitētes misericorditer. z sic respexit inimicos nīi nitas. Jone. iij. Vidit de⁹ opa eoz. s. ninivitaz pñiam. Et sic despicari debem⁹ deū vt respiciat nos oculo misericordie cū ps. Protector noster aspice de⁹ 2 ¶ Nā aspectus diuinitatis ad quē dirigit multos habet effectus Primo efficit timoris incussionē. ps. Qui respicit terrā z facit eā tremere. i. terrenū pctōrez facit timere. sicut reus in cōspectu iudicis terretur. Vñ Prouer. xx. Rex q̄ sedet in solio iudicij dissipat oīe malū intuitu suo. s. incutiēdo timoze p quē peccatoz declinat a malo. ō q̄ Fabianus papa. z habet. xi. q. iij. Qui oīpotentē metuit: nec ꝓtra deū nec ꝓtra eccl'iaz nec ꝓtra instituta patrū facit. Jō. ij. Macha. xij Honora eū qui vniuersa respicit. s. vt nō facias in eius p̄sentia: qđ times facere in mea presentia. qz scribit Eccl'i. xxiij. Oculi dñi lucidiozes sole circūspiciētes oīes vias hoīm z profundū abyssi ¶ Secdo aspect⁹ deitatis operatur boni ꝓpositi inspirationē. Figurat. i. Reg. i. Respexit dñs annā q̄ pus erat sterilis et peperit sexū virilē. z sic deus respicit pctōrem sterilē: dans ei gratiā ꝓficiendi bonū ꝓpositū. et facit parere opus ꝓfuosum. sicut fecit pater filio ꝓdigo Luce. xv. Vidit filiū ꝓdigū cuz adhuc longe esset z iussit anulū dare in man⁹ eius: z calciare pedes ei⁹ z induere vestib⁹. Et sic de⁹ respiciens pctōres dat calciamēta pedū id est bonū affectū z anulū in manib⁹. z induit eū bono ꝓposito z opatione. Jō Aug. Bonū ꝓpositū redeundi ad patrē nō habuiss̄z. si aspectu misericordie caruisset. ¶ Tercio respectus dei opatur ꝓtritionē cordis. de quo Luc. xxiij. Respexit dñs petrū z egressus foras flevit amare. Nimirū. qz oculi dñi erant quasi flāma ignis: cor pctōris liquefaciens. vt glacies que a facie ignis dissoluit. ps. Sicut cera

fluit a facie ignis. sic pctōr a facie dei. s. dissoluit in ptritōe lachrymar. ¶ Quarto respect⁹ diuinitat⁹ causat spūaliū bonor mltiplicatiōnē. Isa. vlt. Ad quē respiciā nisi ad humilē. s. p multiplicationē grār. Naz hūilis est sicut vas vacuū aptū ad grām. De quo Jaco. iiij. Humilibꝫ dat grām. ō quibꝫ Leui. xxvi. Respiciam vos r faciā vos crescere in bonis. Quinto respect⁹ diuinitatatis causat oīs miserie liberationē. Exod. iij. Videns vidi afflictionē populi mei r descendi liberare eos. s. de miseriis. sic nos petere debem⁹ misericordie sue visionē. dicēdo Daniel. ix. Aperi oculos tuos r vide tribulationē nostrā r cogita de nob. ps. lxxix. Respice de celo r vide r visita vineā istā Eccl. xxxvi. Respicias in nos r ostende miserationū tuarū lucē dne. Et sic oculis misericor die respexit matheū liberans eū de piculo vicior dicens. sequere me. Ecce vocauit eū ab hoc officio. Dicit em mgr in. iij. di. xvi. Tria genera hoim sunt q̄ vere penitere nō pnt: nisi aggrauationē sciētie postponāt ¶ Primi sunt gerentes odiū in corde. qz dicit Chriso. Odiū est spūs tenebraz. Aug. Sic puta te odiū quasi occisorus gladiū. Nā deus nulli remittit pcta nisi pus dimiserit primo. Eccli. xxviij. Relinque primo nocenti te: r deprecanti tibi dabit venia. Aug. Unusq̄sq talem indulgentiā accipiet a deo. qualē faciet proximo ¶ Secōi qui male acquisita possidēt. Augu. r habet. xiij. q. vi. si res. Si res reddenda est r nō reddit: penitentia nō agit sed simulatur. ¶ Tercij sunt q̄ officiū vel negociū gerūt qō sine peccato exercere nō possunt. talis penitens esse nequit nisi desistat. vt est theloniū ¶ Licet posset aliqñ esse sine peccato. vt ab antiquis positū est vel ab illis q̄ habent posse. vt a regibꝫ vl a pncipibꝫ potestatē habentibꝫ vel ex iusta causa. vt p defensione transeuntiū vel nauigantiū. vt patet. xxiij. q. iij. Si quis romipetas. attamē tales sedentes bono torpēt Dicit Bern. Nunq̄z ociosus sit seru⁹ dei. Nā ām Valerij. vanā dant ocia mentē. Jō Hieroni. Semp aliq̄d opis facito: ne te dyabolus inueniat ociosum. qualis fuit matthe⁹ in theloneo sedens. Jō Grego. in omel. Petrus et alij apli reuersi sunt ad piscationē post resurrectionē. Matheus vero nō venit ad theloniū. Jdeo subdit. sequens secut⁹ est eū. Simon de cassia. Matthe⁹ nō fuit surdus audiu. nec tard⁹ ad verba. nō expectauit piscarijs cesaris rationē reddendo. p eo q̄ relinquebat theloniū in dāno. Nā chr̄ist⁹ vocauit eū, interius r exterius. Exteri⁹ p vocē. interi⁹ p inspirationē. qz dicit Hieroni. Fulgur r maiestas diuinitat⁹ occulta relucebat in humana facie q̄ ex primo aspectu videntes ad se trahere poterat. sicut magnes ferz attrahit. Jō dicit Symon de cassia. Verbū chr̄isti nō solū auribus matthei insonuit. sed animū attraxit. affectuz immutauit. r intellectū illuminauit. Et subdit. r factū est discumbente eo in domo Dicit Symon de cassia. Matthe⁹ reliquit aliena r ministrauit chr̄isto de sua suba. indignū se reputans q̄ vocaret a chr̄isto Et sic hūlior reddebatur. r quanto humilior de tanto gre chr̄isti capacior. qz chr̄ist⁹ nō intrauit ad eū ob cibi causam. sed ad erudiendū r confirmandū ei⁹ animā quā fecerat in relictōe rez r in sequela sui augens inceptū. Et subdit. Multi publicani r pctōres veniebant ad eum r discubuerunt cū ihesu r discipulis ei⁹ ¶ Sed diceres tñ dicit Isa. lij. Exite vos r recedite: immundū nolite tangere. Rñdet Aug. Ille recessus nō intelligit corpaliter: sz spūaliter. Nā recedere r exire est facere q̄d ptinet ad correptōez ipoz. Nā dicit Augu. r habet. xxiij. q. iij. tolerandi. Tolerādi sunt mali pro pace. id est ne scandalum fiat. Jdeo de p̄secra. Tu bonus tolera malū. Nā ām Aug. sup Exod. Immundū tangere est pctis p̄sentire. r sic recedere debemus ab eis: nō aūt corpaliter. Nā dicit beatus Grego. Perfect⁹ nō est q̄ impfectū sustinere nō pt. Attamē de perfectis habet. xxiij. q. iij. resecande. Resecande sunt carnes putride r scabiosa ouis a sanis. ne alias inficiet. s. simplices r impfectos. Nā ām Greg. Tanto q̄s⁹ pfectior est: quanto dolores sentit alienos. Sed diceres. tñ apl's. i. ad Cor. v. dicit. Si q̄s nomīatur inter vos fornicator aut auarus cū hmōi nec cibū sumere licet. Rñdetur p nominationē hanc nō intelligit simplicē nominationē. qz alias multi inn ocētes essent damnandi r nō sunt. sed intellige. s. p sniam iudicij vt habet in cano. ij. q. i. multi. Nō possumus aliquē a cōmunione phibere nisi spōte p̄fessū aut coram iudice ecclīastico accusatum r victū ¶ Dixi sēdo tangit phariseoz murmuratio maligna. ibi. r videntes phārisei dicebāt discipul' eius. qre cū publicanis r pctōrib⁹ māducat magist⁹ vr. Ecce alios iudicantes nescientes q̄les fuerūt Attamē si sciuissent r nouissent seipos. nō despexissent alios. Seneca. Nihil bene nosci q̄ seipm nescit. O quot sūt hodie tales q̄ ppr̄ios defect⁹ nō cognoscūt. Symon de cassia. Quis est q̄ in lege domini non

reliquit. si non fecit tñ voluit. Jō Ecci. xxxi. Intelligē q̄ proximi tui sunt ex teipo.

¶ Sz dī. quare christus voluit ita pctōribꝫ uersari z nō ducere vitā solitariā. sicut iohānes baptista. Rñdet sctūs Tho. pte. iij. q. xl. ar. i. dicēs. Cōuersatio xp̄i talis debuit esse vt ueniret siue incarnatōi fm quā venit in hūc mundū. Venit ergo in mūdū tribꝫ de causis.

¶ Primo ad manifestandū veritatē. Joh̄ā. xviij. Ad hoc veni in mundū vt testimoniū phibeam veritati. z iō debuit in publico pcedere p̄dicando vbi fuit ppli multitudo. Lu. iij. Nūq̄d et alijs ciuitatibꝫ oportet me euangelisare. qz ad h̄ missus sum. Ps̄. Annūciaui iusticiā tuā in eccl̄ia magna ¶ Scdo xp̄s venit in mundū vt hoies a pcto liberaret. De q̄ i. ad Thimo. i. Christꝰ ih̄s venit in hūc mūdū pctores saluos facere. Et ideo dicit Christo. Licet in eodē loco manente posset ad se oēs trahere. nō tamē h̄ fecit: p̄bens nobis exemplū vt pambulemꝰ z q̄ramus errantes. vt pastor oue perditā. z medicus infirmū. vt dr p pphetā Ezech. xxxiij. Ecce ego ipe requiraz oues meas z visitabo eas: sicut pastor visitat gregē Hoc desiderauit dauid dicens. Errani sicut ouis q̄ perijt: quere seruū tuū dñe. Silr Isa. liij. Nos oēs q̄si oues errauimꝰ &c. i. Pe. ij. Eratis sicut oues errātes. sz nūc cōuersi estis ad pastorē ¶ Tercio docebat vt osideremus q̄ p ip̄m habeamꝰ accessum ad p̄tū. ad Ro. v. Per xp̄m dñm nr̄m accessum habemꝰ ad p̄tū p fidez fm gloriā istā in qua stamꝰ. ideo ꝓueniens fuit ipm hominꝫ ꝓuersari. signāter peccatoribꝫ. vt oīmbꝫ fiduciā daret ad p̄tū accedendi. Baruch. iij. In terris visus est z cum hominꝫ est ꝓuersat. Hoc videntes pharisei murmurabant dicētes. Quare mādicat magister vr̄ cū pctōribꝫ. Quibꝫ christus respondit. Nō est opus valētibꝫ medicus. sed male habentibꝫ. q. d. Vos estis sani in apparentia vr̄a. ergo nō indigetis medico. cū scribitur Isa. i. Oīe caput languidū: oīe cor merēs. Idcirco necessariꝰ est medicꝰ celestis. cum nemo mūdus a sorde. nec infans vniꝰ diei. Jō exclamat Hiere. xvij. c. Sana me dñe z sanabor. z hoc ip̄i nō intelligentes. Ideo dixit eis. Euntes discite qz misericordiā volo z non sacrificiū. q. d. Hec est volūtas dei p̄ris q̄ vult pctōris saluationē. Nā legis sacrificiū nō iustificat hoies opa misericordie ñ exercētes. qz dicit Hylariꝰ. Misericordia legē obseruantibus est necessaria. Nā dicit ad Ro. iij. Oīes peccauerunt z egent gr̄a dei. ꝓpter qd̄ subdit. Nō veni vocare iustos: sed pctōres. Chrīsostomus. Hoc ironice dictū est. sicut illud. Ecce adam quasi vnꝰ ex nobis factꝰ est. qz nullꝰ iustꝰ erat in terra. q. d. ideo non sperno pctōres. qz ꝓpter ipos veni vt eos trahaz post me in vitā eternam.

¶ De sancto Michaele.
¶ Sermo. CXXXIII.

HAngeli eoꝝ vident semp faciē patris mei q̄ in celis est Mat. xviij. R ¶ Paterfamilias mancipās filiū suū ad scolā: puidet sibi de pedagogo ad imbuendū z custodiendū. Spūaliter. z sic deꝰ p̄ singulas hoiem in hūc mundū nō ex solitarie mittit. sz deputat vnicuiq; angelū in custodiā. Ps̄. xc. Angelis suis deꝰ mādauit de te. Que ꝥba tractat beatꝰ Bern̄. dicens. O mira dignatio. vera et magna dilectio q̄ dñs mandauit angelis ad custodiendū nos. Christꝰ. sup epl'am ad Hebre. O q̄ntus honor nobis exhibitꝰ est q̄ deꝰ ad nos sicut ad amicos angelos mittit. Figurat Thobie. v. Pater thobie noluit filiū solitarie mittere in rages. sed iussit sibi q̄rere comitē ꝓpter discrimina viarū. Spūaliter. Rages interpretatur egrotatio. z significat mundum vbi est egrotatio viciorum. Deus nō mittit nos solitarios. sz associat nobis angelos. de quo Piero. Magna dignitas aīaꝝ vt vnaquaq; habet ad custodiā angelū deputatū. Ideo dicūt angeli hoim. cū dicit. angeli eoꝝ. ¶ In ꝥbis premissis duo innuunt. Primo hoim dignitas gl'iosa. ibi. angeli eoꝝ. Scdo subiūgitur angeloꝝ ꝓprietas iubilosa. ibi. semp videt faciem patris. De ꝑmo dicit. angeli eoꝝ. Aug. d ciui. dei dicit. Sunt angeli dei z angeli nr̄i. in mūdo nr̄i. in iudicio nr̄i. i celo nr̄i. Primo sunt angeli nr̄i in mūdo. qz nobis ad ministeriū missi. ad Heb. i. Oīes sunt admīstratorij spūs: z in ministeriū missi. S ¶ Diceres mittunt oīes. Rñdet Dyonisiꝰ. Mitti angelos capit dupliciter. Uno mō ad oia diuina secreta reuelanda. Alio mō ad exteriora exequēda. Primo oēs mittunt. qz supmi q̄ dicunt assistētes reuelant secreta medijs et medij infimis. Scdo mō locū de celo ad terram mutādo. ad h̄ solū mittunt angeli inferiores. cōmuniter loquēdo: z ex officio eoꝝ. Dico cōmuniter. qz p arduo negocio mittunt etiā superiores. Isa. vi. Volauit ad me vnus de seraphin. Et de tali ordine Dañ. vij. Milia mi-

De sancto Michaele

lij ministrabant ei: & decies centena milia assistebant ei. vbi scūs Tho. pte. i. q. l. ar. iij. Angeli sunt immateriales substantie in materia multitudine. Et Dyonisius li. vij. celestis hierarchie. Multi sunt q̄ excedūt cōmensurationē numerorum. De quo Job. xxv. Numq̄d est numerus militū eius. q. d. non. Illorum olim festiuitas celebrat hodie. Et omnes dicunt angeli. i. nuncij. & merito. Dicit san. Tho. pte. i. q. cviij. ar. v. Licz nō omnes mittunt: tñ oēs dicunt angeli propter manifestatōes diuinorum secretorū.

¶ Sed cū sint spūs incorporei: cur corporaliter pennis depingunt. Rñdet Isid. vij. ethimologiarū. propter misticū intellectū. Primo depingunt pennis propter eorum promptā volutatē & celerē discursum. Secdo longa coma et reflexis capillis. ad significandū ordinatas affectiones ex mētis radice procedentes. Tercio aures propter diuinā inspirationē percipiētes. Quarto nares. q. pcta fetida fugiūt. Quinto labia. q. diuina secreta manifestant nob. Sexto imbarbes ad designādū q̄ in omnibus etatibus & senio nō deficiunt. Septimo manus & brachia hñtes. q. ad virtutē actiuā nos hortant. Octauo cor & pectus ad significandū dei fortitudinē. q. in exercitu sennacherib vnius angeli. clxxxv. milia occidit. Nono pedes nudos: ad significandū liberā affectionē ad deū & motus sine impedimento. Decimo pennati. q. sunt a cogitatione terrena penitus alieni: & in contemplatione alti. & sic sunt in mūdo nostri custodes.

¶ Sed cur h̄ ordinauit deus vt sint nri custodes. Rñdet. Primo propter hois dignitatē que in h̄ attendit q̄ humana natura est dignificata & ineffabiliter nobilitata p suā substantiam in diuino supposito. rōne huius debet sibi honor diuinus & cultus latrie q̄ soli deo est debitus. Et dicit Athanasius. Perfectus deus perfectus hō. Et inde est q̄ ante incarnationē angeli prohibuerūt se adorare. Hoc tñ post incarnationē phibuerūt. Apocal. xix. Vide ne feceris. q. cōseruus tuus sum ego. Iō angeli nō dedignant seruire hominibus cū humana natura videt supra se eleuatā. Secdo propter eorum vtilitatē q̄ insistit in h̄ q̄ eorum ruina ex hoibus debet restaurari. q. hoies saluādi intrabūt in locū cadentiū angelorum. de quo Mat. xxij. In celo nō nubent neq; nubent: sed erūt sicut angeli dei.

¶ Iō angeli administrauerūt ad redemptionē humani generis. Prio ad incarnationē nuncius fuit angelus. Lu. i. Missus est angelus ad virginē dicens. Ecce concipies. Secdo ad natiuitatē. Luc. ij. Annuncio vobis gaudiū magnū: & venit multitudo militie celestis exercitus dicens. Gloria in excelsis deo. Tercio ad passionē Lu. xxij. Apparuit ei angelus confortans eum. Quarto ad resurrectionē. Ecce angelus dñi descendit de celo & apparuit mulieribus dicens. nolite timere. Quinto ad ascensionem. Ecce duo viri steterūt iuxta illos Actu. i. Idcirco Leo papa. & habet de cōse. dist. i. Hi duo hymni sunt in nouo testamēto p angelos decantati. alleluia: atq; gl'ia in excelsis deo. Rō. qr eorum ordines facti sunt ruinosi p superbiā videntes deum hoiem natū cecinerūt Gl'ia i excelsis deo. Videres p resurrectionē aīas liberatas: cecinerūt alleluia. Iterū propter eorum vtilitatez. qr accidētale pmū eis accumulat vsq; in diē iudicij. Nā quot hoies p eorum ministeriū cōuertunt. tot in eis gaudia cumulant. Iō Lu. xv. Gaudium est angelis dei sup vno pctōre cō. Nā sicut medicus gaudet de effectu medicine infirmo. sic & angeli. Bern. sup Cant. Lacrime penitentiū sunt vinū angelorum.

¶ Tercio sunt nostri angeli nob ad custodiā in mūdo reputati: propter hois necessitatē. qr necessitas requirit. qr sepe dyabolus in hoie rationem seducit. voluntatē abijcit. virtutē opatiuā opprimit. qđ dequerit Ber. Undiq; bella undiq; tēptamēta: nusq; securitas Iō Bern. Angelus in omni loco est sedulus prosequatur. Iterū inimici sunt seui. i. Pe. v. Aduersarius vester cū. Iterū inimici sunt multi. Daymon Aer iste obscurus ita plenus est dyabolis sicut radius solis minimus pulueribus. Iō necessaria est custodia angelorum. Nā dicit aplus ad Eph. v. Nō est nobis colluctatio aduersus carnē & sanguinē. sz aduersus principatus & potestates tenebrarū. Iō Ber. Si bonus spūs se elōgaret maiorum impetū q̄s sustineret. Iterū inimici nostri sunt astuti in temptatōe. qr dicit san. Tho. pte. i. Cognitio naturalis nō est demonibus ablata sz diminuta propter simplicitatē sue substantie. Consequitur em̄ naturā angeli. Iō Dyoni. iij. de diuinis noibus. Dona in eis naturalia manēt integra. sed cognitio p gram in speculatione nō totaliter est eis ablata sz diminuta. qr de secretis diuinis tantū reuelat eis quātū oportet mediantibus angelis. Sz totaliter cognitio p affectionē charitatis est in eis sublata. vt resistemus eorum insidijs: necesse est hre angelos Job xli. Nō est potās sup terrā que comparetur ei. Nos em̄ sumus quasi locuste viles. ipi vero quasi gigātes fortes. ps. xxxiij. Immittet angelus dñi in circuitu timentiū eum & eripiet eos. Dirigenes. Vult dominus facere res mirabiles &

locustis vult supare gigantes: ⁊ sic iuuando sunt nr̄i custodes. ¶ Jtē in hoie est potentia intellectiua opatiua ⁊ affectiua. sed oēs sunt defectuose. Primo intellectiua est obscura. i. Cor. xiij. Videm⁹ nūc in enigmate. Jō venūt angeli nos illuminādo. Jō Apoc. x. dr. Accipe librū ō manu angeli. i. illūinatōem ⁊ informatōez. Rich. de ꝓtemplatōe. Angel⁹ est diuin⁹ nunci⁹ p quē diuinā volūtatez cognoscim⁹. Jō cū ignoram⁹ q̄d facere debeam⁹ angelū inuocare debem⁹. Aug. in soliloquio. Angeli ambulāt nobiscū docēte. q̄ pie q̄ honeste conuersemur in medio nationis prauę. ¶ Scdo in hoie est potētia opatiua. sed illa aliq̄n impedit dyabolī tēptatōe. q̄d ꝓprie apls. i. Thes. ij. Impediuit nos sathanas. Sed boni angeli accedūt ꝓtra malos ⁊ eripiunt nos. Figurat Thob. viij. Angel⁹ raphael demonē ligauit: ⁊ ipm in deserti relegatū misit. Et⁹ ligatio est ptātis ei⁹ refrenatio. Bre. Hoc est officiū angelor̄ refrenare demones. ne intantuz noceāt q̄tum volūt. Jō Piero. Angelor̄ auxilijs liberamur ab inimicor̄ insidijs. Bern. Quoties cernit grauissima tēptatio in itinere totiens inuoca tuū custodē: vt sit aduto⁹ i tribulatione. q⁹ legit Dan. iij. Angel⁹ descendit in fornacē cū danielē ⁊ socijs ei⁹. Tercio i homine est potētia affectiua. ⁊ est aliq̄n infirma ⁊ tepida. sz angeli accedūt ⁊ excitant affectuz. Actu. xij. Cum Petr⁹ dormiuit angel⁹ ait ei Surge velociter. Hilr. iij. Reg. xix. de helya Surge: grādis tibi est via. ⁊ Zach. iiij. Angelus dñi excitauit me quasi hoiez de somno Jō Aug. Angeli boni hoiem nō molestāt sed in bono pmouēt ⁊ ꝓfortāt. ⁊ gerūt nr̄a deside/ria ante deū. Thob. xij. Cū orabas cū lachrymis ego obtuli or̄onem tuā dño. Piero. Perferūt angeli or̄oēs ⁊ desideria elector̄ ante cōspectū dei. ¶ Nota angeli sunt nostri in vita. in morte. ⁊ post mortē. q⁹ nō cessant a custodia hoīs. ¶ Prio i vita vt dic̄ san. Tho. sup. ij. sen. di. xi. Angel⁹ homini ad custodiā deputat⁹ nunq̄z relinquit hoiem ex toto. alias in nihilū redigeret. licet derelinq̄t eū fm q̄d nō tm totaliter. q⁹ dicit Bre. Sicut esse nr̄m est ex nihilo. ita ad nihilū tēderet. nisi manu regimur auctor̄ oīm illud ꝓseruaret. ⁊ sic de angelo. Jlle etiā relinquit nos fm q̄d. Nā sicut de⁹ pmittit nos sbiacere tribulatōibꝫ ⁊ cadere in peccatū. Ro. i. Tradidit eos in reprobū sensuz. Et sic angeli dicunt relinq̄re hoiez inq̄tū a pēnis ⁊ tribulatōibꝫ nō retrahūt. nūq̄ tm totaliter vsq̄z ad finē mortis hoiez relinquūt. Bern. In oī loco angel⁹ sedul⁹ pedis sequa est aīe. Hz q⁹ pmittit hoiez aliq̄n cadere est culpa hoīs. Origē. in lib. de ritu eccliaz Nō p ingratitudinē ⁊ peccatū reddit se angelica ꝓtectōe indignū. ¶ Scdo sunt ād̄eli nostri i morte nobis seruiēdo ⁊ dyabolos fugando. Figurat Gen. xxij. Vbi cuz iacob timuit esau tūc habuit angelos se iuuare paratos. q̄s cū vidisset dixit. Castra dei hec sunt. O q̄z magna erit ꝓsolatio cū hō christian⁹ in agone videbit angelos occurrere ⁊ demōes fugare. ps. Jmmittet angel⁹ dñi in circuitu timentium eū ⁊ eripiet eos. Bern. Discurrit angel⁹ medius inter deū ⁊ nos vota offerēs. dona referēs. ¶ Tercio sunt angeli nostri post mortē aīas ad purgatoriū ⁊ extra ducēdo. Figurat Thobie. v. Dixit raphael angel⁹ de thobia ad antiquū thobiā. ego sanū filiū tuū duco ⁊ reducā. Jdeo canit eccl̄ia. Mitte archangelū michaelē vt ille dignet eripe aīas de manu inferni. Jō cōmunis septimana de aīabꝫ ꝓpagit post festū angelor̄. Vñ Bern. O iudea ⁊ hierusalē q̄to desiderio aduentum nr̄m expectāt solliciti querūt vt sim⁹ eor̄ socij q̄ facti sūt nr̄i ministri. Jtē post mortē de purgatorio ad celū portādo. de q̄ ꝓ dic̄i illud Exod. xxiij. Introducet te angel⁹ me⁹ in locū quē parauī tibi sicut factū est Luc. xvi. Cū mozeret mendic⁹ ⁊ portaret ab angel⁹ in sinū abrae. Bern. Nō ambigo q̄n gratanter locant in palatio q̄s dignanter visitāt in sterq̄linio magno cuz gaudio. vt impleat illud Isa. lv. In letīcia egredi emini ⁊ in pace deducemini. Nā nunq̄z aliq̄s rex vel papa aut eps ita reuerēter est suscept⁹: ⁊ cū tali dignitate introduct⁹ sicut angeli aiā hoīs introducūt i celū Jō Bern. In oī loco in q̄uis diuersorio angelo tuo reuerētiaz exhibe. Nā ad h̄ obligamur. Beda lib. d̄ ritu gentiliū. Vnusq̄sq̄z nouerit se obligatū vt vereret angelor̄ collegiū. Rō Aug. in li. lxxxiij. q̄stionū. Quicq̄d fuerit diuini muner⁊ h̄ ꝓtute angelica mittit fidelibꝫ vniuersis.

¶ Sermo. CXXXIIII. Ad idem.

Angeli eor̄ vident semp faciē patris mei q̄ i celis est Mat. xviij. ¶ In ꝓbis p̄missis duo innuunt. Prio ꝓponit hoiz dignificatonē. Scdo angelor̄ cōditionē. primū ibi. angeli eor̄. Scdm ibi. semp vident faciem tc. ¶ De primo dicit. angeli eor̄. Augu. Dicunt angeli dei ⁊ angeli nr̄i. Angeli dei q⁹ deū

nũq̃ relinquũt. ꝫ pſiſtũt vt creati ſunt. Magiſter i. ij. ſñia xp̃. di. iij. Creati ſunt iuſti. i. ſine vicio. ⁊ innocẽtes. ꝫ nõ iuſti. i. ꝑfectũ exercitium nõ hñtes. nõdũ erãt ꝑditi ꝑfectib⁹ q̃ ſtantib⁹ appoſiti fuerũt in ꝯfirmatõne p gratiã. ⁊ oĩes habuerũt libꝝ arbitriũ vt nõ poterant cadere. ⁊ dicit ſcũs Tho. pte. i. q. lxi. arti. vi. Mali ad paruum tp̃s ſteterũt. q̃ ſtatiꝫ poſt ꝑmũ inſtãs ſue creatõis peccauerunt. et dicit ibidẽ q̃ fuerũt creati in gra gratũfaciẽte. ſicut ratio ſemialis in arboꝛib⁹. Nã ſm Augu. Ratio ſemialis facit ad effectũ naturalẽ. ⁊ ſic gratia gratũfaciẽs ad beatitudinẽ. Et dicit ſcũs Tho. ibidẽ. ar. viij. q̃ pcm̃ primi angeli fuit cauſa alijs peccãdi: nõ cogẽs ſed inducẽs. Jõ oẽs dæmones illi ſũmo ſubdũtur. dẽ q̃ Mat thei. xxv. Ite maledicti in ignẽ eternũ q̃ paratus eſt dyabolo ⁊ angel'is eꝰ. ⁊ dicit ibidẽ. ar. ix. q̃ plures ꝑmanſerũt q̃ ceciderũt. Rõ. q̃ peccatũ eſt ꝯtra naturalẽ inclinationẽ angelorũ. ea vero q̃ ſunt ꝯtra naturã vt in pauciorib⁹ accidũt. Augꝰ. li. vlti. de ci. dei. Dicunt angeli noſtri: q̃ ſuos ꝯciues nos hr̃e cupiũt. Sicut ergo nũc illi vidẽt dẽũ. ſic nos viſuri ſumꝰ eum facie ad faciẽ. Greg. Ruina angelorũ ꝑ beatos hoies debet reſtaurari. ꝓpter qđ exultauerunt angeli. vt dicit Leo papa. ⁊ habẽt de ꝯſe. di. i. c. hi duo. Vi duo hymni ab angel'is in nouo teſtamẽto ſunt decãtati alleluia: arq̃ gl'ia i excelſis deo. Rõ: q̃ eoꝝ ordies fuerũt ruinoſi ꝑ ſuꝑbiã. Idcirco dꝰ hõ natꝰ angeli gauiſi cecinerũt. Gl'ia in excelſis deo. Gꝫ in reſurrectõe videntes xp̃m reſurrexiſſe ⁊ aĩas liberatas cecinerunt all'a. Jõ Bern̄. O q̃nta dei pietas vt nos ꝑmiculi i nũero angelorũ dẽre cõputari. Jõ rõni ꝯſonũ eſt ⁊ dignũ: vt diſcamꝰ eoꝝ mores ⁊ ꝑfectes: vt poſſent dicere nobis ad Phil'. iij. Habete formã nr̃am Et Aug. Aduide igit ⁊ conſidera quadruplicẽ formã ſtatꝰ eoꝝ. Primo intra ſe. ſcõdo infra ſe. tercio circa ſe. qrto ſupra ſe.

Primo intra ſe hñt tria. ſ. puritatẽ. ſimplicitatẽ. ⁊ ꝓuertibilitatẽ. De ꝑmo dicit Damaſ. Angeli ſunt q̃dã lumiaria trãſparentia ex primo lumine redundantia. nec lingua nec auribus indigẽtia. ſine ẽmone volũtates ſuas ſibi mutuo exꝑimẽtia. Moraliter. Et ſic noſtram puritatẽ ſi volumꝰ peruenire ad eoꝝ ſocietatem. vt docet Jſa. c. i. Lauamini ⁊ mundi eſtote. Apocal'. xxi. Nihil coinq̃natũ intrabit ſcz in celũ empireũ: vbi eſt habitatio angelorũ Jõ Mat. v. Beati mũdo corde: qm̃ ipi deum videbũt. Nõ dicit mũdo corpe: vt aliq̃ ſtudiuz adhibẽt ad mũdandũ corꝑa: ſed nõ corda Aug. Deus nõ reſpicit pulcrã carnẽ: ſed pulcram mentẽ. Scõdo hñt in ſeipis ſimplicitatẽ ⁊ ſubtilitatẽ ſine oĩ groſſicie. de quo Dyoni. Eſſentia angelorũ eſt ſimplex ⁊ pura ſine omni materia. ⁊ ſic nos ñ debem⁹ eſſe groſſi ⁊ carnales in opib⁹. ij. Cor. x. Arma militie nr̃e nõ ſunt carnalia ſed ſpũalia. Jõ ad Eph̄. iij. Deponẽres pristinã ꝯuerſationẽ vr̃am induentes nouũ hoiem. Nã ſicut angelus eſt ſimplex in eſſentia. ⁊ ſic nos in vita eſſe debemus. Prouer. x. Qui ambulat ſimpl'r: ambulat cõfidenter. Augu. Simplex obtrectare non nouit. inuidere neſcit. ſuo ꝯtentꝰ eſt. aliena nõ q̃rit. ſi eget tm̃ dñes ſibi videt. Jõ oĩs ania ſimplex eſt bñdicta cui ꝯuerſat dꝰ. puer. iij. Cũ ſimplicib⁹ ſmocinatio eꝰ. iõ Mat. xviij. dr. Ne ꝯtẽnetis vnũ d̃ puſillis iſtis: q̃ angeli eorũ ſemp videt fa. pa. q̃ in celis eſt. Hylarius. Dr̃oes ſaluãdoꝝ angeli q̃tidie offerũt deo. q̃ periculoſuz eſt tales ꝯtẽnere: q̃ꝝ deſideria ãgeli pferũt ad dẽũ. Tercio hñt in ſe ꝯuertibilitatẽ: q̃ angelꝰ quocũq̃ ſe diuertit totaliter ſe diuertit. de q̃ Augꝰ. Natura ſpũalis tota ſil'eſt ꝑtibilis. Sic ⁊ nos nunq̃ a deo auertamur. ſ. ꝑ pcm̃ mortale. qđ ẽ auerſio a deo a bono incõmutabili ad bonũ cõmutabile. Gꝫ di. quõ ꝑ ſiſtemꝰ apud dẽũ ⁊ in eo. Rñdet Aug. A deo nõ diuertimur ſi eius mandata nõ trãſgredimur: ⁊ ipſius nõ obliuiſcimur. Fo Scõdo angeli exhibent tria infra ſe. ſ. cõpaſſionem. exhortationẽ. ⁊ ꝓmotionẽ. Primo infra ſe q̃ ad nos exhibent cõpaſſionẽ ſeu ꝯſolationem. De cõpaſſione Jſa. xxxiij. dicit. Angeli pacis amare flebant. De ꝯſolatõe vero habẽt Dan̄. x. Noli timere vir deſideriorũ daniel: ꝯfortare ⁊ eſto robuſtꝰ. Et ſic angelꝰ ꝯſolatꝰ eſt thobiam ſenioꝛẽ: dicẽs Thob. v. Fortis animo eſto i ꝓximo eſt vt a deo cureris. Et ſic nos inuicez debem⁹ cõpati. Ro. xij. Flete cuz flentib⁹. Et etiã vnꝰ alterꝝ ꝯſolari debet. Eccl. vij. Ne deſis plorantib⁹ in ꝯſolatione. talis fuit Job. xxx. Flebã quondã ſup eo q̃ afflictꝰ erat. ⁊ aĩa mea cõpatiebat pauꝑi. Sic apl's. ij. Corinth. xi. Quis infirmat ⁊ ego nõ infirmor. ij. Thim. ij. Si cõpatimur ⁊ ꝯregnabim⁹ Secudo infra ſe quo ad nos exhibent exhortationez et informationẽ. vt habẽt Apoc̃. x. Accipe librũ de manu angeli. id eſt informationẽ. q̃ dicit Bern̄. Angelus in oĩ loco ſedulus eſt ꝑdiſſequa anie. nõ ceſſat eam ſollicitare ⁊ aſſiduis ſuggeſtionib⁹ cõmonere. ⁊ ſic exhortatꝰ eſt angelꝰ ꝑplm iudaicũ. Judicũ. ij. Cũ loq̃ret angelus dñi ad oĩs filios iſrael: ꝯmolauit hoſtias.

Nã angeli boni hortant nos z informant surgere a pctis. Figurat Actu. xij. Dixit angelus petro in carcere. Surge velociter. Hilr Benef. xix. Dixit angel⁹ ad Loth. Egredere ꝺ sodomis tc. z sic hortant nos exire angeli de vita crimiosa ad vitã ꝑtuosaz. Si volum⁹ puenire ad eoz ꝓsortia debemus simplices z ignaros informare vt ꝓficiãt. z tribulatos vt sufferant. ad Hab. vi. Si ąs ꝓoccupat⁹ fuerit i aliquo delicto. vos q̃ spũales estis instruite huiusmodi i spũ lenitatis. Et sic fecit thobias. dabat em̃ his q̃ in captiuitate erãt monita salutis Thob. i. Et iudas machabe⁹. ij. Pach xv. singl'os armauit. nõ clipei vl' haste munimine sz sermonibꝫ optimis z exhortatõne. vt docet apl's. i. ad Thi. vi. Doce exhortare. vbi Bze. Unusq̃sqz nr̃m inq̃tũ sufficit ad puritatez ꝓtimũ deducat. z ad bñ viuendũ inducat z erranti eternũ suppliciũ denũciet. scribit Jac. v. Qui cõuerti fecerit pctõrem ab errore vie sue saluabit animã ei⁹ a morte ¶ Tercio exhibẽt infra se existentibꝫ. i. nobis ꝓmptionẽ. q̃ ꝓ mouent nos q̃ ad dũ. de q̃ Hiero. Perferunt angeli cogitatões z desideria in cõspectu dei. Apocal. viij. Ascendit fum⁹ incensoz de manu angeli in ꝓspectu dñi. Quid est fumus incensoz: nisi desideriũ electoz z oro eoz quã ipi offerũt deo. Thob. xij. Cũ orabas cũ lacrimis ego obtuli orationẽ tuã dño. Nã prunt ꝓ nobis deũ. Zach. i. dixit angelus. Usq̃quo dñe exercituũ nõ miserebe⁹is hierusalẽ z urbium iuda quibꝫ irat⁹es. Job. xxxij. Si fuerit ꝓ eo angelus loquens miserebitur ei⁹. Bern. Discurrũt angeli inter nos z deuz fidelissime portantes nostros gemit⁹ ad deũ z gram fidelissime reportantes. Sic nos si volum⁹ ad eorum choros peruenire: debemus alter alterum ad salutẽ aiaz ꝓmouere z pro inuicẽ orare. Jac. v. Orate pro inuicẽ vt saluemini. qđ fecit apl's ad Ro. i. Testis est mihi deus q̃ sine intermissione memoriã vestri facio tc. Chrisso. Orare ꝓ se est necessitas. sed pro alio fraternitatis charitas. tũc implebit illud ps. Oratio mea in sinu meo cõuertet. ¶ Tercio angeli exhibent tria circa se. Nam intra se viuunt ordinabiliter: amicabiliter: z humiliter.

¶ Primo ordinabiliter. q̃z vnusquisq̃z i suo ordine pseuerat. Dyonisius. Nõ est phas q̃ quis opari ꝑsumat qđ ad suũ ordinẽ vel officiuz nõ spectat. Sic nos debem⁹ rectũ ordinẽ seruare quo ad deũ: z q̃ ad primũ: z q̃ ad nos. Primo ad deũ. nã nos in meliori statu creati sum⁹. omnis creatura est sub nr̃is pedibꝫ. Ps. viij. Omnia subiecisti sub pedibꝫ eius. vt simꝰ ea ꝓculcantes: z solũ deũ sup nos venerantes. Mat. iiij. Dñm deũ adorabis: z illi soli seruies. Itẽ ordinẽ seruare debem⁹ quo ad primũ. vt nullũ de primis perturbem⁹ in rebꝫ honore z fama: z oĩa que ei⁹ sunt. ne maledictionez incurremus. Deut. xxvij. Maledict⁹ q̃ transfert termios primi sui. Transferre terminos est primũ cõturbare. De talibꝫ Hab. v. Qui ꝓturbat vos portabit iudiciũ. Itẽ ordinabiliter viuere debem⁹ quo ad nos: vt vnusq̃sqz statũ suũ in quo vocati sum⁹ seruet z fideliter custodiat. vt q̃ i matrimonio ꝓstituti sunt legẽ matrimonij seruent. z q̃ in spũali statu sũt ꝑm spũm viuant. ad Ro. viij. Debitores sumus nõ carni vt ꝑm carnẽ viuamus: sed spũi. i. ad Cor. vij. Unusquisq̃z maneat in ea vocatõe qua vocat⁹ est apud deũ. ¶ Secõo angeli viuũt circa se amicabiliter Job. xxv. Qui facit ꝓ cordia in sublimibꝫ. ita q̃ ꝓ q̃ pest nõ supbiat: q̃ subest nõ inuidet: z sic nos. Eccli. xxxij. Recto rẽ te posui noli extolli. Nã supiores illuminant inferiores: z nõ supbiũt de hoc. q̃z cognoscunt hr̃e nõ a se. sed a deo. Sic tu si in ptãte es ꝓstitut⁹ memẽto qđ scriptũ est ad Ro. vi. Omnis ptãs a dño deo est. noli esse vt pylatus q̃ dixit ihu. Nescis q̃ habeo ptãtem te crucifigendi z dimittẽdi Cui rñdit ihs Mat. xxvi. Nõ haberes potestatẽ nisi esset tibi data desuper. Nã supbia semp causat rancorẽ z discordiam. Prouerb. xiij. Inter supbos semp sunt iurgia. Jõ ait xps discipul' Lu. xxij. Vos autẽ nõ sic. Qui maior est vr̃m fiat sicut minor. Et ꝓpter dñationẽ facta est cõtentio inter discipulos ihu. Nos igit̃ si volum⁹ esse ꝓsortes angeloz debem⁹ esse vnanimes. ps. lxvij. Qui facit habitare vnanimes in domo. i. Cor. xi. Si ąs otiosius videt inter vos. nos talẽ cõsuetudinẽ nõ habem⁹. ij. Thimo. ij. Seruuz dei nõ oportet litigare sz mãsuetũ esse ad oẽs. ¶ Sed di. tñ legitur de lite angeloz Daniel'. ix. Pugnauit angel⁹ cõtra ꝓncipẽ persarũ. Rñdet q̃ ñ videt incõgruũ esse pugnare inter bonos angelos. q̃z in bono. Nã vn⁹ bonus angel⁹ ꝑsidebat persis. alter iudeis. q̃libet angelus vult salutẽ ppli cui ꝑest. Angel⁹ igit̃ q̃ perat ppl'o persaz vl' babylonico vidit q̃ mlta bona puenerũt persis ex residẽtia daniel' z aliorũ cũ eis. Nã ꝓpter sanctitatẽ daniel ydolũ bel destruxit. sacerdotes occidit. z draconẽ interfecit Dañ. xiij. Et mlta somnia regi babylonis interꝑtatus est. ꝓpter qđ multi babylonici conuersi sunt ad deum. z sic angelus ille

voluit bonũ illi⁹ ppli. Angel⁹ aũt iudeoꝝ volu
uit liberare iudeos ꝑpter ꝓces daniel & aliorꝝ
iudeoꝝ cum eis. & sic tamdiu durauit illa pu
gna q̃sq; dei volũtas voluit ꝫ terminare. qz
nõ oĩa dei iudicia q̃ sunt abyssus multa no
ta sunt angel. Jõ q̃libet bon⁹ angel⁹ bono ani
mo ꝑt velle bonum ppli cui ꝑest. suppoſito q⁹
deo placeat. & dato q⁹ in tali vn⁹ angel⁹ ꝛtrari
atur alteri. ꝫ durat donec diuinũ bñplacitum
eis reuelet. Uñ nõ mirũ nec magnũ est ꝓtm
si in aliq̃ collegio vel ꝛcilio vn⁹ hõ ꝛtra aliuꝝ
loquat. qz q̃libet ꝑt moueri bono anio & recto
spũ. eodẽ em̃ vento videm⁹ naues ad ꝛtraria
tendere loca aliter & aliter velis poſitis. sic eo
dẽ bono spũ hoies pñt ꝛtrariari inuicez in lo
cutione vel electõe aliter & aliter eoꝝ ꝛscienti
as ordinando ¶ Tercio angeli viuũt circa se
humiliter. qz inferiores obediunt ſuperioribꝫ ſi
ne ꝛtradictõe. & ſuperiores ꝓcipiũt inferioribꝫ
ſine ſuperbia & in amore. Et sic nos debem⁹ ſupe
rioribꝫ nr̃is obedire humiliter Deutero. xvij.
Facies q̃cunq; dixerint q̃ ꝑsunt loco. Nã infe
riores nõ oportet inuidere ſuperioribꝫ. ſz ſubie
cti esse ꝑpter deũ. i. Pe. ij. ¶ Subiecti estote om
ni hũane creature ꝑpter deũ. regi tanq̃ ꝑcellẽ
ti. ducibꝫ tanq̃ ab eo miſſis. ꝫ fecit apostol⁹. i.
Lozꝝ. ix. Cũ liber essem ex oĩbꝫ. oĩm me seruũ
feci. oĩa oĩbꝫ fact⁹ sum. iudeis tanq̃ iude⁹: vt
iudeos lucrarer. Heb. xiij. Obedite ꝓpoſit⁹ ve
ſtris. nã ipi vigilãt rõem reddituri ꝑ aiabꝫ ve
ſtris. ꝺ his dicit Bern. Arbitror q⁹ in ꝓgrega
tione bñ viuis ſi ordinabiliter ſocialiter & hu
militer. Ordinabiliter: vt in oĩ̃i ꝙuerſatõe
cuſtodias vias tuas in ꝓſpectu dei & proximi
& caueas a pcto & a ſcandalo ꝓximi. ¶ Sociali
ter vt ſtudeas amare & amari. portare oĩm in
firmitates. oĩbꝫ te ꝑbe affabilẽ obſequioſuꝝ
& ꝓtuoſuꝝ. vt de te dicat illud qđ ꝺ onia. vt pa
tet. ij. Mach. xv. Hic est fratꝝ amator et po
puli ißr̃l. Humiliter vt cũ fecerim⁹ oĩa ſpiritũ
vanitatis exufflam⁹: dicẽtes illud Luc. xvij.
Inutiles ſui ſum⁹. Bern. In veritate cõperi
nihil ita efficax ad gr̃am ꝓmerendã. ꝛſeruan
dã & recuperandã. ſicut nõ alta ſape ſed timere.
Piero. Nihil nos deo & hoibus facit ita gra
tos ſicut hũilitatis virtus. de q̃ Greg. Perit
oĩe qđ agit niſi in hũilitate cuſtodiat. ¶ J
Quarto angeli habẽt tria exercitia ſupra se. ſ.
quo ad deũ. Habẽt em̃ ꝓtemplationẽ: dilecti
onẽ & laudationẽ. Primo ꝓtemplationẽ. de q̃
thema. Angeli eoꝝ vidẽt faciẽ. Illud videre
nõ est aliud niſi facie ad faciẽ ꝓtemplari. in q̃
ꝓtemplatõe vident quõ & in q̃bꝫ dei deũ exe
qui volũtatẽ. nec min⁹ ꝓtemplant q̃m in mi
niſteriũ nr̃m mittunt. de q̃ Bze. Licet ad nos
ſpeciali pñtia foris exeũt. tñ ibi vñ recesſerãt ꝑ
internã ꝓtemplationẽ fuãt. nec ſic a diuia vi
ſione foris ſunt vt interne viſiõis gaudio pri
uarent. Moraliter. Sic nos diſcam⁹ cũ an
gelis dei ꝓtemplari. ſi tã clare fieri non ꝑt. qz
nos in enigmate & ꝑ ſpeculũ. ipi facie ad faciẽ
ipos tñ q̃liter poſſum⁹ put poſſibile est imite
mur. Dicit Damaſ. Qualis q̃s in futuro esse
deat: talẽ in pñti ſe exhibeat. Exq̃ futura feli
citas in ꝓtemplatõe diuie essentie conſiſtit. ideo
oportet vt hõ ꝫ ſe exerceat. Fortunat⁹ in ome
lia. Nequaq̃ de⁹ deuote aie ſe applicat niſi to
tam ſe in ꝓtemplatõe erigat. ꝑſ. Guſtate & vi
dete q̃m ſuauis est dñs. dicit videte. ſ. in ꝓtẽ
platione. ¶ Jtẽ delectabil⁹ viſio ſurgit ex
triplici appaꝛatu. Prio ex oculoꝝ ſanitate. ſe
cũdo ex medij claritate. tercio ex obiecti ama
bilitate. Primũ fit ꝑ cordis mũdiciã. ſcdm ꝑ
adiuuantẽ gr̃am. terciũ ꝑ admiratõis flagrã
tiã. ¶ Primo ꝓſurgit ex oculorum ſanitate.
Ber. Duos oculos habet aia. vnũ q̃ intelligit
alterꝝ q̃ diligit. i. intellectũ & affectũ. Si duo
oculi ſani ſunt dũ intellect⁹ est illumiat⁹. affe
ctus inflãmatus. & ſacra ſcriptura inflata.
Scdo delectabil⁹ viſio ſurgit ex medij clarita
te. i. gr̃a trahẽs & adiuuãs ad ꝓtemplationez
Bze. Dũ nos ſupna illuminat gr̃a. cũcta mẽ
tis abſconſa manifeſtat. ꝑpter ꝫ diuia gratia
ſpũſſancti terrene mẽti infundit. vt ad intelle
ctũ ſui ꝓductoris erigat. Bern. Sicut ſpũſſanc
ti gr̃a nos erigit q̃dã ſua fiducia. ita deũ incli
nat ſua miſericordia. ꝫ ergo mediũ q̃sto clari
us est: tanto efficacius. ¶ Tercio delectabilis
viſio ꝓſurgit ex obiecti amabilitate. ſi ei obie
ctũ est odioſum: cito viſus vertit ſe ab eo. Et
qz nihil ita amabile ſicut de⁹. iõ obiectũ diui
nũ ad ꝓtemplatõez marie opat. illud obiectũ
dat ꝓtemplãti ſapoꝛẽ. Sapoꝛẽ capit in admi
ratione in q̃cũq; facie ſiue diuitat⁹ ſiue hũani
tatis. Heſter. xv. Facies tua plena gr̃az. Et
vnicuiq; exhibet faciẽ ſuã in eo ſapoꝛe put poſ
ſit cõpetere ꝓtemplãti. de q̃ Bern. Videt a q̃
libet amante de⁹ put amat. ab illo ſic. ab alte
ro aũt ſic ꝑ varietate affectuũ quibꝫ ferunt in
deũ. Alij em̃ ad diuinitat⁹ archana feruenti⁹
inhiant. Alij aũt hũanitatis & hũilitatis mi
ſteria ſecretius ammirant. ꝓtemplãtes altiſſi
mũ conſiliũ dei ſup ſalutẽ generis hũani. qđ
totũ neceſſariũ est qđ ocul⁹ intuet amoris ad
meritum: qñq; viſurus ad ꝑmiũ. Jtẽ ſicut an
geli ꝓtemplant deum ſemꝑ. ita nos toraliter a

ꝺtemplatõe nunq̃ recedam⁹. ſꝫ cũ ad exteriora agenda ad actiuã vitã nos dam⁹. tũc p interiorẽ ptẽ. i. cognitionẽ ꝺũ cõtemplamur. ſõ Bern. Omnis anim⁹ ad oẽm ſe tempet labꝛẽ ne in eo diſſoluit: ſꝫ magꝭ in ſeipo colligit. Jõ Franciſc⁹ maronis. Ola noia angeloꝛ terminant in el. ad ꝺſignãdũ beatificã vnionẽ cuz ꝺo. Et ſic mentez nr̃am ꝺebem⁹ vnire ꝺo. vt ei⁹ nõ obliuiſcamur. Deut. iiij. Caue ne obliuiſcaꝛ dñi ꝺei tui. Bern. Sicut nunq̃ ꝺſũt nobis ꝺei bñficia. ſic nõ ꝺebet eſſe momentuz i q̃ nõ ꝺeberem⁹ eũ hꝛe in memoꝛia. ¶ Scõo angeli ad ꝺũ hñt dilectionem. qz ſemp i diuino igne feruẽt ⁊ feruẽdo ardẽt. ⁊ ſic nos feruẽter ꝺebem⁹ eũ diligere. nõ ꝺtenti iſta dilectõe que phibet nos peccare. nec iſta q̃ iubet bona operari. ſed ineamus iſtã que coꝛdibꝫ noſtris feruet ⁊ ebullit. ita ꝙ oñe qõ nõ eſt ꝺ⁹ non ſolum ſit nobis abominabile: ſed penit⁹ alienũ. Ideo Sopho. i. In igne zeli mei ꝺuoꝛabit oñis terra. i. terrenitaſ. Et Job. xxxix. Feruẽſ olla abſoꝛbet terrã. qz in tali claritate ⁊ charitate nihil relinquit qõ ſit carneũ vel terrenũ. ſed omne qõ ſentit eſt ſpũs. i. ad Loꝛ. vi. Qui adheret ꝺo vnus efficit ſpũs cuz eo. quare. qz q̃ hanc dilectionẽ habent ⁊ nõ ſolũ volũt qõ ꝺeus vult. ſ. in affectu. verũetiã in effectu perfecti eſſe ꝺeſiderant: volentes in executõne angeloꝛũ id qõ ꝺeus vult. qõ eſt ꝓpꝛie ꝓpꝛiũ angeloꝛũ. ¶ Ad hanc charitatẽ habendã angeloꝛuz tria requiruñt. ¶ Primo vt nobis omnia ꝺelectabilia ſubtrahamus. Greg. Si quodlibet qõ ꝑm carnẽ ꝺelectat abſcindim⁹ moꝛ i ꝺo qõ ꝺelectat inuenim⁹. ergo nõ ꝺebem⁹ ꝺelectari in infimis. ſi volum⁹ hꝛe ꝺelectationẽ in ſupremis. Idcirco talibꝫ etiã penale eſt quicq̃d agit in ſeculo. ꝺe q̃ Hilbert⁹. O q̃ durum eſt amãti diuidere animũ cũ chriſto ⁊ mũdo. O q̃ penale eſt in tali dilectione pegrinas curas admittere ⁊ celeſte ſecretum infeſtare. Bern. Quia ꝓncipali⁹ eſt ſpũs vbi amat q̃ vbi animat. Jdeo Bern. Juſtũ eſt vt q̃s ꝺelectant p̃ ſentia: gaudia futuroꝛ eis ſint viciоſa. Nam ꝑm Greg. Anima ſine ꝺelectatõe eſſe nõ poteſt. aut ꝺelectatur i infimis: aut ſupmis. Si ꝺelectat i infimis: tũc caret ſupmis. ⁊ eõuerſo Bern. Impoſſibile eſt aiam repleri ꝺelectationibꝫ ſpũalibꝫ q̃ ſubiacet carnalibꝫ ꝺelectatiõibus. ¶ Scõo voluntatẽ nr̃am diuine volũtati ꝺformem⁹. ⁊ ſic angeli diligũt ꝺeũ: ⁊ ſemp volũt qõ ꝺ⁹ vult. ſic nos i pſeq̃ ⁊ aduerſi. dicendo Mat. vi. Fiat volũtas tua. ¶ Tercio vt cumulũ bonoꝛ opeꝛ multiplicem⁹. quãto facim⁹ maioꝛẽ tanto ignis charitatis maioꝛ. Impoſſibile eſt opa in charitate fieri ⁊ nõ multiplicari. ſicut ſemen generat herbaz. herba granũ: ⁊ granũ ſurgit multiplicatum. ⁊ ſic feruẽs charitas. Greg. Cũ ꝺeſideria bona cõcipim⁹ ſemen in terrã mittim⁹. cũ vero opa recta pducim⁹. herba ſum⁹. cũ ꝙ ad pfectõem opis boni creſcim⁹: ad ſpicã venim⁹. cũ vero i pfectõne eiuſdẽ opis ſolidamur: iam plenum frumentũ in ſpica pferim⁹. ¶ Tercio angeli tenent ad ꝺũ laudationẽ. Iſa. vi. Nõ ceſſant die ac nocte clamare. ſanct⁹ ſanct⁹ ſanctus. et ſic nos dicem⁹ cũ Ps̃. Benedicã dño in oñi tpe. Hoc tũc facim⁹ cuz oñia que agimus in laudẽ ꝺei ordinam⁹. vt docz apl's ad Col'. iij. Omnia que facitis in ꝓbo aut ope ad gloriaz ꝺei facite. Nã illud requirit ꝺ⁹ a nobis. De q̃ Psalmo. xlix. Sacrificium laudis honoꝛificabit me. Dicamus igit cũ apl'o. i. ad Loꝛ. i. Gratias ago ꝺeo meo ſemper. ⁊ cuz ps̃. l. Os meũ annũciabit laudẽ tuã.

¶ Sermo. CXXXV. Ad idem.

Erunt ſicut angeli ꝺei in celis. Matth. xxij.

Dicit nanq̃ Greg. Supna ciuitas est angel'z hoĩb ꝺſiſtit. vt hoies qſi vermiculi ꝺe terra cũ vermibꝫ ꝓcreati in angeloꝛ ꝺſoꝛtiũ ꝺeãt ꝺputari. ꝑm q̃ plus vel minus habent in merito ſupꝛa vl' infra cũ angel' collocentur. qz ꝑmia coꝛrñdent meritiſ. Lu. vi. Eadẽ mẽſura qua mẽſi fueritiſ remetiet vobis ¶ Dicit nanq̃ Greg. Diuerſitatẽ meritoꝛ ſequit diuerſitas ꝑmioꝛ. Hal'. vi. Que eĩ hõ ſemiauerit hec ⁊ metet. Nã infimi i meritiſ erũt cũ infimis in celo. mediocres cũ mediis. ſupmi cũ ſupmis ordinent. ¶ Primo videam⁹ q̃ ad inferiorẽ choꝛ collocent. q̃ eſt ad ordinẽ angeloꝛ. Infimi ſunt angeli q̃ minima nunciãt. ⁊ ſic illi q̃ minis meritiſ erãtierũt ꝺ hac vita q̃ ꝺ ſuo nihil penit⁹ addiderũt. ſꝫ ſolũ in xpi meritiſ aſſumunt. nõ q̃ xpi merita i ſe ſunt minima. ſꝫ q̃ ꝺ ſuo nihil addiderũt. Quoꝛ hominũ ſunt duo genera. ſ. puuloꝛ ꝺcedẽtiũ. ⁊ pctõꝛ p finalẽ pñiaz ꝺuertẽtiũ. Iſti aſſumũt ad angelos. ꝺe q̃ Bre. Ad angeloꝛ choꝛ currũt q̃ i baptiſmali innocẽtia ⁊ finali pñia articulo neceſſitatiſ ꝓꝺiti. nec ꝺfeſſionẽ. nec ſatiſfactionẽ addiderũt. Attamẽ null⁹ ꝺebet ſe ſupiſto remittere: dicẽs. ſufficit mihi ꝺtritio finalis. Nã ſcribit Johel'. ij. Quis ſcit ſi cõuertat ⁊ ignoſcat ꝺeus. Dicit nãq̃ Auguſtin⁹. Hac

animaduersione p̄cutiť p̄ccatoz vt in fine obliuiscat̄ sui: q̄ in vita oblit⁹ est dei. Idē in libro de pēnitētia. Pēnitentiā in fine nō negam⁹: sz si securi sint nō p̄mittim⁹. qz pēnitētia sera raro vera. Iste ordo p̄ditur p inaduertentiaz et negligentiā. vt parētes negligētes filios cū baptismate. qz scribiť Joh. iij. Nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spū nō potest intrare in regnū celoz. z habeť de cōse. dist. iij. nulla. Nulla salus ante baptismū decedentibz p̄mittiť infantibus. Similiter aliq̄ adulti negligētes sunt circa seipos in infirmitate dicētes. nō moriar. de talibz Greg. in moral. Sunt nōnulli qui viā salutis negligūt dum transitoria appetūt eterna nō intelligūt vel intellecta p̄temnūt. de quibz Prouer. xix. Qui negligit viā suā mortificabiť. i. in peccato mortali morieť. Chryso. z habeť de cōsecra. di. iij. nō potest. Nō potest quisq̄z gratiā vite celestis accipe nisi purgat⁹ ab omi sorde p̄ contritionē. qz scribiť Daniel. iij. In spiritu hūilitatis z in animo p̄trito suscipiamur a te. Eccli. vij. De negligētia purgate cū paucis. id est cū p̄tritione ad minimū si nō posses p̄fiteri. ¶ Secūs chorus est archangeloz. Archangeli sunt q̄ magna annunciāt z secreta reuelant z secretiora dei pl⁹ agnoscūt q̄z inferiores angeli. de isto choro fuit gabriel: qui incarnationē christi z iohannis baptiste annunciauit. Ad illuz choz pueniūt isti q̄ sua p̄tritionē cordis addūt felicissimam oris p̄fessionē cū oīmibz circūstantijs in sacerdotis audientia fideliter p̄ponentes: z nihil ex oīmibus p̄tingentibz obmittētes. talis p̄fessio impetrat veniā pctōz. Isido. Confessio iustificat z veniā pctōz impetrat. Greg. Sicut archangeloz est annūciare gaudia magna. z sic isti annūciant eoz feda pcta. qđ est magnum Nā sm Grego. Plerūq̄z in verecūdis hoibz maioris est certaminis pcta detegere in p̄fessione q̄z eadē nō cōmittere. Nā si primi ex sola p̄tritione ad angeloz choros suscipiunť. merito illi q̄ pl⁹ addūt. s. purā z verecundā cōfessionē. z tm nihil omittūt. ad archāgeloz choz suscipiunť. Et in isto choro est maius gaudium. qz ibi cognoscim⁹ abyssum diuine voluntatis. ibi cognoscunt angeli effectus z causas rerū in domino. quare hoc sic vel sic. quare ille paup. ille pulcer. ille deformis sit. ille morť ille viuit Iste chorus p̄ditur p verecūdiā peccati: vt cū pctm̄ ppter verecundiā obticeť. cōtra qđ dicit Eccl. iij. Fili nō confundaris p̄ anima tua dicere vez. Est em̄ cōfusio adducens gratiā z gloriā. nā cōfusio p̄fessionis adducit ad gloriā. Richar. de scto victo. Quāto in cōfessione p̄fusio maioz: tanto in oculi dei q̄s erit clarioz. Ecōuerso p̄fusio taciturnitatis adducit peccatū. s. ypocrisis. Augu. de sermone dñi in monte. Ypocrita est qui bonus esse non vult. sed tm̄ videri cupit. z sic tu cozaz sacerdote. Ambro. Taciturnitas criminis est augmentum elationis. qz vult melioz videri q̄z est.

Tercius choz⁹ est virtutū. Grego. Uocāt̄ virtutes: qz p eos signa z miracula fiūt. z virtutes dicunť ideo. qz vir⁹ diuina in ipis relucet. sz q̄ de⁹ sit oīpotens: z nihil p̄t sibi resistere. vt q̄n deus vult aliq̄d fieri qđ sit sup naturam z miraculose. sicut cecos illuminare. mortuos suscitare. tūc tales angeli q̄ virtutes dicūtur mittunť. Ad hoz societatē illi hoies pueniūt q̄ strēnue z viriliter duobz p̄dictis. s. cōtritioni: p̄fessioi p̄digną satisfactōez adiūgūt Lu. iij. Facite dignos fruct⁹ penitētie. Greg. Unusquisq̄z tanto maioza per p̄niam q̄rat lucra. q̄to grauioza intulit p culpā damna. taz viriliter satisfaciēs vt cōmissis malis in pondere: numero: z mēsura remediať. Juxta illud Deutero. xxv. sm̄ mensurā pēti plagaruz erit mod⁹. z talis satisfactō maximā hz difficultatē z virili indiget fortitudine. ideo tales merito virtutibz associanť. z sic isti tres ordines seu chori faciūt vnā hierarchiaz. sic iste tres p̄ditōes faciūt vnā p̄niam. Et in isto choro mai⁹ erit gaudiū. qz ibi cognoscūt oīpotentiā dei plenius qua ex nihilo omnia creauit. z infinitos mūdos creare posset. z quo sustentat mundū z omia q̄ in eo sunt. Iste chorus p̄ditť p timorē nimiū. Prouerb. xviij. Pigrū timor dēficit Et ab isto choro etiā tales sunt abiecti q̄ pl⁹ timent pnā corpis q̄z anie. de his Job. xxiij. Qui timet pruinā cadet sup eū nix. i. q̄ timet paruam pnā corpis: sustinebit magnā spūs: qz sm̄ Aug. Nō stat decus culpe sine decore iusticie. qz nulluz malum impunitum.

Quart⁹ chorus est potestatū. Grego. Dicūtur tales ptātes. qz eoz officiū est arcere demones ne in tantū temptare p̄sumāt q̄tū volūt. z iuuāt nos vincere mōm carnē z dyabolū Ad illum chorū assumunť illi q̄ post p̄dicta exercitia p̄tritionis: p̄fessionis: z satisfactōis per que oīa peccata sunt deleta i artissimo se cōstringunt loco. assumētes vitam asperā z austeram z p fortissimā resistentiam opponūt se mundo: carni: z dyabolo. ne iterū labant. dicētes illud Canti. v. Laui pedes meos. i. affectus. quo coinquinabo eos. vitantes omnem carnis consolationem. mundi delectationem

dyabolī psuasionē. assumūt pēnalitatē. humilitatē ⁊ pauptatē gaudētes omī criminali tem ptatōi viriliter resistere. sic merētur coronaz. Bern. Quotiēs dyabolo resistis. totiens coronaberis. Et in isto choro habebim⁹ maiꝰ gaudiū q̄z in inferioribꝫ. s. cū angelis q̄ nobis astiterūt hic ⁊ iuuerūt vincere carnē. mūdū ⁊ diabolū. Iste chorus pditur p recidūationē. ij. Pe. ij. Quasi canis reuersus ad vomitū. qđ ē abominabile. Bern. Deteriꝰ est reuncidere q̄z incidere. qz talis est ingratꝰ ⁊ pdit oēm grām ⁊ meritū bonoꝝ opeꝝ. Ezech. xviij. Si iustus auerterit se a iusticia sua ⁊ fecerit iniquitatez. omēs iusticie nō recordabunt. Aug⁹. Nullū scelꝰ ita cōrā deo detestabile est sicut de peccatis pteritis reminiscēdo gaudere. ¶ Quintꝰ dicitur pncipatꝰ. Bern. Pncipatꝰ dicūtur. qz pncipatus omis i terra cōrū sapia regit. ⁊ mituntur i negocio totius regni ecclie vl pouincie. Nunc chorū meremur si pncipatū obtinebimꝰ sup omēs homines. ¶ Sz diceres. quomō possumꝰ fieri pncipes sup omnes homies. Rñdetur. p patientiā. cū hō vincere potest oīe malū in bono. qz talē hominē patientē totꝰ mundus vincere nō pt. Hꝫ patet i martiribꝫ. q̄s nec pncides nec reges nec impatores vincere potuerūt Isti hoies q̄ ad q̄ntuz chorū possidēdo ptinēt sic se habēt q̄ si verbis offendūtur maledictis ab iracūdis: tūc ipi bñdicūt ⁊ dulcia ꝺba rñdent. exemplo xpi. i. Petri. ij. Cum malediceret nō maledicebat Sz diceres. cū hō iustus est ⁊ innocēs. cur debet sustinere. Rñdetur ppter meritū. Aug. Qui iustus est ⁊ maledicit. illi pmiū p maledictōe redditur. Ps. Maledicēt illi ⁊ tu benedices. Nā tales q̄ ad illū chorum ptinēt. si in bonis tpalibꝫ offendūtur totū se deo offerūt. cogitantes q̄ christꝰ nudus p ipsis pependit in cruce nec hausū aque hre potuit. ⁊ sic dñs ihs remunerabit eis in vita eterna. de q̄ apls Heb. x. Rapinā bonoꝝ vroꝝ cū gaudio suscepistis. scientes vos meliorē ⁊ manentē substantiam in celis hre. Itē si offendūtur in corpe hꝫ patienter serūt exemplo xpi q̄ pro eis mlta grauiora sustinuit. Grego. Si passio xpi ad memoriā reducit: nil tam graue qđ ñ equo aio sustinetur. Tales nō soluz sunt parati suis indulgere offensoribꝫ. sed etiā proni sunt p ipis orare. Juxta illud Matth. v. Diligite inimicos vros: ⁊ benefacite his q̄ oderūt vos. ⁊ orate p psequētibꝫ vos. Iste chorus pdit p impatientiam. Grego. Qui impatiens est sibūpi testꝫ est vt iustꝰ nō est. ⁊ p̄ psequēs nec dispositus ad istū chorū. Jaco. v. Patiētes estote. Luc. xxi. In patiētia vra possidebitis aias vestras ¶ Sextꝰ dñatōnes. q̄ alijs dñant angelis. ⁊ ordināt eos ad officia sua. Et isti nō mittunt sm cōmunē cursum. videlicet isti q̄ttuor chori supiores. sed alijs intimāt volūtatē dei illis sz q̄nq̄z inferioribꝫ qđ facere debēāt. ⁊ ipsi assistunt ante dñm. ideo dicunt dñatōes. qz dominant alijs. Istū chorꝫ meremur cū sensualitatem nr̄am rōni subijcim⁹. Et nō solū hostem vincim⁹. sz vltra hoc etiā nos ipos vt malo in promptu sine rebellione resistim⁹. ⁊ bonū delectabiliter cū volum⁹ opamur. Et de exterioribus ⁊ interioribꝫ sensibꝫ pt dici illud Genes. xlv. Joseph dñabat in tota terra egipti. dominātur mundo cum honoribꝫ ⁊ diuitijs. carni cū suis delicijs. dyabolo cū ipugnat cū vicijs. De q̄bꝫ Bern. dicit. Sensus suos hñt exteriores nō duces sed seruientes. interiores sobrios ⁊ efficaces. habēt domū. i. cor. ⁊ familiā. i. cogitationē ordinatā. dicētes cū centurione illud Matth. viij. Sum hō sub ptate ꝺstitutꝰ habens sub me milites. ⁊ dico huic vade ⁊ vadit ⁊ alteri veni ⁊ venit. ⁊ ꝺuo meo fac hoc ⁊ facit. Moraliter. Sic cēturio. i. rō habz sub se milites. i. potentias aie. ⁊ dicit huic. s. potētie rationali veni ⁊ cognosce differentiā inter bonū et malū. qđ rōnal potētia cognoscit esse appetendū. ⁊ alteri. s. sensualitati vade a tua delectatione corpis: ⁊ vadit. i. obedit. Figurat Gen. xlij. Pharao dixit ad ioseph. Sine tuo imperio nō mouebit q̄sq̄z pdē vel manuz in vniuersa terra egipti. Spūaliter. Joseph. i. rō ita debz dñari q̄ sine eiꝰ imperio sensualitas nec mouere debēt oculū ad videndū. nec pedes ad ambulandū. nec manus ad palpandū. nec aures ad audiendū. nisi qđ rō discernit fore licituz. Grego. Sunt nōnulli q̄ in seipis cunctis vicijs ⁊ cōcupiscentijs dñant. vt ipi iure dij vel dñi inter hoies vocent. respectu quoꝝ alij q̄si serui sunt. Jō merito ad ordinē dñationum currunt. Iste chorus pditur p carnalem cōmitantiā. cū hō sequit carnis desideriuz. Ro. viij. Debitores sum⁹ nō carni sz spūi. Grego. Caro seruanda est vt famulet nō vt principetur. Figurat Gen. xxi. Ejce ancillam ⁊ filiuz eius. i. carnē ⁊ concupiscentiā eius. nō erit heres filius ancille. i. ad Gal. iv. Caro et sanguis regnū dei possidere nō pnt. i. sm vitā carnalez nō puenit ad talem ordinē. ¶ Septimi angeli dicūtur throni. ⁊ isti in deo p ceteris requiescunt tanq̄z in vltimo fine. Isido. Deꝰ p eos iudicia sedet ⁊ exercet. vt ps. ix. Deus q̄ sedes

sup thronū ⁊ iudicas equitatē. Si ergo volumus ad thronoꝝ societatē puenire: omia fm regulā iusticie iudicem⁹. s. xo equitatē. nobis vilitatē. primo pietatē. i. Loꝝ. ij. Spūal' omnia iudicat. Hec omia sunt in triplici differētia. Primo causaz xi adiudicando xo i omibus equitatē dicētes. Justus es dñe: ⁊ rectuz iudiciū tuū. Nā si xⁿ eos punit volūt puniri dicentes illud Auguſt. Dñe hic seca: hic vre: parce in futuro. ascribentes sibi demeritū. iuxta illud Gen. xli. Merito hec patimur. qz peccauim⁹ in fratrē nostꝝ. s. ihesum christum nō obediendo p̄ceptis suis. Et dicūt cū Piero. Libens nūc tormenta patioꝝ vt mihi futura gloria reseruet. Nō em̄ iudicabit dñs bis in idipm. Naum. j. Tales si cōmouent ad irā recipiūt equo animo: siue sit amaꝝ siue dulce siue letum siue triste. qz nihil volūt nisi qđ xⁿ vult. ⁊ voluntatē suā diuine voluntati cōformant. ergo nō turbant. iuxta illud Prouerb. xij. Nō cōtristabit iustū quicqđ ei acciderit. dicentes illud Dan. ix. Tibi dñe iusticia, nobis aūt confusio. ppendētes illud Grego. Deus qui benigne hoiem condidisti nequaqz iniuste cruciari pmittis: nec neglecte pire sinis. Secūdo iuste iudicando causaz nostrā. nobis tribuendo vilitatē: dicēdo cū abraam. Quid loquar ad dñm: cuz sim pulus ⁊ cinis: nihil de sepsumendo. iuxta illud Lu. xvij. Cū feceritis omia que p̄cepta sunt: dicite. inutiles serui sumus. Et tales ita se viles reputātes diligit xus. Deq̄ Bern. Diligit xⁿ aīam q̄ in ꝯspectu eius sine dissimulatione iudicat seipam. Tercio xbem⁹ iudicare causaz primi ⁊ habere pietatē. omia charitatiue interpretātes. vt patz de scrutinio in ordine faciendo. c. ex pte. Respōde re pōt illū dignū quē nō nouerit indignum. Ideo Greg. Sūt nōnulli q̄ dum se vigilāti cura dijudicāt: h̄ in munere accipiūt vt alios recte iudicare pñt. in quoꝝ mētibꝫ dñs velut in throno est p̄sidens: ⁊ ipi ad choros throno rū assumunt. Iste chorus perdit p inconstātiam iudicij. nūc iudicātes illū bonū. illū malū. qđ phibet Deutero. xxv. Non sit in domo tua modi⁹ maioꝝ ⁊ minoꝝ. i. nō te iudices maiorē ⁊ meliorē alijs. Ro. ij. In quo alterꝫ iudicas teipm ꝯdēnas. ⁊ sic istū chorū perdis.

Octaui angeli dicunt cherubin. Isti alios illumināt: ⁊ eis voluntatē xi notificant Et illi fm Bern. fontē sapiētie ex ore altissimi hauriunt: ⁊ vniuersis ciuibꝫ fluenta refluūt. Naz illi p̄ ceteris cognoscūt xi volūtatē. qđ placet. qđ displicet: ⁊ alijs manifestāt. Ad hūc chorꝝ assumūtur illi q̄ ex intima deuotōe residerāt diuinā sapientiā ⁊ cognitionē volūtatis diuine ⁊ fm illā opari ⁊ alios informare: ⁊ cū xo habitare: atqz fm xi volūtatem viuere. vt docet apostol⁹ Ro. xij. Probetis q̄ sit voluntas dei bona ⁊c. Nā tales ex intimo corde eterna ꝯcupiscūt. dicētes ad Phil. i. Cupio dissolui ⁊ esse cū xpo. Et pñs vita est eis reditū: dicētes cū ps. Heu mihi qz incolat⁹ me⁹ ⁊c. Idē. Sitiuit aīa mea ad xū fontē viuū. Et talis nō pt cogitare nec audire nec loqui nisi que xi sunt O quale gaudiū erit in illo choro vbi oia in xo cognoscim⁹. s. qūo ab eterno in xo fuim⁹. ⁊ quomō a xo emanauim⁹ ⁊ cognoscim⁹ xū in seipo. in nobis. ⁊ in omibꝫ creaturis. vt implebitur illud. iij. Reg. x. Beati serui tui qui stant in ꝯspectu tuo semp videtes sapiaz tuā. Quāuis omes electi videt. tñ vnus est clarior altero. i. Loꝝ. xv. Sicut stella differt a stella ⁊c. Ille chorus pditur cū hō nō vult audire verbū xi ⁊ veritatē. ppter aggrauationē cōscientie. Et libens manet ignorās salutis sue. De talibꝫ dicit Bern. ō duodecim gradibus hūilitatis. Frustra blandiunt sibi de ignorantia: qui vt liberi⁹ peccent ignorāt libēter. nam talis dr ignorātia affectata. ⁊ nō excusat. Augu. Nō omis ignorans immunis a pena. Ille ignorans pt excusari a pena. q̄ qđ discereꝫ nō inuenit. nō illi q̄ habēteꝫ a quo discereꝫ operā nō dederūt Grego. Aliud est nescisse. aliud scire noluisse. De talibꝫ. i. Loꝝ. xiij. Ignorāt ignorabit. s. in isto choro. Nonus chorus dicit seraphin. Et isti angeli dicunt ardētes. qz p̄ ceteris in feriorib⁹ ardēt in feruore amoꝝ xi. Nā flāma diuini feruoris incendit eos p̄ oīb⁹ alijs angelis. Nō est triplex. Prima ex imediatōe. qz inter eos ⁊ xū nulli angeli mediant. Jō flāma diuini amoris imediate eos tangit. Secūda ex approximatōne. qz quāto p̄ pinquius igni: tāto vehemēti⁹ q̄s in ardescit. ⁊ q̄nto ꝓpius luce: tāto clarius lucescit. Et sic tales angeli sunt ꝓpinquiores xo. Tercia ex nobiliori dispositōe ꝯformiores sunt. sicut ligna quāto aridiora eo citius incenduntur ab igne. ⁊ ex eis ignis lucidiorē tribuit flāmaz. ⁊ sic de illis angel'. Ad hūc chorꝝ veniūt hi qui fuerūt in charitate xi. fm illud Lu. vlti. Nōne cor nostꝝ ardēs erat in nobis. De illo igne diuini amoris dr Lu. xij. Ignē veni mittere in terrā ⁊c. Sed q̄ hō sit feruēs in charitate xi tria requiruntur. Primo imediatio. i. q̄ mediū peccatoruz tollat. Isa. lix. Iniq̄tates vre diuiserūt inter vos ⁊ xū. Grego. Si q̄s peccatuz

a se remouet ĩmediate deo adheret. Etiã mũ/danũ ⁊ trãsitoriũ timore ẽ oꝑtet tollere. Amb. li. de ẽ ginib⁹. Diuine dulcedini nõ ꝓiungers. nisi ab amore tpali recedas. Secũdo requirit dei appꝛopinq̃tio. s. p ꝓtemplatõnẽ Jaco. iiij. Appꝛopinq̃te deo ⁊ appꝛopinquabit vobis. Nã quãto ꝓximiores sum⁹ deo p intimã ꝓtẽplationẽ. ⁊ q̃to altius mens in deũ eleuat: tanto clari⁹ illuminat. Jdeo ps. Accedite ad eu ⁊ illuminamini. Nã dns locut⁹ est p Moysen Leui. x. Sanctificabor ĩ his que appꝛopiant mihi. Tercio requiritur dispositio. s. p virtutes ⁊ opa virtutũ. ⁊ elõgatio ab occupatione exteriorꝝ. Nam natura hui⁹ ignis est ardescere. materia sunt opa virtutũ. que quãto siccioꝛa sunt a succo carnalis voluptatis: tanto magis dispositi ad inflãmationẽ talẽ. Pꝛo uerb. xxvi. Vbi nõ sunt ligna ibi deficit ignis ⁊ sic vbi deficiũt exercitia virtutũ. s. lectio: cõtemplatio: ⁊ meditatio. ps. In meditatione mea exardescit ignis. In illo chor⁹ habebim⁹ maximũ gaudiũ. q⁹ cor nostꝝ ⁊ aia nr̃a transformant in deum ex feruore diuini amoris. sicut ferrũ assumit formã ignis. ⁊ erit q̃si ignis. ⁊ sic hõ trãsmutat in deũ. Ibi implebit ꝓceptũ Mat. xxij. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo ⁊c. Iste chor⁹ pdit p instabilẽ ⁊ frigidũ amorẽ. Hilber⁹. Summũ bonũ nõ perfecte cognoscit si nõ pfecte amat. Aug. in lib. viij. de ci. dei. Quãto flagranti⁹ deũ diligim⁹: tanto sereni⁹ eũ videbimus.

Sermo. CXXXVI. Ad idem.

OMnes sũt administratorij spũs. ⁊ in ministeriũ missi ꝓpter eos qui hereditatẽ capiũt salutis. ad Heb. i. Auicenna lib. iiij. de diluuijs. Sol sursum trahit vapores ⁊ inflãmat terrã mediantibꝫ ipis stellis. Spũaliter. Per solem intelligitur xps. Malach. vlti. Orietꝫ vobis timentibꝫ deũ sol iusticie. Hic trahit vapores. i. desideria hominuꝝ sursum. ⁊ inflãmat terrenos homies mediantibꝫ stellis. id ẽ angelis. Malach. ij. Ecce ego mitto angelũ meũ qui ꝑparabit viã meã ante faciẽ tuã. Nam angeli vota ⁊ desideria nostra ꝓsentant oculis diuine maiestatis. Hiero. Perferũt angeli oratõnes nostras in ꝓspectu dei. ⁊ nõ solũ in hoc administrãt: sed etiam in via hac piculosa nos custodiunt. vt inq̃t Judith. xiij. Custodit me angelus dñi hinc euntem ⁊ ibi manentẽ: ⁊ inde transeuntẽ. ps. Angelis suis mãdauit de te ⁊c. Nã nõ essem⁹ tuti si non adessent angeli. Bern. Si boni spũs se elongarent: impetũ maloꝝ quis sustineret. Jdeo Hiero. Angeloꝝ auxilio liberamur ab inimicoꝝ insidijs. in q̃ sunt nostri ministri. de quo thema. Omnes sunt administratorij ⁊c.

In verbis ꝓmissis duo innuunt. Primo magnitudo diuine bonitatis. Secõdo altitudo humane dignitatis. Primũ patet in hoc q⁹ angelos celestes nobis in obsequiũ misit. ⁊ tangit ibi. Omnes sunt administratorij ⁊c. Secũdũ patet ex hoc. q⁹ deus seipm homini in hereditatẽ salutis deputauit. ⁊ tangit ibi. ꝓpter eos qui hereditatẽ capiũt salutis. ¶ De ꝓmo dicit. Omnes sunt administratorij spũs. Greg. Dicũtur angeli ⁊ spũs. angeli rõne officij quasi missi. sz spũs ratione nature. Jdeo Augu. sup illud ps. Qui facit angelos suos spũs. dicit. Qui sunt spũs a natura. facis esse angelos. i. nũcios in iungẽdo eis officiũ nunciandi. s. hoibꝫ. Jdeo mirat Job. vij. Quid ẽ hõ q⁹ magnificas eũ. s. misterio angeloꝝ. In hoc ostenditur magnitudo diuine bonitatis De quo Bern. O mira dignatio ⁊ magna et vera dilectio. q⁹ deus nobis angelos in ministriũ misit ⁊ deputauit. Itẽ angeli in aliquibus nos ꝓcellunt. in aliquibꝫ vo sunt nobis similes. in aliquibꝫ vero nos ꝓcellimus eos. Q. Primo angeli ꝓcellũt nos in quattuoꝝ. Primo in creatõis dignitate. q⁹ sunt digni⁹ creati q̃z hoies ratione loci. q⁹ in celo empireo. de quo mgr̃ in. ij. dist. ij. Angeli nõ sunt creati ĩ tpe. nec post tps. sed cũ tpe. De quo Aug. sup Gen. In principio deus fecit celũ ⁊ terram. i. spũalẽ creaturã ⁊ corpalẽ. spũalez. i. angelos. corpalem. i. materiã quattuoꝝ elementoꝝ ꝓfusam. Eccli. xviij. Qui vivit in eternũ creauit oĩa simul. s. spũalẽ ⁊ corpalẽ naturã. vtraq̃z informis. nã materia corpaliũ nõ habebat formã distinctõis donec distinctas recipet species. Ita spũalis. i. angelica natura in sua cõditione ꝓm nature habitũ formata fuit. tñ illã formã quã postea p amorẽ ⁊ cõuersionẽ ad deũ habitura erat nõ habuit. Et sic rõne loci sz empirei cui nihil dignio⁹ ⁊ nobili⁹. Dõ ꝓo de limo terre ⁊ de terra est creat⁹. ⁊ in terra. cui nihil inter elemẽta est vili⁹. Itẽ angli ante hominẽ ⁊ i die leticie. s. dñica die sunt creati. hõ ꝓo post angelos i die tristicie. s. feria sexta. Itẽ i duratõe angel⁹ ꝓcellit hoiem. q⁹ angelus est imortalis. homo vero ꝓpter peccatũ Ade factus est mortalis. Secõdo angeli ꝓcellũt homines in vite puritate. Nã angeli in celo qui

perstiterūt nunq̄ aliq̄d mali cōmiserūt. Et sic nō homines. qz ad minus peccāt venialr. Eccli. vij. Nō est hō iustus sup terrā qui faciat bonū z non peccet. De angelo ꝓo dicit oppositū Dyonisius de angelica hierarchia. Angel⁹ est substātia incorporea. speculū purū incōtaminatū z imaculatū. De hominib⁹ scribitur Prouerb. xxiij. Septies in die cadit iustus: z resurgit. Ecce mutabilitas. De angelis dicit Isid. li. i. ō sum. bo. Angel⁹ est immutabilis nō natura sz charitate sempiterna ¶ Tercio angeli pcellūt nos i fruitiū facilitate. qz sunt spūs. nō aggrauātur p corpus. Sed hō vna die seruiēdo plus laborat q̄ omnes angeli ab initio mūdi. corpus em̄ trahit in fra. z aia appetit sursum ad deū a quo creata est. z sic nos aggrauamur. Sap. ix. Corpus quod corrumpit aggrauat aiaz. Si debem⁹ ieiunare esurimus. angeli nunq̄ esuriunt. Item si vigilare orare: genuflectere: mane surgere: homo fatigatur. Sz angeli sine oī fatigatōne in ictu oculi sunt vltra centuz miliaria. Si hō vult caste viuere impugnat a carne. Gal. v. Caro concupiscit aduersus spūm. qz hec sibīnuicem aduersant. z est dura pugna. Aug. Inter omnia certamina duriora sunt castitatis prelia: vbi cōtinua pugna z rara victoria. ¶ Quarto angeli pcellūt nos in pmū ꝓceptōe. Angeli em̄ pcipiunt premiū suū citius q̄ homo. qz in pma die sue cōuersionis ad deū suū pmiuz acceperūt essentiale. homo vero celeste pmiuz a pmo post mortem accipiet. Mat. xvi. Reddet vnicuiq̄ iuxta opa sua. Mat. xx. Cum sero factū esset: dixit pfamilias. voca operarios z redde illis mercedē. ¶ Item angeli sunt nobis sil'es i quattuor. Primo in creatōe. qz vnū patrē z creatorē habemus qui eos et nos creauit. Malach. ij. Nūquid nō pr vn⁹ oim nrm. nūquid non vn⁹ de⁹ creauit nos. Secdo sunt similes nobis i hereditatis possessione. erimus em̄ eoz cōcines. Greg. Supna ciuitas ex angelis z hoīb⁹ cōstitit. Et Aug. in sermone d resurrectōe Un̄ angeli mali ceciderūt illic hoīes venturi sunt z replebūt locū illorū qui ceciderūt. Dyabolus videt z inuidet. Et sic orta est inuidia. z ex inuidia mors. Sap. i. Inuidia dyaboli mors intrauit i orbē. Tercio sunt nobis similes in cibatōne. qz dns nr Jhs xps qui est cib⁹ angeloz i celo est cibus nr i sacro. Sap. xvi. Angeloz esca nutruisti pplm tuum. ps. Panem angeloz mādicauit hō. Nā licet hīt eū clarius: nos aūt mirabilius. licet hīt eū gaudiosius. nos aūt meritorius. Et ille panis est Jhs Joh̄a. vi. Ego sum panis viu⁹ q̄ de celo descēdi. Quarto sunt nobis sil'es i diuinitat⁹ ꝓtemplatōe. Nā de illis legit Mat. xviij. Angeli eoz semp videt faciem pris. Bre. Sicut nūc deū videt sic nos visuri sum⁹ eū. i. Cor. xiij. Videm⁹ nunc p speculū z in enigmate. tunc aūt facie ad faciē. In ista visiōe ꝓsistit nostra z angeloz beatitudo ps. lxxix. Ostende nobis faciē tuā z salui erim⁹. ¶ Item homines excellūt angelos in quattuor. Primo qz xps est noster frater ex vtroq̄ parēte. s. ex pte patris z mris. ex pte matris. i. marie q̄ est mr̄ oim nostr. Un̄ patet q̄ maior fraternitas est inter xpm z hoīes q̄ inter xpm z angelū. Heb. ij. Nusq̄ angelos apphēdit: sed semē Abrae. Et in signū illi⁹ nomiat nos fr̄es suos. ps. xxi. Narrabo nomen tuū fratribus meis. Joh̄a. xx. dixit ihs Marie magdalene. Vade dic fratribus meis Ascēdo ad patrē meū z ad patrē vestr. Sed nunq̄ legitur in scripturis q̄ xps angelos fratres nominasset. Secdo pcellimus angelos in h̄ q̄ xps nos sanguie suo redemit z nō angelos. Adaz em̄ peccauit. sil'r z angel⁹. sed xps nos redemit z nō angelos. Ideo Orige. errauit in hoc q̄ dixit xpm adhuc liberaturuz angelos apostatas. Tercio pcellim⁹ angelos in hoc. qz quotiens peccam⁹ vel reciduam⁹ toties deus indulget nobis. Mat. xviij. Sanctus Petrus interrogauit ihm. Si peccauerit i me frater meus quotiēs dimittā ei: septies. Rndit ihesus Nō dico tibi septies sz septuagiessepties. Et h̄ xps petr⁹ iussit. z ampli⁹ p se facit. sz peccatū dyaboli est irremissibile. Quarto pcellim⁹ angelos i celo. Nā sensu exteriori. i. oculo corpali videbim⁹ glorificatā humanitatē xpi qualiter exaltata est sup oēs angelos. z cū interioribz oculis deitatē. Joh̄a. x. Ingredientur z egredientur z pascua inuenīet. Glo. ingredientur. s. videndo deitatē. z egredient videndo humanitatē xpi. z pascua inuenīet. s. eternoz̄ gaudioz. Ecce quāta magnitudo diuine bonitatis q̄ nos equauit angelis ¶ Idcirco angeloz solēniter debemus celebrare festuz multiplici de causā. Primo ppter multitudinē. qz dicit san. Tho. pte. i. q. l. ar. iij. Angeli fm q̄ sunt i maxima multitudine sunt. Dan. vij. Milia miliū ministrabāt ei. decies mille sies centena milia assistebāt ei. s. p ꝓtemplationē. vbi dicit san. Tho. pte. i. q. l. ar. iij. nō q̄ ille esset determinat⁹ numerus. sed fm Dyonisium in de celesti hierarchia. Numer⁹ eoz excedit numez oim numerabiliū corporū. Job

xxv. Nūquid est numer⁹ militū eī⁹. q. d. nō. Facili⁹ em q̄s numerare p̄t stellas celi et guttas maris z folia arbor q̄z numer⁹ angelor. ¶ Si festū vni⁹ scti est solēniter celebrādū. q̄d tūc de festo angelor q̄tidie ꝯo fuictiū z assistentium. ¶ Scdo festū eor ē solēniter celebrādū ꝓpter recōpensationē. Nā ipsi gaudent de nostra ꝓuersione z de bonis nostris. Unde z nos hodie gaudere debemus de eor honore. Luc. xv. Gaudiū est angelis dei ꝛc. Bern. Lachryme pœnitentiū sunt vinū angelor. Nā sicut forte vinū hoiem letificat. sic nra vera pnia letificat angelos. ¶ Tercio solēniter debem⁹ celebrare eor festum ꝓpter eor fuitiuz. q. sunt nostri fuitores. De q̄ scōm membr. In mini sterū missi ꝓpter eos qui hereditatē capiunt salutis. Chrys. sup epl'am ad Heb. O quantus honor nob exhibit vt ad nos sicut ad amicos angelos ad seruitiuz mittit. Propter qd Bre. xxiij. moral'. Prius pmiserūt se angeli adorare. Gen. xviij. Abraā tres vidit et vnū adorauit. z hoc in veteri testamento. in nouo vero post xpi incarnationē non pmiserunt se adorare. Apocal'. xix. Cecidi Johānes ad pedes angeli qui sibi apparuit vt adorare ēt. Cui angelus. Ne feceris conserv⁹ tuus sum. ¶ Tre angeli seruiūt nobis i vita. i morte. z post mortē. In vita fuiūt pcōrib⁹ penitentibus pficiētib⁹ z pfectis. Primo pcōrib⁹ custodiēdo eos ne a dēmonib⁹ totaliter occidere tur. Nā cū q̄s peccat mortaliter. tunc meruit vt statim dēmones p̄nt sibi frāgere collū z ducere ad infernū. Sz angeli boni arcēt dēmones vt nō p̄nt exercere suā malicia z in pcōrib⁹ vt libēter vellēt. De quo Aug. Diabolus plurimū vult nocere sed nō potest. q. eius ptās sb ptāte dei est. Nā si intantū posset nocere diabolus quātum vellet. nullus iustor remaneret. Idcirco ꝓtra eor malicia dedit nobis de⁹ angelos in custodiam. ps. Et: gelis suis deus ꝛc. Chrys. Si boni spiritus se elongarēt: malor impetū quis sustineret. Nā insidiant nobis i omi loco sacro aut nō sacro omi tpe: die ac nocte. Bern. Undiq̄z bella: vndiq̄z tempta mēta z tela. i. Pe. v. Vigilate frēs. q. aduersarius vr diabol⁹ circūit die ac nocte q̄rens quē devoret. Jō dati sunt nob angeli. ps. Immittet angel⁹ i circūitu timentiū eū: z eripiet eos. Jō Bern. Quotiēs cernis ḡuissimā tēptationē imminere. totiēs inuoca angelum tuū vt sit adiutor tuus i tribulatōe. qd z angeli fideliter faciūt. Bern. Angel⁹ in omi tpe z loco sedul⁹ est pdisequa aie. z nūq̄z relinq̄t totaliter hoiem Sz q̄ pmittit hoiem aliq̄n cadere: est culpa hois. De q̄ Drige. Nō p ingratitudinē z pctm reddit se ꝓtectōe angelica indignū. Jdeo de diligēti eor custodia dicit ps. Non dormitabit neq̄ dormiet: qui custodit isr'l. i. angelus. Glo. q. nō dormitabit neq̄ dormiz et q̄ impugnat isr'l. ¶ Scdo angeli seruiunt pcōrib⁹ eos arguēdo cū resistere nolūt a peccatis. ps. xlix. Arguā te z statuā ꝓtra faciē tuam. s. ꝓ mō etanea delectatōne sceler⁹ pnam eternaz. Et sic angelus redarguit filios israel Judicū. q. de ingratitudine z puaricatōe di. Eduxi vos de egipto: z introduxi in terram quā iurauī patrib⁹ vr̄is. Et dixi q̄ nō debetis inire fed⁹ cū habitantib⁹ terrā. z aras eor subuertere: z noluistis audire vocem meam: Cur fecistis? Subdit. Dñ loquer⁹ angel⁹ verba hec. eleuauerūt voce suā z fleuerūt oēs filij isr'l. Et vocatū est nomē loci illi⁹ loc⁹ fletū siue lachrimaz. Et sic hodie hortant nos ad ꝓtritionē z fletū. Figurat Joh. v. Angel⁹ descēdebat ō celo z mouebat aquā piscine Et sic aqua lachrimaz mouet ꝓ angelos. s. per eorū exhortationē. q. salutē nostrā sinūt. Scriptū sciunt ꝓ beatū Piero. q̄ magis affligit de mones lachryma humilis q̄z pena infernalis. ¶ Tercio seruiūt pcōrib⁹ eos retrahendo nē intantum peccent q̄tum volunt. Hoc habet Num. xxij. Cū Balaā iret ad maledicendū ppl'm isr'l sedens sup asinā: venit in vallē: ab angelo impedit⁹ est. Nam angelus dei euaginauit gladiū. quē cernēs asina auertit se a via z iūxit se parieti. Tunc Balaā percussit asinaz. z ipa locuta est: cur me cedis. Spūal'r. Sic asina. i. sensualitas est sessio rōis. q̄ aliq̄n alienā fert ad ꝓtrandū pctm. ad maledictōem pna. s. mortalis pcti. Sed gladio extremi iudicij minatur angel⁹ ingerendo illud ps. Nisi conuersi fueritis gladiuz suum vibrauit. i. districtū iudiciū qd est gladi⁹ ex vtraq̄z parte scindēs. i. animā z corpus. Deutero. xxxij. Euaginabo gladiū meū: z interficiet eos manus mea. a quo eripiet nos angel⁹ dñi. Jdeo Bern. In quouis loco angelo reuerētiā exhibe tuo. z qd̄ me p̄sente non audes nec illo p̄sente audeas. ¶ Sed querit an angelus in est aīe. Rñdet Rich. de mistico somno. Deus ineſt aīe z angelus ꝛco. ps. lxxxiij. Audiam quid loquat in me domin⁹ deus. De angelo Zach. i. Angel⁹ loquebat in me. Sed est differentia. q. angel⁹ ineſt suggerēs bona. nō ingerēs. hortās bonū z nō creans. ¶ Sed dicer⁹. an angeli differūt specie. Rñdent aliqui.

Sicut omnes hoīes sunt vnī⁹ speciei quo ad esse homis. differūt tñ quo ad naturalia ꝛ dignitates. ꝛ quo ad officia. ꝛ sic est de angelis. ¶ Scdo angeli seruiūt penitentibꝫ. docēdo qđ se regere debēt ne in verbis ꝛ factis recidiuēt. vt habet Ben. xix. Cū angelus eduxisset Loth extra ciuitatez sodomoꝝ. dixit ei. Salua animā tuā ꝛ noli post tergū respicere neqꝫ stes in oī circaregione. sꝫ in monte saluum te fac ne pereas in scelere ciuitatis huius. Et sic angel⁹ monet custodire quisqꝫ sensus ne pream⁹ abutendo eis. Hiere. ix. Mors intrauit p fenestras. i. sensualitates. Idcirco qñqꝫ homini penitenti occurrit. mō vis te sic hre. ꝛ ꝓba tua āmodo tali forma pferre ꝛ sensus tuos custodire: vt in bonis opibus vsqꝫ ad mortē possis deo seruire. hic est angelus domini q̄ docet. Rich. li. de ꝓtemplatōne. Angelus est diuin⁹ nūcius p quē diuinā voluntatem cognoscam⁹. ¶ Tercio angeli seruiunt pficientibꝫ. instruēdo eos bona opa. elemosinas. orōnes. ieunia. castigatōnes. ꝛ labores corpales. vt ea puncipaliter deo offerāt. iuxta dictum Grego. Omne bonū quod agimus per intentionez semp ad celestia eleuemus. i. Cozin. x. Omnia quecunqꝫ facitis ad gloriā dei facite: Uñ Bilbert⁹. Quotidie mane surgētes cuncta q̄ facturi estis deo offeratis. finito die cogitatōibꝫ ꝺuocatis cū oīb⁹ illo die peractis capitulū habeatis ꝛ desideriū ampli⁹ peccandi non habeatis. Et talia bona opera ꝛ desideria portāt angeli añ ꝺspectū dei. Piero. Perferūt angeli orōes ꝛ desideria in ꝺspectu dei. ¶ Itē seruiūt etiā pficiētibꝫ i hoc q̄ semp instigāt vt in bono pficiāt. ꝛ quotidie meliores fiāt Ber. In via dei nō pgredi est regredi. Idco angeli boni nō molestāt hoiem. sed i bono promouent ꝛ ꝺfortāt. Exemplū legit ꝺ quodā heremita qui habuit fontē in heremo lōge a cella sua. tedebatqꝫ eū iter ita spacioſuꝫ ambulare p aq̄ hauriēda. cogitauitqꝫ mēte in loco primoꝝ cellule sue fontē fodere. Trāsiuit hinc inde querere locum congruentē. Conuersus post tergū vidit quendā se sequentē. Cui ait. Quis es? Rñdit. Ego sum angelus domini. Cui heremita. Quid vis q̄ me sequeris. Respondit angelus. Ego numero vestigia tua. q̄ calcando grauiter facis p aqua hauriēda vt apprēmiabūtur tibi in vita eterna. Ille audiens resilijt a ꝓximatione fontis. fontē remotius locando vt amplius mereret. Ecce hoc habuit ab angelo. ¶ Quarto angeli seruiūt perfectis in hoc q̄ ꝺfortificāt eos ne deficiāt. vt habet. iij. Regū. xix. in Helya. qui fuit sessus iacens ꝺb iunipero dicēs. Tolle dñe animā meam melioꝝ non sum q̄ pres mei. piecitqꝫ se ꝛ dormiuit i vmbra iunip̄eri. Ecce angel⁹ dñi ad eū venit ꝛ dixit. Surge ꝛ comede. grādis ꝛstat tibi via. Surrexit comedit ꝛ bibit. ꝛ ambulauit in ꝺfortitudine cibi illi⁹ vsqꝫ ad montem dei oreb. Et sic hodie confortat perfectos vt fecit Thob. v. c. Fortis animo esto. in proximo est vt cureris. ¶ Itē seruiūt angeli nobis in morte ꝛ post mortē. vt patet supra in ꝑmone ꝓmo de angelis. Ideo Beda i libro de ritu gentiliuꝫ. Unusquisqꝫ noverit se obligatū vt veneret angeloꝝ collegiū ꝓpter eoꝝ obsequium. Ideo Ber. Simus grati. simus deuoti tantis seruitoribꝫ. qz nostri custodes. tutores. actores. ꝛ coheredes sunt.

De sancto Hieronimo. Sermo. CXXXVII.

Dilige dominū deū tuū Mat. xxij. ¶ In summa ꝺbꝫ duo innuunt. Primo hortat nos ad dilectionē dei. ibi. Dilige dñm deū tuū ꝛc. Scdo ad dilectōez primi. ibi. ꝛ primū tuuz sicut teipm. ℟ ¶ De ꝓmo dicit. Dilige dñm. Nota signa dilectionis dei sunt plura. Primū est pctōꝝ vitatio. ps. xcvi. Qui diligitis deū odite malū. i. peccatū. Greg. Qui adhuc p illicita desideria defluit pfecto deū nō amat. Et ratio ꝑm Augu. omel. viij. sup Johannē. Charitas ꝛ peccatū mortale opponunt. nisi vnum radicitus euulsum fuerit reliquū plantari nō poterit. Et sic beatus Hieronimus de stridoris opido nat⁹ a iuuentute venit romam. litteris grecis ꝛ hebraicis eruditus. in quibus cognouit veritatem quomodo deū diligeret ꝛ diligere deberet Eo q̄ dicit san. Tho. parte. i. q. i. ar. ix. Maioꝝ cognitio de deo nō habet in hac vita sicut in sacra scriptura. Cui cōsonat Dyonisius libro. i. celestis hierarchie. Impossibile est nobis lucere diuini lumis radiū nisi ꝺb velamine scripturaꝝ. ¶ Secundū signū dilectōnis est verbi dei delectabilis auditio ꝛ cōseruatio Eccli. ij. Qui diligunt illū seruabūt mandata illius. Uidemus em̄ q̄ amatoꝝ audiunt libēter de amat⁹ san. Et sic Joh. viij. Qui ex deo est verbū dei audit. Aug. Uerbū dei est probatoriū p qđ filij dei discernunt a filijs dyabli. Et Jo. xiij. Si q̄s diligit me ꝑmonē meū seruabit. Greg. Unusq̄sqꝫ seipm interroget an

Sermo CXXXVIII.

ꝛeū diligat si sermonē eius seruat. Hoc signū habuit Hieronim⁹ q̄ q̄ttuor annis ꝛ sex mensibꝫ labꝫibꝫ insudauit bibliē componendo i bethleem eā. ꝛ intantū q̄ nō poterat se ampli⁹ p̄ ꝛbilitate erigere nisi in fune ꝛsup suspenso. ¶ Terciū signū dilectōnis ꝛi est virtutū frequēs opatio. Symon d̄ cassia. Nescit seriari dilectio. Lui ꝺsonat Hrego. Amor ꝛi opat magna si est. ꝛ cessat opari vbi non est. Et sic beat⁹ Hieronim⁹ mlta bona opatus est. Ipse bibliā trāstulit ꝛ greco ꝛ hebꝛaico i latinum. Ipe ex p̄cepto Damasi papę psalteriū cōstruxit p ferias. ꝛ epl'as ꝛ euangelia p circulū anni ordinauit. ꝛ Hlozia patri in fine psalmoꝝ. ꝛ papa Damasus ꝺfirmauit. Et Heuerus dicit ꝛ eo. Die noctuq̄ nō requieuit. sꝫ tpe suo surrexit. legit. scp̄sit. aut oꝛauit. Ecce charitas in freq̄nti opatōe. ¶ Quartū signū charitatꝫ est ꝛ spūali ꝛfectu primi ꝺtristatio. i. Loꝛ. xiij. Charitas ñ gaudet sup iniq̄tate sꝫ pl⁹ dolet. Aug. Qui nō dolet ꝛ malo primi nō est ꝛeo charitas ꝛi. Jō Ro. xij. Flete cū flentibꝫ. ꝛ gaudete cū gaudētibus. Et sic beat⁹ Hieronim⁹ ꝺdoluit malis. Nā anno suo tricesimo fuit electꝰ ī cardinalē. mortuo Liberio dign⁹ clamaꝛ summo sacerdotio. Audiētes mali timuerūt ei⁹ austeritatē. in sidias posuerūt p veste mulieꝛē. quā ante lectū locauerūt. Et ipe mane surrexit suā estimās vestē. ꝛ induit. ꝛ sic matutinas intrauit. ab emul' ꝛisus est. Hoc attendēs eoꝝ malicie ꝺdoluit ꝛ eos ꝛeliq̄t. ꝛ abūt ad Hregoriū nazanzenū ꝺstantinopolitane vrbis epm. ¶ Quintū signū ꝛi dilectionis est oīm tpaliū abꝛenūciatio. Piero. Perfect⁹ xp̄i seru⁹ nihil q̄rit p̄ter xp̄m. Sꝫ dicit cū ap'lo ad Phil'. iij. Oia arbitraꝛ sum vt sterꝯa vt xp̄m lucrifacerē. Et h̄ est signū pfecti amoꝛis. De q̄ Hreg. viij. moral'. Ad culmē pfectōis tendūt qui exterioꝛa oia ꝛelinq̄unt. Et Aug. Quātū q̄s ꝛspicit intantū diligit. Et sic sctūs Hieronim⁹ reliq̄t tpalia. mundi gl'iam. ꝛ carnis ꝛsideria. ꝛ arrā vitā ī heremo ducēs in dura abstinēcia viuēs. vt dic̄ Aug. ad Cyrillū. In quattuoꝛ annis vinū ꝛ siceraꝫ nō bibit. coctū in egritudine bis comedit. fructus herbaꝝ semel in die sumpsit. nō sciuit lectū nisi terrā. semp flebat venialē ac si occidisset hoīem. p quadrien niū talē austeraꝫ duxit vitā. ¶ Sextū signū charitatis ꝛi est aliorū ad ꝛi seruitiū ꝓuocatio. ꝛ q̄ Hreg. Tāto amplⁱ q̄s ꝛeū diligit. q̄nto pl'es alios ad ꝛi dilectionē adducit. Nā ſm Hre. Nullū ꝛo tale sacrificiū sicut zel⁹ aiaꝝ. Huc zelū habuit beatus Hieronim⁹. O q̄ multos p sctōꝝ vitaꝫ ꝛ p̄dicationē ꝛ miraculoꝝ opatōez adduxit ꝛ attraxit. vt patꝫ in vita ei⁹. Cū fratribꝫ ī bethleem religiosam elegit ducere vitā. vt patet in ei⁹ legēda. ¶ Septimū signū dilectionis ꝛi ꝛ charitatis est aduersitatū ꝓpter ꝛeū libens baulatio. i. Loꝝ. xiij. Charitas oīa suffert. Hreg. Qui fortiter amat oīa equanimiter portat. Rō Bern. O ia grauia charitas facit leuia. etiā mortē puipendit. Lāti. viij. Fortis est vt moꝛs dilectō. Piero. Amanti nihil est difficile. Et sic dura ei⁹ vita ꝛ austera ꝛ malorū ꝑsecutio amara fuit ei suauis ꝛ melliflua vt p se scribit in epl'a ad Hsellā. Hratias ago ꝛeo quia dign⁹ sum habitus q̄ oderit me mūdus. ꝛ maleficuꝫ me garriūt. ꝛ cognouit se ad regnū ꝑuenire p famā bonā. Et infamiā nō solū in vita passus est. sed post mortē. vt patꝫ in ei⁹ legenda.

¶ Sermo. CXXXVIII. Ad idem.

Dilectus ꝛeo ꝛ hoīb⁹. cui⁹ memoria in bñdictione est Eccī. xlv. Hec verba ꝓpsita licet dicta sunt ꝺ moyse. tñ pñt exponi ꝛ sctō Hieronimo. In q̄bꝫ beat⁹ Hieronim⁹ cōmendaꝫ a duobꝫ. Primo a generali dilectione. ibi. Dilect⁹ ꝛeo ꝛ hoīb⁹. Scōo a speciali benedictōe. ibi. cui⁹ memoria in bñdictione est. De ꝓmo dicit. Dilect⁹ ꝛeo ꝛ homibꝫ. ¶ Item quattuoꝝ sunt genera hoīm. Primi sunt dilecti ꝛeo ꝛ nō homibꝫ. vt pauperes infirmi ꝛ leprosi. Illi nō acceptaꝫ ab homibꝫ. Prouerb. xix. Fratres hoīis pauperis oderūt eū. ꝛ amici ꝑcul recesserūt ab eo. Nazarenus ꝛeus non cōtemnit sed diligit. ps. lxxi. Parcet pauperi ꝛ inopi. ꝛ aīas pauperū saluas faciet. Idē. Refugiū pauper ī tribulatione. Patet ꝛ Lazaro Lu. xvi. quē in sinu suo accepit. Idcirco pauperes hñt se sicut stelle q̄ parue sunt coraꝫ hoīb⁹ vt obolus. sed magne sunt in celo. Et sic pauperes magni apud ꝛeū sunt. ¶ Et hoc patet in multis. Primo in assimilatione. Nā ꝛeus homo factus pauperibus se assimilauit. ꝛ pauperecula virgine natus. in paupe loco. pānis inuolutus. positus in p̄sepio. vt implereꝫ illud Zach. ix. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus ꝛ ipse pauper. ps. Paup ꝛ egenus factus sum. Et. ij. Loꝝ. viij. Scitis cū diues esset ꝓpter nos egenus factus est. vt nos illi⁹ inopia diuites essem⁹. Scōo in electione. Unde. i. Loꝝ. i. Infirma

mundi elegit dē. Grego. Vos xp̄s elegit q̄s mundus sprenit. s. pauperes. Jaco. ij. Nōne dēus pauperes elegit in hoc mundo diuites i fide: t heredes regni. Tercio in conuersatione. Prouerb. iij. Cum simplicibꝫ sermocinatio eius. s. cū discipulis t paupibus piscatoribus vixit. mortuus est cuꝫ paupibus latronibus. Quarto in predicatione. pauperibus regnū celorum p̄misit. Matt. v. Beati pauperes. qm̄ ipsorum est regnū celoꝝ. Ecce diuitibus terrā dedit. paupibus regnū celoꝝ. Jdeo patiēter debemus pauptatez sustinere. Aug. Nō displiceat tibi paupertas tua. qz ea nihil ditius posset repiri. qz regnū celoꝝ eis p̄mittitur. Grego. Nō indignamini cum mali florent in mūdo. qz nihil habēt i celo. vos nihil i mūdo. ergo hereditatē habebitꝫ in celo. Grego. Deus salubriter negat electis q̄d cōcedit reprobis. hic aliq̄n negat electis tpales diuitias: vt ibi det eternas. Hic dat tribulatōes tpales: vt ibi habeant consolatōes eternas. Jdeo Amb. q̄z misericorditer dēus parcit cui hic aduersa tribuit. Nā quanto maior tribulatio tanto vberior consolatio. Quinto in iudicij sessione. Job. xxxvi. Judiciū pauperibꝫ tribuit. t merito quia oppꝫssi. Jaco. ij. Nōne diuites p potentiam oppꝫmūt vos. Gz ibi erunt exaltati. Mat. xix. Vos qui reliquistis omnia sedebitis sup̄r sedes iudicantes duodecim tribus israel. Jdcirco pupes nō sunt parui pendendi vt aliqui faciunt nolentes inspicere eos. Ambrosius sup̄r p̄s. Quid petius fratres vt pauperes supbo oculo dēspiciamus: Implebit in nobis illō Sap̄. v. Hi sunt q̄s aliquando habuimus in derisum. Ecce quomodo cōputati sunt inter filios dei. Jdcirco Prouerb. xxij. Nō facias violentiā pauperi. dñs iudicabit causaz eius. Sexto in desideriorum exauditōne. p̄s. ix. Desideriū pauperū exaudiuit dñs. t Isa. lxv. Anteq̄z clamant exaudiam eos. ¶ Secūdi sunt quos diligunt homies t mūdus. sed nō dēus. vt sunt potentes t diuites. de potentia t diuitijs se eleuantes. Nos mūdus honorat t beatificat. p̄s. cxliij. Beatū dixerunt populū tē. Licet em̄ sunt supbi vsurarij pētis implicati. tm̄ diliguntur a mūdo sed nō a dēo. Judith. ix. Supbi nūq̄z placuerūt tibi ab initio. sed contempti fuerunt: vt patet Lu. xvi. vbi diuitē nomiare noluit. iuxta illud p̄s. xv. Nec nominabo eorum memoz ero p labia mea. Etiā nō diligit auaros. diuites. superbos. t potentes. Sapiē. vi. Exiguo concedit misericordia. potētes potenter tormēta sustinebunt. ¶ Tercij sunt quos nec dēus nec homies diligunt. hi sunt miserrimi. vt lusores: raptores: deo carēt: homines nō habent. Hi sunt infelices in corpore t anima. De quibus Hiere. xvij. Duplici contritione contere eos dñe. p̄s. cviij. Induent sicut dyploide cōfusione sua. Hi sunt sicut bufones extra horribiles ad videndū. intus venenosi vt demones. qui nec ab hominibꝫ nec a deo diligunt. Jdeo apostolus. i. Coz. x. Nolo vos esse socios demoniorum. ¶ Quarti sunt deo t hominibus dilecti. Hi sunt virtuosi virtute. sanctitate t bonitate prediti. vt fuit Thobias Thob. vlti. Omnis generatio eius in bona vita t conuersatione permansit. ita q̄ esset acceptā deo t hominibus. Talis fuit Johannes baptista qui fuit dilectus deo t hominibus. de quo dixit xp̄s Mat. xi. hic est de quo scriptum est. Ecce mitto angelum meum. Et etiā hominibus. Mat. xxi. Omnes sicut p̄phetam habebant Johannē. et Marci. vi. herodes metuebat Johannem vt virum sanctum t iustū. Tales sunt sicut sol qui lucet sup̄a se t infra se. sup̄a se p lumen gratie coram deo. infra se hominibus p bona exempla. Et sic nos Mat. v. Luceat lux vestra coram hominibus vt videāt opa vestra bona. tē. Et talis fuit sanct⁹ Hieronim⁹. Eccli. l. Quasi sol refulgēs. sic ille refulsit in templo dei. s. virtutibus. ppter quas dilectus deo t hominibus. ¶ Item dē diligit multa genera hominū. Primo sapientes. Sap̄. vij. Neminem diligit deus nisi eum qui cū sapiētia inhabitat. s. sapiētia dei t nō seculi. i. Coz. iij. Sapientia huius mūdi stultitia est apud dēū. ¶ Sed dicetes. Que ergo est sapientia dei. Rndetur cauere a peccatis. Eccli. iij. Sapiēs coz t intelligibile abstinet se a peccatis. Et in operibus iusticie successus habebit. Talis fuit Hieronimus hris grecis. hebraicis. t latinis eruditus. licz prius legit Tullium. t ppter hoc corrept⁹. post hoc in theologia fecit diligentiam. vt dicit Aug⁹. ad Cirillum. In scripturis sanctis t in experientia neminem didici sibi simulem. Nam quod hieronimus ignorauit null⁹ hominū a natura sciuit. Jdeo ad petitionē Theodosij pape Damasus cōmisit hieronimo ecclesiasticū officiū ordinādum. Jdeo canitur de eo illud Eccli. xv. Impleuit eum dñs spū sapiētie t intellectus. Propter q̄d dilect⁹ deo fm illud Prouer. xiij. Accept⁹ est regi minister intelligens. ¶ Sedi qui diligunt a deo t hominibꝫ sunt mansueti. De quo Eccli. iij.

In mānsuetudine opa tua fac. z sup gl'iam hominū diligeʒ. Tal' fuit moyses. vt ptz Nu. xij. Mitissim⁹ in ppl'o appuit. ideo legit' d̄ eo Dilect⁹ xto z hoibꝫ. Et sic nos mites esse xbr mus. si xto dilecti esse velimus. Unde apl's ij. Thimo. ij. Seruū xi non oportet litigare sed mansuetū esse ad oēs. Talis fuit beat⁹ hieronim⁹. cū in anno etatis sue tricesimo electus fuit in cardinalē. mortuo Liberio clamat' dignus summo sacerdotio. tunc mali irriserūt eū p vestē mulieris. ipe tacuit z mite recessit a roma ad Gregoriū nazāzenū cōstantinopolitane vrbis epm. faciēs iuxta illd ad Ro. xij. Date locū ire. ¶ Tercij qui diligunt a xto et homibꝫ sunt xtum diligētes. Prouerb. viij. Ego diligētes me diligo. Nemo se amari diffidat q̄ amat. hec Bern̄. Et sic dñs ih's xp̄us dilexit Martham. mariā. z lazarū. Joh. xi. qz signa charitatis exhibuerūt ei. vt implerēt illud Johā. xvi. Ipse pater amat vos. qz vos me amastis. Seneca. Demōstrato tibi amatorū. si vis amari ama. Et sic beatus Hieronimus amabat xtū. vt patet in abrenunciatione oīm rez tpaliū. Aug. Inq̄tū quis xspicit intantū diligit. Et sic oia ipe arbitratus ē vt stercora. ad Phil. ij.

¶ De sancta Hedrvige.
¶ Sermo. CXXXIX.

Honora vidu as q̄ vere vidue sunt. scribit'. i. Thi. v. z applicat' ad honorez sancte Hedrvigis i festo hodierno ¶ In verbis p̄missis duo innuunt'. Pmo stat⁹ viduitatis honorat'. Scdo vera viduitas specificat'. Primū ibi. honora viduas. Secūdum ibi. que vere vidue sunt. De pmo dicit. Honora viduas. ¶ Pro quo sciendū. multiplex est honor viduis impēdendus. Primo sunt pferende p̄conijs. secundo sunt fouende subdijs. tercio sunt visitāde solatijs. quarto sunt xfendēde in negocijs. ¶ Dixi pmo q̄ vidue sunt pferende p̄conijs. Quia sm Ambro. in lib. de officijs. Nō multū in se mozis aut virtutis est a connubio abstinere quod aliquando delectat q̄z connubij delectamenta nescire. Idē de virginibꝫ. Facilior est resistentia in eo q̄ carnis incentiua nō nouerat. sed viduitas eo sollicitior q̄ pteritas aie recolit voluptates. ideo ratione victorie sunt preconio extollende. sicut Judith que vicit Holofernē laudatur Judith. xv. quā b̄ndixerūt oēs vna voce dicentes. tu gloria hierusalē. tu honorificētia populi. tu letitia in israel. confortatum est cor tuū eo q̄ castitatē amaueris. z post virū tuū alterū nescieris. ideo eris benedicta in eternū. z laus tua nō recedet de ore hoim. Spūaliter. Holofernes interp̄tatur infirmitas. z significat carnez. Mat. xxvi. Spūs pmptus est. caro aūt infirma. Illā vicit beata Hedrvigis. z in pugna victoriam obtinuit. quod est raz. De quo Aug. Inter omnia xp̄ianoz certamina durioza sunt castitatis plia. vbi quotidiana pugna z rara victoria. qz talis a xto datur. Sap. viij. Non possum esse continēs nisi deus det. Ideo Aug. Dñe inbe continentiā. da quod inbes. z inbe quid vis. Nā hoc donū victorie cōtra carnē nō oīmibꝫ datū est. de quo Matth. xix. Nō oēs capiūt verbū hoc. qui pōt capere capiat. Propter hoc apl's concedit viduis mrimoniū. i. Thim. v. Nō eligatur vidua minus sexaginta annoz. volo autem iuniores nubere z filios procreare. matresfamilias esse. Qui autē habēt illā fortitudinez spūs vt possint carnē vincere. bene sunt laudande. Nā apostolica sententia tales cuz virginibꝫ copulauit. i. Cor. vij. Mulier innupta z virgo cogitet que dñi sunt: vt sit sancta corpe z spū ¶ Secundo sunt fouende subdijs. nā antiquitus sustentabant stipēdijs ecclie ipse vidue que pre etate aut infirmitate nō poterant laborare. i. Thim. v. Si quis fidelis habet viduas subministret illis ne grauentur. Nolebat enim apl's penurias pati viduas. sed volebat q̄ diuites nepotes darent eis necessitatē. Ideo Job. xxij. arguit immisericordes dicens. Uiduas dimisistis vacuas ppterea circūdati est' laqueis ¶ Tercio sunt visitande solatijs. Jacob. i. Religio munda z immaculata hec est apud xtū patrē visitare pupillos z viduas in tribulatione. hoc est cōpatiendo eis corde. consolando ore. z benefaciendo opere. Quod docemur Eccli. iij. Congregationi pauperū affabilez te facito. Quod fecit christus Luce. vij. mulieri vidue vt dicitur. misericordia motus. Ecce compassio cordis. Et subdit. noli flere. Ecce cōsolatio oris. Et resuscitauit ei filium z dedit matri sue. Ecce beneficiū operis. nobis in exemplum vt dicit Augusti. Omnis christi actio nostra est instructio. z Johā. xiij. Exemplum dedi vobis vt vos ita faciatis. ¶ Quarto sunt xfendende in negocijs. Isa. i. Subuenite oppresso. iudicate pupillo. xfendite viduam. nam h̄ pertinet ad seculares z spirituales prelatos

Primo ad spūales. de quo Gelasius papa. t habet. lxxxvij. dist. c. licet. Licet omnib⁹ debemus ingztuz possum⁹ patrocinīū nō negare. pl⁹ tn̄ viduaz cās ducimur exequēdas. Secūdo ptinet ad scl'ares. Un̄ Piero. sup Piere. t habet. xxiij. q. v. c. regū. Regū est ppriū facere iudiciū t iusticiā: t liberare de manu calūniantiū vi oppressos. pupillo t vidue que facilius opprimuntur a potentib⁹: ꝑbere auxiliū. Ratio ppter salutē eoz. eo q̄ dicit Eccī. iij. Esto pupillo misericors vt pater. t p viro mr̄i illoz. t eris velut altissimi filius. Sz heu ecōtra facunt prelati qui molestāt eos t nō tuētur. Quod ꝺquerit dn̄s Isa. i. Principes tui infideles socij furū. pupillo non iudicant. causa vidue n̄ ingredit ad eos. heu vindicabor de hostib⁹ meis. De quo Exo. xxij. Uidue t pupillo nō nocebit⁹. t si leserit⁹ eos. clamabūt ad me: ego exaudiā vocē eoz. Naz molestatio eoz est peccatū clamitans in celū. De quo Eccī. xxxv. Nonne lachrime vidue ad maxillā descendunt: de maxilla ad celos. et dn̄s exauditor non delectatur in illis. sed vlciscet. ps. lxvij. Deus pater orphanoz t viduarum. ℰ ¶ Exemplū. Quidam rapuit cui dā vidue pauperi vaccā. que cū fleret t instanter peteret vt ei vaccā restitueret ppter paruos pueros quos habuit. Rn̄dit. Si ego nō rapiā: tunc alius sequēs me rapiet tibi. t sic vaccam recepit t recessit. Post obitū ei⁹ punit⁹ a diuersis demonib⁹. Et vnus inter ceteros eū incessanter t infatigabiliter punīuit. Tunc ille miles damnatus dixit ad demonem illum Cur me ita cōtinue psequeris t punis q̄ alius aliozz. Respondit Si ego non facerem: tūc alius faceret. Hec sunt verba que dixisti dū pauperi vidue vaccā recepisti. ¶ Dixi secundo. status viduaz specificat. ibi. q̄ vidue vere sunt. f ¶ Pro quo sciendu z q̄ triplices sunt vidue. i. dyaboli: mūdi: t dei. ¶ Prime sunt solū noīe t non corpe. Pe q̄b⁹. i. Thimo. v. Cū luxuriate fuerint nubere volunt in dn̄o. Tales sunt inhoneste. demoniace ac fugiende. De quib⁹ dz. i. Thimo. v. Adolescentiores viduas deuita. quia dz Eccī. xij. Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. ¶ Secunde sunt vidue mundi. De sunt vidue nomīe t corpe. sed nō mēte. que p malas ꝺcupiscētias idola turpitudinis in cordib⁹ suis ponūt. t mentē ac ꝺscientiā cōcupiscētijs maculant. Quia dicit Bre. iij. moral'. Sepe mens in recordatōe culpe ꝑterite ita cōcutitur vt lōge q̄z prius vulnerat'. Tales em̄ ad spūalem ꝺsolationē raro puenīūt. q̄z dicit Bre. Quāto q̄s i inferioribus dilatatur. tāto a superioribus diuīū gī. Piero. Impossibile est animā delicijs repleri spūs t carnalib⁹ delectatōib⁹. ¶ Tercie sunt vidue dei. De sunt vidue nomīe. corpe: t mēte. que se vouerunt dn̄o. De quib⁹ Aug. in lib⁹. de viduitate. Si nō vouisti ꝑtinentiā exhortor vt voueas. si vouisti exhortor vt perseueres. q̄z dicit san. Tho. in. ij. ij. Melior est ꝑtinētia castitatis cum voto q̄z sine voto. Augu. Sicut qui dat fructū cū arbore plus dat q̄z qui fructum sine arbore p̄bet. Sic qui p̄bet castitatis continentiaz cum voto: videtur radicem liberi arbitrij deo prebuisse. ¶ B Tales vidue debent hr̄e septē ꝺditōnes. Primo quo ad deū debēt esse affectuose. ita vt omnē spem t fiduciam in deum ꝓiciant. iuxta illud. i. Thimo. v. Que vere vidua est t desolata speret in domino. Talis fuit Judith que ait. Spem in aliuz nunq̄z habui. Nam sicut columba nidificat in petra. sic in domino earum fiducia. Nam quis vir fidelis esset si dimitteret desolatā sibi desponsatam. Sic tales vidue p votum ꝑtinentie deo sunt desponsate. ideo non relinquuntur ab eo. Eccī. ij. Quis speravit in domino t est derelictus. ¶ Secūdo debent esse in orationibus studiose. i. Thimo. v. Que vere est vidua instet orationib⁹ ac obsecrationib⁹ die ac nocte. Talis fuit anna. lxxxiij. annorum vidua. Luce. ij. que non discedebat a templo die ac nocte. Aug. Quāuis ad omnes christicolas orare ptinet. specialis tamen cura orationis competit viduis signanter veris. q̄z tales exaudiunt. Eccī. xxxv. Non despiciet dn̄s pupillum nec viduā si effundat loquelam gemitus. ¶ Tercio debent esse operose nō in ocio constitute. sed semp in aliquo ope inueniri debent. Piero. Semper aliquid boni operis facito de. Nā fm Augu. Ociositas sine timore est magistra nequitie. Nā est quasi cōtra naturā homis ociū. quia scribit Job. v. Nascit homo ad laborem sicut auis ad volādū. Nā ociosus nō est dignus pane quo vescitur. ij. Thes. iij. Qui nō vult opari nec māducet. Et posito q̄ vidue in temporalibus abundēt. eque bñ ppter pauperes alēdos opari debēt. quia dicit Augu. de vita xp̄iana Illam elemosinā deus approbat. quā quis ꝺ iustis laboribus amministrat. Talis fuit beata Hedwigis. Un̄ canit ecclia. Nunq̄z fuit ociosa. sed mens studiosa t manus operosa. ¶ Quarto nō debent esse verbose. q̄z dicit Piero. In verboz pondere ꝺsistit ꝓbatio vi-

re. qz ex abūdātia cordis os loquit. Mat. xij. Nā ſm sonū verboz nosciť q̄litas mēt. iuxta illud Chrīſ. ſup Mat. Quale ē cor talia verba ḡs loquit. Sic ex vanitate ꝓtoz vanitas cordis intelligit. z religiositas summe ee videt. De quo Jaco. i. Si quis putat se religiosum z nō refrenās linguā suā: huj⁹ vana ē religio. Qui em̄ in verbo nō offendit hic ꝑfectus est vir. Jō docet Salomon puerb. xiij. Qui custodit os suū custodit animam suaz. Naz ſm Bern. Leuis est sermo. sed grauiter vulnerat. Jō ꝙquerit Job. xi. Numqd verbo ſus iuſtificabit. q. d. non. Ideo qui moderat sermones suos sapiens est. qz in multiloquio raro eſt peccatū. Prouerb. x. Quinto debēt esse ad primū officiose. i. Thi. v. Si qua vidua filios habet aut nepotes. diſcat ꝓmo domū suā regere. hoc est filios z amicos erudire aut eius miniſtros. quia non est parui meriti apud eum filios educare. z paupes ꝓximos aut cognatos. quia dicit Aug. Quicqd edificas in alijs docendo z exhortando: oīa tibi facis. ¶ Sexto debent esse in opibus miscōdie viscerose. i. Thimo. v. Uera vidua est si pauperes hospitio recipit. sanctoꝝ pedes lauit. et necessitatibꝫ eoꝝ subuenit. Nā vidua multas habet vexatōnes. ideo debent facere pauperes defensores. qz desideriū pauperꝫ exaudiet dñs vt patet de Drusiana z thabita. Actu. ix. vbi ad instantiā pauperum iste due matrone fuerunt resuscitate. Drusiana p Johannē. Thabita p petrum. Ideo Isa. lviij. Egenos et vagos induc in domū tuā. tunc inuocabis me: z ego exaudiam. Talis fuit beata Hedzvigis de qua canit ecclesia. Clam intrat domicilia dans infirmis obsequia z leprosis pocula

¶ Septimo debent esse victoriose cōtra temptationē mundi: carnis: z diaboli. ¶ Primo ꝓtra temptatōem mūdi debēt esse a turbis separate. Eccli. xviij. Ne oblecteris i turbis. Dicit em̄ Seneca. Quotiens inter homines fui totiens minus ꝑfectus redij. Nā Maria in turba perdidit Jhm̄ Luce. ij. Ideo competit eis solitudo. Talis vidua fuit Judith. que mansit in cubili secreto domus sue. Et debent esse solitarie ꝓpter ꝙseruare thesauꝝ vidualis castitatis. Grego. Dēpdari desiderat qui thesaurum in via publice portat. Dic thesaurus magnus est z ꝑciosus. Eccli. xxvi. Nō est cō digna ponderatio continētis aie. Qui quidē thesaurus continet in vase fragili. ij. Corin. iij. Habemus thesaurum istum in vasis fictilibus. Ideo studiosius requiritur respectus.

¶ Secō cōtra temptatōez carnis debent esse ieiunijs assuete. Eo ꝙ dicit apls. i. Thim̄. v. Uidua in delicijs viuens mortua est. Bern. In delicijs periclitat castitas. ergo vidua que vult esse casta z xpō placere: debet in abstinentia viuere. Hugo de sctō victore. Parca vita occidit vicia. Amb. de viduitate. Esto mulier tempans vidua casta abstinēs a vino. Si Judith vinū bibisset cum adultero dormisset. Hiero. Uenter vino estuans cito spumat in libidinem. ¶ Tercio ꝓtra temptatōez dyaboli debent esse cruce xpi armate. i. Petri. iij. Christo in carne passo vos eadem cogitatione armamini. Nā ſm Aug. Memoria crucifixi crucifigit vicium. Talis fuit beata Hedzvigis. De qua canit ecclesia. Signum crucis mente gerens siti fame se affligens mortis xpi memor. Ideo eius vita ardua non erat ei sarcina. qz oculos mentis habebat ad virtutē xpi passionis. De quo Grego. Si passio xpi ad memoriā reuocetur. nil tam graue qđ non equo animo sustinetur. Et hoc fecerat ipa. vt patet in eius legenda.

¶ Sermo. CXL. Ad idem.

Mulier timēs

deū ipa laudabit. Prouer. vlt. z legit hodie ad honorē sancte

Hedzvigis. ¶ Itē triplices mlieres laudant. Primo mulier diligēs. secūdo mlier sapiēs. tercio mulier timens deū. ¶ Dico ꝓmo laudat mulier diligēs. puer. viij. Mulier diligēs corona est viro suo. Talis fuit btā Hedzvigis. O q̄z diligēs fuit in seruitio dei. vt canit eccl'ia. Manus ei⁹ operosa nunq̄z fuit ociosa. legit semp aut orauit. Hodie legit in lectione illud Prouerb. vlti. Panē non comedit ociosa sz manū suā misit ad fortia. Et sic nos debem⁹ esse diligētes. ij. Parat. xix. Agite diligenter. z dñs erit vobiscuz. Et h̄ docemur ex multis. Pmo docemur ex natura. Job. v. nascitur hō ad laborē. Secō ex scriptura. Eccs. ix. Quecunq̄z ꝑt man⁹ tua instāter opare tē. Tercio a creatura. Prouerbioꝝ. vi. Uade ad formicā o piger: z cōsidera vias eius quomodo parat i estate. cibū sibi ꝙgregat in messe vt habeat in hyeme. Ideo Job. xij. Interroga iumenta z docebunt te z volatilia indicabūt tibi. Quarto ex remuneratōe futura. Eccī. vlti. Quamini op⁹ vestꝝ ante ꝑs: z dabit vobis mercedē in tpe. Greg. Secdm differētiā meritoꝝ erit retributio pmioꝝ. ¶ Secō laudat

mulier sapiēs. Prouer. xiij. Mulier sapiēs edificauit domū. s. saluti. Et hoc etiā cuz honorabili vita. Breg. nazāzen⁹. Prima sapia ē laudabilis vita. vt inqt Augu. in lib. de fide Uera sapia est nosse que debes facere z vota p ficere. Hec sapiētia nō inuenit in vita carnali Job. xxviij. Nec sapia nō inuenit i terra suauiter viuentiū. i. in carnali delectatōne. sed in studioso exercitio abstinētie. De quo Augu. Sapiētia sanctoz est hic temp aliter cruciari ibi eternaliter delectari. Et sic beata Hedwigis que stigmata xpi in corpe suo castigando z flagellādo portauit. ¶ Tercio laudat mulier timēs deū. de qua thema. Mulier timens deū ipa laudabit. ps. cxlvi. Ben eplacituz est dño sup timētes eū. Sctūs Tho. in. ij. ij. q. xix. arti. ij. Sex sunt species timoris. ¶ Prim⁹ est timor mūdan⁹. cū qs pl⁹ timet p dere bona mūdi. honores. ptātes. vl' diuitias qz bona aie. Hic timor si ptingat vlqz ad ratiōnē. i. voluntatē est pctm mortale. Si aūt tm ptingat ad potētiā sensitiuā est veniale. Hūc timorē habuit herodes Mat. ij. q cogitauit xpm occidere timēs regnū pdere tpale. Hūc etiā habuit pylat⁹ q innocentē xpm morti adiudicauit ppter timorē cesaris. Joh. xix. Cui iudei dixerūt. Si hūc dimittis nō es amic⁹ cesar. q se tādiu retinuit dicēs. nō inuenio in eo causam. Hz timor mundan⁹ eū pstrauit. Chrisost. sup Mat. Facile deuiat a iusticia q in causis nō deū hz hoiez formidat. Hūc timorē habuit Pharao Exod. i. Pādauit puulos iudeoz occidere ne multiplicarent z expellerēt eū de regno. Et sic iudei nitebant christū occidere Joh. xi. Si dimittim⁹ eū tūc oēs credēt in eū zc. Sil'r ille villic⁹ Luc. xvi. q timens defectū defraudabat dñm. Et tales sūt multi. de quibz Isid. de sum. bo. Multi cupiunt z olare ad gram dei. hz timēt carere oblectamētis mūdi. z uocat eos amor xpi. hz reuocat eos cupiditas seculi. Tales dei ira incurrunt. De q in ca. xi. q. ij. quisquis. Quisquis metu ptātis veritatē occultat: ira dei sibi puocat. Talē timorē declinare debem⁹. ps. xlviij. Ne timueris cū factus fuerit hō diues: z cū multiplicata fuerit glia domus eius. cū interierit nō sumet omnia: neqz descēdet cū eo glia eius Talibz eueniet illō Job. iij. Nō verebar accidit mihi. Timēt pauptatē talem z inueniēt eternalē. Idcirco time deū z habebis multa bona. Thob. iij. Fili memēto qz pauperē vitam gerim⁹. habebis multa bona si timueris deū. ps. xxxiij. Nihil deest timentibz. Aug⁹. Felix xpiana religio. qz oīa possidet in oīi possessione. Eccli. xl. Timor dei sicut paradisus benedictōis. s. vbi null⁹ defect⁹. ¶ Secūs est timor human⁹. qñ alicui⁹ nimiū timet pnā corpalē. Iste etiā est mal⁹ licet min⁹ qz prim⁹. Et iste timor magnas columnas ecclie eiecit. vt Petrū. q ppter passionis timorem xpm negauit. Cōtra hunc Mat. x. Nolite timere eos qui occidūt corp⁹: z nō habēt pl⁹ qd faciāt. sed timete eū q postqz occiderit corp⁹ habet ptātez mittere aiam in gehennā. Aug. super ps. lxij. Qui sup hoies es time. z hoies timebunt te. morte sempiternā time. z pnāz nō timeb. qd times hoies i sinu dei positos. tu de sinu eius noli cadere. quicqd passus fueris erit tibi ad salutē z nō in pniciē Sic. vij. frēs. ij. Mach. vij. z. i. Pe. iij. Beati estis si qd patiemini propter iusticiā. si quis patit vt xpian⁹ nō erubescat. ¶ Tercia⁹ est timor naturalis. quo qs fugit naturaliter rē siue nature nociuaz. Et dicit mgr in. ij. di. xxiij. dz naturalis nō qz creat⁹ est homini. nec qz de bonis naturalibz. sed qz ex corrupta natura p pctm oīibus aduenit cui corruptio inoleuit tanqz esset naturalis. Et ille timor est effect⁹ peccati. z est tm i appetitu sensitiuo. nec est bon⁹ nec malus. Phs. ij. ethi. Ea q insunt nobis a natura p ea nec laudamur nec vituperamur Attñ dicit san. Tho. in. ij. ij. q. xxv. Iste timor qñqz trāscēdit rōez z facit inhibitū. vl' trāscēdit pceptū: tūc cōcordat cū timore hūano. z est pctm mortale. Jō dz exponi p rōez ad faciēdū qđ dz. Marci xiij. Cepit pauere z tedere. attñ dixit. Nō sic ego volo hz sicut tu. Sic nos sensualitatē sibi cere debem⁹ rōni. Figurat Nu. xxij. Balaam calcaribz vrgebat asinā. Et sic rō sensualitatē. Eccli. xxxiij. Uirga z onus asino. virga ne te pescat: onus ne lasciuiat ¶ Quart⁹ est timor seruilis. cū quis nō amore iusticie sed timore gehēne vel alterius pene a malo auertit vel facit aliquod bonū. Talis fuit Pharao Exo. viij. qñ flagellabat dimittebat ppl'm. qñ cessauit plaga psequebat vlterius. Talis fuit Antiochus. ij. Mach. ix. qui dixit. Justū est homi se subdere deo. sed tñ nō est misericordiam cōsecutus. Et sic iudei. de quibz ps. lxxvij. Cū occideret eos querebāt cū z reuertebant. s. fuili timore. nos sic nō sic. Nā bm Orosiū sup Lāti. Seruilis timor est vitare malū ppter supplicium. Augu. Xpiani nō sunt serui: sed liberi. Jō nō seruilē timorē debēt hre. vt canes timētes intrare coquinā ppter baculū. hz remoto baculo intrāt. Iste timor fuilis ñ est pctm. tū

stat cū pccato. vt dicit Aug. sup ps. Cōfige timore tuo tc. De tali timore vuit in homie pccādi volūtas. z sequerek opus si sperar etur impunitas. Cōstat autē q pccandi volūtas semp est pccatū. Nā talis si dimittit malū et facit bonū nō facit timore amittēdi eternū bonū qđ nō amat: vt dicit mgr in. ij. dis. xxiij. Sz timore patiēdi malu qđ nolebat. iō attribuit malis. Aug. Abstinere a pccato rōne timoris pne nō liberat a morte. Exemplū de duobus sociis. vnus infirmabatur z recepit sacrm cū debuit mori. Alter rogauit eum vt rediret si fieri posset post obitū suum. Et factuz est. rediit. dixitqz se damnatuz. Cui ille. tñ confessus es. z recepisti sacramēta. Rndit. verz est ex timore: nō autem ex charitate. Ideo. i. Cor. xiij. Si charitatē nō habuero nihil sum. Figurat hester. iiij. In aulā regis Assueri nō licet intrare indutum sacco. i. timore fuili. Ro. viij. Non accepistis spūm seruitutis i timore. sed spūm adoptōis filioz dei. ¶ Quint⁹ est timor initialis. s. cū ds nō solū timet pnā. sed etiā separationē a deo. Iste est bon⁹. qz signū est q diligit deū. z timet separari ab eo. z p illū timorē fit consuetudo iusticie. Eccli. i. Radix sapie timor dñi. Iste timor habet duos oculos. vnū sursum ad deum. s. dextrū. timens se separari ab eo. Alū deorsum. s. sinistz ad pnas. De his duobus dicit Hiero. sup Johan. Nulla res sic vos ab omni pcto saluat sicut timor supplicij z amor dei. Iste timor initialis figit tabernaculū inter Bethel z hay. Gen. xij. i. inter timorē z amorē. vel inter pnā z deū. Iste sunt due ancille ipsius Hester regine. Hester. xv. Timor eleuat vestimēta ne maculent. amor sustētat ne cadat. Iste sunt due ale mulieris. Apocal. xij. Ideo Hiero. in epla. Ubi timor ibi nulla elatio sed lachrimosa supplicatio. ō tali dicit ps. ps. cx. Initiū sapiētie timor dñi Talis ponit i dilectōe boni z declinatōe mali. De tali Eccli. xx. Timor dñi initiū dilectionis ei⁹. ¶ Magister in. ij. dist. xxiij. et Aug⁹. omel. xi. Timor locū ppat charitati. Et qntū charitas crescit in tantū timor decrescit. nam sicut p zetam introducitur filū. sic p timorem charitas. ¶ Sext⁹ est timor filialis q quis deum timet. nō ppter cōmodū aut incōmodū: sz ppter amorē nolēs facere contra deū. sicut nec filius contra patrē. nō vt verbera eius euitaret. sz ne pfem offenderet. i. Joh. iij. Perfecta charitas foris mittit timorē. Hugo de sacris. vbi accedit amor pfectus. ibi recedit timor fuilis Hic timor dicit cast⁹. nā dicit magister in. iij. z est Augustini exemplū. Pone duas mulieres maritatas. vnā constitutā facere voluntatē adulterij. sed timet ne puniret z dimitteretur Et sic timet maritū. qz adhuc amat nequiciā Huic grata non est sed onerosa viri psentia. timet qz viueret nequiter. Et sic sunt tales qui timēt pnam iudicij. Altera amat virum non vult se maculare adulterio. ista optat presentiam viri. illa timet z ista timet. Ja interrogo quare timēt. illa dicet. Timeo virum ne veniret. Ista dicet. timeo virū ne discedat. Illa dicet. timeo ne me damnet. Ista dicet. timeo virum ne me deserat. Sic habes quis sit timor cast⁹ z quis fuilis ¶ Itē nota iste timor multū cruciat viros sctos de preteritis pctis. quia nō certi sunt an dimissa sunt. De quo Eccli. v. De ppiciato pcto noli esse sine metu. Itez cruciātur de pteritis bonis. qz nesciunt an deo placuerunt. Job. ix. Uerebar oia opa mea. i. Cor. iij. Nihil mihi conscius sum. sz in hac nō iustificatus. Item timēt de futuris: nescientes an sint de statu predestinatoz vel prescitoz. Eccls. ix. Nemo scit an amore vl odio dei dignus sit. Itē timēt licet sciūt se esse tūc in virtutibus nesciunt tñ qualiter finaliter manebūt. Greg. Tanto vnusquisqz sollicite metuit quanto ignorat qđ restat Ideo Hiero. Nunqz tuta est humana fragilitas. quāto amplius in virtutibus crescimus: tanto magis timere debem⁹ ne de sublimibus corruamus. De quo. ij. Cor. vij. Perficientes satisfactōez i timore dei. Iste timor reddit hoiem sollicitū. De quo Aug⁹. Bonaz mentiū est timere culpā vbi culpa nō est. Talē timorē habuerūt apli. Matt. xxvi. Nūquid ego sum rabbi. Iste timor excludit oēm timorē malū. Eccl. xxxiij. Qui timet deum nil trepidabit. exemplo thobie. Thob. i. qui nec timore mortis nec rerū dimisit sepelire mortuos. ¶ Septimus est timor reuerentialis. De quo. ps. xviij. Timor dñi sanct⁹ permanet in scl'm seculi. Dicit mgr in. iij. dist. xxxiij. Timor erit in futuro non ille qui facit timere ne offenderemus illū quē diligim⁹ ne separemur ab eo. sed q facit nos reuereri quē diligimus. vt scti z angeli videtes dei maiestatez et dignitatē reuerenk eā. Lu. xxi. Virtutes celi mouebūt. z Job. xxvi. Colūne celi pauebūt. vbi Hugo. Colūne celi pauebunt. qz tantā maiestatē sine ammiratōe intueri nō pnt. Jō Hiero. Quid faciet virgulta dēsti cū concutitur cedrus paradisi. Sz heu qz pl'es sunt q sine oīm timore dei viuūt. ō qlis Eccs. viij. Quia pfert cito p malos sīa qbsqz vllo timore filij hoiz

pretrant mala. Idcirco sunt longe a salute t iustitia. Eccli.i. Qui sine timore est nō potest iustificari. Idcirco hortamur Eccli.ij. Fili accede ad seruitutē dei: t sta i timore. Ratio Bern̄. In veritate cōperi nihil ita efficax esse ad gr̄am p̄merendā recupandā q̄z nō alta sapere sed timere. Mā timor impetrat dei misericordiā. ps.cij. Quō miserek p̄ filios misert⁹ ē dñs timentibꝫ se. Itē timor dei impetrat beatitudinē. Eccl. xxxvij. Timenti deū bta est aia eius. Prouer. xxviij. Beat⁹ hō q̄ semp est pauid⁹. t sic beata Dei virgis.

¶ De sancto Luca.
Sermo. CXLI.

Similitudo vult⁹ eoz facies hoīs t facies leonis. scribit Ezech. i. t legit hodierna die p ep̄lam officio. ¶ In sūma lectōis duo innuunt. P̄mo euāgelista ꝫ descriptio speciosa. ibi. Similitudo vultus eoz. Scdo eoz deambulatio virtuosa. ibi. vnūqdq̄z eoz coram facie ꝛc. De p̄mo dic. Similitudo vult⁹ eoz. s. q̄ttuor aialiū. ℟ ¶ Nota q̄ttuor aialia significat q̄ttuor euāgelistas. Et sunt q̄ttuor i nūero mīris d̄ cauſ. P̄mo qz nos q̄ttuor instruūt t informāt. P̄mo ad credēdū in ihm xp̄m. Joh. xi. Qui crediderit i me etiā si mortu⁹ fuerit viuet. t Joh. vlt. Hec scpta sūt vt credat⁹. Scdo instruūt ād faciēdū. qz dei p̄cepta. Luc. x. Hec fac t viues. Tercio docet ād fugiendū. s. pctm̄. Lu. xij. Cauete ab oīmi auaricia. t Lu. xxi. Attendite ne corda vra grauētur crapula. Quarto docet ād appetendū. scz virtutes: sapiam t vitaz. P̄hs. i. ethicoz. Omia bonū appetūt. t Seneca. Nil melio⁹ virtutibꝫ. t Sap. viij. Sobrietatē t prudentiā docet t iustitiā t virtutē. q̄bꝫ vtilio⁹ nihil est i vita hoīb⁹. ¶ Scdo sunt quattuor euāgeliste. ad designādū p̄ quattuor plagas mūdi debēbāt p̄dicare euāgeliū. t congregare gentes. iuxta illud ps. De regionibꝫ congregauit eos. Et Marci vlti. Euntes docete oēs gētes. Et sic licet fm Piero. i plogo sup Mat. pl̄es sunt qui euāgeliū scripserūt. tñ quattuor dūtaxat sunt q̄ testimoniū autoritat⁹ hñt. qz aliorum euāgelia nō sunt recepta ab ecclia. qz dñs voluit pfinitū numez cassari ppter ꝑfitatē sacri. Mā iste numer⁹ quaternari⁹ figurat⁹ est multiplr. ℟ ¶ Primo Ben. ij. i q̄ttuor flumin̄ibꝫ egredientibꝫ de paradiso totā terrā irrigātes. Scdo in quattuor circulis arche testamenti Exo. xxv. Tercio i q̄ttuor cornibꝫ altaris holocaustoz. Exod. xxvij. Quarto in q̄ttuor de ambulatoribꝫ dom⁹ Salomōis. iij. Re. vij. Quito i quattuor vētis mortuos viuificantibus. Ezech. xxxvij. Sexto i quattuor fabris cornua hereseos deiicientibꝫ. Zach. i. Septimo i quattuor quadrigis p orbem discurrentibꝫ. Zach. vi. Octauo in q̄ttuor ante t retro oculatis aialibus Apocal. iij. Quia ipsi scripserūt de preteritis t futuris. Vel q̄z docuerūt quō homines se hēre debēt de preteritis petis dolēdo. vt petrus q̄ fleuit amare. t Maria magda. q̄ lachrimis cepit rigare pedes ihu Lu. vij. ꝛō sit turis cauēdo. Joh. v. Vade amplio⁹ noli peccare ne tibi ꝯtingat deteri⁹. Itē illa q̄ttuor aialia habebāt q̄ttuor facies. de q̄bꝫ sōdit. facies hoīs t facies leonis a dextris ipoz quattuor. t facies bouis a sinistris ipoz quattuor. facies aq̄le desup q̄ttuor. Hre. sup Ezech. Matthe⁹ ab humana generatōe incepit. q̄ iure per hoiem figurat. Sed Lucas a sacrificio. q̄ p vitulū figurat. Sz Johes a diuinitate verbi ideo p aquilā designat. Marc⁹ vero a clamore i deserto. ergo recte p leonē depingit. Sed qz hoies electi dei sunt mēbra xp̄i sine redēptoris nr̄i. ex quo sunt mēbra xp̄i. iō ipse ē caput oīm igit quilibet elect⁹ debet esse hō. vitulus. leo t aquila. Hō. i. rōnale aial vt viuat fm rectam rōem. de quo Ro. xij. Rōnabile sit obsequiū vr̄m. ℣ ¶ Dicit nāq̄z Seneca. In hoie optimū est rō. qz q̄dā diuinū est. ergo nullū bonū sine rōne est. Jō p̄hs. Hoies rōne vtentes sunt tanq̄z dij. qz rō recta ꝫ summata felicitatē hoīs implet. vt dicit Seneca. Et semper decipitur ad optima. vt dicit Aristo. ¶ Secundo elect⁹ dei debet esse vitul⁹ qui in sacrificio mactat. ps. l. Et ponēt sup altare tuū vitulos. Sic nosipsos mortificare debemus a voluptate mundi. ad Col. iij. Mortificate corpora vestra sup terrā. Et sicut vitul⁹ mortificatus offerebat deo. sic nos corpus nr̄m. Ro. xij. Obsecro vos p misericordiam dei vt exhibeatis corpora vestra hostiā viuentem. sanctam. deo placentē. sic fecit sctūs Lucas. vt patet i hodierna collecta. Interueniat p nobis quesum⁹ sctūs dñe tu⁹ euāgelista lucas q̄ crucē mortificationē i suo corpe p tui nomis honore iugiter portauit. agēs iuxta doctrinā ap̄li. i. Cor. ix. Castigo corpus meum t in seruitutē redigo. Sicut em̄ bos ꝫsuete portat iugum. sic electi dei. Phil. ij. Omia facite sine murmuratione. qz fm Aug. Null⁹ inuit⁹ bñ facit. etiā si bonū facit. ¶ Tercio electus dei debet esse leo

p fortitudinē. vt oīa aduersa patienter ⁊ fortiter sustineat. Prouerbi. xxviij. Justus quasi leo ꝺ fidēs absq; terrore habitabit. Talis leo fuit apl's paul⁹. q̄ dixit ad Phil'. iij. Oīa possum i eo qui me ꝺfortat. Greg. Nō susti nuisset nisi fortitudo dei eum consolidasset.

¶ Quarto dēbet esse aquila q̄ ad sblimia volat. ⁊ irreuerberatis oculis radios solis intēdit. ⁊ sic nos p ꝺtemplationē celestiuz. de quo ad Phil'. iij. Nostra ꝺuersatio in celis est. Dicit Fortunat⁹. Nequaq; deus deuote aie se applicat nisi totā se in ꝺtemplationē erigat. Dam. Qualis quis esse debeat i futuro. talē se i psenti exhibeat. Exquo futura felicitas in cōtemplatione diuine essentie ꝺsistat. q̄ de⁹ nō videt corpalibus oculis sed mētis. Ideo p eleuationē mētis se debet exercere. Sed cur leo ⁊ hō a dextris. ⁊ bos a sinistris describit. ⁊ aq̄la nec a dextris nec a sinistris: sed desuper. Rñdet Greg. sup Ezech. A dextris dicit esse qđ letificat. A sinistris vero qđ aduersum reputamus. Sz incarnatio figurata p hominē fuit leta. Luc. ij. Annūcio vobis gaudiū magnū quod erit omni populo. Silr resurrectio per leonē figurata est gaudiosa. Matth. vlti. Nolite timere. surrexit nō est hic. sicut dixit. Et ideo canitur ibidem. Hec est dies quam fecit dñs exultem⁹ ⁊ letemur in ea. Sed bos figurabat mortem xpi. ppter quā apli sunt contristati. ideo describit a sinistris. Sz aquila desup. que designabat ascensionē. ⁊ nunciabat filiū esse surrsum apud patrē. Nā Johannes super semetipm trāsgressus est. Nā si nō trāscendisset. in pncipio verbū non vidisset. de quo canit ecclesia. Volat auis sine meta nec vates nec pphēta euolauit altius. De q̄ Drige. Nō em Johānes poterat ascēdere alti⁹ nisi totus fieret deus. Et Augu. Si altius volasset: totus mūdus cāpe eū nō potuisset. q̄ merito figuratur p aquilā desup. Subdit pprietatē ⁊ conditionē electi. Facies eoz ⁊ penne extēte desuper. Sup quo Bre. sup Ezech. dicit. Facies id ē intētio. ⁊ pēne. i. ꝺtemplatio sanctoz sup se tēdit: vt illud possit adipisci quod in celestibus appetit. non deorsum terrena. Aug. Si quis aliq̄d opat vt terrenū cōmodū adipiscatur: nō erit coz mundū qđ in terra volutatur. Bern. sup Cātica. Intētio turpis fedat faciem aie. Et sb dit. Intende in deū ⁊ ppter deū. nō vt hypocrite. de quib⁹ Mat. vi. Exterminant facies suas vt videant ab hoib⁹. nos ꝺo nō sic. q̄ dicit Bre. in moza. Intētio pstituat fundamentuz opi nostro. Nam sicut fabrica columnis innitit. ⁊ columne basib⁹ sulciunt: ita vita nostra virtutib⁹. ⁊ frutes intima intētione sbsistūt. Ideo ibidē dicit. Vigilāti cura p cūcta opa nostra intētio est pēsanda. q̄ ē radix oīm bonoz. Rom. xi. Si radix sancta ⁊ rami. i. opa. quapropter hortat nos Grego. sup Ezech. di. Electi qui omipotenti deo placere desiderāt. ⁊ p ꝺtemplatois grām beatitudinē degustare ꝺcupiscūt. facies ⁊ pēnas. id ē intentionē ⁊ ꝺtēplationē desup extēdāt. Subdit in textu. due pēne singuloz iungebant. et due tegebāt corpa. que sunt quattuor ale seu penne sanctoz. ex quibus due supius extente iungebātur. ⁊ due tegebāt corpa. Greg. sup Ezech. Sunt quattuor virtutes que a terrenis actibus oīe pennatum aīal eleuant. s. de futuris amor ⁊ spes. ⁊ de preteritis timor ⁊ dolor. due iūcte sunt supius. s. amor ⁊ spes. et eleuant ad supna. q̄ tales amāt celestia qui sperant sibi euenire ea que amāt. Greg. Quātuz speras tantū amas. ideo bñ iuncte nominant. due vero ale tegebāt corpa. s. timor et dolor. q̄ abscondūt mala ab oculis dei. q̄ timent et dolent De timore Eccī. i. Timor dñi expellit pctm. De dolore Hugo ꝺ sctō victore. Tūc pctōz salus incipit cū veraciter p delictī ingemiscunt. de quo ps. xxxi. Beati quoz remisse sunt iniq̄tates. Qđ tractat Greg. sup Ezech. Cum bona facta malis operib⁹ supponimus: tunc pēta nostra tegim⁹. Sic tegebat paul⁹ peccata sua cū planxit q̄ ante baptismū cōmisit. i. Loz. xv. Ego sum minim⁹ apl'oz. q̄ nō sum dignus vocari apl's. q̄ sum psecutus ecclesiā dei. Nos vero post baptismū ⁊ multam grām collatā peccamus. q̄ timeam⁹ ⁊ dolea-mus. q̄ fm Hiero. Nullū viciū delebit nisi tristicia antiet. Dicit nāq; san. tho. sup. iij. di. xvi. Nō pōt esse cui pa nisi recordet⁹ voluntas.

¶ Dixi sc̄do sbiungit eoz deambulatio virtuosa. ibi. vnūqōq; eoz coram facie sua deambulabat. Sup q̄ dicit Grego. super Ezech. Hoc est. vnusq̄sq; iust⁹ vitā suā sollicite aspiciat ⁊ diligēter ꝺsideret q̄tum q̄tidie crescat in bonis vel decrescat. qui ḡ ante se ponit coram facie sua ambulat. qui aut ēnegligit hoc discutere non ambulat coram facie. Bern. Quotidiana discussiōe vitā tuā aspice. Ratiōnē ponit Theodorus. Dom⁹ paulatim nūtuis stillicidijs que si negligat dom⁹ tandez ruit. ⁊ sic domus anime Nā sunt multa pēta que cōmittimus. idcirco grauia nobis nō videnť. q̄ puato nos amore diligentes clausis nobis oculis in nostra deceptōe blandiūtur.

Ex illo ozit q alterius peccata iudicam⁹. z q nō ambulat vnusquisq; cozā facie sua respici eus ppria. Bze. sup Ezech. Si nos sicut p/ rimū respiceremus nra reprehensibilia videre/ mus. Ideo Deute. xxv. Nō sit in domo tua modius maioz z minoz. pond⁹ habeas iustū z vez. Prouer. xi. Statera dolosa abomina/ tio est apud deū. Sunt em̄ multi aspicientes bona que faciūt. vt ieiunātes biduo i hebdo/ mada. sed nō ꝯsiderāt mala q̄ aliena rapiūt. hi cozā facie sua nō ambulāt. Alij elemosinā tribuunt. castitatem seruāt. sed odiū in corde habent. i. Joh. iij. Qui odit fratrē suū homi/ cida est. Bzego. sup Ezech. In cunctis q̄ agi/ mus exterius z interius: nos ipos inspicere de bem⁹. Subdit. Ubi erat impetus spūs illuc gradiebātur ¶ Duplex est impet⁹. s. car/ nis z spūs. Impetus carnis est ad elatōem z immundiciā z rapinā. irā z inuidiā. cū ꝯque rit apls Ro. vij. Nō habitat in carne mea bo/ nū. sm illū impetū ambulāt reprobi. De qui/ bus Ro. viij. Qui sm carnē sunt que carnis sunt sapiūt. Ille impet⁹ est malus. q̄ ad peccā dum ꝓnus. Gen. viij. Sensus z cogitatio homis ab adolescētia ꝓna sunt ad malū. Ec/ cli. xvij. Nihil iniquius q̄ quod caro et san/ guis excogitant. Alter est impet⁹ spūs. ille est ad humilitatē. charitatē. ꝯtinētiam. z ad con/ sideratiōnē vite mortalis. Iste ad lachrimas ꝓtrahit. sm illū ambulare debemus. iuxta il/ lud ad Gal. v. Frēs spū ambulate: z carnis de/ sideria ne pficietis. q̄ sm apl̄m Ro. viij. debi/ tores sum⁹ spūi: nō carni. Nā si sm carnē vixe/ ritis moriemini. Jō vigilāter ꝯsiderandū est quis impetus nos ducat. carnis an spūs. qđ docet Joh. in. i. cano. c. iij. Probate spūs an ex deo sint. q̄ plerūq; impetus carnis sb vela/ mine spūalis impet⁹ se occultat. q̄ sepe appet iusticia vbi latet ira. z fauozabilis amicicia ap paret vbi carnalis concupiscentia latet. Ideo Bzeg. sup Ezech. Tāto grauiora sunt vicia quāto sb fructus specie sunt occultata. Subdit i textu. Et nō reuertebantur cum ambula rent. Ubi Bzeg. Electi sic ad bona tendūt vt ad mala ppetrāda nō redeant. q̄ dicit Salo/ mon pueri. iij. Semita iusti quasi lux splē/ dens procedit. z crescit vsq; ad pfectuz diē. s. in gra vsq; ad gloriā. Nā qui pseuerauerit vsq; in finē hic saluus erit. Mat. xxiij. Et subdit. similitudo animaliū z aspectus eoz quasi carbonuz ignis. z q̄si aspect⁹ lampadaz. Videm⁹ q̄ car bones tāgit accēdit. sic qui sctō viro adheret: accēdit i charitate. ps. xvij. Cū sctō sctus eris Et illuminabit vt tenebras pctōz fugiat. Nā viri sancti sunt velut lāpades z carbones Lampades q: verbo z doctrinis alijs lucent lōge positis. Et carbones. nā i se ardēt. z alijs nō lucēt. Sic aliqui electi in se ardēt p chari/ tatē. alijs ꝯo lucēt multū p doctrine claritatē. vt simplicibꝫ laicis. Discam⁹ igit ardere z lu cere. iuxta illud Mat. v. Luceat lux vestra. Et sm illud Lu. xi. Nemo accēdit lucernā et in abscōdito ponit. sed sup candelabz. Nam ardere z nō lucere parū est. sed ardere z lucere sanctū est. Qualis fuit beatus Lucas. z subdit. Erat visio discurrēs in medio animaliuz splēdoz ignis. z deinde fulgur egrediēs. splen doz ignis. i. spūs. Lu. xij. Ignē veni mittere i terrā. q̄ ignis consumēs est rubiginē peccato/ rum. Et discurrere dicit. q: nusq; est loc⁹ vbi non sit. sm illud Sap. i. Spūs dñi repleuit orbē terrarū. Et erat de igne fulgur egrediens vniuersam ecclīam replēs. Job. xxv. Super quē nō fulget lumē eius. Joel. ij. Effundaz de spū meo sup omnē carnem z tremoꝛē vt ful gur p pctis facit. De quo Bzeg. sup Ezech. Spūs mentē quā replet in amaritudinez. s. peccatoz cōmouet. De quo Job. iiij. Dū trā/ siret spūs in horroꝛe noctis. inhorruerunt pi/ li carnis mee. Subdit. Et ad latera ibāt z reuer/ tebant in similitudinē fulgoris chozuscantis. Sed di. nūquid illa sunt ꝯtraria. ibant z nō reuertebātur. ibāt z reuertebant. Rndet Bze. q̄ nō. q: ibi intelligit non reuertebantur de bo no ope in peccatū. sed hic reuertebant de vita ꝯtemplatiua ad actiuā. q: diu mens stare in ꝯtemplatione nō valet. Et q: sua infirmitate ab immēsitate tante celsitudinis repulsi in se/ ipsos relabunt. Ideo necesse est vt ad actiuā redeāt. seqz ipos ꝯtinue in vsu bone opatōnis exerceant. vt cū mens surgere ad contemplan dū celestia nō valet. tuncalia quecunq; bona agere potest nō recuset. Jō si hō ibi diu stare nō potest ad bona opa rediens suauitatis dei memoria pascit. z fouis pijs actibus int⁹ san/ctis desideriis nutrit. Jō ꝯtemplatiuis rede/ untibꝫ dicitur illud ps. cxlvij. Memoriam suauitatis eructabunt. sic q̄ dulcedinem inti me suauitatis studeant memozari. z recolēdo ac loquēdo z quasi chozuscādo. ꝑgustando z loquēdo eructare solēt. ps. xxx. q: magna mul titudo dulcedinis tue dñe. Bzeg. Quia ma/ gna est nullo mō cognoscerēt nisi hāc aliqua tenus ꝯtemplando ꝑgustassent. Subdit. in similitudine fulgoris chozuscātis. q: cuz cele stia loquūtur loquēdo pcurrūt igne spūalis

ꝛsiderij. De q̄ Hugo. Dū d' ꝛtēplatōis secreto reuertimur. q̄d nobiscū afferre poterim⁹ nisi lucē de regiōe lucis portem⁹. q̄s scit q̄bi sumus nisi illuminati redeam⁹. Si vidim⁹ patris potētiā apportem⁹ lucē timoris. Si filij sapiētiā lucis veritatē. Si spūssancti clemētiā apportem⁹ lucis dilectōez. Ull' sic. alia vadūt p dei grāz ad opa bona. ꝛ ruertunt p grāz actionē. Et sic Petr⁹ cū sanauit paliticuz Actu. iij. dixit. Viri isr'lite q̄d admiramini ꝛ intuemini nos quasi nostra virtute fecerim⁹. deus Abraā. de⁹ Isaac. de⁹ Jacob gl'ificauit thesuz xp̄m filiū suū quē vos tradidistis ꝛ negastis ad facie pylati. ꝛ i fide nois ei⁹ hūc quē videtis cōfirmauit nomē ei⁹. igit fides dedit integrā sanitatē in ꝛspectu oīm vr̄m. Et sic nos reuerti debem⁹ de bonis opib⁹ ad gratiaz actionē deo ascribēdo. iuxta illud Isa. xxvi. Dia opa nra opat⁹ es dñe. Scribit em̄ Eccs. i. Un exeunt flumina illuc reuertunt. de q̄ Bern. sup Cant. Quotiēs tēptatio supat. aut eminens piculū declinat. aut q̄cūq; passio aie sanat. aut diu ꝛcupitū ꝛ sepi⁹ petitū a deo obtinet totiēs vox laudis ꝛ grāz actōis sb̄sequat. dicēdo cū ps. ps. cxvij. Lātabiles mihi erāt iustificatōes tue: in loco pegrinatōis mee. Et sic fecit sctūs Lucas ꝛscribendo euangeliū suū incepit a sacrificio in templo ꝛ in fine reuertit dicēs Luce vlti. in fine. Jpi adorantes in hierusalē regressi sunt cū gaudio magno. ꝛ erāt semp in tēplo laudantes ꝛ benedicētes deū.

De vndecim milib⁹ virginū. Sermo. CXLII.

De virginibus

p̄ceptū dñi nō habeo. ꝛ silniū autē do. i. Lor̄. vij. Et legit ad honorē vndecim miliū virginū p epl'ari officio.

In ꝓbis p̄missis duo innuunt. Prio insinuat ꝓginitatē nō esse sb̄ p̄cepto. ibi. d' ꝓginibus. Scdo oñdit eā esse seruādā sb̄ ꝛsilio. ibi ꝛsiliū aūt do De p̄mo dicit. De ꝓginib⁹ p̄ceptū dñi nō habeo. Glo. vt ꝛtineāt vel milit ent. Virginitas aūt p̄m Aug. est res voti ꝛ nō p̄cepti. suaderi p̄t. nō aūt imperari. Nam dixit dñs Mat. xix. Qui p̄t capē capiat. nō oēs capiūt verbū h̄. Jō. i. Lor̄. vij. Melⁱ est nubere q̄z vr̄i. P Jō quadruplices sunt virgines. Prime nec mēte nec carne. sed solū noie ꝓpter exteriorē habitum quē deferūt. De quib⁹ Matt. xxiij. Ue vob̄ hypocrite q̄ estis sil'es sepulcris dealbatis q̄ foris apparēt hoib⁹ ꝑciosa. int⁹ plena ossib⁹ mortuoz. Sic vos int⁹ pleni hypocrisi ꝛ iniq̄tate. De q̄b⁹ Amos v. Audite verbū istud. Lecidit ꝛ nō adijciet vt resurgat virgo. Nā ꝓginitas habet se sicut sericū cadēs i lutū. pdit colorē ꝛ nō recuperat. Jō Hiero. in epl'a. Audēter loq̄r. cū omia p̄t de⁹. suscitare non p̄t virginē post ruinā. p̄t qui dē liberare de pena. sz nō vult coronare corruptā. Jō Amb. virgo eras. quotiēs dico eras totiens ingemisce. q̄z thesaurum irrecupabilēamisisti Scdē sunt ꝓgines carne sz n̄ mēte. Tales sunt virgines fatue nō h̄ntes oleuz id ē nitorē ꝛscie. q̄ excludunt a spōso xp̄o. de q̄bus Isid'. de sum. bo. Virgo carne ꝛ nō mēte nullū p̄miū hz i repromissione. q̄d pdest h̄re corpus castū ꝛ mentē spūssancti templū in lupanar ꝓti. Hiero. Quid pdest h̄re carnē virgineā si q̄s mēte nupserit. Aug⁹. in lib. de virginib⁹. Nō querit de⁹ pulcrā carnē sz pulcrā mentē. i. Thes. iij. Hec ē volūtas dei sanctificatio vr̄a. Hugo. de bono ꝛscietie. Ide⁹ qui est amator mūdicie corpollutū pctis nō p̄t inhabitare. Sicut heu mlti sunt. vt dic Chrisso. sup Mat. q̄ studēt corpis castitatē. adulteriū ꝓ cōmittūt mēte. cū dr Mat. v. Qui viderit mulierē ad ꝛcupiscendū eā iā mechatus est in corde suo. Ergo voluntas sine ope frequēter peccat mortaliter. Attū ꝛsolatio est talib⁹ ꝓginib⁹ mētaliter corruptis. q̄z recuperē p̄nt coronā si vere pēniteāt. De q̄ san. Tho. i. q̄. ij. q. cliij. ar. iij. vbi dicit. Virgitas recuperi p̄t per p̄niam q̄tum ad id quod est formale nō autez ad id quod est materiale in ipsa. Et sic illa q̄ peccādo virginitatē amisit p̄ penitentiā nō recupat virginitatis materiā. sz formā h̄ est virginitatis ꝓpositū. Dicit nanq; Guil hel. i apparatu. in titulo de bigamis. vbi querit de illa q̄ vadit ad corruptorez. nec corrūpit nec ꝛsequit corruptōez. Et etiā dr de ꝛiugata q̄ ꝛsentit i carnalē copulā. nec tñ corrūpit. vtrū tales fraudabūtur aureola. Rñdetur in primo casu Si penitet de corruptōe mentis. nō p̄uabitur aureola. Et ꝑm cancellariū parisiensem. Virginitas p p̄niam recupatur quando i sola mēte corrupta est. In scdo casu dicit si hmōi ꝛiugata ante mortē pēniteat. nō fraudabit aureola. que saltē a viro nō est cognita. ꝛ si hz ꝓpositū vlterius ꝛtinēdi. alias n̄ habebit aureolā si discesserit a ꝓposito cū ꝓposito vtendi copula carnali si ꝛualescat. Tercie sunt virgines natura quā homies h̄nt ex natiuitate ꝑm illud qđ est materiale in ꝓginitate. hoc est integritatez carnis habēt immunē ab

exprimento venereoꝝ actuũ. nõ tñ hñt id qđ ẽ formale ī virginitate. qz nõ habẽt ꝓpositũ seruandi hmõi integritatẽ ꝓpter ꝛũ. cuz hꝫ hñt rõne virtutis. tales nõ habẽt aureolã. Aug⁹. in lib. ꝛe virginib⁹. Nec nos in virginib⁹ pdicamus nec laudam⁹ q virgines sunt. sz ꝛe hꝫ q ꝛeo dicate sunt. ꝛ pia ꝯtinẽtia virginitatem fuãt. Dicit em̃ Aristo. ꝑer hꝫ qđ inest nobis a natura nec laudamur nec vituperamur. Sã ctus Tho. in. ij. ij. vbi supra. dicit. q virginitas fm q est virt⁹. importat ꝓpositũ voto firmatũ ꝓpetue integritatꝭ seruãde. Dõ pueri nõ fecerũt votũ. nec hñt intentõez firmatã ꝓpetue integritatis seruãde. ergo nõ merent aureolã. Sanct⁹ Tho. sup. iij. dist. xlix. dicit q illis tm̃ virginib⁹ ꝛebetur aureola que habuerũt ꝓpositũ virginitatez seruandi ꝓpetue siue ꝓpositũ firmauerũt siue nõ. etiã ꝙuis hꝫ ꝓpositũ fuerit interruptũ integritate mentis. manet tñ integritas carnis. ꝛ ī fine vite remanet integritas mẽtis. qz illa virginitas mẽtis potest recupari p pñiam. sed nõ carnis. Nã integritas carnis cũ integritate mẽtis nõ suscipit aureolã sine ꝓposito ꝯtinendi. vt patet ī parabulis post baptismũ ꝛecedentib⁹. licet sint virgines. tñ ñ ꝛebẽt ipsis aureola. qz fm Holgot sup libꝝ Sap. Aureola dat ꝓpter victoriam obtentã ī pugna ꝛ temptatõe excellenti ratione pmij ꝓuilegiati. ꝛ fm tres ꝓuilegiatas victorias in tribus pugnis tres aureole sumuntur. In pugna que est ꝯtra carnẽ sumit aureola q ꝛebetur virginitati. ꝯtra mundũ cũ a mũdo vsqz ad mortẽ psecutionẽ sustinemus. ibi ꝛebẽt aureola martiribꝰ cõtra dyabolũ. cũ ḳs hostẽ etiã nõ solũ ꝯtra se. sed a cordib⁹ aliorũ etiã remouet. ꝛ ꝯtra eũ pugnat. ꝛ sic doctoribus ꝛ predicatoribꝰ ꝛebetur aureola. ¶ Q Sz dic. exquo aureola ꝛebẽt ẏginib⁹ rõne excellẽtis pugne ī ꝯtinẽdo. tũc btã virgo nõ haberet aureolã cũ ī ꝯtinẽdo nullã sustinuit pugnã. exquo corruptõe fomitis nõ fuit in festa. qz dicit Ber̃. Proculdubio fuit sancta añ qz nata. ꝛ inferiores vires nunqz mouebant sine arbitrio rõnis p totã vitã suã. ꝛe q Aug. ꝛe natura ꝛ gr̃a. ꝛ Ber̃. ad Lugdunẽsem. Credo q copiosior gr̃a sanctificatõis in ipsam descendit. que nõ solũ ipsi⁹ oriũ: sz ꝛoẽm ei⁹ sanctificauit vitã. Rñdet san. Tho. vbi sup. sup quartũ. q ẏgo maria hz ꝛ habuit aureolã ꝓpter. Et Rupt⁹ Holgot sup lib. Sap. Quãuis nõ habuit p tẽptationẽ pugnã q est a carne. habuit tñ pugnã p tẽptationẽ q est ab hoste q etiã xp̃m temptauit Mat. iij. De q Innocenti⁹. Non meruit ḳs cũ ab hoste temptat qz tẽptat⁹ est saluator. Uel aliter pt rñderi fm Rupt̃ sup li. Sap. q iste termin⁹ victoria ī pugna dicit dominiũ rõnis sup carnẽ. ꝛ connotat rẽsistentiã que nõ fuit in xp̃o nec in maria. sed qz fuit in eis plenũ dominium rõnis. Jõ xp̃s ꝛ maria habẽt aureolaz ex alia causa eis ꝛeditam qz nobis. R Sz di. exquo aureola ꝛebẽt in pugna a venereis abstinẽdo: tũc maiorẽ difficultatẽ sustinẽt vidue qz virgines. g maiorẽ hñt victoriaz si bñ viuũt. sed eis nõ ꝛebẽt aureola. g nec virginibus. Assumptũ pt̃ p Piero. ꝛe viduitate dicentẽ. Quãto maior difficultas est ex pte mulieris vel ex pte viri a q̃busdã voluptatib⁹ illecebris abstinẽdo. tãto maⁱ⁹ est pmiũ. ꝛ Aristo. in li. ō aialib⁹ dicit. q iuuenes magis appetunt coitũ qz senes ꝓpter rememorationẽ ꝛe lectatoꝝis. Ad qđ rñdet Ruptus sup li. Sap. Si attẽdamus istã vnã actionẽ tẽptationis carnal'q est recordatio ex pte voluptatꝭ. ꝯstat q hꝫ est in viduis ꝛ nõ in virginib⁹. tñ ī eis est imaginatio q̃daz ex pte lasciue cũ trib⁹ circũstantiis. q̃ sunt ꝛesiderũ expiendi ꝛe curiositate. sic hõ magꝭ ꝛesiderat videre modicũ negociũ qđ nũqz vidit qz vnũ mõstrz qđ aliqñ ꝛelectabiliter intuit⁹ est. ꝛ sic virgines pl⁹ ꝛesiderant qđ nunqz ex pte sunt. Scõm qđ ẏgines magꝭ incitat vel stimulat ī tẽptatõe carnis est estimatio maioris ꝛelectatõis qz sit in rei veritate. Terciũ est ignorantia incõmodoꝝ ꝛ turpitudinis ꝯcomitantis quã vidue sciunt. virgines ẏo ignorãt. Et ideo simplr loquendo pugna virginũ est difficilior qz viduarũ. Diceres. tñ castitas ꝯiugalis est tãti meriti sicut castitas virginalis. sed castitati cõiugali nõ ꝛebẽt aureola. g nec virginali. Assumptũ pt̃ p illud Aug. ō bono ꝯiugali. c. xl. quẽ allegat mgr̃ sen. li. iiij. di. xxxij. Sicut ñ est impar meritũ patiẽtie in Petro q passus est. ꝛ in Johãne q passus nõ est. sic nõ est impar continentie meritũ in Johãne q nullas exp⁹ est nuptias. ꝛ in Abrãã q filios genuit ¶ S Ad quod dicit. nõ dat virgini aureola qz est maioris meriti. sz qz est distinctũ singularis victorie vl' dominij sup carnẽ. Scta Katherina hz aureolã virginitatꝭ. ꝛ magdalena nõ. ꝛ tñ ñ est maioris meriti. Et sic castitas ẏginalis ꝛ ꝯiugal' p tpe gr̃e nõ equiparant. Sz cõiugal' castitas antiqꝝ pt̃ equipari ẏgitati noue legꝭ fm excedere ꝛ excedi. sz ñ sequit. ñ iste due ꝓsone eqpant ī merito. g si vna hz aureolã q ꝛ alia. ¶ Quarte sunt ẏgines mẽte ꝛ nõ

corpe. Un Hiero. Pudicicia est virt⁹ animi q̄ violentiā semp ñ sentit. licet inferk corpi violētia: nō tm animo. Talibꝫ illesa castitas duplicak. sicut ferk bꝫtā luciam dixisse pascasio. Si inuitā feceris me violari mihi duplicak castitas ad coronā. nō em̄ inquinak corp⁹ nisi ꝫsensu mētis. De quo Amb. in li. de ỽginibꝫ Reuera nō pōt caro corrumpi sine mētis consensu. Et sic tales duplex meritū reportabūt. vnū p castitate custodita. aliud p iniuria passa. dato etiā q talis violenter oppssa cōcipiet. neq; ex hoc meritū ỽginitatis pdet. qz h̄ meritū nō pditur nisi p pctm̄ saltē extra matrimoniū. qz sm Aug. Nihil pccatū nisi volūtariū

¶ Quinte sunt ỽgines mente z corpe. De talibꝫ virginibꝫ mēte z corpe dicit Aug. Virginitas est in carne corruptibili ppetue incorruptionis meditatio. Nam sm Hiero. in epla Virginalis diffinitio est esse sctāz corpe z spiritu. que sm Chrisp. sup Mattheū est gl'ia refulgens nō quā trāsgredi pōt necessitas debilitatis corpis. fz quā cōplectit volūtas sancti ppositi. Et sic seminis frigiditas vl' naturalis infirmitas nō arguit virginitatē: fz pia mētis volūtas. talis virginitas est ꝫsulēda z nō pcipienda. ¶ Dixi scdo q ỽginitas est ꝫsuanda ex ꝫsilio. de q̄ apl's. Consiliū aūt do. s. ꝫtinendi. qđ cōsiliū inspiratū est a spūsancto ipi bꝫto paulo. De quo in fine eiusdē ca. dicit. Puto q spūm dei habeam⁹ T ¶ Itē ỽginitas est ꝫsulēda multꝫ de causis. Primo ppter ei⁹ dignitatē. Damas. li. iiij. Quāto angelus homini supior: tanto virginitas est nuptijs honorabilior. Jō Damascē. ibidē cap. xvi. dicit. Quis celos clausit. quis mortuos suscitauit. q̄s iordanē intercidit. nōne virgo helias. tres pueri nōne potentiores igne sunt effecti ī virginitate. Nōne daniel virginitatē diligēs dētes feraz ei⁹ corpi infigi nequiuerūt. Et h̄ dū tarat ex ỽginitate Jō in collatōnibꝫ patrū dr Maior est virt⁹ castitatē tenere q̄z demones expellere. Eccī. xxvi. Omnis pōderatio nō est cōdigna ꝫtinētis aie. Nā sicut aquila inter volucres. lucifer inter stellas. gēma inter lapides ita excellit matrimoniū ipa virginitas. Aug. Fulgida ỽginitas est gēma virtutuz. germana angelorz. lampas ecclīaz. lux aīaz. Albertus sup. iiij. sniaz. Nihil dign⁹ poterit castitati virginali compari. Amb. z habek in canone. xxxij. q. i. ca. integritas. Virginitas suaderi pōt: imperi nō pōt. quapropter dicit. ꝫsilium do ¶ Scdo ppter sponsi nobilitatē q̄ est christ⁹. de q̄ canit eccl'ia. Quarū xps sponsus virginū ỽginis est fili⁹. Item qz est specios̄issimus. ps. xliij. Specios̄us forma p filijs hominū. i. Pe. i. In quē angeli pspicere desiderant. Nā in ei⁹ aspectu est vita eterna. Johā. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solum verū deū z ihm xpm quē misisti. Item ipse est ditissim⁹. de q̄ ps. lxxxviij. Tui sunt celi z tua est terra. Itē sapientissim⁹ Col. ij. Omnes thesauri scientie z sapie in ipo sunt recōditi. Item fortissim⁹. Heb. i. Portās oia ỽbo ỽtutis sue Itē potentissim⁹ Mat. vlt. Data est mihi omnis ptās in celo z in terra. Hic est sponsus de q̄. ij. Cor. xi. Desponsi vos vni viro ỽgine exhibere castā xpo ¶ Tercio ppter dei acceptabilitatē. Nā castitas virginal' valde placet deo. ō q̄ Aug. O q̄z dulces sunt fruct⁹ castitatis: vt in eis singulariter reficit dñs maiestat⁹. qz singulares amici dei sunt. puer. xxij. Qui diligūt cordis mūdiciā hēbūt regē amicū. Ecce q̄tū culmen honoris amicū hre regē gl'ie. Nā virginalis stat⁹ est q̄si angelic⁹. de q̄ Chrisp. sup Mat. Licet oēs ỽtutes spūales sunt res angelice. specialiter tñ virginal' castitas est angelica virt⁹. p hāc singulariter hoies assil'ant angelis. de q̄ Hiero. Uiuere in carne pter carnez plus est vita angelica q̄z hūana. ¶ Nā castitas ỽginalis in q̄tuor gradibꝫ pcellit castitatē angelicam Primo est multiplicior. qz castitas angelorz tm̄ est in spū. hec aūt ī carne z spiritu Scdo est nobilior. qz castitas in angelis est naturalis. ista vero est a gr̄a meritoria. Tercio est glorios̄ior. qz castitas angelica est sine victoria. ista aūt cuz magna pugna z victoria. Jō Hiero. Angeli sine carne viuūt. ỽgines ī carne triūphant. Quarto est laudabilior. qz castitas angelica ē necessaria. ista vero voluntaria. Jō Apoc. xliij. Uirgines sequūtur agnū q̄cunq; ierit. Aug. sup h̄ dicit. Hoc est dñm seq̄. sequi integritatē mentis z corpis Quarto est ꝫsulenda ỽginitas ppter premiū ēntitatē qua singl'ariter coronabunt. Sapi. iiij. O q̄z pulcra es casta generatio cū charitate. in ppetuuz coronata triūphas. z Sapi. iij. Que nesciuit thorz inuiolato habebit fructuz in respctōne aīaz sctāz. Licet de⁹ omnes respicit remunerare. signāter virginibꝫ fructū centesimū assignabit. Quez meruit bꝫta vrsula cū sodalibꝫ suis. vt patet in legenda.

¶ De apl'is Symone z Juda.
Sermo. CXLIII.

Ec mādo vo

De sanctis Simone ⁊ Juda

bis vt diligatis inuicē sicut dilexi vos. Joh. xv. ⁊ legit ad honorē beatoꝝ apl̄oꝝ symonis ⁊ iude pceangelicali officio. ¶ In verbis premissis duo innuunt. Primo statuit nob̄ pceptū. scdo subiūgit mādati obiectū. De primo dicit. Hec mādo vobis. Ecce autoꝝ p̄cepti est christ⁹: q̄ est optim⁹. Mar. x. Nemo est bon⁹ nisi sol⁹ de⁹. Et qz optim⁹ est. iō mandatū de dit optimū. ſm illud Dyonisij. Optimu ē optima adducere ✠ ¶ Jō optimū mandatū dedit nobis. s. dilectōez. Reuera optimum. Primo qz facile ad intelligendū. pueꝝb. xiij. Doctrina prudentū est facilis. ⁊ sic doctrina de dilectōe primi. Nam non est necesse adire pl̄os vel mare circūire nec celuz ascendere vt h̄ preceptū q̄s intelligat. sed in cozde statiz poterit inuenire. Deutero. xxx. Mandatū h̄ q̄d̄ p̄cipio tibi hodie nō est supra te nec pcul positū: neq; in celo sitū: neq; trans mare positū. sz iuxta te est sermo suauis valde i oze tuo ⁊ i coz de tuo: vt facias illud. i. Joh. v. Mādata ei⁹ grauia ñ sunt. Scdo h̄ mādatū est breue ad retinendū. Aug. Ibi latet q̄d̄ patet i diuinis ſmonibꝫ. qz charitatē tenet in moribꝫ. Jdē de doctrina christiana. Ut nemo excusationem habeat in die iudicij. voluit dñs sic scriptum mandatū ꝫsummare ⁊ abbreuiare ꝓbuz suptilitatē. Et h̄ verbū abbreuiatū ⁊ ꝫsummatū ñ obscurū esse voluit. iō breue. iō apertū ne quis dicat se nō posse intelligere. Tercio est leue ad portandū. qz portari p̄ot a paupe ⁊ diuite. sano ⁊ infirmo. sene ⁊ iuuene. de q̄ Mat. xi. Jugū em̄ meū suaue ⁊ on⁹ meū leue. de quo Augu. O iugū sancti amoris q̄z feliciter oneras: q̄z dulciter premis: q̄z suauiter stringis: q̄z vtiliter vris. ¶ Quarto est vtile ad seruādū. qz cōpleto h̄ mandato celeste p̄miuz acq̄res. De q̄ Augu. Per viā vere charitatiſ optet currere si ad eternā patriā feliciter voluerim⁹ puenire Eccl̄i. iij. Que p̄cepit de⁹ cogita semp. Rō Augu. Suauē ⁊ iocundā vitā gustabiſ si mādata dei seruabis. ō quo ōz in euāgelio. Hec mādo vobis vt diligatiſ inuicē ¶ Dixi scdo subiungit mandati obiectū: dices. Dilexi vos vt diligatis inuicē. Sz di. cur non facit h̄ mētionē de dilectōe dei: sz solū p̄mi. Rñdet Aug. Qui diligit p̄mū necessario diligit deū et q̄ dei sunt. licet obiecta sint diuersa: tm̄ ipi actus ſm ꝫuenientiā necessario sunt vnū. Nā si p̄mū diligim⁹: oia mādata dei adimplem⁹. De q̄ Chrys. sup Mat. Qui p̄mū diligit nec illū occidit: nec de illo falsum testimoniū dicit. nec ei⁹ rem ꝫcupiscit. nec mulierē ei⁹ inuadit. Sicut em̄ odiū suggerit facere om̄e malū. sic dilectio om̄e bonū. Jō Aug⁹. Voluit de⁹ vni cū hoiez formare a q̄ om̄es hoies pcederent. vt se homies tanq̄z fratres diligerent A Pro q̄ sciendū q⁹ ad illaz dilectionē fraternā hortamur p quattuor. ¶ Pro p scripturā: q̄ crebr⁹ nos ad dilectōez p̄mi hortat in lege veteri ⁊ noua. In veteri Leui. xix. Diliges p̄ximū tuū sicut teipm. In noua lege Joh. xv. Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inuicē sic dilexi vos. Adeo est necessaria hui⁹ mādati executio q⁹ deus seipm diligi nō putat: si p̄mū nō diligim⁹. de q̄. i. Joh. iij. Qui non diligit fratrē suū quē videt. deū quē nō videt quō diligere pōt. Jdē. Si q̄s dicit diligo deū ⁊ frēm. eius odit: mendax est. ⁊ nō solū mendax sed ⁊ homicida. de q̄. i. Joh. iij. Om̄is q̄ odit fratrē suū homicida est. ecce scriptura. ¶ Scdo incitamur p figurā ⁊ exemplū qđ de⁹ in seipo proposuit nobis ad imitandū. Nā de⁹ nos intantū diligit ⁊ dilexit vt om̄es hoies vult saluos fieri. i. Thimo. ij. Sic ⁊ nos oēs ad salutē diligere debem⁹. siue proxim⁹ sit bon⁹ siue malus est ad salutē diligend⁹. De bono satis patet q⁹ amād⁹ est. qz talē xp̄s reputat sibi amicū omigenere attinētie. de q̄ Mat. xij. Quicūq; fecerit voluntatē p̄ris mei: ipe meus frater soror ⁊ mater est. Si aūt mal⁹ sit: adhuc diligēd⁹ est p̄xim⁹ ppter deū ⁊ ppter seipm. Primo ppter deū. qz si deū diligis ⁊ ei⁹ filiū amabis cū sanamentis sit. ⁊ sic ppter deū debes amare p̄mū cū insane mētis fact⁹ est. Scdo debes malum diligere ppter ipm. qz si fratrē tuū amabas sanū: debes amare ⁊ egrotū. in tali statu magz indiget amore tuo q̄z in alio. Tercio debes amare malū ppter teipm. magis em̄ lucraris amādo eū cū tibi nocet q̄z cuz tibi beneficus erat. Nā ex h̄ efficimur dei filij. Mat. v. Diligite inimicos vros vt sitis filij p̄ris vestri q̄ i celis est. Nā xp̄s dilexit nos. cū inimici essem⁹ reconciliati sum⁹ p sanguinē ei⁹. Rom. v. Et sic nos ex figura facere debem⁹. ¶ Tercio ad dilectionē monemur p naturā qua ꝫiuncti sum⁹ ad inuicē. sum⁹ em̄ inuicē mēbra. Roma. xij. Multi vnū corp⁹ sum⁹ in xp̄o. singuli aūt alter alter⁹ membra. i. Cor. xij. Cū gratulatur vnū mēbrū: gaudēt om̄ia. si patit vnū pa. oia sic ⁊ nos Ro. xij. Gaudete cū gaudē. ⁊c. Sum⁹ em̄ frēs nō solū ſm hoiem. sz etiā habem⁹ adinuicē spūalē fraternitatē. de q̄ Aug. Omnes fratres sum⁹ ſm q⁹ hoies. quāto magis ſm q⁹ christiani sum⁹. Nā rōne fraternitatiſ spiritus vn⁹ est de⁹ p̄. ⁊ vna mr̄ eccl̄ia. que fraternitaſ

tanto fortius stringit quāto reuerētior dñs pater q̄z homo. Et q̄nto reuerentior mater ecclīa q̄z carnalis mater. ⁊ q̄nto hereditas celestis melior q̄z tpalis. tanto fraternitas spūalis digni or est corpali. ¶ Quarto ad dilectionē hortamur p creaturā. oīes em̄ creature eiusdē speciei diligūt se mutuo. Eccli. xiij. Omne animal diligit sibi simile. Et sic oīs homo primū diligere debet. Nā lupus lupū. serpens serpentes. ⁊ crudeliora alīs animalibꝫ nō solent malicias inferre in ea q̄ sunt sui generis. multo minus hō debet malicia in eū q̄ est sui generis exercere. Et sic ptz q̄ ab oīibꝫ monemur ad inuicē mutuā charitatē exhibere. Heb. xij. Charitas fraternitatis maneat in vobis ℟ ¶ Pro q̄ sciendū q̄ duodecim sunt signa charitatis fraterne. Primū signū q̄ fratri nec verbo nec facto noceas. Nō verbo detrahendo primo suo Pō. Detrahentē secreto primo suo hūc pseqbar. Nō facto decipiendo. i. Thes. iij. Vide tene q̄s supgrediat fratrē suū i negocio. i. ad Cor. xiij. Charitas nō agit pperā. s. nocendo Nō p verba tua ipm in cor alior ponēdo. p. ner. vi. Sex sunt q̄ odit dñs. oculos sblimes. linguā mendacē. manꝰ effundentē. cē. septimū detestat aīa eius. s. q̄ seminat inter fratres discordias ¶ Secōm vt eū in corde tuo nō iudices Lu. vi. Nolite iudicare ⁊ nō iudicabimini. i. Cor. iiij. Nolite ante tps iudicare q̄usq̄z veniet dñs. ij. Paral. xix. Odcūq̄z iudicaueritis in vos redūdabit. Bern. Caue serue dei aliene conuersatōnis esse curiosus explorator aut temerarius iudex. etiā si pperā actū dephendis. nec sic indices primū magis autē excusa intentionē eius si opus nō potes. puta ignorantiā surreptionē dicēdo. Si talis temptatio mihi euenisset: q̄d de me fecisset. cecidit em̄ petrꝰ cē. ¶ Terciū est vt indulgeas offendenti Lu. vi. Dimittite ⁊ dimittet vobis. Eccli. xxviij. Relinque primo nocenti te. Nam sm̄ Grego. Tm̄ vnusquisq̄z primū portat q̄z eum amat. i. Cor. xiij. Charitas nō irritat. Basilius. Qui est in charitate plen⁹ est animo tranquillus nō gerens ignē iracundie. Eph. iiij. Sol nō occidat sup iracūdiā vram. Nā dr Mat. xviij. Si nō dimiseritis: nec pr celestis dimittet vobis ¶ Quartū signū vt de malo fratris nō gaudeas sz doleas. ad Gal. vi. Alter alterius onera portate. s. defectꝰ. Eccl. viij. Noli d̄ morte inimici tui gaudere. memēto q̄ oēs in corruptione sum⁹. Jo Ro. xij. Flete cū flentibus. Sicut dauid defleuit mortē inimici ab salon. Nā hoc req̄rit charitas. i. Corin. xiij. Charitas nō gaudet sup iniq̄tate. ¶ Quintū vt de bono gaudeas ⁊ nō doleas vt inuidi. sicut saul dauid. i. Regū. xviij. nō rectis oculꝭ respiciēdo. Greg. Mens inuidi cū de alieno afflīgit: q̄si noctua de luce excecat. Roma. xij. Gaudete cū gaudentibꝫ. q̄d inuidi nō faciūt q̄ inuidia sm̄ Aug. sup Gen. est odiū felicitatis aliene. Et dr inuidus sm̄ Isido. q̄si nō videns. q̄ est tinea aniē q̄ sensum corrodit. pectus vrit. mentē affligit. Et sic p̄ceptū de dilectione primi adimplere neq̄t ¶ Sextum signū vt primū nō scandalises. q̄d docz Christo. dicēs. Omia agam⁹ ne primꝰ scandaliset Mat. xviij. Ue illi p quē scādalū venit. Jo apls volēs euitare occasionē scādali dicit. i. Cor. viij. Si esca scandalisat fratrē meū: nō manducabo carnes in eternuz. Et h̄ req̄rit fraterna charitas. i. Cor. xiij. Charitas nō querit q̄ sua sunt. ¶ Septimū signū vt scandalizato fratri satisfacias Matt. v. Si recordatꝰ fueris q̄ frater tuꝰ habet q̄d aduersum te. mitte munꝰ tuū ante altare: ⁊ vade recōciliari fratri tuo. s. p lumen bone ꝓuersatōis. de q̄ Philip. ij. Sitis sine reprehensione in medio nationis prauе inter q̄s lucetz sicut luminaria mundi. i. Pe. ij. Cōuersationē vram inter gētes habentes bonā. vt in eo q̄ de vobis detractāt tanq̄z d̄ malefactoribꝫ. ex bonis opibꝫ vos ꝓsiderātes glorificent deū. Et sbdit. q̄ sic est volūtas dei vt benefaciētes obmutescere faciatis imprudētū hoim ignorantiā. ¶ Octauū signū vt cuz primo benigne habites. q̄d placet dauid dicens ps. cxli. Ecce q̄z bonū ⁊ q̄z iocundū habitare fratres in vnū. Silr placet deo Eccl. xxv In tribꝫ bñ placitū est spūi meo. ꝓcordia fratrū. amor primoz. vir ⁊ mlier sibi inuicē ꝓsentientes. Et h̄ req̄rit fraterna charitas. i. Cor. xiij. Charitas patiens est: benigna est. ¶ Nonū signū vt primū fraterne āmoneas. Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tuꝰ corripe euz inter te ⁊ ipm. nō publice eū ꝓfunde: vt q̄daz faciūt. de q̄ Christ. Occultū petm̄ in publico corripe nō est corripere sz diffamare. ⁊ sic petm̄ fratris nō emēdabis sed publicabis. Et dicit corripe fratrē: nō adulatorie suggere. q̄ habet in cano. xxiij. q. v. nō putes. Nō est amor sed languor vbi mali mores nō corriguntꝰ. ⁊ nō ē signū vere dilectōis ad primū vbi relinquit petm̄ fratris impunitū. Jo hortat apls. i. ad Thes. v. Rogam⁹ fratres corripite inq̄etos. q̄ dicit Aug. ⁊ habet in cano. v. q. v. nō omis Melꝰ est cū seueritate diligere: q̄z cū lenitate decipe. q̄ dicit Augu. sup Matth. xviij. Si

re audierit lucrat⁹ es fratrē tuū. ℔ est ei⁹ reuocatio reddet tibi lucē. Jaco. vlti. Qui conuerti fecerit pcōrem ab errore vie sue: saluabit aiam eius a morte. qđ est magne mercedis apud dnm. dr̄e q̄ Greg. sup Ezech. Nullū dco tale sacrificiū sicut zelus aiaꝝ. ¶ Decimū signuꝫ. ne bonū ei⁹ negligas. vt si sit ignorās dēbes eū instruere. Bal. vi. Si hō p̄occupat⁹ fuerit in aliq̄ delicto vos q̄ spūales estis instruite huiusmodi. dicit em̄ Deutero. xxij. Si videris ouem fratris errantē nō pteribis: sed reduces fratri tuo. multo magis ipm fratrē. nā ex h̄ magnum orit meritū apud deū. Dan. xij. Qui ad iustitiā erudiūt multos erūt q̄si stelle in ppetuas eternitates. ¶ Undecimū vt fratrē nō ctemnas nec vilipendas. Mat. v. Qui dixerit fratri suo racha vel fatue reus erit gehēne ignis. Nā h̄ puenit ex mētis elatione quā nō h̄z fraterna charitas. i. Lor. xiij. Charitas nō inflatur. ¶ Duodecimū signū vt indigenti subueniās. i. Joh. iij. Qui habuerit substāz huius mūdi: ⁊ viderit fratrē suū necessitatē h̄re ⁊ clauserit viscera ei⁹ ab eo: quō charitas dei manet in eo. Jō subiūgit. Filioli mei nō diligam⁹ verbo neq̄ lingua. sed opere ⁊ veritate. De q̄bus opibus Isa. lviij. Frange esurienti panē tuū. egenos vagosq̄ induc in domū tuā. cū videris nudū operi eū: ⁊ carnē tuā ne despexeris. Ambro. Pasce fame morientē. si nō pauisti: occidisti. Hanc dilectionē primi a summo exemplari: scz a deo sum⁹ edocti. ¶ De⁹ em̄ veniēs volens nasci hō in mūdū inter hoīes diuersatus. vt ait Bern. dilexit nos tripl̄r. Prio dulciter. in eo q̄ carnē induit. Scdo sapiēter. q̄ culpa caruit. Tercō fortiter. q̄ mortē sustinuit. Sic nos exēplo ei⁹ nr̄os primos diligam⁹ ¶ Prio dulciter. qđ tūc facim⁹ si ꝓbis moribus ⁊ factis inter eos dulciter cōuersamur. neminē turbātes. nulli malū p malo reddētes. sed inq̄tū in nob est cū oib⁹ pacē h̄ntes. i. Thi. ij. Quietā ⁊ trāquillā vitā agam⁹ i omi pietate. h̄ em̄ bonū est ⁊ acceptū coram deo ⁊ saluatore nr̄o. ¶ Scdo diligamus primū sapiēter. sic diligētes eoꝝ psonas vt eoꝝ vicios ⁊ peccatis nullat⁹ consentiam⁹. Sūt em̄ q̄dā insipiēter primos diligētes. q̄ ppter ipos deū offendūt grauiter. ⁊ seipos eoꝝ macul' maculāt. q̄ tamē ex hoc ipo nō uincunt: nec se nec deū n⁹ primū veraciter diligere. Nunq̄ em̄ sic primi sunt diligēdi vt ipoꝝ amore pctis ⁊ vicios implicent Nā dicit Ro. xiij. Dilectio primi nō malum opat. Si aūt opat malū nō uincit dilectio nō fuisse. q̄ sic de⁹ nō dilexit. Dilexit em̄ homines vt assumeret hūanitatē ⁊ pēto careret. Bern. Christ⁹ in carnis assumptōe nō cōdescendit nobis in culpe imitatōe. Sic ⁊ nos primuꝫ diligam⁹ vt malū ꝓpter eū non faciam⁹. Un Sene. Hoc sanxit lex amicicie vt nō rogem⁹ res turpes. Et Tulli⁹. Non est excusatio vbi amicicie causa peccaueris. Diligam⁹ ergo primos sicut nosipos. nec infra remanet solū primatū bonū curātes ⁊ bonū primi negligentes. Itē sunt ⁊ alij pl⁹ seipos q̄ primos diligētes. ꝺ q̄b⁹ Bern. Tu frater cui fraterna sal⁹ ppria nondū est. cui charitas adhuc nulla est. aut adeo tenera ⁊ arūdinea q̄tin⁹ omi flatui cedat ⁊ omi spiritui credat. omi circūferat doctrine vento. imo cui tāta est charitas vt vltra mandatū diligas primū pl⁹ q̄ teipm. ⁊ rursuꝫ tantilla vt ꝓtra mādatū fauore liq̄scat. pauore deficiat. pturbet tristicia. auaricia ꝓtrahat. ambitione ꝓtrahat. suspitionib⁹ inquieteť. inuidi⁹ exagiteť. curis austereť. honorib⁹ tumeat. liuorib⁹ tabescat. tanq̄ in ppr̄ijs ita teneri tipm sentias. q̄ nam est dementia q̄so aliena curare aut ambules. aut quiescas. Et subiūgit. audi q̄d cōsulat tanta vigilātia q̄ charitas non qđ alijs ināt remissio: nobis aūt tribulatio: sz ex qualitate. Noli ergo nimiū esse iustus vt diligas eos q̄z curaz tibi assumis plus q̄ teipm. sed sufficit ad salutē vt diligas primū sicut teipm. Itē p teipm. hic innuit nobis modū dilectionis. qui mod⁹ sic exponit sicut teipm. s. charitatis affectu ⁊ effectu. vel in q̄ teipm. s. in deo vel ꝓpter deū vel ad qđ teipm. s. ad gram in p̄nti ⁊ gl'iaz i futuro. vl quō teipz. i. sup corpus. ¶ Tercio dilexit nos de⁹ fortiter. q̄ pro nobis mortē sustinuit. sic ⁊ nos primū fortiter diligam⁹. vt ppter nullā infirmitatē quaz prim⁹ noster retribuēs nobis malū p bono ⁊ odiū p dilectōe adūsum nos ꝓgessit nr̄az dilectionē aliq̄liter remittam⁹? Mat. v. Diligite inimicos vr̄os ⁊ bñfacite his q̄ oderūt vos orate p psequēt⁹ ⁊ calūniantib⁹ vos. Nam cū dicit: diligite inimicos vr̄os monet nos de affectu cordis. Sz cū subiūgit. bñfacite his q̄ oderūt vos. monet nos de effectu op⁹. Un Aug. Ego ad inimicoꝝ dilectionē vos amoneo. q̄ ad sanandū pctoꝝ vulnera nullū medicamētū esse cognosco meli⁹. Itē h̄ p conclusione dilectōis primi est notandū qđ ait Grego. Per amorē proximi dei amor gignitur. ⁊ per amorē dei amor proximi nutritur. q̄ nos ad amorē sui ⁊ proximi recipe dignet ihesus christ⁹ filius dei.

¶ Sermo. CXLIIII. Ad idem.

Sermo CXLIIII.

Hoc est pceptū meū vt diligatis inuicē. Joh. xv. c. z legit hodierna die p euāgelicali officio ¶ In ſūma euāgelij tria innuunt. Primo ponit pceptū charitatis. ſecdo ſūgit ſignū ꝛe amicabilitatis. tercio docet fructū ferre durabilitatis. Primū patet ī pncipio ſcdm ibi. vos amici mei eſtis. terciū ibi. ego vos elegi vt eatis z fructū afferatis. De primo dī. In illo tpe. ſ. facta cena dñi. ihs dixit diſcipulis ſuis. Hoc ē pceptū meū vt diligatis inuicē ¶ Sz dī. cū ſacra eloq̄a fm Bre. ſunt pcepta plena. cur dñs ſimplr dixit: hoc eſt pceptū meū Rndet fm Breg. Dñica pcepta ſunt multa et vnū. multa p diuerſitatē opis. vnū ī radice charitatis. Sicut multi arbores rami ex vna radice pdeūt. ſic multe ꝟtutes ex vna ꝟtute generant. ſ. charitate. Jō Bre. Quicq̄d pcipit ī ſola charitate fundat. nec hz aliq̄d viriditatis ramus boni opis niſi pmanſerit ī radice charitatis. Jō Eph. iij. In charitate radicati z fūdati. Hōem aſſignat apl's ad Ro. xiij. Nemini quicq̄z dicatis niſi vt inuicē diligatis. q̄ primū diligit legē impleuit. i. Thi. i. Finis pcepti eſt charitas. eſt em alpha z o. Nā a charitate oia pcedūt ſic a pncipio. z ad charitatē oia reducunt z ordinant ſicut ad finē. Sz d. cn ſcribit Mat. xxij. q̄ nō ſolū in dilectōe primi ſz etiā in dilectōe pximi tota lex pendet z pphe. q̄re hic ſolū de dilectōe pximi facit mentionē. Rndet q̄ vnū includit in alio. nā fm Aug. Qui diligit primū ppter deū neceſſario diligit deū. q̄z ppter vnūq̄dq̄z tale z ipm magis. i. poſterioꝝ. Etiā ideo de dilectōe pximi facit mentionē. q̄z ipa dz ſe extēdere ad inimicos. ſz hoc fit cū labore. z ſic dulci⁹ eſt diligere deū q̄z pximū inimicū. z de q̄to laboroſi⁹: de tāto magis meritoriū Tūc ſubdit dilectōis exēplū. ſicut ego dilexi vos. ¶ Nota xps dilexit nos quattuor modis. cōiter: ꝟaciter: ordinaliter: z pſeueranter ¶ Primo dilexit nos cōiter. Sap. xi. Diligis oia q̄ ſunt z nihil odiſti eoꝝ q̄ feciſti. ſic nos oēs inuicē diligere debem⁹ Ben. xxviij. Dilatabere ad orientē occidētē z ptē meridionalē. z ad ſeptētrionalē. p orientē intelligo amicos. p meridiē bñfactores. p occidētē paupes Eccli. iij. Cōgregatōi pauperū affabilē te facito. per ſeptētrionalē inimici intelligunt. q̄ oēs ſunt diligendi. amici⁹ in deo. inimici⁹ ppter deū ē diligend⁹ Mat. v. Diligite inimicos vros. z ſi diligitis eos q̄ vos diligūt: quā mercedē habebitis. Aug. Nō eſt magnū circa eū q̄ tibi nichil male fecit eſſe benivolū. ſz circa inimicum Nā q̄ dilexerit inimicos ppter deū hic erit dei amic⁹. Nā grādis labor eſt in hoc ſeculo. grandis erit pmiū in futuro ¶ Secdo dilexit nos ꝟaciter. q̄z ope oſtēdit. Breg. Probatio dilectōis eſt exhibitio opis. ſic nos erga pximū. i. Joh. iij. Filioli nō diligam⁹ ꝟbo nec lingua ſz ope z veritate Mat. vij. Quecūq̄z vultis vt faciāt vob hoies: eadē facite illis. ſ. q̄ vultis fm rectā rōez. Jaco. ij. Si frater z ſoror nudi ſunt z indigent victu q̄tidiano. z dicat aliq̄s ex vobis illis. ite ī pace vt calefaciamini z ſaturemini z nō dederitis eis ea q̄ neccia ſunt corpi: q̄d pderit vobis. q. d. nihil. i. Joh. iij. Si q̄s viderit fratrē ſuū neceſſitatē hītem: z clauſerit viſcera ei⁹ ab eo. qūo manet charitas dei in eo ¶ Tercio dilexit nos ordialiter. q̄z nihil in nob dilexit niſi deū z in ordine ad ipm. ſic z nos. Ambro. Nō ppter accepta bñficia vl ſperata diligere debem⁹. ſed in ordine ad deū vt ſit bon⁹ vl fiat bonus: z ad vitā eternā apt⁹. Un Aug. in de laude charitatis. Reſpicis inimicū aduerſantē. frementē. mordentē. ꝟbis exaſperantez. attendas q̄ hō ſit. opta illi vt ſit frater tu⁹. vt habeat tecū vitā eternā. ſic nō amas in illo q̄d ē ſz q̄d vis vt ſit. hec ille ¶ Quarto dilexit nos pſeueranter. q̄z ſeipm p nob in mortē tradidit. Un Eph. v. Xps dilexit nos z tradidit ſeipm p nobis oblationē z hoſtiā deo placentem in odorē ſuauitatis. De q̄ text⁹. Majorē dilectionē nemo hz q̄z q̄ aiam ſuā q̄s ponat pro amicis ſuis. i. vt vitā corpalez tribuat p inimico. vt amic⁹ efficeret. Et h̄ fecit xps. Un Ro. v. Cū inimici eſſem⁹ reconciliati ſum⁹ p ſanguinē filij ei⁹. Un. i. Joh. iij. In h̄ cognouimus charitatē dei: q̄m ille aiam ſuā p nobis poſuit id eſt vitā. Ita z nos debem⁹ aiam. i. vitaz ponere p fratribus. ſ. ſaluādis. cū vita corpalis ſit potiſſima quā poſt aiam habem⁹. Jō potiſſimū ſignū dilectōis eſt corp⁹ p pximo exponere. Et h̄ ptinet ad plates z pfectos. vt hr de pe. diſt. ij. Si q̄s tantā habuerit charitatē vt parat⁹ ſit p fratribus mori: pfecta eſt illa charitas. Hāc habuit apl's. ij. Cor. xij. Ego libentiſſime impendar pro aiabus vris. i. parat⁹ ſum mori. Act. xxi. Nō ſolū alligari ſz z mori paratus ſum. Dicit Auge. Quāto amor altior tanto ad patiēdū mortē p ſalute pximi voluntas ſit paratior ¶ Dixi ſcdo ſubiungit ſignuz vere amicabilitatis dī. Vos amici mei eſtis ſi feceritis ea q̄ precipio vobis. ¶ Nota dicit Conſtantin⁹ ſup metheroꝝ. Aliq̄ ſunt

in cẽsiones vapoꝝ q̃ apparẽt stelle ⁊ nõ sunt. vt cometa q̃ ẽ ex vapore terrestri mlt̃ũ eleuato igne inflãmato: vbi aer ꝺcauitatẽ ignis ꝓtingit. Aliq̃e sunt stelle fixe in firmamẽto sicut clauꝰ in rota. Aliq̃ sunt stelle erratice q̃ habẽt ꝓpriũ motũ. Sic triplex est amicicia ꝑm q̃ triplices sunt stelle. ¶ Prime apparent ⁊ nõ sunt. q̃ ex vapore eleuato oriunt ⁊ accẽso Sic aliq̃ sunt tm̃ amici ex eleuatõe tue ꝓsperitatis. ſ. diuitiarũ ⁊ dignitatũ. Vñ Eccli. vi. Est amicꝰ ꝺsocius mense ⁊ nõ permanet in tpe temptatõis. Si possides amicũ i temptatione posside illũ. Dicit em̃ Isido. lib. iij. ꝺ sum. bo. Amicicia in ꝓsperitate est incerta. q; nescit an felicitas diligat vl̃ ꝓsona. Cassiodoꝰ. Nec essitas ꝓbat amicũ ¶ Scde sunt stelle erratice q̃ habẽt ꝓpriũ motũ. Et sic aliq̃ sunt amici. q; ex ꝓpria puersa volũtate efficiunt inimici. Vñ Salustiꝰ. Verus amicꝰ nunq̃ fuit q̃ a l'iqñ amicꝰ esse desijt. De q̃ Eccli. vi. Est amicus ꝑm tpis iudiciũ. q. ꝺ. incõstans ¶ Tercie sunt stelle vere ⁊ i firmamẽto fixe. Et sic aliq̃ sunt amici veri constãtes in necessitate. Prouerb. xvij. Omn̄i tpe diligit q̃ amicꝰ est ⁊ astat Eccli. vi. Amicꝰ fidelis ꝓtectio fortis. Talis fuit xps amicꝰ noster q̃ dixit. Vos amici mei estis. ¶ Pro quo nota mlta sunt signa amicicie. Primũ ꝓsistit in equalitatis assimilatione. Amb. in li. de officijs. Inter dispares amicicia esse nõ pt. Et sic xps vt esset amicus noster nob̃ voluit assimilari. ad Heb. ij. Debuit p oĩa fratribꝰ assimilari vt misericors fieret. ⁊ Phil. ij. Exinaniuit semetipm̃ formã serui accipiẽs. Aug. sup ps. lij. Factꝰ est particeps nr̃e hũanitatis: vt hõ ꝓticeps fieret sue diuinitatis. Sic nos ei debemꝰ assimilari in exemplis moꝝ. Joh. xiij. Exemplum dedi vobis vt ⁊ vos ita faciatis. Jpe em̃ fuit mitis ⁊ hũilis. sic ⁊ nos ¶ Mat. xi. Discite a me q; mitis sum ⁊ humilis corde ¶ Scdm̃ signũ amicicie cõsistit in cõmunicatõe. Phs. ix. ethico. Omnes amicicie vel amici sunt in cõmunicatione. sic xps est nr̃ amicꝰ. Bern̄. Dedit omnia sua vt essent oĩa tua. De q̃ apls. i. Cor. iij. Quid habes qd̃ nõ accepisti. sic etiã deberes sibi eadez accepta cõmunicare i ꝑsona pauperꝝ. cũ petit. Vñ Ecclĩasticus. Date dño ꝑm datũ eiꝰ. ⁊ dicere debemꝰ illud. i. Paral. xxix. Tua sunt oĩa ⁊ que de manu tua recepimus dedimus tibi. ¶ Tercium signũ ꝺsistit in volũtatũ ꝺformatione. q; ꝑm Tul'. iij. Amicoꝝ est idem velle. q; amicꝰ est alter ego. Quia ꝺa amicicia sic amicoꝝ animos cõiungit vt efficit pene vnꝰ ex duobus. Sic xps est noster amicꝰ. q; nr̃am volũtatẽ sibi ꝺformauit. Nã desideriũ totꝰ humani generis adimpleuit in nr̃a redemptõne. Id circo in signũ amicicie debemꝰ eius voluntatẽ facere. De q̃ textꝰ. Vos amici mei estis si feceritis ea q̃ ꝑcipio vobis. Dicamus igit̃ illud Mat. vi. Fiat volũtas tua. ⁊ Mat. xxvi. Nõ mea sed tua volũtas fiat. Et h̄ ꝓuenit ex charitate. Vñ Prosper. Charitas est volũtas recta ab oĩb̃ terrenis auersa. ſolo deo vnita. Nã dicit Tulliꝰ. Amicꝰ ꝺz se ꝑdere ad amicũ sicut genu ad tibiã. qꝺ dicit vni h̄ ⁊ alteri. Et sic q̃dq̃ est ꝺ dei volũtatẽ: h̄ deberet esse ꝺta nos Nã si q̃s trãsgredit ꝑcepta dei nõ est dei amicꝰ nec deũ amat. vñ Greg. Qui adhuc p illicita desideria defluit. pfecto deũ nõ amat ¶ Quartũ signũ amicicie ꝺsistit in secreto ex revelatione. Vñ Amb̄. Nihil occultat amicꝰ si est verus Tulliꝰ in lib. de amicicia. Quid dulci q̃ habere cui loq̃ audeas sicut tecũ. Amb̄. Solacium vite huiꝰ est vt habeas cui pectꝰ tuũ apias. Sic xps est nr̃ amicꝰ. de q̃ textꝰ. Jã nõ dicam vos ꝑuos: ſz amicos. q; seruus nescit q̃d faciat dñs eiꝰ. Seruꝰ em̃ est q̃si extraneus a dño. extraneis em̃ secreta nõ sunt reuelãda. puer. xxv Causam tuã tracta cũ amico tuo: ⁊ secretũ tuum extraneo non reueles. Et subdit signum amicicie ex pte sui. Vos autẽ dixi amicos. q; oĩa q̃ audiui a pr̃e meo nota feci vobis. ¶ Sz di. si sic tũc videt q̃ discipuli tot ⁊ tanta sciuerũt: q̃t ⁊ q̃ta filius. Rñdet ꝑm Grego. Cognitio de diuinis pt̃ hr̃i duplicit. ſ. imperfecte: ⁊ pfecte. Imperfecte habet hic p fidẽ q̃ est ꝓlibatio future beatitudinis ⁊ pfecte cognitõis quã habebimꝰ i patria. Vñ. i. Cor. xiij. Nũc cognosco ex pte. i. imperfecte. tũc cognoscã sicut ⁊ cognitꝰ sum. Idcirco ꝑm Aug. ponit h̄ pteritũ p futuro ꝓpter certitudinẽ. vt sit sensus. Omnia q̃ audiui a pr̃e meo nota feci vobis. i. faciã q̃n vos introducã in visionẽ pr̃is. Omnia em̃ q̃ scit filiꝰ scit ⁊ pr̃. Vñ ergo revelabit nob̃ pr̃em: revelabit oĩa nob̃ q̃ scit. Vnde dicit Bern̄. Ibi mgr̃m semel vidisse est oĩa didicisse. iuxta illud Bre. Quid est qꝺ nõ vident q̃ videntẽ oĩa vidẽt Dicit san. Tho. Hoc ẽ vex q̃tũ pertinet ad eoꝝ salutẽ. Nã nullus intellectus creatꝰ pt̃ cõprehẽdere totaliter omnẽ dei scientiã ⁊ sapiam: cũ sit infinita. ſz hois apprehensio est finita. Nõ ꝑm ꝓm. Finiti ad infinitũ nulla est ꝓportio. Et sic illa cognitio vel ꝓportio est in electis dei ad sufficientiã beatitudinis. Vñ dixit philippus Joh. xiij. Ondende nobis pr̃em ⁊ sufficit nobis Sic nos debemꝰ

deo reuelare secreta cordis in cōfessione. Isaie xliij. Narra si q̄d habes vt iustificeris. Dicit em̄ puer. xxviij. Qui abscōdit scelera nō dirigēt. Qui aūt p̄fessus fuerit miserīam p̄sequet Jō Eccī. iij. Nō p̄fundar̄ p̄ nīa tua dicere vez. Scribit em̄ de pe. dist. i. vbi. Ubi est taciturnitas p̄fessionis ibi nō est sperāda venia criminis. Idcirco ps. xxxvi. Reuela dño viā tuā t spera in eo. t ipe faciet t educet iusticiam tuā tanq̄ meridiē. Tunc sbdit huī amicicie causam dicēs. Nō vos me elegistī, sz ego vos elegi. q. d. Quisquis ad hāc amicicīā vocet nō ascribat huī amicicie sibi causaz sz mihi. Ad h̄ em̄ vos me non elegistis vt essem amic⁹ vester. sz ego elegi vos vt facerē vos amicos meos. Dicit em̄ Nico. de lyra. duplex est electio. Una eterna q̄ p̄destinamur. De q̄ ad Eph. i. Elegit nos de⁹ ante mūdi p̄stitutionē vt essemus sancti t imaculati. Alia est tpalis q̄ ab ipo vocamur ad p̄sentē iusticiā siue grāz. Et hec nihil aliud est nisi executio eterne p̄destinatōis. qz q̄s elegit p̄destinando: hos t elegit vocando. Ro. viij. Quos p̄destinauit hos t vocauit. Naz p̄destinatio a deo inchoat. s. per vocationē ad eternā p̄uisionē t grē collationē Joh. vi. Nemo p̄t venire ad me nisi pr̄ meus traxerit illū. Augu. Nō violētia sz psuasione t inspiratōne. Dic igit cū ps. lxxxij. Audiā q̄d loquat in me dñs de⁹. t Joh. iij. Dictuz est mihi verbū absconditū Grego. Verbum absconditū est diuinū inspiraculū. Illud audire est inspirationē mente ꝯcipe. Itē p̄destinatio ppria operatione ꝯsummat. i. Lox. iij. Dei coadiutores sum⁹. Aug⁹. Qui te creauit sine te: nō te saluabit sine te. Jō. ij. Pe. i. Sagitte vt p̄ bona opa electionē vestrā faciatis. Jō dixi tercio docet ferre fructū durabilitatē. scz finalis p̄seuerātie dicēs. Elegi vos vt eatis t fructū afferatis t fructus vester maneat semp qz scribit. ij. Pet. i. Hoc em̄ facientes ministrabit vob introit⁹ regni dei. Mat. x. Qui p̄seuerauerit vsq̄ in finē hic salu⁹ erit.

De oīb⁹ sanctis.
Sermo. CXLV.

Beati qui habitant in domo tua dñe: in secula seculoz laudabūt te. ps. lxxxiij. Scribit Eccī. xi. Ante mortē nō laudes hominē quenq̄. Glo. Ante mortē stultū est laudare pugnantē q̄si iā victorē. Ille em̄ q̄ videt bene agere nescit⁹ si vult vl̄ posset p̄seuerare. Est nanq̄ cōmune puerbiū. Dies bona in fine. i. in sero est laudāda. Et sic vita boni hois Nā nux in testa nō est secure laudāda nisi fuerit euulsa. t sic vita hūana. Et h̄ tribus de causis. I Prima: qz p̄t adhuc patere lapsui. Lox. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. Amb. Nō mirū si hō cadit ex q̄ angel⁹ cecidit q̄ carnē t ossa nō habuit. Job. vij. Militia. i. tēptatio est vita hois sup terrā. de quo Bern. Heu mihi qz vndiq̄ bella. vndiq̄ tela volant. vndiq̄ tēptamēta. vndiq̄ pericula. q̄ cunq̄ me vertam. nulla est securitas t q̄ mulcent t que molestant. esuries t refectio. somn⁹ t vigilia. labor t quies militant cōtra me. Jō Job. iiij. In angelis reperitur p̄rauitas. quanto magis qui habitant domos luteas. qui terrenū habent fundamentū cōsumentur velut tinea. Dicit Grego. v. moral. Tinea de veste nascit t eandem corrumpit. t sic temptatio de carne dānat II Secdo nō est securum hoīem laudare ante mortē. qz p̄t esse plenus hypocrisi t p̄dere mercedē p hypocrisiz Jō dicit Job vij. Spes hypocrite gibit. Greg. iij. moral. Nihil de fructu laboris sui deportat. sz implebit illud Mat. v. Amē dico vobis. receperūt mercedē suā. Chrisō. O hypocrita q̄d a deo recipies: cū deo nihil dedisti. Nā q̄d ppter deuz fit deo datur. q̄d ppter homīes perdit. Jō Eccli. i. Ne fueris hypocrita in cōspectu hoīm. Et sic vacuus eris cora deo. q̄d phibet Moises Exo. xxiij. Nō apparebis in p̄spectu meo vacuus. Glo. Vacuus apparet q̄ bñ agēdo laudē humanā q̄rit t nō dei III Tercio nō laudes hoīem ante mortē. qz nō debem⁹ iudicare eo q̄ p̄t a cognitione hominū aliter iudicari. Apls. i. Lox. iij. Neq̄ em̄ meipm iudico. q̄ autē me iudicat dñs est. Nam de rebus incognitis iudiciū est deo cōmittendum. Jō Ambro. Lauda post vitā. magnifica post cōsummationē. lauda post periculū. Non lauda nauigantis felicitatē nisi peruenerit ad portum. Nō lauda ducis virtutē. nisi cū venerit ō triumpho. Quis aūt hic viuens pōt sine trepidatione laudari qui de p̄terito meminit se habere qđ doleat. t de futuro videt sibi superesse qđ timeat. hec ille. Illos ergo merito laudare possumus q̄ post pugnā iā tenēt victoriā t coronam post labores requiē. post cursum bra-uium. de q̄bz Eccī. xliij. Laudem⁹ viros gloriosos t parentes nostros in generatōe sua. s. q̄ generati sunt ad vitā. Jō Eccs. vij. Melior est dies mortis die natiuitat̄. qz post natiuitatem nō est secure laudare. sed post mortez

apparet sanctoꝝ meritū. ꝛc ꝙ thema. Beati q̄ habitant. ¶ In summa ꝺ̄ꝛ duo innuunt. ꝓ̄ꝛio beatificat cōsortiū sc̄toꝝ. sc̄̄o ꝓ̄specificat officiū coꝝ. ibi. in sec̄la sec̄loꝝ. ¶ De ꝓ̄mo dicit. Beati q̄ habitāt in domo tua Magister in. vij. di. xlix. q̄rit. Utrū oēs homines ꝛ̄sti derant beatitudinē. Rn̄det ibidē allegās Augu. ꝛc trini. ꝓ̄vij. dicēs. Oēs cā volūt. sed nō oēs eā nosc̄ūt. Dicit em̄ sanct⁹ Tho. in. vij. Duo sunt q̄ generāt appetitū bēitudinis i aīa. ꝓ̄mū est indigētia. q̄ q̄libet aīa ꝺ̄z indigētiā. q̄ ꝑ se est ꝛ̄ficiēs. ¶ Sc̄̄m ꝺ̄uenīētia. q̄ q̄libet aīa ꝺ̄z ꝺ̄uenientiā cū summo bono. q̄ ad imaginē ei⁹ facta. Jō q̄libet aīa appetit naturaliter bēitudinē. De q̄ Boeti⁹. iij. ꝛc ꝺ̄so. ꝓ̄sa ij. Oēs mortaliū cura q̄uis multiplicium studioꝝ labꝝ exercet. diūlo q̄dez calle ꝓ̄cedit. ad vnū tn̄ bēitudinis finem nitit̄ ꝓ̄uenire. Et subdit. Est mentib⁹ hoīm veri boni naturaliter inserta cupiditas. Et sic oēs nouerūt in generali q̄ beatitudo ꝺ̄tinet oīm bonoꝝ sufficientiam. q̄ dicit Boeti⁹. iij. ꝛc ꝺ̄so. Beatitudo est statꝰ oīm bonoꝝ aggregatōe ꝓfect⁹. Et Jsid. Beat⁹ est q̄ habet oia q̄ vult: ⁊ nihil mali vult. Sz in singulari mlti errauerūt ¶ Primi errauerūt in bēitudinis subiecto q̄ in voluptate corꝑis dixerūt beatitudinē esse vt epicuri. Et fuit coꝝ rō. q̄ beatitudo ꝺ̄z ꝛ̄lectatiōez annexā. ⁊ ista inuenit̄ in voluptate corꝑis. Sz ista opinio est stultoꝝ ⁊ bꝛutoꝝ q̄ nō cognoscūt ꝓfectū bonū hois q̄ intimas ꝛ̄lectationes causat. ⁊ nō ꝺ̄sistit i cōꝑhēsione sensus sed intellect⁹. ⁊ nō ꝺ̄z tristiciā admixtam. ¶ Sed coꝝpales ꝛ̄lectatiōes tristes ꝟ̄nt erit⁹ coꝝpaliter ⁊ spūaliter. Coꝝpaliter. q̄ dic̄ ꝑhs Oīme ajal tristat̄ post coitū. Spūaliter vt dicit Bꝛe. ¶ Dom̄etaneū est q̄d hoiez ꝛ̄lectat. eternū q̄d cruciat. De q̄bꝰ dicit salomō ꝓuer. xiij Risus doloꝛe miscet ⁊ extrema gaudij luctus occupat. Jō Jsa. lij. Populē me⁹ q̄ te beatuz dic̄ ipi te ꝛ̄cipiūt ¶ Sc̄di errauerūt in subiecto beatitudinis. ponētes beatitudinē in sola animi ꝟ̄tute vt stoyci. Et errauerūt saltē subiectiue. sed bñ verū est dispositiue. q̄ virtutes vt pauꝑtas. mititas. coꝛdis puritas. miseri coꝛdia. patiētia. paꝛ ꝛc. bene disponūt homiez ad ꝺ̄sequēdū beatitudinē. Dicit em̄ euāgeliuz hodiernū. Beati pauꝑes spū: q̄m ipoꝝ est regnū celoꝝ. Beati mites ꝛc. q̄ ꝑm ꝑhm. viij. politicoꝝ. Sine bonis aīe. i. sine virtutib⁹ nemo ꝺ̄z beat⁹. s. dispositiue. Jō ps. lxxxiij. Jbūt de ꝟ̄tute in ꝟ̄tutē: ⁊ videbit̄ ꝺ̄us ꝺ̄oꝝ in syon. Quaꝑpter ꝓ̄ tales in bēitudinis ꝛ̄biecto errantes dicit ps. lxxxiij. Coꝝ meuz ⁊ caro mea exultauerūt in ꝺ̄ū vjū. i. coꝛp⁹ ⁊ aīa. Dic̄ nā q̄ san. Tho. in. vij. Beatitudo est in aīa ꝑ inherentiā. q̄ in sola aīa inhabitat gaudiū ꝛc bonis eternis. sz in coꝛpe ⁊ in ꝓ̄ximo subiecto ꝑ q̄ndā redūdantiā. q̄ gaudiū ab aīa redūdabit in coꝛp⁹. ⁊ post resurrectionē mai⁹ erit gaudiū extensiue. Jō ps. nō dicit. beate aīe vl̄ bt̄ coꝛpa. sed beati. totū hoiem ꝛ̄signādo. s. i coꝛpe ⁊ aīa. Nā coꝛp⁹ in p̄nti ꝺ̄z quadruplicē ꝛ̄fectū. est em̄ mortale: obscurū: ponderosum ⁊ grossuz. Quantū vero ad hos ꝛ̄fect⁹ glorificabit̄ q̄tuoꝝ dotib⁹. Cōtra passibilitatē dabitur imortalitas. i. Coꝛ. xv. Seminat̄ i coꝛruptione: resurget i incoꝛruptōe. Cōtra obscuritatē dabit̄ claritas. i. Coꝛ. xv. Seminat̄ in ignobilitate. resurget in gl̄ia. i. in gl̄iosa claritate. Contra ponderositatē dabit̄ agilitas. i. Coꝛ. xv. Seminat̄ animale: resurget spūale. Bꝛe. Erit coꝛp⁹ subtile ꝑ effectū spūalis potētie. ⁊ palpabile ꝑ veritatē nature. Cōtra grossicie dabit̄ subtilitas. i. Coꝛ. xv. Seminat̄ in infirmitate: surget in virtute. ita vt dicit Augu. Vbi velit spūs ꝓtinus ⁊ coꝛpus erit ¶ Item in aīa erit beatitudo. Nā aīa habet quadruplicē ꝛ̄fectū. ꝓ̄mo in cognitōe. q̄ hic habem⁹ obumbratā cognitionē. i. Coꝛinth. xiij. Videm⁹ nunc ꝑ speculū ⁊ in enigmate. sed ibi erit ꝑfecta cognitio in aīa. i. Coꝛinth. xiij. Tūc cognoscā sicut ⁊ cognit⁹ sum. i. Joh. iij. Videbim⁹ eū sicuti est. iij. Coꝛ. iij. Nos reuelata facie gl̄iaz dn̄i speculātes. Sc̄ō cūdo etiā ꝺ̄z nūc ꝛ̄fectū in meditatōe. q̄ mltoꝝ obliuiscit̄ que ꝛ̄deret meditari. sed ibi nihil obliuiscet̄. Ps. cxl. In mēoria eterna erūt iusti. nā in speculo diuinitat̄ oīa erūt ꝑ̄tia Bꝛe. Quid est q̄d nō videt̄ q̄ oia videntē vident. Tercio nunc aīa ꝺ̄z ꝛ̄fectū in cogitationib⁹. i. Coꝛ. xiij. Cū essem paruul⁹ cogitabaz vt paruul⁹. s. inutilia. De q̄ Jsa. lix. Cogitationes coꝝ inutiles. vt ꝺ̄q̄t Job. xij. Cogitationes mee dissipate sunt. ibi vero nō. sed impleb̄it illud Sap. v. Cogitatio coꝝ apud altissimū Quarto nūc aīa ꝺ̄z ꝛ̄fectū in affectionib⁹ Nā affectio aīe nō ꝑ hic saturari in creaturis. Aug. Dē fecisti nos ad te. inquietum est coꝛ nostꝝ donec req̄escat in te. Rōnem assignat Bern̄. q̄ bonitates creaturaꝝ sunt accidentales particulares ⁊ mixte. Accidentales q̄ sepe bonitate ꝑsoliantur. Particulares. q̄ nulla est creatura q̄ habet oēs dulcedines ⁊ bonitates. Mixte q̄ vix est aliq̄ creatura in terris quin habeat aliquas cōditiones malas et

bonas. Sz in deo est bonitas essentialʾ Mar. x. Nemo bonus nisi solus deus. s. essentialiter. Uniuersalis. Sap. vij. Uenerūt mihi oīa bona pariter cū illa. Pura t impmixta. Unde Aug. Ibi nullū malū erit. nullū bonum latebit. Et sic subiectū beatitudinis erit aīa t corpus. q̄ oīb⁹ bonis replebunt. ps. cij. Replebit in bonis desideriū tuū. Sup q̄ Orosius. Replebunt oēs sensus interiores t exteriores celestib⁹ desiderijs. Tercij errauerūt circa beatitudinis locū: ponētes beatitudinē tm̄ in hoc mūdo. ps. cxliij. Beatū dixerūt pplm̄ cui hec sunt. s. promptuaria eor⁹ plena. oues fetose. ñ est ruina macerie nec clamor in plateis eor⁹. sz hoc est falsum. qz dicit Boeti⁹ de cōsol. lib. ij. In rebus fortuitis nō est beatitudo. Rō. qz oīa fortuita auferri possūt. sz beatitudo ē bonū stabile. Itē beatitudo est vltim⁹ finis. s. vt dic̄ san. Tho. in. iiij. di. xlix. Beatitudo est finis satians appetitū nr̄m. Et h̄ nō est pecunia nec diuitie. qz nō est vltim⁹ finis. sz ordinat artifici aliter ad honorē t ppter honorē. Nā si beatitudo esset in talib⁹ diuitijs: cur dixisset dñs Matth. xix. Qui pecuniā habēt difficile intrabūt in regnū celor⁹. Nec i honorib⁹ mūdi cōsistit beatitudo. Dē q̄ Boeti⁹ in d̄o cōso. li. ij. psa. v. Glia mūdana nō est summū bonū. nec spectat ad bēitudinē. Nā beatitudo est ppriū bonū t habet esse in aīa. vt dr. i. ethi. Honor nō est in honorato sz in honorāte. s. pstantiue vñ ab honorantib⁹ auferr̄. ergo bēitudo hois nō est in honore exhibito. Idcirco de eorū errore p̄t dici illud Sap. ij. Hec cogitauerūt t errauerūt q̄ bēitudo esset in h̄ modo possessiue. licet tm̄ dispositiue. vt ꝑtutes. pauptas. mitis tas: q̄ disponūt hoiem ad spem future beatitudinis. Nā beatitudo satiat appetitū. sz diuitie t honores mūdi. vt dicit Basili⁹. nō satiāt. sz irritant. Nā ꝑm phm. Appetit⁹ diuitiaz crescit i infinitū. Jō Bern. Nil pfecte satiat aiam̄ nisi solus deus. ps. xvi. Satiabor cū apparuerit glia tua. Idcirco si interrogat dauid d̄ loco beatitudinis. rñdet. qui habitat i domo tua dñe. ps. lxxxiij. q̄s dilecta tabernacula tua dñe ꝑtutū. ¶ Reuera est dilecta dom⁹ dei. Primo in ordinatōe. qz in ea oīa sunt ordinata in remuneratōe. i. Lor. v. Unusq̄sq̄z accipiet prut gessit. martyr vt martyr. cōfessor vt cōfessor. figurat Ben. xliij. Cū ioseph dñabat in egipto t venerūt ad eū frēs ei⁹. tūc locauit eos ꝑm ordinē. Et sic chust⁹ in celo. Joh. xiij. In domo p̄ris mei mānsiones multe sunt. id est retributiones. i. Lorin. xv. Sicut stella differt a stella in claritate. sic t resurrectio mortuorū. Nā ꝑm Bre. iiij. mora. Sicut i hac vita est discretio ordinū. sic in futuro discretio dignitatū. sicut ali⁹ aliū h̄ supat p meritū. sic ibi in retributōe. Jō Job. xxviij. Nūq̄d nosti ordinē celi. s. delectabilē. sz dom⁹ diaboli est ordinata t inordinata. ordinata q̄ ad ordinē iusticie supplicior⁹. Apoc. xviij. Quātū glorificauit se in delicijs: tantū date illi tormētū t luctū. Nā ꝑm Aug. Nunq̄z stat decor⁹ culpe sine decore iusticie. Nā optime relucet gēma in anulo t latro in patibulo. Et sic boni in pmio: t mali in supplicio ordinate. Nā q̄ fuerūt silēs in culpa socient̄ t in pena. Zach. xij. Plangēt terre familie t familie seorsuz. familie dom⁹ dauid seorsum. t mulieres eorū seorsum. familie domus nathan seorsum. mulieres eor⁹ seorsum. familie dom⁹ leui seorsum. t mlieres eor⁹ seorsum. familie domus semei. et mlieres eor⁹ seorsuz. t oēs reliq̄ familie seorsū. Et d̄o h̄ etiā habet Mat. xiij. Colligite zizania ad cōburendū. sic de superbis t auaris. Jō Aug. Puni h̄ pctm̄ ne puniaris ibi pro illo. Sap. xi. Per q̄ q̄s peccat p hec t punit̄ Alio vero respectu tūc in domo diaboli nullus est ordo Job. x. sz sempitern⁹ horror inhabitat. Nā creature nō seruāt ibi suā distinctionē: situationē t ppietatē. qz cū oīa elemēta sint distincta. ibi tm̄ oīa sunt pmixta. Quā cōmixtionē notat ppha in ps. x. Ignis sulphur t spiritus procellaz ps calicis eor⁹. Itē n̄ seruāt situationē. qz ibi ignis tendit infra q̄ natural̄r tendit supra. Itē non seruāt ppietatē. ppietas ignis est lucere. ille aūt ignis ardebit t nō lucebit nisi ad augmētū pene. Jō abraam dixit dānato diuiti. inter nos t vos magnū chaos firmatū est. Nā dicit san. tho. in. iiij. di. xlij. Ad pfectaz dānationē impior⁹ oīa elementa sunt in cōfuso. Ibi erit ardor ignis. frig⁹ aque fetor terre. obscuritas aeris. ¶ Scdō dilecta est dom⁹ dei quantū ad illuminationē. Nam illuminatur a lumie supior⁹. inferior⁹. interior⁹ t exterior⁹. ¶ Primo illuminat a lumine supior⁹. s. diuinitatis. ps. xxxv. In lumine tuo videbim⁹ lumē. in lumine diuinitatis videbimus lumē gaudiose claritatis. Secūdo illumiabit a lumie inferior⁹. i. hūanitate xpi. Apoc. xxi. Ciuitas illa nō eget sole sed agnus dei illumiabit illā. Tercio a lumie interior⁹ illuminat. s. ab aiab⁹ btōr q̄ fulgent splendore diuine sapie. Isaie. lviij. Implebit dñs splēdorib⁹ aiaz tuā. s. claritate visionis. Dē q̄ Bern. O beata visio videre deum in seipō. cū

in nobis: ⁊ nos in ipo. Quarto illuminabit a lumie exteriozi. s. a corpibz sctōz: q̄ erūt lumi/nosa Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in re/gno pris eoz. ⁊ sol erit septupliciter clariozq̄z nunc. ⁊ sic vnū corp⁹ glorificatū erit septupli/citer clarius q̄z sol. vt dicit Isido. Et sic quot corpa tot soles erūt in sil'itudine claritatis Et si tot⁹ mūdus accenderet ⁊ arderet: tūc esset q̄ si vn⁹ calam⁹ ardens respectu claritatis sctōz. Ex Et ecōtra dom⁹ dyaboli est tenebrosa. ibi erunt tenebre superiozes ex pmatōe visio nis diuine. q⁹ pūt cōqueri illud Tren. iij. In tenebrosis collocauit nos q̄si mortuos sempi ternos. Scdo tenebre inferiozes. qz terra ifer nalis ex se ē tenebrosa. Job. x. Priusq̄z vadā ⁊ nō reuertar ad terram tenebrosaz ⁊c. Tercio tenebre iteriozes. d̄ q̄bz Sap. xvij Ipi aūt sibi erūt graviozes tenebre. sanctis aūt ruis lux maxima. Jō hortamur Ro. xiij. Abi/ciamus opa tenebraz ⁊ induamur arma lu cis. iuxta illud Joh. xij. Ambulate dū luce in lucem dū lucē habetis: ne tenebre vos cōpre/hendant eterne. Quarto tenebre exteriozes. Matth. xxij. Ligatis manibz ⁊ pedibz proij cite eū in tenebras exteriozes. i. extra oēm lucē corpalem ⁊ spūalem. Isido. Infern⁹ lucet vt videant vnde doleant. sed nō vt gaudeant.

Tercij errauerūt circa beatitudinis duratio/nē: dicentes aīas a corpibz exutas beatitudi nē cōsequi. que tñ post multa annoz curricu/la ad corpus iterū reuertent. ⁊ hui⁹ mūdi mi/seriis iterū subijcient. Et iste fuit erroz plato/nis ⁊ sequaciū ei⁹. In quē errorē incidit Ori/ge. Cōtra tales loquit diuina scriptura Sa piē. ij. Nec cogitauerūt ⁊ errauerūt nescierūt sacramēta dei. neq̄z mercedē sperauerunt iusti/cie. neq̄z iudicauerūt honorē aiaz sctāz. Si q̄ interrogat pphēta de beatitudinis duratione dicit. in secula seculoz. Nā beati nunq̄z amit tent possessionē dom⁹ dñi quā inhabitabūt.

¶ Rō Nā possessio dom⁹ amittit quadrupli/ci de causa. Primo cū est ad tps ꝺducta. ⁊ sic nō est hic. qz hereditarie possidebūt. pl. xxxvi. Justi hereditabūt terrā. Nā fin apl'm Rom. viij. Erunt heredes dei: coheredes xpi. quibz dicet Matt. xxv. Venite benedicti possidete regnū ⁊c. Scdo amittit possessio domus cuz fuerit ab hostibz violenter ablata. ⁊ sic nō est hic. sed implebit illud Isa. xxxij. Sedebit po pulus me⁹ in pulcritudine pacis: ⁊ in requie opulenta. qz scribit Sap. v. Justoz anime i manu dei sunt. Joh. x. De manu mea nō eru/et eos quisq̄z. Tercio possessio alicui⁹ domus amittitur: cū est casui ⁊ ruine exposita. sed illa domus nō est ruinosa Isa. xxxij. Habitabūt in tabernaculis fiducie. qz hec dom⁹ est secu/ra ⁊ firma S Primo qz bñ fundata. pl. lxxxvi. Fundamēta ei⁹ in mōtibz sanctis Se cūdo qz de viuis lapidibz edificata. i. Pet. ij. Et ipi tanq̄z lapides viui superedificamini do/mus spūales. Tercio qz charitat' bitumie col ligata. Bze. Ibi est charitas pfecta q̄ facit oia cōmunia. ita vt vnusq̄sq̄z gaudebit d̄ bono al teri⁹ sicut de pprio. Aug. Dō tuū p labōrē: me um p amorē. Ibi implebit illud Actuū. iiij. Multitudinis credentiū erat cor vnū ⁊ aīa vna. nec quicq̄z eoz q̄ possidebāt suū esse dice bant. Quarto qz nō manu hoīs sed manu di uine sapie fabricata. ij. Coz. v. Habemus do mū nō manufactā eternā in celis. qz si nra do mus terrestris hui⁹ habitatōis dissoluit ha bem⁹ domū nō manufactā eternam in celis. Quarto possessio dom⁹ amittit. qz creditozi/bus pter pauperē assignata est. nō sic san/cti in celo. qz null⁹ est ibi paup. pl. cxi. Bōa ⁊ diuine in domo eius. Ibi nullus eget. ibi d̄ potentia pris potentes sunt. de sapia filij lucēt de bonitate spūssancti affluūt dulcedine diuie fruitionis. Vñ apl's. i. Coz. i. Hēas ago deo meo: qz in oīmbz diuites facti estis in illo. vt nihil deesit vob in vlla grā. qz dicit Aug. Bea tus dici nō pōt q̄ nō hz qd̄ amat. ibi est oīmo bni sufficiētia. de q̄ mgr in. iij. di. xlix. Quic qd̄ amabit aderit: neq̄z desiderabit qd̄ nō erit.

¶ Dixi scdo specificat officiū corpis dicens. In secl'a secl'oz laudabūt te. Jō q̄rti errauerūt cir ca beatitudinis occupatōez ⁊ opationē. sicut saducei ⁊ gentiles: q̄ dicūt beatos hoīes vaca/re comestionibz ⁊ potibz ⁊ feminaz ꝺiunctio/nibus. qd̄ reprobat dñs Mat. xxij. In resur rectione nō nubent neq̄z nubent: sz erunt sicut angeli dei in celo. Idcirco pphā exprimit ⁊ spe cificat opationē sanctoz q̄ est laus dei. dicēs. laudabūt te. De q̄ Isa. li. Gaudiū ⁊ leticia in uenietur in ea. grāz actio ⁊ vox laudis ¶ Di ceres. nunq̄d reassumptis corpibus erit laus vocalis. Rndetur q⁹ lingua data est homini ad q̄drupleꝫ officiū T Primo ad cogitati ones homis notificādas. Vñ Aug. in enchi ridion. Verba propterea sunt institura. nō p que hoīes se inuicē fallāt. sz p q̄ vnusquisq̄z in noticiā cogitationes suas pferat. Et sic q̄ ad hoc officiū nō erit lingua vel ōba necessaria. qz manifesta erunt oīm corda. i. Coz. iij. Il/luminabit abscondita tenebraz. s. quo ad ma nifestationē corduū reprobrū. ⁊ manifestabit

ꝓsilia cordiū. s. quo ad manifestationē cordiū electoꝝ. Aug. de verbis dñi. Tunc cōscientia nr̄a penetrat ⁊ mens vniuscuiusq; alterius ab oculis nō abscondit. Un̄ sup illo verbo Joh. Apocal. iij. Ciuitas illa similatur vitro pluci do. sicut in vitro claro videt quicq̄d est in eo. ita q̄cq̄d in cordibꝫ hoim existit videbit ꝑmo aspectu. ergo nō est opus vti lingua ad notifi cationē ꝰceptuū. Scdo data est homini lin gua ad erudiendū. Isa. iij. Dñs dedit mihi linguā eruditā vt sciam sustentare eum qui la psus est in verbo. Nec q̄ ad istud officiuꝫ erit lingua necessaria. qꝝ oēs erūt sapientes ⁊ docti. iuxta illud Hiere. xxxi. Nō docebit vir vltra p̄ximū suū dicens. cognosce dñm. oēs enī cognoscēt a mīmo vsq; ad maximū. ꝺ q̄ Aug. de ci. dei lib. xxij. c. vlti. Ibi nosse nr̄m nō habe bit errorē nec defectū. Tercio data est homini lingua ad ꝰsolandum. Un̄ Eccli. xl. Tibie ⁊ psalteriū dulcē faciūt melodiā sup vtroq; lin gua suauis. s. cōsolans pauperem. vt docemur Eccli. vij. Ne desis plorantibꝰ in ꝰsolatione. Nā h̄ ꝰsiderauit facere Job. xvi. Utinā esset aīa mea ꝓ aīa vestra. ⁊ ego ꝰsolarer vos sermo nibꝰ. Quo ad h̄ officiū non manet lingua. qꝝ oēs enim⁹ ꝰsolati qñ dñs auertet nostrā ca ptuitatē in libertatē. tūc plenā habebim⁹ con solationē. Isa. xxxv. Gaudiū ⁊ leticiā obtine būt. fugiet dolor ⁊ gemit⁹. Apoc. xxi. Abster get de⁹ oēm lachrimā ab oculis sc̄oꝝ. nō erit clamor neq; gemit⁹ nec dolor ꝛc̄. Quarto est homini lingua data ad laudandū deū. Eccli. li. Dedit mihi dñs linguā mercedē meā. ⁊ in ipa laudabo eū. ꝑ. Exultabit lingua mea iu sticiā tuaꝝ. Sz tñ dicit. in qua lingua lauda būt dñm. Rndet. aliq̄ dicūt q̄ in oībꝰ linguis vt colligit ex lectōe hodierna q̄ scribit Apoca. vij. Uidi turbā magnā quā nemo numerare poterat ex oībꝰ gentibꝰ tribubꝰ ⁊ linguis. stan tes ante thronū dei in ꝰspectu agni. amicti sto lis albis. ⁊ clamabant voce magna dicentes. Salus deo nr̄o q̄ sedet sup thronoꝝ agno. id est salutē habem⁹ a deo p̄ filiū ei⁹. Sz Re migius dicit. Tūc cessabit omis lingua. solū remanebit hebraica q̄ creditur fuisse lingua ade Et sancti cuꝝ lingua sua glorificata semp lau des deo canūt Un̄ Isa. xliij. Populū istū for mauī mihi: laudē meā narrabit. ¶ Pro q̄ scī endū q̄ sancti laudabūt dñm ab oībꝰ situatio nibꝰ. U ¶ Primo laudabūt a supra. s. de clara visione celestis regis. Isa. xxxiij. Regem suū in decore suo videbūt. O q̄ iocūde gaude bunt de diuinitate. Bern. Illud solū est verū gaudiū qđ nō solū de creatura: sed de creatore ꝰcipit. In cui⁹ compatōe oīs iocunditas mē roꝝ. oīs dulce amaꝝ. oīs decoꝝ fedū. Illa vi sio est tota merces. Aug. Si mali istā faciem viderent nullā penā sentirent. Reliqua q̄re in sequēti sermone: q̄ incipit. Gaudete.

¶ Sermo. CXLVI. Ad idem.

Emētote qūo

nr̄i salui facti sunt p̄res nr̄i ⁊ clame mus in celū. ⁊ miserebitur nr̄i. i. Pachab. iiij. ¶ Aristo. i lib. pbleumatum Ut claritatē solis limpidi⁹ videam⁹. solē ma nu obumbram⁹. Spūaliter. p solē intelligit diuina facies. De q̄ Mat. xvij. Resplenduit facies ei⁹ vt sol A ¶ Qui igit vult hunc so lem intueri in claritate celesti: optet vt p̄mo habeat vmbrā bone opatōis. De q̄ Damian⁹ in li. ꝓtra errores grecoꝝ. Nemo ꝰsequit beatitudinē gaudioꝝ celestiū sine exercitio bonoꝝ operū. saltē adulti⁹. Jō Athanasi⁹. Qui bona egerūt ibūt in vitā eternā. Et iō dr Mat. xvi. Reddet vnicuiq; iuxta opa sua. ⁊ Mat. vij. Nō oīs q̄ dicit mihi dñe dñe intrabit re gnū dei. sz q̄ facit voluntatē p̄ris mei q̄ in celis est. Ideo Orig. Audite desides. audite negli gentes. audite inutiles q̄ speratis in h̄ saluari q̄ christiani appellamini: ⁊ opa xp̄i nō facitis Augu. de doctrina xp̄iana. Frustra xp̄iani no men sortit q̄ mīme xp̄m imitat. qꝝ dicit ap̄lus i. Loꝝ. iij. Nō in ꝓmone est regnū dei. sz i vir tute. Et phs. vij. politicoꝝ. Sine bonis ani me. i. virtutibꝰ nemo dicit beatus. ꝓpter qđ re quirit ad dispositionē beatitudinis opatio bo noꝝ operū ⁊ virtutū. Grego. Ad magna p̄e mia nō puenitur nisi p magnos labores. Di cit Leo papa. Nō torpentibus ⁊ ociantibꝰ sz laborantibꝰ ꝓmittit premiū salutis. Apocal. xiij. Opa eoꝝ sequunt illos ¶ In sūma ver borū duo innuunt. Primo inuitamur ad sanc toꝝ cōmemoratōez. ibi. memētote Scdo ex hortamur ad eorum inuocationē. ibi. clame mus in celū. De ꝓmo dicit. Memētote. Ari sto. dicit. Ea que sunt ad finē ordinata debēt esse fini ꝓporcionata. B ¶ Spūaliter. sic nos finaliter formati ⁊ ordinati sum⁹ ad beati tudinem. Augus. O q̄z nobilis creatura est anima q̄ ad eternā beatitudinē est creata. Nā inḡt btūs Tho. sup. iij. dist. xlix. Beatitudo est vltim⁹ finis satiēs nr̄m appetitū. q̄ in nul lo satiat nisi in fruitione diuina. Unde Aug. Dñe fecisti nos ad te. inquietū est cor nostrū

donec requiescat in te. Nã ad hoc sumꝰ ordinati ex duplici ope. s. creatõis ⁊ redemptõis. Primo ex ope creatõnis. De q̃ mgr̃ in. ij. sen. di. i. Rõnalis creatura est creata vt deũ intelligeret. intelligendo amaret. amãdo possideꝛ. possidendo eternaliter frueret. q̃ fruitio causat beatitudinẽ. Secõdo ex ope redemptõis. Naꝛ post creationẽ eramꝰ seclusi a beatitudine p inobedientiã. sed ad nr̃am saluationẽ venit filiꝰ dei ⁊ sanguine suo nos redemit. Luc. xix. Venit filius hois q̃rere ⁊ saluũ facere qđ perierat Et Luc. ix. Filius hois nõ venit animas pdere sed saluare. iõ dꝛ temꝰ pporcionari huic fini. s. saluatõis p exercitiũ ꝛtuosoꝛ opeꝛ. Propter qđ xps docuit octo virtutes que ad beatitudinẽ disponũt. qꝛ dicit sanctꝰ Tho. sup. iij. ℒ Beatitudo est duplex. scꝛ dispositiua et fruitiua. Fruitiua est visio diuina. Aug. Visio diuina est tota merces. Sed beatitudo dispositiua ꝯsistit in virtutibꝫ q̃ disponũt ad beatitudinẽ Vñ ps. Jbũt de ꝛtute in virtutem ⁊ videbit deus deoꝛ in syon. i. in speculatõe diuina. Jdcirco dicit thema. memẽto te qũo ⁊c. ¶ Pro quo sciendũ sancti meruerũt beatitudinẽ quẽadmodũ hõ puenit tpaliter ad hereditatẽ. de qua ps. De hereditate possidebũt sanctuariũ dei. ¶ ¶ Nã ad possessionẽ tpalis hereditatis hoies puenĩũt multipliciter. Primo p cõmutationẽ. secõdo p mitẽ subiectionẽ. tercio p iurisdictionẽ. q̃rto p assiduã opatõez q̃nto p emptionẽ. sexto p matrimonialẽ cõtractionẽ. septimo p cognationẽ. octauo p fortez debellationẽ. ¶ Primo puenit hõ ad hereditatis possessionẽ p cõmutationẽ. Et sic aliqui cõmutauerũt tonũ tpale p celesti. sicut hi qui omia dereliquerũt. vt apli q̃ voluntariã pauptatẽ duxerũt p christo. de quibꝫ hodie fit mentio in euangelio. Beati paupes spũ. Dicit notanter spũ. qꝛ nõ oms paupes sunt beati. De q̃ Amb. Nõ omis pauptas sancta. nec oms diuitie criminose. qꝛ diuites pñt saluari si sũt humiles: ⁊ iusti diuitiꝫ bene vtẽtes. Primo si sunt humiles. Aug. Paupes spũ sunt non hñtes inflantẽ spũm. ps. Humiles spũ saluabit. Secõdo si sunt iusti ⁊ ꝛtuosi. qꝛ habeꝁ i cano. di. xxx. Nec scripsimꝰ. Diuites cũ iusticia ⁊ bonis opibꝫ nõ abũciamꝰ. Eccl. xxxi. Beatus diues q̃ potuit trãsgredi ⁊ ñ est trãsgressꝰ facere mala ⁊ nõ fecit. Sic etiã nõ omis pauper est sctus. Ber. Nõ pauptas virtꝰ pbaꝁ. sz pauptatis amoꝛ. Sunt em aliqui pauperes impatiẽtes ⁊ inuidi: vt mendici ante ecclesiã rixantes. nullã missam vel pdicationẽ audiẽtes: ⁊ aliq̃n pauptati maledicẽtes. De talibus Eccli. xiij. Est nequissima paupertas in ore impij. nã tales inuiti sunt paupes. Jdeo Aug. Nemo inuitꝰ bene facit. ⁊ habeꝁ in cañ. de pe. dis. vij. nullus. Nõ necessitatẽ sed arbitriũ libertatẽ respicit deꝰ. Nã tales q̃ volũtarie omnia relinquũt ꝓpter deũ beatificãt. De quibꝫ Bern. super ps. Qui habitat. Felix pauptas voluntarie oia relinquentiũ. ⁊ te dñm ihm sequentiũ. vt apli fecerũt. in quoꝝ psona petrꝰ dixit Mat. xix. Ecce nos reliquimꝰ omia. qđ erit nobis. rndit. Centuplũ accipietis ⁊ vitaz eternã possidebitis. Jdcirco subiũgit eoꝝ premiũ dicẽs. Taliũ est em regnũ celoꝝ. O qꝫ bona cõmutatio. p defectu recipiũt regnũ. p terrestri celeste. p ꝛemptu sedẽ iudiciũ: cũ dicit. sedebitis sup sedes duodecim: iudicãtes duodecim tribꝫ israel ¶ Secõdo acq̃ritur hereditas p mitem subiectionẽ. vt q̃ mite ⁊ humiliter se subiiciũt seruitio ⁊ alieno iugo. Et sic patriarche ⁊ pphete q̃ mansueti seruierũt dño deo. vt moyses Nu. xij. mitissimꝰ in pplo apparuit. sic ⁊ dauid mite subiecit se dei seruitio dicens O dñe qꝛ ego seruꝰ tuꝰ sum: ⁊ filiꝰ ancille tue. ꝓpter qđ placuit deo. qꝛ dꝛ Eccl. i. Beneplacitũ est dño fides ⁊ mãsuetudo. Nã eiꝰ mititas in multis apparet locis. Nã habeꝁ. i. Regũ. xxvi. Jpe tpe quodã nocturno iuenit saul inimicũ suũ in tentorio suo dormientẽ cuz cõplicibꝫ suis. ipse recepit ciphũ ⁊ lanceã deſcendens đ monte. ⁊ veniens in vallem clamauit sursum. O qũo custoditis dñm vr̃m. vbi est lancea eiꝰ ⁊ ciphꝰ. Saul euigilans cuz socijs ait. Es tu fili mi dauid. Rndit. sum. At ille. Vere iustior me es. aia mea in manu tua erat ⁊ pepercisti. Jtez habeꝁ. ij. Regũ. xvi. Semei maledixit dauid. qđ voluit vindicare Abisai ⁊ dauid nolut ꝯsentire. sed dixit. dimitte euz vt maledicat mihi. qꝛ dñs retribuet mihi benedictionẽ p maledictõne. ꝓpter qđ scribitur in ps. Memẽto dñe dauid: ⁊ omis mansuetudinis eiꝰ. Jõ de eis fit hodie mẽtio in euangelio Beati mites. Dicit Piero. Mititas ẽ animi dulcedo quaz nulla vincit amaritudo Hanc docuit xpus. Mat. xi. Discite a me qꝛ mitis sum ⁊ humilis corde. Jdcirco subiungit premiũ eoꝝ dicens. Jpi possidebũt terraz Dicit em ps. xxxv. Mãsueti hereditabũt terram. Jtez. Credo videre bona dñi in terra viuentiũ. Jõ Eccl. x. Fili in mãsuetudine seruа aniмã tuã. Subdit rõem. Sedes ducũ sup boz euertit. ⁊ fecit mites sedere p eis. ¶ Tercio acq̃ritur hereditas p iurisdictõez. qꝛ facit

¶ questionē in iudicio. Et sunt pnitētes dño ¶ qrentes excessus z relicta z seipos iudicātes vt docet Aug. in li. de pnia. ¶ hō ascende tribunal mētis tue. sit rō iudex, ¶ scientia testis. tum or carnifex. De ꝟ iudicio habet Isa. xlij. Narra si quid habes vt iustificeris. qz scribit apls. i. Cor. xi. ¶ Si nosmetipsos dijudicaremus nō vtiq; iudicaremur. Aug. Nō punit de⁹ bis in idipm. qđ in pnti punitus est non punietur in futuro. ¶ sic ꝙ hō pt dicere illud ps. Feci iudiciū z iusticiā: nō tradas me calū niantibꝫ me. Talis ¶ questor pcōr suor i iudicio vere pnie fuit manasses q̄ ait. ij. Paral. vlti. Peccaui sup numerum arene maris. nō sum dign⁹ videre altitudinē celi p multitudine iniq̄tat̄ mee. Talis fuit fili⁹ pdig⁹ Lu. xv. q̄ dixit. Pater peccaui in celū z coram te. nō sum dignus vocari fili⁹ tuus. Pater misericordia motus suscepit eū. Hor hodie fit mentio in euāgelio. Beati q̄ lugent. scz p peccatis. quoniā ipi ¶ solabunt. s. p remissionē. De q̄ ¶ Hiere mie. xxxi. In fletu venient ad me. z in misericordia deducā eos. Et sic meruit beatitudinē beata magdalena Lu. vij. que fleuit z rigauit lachrimis pedes dñi. cui dictus est. Dimissa sunt tibi pcta tua: vade in pace. Aug. Qui lachrimis miserū se fatet: illi deus miseret. De q̄ Chris. Nemo flens ad deū accessit q̄ nō impetrauit qđ postulauit. ¶ Quarto acq̄rit hereditas p assiduā oationē. vt illi q̄ laborāt die ac nocte. Et sic oatores iusticie q̄ nō sunt cōtenti in dolore pctōr. sed feruēter opantur bona z iusta. iuxta illud Eccl's. ix. Qđcunq; pt man⁹ tua opari instāter fac. Et id qđ nō possunt pficere. ipi tamē affectant. quor hodie in euāgelio fit mentio. Beati q̄ esuriūt z sitiūt iusticiā. Blo. Esuries iusticie est vehemens de siderū summi boni z opandi iusticiā Et capitur ꝟ p rectitudine vite. Piero. Non sufficit velle iusticiā nisi z patiamur famē iusticie. vt nunq; nos iustos putem⁹ Lu. xvij. Cū feceritis oia que pcepta sunt dc. qz ꝟm Aug. Justicia est generalis ꝟtus q̄ in se cōprehēdit oēs ꝟtutes. ergo nullus eā poterit ad plenū pficere. qz dicit. i. Cor. iij. Nibil mihi ¶ sciūs sum sed in ꝟ nō iustificat⁹ sum. Quia dicit Isaie lxiij. Oēs iusticie nre quasi pann⁹ mulier menstruate q̄ est mūdus in pte vna. immūd⁹ vero ex pte reliqua. Et sic nos in opibꝫ iusticie. ppter qđ nō posuit iusticiā in opatione sz affectione z desiderio. pueꝛb. xi. Desiderū iustor oēm bonū est. Nā dicit Aug⁹. Nō quid sis. sed qđ esse desideras de⁹ attēdit. ¶ Quinto acquirit ꝟ emptionē. s. p pecunia. Aug. Dñe venale habes. qđ. regnū celor. quantuz valet. mēdet in pson̄a dñi. q̄tū habes. Nā zacheus dedit dimidiū bonor suor Lu. xix. Uidua paupercula dedit duo minuta. dñs ihs collaudauit eā ꝙ abūdanti⁹ oībꝫ misit. Jō Thob. iij. Si multū tibi fuerit abūdāter tribue. si paz. illud impartiri stude. qz dr Mat thei. x. Si q̄s dederit calicē aque frigide n̄ perdet mercedē suā. Hor hodie in euangelio fit mentio. Beati misericordes. ¶ q̄z laudabiles mercatores sunt tales. de q̄bꝫ Aug. Laudas mercatorē q̄ vendit plūbū z emit aurū. magis lauda eū q̄ erogat pecuniā z accipit regnū Jō Petrus rauennen⁹. Da pauperi vt det tibi. da terrā. accipe celū. da ptem: accipe totū. Gregorius. Si nō habes paupem. redditorē. tū habes deū fideiussorē q̄ largiter retribuet. De q̄ ps. Beat⁹ qui intelligit sup egenū z pauperē. Chrisо. sup Mat. Nō accepisti diuitias vt in lasciuia ¶ sumas. sz vt in elemosinis expendas. ¶ Sexto acq̄rit hereditas p mrimoniale ¶ tractionē. qz bona mariti recipit mulier. vel ecōuerso. qz sicut sunt vna caro. sic debz esse mutua possessio. Spūaliter. sic virgines iure matrimonij recipiūt celestem hereditatē qz se despōsauerūt deo. ij. Cor. xi. Despondi vos vni viro ꝟginē castā. ita ꝙ hodie pñt dicere Apocal'. ix. Gaudeam⁹ z exultem⁹. qz venerunt nuptie agni. Horū hodie in euāgelio fit mentio. Beati mūdo corde. nō mūdo corpore. nō pulcrā carnē: sed mentē respicit deus. Hbdit. qm ipi deū videbūt. Leo papa. Qui deū videre desiderat. necesse est vt oculos cordis ab oīi squalore tergat. Nā ſm Chrisо. Quāto q̄s mūdior existit: tāto clarius deū videbit. ps. Dñe q̄s habitabit i tabernaculo tuo. Rn det. Innocēs manibꝫ z mūdo corde. qz dicit Leuiti. xi. Nolite aīas vras ¶ aminare. imū dū nolite tangere. sed facite ſm illud Jaco. i. Abijcientes oēm maliciā. Rō Apocalip. xxi. Nil coinquinatū intrabit. Jō Leui. xi. Sācti estote: qm̄ ego sctūs sum. propter qđ dicit Bern̄. Si vis esse beat⁹ sis imaculat⁹ ¶ Septimo acq̄rit hereditas p cognationē. Sicut possessio tpalis dat filijs tanq̄ primis. et sic pacifici sunt primi dei. qz filij dei. de q̄bꝫ hodie fit mētio in euāgelio. Beati pacifici. Piero. Pacifici dicunt illi qui p̄mo pacē habent in seipis. deinde inter fratres dissidētes pacez faciunt. que quidē pax requirit ad beatitudinē. ad Heb. xij. Pacē sequimini: sine qua nemo deū videbit. ad Ro. xij. Quantū in vobis est

n

cū oīb⁹ hoīb⁹ pacē habētes. Nā tales p̄cipiunt hereditatē paternā. ij. ad Cor. xiij. Habete pacē: t d⁹ pacis erit vobiscū. t Job. xxij. Habeto pacem t habebis fructus optimos. Et subdit. qm̄ filij dei vocabunt. s. ppter similitudinē. qz deus ſm Brego. est dator pacis t amator. Sed diceres, tñ misericordes dicuntur filij dei. Juxta illō Eccī. iij. Pupillo este misericordes: t eritis velut altissimi filius. Et Luc. vi. Estote misericordes. Respondet Misericordia nos assimilat deo q̄ ad exteriora opa in exhibitōe bonitat⁹. sed pax q̄ ad interiora ī dulcedine charitat⁹. sine qua filij dei ñ dicunt. De quo Greg. Sicut filij dei sunt q̄ pacē diligūt. sic filij dyaboli q̄ discordiā querunt. ¶ Octauo acquirit hereditas p fortem debellationē. vt cū q̄s vincit inimicū debellando: t acq̄rit hereditatē gladio. De q̄ Mat. xi. Regnū celoz vim patit⁹ t violenti rapiunt illud. vt sint fortiter pugnātes ɔtra dyabolu. carnē: t mundū. vt docet eccl'ia. Estote fortes in bello: t pugnate cū antiquo serpente: t accipietis regnū eternū. qz. ij. ad Thimo. ij. dicit Nemo coronabit⁹ nisi qui legitime certauerit Isido. Quis sanctorū sine certamine coronatus est. Judith. viij. Omes q̄ placuerūt tibi p varias tribulationes transierūt. Horū hodie fit mentio in euāgelio. Beati q̄ psecutōez patiunt⁹ ppter iusticiā. nō ppter culpam. sed amore iustic'ie. ñ rigore vt latrones. i. Pe. iij. Nemo vestruz patiat⁹ quasi fur vl' homicida ꝛc. Chrys. Si q̄s persecut⁹ te fuerit nō ppter causaz dei. sed ppter tpalia bona: ille reus est. tu vero beat⁹ nō es. ideo debet esse ppter deuz. Subdit eorū est regnū celorū. ij. ad Thim. ij. Si sustinebim⁹ ɔregnabim⁹. Talib⁹ dicetur Lu. xxij. Vos estis q̄ pmansistis mecū in temptatōib⁹ meis. dispono vobis sicut pater mihi dispositi regnū. Cū igitur milit'ia est vita homis sup terrā. Job. vij. Pugnem⁹ viriliter t coronemur feliciter. qz dicit Brego. Sine certamine nō habet palma victorie. idcirco mementote ¶ Dixi scdo hortamur ad eoz inuocationē. ibi. clamem⁹ in celū. E ¶ Itez nota clamare debem⁹ hodie ad deū. Primo p gratia. qz sine gr̄a nemo saluat. Bern. Sine gratia nec infantes nec etate grandes saluari possunt. ad Roma. vi. Gratia dei vita eterna Bern. Nō sunt talia merita ppter que datur vita eterna: nisi ex dei gr̄a. Lu. xix. Omi habēti dabit. Glosa. habenti gratiaz dabit gloria. Modo d⁹ pius est t benignus in collatione gr̄e. Augu. Deus q̄ sui est semp inspirat. si est qui recipiat. Aug. d⁹ sex questionib⁹. Nulli vnq̄ defuit qui dign⁹ fuit. ppter q̄ hortamur ad Heb. iiij. Adeamus cum fiducia ad thronū gratie. Ps. Gratiā t gloriā dabit dom⁹. ¶ Scdo debem⁹ clamare in celum sanctos inuocando p assistentia Dicit em̄ Magnus in ſmone de oīb⁹ sanct⁹. Eoruz merita sunt nr̄a suffragia. eoruz cruciat⁹ sunt nostri profect⁹. Unde ſm Bern. in sermone de oīb⁹ sanctis. Si potentes fuerūt in terris. potentiores sunt hodie in celis. qz patria misericordiam nō minuit: sed augmētat. F ¶ Sz diceres. quomō aūt cognoscūt nostra desideria. cū dicit. iij. Regū. viij. Tu solus nosti corda hominuz. Rñdet sctus Tho. in. iij. Cognoscunt cognitōe matutina oīa in deo. nō aūt cognitōe vespertina in seipis. Brego. Quid est q̄d nō videt: q̄ videntē oīa videt. Bern. Ibi magistrū semel vidisse est oīa didicisse sez requisita ad pfectionē salutis. Nō aūt oīa simpliciter sicut d⁹ cognoscit. qz h̄ est impossibile. ¶ Tercio debem⁹ clamare in celū: deuz collaudando in sctōz gl'ia. qz dicit Guilhelmus cancellari⁹ parisiensis. Qui sanctis honorē tribuit specialiter illū honorat q̄ eos sanctificauit. qz honor ministroruz est veneratio dnoz. In figura illius heliseus se dixit fuisse presentē qñ naaman syrus descendit de curru faciēs reuerentiā giezi seruo suo indigno. Id circo hortat ps. Laudate dnm in sanctis ei⁹. Reuera letāter debem⁹ hodie dnm laudare i sanct⁹ ei⁹ H ¶ Prio ppter m'ltitudinē. nā si laudam⁹ dnm in meritis vni⁹ sancti. vt domini. nicolai. t sic d⁹ alijs. multo magz in meritis oīm sanctoz. marie ꝑginis. oīm apl'oruz. martirum. ɔfessoz. virginum. De quib⁹ Job xxv. Nunq̄d est numer⁹ militū eius. Apoca. viij. Vidi turbā magnaz quā dinumerare nemo poterat. ¶ Scdo ppter augmentationē qz de die in diem. de anno in annū augmentatur numer⁹. vt liberati de purgatorio. vl' q̄ euolant ab h̄ seculo vt innocētes. De quib⁹ Apoc'al. xiij. Sine macula sunt ante thronū dei. ¶ Tercio ppter spei saluationē vt habeamus spem saluandi. Bern. Quid est q̄d nō solum difficile: sed etiā impossibile videt cū homines fuerūt sicut nos. Ps. Sperate in eo oīs cōgregatio ppl'i. Idem. Nō deserit d⁹ sperātes in se. Eccl'i. ij. Quis speravit in dño t est derelictus. ad Roma. v. Spes non ɔfundit. Roma. viij. Spe em̄ salui facti sum⁹. Ps. Salvos facit sperantes in se. ¶ Quarto ppter fidei cozroboratiōnē. Nā festinitas eoruz cele

bratur. qz sic fides nostra ꝓfirmat. Maxim⁹ in sermone de omnibꝫ sanctis. Nunqꝫ vitã eoꝝ ita ꝓstanter expẽdissent si nõ meliorem sensi/ sent. ideo nõ timeam⁹ nimiũ. Aug. Quid ti/ meo membroꝝ damna cũ securitatem capio de numero capilloꝝ. Mat. x. Omnes capilli capitis vr̃i numerati sunt. et vnus nõ peribit de istis. ps̃. Custodit dñs oia ossa eorũ.

Quinto ppter imitationẽ. Chrys. sup Mat theũ. Que iusticia est sanctos colere et sancti/ tatẽ spernere. Sine causa iustos colit q̃ iusti ciam spernit. Maxim⁹ in ꝑmone de oĩbꝫ san/ ctis. Si quẽ delectat alicui⁹ sancti ꝑmiũ et me ritum. debet delectare piter et obsequiũ. de quo thema vbi supra.

Sermo. CXLVII.

Ad idem.

Merces vestra multa copiosa est in celis. Mat. v. et le gitur ad honorẽ omniũ sanctoꝝ ꝑ euangelicali officio. In summa verboꝝ duo innuunt. Primo beatificat ꝓsortium vir tuosorum. ibi. beati pauperes. Secũdo specifi/ cat ꝑmiũ eoꝝ. ibi. gaudete et exultate. De pri/ mo dicit. In illo tpe. s. cũ chr̃ist⁹ circumibat totã galileã docens in synagogis et sanãs om nẽ languorẽ. tunc ei⁹ fama diuulgabat: et mul titudo infirmorũ offerebat. Tũc videns ihs turbas. Ex multitudine em̃ turbaꝝ excitatur anim⁹ predicatorum. sicut dicit Chrys. super Mattheũ. Omnis artifex opportunitatez ope/ ris videns gaudet. sicut carpentari⁹ si viderit arborẽ bonã ꝓcupiscit ꝑscindere eã ad op⁹ arti ficij sui. Agricola si viderit terrã pinguẽ desi/ derat eam exarare. Et q̃d de rõnalibꝫ homini bus. ipe irrationalis equus de stabulo exilies si viderit campos patẽtes rapit frenũ et excita tur ad cursum. Sic dñs ihs videns magnã ꝓgregationẽ populi excitat⁹ est ad docendũ. Sic omnis p̃dicator videns magnã ꝓgregati onẽ ppli et eccl̃iam plenã: gaudet anim⁹ ei⁹ et delectat vt doceat. Si aũt viderit eccl̃iam va cuã cõfundit et nihil docere põt. hec Chryso. Ideo dicit. Videns ihs turbas. in quibꝫ erãt fideles et infideles. docebat illos. ad innuen/ dum q̃ iudei et pagani intrantes eccl̃esiaz ad audiendũ verbũ dei. nõ sunt repellẽdi de eccle sia. de ꝓse. di. i. eps. Epus nulli phibeat in gre di eccl̃esiam vsqz ad missam cathecuminorũ. sqz vsqz ad sursum corda. et hoc ppter audire verbuz dei. Si vero causa substannandi tunc sunt phibẽdi. vt dicit glosa ibidẽ. Et loquit canon de istis infidelibꝫ: de quoꝝ correctõe est spes. vt vult glosa. Tũc subdit formaz do/ cendi. Ascendit in montẽ. Chrys. Nunquid poterat ibi docere vbi ppl̃s erat. Rñdetur ꝓ/ pter duas rõnes ascẽdit in montẽ. Primo vt implerẽt ꝓphetia Isa. xl. Sup montez excel sum ascende tu q̃ euãgelisas syon. Secõ ascẽ dit in montẽ vt ostenderet nobis q̃ in altitu/ dine spũalium virtutũ ꝓsistere debet q̃ docet iu/ sticiaz dei. piter et qui audit. q̃ docet vt magis doceat ope q̃ sermone. vt dicit apl̃s. Exẽplũ esto omniũ fideliũ. Qui aũt ambulant ꝑ cõ/ uallia vite terrene nõ rite alios instruere valẽt Ut q̃d de celo loqueris si in celo animꝰ tuus nõ est. aut q̃d de terra loqueris si i celo ꝓsistis. vt cũ apl̃o dicas Phil̃. iij. Cõuersatio nr̃a in cel̃i est. Et cũ sedisset q̃ cũcta mouet sine muta tione. ps̃. ci. Mutabis eos et mutabunt: tu aũt idẽ ipe es. Symon de cassia. Sedet i mõ te terreno cui sedes est in celo. Isa. lxvi. Celũ mihi sedes est. In eo q̃ sedet quietẽ designat. vt tenaci memoria verbũ dei reseruent. Unde phs. vij. physicoꝝ. Anima sedẽdo et quiescen do fit prudens. Accesserũt ad eũ discipuli ei⁹ sicut ad magistrũ et saluatorẽ. Et sic nos Isa. ij. Venite ascẽdam⁹ ad montẽ dñi et docebit nos vias suas. s. salutis. Unde ipe saluator ait Isa. xliij. Ego sum dñs et non est alius absq̃ me saluator. iõ ps̃. Accedite ad eũ et illumina mini: et facies vr̃e nõ ꝓfundent. Et aperiẽs os suũ. Aug. qui ꝑus aperuit ora ꝓphetarum. et docebat eos omnẽ ꝑfectionẽ a q̃nto capitulo vsqz ad finẽ septimi capituli i mattheo dicẽs Beati pauperes spiritu. Et dicit notãter spiri/ tu. qz triplex est pauptas. Prima simulatoria secũda necessaria. tercia volũtaria. ¶ Prima simulatoria. cũ quis sibi ipi apparet pau/ per et ñ est. vt auari et diuites. Eccl̃i. v. Auar⁹ nõ implebit pecunia. Catho. Eger diues nu mũ habet: sed nõ habet ipm. s. ad sui vsum. qz auaro deest tam q̃d habet q̃ q̃d nõ habet. q̃d habet vti nõ audet. q̃d nõ habet ꝓcupiscit. qz dicit phs in ethicis. Appetit⁹ diuitiaruz cre/ scit in infinitũ. Ideo Ambro. Nõ est omnis pauptas sancta. nec oĩes diuitie criminose. Habet em̃ in cano. di. xxx. hec scripsim⁹ Diui tes cũ iusticia et cũ bonis opibus non abijcia/ mus. De tali scribit Eccl̃i. xxxi. Beat⁹ diues qui inuẽtus est sine macula. s. auaricie et sup/ bie. Ideo pauptas simulatoria est ypocrisis. Matth. xv. Attendite a fermẽto phariseoꝝ q̃d est ypocrisis. Secũda est pauptas necẽ/

Et sunt hi paupes qui non habent diuitias: attamē appetūt habere per phas ⁊ nephas. vt sunt impatiētes diuitib⁹ inuidentes. De talibus dicit Bern̄. Non pauptas virt⁹ probat sed pauptatis amor. Aug. Nemo inuitus bene facit. ⁊ si bonū est qđ facit habēt in cano. d. peni. dist. vij. null⁹ Non necessitatē sz arbitrij libertatē respicit dē⁹. Et sic tales paupes ex necessitate nō sunt volūtarij: sed impatiētes ante eccl'iam rixantes ⁊ aliq̄n maledicentes. nō sunt paupes spū: sed diuites in desiderio. De tali pauptate Eccl'i. xxv. Tres species odiuit aia mea. pauperē superbū. senē fatuū. diuitē mēdacē ¶ Tercia est pauptas voluntaria. Et illi sunt triplices. boni: meliores: ⁊ optimi ¶ Primi boni paupes sunt fm Aug. q̄ nō hñt instantē spūm. vt sunt diuites hūiles dē diuitijs se nō extollentes. Prouer. xxij ¶ Est q̄si paup cū in multis diuitijs sit. sicut sūt hi q̄ diuitias hñt ⁊ cogitant se esse dispēsatores diuitiaꝝ ⁊ n̄ possessores ⁊ paupib⁹ ex pte dei q̄ eis ꝺtulit dispēsant iuxta illud Lu. xi. Dō supest date elemosinā q̄ nō diuitie ⁊ suba damnāt animā. sed auaricia. superbia. ⁊ ꝺcupiscētia. Bern̄. Pl⁹ nocet cōcupiscētia q̄ substātia. Jdeo ps. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. Eccl'i. x. Nihil iniquius q̄ amare pecuniā. Dicit notāter amare nō habere. q̄ dicit glo. sup ps. Diuitias licet habere. sed nō inherere. ¶ Sed isti sunt meliores. ⁊ sunt hi paupes q̄ nihil habent ⁊ penuriosi sunt: ⁊ patiēter ppter dē sustinent. De q̄bus dicit saluator Joh̄. xij. Paupes semper habebitis vobiscū. me aūt nō semp habebitis ⁊ cū volueritis possitis eis bñfacere. Vos dē⁹ pbat hic Eccl'i. ij. Sicut in fornace pbat aurū sic homies in camino humiliatōis. i. pauptatis. Eccl'i. iij. Cōgregationi paupꝝ affabilem te facito. Cōtra hoc peccauit diues Luc. xvi. ideo sepult⁹ est in inferno. ppter quod inquit Ambro. sup ps. Increpasti superbos. Nihil graui⁹ q̄ q̄ paupes fratres superbo oculo despicimus. Tales cognoscēt in iudicio Sap. v. Hi sunt quos aliq̄n in derisum habuimus ⁊ in similitudinē improperij nos insensati vitam eor estimabam⁹ insaniā. ecce q̄o cōputati sunt inter filios dei. ⁊ inter sctōs sors illorum ¶ Tercij paupes sunt optimi: q̄ volūtarie omia reliquerūt ppter dē. notāter dico ppter dē. non ppter mūdi gloriā vt pharisei. Nā tales beatificant hic. Beati paupes spū tu. Bern̄. sup ps. q̄ habitat rē. Felix pauptas volūtarie relinquentiū omia ppter deū. ⁊ sequentiū te dñe ihu xpe. q̄ tales meliores sūt primis. Hugo. Bonū est sua pauperibꝫ erogare. sed melius est omibus cū xpo renūciare ⁊ christū imitari. Cui ꝺsonat Bern̄. Volo te esse amicū paupꝝ. magz imitatorē xpi. Ille ē grad⁹ pficientiuz: iste pfector Mat. xix. Si vis pfect⁹ esse vende oīa q̄ habes ⁊ da pauperibꝫ. Tūc subdit eorz pmiū. q̄m ipsorz est regnū celorz. Ebr. sup epl'az ad Heb. Nihil opulenti⁹ illo q̄ pauptatē sponte diligit. Naz p pauptate dat ꝺgregatio oim bonorz. qz beatitudo que fm Boetiū. ij. de ꝺsola. est status omniū bonorz aggregatōe pfect⁹. Pro ꝺtempu dat thronus iudicij Mat. xix. Vos q̄ reliquistis oīa sedebitz sup sedes duodecim Et p defectibilitate dat eis regnū. Nā dat eis pmiū cū martiribꝫ. qz regnū celorz. Rō Bern̄. qz verū genus martirij est volūtaria pauptas. nā multos patit defectus in terris. de quo Innocent⁹. O miserabilis ꝺditio mendicantis. si petit pudoze ꝺfundit. si nō tūc egestate ꝺsumit. k ¶ Sed diceres. nunq̄d paupes habebunt istud premiū hic in via. vel solum in patria. Rñdet sanct⁹ Tho. in. ij. ij. q. lxix. Dō hic in via pmittit p dispositionē. ibi eis dat p fruitionē. Nā pauptas disponit hominē cū alijs ƒrutib⁹ sequētib⁹ ad beatitudinē. vt dicit. vij. politicorz. Sine bonis aīe. i. sine ƒrutib⁹ nemo est beat⁹. s. dispositiue. Jn simili. sicut cū videm⁹ florem in arbore: tūc fructus speram⁹. vbi vero flores nō apparent desperatur de fructib⁹. Et sic vbi in homie non apparent fruct⁹. i. ƒrutes: nō est spes beatitudinis. De quo Damascen⁹ lib. cōtra errores grecorū. Nemo ꝺsequit beatitudinē gaudiū celestiū sine exercitio virtuosorū operū. Jō ps. lxxxiij. Jbunt de ƒrute in ƒrutē: ⁊ videbit dē⁹ deor in syon. id est in speculatōe eterna regni celestis. Jdeo Aug. Regnū celorz paupe rum est. quia paupes nihil habēt in mundo. ⁊ diuites nihil i celo. Ecce q̄ discrete ordinauit deus. omia bona sua dedit duob⁹ hominibus. diuitib⁹ terrā. paupibus celū. Sed dē⁹ volens vtrūq̄ saluare ꝺstituit q̄ hic diuites i sua hereditate accipiāt paupes. ⁊ paupes accipiāt diuites i sua hereditate. vt docuit Luce. xvi. Facite vobis amicos de māmona iniq̄tatis. vt cū defeceritis recipiant vos in eterna tabernacula. Nā hec beatitudo attribuitur cetui apostolorz. Nā petr⁹ dixit in pſona omniū apl'orz. Mat. xix. Ecce nos reliquimus

omia ꝛ secuti sumus te. quid ergo nobis erit. Ber̄n. Petre omia bene reliquisti. qz christū sequi onerat⁹ nō potuisti. Ideo hodie honorantur. ꝛ merito. qz plantauerūt eccl'iam sanguine suo. ¶ Diceres si pauptas est virtus ꝛ disponit ad beatitudinē. cur Salomon petiuit puerb. iij. Mendicitatem ꝛ pauptatem ne dederis mihi. Et prohibet in veteri testamēto Deutero. xv. Ne sit mendicus inter vos. Rn̄det sanct⁹ Thomas contra gentiles libro. iij. c. xxxv. intelligit de coacta pauptate ꝛ scandalosa ac criminosa. que solet esse furandi occasio. nō aūt loquit de volūtaria pauptate ꝛ amorosa. qz dicit Ber̄n. Pauptatez habentes sunt spiritu diuites. Cui subdit. Beati mites. Et bene sequit pauptatem. ne pauperes impatientes efficiant. Ideo Amb. Quid prodest mihi carere diuitijs nisi fuero mitis. Nā pauptas nō placet deo sine mititate. Eccl'i. Beneplacitū est dño fides ꝛ mansuetudo. ¶ Sed diceres. quid est mititas. Rn̄det Hiero. Mititas est animi dulcedo quā nulla vincit amaritudo. Hanc christus docuit Matth̄. xi. Discite a me: qz mitis sum ꝛ humilis corde. Ubi Augu. Mites sunt q̄ improbitatibꝫ cedunt. malū in bono vincūt. Hec virtus attribuit patriarchis ꝛ prophetis veteris testamēti. vt legit de moyse. Num̄. xij. Mitissim⁹ in populo apparuit. qui orauit p iudeis ne deus deberet eos plagare. Talis fuit abraam q̄ refugit lites inter pastores exortas dicens Genes. xiij. Ne queso sit iurgium inter me ꝛ te. Talis fuit ioseph. q̄ ex mititate fudit lachrimas p fratribꝫ inimicis. De quo dicit Lassiodo. Qui malū pro malo nō reddit: nec nocet nec nocere desiderat. hic mitis est. Talis fuit Dauid. ij. Regū. xvi. cui male dixit semei. Abisai voluit vindicare. dauid noluit. sed dixit. dimitte eū vt maledicat. dē⁹ em̄ reddet mihi benedictionē p maledictōe. Similiter eius mititas apparuit cū inuenit saul inimicū suum in tentorio. recepit ei⁹ hastam ꝛ ciphū ꝛ recessit. noluit ei nocere. iō p̄s. Memēto dñe dauid ꝛc. Tales hodie sunt honorandi. qz geniti in fide. Thob. viij. Filij sanctorū sumus. Eccl'i. xliij. Laudem⁹ viros gloriosos ꝛ parentes nostros. Subdit eoꝝ premiū. Quoniā ipi possidebūt terrā. scz triplicē quā terunt. quā gerunt. quā querūt. ¶ Quaz terunt illa est materialis. Psal. xxxvi. Mansueti hereditabūt terrā. Ideo Eccl'i. x. Sedes ducum superbꝝ subuertit. ꝛ mites fecit sedere p eis. Item terrā quā gerunt. id est corpus. Job. x. Habitāt domos luteas ꝛ terrenū habēt fundamentū. Hāc terrā. id est p̄prium corpus possederūt. qz corpus subiecerunt spiritui. Job. x. Terra est data in manu mea. i. corp⁹. iuxta illud. i. ad Corinth. ix. Castigo corp⁹ meū ꝛ in seruitutem redigo. Item terrā quā querūt. s. celestē fluentem lac ꝛ mel. Ps̄. cxli. Portio mea in terra viuentium.

Tunc subdit terciā beatitudinē. Beati dicuntur qui lugent. Et merito fletus est tercia virtus beatitudinis. qz dicit Ambro. Trinitas est q̄ peccata p̄ donat ¶ Item nota lugentes sunt triplices. Primi lugent peccata propria. ꝛ sunt incipientes. vt Dauid psal. xxxiij. Quasi lugens ꝛ contristatus sic humiliabar Talis fuit Maria magdalena Luc̄. vij. Lepit rigare pedes ihu lachrimis. Talis fuit apostolus ad Roma. ix. Tristicia mihi est ꝛ continuus dolor cordi meo. Talis luctus est ad salutē anime. De quo apl's. ij. ad Corint. vij. Que sm̄ deū est tristicia salutē stabilē operat. Ideo subdit eorū premiū. quoniā ipi cōsolabuntur. s. p remissionē peccatorū ꝛ misericordie impetrationē: ꝛ dei reconciliationē. Hiere. xxxi. In fletu venient ad me: ꝛ in misericordia deducā eos. Chrisо. Nemo flens accessit qui nō impetrauit quod postulauit. Thobie. iij. Post lachrimationē ꝛ fletū gaudiū ꝛ exultationē infundis. Hieron̄. super Isaiā. Oratio deū lenit. sed lachryma deū cogit ad miserādū ꝛ ppiciandū. ¶ Secūdi sunt pficientes. isti lugent aliena peccata. Talis fuit Saul. i. Reg. xvi. Usqz quo luges saul: cū ego abiecerim eū ne regnet. Et illi sunt beatiores. De quo Chrisoſ. Beati q̄ lugent ppria peccata. beatiores q̄ aliena. hoc docemur ad Roma. xij. Flete cū flentibus. Hoc fecit Hieremias. xiij. c. Oculus me⁹ deduxit lachrimas. qz capta est gens dñi. Sed heu sunt plerīqz q̄ neqz ppria neqz aliena peccata lugēt. sed bene temporaliū rerū damna. De quibꝫ Aug. in libro de penitētia. Sciat se culpabiliter durū qui flet damna rerum ꝛ nō animaz. Sūt etiā sm̄ Richar. plures qui lugent charos suos: sed nō semetipos O cecitas ꝛ insania lugere talia ꝛ nō eterna. Lugemus igit cōmissionē viciorū ꝛ solabimur p indulgentiā ipsoz. Psal. xcij. sm̄ multitudinē dolorū meorū solationes tue letificauerūt animā meā. Ideo dicit Bernardus. O humilis lachryma tuū est regnū. tua ē potentia. tu vincis inuincibilē: ꝛ ligas omipotētem. scz ad indulgentiā remissionis. nam sm̄ Augu. Qui proximorū peccata luget: facili⁹

a deo peccatorū suorū remissionē obtinebit. Tercij sunt contemplantes. illi flent p desiderio regni celestis. vt dauid prophet. Super flumina babilonis illic sedimꝰ & flevimus dum recordaremur tui syon. i. celestis patrie. Et flumina babilonis sunt miserie huius mundi. in quibus bonis contemplativus adhuc fluctuans incipit cogitare de celesti gaudio. & incipit flere in desiderio. vt psal. xli. Fuerūt mihi lachrime mee panes die ac nocte. Sic & nos dicentes cū apl'o ad Roma. viij. Ipsi intra nos gemimus adoptionē filiorū dei expectantes. qz hic nō est requies in valle lachrimarum neqz satietas animi. De q̄ sanctꝰ Tho. Intellectus hominis nō quietat nisi i cognitōe prime veritatis. & affectus & volūtas nostra non satiat nisi in fruitione diuinitatis. Ps. xvi. Satiabor cū apparuerit glia tua. Idcirco debemus hic fletibus anhelare. Bern. Futura gaudia nō satis concipiscis nisi continue postules cū lachrimis. Tales consolabunt. Bern. Illa cōsolatio est dulcedinis suauissima delectatio. Isa vlti. Sicut mater consolat filios suos. ita cōsolabor vos dicit dns. Ista beatitudo attribuit vere penitētibus. vt magdalene. latroni in cruce. petro. & sic de alijs. Et merito honorare debemꝰ eos. qz sunt exemplū penitētie nostre vt sequamur vestigia eorū. Ambro. Si secutus es errantes: sequere penitentē & consolaberis. ij. ad Corinth. i. Benedictꝰ deus q̄ consolat nos in oī tribulatōne nostra. ¶ Quarta beatitudo est esuries iusticie. De q̄ subdit. Beati q̄ esuriūt & sitiunt iusticiā. Et bene sequitur luctū. qz homo post sacramētū pñie incipit iusticiā esurire. Esuries iusticie est vehemēs desiderū operandi iusticiā p quā inhēdit ad opatōez summi boni. & capit p rectitudinē vite. qđ to quis habet maiorē esurie iusticie: tāto iustior esse desiderat. Piero. Nō sufficit velle iusticiā nisi iusticie patiamur famē. & nunqz nos satis iustos putemꝰ. sz semp esuriēdo opa iusticie impleamꝰ. Nā p̄m Aug. Justicia ē generalis virtus cōplectens oēs virtutes. ergo nullꝰ ad plenū potest pficere. Jō Isa. lxiij. Oēs iusticie nostre q̄si pannus mulieris mēstruate. Jō christꝰ nō posuit iusticiā in opatione dicēdo. beati iusti. sed in affectōe & desiderio dicēs Beati q̄ esuriūt & sitiūt. i. affectant iusticiā. vt docuit Luc. xvij. Cū feceritis oīa q̄ p̄cepta sunt vobis: dicite. serui inutiles facti sumꝰ. qđ facere debuimꝰ fecimus. & qđ facere nō possumus esurimꝰ. Prouerb. xi. Desiderū iustoz est oē bonū. Aug. Non q̄d es sed q̄d esse desideras attēdit deꝰ. Subdit eoz premiū. qm̄ ipsi saturabunt. Rich. de sctō victore. Oēs homines esuriunt & sitiūt. alij malū. alij bonum. alij ptātes. alij honores. alij voluptates. alij diuitias &c. Et tales nō pñt saturari. qz totus mūdus nō satiat hoiem nisi solꝰ deus: qui est dns mūdi. Aug. Dne fecisti nos ad te. inq̄etum est cor nrm donec requiescat in te. Sitiamus igit iusticiā. qz dicit Bern. Libatos nō cibat. ebrios nō potat. sed esurientes cibat. Luce. i. Esurientes impleuit bonis: & diuites dimisit inanes. Et attribuit confessoribꝰ. ō quibus hodie fit mentio in euāgelio Sint lumbi vestri p̄cincti & lucerne ardentes in manibus vr̄is. i. ardentia opa iusticie. ¶ Quinta beatitudo est misericordia. de q̄. Beati misericordes. Et sequitur bene iusticiā p̄m Chrisp. Una non valet sine reliqua. qz iusticia sine misericordia crudelitas est. & misericordia sine iusticia dissolutō est. Ideo habet in cano. xlv. dist. c. disciplina. Justicia sine misericordia est vituperanda Jō virtꝰ misericordie ponit post iusticiā. q. d. propter impfectionē iusticie deuotis hoibus necessaria est misericordia. Dicit em̄ Piero. & habetur. lxxxvi. di. q̄ clementiā. Qui clementiā nō habuerit q̄uis spūalis appareat: tñ legē dei nō adimplebit. Ideo Amb. sup epl'az ad Tytū Sūma christiane religionis cōsistit in disciplina. in misericordia & pietate. Subdit eoz premiū. qm̄ misericordiaz consequent. De quo Grego. Qui misericordiaz a deo sequi desiderat: necesse est vt ipe egenti misericordiā impēdat. vt impleat illud Luc. vi. Eadē mēsura q̄ mensi fueritis remetiet & vobis. s. mēsura misericordie. Nā misericordes consequent misericordiā. P ¶ Primo in vita graz impetrat. p uerb. iij. Misericordia & veritas nō te deserat & inuenies gratiā apud deū & coram hominibꝰ. Exemplū de cornelio Actu. x. Erat cornelius gentilis mltas faciens elēosinas. & ait ei angelus. elemosine tue & orōnes tue ascenderūt in conspectu dei. & ppter misericordiā fuit vocatus ad baptismū & ad noticiam veritatis fidei. Secūdo consequit misericordiā in morte Piero. in epl'a ad nepocianū. Non memini me legisse mala morte mortuū q̄ nouerit se in operibus misericordie fuisse sedulū. Thobie. iij. Magna fiducia coram summo deo erit elemosina. Nā cū oēs amici hoiem derelinquūt: elemosina nō derelinqt eū. Amb. Non sunt homis bona q̄ non pt ferre secum. sola elemosina est comes defunctorū. ¶ Tercio post mortem. qz p̄sibit in iudicio. ibi erit aduocata. pē.

xpi. Jocundꝰ homo q̄ miserꝫ cē. qz christꝰ allegabit p̄ his Mat. xxv. Esurivi z dedistis mihi manducare. Venite benedicti p̄ris mei cē. Ecōtra vero scribit Jaco. ij. Judiciū sine misericordia fiet illi q̄ nō facit misericordiam.

Quarto post mortē misericordia homini p̄parat celū. Eccl. xvi. Misericordia vnicuiq; p̄parat locū. Figurat. i. Mach. ij. Pauid in misericordia ꝯsecutꝰ est regni sedē. Et sic misericordia facit nos regnare cū xo. ps. cij. Coronabit te in misericordia z miserationibus. Jō Piero. O q̄tū bonū est misericordia. reddit p̄ paruis magna. p̄ trāsitoriis celestia. Jō Aug. Laudas mercatorē q̄ vendit plumbuz z acq̄rit auz. z nō laudas illū q̄ erogat pecuniam z acq̄rit regnū celeste z eternā sub̄am Luvi. Estote misericordes. Grego. Si non habes paupem reddit orē. habes tn̄ eū fideiussorem z xū xbitorē. Jō Petrus rauenen. Da pauperi terrā z accipe celū. da partē accipe totū. z attribuit actiuis. Beda. Vita actiua est esurienti panē tribuere. ¶ Sexta beatitudo ē cordis mūdicia: z bene sequit misericordiam. Ambro. Misericordiaz nō merek nisi mūdo corde mercat. Bze. Quid p̄dest sua dare xo: z seip̄m p̄ immūdiciā dyabolo Ideo Rabanꝰ Mundi corde sunt q̄s ꝯscientia p̄ccati non arguit. p̄propter qđ docet Isa. c. i. Lauamini z mūdi estote. Tūc subdit eoz p̄remiū. quoniā ip̄i xū videbūt. Ubi Leo papa. Qui xū xsiderat videre: nccē est vt oculos cordis ab omi squalore tergat. p̄pter qđ hortat nos Richa. Mundemꝰ p̄ amorē ꝓtutis ꝯscientiā z videbimꝰ ei⁹ gloriā. z ꝯcordat Chrisp. Quāto magis a prauis opib⁹ q̄s se abstraxerit. tanto clarius xuz videbit. Et hec beatitudo attribuit marie z ꝓgenib⁹ ¶ Tales ꝯsequūt tria bona. Primo sunt amici xi. puerb. xxij. Qui diligit cordis mūdiciā habebit regē amicum Scdo sunt xi ministri. ps. Ambulās in via immaculata hic mihi ministrabit. Tercio regnant cū xo. ij. Regū. iij. Mūdus ego sum tō regnāt apud xū in eternū. Apoc. xxij. Virgines sunt z sequunt agnum q̄cunq; ierit.

Septima beatitudo est pax. De q̄ textꝰ. Beati pacifici. z sequit bene mūdiciā cordis. quia mūdato corde ab omib⁹ passiōib⁹ incipit homo hre pacē metis. De q̄ Amb. Cū interiora ab omi labe vocaueris pacē hre incipis. Jō p̄m Piero. Pacifici dicunt qui p̄mo i corde xinde inter fratres dissidētes faciunt pacem. Quid p̄dest alios pacificare z in se bella vicioꝝ hre. nihil. Jō dicit ad Heb. xij. Pacē seq̄ mini: sine qua nemo videbit xū. Et Job. xxvij. Pacē habete z habebitis fructū optimuz. Subdit eoz p̄remiū. Quoniā filij xi vocabunt. z hoc p̄pter similitudinē. qz sicut xꝰ est dator z amator pacis. sic tales amāt pacē. Bze. Sicut xi filij sunt q̄ pacem diligūt. sic z filij diaboli censent qui discordiā querūt Jō Ro. xij. Quantū in vobis est cū omib⁹ pacē habete. Rō Augꝰ. qz pax tale bonū est qđ includit ome bonū. Idem xp̄s bis dni. Pax singlaria tollit. bella cōpescit. iratos cōpunit. superbos calcat. humiles amat. discordias sedat. cūctis est placita. qz est amicoz ꝯcordia. z attribuit angelis. Job. xxv. Qui facis ꝯcordiā in sublimib⁹. i. angelis. Illoz hodie fit mentio i matutinis. Te sanctū dnm laudāt omes angeli dicentes. ¶ Octaua beatitudo est patiētia in psecutione. De q̄ textus. Beati q̄ psecutionē patiunt p̄pter iusticiaz. id est amore iusticie. nō rigore iuris vt latrones. i. Pe. iiij. Nemo vestꝝ patiat quasi fur vel homicida. Jō dicit. p̄pter iusticiā. Chrisp. Si q̄s psecutꝰ fuerit nō p̄pter causam xi: sed p̄pter rpalia bona ille reus est: z tu beatꝰ nō es. Jō xbet esse p̄opter xū. Cū z psecutōnis p̄ssio bene sequit pacē. qz habita pace cordis post victoriā vicioꝝ z carnaliū xlectationuz habilioz ē homo ad sustinendū psecutōes. Chrisp. Nō solū ab hereticis z gentilib⁹. sed etiā a quocūq; p̄pter iusticiā. Subdit p̄remiū eoz. qm̄ ip̄oz est regnū celoz. Ecce hic p̄mittit p̄remiū p̄me beatitudinis. Rō. qz vltima p̄bat omes vsq; ad p̄mā vtz vere sint. De q̄ Bze. Qualis vnusquisq; in seip̄o latet illata contumelia probat Scda rō. p̄remiū regni significat calicē passionis. De q̄ Mat. xx. cū mater filioz zebedei petijt ih̄m. dic vt hi duo filij vnus sedeat ad xteram z alter ad sinistrā. Rndit ih̄s. Potestis bibere calicē quez ego bibitur⁹ sum. Ecce calix passionis est regni p̄remiū. vt vult apl's ij. Thim. ij. Nemo coronabit nisi qui legitime certauerit. Jō ibidē. Omes q̄ pie volūt viuere in xp̄o psecutionē patient. Nā p̄ mltas tribulatōes oportet nos intrare in regnum xi. Actu. xiiij. Tercia rō. qz sancti q̄ p xp̄o sustinuerūt merito cū eo regnant. ij. ad Thim. ij. Si sustinebimꝰ ꝯregnabimus. Idcirco Luce. xxij. Vos estis q̄ p̄manssistis mecū in temptationib⁹ meis dispono vobis sicut dispositꝫ mihi pater meꝰ regnū. Et subdit in textu. Beati estis cuz maledixerint vobis homines. s. blasphemātes z mala imp̄rantes p̄pter veritatē z iusticiā: z dixerint ome malū adūsus

vos. s. ppter me mentiētes. sic dictū est ō christo. Mat. xi. Ecce homo vorax ꝛ potator vini ꝛc. Subdit. ppter me. Ecce causa. subdit pmiū. Gaudete ꝛ exultate. ecce em̄ merces vestra copiosa est in celis.

Sermo. CXLVIII.

Ad idem.

Gaudete ꝛ exultate: qm̄ merces vestra copiosa ē in celis Matth. v. ¶ In verbis p̄missis duo innuunt. Primo exultatio sctōrū gl'iosa. ibi. gaudete ꝛ exultate. Scō subiūgit eorū remuneratio copiosa. ibi. merces vestra copiosa ꝛc. De ꝓmo dic. gaudete. triplex em̄ est gaudiū. ℟ ¶ Primū est gaudium aīale: cū hoies gaudent ꝛ felicitate pctōrum. Prouer. ij. Letant cū malefecerint ꝛ exultant in rebus pessimis. vt fornicatores ꝛ adulteri. Eccl's. ij. Risus reputaui errorē. ꝛ gaudio dixi. ād frustra ꝛciperis. Reuera ꝛcipiunt. Augu. ꝛ ꝓbis dñi. Seculi letitia est impunita nequitia. sed restat futura tristitia. Apocalip. xviij. Quantū glorificauit se in ꝛlicijs: tantū date illi tormentū ꝛ luctū. Aug. in soliloquio Nemo p̄t gaudere in vtroq; seculo. qz mānā nō fuit datū durante farina in egipto. Exo. x. Ideo Bern. Delicat⁹ frater es si vis gaudere cū seculo ꝛ xp̄o. cū dicit Luc. vi. Ue vobis q̄ hic gaudetis ꝛ ridetis. qm̄ lugebitis ꝛ flebitis. Hec erit merces vr̄a. Job. xxi. Tenent timpanū ꝛ cytharam: gaudent ad organi sonū. ꝛ in puncto ad infernū ꝛscendūt. ibi implebitur illud Bre. Mometaneū est qđ ꝛlectat: eternū qđ cruciat. ¶ Scōm gaudiū est spūale. ad Phil. iij. Gaudete in dño semp. id est in gr̄a dñi. quez habem⁹ ita gratiosum dñm. qz ex gratia ei⁹ sum⁹ ad imaginem eius formati ita chare redempti. ad ei⁹ glorīā vocati. De q̄ Abacuc. iij. Ego aūt in dño gaudebo: ꝛ exultabo in ihu ꝛo meo. Nā ꝑm Aug. Ania efficitur id i quo ꝛlectat. qz est nature ꝑspeculatiue. Si gaudet in turpibo: turpis efficit. si in ꝛo ꝛus. De q̄ apl's. i. Lor. vi. Qui adheret ꝛo vn⁹ spūs efficit cū eo. Et h̄ est gaudiū spūale ¶ Terciū gaudiuz est eternale. De q̄ ps. cxl viij. Exultabūt sancti in gl'ia. Et hoc est gaudiū stabile. Joh. xvi. Gaudebit cor vestrū. ꝛ gaudiū vestrū nemo tollet a vobis. Nā sicut p totū annū p̄dicam⁹ ꝛ vita ꝛ passione cuiuslibet sancti. hodie dignū est vt dicam⁹ ꝛ gaudio generali eorū vbi nūc sunt. ¶ Multa multa sunt genera gaudentiū in hoc mundo: sicut hodie in celo. ¶ Primo gaudent parentes ꝛ bonoz filioz multiplicatione. De q̄ Prouer. x. Filius sapiens letificat patrez. Et sic pater celestis hodie gaudet ꝛ bonis filijs quos creauit: q; fuerūt obedientes suis p̄ceptis. puer. xxij. Exultat i gaudio pater iusti ꝛ mater que eū genuit. Et sic mater eccl'ia ꝛ sancta trinitas. ideo canit primū responsoriū Summe trinitati simplici ꝛo ¶ Scōo gaudēt virgines vel sponse ꝛ nuptiaz celebratōe. maxime si accipiunt sponsum nobilē: pulcrū: diuitem ꝛ sapientē. ideo in nuptijs sunt instrumēta leticie. Et sic hodie gaudet Maria mater nostra vera sponsa dei patris. Ideo cū annūciare audiuit solennitatē siue ꝛsponsationis q; ꝛbebat fieri mater filij dei: dixit Luce. i. Magnificat ania mea dñm. Et exultauit ꝛc. Sicut ꝛ dicit Zach. ix. Exulta satis filia syon. Reuera ipa gaudet corōnata corona regni ꝛ gaudij. Unde in figura. iij. Regū. ij. Positus est thronus ꝛsatꝛe iuxta thronū Salomonis. Uñ pōt dicere illud Isa. lxi. Gaudēs gaudebo in dño. ꝛ exultauit ania mea in ꝛo salutari meo. qz induit me vestimēto salutis. ꝛ q̄si sponsam ꝛcorauit me corona. Cui⁹ gaudij participes effecti sunt omes ꝛgines ꝛo ꝛsponsate ꝛ anulo fidei subarrate. Ideo hodie gaudent dicētes illud Apocal'. xix. Gaudeam⁹ ꝛ exultem⁹. qz venerunt nuptie agni ꝛ ꝛm⁹ gloriaz ꝛo. De quo Ps. cxlv. Filie syon exultāt in rege suo. ¶ Tercio gaudēt ciues ꝛ patrie recuperatione. Et sic hodie gaudent angeli. qz vident celestē ciuitatem hierusalē ꝛ homibo reparari. Nā celū erat ꝛsertū p casum angeloz sed p fideles seruos recupat. Ideo gaudēt angeli cū beatis aniabo Lu. xv. Gaudiū est angelis ꝛi sup vno pctōre pñiam agente. Eo q; vn⁹ est ꝛ illis q̄ implebit vacuū locū. quanto magis hodie ꝛ pluribo. Iō implebitur illud Ps. xx. Sup salutare tuū exultabunt vehementer. s. angeli. qz ꝛsiderū cordis eoruz tribuisti eis. ¶ Quarto gaudent mercatores ꝛ lucri cumulatōe. Uñ puerb. xx. Maluz est malū est dicit omis emptor. ꝛ cū recesserit gloriabitur ꝛ lucro. Sic hodie gaudent apli q̄ cōmutauerūt paleā p auro. arenā p lapidibo p̄ciosis. terrā p celo. Et diuites facti sunt p̄o pauptate quā elegerūt Mat. xix. Ecce nos ꝛliquim⁹ omia. q̄d ergo erit nobis. Respōdit. Centuplū accipietis ꝛ vitā eternā possidebitis Hodie ꝛ eis fit mentio in euāgelio cū canit eccl'ia. Beati pauꝑes spū. qm̄ ipsoz est regnū

Sermo CXLVIII.

celoꝝ. ¶ Quinto gaudent peregrini ⁊ exules ꝺ reuersione in patriã. sicut gaudebãt filij ysrl̃ reducti in hierlm. Ps̃. cxxi. Letat⁹ sum in his que dicta sunt mihi. Hic hodie gaudent patriarche ⁊ pphete ꝛc plentia patrie qui hic fuerunt pegrini. Psal. xxxviij. Aduena ego sum ⁊ pegrinus sicut oẽs pres mei. ad Heb. xiij No habem⁹ hic manentẽ ciuitatẽ. Sed hodie gaudent in celesti patria ꝛc possessiõe eterne vite: qui erant exules ꝓpter crimen lese maiestatis parentũ nostroꝝ. Isti tanꝫ pegrini semp cor habebant ad patriã: donec p mortez summi sacerdotis reuersi sunt ⁊ introducti. Isa. vlti. Haudete cũ leticia q̃ in tristicia fuistis. ⁊ repleamini ab vberibꝫ ꝺsolationis eius ¶ Sexto gaudent bellatores ꝛc hostiũ interfectione. sicut iudei ꝛc holoferne. Judith. vlc. Erat populus iocũdus ꝑm faciẽ sanctorum. Exodi. xv. Submerso pharaone cantemus dño. Hoc gaudiũ habet exercit⁹ martirũ. cuius vexillifer fuit beat⁹ stephan⁹. Et ꝛc eis dicitur ad Heb. xi. Sancti p fidem vicerũt regna ℣ ¶ Nã duplex fecit certamen dyabolus cõtra eos. vnũ viciorũ ꝺtra mentẽ. aliud persecutorũ contra carnẽ. Primã aciem vicerunt sancti p resistentiã. Secãm p patientiã tantos em̃ passi sunt ictus q̃t scuta eorũ. i. corpora fracta sunt i bello. Ipi vero nõ ceciderũt ideo coronati sunt. Un̄ Isa. ix. Letabunt coram te sicut q̃ lerant in messe. sic exultãt victores capientes predã qñ diuidunt spolia. Ps̃. cxxv. Uenientes autẽ venient cũ exultatiõe. Septimo gaudẽt opatores ꝛc mercedis receptione. ⁊ sic hodie sancti ꝺfessores q̃ xpo fuerunt cũ cordis humilitate. corpis asperitate. cũ opis fidelitate. Ideo pñt dicere illud ps̃. lxxxix. Letati sum⁹ p dieꝫ quibꝫ vidim⁹ mala. Et sic cuilibet seruo in fine opis dicet. Euge serue bone ⁊ fidelis. q̃ talibꝫ dicetur illud. Gaudete ⁊ exultate. Matth. v. O q̃ merito possunt gaudere hodie sancti ꝛc mitis in celo U ¶ Primo habebũt gaudiũ supra se ꝛc clara visione celestis regis. Ue q̃ Isa. xxxiij. Regem in ꝛcore suo videbũt. Et inde erit eis triplex gaudiũ. Primo videndo faciẽ diuinaz qꝺ erit summũ gaudiũ Bern̄. Illud est vez gaudiũ qꝺ nõ ꝛc creatura sed ꝛc creatore concipit in cui⁹ compatiõe oĩs iocũditas meroꝝ. omne dulce amarũ. oñe ꝛcoꝝ fedũ. Nã ꝑm Aug. Illa visio est tota merces. Et si mali illã faciẽ viderent penis carerent. Chrys. Carentia diuine visionis grauior pena est q̃ pena gehenne. Ḧ verũ est q̃tũ ad penã dãni. Secõo in eis est gaudiũ i visione hũanitatis in corpe glorificato. Isa. xxxv. Ipi videbũt gl'iam dñi ⁊ ꝛcorẽ dei nostri. Nã si illã claritatẽ nõ pmanẽtem sed trãseuntẽ vidit petr⁹ in monte thabor q̃ oĩm alioꝝ oblit⁹ Mat. xvij. dixit. Bonum est nos hic esse. faciam⁹ tria tabernacula. quid tũc ꝛc claritate gl'ie pmanẽtis in patria. Ideo ps̃. lxxix. ꝛsiderãter ait. Ostẽde nob faciẽ tuã ⁊ salui erim⁹. Et Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscant te solum vez deũ ⁊ ihm xp̃m quẽ misisti. Tercio erit gaudiũ in ꝺsideratione vnionis hũane nature ad diuinã. O magnũ ⁊ mirabile gaudiũ erit electis cũ ꝺsiderabunt q̃ frater eoꝝ ꝑm carnẽ vere ꝛc⁹ est. Ideo Bern̄. Plenũ erit omni dulcedine videre hominẽ ⁊ hoĩs ꝺditorẽ. Tũc implebit illud Johan. x. Ingredient ⁊ egredient ⁊ pascua inuenient. Ingredient in diuinitatẽ. egredient in humanitatẽ. Jõ Isa. xxxv. Uenient i syon cũ laude sempiterna. q̃ letitia sup caput eorum Un̄ ꝑm Aug. Nullũ malũ ibi erit. nullũ bonũ latebit. ¶ Secõo habebũt gaudium p eo qꝺ infra se est. s. ab inferno: qꝺ veraciter euaserunt. hic vero homo nõ est cert⁹ an amore vel odio dei dign⁹ sit. Eccl's. ix. Inde etiã hñt triplex gaudiũ. Primo videt ꝛmones prostratos a q̃bꝫ hic temptati fuerũt. Secõo videt se securos in ꝑpetuũ ab oĩ temptatiõe. Sapiiij. Justoꝝ aĩe i manu dei sũt: ⁊ non tanget illos tormentũ malicie Tercio videt malos ibi cruciari qui eos hic multipliciter leserũt. ⁊ in hoc laudant diuinã iusticiã. Ps̃. Letabit⁹ iust⁹ cũ viderit vindictã. Ideo ps̃. lxxxiij. Beati qui habitãt in domo tua dñe. ps̃. Exultabit lingua mea iusticiã tuã: ⁊ os meũ annunciabit laudẽ tuã. Eccl. li. Dedit mihi dñs linguam mercedẽ meam. ⁊ in ipa laudabo eum. Ideo ꝑm doctores resumptis corporibꝫ erit laus vocalis. Sed ꝑm Remigium in lingua hebraica. Jõ Isa. xliij. Populũ istum formaui mihi laudẽ meã narrabit. Sancti ergo ꝛc⁹ um laudant pcõres vero vlulant. Isaie. lxv. Ecce serui mei laudabũt p exultatione ⁊ vos clamabitis p dolore cordis ⁊p ꝓtritõne spũs vlulabitis ¶ Tercio habẽt gaudiũ ab ante. s. a celo i q̃ sunt. Inde hñt triplex gaudiũ. Primo a loci claritate. Apoc. xxi. Ciuitas illa nõ eget sole. sed agn⁹ dei illuminabit eã. Et seq̃tur Nox vltra nõ erit. Hanc claritatẽ petijt thobias cap. xiij. Beatus ero si fuerint reliquie seminis mei ad videndum claritatem hierusalem. Nã ille sol celestis lucet ibi: qui dixit Johan. viij. Ego sum lux mũdi. Secũdo a loci

puritate. Apocal. xxi. Nil coinquinatū intrabit. Tercio a loci delectabilitate. Baruch. iij. O israel q̄z magna est dom⁹ dei: z ingens locus possessionis ei⁹. Et p̄sens mūd⁹ velut pūctus est respectu celi. Bern. Luitas celestis mansio secura totū ꝓtinens qđ delectat Ideo Ps. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Ideo melior est dies vna in atriis tuis super milia. Psal. lxxxiij. ¶ Quarto habebunt gaudiū ab eo qđ est post se. id est a corpe ꝓprio qđ h̄ reliquerūt. Inde erit triplex gaudium. Primo a corpis claritate. Mat. xiij. Fulgebūt iusti sicut sol in regno patris eor̄. Secundū gaudiū a corpis immortalitate. i. Corinth. xv. Oportet h̄ corruptibile induere incorruptionē. z hoc mortale induere immortalitatē. tunc implebit illud Apoca. xxi. Mors vltra nō erit. Terciū gaudiū a corpis agilitate. De quo Aug. Ubi velit spirit⁹: ibi ꝓtinus erit z corpus. q̄z implebit illud. i. ad Cor. xv. Seminat aiale: surget spūale. id est obediens spiritui. Dicit mgr in. iij. di. xlix. Sine omi scrupulo credendū est eos habituros maiorē gloriā post iudiciū q̄z ante. q̄z maius erit eorū gaudiū: eo q̄ extensiue diffundet ab anima i corpus. ¶ Quinto habebunt gaudiū ab eis qui erunt ad sinistrā. scz a sanctis angelis. Et illud gaudiū erit triplex. Primo cū eis immutabiliter viuendo. De quo Mat. xxij. In celo nō nubent neq̄z nubent. sed erūt sicut angeli dei. Secūdo cū eis deum laudādo. Isa. vi. Nō cessabūt clamare die ac nocte. sanct⁹ sanctus sctūs. De q̄ ps. Beati q̄ habitant in domo tua dñe. in secla seculoz laudabūt te Tercio habebūt gaudiū sine modo: cū eis eternaliter deū videndo z amando. De quo Bern. in meditatōnibꝫ. Amabim⁹ sine modo: videbimus sine termino: coherebim⁹ sine medio. sicut idē dicit in lib. de diligendo deum. Quo stillabūt aque viue z ferrū ignit vnitur. sic sancti vniti sunt deo. ¶ Sexto h̄nt gaudiū ad extera. s. a venerabili societate. z erit triplex. Primo ex multitudine. Apocal. vij. Vidi turbaz magnā quā nemo dinumerare poterat. Naz si nō possum⁹ numerare stellas celi. arenā maris z guttas aque. multo min⁹ numer̄ sctoz. Job. xxv. Nō est numer⁹ militū eius. Danielis. vij. Milium milia ministrabant ei: z decies centena milia assistebant ei. Secundo habēt gaudiū ex societatis nobilitate. s. beate virginis. omniū sctoz. angeloz. apostoloz z̄c. quoz hodie omniū celebrtas ē vna. Tercio habēt gaudiū de societatis amicabilitate. Isa. xxxij. Sedebit ppl's me⁹ in pulcritudine pacis z in requie opulenta. vbi nulla discordia. De q̄ ps. Qui habitare facis vnanimes i domo. Nā ibi erit pax z vnanimitas cū deo angelo: ꝓximo z corpe ꝓprio. ¶ Nam duo sunt facientes discordiā q̄ in celo nō erūt. Primū est superbia. puer. iij. Inter superbos sp̄ iurgia sunt. illa nō erit ibi. ps. Nō habitabit in medio dom⁹ mee q̄ facit superbiā. Secūm est inuidia z illa nō erit ibi. de q̄ Aug. sup Joh. Nō erit aliq̄ inuidia disparis claritatis. vnde Bre. iij. moral'. Tanta est ibi vis vnitatis qđ vnusq̄sq̄z in seipo nō capit: in alio se accipiat: se exultat. s. p charitatē. de q̄ Bre. Qđ tuū per laborē: meū p amorē. Quo: ꝓpt̄ hortat nos Aug. in li. de vtilitate agēdi pēnaz. Fratres illuc festinate vbi semp viuatis. si ista fluida vita diligit. q̄to magis vbi feruēter sancti i deo letantur. ¶ Dixi sc̄do subiungit eor̄ remuneratio copiosa. ibi. Merces vra copiosa est in celis. ¶ Ité merces sctoz habet plures ꝓditōes. Prio cū recipit celeriter. Apoc. xxij. Ecce venio cito z merces mea mecū. Reuera cito veniet. s. post mortē. Luc. xij. Qua hora nō putatis filius hois veniet ad remunerāduz vnos. ¶ Sc̄do deseruit faciliter. Matth. x. Quicūq̄z potuz dederit vni ex mininimis meis calicē aque frigide nō pdet mercedē suā. scz in celis. Idcirco noli esse impatiēs in aduersis. nihil est qđ pateris si mercedē attēdis. Ideo Dier. xxxi. Quiescet vox tua a ploratu z oculi tui a lachrimis. q̄z adest merces operi tuo. Bern. Si labor te terreat respice mercedem. ¶ Tercio soluit liberaliter. q̄z dr copiosa. Un Bern. Merces sctoz est tam magna q̄ non pt mēsurari. mlta nō numerari. pciosa nō estimari. copiosa nō finiri. Jō ps. Replebit in bonis desiderii tui. sup q̄ dicit Orosius. Replebunt oēs sensus exteriores z interiores celesti bus delicijs. ps. Cor meuz z caro mea exultauerūt in deū viuū. Aug. Duo sunt sensus. interior z exterior. Exterior reficit in ꝓtemplatōe diuinitatis. Interior in ꝓtēplatōe diuinitatis. De q̄ Leo papa in lib. de fide dicit. Dei hō fact⁹ est vt totū hoiem beatificaret. Istud g̃ obiectū tā fulgidū est q̄ hois alia claritas sanctoz z fidei est q̄si calam⁹ ardēs respectu totius vniuersi. Jō Bern. O beata merces xp̄m videre in seipo in nobis z nos in ipo felicitare. De q̄ Aug. sic loquit. Qđ ꝓparauit deus diligentibꝫ se fide nō capit. spe nō attingitur. charitate nō cōprehendit. acquiri pōt estimari nō pōt. Quarto possidet pheuniter.

Sermo CXLVIII.

Eccli.xviij. Nō verearis vsq; ad mortē iusti/ficari.quoniā merces dñi manet in eternum. Nō em̄ deficiet q̄stumcūq; diu ea vtamur.q; nō est trāsitoria sed sempiterna.Augusti.O homo exardesce in amore dei et desiderio vite eterne.cui⁹ lux est veritas.cui⁹ lex charitas.cuius modus eternitas.ibi actio nō operosa.requies nō desidiosa.ibi sanitas sine infirmitate.pulcritudo sine deformitate.iocunditas sine merore.sapientia sine errore.vita sine morte.Sap.v. Justi in perpetuum viuēt:et apud dñm est merces eor̄.Eccl.xv. Noli timere ego merces tua magna nimis. Hāc mercedē adepti sunt omes sancti quor̄ hodie solennitatem celebram⁹ letanter. ¶ Pro q̄ sciendū hodierna festiuitas est gaudiose celebranda. q; varijs de causis ab ecclesia est instituta.

¶ Primo ppter dei glorificationē. Unde Hulhel.altisidorensis. Qui sanctis honorē impendit illū specialiter honorat qui eos sanctificauit.q; honor ministror̄ est veneratio dñor̄. In figura illi⁹ Heliseus dixit se fore p̄sentē quādo naaman syrus descendit ō curru faciens reuerentiā giezi puo suo indigno. Jō hortat Psal. Laudate dñm in sanctis ei⁹.

Secūdo celebrat ppter auxilij participationē. Bern.in ymone de omibz sanctis. Si potentes fuerūt in terris.potētiores sunt i celis. q; patria nō minuit charitatē:sed augmētat. Maxim⁹ in sermone. Eor̄ merita sunt nr̄a suffragia.eor̄ cruciat⁹ sunt nr̄i pfectus. Quo em̄ cognoscunt nr̄a desideria. Rñdet sanctus Tho.in.iiij.q cognitōe matutina.scz in verbo nō aūt cognitione vespertina.i.in seipso. Uñ Grego. Quid nō vident q̄ videntē omia vident. Bern. Ibi semel magistr̄ vidisse est omnia didicisse ¶ Tercio celebrat ppter spei sublimationē. Unde Bern. Quid est q nō solū difficile sed etiā videt nobis impossibile cum homies fuerūt sicut nos. Ideo festiuitat̄ eor̄ celebratio est nr̄e fidei confirmatio. Maximus in sermone. Nūq; ita constāter vitā extēdissent. nisi alterā beatitudinē sensissent.ideo ñ timeam⁹ nimiū.Augu.in ymone de martiribz. Quid timebo membror̄ damna cū securitatem accipio de numero capillorū. Matth.x. Oēs capilli capitis vestri numerati sunt.et vn⁹ nō pibit ex istis. Ps. Custodit dñs ossa sanctorū. vnū ex his nō conteretur ¶ Quarto celebrat ppter eorū imitationē.ō quo Chrys.sup Matheū Que est iusticia sctōs colere et sanctitatē spernere.sine causa iustos colit q̄ iusticiā spernit. Ideo hortamur.i. Mach.iiij. Memento tote quō salui facti sunt p̄res vestri. Aliqui p voluntariā pauptatē vt apli. Aliq̄ p seruitutem vt patriarche et pphete. Aliqui p patientem tribulationē vt martires. Aliq̄ per misericordie pietatē vt confessores. Aliqui p corporis castitatē vt virgines. Aliq̄ p pñie asperitatem vt veri pēnitētes.sic et nos. Maxim⁹ in ymone de omibz sanctis. Que delectat alicui⁹ sancti meritū et premiū:delectari debet pariter et obsequiū. ¶ Quinto celebrat ppter templi cuius dē dedicationē Romani em̄ cū vniuerso orbi dñarent:quoddā templū construxerūt in cuius medio suū ydolū collocātes oim̄ puinciarū simulacra p circuitū statuerūt:respicientes rectis vultibz ydolū romanorū.si q̄ aliqua puincia rebellaret continue arte diabolica illi⁹ puincie simulacrū ydolo romanorū posteriora vertebat.innuēs q ab ei⁹ dominio recessissent.statim illuc romani exercitū destinabant et ipsam suo dominio subiugabant. Et illud templū vocauerūt Pantheon.qd̄ sonat toti dij.et dicit a pan qd̄ est totū:et theos de⁹.et duravit tamdiu vsq; ad tempus impatoris foce Tunc Bonifaci⁹ quartus papa impetrauit h̄ templū a foca cesare:et consecrauit in honore beate v̄ginis et omnū martirū christi.et appellauit locū sancte marie v̄ginis ac martirum christi.et pp̄lo appellat ad sanctam mariam rotundā. Et post h̄ quidā papa Gregor⁹ h̄ festū kalendas nouēbris instituit:et p vniuersum mundū hunc diē in honore oim̄ sanctorū celebrari solēniter ordinauit. ¶ Sexto celebratur ppter omissor̄ implectionē.quia nos multos sctōs obmittimus.et ppter eor̄ multitudinē celebrare nō possum⁹ ppter nostrā infirmitatē et tpis brevitatē. Ideo eccl̄ia ordinauit vt vno die eos simul honorarem⁹. ¶ Septimo ppter negligētie suppletionē.quia licz aliquor̄ festa celebramus:tñ negligenter. Jō hodie p amorē et deuotionē supplere debemus negligentiā in festiuitatibz pactā ¶ Octauo ppter facilioē orationū nr̄ar̄ impetrationez. Sicut hodie omes sctōs vniuersaliter honoramus.sic ipi hodie intercedūt p nobis. Dieroni. Impossibile est multorū orōnes non exaudiri.de quo hodie in collecta dicit. Deside ratam nobis tue ppciationis abundantiaz multiplicatis intercessorib⁹ largiaris. Intercedūt em̄ sancti p nobis merito et affectu.merito dū nobis eor̄ meritis suffragant.affectu dū merita nostra cupiunt adimplere. ¶ Exemplum legitur. Cū custos quidam ecclie sancti petri hac die ex deuotione oīa altaria

circūisset ꝛ oim sanctoꝝ suffragia implorasset ꝛ dmū venisset ad altare sancti petri. ibi paululū requiescēs extra se rapit ꝛ vidit regem regum in sublimi solio ꝛ oēs angelos in circūitu morātes. tūc virgo virginū cū dyademate pfulgenti venit. quā innumerabilis multitudo virginū sequebat. Huic rex protin⁹ assurrexit ꝛ posito solio sedere fecit. Post hoc venit quidā vestitus pilis camelorū quē sequebat multitudo venerabiliū seniorū. dēinde venit alius pontificali habitu decoratus: quem cohors in habitu ꝑsimili sequebat. Postea processit innumerabilis multitudo militie. dmū aduenit turba diuersaꝝ gentiū infinita. Omnes igitur ante regē aduenerūt ꝛ ipm flexis genibus adorauerūt. Iste autē qui in pontificali habitu erat incepit matutinas ceteris prosequentibꝫ. Angelus aūt q̄ predictū custodem ducebat eidem visionē exposuit. asserens virginē in prima acie matrē dei esse. vestitū de camelorꝫ pilis iohannē baptistā cū patriarchis ꝛ pphetis. ꝛ pontificali ornatu petrū cuꝫ ceteris apostolis. milites. martires. turbam reliquā ꝑfessores. Hi oēs ante regē venerūt. vt ꝑ honore sibi hac die exhibito a mortalibus gras agerent. ꝛ p orbe vniuerso orarēt. Deinde ad locū aliū ipm duxit ꝛ vtriusꝫ sexus homines vidēs. alios in stratis aureis. alios in mēsa gaudētes diuersis delicijs. alios nudos ꝛ inopes auxiliꝫ mendicantes. ꝛ dixit hunc purgatorij locū esse. abundātes illas animas esse quib⁹ ab amicis p multa suffragia copiose subueniebat. egentes esse quarū nulla cura habebatur. Jussit autē vt oīa summo pontifici intimaret vt post festū omniū sanctoruꝫ diem statueret animarū. vt saltem generalia suffragia fierent pro illis que specialia habere nequirent.

De animabus dēfunctorum. Sermo. CXLIX.

Ītēde anime mee ꝛ libera eam. Scribitur ps. lxviij. Et legit ꝑ salute animaꝝ. ꝛ applicat ꝑ ꝑsentis sermonis exordio. In verbis p̄missis duo innuunt. Primo postulatio beneficij ꝛ pietatis. ibi. Intende anie mee. Secō explicatō subsidij ꝛ charitatis. ibi. ꝛ libera eā. De ꝑmo dicit. Intende anie mee. Nō dicit intende bonis derelictis. nec intende bonis corpis: sed anie. Itē intendere debem⁹ animabꝫ dēfunctorū pluribus de causis. Primo ꝓpter naturā docentes. Est nāq; lex naturalis q̄ docet Mat. vij. Oīa quecūq; vultis vt vobis faciāt hoīes: eadē facite illis. Et hoc intelligit. quecūq; vultis fm rectā rationē. Et sic si velletis liberari cooperiamini liberationi aliorū. Dicit nāq; Albertus i libro rerū. q̄ irrationalia animalia vt cerui ꝛ elephantes succurrūt alijs. Cerui cū debent ptransire magnā aquā fortes ordinant in ꝑncipio ꝛ in fine. ꝛ debiles in medio vt sustententᵉ a fortib⁹ ponentes capita sup dorsa fortiū ceruorum. ꝛ sic transuadūt. Similiter elephas si ceciderit p se surgere nō potest. tūc clamat. currunt aūt alia animalia ꝛ subueniūt. qz scribitur Eccī. xiij. Omne aīal diligit sibi simile. Si hoc faciūt irrationalia. mlto magis rationalia. vt docet apl's ad Gal. vi. Alter alterius onera portate. ad Roma. xv. Debem⁹ nos firmiores imbecillitates infirmorū sustentare. Ambrosius Nil tam piū sicut iuuare consortē. Nā oīes sum⁹ miserabiles ꝛ defectuosi. Idcirco nūc simus misericordes. Prouer. xix. Homo indigens misericors est. Eccli. xxxi. Intellige q̄ ꝑ ximi tui sunt ex teipo. Secō ꝓpter scripturam ammonentē. Nā omis scriptura veteris ꝛ noui testamenti hortat nos ad subuenīēdū animabꝫ, Eccli. vij. Mortuo nō prohibeas gratiā. Itē. ij. Macha. xij. Judas machabe⁹ misit duodecī milia dragmas argēti hierosolimā offerre ꝑ peccatis mortuorū. ꝑsiderauit em ꝑ hi qui cū pietate dormierant optimam haberent repositā gratiā. Sancta ergo ꝛ salubris est cogitatio p defunctis exorare vt a penis soluentur. Ecce hoc est ꝓra eos q̄ dicunt q̄ auaricia sacerdotū excogitauit cōmemorationes aīarū: qđ est falsum. Quia scribit Eccli. ij. Elemosina patris tui nō erit in obliuione. ꝛ ꝑ peccato matris restituet tibi bonū. id est ꝑ subsidio patris ꝛ matris fiet tibi recōpensa. qualis. Subdit idem ibidez. In iusticia edificabitur tibi. in die tribulatōis cōmemorabitur tui. Et sicut in sereno glacies soluent. sic tua pcta. ꝓpter qđ est eccl'ie sancte cōstitutio. de celebra. miss. c. Cū creatura. q̄ nulla miss debet celebrari quin dēfunctoꝝ debz fieri memoria Tercio ꝓpter amicicia refulgentem Prouerb. xvij. Omi tpe diligit qui est verus amic⁹. s. tpe sanitatis. infirmitatis. leticie ꝛ tristicie. tempe vite ꝛ mortis. tpe ꝑsperitat' ꝛ aduersitatis. Deq̄ Hrego. Lex vere amicicie est vt qui diligit in ꝑsperitate: diligat ꝛ in aduersitate. vt docet ihs filius syrach. Eccī. vi. Si possides amicū in temptatiōe possidebis illum.

Sed heu amicicia vera est rara. quia mlti se ostendũt amicos in pspitate. pauci vero reperiuntur in aduersitate. De q̃ puerb. xix. Diuitie addunt amicos plurimos. a paupe aũt saparant quos habet. Et implet illud Eccli. vi. Est amicus soci⁹ mense. z nõ pmanet i tpe tribulatõis. Ps̃. Obliti sunt benefactor ei⁹. ppter quod dicit Horra in sententijs Amici nõ ꝓbant bene in pspis z in aduersis. Sic ꝯtingit paupibus vt scribit Belasius papa. z habet. xxv. q. ij. Sicut folia deserũt arbores in hyemis aduersitate qñ illis contra frigora plus indigeret. ita qui ꝯuertunt ad inimicicia am tpe pauptatis amici. Fontinus de mutabilitate rerũ dicit. Si q̃s se amicũ iactat talẽ se non verbis sed opere demonstret. Juxta illud. 1. Joh. iij. Non diligamus verbo nec lingua. sed ope z veritate. Dicit ibidem. Qui viderit fratrem necessitatem patientẽ z clauserit viscera sua ab eo: quo charitas patris manet in eo. Et sic nos sum⁹ fratres. Matth. xxiij. Omnes em̃ fratres estis. vnus em̃ est pater vester q̃ in celis est Ubi Aug. Omnes fratres sumus fm q̃ homines. q̃nto magis fm q̃ christiani sum⁹ z in fide xpi. Rõne fraternitatis spualis est vn⁹ pater de⁹. vna mater ecclia. que fraternitas tanto magis restringit ad diligendum quãto reuerentior de⁹ pater q̃z homo carnalis z mater ecclia q̃z mater carnalis. z celestis hereditas q̃z temporalis. Ideo faciam⁹ iuxta illud. 1. Mach. v. Conuenit em̃ ecclia magna cogitare q̃d faceret fratribus in tribulatione. Agamus iuxta illud Deute. xv. Precipio tibi vt aperias manũ tuã egeno z pauperi. Et ostendamus verã amicicia. Nam fm Fontinum. qui fingit amicicia peior est illo q̃ fabricat falsam moneram. Et sicut ex vera amicicia tenemur subsidiũ corpi. multo magis anie. De q̃ Aug. in lib. de catheszãdis rudibus. Sicut sententia est ꝓbis ꝓponenda: ita corpori anĩa.

¶ Exemplum de abbate qui debebat mori. Aduenientibus fratribus z tractantibus de abbate eligendo. Abbas infirm⁹ rogauit p auunculo suo vt eligeret in abbatẽ. Et factum est. mortuo illo habebat purgatoriũ in fonte. Et abbas electus amic⁹ defuncti deambulans in orto circa fontẽ. audiuit lamentabilẽ vocẽ interrogauit q̃d ibi esset. Rñdit. Ego sum quondã abbas amic⁹ tuus z crucior hic ex eo q̃ procurauit te eligere in abbatẽ. Cui ille. Nõ est tibi magna pena: quia in aqua refrigeris Respondit aĩa illi⁹. Accade ferreum candelabr̃ de ecclesia z mitte in fontẽ z videbis. Allato candelabro z in fontẽ misso dissoluebat sicut cera a facie ignis. Neq; lego q̃ aliq̃d boni p aia eius fecisset. ecce quãta ingratitudo. Aug. Ingratus est q̃ accipit beneficiũ z nõ reddit obsequium. ¶ Quarto tenemur eis subuenire ppter causam indigentẽ: sunt em̃ valde indigentes. quia pauperes. ps̃. lxxxij. Anias pauper tuor ne obliuiscaris. Pauperes sunt quia nihil operari possunt. vt dicit ps̃. cvi. Sedentes in tenebris z in vmbra mortis vinctos in mẽdicitate z ferro. Constat q̃ tenebre impediũt operationes q̃ se iuuare nõ possunt. Eccli. xi. Nõ est op⁹ nec ratio apud inferos. Vincula impediũt euasionẽ. mendicitas solutionẽ q̃ nõ pñt satisfacere diuine iusticie. Sunt tm̃ membra corporis mystici. ideo pñt capere influentiã a corpe. z q̃nto eorũ mendicitas maior: tanto in subueniẽdo eis ẽ pietas copiosior. quia dicit Aug. Magna pietas est illos iuuare q̃ se iuuare nõ pñt. Sed quo pñt scire qñ quis eis beneficia impendit. Respondet fm Augu. in lib. de cura agenda p mortuis q̃ quattuor modis possũt scire. ¶ Primo ex liberatõe vel ad min⁹ ex pene alleuiatione. quia si nõ statim liberantur. qñ p eis aliq̃d fit. tamẽ aliquantulũ min⁹ patiuntur. vt volunt doctores cõmuniter. Sed mgr̃ Henric⁹ de hassia dicit q̃ acerbitas non mitigatur. sz solũ fit eis refrigerium. Verbi gratia. Sicut portans intolerabile pondus. z est aliq̃s q̃ prestat ei haustũ aque frigide. apparet sibi q̃ leui⁹ portat. licet sit idẽ pondus. z sic eis pena alleuiat per nr̃a suffragia. Et tm̃ hec duratio pene abbreuiat. licet fm Henricum acerbitas nõ mitigatur. quia aie in purgatorio summe appetũt vt deũ beatifice viderent. propter q̃d magis eligerent acri⁹ pati q̃ eo citius ad deũ venirent. Sed prima responsio est cõmunior. Et sic fm doctores ex alleuiatõe pene cognoscunt q̃ aliquid fit p eis. sz tm̃ adhuc ex se nesciũt q̃d aliquis facit. ¶ Secũdo pcipiunt hoc ex angelica reuelatione quibus cõmisse erant in baptismo ante z post. q̃ sepe eas visitant z exhortantur eas ad patientiam. illi dicũt eis determinate quid sit z quid faciũt p eis. z dicũt eis qñq; terminũ pene: z in h̃ valde ꝓsolantur eas. Sic angelus thobie Thobie. v. c. Fortia nio esto. in primo est vt cureris. Ideo canit ecclia. Mitte archangelum michaelem vt ille dignetur eas emere de penis tenebrarũ. ¶ Tercio pcipiunt h̃ ex descendentiũ relatione q̃ descendũt ad eas. z q̃ agnouerunt pro eis fieri antecẽ decederẽt illis nunciant ex charitate. quia in purgatorio non est

odiū nec inuidia sicut in inferno. Sed charitas maior q̄z in mūdo. ideo vna aīa ꝓsolatur aliā qūo potest. ¶ Quarto ꝓcipiūt hoc ex diuina inspiratōe. sicut sancti homies qñq̄z in hoc seculo ex diuina inspiratōne cognoscunt qđa se scire ñ ꝑnt neq̄z ab alio didicerūt. Unde legitur in apiario q̄ quidā defunctus precibus cuiusdā viri sanctissimi resuscitatus fuit Hic referebat se vidisse z audisse q̄ aīa cuiusdam quē hic in vita pr⁹ nouerat grauissime torquebat. que in medio ignis subito exultādo clamauit. Eya misericordissime d⁹ gratias tibi ago q̄ non in finē oblitus es mei. Cui alia aīa consors in pena. Unde tibi talis exultatio in talib⁹ horrendis penis. At illa. De rito tripudio. qz a dño datuz est mihi scire q̄ hodie natus est puer: qui postq̄z ad virilē etatem venerit presbiter efficiet. In cuius ꝑma missa ab his penis ad eternā requiē euolabo. ¶ Sed diceres. si aliq̄s facit aliquid ꝓ anima defuncti quez nunq̄z vidit nec nouit in seculo. an aīa potest eū cognoscere in purgatorio. Respondet q̄ q̄diu est in purgatorio nō cognoscit eū determinate sicut eos quos in seculo nouerat. Nihilomin⁹ aīa regratiat ei z desiderat eū agnoscere z diligit eū. sicut nos facimus qñ aliqui habent fauorē ad nos quos nunq̄z vidim⁹. Sed postq̄z liberate fuerint et peruenerint ad celos tūc cognoscūt omes benefactores suos determinate quos prius nunq̄z viderunt. z magnifice regratiant illis ꝓ eis orantes deum.

¶ Sermo. CL.
¶ Ad idem

MOrtuo nō ꝓhibeas gratiā Eccli. vij. Uidemus q̄ membra sana interim q̄ sunt in corpe nō abscisa vegetantur a corpore Spūaliter. Sic anie defuncte sunt membra corpis christi mystici. s. ecclie sancte. Roma. xij. Sum⁹ em̄ inuicez membra. z sunt sana z non putrida nec abscisa. id est i charitate mortua. z nō sine charitate decesserūt. ideo vegetant a corpe. id ē ꝑticipes sunt bonoz ecclesie. De quo Bern̄. Charitas est virtus largiflua que facit oīa cōmunia. vt habet d⁹ Isidist. xij. ecclesie. vbi dicit. Qui sunt in charitate ꝑticipes sunt omniū bonoz̄ operum. propter qđ dicit. vnū membruz corpale aliud respicit z ei dolenti subuenit z ꝓdolet. Sic spirituale existens in charitate condolet z subuenit. ¶ Item mortuo nō debem⁹ denegare gratiā ꝓpter multa ¶ Primo ꝓpter penaz Nā sm Tho. in opibus misericordie illius ciuis est succurrendū q̄ in maioribz sunt penis Et sic anime i purgatorio sunt in tanta pena quā nemo in terris passus est aut excogitare potest in hac vita. Aug. Ignis purgatorij est durior q̄z quicq̄d excogitari potest. licet enim martyres innumerabilia passi sunt tormenta. vt Laurenti⁹ Petrus Katherina Ursula cē. nunq̄z in eis talis pena inuēta est. Aug. Brauius est esse in purgatorio q̄diu pōt oculus claudi. hoc est q̄ ad ictuz oculi q̄z fuit pena in craticula sancti laurētij. Et subdit. Qui purgatorij petit: nescit q̄d petit. Ideo scribit Jacobus epus tusculan⁹. q̄ quidā mortuus ꝑcibus cuiusdaz sancti fuit ereptus de purgatorio ad agendū pñiam in terris. hic ita se afflixit q̄ in sepulcris habitauit in niue i glacie z i igne se volutabat. Interrogat⁹ cur hoc facerz Respondit. Si lacus ante ecclīam tot⁹ igneus essz mallem in eo esse vsq̄z in diē iudicij vt possem euadere penā purgatorij. Ideo Christo. Intende anie mee quascunq̄z penas seculi totū leue erit respectu pene purgatorij. Nam dicit Aug. Iste ignis hic in mundo est velut ignis depict⁹ in ardore respectu pene purgatorij. Et cū sm Aug. peccata magna siue parua nō possunt esse impunita. ideo idem in libro de penitētia dicit. Purgādus est igne purgationis q̄ distulit fructū conuersionis. ps. lxxij. Cōuertetur populus me⁹ hic. s. p penitentiaz nō leuē sed arduā: si vis euadere penā purgatorij. ꝓpter qđ inquit Hiero. Intende qualitatē z quantitatē penitētie q̄ debet pene purgatorij equipollere. Idcirco ꝓpter grauitatē pene dicit Guilhelm⁹ in rationali. In missa defunctorum nō canit Gloria. qz nō sunt in eo. nō dat pax: qz pace nō fruunt. iō petim⁹. Requiē eternā dona eis dñe. nec osculū dat post euangeliū. qz plenā amicitiā non dū habent. nec candele accendunt ad euāgeliū. qz ñ sunt in luce sed in tenebris. ideo petimus in missa. Lux ꝑpetua luceat eis. ¶ Si diceres. est ne ignis purgatorij corpalis vel spūalis. Respondent doctores super. iiij. sententiarū. q̄ ignis purgatorij est corporalis. ¶ Sed diceres. quo tunc potest agere in spiritum. Respondetur q̄ iste ignis potest ꝓsiderari dupliciter Uno modo vt est res corporea. z sic non habet agere de natura sua in spiritū. Alio modo ꝓsideratur prout est instrumentum diuine iusticie vindicātis. Hoc enim exigit ordo

diuine iusticie vt alia que habet materiã igni congruentem. scz peccatuz ardeat in eo. In simili sicut filum in stupa cito consumitur per ardorem ignis. Si autẽ pinguedine ꝛc sepo vl cera iungat. ꝛc quãto pinguedo maior adheret filo. ꝛc tanto diuti⁹ durat in igne. ꝛ sic ð aĩa. ꝛc quanto maius peccatũ: ꝛc tanto amplius durat in purgatorij igne. ¶ Sed di. quo anime exute teneri possunt a corpali igne. Respondet mgr Julian⁹. Si spũs viuẽtis hois tenet in corpe. cur nõ etiã post mortẽ corporeo igne teneat. Aug. xij. de ciuitate dei: dicit. Sicut anima ꝓiungit corpori vt det ei vitã. q̃uis illud spũale ꝛ hoc corpale. Et anima aggrauatur ꝑ corpus. Sap. ix. Corpus qð corrũpitur aggrauat animã. Et sic iste ignis ita se habet q̃ spirit⁹ incorporeus ei cõiungi potest. ¶ Sed diceres. a quo aũt puniunt vtruz per demones vel ꝑ angelos. Respondet sctũs Tho. sup. iiij. sententiaz. q̃ puniunt a diuia iusticia nõ a demonibꝫ quorũ victores extiterunt. nec ab angelis bonis. qz ꝓcures suos nõ affligunt. Sed tñ possibile est vt eas ad locũ penarũ adducant. sed diuina iusticia eas punit. ¶ Sed diceres. vtrũ idem sit loc⁹ purgatorij ꝛ inferni. Rñdet sanct⁹ Tho. sup. iiij. sententiarũ. Locus purgatorij est duplex. s. ſm legem cõmunẽ ꝛ dispensationem. Primo modo capiendo tunc loc⁹ purgatorij inferno est ꝓunctus. vt dicit Hiero. q̃ infern⁹ est in medio terre. sicut cor in medio aialis. ꝛ supra infernũ est purgatorũ generale. Attamẽ aliqua sunt loca priuata in quibꝫ aĩe puniunt ſm dispensationẽ ꝓout de⁹ statuit. Sed quare aliq in priuatis locis puniunt. Rñdet q̃ quattuor sunt cause assignande. k ¶ Primo ꝓpter eoz celerez liberationẽ vt possent aliꝫ indigentiã reuelare. vt legit de piscatoribus episcopi Theobaldi. qui piscantes tpe estatis ceperunt vnã magnã partẽ glacieꝝ cogitãtes. h valet episcopo ꝑ refrigerio pedũ. quia erat infirmus. ꝛ allata glacie supposuit pedes. et audiuit vocem lamentabilẽ interrogauit qđ esset. Respondit. Aia sum homis christiani. et hic crucior igne purgatorij. Cui dixit episcopus. Cur hic ꝛ nõ alibi reputaret ei purgatorũ. Rñdit. Ex speciali gra dei vt notificarem meũ defectũ: ꝛ eo citi⁹ liberarer. Et sic eps sanatus legit tricesimũ. finito eo dissoluebat glacies ꝛ liberabat aniã. ¶ Secũdo ꝑpter nostrã informationẽ. vt loquit magister Simon in passionali de animabꝫ ¶ Tercio ꝑpter eoꝝ leuem punitionẽ. vt Gzego. vidit q̃ aliq in vmbra passe sunt. ¶ Quarto ꝑpter culpe perpetrationẽ. Legit q̃ presbiter quidã balneuz intrans inuenit sibi quendã sedule seruientẽ. cui semel apportauit panẽ benedictuz: ꝛ dedit ei. Respõdit ille. Pater. illius panis nõ indigeo: sed orate deuz ꝑ me. hoc est mihi summe necessariũ. Cui sacerdos. Quis es. Respõdit Ego sum aĩa cuiusdã defuncti. Dixit sacerdos. Quid hic facis. Respondit aia. Hic pecaui: ꝛ in hoc loco patior purgatorũ. orate deum ꝑ me: ꝛ disparuit. Qđ ꝛ ille fecit: ꝛ vltra ñ apparuit in signuz q̃ liberata erat. Idcirco. ij. Macha. xij. habet. Sancta ꝛ salubris est cogitatio ꝑ defunctis exorare. ¶ Exemplũ legit de quodã milite q̃ ꝓsueuit semp ꝑ defunctis orare. semel descendit de equo ad orandũ ꝓ defunctis. sui emuli sequebant eũ. ꝛ ipe inuocauit omes aĩas ꝛ mortui surrexerunt cũ instrumẽtis quibꝫ dũ vixerũt vtebant: illum defendentes: ꝛ hostes territi fugierũt. ¶ Secũdo nos nõ debem⁹ denegare gram mortuis ꝑpter cõminantẽ penalitatẽ. cõminat em nobis Salomon Prouerbio. xxviij. Qui obturat aures suas ad vocẽ pauꝑis: clamabit ꝛ nõ exaudiet. Ratio Lu. vi. Eadem mẽsura qua mensi fueritis remetietur vobis. Inquit Beda. Indignus est omi suffragio q̃ defunctorũ immemor fuit in hoc seculo. Et qđ plus est penam ꝓsequit. vt dicit Haymo sup Apocalip. Justo dei se subdit iudicio q̃ defunctorũ immemor fuerit. qz scribit Jacobꝫ in canonica sua. c. ij. Judiciũ sine miſicordia fiet illi q̃ nõ facit misericordiaz. ¶ Exemplũ legit de quodã monacho q̃ obijt: ꝓ quo frẽs vigilias. missas. psalteria legerũ. post hoc apparuit vni de fratribꝫ ꝓquerens se esse in magna pena petens subuentionẽ. Cui frater respõdit Omia nihil profuerunt tibi. Qui respondit. Alij receperunt qbꝫ tenebar qđ neglexerã. ꝛ q̃ ꝑ desideriũ in vita meruerũt. Ecce si huic nõ profuit q̃ negligens fuit. quid his q̃ ꝓtemnũt orare ꝑ defunctis Beda. Indignus est omni suffragio q̃ defunctorũz fuerit immemor in hoc seculo. ¶ Tercio ꝑpter vtilitatẽ nostrã consequendã. que triplex est ¶ Prima quia suffragia ꝓ eis facta redundãt in nos. Nam ſm Ambro. Omne quod defunctis impenditur totum ad salutem nostrã fertur. vt impleatur illud Psal. Oratio mea in sinu meo ꝓuertet. Nã omes qui sunt i purgatorio certitudinaliter ꝓueniunt ad regnũ celorũ. Et sunt tales secuꝝ ꝛ certi: ꝛ licet ad tempus in captiuitate teneãt. ergo si honoramus petrũ ꝛ pauluz in

eorū imaginibꝫ. vt si videres in lacu vel igne iacere. vtiqꝫ extraheres. multo magis animabus ꝛefunctorū attende. ¶ Si regē terrenū videres ꝛetentū ministrares vt euaderet. vt postꝙ veniret in regnū centuplū tibi reꝓnderet. Et sic ꝛe animabꝫ. Ideo Richar. ꝛe sancto victore. Alie erepte ꝛe purgatorio dū assint celesti gaudio miro modo ꝓ illis reinterpellant q̄ eis subuenerūt in hoc seculo. Nā ꝛeus eis nihil negat q̄ sunt in celo. Ideo Aug. in sermone. Orate ꝓ ꝛefunctis: vt cum fuerint in vita eterna ꝓ vobis orent. ¶ Secūda vtilitas. qz ꝓ opus suffragij nos meremur nobis. Aug⁹. Certus sum q̄ nullū opus suffragij ꝓ ꝛefunctis amittis. si illis nō ꝓderit q̄ nondū in tali statu sunt. tibi aūt meritū erit. qz dicit sanct⁹ Tho. in. iiij. ¶ Opus suffragij ꝓ alio factū habet duplicem effectū. est ꝛ expiatiuū pene illi⁹. ꝛ meritoriū vite eterne nobis. ꝛ hoc inquātū fit ex radice charitatis. ¶ Tercia vtilitas vt misericordiā post mortē cōsequamur. Mat. v. Beati misericordes. quoniā ipi misericordiam ꝓsequent Luc. vi. Eadem mensura ꝛc. Ideo Aug. Lupis homo vt tui misereat ꝛe⁹. fac vt primo misereatis. Idem ꝛe cura agenda ꝓ mortuis. ꝛ habet. xiij. q. ij. ca. Nō existimas: dicit. Illis suffragia ꝓsunt q̄ dum viuunt opant vt ꝓdesse possunt. ¶ Dicit nanqꝫ Henric⁹ ꝛe hassia: ꝛ sctūs Tho. in. iiij. Suffragia dupliciter fiūt. Uno mō in communi ꝛ ab vniuersali ecclia. Alio modo i speciali. Primo modo sic oīibꝫ ꝓficiūt equaliter ceteris paribꝫ. Hoc addo qz vnius hoīs aīa potuisset hoc magis meruisse q̄ alia. quia multa opa pietatis ꝛ misericordie fecit ꝛ liberter subuenit alijs. Alio modo in speciali. ꝛ sic magis ꝓsunt illi ꝓ quo fiunt. alias frustra essent specialia suffragia. ꝛ non attendas ꝓpositū q̄ ponit similitudinē ꝛe candela que omnibus lucet. sed vni est ad honorē. nō est simile. qz lumen candele cōmunicat se per nature necessitatē. Lumen aūt spūaliter ꝓ intentione ꝛz. ¶ Sed diceres. tamē dicit Piero. Luz pro centū aīabꝫ missa dicit: nihilomin⁹ est quasi pro vnaquaqꝫ diceret. Rn̄det sanct⁹ Tho. in iiij. dist. xlv. Duo creditores pn̄t equaliter teneri vni aureū sicut vn⁹ solus. nō tamē equaliter solui possit duobꝫ sicut vni. Sed q̄d ad dictū Hieronimi. Rn̄detur q̄ hoc dictuz intelligit quantū ad meritū facientis. non autē ad vtilitatē eius ꝓ q̄ fit. Ideo qui in hac vita magis fuit vtilis ꝛ ꝛefunctis misericors. magis erit particeps suffragiorū. Jō pō. xl. Beatus q̄ intelligit sup egenū ꝛ pauperē. Et Thobie. iij. Fiducia magna erit cora summo ꝛeo elemosina. Quoniam elemosina a morte liberat. ꝛ nō sinit aīam introire in tenebras. Eccli. xvi. Misericordia vnicuiq̄ ꝓparat locum ꝓm merita opez. Nā ꝓm Ambro. sola elemosina est comes ꝛefunctoꝝ.

Sermo. CLI.
Ad idem

Memēto iudicii mei: sic erit ꝛ tuū. mihi heri. hodie tibi. Eccli. xxxviij. ¶ In verbis ꝓmissis duo innuunt Primo optabile ꝛe sideriū in purgatorio ꝛegentiū. ibi. Memento iudicij mei. Secōdo subiungit formidabile extitiū in mundo viuentiū. ibi. sic erit ꝛ tuum. De primo di. Memēto iudicij mei. ¶ Triplex est em̄ iudiciū q̄d est in memoria habendū. Primū ante mortē. Secōm in morte Terciū post mortē ¶ Primū ante mortē. d̄ q̄ i. Corinth. ix. Si nosmetipos dijudicaremꝰ nō vtiqꝫ iudicaremur. Habet em̄ ꝛe pe. di. iij. Deus nō iudicat bis in idipm. Ide q̄ Anacletus papa. vi. q. i. Si omia. Si omia cōgrue essent iudicata: diuina iudicia nō haberent locū. Psal. Beati q̄ custodiūt iudiciuz ꝛ faciūt iusticiā. Naum. i. Nō ꝓsurget duplex tribulatio. Hoc fecit Job. xxxi. c. dicens. Si contempsi iudiciū subire cū seruo. hoc est cū corpore meo. Et hoc est iudicium pn̄ie. q̄d docet Aug. in libro ꝛe pen. Ascendat homo tribunal mentis sue. ꝛ accuset se in ꝓspectu iudicis: sit ratio iudex. ꝓscientia testis. timor carnifex Leo papa. Nō remanet in iudicio ꝓdemnādū q̄d hic fuit in penitētia purgatū. Deb⁹ iudicio clamat aīa in purgatorio. Memento iudicij mei. s. penitentie. vt pn̄iam ꝓ eis facere ꝛeamus quā ipi neglexerūt. Nā isti i purgatorio sunt membra ecclie. ꝛ reficiuntur pane bone opatōnis nostre. Dicit sanct⁹ Tho. in. iiij. di. xlv. Duo sunt que faciūt suffragiuz ecclie valere. dignitas ꝛ necessitas. Nā iusticia ꝛei ꝓsiderat dignitatē. qz digni sunt eo q̄ in charitate ꝛecesserūt. Et hoc nō est in damnatis. qz isti meruerūt. illi nō vt eis ꝓdesset: si quid ꝓ eis fieret. Et misericordia ꝛei cōsiderat necessitatez. ꝛ hec est magna in his q̄ sunt in purgatorio. ꝛ hec non ꝓdest his in celo. qz nō indigent. ꝛ sic liberant. qz si soluit frater meus ꝛebitū meū: ego absolutus sum. Exemplū ꝛe duobꝫ socijs euntibꝫ Romam. Unus

grauiter peccauit.accepta pñia in curia rediēs infirmabat ad mortē ꝛ tristabat q̄ nō impleuisset pñiam.p̄misit alter tenere p eo:qđ et fecit. Primo anno apparuit ei in tercia parte albus. In scđo duabꝰ. In tercio vero apparuit in toto albissimꝰ gratias ei agens. ¶ Scđm iudiciū ī morte.ꝛ hoc est ipa mors que p sententiā summi iudicis est infligenda omī carni. Ecclī.xli. O mors bonū est iudiciū tuū homi indigenti. Et subdit. Hoc iudiciū a deo positū est omī carni. Cū dictū erat Benedicti. In q̄cunq̄ hora comederitis morte moriemini. Ad hoc iudiciū citamur p egritudines diuersas. Unde Eccī.xiij. Ante iudiciū para iusticiā ad Gal. vi. Dū tps habem⁹ opemur bonum. Uidemus em cū homo citat ad iudiciū cogitat qđo iustificari poterit. Et sic nos facere debemus cū citamur ad iudiciuz mortis p egritudines. De quo Bern. Quid faciem⁹. nunquid manebim⁹. nunq̄d pactū cū morte fecimus. Absit. sed attendam⁹ vocē pphēticam. Diere.li. Egrediemini de medio babilonis: vt vnusquisq̄z saluet aiaz suā.i. de mūdana cōuersatione. Un Hugo de claustro aie. Fuge: luge:attende:dēpcare. Fuge mundū. quia vanitas. Luge peccatū. qz iniq̄tas. Attende carnē. qz fragilis. Depcare deū. quia misericors. ¶ Scđo mors dicit iudiciū. qz equaliter iudicat omes. Josue.xxiij. Ecce egrediar viam vniuerse carnis. Psal.lxxxviij. Quis est homo q̄ viuet ꝛ nō videbit mortē. ad Hebre.xi. Statutū est omī homini semel mori. Ecclī. ij. Moritur doctus piter ꝛ indoctus. Bern. Mors inopie nō miserebit. diuitias ꝛ potestates nō veretur. nō iunioribꝰ nec etati parcet. Ecclī.xli. Omia que de terra sunt in terraz reuertentur. ¶ Tercio mors dicit iudicium. qz homo talis iudicat qualis in morte inuenit. xxv. di. qualis. Qualis q̄s hinc egredit talis i iudicio psentat Ecclī.xi. Si ceciderit lignū ad austrū vel ad aquilonem:vbi ceciderit ibi manebit.hoc quotidie expectam⁹. Aug. Uita nostra nihil aliud est nisi cursus ad mortē. Bern. Mors vbiq̄ te expectat.si prudens es vbiq̄ expecta eā: vt ipa dum venerit paratum te inueniat. Talis fuit Seneca dicens. Ante senectutē cogitaui vt bene viuerē: vt i senectute bene morerer. Ideo Eccli.xiij. Ante obitū para iusticiā. Talis fuit iuuenis quidā nobilis vnigenit⁹ sui patris q̄ religionem intrauit de quo pr̄ multū dolnit.ꝛ cōminat⁹ est q̄ monachos ꝛ abbatē cōbureret nisi filiū redderēt. Pater ascendens equū venit ad filiū obsecrabat vt reuerteret ꝛ succederet ei in hereditate. ꝛ inquit filius patri. Quedā periculosa ꝯsuetudo est in terra tua ppter quā habitū monachalem suscepi. Et pater inquit. Ego amoue bo'eam. Et filiꝰ inquit. Nec est ꝯsuetudo quā video ꝛ timeo q̄ ita cito morīt iuuenis sicut senex. Nā qđo p̄mittus mihi futurā hereditatem cū nō sum certꝰ q̄ de⁹ vtero viuere. nisi hanc ꝯsuetudinē amouer̄ nō reuertar. Pr̄ videns q̄ nō posset auertere qđ de⁹ introduxit cōpunctus ei.. ꝛ cū filio habitū monachalem suscepit. Jō dicit. Memēto iudicij mei.i. mortis Talis memoria valet ad mlta. ℣ ¶ Primo ad humilitatē. Aug. de ꝟbis dñi. Agnoscat homo se mortalē ꝛ frangat elationē. Un antiqui volentes se humiliare ponebant cinerem sup caput in memoriā mortis. quia cinere essent. Eccī.x. Quid superbis terra ꝛ cinis. Nā pauo visis pennis superbit ꝛ totā caudam extendit. sed visis pedibꝰ caudā deponit Sic hō viso fine suo se humiliat. Quia dicit Bre go. Despecti iacent in putredine q̄ pri⁹ tumescebant in vanitate. Jō ꝯsuetudo solebat esse imperatoꝝ. vt dicit Johānes patriarcha. Imperatores q̄n electi erant. tunc prima die coronationis venit latom⁹ quidaz ferens tres vel quattuor petras marmoreas diuersoꝝ colorū. interrogans dō q̄ genere velit sibi eligere ꝛ fieri monumentū. Brego. Un homini fastꝰ et superbia cui⁹ ꝯceptus culpa. nasci miseria. viuere pena. mori angustia est. ¶ Scđo valet ad mūdi ꝯtemptibilitatē. Diero. Facile oīa ꝯtēnit qui se nouerit moriturū. Revera oīa mūdi delectabilia:diuitias:potentias:delicias.

Primo diuitias.i. ad Thimo.vi. Nil intulimus in hunc mundū neq̄ aliquid deportabimus. Job.i. Nudꝰ egressus sum de vtero. nudus reuertar. Psal.xlviij. Relinquēt alienis diuitias suas. Q̄d psunt cētū milia florenorū cū nullū recipies:sed oīa relinques. Bern. Mundꝰ inexorabilē sibi ꝯstituit ianitorē. nihil sinit deportare. Ambro. Non sunt hominis bona q̄ nō pōt ferre secum. sed sola elemosina est comes defunctoꝝ. ¶ Scđo potentias Eccī.x. Rex est hodie:cras morīet.i. 2 Mach. xi. Rex ptholomeus imposuit sibi diadema. ꝛ tercia die mortuꝰ est. ps. xxix. Que vtilitas in sanguine meo dū descendero in corruptionē. Et sic paruipendit potentiā p mortis memoriā diogenes. de quo refert Diero. ꝛ Seneca. q̄ fuit maximꝰ mūdi ꝯemptor. ita q̄ tm̄ baculū ꝛ ciphū habuit cū quo ad fontē bibebat. Cū aūt semel vidisset hominē manibus

bitentem ciphũ suũ fregit dicens. Nesciebaz qz natura mihi hoc prestitit isto carere amiculo. nolebat em̃ in ciuitatibꝫ habitare nec domũ possidere. sz in deserto i quodã mozabatur dolio. ita ꝙ in estate vmbrã tin hyeme solem habebat. ita ꝙ in estate semp funduz soli opponebat. in hyeme vero os ad solez voluebat. Cũ aũt Alexander impator in venando transiret. ad eũ veniens t ante eũ ꝯsistẽs vmbram sibi faceret. dixit ei. vellẽ vt mihi nõ auferres qõd mihi dare nõ potes. Qõ impator intelligens ad aliã partẽ diuertit dicens se mirari ꝙ nõ videbat cũ ptãtem ei⁹ timere. Cui ille rñdit. Potentiã tuã nõ timeo. qz aut est pterita. aut pens. aut futura. Illa q̃ pterijt nõ est. futurã potentiã nõ timeo. qz dubia t incerta est. etiã nõ pntẽ: qz modica est t cito trãsitoria. Cũ aũt qui astabãt in ipm vellent irruere pcepit ne ꝗs eũ tangeret. qz homo dei erat qui ppter potentie timoꝛẽ veritatẽ nõ tacebat.

Tercio delicias mũdi cõtemnit. qz homo erit cibus vermiũ. quare ita delicate nutrit corp⁹ qõd cito erit vermiũ cibꝫ. Job. xvij. Putredini dixi pater me⁹ es: mr̃ mea t sozoz mea ỹmibus Eccl. xi. Cũ mozit homo hereditabit bestias serpentes t vermes. Faciat ergo hõ rõnalis qõd facit bestia brutalis. vt sz cauda. i. mozis memoria expellat muscas. i. cogitationes ĩmũdas. Greg. iij. moral. Qui carnis desideriꝭ anhelat: quid aliud facit q̃ ꝙ vermes amat. Jõ oẽs gulosi vt pozci se ingurgitant. tes sunt cibꝫ vermiũ. Grego. Quid em̃ sit carnis suba testant sepulcra. Et ita nihil ad domandũ delideria valet q̃ ꝙ vnusquisqz hoc qõd diligit quale sit mozituuz pensat. t sic vitant oĩa mũdi delectabilia. Aug. in lib. exhortationũ. Nihil sic reuocat a pcto sicut mortis frequẽs meditatio. Tercio valet ad elemosinarum largitionẽ. patet i Alexandro vt cognouit ꝙ mozeretur diuisit partẽ pueris suis. Et sic memoria mortis facit dare testamẽtũ t elemosinã cũ hõ cognoscit ꝙ coassumere secũ nõ põt Et meli⁹ est dare i vita q̃ post mortẽ. Sicut vna candela plus lucet ante faciẽ q̃ tres post tergũ. t sic elemosina melioz est in vita q̃ post mortẽ. qz in vita habet rationẽ merendi t liberandi. sed post mortẽ nõ restat meritũ. Idcirco bonũ est vt hõ ordinet in vita t faciat testamentũ. vt dixit lucia matri. Quarto valet ad pñie dispositõez. vt ptz ꝺ Ezechia. iij. Regũ. xx. Cũ audiuit ꝙ deberz mozi: dicẽte ppha Isaia. Dispone domui tue mozeris. incepit flere. Sic̃ rex niniuitaz Jone. iij. audita Jone cõminatione indut⁹ est sacco. Et sic hõ q̃nto mozti ppinquioꝛ: tanto ꝺ pñia t bonis operibꝫ sollicitioꝛ. Stultus viatoꝛ si nõ festinat qñ videt appꝛopinquare noctẽ t pontẽ elevari: t adhuc longe est ab hospitio. Greg. Valde sollicitus est de bono ope q̃ frequenter cogitat de extremo fine. vt ptz in lib. ꝺ dono timoris. Cũ quidã miles flagitiosus nullã pñiam iniunctam a papa Alexandro vellet facere: dedit ei anulũ suũ ꝙ ꝑ pñia poꝛtaz. tali ꝺditõe ꝙ cũ anulũ inspiceret de morte sua cogitaret. Qõd cũ pluribꝫ diebꝫ feciſſet venies ad papã dixit. Parat⁹ sum ad quãcunqz pñiaz facere Dixi sedo subiungit formidabile exitũ in mundo viuentiũ. ibi. sic erit t tuũ. Sic singulariter. sic incertitudinaliter. t sic breuiter.

Primo sic singulariter. ps. cxl. Singulariter sum ego donec transeam. Naz nullus amicoꝛũ poꝛtabit. ad Gal. vi. Unusq̃sqz onꝰ suũ poꝛtabit. Ezechiel. xviij. Nõ poꝛtabit filius iniquitatẽ patris, sed anima q̃ peccauerit ipa morietꝫ. Quis em̃ vadens ad sanctũ Jacobũ nõ querit sibi sociũ. ibi null⁹ nisi sol⁹ deus t angeli ei⁹. Idcirco placa eũ per humilitatez quẽ offendisti ꝑ supbiã. placa ꝑ elemosinam quẽ offendisti ꝑ auariciã. Exquo nullus amicoꝛũ tecũ vadit. tũc ppter nullius amicitiã debes negligere tuã semitã salutis Secundo sic incertitudinaliter. Eccls. ix. Nescit homo finẽ suũ. Matt. xxiiij. Uigilate quia nescitis diem neqz hoꝛã. Augu. de cura agẽda ꝑ mortuis. Nescis qua hoꝛa veniet. vigila semp vt te paratũ inueniat. Aug. in lib. iij. omeliarũ. Latet vltimus dies vt obseruent oĩes dies.

Tercio sic breuiter. subdit. mihi heri. tibi hodie. nõ dicit cras. Grego. Qui penitẽti veniã spondit diẽ crastinũ nõ promisit. Isa. xxx. Subito dũ nõ sperat veniet otritio eius Eccl. xiij. Memẽto qz moꝛs nõ tardat. i. ad Thessa. v. Cũ dixerint pax t securitas veniet repentin⁹ interit⁹. Jõ Eccls. ix. Quodcunqz põt manus tua operari: instanter fac. Decipi mozti aliq̃ nõ fecerũt. ideo cõquerunt. Memento iudicij mei. Tercio iudiciũ est post mortẽ. Bern. in meditatõnibꝫ. Statim presentaboꝛ ante districtũ iudicẽ de oĩbꝫ opibꝫ redditur⁹ rationẽ. t dicet. Ecce hõ t opa eius Jaco. v. Judex ante ianuã assistit. q. ad Corinth. v. Oĩes stabim⁹ ante tribunal christi t vnusquisqz recipiet ꝓut gessit. Augu. Nullũ malũ impunitũ. Et habet. xxv. dist. qui in aliud. Qui in aliud seculũ distulerit fructuz uersionis pꝛius purgatõnis igne purgabit.

Et illa pena ignis erit tanto grauior quanto culpa grossior. Deutero. xxv. Sm mensurā pec cati plagarū erit modus. i. Corinth. iij. Ipse saluus erit. sic tñ q̄si p ignē purgatoriū. q̄r vni uscuiusq; opus quale sit ignis pbabit. Et sic habes ex apl'o q̄ purgatorium sit. Dō negāt ali qui heretici dicētes nō esse orandū p aiabus. Et hec hereſis surrexit post obitū beati Hiero nimi. sicut scribit Cirillus ad Aug. qui apte testat̄ ōtra eos. vt ptz in ſmone q̄ incipit Ore mus. Ideo. ij. Mach. xij. Sancta ⁊ salubris est cogitatio p defunctis exorare. propter ine stimabilē penā ignis. Aug. Ignis purgato rij durior erit q̄z quicq̄d i seculo excogitari po terit. Idē. Grauior erit ignis purgatorij q̄z diu pt oculus claudi q̄z omes pene quas sustinuit sanct⁹ laurenti⁹ in craticula. Hiero. Attende charitatē ⁊ quantitatē pñie. ⁊ qualitatē q̄ igni purgatorij debet equipollere. Eccli. vij. De negligētia purga te cuz paucis. Estimas q̄ sancti fatui fuerūt q̄ ita grauem ⁊ arduā vi tam duxerunt. De pen. dist. vij. c. vlti. Licet sancti innumerabilia passi sunt tormēta. nū q̄z tñ talis pena est inuenta. Et subdit ibidez. Studeat vnusquisq; vitā suā h̄ emēdare vt post mortē nō oporteat eū penā tolerare. Ibi dem. Indign⁹ est post mortē recipe suffragia q̄ nō nouerit se moriturū. Sydoni⁹ in epistolari. De rōne salutis nostre est quotidie p eis orare. Eusebi⁹. Qui defunctis ꝯsolationē ne gat pfecto ipe a ꝯsolatōe alienus erit. Hiero. Quantā ꝯsolationē defunctis impendimus: tantā viceuersa recipiemus.

Sermo. CLII.

Ad idem.

Diliges proxi mum tuū sicut teipm. Matt. xxij. In verbis pmissis duo innunt. Primo dilectōis necessitas. ibi. Di liges. qđ notat p̄cipiētis autoritatē. Secūdo diligēdi qualitas. ibi. sicut teipm. De p̄mo di cit. Diliges proximū tuū. Ecce p̄cipit. Item nota necessitas dilectōis patet ex mul tis. Primo ex scriptura: eo q̄ crebrius monet ad dilectionē. Leui. xix. Diliges proximū tu um Joh̄ā. xv. Hoc est p̄ceptū meū vt diliga tis inuicē. Lu. x. Et hic in ꝓpōsito. adeo neces saria est hui⁹ mandati executio q̄ deus seipm diligere nō reputat. si vere proximū nō diligi mus. i. Joh. iij. Si q̄s diligit deū ⁊ fratrē ei⁹ odit: mendax est. Secōo ex figura. nam in tantū de⁹ nos dilexit vt oēs hoīes vult sal uos fieri. i. ad Thimo. ij. Et sic nos oēibz de bem⁹ fauere salutē. q̄r deus misit filiū suū pro oēibz. ad Roma. viij. Proprio filio nō p̄perc it deus. Tercia necessitas hui⁹ mādati pa tet ex natura. q̄r cōiuncti sum⁹ ad inuicez. De quo Aug. Voluit deus vnicū hoiem forma re in principio a quo oēs homies pcederēt: vt tanq̄z fratres oēs se amarēt. Et sic nō est factū in angelis nec in brutis. nō solū fratres sum⁹ ſm humanitatē. sed ⁊ spūalem fraterni tatem. De qua Aug. Oēs fratres sum⁹ ſm q̄ homies. q̄to magis ſm q̄ christiani sum⁹ ⁊ in fide christi. Nā rōne fraternitatis spirit⁹ vnus est pater de⁹. vna mater eccl'ia. q̄ fraterni tas tanto fort⁹ stringit ad diligendu z: quan to reuerentior est de⁹ p̄r noster q̄z hō. Et quā to reuerentior mater eccl'ia q̄z carnalis. ⁊ quā to celestis hereditas maior q̄z tpalis. Ideo ec clesia orat in cōmuni. Orem⁹ p oēibz fideli bus defunctis: nō p infidelibz. q̄r scribit Jo han. iij. Qui nō crediderit iam iudicatus est ad Heb. xi. Impossibile est sine fide deo pla cere. Quia tales nō sunt fratres nostri spiritu ales i fide. Quarto patet ex creatura. Om nes em̄ creature ei⁹dē speciei diligunt se mu tuo. Eccli. xiij. Oē aīal diligit sibi simile. ⁊ sic homies. Dixi sc̄do subiungit diligendi qualitas. ibi. sicut teipm. scilicet hic ad gr̄az. ⁊ ibi ad gloriā. Nā dilectio primi est via ad ista duo. De quo Amb. Sicut sine via nul lus puenit quo tendit. sic nec sine dilectōe dei ⁊ proximi. Dixi ad gratiā ⁊ ad gloriā. Sunt em̄ pleriq; q̄ diligūt corpus proximi ad pre sentē voluptatē vl' vitā: ⁊ obliuiscunt aīam p ximi diligere ad futurā vitā. Illa est dilectio aīalis. i. ad Corinth. ij. Homo aīalis non per cipit ea que spūs dei sunt. Sic tales non ha bent respectū ad spūm. sed solū ad corp⁹ ne in firmarent nec tribularentur corpaliter. Sed nā ania homis est diligenda sicut imago re gis eterni. s. dei. Nā sicut imago diligitur p pter rpm. nō q̄ lapis vel lignū. sed q̄ christū repsentat. Et sic debes diligere animā proximi tui sicut imaginē dei. quis em̄ fideliū si vide ret imaginē beate virginis i igne iacere vel ali cuius sancti nō eripet. q̄to magis aīam pri mi q̄ ad imaginē dei creata est debem⁹ diligere sicut pciosum thesaurū p quo christ⁹ aīaz re dit. Vñ Aug⁹. Sicut de⁹ omnē creaturā. sic q̄nia oē corporeū nature dignitate precellit Bern̄. Totus mūdus respectu vni⁹ anime p cium estimari ñ potest. Nō em̄ p toto mūdo

animā daret quā p aīa homis redit. Ideo re
tem⁹ aiaz proximi diligere sicut thesaurū pci
osum. nō solū in vita sed ⁊ in morte. prouerb.
xvij. Omi tpe diligit verus amic⁹. Ideo chri
stiani rebent seipos diligere sicut mēbra vni⁹
corpis. Nā mortui adhuc sunt mēbra eccliē.
q̄ in gratia recesserūt. ad Rom. xij. Sum⁹ em
inicē mēbra. Nam nullū membruz respicit
aliud. ⁊ sic tu nullā aīaz rebes respicere. Itē
quodlibet membr corpis alteri p possibilita
te subuenit. nullū mēbrū sibi soli retinet offici
um. Et sic nos nō solū orare rebem⁹ p nobis
⁊ p teipo bene facere. sed etiā p alijs. i. Joh. iij.
Qui habuerit substantiā huj⁹ mūdi ⁊ viderit fra
trem suū necessitatē patientē: ⁊ clauserit viscera
sua ab eo. qūo charitas pris manet in eo. Et
si tu es in plenti seculo in diuitijs gre. ergo ex
hibe dilectionē primo tuo. Eccli. viij. Mor
tuo ne phibeas gram. sic fecerūt machabei. i.
Mach. v. Conuenit ecclia magna cogitare
q̄d faceret fratribus in tribulatōne. Deutero.
xxi. Precipio tibi vt apias manū tuā fri tuo.
Uñ si vis q̄ deus in necessitate tua tibi subue
niat. tu proximo rebes subuenire Lu. vi. Ea
dem mēsura rc. Piero. Tanto viciniores eri
mus eterno gaudio. quanto misericordiores
fuerim⁹ sup defunctoz supplicio. Item vnuz
membrū reputat sibi fieri qō alteri fit. vnde si
pes ledit os dicit. cur me ledis. ⁊ sic eorū pena
deberet nobis esse ppria. Brego. Tanto quis
pfectior quāto pfecti⁹ sentit dolores alienos.
Jō. i. ad Corinth. xij. Uū congratulat vnū mē
brū: gaudent oīa. Roma. xij. Baudete cuz
gaudentibz. Sed heu pleriq̄ sunt nullā mē
tionē facientes nec habētes p defunct⁹. De q̄bz
Beda. Indign⁹ erit oīi suffragio qui defun
ctoz immemor fuerit in h̄ seculo. De his q̄
runtur aīe defunctorū prout dicit Guido in
sermone. Conquerunt em aīe in purgatorio
eo q̄ nō fit mentio de eis in hoc seculo.

Item anime cōquerunt in purgatorio super
multa genera hoim. Primo super eos q̄ bo
na eorū derelicta eis attrahūt ⁊ sibi vsurpant.
vt heu sepe ptingit q̄ moriendis famulantur
attrahūt eorū derelicta quasi ppria. Uel etiā
quibz in fidelis man⁹ aliqua cōmissa sunt ad
obseruandū vt dent heredibz vel p aīe salu
te. ⁊ sibijpis vsurpant. tales priores sunt cete
ris furibz. q⁊ tales duplex furtū cōmittūt spo
liando tam viuos q̄ mortuos. mortuos spe ⁊
psolatione quā expectāt. ⁊ heredes mortuorū
spoliant substantia cū qua cōsolarentur mor
tuos. elemosinā faciendo vt eo fideli⁹ orarent
pro eis si aliqua fuissent eis derelicta. ⁊ dupli
cant lachrimas orphanorū ⁊ viduaruz. quia
perdiderūt parentes ⁊ spoliant bonis parentū
Sed de⁹ qui est pater orphanorū ⁊ iudex vi
duarū nō sinit hoc multū. De talibz Isa. xxxi
ij. Ue qui pdaris: nōne pdaberis. Nā ex dei p
missione tales aliq̄n plus perdūt q̄z recipiunt
vt dñs aliquando ferit eos grauibz infirmi
tatibus. ita q̄ consumunt in lecto infirmitat⁹
Uel eos q̄q̄z plagat tempali pena p quā ve
nient ad eternā. Et sicut alioz heredes priua
uerunt bonis suis. sic eoz heredes spoliantur.
vt impleat illud Psal. cviij. Fiāt filij eius or
phani: ⁊ vxor eius vidua. filij ei⁹ mendicēt et
ejcient de habitationibz suis. Et si de⁹ eis par
cit ad tps ⁊ prolongat ⁊ pserant ⁊ nō restitu
unt. tunc thesaurisant sibi irā in die ire. Bre
go. Quāto misericordius hic parcit: tāto du
rius in eternū ferit.

Secūdi de quibz q̄que
runt sunt heredes. qui ea q̄ dereliquerunt eis
praue psumunt: ⁊ pro aīabz modicū vel ni
hil faciunt. Sup tales cōquerunt querulose
illud Job. xix. Miseremini mei miseremini
mei saltē vos amici mei. q⁊ manus dñi tetigit
me.

Itē tres graues iniq̄tates osten
dunt. Primo quia sunt immisericordes non
cōpatientes eorū exilio Ambro. Indignū est
illi deū esse ppiciū qui crudelis est in primuz
Jacob. ij. Judiciū fiet illi sine misericordia q̄
nō facit misericordiā. Secūdo quia ingrati
sunt q⁊ immemores beneficijs eis impēsis. n
memores q̄ntos dolores. labores. curas cum
eis habuerūt parētes eos educādo ⁊ custodi
endo. Si em vinctus tu fuisses corporaliter:
parētes abstraxissent pprio oro ⁊ redemissent
te. tu obliuiscer⁹ eorum. De talibz Eccli. iij.
q̄z fame male est q̄ relinquit patrē. ⁊ maledict⁹
est a deo q̄ exasperat matrē. Tales sunt q̄ male
expendunt derelicta ⁊ augent penas eoz. Ter
cio ostendūt infidelitatē. q⁊ posuerūt fidez in
eos: ⁊ studiose laborauerūt in vita. o fidētes si
relinquerēt filijs cōpetentē necessitatē nō opo
teret eos ita grauiter laborare. q⁊ eo diligenti
us seruirent deo ⁊ pro eis orarent. sz implet in
eis illud Zach. ix. Dolebit nimis acharon q̄
nia confusa est spes eius.

Tercij de quibz q̄q̄
runt aīe qui odiose litigant aut disceptant p
derelictis. Multi sunt qui duz viuūt habent
paucos vel nullos amicos. sed cū moriunt in
ueniunt se amici. nō q̄ eis amicabiliter agunt
quasi volentes anie bonū. sz que derelicta sunt
habere volūt. Hinc incipiunt rixe. disceptati
ones. iuramēta. falsi testes adducunt. mutuo

detrahunt. ¶ q̄z magn⁹ meroꝛ pōtest hoc esse aīabꝫ defunctoꝝ q occasione bonoꝝ que ita grauiter acq̄sierūt ⁊ sperauerūt eis ad ꝓsolatiōē peruenire. de his peccata ⁊ iuramenta oriri. qz valde dolent qñ de⁹ aliquo pcto offendi tur: ibi experiunt vindicte viciozꝝ. ¶ Sed dices. qūo possunt scire si aliq̄ p eoꝝ bonis certant. Rñdet Aug⁹. in libro de cura p mortuis agenda. Ex reuelatōe angelozꝝ vel aīarū de mūdo decedentiū. vel ex diuina reuelatōne. sicut cognoscūt quid boni p eis fit ⁊ a quibus. ¶ Quarti de quibꝫ ꝙquerunt sunt q̄ nolunt soluere debita ℣ ¶ Nota p duplicibꝫ debitis patiunt captiui in purgatorio. s. spūali ⁊ corpali. Spūalia debita sunt pcta Mat. vi. Dimitte nobis debita nostra. Corporalia sunt pecunie ⁊ res. Spūalia debita soluūtur penitentia: q̄ sunt peccata. Corporalia vero pecunia vel alia re que iniuste detinet. Sic duplicem dilectionē debem⁹ eis obtinere. ¶ Primo soluendo debitū spūale. i. penitentia p eis suscipe. Dicit em̄ magister Henric⁹ de hassia in lectura sup Bene. Si viuens susciperet in charitate penitentiā quā mortuus suscepat i extremis cū adhuc viueret ⁊ eaz pficeret p eo ⁊ si ꝺigna esset penitētia imposita a sacerdote posset mortuus liberari a culpa ⁊ pena. si non haberet alia impedimēta. qz ipe iam est liber. ⁊ ille q̄ suscepit obligatur. Si aūt haberet alia id est venialia vel oblita. p tali posset puniri. ⁊ sic stat aliquē fore beatum p quo agitur adhuc penitētia in hoc seculo. A ¶ Sed dices. stat q viuens pñiam moriētis suscepit: ⁊ postea nō satisfecerit. nunq̄d imputabitur mortuo. Rñdet q nō. sed ille qui suscepit ⁊ neglexit. vt patet exemplū de quodā fratre cui ꝺrigit q suscepit pñiam ⁊ neglexit. post obitū apparuit cuidā fratri. dixit se esse in penis nō ꝓpꝛijs sed alienis ¶ Sed di. ponamus q fideliter intendat implere. ⁊ eodem die vel cito post illū moriat̄ pro quo suscepit. ⁊ sic pficere nō potuit. puniet̄ ne ille qui suscepit. Rñdet. puto q nō. licet pot⁹ est credendū q pius de⁹ cui placet charitas ⁊ misericordia q̄ dic̄ Mat thei. v. Beati misericordes ⁊c. non solū remittit ei penā quā p alio deberet pati quā ex charitate ⁊ misericordia sup se sumpsit. sed singularem retributionē ⁊ specialē ꝺritionē p pietate ei cōcedet. ¶ Secꝺo viuens pōt penitere pro mortuo si ꝺrit⁹ fuerit ⁊ deliberauit penitentiam ⁊ confessionē. ⁊ si q̄s sciret illa pcta de quibꝫ fuisset ꝺritus. licet nō ꝺfessus. ⁊ ꝺfiteret et penitentiā assumeret: vt legit in legenda aurea.

B ¶ Fuit quedā mlier cui vir moriēs misit magnas diuitias. sz illa hophisan do cū amasijs consumpsit. Cū aūt senuisset ⁊ deformis ⁊ expaupata fuisset ab amatoribus fuit derelicta. de quo cepit ꝺtristari. Cui dyabol⁹ apparens ait. Nō ꝺtristeris. fac q̄ docebo ⁊ dabo tibi diuitias ⁊ amaberis vt pri⁹. Que ꝺponit. tunc p̄cepit ei quattuoꝝ. Primo q in dōmo sua pmitteret familie luxuriari ⁊ quecūq̄z vellēt. Secꝺo q paupes de die hospitaret ⁊ de nocte expelleret. Tercio q cū vēiret ad ecclesiam deberet fabulari ⁊ alios in oꝛōne ⁊ predicatione impedire. Quarto q nequaq̄z deberet ꝺfiteri: nec hoc alicui reuelare. Hec omnia miserrima fecit ad temp⁹. Post h̄ infirmata hortabat̄ a filio ad ꝺfitendū ⁊ ad sacramenta percipiendū. Que rñdit. Gratis est: perdita suz Sed cū filius instaret p causa reuelanda illa noluit sibi dicere. Ille petens eam lachrimis tamdiu vsq̄z ei omnia patefecit. ille ꝺsolabat̄ eā ⁊ exhortans q nequaq̄z desperaret. qz dominus ita grauiter passus est p peccatoꝛibꝫ q maioꝛ est dei misericordia q̄z omnis nr̄a miseria. q solum sperare in deū ⁊ cōfiteret̄ in spe venie. At illa. tarde est. Rñdit ille. nō. pmittens q tm̄ cōfiteret ipe p ea vellet penitere. Ex hoc ipa cōsolata fuisset eū ire p sacerdote. Et dum filius iret p ꝺfessoꝛe diabolus ita horribiliter ei apparuit q p terroꝛe moꝛeret̄ anteq̄z sacerdos venit. Tūc filius ꝺfessus est p ea: ⁊ suscepit penitentiā p ea septennē ⁊ eā strēnue ⁊ deuote complenit. Et post septē annos apparuit ei mater et retulit ei gr̄as. Est tñ differētia inter pr̄imam ⁊ sedam pñiam. Nā in p̄ma q̄ cōfessus est absolutus est totaliter ab his ad que extendit se pñia iniūcta p alterz implenda. Sed in secūda nō sic absolut⁹ est a pena licet p ꝺtritionem a culpa q̄ nō est sacramētaliter cōfessus: tamē oportet eū pati in purgatorio quousq̄z impleat penitētia vel satisfactio in pena ¶ Tercio viuentes pñt penitere p mortuis i generali: dū nesciūt que ⁊ q̄ta pcta fecerūt defuncti. Nam viui possūt oꝛare. ieiunare. elemosinas dare. ⁊ opa pietatis exercere. tali intentōne vt sit ad honoꝛē dei ⁊ satisfactionē p delictis defunctoꝝ vt a penis liberent̄. Et hoc modo nos omnes debem⁹ ieiunare ad liberationē defunctoꝝ. Et si nō possem⁹ integras penitētias pro eis portare saltē aliquid faciam⁹. ad Gal. vi. Alter alterius onera portate. xiij. q. ij. Penitētie viuoꝝ sunt auxilia defunctoꝝ. ¶ Secundo soluendū est debitū corpale Ro. xiij. Reddite oibꝫ debitū. cui tributū tributū. cui vectigal

vectigal. Si igit vis bene facere defunctis amicis: redde debitū ante testamentū. debita non sunt propria sed aliena bona. modo de alienis non debet fieri elemosina. sm illud Thob. iiij. Ex substantia tua fac elemosinā. Et puer. iij. Honora dñm de tua substa. Et. xiij. q. v. Imolās ex iniquo maculata est oblatio. Et Eccli. xxxiij. Qui offert sacrificiū de substa pauperū: qsi q victimat in cōspectu patris filiū Ideo melius est q restituat. Nā p alia opa non possunt iuuari: nec absolui sine debitor solutōe ¶

¶ Exemplū legit in apiario. Quidaz miles mortuus apparuit vni seruorū portans pondus babatorū flāmantiū dicēs. Dic domine tue vxori mee vt soluat debitū huic fabro: nominans fabrū. Ecce ppter babata mihi facta nō soluta gerere me oportet babata flāmātia quousq soluent. Dō illa audiens accessit fabrū q̄rens de debito. Rñdit. tenet mihi vnā marcam. sed sepe monui q tedio affect⁹ dimissi. ita mortuus est. Post hoc ipa soluit. immediate post h̄ vir vxori in lōga apparuit veste. et ligatus inferius reste et supius. Ait vxori Solue me. attinge vestē meā in fine et trahe d̄ me. qd̄ et fecit. Et ille gratulās ait. Jam solutus sum gr̄as tibi ago. qz soluisti debitū. Multa fuerunt p eo facta. sz nō profuerūt sine solutione debitor. ¶ Quinti de quibz querunt q̄ nō dant qd̄ legauerūt. Aug. xij. q. ij. vltima. Ultima volūtas homis morientis oībus modis est adimplēda tanto citius quāto posset ¶ Exemplū. Parisius accidit q̄ dam studēs moriturus cōmisit socio suo vt cū citrā quā habuit vendere deberet et pciuz pauperib erogare. Sed mortuo illo socius distulit hoc facere. iacēs p se in eadē. Tūc mortuus apparuit in visione multū afflictus qsi iacēs in lecto nudus. Ad qd̄ ille territus vendidit eā et prec̄iū dedit pauperib. Quo facto apparuit defunctus qsi in lecto bene dispositus suauiter requiescens. Ex quo patet q̄ q̄ plongant facere p aiabz suffragia sepe eoz pēnas pcrastināt Ideo Eccli. iiij. Cor inopis ne affligeris nec protrahas datū angustianti. Prouerb. iij. Ne dicas amico tuo reuertere cras cū statim dare possis. iuxta illud Eccls. ix. Qd̄cūq̄z pt manus tua operari: instanter fac. qz nō est opus nec ratio nec scientia nec sapiētia apud inferos p q̄ possunt eripi. Sz dicit Richar. d̄ sancto victore. Charitatis nostre opera sedāt defunctorum supplicia.

De sancto Martino.
Sermo. CLIII.

Beati serui quos cū venerit dñs inuenerit vigilātes.

¶ In summa euāgelij duo innuūtur. Primo hortat nos ad carnis mundiciā. ibi. sint lumbi vestri. Secdo docet honor operū vigilātiā. ibi. beati sui. De primo dic. Sint lumbi vestri p̄cinti. ¶ Duplices sunt lūbi. scilicet mentis et corpis. Hic loquit de lumbis mētis: qui sunt intellect⁹ et affectus ex quibus cogitatōes et desidia q̄si quedā soboles generant. De q̄bz Ps. xxxviij. Lūbi mei impleti sunt illusionib. i. malis d̄sideriis et cogitationib q̄bus dyabol⁹ illudit aīas. Nā qui se p̄cingit vestes eleuat. sic nos a terrenis et carnalib ocupiscentiis affectū debem⁹ leuare ad dēū. ad Eph. vi. State succincti lūbis vestris id est eleuatis affectōib a carnalib desideriis Grego. in omel. Lumbos p̄cingimus cū carnis luxuriā p continentiā coartam⁹. Horz lumborū cinctoria sunt duo. Primus est assidua meditatio legis diuine. De q̄ Piero. ad rusticū monachū. et habet de cōse. di. v. Nunq̄z. vbi dicit. Ama sciētias scripturaz. et carnis vicia nō amabis. Eccli. xij. Frequēs meditatio est carnis afflictio. ¶ Secdm est disciplina iusticie. Isa. xi. Erit iusticia cingulū lumboz eius. id est disciplina iustificās. vt fomes ocupiscētie reprimat in carne. Sic fecit apls. i. ad Corinth. ix. Castigo corp⁹ meū: et in seruitutē redigo. Eccli. xi. Malicia vni⁹ horе facit oblivionem luxurie magne. Grego. Vuln⁹ corporis sanat vuln⁹ mētis. Jō lumbi corpis sunt p̄cingendi cingulo castitatis. sed lumbi mentis meditatōe diuine legis. Quia habet in cano. xlix. di. hinc etem. Si luxuria in cogitatione nō reprimit in actōe dñat. ¶ Item quadruplices sunt psone q̄ se p̄cingunt. Primo p̄cingūt se opaturi. Sic nos vocati sum⁹ ad opandū. Job. v. Nascit hō ad laborē et. Ps. ciij. Exibit hō ad opus suum vsq ad vesperā. i. ad mortē. qz tunc Mat. xx. dicet. Voca oparios et redde illis mercedē. non ociosis. Jō Eccls. ix. Quodcūq̄z pt manus tua operari: instāter fac. Sz luxuria impedit opationē boni. De quo Grego. Luxuria si mentē occupauerit vix bona cogitare p̄mittit. De q̄ Osee iiij. Fornicatio et vinū et ebrietates auferūt cor Jō apls. i. Cor. vi. Fugite fornicationē. Grego. iij. moral. Luxuria ebetat sensū. confundit intellectū. maculat voluntatē. eneruat memoriā ¶ Secdo p̄cingunt se pugnaturi. sic et nos

in hac vita sum⁹ in cōtinua pugna. de q̄ Job vij. Milicia est vita homis super terram. Et Bern̄. Undiq; bella. undiq; tela volant. undiq; temptamēta. Ideo apl's ꝓponit nob arma p que possum⁹ resistere. ij. ad Corinth. x. Arma militie nostre nō sunt carnalia sz spūalia. Figurat. i. Regū. xvij. Dauid goliam vicit nō in armis sed in funda z q̄nq; lapidib⁹: quos recepit in pera pastoralē. Sic nos i funda. i. oratione. z quinq; lapidib⁹. i. q̄nq; vulneribus christi vincere debem⁹ hostē nostrū. De quo Isido. Oratio ꝑualet oīmib⁹ malis. Tercio pcingūt se ituri. Sic nos fm Greg. sum⁹ in via qua ad patria pergim⁹. qz nō habemus hic manentē ciuitatē: sed futurā quā querim⁹ ad quā q̄tidie appropinquam⁹ p mortē. Sz ꝯcupiscētia carnalis impedit nos i via salutis. De q̄. i. Cor. xv. Caro z sanguis regnum dei possidere nō pnt. Jō ad Gal. v. Spiritu ambulate: carnis desideria ne perficietis. Roma. viij. Si fm carnē vixeritis morieminī Aug. O q̄ parua ꝯcubit⁹ hora p quā pditur vita eterna. Hugo in li. de sacramētis. Conari debemus q̄tū possum⁹ vt carnē spiritui subdam⁹. Quarto pcingūt se ministraturi. Sic nos ad ministeriū dei formati sum⁹. De quo Isa. xlix. Formans me ex vtero seruū sibi. Et. i. ad Cor. iiij. Sic nos existimet homo vt ministros xpi. Ergo debemus esse mūdi corpore z anima. qz dr p ps. c. Ambulās in via imaculata hic mihi ministrabit. Sz luxuria polluit mentē De q̄ Isido. z habet in cano. xxij. q. viij. c. Non solū. vbi dicit. Luxuria inter omnia alia pcta maxime templū dei polluit. Un apl's. i. Cor. vi. Q̄me pctm extra corp⁹ est. q̄ aūt fornicant in corpus suū peccāt. Ideo Hugo de sacramētis. Totis conatib⁹ insistere debem⁹ vt corp⁹ spiritui subdam⁹. Roma. viij. Qui fm carnē sunt: deo placere nequeūt. Et Aug. de ciui. dei. Luxuria est deo z oīm virtutū inimica Dixi scdo docet bonor operū vigilantiā dicens. Et lucerne ardētes in manibus vr̄is. Greg. Lucernas in manib⁹ tenemus q̄n p bona opa primis exemplū lucis pbem⁹ Mat. v. Luceat lux vestra coram hoib⁹ ꝛc. Duo iubent. s. lucere z ardere. lucere p cōuersatōis splendorē. ardere p dilectōis amorem. Dicit nanq; Greg. Lucere tm̄ vanū est. ardere parū est. sed lucere z ardere magnū est B Mora dicit lucerne in plurali. Plures enim lucerne in manib⁹ portari debent. z sunt tres. Prima est lucerna pure intentōis. que tūc in manib⁹ portat. cū bono operi rectā intentio iungit Mat. vi. Lucerna corporis tui est oculus tuus. i. tota mētis intētio q̄ est oculus totius opatōis. Greg. Qui rectā intentionez in ope nō habet totū opus amittit. Secūda lucerna est ꝓbū pdicatōis diuine. ps. cxviij. Lucerna verbū tuū pedib⁹ meis. Illa in manib⁹ tenet q̄n verbū dei ope adimplet. Tercia lucerna est honeste ꝯuersatōis Lu. xi. Nemo accendit lucernā z in abscondito ponit eā neq; sub modio sz sup candelabrū. Dicit nāq; Greg. sup Ezech. Qui in occulto bñ viuit: carbo est. q̄ aūt in publico: lucerna est. Jō apl's ad Phil. ij. Sitis sine reprehensiōe i medio natōis prauе ꝛc. Itē nō sufficit hre dūtaxat carnis mūdiciā z bonor operū vigilantiā. sed cū h̄ requirit vt habeam⁹ oīm illor pseverantiā. De q̄ subdit in textu. Et vos homib⁹ similes expectātib⁹ dñm suū q̄n reuertat a nuptijs. Nuptie sunt eterna gaudia ad que domin⁹ iuit in die ascēsionis. z reuertet ad iudicandū. De q̄ puerb. viij. Abūt viā lōginquā. saccū pecunie tulit secū. i die plene lune reuersus. sz q̄n eccl'ia erit plena numero saluando rū. hoc vez est de generali iudicio. Sed ō speciali tūc reuertet in die mortis. de q̄ Exodi. xix. Uenia in caligine nubis ad te. in q̄ obscurent tur oculi z frigescent mēbra. Sed beati serui quos cū venerit dñs z pulsauerit inuenerit vigilantes. z ꝓfectim aperiēt ei. Greg. Ille vigilat qui ad aspectū veri luminis oculos interiores p exercitiū bonor operū apertos tenet. D Mā cū venerit ad iudiciū particulare p mortē. tūc pulsabit p egritudines z molestias. vt sciam⁹ mortē vicinā. sed beat⁹ seru⁹ quē inuenerit vigilantem tūc in bonis opib⁹. De quo Prouer. viij. Beat⁹ hō q̄ audit me et vigilat ad fores meas q̄tidie. Et merito q̄tidie. qz fm Bern̄. Nihil certi⁹ morte: nihil incertius hora mortis. Amos. iiij. Parat⁹ esto in occursum dño deo tuo. Augu. in lib. iij. omel'. Latet dies vltimus vt obseruent oēs dies. Jō ps. xxxvi. Expecta dñm z custodi viā ei⁹ Sic fecit beat⁹ martinus: vt de eo legit illud Eccli. xxxix. Justus cor suū tradet ad vigilā dū diluculo ad deū qui fecit illū. Scdo reuertet ad iudicium vniuersale. Actu. i. Sic veniet quēadmodū vidistis eū ascendentem Sed hanc reuersionē debemus patiēter expectare. Jaco. v. Patientes estote vos z ꝓfirmate corda vestra. q̄m aduent⁹ dñi appropinq̄bit. J Itē patiēter debem⁹ expectare deū reuertentē ad iudiciū ꝓpter tria. Primo ꝓpter hostiū vindicationē. Judith. viij. Expe

etemus humiles ꝓsolationē eiꝰ. Nā exquiret sanguinē nr̄m de manu inimicoꝝ nostroꝝ. vt implebit illud Ps. xxxvi. Cū perierit peccator videbis. puer. xx. Ne dicas reddemalū p malo. expecta dn̄m et liberabit te. ¶ Secundo ppter corpis reformationez. ad Phil. iij. Saluatorē expectemus dn̄m ih̄m q̄ reformabit corp⁹ hūilitatis nr̄e ꝓfiguratū corpori claritatis sue Tren. iij. Bonū est p̄stolari dn̄m cū silentio. i. patiētia. i. Joh. iij. Qui cū apparuerit sil̄es ei erim⁹: qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. et oīs q̄ habet hāc spem in eo sanctificat se sicut et ille sctūs est. Tercio ppter nr̄am remunerationē. De q̄ ps. xxxvi. Expecta dn̄m et exaltabit te. vt hereditate capias terrā ꝛc. Scribit em̄ Jac. v. Agricola patiēter expectat fructū temporanei et serotinū. multo magis nos Cū venerit tūc pulsabit p angelos clangētibꝰ tubis. Surgite mortui venite ad iudiciū. Ad hūc pulsum oīes ꝓfestim apparebim⁹. mare dabit mortuos. terra corpa. infernus aias. vbi oīes apparebim⁹. De q̄. ij. Lor. v. Omnes stabim⁹ ante tribunal christi. et Athanasius. Ad cuⁱ⁹ aduentū oīes hoies resurgent Cū beati serui q̄s inuenerit dn̄s vigilantes. amē dico vobis p̄cinget se. Symon de cassia Sicut boni erūt p̄cincti ad actionem bonoꝝ. ita xp̄s pat⁹ erit ad retributionē p̄miorū. Et faciet eos discūbere. i. in eterna beatitudine q̄escere. q: h̄ nō habuerūt requiez in corpe. g̃ ibi habebūt requiē in corpe et aia. q: amplⁱ⁹ non erit dolor nec luct⁹ ꝛc. Apoc. xxi. Et trāsiens ministrabit eis. Symon de cassia. Nō passibus pedū nec locoꝝ. sꝫ claritatē speculatōis diuinitatis singul' statibꝰ dabit sicut meruerūt Et si in scda vigilia venerit. i. in adolescentia. et si in tercia. i. in senectute: et ita inuenerit beati sunt serui illi. Cirillus. Si q̄s p̄mā et secundā vigiliā neglexerit poterit in tercia vigilare ¶ Greg. Prima vigilia est custodia puericie. maxime cū incipit vsus rōnis in pueris. Scda vigilia est custodia iuuētutis. Tercia stat⁹ virilis. Quarta senectut⁹. q: in quolibet statu aliq̄ moriunt. ideo in q̄libet statu fideles debēt esse parati p iusticiā ad recipiendū mortem. eo q̄ dicit Seneca. Nemo veniētē mortem hilaris accipit nisi q̄ se ad illam p̄parauit. Et ad hoc incitat nos p exemplū in textu dicēs. Hoc aūt scitote. qm̄ si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq; et nō sineret pfodi domū suā.

¶ Sermo. CL. IIII.

¶ Ad idem.

Si sciret paterfamilias qua hora fur veniret vigilaret vtiq; et nō sineret pfodi domū suā Lu. xij. ¶ In verbis p̄missis duo innuuntur. Primo hoim piculositas et ignorātia. ibi. Si sciret. Scdo subiungit custodio/sitas et vigilantia. ibi. vigilaret vtiq; ¶ Dixi primo innuit hoim piculositas et ignorātia. s. q: nō cognoscūt futurū statū vl' casum vel an stabūt in gratia vel cadent a gr̄a. De q̄ Eccl. ix. Sūt iusti atq; sapiētes. et opa eoꝝ in manu dei sunt. q: omia in futuꝝ reseruant incerta. i. ad Lor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat. q: scribit Eccls. ix. Sicut aues cōprehēdunt laqueo. sic hoies capiunt in tpe malo. h̄ est in tpe temptatōis. Jō hortat Eccl. ij. Fili ad rēptationē p̄para aiam tuā. Exēplo patris familias. q̄ si sciret q̄ hora fur veniret: vigilaret. ¶ Itē multiplices sunt fures q̄ homini furant et subtrahūt salutez aīe. ¶ Primⁱ⁹ est mētis negligētia. Ille fur appropinq̄t occulte sub specie boni ꝓponendo tibi. h̄ est tibi grave vl' nimiū. vl' aliqs tpibꝰ pficias h̄ op⁹ cum melius eris dispositus. De tali Piere. xlviij. Maledict⁹ q̄ facit op⁹ dei negligēter. Rich. Quantū negligis tantū decrescis. Ille fur subtrahit tibi pciosum thesaurū irrecupabilez. s. tps. De q̄ Bern̄. Nihil pciosi⁹ tpe. Sed heu hodie nihil vili⁹ estimat. transierūt dies salutis et nemo recogitat. Ulñ Bern̄. in ꝓtemptu mūdi. Nō curāt carnales sꝫ parui pendūt q̄ñ desiderant inuenire. Nā oēs desiderāt inuenire vitā eternā et ꝓsequi et nō volūt sequi. ideo impunitas ausuꝝ parat. ausus excessuꝝ. vt dicit Bern̄. sup Lanti. Et sic negligētia furatur tps salutis: et priuat nos merito eternitat⁹. De quo puer. xx. Propter frigus piger arare noluit. et mendicabit tpe estatis et nō dabitur ei. Jō Bern̄. Magnū dānū est amittere id q̄ñ in eternū non pōt recuperari. h̄ est tps. De quo Chrys. Oīm rei magꝫ optet parcere q̄ tempori. Aurū si perdideris recuperare poteris. tempus ꝙ ꝓteritū nūq̄. Jō Eccl. iij. Fili obserua tps. Cōtra illū furē vigilandū est p exercitia boni opis. Eccl. xlij. Particula bone diei te nō ꝓtereat. Ephes. v. Redimētes tps qm̄ dies mali sunt. Que quidē redēptio fieri debꝫ p bona opa. Eccls. ix. Quodcūq; pōt manus tua opari: instāter fac. q: nec scientia nec ratio nec opus est apud inferos. ¶ Scdꝰ fur qui subtrahit aīe salutē est carnis ꝓcupiscentia.

Ille veniet querulose ꝫ querens defect⁹. qz ſiā ſitit: iam eſurit: iam debilis eſt. deſiderans refici. z poſtq̄ refectus fuerit. tūc ille fur furat nobis mentis mundiciaz. De q̄ Hiero. Uenter vino eſtuans cito ſpumat in libidinē. Ideo Bern. Heſtātes inimicū noſtrū circūferim⁹ laqueū noſtrū. ſ. carnē que concupiſcit aduerſus ſpūm. Jō Eccl'es. xij. Ne credas inimico tuo in eternuz: hꝫ eſt carni. qz eſt prona ad malū. Geneſ. viij. Sensus z cogitatio hominis ab adoleſcentia prona ſunt ad malū. qz caro ē Et ſcribit Eccl'i. xvij. Nihil nequi⁹ q̄q̄ qđ caro excogitare poterit. Item nō ſolū prona ad malū: ſed etiā tarda ad bonū. Matth. xxvi. Spiritꝰ promptus eſt: caro aūt infirma. De quo ad Ro. vij. Non inueni in carne mea bonū qđ ago. Sicut em̄ infidelis debitor q̄ vult delicate viuere z nō ſoluere. Ideo pſ. xxxvij. Nō eſt ſanitas in carne mea. Itēnō eſt carni credēdū. qz eſt ingrata ad beneficiū. ſicut mala terra quāto plus impinguat: tanto plus p ducit de herba mala. Juxta illud Deuteron. xxxij. Impinguat⁹ dilatatus ingroſſatus incraſſatus receſſit a deo ſalutari ſuo. Et Eccl'i. xxxvij. Propter crapulā multi perūt. Jō hortamur ad Ro. xiij. Curā carnis ne pfeceritis i deſideriis. Ubi Alanus. Nō in deſideriis ſz bene in neceſſariis. Ideo Gregor⁹. Ubi caro quieſcit: ibi ſpūs deficit. Et ſic precioſum theſaurū furat nobis. ſ. mundiciaz cordis. De q̄ pcioſo theſauro loquit Bern. dicens. Uenit temp⁹ vbi plus valet pura ꝫſcientia q̄q̄ marſupia plena pecunia. Ideo cōtra talē furē eſt vigilandū per ſtrēnuitatē caſtigationis. Juxta illud. i. ad Corinth. ix. Caſtigo corp⁹ meū rē. ad Roma. viij. Debitores ſum⁹ nō carni ſed ſpiritui. Rationē allegat Greg. dicēs. Quicqđ delectatiōis carni ſubtrahimus in ſpiritu inuenim⁹. ¶ Tercius fur eſt mundi aſtutia qui venit ſub ſpecie amicicie: z blanditur homini nunc p potentiā. nūc p ſapientiaz. nunc p honorē. De quo fure ſcribit Aug. in diaſcolicon dicēs. Mūdus de quāto blandior tāto piculoſior. Ille fur furat homini amicitiā dei. Jaco. iiij. Qui vult eſſe amicus huius mūdi inimic⁹ dei oſtituet. Contra hūc furem eſt vigilandū p mundi ꝫtemptū. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū. qz perit mūdus z cōis ꝫcupiſcentia ei⁹. Amb. de fuga ſeculi. Qui ſaluus eſſe deſiderat ſup mundū aſcendat. ¶ Et merito eſt ꝫtemnēdus iſte fur. ſz mund⁹ ſep de cauſis ¶ Primo mund⁹ eſt ꝫtēnendus qz plen⁹ eſt diſſenſione. Johā. xvij. In mundo preſſurā habebitis. in me autez pacem. Et hoc puenit ex eo. qz eſt inimicus deo. Juxta illud Jaco. iiij. Adulteri neſcitis. quia amicicia huius mundi inimica eſt deo. Et qūo pacē habere pōt q̄ eſt inimicus dei. Job. ix. Quis reſiſtet ei z pacē habebit ¶ Scdo eſt ꝫtēnendus qz plenus inquinatōe. Chriſo. Mūdus nūq̄ eſt mūdus. ſed immūdus ſemp. ideo eſt cōtemnendus. Quia ſcribit Eccl'i. xiij. Qui tetigerit picē inquinabit ab ea. Sic qui adheret mūdo inquinabit in ꝫſciētia. i. Joh. ij. Omne qđ eſt in mūdo aut eſt ꝫcupiſcentia carnis aut oculorū aut ſuperbia vite. illa autez inquinant animā. Et ſic mund⁹ nō pmittit hominē ſtare ſine macula. De quo Aug. Si te delectat mūdus ſemp es immūdus. De q̄ Chriſo. ſup Matth. Difficile eſt virū i mūdo poſitū iuſticiā ſeruare immaculatam ¶ Tercio mūdus eſt ꝫtēnendus. qz plenus excecatōne qz amor ſeculi excecat oculos mētis. De quo ij. ad Corinth. iiij. Deus huius ſeculi excecabit mentes infideliū. Sunt nāq̄ mundani ceci. nō videntes oīa delectabilia mundi foze pe nalitates. De quo Eccl'es. ij. Dixi i corde meo affluam delicijs. fruar bonis. z in oībus inueni vanitatē z afflictionē ſpiritꝰ. Ideo. i. Joh. v. Totus mūdus in maligno poſit⁹ eſt. Sed heu ceci ſunt nō cognoſcunt. Ratio Auguſt. Gaudiū mundanoz eſt gaudiū freneticoz ir infirmitates nō cognoſcentiū. nā ſi cognoſcerent flerent. Juxta illud Luce. xix. Si cognouiſſes z tu ſcz fleres. Sed ceci ſunt z dicet eis illud Apocalip. iij. Neſcis qz cecus es: miſer es Reuera miſer. De q̄ Bern. Non eſt verioz miſeria q̄q̄ huius mundi leticia. Cui conſonat Chriſ. Miſer eſt mūd⁹: miſerrimi q̄ eū ſequūtur ¶ Quarto ꝫtēnend⁹ eſt. qz plen⁹ alteratione. vñ depingit ſb figura rote volubilis. in ſignū q⁹ hodie diues. cras paup. qz dicit Boetius de ꝫſolatōe lib. iij. proſa. i. Mund⁹ dicit arcus fortune. ergo nō eſt ꝫfidēdū in eo. De quo. i. Thimo. vi. Precipe diuitibꝰ huius mūdi nō ſperare in incerto diuitiaz huius mundi. Alias adimplebit illud Iſaie. xxxvij. Ecce ꝫfides ſup baculū arundineū ꝫfractum Quinto mūdus eſt ꝫtemnēdus. qz plen⁹ defectione. De quo. i. Johā. ij. Mundus trāſit z ꝫcupiſcētia eius. vt Bern. dicit. Ubi ſunt amatoꝛes ſeculi q̄ ante tpa fuerunt. vbi riſus z iactantia: inanis gloria: z diuitiaruz copia. tranſierunt oīa: nihil remanſit ex eis niſi cinis. Juxta illud Pſal. lxxvij. Defecerunt in vanitate dies eoꝛū. Ideo ad Ro. xij. Nolite

ꝺformari huic seculo. quia oīa delectabilia mundi sunt breuia ⁊ trāsitoria. De quo Bre. ¶ Momentaneū est qꝺ delectat. eternū qꝺ cruciat. Jō dānati ꝺqrunt illud Sap. v. Quid nobis pfuit superbia ⁊ diuitiarū iactantia: omnia transierunt velut vmbra ¶ Sexto mundus est ꝓtēnendus. qz plen⁹ decepcōe. qz oīa que in mūdo sunt nō habēt verā existentiaz: sed solū apparentiā. qz apparēt esse ꝓna ⁊ nō sunt. Piero. Si mūdus cultello veritaz aperitur nihil in eo nisi falsitas reperit. Nā qꝺ ꝺ est: presens aut futurum aut pteritus est. Si ꝑsens sic est instabile. si futurū sic est incertū. si pteritū tunc nihil est. Jō Prouer. vlti. Fallax gra ⁊ vana est pulcritudo. Et Augu. ad diascoron. Mund⁹ cū arridet fallit ⁊ in periculo se ponit ⁊ decipit. De qua decepcōe dicit Aug. in sermone de monte dñi. O mūde immunde quātos seduxisti q̄z multos decepisti. vt legit exemplū. Dū obijt sanct⁹ Bern. tunc obierunt quingēti homines. de quib⁹ duo descenderūt ad purgatoriū. solus sanct⁹ Bern. ascendit in celū sine purgatorio. alij omes in infernū. qz fuerūt decepti a mūdo. Jō Chrys. Mundialia opa semp hoiez excluserunt ab eterna vita. Juxta illud Job. xxi. Tenēt tympanū ⁊ cytharā: ⁊ ducūt in bonis dies suos. ⁊ in pūcto ad infernū descendūt. Ideo Matt. xvi. Quid prodest homini si vniuersum mūdū lucretur ꝛc. Vbi Piero. Quid prodest tibi si haberes potētiā Octauiani. diuitias Cresi. longeuitatē enoch. pulcritudinē absaloniſ. fortitudinē samsonis. cū tandē corpus datur vermib⁹ ⁊ aia demonib⁹. Ideo hortatur nos apl's ad Tyt. ij. Sobrie ⁊ iuste ⁊ pie viuamus in hoc seculo. Sobrie quo ad nos. iuste quo ad deū. pie quo ad ꝓximos. Et sic ꝓtemnitur mūdus ¶ Quart⁹ fur est diaboli fraudulentia. Nā sicut fur dimittit vilia. rapit pciosa. sic diabol⁹ nō curat aurū ⁊ argentū nec lapides pciosos. sed nititur defraudare aīas Juxta illud Genes. xiij. dixit abimelech rex sodomorū ad abraam. Da mihi aīas: cetera tolle tibi. Nunc pciosum thesauruz deꝺ apostolus. ij. ad Corinth. iiij. Habemus thesaurū in vasis fictilib⁹. quē christ⁹ ita pciose estimauit vt sanguine fudit p eo. ⁊ aiam suā dedit. hūc nititur diabolus furari. Jō ꝓtra hūc furē. s. dyabolū est vigilandū p resistentiā. de quo Jaco. iiij. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Ratio Piero. Debilis est hostis nō potest vincere nisi volentē. Ideo i. Pe. v. Vigilate qz aduersari⁹ vester diabolus tanq̄z leo rugiens circūit querens quē deuoret. cui fortiter resistite in fide. Et merito debem⁹ vigilare resistendo. qz dicit Bern. Illius est mala suggerere: nostr̄z vero nō ꝓsentire. qz dicit Isidor⁹. Nō ei⁹ potestas. sed nra voluntas mancipat nos dyabolo ¶ Quint⁹ fur est mortis assistētia. quia mors appropinquat occulte ⁊ vbiq̄z Seneca. Mors vbiq̄z te expectat: ⁊ vna dierū te arripiet. Quia fm Aug. ꝺ verbis domini. Mors est certa: hora incerta. vt semper sit suspecta. Et apl's. i. ad Thessa. v. Dies dñi sicut fur in nocte veniet: scz occulte. Ideo Augu. Si nō scis qua hora veniet. ideo semp vigila vt te semp inueniat paratū. s. in bonis operibus. qz dicit Aug. de disciplina christiana. Nō pōt male mori q̄ bene vixerit. Ideo ꝓtra istū furem est vigilandū p exercitiū bonorum operū. Eccli. xiij. Ante obitū opare iusticiaz Nā ille fur furat⁹ nobis meritū vite presentis Ideo apl's ad Gal. vi. Dū tempus habem⁹ operemur bonū. Eo q̄ saluator dixit Joh. ix. Me oportet opari donec dies est. veniet nox q̄n nemo opari pōt. s. post mortē. Potest homo ꝺqueri illud Lu. xvi. Quid faciaz qz aufert a me dñs villicationē. fodere non valeo. mendicare erubesco. Jō Eccli. xi. In die bonorū nō sis immemor malor̄z. videlicet q̄ reddat vnicuiq̄z iuxta opera sua. Talis fuit Seneca dicēs Ante senectutē cogitaui vt bene viuerē: vt in senectute bene morerer. Nam dicit Augu. Nō est mala mors putanda cū pcesserit bona vita. quā duxit beat⁹ Martinus. vt patet in eius legenda.

¶ De sancta Elisabeth. ¶ Sermo. CLV.

Cendidit omnia que habuit ⁊ emit eam. Matt. xiij. ⁊ legitur ad honorē beate elisabeth p euangelicali officio. ¶ Continus in descriptionibus vniuersi dicit. Lumine maiori supueniente minus lumen obfuscatur vt patet de sole ⁊ stellis. sole lucente lux stellaruz obfuscatur. Spūaliter. Per maius lumē intelligitur lux beatitudinis eterne Psal. xxxv. In lumine tuo videbim⁹ lumen. Cū hoc lumen lucet p amorē ⁊ desiderium in mente hominis. tunc extinguitur lumen ꝑsentis felicitatis. De quo Hylari⁹ sup Mat. Qui eternā beatitudinē desiderat necesse est vt mūdanorū dulcedinē renuat. eo q̄ ista duo sil̄ stare nō possunt. scz dulcedo tpalis ⁊ eternalis. De

quo Bern. Sicut ignis z aqua simul stare nō possunt. sic nec tpales z spūales delicie. Ideo Ambro. Qui ꝓtenit tpalia merebit sempuerna. Figurat Genes. xij. cū abraam egressus esset de terra z de cognatōe sua z de domo patris sui. tunc benedictio oim gentiū fuit sibi ꝓmissa. Spūaliter. Per abraam intelligit quilibet fidelis qui nititur ꝓsequi benedictionē beatitudinis eterne debet relinquere terrena deside ria z carnalia z omia caduca. ille ꝓsequit eterna. De quo Marro in sententijs. Lucta postponat q̄ lumen beatitudinis eterne ꝓsequi adoptat. Talis fuit beata Elizabeth. q̄ reliquit lumen p̄sentis felicitat̄ anhelās ad lumē eternitatis. De quo thema. Vendidit omia q̄ habuit ꝛc. In suma p̄sentis euāgelij cōmēdatur beata elizabeth a duobꝫ. Pmo a vita activa. Scōo a vita ꝓtemplativa. Primū innuitur ibi. in agro abscondito. Scōm in negociatore experto. De primo dicit. In illo tempe. cz cū ihs sedebat secus mare z congregate fuerunt ad eū turbe. ita vt in naviculā ascendēs sederet. z omis turba staret in littore. Tunc locutus est eis ml'ta i parabolis. inter cetera dixit istā parabolā. Simile est regnū celoꝝ. id est christꝰ rex gl'ie. ¶ Nota. Christus dicit regnū celoꝝ quattuor de causis. Primo. nā sicut in regno celoꝝ est eterna vita. vt etiā dicat terra viuentiū. Deq̄ ps. xxvi. Credo videre bona dñi ꝛc. qz ibi nullꝰ morit. Et sic in xpo habemꝰ vitā eternā. Joh. xvij. Hec est vita eterna vt cognoscāt te solū verū deum z ihm xpm quē misisti. Nā ipe dixit Johan. v. Sicut pater habet vitā in semetipo. sic z filius habet vitā in semetipo. z qui adheret vite mori nō potest. Sic q̄ xpo adheret p fidem z charitatē. De quo Joh. xi. Qui credit in me etiā si mortuꝰ fuerit viuet. Scōo xps dicit regnū celoꝝ. qz est via ad regnum. Joh. xiiij. Ego sum via veritas z vita. Et subdit. Nemo venit ad patrē nisi p me. Un Aug. Christus in hūanitate factꝰ est nobis via ad suā diuinitatē. Ideo Joh. x. Per me si quis introierit saluabit. Tercio xps dicit regnū celoꝝ. qz habet claues regni celoꝝ. Un Apocal. iij. Qui habet clauē domꝰ dauid. Nā ipse aperuit regnū celoꝝ claue crucis. De q̄ Isa. xxij. Dabo clauē domꝰ dauid sup humerū eiꝰ. Jō Apocalip. iij. Aperit z nemo claudit. s. saluandis. claudit z nemo aperit. s. damnādis. ¶ Quarto dicit christꝰ regnū celoꝝ. qz ciues celestes manēt in eo. Sic fideles ad celestē ciuitatem ptinētes habēt hic mansionē i christo. De q̄ Joh. vi. Qui mādducat meā carnē i me manet z ego in eo. Hoc regnū celoꝝ xps est simile thesauro abscondito in agro. Ager ē caro eiꝰ sanctissima. thesaurꝰ eiꝰ diuinitas. De quo Col. ij. Omes thesauri sapiētie z sciētie i eo sunt absconditi. Iste thesaurus est i agro id est i carne xpi absconditꝰ. Juxta illud Isa. xlv. Vere tu es deꝰ absconditꝰ. Nā sua potentia absc̄debat in humilitate pfunda. sua maiestas in passione sua acerbissima. Ideo dicit Greg. Latenter recepit dyabolū tanq̄ p escā hamo impositā. Hic est ager redolens. De q̄ Genes. xxij. Ecce odor filij mei sic odor agri pleni. Hic ager superabundat oleo misericordie z vino vitalis doctrine. De quo Joh. vi. Dñe quo ibimꝰ: verba vite eterne habes. Hoc vino inebriatꝰ est petrus videns trāsfigurationez corpis sui in monte thabor. z oblitꝰ oim tm in tabernaculis huiꝰ vini cōmorari voluit dicens Matth. xvij. Dñe bonū est nos hic esse: faciamꝰ tria tabernacula. Hic ager tulit triticū panis angelici: omie delectamentū in se habentē Sap. xvi. De q̄ ps. lxxviij. Panez angelorū manducauit homo. Quē qui inuenit homo. Iste thesaurꝰ debet queri z inuenitur. De q̄ Hugo de archa noe lib. i. c. vltimo Deus p desideriū queritꝰ. p fidem inuenitꝰ. per gustuz tangitꝰ. Ideo hortat nos Bern. super Canti. dices. Crede in deū z inuenisti eum. qz credere est inuenire. eo ꝙ dicit ad Epheſ. iij. Dico christū p fidē habitare in cordibus nostris. Et sic beata Elisabeth inuenit hunc pciosum thesaurū. vt potuit dicere illud Cant. iij. Inueni eū quem diligit aīa mea nec dimittam eū: tenui eū. Tenet em̄ p charitatem iuxta illud. i. Joh. iiij. Qui in charitate manet in deo manet z deꝰ in eo. Dicit nanq̄ sanctus Tho. in. ij. ij. q. iiij. arti. iij. Forma fidei est charitas. qz p charitatē actus fidei perficit z decoratur. z qui tūc sic experit p charitatem: dulcedinē diuini amoris: huic desipit omnis dulcedo carnalis. De quo Bern. Sicut serpens moysi comedit omes serpentes magoꝝ. sic amor diuinꝰ omnē absorbet amorē alienū. Talem amorem habuit beata Elisabeth. de quo subdit. Quē qui homo inuenit. s. p fidē z tenet p charitatē: absconditꝰ. s. p rectā intentionē. qz dicit Greg. Dep̄dari desiderat q̄ thesaurū publice in via portat. Sic qui intentionē falsificat abijt. i. amorē carnis deserit. quia fm. Grego. Gustato spiritu desipit omis caro. Vendidit oia. i. ob amorē xpi renunciauit oib̄. De quo ad Philip. iij. Omia arbitratꝰ

sum vt stercora vt christū lucrifacerē Et emit eam. Grego. Agrū compat oīb⁹ vendit⁊ q̄ se/culi voluptatib⁹ renūciat. Jō Ambro. Qui vult dēū possidere renūciet mūdo vt sit illi in dño tota possessio. Nā sine isto thesauro. s. di/uinitatis nullus merek dici felix. i. diues. De quo Aug. Qui dēū habet oīa habet. recedē te dño nihil habet. q̄ ipe est suba nr̄a: ⁊ totū bo nū nostr̄. Unū pē. xxxvij. Nōne dñs. ⁊ suba mea apud te est. Jō Aug. sup Joh̄em. Deus est tibi totū q̄d desideras. si esuris panis est. si sitis fons est. si infirmus medic⁹ est. si in tene bris es lumē est. si times mortē vita est. Qua p̄opter dicit Aug. sup pē. xxvi. Nihil dulce pter dēū. Jdeo quicq̄d mihi dē⁹ dare vult pre ter se: auferat totū ⁊ det mihi se. Ad quem the saurū oīm tpe anhelare debem⁹ ⁊ in memoria habere. sm q̄ dicit Hugo in li. de claustro aie Sicut nullū est mometū in q̄ nō vtimur dei bonitate. sic nullū momentū debet esse i quo in nobis ei⁹ non esset mēoria. iuxta illud Mat. vi. Ubi thesaur⁹ tuus: ibi ⁊ cor tuū. Sic fuit mēs beate Elisabeth stabilita sup thesaurum diuinitatis. ꝓpter quē reliquit omnia vt ha/beret illū. Jdeo de ea legit q̄ paruipēdit nobi litatē sanguinis vt canit eccl̄ia. Aspernata se/culū generosi sanguinis paruipendit titulus Item reliquit oīa tempalia vt canit eccl̄ia. Egēs egenis largiens sibi nihil retinens. cele ste regnū ambiēs. h̄ p̄sens oīe respuit. Jdeo legitur in epl̄a que scribit̄ Prouer. vlti. Con/siderauit agrū ⁊ emit illū. s. per opa misericor die. Dicit nanq̄ Ambro. Sicut diuitie sunt impedimēta salutis reb⁹ bis. ita bonis sunt ad iuuamenta fr̄utis. Sic de beata Elisabeth q̄ cū tpalib⁹ diuitijs in oīb⁹ elemosinar̄ ope/rib⁹ expensis emit regnū eterne salutis. Jdeo Augu. in p̄sona dñi dicit. Venale habeo. ād regnū celor̄. quantū valet. tantū quātum ha bes. Qd̄ regnū zacheus emit p dimidio bo/nor̄ suor̄. vidua paupcula p duob⁹ minutis quā dom⁹ collaudauit Luce. xxi. Vere di co vob⁹ q̄ hec vidua paup plus q̄ oēs mi sit. Sic beata elizabeth ita emit q̄ omnia que habuit dedit. De q̄ canit eccl̄ia. In gazophi/latio vidua cū vidua totū mittens preciū. ita q̄ de ea impletū est illud Eccl̄i. xxi. Elemosi/nas illius narrat oīs eccl̄ia sct̄or̄. ideo no/b⁹ hodie ꝓponitur in exemplū vt sequamur vestigia ei⁹. Juxta illud Petri rauennensis. dicentis. Da paupi vt det tibi. da pauperi mi cam vt accipias totū panē. da tectū accipe ce/lum. da res perituras vt accipias eternas mā suras. Dixi sc̄o cōmendat beata elisabeth quantū ad vitā ꝓtemplatiuā. De qua subdit Simile est regnū celor̄ homini negociatori q̄renti bonas margaritas ⁊c. Per Jpene/gociator est christ⁹ qui venit de anglia. id ē de angelor̄ patria. Juxta illud Joh̄. xvi. Exiui a patre ⁊ veni in mundū. Venit em̄ p nauem id est p portā virginis. de qua nauī scribit̄ pro uerb. xxxi. Facta est vt nauis institoris de lon ge portans panē suum. Hoc factū est q̄n chri stū de altissimo celor̄ ad terrā ꝓduxit cū mer/cib⁹ gratiaruz oīm. Juxta illud Joh̄. i. Vidi mus eū plenū gr̄e ⁊ veritatis. Dic negociator quesiuit bonas margaritas. i. aīas hominū q̄ implerēt ruinas angelor̄. sm q̄ dixit Lu. xix: Nō venit fil⁹ hois aīas perdere: sed saluare. Et hoīes dicunt margarite ea de causa. quia sicut margarite generant de celesti roze. sic cre ati sum⁹ ex dei gratia ⁊ bonitate. vt dicit mg̃r in. ij. sententiarū dist. i. Quare creatus est ho mo ꝓpter dei bonitatē. Vidit nāq̄ de⁹ suaz es/sentialē bonitatez cōmunicare alijs ⁊ non mi nui Creauit igit̄ rationalē creaturā cui cōmu nicaz suā bonitatē ⁊ eternū gaudiū. Unū Au gu. de doctrina christiana. Quia bon⁹ est de⁹ ⁊ in quantū sum⁹ boni sum⁹. Inuēta aūt vna p̄ciosa margarita. i. oīb⁹ animab⁹ hoīm Et dicunt vna ꝓpter vnionez fidei ⁊ charitatis. iuxta illud Actu. iiij. Multitudinis creden tiū erat cor vnū ⁊ ania vna. Et dicit p̄ciosa margarita. q̄ dicit Aug. de spū ⁊ ania. Ania inter res a deo cognitas supat oīa. Jdez su/per Gen̄. Sicut de⁹ excellit omnē creaturaz. sic hō quo ad aīam oēm creaturā corpalēna/ture dignitate p̄cellit. Jō Aug. de spū ⁊ ania. O ania mea q̄ te deijcis. si terrā amas melior es. si solē miraris pulcrior es. si celū ⁊ tēplaris altior es. solo creatore tuo inferior es. Ecce q̄z p̄ciosa margarita p q̄ xps dei filius fact⁹ est ne gociator. vt dicit Bern. Celestis impator fa/ctus est negociator. Negociū meuz sine octo egit q̄zdiu in terris fuit. Venit nāq̄ de anglia p aureā portā ꝑginis. ād apportauit. dic Au gu. In isto maligno sec̄lo ād abūdat nisi na/sci. mori. laborare O Que sunt merces re/gionis nostre. Ad tales merces mercator ille descendit. Et q̄z oīs mercator dat ⁊ accipit. dat q̄d habet. accipit q̄d nō habet. Sic xpus i sua mercatura dedit ⁊ accepit. accepit quod nō habuit. scz nasci mori ⁊ laborare. dedit q̄d habuit. scz renasci ⁊ resurgere ⁊ in eternum re gnare. O bone mercator gr̄as agimus tibi. fe cisti nos. redemisti nos. emere quis seruuz p̄t

facere aūt non ꝑt. Jpe aūt nos fecit vt essem⁹ ⁊ redemit ne frustra fuissem⁹. hec Aug. Et sic ex ꝟbis patet Aug. q ꝛps accepit tria ⁊ dedit tria. ⁊ sic nobiscū cōmutauit. ¶ Prio accepit nr̄am mercē. s. nasci. Jsa. ix. Paruul⁹ nat⁹ est nobis. Dedit suā nobis mercē. s. renasci Joh. i. Dedit eis ptātez filios dei fieri q̄ ñ ex sanguinibꝫ neqꝫ ex volūtate carnis neqꝫ ex volūtate viri. sed ex deo nati sunt. Aug. Fact⁹ est participeps nr̄e hūanitatis vt ptícipes essem⁹ sue diuinitatis. ¶ Sedo accepit nr̄am mercē. s. mori. Phil. ij. Humiliauit semetipm fact⁹ obediens vsqꝫ ad mortez. Non simplici morte sed ignominiosa ⁊ dolorosa q a planta pedis ⁊c. Jsa. i. Et sic ex amore suo ꝓstituit hāc emptionē. Bern. In quo illuxit clarius q nos dilexit dn̄s q̄z in ei⁹ vulneribꝫ. patet archanū cordis p foramē corpis. ibi patuit latens misericordia dei. Bern. Clamat vuln⁹. clamat lancea ⁊ clauus q deus vere nos amauit. Sic in christo mundū recōcilians sibi. postꝫ recepit nostraz mercē. s. mori dedit nobis suā. s. resurgere. resurgit qđ pri⁹ ceciderat. ceciderat homo in corpe p mortē. in aia p culpā. in vtroqꝫ per penā eternā. sed ꝛps dedit nob resurgere p resuscitationē. Joh. vi. Ego resuscitabo euz in nouissimo die. In aia p iustificationē. Apocal. xx. Beat⁹ q̄ habet partē in resurrectōe prima. in vtroqꝫ p vtriusqꝫ. s. aīe ⁊ corpis beatificationē. qz ania beatificabit ad ꝓtemplationē dei tatis ingrediēdo. corpus vero beatificabitur egrediendo ad visionē hūanitatis. Et ī vtraqꝫ visiōe erit plena satietas atqꝫ refectio. iuxta illud Joh̄ā. x. Ingredient ⁊ egredient et pascua inuenient. ¶ Tercio recepit labōrē. Ipse nāqꝫ laborauit corde cōpassionē hūdo. Mar. ci. viij. Misereor sup turbā. De q̄ labore dicit Jsa. xlvij. pro eo q laborauit p aīa dicēs. Seruire me fecisti peccatis tuis ⁊ laborez p̄stitisti. ¶ Secundo laborauit ore ⁊ voce predicādo. De quo ps. lxviij. Laborauī clamās rauce facte sunt fauces mee. Itē laborauit oculis flendo. Vñ ps. vi. Laborauī in gemitu meo. Tercio laborauit toto corpe penā sustinēdo Jsa. i. Laborauī sustinens. imo laborauit peccatorū nostrorū onera sustinēdo. Vñ Jsa. xlvij. Seruire me fecisti pctis vestris. Et Jsa. liij. Vere languores nostros ipe tulit. ⁊ pcta nostra ipe portauit. Postꝫ cepit nostrā mercē. scz laborare. dedit nobis suam scz regnare. iuxta illud Lu. xij. Nolite timere pusillus grex. cōplacuit patri meo vobis dare regnū. Ostendit liberalitatē ⁊ charitatē cū dedit patri hāc ꝑciosam margaritam. i. aias nostras. Ita ardenter desiderauit ⁊ quesiuit q habūit ⁊ vēdidit oīa q̄ habuit. s. qñ in ara crucis coz̄ oīb⁹ nudat⁹ est. Et iā corpus ⁊ animaz in preciū nostre redemptōnis dedit. ¶ Matth. xx. Venit filius hominis dare aiam suam in redemptionē pro multis. Jō dicit Ezech. xviij. Oīes anime mee sunt. Jō isti sacrilegiū cōmittūt q̄ anias suas christi sanguine redemptas auferūt deo ⁊ offerunt dyabolo. Quapropter hortat nos Aug. dicēs. O ania mea attende q̄z tū valeas quantū p te dat̄ sit. cogita ne in perditionez te tradas. pensa q̄z charā te habuit q̄ te charo precio redemit. iō noli tu ipm perdere qui te ita chare venit saluare. hec ille. ¶ Moraliter. Sic nos debem⁹ ꝓsiderare illā ꝑciosam margaritā ⁊ prudenter negociari. vt docet Bern. Secure negociabor pcipiente mihi dño meo. Non em̄ parū fiducie mihi p̄stat robur q ille summus imperator fact⁹ est negociator. Nam fm Aug. de doctrina christiana. O mis xp̄i actō est nostra instructio. Sic christus negociari voluit. vt nos negociari doceret in spiritu interioris homis: que negociatio laudat Prouerb. iij. Melior est negociatio auri ⁊ argenti ⁊ pciosior est cūctis opib⁹. Quā negociationē docet Lu. xix. Negociamini dū veno

R ¶ Pro quo sciendū illa loca sunt apta ad lucrandū vbi nō longe ab inuicē sunt multa loca forensia ⁊ vicine multe nundine. eo q mercatores sua mercimonia ad eadē loca vicina p̄nt faciliter transportare. Jō volētes mercari ⁊ negociari qđ in eternū expedit ingrediamur interiora nostra colligātes sarciculas nr̄as. videlicet intellectū ⁊ affectū. Et mētaliter discurramus ad loca vicina. q̄ ⁊ si lōge aliqualit distare videant. vt puta celū ⁊ infernus. spiritu tñ proxima sunt ⁊ mēte velociter oīa percurrere possum⁹ sine quouis obstaculo retardante. qz in imaginatōe faciliter currit homo ⁊ in ictu oculi ptrāsit oīa loca. Colligat ergo sarciculis nostris. i. intellectu ⁊ affectu recurramus introrsum ad nūdinas ⁊ negociemur. ¶ Primo circa materiā peccatoz nostrorū ponderātes ⁊ mēsurātes multitudinē ⁊ magnitudinē pctoz nostroz. Qđ fecit manasses q. Paralip. vlti. dicēs. Peccaui sup numerū arene maris: multiplicate sunt iniq̄tates mee. Nō sum dign⁹ videre altitudinē celi pre multitudine iniquitatis mee. In his nūdinis tā diu exercitantes q̄usqꝫ lucremur merces oīmibus mūdi diuitijs meliores. quod est penitētia salutaris. nā in ponderib⁹ et mensuris dat

z aliquid accipiꝫ. Sic z nos p̄ pondere pecca
toꝝ nostroꝝ accipiam⁹ pñiam rigorosam ſm
qualitatē peccatoꝝ. Juxta illud Luc. iij. Fa
cite dignos fruct⁹ pñie. Nā scribit Deutero.
xxv. Fm mensuram peccati erit plagarum mo
dus. Que cōmutatio erit nobis melior z vti
lior q̄ omes diuitie mundi. De quo Chriſo.
Vera penitētia est auro rutilantior. sole splen
didior. cūctis thesauris melior. Nā omia li
gata soluit z paradisum aperit. Et hoc est pri
mū dignū lucruz qđ in hoc foro lucramur. si
ne quo nullū lucrū in reliqs ꝺsequemur Lu.
xiij. Nisi pñiam egeritis oēs simil̄ peribit. Id
circo si vere cognoscim⁹ malū qđ ex peccato in
currimus a penitētia nos nullo mō cōtinere
mus: scientes deū esse misericordē z se a remis
sione nunq̄ tenere. qz ſm Chriſ. q̄cito homo
dat pñiaz z ꝺtritionē p̄ peccatis suis. tam cito
accipiet eoꝝ remissionē. Actu. iij. Penitemi
ni vt deleant vobis pcta vestra. Augu. in lib.
de peni. Nihil est qđ medicamentū pñie ante
cedere possit. Nā si tot legerēt misse q̄t sunt ce
li stelle nō possunt pdesse sine pñia. Pal. vij.
Nisi ꝺuersi fueritis gladiū suū vibrauit. Jō
nemo negligat has nundinas ne p̄uretur p̄
mio magno Luc. iij. Penitentia agite z app
pinquabit vobis regnū celoꝝ. ¶ Secundo
curram⁹ ad nūdinas affectuū nostroruz. que
mercatio immediate sequit pñiaz. Nā homo
sentiens se p alleuiationē ꝺscientie z attestati
onē spūssancti remissionē pctoꝝ p gratiā cōse
cutū ītima deuotōe erigit se ad gras offerēdas
Sed ecce sunt z assunt q̄ nos impediūt. vide
licet affect⁹ nostri z reliquie pctoꝝ nostroruz
inquietātes nos vt ad gratias referendas ca
put erigere nō valeamus: z tūc primū incipit
apparere negocij nri difficultas. Cū etem ex
p̄sentia crescit gra z volūtas ad faciendum qđ
nouit deo esse placitū. z ipi affect⁹ sunt adhuc
crudi ex vulneribꝫ nouiter sanatis impediūt
nouā voluntatē. Et sic causant dolorē z anxi
etates multas. lugens mens plus affectus q̄
prius ipa pcta. Et hoc est qđ dicit Bern. Be
nign⁹ deus q̄ nō p̄mittit dilectū suū in p̄inci
pio letari. sz p̄mittit difficultatē vt incitet ad
humilitatē. Nā in hoc foro si fideliter intenti
fuerim⁹ mercabimur bonū lucrū qđ erit vtile
in thesauris spūalibꝫ. s. humilitatē. Que q̄dē
hūilitas p̄ ceteris ꝺfectibꝫ placet deo. De quo
Jsa. vlti. Ad quē respiciā nisi ad humilē z qe
tū z trementē ſmones meos. Nec em humili
tas excellit omes diuitias mūdi. z facit hoies
in gra ditioꝝes. De q̄ Piero. sup̄ matthеum.
Humilitas est meritū grāz: custos ꝺfectuum.
Et nihil est qđ deo ita gratuz facit z hoibꝫ: q̄z
si vite merito nō magni ꝭ hūilitate infimi vi
deremur. Jō Bern. In san⁹ est q̄cūq̄z ī aliq̄s vi
te meritis q̄z ī sola hūilitate ꝺfidit. De q̄ Gre
go. Perit omē qđ agit nisi in sola humilitate
custodiat. ¶ Tercio discurram⁹ ad nūdinas
beneficioꝝ dei. ꝺsiderātes qualia z quāta bñ
ficia det nobis z inueniem⁹ q̄z magna est mise
ratio. q̄z gratuita dignatio. stupenda dulcedo
que inclinat deū vt misereat nri. Quis em est
ille benefactor. reuera d⁹ cui⁹ magnitudinis
nō est finis. q̄ bonoꝝ nostroꝝ nō indiget suffi
ciens sibi est. Et cū coꝝ suuz dulciter posuerit
sup̄ nos miseros z indignos. ac si ex gratia no
stra dependeret omē bonū suū. Qualia autē z
quāta sunt beneficia q̄ ꝺtulit nobis intuemur
Creauit nāq̄z nos ad suā imaginez. dedit nob
angelos ad ministeria. omia subiecit sub pedi
bus nostris. dans celū cū sideribꝫ. terrā cum
germinibꝫ. aerem cū volucribꝫ. aquā cū pisci
bus. tandē dedit seip̄m in eduliū z in redēptio
nis pciū. z in futuro seip̄m nob dabit ī eterne
fruitionis p̄miū. vt implebit illud Deutero.
xxviij. Aperiet tibi d⁹ thesaurū suū optimū.
Ex his nūdinis mercabimur pciosam z nobi
lissimā margaritā q̄ supat omē aurū z argētū
sc̄z charitatē: q̄ est virt⁹ nobilissima. de q̄ Hu
go. Charitas oim virtutū obtinet p̄incipatū
Ad quā virtutē acq̄rendā nihil magꝭ incitat
q̄z beneficioꝝ dei memoria. De q̄ Aug. Ad dei
dilectionē in nob excitandā nutriendā z au
gmentandā nihil ita valet sicut bñficioꝝ eius
frequēs ꝺsideratio. q̄ sunt plura z infinita. de
q̄bus Hugo in li. meditationū Quid amplius
tibi debuit facere d⁹ z nō fecit. cū non eras
creauit te. seruū pcti z dyaboli te feceras z te re
demit. redemptū te glorificabit. Si i his nū
dinis te exercitaberis. vtiq̄z auz ignitū. i. cha
ritatē dei acq̄res. qz dicit Aug. Nihil ita hu
manis affectibꝫ est impssum. q̄z vt tu diliges
diligentē teip̄m. Si em pigeat amare ñ pige
at reamare. Si ꝺsiderares illud Bern. Chri
stus dei fili⁹ mori voluit vt nos viuerem⁹. ser
uire vt nos regnarem⁹. exulare vt nos repatri
aremur. paup effici vt nos ditaremur. voluit
illudi vt nos honorаremur. crucifigi vt nos li
beraremur voluit vt agnus occidi vt nos epu
laremur. sanguinē fundere vt nos inebriare/
mur. Hec in nūdinis beneficioꝝ meditantes
charitatē vtiq̄z emerem⁹. Dicit Bern. Si do
naueris q̄ q̄d potes. q̄ q̄d es. nō eris sic stella
ad solem. pulus ad montē. stilla ad flumen:

Quarto eam⁹ ad nundinas in regionē. s. dissimilitudinis. s. mundū. t videam⁹ q̄d ibi ꝺtinetur venale. s. carnis ꝛelicie t incerte diuitie t terrene glie. De quibꝫ. i. Joh. ij. Quicq̄d est in mundo aut est ꝺcupiscētia carnis: quātum ad ꝛelicias. aut oculoꝝ q̄tū ad diuitias. aut superbie vite q̄tum ad honores. q̄ oia sunt transitoria. i. Joh. ij. Transit mundus t concupiscentia eius. Et si oēm ꝺcupiscentiā t oia venalia huⁱ⁹ mūdi in foro accipieris. nihil tibi tecū portabis Dicit Bern̄. Mūdus inportabilem sibi ꝺstituit ianitorē. nil sinit ꝛportare Job. i. Nudus egressus sum. nud⁹ reuertar. Et. i. ad Thimo. vi. Nihil intulim⁹ in hunc mundū nec aliq̄d ꝛeportabimus. Hi rite nos exercitem⁹ in his nundinis tūc lucramur tnū thesaurū. s. mundi ꝺtemptū. qui plus confert vtilitatis q̄z vniūsa mūdi machina. Quē ꝺtemptū docet iohes. i. Joh. ij. Nolite diligere mundū. si q̄s dilexerit mundū nō est charitas p̄ris in eo. Et merito est ꝺtemnend⁹. q̄z dicit Bern̄. in sermone. Mund⁹ est vbi malicie plurimū. sapiētie modicū. vbi oīa sunt viscosa. oīa lubrica. omnia tenebris operta. t laqueis obsessa. vbi periclitant aie. vbi affligunt corpa. vbi oīs vanitas t afflictio spūs. Jō Chrys. Miser est mund⁹: miserrimi q̄ eū sequunt t diligūt. Nā mundialia opa semp excluserunt hoiem ab eterna vita. Bern̄. Tu igit si recta sapis relinque hec omnia ꝓpter illū q̄ est sup oīa Quinto pgem⁹ ad nundinas infernales. ꝺsiderem⁹ regionē t videamus venalia si placent aut displicēt. De quibus dicit Ber̄. Est alia regio dura vbi est locus afflictionis. terra obliuionis. terra miseriarū. terra turbinis et caliginis. terra maledictionis t mortis. in qua nullus ordo sed sempiternꝰ horror inhabitat. ibi est ignis inextinguibilis. Matth̄. xxv. Ite maledicti in ignē eternū. Ibi frig⁹ intolerabile. Job. xxiij. Ibūt ab aquis niuū ad calorē nimiuz. Jō Mat. xiij. Ibi fletus t stridor dentiū. Ibi fetor intolerabilis. eo q̄ dicit Psal. x. Ignis t sulphur pars calicis eoꝝ. Ibi eterna fames t sitis. p̄s. lviij. Famē patient vt canes. vt patz ꝺ diuite qui petiuit guttā aque Luc. xvi. Ibi horrida visio ꝛemonū. De q̄bus Sap̄. xvij. Persone tristes t horribiles pstāt illis pauorē. Bern̄. in ꝛmone. Ibi clamat pilosus ad pilosum. ꝛemon ad ꝛemonē: pcute: dilacera: t interfice velociter. spolia. ꝛetrahe. cito ꝛeprzedare. Ibi sūt vincula t tenebre De q̄bꝫ Mat. xxij. Ligatis manibꝫ t pedibꝫ proīcite in tenebras ꝛc. Ibi mors eterna t ꝑpetua tristicia sine oīm ꝺsolatione. Ps̄. xlviij. Mors ꝛepascet eos. Bre. in omel. Erit mors ei⁹ sine morte. ꝛefect⁹ sine ꝛefectu. mors ibi incipit semp t ꝛeficere nescit In his nundinis ꝛem⁹ emere odiū peccati. dicentes in cordibꝫ nostris. meli⁹ est subiacere p̄sentibꝫ penalitatibꝫ q̄z eternis cruciatibꝫ. q̄ dicit Hieronim⁹ super Hieremiā. Libens nunc tormēta patior vt a futuris liberer. Naz p̄sentia tormenta sunt futurorū remedia. Nā si crudelis videtur esse passio. memēto q̄ī diluuio ꝛeleuit humanū gen⁹. super sodomā ignem t sulphurē pluit. egiptios submersit. israelitas in ꝛeserto prostrauit. quid erit cū ī eternum puniet. Ideo penitеamus hic ne puniamur ibi. ideo habeam⁹ hic odio peccatū ne ꝑ eo incurram⁹ inferni suppliciū. Et merito peccatū est odiendū. Dicit Bamfredus in noua poetria. Pessima res vicū nil eque pnicioſuz q̄ nihil priuat nos a diuina visione nisi peccata t scelera. Jō Anſ. in ozōnibꝫ. O q̄z amara res t mala pcm̄. q̄z facilem habet act⁹ t difficiles exit⁹. q̄ dicit Ezech. xviij. Alia q̄ peccauerit ipa morietꝰ Sexto currendum est ad nundinas regni celoꝝ. ad regionē gloriosam. voluptuosam t gaudiosaz. Ad regionē gloriosam. Ps̄. ci. Glia t diuitie in domo ei⁹. Idē ps̄. lxxxvi. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Ipa est regio gaudiosa. Isa. lxv. Gaudebitis t exultabitis in eternuz. Ibi tot sunt gaudia q̄t sunt angeli t sancti ꝺgregati. q̄ dicit Ber̄. Unusquisq̄z gaudet ita de bono alieno sicut ꝺ ꝓprio. Ista regio est voluptuosa. de cui⁹ ꝛelicijs dicit Ps̄. xxxv. Inebriabunt ab vbertate dom⁹ tue. de torrente voluptatis potabis eos Celestes ꝛelicie compantur torrenti ꝓpter cumulū cōfluentiū t inundationē facientiū. q̄z ex deo t sanctis hoibꝫ t angel' fluūt in nos. q̄z de⁹ erit oia in oibꝫ nob. In his nūdinis emere ꝛem⁹ ꝛesideria supnorū. q̄bꝫ adept' nihil amplius libet ītueri. dicētes cū ap'lo ad Phil'. i. Cupio dissolui t esse cū xp̄o. Nā dicit Piero. Si te delectant hūana gaudia: falsa seculi huius leticia. breuis potētia. illuc mētem euoca: t oia reputabis vt stercora Sic illuc exaltabis tua ꝛesideria. vbi fm Aug. est actio non penosa. requies nō tediosa. vita sine ꝛefectōe. laus diuina sine cessatione. merces tam magna q̄ nō potest mēsurari. tā multa q̄ non potest numerari. tam p̄ciosa q̄ nō potest estimari. tā longeua q̄ nō ꝑt terminari. Ad has nūdinas sumus vocati. Illa est patria ad quaz ꝺditi sum⁹. māsio secura. hierl'm supna q̄ē mr̄

nostra. Ubi fm Aug. nullū aderit malū. nullū latebit bonū. Idcirco sumope est desideran dū. ¶ Septimo pgere debem⁹ ad nūdinas gloriosas oib⁹ meliores. quas dñs possidz in seipo. q̄ inhabitat lucē inaccessibilē. z eius scientia exuperat oēm sensum. Ad has nūdinas aīa ꝓtemplatiua pgere debet ꝓtemplādo tria. scz iudicioz pfunditatē. dulcedinis bonitatē z maiestatis sublimitatē. de q̄bus reportabimus z mercabimur tria oīb⁹ diuitijs meliora. ¶ Primo ꝓtēplari debem⁹ iudicioz pfunditatē. De quo ps. xxxv. Judicia dei abyssus multa. ita mercabimur pauorē et reuerentialē timorē. sicut Paulus tremēs dixit ad Roma. xi. O altitudo diuitiaz sapie z scientie dei. q̄z incōprehēsibilia sunt iudicia eius zc. ita q̄ tremūt ptātes. De q̄ dicit Job. xxvi. Colūne celi cōtremiscūt z pauent ad nutum ei⁹. z Lu. xxi. Virtutes celoz mouebūt. Super quo Grego. Si ꝓcutiat cedrus libani. q̄d faciet virgulta deserti ¶ Secdo ꝓtemplemur dulcedinis bonitatē. de quo ps. xxx. q̄z magna multitudo dulcedinis tue dñe. Ibi mercabimur z lucremur suauitatis dulcorē. Talis fuit salomon Sap. xij. dicens. O q̄z suauis z bonus est dñe spūs tuus q̄ vt dulcedinē tuam in filios demonstrares. Psal. xxxiij. Gustate z videte: quoniā suauis est dñs. Quā dulcedinē sensit Aug. dicens. Nil me delectat nisi de te audire. de te loqui. de te ꝓferre. ¶ Tercio cō templari debem⁹ maiestatis sublimitatē. in q̄ mercabimur stupoꝛē z admirationem sue maiestatis. de qua Bern. Precipua z maxima ꝓtēplatio est admiratio maiestatis. que requirit coz purgatū a vicijs. liberz arbitriū a peccatis. ornatū virtutib⁹. vt se facile possit ad supna leuare. z se aliq̄n p aliquas mozulas stupoꝛe et extasi in suspensum tenere: z admirari eius bonitatē: sapientiā: z maiestatē. Greg. Tunc intramus in dei maiestatē cū in ꝓtemplatiōe ei⁹ obmutescim⁹. plus desideriis loquēdo q̄z verbis exprimēdo Ibi anie ꝓtemplatiue est gaudiū ineffabile. de q̄ Anſ. O q̄z delectabile est illud bonū q̄d ꝓtinet iocunditatē oīm bonoz. Si iocunda est vita creata. q̄d increata. Si delectabilis est creatura quid creatoz. Si delectabilis est pulcritudo. ibi in eo iusti fulgebūt sicut sol. Si h̄ delectat libertas aut fortitudo. ibi similes erim⁹ angelis dei. Si delectat h̄ melodia. ibi canūt angeli n̄ cessantes die ac nocte clamare. sanct⁹ sctūs sanctus. Si delectat hic amicabilis societas. ibi angelorū z hoim vna voluntas. Ad quas nūdinas pducat nos sancta trinitas Amen.

De sancta Katherina. Sermo. CLVI.

Multe filie dem. gū ꝓgregauerūt diuitias tu supergressa es vniuersas. puer. vlti. ¶ In summa h̄ verba duo innuunt. Prio insinuat meritū sancte virginis. ibi. Multe filie regū. Secdo collaudat beatam Katherinā de excessu. ibi. tu supgressa es vniuersas ¶ Quo ad p̄mū dicit. Multe filie regū ꝓgregauerūt diuitias. scz spūales. ¶ Nota diuitie sunt triplices. Prime tpales. de q̄bus Psal. lxi. Diuitie si affluant nō. Glo. Diuitias licet habere: sed nō inherere. Nā q̄n hō eis mente inheret. tūc ad pctm̄ inducit. i. Thimo. v. Qui cupiūt diuites fieri incidūt in temptatiōes et in laqueū dyaboli. Dicit q̄ cupiūt. nō q̄ diuitias habent. Bern. Plus nocet ꝓcupiscētia q̄z iuba. Nā fm Grego. Deoz nō iudicat pensat de⁹. Istas aūt nō ꝓgregauit beata katherina. sed dispersit dedit pauperib⁹. ꝓsiderans q̄ diuitie dicunt a diuidēdo. q̄d z fecit. ꝓsiderauit q̄ incitant ad pctm̄ z reddūt mentē inquietam. Aug. Diuitias inueniſti: z requiē perdidisti. Idcirco religiosi debent tenere voluntariā paupertatē tendentes ad pfectionē. Sed heu religio depit diuitias. filia deuorauit matrē. Nā fm Bern. Diuitie seculi vix sine amore pūt possideri. Et sic amoz q̄ totus in deū deberet figi dispgitur ad extranea. z sic min⁹ amat de⁹. Aug. Minus te amat q̄ tecū aliquid amat. ¶ Secde sunt diuitie spūales. z ille ꝓsistūt in tribus. s. in meritis. virtutib⁹. z gratijs. que q̄nta cumulata cōportam⁹: tanto erim⁹ ditiores Prime diuitie spūales ꝓsistūt in meritis. De q̄bus Prouerb. x. Benedictio dñi diuites facit. q̄z opa nr̄a nequaq̄z sunt meritoria nisi de⁹ eisdē nostris meritis benedicat. Gen. i. Crescite z multiplicamini. Vt igit̄ multiplicent ꝓsiderem⁹ seculares q̄rentes diuitias seculi. q̄bus n̄ aliq̄n frustrant. Ipi em̄ ꝓtinuāt coz exercitia ad ꝓgregandū oia q̄ possunt. Sic z nos i spiritu opa meritoz ꝓtinuare debem⁹ z opa bona in oīb⁹ generib⁹ exercitioz q̄b⁹ speram⁹ nos dño placere ꝓtinuātes eadē in omi tempoze parua z magna: z omia q̄ possum⁹ ꝓgregantes. Eccl's. ix. Quēcūq̄z pt man⁹ tua opari instāter fac. Magna cū possim⁹ fortiter agamus. in quib⁹ dū deficim⁹ vel coꝛpe languentes vel spū tepescente minoza faciam⁹. cū autez

nec illa possim⁹ orando vel legendo saltez dñm cogitem⁹. Sed cū hec nō possim⁹ tpe 7 corpe. ꝓpediti ꝓpter dñm ab oib⁹ his cessemus. De q̄ Bern̄. Semp p̄ oculis habeam⁹ nō illud qđ agim⁹. sz qđ agendo intendim⁹. z. i. ad Cor. x. Siue manducatis siue bibitis vel aliquid aliud faciatis. ac si diceret. quicq̄d de genere bonoꝝ p intentionē in dñm poterit ordinari in om̄ib⁹ his diuitias meritoꝝ congregemus. O q̄ diues in meritis extitit beata Katherina. q̄ fuit virgo p̄dicatrix 7 martir. 7 sic meruit tri/plicē coronam. ¶ Sede diuitie spūales sunt ⁊tutes. Eccl̄i. xliij. Sunt hoies diuites in virtute. Greg. Vere diuitie nō sunt opes sed ⁊tutes. quas q̄ possidet est in dñm diues. Nā priores diuitie nō esse poterint sine his. nihil em̄ est nobis meritoriū 7 deo acceptū nisi fuerit virtutib⁹ adornatuz. Sz illas diuitias a nobis acquirere nō possum⁹ 7 ex ꝓprijs labo/ribꝫ nisi sol⁹ de⁹ opetur in nobis. ad Gal. iij. Qui tribuit nobis spūm opāt virtutes i nob. sic de⁹ om̄ipotēs. De q̄ Aug. Virt⁹ est tam nobilis effect⁹ vt null⁹ opet eā in nobis nisi de⁹. Possum⁹ tn̄ coefficere vt de⁹ nobis virtutes largiat. i. ad Cor. iij. Dei coadiutores sum⁹. Et sunt tria. s. vicioꝝ reluctatio. defectuū no/straꝝ humilis recognitio. 7 p ⁊tutib⁹ effectuosa ad dñm supplicatio. Hec tria si fecerimus a dño virtutes impetremus. Pe sunt diuitie virtutū. Isa. xxxiij. Diuitie salutis sapientia 7 sciētia 7 timor dñi. Ipe ⁊tutes thesauri sūt Dicit Sap̄. vij. Virtutib⁹ nihil est melius in hac vita. Signāter cōsiderare debem⁹ virtutē charitatis. De qua Apōc. iij. Suadeo ti/bi emere auz ignitū. i. charitatē. Greg. Si/cut nihil p̄ciosi⁹ deo. sic nec charitate. Nā sm Isido. de sum. bo. Charitas om̄ virtutū obtinet p̄incipatū. Ipa valet ad om̄ia. vt dicit Aug⁹. sine qua nihil valent om̄ia. si desit frustra habent cetera. ¶ Tercie diuitie spūales sunt gratie. De quib⁹ prouerb. xxxi. Multe filie regū congregauerūt diuitias. Quas qui habet diues est in dñm. Has iterū nullus lucrari poterit nisi a largitore gratie. q̄ sicut seipsum homo ꝓducere non poterat ad esse nature. sic nec ad esse gr̄e. Jō sm Bona. Gratia est do/nū dei p quā aia efficit sponsa xp̄i. filia patris eterni. i. De. v. De⁹ dator om̄is gr̄e. ps. lxxxiij. Gratiā 7 gloriā dabit dñs. Et tn̄ inexcusabilis est homo si gratiā non habuerit. quia gratia gratis data p quā hō est ꝓuent⁹ a deo semper p̄sto est libez arbitriū excitare 7 cōmouere. Et huic cōmotioni hō potent cōsentire ⁊ est in se facere quo hō poterit gr̄am gratūfaciente habere. alias nō ꝓsequer⁹. Aug. Qui te creauit sine te. nō saluabit te sine te. Nā gratia a tribo perficit: licet aliter 7 aliter. Est em̄ a deo efficiēte gr̄a gratis data libez arbitriū excitante: 7 a libero arbitrio ꝓsentiēte. qui em̄ diuitijs gratiaꝝ ditari desiderat: necesse est vt iuū libez arbitriū deo efficiēti 7 gr̄e gratis excitanti ꝓiungat. Damasce. sup Isa. Hoies q̄ rationales sunt actuū suoꝝ dñi sunt. Nā gr̄a habet se ad libez arbitriū sicut sessor ad equum. Iste tres diuitie spūales dū hic mercant: tūc in eterna patria ꝓseruant. De q̄ Aug. O felices 7 beati q̄ in hac pegrinatōne ⁊stituti sunt sollicitissimi vt bona eoꝝ in eterna patria conseruent. q̄ hic habere virtutis est. sz ibi esse est felicitatis. Nec lucrata bona in celū sunt trāsportanda. vbi nec tinea demolit. nec fures effodiūt. sed sine diminutōne in perpetuū sunt mānsura. Videam⁹ igit̄ de istoꝝ triū trāsportatione. Dicit em̄ ad Heb. xiij. Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē: sed futurā inquirim⁹. Naz in p̄senti seculo sunt laquei. insidie. fraus. dolus. nihil cū pace 7 trāquillitate possidere valem⁹. ideo om̄ia nostra ad locuz quietis sunt p̄mittenda. Et videam⁹ q̄ om̄ia nostra integra 7 sine corruptōe 7 sine diminutōe in celū trāsferam⁹ ℟ ¶ Jtē quinqz sunt necessaria his q̄ tpales diuitias ⁊ loco in locū trāsferūt: sic nos cū spūalib⁹. ¶ Primo sunt munde et pure seruāde 7 nō maculāde nec fedis permiscende ne erugin̄t. Et sic opa nostra non debent maculari peccatis mortalib⁹. alias erugin̄t 7 annihilen̄t. Eccl̄s. ix. Qui i vno offenderit multa bona perdet. Jdeo saul multa bona amisit. 7 p inobedientiā oēm gr̄am. sic nos p vnū peccatū mortale. Ezech. xviij. Si auerterit se iust⁹ a iusticia sua 7 fecerit iniquitatez om̄es iusticie eius nō recordabunt. Scribit Leuiti. xix. Ne seres agz tuū diuerso semine. Greg. Opera bona a deo acceptant que malo rū admixtione non maculant. Habet Eccl̄i. xxxiij. Vnus edificans 7 alter destruēs q̄d p̄dest vtrunqz nisi labor. Isa. lx. Vestimentuz tuū mixtū sanguine erit cōbustione dignū. i. bonū opus mixtū peccato est cibo ignis infernalis. ¶ Secdo non sunt expendende ne minuentur. scilicet grauib⁹ expensis carnaliū delectationū 7 ꝓsolationum. Nō est em̄ adhuc tpe spūales diuitias expēdere: sz sunt reseruāde. q̄ nō erunt in h̄ tpe mature nisi dñs aliqs guttulas nobis de eisdem ꝓparare dignet ad gustandū supza modū dulce fructū de nostro

P

dꝛpósito ꝛ exꝑósito. ¶ Sicut cū magni vasis vi
nū in modico gustat: vt ꝓbetur. sic si exꝑende/
rem⁹ ꝓ magna ꝑte diminuerem⁹ Lu. vi. Ue
vobis q̄ hic habetis ꝛsolationē vestrā. Tali/
bus dicet Matth. vi. Amē dico vobis: rece/
ꝑerunt mercedē suā. Osee. xiij. Consolatio ab
scondita est ab oculis meis. ꝑs. lxxvi. Renuit
ꝛsolari ania mea. Bern. Qui de rerū affluen/
tia ꝛsolari dispiciūt: illos fruitio eternitat⁹ de/
lectabit ¶ Tercio sunt absondende ne rapi/
antur. Grego. Depdari desiderat q̄ thesaurū
publice in via portat. Matth. v. Attēdite ne
faciatis iusticiā coꝛam homib⁹ vt videamini
ab eis. Matth. vi. Elemosina tua sit in ab/
scondito ¶ Quarto nō sunt appꝛopriāde: ne
ꝓtemnent. i. nō sunt nostris viribꝫ ascribende
licet em̄ sepe sudando laboꝛam⁹: frustꝛa tamē
vt ait Hieremias ꝛflauit ꝛflatoꝛ si nō domi/
nus auxiliū ꝑstitisset. Propter qō oīe obse/
quiū qō ꝓꝓrie dñoꝛ est a dño est vocatū: insi
nuans q̄ in omnib⁹ se ꝑbet coadiutoꝛē. Isaie
xxvi. Oīa opa nꝛa opatus es dñe. ꝛ inde si
bi gl'iam ꝛem⁹. nobis vtilitatē seruem⁹. Ideo
Deutero. viij. Ne dixeris in coꝛde tuo. Foꝛti
tudo mea ꝛ robur man⁹ mee ꝑstiterūt mihi
hec oīa. Sed recoꝛdare dñi dei tui q̄ ipe ti/
bi vires ꝑbuerit. Jō ps. xliij. Nō in arcu meo
sperabo. nec gladi⁹ meus saluabit me. ꝛ sic de
alijs adducit. nec in gladio suo possederūt ter
ram ꝛ brachiū ꝛc. sed dextera tua ꝛ brachiū tu
um ꝛ illuminatio vultus tui. Un Dan. iiij.
Nabuchodonosoꝛ ascripsit sibi potentiā di/
cens. Nonne hec est ciuitas magna babylon
quaz ego edificaui in robꝛe meo. et in gladio
mei decoꝛis. Cunctz adhuc sermo esset i oꝛe ei⁹
voꝛ de celo venit. Regnū tuū transibit a te. et
ab homib⁹ eijcieris. ꝛ cū feris atq̄ bestijs erit
habitatio tua. Et sic eueniet talibꝫ q̄ sibi potē/
tiam attribuūt ꝛnō deo. Job. xxxi. Si oscula
tus sum manū meaz oꝛe meo: que est iniq̄tas
maxima ꝛ negatio ꝓua dei altissimi. Jō au/
gu. de singularitate. Si sapienter loquamur.
ab illo est sapiēcia. Si foꝛtiter aduersa tolera
mus. ab illo est patiēcia. i. Paralip. vlti. Tua
sunt oīa: ꝛ que de manu tua recepimus dedi
mus tibi ¶ Quinto sunt trāsferende vt i eter
nū expendent. ꝛ transferende sunt ꝓ veram in
tentionē in deū. Bern. Intende in deū ꝛ ꝓ/
pter deū. vt figurat Ezech. xvij. Aquila gran
dis venit ad libanū ꝛ tulit medullaz cedri in
summitate frondiū ei⁹ ꝛ trāsꝓportauit in terrā
chanaan in vꝛbem negociatoꝛū illam posuit.
Spūaliter. Aquila grādis est hō ꝓtemplati
uus q̄ venit ad libanū. i. candidā vitaz. tulit
medullā cedri in summitate frondiū ei⁹ id est
auulsit bona opa: ꝛ cū intentōe transꝓoꝛtauit
in terrā chanaan. i. in celū. i. ad Doꝛ. x. Om/
nia ad gl'iam dei facite. ad Phil. iij. Nꝛa con
uersatio in cel'is est. ¶ Tercie diuitie sunt eter/
nales. Ps. ci. Hīa ꝛ diuitie in domo ei⁹. De
q̄bꝫ ad Eph. iij. Det nob dñs diuitias glo/
rie sue. Pꝛouer. viij. Mecū sunt diuitie ꝛ glo
ria. i. ad Corinth. ij. Que oculꝰ non vidit nec
auris audiuit nec in coꝛ homis ascēdit q̄ ꝓpa/
rauit deꝰ diligentib⁹ se. ¶ Dixi secun
do collaudat beatā Katherinā de excessu alia⁹
Nā ꝑ ceteris gꝛaz meruit ꝓuilegioꝛ. Que
dā ꝓuilegia aliquib⁹ sanctis de⁹ ꝛcessit par/
ticulariter. Hec oīa beate Katherine ꝛcessit
i passione vniuersaliter. ¶ Primo iohānī cō
cessit christi visitationē ad ei⁹ transitū. sic bea
te Katherine: cū esset i carcere ꝑs aduenit cū
multitudine angelorū dicens. Constās esto
filia ꝛ agnosce creatoꝛē tuū. ꝑ cui⁹ amoꝛe labo
riosum adꝰsti cōflictuz. Cōstans esto. qꝛ ego
tecū sum. nihil paueas. ꝛ hꝫ erat signū ꝑcialis
amoꝛis. De quo Joh. xiij. Si q̄s diligit me
ad eū veniem⁹ ꝛc ¶ Scdm est celestis refectio
ꝛ istud fuit in maria magdalena in deserto. q̄
celestibꝫ refectionibꝫ pascebat. ꝛ sic i beata Ka/
therina que in carcere posita vt fame cruciare
tur. sed deꝰ ei ꝑ columbaz cibū destinabat. Et
illud attestat ꝓemptui mūdane delectatōis.
qꝛ carnales delectatōes ꝓempsit. iō celestibꝫ
ꝛsolationibꝫ nutriebat. Un Exodi. xvi. q̄do
to filijs israel defecit farina. tamcito dedit eis
mānā. ¶ Terciū est petitionum exaudicio. ꝛ
istud fuit in beato Basilio ꝛ sancta margare/
tha ꝛ katherina. que i sua passione deū oꝛauit
Quicūq̄ sui memoꝛiā agerent in oīb⁹ ne
cessitatib⁹ misericoꝛdie effectū sentirent. hꝫ fuit
testimoniū magne sanctitatis q̄ in oīb⁹ pe/
titionib⁹ exaudita est. Dicit em Isa. lxv. An
teq̄ clamant exaudiā. ¶ Quartū est celestis
poꝛte reseratio. Et istud fuit in beato stepha/
no q̄ celos aptos vidit ꝛ introiuit. Sic in bea
ta katherina cū decollari deberet voꝛ ad eā fa/
cta est dicens. Veni dilecta mea. ecce tibi celi
anua est apta. Et istud attestat sue magne p
fectioni. Celū em̄ aperitur tribꝫ generibꝫ ho/
minū. s. pfectis. martiribꝫ. ꝛ de nouo baptisa/
tis. Sic beata katherina fuit valde perfecta.
martiꝛ ꝑciosa. ꝛ in suo sanguine baptisata.
Quintū est angelorꝫ accessio. Et istud fuit in
beato Martino. ad cui⁹ obitū angeli accesse/
runt. Et sic in beata katherina: cui angeli ob/

supbis vtile esse cadere vt in eo in quo extollū tur humiliēt. qz plus expedit virginē nō esse q̄ de ꝑginitate insolescere t gl'iari. qz fm Augu. Melius est humile ꝓiugiū q̄ supba ꝑginitas. ergo merito iste thesaur⁹ est abscondendus a vēto vane gl'ie. quēadmodū fecit beata katherina q̄ vendidit oīa q̄ habuit. qz regnū de reliquit. corp⁹ p̄nis exposuit ne illū thesaurum perderet. Et merito ꝑginitas compatur thesauro. qz thesaur⁹ fit de rebꝫ raris t ꝓciosis qz ome ꝓciosum est rarū. t raruz est ꝓciosum. Ideo dicit Piero. Ome qđ rarū est magꝭ apetit. Sic virginitas mēris t corpis vera est rara. t p ꝓsequēs ꝓciosa. vt de ea p̄t dici illud Sap. vij. Diuitias nihil esse duxi in cōparatione illi⁹. nec cōparaui illi lapidē ꝓciosuz. qm̄ omne aurū in cōparatione illi⁹ est q̄si arena exigua De cuius ꝓciositate dicit Bern̄. Virginitas est lux aie. lampas eccl'ie. secura semita celestis patrie. ¶ Hedō thesaurus est spūalis gratie. De q̄ Sap. vij. Infinit⁹ est thesaur⁹ hoīb. q̄ q̄ vsi sunt facti sunt participes amicicie dei. Hic est thesaurus virtutū q̄ facit hoīez diuitem. De q̄ Greg. Ille vere sunt diuitie q̄ nos diuites virtutibꝫ faciūt. Iste thesaur⁹ ꝑtutū est ꝓciosus. qz a solo deo ꝓfertur. ad Gal. iij. Qui tribuit nobis spūm operatur ꝑtutes i nobis. vbi Aug. Tale bonū est virtus vt nullus operetur eā in nobis nisi de⁹. In agro cordis inuenitur. t est abscondēdus ab hūana laude. iuxta illud Mat. vi. Cū facis elemosinā noli tuba canere ꝛc. Nā vanegloriosus est sicut stult⁹ viator t semiator. ¶ Primo sicut stult⁹ viator. sicut dicit Grē. in omel. Inuentus thesaur⁹ abscondit vt seruet. In pūti em vita q̄si i via sum⁹ qua ad patriā pgim⁹. maligni aūt spūs iter nostꝫ obsederūt. quasi q̄daz latrunculi de ꝑdari desiderāt. Depdari ergo desiderat q̄ thesauꝫ publice portat. Hoc aūt dico nō vt primi opa nostra nō videāt. sꝫ vt per hoc qđ agim⁹ laudē exteri⁹ nō q̄ram⁹. op⁹ sit i publico vt p̄bram⁹ proximis exemplū. sꝫ intentio semp maneat in occulto q̄ deo soli placere possum⁹. ¶ Secdo vanegl'iosus est sicut stultus semiator q̄ semen in terrā proꝛicit. sed ab humanis laudibꝫ nō abscōdit. t ō ab auibus. i. demonibꝫ deuorat: t a malignis spiritibus ꝛculcat. Iuxta illud Luc. viij. Qđ cecidit iuxta viā ꝛculcatuz est: t volucres celi comederūt illud. Iō Mat. vi. Attendite ne iusticiā vestrā faciatis coram hoīb⁹ vt videamini ab eis. Hunc thesauꝫ ꝑtutuz inuenit t emit beata katherina. vendidit oīa q̄ habuit. i. omnē alienū amorē. s. camis t mūdi. pulcritudinē t diuitias vt possideret thesaurū virtutuz. vt canit de ea eccl'ia. O mater nra ter sancta. q̄ terqꝫ beata. i. sancta a tribꝫ virtutibꝫ theologicalibꝫ. quater beata. i. a ꝑtutibꝫ q̄tuor cardinalibꝫ ¶ Terci⁹ thesaur⁹ est eternalis glorie. De quo Mat. vi. Thesaurizate vob̄ thesauros in celo vbi nec erugo nec tinea demolitur. nec fures furant nec effodiūt. Iste thesaurus debet q̄ri p desideriū. t inueniri p dilectionē diuinā. Un̄ dicit Ysido. De⁹ desiderio queritur dilectione inuenit. Iste thesaurus debet emi opibꝫ misericordie. iuxta illud Mat. xix. Si vis pfect⁹ esse vende oīa q̄ habes t da pauperibus. t habebis thesaurum in celis. de q̄ t Aug⁹. Regnū celoꝫ venale inuenit qđ pauptate emitur. Hic thesaur⁹ est ꝓciosus ꝓpter quez oīa sunt vendenda t relinquēda vt res tpales ꝓpinquus t parētes. vt fecit beata virgo t martyr katherina. q̄ potuit dicere illud Hiere. xij. Reliqui domū meā. s. q̄ ad ꝓemptum regni terreni. dimisi hereditatē meā q̄ ad contemptū ꝓiugū. dei dilectā aiaz meā i manus inimicoꝝ. q̄ ad ꝓemptū corpis t sensualitatis. vt haberet thesaurū celestis gl'ie. De quo Matth. vi. Ubi thesaur⁹ tuus ibi t cor tuū. ¶ Ideo q̄ ad triplicē thesauꝫ quē acq̄siuit sancta katherina rōne sui nois triplicit interpretatur. Primo q̄ ad thesauꝫ ꝑginalis mūdicie dicit katherina q̄si carens ruina oīs immundicie. Secdo q̄ ad thesauruz spūalis grē dicit katherina. a lzathos qđ est vniuersuz. q̄ si vniuersalis ruina oīm viciorū. qz oīa vicia casum habēbāt ab ea t ꝑtutes florueruūt in ea. Tercio q̄ ad thesauꝫ celestis gl'ie dicitur katherina q̄ chara regina. nā multa sunt dona que sanctis suis dns contulit. Singulariter his donis honorauit sanctā lzatherinā generaliter. Nā ipam in carcere visitauit p angelū sicut beatū petꝫ. ipam celesti cibo refecit in carcere sicut heliam. ipam orantē p his q̄ passionē ei⁹ deuote celebrauerint exaudiuit. vt beatum basiliū t beatā margaretham̄. t voce de celo missa ad se eam inuitauit vt sanctū stephanum. Ipa decollata lac pro sanguine eluxit. sicut beato paulo. Etiā sepulcrū ip⁹ angeli laborauerunt sicut beato clementi. ex eius ossibꝫ oleuz manauit sicut ex ossibꝫ beati nicolai Et ideo beata lzatherina dicit ter sancta: quater beata. Nam hoc a domino pmeruit quando in hoc mūdo vixit sicut colligi potest ex hist'oria ip⁹ passionis.

¶ De vno martire.

De vno martire

Sermo. CLVIII.

Hic est vere martyr qui p christi nomine sanguinē suū fudit. Hec verba legit sancta mater eccl'ia in vni⁹ martyris hystoria. Et nō miremini q̄ assumo eccl'ie v̄ba. qz dicit Innocēci⁹. Ab oībus v̄ert obt̄uari qđ sancta romana obt̄uat eccl'ia. Et Bern̄. Eccl'ia est xp̄i sponsa. iō ei⁹ v̄ba sunt valde autētica. In v̄bis p̄positis duo innuunt. Primo martirij veritas. ibi. Hic est vere martir. Secđo signi nobilitas. ibi. q̄ p xp̄i noīe sang. ꝛc. De p̄mo dicit. Hic est vere martir. In h̄ q̄ dicit vere innuit q̄ aliqui sūt martires falsi ꝛ nō veri. Hā martires sunt duplices. diabolici ꝛ deifici. Diabolici sūt q̄ pēnā ꝛ dolorē sustinēt ad p̄sequenda p̄ccata. De q̄bꝫ Bern̄. Sunt q̄ laborē ꝛ dolorē sustinent: ꝛ nō est eis p̄s in dño. sicut raptores frigus ꝛ estū sustinētes: die noctuq̄ in lozicis et armis eq̄tantes ꝛ se fatigātes causa auaricie. Sil'r hastiluſores duras trucidationes sustinentes p̄pter vanā gl'iam. ꝛ sic de alijs. imo tales sunt pēnales hoies. vt habet Eccl'i. xij. Nō est ei bn̄ q̄ assiduus est in malis. Reuera n̄ bene. qz velint nolint arguit eos cōscia ꝛ dictamē recte rōis. Vere. ij. Malicia tua amarabit te. s. rōe remorsus p̄scie. Sap. xvij. Timida ne q̄cia dat testimoniū dānatōi. Hā dicit Isid. Quocūq̄ hō abierit p̄scia cū nō derelinquit. Et sic tales p̄tinue hūt pēnā q̄n recogitāt eoz malā vitā. De q̄ Aug. Omīs inordinat⁹ animus est sibi ipi pēna. Et sic tales iā habent infernū in cordibꝫ eoz rōne assiduitatis pene. ꝛ sunt martires dyabolici. qz nll'o mō p̄nt verā p̄solationē hr̄e. Jō Hugo. Nō ē grauior pēna q̄z remordēs p̄scia. Et Greg. Quid p̄dest si omēs hoies excusant. sola p̄scia accusat. q. d. nihil. Secđi sunt martires deifici. ꝛ sunt duplices. s. spūales ꝛ corpales. Spūales. De quo Grego. Martires esse possum⁹ etiam si ferro colla nō subdim⁹. ꝛ sit fm. Grego. tripliciter. Primo i aduersitatis patiēti tolerationē. De q̄ Grego. Martires sum⁹ dum i aduersitate patientiā in animo toleram⁹. Naz aduersitates p iusticia patiēter tolerare est mai⁹ signū gr̄e q̄z mortuos suscitare. cecos illuminare. leprosos mūdare. de q̄ Amb. Patientiam maiorē reputo miraculi. qz natura nō dat patientiā in aduersis: sed dei gr̄a. Quia dic̄ Aristo. viij. ethic̄. Triste fugit natura. Jō impatientes vacuos se oñdunt a gr̄a dei p murmurationē Jō Greg. Qualis vnusquisq̄ apud se latet: illata cōtumelia p̄bat. qz electi ꝛ bona benedicūt. s. q̄ p̄uersi maledicūt. Jō ad Ro. xij. Benedicite ꝛ nolite maledicere. i. Pe. iij. Beati estis si q̄d patiemini p̄pter iusticiā. Secūdo spūales martires efficiunt in p̄primi cōpassione. De q̄ Grego. Qui dolorē exhibent in aliena necessitate crucem portant in mente. Sic maria facta est martir circa crucē christi. qz dicit Damasce. Omīa vulnera q̄ xp̄s sustinuit in corpe: ipa in mente. Et sic Johes euangelista fact⁹ est spūalis martir. iō nō permisit ipm pati xp̄s. Sed dixit Joh. vlti. Sic volo eū manere donec veniā. qz cōpassio xp̄i mortē fecit eū martirē. Et sic si habes cōpassionē cū paupibus. si sustinēt famē: sitim: tribulatōez a malis hoīb⁹ q̄ eos spoliāt es spūalis martir ꝛ fers crucem xp̄i spūaliter. Greg. Duobꝫ modis crux xp̄i tollitur. Dū em̄ p abstinētiā corpus affligitur: ꝛ p cōpassionē animus. dicendo cū apl'o. ij. Cor. xi. Quis infirmat ꝛ ego nō infirmor. quis patit ꝛ ego nō vror. sez in vera cōpassione. Et specialiter v̄bes cōpati spūali affectui. vt q̄n vides aliquē peccare blasphemando: adulterādo. supbiendo: uraecēdo ꝛc. vel q̄n audis falsum iurare: mentiri ꝛc. ꝛ compateris signū est bonitatis q̄ membrū christi sis. Grego. Nō aliter mēbra christi nr̄i redēptoris efficimur nisi p̄primis cōpatimur. ꝛ q̄nto q̄s dolores plus p̄primoz sentit. tāto coraz deo melior exist̄it. De quo Bre. Tanto q̄s perfectior est: quāto quis dolores pfectius sentit alienos. Tercio spūales martires efficiūtur in inimicoz dilectōne. de q̄ Greg. Contumeliam ferre ꝛ odientē diligere est martirij in occulta cogitatiōe seruare. Hā magnū signum bonitatis est illi optare bonū qui facit tibi malum: ꝛ diligere illū qui te odit. ꝛ orare p illo q̄ te p̄sequitur. vt docet dñs Mat. v. Diligite inimicos vr̄os: orate p p̄sequētibus vos. bn̄facite his q̄ oderūt vos. vt sitis filij patris vestri qui in celis est. Hā diligere inimicos ꝛ iurianꝫ indulgere ex toto corde. hoc valde acceptū deo est. De q̄ Aug. in ser. de sancto stephano. Per inimici amorē efficieris amicus dei. Secđm est martirij deificū corpale. cū q̄s corpaliter patitur p deo. ꝛ est secđm membrū in quo dixi innuit signi nobilitas. de quo subdit. sanguinē fudit. Ptē p̄fectum martirij notat in duobꝫ. s. in causa ꝛ forma. Primo i causa. ad q̄ Aug. Nō pena facit martirē: sz causa. Et causa est q̄druplex que facit

corporalē martirē. Primo cū q̄s patit p fidei veritate. vt beat⁹ Jacob⁹ z alij martires. De q̄ bus Heb. xi. Tēptati sunt: lapidati sunt: occisi sunt. Et subdit causaz. Di oēs testimonio fidei pbati inuēti sunt. Tales oēs vere merent dici martires: z digni sunt celesti pmio. vt dicit leo papa. Omi postposito dubio q̄ p fide xpi morit celeste pmiū ꝯsequit. Secdo cuz q̄s morit p veritate: sanctitate z iusticie eq̄tate. redarguēs crimina nolēs ꝯsentire i eq. sic factus est martir Johānes baptista. q̄ arguebat herodē p adulterio. Sic nos pati debem⁹ p sanctitate vite z iusticia. qz dicit Aug. Meli⁹ est p veritate pati suppliciū q̄z p adulatōne ꝯseq̄ beneficiū. Tercio cū q̄s patit p eccl'ie libertate Et sic sanct⁹ Tho. cantuarien⁹ epūs. q̄ potuit dicere illud ps. lxviij. Zel⁹ dom⁹ tue comedit me. Quarto cū q̄s patit p obediētia matris ecclesie. z sic beat⁹ Laurēti⁹ ex iussu sixti pape distribuit paupib⁹ thesauros eccl'ie z humiliter obediuit. Dicit sanct⁹ Tho. i. ij. ij. q. oīa opa virtutū ꝑm q referunt in deū sunt ptestatōes fidei. z sic possunt esse cause martirij. Et sic q̄cūq̄ patit p pace bono faciēdo z malo vitādo est vere martir ppter deū. Et sic beat⁹ Christoferus z Jacob⁹. Secūdo notat veritas martirij i forma. Et hec est pseuerātia in opeb⁹. vt hō patiēs ppter veritatē z iusticiā cuncta bona parui pēdat: ꝯsanguineos: psentia gaudia nō curet: neq̄ dolores timeat. sed pseuerāter oīa relinq̄t ppter deū. iuxta illud Job. ij. Pelle p pelle: z oīa q̄ hō habet dabit p aīa sua qz dicit sctus Tho. in. ij. ij. q. cxxiij. artī. iiij. Ad pfectū martirū nō solū req̄rit tolerantia carceris vl rapina bonoz tpaliū. nisi ex his se quat mors. De talib⁹ patiētib⁹ scribit Mat. xxiij. Qui pseuerauerit vsq̄ in finē hic salu⁹ erit. Qualis fuit beat⁹ Clemēs q̄ post hui⁹ seculi supplicia celestē rapuit patriā. Ad quaz nos pducat ih̄s xp̄s patris vnigenit⁹ qui vivit z regnat in secula seculoz Amen.

De dedicatōne templi. Sermo. CLIX.

Domū tuā do

mine decet sanctitudo. Scribitur ps. xcij. Dicit Arist. li. x. de aialib⁹. q̄ apes i alueariis suis solēt regi edificare domū z habitationē in medio eoz z custodiūt eā. z cū egredit exeunt vnacū eo z factum sonū cū gaudio ꝯducentes eum. Spūaliter. Per apes intelligunt fideles electi. Nā vt scribit Eccl'i. xl. Breuis in volatilibus est apis z initiū dulcoris habet ei⁹ fruct⁹ Sic quilibet fidelis debet esse breuis id ē humilis z se exercitare circa dulcorē deuotōis. z debet edificare regi. i. xp̄o domū cordis. qz nititur habitare nobiscū. vt habet. ij. Macha. xiiij. Voluisti templū habitatōis tue fieri in nobis. de q̄ apl's. i. Cor. iij. Nescitis qz templū dei estis vos z spūs dei habitat in vobis. nā de⁹ delectat esse i nobis p gr̄az. de q̄ puerb. viij. Delicie mee esse cuz filijs hoim. Idcirco hortat nos ad p̄parandū sibi amenā habitationē. Diere. iiij. Bonas facite vias vestras et studia vestra z habitabo vobiscū in sempiternū. ait dn̄s om̄ipotens. Ecce q̄nta dignitas q̄ creatura sit habitaculū creatoris. Un Apoc. xxi. Ecce tabernaculū dei cū hominib⁹ z habitabit cū eis eoz deus. Idcirco talis habitatio debet esse mūda. Eo q̄ scribit Sap. i. Nō habitabit in corpe subdito peccatis. sz i animas sanctas se transfert. Sap. vij. Ideo dixit ps. xcij. Domū tuā decet sanctitudo dñe ze. k

Pro q̄ sciendū multiplex est dom⁹ dei q̄m decet sanctitudo. Prima ē eccl'ia vniuersalis. Secda est vter⁹ virginalis. Tercia est dom⁹ spūalis. Quarta domus materialis. Quinta dom⁹ eternalis. Prima dom⁹ dei est eccl'ia vniuersalis. s. ꝯgregatio fidelinz. de hac dicit apl's. i. Thimo. iij. Scias q̄o oportet te i domo dei ꝯuersari q̄ est eccl'esia. Nā habet in canone. i. q. i. multi. Eccl'ia catholica dicit fideliū multitudo fide z charitate vnita. Et Cyprian⁹ dicit vt habet. xxiij. q. i. loquit. Quomodo radij multi sunt vnū lumē. z rami arboris multi vnū robur. sic multi i fide vna dicūtur eccl'ia. Nā sicut eccl'ia materialis ex q̄tuor parietib⁹ componit. sic eccl'esia vniuersalis ex quattuor euāgelijs ꝯsolidat. Sanctuariū habet in quo est cler⁹. z anteriorē domū i qua cōsistit popul⁹. Ita z eccl'ia vniuersalis habet ꝯtemplatiuā vitā in qua spūales. habet actiuam in qua ꝯsistūt seculares. Cōtemplatiua vita est cūcta terrena p dei amorē relinq̄re. sola celestia querere. assidue orare. sepe lectitare. hymnis iugiter deū laudare Activa vero vita est castā vitā cū ꝯiuge ducere. filios i dei amore nutrire. pauperes cibo z potu recreare. infirmos z viduas visitare. z oib⁹ necessitatē patientib⁹ ppter dilectionē p̄rimi p viribz opem ferre. In sanctuario est altare in q̄ sunt reliq̄e sanctoz. z sic i eccl'ia est xp̄s. in cui⁹ ꝯtemplatione req̄escunt mētes beatoz. z i cui⁹ ꝯspectu iusti exultāt z epulant z in iusticia delectant.

Fenestre quibꝫ basilica illuminat sunt doctores p quos celeste lumē in ecclesiā ingreditur Juxta illud Matth. v. Vos estis lux mūdi luceat lux vestra coꝝ hoibꝫ vt videant opera vestra ꝛc. ¶ Ex pictura in ecclesia est vita ꝛ exē plū sc̄oꝝ qs imitari debem⁹. vt docet Chrys. sup Matth. dicēs. Quid pdest sanctos colere ꝛ sanctitatez spernere. Ideo celebram⁹ festa sanctoꝝ vt imitemur vestigia eoꝝ Jtē lumen qđ lucet in ecclesia sancta est spūssancti gra q̄ ecclesia iugiter irradiat. ¶ Ex crux in ecclesia significat vt crucifixū sequamur. Juxta illud. i. Petri. ij. Xps passus est p nobis vobis relinquēs exemplū vt sequamini vestigia ei⁹. Jtē turres eccl'ie facte sunt plati. Nā sicut turres excedūt alia edificia. sic plati moribꝫ ꝛ sanctitate debent alios p̄cellere. vt habet in canone. i. q. i. vilissim⁹. Vilissim⁹ est qui alios p̄cellit dignitate ꝛ nō moꝝ sanctitate. Jtē cāpane hui⁹ ecclesie sunt p̄dicatores. Nā sicut campane excitant homines ad surgendū: ꝛ ad dē laudandū. sic ꝛ facere debent p̄dicatores. Juxta illud Isa. lviij. Clama ne cesses q̄si tuba exalta vocem tuā ꝛ annūcia populo meo scelera eoꝝ. ¶ Similiter ꝛ apl's. ij. ad Thim. iij. Predica verbū. insta oportune importune argue obsecra increpa. erit quoꝝ tps cū sanā doctrinaꝝ nō sustinebūt ꝛc. Hec est dom⁹ firmiter edificata supra firmā petrā. s. xpm qui est fundamētum eius. Juxta illud. i. Coꝝ. iij. Fundamētū aliud nemo pt ponere p̄ter id qđ positū est. qđ est ihs xps. In hac domo debent cōtineri omēs qui volūt saluari. Nā dicit Cyprian⁹. Frange ramū ab arbore ꝛ nō poterit germinare. ꝛ sic qui sepatur ab vnitate eccl'ie. vt habet xxiij. q. i. alien⁹. Alien⁹ est. pphan⁹ est hostis est. nō potest habere dē patrē qui ñ tenet vniuersalis eccl'ie vnitatez. Hec est dom⁹ de qua pverb. ix. Sapiētia edificauit sibi domū ꝛ excidit in ea colūnas septē. i. septē sacramēta ecclesie. Nā sicut colūne ecclesias materiales sustentāt ne cadāt. sic hec septē sacramēta a ruina spūali pseruāt. ꝛ si ceciderit hō adiuuāt vt resurgat. vt dicit mgr in. iij. sniaz. di. i. ¶ K Et prima colūna in domo eccl'ie sancte est baptism⁹ sine quo hō caret vita spūali. qđ pbat Jacobꝫ antiochen⁹ dicēs. q in regione oriēta li quedā aues generant in arboribꝫ. ꝛ q̄diu illepidēt in arboribꝫ nō habēt vitā. sꝫ statim cū cadunt de arbore in aquā vitā habēt ꝛ incipiunt natare ꝛ volare. Sic pueri pendētes in visceribꝫ maternis quasi i arbore corrupta ex peccato ade vitā gre nō habēt. sꝫ sunt mortui ꝛ si taliter decidērēt dei visiōe p̄uarent. vt dicit Aug. ꝛ ponit de cse. di. iij. firmissime. Firmissime tene q nō solū homines ratōne vtentes. vez etiā paruulos qui siue in vtero mris viuere incipiunt ꝛ ibi moriunt. siue iā de matribꝫ nati sunt si sine sacramento baptismatis qđ dat in nomine patris ꝛ filij ꝛ spūssancti de hoc seculo transeūt sempiterno igne puniendos. Hlo. igne. i. pena damni. sꝫ statim post q̄z veniunt ad aquas baptismi vitā habebūt ꝛ mūdabunt ab omibꝫ delictis. De quo Eze chiel. xxxvi. Effundā sup vos aquā mundaz ꝛ mundabimini ab omibꝫ inquinamentis vestris si sic euolant. Marci vlti. Qui crediderit ꝛ baptisat⁹ fuerit salūs erit. ¶ Secunda columna hui⁹ domus est cfirmatio q̄ habet se vt medicina cfortatiua in spūali pugna. vt habet in cano. de cse. dist. v. spūssanct⁹. Spiritussanctus qui in fonte tribuit innocentiaz in cfirmatione p̄stat augmentū ad gratiam. in baptismo regeneramur ad vitam. post baptismum confirmamur ad pugnā Ideo cfirmandus tenet ad designandū infirmitatem. Et nullus debet respuere hoc sacramentū vt dicit Urbanus papa. Omēs fideles p man⁹ impositionis episcopoꝝ spiritūsanctū post baptismū accipere debent vt plene xpiani inueniantur. vt dicit glosa de cfirma. dist. v. c. omēs. Si homo adultus cōtemneret hoc sacramētum accipere peccaret mortaliter. q̄z cōtemnit gratiā gratum facientē. Et dico in adultis. nā in pueris sufficit baptismus. attamē paruul⁹ nō cfirmatus si decedit minorē gloriā in celo habebit. vt dicit sanctus Tho. pte. iij. q. lxxij. arti. vij. q pueri cōfirmati gloriā maiorē cōsequunt sicut hic maiorem obtinent gratiam. ¶ Sed diceres. cur nō omēs paruuli confirmantur. Respondet ppter periculū reiterationis. quia hoc sacramentū non est reiteranduz q̄z sibi imprimitur caracter indelibilis. qui fm sanctū Tho. est signū sacramētale a deo impssum anime. Et caracter imprimitur in baptismo quasi vestis innocentie per quā homo recipitur in familiā christi. Sed in cfirmatōe imprimit caracter vt sit miles robust⁹ ꝛ fortis christū confitens. Et ideo dat in fronte ad designandum audaciā cōtra timorē. quia signa timoris ꝛ verecundie apparent in fronte. modo paruuli nō habēt memoriā nec pugnā. id circo nō dat omibꝫ paruulis ¶ Tercia colūna hui⁹ domus est corp⁹ christi. hoc sacramētum habet fructificare homines infructuosos ꝛ nutrit hominē ꝛ sustentat ad vitam gre. De

quo Joh̄a. vi. Qui manducat hunc panē viuet i eternū. quia repellit mortez. vt dicit Innocenti⁹. Hoc sacramētū venialia vlet. mortalia cauet. Et Fulgentius. Qui digne sacramentū eucharistie sumpserit in coꝛ suū. pculdubio fontes gratiaꝝ fluent ⁊ refluent in eternum ¶ Quarta colūna est penitētia que reluat hunc qui cecidit. vt dicit Aug. in libꝛo de penitētia. Penitētia languoꝛes sanat. lepꝛosos curat. mortuos suscitat. sanitatē auget. gr̄am cōseruat. vitā p̄stat. deū placat. O penitētia rutilantioꝛ auro. splendidioꝛ sole quid referā de te. Omnia ligata soluis. paradisum aperis. contritū sanas. tristem exhilaras. ad vitā eternā reuocas ¶ Quinta colūna est vnctio extrema q̄ tollit infirmitates coꝛpis et anime. vt habet Jaco. v. Si quis infirmat ex vobis introducat p̄sbiteros ecclesie vt oꝛent super eū vngentes eū oleo in nomine dn̄i. Et oꝛatio fidei saluabit infirmū ⁊ alleuiabit euꝛ dominꝰ. ⁊ si in peccatis sit dimittent ei. Exp̄ habet vt dicit magister. vij. sentētiaꝝ. q̄ sacramentū vnctionis penas p̄ peccatis diminuit. secūdo morbū coꝛporalē alleuiat. tercio remissionem peccatoꝝ operat. ¶ Sexta colūna est oꝛdo sacerdotalis mediante qua spūalis domus dei sustentat. ⁊ comparat radici arboꝛis q̄ si sana fuerit rami pullulant ⁊ fructū ferunt sic p̄m Chrisō. sup Matth̄. Si sacerdotium est sanū tunc sustentat populū ⁊ reddit eū disciplinatū. Ideo habet Judith. viij. Vos q̄ p̄sbiteri estis i populo ex vobis pendet anima eoꝝ. ¶ Septima colūna est oꝛdo cōiugalis. sine quo homo carnaliter viuens saluari non potest. qꝛ datur in remediū. eo p̄ dicit Mat. xix. Nō omnes capiunt verbū hoc. s. cōtinentie. sed qui potest capere capiat. Et apostolus i. Coꝛ. vij. Melius est nubere q̄ vri. Nam de virginib⁹ p̄ceptū domini nō habeo sz cōsilium do. Ideo oꝛdo cōiugalis comparatur viti que est arboꝛ distoꝛta exterius indispositata. tamen confert dulces fructus ⁊ vinum preclarum. sic coniugium generat nobiles fetus ⁊ omnes v̄gines. Ideo dicit Hieronim⁹. Laudo coniugiū quia generat virgines lego rosas de spinis ⁊ margaritas de conchis. Hę sunt columne septem speciose in domo ecclesie. Et hanc domum decet sanctitudo obedientie Juxta illud Matth̄. xviij. Si quis ecclesiā nō audierit sit tibi sicut ethnic⁹. Nā dicit Bre. Peccatū paganitatis incurrit qui ecclesie sancte per inobedientiā ꝓtraducit. Ideo habet. xi. dist. quis nesciat. Quis nesciat ab oīnib⁹ deꝛet obseruari qd̄ sancta romana ecclesia obseruat. ¶ Secūda dom⁹ est vter⁹ virginalis. de qua canit ecclesia. Dom⁹ pudici pectoꝛis templum repente fit dei. de hac domo scribit Sapien. viij. Intrans domū conquiescam i illa. Naz filius dei intrauit domū beate virginis ⁊ quieuit ibi nouē mēsib⁹. Nec est nobilis domus. de qua Amb̄. Quid nobilius matre dei quid splendidius ea quā splēdoꝛ lucis elegit eterne. Ab hac domo p̄cessit nobis oīnis salꝰ De qua Anſ. Non est salus in mundo nisi quez peperit virgo. Et impletum est illud p̄s. lxxiij. Replebimur ab vbertate domus tue. Nam hec domꝰ plena est odoꝛe virtutū. Un̄ Hieronimꝰ. Si mariā diligēter inspicias nihil virtutis. nihil decoꝛis. i. gratie est quin ea resplendeat. Hanc domum decet sanctitudo reuerentie ⁊ honoꝛis. eo p̄ dicit Bernardꝰ Nihil nos habere deus voluit quin totuz per marie manus transiꝛet. nam oīnis nostra maledictio in benedictionē est mutata per illam ¶ Tercia est domus spiritualis. ⁊ est quelibet deuota anima. de qua possum dicere p̄sens thema. Domū tuā decet sanctitudo. si saltē in ea fieri debet habitatio dei. vt dicit p̄s. xcij. Tu in sancto habitas. vbi dicit Damasce. Sanctitas est puritas mentis sine p̄scientia criminis. Hec domus a summo opifice est cōstructa. qz a deo. De qua Aug. Anima a deo creatur. creando infundit. ¶ Hec domꝰ debet fulciri septē columnis. hoc est septē donis spūssancti. Itez debet sanctificari ad modum materialis domus dei. Primo per aquā benedictaz recōciliat ecclesia ⁊ cimiteriū. vt habet de p̄secratione ecclie. c. cōsuluisti. Sic domus spūalis anime p̄ aquā lachrimaꝝ mundat. de qua Isa. i. Si fuerint peccata vr̄a quasi coccinū erūt alba velut nix. de qua ⁊ p̄s. l. Lauabis me ⁊ sup niuem dealbabor. Secundo domus dei debet dotari. vt patet de p̄secra. dist. i. c. placuit. vbi dicit. Altaria euertant que sine reliquijs eriguntꝰ. Ita spūaliter debet domus aīe dotari virtutibus ⁊ exemplis sanctoꝝ. Unde p̄s. xxvi. Custodi innocentiaz ⁊ vide equitatem quoniā sunt reliquie homini pacifico. Et idē p̄s. xlvij. Ponite coꝛda vestra in virtute eiꝰ. Nā dicit Bern̄. Anima virtutib⁹ plena est trinitatis cathedra. Tercio domus dei semel dicata debet ita manere ⁊ nunq̄ secularis habitatio fieri. vt patet de rerum permutatione. vbi dicit. Od̄ semel deo dicatū est nūq̄ ad aliū vsum transferri debet. ⁊ sic de anima que semel dicata deo est. ampliꝰ alienari non.

debet. Juxta illud Luc. i. In sanctitate & iustitia seruiam⁹ dño cunctis diebꝫ nostris. Sed heu multi bene incipiũt. ꝫ tra ꝗs dicit Greg. Frustra velociter currit qui antequã venit ad metã deficit. Sic incassum bonũ agit si ante terminũ vite deserat. Quarto .. cut i domo dei festũ dedicationis singulis annis peragit. vt habet de cõse. dist. i. c. solẽnitates. Solẽnitates dedicatõis ecclesiaꝝ p singulos annos sunt celebrande. Ipso dño dante exemplũ q̃ ad eam dẽ festiuitatẽ celebratur⁹ aduenit. Joh. x. Facta sunt encenia i hierusalẽ & hyems erat. Sic dedicatio dom⁹ spũalis semel in anno ad minus debet fieri. vt habet de pen. & remiss. c. oĩs. Oĩs vtriusq; sex⁹ semel in anno debet ꝯfiteri pprio sacerdoti & sacramentũ eucharistie sumere. Quinto i domo dei nõ debet sepeliri excõmunicat⁹ aliqs. sic i domo spũali. s. anima nullũ debet admitti peccatũ mortale p qđ hõ excõmunicat⁹ efficit quo ad se. Ideo Leuitic. xi. Sancti estote quoniã ego sanct⁹ sum. Nã ad hoc elegit nos de⁹. vt dicit apls ad Ephe. i. Elegit nos de⁹ ante ꝯstitutionẽ mũdi vt esse mus sancti & ĩmaculati. Nã hec est voluntas dei sanctificatio vestra. i. ad Thes. iiij. Jõ Johelis. ij. Sanctificate ecclesiã. Nã i malivolam animã nõ introibit spũs sapiẽtie Sap. i. Sexto oĩs domus dei debet esse subdita p lato. Sic oĩs anima potestatibꝫ sublimioribꝫ subdita sit ad Ro. xiij. Et signãter de quo. ij. Mach. ix. Justũ est subditus esse deo & mortalẽ nõ paria deo sentire. Juxta illd ps. xxxvi. Subdit⁹ esto dño. de quo etiã. i. Pe. i. Animas vestras castificãtes i obediẽtia charitatis. Nã magis optet obedire deo q̃ hoĩbꝫ Actuũ. v. Eo q̃ dñs nõ vult holocausta & victimas sz q̃ obediatur sibi. i. Reg. xv. Quia melior est obedientia q̃ victima. Dicit nanq; Greg. in mora. Scelus ydolatrie est nolle acquiescere. Ideo habet in canone. viij. q. i. sciẽdum. Sine obediẽtia infidelis quisq; ꝺuincitur qui fidelis alias videat. De quo & moyses Deutero. viij. Peribitis si inobediẽtes fueritis. Nã sicut inobediẽtes ipis ꝑlatis debẽt à monasterio expelli. vt habet de maio. & obe. c. quoniã in ecclesijs. sic ille q̃ inobediens deo extitit. Un Deutero. xvij. Qui superbierit nolens obedire sacerdotis impio morte moriet. Idcirco hec dom⁹ spiritualis est sanctificanda. Primo per dei timorẽ. Unde ps. xviij. Timor dñi sanct⁹ &c. Nã dicit Eccli. ij. Qui timent deũ pparabũt corda sua & in ꝑspectu illius sanctificabũt aĩas suas. ergo timor dei facit sanctũ. vt dicit apostol⁹. i. ad Cor. viij. Perficientes sanctificationẽ in timore dei. Secũdo hec dom⁹ debet sanctificari p iusticiã. Juxta illud Eccli. xxx. Sal⁹ anime in sanctitate iusticie. Tercõ hec dom⁹ spũalis aie debz sanctificari p dei dilectionẽ. Nã tũc hõ ꝺe est sanctus cũ veraciter deũ diligit. De q̃ Aug. Sic sol illustrat sid⁹ & stellas. sic charitas dei sanctificat hoĩes. ¶ Sz di. nõ curo de sanctitate nisi essem beat⁹. Respõdet Fulgenti⁹. Habe sanctitatẽ si vis habere beatitudinẽ. Nã si carebis sanctitate carebis & beatitudine. q̃ scriptuz est Isa. iiij. Sanct⁹ vocabit oĩs q̃ scriptus est in vita i hierusalẽ. ¶ Quarta dom⁹ est materialis. s. ex lignis & lapidibꝫ fabricata cui⁹ hodie dedicationẽ in ꝟ loco colim⁹ & M ¶ Hanc domũ decet sanctitudo. Et ꝟ multꝫ de causis. ¶ Prima q̃ deo appropriat. Ideo canit ecclia hodie illud Genes. xxviij. Vere nõ est hic aliud nisi dom⁹ dei. Idcirco nihil aliud in ea debet fieri nisi id qđ ad deũ ptinet. De quo Aug. In oratorio nihil aliud agitur nisi qđ ad gloriã dei noscit. ¶ Secõ domuz hanc decet sanctitudo. q̃ domin⁹ in ea laudatur. de quo ps. xxviij. In templo eius omnes dicent gloriã. s. pauper & diuites. ꝺ quo canit ecclesia. Hic vox leticie ꝓsonat. hic pax & gaudia redũdat. hac domo trinitati laus & gloria semp resultat. Sz heu ꝺ multis ꝑ dicit illud Mat. xxi. Vos fecistis eã spelũcã latronũ. vt implerẽt illud ps. lxxviij. Polluerũt templũ sanctũ tuũ ¶ Tercio merito decet illã domũ sanctitudo. q̃ de⁹ in ea adorat. De q̃ Isa. lvi. & Matth. xxi. Dom⁹ mea dom⁹ oratõis vocabit. Dicit notater dom⁹ orationis ñ domus cauillatõis: nõ inutilis locutionis. nec hophisatõis vt aliq̃ faciũt. Nã timẽdũ est sicut xps eiecit illos de templo quibꝫ hec verba dixit. sic tales inhonorãtes domũ dei nõ possunt fieri dei templũ. ¶ Sz diceres. cur vult de⁹ specialiter habere vł specialẽ habere domũ materialẽ. cũ sit vbiq; Rñdet sctus Tho. pte iij. q. lxxxiij. arti. ij. q̃ loc⁹ orõis habet nõ propter deũ sed ppter orãtes. & hoc triplici ꝺ causa. Primo ad signãdũ q̃ habem⁹ a deo non solũ animã sed & corp⁹. Idcirco corporalẽ habemus domũ in qua oramus. Secundo ꝑpter specialẽ deuotionẽ vbi sunt sanctitatis signa vt crux christi. & cũ hoc sanct⁹ sanctorum xps ihs sacramentaliter. Tercio ppter celeriorem exauditionez. q̃ multi ibi ꝟueniunt. Et dñs dixit Matth. xviij. Ubi duo vel tres in nomine meo ꝯgregati sunt in medio eoꝝ ego

sum. Dicit Leo papa. Si duos velit exaudire: multo amplius vbi multa milia. Eo q̄ dicit Piero. Impossibile est multoꝝ p̄ces nō exaudiri. ¶ Quarto merito illā domū decet sanctitudo. quia in ea deo offertur. Nā legitur d̄ domo quā edificauit Salomon. iij. Reg. v. In ea deo obtulit. Silr. ij. Paral. ix. Omnes reges terraꝝ venerūt p singulos annos z obtulerunt munera in domū dñi. sic z nos. q̄ scriptum est Exodi. xxiij. Nō apparebis in ꝓspectu meo vacuus. sic fecerūt z iudei. i. Mach. iij. Constructo templo tpe iude machabei fecerunt dedicationē octo dieb⁹ z obtulerūt domino holocausta cū leticia. Sic etiam habet Exodi. xxv. Cū cōpletuz esset opus tabernaculi. tunc congregata multitudine filiorū israel moyses dixit. Dies erit nobis sanct⁹ qui fecerit opus morietur. sic precepit dominus. Seperate primitias domini omnis volūtarius z prompto animo offerat aurū z argentuz z hyacinctum purpurā z byssum z oleū ad luminaria. Spūaliter. Sic hodie nos in domo dei offerre debemus. Primo oues innocentie vt puri z mūdi appareamus coꝝ dño. q̄ dicit psal. lxv. Iniquitatē si aspexi in corde meo nō exaudiet dñs. Joh. ix. Si quis cultor dei est z voluntatē ei⁹ facit: hunc exaudit. Secdo debem⁹ offerre boues. id est fortitudinē spirit⁹. dicendo cū ps. lviij. Fortitudinē meam ad te custodiam. Dicit nanq̄ Strabo super Beñ. Nūo dign⁹ eris supernis premijs nisi fortis p christi nomine eris. De quo z Pascasi⁹ super Act⁹ ap̄lorum. Nemo est in via salutis nisi in robore ꝓstantie virtutis. Tercio debemus offerre aurū. i. dilectōez. Nā ꝑm Isido. Aurū positū in igne euaporat: nec in pondere minuitur. q̄ est solidū. sic dilectō fortis est vt mors q̄n deo offerre debem⁹. Dicit em̄ Hilari⁹. Frustra est oīs oratio. nisi deo tota nostra actio ꝓpendat. Quarto offerre debem⁹ in hac domo argentū puritatis. De quo Egesippus. Omnis qui voluerit placere diuine maiestati exerceat se in mentis puritate. Nā dicit Aug. de virginib. Deus nō respicit pulcraz carnē: sed pulcram mentē. Quinto offerre debemus deo oleū misericordie. nā sicut oleū supnatat omnib⁹ liquoribus. sic z misericordia. Jdeo Luce. v. Estote misericordes. s. viuis z defunctis. Eo q̄ dicit Damascenus. Indignus est diuine clementie q̄ non compatit miserie alterne. Nā qua mēsura mensi fueritis: eadem z remetiet vobis. ¶ Quinto merito hanc domū decet sanctitudo vt oratio nostra in ea exaudiatur. Nā d⁹ in veteri z nouo testamēto p̄mis⁹ sit quicq̄d in domib⁹ suo nomini dedicat⁹ postulatū fuerit hoc sine dubio exauditum erit. Vñ. iij. Reg. viij. Cum Salomon cōpleuit domū dñi orauit ad dñm dicens. Si homo peccauerit in proximū suū. si fugerit ppls inimicū suū. si clausum fuerit celū. si exorta fuerit in terra fames aut pestilentia aut corrupt⁹ aer Et infra. Si q̄s cognouerit plagā cordis sui z expanderit ad dominū manus suas in hac domo tu exaudies in celo z repropiciaberis vt des vnicuiq̄ ꝓm vias suas sicut videris cor ei⁹ q̄z tu solus nosti corda filioꝝ hoim. Et sequit infra. Apparuit dñs salomoni z dixit. Audiui orationē quā dep̄catus es coram me Sanctificaui mihi domū hanc quā edificasti vt ponerem nomen meū in sempiternū z erūt oculi mei aperti z aures mee attente. Similiter in nouo testamēto p̄misit nos exaudire Luc. xi. Petite z accipietis. pulsate z aperietur vobis ois q̄ pe. acci. z q̄ q̄rit inuenit z pul. ape. Bla. Omis q̄ q̄rit p affectionē cordis. q̄ petit p oris supplicationē. z qui pulsat p manuū operationē: sine dubio exaudiet. z sic exaudit⁹ fuit publicanus Luc. xviij. q̄ petiens pec⁹ suū orauit di. De⁹ ꝓpici⁹ esto mihi peccatori. Ex q̄ nō exaudimur est culpa nostra. de q̄ Grego. Ne miruz q̄ tarde z nunq̄ exaudimur. quia dñm p̄cipiente nō audim⁹. Jdeo Aug. Qua fronte postulas q̄d p̄misit si nō facis q̄d p̄misisti. quapropter dicit Bern̄. Ubi mens igne diuino accendit. pectus manib⁹ tondit. pauimentū genib⁹ calcat z oculi lachrimis fluunt: gemit⁹ z suspiria resonāt: illā oratiōem exaudiet dñs. Quinta est domus eternalis. De q̄ ps. lxxxiij. Beati q̄ habitant in domo tua dñe: in secula seculoꝝ laudabūt te. Hanc decet sanctitudo. q̄ manētes in ea sancti sunt. ibi est diuitias p̄mioꝝ. Joh. xiij. In domo patris mei mās̄iones multe sunt. i. retributōes. ibi vox leticie z exultatōnis. ibi null⁹ clamor nec dolor vt dicit Bern̄. Ibi tāta est leticia. in cōparatōe cui⁹ ois iocūditas meror. ois suauitas dolor ois dulcedo acerbitas. ois decor horribilitas. Sic q̄ dic̄ Chrisost. sup Mat. Mai⁹ erit sanctoꝝ p̄miū q̄z oīe coꝝ desideriū. ad quam domū p̄ducat nos q̄ regnat trin⁹ z vn⁹.

Sermo. CLX. Ad idem

Sanctificaui mihi domū hanc z elegi eam mihi in domū sacrificij. iij. Reg. ix. ¶ Ju

summa verboꝝ duo innuunt. Primo q̄ eccle
sia est a domino sanctificata. ibi. Sanctificaui.
Secundo q̄ est in locū oblationis dotata. ibi
elegi eā mihi ꝛc. ¶ De primo est notandum
Primo sanctificat eccl'ia vt dyabolus expella
tur. O ¶ Dicit Plinius in speculo natu
rali. Vinea que vult ferre fructū copiosum
bene diligēter a superfluis mundari ꝛ purgari et
excoli. ꝛ nisi ab vtilibus viuificari. ꝛ vult
custos sup speluncā ordinari ꝛc. Vinea quā
do floret bufones fugat ꝛ serpētes. q̄ odor flo
rū cōtrariat veneno. Spūaliter. Per vineaꝝ
intelligitur eccl'ia dei. ꝺ qua Isa. v. Plantaui
te vineā electā. s. meā domū. ꝛ nō pt ferre fru
ctū infidelibꝫ. nisi excoleret ꝛ ab immūdicijs
mundaret. hoc fecit chr̄ist⁹ p̄ suū vicarium. s.
epm. ꝛ purgauit eā ab oībꝫ immundicijs dia
bolice prauitatis in ꝺsecratōne vt serpens in
fernalis nō possit in ea latitare. Refert nanq̄
Greg. in. iij. dyal'. q̄ arriani quandā eccl'iam
diutius occupabāt. iꝫ cū ad hanc reliquie bea
ti sebastiani ꝛ sancte agathe essent allate. ꝛ ab
epo dedicata: ꝛ in ea magna multitudo popu
li laudes oīpotenti deo canerent. subito sub
pedibꝫ suis porcū senserunt discurrere: vnani
miter admirantes q̄ a nullo potuit videri. ap
propinquauit ianuis atq̄ exiuit. vbi diuina
pietas ostendebat q̄ immūdus inhabitare ꝛ
exiuit. Nā domus dei est diabolo terribilis p
pter q̄ttuor q̄ in ipa ꝺtinent. Primo ibi ergū
tur cruces. Secundo effundunt orōnes. Tercio
dñicū corpus ꝺtinet. Quarto sctōꝝ reliquie
recondunt. Ex quo omnia ista sunt terribilia
diabolo. tūc figurat diabolus p leonē. De q̄. i.
Pe. v. Aduersari⁹ vr diabolus circuit quasi
leo rugiens. Dicit naturales. Leo q̄ttuor ti
met. Primo strepitū rotaꝝ ipius curr⁹. Secō
ignē accēsum. tercio gallū albū. q̄rto flagella
tū catulū ¶ Primo timet strepitū curruū. id
est exercit⁹ angeloꝝ. ps. lxvij. Curr⁹ dei. x. mi
libus multiplex: milia letantiū in eo. Strepi
tus eoꝝ sunt vociferatōes ꝺtra demones. Isa.
lxij. Sup muros tuos hierl'm cōstitui custo
des ꝛ tota die ac nocte nō cessant laudare no
men dñi. igit' isti strepit⁹ curruū sunt diabolis
terribiles. Figuratur Gen. xvij. Postq̄ iacob
vidit scalam ꝛ angelos ascēdentes ꝛ descendē
tes dixit. q̄s terribilis est locus iste. Per scalā
intelligitur pnia per quā angeli descendunt ꝛ
orationes colligūt ¶ Secō timet ignē accen
sum. i. ardētia desideria ꝛ feruentes orōnes q̄
sunt demonibꝫ terribilia. Vñ diabolus dixit
beato Bartholomeo. Incendūt me oratōes
tue. Aug. Oratio est anie psidiū: deo obsequi
um. dyabolo suppliciū. Et h̄ figurat Thobie
vi. Cordis ei⁹ particulā si sup carbones ponas
fumus ei⁹ extinguet oīe genꝰ demoniorum.
Cant. vi. Terribilis vt castrorum acies.
Tercio timet gallū albū. i. martyres ꝛ confesso
res q̄ fuerunt galli p doctrinaꝝ. Job. xxxviij.
Quis dedit gallo intelligentiaꝝ. Et sunt albi
q̄ p innocentiā ambulāt Apocal'. iij. Ambu
labunt mecū in albis. q̄ digni sunt. Portę re
liquie in eccl'isijs recondunt. Chr̄is. in omel'.
Ut latrones milites regis declināt. sic demo
nes martirū ꝛ confessoꝝ corpa pauent ꝛ fugiūt
¶ Quarto timet catulū flagellatū. i. chr̄istū
q̄ adeo fuit flagellat⁹ q̄ nō fuit in eo sanitas a
planta pedis vsq̄ ad verticē. q̄ sacramētaliter
p̄sens est ꝛ crux ei⁹ i memoriā passiōis. Chri
so. Sacramentū fugiūt demones ꝛ occurrūt
angeli ¶ Secō sanctificat ppter sctōrum an
geloꝝ ministrationē. Nam quattuor modis
amministrāt. Primo q̄ sacerdoti angeli assi
stunt. Bre. Quis fideliū dubitat in ipa imo
lationis hora ad sacerdotis vocē celos apiri.
atq̄ i illo ih̄u chr̄isti ministerio choros ange
loꝝ adesse. summa imis sociari. terrena celesti
bus iungi. Secō ministrant. q̄ orōnes fideliū
deo offerūt. Thob. xij. Quādo orabas cuꝝ la
chrymis ego orōnem tuā obtuli dño. Tercio
ministrant. q̄ fideles ab insidijs custodiunt
Ps. xc. Angelis suis de⁹ mādauit de te vt cu
stodiant te in oībꝫ vijs tuis. Judith. xiij. Cu
stodiuit me angel⁹ hinc euntē ꝛ ibi cōmoran
tem ꝛ inde transeuntē. Piero. Angelorū auxi
lijs liberamur ab inimicoꝝ insidijs. Quarto
ministrant. q̄ psallētibꝫ se ꝺiungūt. ps. lxvij.
Preuenerūt principes ꝺiuncti psallentibꝫ in
medio iuuēculaꝝ timpanistriaꝝ. p timpanū
intelligit̄ xp̄s in q̄ est forma specifica. i. diuini
tas eterna. pellis extēsa. i. caro crucifixa. melo
dia. i. aia gaudio ꝛ iubilatōe plena. Ille anie
sunt timpanistrie q̄ xp̄i diuinitate ꝛ humani
tate dulciter sunt refecte ¶ Tercio dom⁹ san
ctificat ppter deuotōez hoīm. Dicit nāq̄ san.
Tho. pte. iij. q. xlviij. Loc⁹ orōnis nō dedica
tur ppter deū q̄ qsi in loco cōprehenderet de⁹.
q̄ de⁹ spūs est. ꝛ fm mgrm in. i. sen. Deus est
vbiq̄ essentialiter ꝛ presentialiter ꝛ potētialiter.
Jō. iij. Reg. viij. Celi celoꝝ te capere non pnt.
quanto minus hec dom⁹. Hoc ppter hoīes. ꝛ h̄
q̄dupliciter. Prio ppter oblationez. q̄ sicut
a deo habem⁹ spūm ꝛ corpus. ita corpaliez do
mū h̄re debem⁹ vbi corpus ꝛ spūm sibi offeri
mus. Subdam⁹ igit' spūm p deuotā orōnez

corpus p genuflexionē ⁊ pectoris tonsionē. sicut fecit publican⁹ Lu. xviij. Percutiebat pectus suū in tēplo dicēs deuote. Deus ppicius esto mihi pctōri. descēdit iustificat⁹ in domū suā. Scdo ppter specialē excitationē hoīs ad deuotionē. nā ibi depinguūt sanctitatis signa ⁊ signū passionis. ibi ornamenta sacra mysteria: q̄ oia sunt ad deuotionē monētia. Tercio ppter celeriorē exauditionē. q̄ abbas citi⁹ audit totū conuentū q̄ vnū monachū. ⁊ sic congregatio fideliū citi⁹ exaudit Mat. xviij. Ubi duo vel tres i noīe meo congregati fuerint: in medio eorū ego sum. Ideo. i. Pe. iij. Omēs vnanimes estote in oratōe. Hiero. Impossibile est multorū pces nō exaudiri. Nā helyas fuit hō simil nobis ⁊ dns eū exaudiuit. Jaco. v. Multum valet oratio iusti assidua. Et sic nūc omēs passiduas orationes pūt obtinere a deo affluentiā bonoꝝ oim ⁊ remotionē malorū. Reuera oia. s. bona spūalia tpalia ⁊ celestia. Quarto ppter specialē inhabitatōez. Malach. iij. Ecce venit in sanctū templū suū dnator dns. s. sacramentaliter. Bre. Quis fideliū dubitat in ipa īmolatiōis hora celos apiri. ad sacerdotis vocem angelorꝝ choros adesse. summa imis psociari. Abacuc. ij. Dns in tēplo sancto suo: a facie eius sileat omis terra. s. reuerētiali timore. Beñ. xxviij. ⁊ est introit⁹ misse. Terribilis est loc⁹ iste. vere ñ est h̄ aliud nisi dom⁹ dei ⁊ porta celi. Reuera terribilis. vide sup Apoc. xxi. Ecce tabernaculū dei cū hoībus ⁊ habitabit cū eis Mat. vlti. Ubiscū sum vsq; ad cōsummationē seculi. ¶ Dixi scdo q̄ in locū oblationis est dotata. ibi. elegi eā mihi in locū sacrificij. iij. Reg. viij. Rex ⁊ filij israel īmolabāt victimas coram dño Nō sic fecerūt iudei. i. Machab. iiij. Cōstructo tēplo tpe iude machabei fecerūt dedicationē septē diebꝫ ⁊ obtulerūt domino holocausta cū leticia. sic nos. Scriptū est em Exo. xxiij. Nō apparebis in cōspectu meo vacu⁹. ⁊ de ose. di. i. Omis christian⁹ ad missarū solennia aliq̄ offerre tenet. qđ figurat Exo. xxxv. Cū cōpletū erat opus tabernaculi tūc cōgregata multitudine filiorꝝ isrl moyses dixit ad oēm turbā. Iste est sermo quē pcepit dns dicens. Separate apud vos primitias dño. omis volūtari⁹ ⁊ prono animo offerat eas dño. aurū ⁊ argentū: es: purpurā ⁊ abyssum ⁊ oleū ⁊c. Subdit. Quisquis vestrū sapiēs est veniat ⁊ faciat quod dns imperauit. ¶ Spūaliter. sic nos offerre debem⁹ ómo auruꝫ dilectōnis. Apocal. iij. Suadeo tibi emere a me aurū ignitū. i. ad Lor. xiij. Charitas non excidit Lor. iij. Sup oia habete charitatē qđ est vinculū dilectōis ⁊ pfectōnis. Augu. Si charitas desit cetera nihil prosunt. Isid. Sicut aurū in igne nō euaporat. sic dilectio in bono pseuerare facit. Hilari⁹. Nisi impēdatur dilectio frustra erit omis opatio. Hugo. Sine charitate nemo saluat: ⁊ cum charitate nemo dānat. Scdo argētū qđ est albū. ⁊ significat puritatē sciētie. Un Egesippus. Omnis q̄ voluerit familiaris esse diuine maiestati exerceat se in mētis puritate Sed heu multi student ad vestiū claritatē. Aug. Nō querit de⁹ pulcrā carnē: sed mentē pulcrā ⁊ puraz Mat. v. Beati mūdo corde. Tercio es. id ē fortitudinē spūs. Ps. lviij. Fortitudinē meā ad te custodiā. Strabo super Beñ. Quo dignus supnis pmijs eris nisi fortis p xpi noīe fueris. Deq̄ Pascasius sup Actus apostolorū. Nemo est i via salutis nisi fuerit in robore ⁊stantie ⁊ virtutis. Quarto purpurā. i. meditationē ⁊ cōpassionē passionis xpi. Hugo de sacramētis. Frequēs xpi meditatio passionis releuat laborē corpalem ⁊ spūalem. Richar. de sancto victore. Sicut p dyaboli temptatōez surrexit tribulatio. sic p christi passionē ⁊ solatio. Sextus pitagoricus. Nulla salus cernit vbi passio christi a memoria elongat. Quinto oleū de capite tuo nō deficiet. Damascenus Indign⁹ est clemētia q̄ nō cōpatit aliene miserie. s. viuis ⁊ mortuis. Sexto thus oratōis Ps. cxl. Ascendat ad te dne oro mea. sicut incensum. Aug. Oratio est deo obsequiū. aiabꝫ refrigerū. ⁊ dyabolo supplicū.

¶ Opus perutile sermonū de sanctis p circulum anni Thesaurus nouus nuncupat⁹ impressum Argentine p Martinū flach Anno dñi. M. cccc. xci. finit feliciter.

minimè possint. Nos claustrales nostris institutis, communibusq; decretis, solitudine, cellulâq; gaudemus, intenti præclaro legendi, meditandi, orandiq; otio. Illæ verò majores Ecclesiæ consuetudines, familiaritates, deambulationesq; non respuunt, sed ultrò præveniunt. Nos certis horis silentium non violamus. Illæ taciturnitatem nullam didicêre. Cùm decernuntur supplicationes populares, aut rogationes annuæ concelebrantur, nos urbes non colluſtramus. Sed Cathedralis omnis Ecclesia prima est semper in acie, quin & cæteros ducat. Nos curatas Ecclesias inviti suscipimus; aut ex necessitate si susceperimus, Sacramenta intra vicinas domos per sæculares Sacerdotes ministrari sanè facimus. Cathedralis verò non unius modò viciniæ, sed totius populi atque Diœcesis curatrix una atque præcipua est. Nos cæremoniis admodum castis, collo oculoq; demisso, rem nostram gerimus. In incessu illa, habitu, motu, rituq; omni dispar est nobis. Adde nuptias quas benedicit, puerperia quæ purificat, chrisma quo admotos omnes in frontibus signat, & hujusmodi cætera, à quibus propter frequentiam puellarum, & mulierum tanquam à pestifero, mortaliq; periculo sic abhorremus. At verò cùm proficiscetur, aut deambulabit Episcopus, cùm subjectas visitabit Ecclesias, Monialiumq; cœnobia, quæ omitti non convenit, an illi non

non oportebit nos & Ministros & Comites fieri? quando nulli præter nos Episcopo, vel Clerici, vel Concanonici relicti utique erunt? Quæ singula ita adversantur professioni & sanctionibus nostris, ut adversari magis nil possit omninò. Eugenius IV. beati nominis & sempiternæ gloriæ Pontifex in Lateranensi nos æde reposuit, quippe qui sponsæ suæ rationem sibi habendam putabat (est enim Constantiniana illa basilicarum omnium prima, & magni Patris Episcopalis sedes, sponsaq; legitima) voluit & illam esse nostri ordinis caput, & ab eâ nos Canonicos Lateranenses nominari perpetuò, & illius dignitatibus privilegiisq; potiri. Dum vixit beatissimus ille, nihil Romæ venerabilius ordine nostro fuit. Sed illo emortuo, à Romanis qui eum nobis locum invidebant, vix Nicolaus successor tutatus est, quo humanis exempto, à furente immaniùs populo, nos Calixtus servare non potuit. Prostigatos indignè Paulus II. iterum in propriam sedem restituit, quo emigrante iterum pulsi. Persuaderéne etiam tibi potes summâ prudentiâ, summoq; ingenio Princeps, vel Romanum Patrem, vel tuum istum Episcopum hac in re ultrò assentiri tibi? nihil sanè minus credito. Sed tanta est auctoritas tua, tanta apud omnes gratia, & reverentia nominis, ut negare nesciant, quod præstant inviti. Eâdem mente cives esse & Clericos omnes exi-

ſtima. Sed cùm te deſiderabit poſteritas (neque enim diei unius præſens negotium eſt) quid in nos tum animi homines putas habituros? quis clamor? quis furor Deus! excitabitur? quis concurſus conclamantium undique: faceſcite colla obliqua, Pannoſiq́ homines. Abite noſtræ Eccleſiæ, noſtrarumq́ dignitatum occupatores. Avitis in bonis, noſtri filii, nepoteſq́ communicent, quæ noſtra ſunt, alieni non abſumant, foras tandem, foras externi. Nihil exploratius, nil certius (mihi crede) illuſtris Federice, poteſt præcaveri. Tu tamen ſapientiſſime hominum ex tuâ prudentiâ de rei totius exitu cogita, atque delibera, qui noſtrum omnium accepiſti ſententiam. Ego ad paucos apud te fore ſpero dies, per Picenum in Apuliam iter facturus; tùm de totâ re pleniùs. Æternum interim in Chriſto Ieſu vale, fælixq́ eſto Principum decus. Ferrariæ Kalend. Iuliis.

323. Circa cenſuram Doctorum Pariſienſium, in quâ ad inſtantiam Canonicorum Regularium S. Victoris in ſuburbano Pariſiaco; reſolutum fuit contra Eraſmum Roterodamum Religioſos S. Auguſtini & Monachos tempore ejuſdem Sancti voviſſe: iterum ſuo more num. 329. quia ibi nominatim non Canonici, ſed Religioſi S. Auguſtini diſtincti contra Monachos exprimuntur, putat eam non intelligendam de Canonicis Regul.

tatem, & in communi vitam, ſubq́ Præpoſito uno Patre ſinceram obedientiam extinctam, cogitaveris in lucem revocare, & ad priſtinum Apoſtolorum, & ſanctiſſimorum Sacerdotum ſtatum excitare, qui primitùs hâc lege vixerunt; Deoq́ poſthabitis curis omnibus ſæcularibus militarunt. Atque ut commodiùs ociuſq́ quod animo concepiſti effici queat, & Epiſcopi tui & Pontificis Maximi aſſenſum te quæsîſſe & exorâſſe nobis aperuiſti, & tuis iſtis cum Canonicis & Sacerdotibus conveniſſe, nobis ut cedant, alias per te Eccleſias, alioſq́ proventus ad vitam haud diſpares habituri. Nulla res eſt (mihi crede) Federice devotiſſime atque magnanime, nulla profectò quæ tui causâ ſuſcipienda, glorioſa atque magnifica nobis non videatur, nedum grata jucundaq́ factu.... Quoniam verò quod modò exigit excellentia tua, conditionem habet atque naturam ut fieri minimè poſſit, aut etiamſi fiat, minus quidem ſit permanſurum, hæbeſcimus animo, cruciatuq́ diſrumpimur obtemperare non poſſe voto ſanctiſſimo tuo, & ego quoque vel erubeſco, qui tibi notior & carior eſſe videor, & ad quem ſpe potiore Oratorem direxiſti tuum. Eccleſiarum etiam Pontificalium atque matricum ſic hodie eſt comperta condicio, ſic conſuetudo firmata, ut ad regularem & arctam illam, quam nos ſequimur vitam, jam coaptari minimè

lutem contineri totam anteceßione potiore, & qui Machabæorum exemplo dimicandum perſuadent: velim dico, ad uſque poſſent Curiam aures diſtendere: audirent de nobis fabulas à quibus Religioſus & verecundus animus debet non minùs quidem quàm à turpi ſcelere ſic abhorrere. Decus Religioſum non eſt poſitum in præcedentiâ hujuſmodi vanâ; ſed in eâ virtute & gradu qui maximè illuſtratur humilitate, patientiâ honorumq; contemptu. Addo & tibi hoc tamen mi Evangeliſta cariſſime, neminem eſſe qui determinandâ controverſiâ iſtâ judicio magis ardeat, quàm ipſe ardeo, pax modò & exitus quietus inde ſit ſecuturus, &c. Hæc & ſimilia ſimili Romæ negotio occupatus, olim ſcriptitabat Boſſus, cujus optimum cõſilium & exemplum utinam vel aliquando reſipiſcentes imitemur, & cariſmata meliora æmulemur, erit hoc cùm illi dare placuerit à quo omne datum optimum & omne donum perfectum, qui eſt ante omnia & ſuper omnia, cui ſoli honor & gloria in ſæcula.

PARS

PARS QVINTA

In quâ præcipua Diplomata Pontificia, & autentica inſtrumenta integrè exhibentur, quorum mentio in partibus præcedentibus facta.

DOMINUS Adverſarius in procœmio Libræ ſuæ inter cætera ſic præfatur: *Erit eis ſummæ laudi libros & inſtrumenta communicâſſe, quibus veritas cognoſceretur, aliis multis diſſimiles, qui diplomata celant, ne iniquitas æquitati ſubjaceat.* Ut igitur tam ejus deſiderio ſatisfiat, quàm ut nil quod ad hanc cauſam ſpectat, deſideretur, ſubnectimus ultimâ hâc parte præcipua diplomata integrè, quorum fragmenta in præcedentibus partibus nobis uſui fuerunt, & Autentica quædam inſtrumenta, nec non Iuridicas ſententias ne æquitas iniquitati ſubjaceat; ſed nugacitate convictâ, invicta veritas triumphet. Quorum primum ſit

Diploma Eugenii IV. quo Canonicos Regulares S. Augustini ad Ecclesiam Lateranensem reduxit, quod summâ cum veneratione custoditur in Ecclesiâ Lateranensi, confirmatum à Nicolao V. & Sixto IV. nec non egregiè propositum, expositum, & defensum comperitur in allegationibus Scipionis Lancelotti à num. 44. usque ad 69. extat integrè apud Gabrielem Pennottum Generalis Historiæ lib. 3. cap. 21.

„333. EUgenius Episcopus servus servorum Dei „ ad perpetuam rei memoriam. Cùm ad „ sacratissimam venerandam Lateranensem basili- „ cam dirigimus oculos mentis nostræ, & inter in- „ numeras curas pro commissi nobis Christiani „ populi salute desuper imminentes, nos ad con- „ templandam divinæ, & admirabilis Ecclesiæ „ sanctitatem, celebritatem, & eminentiam reli- „ giosâ meditatione convertimus, tantâ profectò „ sacri loci veneratione & devotione movemur, „ ac deducimur, tantâ in Deum exultatione per- „ fundimur, & ad ineffabilia Sacramenta, & tan- „ tarum virtutum admirationem divinorum my- „ steriorum stupore afficimur, ut nullum Deo no- „ stro acceptabilius holocaustum, & sanctis Pon- „ tificibus

me notissimè Monachos Patres nullo quidem modo flecti posse ut à lite cœptâ desistant, & eos tamen neque pervicaci, neque amaro animo illud contendere; sed prudenti modestissimoq; judicio parvipendentes superèntúrne, an superent ipsi, neque provocaturos unquam ab eâ sententiâ quæ prima manaverit; sed illos duntaxat hoc quærere quo res hujusmodi ista semel ad jura discussa, per omne posterum tempus utrisque pariat quietem & pacem. Quæ res si bonâ mente, bonoq; animo (ut reor) proferatur, nil me sanè conturbat. In rebus siquidem dubiis, neque satis rectè dispositis ordinationem quærere, veritatemq; finire animorum integrâ pace, omniq; reliquâ salvâ virtute, secundùm Deum atque homines est, homines (inquam) qui zelo æquitatis & rectis moribus sint instituti: qualem istâ quidem in re planè esse me sentio. Quippe qui quantùm operæ, & semper consilii omninò potui hanc in rem pacifico ac benevolo animo contuli: & quo die definita res fuerit, hâc meâ sanctâ cum pace victoribus (utri fuerint) congratilabor oleâ redimitus & palmâ, &c.

332. His non absimilia habet aliis in epistolis & signanter in epist. 127. quæ est ad Evangelistam Vincentinum, hæc inter cætera: *Velim qui facilè absentes dijudicant, & qui rentur nostram sa-*

sione similis controversiæ exaratam.

Ad *Celsum Veronensem* epist. 108.

330. *Tuæ litteræ semper magnâ cum voluptate à me leguntur venerande mi Celse; sed quas ad me dedisti hodie, non voluptate modò, sed exultatione equidem maximâ legi: quòd eum cum Patribus Monachis modum servas sanctum quidem, & tuâ prudentiâ atque virtute dignissimum, quem ad te perscripsi; obtestans per Deum tuum ut ita faceret optimus animus. In quâ sententiâ non sum ipse solus; fuit Archangelus cùm primatum gereret, est hodie Severinus, & ipse Generalis qui mecum hoc sancto desiderio ardet. Est Esaias Generalis Procurator, vir in re suâ omni prudentissimus; sunt & innumeri penè præstantissimi & modestissimi Patres, qui non in carnis passionibus, sed in cœlestibus desideriis suam gloriam collocârunt; qui & didicerunt virtute singulari suâ non bellare, sed pace bella sopire, ubi qui vincitur, victor evadit eâ gloriosâ maximâq; victoriâ, quâ vincitur malum in bono, quâ & coronati sunt olim Martyres Christi ab eo qui dissipat gentes, ut scriptum est, quæ bella volunt, à quâ immanitate plùs quàm à morte viro bono, & Dei servo est abhorrendum. Vale.*

Ad eundem epist. 113.

331. *Æternùm salve optime Celse. Scribit Esaias ad me*

„tificibus ministerium dignius Salvatori mundi „credamus afferri, quàm cœleste in terris habi„taculum, locum sanctuarii, Ecclesiarum om„nium clarissimum lumen, & speculum singulare, „quod totus orbis miratur, & prædicat, studio„sius exornare, colere, omni curâ & pietate de„corare, honoris titulis singulariter sublimare, „ac ut in eâ majestas Altissimi diebus ac nocti„bus puris mentibus & devotis obsequiis col„laudetur, ac spirituali & temporali ornatu præ„clarè refulgeat, indefessam diligentiam adhi„bere: & quicquid virtutum Domino largiente „dónatur, in illius venerationem consumere. „Recolimus namque glorioſam hujus sanctæ Ba„silicæ constructionem, quando à Christianissi„mo inclytæ recordationis Constantino Augu„sto in honorem Salvatoris nostri miræ pulchri„chritudinis exstructam ac fundatam, & suis opi„bus ac privilegiis ditatam legimus, postquam „per beatæ memoriæ Sylvestrum Papam (sicut „per sanctos Apostolos Domino revelante cog„novit) renatus fuerat fonte baptismatis, ex quo „Constantiniana exstitit appellata, in mentem „venit sacrati temporis grande privilegium ante „omnes Christianæ fidei & Orthodoxæ Religio„nis

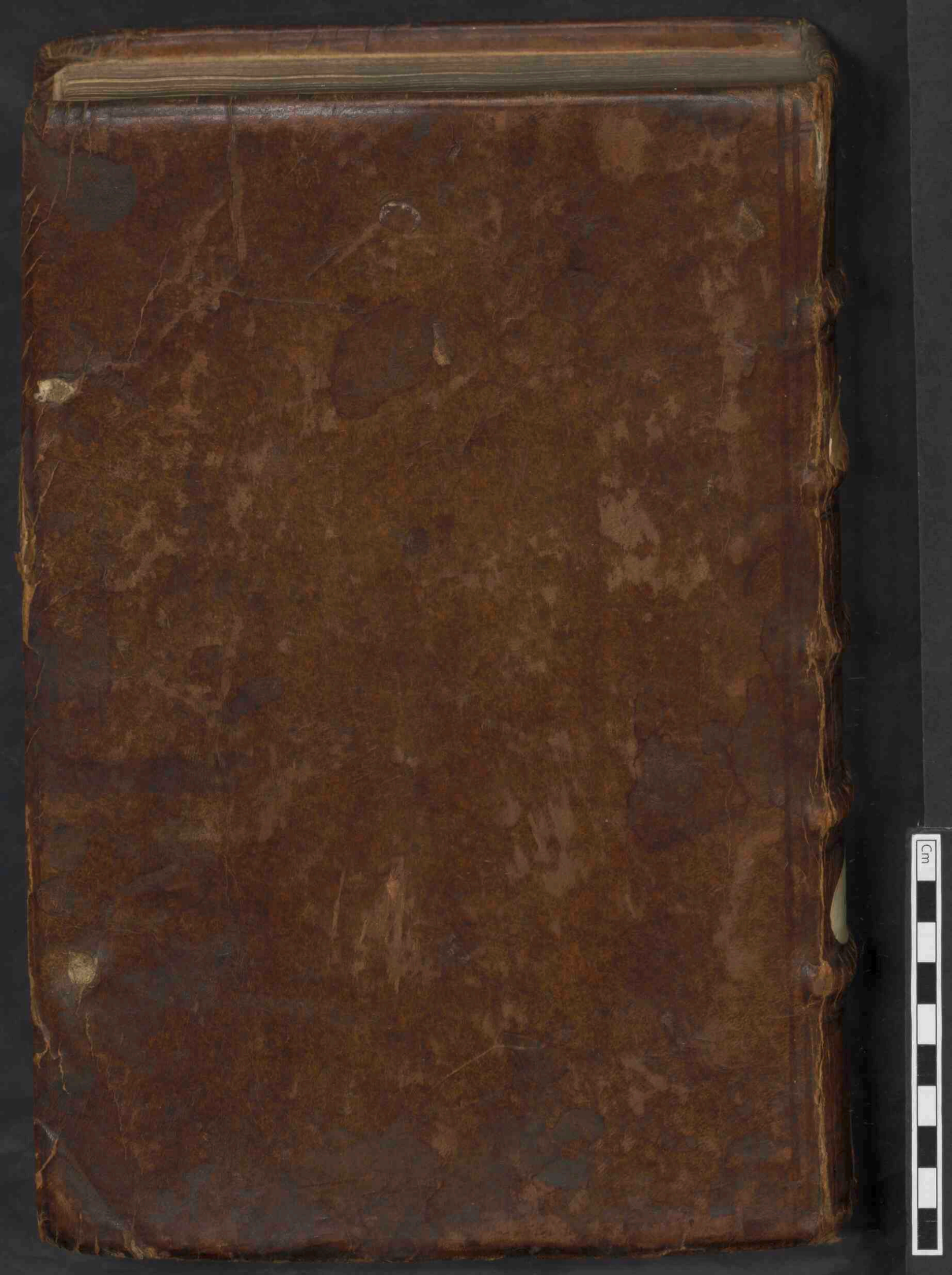

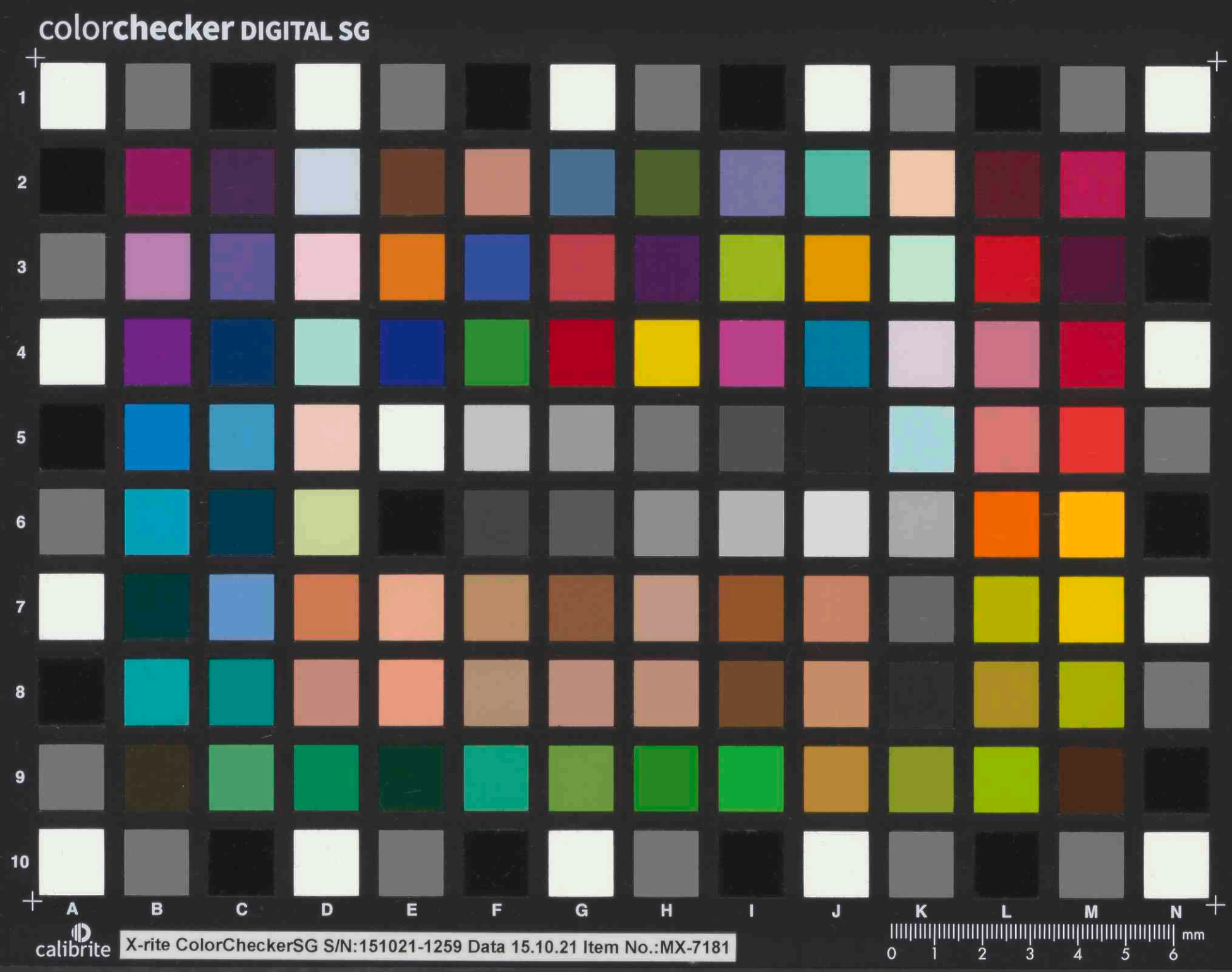
colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6